ΕΛΕΝ Γ. ΧΟΥΑΪΤ

Η Μεγάλη Διαμάχη

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ

Η Μεγάλη Διαμάχη

ΕΛΕΝ Γ. ΧΟΥΑΪΤ

Πνευματικά δικαιώματα 2022 - Ellen G. White, Inc.

Πρωτότυπη έκδοση στα Αγγλικά ως “The Great Controversy”.

Επιμέλεια και σχεδιασμός εξώφυλλου: Eduardo Olszewski και Casa Publicadora Brasileira, Tatui, SP - Βραζιλία

Διάταξη Έλεν Γ. Χουάιτ Inc.
Γραμματοσειρά: Noto Sans 10
Γλώσσα: Greek

Οι περικοπές της Αγίας Γραφής είναι από την έκδοση «Ελληνική Βιβλική Εταιρία» του Νεόφυτου Βάμβα.

ISBN: 979-8-4003-0028-8

Κατοχύρωση δικαιωμάτων.

Εάν θέλετε να μάθετε περισσότερα για τη Μεγάλη Διαμάχη ή για την Αγία Γραφή, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα: www.thegreatcontroversy.org

περίληψη

Αφιερωση....5
Προλογοσ....7
Εισαγωγη....9
1 Η αγαπη και η μακροθυμια του θεου....17
2 Οι πρωτοι χριστιανοι αφοσιωμενοι και πιστοι....38
3 Απορριπτοντασ το λογο του θεου....48
4 Υπερασπιζοντασ την πιστη πανω απο τα ψηλα βουνα....60
5 Πνευματικη χαραυγη στην αγγλια....77
6 Ο θανατοσ δυο ηρωων....94
7 Ενα επικαιρο σκευοσ εκλογησ....117
8 Ο λουθηροσ μπροστα στη διαιτα....141
9 Ο ελβετοσ μεταρρυθμιστησ....166
10 Μεταρρυθμιστικη προοδοσ στη γερμανια....180
11 Η διαμαρτυρια των πριγκηπων....192
12 Η γαλλικη μεταρρυθμιση....207
13 Ολλανδια και σκανδιναβια....233
14 Νεοτεροι αγγλοι μεταρρυθμιστεσ....241
15 Η αγια γραφη και η γαλλικη επανασταση....261
16 Οι προσκυνητεσ πατερεσ....284
17 Προαγγελοι τησ χαραυγησ....294
18 Ενασ αμερικανοσ μεταρρυθμιστησ....311
19 Φωσ μεσα απο το σκοτοσ....337
20 Ενα μεγαλο θρησκευτικο ξυπνημα....348
21 Ενα περιφρονημενο μηνυμα....367
22 Εκπληρωμενεσ προφητειεσ....383
23 Τι ειναι το αγιαστηριο;....401
24 Στα αγια των αγιων....414

25 Ο αμεταβλητοσ νομοσ του θεου....423
26 Ενα μεταρρυθμιστικο εργο....440
27 Συγχρονεσ αναζωπυρωσεισ....450
28 Η διερευνητικη κριση....467
29 Η πηγη του κακου....479
30 Ο ασπονδοσ εχθροσ του ανθρωπου....492
31 Αγαθα και πονηρα πνευματα....498
32 Σατανικεσ παγιδεσ....505
33 Η αρχικη μεγαλη απατη....518
34 Ο πνευματισμοσ....536
35 Αντικειμενικοι σκοποι του παπισμου....547
36 Η επικειμενη παλη....566
37 Οι αγιεσ γραφεσ σιγουρο καταφυγιο....577
38 Η τελευταια προειδοποιηση....587
39 Ο καιροσ τησ θλιψησ....597
40 Η απολυτρωση του λαου του θεου....618
41 Η ερημωση τησ γησ....635
42 Η τραγωδια εληξε....643

Αφιερωση

Προς τους αγαπητούς ομοεθνείς μου, ιδίως τους συμπατριώτες του αποδήμου Ελληνισμού, αφιερώνω ολόψυχα τη φτωχική μου αυτή μετάφραση ενός μεγάλου βιβλίου, η ανάγνωση του οποίου άλλαζε ολότελα τη ζωή μου.

Όταν στην τρυφερή ηλικία των 13 ή 14 ετών διάβασα για πρώτη φορά το βιβλίο αυτό στη γαλλική απόδοσή του κάτω από το φώς του λυχναριού, στη γενέτειρά μου τη Θεσσαλονίκη κατά τα ζοφερά χρόνια της γερμανικής κατοχής, συνήθως μετά τα μεσάνυχτα—επειδή η μελέτη οποιουδήποτε θρησκευτικού βιβλίου απαγορεύονταν αυστηρά στην οικογένειά μας—πολλές φορές με βρήκαν τα χαράματα με το βιβλίο ανοιχτό πλάι στο προσκέφαλό μου. Η πρώτη μου δουλειά το επόμενο πρωί ήταν να συνοψίσω τα συγκλονιστικά γεγονότα που είχα απορροφήσει σαν σφουγγάρι την προηγούμενη βραδυά και να τα συμμερισθώ με την αφοσιωμένη μητέρα μου που ανυπομονούσε να μάθει τη συναρπαστική συνέχεια.

Μιά μέρα, βγαίνοντας απ' το κρεβάτι, πήδησα στο λαιμό της και με δακρυσμένα μάτια είπα: "Δεν είναι το ίδιο. Δεν είναι καθόλου το ίδιο οι συνοψισμένες πληροφορίες που σου δίνω με την ανάγνωση του βιβλίου σ' όλες του τις λεπτομέρειες, όπως ακριβώς είναι γραμμένο." Και με τον ενθουσιασμό χαρακτηριστικό της ηλικίας εκείνης και με αποφασιστικότητα που ξάφνιασε κι εμένα την ίδια, πρόσθεσα: "Μιά μέρα, αν μου χαρίσει υγεία και σύνεση ο Θεός, υπόσχομαι να μεταφράσω ολόκληρο το βιβλίο αυτό για να μπορείς να το διαβάσεις όχι μόνο εσύ αλλά όλοι οι συμπατριώτες μας."

Ύστερα από τόσα πολλά χρόνια, το όνειρο τελικά έγινε πραγματικότητα. Τον ένα τόμο μετέφρασα κατά τη διάρκεια της αδείας μου το 1980. Τον άλλο τόμο τελείωσα το 1982. Για όλη την ενθάρρυνση κατά το διάστημα της διετίας αυτής, καθώς και για όλα τα γράμματα, κάρτες, τηλεφωνήματα και όλων των ειδών τις επαφές από διάφορα μέρη του κόσμου στα χρόνια που κύλησαν έκτοτε (οπότε και η αδημονία για την εκτύπωσή του κορυφώθηκε, σε σημείο που κάποιος πρότεινε να ξαναμεταφράσω το βιβλίο απ' αρχής αν τυχόν η πρώτη μου μετάφραση είχε χαθεί), εκφράζω τη βαθύτατη ευγνωμοσύνη μου. Για τη μεγάλη καθυστέρηση της εκτύπωσής του ταπεινά ζητώ την ευμενή επιείκεια όλων των ενδιαφερομένων.

Αργά το Σεπτέμβριο του 1989 το αρχικό χειρόγραφο επέστρεψε στα χέρια μου και τυπωμένο τώρα το βιβλίο στις Η.Π.Α., το προσφέρω στους ομοεθνείς μου σαν δώρο για τον καινούργιο χρόνο 1990 καθώς μπαίνομε στην πιο κρίσιμη δεκαετηρίδα της χιλιετηρίδας.

Όπως η ανάγνωση του βιβλίου αυτού αποβεί ευεργετικότερη και αποδοτικότερη ακόμη για τη ζωή του κάθε αναγνώστη απ' ότι στη ζωή της μεταφράστριάς του, αποτελεί την εγκάρδια ευχή και την προσευχή της τελευταίας.

Έλλη Γ. Οικονόμου
Berrien Springs, Μίσιγκαν Η.Π.Α.
Δεκέμβριος, 1989

Προλογοσ

Οσκοπός της έκδοσης του βιβλίου αυτού δεν είναι να μας πληροφορήσει ότι υπάρχει αμαρτία, συμφορά και μιζέρια στον κόσμο. Αυτό το ξέρομε πολύ καλά.

Ο σκοπός της έκδοσής του δεν είναι να μας πεί ότι υπάρχει ασυμβίβαστη διένεξη ανάμεσα στο σκότος και στο φώς, στην αμαρτία και στη δικαιοσύνη, στο ορθό και στο λανθασμένο, στο θάνατο και στη ζωή. Από τα βάθη της καρδιάς μας τα γνωρίζομε όλα αυτά και γνωρίζομε επίσης ότι εμείς συμμετέχομε, πρωταγωνιστούμε σ' αυτόν τον αγώνα.

Στον καθένα μας όμως συχνά γεννιέται η επιθυμία να γνωρίσομε περισσότερα για τη μεγάλη διαμάχη. Πώς άρχισε η διαμάχη; ή μήπως υπήρχε ανέκαθεν; Ποιά στοιχεία συμβάλλουν στην τρομερά πολύπλοκη υπόστασή της; Τι σχέση έχω εγώ μ' αυτή; Ποιά είναι η ευθύνη μου; Δεν ερωτήθηκα προκειμένου να έρθω σ' αυτόν τον κόσμο. Είναι για μένα αυτό καλό ή κακό;

Ποιες είναι οι σοβαρές αιτίες που πρωτοστατούν; Πόσο θα διαρκέσει η μεγάλη λογομαχία; Ποιό θα είναι το τέλος της; Θα καταποντισθεί τελικά η γή, όπως μας πληροφορούν ορισμένοι επιστήμονες, στην άβυσσο μιάς ανήλιαγης και παγερής αιώνιας νύχτας; ή την περιμένει ένα καλύτερο μέλλον, λαμπρό με το φώς της ζωής, θερμό με την παντοτεινή αγάπη του Θεού;

Η ερώτηση γίνεται πιο προσωπική: Πως μπορεί η διαμάχη μέσα στη δική μου καρδιά, η πάλη ανάμεσα στην ενοικούσα φιλαυτία και στην εξωτερικεύσιμη αγάπη να κατασταλεί με τη νίκη του καλού και μάλιστα να κατασταλεί για πάντα; Τι λέγει σχετικά η Βίβλος; Τι μας διδάσκει ο Θεός ως πρός το ζήτημα αυτό που έχει αιώνια σημασία για την κάθε ψυχή;

Παρόμοιες ερωτήσεις μας απευθύνονται από κάθε πλευρά. Απαιτητικές ξεσηκώνονται από τα μύχια της καρδιάς μας. Και αξιούν μιά συγκεκριμμένη απάντηση.

Ασφαλώς ο Θεός ο οποίος δημιούργησε μέσα μας τη λαχτάρα για το καλό, την επιθυμία για την αλήθεια, δεν θα αποκρύψει από μας την απάντηση για όλη την απαραίτητη γνώση που χρειαζόμαστε. Επειδή "Κύριος ο Θεός δεν θέλει κάμει ουδέν χωρίς να αποκαλύψη το απόκρυφον Αυτού εις τους δούλους Αυτού τους προφήτας."

Ο σκοπός του βιβλίου αυτού είναι να βοηθήσει την ταραγμένη ψυχή να βρεί τη σωστή απάντηση σε όλα αυτά τα προβλήματα.

Είναι γραμμένο από ένα άτομο το οποίο δοκίμασε και γεύθηκε ότι αγαθός είναι ο Θεός και το οποίο έμαθε από την επικοινωνία του με το Θεό και από τη μελέτη του λόγου Του όχι τα μυστικά του Κυρίου φανερώνονται σ' αυτούς οι οποίοι Τον φοβούνται και στους οποίους θα φανερώσει τη διαθήκη Του.

Για να μπορέσομε να κατανοήσομε καλύτερα τις αρχές που διέπουν την τόσο σημαντική αυτή διαμάχη, η συγγραφέας μας την παρουσιάζει με τα μεγάλα συγκεκριμμένα παραδείγματα των τελευταίων είκοσι εκατονταετηρίδων.

Το βιβλίο ανοίγει με τις τραγικές τελευταίες σκηνές της ιστορίας της Ιερουσαλήμ, της εκλεκτής πόλης του Θεού, μετά την από μέρους της απόρριψη του Ανθρώπου του Γολγοθά ο οποίος ήρθε με σκοπό να σώσει. Και μετά προχωρεί διαμέσου της μεγάλης ιστορικής λεωφόρου των εθνών με την αφήγηση των κατατρεγμών των παιδιών του Θεού κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Με τη μεγάλη αποστασία η οποία εισεχώρησε μέσα στην εκκλησία Του. Με την παγκόσμια Μεταρρυθμιστική αφύπνιση στην οποία μερικές από τις σημαντικότερες αιτίες της διαμάχης εκτίθενται με σαφήνεια. Με το τρομερό μάθημα της απόρριψης των αρχών του δικαίου από μέρους της Γαλλίας. Με την αναζωπύρωση και την εξύψωση των Γραφών και την ευεργετική ψυχοσωτήρια επίδρασή τους. Με τη θρησκευτική αφύπνιση των εσχάτων καιρών. Με την αποσφράγιση της περίλαμπρης πηγής του λόγου του Θεού με τις θαυμάσιες αποκαλύψεις της του φωτός και της γνώσης για την αντιμετώπιση των ολέθριων αποτελεσμάτων κάθε είδους απάτης του σκότους.

Η επικειμένη πάλη των ημερών μας, με τις μεσολαβούσες βασικές αιτίες, κατά την οποία κανείς δεν μπορεί να παραμείνει ουδέτερος, εκτίθεται με απλότητα, σαφήνεια και δυναμικότητα.

Τελευταία απ' όλα μας αναφέρεται η ένδοξη νίκη του καλού κατά του κακού, του δικαίου κατά του αδίκου, του φωτός κατά του σκότους, της χαράς κατά της λύπης, της ελπίδας κατά της απελπισίας, της δόξας κατά της αισχύνης, της ζωής κατά του θανάτου και της αιώνιας, μακρόθυμης αγάπης κατά του εκδικητικού μίσους.

Προηγούμενες εκδόσεις του βιβλίου αυτού οδήγησαν πολλές ψυχές στον Πραγματικό Ποιμένα. Η προσευχή των εκδοτών είναι όπως η παρούσα έκδοση αποβεί ακόμη αποδοτικότερη ως πρός τα αποτελέσματα του αιωνίου καλού.

Οι Εκδότες

Εισαγωγη

Πρίν από την εμφάνιση της αμαρτίας, ο Αδάμ απολάμβανε στενή επικοινωνία με το Δημιουργό του. Αφότου όμως ο άνθρωπος αποχωρίσθηκε από το Θεό εξαιτίας της παρακοής, η ανθρώπινη φυλή στερήθηκε το υπέροχο αυτό προνόμιο. Αλλά χάρη στο απολυτρωτικό σχέδιο, βρέθηκε ένας τρόπος σύμφωνα με τον οποίο οι κάτοικοι της γής μπορούν ακόμη να επικοινωνούν με τον ουρανό. Ο Θεός επεκοινώνησε με τους ανθρώπους μέσο του Πνεύματός Του και θεϊκό φώς χορηγήθηκε στον κόσμο με αποκαλύψεις πρός τους εκλεκτούς Του δούλους. "Δια του Πνεύματος του Αγίου ελάλησαν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού." (Β' Πετ. 1:21.)

Κατά τις πρώτες είκοσι πέντε εκατονταετηρίδες της ανθρώπινης ιστορίας δεν υπήρχε γραπτή αποκάλυψη. Οι διδακτοί του Θεού μετέδιδαν τη γνώση τους σε άλλους και από πατέρα σε γιό μεταδίδονταν μετά αυτή στις επόμενες γενεές. Η προετοιμασία του γραπτού λόγου αρχίζει με την εποχή του Μωϋσή. Τότε οι εμπνευσμένες αποκαλύψεις ενσωματώθηκαν σ' ένα εμπνευσμένο βιβλίο. Το έργο αυτό συνεχίσθηκε επί μία μακραίωνη περίοδο 1600 ετών—από το Μωϋσή, τον ιστοριογράφο της δημιουργίας και της νομοθεσίας, μέχρι τον Ιωάννη, τον αφηγητή των πιό συγκλονιστικών ευαγγελικών αληθειών.

Η Γραφή παρουσιάζει σαν συγγραφέα της το Θεό, αλλά είναι γραμμένη από ανθρώπινα χέρια και η διαφορετική τεχνοτροπία των διαφόρων βιβλίων της παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά των πολυαρίθμων γραφέων της. Οι αποκαλυπτόμενες σ' αυτή αλήθειες είναι όλες θεόπνευστες (Β' Τιμ. 3:16), αποδίδονται όμως με ανθρώπινο λεκτικό. Ο 'Απειρος Θεός χορήγησε με το 'Αγιο Πνεύμα Του φώς στις διάνοιες και στις καρδιές των δούλων Του. Τους έδωσε όνειρα και οράσεις, σύμβολα και παραστάσεις και εκείνοι στους οποίους μ' αυτόν τον τρόπο η αλήθεια αποκαλύφθηκε, συγκεκριμενοποίησαν τη σκέψη χρησιμοποιώντας την ανθρώπινη γλώσσα.

Ο Δεκάλογος υπαγορεύθηκε από τον ίδιο το Θεό και γράφηκε με το ίδιο Του το δάκτυλο. 'Εχει θεϊκή και όχι ανθρώπινη σύνθεση. Η Γραφή όμως με τις από το Θεό προερχόμενες αλήθειες της εκφραζόμενες στη γλώσσα των ανθρώπων, παρουσιάζει μιά συνένωση του θείου και του ανθρωπίνου. Μιά τέτοια συνένωση υπήρχε στη φύση του Χριστού ο οποίος ήταν Υιός του Θεού και Υιός του ανθρώπου.

Υπαυτή την έννοια αληθεύει για τη Γραφή όπως και για το Χριστό ότι "ο Λόγος έγινε σάρξ και κατώκησε μεταξύ ημών." (Ιωάν. 1:14.)

Γραμμένη σε διαφορετικά χρονολογικά διαστήματα, από άτομα που βασικά διέφεραν μεταξύ τους κοινωνικά και επαγγελματικά, καθώς και στα διανοητικά και πνευματικά τους προσόντα, τα βιβλία της Βίβλου παρουσιάζουν μιά χτυπητή αντίθεση στο συγγραφικό ύφος και μιά μεγάλη ποικιλία στη φύση των πραγματευομένων θεμάτων. Διαφορετικές εκφράσεις χρησιμοποιούνται από διαφορετικούς συγγραφείς. Συχνά η ίδια αλήθεια παριστάνεται εντονότερα από ένα συγγραφέα απ' ότι από έναν άλλον. Και όταν διάφοροι συγγραφείς παρουσιάζουν ένα θέμα κάτω από διάφορες πλευρές και συσχετισμούς, αυτό μπορεί στον επιπόλαιο, αμελή ή προκατειλημμένο αναγνώστη να φαίνεται σαν ασυμφωνία ή αντίφαση, ενώ ο συνετός, ευλαβικός και διορατικός μελετητής ανακαλύπτει την ενυπάρχουσα σ' αυτό αρμονία.

Καθώς εκτίθεται από διάφορα άτομα, η αλήθεια παρουσιάζεται με τις ποικίλες της μορφές. 'Ενας συγγραφέας εντυπωσιάζεται εντονότερα από μιά ιδιαίτερη φάση του θέματος. Αντιλαμβάνεται τα σημεία που εναρμονίζονται με την εμπειρία του ή με τη διακριτική και υπολογιστική του ικανότητα. 'Ενας άλλος αντιλαμβάνεται μιά διαφορετική φάση. Και ο καθένας αποδίδει με την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος αυτό που έχει κάνει στο νού του τη μεγαλύτερη εντύπωση—μιά διαφορετική φάση της αλήθειας ο καθένας τους, αλλά μιά τέλεια εναρμόνιση μέσο όλων αυτών. Και οι αλήθειες που εκτίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο, ενωμένες σχηματίζουν ένα τέλειο σύνολο, προσαρμοσμένο να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ανθρώπων κάτω απ' όλες τις συνθήκες και περιστάσεις της ζωής.

Ο Θεός ευδόκησε να γνωστοποιήσει την αλήθεια Του στον κόσμο χρησιμοποιώντας τον ανθρώπινο παράγοντα και Αυτός ο ίδιος, μέσο του Αγίου Πνεύματος, χορηγούσε τα απαραίτητα προσόντα και την απαιτούμενη ικανότητα για να επιτελέσουν το έργο αυτό. Καθοδηγούσε τη σκέψη στο να διαλέξει το τι θα πεί και τι θα γράψει. Ναι μεν ο θησαυρός είναι εμπιστευμένος σε γήϊνα σκεύη, μολαταύτα όμως προέρχεται από τον Ουρανό. Η μαρτυρία αποδίδεται με την ατελή έκφραση της ανθρώπινης γλώσσας, είναι όμως η μαρτυρία του Θεού. Και το πιστό και υπάκουο τέκνο του Θεού διακρίνει μέσα σ' αυτή τη δόξα μιάς θεϊκής δύναμης "πλήρης χάριτος και αλήθειας."

Στο λόγο Του ο Θεός χορήγησε στους ανθρώπους την απαραίτητη για τη σωτηρία τους γνώση. Οι 'Αγιες Γραφές πρέπει να γίνονται αποδεκτές σαν αυθεντική και αλάθητη αποκάλυψη του

θελήματος Του. Αποτελούν τον κανόνα του χαρακτήρα, τον αποκαλυπτή των διδαχών και τον έλεγχο της πείρας. "'Ολη η γραφή είναι θεόπνευστος και ωφέλιμος πρός διδασκαλίαν, πρός έλεγχον, πρός επανόρθωσιν, πρός εκπαίδευσιν την μετά της δικαιοσύνης· δια να ήναι τέλειος ο άνθρωπος του Θεού, ητοιμασμένος εις παν έργον αγαθόν." (Β' Τιμ. 3:16-17.)

Το γεγονός όμως ότι ο Θεός απεκάλυψε το θέλημά Του μέσο του λόγου Του στους ανθρώπους δεν αποκλείει τη συνεχή παρουσία και καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος. Αντίθετα, το Πνεύμα το έχει υποσχεθεί ο Σωτήρας μας για να διανοίξει το λόγο στους δούλους Του και να τους τον καταστήσει φωτεινό και εφαρμόσιμο στη διδαχή του. Και εφόσον η Βίβλος είναι εμπνευσμένη από το Πνεύμα του Θεού, είναι αδύνατο οι διδασκαλίες του Πνεύματος να αντιτίθενται προς τις διδασκαλίες του λόγου.

Το Πνεύμα δεν δόθηκε—ούτε μπορεί ποτέ να δοθεί—με σκοπό να εκτοπίσει τη Βίβλο. Επειδή οι Γραφές σαφέστατα δηλώνουν ότι ο λόγος του Θεού αποτελεί τον κανόνα με βάση τον οποίο κάθε διδαχή και εμπειρία πρέπει να δοκιμάζεται. Ο απόστολος Ιωάννης λέγει: "Μη πιστεύετε εις παν πνεύμα, αλλά δοκιμάζετε τα πνεύματα αν ήναι εκ του Θεού· διότι πολλοί ψευδοπροφήται εξήλθον εις τον κόσμον." (Α' Ιωάν. 4:1.) Και ο Ησαΐας δηλώνει: "Εις τον νόμον και εις την μαρτυρίαν· εαν δεν λαλώσι κατά τον λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φώς εν αυτοίς." (Ησ. 8:20.)

Μεγάλη μομφή έχει αποδοθεί στο έργο του Αγίου Πνεύματος εξαιτίας των σφαλμάτων μιάς κατηγορίας ανθρώπων οι οποίοι αποφαίνονται ότι δεν χρειάζονται την περεταίρω καθοδήγηση του λόγου του Θεού. Κατακυριεύονται από εντυπώσεις τις οποίες θεωρούν σαν τη φωνή του Θεού στην ψυχή. Το πνεύμα που τους κατέχει όμως δεν είναι το Πνεύμα του Θεού. Η ακολούθηση αυτή των εντυπώσεων, προκαλώντας την παραμέληση των Γραφών, μόνο στη σύγχυση, στην εξαπάτηση και στην καταστροφή μπορεί να οδηγήσει. Συντελεί μόνο στην προώθηση των σχεδίων του πονηρού. Αφού η διακονία του Αγίου Πνεύματος έχει ζωτική σημασία για την εκκλησία του Χριστού, αποτελεί ένα από τα τεχνοτροπήματα του Σατανά να προκαλεί την περιφρόνηση του έργου του Πνεύματος με τα διάφορα λάθη των εξτρεμιστών και φανατικών και να κάνει το λαό του Θεού να παραμελούν την πηγή αυτή της δύναμης την οποία ο ίδιος ο Κύριός μας προμήθευσε.

Σύμφωνα με το λόγο του Θεού, το Πνεύμα Του πρόκειται να συνεχίσει το έργο του καθόλο το διάστημα της Χριστιανικής οικονομίας. Ενώ βαθμηδόν χορηγούνταν οι Γραφές της Παλαιάς και

Καινής Διαθήκης με το κύλισμα του χρόνου, το ‘Αγιο Πνεύμα δεν έπαψε να μεταδίδει φώς στη σκέψη ξεχωριστών ατόμων ανεξάρτητα από τις αποκαλύψεις εκείνες οι οποίες ενσωματώθηκαν στον Ιερό Κανόνα της Γραφής. Η ίδια η Γραφή αναφέρει πως μέσο του Αγίου Πνεύματος οι άνθρωποι δέχθηκαν προειδοποιήσεις, επιπλήξεις, συμβουλές και διδασκαλίες πάνω σε ζητήματα που δεν σχετίζονται με τη χορήγηση των Γραφών. Αναφέρονται επίσης προφήτες κατά διάφορες χρονικές περιόδους από τις προρρήσεις των οποίων τίποτε δεν έχει καταχωρηθεί. Με τον ίδιο τρόπο, μετά το σχηματισμό του κανόνα της Αγίας Γραφής, το ‘Αγιο Πνεύμα έμελλε να συνεχίσει το έργο του προκειμένου να διαφωτίσει, να προειδοποιήσει και να παρηγορήσει τα τέκνα του Θεού.

Κατά την υπόσχεση του Ιησού πρός τους μαθητές Του, “ο Παράκλητος, το Πνεύμα το ‘Αγιον, το οποίον θέλει πέμψει ο Πατήρ εν τω ονόματί Μου, Εκείνος θέλει σας διδάξει πάντα και θέλει σας υπενθυμίσει πάντα όσα είπον πρός εσάς.” “‘Οταν δε έλθει Εκείνος, το Πνεύμα της αλήθειας, θέλει σας οδηγήσει εις πάσαν την αλήθειαν ... και θέλει σας αναγγείλει τα μέλλοντα.” (Ιωάν. 14:26, 16:13.) Η Γραφή διδάσκει με σαφήνεια ότι οι υποσχέσεις αυτές δεν περιορίζονται στην αποστολική εποχή, αλλ’ επεκτείνονται καθόλη την πορεία της Χριστιανικής εκκλησίας. Ο Σωτήρας βεβαιώνει τους οπαδούς Του, “Εγώ είμαι μεθ’ υμών πάσας τας ημέρας, έως της συντελείας του αιώνος.” (Ματθ. 28:20.) Και ο Παύλος δηλώνει ότι τα χαρίσματα και οι εκδηλώσεις του Πνεύματος υπήρχαν στην εκκλησία “πρός την τελειοποίησιν των αγίων, δια το έργον της διακονίας, δια την οικοδομήν του σώματος του Χριστού εωσού καταντήσωμεν πάντες εις την ενότητα της πίστεως, και της επιγνώσεως του Υιού του Θεού, εις άνδρα τέλειον, εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού.” (Εφ. 4:12-13.)

Ο Παύλος προσεύχονταν για τους Εφεσίους πιστούς με αυτά τα λόγια: “Δια να σας δώση ο Θεός του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ο Πατήρ της δόξης, πνεύμα σοφίας και αποκαλύψεως εις επίγνωσιν Αυτού ώστε να φωτισθώσιν οι οφθαλμοί του νοός σας εις το να γνωρίσητε ποία είναι η ελπίς της προσκλήσεως Αυτού ... και τι το υπερβάλλον μέγεθος της δυνάμεως Αυτού πρός ημάς τους πιστεύοντας.” (Εφεσ. 1:17-19.) Η διακονία του θεϊκού Πνεύματος στο να διαφωτίζει τη διάνοια και να παρουσιάζει στο νού τις βαθυστόχαστες έννοιες του αγίου λόγου του Θεού, ήταν η ευλογία την οποία ο Παύλος ζητούσε για την εκκλησία της Εφέσου.

’Υστερα από τη θαυμάσια επίδειξη του Αγίου Πνεύματος κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, ο Πέτρος καλώντας τους ανθρώπους

να μετανοήσουν και να βαπτισθούν στο όνομα του Χριστού για την άφεση των αμαρτιών τους, τους είπε: "Θέλετε λάβει την δωρεάν του Αγίου Πνεύματος διότι πρός εσάς είναι η επαγγελία και πρός τα τέκνα σας και πρός πάντας τους εις μακράν, όσους αν προσκαλέση Κύριος ο Θεός ημών." (Πράξ. 2:38-39.)

Σε άμεση σχέση με τις σκηνές που διαδραματίζονται τη μεγάλη ημέρα του Θεού, ο Κύριος υποσχέθηκε μέσο του προφήτη Ιωήλ μιά ιδιαίτερη εκδήλωση του Πνεύματός Του. (Ιωήλ 2:28.) Η προφητεία αυτή εκπληρώθηκε ενμέρη με την έκχυση του Πνεύματος την ημέρα της Πεντηκοστής. Την ολοσχερή της όμως εκπλήρωση θα τη λάβει με την εκδήλωση της θεϊκής χάρης η οποία θα συνοδεύσει την τελειωτική φάση του ευαγγελίου.

Ο μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ καλού και κακού θα εξελίσσεται με σφοδρότερη ένταση μέχρι τη συντέλεια των αιώνων. Σ' όλες τις εποχές η οργή του Σατανά εκδηλώθηκε κατά της εκκλησίας του Χριστού. Και ο Θεός χορήγησε τη χάρη και το Πνεύμα Του στο λαό Του για να τους ενδυναμώσει να αντισταθούν στη δύναμη του πονηρού. 'Οταν οι απόστολοι του Χριστού επρόκειτο να φέρουν το ευαγγέλιό Του στον κόσμο και να το καταχωρήσουν για τις επόμενες γενεές, είχαν ιδιαίτερα προικισθεί με τη φώτιση του Πνεύματος. Καθώς όμως η εκκλησία βαίνει πρός την τελική της απελευθέρωση, ο Σατανάς πρόκειται να δράσει με μεγαλύτερη δύναμη. Κατεβαίνει "έχων θυμόν μέγαν, επειδή γνωρίζει ότι ολίγον καιρόν έχει." (Αποκ. 12:12.) Θα εργασθεί "εν πάση δυνάμει και σημείοις και τέρασι ψεύδους." (Β' Θεσ. 2:9.) Για έξη χιλιάδες χρόνια ο ιθύνων εκείνος νούς ο οποίος ήταν άλλοτε ο ανώτερος μεταξύ των αγγέλων του Θεού, επεδόθηκε ολοσχερώς στο έργο της απάτης και της καταστροφής. Και όλη την ένταση της σατανικής επιδεξιότητας και πανουργίας που απέκτησε, όλη τη σκληρότητα που ανέπτυξε κατά τους αιωνόβιους αυτούς αγώνες, θα την εξαπολύσει κατά την τελική σύγκρουση με το λαό του Θεού. Σ' αυτή την επικίνδυνη εποχή οι οπαδοί του Χριστού έχουν να προειδοποιήσουν τον κόσμο για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού. Ένας λαός πρέπει να προετοιμασθεί για να σταθεί στην παρουσία Του άσπιλος και αμώμητος. (Β' Πέτ. 3:14.) Στη σημερινή εποχή το ιδιαίτερο χάρισμα της θεϊκής χάρης και δύναμης δεν είναι λιγότερο απαραίτητο για την εκκλησία απ' ότι ήταν στις ημέρες των αποστόλων.

Με τη φώτιση του Αγίου Πνεύματος, η απεικόνιση των σκηνών του μακραίωνου ανταγωνισμού μεταξύ καλού και κακού παρουσιάσθηκε στη συγγραφέα του βιβλίου αυτού. Από καιρό σε καιρό μου επιτράπηκε να ατενίσω στην κατά διαφόρους αιώνες εξαπολυθείσα

μεγάλη διαμάχη μεταξύ του Χριστού, του ‘Αρχοντα της ζωής, του Αρχηγού της σωτηρίας μας, και του Σατανά, του άρχοντα του κακού, του εισηγητή της αμαρτίας, του πρωτοπαραβάτη του αγίου νόμου του Θεού. Η κατά του Χριστού εχθρότητα του Σατανά εκδηλώθηκε και κατά των οπαδών Του. Το ίδιο μίσος κατά των αρχών του θεϊκού νόμου, η ίδια παραπλανητική τακτική, βάση της οποίας η πλάνη παρουσιάζεται σαν αλήθεια, βάση της οποίας οι ανθρώπινοι νόμοι αντικαθιστούν το νόμο του Θεού και οι άνθρωποι παρασύρονται στο να λατρεύουν την κτίση μάλλον παρά τον Κτίσαντα, μπορεί να εξιχνιασθεί καθόλη την ιστορία του παρελθόντος. Οι προσπάθειες του Σατανά να παρουσιάσει διαστρεβλωμένο το χαρακτήρα του Θεού για να κάνει τους ανθρώπους να σχηματίσουν μιά εσφαλμένη εντύπωση για το Δημιουργό ώστε να Τον βλέπουν μάλλον με φόβο και μίσος παρά με αγάπη· οι προσπάθειές του να παραμερίσει το θεϊκό νόμο, κάνοντας τον κόσμο να νομίζουν ότι δεν δεσμεύονται από τις αξιώσεις του, καθώς και ο κατατρεγμός εκείνων οι οποίοι τολμούν να αντισταθούν στις απάτες του, ακολουθούν την ίδια αμετάβλητη πορεία από αιώνα σε αιώνα. ‘Εχουν ανεξίτηλα χαραχθεί στην ιστορία των πατριαρχών, των προφητών, των αποστόλων, των μαρτύρων και μεταρρυθμιστών.

Στην τελική μεγάλη σύγκρουση, ο Σατανάς θα χρησιμοποιήσει την ίδια τακτική, θα εκδηλώσει το ίδιο πνεύμα και θα εργασθεί για τον ίδιο σκοπό όπως και καθόλους τους περασμένους αιώνες. Ότι συνέβη στο παρελθόν θα συμβεί και πάλι, με τη διαφορά ότι ετούτος ο επικείμενος αγώνας χαρακτηρίζεται από μιά τέτοια τρομακτική σφοδρότητα που ο κόσμος δεν έχει ποτέ του ξαναδεί. Οι εξαπατήσεις του Σατανά θα καταστούν πιό έντεχνες, οι επιθέσεις του πιο αποφασιστικές. Αν είναι δυνατόν, θα παρασύρει ακόμη και τους εκλεκτούς. (Μάρκ. 13:22.)

Καθώς το Πνεύμα του Θεού μου παρουσίασε κατά νου τις μεγάλες αλήθειες του λόγου Του καθώς και τις σκηνές του παρελθόντος και του μέλλοντος, μου ζητήθηκε να καταστήσω γνωστό στους άλλους ότι κατ’ αυτόν τον τρόπο μου έχει αποκαλυφθεί—να χαράξω την ιστορία της διαμάχης των παρελθόντων αιώνων και μάλιστα ιδιαίτερα να την παρουσιάσω έτσι που να χύσει φώς πάνω στον συντομεύοντα να εξαπολυθεί μελλοντικό αγώνα. Πρός εκπλήρωση του σκοπού αυτού, προσπάθησα να συλλέξω και να ταξινομήσω παρεμφερή γεγονότα της εκκλησιαστικής ιστορίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε να χαραχθεί η εξέλιξη των μεγάλων δοκιμαστικών αληθειών οι οποίες δόθηκαν στον κόσμο κατά διάφορα χρονολογικά διαστήματα γεγονότα που ερέθισαν την οργή του Σατανά και την

εχθρότητα μιάς εκκλησίας η οποία θέλγεται από τον κόσμο· και γεγονότα που διατηρήθηκαν με τη μαρτυρία εκείνων οι οποίοι "δεν ηγάπησαν την ζωήν αυτών μέχρι θανάτου."

Στις καταχωρήσεις αυτές μπορούμε να διακρίνομε μιά σκιαγράφηση της σύγκρουσης που μας περιμένει. Εξετάζοντάς τες κάτω από το φώς του λόγου του Θεού και με την έμπνευση του Πνεύματός Του, μπορούμε να διακρίνομε ακάλυπτες τις απάτες του πονηρού και τους κινδύνους τους οποίους οφείλουν να αποφύγουν εκείνοι που θα πρέπει να βρεθούν "άμεμπτοι εν τη παρουσία του Κυρίου."

Τα σημαντικά γεγονότα τα οποία χαρακτηρίζουν την πρόοδο της μεταρρύθμισης των περασμένων γενεών, είναι ιστορικά γεγονότα γνωστά και παγκοσμίως παραδεκτά από το Διαμαρτυρόμενο κόσμο. Είναι συμβάντα τα οποία κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει. Αυτό το μέρος της ιστορίας το απέδωσα με συντομία, σύμφωνα με τα πλαίσια του βιβλίου και με τη βραχύτητα που αναγκαστικά πρέπει να ληφθεί υπόψη, συντέμνοντας τα περιστατικά ώστε να καταλάβουν τόσο λίγο χώρο όσος φαίνονταν απαραίτητος για την ορθή κατανόηση της εφαρμογής τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν ο ιστορικός έχει συγκεντρώσει τα γεγονότα έτσι που να επιτρέπουν εν συντομία μιά περιεκτική άποψη του ζητήματος, ή έχει συνοψίσει λεπτομέρειες κατά τρόπο κατάλληλο, τότε χρησιμοποιούνται τα ίδια του τα λόγια. Σε άλλες περιπτώσεις όμως δεν παρέχεται ιδιαίτερη διάκριση σ' αυτό, αφού τα εισαγωγικά δεν χρησιμοποιούνται με σκοπό να αναφέρουν το συγγραφέα σαν αυθεντία, αλλά επειδή τα λεγόμενά του παρέχουν μιά προϋπάρχουσα και δυναμική παρουσίαση του θέματος. Στην αφήγηση της εμπειρίας και των απόψεων εκείνων οι οποίοι συνεχίζουν το μεταρρυθμιστικό έργο στις ημέρες μας, παρόμοια χρήση των εκδοθέντων συγγραμμάτων τους έχει εφαρμοσθεί.

Ο αντικειμενικός σκοπός του βιβλίου αυτού δεν είναι τόσο να παρουσιάσει καινούργιες πτυχές ενσχέση με τους αγώνες του παρελθόντος καιρού, όσο να τονίσει περιστατικά και πεποιθήσεις τα οποία έχουν επιπτώσεις πάνω στα γεγονότα του μέλλοντος. Εξεταζόμενες όμως σαν μέρος της διαμάχης μεταξύ του φωτός και του σκότους, όλες αυτές οι καταχωρήσεις του παρελθόντος προσλαμβάνουν μιά καινούργια σημασία. Και μέσο αυτών φώς χύνεται στο μέλλον, φωτίζοντας το δρόμο εκείνων οι οποίοι, όπως οι μεταρρυθμιστές των περασμένων γενεών, θα κληθούν και με κίνδυνο ακόμη να στερηθούν κάθε γήινο αγαθό, να δώσουν τη μαρτυρία τους "δια τον λόγον του Θεού και δια την μαρτυρίαν του Ιησού Χριστού."

Το να παρουσιάσει τις σκηνές της μεγάλης λογομαχίας μεταξύ της αλήθειας και της πλάνης, να αποκαλύψει τα τεχνάσματα του Σατανά και τα μέσα με τα οποία μπορεί αυτός να αποκρουσθεί με επιτυχία, να προβάλει μιά ικανοποιητική λύση του μεγάλου προβλήματος του κακού χύνοντας τέτοιο φώς πάνω στο θέμα της προέλευσης και του τελικού διακανονισμού της αμαρτίας, ώστε να φανερωθεί εντελώς η δικαιοσύνη και η καλοκαγαθία του Θεού στην εν γένη συμπεριφορά Του πρός τα πλάσματά Του, και να παραστήσει την αγία και αμετάβλητη φύση του νόμου Του, αυτός είναι ο σκοπός του παρόντος βιβλίου. Όπως ψυχές λυτρωθούν από τη δύναμη του σκότους σαν αποτέλεσμα της επιρροής του βιβλίου αυτού και γίνουν "συγκληρονόμοι των αγίων εν τω φωτί," πρός δόξα Εκείνου ο οποίος μας αγάπησε και παρέδωσε τον Εαυτό του για μας, είναι η ένθερμη προσευχή της συγγραφέας του.

Ελένη Γ. Χουάϊτ

1

Η αγαπη και η μακροθυμια του θεου

"Είθε να εγνώριζες και συ τουλάχιστον εν τη ημέρα σου ταύτη τα προς ειρήνην σου αποβλέποντα αλλά τώρα εκρύφθησαν από των οφθαλμών σου. Διότι θέλουσιν ελθεί ημέραι επί σε και οι εχθροί σου θέλουσι κάμει χαράκωμα περί σε, και θέλουσι σε περικυκλώσει, και θέλουσι σε στενοχωρήσει πανταχόθεν. Και θέλουσι κατεδαφίσει σε, και τα τέκνα σου εν σοί και δεν θέλουσιν αφήσει εν σοί λίθον επί λίθον· διότι δεν εγνώρισας τον καιρόν της επισκέψεώς σου." (Λουκ. 19:42-44.)

Από την πλαγιά του όρους των Ελαιών ο Χριστός αντίκρυζε την Ιερουσαλήμ. Πανέμορφο, γαληνεμένο θέαμα απλώνονταν μπροστά Του. 'Ηταν η εποχή του Πάσχα και απ' όλα τα μέρη οι απόγονοι του Ιακώβ συγκεντρώνονταν εκεί γιά να γιορτάσουν τη μεγάλη εθνική τους γιορτή. Ανάμεσα από κήπους και αμπέλια και καταπράσινες λοφοπλαγιές στολισμένες με των προσκυνητών τις σκηνές, ξεπρόβαλλαν τα υψώματα με τις πεζουλιαστές ανωφεριές τους, τα μεγαλόπρεπα παλάτια και τα πανίσχυρα οχυρά της Ισραηλινής πρωτεύουσας. Η θυγατέρα της Σιών έμοιαζε να μονολογεί μέσα στην περηφάνειά της: "Κάθημαι βασίλισσα και θλίψιν δεν θέλω ιδεί." Το ίδιο όμορφη τότε και σίγουρη για την εξασφαλισμένη εύνοια του ουρανού, όπως αιώνες πρίν όταν ο βασιλικός Ψαλμωδός υμνούσε την ομορφιά της: "Ωραίον την θέσιν, χαρά πάσης της γής, είναι το όρος Σιών ... η πόλις του Βασιλέως του Μεγάλου." (Ψαλμ. 48:2.) Επίκεντρο της θέας, τα επιβλητικά οικοδομήματα του ναού. Δύοντας ο ήλιος, τόνιζε με τις ακτίνες του την αστραφτερή στιλπνάδα των μαρμαρένιων τοίχων του και λαμποκοπούσε πάνω σε κάθε χρυσωμένη πύλη, πύργο και προμαχώνα. Τέλεια σε ομορφιά η πόλη,

αποτελούσε το καμάρι του Ισραηλινού έθνους. Ποιός Ισραηλίτης μπορούσε να αντικρύσει μιά τέτοια θέα δίχως να νοιώσει σκιρτήματα χαράς και θαυμασμού! Και όμως το νού του Ιησού απασχολούσαν εντελώς διαφορετικές σκέψεις. "Ότε επλησίασεν, ιδών την πόλιν, έκλαυσεν επ' αυτήν." (Λουκ. 19:41.) Μέσα στο γενικό παραλήρημα της θριαμβευτικής εισόδου, ενώ τα φοινικόκλαδα σείονταν ολούθε στον αέρα, ενώ χαρμόσυνα ωσαννά αντιλαλούσαν στους ολόγυρα λόφους και χιλιάδες φωνές Τον ζητωκραύγαζαν βασιλιά, ο Λυτρωτής του κόσμου καταλήφθηκε από μιά ξαφνική και μυστηριώδη λύπη. Αυτός, ο Υιός του Θεού, η υπόσχεση του Ισραήλ, ο νικητής του θανάτου και ο ελευθερωτής των αιχμαλώτων του τάφου, αναλύεται σε δάκρυα, όχι δάκρυα συνειθισμένης λύπης, αλλ' έντονης, ακατάσχετης αγωνίας.

Το κλάμμα αυτό δεν ήταν για τον εαυτό Του, αν και γνώριζε πολύ καλά πού Τον οδηγούσαν τα βήματά Του. Μπροστά Του απλώνονταν η Γεθσημανή, η σκηνή της μελλοντικής ψυχικής Του οδύνης. Λίγο πιό πέρα διακρίνονταν η προβατική πύλη απ' όπου αμέτρητα είχαν οδηγηθεί στο διάβα των αιώνων τα θύματα των θυσιών και που θα ανοίγονταν τώρα γι' Αυτόν που έμελλε να φερθεί "ως αρνίον επί σφαγήν." (Ησ. 53:7.) Σε κοντινή απόσταση ορθώνονταν και ο Γολγοθάς, η απεικόνιση του σταυρικού θανάτου. Το μονοπάτι όπου ο Χριστός θα διάβαινε σε λίγο για να προσφέρει την ψυχή Του λύτρο για την αμαρτία, θα σκιάζονταν από ένα πυκνό, τρομακτικό σκοτάδι. Και όμως δεν ήταν η σκέψη των σκηνών αυτών που έπεφτε πάνω Του σα μαύρη σκιά τη χαρμόσυνη εκείνη ώρα. Κανένα προαίσθημα της ατομικής Του υπεράνθρωπης αγωνίας δεν βάραινε το αφίλαυτο εκείνο πνεύμα. Ο Ιησούς έκλαιγε για τις καταδικασμένες χιλιάδες των Ιερουσολημιτών—για την τύφλωση και αμετανοησία εκείνων που είχε έρθει να σώσει.

Στα μάτια του Χριστού ξετυλίγονταν η χιλιόχρονη και πέρα ιστορία της ιδιαίτερης εύνοιας και προστατευτικής φροντίδας του Θεού για τον εκλεκτό λαό Του. Εκεί βρίσκονταν το όρος Μωριά, όπου ο γυιός της υπόσχεσης, το χωρίς αντίσταση θύμα, ο Ισαάκ, είχε δεθεί πάνω στο βωμό—συμβολίζοντας τη θυσία του Υιού του Θεού. Εκεί είχε επισημοποιηθεί πρός τον πατέρα των πιστευόντων η συνθήκη της ευλογίας, η ένδοξη Μεσσιανική υπόσχεση. (Γέν. 22:9, 16-18.) Εκεί οι φλόγες της θυσίας ανεβαίνοντας στον ουρανό από το αλώνι του Ορνάν, είχαν αποτρέψει το σπαθί του εξολοθρευτή αγγέλου (Α' Χρον. 21)—σύμβολο κατάλληλο της θυσίας και μεσιτείας του Σωτήρα για τον ένοχο άνθρωπο. Η Ιερουσαλήμ είχε τιμηθεί από το Θεό πάνω από κάθε άλλο μέρος της γής. Ο Κύριος είχε εκλέξει τη Σιών, "διότι

ευηρεστήθη να κατοική εν αυτή." (Ψαλμ. 132:13.) Σ' αυτό το μέρος άγιοι προφήτες πρόφεραν προειδοποιητικά μηνύματα για γενεές ολόκληρες. Σ' αυτό το μέρος ιερείς κινούσαν τα θυμιατήρια τους στέλλοντας το λιβανωτό ανάμικτο με τις προσευχές των προσκυνητών ψηλά στον ουρανό. Σ' αυτό το μέρος καθημερινά προσφέρονταν το αίμα των σφαγμένων αρνιών συμβολίζοντας τον Αμνό του Θεού. Σ' αυτό το μέρος εμφανίζονταν η παρουσία του Κυρίου μέσα στο σύννεφο της δόξας πάνω από το ιλαστήριο. Και σ' αυτό το μέρος ακούμπησε η βάση της μυστηριακής εκείνης σκάλας που ένωνε τον ουρανό με τη γή (Γεν. 28:12, Ιωάν. 1:51)—της σκάλας όπου ανεβοκατέβαιναν οι άγγελοι του Θεού και που άνοιγε στον κόσμο το δρόμο για τον τόπο τον πανάγιο. Αν ο Ισραήλ σαν έθνος είχε διατηρήσει την αφοσίωσή του στο Θεό, η Ιερουσαλήμ θα παρέμενε παντοτεινά η εκλεκτή Του πόλη. (Ιερ. 17:21-25.) Αλλ' η ιστορία του ευνοούμενου εκείνου λαού δεν ήταν παρά μιά αφήγηση από αδιάκοπα ολισθήματα και ανταρσίες. Είχαν αντισταθεί στη χάρη του ουρανού, καταχρασθεί τα προνόμιά τους και αγνοήσει τις ευκαιρίες τους.

Αλλ' αν και οι Ισραηλίτες "εχλεύαζον τους απεσταλμένους του Θεού και κατεφρόνουν τους λόγους Αυτού και έσκωπτον τους προφήτας Αυτού," (Β' Χρον. 36:16,) Εκείνος όμως εξακολουθούσε να τους αποκαλύπτεται, "Κύριος ο Θεός, οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος και αληθινός." (Εξ. 34:6.) Παρά τις επανειλημμένες αποκρούσεις, η ευσπλαχνική φύση Του συνέχιζε να ικετεύει. Με μια στοργή τρυφερότερη ακόμη από τη στοργή οποιουδήποτε πατέρα για το αγαπημένο του παιδί, ο Θεός "παρήγγειλεν εις αυτούς ... δια χειρός των απεσταλμένων Αυτού, εγειρόμενος πρωί και εξαποστέλλων· διότι εφείδετο του λαού Αυτού και του κατοικητηρίου Αυτού." (Β' Χρον. 36:15.) Και όταν επιπλήξεις, παρακλήσεις και επιτιμήσεις απέτυχαν, τότε τους έστειλε το πολυτιμότερο δώρο του ουρανού· ή ακριβέστερα, σύσσωμο το πλήρωμα του ουρανού είχε προσφερθεί στο πρόσωπο του Δώρου εκείνου του μοναδικού.

Αυτός ο ίδιος ο Υιός του Θεού είχε σταλεί για να υπερασπισθεί την αμεταμέλητη την πόλη. Ο Χριστός ο ίδιος είχε βγάλει παλαιά τον Ισραήλ από την Αίγυπτο σαν αμπέλι Του πολύτιμο. (Ψαλμ. 80:8.) Με το ίδιο Του το χέρι είχε αφανίσει τους ειδωλολατρικούς λαούς γύρω του. Το είχε φυτέψει "επί λόφου παχυτάτου." Το είχε περιφράξει με την προστατευτική Του φροντίδα. Το είχε περιποιηθεί με τη βοήθεια των δούλων Του. "Τι ήτο δυνατόν να κάμω έτι εις τον αμπελώνα Μου και δεν έκαμον εις αυτόν;" διερωτάται. (Ησ. 5:1-4.) Αλλ' ενώ περίμενε στον τρυγητό σταφύλια, το αμπέλι έκανε μόνο αγριοστάφυλα. Ακόμη και τότε, με μιά αναπώθητη λαχτάρα

για βελτιωμένη μελλοντική καρποφορία, ήρθε ο ίδιος στο αμπέλι Του να ιδεί αν μπορούσε να το σώσει από την καταστροφή. Το έσκαψε, το κλάδεψε, το περιποιήθηκε. Δεν φείσθηκε ούτε κόπους ούτε μόχθους προκειμένου να σώσει το αμπέλι της φυτείας Του.

Τρία ολόκληρα χρόνια ο Αρχηγός του φωτός και της δόξας κυκλοφορούσε παντού ανάμεσα στό λαό Του, "ευεργετών και θεραπεύων πάντας τους καταδυναστευομένους υπό του διαβόλου," παρηγορώντας ραγισμένες καρδιές, ελευθερώνοντας δέσμιους, χαρίζοντας το φώς στους τυφλούς, κάνοντας χωλούς να περπατούν και κωφούς να ακούν, καθαρίζοντας λεπρούς, ανασταίνοντας νεκρούς, κηρύττοντας το ευαγγέλιο στους φτωχούς. (Πράξ. 10:38, Λουκ. 4:18, Ματθ. 11:5.) Σε ανθρώπους κάθε κατηγορίας, χωρίς διάκριση, απηύθυνε την ευσπλαχνική πρόσκληση: "'Ελθετε προς Με, πάντες οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι και Εγώ θέλω σας αναπαύσει." (Ματθ. 11:28.)

Παρ' όλο ότι Του ανταπέδιδαν "κακόν αντί καλού και μίσος αντί της αγάπης" (Ψαλμ. 109:5), Εκείνος συνέχιζε με επιμονή τη σπλαχνική αποστολή Του. Οποιοσδήποτε αποζήτησε τη χάρη Του, ποτέ δεν αποκρούσθηκε. 'Αστεγος, περιπλανώμενος, καταφρονεμένος και φτωχός, ζούσε μόνο για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες και ν' απαλύνει τον πόνο των ανθρώπων, εκλιπαρώντας τους να δεχθούν το δώρο Του της ζωής. Απωθημένα από τη σκληρόκαρδη εκείνη γενεά, τα κύματα του ελέους, ξαναγύριζαν πίσω πάλι σ' αυτούς με εντονότερη ακόμη σπλαχνικότητα και ανείπωτη αγάπη. Αλλ' ο Ισραήλ έστρεψε τα νώτα πρός τον καλύτερό του Φίλο και μοναδικό Βοηθό του, περιφρονώντας τις ικεσίες της αγάπης Του, απορρίπτοντας τις συμβουλές Του και χλευάζοντας τις προειδοποιήσεις Του.

Σε λίγο η προθεσμία της ελπίδας και της συγνώμης έληγε. Το ποτήρι της μακρόχρονης συγκροτημένης οργής του Θεού ξεχείλιζε. Τα από αιώνες συγκεντρωμένα σύννεφα της αποστασίας και της ανταρσίας, σκοτεινιασμένα τώρα από το βάρος του ολέθρου, όπου νάναι θα ξεσπούσαν πάνω στον ένοχο εκείνο λαό. Και ο μόνος που μπορούσε να τους σώσει από τη μελλοντική καταστροφή είχε περιφρονηθεί, απορριφθεί και σε λίγο έμελλε να σταυρωθεί. Με το σταυρικό του Χριστού θάνατο στό Γολγοθά θα σώνονταν οι τελευταίες μέρες του Ισραήλ σαν το ευνοούμενο κι ευλογημένο έθνος του Θεού. Η απώλεια και μιάς μόνο ψυχής είναι συμφορά που δε μπορεί να συγκριθεί με τα κέρδη και τους θησαυρούς του κόσμου όλου. Στη θέα όμως εκείνη της Ιερουσαλήμ, μπροστά στα μάτια του Χριστού διαγράφονταν ο χαμός μιάς ολάκερης πόλης, ενός έθνους

ολόκληρου—και τι πόλης! και τι έθνους! Εκείνων που αποτελούσαν άλλοτε τον εκλεκτό λαό του Θεού, τον ιδιαίτερο θησαυρό Του.

Προφήτες είχαν θρηνήσει την αποστασία του Ισραήλ και τις τρομακτικές ερημώσεις που επηκολούθησαν τις αμαρτίες του. "Είθε να ήσαν οι οφθαλμοί μου πηγή δακρύων," οδύρονταν ο Ιερεμίας, "δια να κλαίω ημέραν και νύκτα τους πεφονευμένους της θυγατρός του λαού μου," επειδή του Κυρίου το ποίμνιο είχε φερθεί στην αιχμαλωσία. (Ιερ. 9:1, 13:17.) Πόσο βαθύτερη έπρεπε να είναι η θλίψη Εκείνου που το προφητικό Του μάτι διαπερνούσε όχι μόνο χρόνια, αλλ' απώτερους αιώνες. Οραματίζονταν τον άγγελο τον εξολοθρευτή με υψωμένο το σπαθί βαδίζοντας κατά της πόλης εκείνης που όλα αυτά τα χρόνια υπήρξε το κατοικητήριο του Υψίστου. Από τη βουνοπλαγιά των Ελαιών, το ίδιο ακριβώς σημείο όπου αργότερα ο Τίτος πάτησε με τα στρατεύματά του, ο Ιησούς ατένιζε τις αντίπερα από την κοιλάδα πύλες και αυλές του ιερού. Και με γεμάτα δάκρυα μάτια ήδη διέκρινε τα τείχη περικυκλωμένα από τις ξενικές ορδές. 'Ακουγε την πολεμική κλαγγή των όπλων. 'Ακουγε τα γυναικόπαιδα να θρηνωδούν μέσα στη λιμοκτονούσα πολιορκημένη πόλη. 'Εβλεπε το πανέμορφο ιερό οικοδόμημά της, τα παλάτια και τους πύργους της παρανάλωμα της φωτιάς και τους κατοπινούς στη θέση τους σωρούς από τα καπνισμένα ερείπια.

Διαπερνώντας με το βλέμμα μέχρι τα τέλη των αιώνων, διέκρινε το λαό της διαθήκης σκορπισμένο σε κάθε γωνιά της γής σαν ναυάγια απορρημένα πάνω σ' ερημικές ακτές. Αλλά στην οπτασία της τιμωρίας εκείνης της προσωρινής που θα ξέσπαγε σε λίγο πάνω στην Ιερουσαλήμ, δεν διέκρινε παρά τις πρώτες μόνο ξέχειλες σταγόνες από το ποτήρι της οργής που τη μέρα των τελικών λογαριασμών γραφτό της ήταν να το πιεί μέχρι την τελευταία του σταλαματιά. Αυτό το νόημα είχαν τα ανατριχιαστικά εκείνα λόγια, το καταστάλαγμα της θεϊκής ευσπλαχνίας και λαχτάρας ξέχειλης από στοργή: "Ιερουσαλήμ, Ιερουσαλήμ, η φονεύουσα τους προφήτας και λιθοβολούσα τους απεσταλμένους πρός σε· ποσάκις ηθέλησα να συνάξω τα τέκνα σου καθ' ον τρόπον συνάγει η όρνις τα ορνίθια εαυτής υπό τας πτέρυγας και δεν ηθελήσατε." (Ματθ. 23:37.) Και σύ, έθνος ευλογημένο υπεράνω πάντων, "είθε να εγνώριζες τον καιρόν της επισκέψεώς σου και τα πρός ειρήνην σου αποβλέποντα." (Λουκ. 19:42.) Αναχαίτησα τον άγγελο της δικαιοσύνης, σε κάλεσα σε μετάνοια. Αλλά μάταια. Δεν καταφρόνησες και απέρριψες μόνο δούλους, απεσταλμένους και προφήτες, αλλ' Αυτόν τον 'Αγιο του Ισραήλ, το Λυτρωτή σου. Για την καταστροφή σου η μόνη υπεύθυνη είσαι σύ. "Δεν θέλετε να έλθητε πρός Εμέ δια να έχητε ζωήν." (Ιωάν. 5:40.)

Στην περίπτωση της Ιερουσαλήμ ο Χριστός διέκρινε ένα σύμβολο της σκληροκαρδίας του επίλοιπου κόσμου που με την απιστία και την ανταρσία του βάδιζε εσπευσμένα πρός τις τιμωρές κρίσεις του Θεού. Η συμφορά της αμαρτωλής ανθρώπινης φυλής πίεζε με το άγχος της την ψυχή Του, ώσπου από τα χείλη Του αποσπάσθηκε η πικρή εκείνη οδυνηρή κραυγή. Διάβαζε την ιστορία της αμαρτίας τη γραμμένη με τη μιζέρια, τα δάκρυα και το αίμα των ανθρώπων. Κατασυγκινημένος, με την καρδιά ξέχειλη απο απύθμενο οίκτο για τα δυστυχισμένα πλάσματα της γής, λαχταρούσε να φέρει σε όλους ανακούφιση. Ούτε όμως το δικό Του χέρι ήταν ικανό να αναχαιτίσει το κύμα της ανθρώπινης συμφοράς. Ελάχιστοι ήταν εκείνοι που στρέφονταν πρός τη μοναδική Πηγή βοήθειας. 'Ηταν πρόθυμος να κενώσει την ψυχή Του μέχρι θανάτου για να τους καταστήσει προσιτή τη σωτηρία. Πολλοί λίγοι όμως έρχονταν σ' Αυτόν για το αντάλλαγμα της ζωής.

Η Μεγαλειότητα του ουρανού πλημμυρισμένη από δάκρυα! Ο Υιός του άπειρου Θεού ταραγμένος το πνεύμα, συντριμμένος από το βάρος της αγωνίας! Το θέαμα αυτό προκάλεσε το θαυμασμό ολόκληρου του ουρανού. Η σκηνή εκείνη απεικονίζει για μας την ανυπολόγιστη εγκληματικότητα της αμαρτίας. Αποκαλύπτει πόσο δύσκολο έργο είναι και γι' Αυτόν ακόμη τον Παντοδύναμο Θεό να σώσει τον ένοχο από τις συνέπειες της παράβασης του θεϊκού νόμου. Ατενίζοντας ο Χριστός μακρυά, μέχρι την τελευταία ανθρώπινη γενεά, διέκρινε ένα κόσμο βυθισμένο στην πλάνη, παρόμοια μ' αυτήν που θα προκαλούσε την καταστροφή της Ιερουσαλήμ. Το μεγάλο κρίμα των Ιουδαίων ήταν η απόρριψη του Χριστού. Το μεγάλο κρίμα του χριστιανικού κόσμου θα είναι η απόρριψη του θεϊκού νόμου—της βάσης της επουράνιας και επίγειας διακυβέρνησής Του—η καταπάτηση και η εκμηδένιση των εντολών του Παντοδυνάμου. Εκατομμύρια ανθρώπων, παραδομένοι στην αμαρτία, αιχμάλωτοι του Σατανά, καταδικασμένοι στο θάνατο το δεύτερο θα αρνηθούν να δώσουν προσοχή στην προειδοποιητική αλήθεια την ημέρα της επίσκεψής τους. Τι τρομερή τύφλωση και φοβερή αυταπάτη!

Δυό μέρες πρίν από το Πάσχα, αφού καυτηρίασε την υποκρισία των Ιουδαίων αρχηγών, ο Χριστός απομακρύνθηκε για τελευταία φορά από το ιερό, και μαζύ με τους μαθητές Του βρέθηκε πάλι στο όρος των Ελαιών, καθισμένος πλάι τους, πάνω στη χλοερή βουνοπλαγιά αντικρυστά απ' την πόλη. Ατένιζε γι΄ άλλη μιά φορά τα τείχη, τους πύργους, τα παλάτια της. Ξαναντίκρυζε γι΄ άλλη μιά φορά το ναό μέσα στην εκτυφλωτική στιλπνάδα του, κορωνίδα ομορφιάς στημένης στην κορφή του όρους του αγίου.

Πρίν από χίλια χρόνια ο Ψαλμωδός είχε εγκωμιάσει την εύνοια του Θεού πρός τον Ισραήλ, με το να διαλέξει τον ιερό ναό του για κατοικητήριό Του. "Η σκηνή Αυτού είναι εν Σαλήμ και το κατοικητήριον Αυτού εν Σιών." "Εξέλεξε την φυλήν Ιούδα, το όρος της Σιών, το οποίον ηγάπησε και ωκοδόμησεν ως υψηλά παλάτια το αγιαστήριον Αυτού." (Ψαλμ. 76:2, 78:68-69.) Ο πρώτος ναός είχε οικοδομηθεί την εποχή της μεγαλύτερης ακμής του Ιουδαϊκού έθνους. Τεράστιες ποσότητες ποικίλων θησαυρών είχαν συγκεντρωθεί για το σκοπό αυτό από το βασιλιά Δαβίδ, ενώ η εκπόνηση των οικοδομικών σχεδίων έφερε τη σφραγίδα της θείας έμπνευσης. (Α' Χρον. 28:12,19.) Κι ο Σολομών, ο σοφότερος Ισραηλινός μονάρχης, αποπεράτωσε το έργο. Ο ναός εκείνος ήταν το μεγαλοπρεπέστερο οικοδόμημα που γνώρισε ποτέ ο κόσμος. Και όμως ο Θεός αναφέρονταν στό ναό το δεύτερο όταν ανήγγειλε με τον προφήτη Αγγαίο ότι "η δόξα του εσχάτου τούτου οίκου θέλει είσθαι μεγαλυτέρα της του πρώτου." "Και θέλω σείσει πάντα τα έθνη και θέλει ελθεί ο Εκλεκτός πάντων των εθνών και θέλω εμπλήσει τον οίκον τούτον δόξης, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων." (Αγγ. 2:9,7.)

Καταστρεμένος από τα στρατεύματα του Ναβουχορδονόσορα, ο ναός εκείνος ξανακτίσθηκε πεντακόσια περίπου χρόνια πρίν γεννηθεί ο Χριστός από ένα λαό που επέστρεφε από μιά ολόκληρη ζωή αιχμαλωσίας σε μιά χώρα ερειπωμένη, καθολοκληρία σχεδόν εγκαταλειμένη. Ανάμεσά τους βρίσκονταν άνθρωποι ασπρομάλληδες που είχαν γνωρίσει τη δόξα του ναού του Σολομώντα και που έκλαψαν σαν είδαν το αναστηλωμένο κατοπινό οικοδόμημα, ασύγκριτα κατώτερο από το προηγούμενο. Το γενικό εκείνο αίσθημα περιγράφουν παραστατικά τα λόγια του προφήτη: "Τις μεταξύ σας έμεινεν όστις είδεν τον οίκον τούτον εν τη πρώτη αυτού δόξη; Και οποίον χώρα σείς βλέπετε αυτόν; Δεν είναι εις τους οφθαλμούς σας ως ουδέν συγκρινόμενος προς εκείνον;" (Έσδ. 3:12, Αγγ. 2:3.) Αλλ' η υπόσχεση είχε δοθεί όχι η δόξα του μεταγενέστερου εκείνου οίκου θα υπερέβαινε τη δόξα του προγενέστερου ναού.

Και όμως ο δεύτερος ναός δεν μπορούσε να συγκριθεί με τον πρώτο ως πρός τη μεγαλοπρέπεια. Ούτε και είχε αγιασθεί ετούτος ο ναός με φανερά δείγματα της θεϊκής παρουσίας όπως ο προηγούμενος. Καμιά εκδήλωση υπερφυσικής δύναμης δεν επεσήμανε τον εγκαινιασμό του. Κανένα ένδοξο σύννεφο δε φάνηκε να γεμίζει το νεόκτιστο αγιαστήριο. Κανένα ίχνος φωτιάς δεν κατέβηκε από τον ουρανό για να καταβροχθίσει με τις φλόγες της τη θυσία του βωμού του. Η παρουσία του Θεού δεν βρίσκονταν πιά μεταξύ των

δύο χερουβείμ μέσα στά άγια των αγίων. Ούτε η κιβωτός, ούτε το ιλαστήριο, ούτε οι πλάκες του μαρτυρίου υπήρχαν μέσα στο αναστηλωμένο οικοδόμημα. Και ούτε φωνή από τον ουρανό ακούσθηκε ποτέ για να φανερώσει στον πρωθιερέα το θέλημα του Υψίστου.

Μάταια προσπαθούσαν επί αιώνες οι Εβραίοι να αποδείξουν ότι η υπόσχεση του Θεού που αναφέρεται στον Αγγαίο είχε εκπληρωθεί. Τυφλωμένοι από την απιστία και την υπερηφάνεια, δεν μπορούσαν να συλλάβουν το πραγματικό νόημα των λόγων του προφήτη. Ο δεύτερος ναός δεν είχε τιμηθεί με το σύννεφο της δόξας του Θεού, αλλά με την προσωπική παρουσία Εκείνου, "εν τω Οποίω κατοικεί το πλήρωμα της Θεότητος σωματικώς." Εκείνου που ήταν ο ίδιος "ο Θεός φανερωθείς εν σαρκί." Ο "Εκλεκτός πάντων των Εθνών" είχε πραγματικά εισέλθει στο ναό Του. 'Οταν ο γλυκύς Ναζωραίος δίδασκε και θεράπευε στις άγιες αυλές του, τότε η παρουσία του Χριστού, αποκλειστικά αυτή η παρουσία, έκανε το δεύτερο ναό ασύγκριτο σε δόξα από τον πρώτο. Αλλ' ο Ισραήλ απέρριψε το δώρο που του έστειλε ο ουρανός. Κι όπως διάβαινε ο ταπεινός Δάσκαλος τη μέρα εκείνη για τελευταία φορά το κατώφλι της χρυσής πύλης του ιερού, η δόξα τότε χάθηκε κι αυτή παντοτεινά απ' αυτό. 'Ηδη είχαν εκπληρωθεί τα λόγια του Σωτήρα: "Ιδού, αφήνεται εις εσάς ο οίκος σας έρημος." (Ματθ. 23:38.)

Τα προφητικά λόγια του Χριστού για την καταστροφή του ιερού προκάλεσαν βαθειά εντύπωση και δέος στους μαθητές που είχαν τώρα την περιέργεια να καταλάβουν καλύτερα τη σημασία των λόγων Του εκείνων. Η φαντασμαγορική λαμπρότητα του ναού αντιπροσώπευε πλούτο, εργασία και αρχιτεκτονική δεξιοχεχνία σαράντα και πλέον χρόνων. Ο βασιλιάς Ηρώδης τον είχε πλουσιοπάροχα στολίσει με θησαυρούς ρωμαϊκούς και με πλούτη ιουδαϊκά. Και αυτός ακόμη ο Ρωμαίος αυτοκράτορας τον είχε τιμήσει με τα δώρα του. Ατόφιοι, κάταspροι, μαρμάρινοι ογκόλιθοι τεραστίων διαστάσεων, προερχόμενοι από τη Ρώμη, αποτελούσαν το κύριο μέρος της οικοδομής. Σ' αυτούς θέλησαν οι μαθητές να εφιστήσουν την προσοχή του Κυρίου λέγοντας: "Διδάσκαλε, ιδέ οποίοι λίθοι και οποίαι οικοδομαί!" (Μάρκ. 13:1.) Στα λόγια αυτά ο Σωτήρας έδωσε τη βαθυστόχαστη και καταπληκτική απάντηση: "Αληθώς σας λέγω, δεν θέλει αφεθεί εδώ λίθος επί λίθον όστις δεν θέλει κατακρημνισθει." (Ματθ. 24:2.)

Την ανατροπή της Ιερουσαλήμ, οι μαθητές τη συνταύτισαν με τα γεγονότα της προσωπικής παρουσίας του Χριστού, στα πλαίσια μιάς προσωρινής δόξας συνυφασμένης με την κατάκτηση του θρόνου της παγκόσμιας αυτοκρατορίας, την τιμωρία του αμετανόητου

Ιουδαϊκού λαού και την απελευθέρωση του έθνους από το ρωμαϊκό ζυγό. Ο Κύριος τους είχε μιλήσει ότι θα έρχονταν για δεύτερη φορά. Γι΄ αυτό και στο άκουσμα της τιμωρίας της Ιερουσαλήμ, η σκέψη τους πήγε σ' αυτόν τον ερχομό. Κι όπως συσπειρώθηκαν τώρα κοντά στο Σωτήρα πάνω στο Όρος των Ελαιών, Τον ρώτησαν: "Ειπέ προς ημάς, πότε θέλουσι γείνει ταύτα και τι το σημείον της παρουσίας Σου και της συντελείας του αιώνος;" (Εδαφ. 3.)

Από ευσπλαχνία το μέλλον παρουσιάσθηκε στους μαθητές τυλιγμένο σ' ενα πέπλο. Αν είχαν την ώρα εκείνη κατανοήσει την ολοσχερή σημασία και των δύο μαζύ φοβερών γεγονότων—των παθημάτων δηλαδή και του σταυρικού θανάτου του Λυτρωτή, καθώς και της καταστροφής της αγαπημένης πόλης και του ιερού της—θα είχαν τρομοκρατηθεί. Ο Χριστός τους παρουσίασε μόνο ένα σκιαγράφημα των σημαντικών γεγονότων που θα συνέβαιναν πρίν από τη συντέλεια του κόσμου. Τα λόγια Του δεν έγιναν τότε εντελώς κατανοητά. Η σημασία τους όμως θα αποκαλύπτονταν στο λαό Του κάθε φορά που θα είχαν ανάγκη από την καθοδήγηση που προέρχονταν από αυτά. Η προφητεία, όπως τη διατύπωσε ο Χριστός, είχε διπλή σημασία. Σκιαγραφούσε την πτώση της Ιερουσαλήμ και παράλληλα απεικόνιζε τα τρομακτικά γεγονότα των εσχάτων ημερών.

Στους προσηλωμένους μαθητές Του ο Χριστός απεκάλυψε τις τιμωρές κρίσεις που θα επισκέπτονταν τον αποστάτη Ισραήλ και ιδιαίτερα τη δίκαια μισθαποδοσία που θα ξεσπούσε πάνω τους για την από μέρους τους απόρριψη και σταύρωση του Μεσσία. Σημεία που ήταν αδύνατο να παρερμηνευθούν έμελλε να προηγηθούν από το κορύφωμα εκείνο του ολέθρου. Βιαστικά κι απρόσμενα θα έρχονταν η καταχθόνια εκείνη ώρα και ο Σωτήρας προειδοποίησε τους οπαδούς Του: "Όταν λοιπόν ίδετε το βδέλυγμα της ερημώσεως, το λαληθέν δια του προφήτου Δανιήλ, ιστάμενον εν τω τόπω τω αγίω,—ο αναγινώσκων ας εννοή—τότε οι εν τη Ιουδαία ας φεύγωσιν επί τα όρη." (Ματθ. 24:15-16, Λουκ. 21:20-21.) Όταν τα ειδωλολατρικά λάβαρα των Ρωμαίων θα καταπατούσαν το ιερό έδαφος που επεκτείνονταν σε μερικά στάδια έξω από τα τείχη της αγίας πόλης, τότε οι οπαδοί του Χριστού έπρεπε να σπεύσουν να φύγουν για να σωθούν. Μόλις θα έβλεπαν το σύνθημα αυτό της προειδοποίησης, όσοι ήθελαν να φύγουν δεν έπρεπε να χασομερούν καθόλου. Απ' άκρη σ' άκρη της Ιουδαίας και ιδιαίτερα στα Ιεροσόλυμα, μόλις δίνονταν το σύνθημα της φυγής έπρεπε να συμμορφωθούν στη στιγμή. Όποιος τύχαινε να βρίσκεται στο ανώγειο του σπιτιού του, δεν έπρεπε ούτε κάν να επιχειρήσει να κατεβεί για να περισώσει και αυτούς ακόμη τους πολυτιμότερους θησαυρούς του. 'Οσοι λάχαινε

να δουλεύουν στο αμπέλι ή στο χωράφι, δεν έπρεπε ούτε να γυρίσουν να πάρουν το ρούχο τους που είχαν αφημένο στην άκρη ενώ δούλευαν κάτω από την κάψα της ημέρας. Αν δεν ήθελαν να παγιδευθούν μέσα στη γενική καταστροφή, δεν έπρεπε να διστάσουν ούτε λεπτό.

Κατά τη βασιλεία του Ηρώδη, η Ιερουσαλήμ όχι μόνο είχε εξωραϊσθεί σε μεγάλο βαθμό, αλλά και με την ανοικοδόμηση νέων πύργων, τειχών και προμαχώνων, που πρόσθεταν χάρη στη φυσιολογική πλεονεκτική της θέση, κατέληξε να θεωρείται απόρθητη. Αν τολμούσε κανείς την εποχή εκείνη να μιλήσει δημοσία για μιά επικείμενη καταστροφή της, θα τον περνούσαν όπως το Νώε οι σύγχρονοί του, για πανικόβλητο φρενοβλαβή. Ο Χριστός όμως είχε πεί: "Ο ουρανός και η γη θέλουσι παρέλθει, οι δε λόγοι Μου δεν θέλουσι παρέλθει." (Ματθ. 24:35.) Η θεϊκή οργή είχε προκληθεί εξ αιτίας των αμαρτιών της Ιερουσαλήμ της οποίας η άκαμπτη αμετανοησία επέφερε την αμετάκλητη καταδίκη της.

Με τον προφήτη Μιχαία ο Θεός είχε κάνει την ακόλουθη δήλωση: "Ακούσατε λοιπόν τούτο, αρχηγοί του οίκου Ιακώβ, και άρχοντες του οίκου Ισραήλ, οι βδελυττόμενοι την κρίσιν, και διαστρέφοντες πάσαν ευθύτητα· οι οικοδομούντες την Σιών εν αίματι και την Ιερουσαλήμ εν ανομία. Οι άρχοντες αυτής κρίνουσι με δώρα, και οι ιερείς αυτής διδάσκουσιν επί μισθώ, και οι προφήται αυτής μαντεύουσιν επί αργυρίω, και επαναπαύονται επί τον Κύριον λέγοντες. Δεν είναι ο Κύριος εν μέσω ημών; κανείς δεν θέλει ελθεί εφ' ημάς." (Μιχ. 3:9-11.)

Τα λόγια αυτά παρουσιάζουν μιά πιστή περιγραφή των εξαχρειωμένων και αυτοδικαιωμένων κατοίκων της Ιερουσαλήμ. Ενώ ισχυρίζονταν ότι τηρούσαν με σχολαστικότητα τα διατάγματα του θεϊκού νόμου, παρέβαιναν όλες του τις αρχές. Μισούσαν το Χριστό επειδή η αγνή και άγια ζωή Του φανέρωνε τη δική τους παρανομία. Και Τον κατηγορούσαν μετά ότι Εκείνος ήταν η αιτία για όλα τα δεινά που τους είχαν βρεί σαν αποτέλεσμα των αμαρτιών τους. Αν και αναγνώριζαν ότι ήταν αναμάρτητος, γνωμάτευσαν όμως ότι ο θάνατός Του ήταν απαραίτητος για την ασφάλεια του έθνους. "Εάν αφήσωμεν Αυτόν ούτω," έλεγαν οι Ιουδαίοι αρχηγοί, "πάντες θέλουσι πιστεύσει εις Αυτόν· και θέλουσιν ελθεί οι Ρωμαίοι και αφανίσει και τον τόπον ημών και το έθνος." (Ιωάν. 11:48.) Θυσιάζοντας το Σωτήρα, πίστευαν ότι θα μπορούσαν να ξαναγίνουν ένα ισχυρό και ενιαίο έθνος. Μ' αυτή τη λογική βάδιζαν και συναινούσαν στην απόφαση του αρχιερέα τους ότι ήταν προτιμότερο να πεθάνει ένας άνθρωπος παρά ολόκληρο το έθνος να χαθεί.

Μ' αυτόν τον τρόπο οι Ισραηλινοί αρχηγοί είχαν οικοδομήσει "την Σιών εν αίματι και την Ιερουσαλήμ εν ανομία." (Μιχ. 3:10.) Και όμως τόση ήταν η αυτοδικαίωσή τους, που αφού θανάτωσαν το Σωτήρα τους επειδή τους έλεγχε για την αμαρτωλή ζωή τους, εξακολουθούσαν να θεωρούν τον εαυτό τους σαν τον εκλεκτό του Θεού λαό, περιμένοντας να τους ελευθερώσει ο 'Υψιστος από τα χέρια των εχθρών τους. "Δια τούτο," συνεχίζει ο προφήτης, "η Σιών εξ αιτίας σας θέλει αροτριασθεί ως αγρός και η Ιερουσαλήμ θέλει γείνει σωροί λίθων και το όρος του οίκου ως υψηλοί τόποι δρυμού." (Μιχ. 3:12.)

Καταπληκτική ήταν η μακροθυμία του Θεού πρός τους περιφρονητές του ευαγγελίου Του και τους δολοφόνους του Υιού Του. Για σαράντα περίπου χρόνια από τότε που η καταδίκη είχε προφερθεί από τον ίδιο το Χριστό κατά της Ιερουσαλήμ, ο Θεός ανέβαλε την εκτέλεση της τιμωρίας πάνω στην ένοχη πόλη και το έθνος. Η παραβολή της άκαρπης συκιάς απεικονίζει τη συμπεριφορά του Θεού πρός το Εβραϊκό έθνος. Η εντολή είχε δοθεί: "Έκκοψον αυτήν· διατί καταργεί και την γήν." (Λουκ. 13:7.) Αλλ' η θεϊκή ευσπλαχνία μακροθυμούσε ακόμη. Ανάμεσα στον Εβραϊκό λαό βρίσκονταν πολλοί που αγνοούσαν το χαρακτήρα και το έργο του Χριστού. Υπήρχαν επίσης τα παιδιά που δεν είχαν γευθεί τις ευκαιρίες, ούτε ιδεί το φώς που οι πατέρες τους απέρριψαν. Με τα κηρύγματα των αποστόλων και των συντρόφων| τους, ο Θεός έστελνε σ' αυτούς το φώς. Θα τους επιτρεπόταν να ιδούν πως οι προφητείες είχαν εκπληρωθεί όχι μόνο με τη γέννηση Ι και τη ζωή του Χριστού, αλλά και με το θάνατο και την ανάστασή Του. Τα παιδιά δεν θα καταδικάζονταν για τις αμαρτίες των πατέρων. Όταν όμως, αφού πρώτα γνώρισαν ολόκληρο το φώς που είχε δοθεί στους πατέρες τους, τα παιδιά απέρριψαν και το περιπλέον φώς που χορηγήθηκε σ' αυτά τα ίδια, έγιναν τότε συγκοινωνά των αμαρτιών των πατέρων τους ξεχειλίζοντας το ποτήρι της παρανομίας τους.

Η μεγάλη μακροθυμία του Θεού για την Ιερουσαλήμ μόνο επικύρωσε την πεισματική ακαμψία των Ιουδαίων. Με το μίσος και την αγριότητα που έδειξαν πρός τους μαθητές του Ιησού, απέρριψαν την τελευταία προσφορά της ευσπλαχνίας. Τότε πια ο Θεός απέσυρε την προστασία Του και τους εγκατέλειψε έρμαια του Σατανά και των αγγέλων του. Το έθνος αφέθηκε στο έλεος του αρχηγού που είχε διαλέξει. Οι Ιουδαίοι είχαν περιφρονήσει τη χάρη του Χριστού η οποία θα τους καθιστούσε ικανούς να δαμάσουν τις ορμέμφυτες κακές τους τάσεις και τώρα εκείνες υπερίσχυσαν. Ο Σατανάς ξεσήκωσε τα αγριότερα και χαμερπέστερα πάθη της ψυχής. Παρασυρόμενοι από τις κακεντρεχείς ορμές και τυφλωμένοι από

την παραφορά του μίσους, οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να λογικευθούν. Είχαν χάσει τα λογικά τους. Στην αγριότητα αμιλλώνταν το Σατανά. Μέσα στην οικογένεια, μέσα στο έθνος, ανάμεσα στις ανώτερες και στις κατώτερες κοινωνικές τάξεις, παντού δίχως εξαίρεση, κυριαρχούσε η υποψία, η ζηλοφθονία, το μίσος, η διαμάχη, η ανταρσία, το έγκλημα. Ασφάλεια δεν υπήρχε πουθενά. Συγγενείς και φίλοι πρόδιδαν ο ένας τον άλλο. Γονείς σκότωναν τα παιδιά και παιδιά τους γονείς. Οι κυβερνήτες του λαού ήταν ανίκανοι να κυβερνήσουν τον εαυτό τους. Αδάμαστα πάθη τους μετέβαλλαν σε τύραννους πραγματικούς. Για να καταδικάσουν τον άμωμο Υιό του Θεού, οι Ιουδαίοι είχαν βασισθεί σε ψευδομαρτυρίες. Τώρα η δική τους ζωή κινδύνευε από τις ψευδείς κατηγορίες των άλλων. Από καιρό τα έργα τους μιλούσαν κι έλεγαν: "Σηκώσατε απ' έμπροσθεν ημών τον 'Αγιον του Ισραήλ." (Ησ. 30:11.) Τώρα η επιθυμία τους είχε εκπληρωθεί. Ο φόβος του Θεού εξέλιπε τελείως. Ο Σατανάς έγινε κεφαλή του έθνους με τις ανώτερες θρησκευτικές και πολιτικές αρχές κάτω από το πέλμα του.

Κάποτε συνέβαινε οι κομματάρχες των αντιθέτων φατριών να συνασπίζονται με το σκοπό να λεηλατήσουν και να καταβασανίσουν τα δύσμοιρα θύματά τους, για να στραφούν μετά και πάλι στον αλληλοσπαραγμό και στην ανιλεή σφαγή. Ούτε ο αγιασμένος χώρος του ναού δεν μπορούσε να αναχαιτίσει την ξέφρενη αγριότητά τους. Οι προσκυνητές δολοφονούνταν μπροστά στον ιερό βωμό και το αγιαστήριο μολύνονταν με τα πτώματα των εκτελεσμένων. Και παρ' όλα αυτά, μέσα στην τυφλή και βλάσφημη υπεροψία τους, οι πρωταίτιοι του μακάβριου αυτού έργου διατυμπάνιζαν ότι η Ιερουσαλήμ δεν διέτρεχε κανένα απολύτως κίνδυνο, αφού ήταν η αγία πόλη του Θεού. Και προκειμένου να δώσουν στερεότερες βάσεις στη δύναμή τους, δωροδοκούσαν ψευδοπροφήτες που ανήγγειλαν ακόμη και όταν τα Ρωμαϊκά στρατεύματα πολιορκούσαν το ιερό, ότι ο λαός μπορούσε άφοβα να επαναπαύεται στη θεϊκή επέμβαση για την απολύτρωσή του. Μέχρι την τελευταία στιγμή, τα πλήθη πίστευαν ακράδαντα ότι η μεσολάβηση του Υψίστου, θα επέφερε τον εξολοθρεμό των εχθρών τους. Αλλ' ο Ισραήλ είχε απορρίψει τη θεϊκή προστασία και είχε μείνει τελείως απροστάτευτος. Δυστυχισμένη Ιερουσαλήμ! Σπαραγμένη από εσωτερικούς διχασμούς, έβλεπε από το ένα μέρος το αίμα των αλληλοσφαγμένων παιδιών των σπλάχνων της να ρέει άφθονο βάφοντας τους δρόμους της, και από το άλλο τους προμαχώνες της να γκρεμίζονται από τα ξενικά στρατεύματα που κατακρεουργούσαν τους ανδρείους πολεμιστές της!

Όλες οι προφητείες του Χριστού για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ εκπληρώθηκαν κατά γράμμα. Για τους Ιουδαίους επαλήθευσαν τα προειδοποιητικά Του λόγια: "Με οποίον μέτρον μετρείτε, θέλει αντιμετρηθή εις εσάς." (Ματθ. 7:2.)

Σημεία και τέρατα είχαν παρουσιασθεί, οιωνοί κακοί' θανάτου και ολέθρου: μέσα στη σκοτεινή νύχτα ένα υπερφυσικό φώς άστραψε φεγγοβολώντας πάνω από το ιερό και πάνω από το | βωμό. Το ηλιοβασίλεμα παρουσιάσθηκαν μέσα στα σύννεφα άρματα και πολεμιστές έτοιμοι για μάχη. Ιερείς που λειτουργούσαν κατά τη νυχτερινή βάρδια τρομοκρατήθηκαν από παράξενους ανεξήγητους κρότους. Η γή σείσθηκε και απειράριθμες φωνές ακούονταν θρηνώντας: "Πάμε να φύγομε απ' εδώ." Η μεγάλη ανατολική πύλη, τόσο βαρειά που με δυσκολία είκοσι άτομα μαζύ κατόρθωναν να κλείσουν, και ασφαλισμένη με πελώριους σιδερένιους μοχλούς μπηγμένους βαθειά μέσα στό συμπαγές λιθόστρωτο, μεσάνυχτα βρέθηκε ορθάνοιχτη, χωρίς κανείς να την πειράξει. (Milman, "The History of the Jews," Τόμ. 13.)

Για επτά χρόνια συνέχεια ακούονταν στους δρόμους της Ιερουσαλήμ η φωνή ενός ανθρώπου που πηγαινοέρχονταν; αγγέλλοντας τη συμφορά που θα έβρισκε την πόλη. Νυχθημερόν απάγγειλε το μακάβριο μοιρολόϊ του: "Φωνή από την ανατολή! Φωνή από τη δύση! Φωνή από τους τέσσερες ανέμους της γής! Φωνή κατά της Ιερουσαλήμ και κατά του ναού! Φωνή κατά του νυμφίου και κατά της νύμφης! Φωνή κατά παντός του λαού!" (Βλέπε στο ίδιο μέρος, Τόμ. 13.) Το παράξενο αυτό άτομο φυλακίσθηκε και βασανίσθηκε, χωρίς ποτέ παράπονο να βγει από τα χείλη του. Η μόνη του απάντηση για τις προσβολές και την κακομεταχείρισή του ήταν: "Αλλοίμονο, αλλοίμονο στην Ιερουσαλήμ! Αλλοίμονο, αλλοίμονο στους κατοίκους της!" Η προειδοποιητική φωνή του δε σίγησε παρά μόνο όταν το άτομο αυτό δολοφονήθηκε κατά την πολιορκία που είχε προφητεύσει.

Ούτε ένας Χριστιανός δε χάθηκε κατά την άλωση της Ιερουσαλήμ. Ο Χριστός είχε δώσει στους μαθητές Του τη σχετική προειδοποίηση και όσοι πήραν τα λόγια Του στα σοβαρά, περίμεναν το σημείο που τους είχε αναγγείλει: "Όταν ίδητε την Ιερουσαλήμ περικυκλουμένην υπό στρατοπέδων," είχε πεί ο Ιησούς, "τότε γνωρίσατε ότι επλησίασεν η ερήμωσις αυτής. Τότε οι όντες εν τη Ιουδαία ας φύγωσιν επί τα όρη και οι εν μέσω αυτής ας αναχωρώσιν έξω." (Λουκ. 21:20-21.) Τα Ρωμαϊκά στρατεύματα, κάτω από την ηγεσία του Κεστίου, είχαν πολιορκήσει την Ιερουσαλήμ. Ξαφνικά και ενώ όλα φαίνονταν ευνοϊκά για μιά άμεση επίθεση, οι Ρωμαίοι έλυσαν την πολιορκία. Έχοντας χάσει κάθε ελπίδα για τη συνέχιση της από μέρους

τους αντίστασης, οι πολιορκημένοι ήταν έτοιμοι να παραδοθούν, όταν έξαφνα ο Ρωμαίος στρατηγός απέσυρε τις δυνάμεις του χωρίς κανένα απολύτως λόγο. Αυτό οφείλονταν μόνο στην προνοητική ευσπλαχνία του Θεού, που κατεύθυνε τα γεγονότα για το καλό του λαού Του. Το γνωστό σύνθημα είχε δοθεί για τους Χριστιανούς που το περίμεναν και η ευκαιρία προσφέρονταν τώρα και σ' όλους τους άλλους που θα ήθελαν να συμμορφωθούν με την προειδοποίηση του Σωτήρα. Επικρατούσε τέτοια γενική σύγχυση, που ούτε οι Ιουδαίοι, ούτε οι Ρωμαίοι επεχείρησαν να εμποδίσουν τη φυγή των Χριστιανών. Με την υποχώρηση του Κεστίου οι Ιουδαίοι, βγαίνοντας από τα τείχη της Ιερουσαλήμ, καταδίωξαν τα εχθρικά στρατεύματα. Και ενώ οι δύο παρατάξεις είχαν εμπλακεί στη μάχη, οι Χριστιανοί μπόρεσαν ανενόχλητα να εγκαταλείπουν την πόλη. Τις μέρες εκείνες η ύπαιθρος είχε και αυτή απαλλαγεί από τους εχθρούς που ενδεχόμενα θα επιχειρούσαν να εμποδίσουν τη φυγή τους. Τον καιρό του αποκλεισμού οι Ιουδαίοι είχαν συγκεντρωθεί στην Ιερουσαλήμ για τη γιορτή της Σκηνοπηγίας, κι έτσι οι Χριστιανοί σ' ολόκληρη τη χώρα μπόρεσαν να διαφύγουν ανεμπόδιστοι. Χωρίς χρονοτριβή κατέφυγαν σ' ένα τόπο ασφαλείας—στην πόλη της Πέλλας της επαρχίας της Περαίας,—αντίπερα από τον Ιορδάνη ποταμό.

Σ' αυτό το μεταξύ, οι Εβραϊκές καταδιωκτικές δυνάμεις, καταφθάνοντας την οπισθοφυλακή των στρατευμάτων του Κεστίου, έπεσαν κατά πάνω της, με τέτοια ασυγκράτητη ορμή και προκαλώντας τους ένα τέτοιο καίριο πλήγμα, που με μεγάλη δυσκολία οι Ρωμαίοι κατόρθωσαν να διαφύγουν. Οι Ιουδαίοι αποχώρησαν με ανεπαίσθητες μόνο απώλειες, και φορτωμένοι λάφυρα, επέστρεψαν θριαμβευτικά στην Ιερουσαλήμ. Αλλά το μόνο που κέρδισαν από τη φαινομενική αυτή νίκη ήταν η καταστροφή. Τους ενέπνευσε με ένα τέτοιο πνεύμα πεισματικής αντίστασης κατά των Ρωμαίων, που αυτό ακριβώς αργότερα επέσπευσε τις ανεκδιήγητες συμφορές της τραγικής πόλης.

Τρομακτικές ήταν οι συμφορές που βρήκαν την Ιερουσαλήμ, όταν ο Τίτος επανέλαβε την πολιορκία. Η επίθεση άρχισε την εποχή του Πάσχα, τότε που εκατομμύρια Ιουδαίων είχαν συγκεντρωθεί μέσα στα τείχη της. Υπήρχε τέτοια πληθώρα αποθηκευμένων τροφίμων που, αν διατηρούνταν προσεκτικά θα μπορούσαν να επαρκέσουν για τις ανάγκες του πληθυσμού για χρόνια ολόκληρα. Αλλά τα αποθηκεύματα είχαν καταστραφεί σαν αποτέλεσμα του ζηλόφθονου και εκδικητικού πνεύματος που διείπε τις διάφορες αντιθετικές φατρίες και ο πληθυσμός αντιμετώπιζε τώρα όλα τα ανήκουστα δεινά της λιμοκτονίας. 'Ενα μέτρο σταριού έφθασε να πωλείται ένα

τάλαντο. Σε τέτοιο βαθμό υπέφεραν οι άνθρωποι από τις ωδίνες της πείνας, ώστε μασούσαν τα πετσιά από τα σανδάλια τους και από τις ζώνες τους και τα δερμάτινα καλύμματα των ασπίδων τους. Πολλοί απεφάσιζαν να ξεγλιστρήσουν έξω το βράδυ κρυφά για να μαζέψουν αγριόχορτα που φύτρωναν στις σχισματιές του τείχους. Πολλοί απ' αυτούς συλλαμβάνονταν και θανατώνονταν με μαρτυρικό θάνατο. Και όσοι είχαν την τύχη να επιστρέφουν από την επικίνδυνη εκείνη αποστολή, τις πιό πολλές φορές οι άλλοι τους απογύμνωναν από τα αξιοθρήνητα σταχυολογήματά τους. Οι αρχηγοί υπέβαλλαν στα πιό απάνθρωπα βασανιστήρια τον εξαθλιωμένο λαό, για να τους αποσπάσουν τα τελευταία ίχνη τροφίμων, αν υποπτεύονταν ότι κάπου τα είχαν κρυμμένα. Και όχι σπάνια, οι ωμότητες αυτές διαπράττονταν από ανθρώπους που ήταν οι ίδιοι καλοζωϊσμένοι και που προσπαθούσαν να κάνουν ξέχωρες εφεδρείες για τον εαυτό τους. Σε χιλιάδες ανέρχονται τα θύματα της ασιτίας και του λιμού. Τα αισθήματα της ανθρωπιάς εξέλιπαν. 'Ανδρες έκλεβαν από τις γυναίκες τους και γυναίκες από τους άνδρες τους. Παιδιά άρπαζαν με τη βία τη μπουκιά μέσα από το στόμα των ηλικιωμένων γονέων τους. Στην ερώτηση του προφήτη: "Δύναται γυνή να λησμονήσει το θηλάζον βρέφος αυτής;" δίνονταν μέσα από τα τείχη της τραγικής πόλης η φρικιαστική απάντηση: "Αι χείρες των ευσπλάχνων γυναικών έψησαν τα τέκνα αυτών· έγειναν εις αυτάς τροφή εν τω συντριμμώ της θυγατρός του λαού μου." (Ησ. 49:15, Θρήνοι 4:10.) Τότε επίσης βρήκε την εκπλήρωσή της και η ακόλουθη προφητεία που είχε αναγγελθεί δέκα τέσσερες αιώνες πρίν: "Η απαλή και τρυφερά γυνή μεταξύ σου, της οποίας ο πούς δεν εδοκίμασε να πατήση επί της γής, δια την τρυφερότητα και απαλότητα, θέλει εμβλέψει με βλέμμα πονηρόν εις τον άνδρα του κόλπου αυτής και εις τον υιόν αυτής και εις την θυγατέρα αυτής ... και εις τα τέκνα τα οποία εγέννησε· διότι θέλει φάγει αυτά κρυφίως, δια την έλλειψιν πάντων, εν τη πολιορκία και εν χη καταθλίψει, με την οποίαν ο εχθρός σου θέλει σε καταθλίψει εις τας πόλεις σου." (Δευτ. 28:56-57.)

Οι Ρωμαίοι αρχηγοί προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν τους Ιουδαίους, για να τους αναγκάσουν να παραδοθούν. 'Οσοι από τους αιχμαλώτους αντιστέκονταν όταν συλλαμβάνονταν, βασανίζονταν και σταυρώνονταν έξω από το τείχος της πόλης. Εκατοντάδες θανατώνονταν καθημερινά μ' αυτόν τον τρόπο και το μακάβριο έργο συνεχίζονταν μέχρι που σε ολόκληρη την κοιλάδα του Ιωσαφάτ και στο λόφο του Γολγοθά τόσοι ήταν οι μπηγμένοι σταυροί, ώστε με δυσκολία κατόρθωνε κανείς να περάσει ανάμεσά τους. Τέτοια φρικιαστική εκπλήρωση είχε η παθιασμένη, απερίσκεπτη εκείνη κραυγή

των Ιουδαίων μπροστά στό βήμα Του Πιλάτου: “Το αίμα Αυτού ας είναι εφ’ ημάς και επί τα τέκνα ημών.” (Ματθ. 27:25.)

Αποτροπιασμένος από τη θέα των πτωμάτων που είχαν στιβιασθεί σωροί μέσα στις χαράδρες, ο Τίτος ήταν διατεθειμένος να θέσει τέρμα στη μακάβρια σκηνή, απαλλάσσοντας την Ιερουσαλήμ από του να πιεί το πικρό ποτήρι του αφανισμού μέχρι τον πάτο. Εκστατικός ατένιζε από την κορυφή του Όρους των Ελαιών τη θεσπέσια θέα του ναού και έδωσε εντολή ούτε μιά πέτρα του να μη πειραχθεί. Πρίν επιχειρήσει την έφοδο για την εκπορθήση του φρουρίου, απήυθυνε έκκληση στους Ιουδαίους αρχηγούς να μή τον εξαναγκάσουν να βεβηλώσει τον ιερό τόπο με αίμα. Πρότεινε ότι, αν αποφάσιζαν να μεταφέρουν το θέατρο του πολέμου σ’ οποιαδήποτε άλλη τοποθεσία, κανένας Ρωμαίος στρατιώτης δεν θα πρόσβαλε την ιερότητα του χώρου. Και αυτός ακόμη ο συμπατριώτης τους, ο Ιωσήφος, έκανε την πιό θερμή έκκληση, εκλιπαρώντας τους ότι ήταν ακόμη καιρός να συνθηκολογήσουν και να σώσουν τη ζωή τους, την πόλη τους και τον τόπο της λατρείας τους. Αλλά τα λόγια του έγιναν δεκτά με τις πιό βαρειές κατάρες και στον τελευταίο αυτόν ανθρώπινο μεσάζοντα που απέμεινε να τους παρακαλεί, απάντησαν εκσφενδονίζοντας βέλη εναντίον του. Οι Εβραίοι είχαν απορρίψει τις ικεσίες του Υιού του Θεού. Και όλες οι συστάσεις και οι ικεσίες που τους γίνονταν τώρα, τους έκαναν μόνο αποφασιστικότερους να πολεμήσουν μέχρι τον τελευταίο. Οι προσπάθειες του Τίτου να σώσει το ιερό ναυάγησαν. Κάποιος άλλος, ανώτερος από αυτόν, είχε πεί πως από το ιερό οικοδόμημα δεν θά έμενε πέτρα για πέτρα που να μη καταγκρεμισθεί.

Το τυφλό πείσμα των Ιουδαίων αρχηγών και τα βδελυρά εγκλήματα που συνεχίζονταν μέσα στην πολιορκημένη πόλη προκάλεσαν τον αποτροπιασμό και την αγανάκτηση των Ρωμαίων. Τελικά ο Τίτος απεφάσισε να καταλάβει το ιερό με έφοδο. Μολαταύτα, η πρόθεσή του ήταν να το σώσει με κάθε θυσία από την καταστροφή. Αλλά οι διαταγές του αγνοήθηκαν. Ένα βράδυ, μόλις είχε αποσυρθεί στη σκηνή του, οι Εβραίοι ορμώντας από το ναό, επετέθηκαν στους στρατιώτες έξω από τα τείχη. Μέσα στην έξαψη της μάχης, ένας δαυλός που είχε εκτοξεύσει ένας στρατιώτης περνώντας από ένα άνοιγμα της πύλης μετέβαλε αυτοστιγμή τους επενδυμένους με κέδρο θαλάμους ολόγυρα από το ιερό σε παρανάλωμα της φωτιάς. Ακολουθούμενος από τους στρατηγούς και τους λεγεωνάριους του, ο Τίτος έσπευσε αμέσως επί τόπου προστάζοντας τους στρατιώτες του να σβύσουν τη φωτιά. Κανένας δεν τον άκουγε. Μέσα στον ξέφρενο παροξυσμό τους, οι στρατιώτες εξακολουθούσαν να

εκσφενδονίζουν πυρωμένα βέλη στους θαλάμους πλάι στο ιερό και να κατακρεουργούν με τα σπαθιά τους όσους είχαν ζητήσει να βρούν εκεί καταφύγιο. Το αίμα έτρεχε σαν ποτάμι στα σκαλοπάτια του ναού. Αμέτρητες χιλιάδες Ιουδαίων εξολοθρεύθηκαν. Πάνω από την ιαχή του πολέμου, ξεχώριζαν οι γοερές φωνές: "Ιχαβώθ."—Πάει η δόξα χάθηκε.

Ο Τίτος δεν κατόρθωσε να σταματήσει την αναχαίτιστη μανία των στρατιωτών. Μπαίνοντας με τους αξιωματικούς του στο εσωτερικό του ναού, έμεινε έκθαμβος από την αστραφτερή φαντασμαγορία του ιερού οικοδομήματος. Και επειδή οι φλόγες δεν είχαν ακόμη φθάσει στο διαμέρισμα των αγίων, καταβάλλοντας μιά τελευταία προσπάθεια να το σώσει, πήδησε έξω και διέταξε γι΄ άλλη μιά φορά τους στρατιώτες να αναχαιτίσουν την πρόοδο της πυρκαϊάς. Χρησιμοποιώντας το μαστίγιό του, ο εκατόνταρχος Λιβεράλης προσπάθησε με τη βία να επιβάλει την εκτέλεση της διαταγής. Αλλ' ούτε σεβασμός για τον ίδιο τον αυτοκράτορα μπορούσε πιά να συγκρατήσει το μανιασμένο μίσος εναντίον των Εβραίων, την άγρια έξαψη του πολέμου και την ακατάσχετη δίψα για λεηλασία. Αντικρύζοντας το εκτυφλωτικό φώς του χρυσαφιού ολόγυρά τους, που αστραφτοκοπούσε από την αντανάκλαση της αγριεμένης φλόγας, οι στρατιώτες υπέθεσαν ότι θησαυροί ανυπολόγιστης αξίας βρίσκονταν κρυμμένοι μέσα στο αγιαστήριο. Απαρατήρητος ένας στρατιώτης έρριξε μιά αναμμένη δάδα ανάμεσα από τους στρόφιγγες της πόρτας. Στή στιγμή ολόκληρο το κτίριο μεταβλήθηκε σε πυροτέχνημα. Ο αποπνικτικός καπνός και η μανία της φωτιάς ανάγκασε τους στρατιωτικούς να υποχωρήσουν και το εξαίσιο εκείνο οικοδόμημα αφέθηκε στην τύχη του.

Αν το θέαμα ήταν αποτρόπαιο για τους Ρωμαίους, τι έπρεπε να ήταν για τους Ιουδαίους! Ολόκληρη η λοφοκορφή που δέσποζε στην πόλη καίγονταν σαν ηφαίστειο. Το ένα μετά το άλλο τα κτίρια κατέρρεαν με πάταγο εκκωφαντικό και καταβροχθίζονταν από τις αδηφάγες φλόγες της πύρινης κόλασης. Οι κέδρινες οροφές μεταβλήθηκαν σε πυρωμένα φύλλα. Οι χρυσωμένες αιχμές φεγγοβολούσαν σαν στήλες από κόκκινο φώς. Οι πύργοι των πυλών πετούσαν στον ουρανό στήλες από φλόγα και καπνό. Οι γύρω λόφοι αστραφτοκοπούσαν μέσα στην ανταύγεια της φωτιάς. Και σκοτεινοί όμιλοι ανθρώπων διακρίνονταν να παρακολουθούν με φοβερή αγωνία την πρόοδο της καταστροφής. Οι προμαχώνες και τα τείχη της άνω πόλης ήταν κατάμεστα από κόσμο. Σε άλλων τα πρόσωπα ήταν ζωγραφισμένη η τρομάρα και η απόγνωση, σε άλλων το μίσος και ο πόθος για εκδίκηση. Οι γοερές κραυγές των Ρωμαίων στρατιωτών

που έτρεχαν πρός κάθε κατεύθυνση και τα ουρλιαχτά αυτών που είχαν παγιδευθεί στις φλόγες, έσμιγαν με το μουγκρητό της πυρκαϊάς και τον ορυμαγδό των γκρεμισμένων δοκαριών. Στα τριγύρω βουνά αντηχούσαν οι φρικιαστικές τσιρίδες αυτών που είχαν πιάσει τα ύψη. Καθόλο το μήκος των τειχών ακούονταν θρήνοι και οδυρμοί. Ξεψυχώντας οι λιμοκτονούντες κάτοικοι, συγκέντρωναν τις τελευταίες δυνάμεις που τους απέμειναν για να ξεστομίσουν μια έσχατη σπαραξικάρδια κραυγή αγωνίας και αφανισμού.

Η σφαγή μέσα στην πόλη παρουσίαζε φρικιαστικότερο ακόμη θέαμα απ' αυτό που παρουσιάζονταν απ' έξω. 'Ανδρες, γυναίκες, νέοι, γέροι, ιερείς, επαναστάτες, μαχητές ή ζητιανεύοντας για οίκτο ψυχές, θερίζονταν χωρίς διάκριση σάν τα στάχυα κάτω από το δρεπάνι της σφαγής. Ο αριθμός των σφαγμένων ξεπερνούσε τον αριθμό των σφαγιαστών. Οι λεγεωνάριοι έφθασαν να πατούν πάνω σε σωρούς πτωμάτων για να αποπερατώσουν το μακάβριο έργο του εξολοθρεμού. (Milman, "The History of Jews," Τόμ. 16.)

Μετά την καταστροφή του ναού, η υπόλοιπη πόλη περιήλθε σύντομα στα χέρια των Ρωμαίων. Οι Ιουδαίοι αρχηγοί είχαν εγκαταλείψει τα απόρθητα φρούριά τους και ο Τίτος τα βρήκε έρημα. Εμβρόντητος, τα περιεργάστηκε προσεκτικά, και αποφάνθηκε ότι ο Θεός ήταν Εκείνος που τα είχε παραδώσει στα χέρια του. Επειδή οι ισχυρότεροι ακόμη μοχλοί δεν θα μπορούσαν ποτέ να εκπορθήσουν τις καταπληκτικές εκείνες θωρακισμένες επάλξεις. Τόσο η πόλη όσο και το αγιαστήριο γκρεμίσθηκαν από θεμέλια και ο χώρος όπου άλλοτε έστεκε ο ιερός ναός είχε τώρα—"αροτριασθεί ως αγρός." (Ιερ. 26:18.) Πάνω από ένα εκατομμύριο ανθρώπινες ψυχές ήταν ο τραγικός απολογισμός της πολιορκίας και της επακόλουθης σφαγής. Εκείνοι που επέζησαν φέρθηκαν στη Ρώμη, θριαμβευτικά έπαθλα του κατακτητή, ρίχθηκαν βορά των θηρίων στα αμφιθέατρα ή σκορπίσθηκαν περιπλανώμενοι στους τέσσερες ανέμους της γής.

Με το να ξεχειλίσουν το ποτήρι τους της εκδίκησης, οι Εβραίοι είχαν υπογράψει την καταδίκη τους με τα ίδια τους τα χέρια. Με τον παντελή εξολοθρεμό που τους σάρωσε σαν έθνος, καθώς και με τις συμφορές που τους ακολούθησαν στους τόπους της διασποράς, δεν έκαναν παρά να θερίσουν ότι έσπειραν. Όπως το διατυπώνει ο προφήτης: "Απωλέσθης, Ιερουσαλήμ," "διότι έπεσας δια της ανομίας σου." (Ωσηέ 13:9, 14:1.) Συχνά οι συμφορές τους παρουσιάζονταν σαν τιμωρία που τους επεβλήθηκε προερχόμενη κατευθείαν από το Θεό. Μ' αυτό τον τρόπο | προσπαθεί ο αρχηγός της πλάνης να καλύψει το δικό του το έργο. Το σωστό είναι ότι με την πεισματική τους περιφρόνηση της θεϊκής αγάπης και ευσπλαχνίας,

οι Ιουδαίοι προκάλεσαν την ανάκληση της προστασίας του ουρανού, και τότε ο Σατανάς ήταν ελεύθερος να τους διοικεί σύμφωνα με το θέλημά του. Οι πρωτάκουστες ωμότητες που διαπράχθηκαν κατά την καταστροφή της Ιερουσαλήμ αποτελούν έμπρακτη απόδειξη της σατανικής εκδικητικής πολιτικής πρός όλους όσοι παραδίδονται στον έλεγχό του.

Είναι αδύνατο να φαντασθούμε πόσο είμαστε χρεώστες στο Χριστό για την ειρήνη και την προστασία που απολαμβάνομε. Είναι μόνο η προστατευτική δύναμη του Θεού που φυλάγει την ανθρωπότητα από του να πέσει ολοκληρωτικά στην κυριαρχία του Σατανά. Οι ανυπάκουοι και οι αχάριστοι έχουν πολλούς λόγους να ευγνωμονούν το Θεό για την ευσπλαχνία και τη μακροθυμία Του, που συγκροτεί την άγρια και απάνθρωπη δύναμη του Πονηρού. Όταν όμως οι άνθρωποι ξεπεράσουν τα όρια της ανεκτικότητας του ουρανού, τότε η προστατευτική αυτή δύναμη αποσύρεται. Ο Θεός δε στέκεται απέναντι στους αμαρτωλούς σαν εκτελεστής της καταδικαστικής για την παρανομία απόφασης, άλλ' αφήνει τους ίδιους τους περιφρονητές του ελέους Του να θερίσουν ότι έσπειραν. Κάθε περιφρονημένη ακτίνα φωτός, κάθε καταφρονεμένη λέξη προειδοποιητική, κάθε υποθαλπόμενη φυσική ροπή, κάθε παραβιασμένη θεϊκή εντολή, είναι ένας σπόρος που νωρίς ή αργά θα φέρει τους καρπούς του. Όταν πεισματικά απωθείται το Πνεύμα του Θεού, αποσύρεται τελικά από την ψυχή του αμαρτωλού, και τότε τα ορμέμφυτα πάθη κυριαρχούν, παραδομένα στον απόλυτο έλεγχο της σατανικής κακίας και εχθρότητας. Η καταστροφή της Ιερουσαλήμ αποτελεί μιά σοβαρή, μιά τρομερή προειδοποίηση για όλους όσους παίρνουν στα ελαφρά τις εκκλήσεις της θεϊκής ευσπλαχνίας και κωφεύουν στις ικεσίες του ελέους του ουρανού. Ποτέ δεν έχει δοθεί κατηγορηματικότερη απόδειξη της θεϊκής αποστροφής για την αμαρτία και την αναπόφευκτη τιμωρία που περιμένει τους ενόχους.

Η προφητεία του Σωτήρα για τη μισθαποδοσία των κριμάτων της Ιερουσαλήμ πρόκειται να βρεί άλλη μιά εκπλήρωση που μπροστά της ωχριούν οι σκηνές του ακατονόμαστου εκείνου εξολοθρεμού. Με της εκλεκτής πόλης το τραγικό πεπρωμένο σκιαγραφείται η τύχη που περιμένει έναν ολόκληρο κόσμο που καταφρονεί τα ελέη του Θεού και ποδοπατεί τους νόμους Του. Κατάμαυρα είναι τα κατάστιχα της μιζέριας και συμφοράς που αντιμετώπισε η ανθρωπότητα στο αιωνόβιο και εγκληματικό της αμαρτίας διάβα. Σφίγγεται η ψυχή και το πνεύμα φρικιά μονο να τα σκέπτεται. Φοβερά ήταν τα αποτελέσματα που διαδέχθηκαν την απόρριψη της επικρατείας του ουρανού. Αλλά με μελανότερα ακόμη χρώματα απεικονίζονται

οι αποκαλυπτικές σκηνές του μέλλοντος. Τα κατάστιχα του παρελθόντος—οι ατέλειωτες σειρές ταραχών, συγκρούσεων και επαναστάσεων, "πάσα περικνημίς πολεμιστού μαχομένου μετά θορύβου και πάσα στολή κεκυλισμένη εις αίματα." (Ησ. 9:5.)—τι είναι αυτά μπροστά στη φρίκη της ημέρας εκείνης της μεγάλης του Θεού όταν το προστατευτικό Πνεύμα Του θα αποσυρθεί εντελώς, εγκαταλείποντας τους ασεβείς στο αναχαίτιστο ξέσπασμα των ανθρωπίνων παθών και της σατανικής οργής; Τότε θα γνωρίσει ο κόσμος, όπως δεν γνώρισεποτέ προηγουμένως, τα αποτελέσματα της κυριαρχίας του Διαβόλου.

Την ημέρα όμως εκείνη, το ίδιο όπως στην περίπτωση της Ιερουσαλημικής καταστροφής, ο λαός του Θεού θα διασωθεί "πάς όστις ευρεθεί γεγραμμένος μεταξύ των ζώντων." (Ησ. 4:3.) Ο Χριστός δήλωσε ότι θα επιστρέφει για δεύτερη φορά να συνάξει κοντά Του τους πιστούς Του. "Τότε θέλουσι θρηνήσει πάσαι αι φυλαί της γής. Και θέλουσιν ιδεί τον Υιόν του ανθρώπου ερχόμενον επί των νεφελών του ουρανού μετά δυνάμεως και δόξης πολλής. Και θέλει αποστείλει τους αγγέλους Αυτού μετά σάλπιγγος φωνής μεγάλης και θέλουσι συνάξει τους εκλεκτούς Αυτού εκ των τεσσάρων ανέμων απ' άκρων ουρανών έως άκρου αυτών." (Ματθ. 24:30-31.) Τότε αυτούς που δεν υπακούουν στο ευαγγέλιό Του, "ο Κύριος θέλει απολέσει με το Πνεύμα του στόματος Αυτού και θέλει εξαφανίσει με την επιφάνειαν της παρουσίας Αυτού." (Β' Θεσ. 2:8.) Όπως ο αρχαίος Ισραήλ, έτσι και οι ασεβείς αυτοκαταστρέφονται. Χάνονται εξ αιτίας της παρανομίας τους. Η αμαρτωλή ζωή τους τους έχει τόσο πολύ απομακρύνει από κάθε αρμονική σχέση με το Θεό και η φύση τους έχει σε τέτοιο σημείο εξαχρειωθεί από την κακία, ώστε η παρουσία της δόξας Του γι' αυτούς είναι εξολοθρευτική φωτιά.

Ας προσέξουν οι άνθρωποι μη τυχόν και αμελήσουν το μάθημα που περικλείουν τα λόγια του Χριστού. Όπως ακριβώς προειδοποίησε τους μαθητές Του για την ερήμωση της Ιερουσαλήμ, δίνοντάς τους το σύνθημα του επικείμενου ολέθρου ώστε να σπεύσουν να σωθούν, έτσι προειδοποίησε την ανθρωπότητα για την ημέρα της τελικής καταστροφής φανερώνοντας τα σημεία της εγγύτητάς της ώστε όλοι όσοι θελήσουν να μπορέσουν να αποφύγουν τη μελλοντική οργή. Ο Ιησούς δήλωσε ότι "θέλουσιν είσθαι σημεία εν τω ηλίω τη σελήνη και τοις άστροις· και επί γής στενοχώρια εθνών εν απορία." (Λουκ. 21:25, Ματθ. 24:29, Μαρκ. 13:24-26, Αποκ. 6:12-17.) 'Οσοι παρακολουθούν τα προαγγέλματα αυτά της παρουσίας Του, πρέπει να ξέρουν ότι "πλησίον είναι επί τας θύρας." (Ματθ. 24:33.) Και καταλήγει με την παραίνεση: "Αγρυπνείτε λοιπόν." (Μάρκ.

13:35.) Αυτοί που παίρνουν στα σοβαρά την προειδοποίηση δεν θα αφεθούν στο σκότος ώστε να τους βρεί η ημέρα εκείνη ανέτοιμους. Αντίθετα, για κείνους που δεν αγρυπνούν, "η ημέρα του Κυρίου ως κλέπτης εν νυκτί ούτως έρχεται." (Α' Θεσ. 5:2-5.)

Ο σημερινός κόσμος δεν φαίνεται να δίνει μεγαλύτερη σημασία στα σύγχρονα μηνύματα που τον αφορούν απ' ότι έδωσαν οι Ιουδαίοι στις προειδοποιήσεις του Σωτήρα σχετικά με την Ιερουσαλήμ. Σε οποιαδήποτε στιγμή και αν έρθει, η ημέρα του Κυρίου τους ασεβείς θα τους βρεί απροετοίμαστους. Ενώ η ζωή εξακολουθεί να κυλάει ακολουθώντας το συνειθισμένο της ρυθμό, ενώ οι άνθρωποι απορροφημένοι τρέχουν πίσω από τις απολαύσεις, το εμπόριο, τις συναλλαγές, την αύξηση του πλούτου, ενώ οι θρησκευτικοί ηγέτες εκθειάζουν τα φώτα και την πρόοδο του κόσμου και η ανθρωπότητα θα νανουρίζεται μέσα σε μιά φαινομενική ασφάλεια—τότε, απρόσμενα, σαν τον κλέφτη που μεσάνυχτα γλιστράει μέσα σε σπίτι αφρούρητο, έτσι, και ο "αιφνίδιος όλεθρος" θα ξεσπάσει ξαφνικά πάνω στους άθεους και αδιάφορους, και τότε "δεν θέλουσιν εκφύγει." (Α' Θεσ. 5:3.)

2

Οι πρωτοι χριστιανοι αφοσιωμενοι και πιστοι

Όταν ο Χριστός αποκάλυψε στους μαθητές Του την τύχη της Ιερουσαλήμ και τις σκηνές της δευτέρας Παρουσίας Του, ανάγγειλε επίσης και την πείρα του λαού Του από την εποχή που θα απομακρύνονταν από κοντά τους μέχρι τη μέρα της μεγαλόπρεπης και ένδοξης επιστροφής Του που θα σήμαινε την απολύτρωσή τους. Από το όρος των Ελαιών ο Σωτήρας οραματίζονταν τις θύελλες που θα ξεσπούσαν πάνω στην αποστολική εκκλησία. Και διαπερνώντας με το προφητικό Του βλέμμα βαθύτερα ακόμη στο απώτερο μέλλον, διέκρινε τις αδυσώπητες θύελλες να λυσσομανούν κατά των οπαδών Του των επερχομένων γενεών, γενεών βυθισμένων στο σκοτάδι και στον κατατρεγμό. Με μερικές σύντομες αλλά σημαντικότατες φράσεις, προείπε ποιό ρόλο θα διαδραμάτιζαν οι μεγάλοι της γής σε σχέση με την εκκλησία του Θεού. (Ματθ. 24:9,21,22.) Οι οπαδοί του Χριστού θα βάδιζαν πάνω στο ίδιο ταπεινό, εξευτελιστικό και μαρτυρικό μονοπάτι που ο Κύριός τους βάδισε. Η ίδια εχθρότητα που ξέσπασε πάνω στο Λυτρωτή του κόσμου, θα εκδηλώνονταν και εναντίον όλων εκείνων που θα πίστευαν στο όνομά Του.

Η ιστορία της πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας πιστοποιεί την εκπλήρωση των προφητικών λόγων του Σωτήρα. Γήινες και καταχθόνιες δυνάμεις παρατάχθηκαν εναντίον του Χριστού όπως εκπροσωπεύονταν τώρα από τους οπαδούς Του. Αναγνωρίζοντας ο παγανισμός ότι η πρόοδος του ευαγγελίου θα σήμαινε το σάρωμα των ειδωλολατρικών βωμών και ναών, επιστράτευσε όλες του τις δυνάμεις για να εξοντώσει το Χριστιανισμό. Και οι φλόγες του

διωγμού άναψαν. Οι Χριστιανοί απογυμνώθηκαν από τα υπάρχοντά τους και διώχθηκαν από τα σπίτια τους. Υπέμειναν "μέγαν αγώνα παθημάτων," (Εβρ. 10:32.) "Εδοκίμασαν εμπαιγμούς και μάστιγας, έτι δε και δεσμά και φυλακήν." (Εβρ. 11:36.) Αμέτρητα πλήθη σφράγισαν τη μαρτυρία τους με το αίμα τους. Ελεύθεροι ή σκλάβοι, πλούσιοι ή φτωχοί, γραμματισμένοι ή αμόρφωτοι, χωρίς καμία διάκριση σέρνονταν όλοι στη σφαγή ανιλεώς.

Οι διωγμοί αυτοί χρονολογούνται με τον αυτοκράτορα Νέρωνα, από την εποχή του μαρτυρικού θανάτου του αποστόλου Παύλου, και συνεχίσθηκαν στους κατοπινούς αιώνες με την ίδια πάνω-κάτω αγριότητα. Οι Χριστιανοί κατηγορήθηκαν άδικα για τα πιό αποτρόπαια εγκλήματα και θεωρήθηκαν υπαίτιοι τρομερών θεομηνιών, όπως οι λιμοί, οι επιδημίες και οι σεισμοί. Καθώς είχαν καταντήσει αντικείμενα του γενικού μίσους και της υποψίας, δεν έλλειπαν οι καλοθελητές πληροφοριοδότες που καιροφυλακτούσαν να προδώσουν τους αθώους χάρη εξευτελιστικού κέρδους. Καταδικάσθηκαν σαν αντιδραστικοί κατά της πολιτείας, σαν εχθροί της θρησκείας, σαν αποβράσματα της κοινωνίας. Πλήθη αμέτρητα πετάχθηκαν βορά στα άγρια θηρία, ή κάηκαν ζωντανοί μέσα στα αμφιθέατρα. 'Αλλοι σταυρώθηκαν. 'Αλλοι, ρίχθηκαν ντυμένοι με δέρματα αγρίων θηρίων, μέσα στα ιπποδρόμια όπου κατασπαράχθηκαν από τα σκυλιά. Συχνά η τιμωρία τους αποτελούσε το απόγειο της διασκέδασης των θεατών στις δημόσιες τελετές και τα συγκεντρωμένα πλήθη απολάμβαναν το θέαμα και χαιρέτιζαν την επιθανάτια αγωνία τους με παταγώδη γέλοια και χειροκροτήματα.

Όπου κι αν προσπαθούσαν να κρυφθούν, οι οπαδοί του Χριστού καταδιώκονταν σαν τα άγρια θηρία. Αναγκασμένοι να ζητούν κρυσφύγετο σ' ερημικά κι απομονωμένα μέρη, περιφέρονταν διαρκώς "υστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, των οποίων δεν ήτο άξιος ο κόσμος. Πλανώμενοι εν ερημίαις και όρεσι και σπηλαίοις και ταις τρύπαις της γής." (Εδ. 37-38.) Οι κατακόμβες πρόσφεραν άσυλο σε χιλιάδες. Στα έγκατα των λόφων έξω από τη Ρώμη, είχαν σκαφθεί πελώριες γαλαρίες μέσα στη γή και στα βράχια. Ένας σκοτεινός δαίδαλος υπογείων διαβάσεων επεκτείνονταν σε ολόκληρα χιλιόμετρα έξω από τα τείχη της πόλης. Σ' αυτά τα υπόγεια καταφύγια οι οπαδοί του Χριστού έθαβαν τους νεκρούς τους. Αλλά και σ' αυτά κατέφευγαν οι ίδιοι όταν τους υποπτεύονταν και τους προσημείωναν.Όταν ο Ζωοδότης Θεός καλέσει στη ζωή όλους εκείνους που αγωνίσθηκαν "τον καλόν αγώνα της πίστεως," πολλοί τότε μάρτυρες του Ιησού θα παρουσιασθούν βγαίνοντας από τις σκοτεινές αυτές σπηλιές.

Μέσα στους φρικιαστικότερους διωγμούς, οι Χριστιανοί εκείνοι μάρτυρες διατήρησαν την πίστη τους αμόλυντη. Αν και στερημένοι από κάθε άνεση, αποξενωμένοι από τον ήλιο και το φώς, κάνοντας σπίτια τους τα ανήλιαγα, αλλά φιλόξενα σπλάχνα της γής, δεν παραπονούνταν ποτέ. Με ελπιδοφόρα λόγια πίστης και καρτερικότητας, ενθάρρυναν ο ένας τον άλλον, υπομένοντας κακουχίες και στερήσεις. Η απογύμνωσή τους από κάθε επίγειο αγαθό δεν μπορούσε να τους κάνει να αρνηθούν τον Χριστό. Οι δοκιμασίες και οι κατατρεγμοί τους οδηγούσαν μόνο πλησιέστερα πρός την τελική ανάπαυση κι ανταμοιβή.

Όπως στα παλιά τα χρόνια οι δούλοι του Θεού, πολλοί και από αυτούς "εβασανίσθησαν μη δεχθέντες την απολύτρωσιν δια να αξιωθώσιν καλυτέρας αναστάσεως." (εδ. 35.) Θυμώταν τα λόγια του Κυρίου τους ότι όταν θα διώκονταν για το όνομα του Χριστού, έπρεπε να αισθάνονται μεγάλη χαρά, γιατί μεγάλος θα ήταν και ο μισθός τους στον ουρανό. Επειδή έτσι διώχθηκαν και οι προφήτες πρίν απ' αυτούς. Χαίρονταν που είχαν κριθεί άξιοι να υποφέρουν για την αλήθεια, και οι θριαμβευτικές τους υμνωδίες ανέρχονταν μέσα από το θρόισμα της φωτιάς του μαρτυρίου τους. Ατενίζοντας ψηλά, έβλεπαν με τα μάτια της πίστης το Χριστό και τους αγγέλους να τους παρακολουθούν από τις επάλξεις του ουρανού με το στοργικότερο ενδιαφέρον, επιδοκιμάζοντες την καρτερικότητά τους. Και άκουγαν τότε μια φωνή προερχόμενη από το θρόνο του Θεού να τους λέγει: "Γίνου πιστός μέχρι θανάτου και θέλω σοι δώσει τον στέφανον της ζωής." (Αποκ. 2:10.)

Μάταια προσπαθούσε ο Σατανάς να αφανίσει την εκκλησία του Χριστού με τα μέσα της βίας. Ο μεγάλος ανταγωνισμός κατά τον οποίο οι μαθητές του Ιησού κατέθεταν τη ζωή τους δε σταματούσε όταν οι αφοσιωμένοι εκείνοι σημαιοφόροι έπεφταν στις επάλξεις τους. Η ήττα τους μεταβάλλονταν σε νίκη. Οι εργάτες του Θεού θανατώνονταν, το έργο τους όμως προχωρούσε διαρκώς. Το ευαγγέλιο εξακολουθούσε να διαδίδεται και ο αριθμός των οπαδών Του να πολλαπλασιάζεται. Εισέδυε σε περιοχές που δεν ήταν προσιτές ούτε σ' αυτούς ακόμη τους Ρωμαϊκούς αετούς. Όπως μαρτυρούν και τα επιπληκτικά λόγια ενός Χριστιανού μάρτυρα πρός τους ειδωλολάτρες προαγωγούς του διωγμού: "Σκοτώστε μας, βασανίστε μας, καταδικάστε μας ... Η αδικία σας αποδείχνει την αθωότητά μας ... Ούτε η αγριότητά σας θα σας οφελήσει σε τίποτε." (Δεν ήταν παρά μια αποτελεσματικότερη πρόσκληση για να πυκνώσουν και άλλοι τις τάξεις τους.) "Οσο συχνότερα μας θερίζετε, τόσο περισσότερο εμείς αυξάνομε. Το χριστιανικό αίμα είναι σαν το σπόρο." (Τερτουλλιανός, "Απολογία," παράγρ. 50.)

Χιλιάδες μαρτύρων φυλακίσθηκαν ή οδηγήθηκαν στη σφαγή. ‘Αλλοι όμως ξεφύτρωναν και έπαιρναν τη θέση τους. Και όσοι έδιναν μαρτυρικό θάνατο για την πίστη τους ήταν εξασφαλισμένοι από τον Χριστό που τους θεωρούσε νικητές. Είχαν αγωνισθεί τον καλόν αγώνα και θα λάβαιναν το στέφανο της δόξας όταν θα έρχονταν ο Χριστός. Οι δοκιμασίες που υφίσταντο έφερναν τους Χριστιανούς πλησιέστερα τον ένα πρός τον άλλο και όλους μαζύ πρός το Σωτήρα Τους. Το παράδειγμα της ζωής τους και η μαρτυρία του θανάτου τους απέβαιναν μια αδιάκοπη μαρτυρία χάρη της αλήθειας· και κάποτε, εκεί όπου κανείς δεν το περίμενε, οι οπαδοί του Σατανά λιποτακτούσαν από τις τάξεις του και παρατάσσονταν κάτω από το λάβαρο του Χριστού.

Για να επιτύχει λοιπόν ο Διάβολος στον πόλεμο κατά της θεϊκής διακυβέρνησης, κατέστρωσε το σχέδιο να στήσει το λάβαρό του μέσα σ’ αυτή τη χριστιανική εκκλησία. Αν κατόρθωνε να εξαπατήσει τους οπαδούς του Χριστού και να τους κάνει με τη στάση τους να δυσαρεστήσουν το Θεό, τότε θα έχαναν τη σταθερότητα, το θάρρος και την αποφασιστικότητά τους και θα κατέληγαν εύκολη λεία στα χέρια του.

Και από τότε ο μεγάλος ανταγωνιστής αποφάσισε να επιτύχει με τεχνάσματα ότι απέτυχε να εξασφαλίσει με τη βία. Οι διωγμοί σταμάτησαν και η θέση τους αναπληρώθηκε με τα επικίνδυνα δελεάσματα της πρόσκαιρης ευημερίας και των κοσμικών τιμών. Ειδωλολάτρες ασπάζονταν κατά μέρος μόνο την χριστιανική πίστη, ενώ απέρριπταν ορισμένες από τις βασικότερες αρχές του Χριστιανισμού. Ισχυρίζονταν ότι αποδέχονταν τον Ιησού σαν Υιό του Θεού, ότι πίστευαν στο θάνατο και στην ανάστασή Του, κατά βάθος όμως δεν είχαν συναίσθηση της αμαρτίας, ούτε αντιλαμβάνονταν την ανάγκη για μετάνοια και για την ανακαίνιση της ψυχής. Και αφού οι ίδιοι έκαναν ορισμένες υποχωρήσεις, πρότειναν να κάνουν υποχωρήσεις και οι Χριστιανοί ώστε να ενωθούν μεταξύ τους πάνω στο κοινό πλατύσκαλο της πίστης στο Χριστό.

Τώρα η εκκλησία αντιμετώπιζε ένα φοβερό κίνδυνο. Μπροστά σ’ αυτόν τα βασανιστήρια, η φυλακή, η φωτιά και το μαχαίρι δεν ήταν παρά ευλογία. Μερικοί από τους Χριστιανούς έμειναν ακλόνητοι δηλώνοντας ότι τους ήταν αδύνατο να προβούν σε οποιονδήποτε συμβιβασμό. ‘Αλλοι όμως ευνοούσαν τις παραχωρήσεις ή τις τροποποιήσεις ορισμένων θρησκευτικών αρχών, καθώς και την ένωση με τους κατά μέρος Χριστιανούς και υποστήριζαν ότι μ’ αυτό τον τρόπο θα επέρχονταν ο ολοκληρωτικός εκχριστιανισμός των τελευταίων. Αυτή ήταν μιά περίοδος μεγάλης ψυχικής αγωνίας

για τους πιστούς οπαδούς του Χριστού. Κάτω από το κάλυμμα της προσποιητής αυτής Χριστιανωσύνης, ο ίδιος ο Σατανάς γλιστρούσε ύπουλα μέσα στην εκκλησία, αποσκοπώντας στην αλλοίωση της πίστης και στρέφοντας τις καρδιές των ανθρώπων μακρυά από το λόγο της αλήθειας.

Τελικά η πλειοψηφία των Χριστιανών συγκατένευσε να χαμηλώσουν το λάβαρο της πίστης με αποτέλεσμα την ένωση του Χριστιανισμού με τον παγανισμό. Αν και οι λατρευτές των ειδώλων ισχυρίζονταν ότι είχαν ασπασθεί τη νέα θρησκεία και είχαν γίνει μέλη της εκκλησίας, παρέμειναν μολαταύτα προσηλωμένοι στα ειδωλολατρικά τους έθιμα, αντικαθιστώντας μόνο τα προηγούμενα αντικείμενα της λατρείας τους με τις εικόνες του Χριστού, της Παρθένου Μαρίας και των αγίων. Εισχωρώντας μ' αυτόν τον τρόπο η μολυσμένη ζύμη της αμαρτίας μέσα στην εκκλησία, συνέχισε το διαβρωτικό της έργο. Νοσηρά δόγματα, δεισιδαιμονικές τελετουργίες και ειδωλολατρικές ιεροτελεστίες ενσωματώθηκαν τότε με την πίστη και τη λατρεία της εκκλησίας. Η συμμαχία αυτή των οπαδών του Χριστού με τους ειδωλολάτρες κατέληξε στη διαφθορά της χριστιανικής θρησκείας και στην απώλεια της εκκλησιαστικής αγνότητας και δύναμης. Μολαταύτα υπήρχαν μερικοί που δεν παρασύρθηκαν από τις παραπλανήσεις αυτές. Διατήρησαν την αφοσίωσή τους προς τον Αρχηγό της αλήθειας και λάτρευαν αποκλειστικά και μόνο το Θεό.

Ανέκαθεν υπήρχαν δύο τάξεις των λεγομένων οπαδών του Χριστού: αυτοί που μελετούν προσεκτικά τη ζωή του Σωτήρα και με προθυμία καταβάλλουν κάθε προσπάθεια να διορθώσουν τα σφάλματά τους αντιγράφοντας το Θείο Πρότυπο, και οι άλλοι που αποστρέφονται τις απλές πρακτικές αλήθειες οι οποίες εκθέτουν τα λάθη τους. Ακόμη και στην ιδανική της κατάσταση, ποτέ η εκκλησία δεν αποτελέσθηκε αποκλειστικά από στοιχεία καθαρά, αγνά και ειλικρινή. Ο Σωτήρας μας δίδαξε ότι όσοι φανερά υποθάλπουν την αμαρτία δεν πρέπει να γίνονται δεκτοί στους κόλπους της εκκλησίας. Γύρω Του όμως συγκέντρωσε ανθρώπους με ελαττωματικό χαρακτήρα, χορηγώντας τους το προνόμιο να παρατηρήσουν τόσο τη διδαχή όσο και την έμπρακτη ζωή Του, ώστε να έχουν την ευκαιρία να αναγνωρίσουν τα σφάλματά τους και να τα επανορθώσουν. Ανάμεσα στους δώδεκα αποστόλους συμπεριλαμβάνονταν και ένας προδότης. Δε συγκαταλέχθηκε ο Ιούδας με τους δώδεκα για τα ελαττώματα του χαρακτήρα του, αλλά παρά τα ελαττώματά του αυτά. Είχε την ευκαιρία να συνδεθεί με τους μαθητές ώστε, με τη διδαχή και το παράδειγμα του Χριστού, να γνωρίσει

τι αποτελεί το χριστιανικό χαρακτήρα. Αυτό θα τον βοηθούσε να αναγνωρίσει τα λάθη του, να μετανοήσει και με τη βοήθεια του Θεού, να εξαγνίσει την ψυχή του υπακούοντας στην αλήθεια. Αλλ' αντί να βαδίσει στο φώς που με τόση χάρη φώτιζε το δρόμο του, ο Ιούδας, υποθάλποντας την αμαρτία, προκαλούσε τους πειρασμούς του Σατανά. Τα πονηρά στοιχεία του χαρακτήρα του κυριάρχησαν μέσα του. Παραχωρώντας τη σκέψη του στον έλεγχο των δυνάμεων του σκότους, δυστροπούσε όταν του γίνονταν παρατηρήσεις για τα σφάλματά του, και έτσι έφθασε μέχρι το σημείο να διαπράξει το αποτρόπαιο έγκλημα να προδώσει τον Κύριό του. Το ίδιο συμβαίνει και με όλους όσους, κάτω από μιά επίπλαστη θεοσέβεια, υποθάλπουν την αμαρτία. Μισούν αυτούς που τους ταράζουν την ησυχία με το να κατακρίνουν την αμαρτωλή συμπεριφορά τους. Μόλις παρουσιασθεί η ευκαιρία, δε διστάζουν να προδώσουν σαν τον Ιούδα αυτούς που προσπάθησαν να τους ελέγξουν για το καλό τους.

Οι απόστολοι συνάντησαν μέσα στην εκκλησία άτομα που ενώ υποκρίνονταν ευσέβεια, υπέθαλπαν κρυφά την ανομία. Ένα τέτοιο δόλιο ρόλο έπαιξαν ο Ανανίας και η Σαπφείρα. Υποκρινόμενοι ότι υποβάλλονταν σε μιά ολοσχερή θυσία για το Θεό, στην πραγματικότητα από πλεονεξία κατακρατούσαν ένα μέρος για τον εαυτό τους. Το Πνεύμα της αλήθειας απεκάλυψε στους αποστόλους τον πραγματικό χαρακτήρα των υποκριτών εκείνων και η Θεία Δίκη απάλλαξε την εκκλησία από τη στυγνή κηλίδα που μόλυνε την αγνότητά της. Αυτή η φανερή επισήμανση της παρουσίας του ερευνητικού Πνεύματος του Χριστού μέσα στην εκκλησία, τρομοκράτησε τους κακοήθεις και τους υποκριτές. Δεν μπορούσαν να μείνουν για πολύ ενωμένοι μ' αυτούς που αποδεικνύονταν από το ήθος και το χαρακτήρα τους γνήσιοι αντιπρόσωποι του Χριστού. Και όταν οι δοκιμασίες και οι κατατρεγμοί ξέσπασαν εναντίον των Χριστιανών, μόνο εκείνοι που ήταν πρόθυμοι να εγκαταλείψουν τα πάντα χάρη της αλήθειας, επιθυμούσαν να γίνουν μαθητές Του. Όσο λοιπόν διάστημα συνεχίζονταν οι διωγμοί, η εκκλησία διατήρησε σχετικά την αγνότητά της. Αλλ' όταν σταμάτησαν οι διωγμοί, νέοι προσήλυτοι προστίθονταν που ήταν λιγότερο ειλικρινείς και καθιερωμένοι, και αυτό έδωσε στο Σατανά την ευκαιρία να βάλει το πόδι του μέσα στην εκκλησία.

Καμιά όμως σχέση δεν έχει ο Άρχοντας του φωτός με τον αρχηγό του σκότους· ούτε και συνάφεια καμιά μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στους οπαδούς τους. Όταν οι Χριστιανοί συγκατατέθηκαν να ενωθούν με τους κατά μέρος εκχριστιανισμένους ειδωλολάτρες,

διάλεξαν ένα μονοπάτι που απομακρύνονταν όλο και περισσότερο από την αλήθεια. Και ο Σατανάς θριάμβευε με την επιτυχία του στο να εξαπατήσει ένα τόσο μεγάλο αριθμό οπαδών του Χριστού. Επιστρατεύοντας τότε τις δυνάμεις του για την ολοκληρωτική επιβολή του επάνω τους, τους ενέπνευσε να εξοντώσουν εκείνους οι οποίοι εξακολουθούσαν να παραμένουν πιστοί στο Θεό. Κανείς δεν είχε μεγαλύτερη επιτηδειότητα να καταπολεμήσει την αγνή χριστιανική πίστη απ' αυτούς που άλλοτε υπήρξαν οι υποστηρικτές της. Ενωμένοι τώρα οι αποστάτες αυτοί Χριστιανοί με τους μισο-ειδωλολάτρες συντρόφους τους, έστρεψαν τις προσπάθειές τους εναντίον των βασικοτέρων αρχών της διδασκαλίας του Χριστού.

Απεγνωσμένες τώρα προσπάθειες έπρεπε να καταβάλουν όσοι επιθυμούσαν να διατηρήσουν την πίστη τους απαλλαγμένη από τα νοθεύματα και τα βδελύγματα που, καλυμμένα κάτω από τα ιερατικά άμφια, παρουσιάσθηκαν μέσα στην εκκλησία. Η Αγία Γραφή έπαψε να θεωρείται ο κανόνας της πίστης. Η αρχή της θρησκευτικής ανεξαρτησίας θεωρήθηκε αίρεση και οι θιασώτες της έγιναν μισητοί και κηρύχθηκαν εκτός νόμου.

'Υστερα από μακρές και σοβαρές ζυμώσεις, οι ολιγάριθμοι πιστοί αποφάσισαν να διακόψουν κάθε δεσμό με την αποστάτρια εκκλησία, αφού δεν εννοούσε να απαλλαγεί από την πλάνη και τα ειδωλολατρικά στοιχεία. Αναγνώρισαν ότι ο αποχωρισμός από αυτήν αποτελούσε τη μοναδική λύση αν επιθυμούσαν να υπακούσουν στο λόγο του Θεού. Δεν εννοούσαν να ανεχθούν λάθη μοιραία για τη σωτηρία της δικής τους ψυχής, ούτε και να διακινδυνέψουν με το παράδειγμά τους την πίστη των παιδιών τους και των παιδιών τους των παιδιών. Για τη διατήρηση της ειρήνης και της ενότητας ήταν διατεθειμένοι να προβούν σε οποιαδήποτε υποχώρηση, φθάνει αυτή να συμφωνούσε με την πιστότητά τους στο Θεό. 'Εκριναν όμως ότι και αυτή ακόμη η ειρήνη θα στοίχιζε πολύ ακριβά, αν ήταν να την εξαγοράσουν θυσιάζοντας στο βωμό τους τις υγιείς αρχές τους. Αν πρόκειται η ενότητα να εξασφαλισθεί εις βάρος της αλήθειας και της δικαιοσύνης, τότε προτιμότερη ήταν η διάσταση και αυτός ακόμη ο πόλεμος.

Θα ήταν ευχής έργο τόσο για την εκκλησία όσο και για τον κόσμο αν τα βασικά κίνητρα των καθιερωμένων εκείνων ατόμων ξαναζούσαν στις καρδιές του λεγομένου λαού του Θεού. Παρατηρείται μια ανησυχαστική αδιαφορία των ανθρώπων για τις διδαχές που αποτελούν τους στήλους της χριστιανικής πίστης. Η γνώμη ότι στο κάτω-κάτω οι αρχές αυτές δεν είναι ζωτικής σημασίας, κερδίζει διαρκώς έδαφος. Μιά τέτοια πνευματική κατάπτωση δυναμώνει

τις ενέργειες των οργάνων του Σατανά, ώστε όλες εκείνες οι πλανεμένες θεωρίες και οι μοιραίες εξαπατήσεις τις οποίες οι πιστοί των περασμένων αιώνων με κίνδυνο της ζωής τους εξέθεσαν και καταπολέμησαν, γίνονται τώρα ευνοϊκά αποδεκτές από χιλιάδες ανθρώπων που ισχυρίζονται ότι είναι οπαδοί του Χριστού.

Πράγματι οι πρώτοι Χριστιανοί ήταν ένας ιδιόρρυθμος λαός. Η άψογη συμπεριφορά τους και η ακλόνητη πίστη τους φαίνονταν σαν μιά συνεχής επίπληξη που διασάλευε την ειρήνη των αμαρτωλών. Αν και λίγοι τον αριθμό, μη διαθέτοντας πλούτη, κοινωνικές θέσεις ή τίτλους τιμητικούς, προξενούσαν το φόβο των ασεβών όπου γίνονταν γνωστός ο χαρακτήρας και οι διδαχές τους. Γι' αυτό μισήθηκαν και αυτοί από τους ασεβείς, όπως ακριβώς ο Άβελ μισήθηκε από τον άπιστο τον αδελφό του Κάϊν, Για τον ίδιο ακριβώς λόγο που ο Κάϊν θανάτωσε τον Άβελ, θανάτωναν και το λαό του Θεού εκείνοι που προσπαθούσαν να απορρίψουν τον έλεγχο του Αγίου Πνεύματος. Για τον ίδιο λόγο που οι Ιουδαίοι απέρριψαν και σταύρωσαν το Σωτήρα—επειδή ο αγνός και άγιος χαρακτήρας Του ήταν γι' αυτούς μιά συνεχής επίπληξη για την εγωκεντρική και διεφθαρμένη ζωή τους. Από την εποχή του Χριστού μέχρι σήμερα, οι πιστοί ακόλουθοί Του πάντοτε προκαλούσαν το μίσος και την αντίσταση εκείνων που τους αρέσει να ακολουθούν το δρόμο της αμαρτίας.

Πως γίνεται όμως το ευαγγέλιο να ονομάζεται η αγγελία της ειρήνης; Προφητεύοντας ο Ησαΐας τη γέννηση του Μεσσία, Τον αναφέρει με τον τίτλο, "ο Άρχων της ειρήνης." Και γνωστοποιώντας οι άγγελοι στους ποιμένες τη γέννηση του Χριστού έψαλλαν πάνω από τις πεδιάδες της Βηθλεέμ: "Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γής ειρήνη· εν ανθρώποις ευδοκία." (Λουκ. 2:14.) Υπάρχει μιά φαινομενική αντίφαση ανάμεσα στις προφητικές αυτές αγγελίες και στα λόγια του ίδιου του Χριστού: "Δεν ήλθον να βάλω ειρήνην, αλλά μάχαιραν." (Ματθ. 10:34.) Στην πραγματική τους όμως έννοια, τα δύο αυτά εναρμονίζονται τέλεια. Το ευαγγέλιο είναι αγγελία ειρήνης. Ο Χριστιανισμός είναι σύστημα που, αν θα γίνονταν δεκτό και εφαρμόζονταν από τους ανθρώπους, θα σκόρπιζε ειρήνη, αρμονία και ευτυχία σ' ολόκληρο τον κόσμο. Η θρησκεία του Χριστού ενώνει με στενή συναδελφωσύνη όλους όσους παραδέχονται τις αρχές της. Του Χριστού η αποστολή ήταν να συμφιλιώσει τους ανθρώπους με το Θεό και αναμεταξύ τους. Αλλά το μεγαλύτερο μέρος του κόσμου βρίσκεται κάτω από την επήρεια του Σατανά, του πιό άσπονδου εχθρού του Χριστού. Το ευαγγέλιο παρουσιάζει ηθικές αρχές εντελώς αντίθετες από τις ατομικές συνήθειες και επιθυμίες τους, γι' αυτό και ξεσηκώνονται και επαναστατούν εναντίον του.

Μισούν την αγνότητα η οποία ξεσκεπάζει και καταδικάζει τις αμαρτίες τους και γι' αυτό καταδιώκουν μέχρι την εξόντωση εκείνους που τους παροτρύνουν να συμμορφωθούν με τις δίκαιες και ιερές απαιτήσεις του. Κάτω από αυτή την έννοια—ότι δηλαδή οι υπέροχες αλήθειες του προκαλούν μίσος και αντιπερισπασμό—το ευαγγέλιο μπορεί να αποκαλεσθεί μάχαιρα.

Το δυσεξήγητο γεγονός ότι η Θεία Πρόνοια επιτρέπει να καταδιώκονται οι δίκαιοι από τους ασεβείς, έγινε αφορμή να σκανδαλισθούν πολλοί των οποίων η πίστη είναι αδύνατη. Μερικοί μάλιστα είναι έτοιμοι και να αποβάλουν τελείως την εμπιστοσύνη τους στο Θεό επειδή ανέχεται να ευημερούν οι αχρειότεροι των ανθρώπων, τη στιγμή που οι καλύτεροι και οι αγνότεροι υποφέρουν καταδυναστευόμενοι από την άγρια συμπεριφορά των τελευταίων. Πως είναι δυνατόν, διερωτώνται, ένας δίκαιος πανεύσπλαχνος συνάμα και παντοδύναμος Θεός να ανέχεται μια τέτοια φοβερή αδικία και καταπίεση; Μιά τέτοια ερώτηση δεν πρέπει να μας απασχολεί. Ο Θεός μας έδωσε ικανά τεκμήρια της αγάπης Του και δεν πρέπει να αμφιβάλομε για την αγαθότητά Του, επειδή δεν είμαστε σε θέση να καταλάβομε με ποιό τρόπο εργάζεται η Πρόνοιά Του. Διαισθανόμενος τις αμφιβολίες που θα τάρασσαν την ψυχή των μαθητών Του κατά τις ζοφερές ώρες της δοκιμασίας, ο Χριστός τόνισε: "Ενθυμείσθε τον λόγον τον οποίον είπον πρός εσάς. Δεν είναι δούλος μεγαλύτερος του Κυρίου αυτού. Εάν Εμέ έδιωξαν και σάς θέλουσι διώξει." (Ιωάν. 15:20.) Κανένας από τους οπαδούς Του δεν αναγκάσθηκε ποτέ να υποφέρει από την αγριότητα των ασεβών περισσότερο από ότι ο ίδιος ο Χριστός υπέφερε για μάς. Όσοι καλούνται να αντιμετωπίσουν βασανιστήρια και μαρτυρικό θάνατο, δεν κάνουν τίποτε άλλο παρά να ακολουθούν τα ίχνη του αγαπητού Υιού του Θεού.

"Δεν βραδύνει ο Κύριος την υπόσχεσιν Αυτού." (Β' Πέτρ. 3:9.) Δεν λησμονεί, ούτε εγκαταλείπει τα παιδιά Του. Αλλ' επιτρέπει στους ασεβείς να δείξουν τον πραγματικό τους χαρακτήρα, ώστε κανένας που επιθυμεί να κάνει το θέλημά Του να εξαπατηθεί απ' αυτούς. Ένας άλλος λόγος για τον οποίο επιτρέπεται να περνούν οι δίκαιοι από το καμίνι των δοκιμασιών είναι να εξαγνισθούν αυτοί οι ίδιοι και να αποδείξουν και στους άλλους με το παράδειγμά τους ότι μπορεί πραγματικά να υπάρξει μιά ζωή πίστης και αγιωσύνης. Και ακόμη για να μπορέσουν με την άμεμπτη διαγωγή τους να κατακρίνουν τους άπιστους και ασεβείς.

Ο Θεός επιτρέπει στους ασεβείς να ευημερούν και να φανερώνουν την έχθρα τους απέναντι Του, ώστε όταν ξεχειλίσει το ποτήρι της παρανομίας τους και έρθει η ώρα της τελικής καταστροφής

τους, να μπορέσουν όλοι τότε να αντιληφθούν τη δικαιοσύνη και την ευσπλαχνία Του. Σπεύδει η ημέρα της εκδίκησης του Θεού όταν όλοι οι παραβάτες του νόμου Του και οι καταπιεστές του λαού Του θα λάβουν τη δίκαια μισθαποδοσία για τα όσα έπραξαν. Όταν η κάθε αδικία ή βαναυσότητα που υπέστησαν οι πιστοί του Κυρίου θα τιμωρηθεί σάν να είχε στραφεί εναντίον του ίδιου του Χριστού.

Υπάρχει όμως και ένα άλλο σημαντικότερο ερώτημα που θα έπρεπε να εφιστήσει την προσοχή των συγχρόνων εκκλησιών. Ο απόστολος Παύλος δηλώνει ότι "Πάντες οι θέλοντες να ζώσιν ευσεβώς εν Χριστώ Ιησού θέλουσι διωχθεί." (Β' Τιμ. 3:12.) πώς εξηγείται λοιπόν ότι οι διωγμοί έχουν κατευνασθεί σχεδόν καθολοκληρία; Η μοναδική εξήγηση είναι ότι η εκκλησία έχει προσαρμοσθεί με τις αρχές του κόσμου και γΓ αυτό δεν προκαλεί καμιά αντίδραση. Η θρησκεία των ημερών μας δεν έχει τον ίδιο αγνό και άσπιλο χαρακτήρα που είχε η πίστη της εποχής του Χριστού και των αποστόλων. Είναι μόνο το πνεύμα του συμβιβασμού με την αμαρτία, μόνο η περιφρόνηση των πολυτίμων αληθειών του λόγου του Θεού, μόνο η περιορισμένη θρησκευτική ζωτικότητα της εκκλησίας που έχουν καταστήσει τη χριστιανική θρησκεία τόσο φαινομενικά δημοφιλή για τον κόσμο. Ας αναζωπυρρώνονταν και πάλι η πίστη και η δυναμικότητα της πρώτης εκκλησίας και αμέσως θα ξανάναβε το πάθος των διωγμών και αμέσως θα ξαναζωντάνευαν οι φλόγες των μαρτυρικών βωμών.

3

Απορριπτοντασ το λογο του θεου

Στη δεύτερη επιστολή του προς τους Θεσσαλονικείς, ο απόστολος Παύλος προείπε μιά μεγάλη αποστασία που θα είχε σαν αποτέλεσμα την εγκαθίδρυση της παπικής εξουσίας. Δήλωσε ότι η ημέρα του Κυρίου δε θα έρχονταν αν δεν "έλθη πρώτον η αποστασία και αποκαλυφθή ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο υιός της απώλειας, ο αντικείμενος και υπεραιρόμενος εναντίον εις πάντα λεγόμενον Θεόν ή σέβασμα, ώστε να καθήση εις τον ναόν του Θεού ως Θεός, αποδεικνύων εαυτόν ότι είναι Θεός." Στη συνέχεια ο απόστολος προειδοποιούσε τους αδελφούς του ότι "το μυστήριον της ανομίας ήδη ενεργείται." (Β' Θεσ. 2:3-4,7.) Από τότε ακόμη, στις μέρες του, έβλεπε να γλιστρούν ύπουλα μέσα στην εκκλησία πλάνες που έμελλαν να προλειάνουν το δρόμο για την έξέλιξη της παπωσύνης.

Σιγά-σιγά, σιωπηλά και ύπουλα στην αρχή, αλλ' απροκάλυπτα αργότερα, όπως αύξανε σε δύναμη και κυριαρχούσε στη σκέψη των ανθρώπων, "το μυστήριον της ανομίας" προχωρούσε με την εξαπατηστική και βέβηλη δράση του. Απαρατήρητα σχεδόν οι ειδωλολατρικές συνήθειες εισχώρησαν μέσα στη Χριστιανική εκκλησία. Η τάση του συμβιβασμού και των υποχωρήσεων είχε για ένα διάστημα αναχαιτισθεί από την αγριότητα των διωγμών που υπέστη η εκκλησία από μέρους του παγανισμού. Μόλις όμως έπαψε ο κατατρεγμός και ο Χριστιανισμός έκανε την είσοδό του μέσα σε βασιλικά παλάτια και αυλές, η εκκλησία αντάλλαξε την ταπεινή του Χριστού και των αποστόλων Του σεμνότητα με την περήφανη των ειδωλολατρικών πολιτικών και θρησκευτικών αρχηγών επιδεικτικότητα. Και στη θέση των θεϊκών απαιτήσεων μπήκαν οι ανθρώπινες θεωρίες

και οι παραδόσεις. Η μεταστροφή του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου στο Χριστιανισμό στις αρχές του τέταρτου αιώνα, προκάλεσε μεγάλη αγαλλίαση, και κάτω από το προσωπείο της ευσέβειας, το κοσμικό πνεύμα έμπαινε μέσα στην εκκλησία. Από την εποχή αυτή το διαβρωτικό έργο άρχισε να σημειώνει καταπληκτική πρόοδο. Δίνοντας την εντύπωση του νικημένου, ο παγανισμός βγήκε στο τέλος νικητής. Το πνεύμα του κατέκτησε την εκκλησία και τα δογματικά, λειτουργικά και δεισιδαιμονικά συστήματά του ενσωματώθηκαν στην πίστη και στη λατρεία των καλουμένων οπαδών του Χριστού.

Αυτός ο συμβιβασμός μεταξύ ειδωλολατρείας και Χριστιανισμού είχε σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση του "ανθρώπου της αμαρτίας" που σύμφωνα με την προφητεία, θ'αντιτίθονταν και θα εξυψώνονταν πάρα πάνω από το Θεό. Το γιγαντιαίο αυτό ψευδοθρησκευτικό σύστημα είναι ένα αριστούργημα σατανικής επινόησης—ένα στημένο μνημείο των προσπαθειών του διαβόλου—για να ενθρονισθεί και να διοικεί τον κόσμο σύμφωνα με το θέλημά του.

Κάποτε ο Σατανάς προσπάθησε να πείσει το Χριστό, να έρθει σε συμβιβασμό μαζύ του. Παρουσιάσθηκε στον Υιό του Θεού στην έρημο του πειρασμού και, δείχνοντάς Του όλα τα βασίλεια του κόσμου και τη δόξα τους, προσφέρθηκε να Του τα παραχωρήσει όλα, φθάνει Εκείνος να συγκατατίθονταν να αναγνωρίσει την υπεροχή του άρχοντα του σκότους. Ο Χριστός επέπληξε τον αυθάδη πειραστή και τον ανάγκασε να απομακρυνθεί. Παρουσιάζοντας όμως τους ίδιους πειρασμούς στον άνθρωπο, ο Σατανάς σημειώνει μεγαλύτερη επιτυχία. Προκειμένου να εξασφαλίσει για τον εαυτό της τα πλούτη και τις τιμές του κόσμου, η εκκλησία αναζήτησε την εύνοια και την υποστήριξη των μεγάλων της γής. Απορρίπτοντας με αυτή τη στάση το Χριστό, παρασύρθηκε να συμμαχήσει με τον αντιπρόσωπο του "άρχοντα του σκότους," τον επίσκοπο της Ρώμης.

Ένα από τα σπουδαιότερα δόγματα του Ρωμαιοκαθολικισμού διδάσκει ότι ο πάπας είναι η ορατή κεφαλή της παγκόσμιας εκκλησίας του Χριστού και ότι έχει το προνόμιο της απόλυτης υπεροχής πάνω απ' όλους τους επισκόπους και ποιμένες του κόσμου. Επί πλέον στον πάπα απονεμήθηκαν και οι τίτλοι αυτής της ίδιας της Θεότητας. Έλαβε τον τίτλο "Κύριος ο πάπας ο Θεός" και ανακηρύχθηκε αλάθητος, απαιτώντας την απονομή σεβασμού από μέρους όλων των ανθρώπων. Τη λατρεία που ο Σατανάς αξίωσε από το Χριστό στην έρημο του πειρασμού, εξακολουθεί και σήμερα να απαιτεί μέσο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, και απειράριθμα πλήθη είναι πρόθυμα να του την προσφέρουν.

Όσοι όμως φοβούνται και σέβονται το Θεό, αντιμετωπίζουν τη φανερή αυτή πρόκληση κατά του ουρανού με τον ίδιο τρόπο που ο Χριστός αντέκρουσε τις αξιώσεις του πανούργου εχθρού όταν του είπε: "Θέλεις προσκυνήσει Κύριον τον Θεόν σου και Αυτόν μόνον θέλεις λατρεύσει." (Λουκ. 4:8.) Πουθενά δεν γίνεται νύξη μέσα στο λόγο Του ότι ο Θεός προσδιόρισε οποιονδήποτε άνθρωπο κεφαλή της εκκλησίας. Το δόγμα της παπικής υπεροχής αντιτίθεται κατά διάμετρο στη γραφική διδαχή. Καμία εξουσία δεν έχει ο πάπας πάνω στην εκκλησία του Χριστού παρά μόνο με την υπεξαίρεση.

Οι Καθολικοί επιμένουν να κατηγορούν τους Διαμαρτυρομένους για αίρεση και οικειοθελή αποσκίρτηση από την πραγματική εκκλησία. Αλλ' οι κατηγορίες αυτές ταιριάζουν μάλλον σ' αυτούς τους ίδιους. Αυτοί είναι που υποβίβασαν το λάβαρο του Χριστού και απομακρύνθηκαν από "την πίστιν ήτις άπαξ παρεδόθη εις τους αγίους." (Ιουδ. 3.)

Ο Σατανάς ήξερε πολύ καλά πως οι 'Αγιες Γραφές καθιστούν τους ανθρώπους ικανούς να ανακαλύψουν τις απατηλές μεθοδείες του και να αντισταθούν στη δύναμή του. Και αυτός ακόμη ο Σωτήρας του κόσμου το λόγο του Θεού χρησιμοποίησε για να αντικρούσει τις επιθέσεις του. Κάθε επίθεσή του ο Χριστός την αντέκρουσε με την ασπίδα της αιώνιας αλήθειας, λέγοντας: "Είναι γεγραμμένον." Σε κάθε πρόταση του αντιπάλου, αντέτασσε τη σοφία και τη δύναμη του λόγου. Ο μόνος τρόπος για να κατορθώσει ο διάβολος να επιβληθεί στις καρδιές των ανθρώπων και να επιτύχει την εγκαθίδρυση του παπικού υπεξαιρεστή, ήταν να κρατήσει τους ανθρώπους στην άγνοια των Γραφών. Αφού η Γραφή εξυψώνει το Θεό, και τοποθετεί τους θνητούς ανθρώπους στην πραγματική τους θέση, οι ιερές αλήθειες της έπρεπε να μείνουν κρυμμένες και ακυκλοφόρητες. Αυτή ακριβώς τη λογική υιοθέτησε η Καθολική εκκλησία. Για εκατοντάδες χρόνια η κυκλοφορία της Βίβλου είχε απαγορευθεί. Ο λαός δεν είχε το δικαίωμα ούτε να τη μελετάει, ούτε να την έχει στην κατοχή του. Ανώτεροι ή κατώτεροι χωρίς ήθος και χαρακτήρα κληρικοί, ερμήνευαν τα διδάγματά της όπως τους συνέφερε. Έτσι έφθασε ο πάπας στό σημείο να αποκτήσει διεθνή σχεδόν αναγνώριση σαν αντιπρόσωπος του Θεού στη γή, εξουσιοδοτημένος με την ανώτατη θρησκευτικοπολιτική εξουσία.

Οταν το βιβλίο αυτό—ο μοναδικός της πλάνης ανιχνευτής—εξέλιπε, ο Σατανάς επεδόθηκε στο έργο του όπως ακριβώς ήθελε. Η προφητεία ανέφερε ότι ο παπισμός "θέλει διανοηθεί να μεταβάλη καιρούς και νόμους." (Δαν. 7:25.) Αυτό το πρόγραμμα το ανέλαβε χωρίς καμιά χρονοτριβή. Προσφέροντας στους ειδωλολάτρες

προσήλυτους μια λύση που να αντικαθιστά τη λατρεία των ειδώλων, για να διευκολύνει την από μέρους τους αποδοχή της Χριστιανικής θρησκείας, η προσκύνηση των εικόνων και των ιερών λειψάνων καθιερώθηκε βαθμηδόν στη Χριστιανική λατρεία. Τελικά η απόφαση μιας ιερής συνόδου θέσπισε το σύστημα της εικονολατρείας. Και για να ολοκληρωθεί το ανοσιούργημα, η Ρώμη πήρε τη μεγάλη τόλμη να αφαιρέσει από το νόμο του Θεού, τη δεύτερη εντολή που απαγορεύει την εικονολατρεία, και διαίρεσε επίσης τη δεκάτη εντολή σε δύο, για να διατηρηθεί ο ακριβής αριθμός του δεκαλόγου.

Το πνεύμα των παραχωρήσεων στο βωμό της ειδωλολατρείας άνοιξε το δρόμο για μια καινούργια περιφρόνηση της θεϊκής εξουσίας. Συνεργαζόμενος με τους ανόσιους εκκλησιαστικούς αρχηγούς, ο Σατανάς επετέθηκε επίσης και εναντίον της τετάρτης εντολής, και παραμερίζοντας το αρχικό Σάββατο, την αγιασμένη και ευλογημένη του Θεού ημέρα, (Γεν. 2:2-3.) θέσπισε στη θέση της την τήρηση "της σεβαστής ημέρας του ηλίου," την καθιερωμένη ειδωλολατρική γιορτή. Στην αρχή η αλλαγή αυτή δεν εφαρμόσθηκε στα φανερά. Τους πρώτους αιώνες όλοι γενικά οι Χριστιανοί τηρούσαν το πραγματικό Σάββατο. Ζηλωτές της δόξας του Θεού και πιστεύοντες στο αμετάβλητο του νόμου Του, οι Χριστιανοί των πρώτων αιώνων τηρούσαν με μεγάλη ευλάβεια τα ιερά του προστάγματα. Χρησιμοποιώντας όλη του τη μαεστρία, ο Σατανάς εργάσθηκε μέσο των πρακτόρων του για την επιτυχία του σκοπού του. Προκειμένου να στρέψει την προσοχή του κόσμου στην πρώτη μέρα της εβδομάδας, τη μετέτρεψε σε τελετή πρός τιμή της ανάστασης του Χριστού. Αν και ορισμένα θρησκευτικά καθήκοντα εκτελούνταν την ημέρα αυτή, βασικά όμως θεωρείτο ημέρα αναψυχής. Το Σάββατο εξακολουθούσε να τηρείται ιερό.

Ακόμη και πρίν από τη γέννηση του Χριστού, προκειμένου να προετοιμάσει το έδαφος για τον επιδιωκόμενο σκοπό του, ο Διάβολος είχε επηρεάσει τους Ιουδαίους να επιβαρύνουν το Σάββατο με τα πιό δυσβάστακτα καθήκοντα μεταβάλλοντας την τήρησή του σ' ένα οχληρό φορτίο. Εκμεταλλευόμενος τώρα το φορτικό χαρακτήρα που ο ίδιος του είχε δώσει, πρόσθετε ακόμη και την περιφρονητική κατηγορία ότι αυτό ήταν ένα θέσπισμα Ιουδαϊκό. Ενώ οι Χριστιανοί θεωρούσαν γενικά την Κυριακή σαν χαρμόσυνη γιορτή, τους ενέπνευσε να κάνουν το Σάββατο ημέρα νηστείας, θλίψης και κατήφειας με σκοπό να δείξουν την περιφρόνηση τους προς τους Εβραίους.

Στην αρχή του τετάρτου αιώνα, με ένα διάταγμά του ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος θέσπισε την Κυριακή σα δημόσια πανήγυρη

σε ολόκληρη τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Μ' αυτό τον τρόπο η "ημέρα του ηλίου" λατρεύονταν από τους ειδωλολάτρες υπηκόους του και παράλληλα τιμώταν και από τους Χριστιανούς. Η πολιτική του αυτοκράτορα απέβλεπε στο να συμφιλιώσει τα αντικρουόμενα συμφέροντα των ειδωλολατρικών και χριστιανικών παρατάξεων. Στην απόφασή του αυτή παρακινήθηκε από τους επισκόπους της εκκλησίας οι οποίοι εμφορούμενοι από φιλόδοξα και μεγαλομανή σχέδια, έκριναν ότι αν η ίδια ημέρα αργίας τηρείτο τόσο από τους Χριστιανούς όσο και από τους ειδωλολάτρες, αυτό θα επετάχυνε το νόμιμο εκχριστιανισμό των τελευταίων. Και έτσι θα μεγάλωνε η αίγλη και η δύναμη της εκκλησίας. Παρόλα αυτά, αν και πολλοί θεοφοβούμενοι Χριστιανοί κατέληξαν βαθμηδόν να θεωρούν την Κυριακή ημέρα αγίας μέχρι ενός ορισμένου σημείου, εξακολουθούσαν όμως συνάμα να φυλάγουν ακόμη το πραγματικό Σάββατο, σύμφωνα με την τετάρτη εντολή.

Ο αρχηγός της πλάνης δεν είχε ακόμη αποτελειώσει το έργο του. Ήταν αποφασισμένος να συγκεντρώσει ολόκληρο το Χριστιανικό κόσμο κάτω από το λάβαρό του και να ασκήσει την επιρροή του μέσο του εκπροσώπου του, του αλλαζονικού ποντίφηκα που ισχυρίζονταν ότι αντιπροσώπευε τον Ιησού Χριστό. Με τη βοήθεια των μισο-εκχριστιανισμένων ειδωλολατρών, φιλοδόξων ιεραρχών και πρός τα εγκόσμια ρεπόντων κληρικών, εκπλήρωσε το σκοπό του. Οικουμενικές σύνοδοι συνερχόμενες κατά διάφορα χρονικά διαστήματα, συγκέντρωναν τις αρχιερατικές προσωπικότητες από όλα τα μέρη του κόσμου. Σχεδόν σε κάθε τέτοια σύνοδο, το θεοσύστατο Σάββατο έπεφτε όλο και χαμηλότερα, ενώ αντίθετα η Κυριακή έπαιρνε διαρκώς την κατεύθυνση πρός τα πάνω. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ειδωλολατρική πανήγυρη έφθασε να τιμάται σαν θεϊκό θέσπισμα, ενώ το πραγματικό Σάββατο της Γραφής ανακηρύχθηκε Εβραϊκό απομεινάδι, και όσους εξακολουθούσαν να το τηρούν η εκκλησία τους αναθεμάτιζε.

Ο μεγάλος αποστάτης κατόρθωσε να εξυψώσει "εαυτόν εναντίον εις πάντα λεγόμενον Θεόν ή σέβασμα." (Β' Θεσ. 2:4.) Είχε τολμήσει να μεταβάλει τη μοναδική εντολή του θεϊκού νόμου η οποία αναντίρρητα εφιστά την προσοχή ολόκληρης της ανθρωπότητας πρός τον ζώντα και αληθινό Θεό. Στην τετάρτη εντολή ο Θεός παρουσιάζεται σαν δημιουργός του ουρανού και της γής, μιά ιδιότητα που Τον διακρίνει από όλους τους ψευδείς θεούς. Η εβδόμη ημέρα αγιάσθηκε, σαν αναμνηστικό της δημιουργίας και καθιερώθηκε για την ανάπαυση του ανθρώπου. Προορίζονταν να φέρνει διαρκώς στη σκέψη του ανθρώπου το ζωντανό Θεό σαν πηγή ζωής και

αντικείμενο σεβασμού και λατρείας. Ο Σατανάς αγωνίζεται να αποσπάσει την αφοσίωση των ανθρώπων από το Θεό και την απονομή υπακοής στο νόμο Του. Γι' αυτόν το λόγο στρέφει ιδιαίτερα τις προσπάθειές του κατά της εντολής εκείνης η οποία δείχνει ότι ο Θεός είναι Δημιουργός.

Σήμερα οι Διαμαρτυρόμενοι ισχυρίζονται ότι η ανάσταση του Χριστού την πρώτη της εβδομάδας, κατέστησε την ημέρα αυτή το χριστιανικό Σάββατο. Καμιά όμως γραφική απόδειξη δεν υπάρχει για την εκδοχή αυτή. Ούτε ο Χριστός ούτε οι απόστολοί Του τίμησαν την ημέρα αυτή. Η τήρηση της Κυριακής αργίας σαν θέσπισμα χριστιανικό έλκει την καταγωγή της από "το μυστήριον της ανομίας" (Β' Θεσ. 2:7.) που στις μέρες ακόμη του αποστόλου Παύλου είχε αρχίσει τη δράση του. Που και πότε ενέκρινε ο Κύριος το υιοθέτημα αυτό του παπισμού; Ποιά έγκυρη δικαιολογία μπορεί να προβληθεί για μια αλλαγή την οποία δεν επιδοκιμάζουν οι Γραφές;

Τον έκτο αιώνα ο παπισμός είχε στερεωθεί πάνω σε γερές βάσεις. Έδρα της εξουσίας του ορίσθηκε η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας και ο αρχιεπίσκοπος της Ρώμης ανακηρύχθηκε κεφαλή ολόκληρης της εκκλησίας. Ο παγανισμός είχε παραχωρήσει τη θέση του στον παπισμό. Ο δράκοντας είχε προσφέρει στο θηρίο "την δύναμιν αυτού και τον θρόνον αυτού και εξουσίαν μεγάλην." (Αποκ. 13:2.) Τότε άρχισαν τα 1260 χρόνια της παπικής καταδυνάστευσης που αναφέρονταν στις προφητείες του Δανιήλ και της Αποκάλυψης. (Δαν. 7:25, Αποκ. 13:5-7.) Οι Χριστιανοί ήταν αναγκασμένοι να διαλέξουν μεταξύ των δύο: ή να θυσιάσουν την ακεραιότητά τους και να παραδεχθούν το παπικό λατρευτικό και λειτουργικό σύστημα, ή να χάσουν τη ζωή τους σαπίζοντας στη φυλακή ή υφιστάμενοι το μαρτυρικό θάνατο του πασάλου, της φωτιάς ή του καταπέλτη του δημίου. Τώρα έβρισκαν την εκπλήρωσή τους τα προφητικά λόγια του Ιησού: "Θέλετε δε παραδοθεί και υπό γονέων και αδελφών και συγγενών και φίλων, και θέλουσι θανατώσει τινας εξ υμών, και θέλετε είσθαι μισούμενοι υπό πάντων δια το όνομά Μου." (Λουκ. 21:16-17.) Ένας απαράμιλλος για την αγριότητα του διωγμός εξαπολύθηκε κατά των πιστών, και ο κόσμος μεταβλήθηκε σ' ένα αχανές πεδίο μάχης. Για εκτοντάδες χρόνια η εκκλησία του Χριστού ήταν αναγκασμένη να ζεί στην απομόνωση και στην αφάνεια. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο προφήτης: "Η γυνή έφυγεν εις την έρημον όπου έχει τόπον ητοιμασμένον από του Θεού δια να τρέφωσιν αυτήν εκεί ημέρας χιλίας διακοσίας εξήκοντα." (Αποκ. 12:6.)

Η ανάρρηση της Ρωμαϊκής εκκλησίας στην εξουσία σημειώνει την αρχή του Μεσαίωνα. Όσο αύξανε η δύναμή της, τόσο

πύκνωνε το σκότος γύρω της. Το επίκεντρο της πίστης μεταφέρονταν διαρκώς από το Χριστό, το πραγματικό θεμέλιο, στο Ρωμαίο αρχιεπίσκοπο. Αντί να εμπιστεύονται στον Υιό του Θεού για την άφεση των αμαρτιών τους και για την αιώνια σωτηρία τους, οι άνθρωποι απέβλεπαν στον πάπα και στους ιερείς και επισκόπους στους οποίους είχε απονείμει ιδιαίτερη εξουσία. Τα πλήθη διδάσκονταν ότι ο πάπας ήταν ο μεσίτης τους στη γή και ότι κανείς δε μπορούσε να πλησιάσει το Θεό χωρίς τη μεσολάβησή του. Επί πλέον ότι αυτός έστεκε στη θέση του Θεού και επομένως ο κόσμος του όφειλε απόλυτη υποταγή. Οποιαδήποτε παραβίαση των απαιτήσεών του έφθανε για να επιβληθούν οι αυστηρότερες κυρώσεις ψυχής και σώματος στους παραβάτες. Έτσι η σκέψη των ανθρώπων απομακρύνονταν από το Θεό και στρέφονταν σε ανθρώπους υποκείμενους σε σφάλματα, παραστρατήματα και αγριότητες ή μάλλον σ' αυτόν τον ίδιο τον άρχοντα του σκότους, αφού εκείνος ενεργούσε μέσο αυτών. Η αμαρτία μεταμφιέσθηκε κάτω από το πανωφόρι της αγιωσύνης. Όταν οι Γραφές απαγορεύονται και ο άνθρωπος βάζει τον εαυτό του πάνω από όλους, το μόνο που μπορούμε να περιμένομε είναι πλάνη, εξαπάτηση και ηθική κατάπτωση. Με την τιμητική θέση που δόθηκε στα ανθρώπινα διατάγματα και στις παραδόσεις, δεν άργησε να εκδηλωθεί η διαφθορά, το αιώνιο αυτό αποτέλεσμα της παραμέρισης του θεϊκού νόμου.

Αυτές ήταν επικίνδυνες μέρες για την εκκλησία του Χριστού. Πράγματι ελάχιστοι είχαν απομείνει πιστοί σημαιοφόροι. Αν και η αλήθεια δεν έμενε ποτέ δίχως υπερασπιστές, ήρθαν όμως στιγμές όπου φάνηκε ότι η πλάνη και η δεισιδαιμονία θα υπερίσχυαν και ότι η πραγματική θρησκεία θα χάνονταν από το πρόσωπο της γής. Το ευαγγέλιο εξαφανίσθηκε, αλλά οι διάφοροι θρησκευτικοί τύποι πολλαπλασιάζονταν, βαρύνοντας τους ανθρώπους με φορτία δυσβάστακτα.

Όχι μόνο διδάσκονταν οι Χριστιανοί να θεωρούν τον πάπα για μεσίτη τους, αλλ' ακόμη και να πιστεύουν ότι μπορούν να εξιλεωθούν από τις αμαρτίες τους με τα καλά τους έργα. Μακρυνά ταξίδια σε τόπους προσκυνήματος, κανόνες μετανοίας, λατρεία των ιερών λειψάνων, ανέγερση καθεδρικών ναών, βωμών και αγίων τάφων, καταβολή μεγάλων χρηματικών ποσών στα ταμεία της εκκλησίας, αυτά και άλλα παρόμοια μέσα είχαν εφευρεθεί για να κατευνάσουν την οργή του Θεού και να εξασφαλίσουν την εύνοιά Του. Σαν να ήταν άνθρωπος ο Θεός να οργίζεται με τιποτένια πράγματα ή να εξευμενίζεται με δώρα και με τύπους μετανοίας!

Παρόλο ότι μεγάλη διαφθορά επικρατούσε ακόμη και μεταξύ των αρχηγών της Ρωμαϊκής εκκλησίας, η επιρροή τους όμως εξακολουθούσε να αυξάνει διαρκώς. Πρός τα τέλη του ογδόου αιώνα, οι παπιστές ισχυρίσθηκαν ότι από τα πρώτα χρόνια της ύπαρξης της εκκλησίας, ο επίσκοπος της Ρώμης απολάμβανε τα ίδια με τα σύγχρονα πνευματικά του δικαιώματα. Για να ευσταθεί όμως ένας τέτοιος ισχυρισμός έπρεπε να εφεβρεθούν ορισμένα μέσα που να του προσδώσουν το απαιτούμενο κύρος. Ο πατέρας του ψεύδους δεν άργησε να προτείνει την πρέπουσα λύση. Αρχαία έγγραφα πλαστογραφήθηκαν από τους καλογήρους. Αποφάσεις ιερών συνόδων για τις οποίες ποτέ κανείς δεν είχε ακούσει να γίνεται λόγος ανακαλύφθηκαν, αποκαθιστώντας την παγκόσμια παπική υπεροχή από αρχαιοτάτων χρόνων. Και τέτοιες απάτες γίνονταν τώρα πρόθυμα αποδεκτές από μιά εκκλησία η οποία είχε απορρίψει την αλήθεια.

Οι λιγοστοί πιστοί που οικοδομούσαν πάνω στο βέβαιο θεμέλιο (Α' Κορ. 3:10-11.), απορούσαν και δυσανασχετούσαν με τα συσσωρευμένα απορρίμματα των ψευδοδιδασκαλιών που εμπόδιζαν το έργο τους. Σαν τους οικοδόμους των τειχών της Ιερουσαλήμ την εποχή του Νεεμία, μερικοί έφθασαν στο σημείο να πουν: "Η δύναμις των εργατών ητόνισε, και το χώμα είναι πολύ, και εμείς δεν δυνάμεθα να οικοδομούμεν το τείχος." (Νεεμ. 4:10.) Αποκαμωμένοι από τους αδυσώπητους αγώνες κατά του διωγμού, της απάτης και της ανομίας, καθώς και κάθε άλλου σατανικού επινοήματος για την παρεμπόδιση του έργου τους, μερικοί από τους πιστούς εκείνους οικοδόμους αποκαρδιώθηκαν. Και για να βρούν την ησυχία τους και να εξασφαλίσουν την περιουσία τους και τη ζωή τους, στράφηκαν μακρυά από το πραγματικό θεμέλιο. 'Αλλοι, ακλόνητοι από τον εχθρικό αντιπερισπασμό, δήλωναν με θάρρος: "Μη φοβηθήτε από αυτών· ενθυμείσθε τον Κύριον τον μέγαν και φοβερόν." (εδ. 14.) και ζωσμένοι ο καθένας τους με το σπαθί του πνεύματος στο πλευρό τους (Εφεσ. 6:17.), εξακολουθούσαν το έργο τους.

Σε κάθε εποχή, το ίδιο πνεύμα μίσους και ανταγωνισμού ενέπνεε τους εχθρούς του Θεού και την ίδια πάντοτε αγρυπνία και καθιέρωση ήταν υποχρεωμένοι να δείξουν οι δούλοι Του. Τα λόγια του Χριστού πρός τους μαθητές Του ισχύουν και για τους οπαδούς Του των εσχάτων ημερών: "Οσα λέγω πρός εσάς, προς πάντας λέγω, Αγρυπνείτε." (Μάρκ. 13:37.)

Το σκοτάδι φαίνονταν να πυκνώνει όλο και περισσότερο. Η λατρεία των εικόνων πήρε γενικότερη μορφή. Αναμμένα κεριά τοποθετούνταν μπροστά στις εικόνες και προσευχές απευθύνονταν τώρα σ' αυτές. Οι πιό παράλογες και δεισιδαιμονικές συνήθειες

καθιερώθηκαν. Σε τέτοιο βαθμό οι σκέψεις των ανθρώπων είχαν αιχμαλωτισθεί από τις διάφορες προλήψεις που η λογική δε μπορούσε να επιβληθεί. Αφού οι ιερείς και οι επίσκοποι έτρεχαν οι ίδιοι πίσω από τις ηδονές, την ασέλγεια και τη διαφθορά, επόμενο ήταν οι απλοϊκοί που απέβλεπαν σ' αυτούς για καθοδήγηση, να βυθισθούν στην άγνοια και στην εξαθλίωση.

Άλλο ένα προοδευτικό βήμα έκανε ο παπισμός όταν τον ενδέκατο αιώνα ο πάπας Γρηγόριος Ζ' ανακήρυξε το αλάθητο της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Μία από τις χρησιμοποιούμενες προτάσεις ανέφερε ότι, σύμφωνα με τις Γραφές, η Εκκλησία ούτε έσφαλε ποτέ, ούτε είναι δυνατόν ποτέ να σφάλει. Αλλά ο ισχυρισμός δε συνοδεύονταν από καμιά γραφική απόδειξη. Επιπλέον ο υπεροπτικός ποντίφηκας σφετερίσθηκε ως και το δικαίωμα να καθαιρεί αυτοκράτορες και διακήρυξε ότι κανείς απολύτως δεν είχε το δικαίωμα να μετατρέψει οποιαδήποτε επιβαλλομένη από αυτόν καταδικαστική απόφαση. Αντίστροφα όμως επεφύλασσε στον εαυτό του το προνόμιο να ανατρέπει όλων των άλλων τις αποφάσεις.

Ένα εντυπωσιακό παράδειγμα του βάναυσου χαρακτήρα του υπέρμαχου αυτού του αλάθητου δόθηκε με τη συμπεριφορά του προς το Γερμανό αυτοκράτορα Ερρίκο Δ'. Επειδή τόλμησε να αμφισβητήσει την αυθεντία του πάπα, ο ηγεμόνας αυτός αφορίσθηκε και ανακηρύχθηκε έκπτωτος. Τρομοκρατημένος από την εγκατάληψη και τις απειλές των πριγκήπων υπηκόων του, που το παπικό διάγγελμα ξεσήκωσε σε ανταρσία εναντίον του, ο Ερρίκος βρέθηκε αναγκασμένος να ζητήσει συμφιλίωση με τη Ρώμη. Συνοδευόμενος από τη γυναίκα του και έναν αφοσιωμένο υπηρέτη, διάβηκε τις Άλπεις μεσα στην καρδιά του χειμώνα για να πάει να ταπεινωθεί μπροστά στον πάπα. Φθάνοντας στον πύργο όπου ο Γρηγόριος είχε καταλύσει, οδηγήθηκε, χωρισμένος απ' τους σωματοφύλακές του, σε μια εξωτερική αυλή και εδώ, μέσα στο δριμύ ψύχος του μεσοχειμώνα, με ακάλυπτο κεφάλι, με γυμνά πόδια και με άθλια περιβολή, περίμενε την άδεια να γίνει δεκτός από τον πάπα. Μόνο έπειτα από τριήμερη νηστεία και εξομολόγηση, συγκατένευσε ο αρχιεράρχης να του χορηγήσει τη συγνώμη του. Αλλά και τότε ακόμη, μόνο υπό τον όρο ότι ο αυτοκράτορας θα περίμενε την επικύρωση του πάπα πρίν να του απονεμηθούν εκ νέου τα εμβλήματα του αξιώματος του και πρίν αναλάβει την εξάσκηση των βασιλικών του καθηκόντων. Κατενθουσιασμένος από το θρίαμβό του αυτόν, ο Γρηγόριος καυχώταν μετά ότι ήταν καθήκον του να συντρίβει την υπερηφάνεια των μοναρχών.

Τι χτυπητή αντίθεση ανάμεσα στην αυταρχική υπεροψία του αγέρωχου αυτού δεσπότη και στην πραότητα και γλυκύτητα του

Χριστού, ο οποίος απεικονίζει τον εαυτό του κρούοντας στη θύρα της καρδιάς και περιμένοντας να του ανοίξουν για να μπεί και να φέρει τη συγχώρεση και την ειρήνη και ο οποίος δίδαξε στους μαθητές Του "όστις θέλει να ήναι πρώτος εν υμίν, ας ήναι δούλος υμών." (Ματθ. 20:27.)

Όσο περνούσαν τα χρόνια τόσο πολλαπλασιάζονταν οι πλάνες των δογμάτων της Ρωμαϊκής εκκλησίας. Και πρίν ακόμη από την εγκαθίδρυση της παπωσύνης, οι διδαχές ορισμένων ειδωλολατρών φιλοσόφων είχαν επισύρει την προσοχή της εκκλησίας και η επιρροή τους μέσα σ' αυτή είχε γίνει αισθητή. Πολλοί που ισχυρίζονταν ότι είχαν ασπασθεί το Χριστιανισμό, | έμεναν κατά βάθος προσκολλημένοι στις βασικές δοξασίες της παγανικής φιλοσοφίας τους. Όχι μόνο οι ίδιοι, εξακολουθούσαν να τη μελετούν, αλλά τη συνιστούσαν και σε άλλους σαν μέσο με το οποίο μπορούσαν να επεκτείνουν την επιρροή τους μεταξύ των ειδωλολατρών. Μ' αυτό τον τρόπο σοβαρές πλάνες προσκυρώθηκαν στη χριστιανική πίστη. Περίοπτη ανάμεσά τους θέση κατέχει η θεωρία της αθανασίας της ψυχής και της συνειδητής κατάστασης των νεκρών. Η θεωρία αυτή αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία η Ρωμαϊκή εκκλησία στηρίχθηκε για την επίκληση των αγίων και τη λατρεία της Παρθένου Μαρίας. Από αυτήν επίσης πηγάζει και η αιρετική διδαχή των αιωνίων βασάνων για τους τελικά αμετανόητους—διδαχή που πολύ νωρίς ενσωματώθηκε ήδη στη Ρωμαιοκαθολική πίστη.

Αυτό πάλι προετοίμασε το δρόμο για την αποδοχή ενός άλλου ειδωλολατρικού κατασκευάσματος που η Ρώμη ονόμασε "καθαρτήριον πύρ" και που χρησιμοποίησε για την τρομοκρατία του ευκολόπιστου, δεισιδαιμονικού λαού. Η αιρετική αυτή διδασκαλία ισχυρίζεται ότι οι ψυχές εκείνων που δεν ενοχοποιούνται με τη βαρειά αιώνια καταδίκη, υφίστανται την ανάλογη για τα αμαρτήματά τους τιμωρία σ' ένα ειδικό τόπο βασάνων όπου, αφού εξαγνισθούν, γίνονται τότε δεκτοί στον ουρανό.

Άλλο ένα παρασκεύασμα χρειάζονταν η Ρώμη για να επωφεληθεί από τους φόβους και τα τρωτά σημεία των οπαδών της. Αυτό της το προμήθευσε το δόγμα των συγχωροχαρτιών. Πλήρη άφεση αμαρτιών, παρελθόντων, παρόντων ή μελλοντικών, και απαλλαγή από όλα τα δεινά και τις ποινές που επιβάλλονταν γι' αυτές υπόσχονταν ο πάπας σε όλους όσους θα έπαιρναν μέρος στους θρησκευτικούς πολέμους κάτω από την αιγίδα του Ρωμαίου ποντίφικα. Οι πόλεμοι αυτοί απέβλεπαν στην επέκταση των επιγείων κτήσεών του, στην τιμωρία των εχθρών του και στην εξόντωση εκείνων που τολμούσαν να αρνηθούν την πνευματική υπεροχή του. Επιπλέον οι

άνθρωποι διδάσκονταν ότι πληρώνοντας χρήματα στην εκκλησία, μπορούσαν να ελευθερωθούν οι ίδιοι από την αμαρτία και να απαλλάξουν επίσης και τις ψυχές προσφιλών τους νεκρών, που βασανίζονταν μέσα στις φλόγες των βασάνων. Με τέτοια μέσα η Ρώμη γέμιζε τα χρηματοκιβώτιά της και διατηρούσε τη μεγαλοπρέπεια, τη χλιδή και την αχρειότητα των αυτοκαλουμένων αντιπροσώπων Εκείνου που δεν είχε που να κλίνει την κεφαλή.

Η Γραφική τελετή του Κυριακού δείπνου, αντικαταστάθηκε από μιά ειδωλολατρική θυσία την ώρα της λειτουργίας. Οι παπικοί κληρικοί διατείνονταν ότι με τους ακατάληπτους θεατρινισμούς τους μπορούσαν να μεταβάλουν το απλό ψωμί και κρασί σε πραγματικό "σώμα και αίμα του Χριστού." (Καρδινάλιος Wiseman, "The Real Presence of the Body and Blood of Our Lord Jesus Christ in the Blessed Eucharist, Proved From Scripture," Διάλεξη 8, μέρος 3, παράγραφος 26.) Με βλάσφημη αλαζονεία ισχυρίζονταν απερίφραστα ότι είχαν την ικανότητα να δημιουργήσουν το Θεό, τον Δημιουργό των πάντων. Και οι Χριστιανοί ήταν υποχρεωμένοι με την επιβολή της θανατικής ποινής να ομολογήσουν πίστη στη φοβερή αυτή αίρεση, την τόσο προσβλητική για τον ουρανό. Πλήθη ολόκληρα ρίχθηκαν στις φλόγες γιατί αρνήθηκαν να την αναγνωρίσουν.

Το δέκατο τρίτο αιώνα οργανώθηκε η φρικιαστικότερη από όλες μηχανορραφία του παπικού συστήματος, η Ιερή Εξέταση. Αυτή ήταν το αποκύημα της συνεργασίας του άρχοντα του σκότους με τους αρχηγούς της παπικής ιεραρχίας. Στα μυστικοσυμβούλιά τους ο Σατανάς και οι άγγελοί του κατηύθυναν τις σκέψεις πονηρών ανθρώπων, ενώ αόρατος στη μέση έστεκε ένας άγγελος του Θεού καταχωρώντας τα απαίσια πρακτικά φρικιαστικών θεσπισμάτων και σημειώνοντας πράξεις αφάνταστα ωμές για να τις ιδούν τα μάτια των ανθρώπων. Η "Βαβυλών η μεγάλη" είχε μεθύσει "από του αίματος των αγίων." Τα κατακρεουργημένα σώματα εκατομμυρίων μαρτύρων βοούσαν στο Θεό ζητώντας την εκδίκηση της αποστάτριας δύναμης.

Ο παπισμός ανακηρύχθηκε παγκόσμιος δεσπότης. Βασιλιάδες και αυτοκράτορες υποκλίνονταν μπροστά στα διατάγματα του Ρωμαίου ποντίφηκα. Η τύχη των ανθρώπων, τόσο η πρόσκαιρη όσο και η αιώνια, φαίνονταν να εξαρτάται από αυτόν. Για εκατοντάδες χρόνια ο κόσμος είχε απόλυτα και ανεπιφύλακτα δεχθεί τις διδασκαλίες της Ρώμης, είχε με κατάνυξη εκτελέσει τις ιεροτελεστίες της και είχε καθόλα παρακολουθήσει τα πανηγύρια της. Οι κληρικοί της απολάμβαναν γενναία υλική και ηθική υποστήριξη. Ποτέ ξανά η

Ρωμαϊκή Εκκλησία δεν απέκτησε μεγαλύτερη επιβλητικότητα, μεγαλοπρέπεια και δύναμη.

Αλλά "η μεσημβρία της παπωσύνης απετέλεσε το μεσονύκτιο του κόσμου." (J. A. Wylie, "The History of Protestantism," Τόμ. 1, κεφ. 4.) Οι Αγιες Γραφές κατήντησαν σχεδόν άγνωστες όχι μόνο για τους λαϊκούς, αλλά και για τους κληρικούς. Σαν τους Φαρισαίους του παλιού καιρού, έτσι και οι παπικοί αρχηγοί, μισούσαν το φώς που φανέρωνε τις αμαρτίες τους. Αφού παραμέρισαν το νόμο του Θεού, τον κανόνα της δικαιοσύνης, ασκούσαν τώρα απεριόριστη δύναμη και διέπρατταν ακαταλόγιστα ανοσιουργήματα. Η απάτη, η φιλαργυρία και η ανηθικότητα κυριαρχούσαν. Προκειμένου να εξασφαλίσουν πλούτη και κοινωνικές θέσεις, οι άνθρωποι δε δίσταζαν μπροστά σε κανένα έγκλημα. Τα ανάκτορα των παπών και των καρδιναλίων υπήρξαν θέατρα των πιό χαμερπών σκηνών διαφθοράς. Μερικοί πρυτανεύοντες ιεράρχες βαρύνονταν με τέτοια αποτρόπαια εγκλήματα, που πολιτικοί αρχηγοί προσπάθησαν να εκθρονίσουν τις εκκλησιαστικές αυτές προσωπικότητες, μη ανεχόμενοι τα τερατουργήματά τους.

Για ολόκληρους αιώνες η Ευρώπη δεν παρουσίασε καμιά πρόοδο στον τομέα της μάθησης, των καλών τεχνών και του πολιτισμού. Μιά ηθική και πνευματική παράλυση είχε προσβάλει ολόκληρο το Χριστιανικό κόσμο.

Η παγκόσμια κατάσταση κάτω από το Ρωμαϊκό πέλμα παρουσίαζε μια φοβερή και καταπληκτική εκπλήρωση των λόγων του προφήτη Ωσηέ: "Ο λαός Μου ηφανίσθη δι' έλλειψιν γνώσεως· επειδή σύ απέρριψες την γνώσιν και Εγώ απέρριψά σε ... επειδή ελησμόνησας τον νόμον του Θεού σου και Εγώ θέλω λησμονήσει τα τέκνα σου." "Δεν υπάρχει αλήθεια, ουδέ έλεος, ουδέ γνώσις Θεού επί της γής. Επιορκία και ψεύδος και φόνος και κλοπή και μοιχεία επλημμύρισαν, και αίματα εγγίζουσιν επί αίματα." (Ωσηέ 4:6,1-2.) Αυτά τα αποτελέσματα είχε η απόρριψη του λόγου του Θεού.

4

Υπερασπιζοντας την πιστη πανω απο τα ψηλα βουνα

Το σκότος που σκέπασε τη γη κατά τη μακραίωνη περίοδο της παπικής υπεροχής, δεν κατόρθωσε να σβύσει ολότελα το φώς της αλήθειας. Σε κάθε εποχή ο Θεός είχε τους μάρτυρές Του—άτομα που εξακολουθούσαν να πιστεύουν στον Ιησού Χριστό σαν τον αποκλειστικό Μεσίτη μεταξύ Θεού και ανθρώπου, που θεωρούσαν την Αγία Γραφή σαν το μοναδικό κανόνα της ζωής και που αγίαζαν το πραγματικό Σάββατο. Ποτέ δεν θα μπορέσει ο κόσμος να μάθει πόσο είναι χρεώστης στους ανθρώπους αυτούς. Στιγματισμένοι σαν αιρετικοί, τα κίνητρά τους είχαν αμφισβητηθεί, η υπόληψή τους κατασπιλωθεί, τα συγγράμματά τους απαγορευθεί, διαστρεβλωθεί ή καταστραφεί. Και όμως έμειναν σταθεροί και από γενεά σε γενεά διετήρησαν την αγνότητα της πίστης σαν ιερό κληροδότημα για τις επερχόμενες γενεές.

Η ιστορία του λαού του Θεού κατά τα ζοφερά χρόνια της Ρωμαϊκής κυριαρχίας, βρίσκεται καταχωρημένη στα κατάστιχα του ουρανού, αλλά ελάχιστα την αναφέρουν τα ανθρώπινα χρονικά. Ελάχιστα σώζονται ίχνη της ύπαρξής τους εκτός από αυτά που αναφέρουν τα κατηγορητήρια των διωκτών τους. Ήταν το σύστημα της Ρώμης να εξαφανίζει κάθε ίχνος αντίρρησης πρός τα δόγματα και τα διατάγματά της. Κάθε τι το αιρετικό, είτε έμψυχο είτε έγγραφο υλικό, προσπάθησε να το εξοντώσει. Φθάνει να εξέφραζε κανείς κάποια αμφιβολία ή να αμφισβητούσε το κύρος των παπικών δογμάτων για να χάσει τη ζωή του, πλούσιος ή φτωχός, ή μεγάλος ή μικρός. Η Ρώμη προσπάθησε επίσης να καταστρέψει κάθε καταχωρημένο

στοιχείο της από μέρους της αγριότητας κατά των αντιφρονούντων. Παπικά συνοδικά θεσπίσματα διέτασσαν όπως βιβλία και συγγράμματα στα οποία βρίσκονταν καταχωρημένα αυτού του είδους τα περιστατικά να παραδίδονται στις φλόγες. Πρίν την εφεύρεση της πρέσσας τα βιβλία ήταν ολιγάριθμα και λόγο του σχήματός τους, η διατήρησή τους παρουσίαζε δυσκολίες. Γι' αυτό η Ρωμαϊκή κουρία δε συναντούσε σοβαρά εμπόδια στη διεκπεραίωση των σχεδίων της αυτών.

Καμιά Εκκλησία υπαγόμενη στη Ρωμαϊκή δικαιοδοσία δεν αφέθηκε ελεύθερη επί πολύ για να απολαύσει το προνόμιο της ανεξιθρησκείας. Μόλις απέκτησε δύναμη, ο παπισμός έσπευσε να συντρίψει με σιδερένια πηγμή οποιονδήποτε τολμούσε να αμφισβητήσει το κύρος του. Και η μιά μετά την άλλη, οι εκκλησίες υποτάχθηκαν στην κυριαρχία του.

Στη Μεγάλη Βρετανία η αρχέγονη χριστιανική πίστη είχε ριζώσει από πολύ νωρίς. Το ευαγγέλιο έφθασε στά χέρια των Βρετανών τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες ανόθευτο από τη Ρωμαϊκή αποστασία. Οι διωγμοί από μέρους ειδωλολατρών αυτοκρατόρων που επεκτάθηκαν και μέχρι τις μακρυνές εκείνες ακτές, ήταν το μοναδικό δώρο που οι πρώτες Βρετανικές εκκλησίες δέχθηκαν από τη Ρώμη. Πολλοί Χριστιανοί, για να αποφύγουν το διωγμό που μαίνονταν στην Αγγλία, κατέφυγαν στη Σκωτία. Απ' εκεί μετά η αλήθεια μεταδόθηκε στην Ιρλανδία και σε όλες αυτές τις χώρες γίνονταν δεκτή με χαρά.

Όταν οι Σάξωνες εισέβαλαν στη Βρετανία, η ειδωλολατρεία υπερίσχυσε. Οι κατακτητές δεν καταδέχονταν να διδαχθούν από τους σκλάβους τους και οι Χριστιανοί αναγκάσθηκαν να αποσυρθούν στα βουνά ή στα ερημικά βαλτοτόπια. Το φώς όμως, αν και κρυμμένο για ένα διάστημα, εξακολουθούσε να καίει. Έναν αιώνα αργότερα, οι λαμπρές ακτίνες του επεκτάθηκαν από τη Σκωτία σε άλλες μακρυνές χώρες. Και από την Ιρλανδία ήρθε ο ευλαβής Κολούμβας και οι συνεργάτες του που συγκέντρωσαν γύρω τους τους διασκορπισμένους πιστούς στο ερημονήσι της Ιόνας, κάνοντάς το κέντρο των ιεραποστολικών προσπαθειών τους. Ανάμεσα στους ευαγγελιστές αυτούς βρίσκονταν ένας τηρητής του πραγματικού Σαββάτου της Γραφής και έτσι μεταδόθηκε η αλήθεια αυτή μεταξύ του λαού. Ένα σχολείο ιδρύθηκε στήν Ιόνα, από το οποίο στέλλονταν ιεραπόστολοι όχι μόνο στη Σκωτία και στην Αγγλία, αλλά και στη Γερμανία, στην Ελβετία, ακόμη και στην Ιταλία

Η Ρώμη όμως είχε ρίξει τα μάτια της στη Βρετανία και πήρε την απόφαση να την καθυποτάξει. Τον έκτο αιώνα καθολικοί

ιεραπόστολοι ανέλαβαν να εκχριστιανίσουν τους Σάξωνες ειδωλολάτρες. Οι περήφανες βαρβαρικές φυλές τους δέχθηκαν με ευμένεια και πολλές χιλιάδες μεταξύ τους παρακινούμενοι απ' αυτούς ασπάσθηκαν τη Ρωμαιοκαθολική πίστη. Και ενώ το έργο αυτό προόδευε, οι παπικοί κληρικοί και οι νέοι προσήλυτοι, ήρθαν σ' επαφή με τους οπαδούς της πρωτόγονης χριστιανικής πίστης. Ανάμεσά τους παρουσιάζονταν μιά καταπληκτική διαφορά. Ετούτοι ήταν άνθρωποι απλοί, ταπεινοί, με βιβλικό χριστιανικό χαρακτήρα, διδασκαλία και τρόπους, ενώ οι άλλοι εξωτερίκευαν τη δεισιδαιμονία, την επιδεικτικότητα και την υπεροψία της Ρώμης. Ο Καθολικός απεσταλμένος ζήτησε από τις εκκλησίες αυτές να αναγνωρίσουν την ανώτατη υπεροχή του ύπατου εκκλησιαστικού άρχοντα. Οι Βρετανοί απάντησαν ήρεμα ότι η επιθυμία τους ήταν να αγαπούν όλους τους ανθρώπους, αλλά ότι στον πάπα δεν ανήκε το δικαίωμα της ανωτάτης εκκλησιαστικής υπεροχής, και ότι ήταν διατεθειμένοι να του δείξουν την ίδια ακριβώς υποταγή που οφείλεται στον κάθε οπαδό του Χριστού. Καταβλήθηκαν επανειλημμένες προσπάθειες για να τους καταστήσουν σύμμαχους της Ρώμης. Οι ταπεινοί όμως εκείνοι Χριστιανοί, κατάπληκτοι από την αγέρωχη στάση των αντιπροσώπων της, επέμεναν στην απάντησή τους ότι κυρίαρχο άλλον δεν αναγνώριζαν εκτός από το Χριστό. Τότε φανερώθηκε το πραγματικό πνεύμα του παπισμού. Ο Ρωμαίος αρχηγός δήλωσε: "Αφού δεν δέχεσθε αδελφούς που σας φέρνουν την ειρήνη, τότε θα δεχθείτε εχθρούς που θα σας φέρουν τον πόλεμο. Αν δεν συμμαχήσετε μαζύ μας για να δείξετε στους Σάξωνες τον τρόπο της ζωής, τότε θα δεχθείτε απ' αυτούς το χτύπημα του θανάτου." (J. H. Merle D' Aubigne, "History of the Reformation of the Sixteenth Century," Τόμ. 17, κεφ. 2.) Αυτές δεν ήταν απλές απειλές. Πόλεμος, ραδιουργία και απάτη χρησιμοποιήθηκαν κατά των μαρτύρων εκείνων της Βιβλικής πίστης μέχρι που οι Βρετανικές εκκλησίες ξεκληρίσθηκαν ή αναγκάσθηκαν να δηλώσουν υποταγή στον πάπα.

Σε χώρες που βρίσκονταν έξω από την κηδεμονία της Ρώμης, υπήρχαν επί αιώνες ομάδες Χριστιανών που είχαν παραμείνει σχεδόν καθολοκληρία απαλλαγμένοι από την παπική διαφθορά. Ζούσαν περιστοιχισμένοι από την ειδωλολατρεία και με το κύλισμα του χρόνου είχαν επηρεασθεί από ορισμένες πλάνες της. Εξακολουθούσαν όμως να θεωρούν τη Βίβλο αποκλειστικό κανόνα της πίστης και έμειναν προσκολλημένοι σε πολλές από τις βασικές αλήθειες της. Οι Χριστιανοί αυτοί αναγνώριζαν την αιωνιότητα του νόμου του Θεού και τηρούσαν το Σάββατο της τετάρτης εντολής.

Εκκλησίες προσκολλημένες σ' αυτή την πίστη και τα έθιμα υπήρχαν στην Κεντρώα Αφρική και επίσης μεταξύ των Αρμενίων της Ασίας.

Αλλά μεταξύ αυτών που εναντιώθηκαν στις σφετεριστικές αξιώσεις της παπικής εξουσίας, πρωτεύουσα θέση κατέχουν οι Βαλδένσιοι. Σ' αυτή μέσα ακριβώς τη χώρα όπου η παπωσύνη είχε στήσει την έδρα της, εκεί τα ψεύδη και η διαφθορά της συνήντησαν την πιό πεισματική αντίσταση. Επί ολόκληρους αιώνες οι εκκλησίες του Πιδεμοντίου είχαν κατορθώσει να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους. Ήρθε όμως τελικά η ώρα οπότε η Ρώμη αξίωσε την υποταγή τους. Ύστερα από ατελεσφόρητους αγώνες κατά της τυραννίας της, οι αρχηγοί των εκκλησιών αυτών, παρά τη θέλησή τους, αναγκάσθηκαν να αναγνωρίσουν την υπεροχή της δύναμης εκείνης μπροστά στην οποία ολόκληρος ο κόσμος φαίνονταν να δηλώνει υποταγή. Μολαταύτα υπήρχαν μερικοί που δεν εννοούσαν να υποταχθούν ούτε στον πάπα ούτε στους επισκόπους του. Ήταν αποφασισμένοι να διατηρήσουν την αφοσίωσή τους στο Θεό και να διαφυλάξουν την αγνότητα και την απλότητα της πίστης τους. Τότε έγινε ο διαχωρισμός. Αυτοί που έμειναν σταθεροί στην πρώτη εκκλησιαστική πίστη τώρα αποχώρησαν. Μερικοί, εγκαταλείποντας τα πατρώα εδάφη των Άλπεων, ύψωσαν τη σημαία της αλήθειας στις ξένες χώρες όπου κατέφυγαν. Άλλοι αποσύρθηκαν στις απομονωμένες χαράδρες και στα βραχώδη ορμητήρια των βουνών, όπου διετήρησαν την ανεξαρτησία τους να λατρεύουν το Θεό όπως ήθελαν.

Η πίστη που για αιώνες οι Χριστιανοί Βαλδένσιοι διετήρησαν και διέδωσαν, έρχονταν σε κτυπητή αντίθεση με τις πλανεμένες διδαχές της Ρώμης. Οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις ήταν εδραιωμένες πάνω στο γραπτό λόγο του Θεού, την πραγματική πηγή του Χριστιανισμού. Αλλά οι απλοί εκείνοι χωρικοί, κρυμμένοι μέσα στα σκοτεινά τους άντρα, απομονωμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο, και μοχθώντας καθημερινά με τα κοπάδια και τα αμπέλια τους, δεν είχαν καταλήξει μόνοι τους στην ανακάλυψη της αλήθειας που αντέτασαν στα αιρετικά διδάγματα της αποστατημένης εκκλησίας. Δεν ήταν νεοκατήχητοι. Οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις ήταν το κληροδότημα των πατέρων τους. Αγωνίζονταν για την πίστη της αποστολικής εκκλησίας, "την πίστιν ήτις άπαξ παρεδόθη εις τους αγίους." (Ιούδ. 3.) Η "εκκλησία εν τη ερήμω" και όχι η αγέρωχη ιεραρχία η ενθρονισμένη στη μεγάλη κοσμοπολίτικη μητρόπολη, ήταν η πραγματική του Χριστού εκκλησία, ο θεματοφύλακας των θησαυρών της αλήθειας την οποία ο Θεός είχε εμπιστευθεί στο λαό Του για να τη γνωστοποιήσει στον κόσμο.

Μιά από τις σοβαρότερες αιτίες που οδήγησαν στη απόσπαση της πραγματικής εκκλησίας από τους κόλπους της Ρώμης ήταν το μίσος που έτρεφε η τελευταία αυτή εναντίον του Σαββάτου της Αγίας Γραφής. Σύμφωνα με την προφητεία, η παπική δύναμη θα έρριχνε την αλήθεια κατά γής. Πραγματικά ο νόμος του Θεού ρίχθηκε κατά γής και ποδοπατήθηκε, ενώ οι παραδόσεις και οι συνήθειες των ανθρώπων εξυψώθηκαν. Οι εκκλησίες υποταγμένες στην παπική εξουσία είχαν από νωρίς ακόμη αναγκασθεί να τιμήσουν την Κυριακή σαν ημέρα αργίας. Με όλες τις πλάνες και τις δεισιδαιμονίες που διαρκώς κέρδιζαν έδαφος, πολλοί και από τον πραγματικό ακόμη λαό του Θεού, βρέθηκαν μέσα σε ένα τέτοιο κυκεώνα, που ενώ αγίαζαν το, Σάββατο, απέφευγαν ταυτόχρονα να εργάζονται και την ημέρα της Κυριακής. Αλλά με αυτό δεν ικανοποιήθηκαν οι παπικοί ηγέτες. Δεν αξίωναν μόνο την τήρηση της Κυριακής, αλλά και την εξαναγκαστική βεβήλωση του Σαββάτου, ψέγοντας με τα μελανότερα χρώματα όσους επέμεναν να το τιμούν. Μόνο αν απομακρύνονταν από τη δύναμη της Ρώμης μπορούσε κανείς να υπακούσει με την ησυχία του στο νόμο του Θεού.

Οι Βαλδένσιοι υπήρξαν μεταξύ των πρώτων ευρωπαϊκών λαών οι οποίοι είχαν στη διάθεσή τους την Αγία Γραφή μεταφρασμένη. Εκατοντάδες χρόνια πρίν απο τη Μεταρρύθμιση, είχαν ήδη στην κατοχή τους χειρόγραφα της Βίβλου στη μητρική τους γλώσσα. Κατείχαν την αλήθεια ανόθευτη και αυτό ακριβώς ήταν εκείνο που τους έκανε ιδιαίτερα το στόχο του μίσους και του κατατρεγμού. Αποφάνθηκαν ότι η εκκλησία της Ρώμης ήταν η αποστάτρια Βαβυλώνα της Αποκάλυψης, και ριψοκινδυνεύοντας τη ζωή τους, αποτόλμησαν να αντικρούσουν τις διεφθαρμένες διδαχές της. Ενώ κάτω από την πίεση των μακροχρονίων κατατρεγμών, μερικοί κατέληξαν να παραχωρήσουν λίγο-λίγο τα διακριτικά γνωρίσματά τους, άλλοι όμως έμειναν σταθερά προσκολλημένοι στην αλήθεια. Καθόλο το διάστημα των σκοτεινών αιώνων της αποστασίας, ποτέ δεν έλλειψαν οι Βαλδένσιοι οι οποίοι αρνούνταν τη Ρωμαϊκή υπεροχή, απέρριπταν τη λατρεία των εικόνων και τηρούσαν το πραγματικό Σάββατο. Κάτω από τις σφοδρότερες θύελλες του ανταγωνισμού, κατόρθωσαν να διατηρήσουν την πίστη τους. Μακελλεμένοι από τα σπαθιά των δουκών της Σαβοΐας, καψαλισμένοι από τις μαρτυρικές φωτιές της Ρώμης, παρέμειναν ακράδαντοι υποστηρικτές της τιμής και του λόγου του Θεού.

Πάνω στα πανύψηλα προπύργια των βουνών—που ανέκαθεν προσφέρονταν σαν καταφύγιο των καταδιωκομένων και καταδυναστευομένων—οι Βαλδένσιοι αναζήτησαν και βρήκαν ασφαλές

κρυσφύγετο. Εκεί διατήρησαν αναμμένη τη δάδα της αλήθειας κατά τα σκοτεινά χρόνια του Μεσαίωνα. Εκεί για χίλια χρόνια οι μάρτυρες της αλήθειας διατήρησαν την πρωταρχική πίστη.

Ο Θεός είχε εξασφαλίσει στο λαό Του ένα αγιαστήριο επιβλητικού μεγαλείου που ταίριαζε με τις μεγαλόπρεπες αλήθειες τις εμπιστευμένες στη φύλαξή του. Για τους αφοσιωμένους εκείνους εξόριστους, τα βουνά αποτελούσαν σύμβολο της ασάλευτης δικαιοσύνης του Υψίστου. Δείχνοντας στα παιδιά τους τις Ψηλές βουνοκορφές που περήφανα ορθώνονταν από πάνω τους με απαράλλακτη μεγαλοπρέπεια, μιλούσαν για Εκείνον "εν τω οποίω δεν υπάρχει αλλοίωσις ή σκιά μεταβολής," και του οποίου ο λόγος είναι αιώνιος, όπως και τα αθάνατα βουνά. Ο Θεός στερέωσε τα ατρόμητα βουνά και τα έζωσε με δύναμη. Κανένα άλλο εκτός από το δικό Του Παντοδύναμο χέρι μπορεί να τα κινήσει από τον τόπο τους. Με τον ίδιο τρόπο εδραίωσε και το νόμο Του—το θεμέλιο της διακυβέρνησής Του—τόσο στον ουρανό όσο και στη γή. Οι άνθρωποι μπορούν να βάλουν χέρια πάνω στους συνανθρώπους τους και να τους αφαιρέσουν τη ζωή. Αλλά τόσο είναι ικανά τα χέρια αυτά να αλλάξουν ένα γιώτα ή μιά κεραία από το νόμο του Θεού, ή να εξαλείψουν έστω και μία υπόσχεσή Του πρός αυτούς που τηρούν το θέλημά Του, όσο είναι ικανά να ξεριζώσουν ένα από τα βουνά αυτά και να το ρίξουν στη θάλασσα. Στην εκδήλωση της πιστότητάς τους πρός το νόμο του Θεού οι δούλοι Του πρέπει να είναι τόσο σταθεροί όπως τα αμετάβλητα βουνά.

Τα κορφοβούνια που έζωναν τις παρακατιανές τους λαγκαδιές, τους θύμιζαν διαρκώς τη δημιουργική ικανότητα του Θεού και την ασάλευτη προστατευτική φροντίδα Του. Οι προσκυνητές αυτοί είχαν μάθει να εκτιμούν τα σιωπηλά εκείνα σύμβολα της θεϊκής παρουσίας. Δεν παραπονούνταν ποτέ για τη σκληρή τους μοίρα, ούτε και αισθάνονταν τη μοναξιά των ερημικών βουνών. Δόξαζαν το Θεό που τους είχε προμηθεύσει ένα φυσικό καταφύγιο μακρυά από την οργή και τη σκληρότηχα των ανθρώπων και χαίρονταν για το προνόμιο που είχαν να Τον λατρεύουν ελεύθερα. Πολλές φορές, καταδιωκόμενοι από τους εχθρούς, έβρισκαν εξασφαλισμένη σιγουριά πάνω στα ισχυρά βουνά. Από απρόσιτες χαράδρες αντιλαλούσαν τότε οι υμνωδίες τους πρός τον Θεό, και οι Ρωμαϊκές ορδές ήταν ανίσχυρες να σιγήσουν τους ύμνους της ευγνωμοσύνης τους.

Οι οπαδοί αυτοί του Χριστού διέπονταν από μιά απλή, αγνή και ένθερμη ευλάβεια. Έδιναν μεγαλύτερη αξία στις αρχές της αλήθειας από όχι στα σπίτια, στα χωράφια, σε συγγενείς και φίλους και σ' αυτή ακόμη την ίδια τη ζωή. Και τις αρχές αυτές προσπαθούσαν με

κάθε τρόπο να τις ενσταλάξουν στις καρδιές των νέων. Από την τρυφερή παιδική ηλικία, οι νέοι διδάσκονταν τη Γραφή και μάθαιναν να εκχιμούν με θρησκευχική ευλάβεια χις απαιτήσεις του νόμου του Θεού. Αντίγραφα της Βίβλου σπάνιζαν. Επομένως το πολύτιμο περιεχόμενό της έπρεπε να το αποστηθίσουν. Πολλοί ήταν σε θέση να επαναλάβουν από μνήμης ολόκληρες περικοπές της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης. Συνταύτιζαν τις σκέψεις τους για το Θεό, όχι μόνο με τις θεσπέσιες φυσικές καλλονές του περιβάλλοντος τους, αλλά και με τις ταπεινές ευλογίες της καθημερινής τους ζωής. Και τα μικρά παιδιά διδάσκονταν να ευχαριστούν το Θεό, το Δωρητή κάθε ευλογίας που απολάμβαναν.

Τρυφεροί και φιλόστοργοι μπορεί να ήταν οι γονείς· ήξεραν όμως να αγαπούν τα παιδιά τους με μέτρο και να μη τα κακομαθαίνουν. Τους νέους αυτούς τους περίμενε μιά ζωή μόχθων και δοκιμασιών, που δεν αποκλείονταν και να κατέληγε στο μαρτυρικό θάνατο. Διδάσκονταν από μικροί να υπομένουν κακουχίες και να υποτάσσονται στον πατρικό έλεγχο, χωρίς όμως και να τους αφαιρείται το δικαίωμα της ατομικής σκέψης και δράσης. Από πολύ νωρίς καθοδηγούνταν να αναλαμβάνουν ευθύνες, να προσέχουν στα λόγια τους και να εκτιμούν την αξία της σιωπής. Μιά απρόσεκτη κουβέντα, φθάνοντας σε εχθρικά αυτιά, μπορούσε να εκθέσει σε κίνδυνο όχι μόνο τη ζωή του ομιλητή, αλλά και τη ζωή εκατοντάδων άλλων αδελφών. Επειδή σαν λύκοι που αναζητούν το θήραμα, καταδίωκαν οι εχθροί της αλήθειας αυτούς που τολμούσαν να απαιτούν ελευθερία για τη θρησκευτική τους πίστη.

Έχοντας απαρνηθεί την εφήμερη ευημερία τους χάρη της αλήθειας, οι Βαλδέσιοι με επιμονή και καρτερικότητα μοχθούσαν για το καθημερινό ψωμί. Κάθε σπιθαμή καλλιεργήσιμης γής που πρόσφεραν τα βουνά έπρεπε να την εκμεταλλευθούν όσο μπορούσαν καλύτερα. Οι κοιλάδες και οι λιγότερο εύφορες βουνοπλαγιές έπρεπε να καλλιεργηθούν με τρόπο που να αποδώσουν όσο το δυνατό περισσότερο. Η οικονομία και η αυστηρή αυταπάρνηση αποτελούσαν μέρος της εκπαίδευσης που προσφέρονταν στα παιδιά για κληροδότημα. Τα δίδασκαν ότι ο Θεός απαιτούσε μιά πειθαρχημένη ζωή και ότι δεν θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στις διάφορες ανάγκες της παρά μόνο με την προσωπική εργασία, την οξυδέρκεια, τη φροντίδα και την πιστότητα. Σκληρός και κοπιαστικός τρόπος ζωής, αλλά ωφέλιμος- ότι ακριβώς ο άνθρωπος χρειάζεται στην αμαρτωλή κατάστασή του—το σχολείο που ο Θεός προμήθευσε για την εκπαίδευση και την ανάπτυξή του. Εξοικειώνοντας όμως τα παιδιά με τις χειρονακτικές εργασίες και τις αντιξοότητες της ζωής, δεν

παρέβλεπαν τη σπουδαιότητα της πνευματικής καλλιέργειας. Τους μάθαιναν ότι όλες οι φυσικές και διανοητικές ικανότητες προέρχονται από το Θεό και ότι όλες έπρεπε να προαχθούν και να αναπτυχθούν για να τεθούν στην υπηρεσία Του.

Μέσα στην αγνότητα και την απλότητά τους οι Βαλδενσιανές εκκλησίες έμοιαζαν με τις εκκλησίες των αποστολικών χρόνων. Απορρίπτοντας την υπεροχή παπών και καρδιναλίων, αναγνώριζαν μοναδική υπεροχή την αλάθητη αυθεντία της Αγίας Γραφής. Αντίθετα από τη δεσποτική Ρωμαϊκή κουρία, οι ποιμένες τους ακολουθούσαν το παράδειγμα του Κυρίου τους που "δεν ήρθε να υπηρετηθεί, αλλά να υπηρετήσει." Έτρεφαν το ποίμνιο του Θεού, οδηγώντας το στις χλοερές βοσκές και στις ζωντανές πηγές του αγίου Του λόγου. Μακρυά από ανθρώπινα μνημειώδη επιτεύγματα οικοδομικής επίδειξης και περηφάνειας, οι πιστοί συγκεντρώνονταν όχι μέσα σε μεγαλόπρεπες εκκλησίες και επιβλητικούς καθεδρικούς ναούς, αλλά κάτω από τον ίσκιο των βουνών, στις Αλπινικές κοιλάδες ή, σε καιρό κινδύνου, σε κάποιο βράχινο προπύργιο για να ακροασθούν τα λόγια της αλήθειας από τους δούλους του Χριστού. Οι ποιμένες δεν περιορίζονταν μόνο στο κήρυγμα του ευαγγελίου, αλλά επισκέπτονταν τους αρρώστους, κατηχούσαν τα παιδιά, συμβούλευαν όσους έπεφταν σε λάθη, προσπαθούσαν να διευκρινίσουν διαφορές και να προάγουν την αρμονία και την αδελφική αγάπη. Σε ειρηνική εποχή συντηρούνταν από τις αυτοπροαίρετες προσφορές του λαού. Αλλά, σαν τον Παύλο που ήταν σκηνοποιός, μάθαιναν και αυτοί κάποια ιδιαίτερη τέχνη ή επάγγελμα που θα τους εξασφάλιζε στην ανάγκη τα μέσα της αυτοσυντήρησης.

Οι νέοι μαθήτευαν κοντά στους ποιμένες τους. Χωρίς να παραμελούνται οι γενικοί κλάδοι της μάθησης, το επίκεντρο των σπουδών το αποτελούσε η Βίβλος. Τα ευαγγέλια του Ματθαίου και του Ιωάννου, καθώς και πολλές επιστολές, έπρεπε νά αποστηθίζονται. Οι νέοι επίσης ασχολούνταν με την αντιγραφή των Αγίων Γραφών. Μερικά από τα χειρόγραφα αυτά περιείχαν ολόκληρη τη Βίβλο, και άλλα πάλι σύντομες μόνο περικοπές, με πρόσθετες επεξηγηματικές σημειώσεις του κειμένου από μέρους εκείνων που ήταν σε θέση να ερμηνεύουν τις Γραφές. Με αυτόν τον τρόπο οι πολύτιμοι θησαυροί της αλήθειας έβγαιναν από το σκότος όπου τους είχαν κρύψει εκείνοι που επεδίωκαν να εξυψωθούν οι ίδιοι πάνω από το Θεό.

Με υπομονητική ακάματη εργασία, συχνά μέσα στις βαθειές, ανήλιαγες σπηλιές της γής, κάτω από το φώς του δαδιού, οι Άγιες Γραφές αντιγράφονταν εδάφιο προς εδάφιο, το ένα κεφάλαιο ύστερα απο το άλλο. Και έτσι το έργο προχωρούσε και το αποκαλυμμένο θέλημα

του Θεού έλαμπε σαν καθαρό χρυσάφι. Αλλά πόσο λαμπρότερο, καθαρότερο και δυναμικότερο τώρα που τόσες κακουχίες έπρεπε να αντιμετωπισθούν για χάρη του, μόνο εκείνοι που ήταν υπεύθυνοι για τη δουλειά αυτή μπορούσαν να το ξέρουν. Άγγελοι ουρανοσταλμένοι περιστοίχιζαν τους αφοσιωμένους εκείνους εργάτες.

Ο Σατανάς είχε εμπνεύσει την παπική ιερωσύνη να θάψει το λόγο της αλήθειας κάτω από τα απορρίματα της πλάνης, της αίρεσης και της δεισιδαιμονίας. Κατά ένα αξιοθαύμαστο όμως τρόπο ο λόγος διατηρήθηκε αναλλοίωτος καθόλα εκείνα τα σκοτεινά χρόνια. Δεν έφερνε τη σφραγίδα των ανθρώπων αλλά την αποτύπωση του Θεού. Οι άνθρωποι κατέβαλαν άοκνες προσπάθειες για να σκοτίσουν την απλή και άδολη έννοια των Γραφών και να τις παρουσιάσουν ότι αντιφάσκουν. Όπως όμως η κιβωτός του Νώε έπλεε με σιγουριά πάνω στα μανιασμένα κύματα, έστι και ο λόγος του Θεού βγαίνει πάντοτε ανέγγιχτος πάνω από τις θύελλες που απειλούν τον εξολοθρεμό χου. Όπως το ορυχείο κρύβει στα σπλάχνα του φλέβες από χρυσάφι και από ασήμι σκεπασμένες κάτω από την επιφάνεια, ώστε όσοι επιθυμούν να ανακαλύψουν τα πολύτιμα αποθέματα είναι υποχρεωμένοι να σκάψουν προσεκτικά, το ίδιο και οι Άγιες Γραφές είναι γεμάτες θησαυρούς πραγματικούς που δεν φανερώνονται παρά μόνο σε όσους τους εκζητούν με προθυμία, ταπεινοφροσύνη και προσευχή. Η Γραφή προορίζεται από το Θεό να χρησιμεύσει σαν σχολικό βιβλίο σε όλη την ανθρωπότητα, κατά την παιδική, την εφηβική και την ώριμη ηλικία του ανθρώπου και να μελετάται ακατάπαυστα. Έδωσε το λόγο Του στον άνθρωπο σαν αποκάλυψη του Εαυτού Του. Η ανακάλυψη κάθε νέας αλήθειας του λόγου, αποκαλύπτει μια καινούργια πτυχή του χαρακτήρα του Συγγραφέα του. Η μελέτη των Γραφών αποτελεί το θεοσύστατο μέσο για να φέρει τους ανθρώπους σε στενότερη επαφή με το Δημιουργό τους και να τους κάνει να αποκτήσουν μιά πληρέστερη γνώση του θελήματός Του. Είναι το μέσον επικοινωνίας μεταξύ Θεού και ανθρώπων.

Αναγνωρίζοντας οι Βαλδένσιοι το φόβο του Κυρίου σαν την αρχή της σοφίας, δεν αγνοούσαν από το άλλο μέρος τη σπουδαιότητα της επαφής με τον υπόλοιπο κόσμο, της προσωπικής γνωριμίας με τους ανθρώπους και με την έμπρακτη ζωή, ούτε το ρόλο που έπαιζαν οι παράγοντες αυτοί στη διεύρυνση της αντίληψης και στην ανάπτυξη των πνευματικών ικανοτήτων. Από τα απομονωμένα ορεινά σχολεία τους, μερικοί νέοι στέλλονταν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα διαφόρων πόλεων της Γαλλίας και Ιταλίας, όπου υπήρχε ένα ευρύτερο πεδίο μάθησης, συλλογισμού και επιστημονικής παρακολούθησης από ότι μπορούσε να προσφέρει η Αλπινική γενέτειρά τους.

Αυτοί οι νέοι που στέλλονταν μακρυά βρίσκονταν εκτεθειμένοι σε διαφόρους πειρασμούς, παρατηρούσαν την ανηθικότητα και έρχονταν αντιμέτωποι με τους σαγηνευτικούς πράκτορες του πονηρού που προσπαθούσαν να τους παρασύρουν στις πιό έντεχνες παγίδες και στις πιό επικίνδυνες αιρέσεις. Αλλά για όλα αυτά τους είχε προετοιμάσει η κατάλληλη διαπαιδαγώγηση της παιδικής τους ηλικίας.

Στα σχολεία όπου φοιτούσαν έπρεπε να είναι πολύ επιφυλακτικοί πρός όλους. Τα ρούχα τους ήταν κατασκευασμένα με τέτοιο τρόπο που να μπορούν να κρύβουν το μεγαλύτερο θησαυρό τους: τα πολύτιμα χειρόγραφα της Αγίας Γραφής. Τους καρπούς εκείνους των κόπων και μόχθων τους ολόκληρων μηνών ή και ετών, τους έφερναν πάντοτε μαζύ τους και όποτε τους δίνονταν η ευκαιρία να κινηθούν χωρίς να διεγείρουν υποψίες, έθεταν προσεκτικά μιά περικοπή στη διάθεση εκείνων των οποίων οι καρδιές φαίνονταν πρόθυμες να δεχθούν την αλήθεια. Καθισμένοι ακόμη στα γόνατα των μανάδων τους, οι Βαλδενσιανοί εκείνοι νεαροί βλαστοί είχαν ανατραφεί με αυτό το σχέδιο κατά νού. Είχαν καταλάβει το καθήκον τους και το εκτελούσαν ύστερα πιστά. Καινούργιοι προσήλυτοι της πραγματικής πίστης κερδίζονταν μέσα από τα ιδρύματα αυτά της γνώσης, και όχι σπάνια ολόκληρο το εκπαιδευτήριο εμποτίζονταν από τις ίδιες θρησκευτικές αρχές. Και όμως οι πιό εξονυχιστικές ανακρίσεις από μέρους της παπικής ιεραρχίας δεν κατόρθωναν να ανακαλύψουν την πηγή αυτού που αποκαλούσαν "ψυχοφθόρο αίρεση."

Το πνεύμα του Χριστού είναι πνεύμα ιεραποστολικό. Η πρωτόγνωρη επιθυμία της αναγεννημένης ψυχής είναι να οδηγήσει και άλλες ψυχές στο Σωτήρα. Και από αυτό το πνεύμα εμφορούνταν οι Βαλδένσιοι Χριστιανοί. Αισθάνονταν ότι ο Θεός είχε μεγαλύτερες απαιτήσεις από αυτούς από του να διατηρούν την αγνότητα της πίστης αποκλειστικά μέσα στις δικές τους εκκλησίες· ότι είχαν την ιερή υποχρέωση να αφήσουν το φώς τους να λάμψει σε όσους ζούσαν στο σκοτάδι. Και έτσι προσπαθούσαν με την ακαταμάχητη δύναμη του λόγου του Θεού να σπάσουν τα δεσμά που είχε επιβάλει η Ρώμη. Οι Βαλδένσιοι ιεροκήρυκες καταρτίζονταν για το ιεραποστολικό έργο. Κάθε άτομο που προορίζονταν για το έργο του ευαγγελίου όφειλε να αποκτήσει προηγουμένως πείρα σ' αυτόν τον τομέα του ευαγγελιστή. Ο καθένας τους ήταν υποχρεωμένος να προσφέρει τριετή προϋπηρεσία σ' ένα ορισμένο ιεραποστολικό αγρό, πρίν αναλάβει καθήκοντα τοπικής εκκλησίας. Η προετοιμασία αυτή που απαιτούσε τέλεια αυταπάρνηση και αυτοθυσία, αποτελούσε μιά κατάλληλη εισαγωγή για την ποιμαντορική ζωή την εποχή εκείνη

των δοκιμασιών της ανθρώπινης ψυχής. Όσοι νέοι καθιερώνονταν στο ιερό αυτό λειτούργημα δεν οραματίζονταν εφήμερο πλούτο και δόξα, αλλά μιά ζωή γεμάτη μόχθους και κινδύνους και ενδεχόμενα ένα θάνατο μαρτυρικό. Όπως ο Χριστός έστελνε τους μαθητές Του, έτσι και οι ιεραπόστολοι αυτοί πήγαιναν παντού δύο-δύο. Κατά σύστημα, ο κάθε νέος συνοδεύονταν από ένα έμπειρο άτομο σε ώριμη ηλικία το οποίο, παίρνοντάς τον κάτω από την κηδεμονία του, αναλάβαινε να τον εκπαιδεύσει, και στου οποίου την καθοδήγηση ο νέος όφειλε να υποβληθεί. Οι συνεργάτες αυτοί δεν έμεναν πάντοτε αχώριστοι, συναντώνταν όμως συχνά για να προσευχηθούν, να συμβουλευθούν ο ένας τον άλλον και να αλληλοστηριχθούν στην πίστη.

Αν φανέρωναν τον πραγματικό σκοπό της αποστολής τους, θα είχαν στα σίγουρα προκαλέσει την αποτυχία του. Γι' αυτό και τον τηρούσαν με προσοχή μυστικό. Κάθε ιεροκήρυκας γνώριζε κάποια ιδιαίτερη τέχνη ή επάγγελμα, κατά συνήθεια του εμπόρου ή του γυρολόγου. "Μετέφεραν υφάσματα μεταξωτά, κοσμήματα και άλλα διάφορα αντικείμενα που την εποχή εκείνη ήταν δυσεύρετα εκτός αν πήγαινε κανείς στα μακρυνά εμπορικά κέντρα. Και σαν εμπόρους οι άνθρωποι τους δέχονταν, ενώ σαν ιεραποστόλους θα τους απόδιωχναν." (Wylie, Τόμ. 1, κεφ. 7.) Ζητούσαν διαρκώς με προσευχή την καθοδήθηση του Θεού για να μπορέσουν να παρουσιάσουν τον άλλον εκείνο, τον κατά πολύ ανώτερο από το χρυσάφι και τα πολύτιμα πετράδια θησαυρό. Κρυφά μετέφεραν επάνω τους αντίγραφα της Βίβλου, ολόκληρης ή κατά τμήματα. Και κάθε φορά που τους δίνονταν η ευκαιρία, έστρεφαν την προσοχή των πελατών τους στα χειρόγραφα αυτά. Με αυτή τη μέθοδο κατόρθωναν συχνά να προκαλέσουν το ενδιαφέρον για τη μελέτη του λόγου του Θεού και τότε ήταν πρόθυμοι να αφήσουν φεύγοντας ένα χειρόγραφο σ' αυτούς που ήθελαν να το πάρουν.

Το έργο των ιεραποστόλων αυτών ξεκινούσε από τους κάμπους και τις λαγκαδιές στους πρόποδες των βουνών τους, αλλ' όμως επεκτείνονταν πολύ μακρυά από τα όρια αυτά. Με γυμνά πόδια, με χονδροφτιαγμένα, σκονισμένα από τις οδοιπορίες ρούχα, όπως εκείνα του Κυρίου τους, περνούσαν από τις μεγάλες πόλεις και έφθαναν σε μακρυνές χώρες, σκορπίζοντας παντού τον πολύτιμο σπόρο. Εκκλησίες ξεπηδούσαν στο πέρασμά τους και συχνά η αλήθεια σφραγίζονταν με το αίμα των μαρτύρων. Η ημέρα του Κυρίου θα παρουσιάσει μιά μεγάλη συγκομιδή ψυχών, η σύναξη των οποίων οφείλεται στις προσπάθειες των πιστών αυτών εργατών. Καλυμμένα και αθόρυβα, ο λόγος του Θεού εισχωρούσε ανάμεσα στο χριστιανικό κόσμο όπου έβρισκε θερμή υποδοχή μέσα στα σπίτια και στις καρδιές των ανθρώπων

Οι Βαλδένσιοι δε θεωρούσαν απλώς τη Γραφή σαν μιά εξιστόρηση της συμπεριφοράς του Θεού πρός τον άνθρωπο κατά το παρελθόν, αλλά πάνω από όλα, σαν ένα προάγγελμα των μελλοντικών κινδύνων και θριάμβων. Πίστευαν ότι το τέλος του κόσμου δεν ήταν μακρυά και όπως μελετούσαν τη Βίβλο με προσευχή και δάκρυα, τους έκαναν βαθύτερη ακόμη εντύπωση τα πολύτιμα λόγια της καθώς και το καθήκον που τους βάρυνε να γνωστοποιήσουν και σε άλλους τις σωτήριες αλήθειες της. Σε κάθε ιερή σελίδα της έβλεπαν να τους παρουσιάζεται ολοφάνερο το απολυτρωτικό σχέδιο του Θεού και εύρισκαν την ελπίδα, την ειρήνη και την παρηγοριά στην πίστη που έτρεφαν για το Χριστό. Και έτσι, με τη σκέψη τους φωτισμένη και με την καρδιά τους πλημμυρισμένη από χαρά, λαχταρούσαν να στέλνουν τις ακτίνες του φωτός σε όσους βρίσκονταν στο σκότος της παπικής πλάνης.

Έβλεπαν ότι όπως τα πλήθη καθοδηγούνταν από τον πάπα και τους ιερείς, μάταια προσπαθούσαν να αποκτήσουν άφεση για τις αμαρτίες της ψυχής καταπονώντας το σώμα. Διδαγμένοι να περιμένουν τη σωτηρία τους από τα καλά τους έργα, οι άνθρωποι συγκέντρωναν την προσοχή πάντοτε στον εαυτό τους, με τη σκέψη να καταπονείται από την αμαρτωλή τους κατάσταση, βλέποντας τον εαυτό τους εκτεθειμένο στην οργή του Θεού, και βασανίζοντας ψυχή και σώμα, χωρίς να βρίσκουν καμιά ανακούφιση. Έτσι δεσμεύονταν οι ειλικρινείς ψυχές με τις διδαχές της Ρώμης. Χιλιάδες εγκατέλειπαν συγγενείς και φίλους και περνούσαν τη ζωή τους μέσα στα μοναστηριακά κελλιά. Με συχνές νηστείες και με αυστηρές ποινές, με μεσονυχτιακές αγρυπνίες και με πολύωρες μετάνοιες πάνω στις ψυχρές, υγρές πλάκες των καταθλιπτικών ερημητηρίων τους, με ταλαίπωρα ταξίδια σε τόπους προσκυνήματος, με εξευτελιστικούς κανόνες και φοβερά βασανιστήρια, χιλιάδες άνθρωποι προσπαθούσαν να βρούν την ειρήνη της ψυχής χωρίς να το κατορθώνουν. Με την ενοχή της αμαρτίας να τους πιέζει την καρδιά και την έμμονη ιδέα της εκδικητικής οργής του Θεού να τους καταδιώκει συνεχώς, πολλοί από αυτούς υπέφεραν, μέχρι που οι δυνάμεις τους εγκατέλειπαν, και χωρίς τη μηδαμινή ακτίνα παρηγοριάς και ελπίδας, κατέβαιναν στον τάφο.

Οι Βαλδένσιοι λαχταρούσαν να παρουσιάσουν στις πεινασμένες αυτές ψυχές το ψωμί της ζωής, να τους φανερώσουν τα φιλειρηνικά μηνύματα των θεϊκών υποσχέσεων και να τους υποδείξουν το Χριστό σαν τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας. Έκριναν τη διδασκαλία ότι η παράβαση του νόμου του Θεού εξιλεώνεται με τα καλά έργα στηριγμένη στο ψέμμα. Εμπιστοσύνη στην αξία του ανθρώπου

μας εμποδίζει να ιδούμε την αξία της ανυπολόγιστης αγάπης του Χριστού. Ο Χριστός πρόσφερε τον Εαυτό Του εξιλαστική θυσία για τον άνθρωπο, επειδή η αμαρτωλή ανθρώπινη φυλή είναι από μέρους της ανίκανη να κατορθώσει οτιδήποτε που θα τη συνιστούσε στο Θεό. Η αποτελεσματική αξία ενός σταυρωμένου και αναστημένου Σωτήρα αποτελεί τη βάση της χριστιανικής θρησκείας. Η εξάρτηση της ψυχής από το Χριστό είναι τόσο πραγματική, και η επαφή της με Αυτόν πρέπει να είναι τόσο στενή, όσο είναι των μελών πρός το σώμα, ή των κλάδων πρός το κλήμα.

Οι διδασκαλίες του παπικού κλήρου έκαναν τους ανθρώπους να φαντάζονται το Θεό, ακόμη και το Χριστό αυστηρό, βλοσυρό και απροσπέλαστο. Ο Σωτήρας απεικονίζονταν τόσο πολύ χωρίς οίκτο για τον αμαρτωλό άνθρωπο, ώστε να θεωρείται απαραίτητη η μεσολάβηση των ιερέων και των αγίων. Εκείνοι λοιπόν των οποίων η σκέψη είχε φωτισθεί από το λόγο του Θεού, φλέγονταν από την επιθυμία να παρουσιάσουν στις ψυχές αυτές τον Ιησού Χριστό, τον συμπονετικό, γεμάτον αγάπη Σωτήρα τους που με ανοιχτές αγκάλες προσκαλεί όλο τον κόσμο να έρθει σ' Αυτόν με το βάρος της αμαρτίας και της μέριμνας και του μόχθου. Λαχταρούσαν να παραμερίσουν όλα τα εμπόδια που είχε επισωρεύσει ο Σατανάς για να εμποδίσει τους ανθρώπους να διακρίνουν τις υποσχέσεις του Θεού, να έρθουν κατευθείαν σ' Αυτόν και, ομολογώντας τις αμαρτίες τους, να αποκτήσουν την άφεση και την ειρήνη.

Πρόθυμοι οι Βαλδένσιοι ιεραπόστολοι παρουσίαζαν στις διψασμένες ψυχές τις πολύτιμες αλήθειες του ευαγγελίου. Επιφυλακτικά εξέθεταν τις προσεκτικά αντιγραμμένες περικοπές των Αγίων Γραφών. Η μεγαλύτερη χαρά τους ήταν να φέρουν την ελπίδα σε κάθε ειλικρινή, αμαρτωλή ψυχή που μπροστά της έβλεπε μόνο έναν εκδικητικό Θεό που περίμενε να εφαρμόσει τη δικαιοσύνη Του. Γονατιστοί με τρεμάμενα χείλη και δακρυσμένα μάτια, πολλές φορές οι ιεραπόστολοι παρουσίαζαν στους αδελφούς τους τις πολύτιμες υποσχέσεις που αποτελούν τη μοναδική του αμαρτωλού ελπίδα. Έτσι το φώς της αλήθειας εισέδυε μέσα στις σκοτισμένες διάνοιες, διαλύοντας τα ζοφερά σύννεφα μέχρι που μέσα στις καρδιές έλαμπε ο "Ήλιος της δικαιοσύνης με ίασιν εν ταις πτέρυξιν Αυτού." Συχνά μιά γραφική περικοπή διαβάζονταν και ξαναδιαβάζονταν κατ' απαίτηση του ακροατού σα να ήθελε να βεβαιωθεί ότι δεν είχε ακούσει λάθος. Ιδιαίτερα ζητούσαν να τους επαναληφθούν τα ακόλουθα λόγια: "Το αίμα του Ιησού Χριστού του Υιού Αυτού καθαρίζει ημάς από πάσης αμαρτίας." (Α' Ιωάν. 1:7.) Και "Καθώς ο Μωϋσής ύψωσε τον όφιν εν τη ερήμω, ούτω πρέπει να υψωθή ο

Υιός του ανθρώπου δια να μη απωλεσθή πάς ο πιστεύον εις Αυτόν, αλλά να έχη ζωήν αιώνιον." (Ιωάν. 3:14-15.)

Πολλοί είχαν μείνει ανεπηρέαστοι από τους ισχυρισμούς της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Αναγνώριζαν πόσο μάταια ήταν η μεσολάβηση ανθρώπων ή αγγέλων χάρη του αμαρτωλού. Και μόλις η σκέψη φωτίζονταν από το πραγματικό φώς, φώναζαν γεμάτοι χαρά: "Ο Χριστός είναι ο ιερέας μου. Το αίμα Του είναι η θυσία μου. Ο βωμός Του είναι το εξομολογητήρι μου." Βασίζονταν ολοκληρωτικά στην αξία του Ιησού Χριστού, επαναλαμβάνοντας τα λόγια: "Χωρίς δε πίστεως αδύνατον είναι να ευαρεστήση τις εις Αυτόν." "Διότι ούτε όνομα άλλο είναι υπό τον ουρανόν δεδομένον μεταξύ των ανθρώπων, δια του οποίου πρέπει να σωθώμεν." (Εβρ. 11:6, Πραξ, 4:12.)

Μερικές απ' τις θαλασσοδαρμένες εκείνες ψυχές δυσκολεύονταν να πιστέψουν στη διαβεβαίωση ότι πραγματικά τις αγαπούσε ο Χριστός. Τέτοια μεγάλη ανακούφιση ένοιωθαν, τέτοιο θεσπέσιο φώς τους πλημμύριζε, που νόμισαν ότι βρίσκονταν στον ουρανό. Τα χέρια τους έσφιγγαν μέ εμπιστοσύνη το χέρι του Χριστού, τα πόδια τους στερεώνονταν γερά πάνω στο βράχο των Αιώνων. Απαλλάσσονταν από το φόβο του θανάτου. Και τότε έφθαναν και να εύχονται ακόμη να φυλακισθούν και να βασανισθούν, αν με αυτό τον τρόπο θα μπορούσαν να τιμήσουν το όνομα του Λυτρωτή τους.

Έτσι φέρονταν σε απόκρυφα μέρη ο λόγος του Θεού και διαβάζονταν άλλοτε μπροστά σε ένα μόνο άτομο, και άλλοτε μπροστά σε μικρές ομάδες από διψασμένες για το φώς της αλήθειας ψυχές. Πολλές φορές ξημερώνονταν μελετώντας. Τόσο μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον και ο θαυμασμός των ακροατών, ώστε συχνά ο απεσταλμένος της ευσπλαχνίας του Θεού ήταν αναγκασμένος να σταματήσει το διάβασμα μέχρι να γίνουν κατανοητές οι αγγελίες της σωτηρίας. Συχνά εκφράζονταν απορίες σαν και αυτές: "Μπορεί πραγματικά ο Θεός να δεχθεί την προσφορά μου; Είναι δυνατόν να μου χαμογελάσει; Να με συγχωρήσει;" Και τότε τους διαβάζονταν η απάντηση: "'Ελθετε πρός Με, πάντες οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι και Εγώ θέλω σας αναπαύσει." (Ματθ. 11:28.)

Δέχονταν με πίστη την υπόσχεση και ανταποκρίνονχαν με χαρά: "'Όχι πιά άλλα ταξίδια σε τόπους προσκυνήματος. Όχι πιά άλλες ταλαίπωρες οδοιπορίες στους τάφους των αγίων. Μπορώ να πάω στο Χριστό έτσι ακριβώς όπως είμαι, αμαρτωλός και ανόσιος, και Αυτός δεν θα απορρίψει την προσευχή της μεταμέλειάς μου. Θα μου πεί: "Συγκεχωρημέναι αι αμαρτίαι σου." Οι αμαρτίες μου, μάλιστα οι αμαρτίες οι δικές μου είναι δυνατόν να συγχωρεθούν."

Ένα κύμα από άγια χαρά πλημμύριζε την καρδιά, και το όνομα του Ιησού Χριστού μεγαλύνονταν με δοξολογίες και με ευχαριστήριους ύμνους. Οι χαρούμενες εκείνες ψυχές επέστρεφαν στα σπίτια τους για να σκορπίσουν το φώς και για να επαναλάβουν στους άλλους, όσο καλύτερα μπορούσαν την καινούργια τους αυτή πείρα. Να τους διηγηθούν ότι είχαν βρεί την αληθινή και ζώσα Οδό. Μιά περίεργη επιβλητική δύναμη προερχομένη από τα λόγια της Γραφής μιλούσε κατευθείαν στην καρδιά εκείνων οι οποίοι διψούσαν για την αλήθεια. Ήταν η φωνή του Θεού και έπειθε εκείνους που την άκουγαν.

Ο απεσταλμένος της αλήθειας του Θεού συνέχιζε το δρόμο του. Αλλά το απλό, ταπεινό παρουσιαστικό του, η ειλικρίνεια, η προθυμία και ο ένθερμος ζήλος του αποτελούσαν συχνά θέμα ομιλίας των ακροατών του που πολλές φορές τύχαινε να μή τον έχουν ρωτήσει ούτε από πού έρχονταν, ούτε κατά πού πήγαινε. Συνεπαρμένοι από μιάς αρχής, πρώτα από έκπληξη, κατόπιν από χαρά και ευγνωμοσύνη, δεν είχαν σκεφθεί να του κάμουν την ερώτηση. Αν τύχαινε να του ζητήσουν να τους συνοδεύσει στα σπίτια τους, εκείνος απαντούσε ότι έπρεπε να επισκεφθεί και άλλα απολωλότα πρόβατα του ποιμνίου. Και αυτοί διερωτώνταν μήπως τους είχε στείλει έναν άγγελο ο Θεός.

Σε πολλές περιπτώσεις ο εκπρόσωπος αυτός της αλήθειας δεν ξαναπαρουσιάζονταν πιά. Πιθανό να είχε πάει σε κάποια ξένη χώρα, πιθανό να έφθινε σε καμιά άγνωστη φυλακή, ή ακόμη να είχε αφήσει τα κόκκαλά του κάπου εκεί κοντά στο σημείο όπου είχε δώσει τη μαρτυρία του για την αλήθεια. Τα λόγια όμως που είχε αφήσει πίσω του δεν μπορούσαν να χαθούν. Ενεργούσαν μέσα στις καρδιές των ανθρώπων και μόνο κατά την ημέρα της κρίσης θα γίνουν γνωστά τα ευλογημένα αποτελέσματά τους.

Οι Βαλδένσιοι ιεραπόστολοι παραβίαζαν στο βασίλειο του Σατανά και οι δυνάμεις του σκότους ξεσηκώνονταν σε άγρυπνη παρακολούθηση, κάθε προσπάθεια για τη μετάδοση της αλήθειας την παρακολουθούσε από κοντά ο άρχοντας του κακού, διαγείροντας συνάμα τους φόβους των πρακτόρων του. Οι παπικοί αρχηγοί έβλεπαν στο πρόσωπο των ταπεινών εκείνων οδοιπόρων μιά σοβαρή απειλή του δικού τους έργου. Αν επέτρεπαν στο φώς της αλήθειας να λάμψει ανενόχλητα, θα διέλυε τα πυκνά σύννεφα της πλάνης που είχαν σκεπάσει τον κόσμο. Θα καθοδηγούσε τις σκέψεις των ανθρώπων αποκλειστικά στο Θεό και αυτό θα κατέστρεφε με τον καιρό την υπεροχή της Ρώμης.

Και μόνο η ύπαρξη του λαού αυτού που είχε στην κατοχή του την πίστη της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας, αποτελούσε μαρτυρία

αδιάκοπη κατά της αποστασίας της Ρώμης και γι' αυτό προκαλούσε το βαθύτερο μίσος και τον κατατρεγμό. Επιπλέον η πεισματική τους άρνηση να παραδώσουν τις Άγιες Γραφές ήταν άλλη μιά προσβολή που η Ρώμη δεν μπορούσε να υποφέρει. Και πήρε την απόφαση να τους εξαλείψει από το πρόσωπο της γής. Τότε άρχισαν οι αγριότερες σταυροφορίες κατά του λαού του Θεού μέσα στα ορεινά του ερμητήρια. Οι ιεροεξεταστές τέθηκαν επί τα ίχνη τους και κάθε τόσο επαναλαμβάνονταν η σκηνή του αθώου Άβελ να πέφτει κάτω από το δολοφονικό χέρι του Κάϊν.

Κάθε τόσο η χερσωμένη γή τους ερημώνονταν, τα σπίτια και τα παρεκκλήσια τους σαρώνονταν, ώστε εκεί όπου άλλοτε ανθούσε η καλλιέργια και ευημερούσε η οικογενειακή ζωή ενός άκακου και εργατικού λαού, βασίλευε τώρα η ερήμωση Όπως το αίμα εξαγριώνει περισσότερο τα άγρια θηρία, έτσι εξαγριώνονταν και η θηριωδία των παπιστών από τα βάσανα των θυμάτων τους. Πολλοί από τους μάρτυρες αυτούς της αγνής πίστης διώχθηκαν από βουνό σε βουνό και κηνυγήθηκαν μέχρι κάτω στις κοιλάδες όπου μπορούσαν να κρυβούν προφυλαγμένοι από τα πυκνά δάση και τα βράχια της γής.

Καμιά κατηγορία δεν επιβάρυνε το ήθος και τον χαρακτήρα της προσημειωμένης αυτής τάξης. Και αυτοί οι εχθροί τους ακόμη ομολογούσαν ότι πρόκειτο για ένα ήσυχο, φιλειρηνικό και ευλαβικό λαό. Το μεγάλο κρίμα τους ήταν ότι δεν λάτρευαν το Θεό όπως το ήθελε ο πάπας. Και για το έγκλημα αυτό, όλων των ειδών οι ταπεινώσεις, οι εξευτελισμοί και τα βασανιστήρια που μπορούσε να συλλάβει ο ανθρώπινος ή ο δαιμονικός νούς έπρεπε να ξεσπάσουν επάνω τους.

Όταν κάποτε η Ρώμη αποφάσισε να εξοντώσει τη μισητή αίρεση, ο πάπας εξέδωσε ένα διάταγμα στό οποίο τους κατεδίκαζε ως αιρετικούς και τους παρέδιδε στη σφαγή. Δεν κατηγορούνταν ούτε για αργόσχολοι, ούτε για ανήθικοι, ούτε για ταραχοποιοί. Αλλά το διάγγελμα τους κατηγορούσε ότι παρουσιάζονταν σαν ευσεβείς και άγιοι που αποπλανούσαν "τα πρόβατα της πραγματικής ποίμνης." Επομένως, διέτασσε ο πάπας, "αυτή η κακεντρεχής και δόλια αίρεση των κακοποιών, αν δεν αποκηρύξουν με όρκο τις απόψεις τους, πρέπει να παταχθεί σαν φίδι φαρμακερό." (Wylie, Τόμ. 16, κεφ. 1.) Σκέπτονταν άραγε ο υπεροπτικός εκκλησιαστικός δεσπότης ότι θα ξανάκουγε κάποτε τα ίδια εκείνα λόγια; Ήξερε ότι είχαν καταχωρηθεί στα κατάστιχα του ουρανού και ότι θάρθει αντιμέτωπος με αυτά την ημέρα της κρίσης του Θεού; "Καθ' όσον εκάματε εις ένα τούτων των αδελφών Μου των ελάχιστων," λέγει ο Χριστός, "εις Εμέ εκάματε." (Ματθ. 25:40.)

Το παπικό διάταγμα καλούσε όλα τα μέλη της εκκλησίας να πάρουν ενεργό μέρος στη σταυροφορία κατά των αιρετικών. Προκειμένου να ενθαρρύνει όλους να επιδοθούν στο απαίσιο αυτό έργο, τους "απάλλασε από κάθε εκκλησιαστική ποινή είτε γενική είτε μερική. Αποδέσμευε όλους τους συμμέτοχους της σταυροφορίας από οποιονδήποτε όρκο είχαν πάρει στο παρελθόν. Νομιμοποιούσε οποιονδήποτε περιουσιακό τίτλο είχαν παράνομα ιδιοποιηθεί. Και υπόσχονταν πλήρη άφεση αμαρτιών σε οποιονδήποτε δολοφονούσε έναν αιρετικό. Ακύρωνε κάθε σύμβαση που είχε συναφθεί με τους Βαλδένσιους, διέτασσε όλους τους οικιακούς βοηθούς να τους εγκαταλείπουν, απαγόρευε σε όλους γενικά να τους παράσχουν οποιαδήποτε βοήθεια και εξουσιοδοτούσε τον τυχόντα να αρπάξει την περιουσία τους." (Wylie, Τόμ. 16, κεφ. 1.) Το έγγραφο αυτό φανερώνει ολοκάθαρα το κυρίαρχο πνεύμα που διηύθυνε από τα παρασκήνια. Είναι ο βρυχηθμός του δράκοντα και όχι η φωνή του Χριστού που απευθύνεται μέσα από αυτό.

Μή συμβιβάζοντας το χαρακτήρα τους με το μεγάλο κανόνα του λόγου του Θεού, οι παπικοί ηγήτορες συνέστησαν ένα δικό τους κανόνα όπως τους συνέφερε και απεφάσισαν να επιβάλουν στον καθένα να υποταχθεί σ' αυτόν επειδή έτσι το ήθελε η Ρώμη. Οι φρικιαστικότερες τραγωδίες διαδραματίσθηκαν. Μιά διεφθαρμένη, βλάσφημη κουρία έπαιζε το ρόλο που της υπαγόρευε ο Σατανάς. Η ευσπλαχνία τους ήταν άγνωστη. Το ίδιο πνεύμα που θανάτωσε το Χριστό και εξόντωσε τους αποστόλους, το ίδιο που εξώθησε τον αιμοχαρή Νέρονα εναντίον των Χριστιανών της εποχής του, δρούσε πάλι για να απαλλάξει τη γή από εκείνους που ήταν αγαπητοί από το Θεό.

Με μακραίωνους διωγμούς που αντιμετώπισε με υπομονή και καρτερικότητα ο θεοφοβούμενος αυτός λαός τίμησε το Λυτρωτή του. Παρόλες τις εναντίον τους σταυροφορίες και τις απάνθρωπες σφαγές που υφίσταντο, οι Βαλδένσιοι εξακολουθούσαν να στέλλουν τους ιεραποστόλους τους για να σκορπίσουν τον πολύτιμο σπόρο της αλήθειας. Καταδιώκονταν μέχρι θανάτου. Πότιζαν όμως το σπόρο με το αίμα τους και πάντα ο σπόρος έφερνε καρπό. Έτσι οι Βαλδένσιοι έδωσαν τη μαρτυρία τους για το Θεό εκατοντάδες χρόνια πρίν να γεννηθεί ο Λούθηρος. Σκορπισμένοι σε διάφορες χώρες, έσπειραν το σπόρο της Μεταρρύθμισης που άρχισε την εποχή του Ουΐκλιφ, ρίζωσε και ξάπλωσε στις μέρες του Λουθήρου και θα εξακολουθήσει να προωθείται μέχρι τον έσχατο καιρό από εκείνους που είναι πρόθυμοι να υποστούν τα πάντα "δια τον λόγον του Θεού και διά την μαρτυρίαν του Ιησού." (Αποκ. 1:9.)

5

Πνευματικη χαραυγη στην αγγλια

Πρίν από τη Μεταρρύθμιση ελάχιστα μόνο υπήρχαν της Γραφής αντίγραφα, αλλά ο Θεός δεν επέτρεψε τον ολοκληρωτικό αφανισμό του λόγου Του. Οι αλήθειες Του δεν θα έμεναν για πάντα κρυμμένες. Εκείνος μπορούσε να αποδεσμεύσει τους λόγους της ζωής με την ίδια ευκολία που μπορούσε να ανοίξει διάπλατα της φυλακής τις πόρτες ή να ξαμπαρώσει τις σιδερένιες πύλες που κρατούσαν αιχμαλώτους τους δούλους Του. Σε διάφορες χώρες της Ευρώπης ορισμένοι άνθρωποι, παρακινούμενοι από το Πνεύμα του Θεού, ερευνούσαν να βρούν την αλήθεια όπως ερευνάει κανείς για κρυμμένους θησαυρούς. Καθοδηγούμενοι από την Πρόνοια του Θεού πρός τις Άγιες Γραφές, μελετούσαν τις ιερές σελίδες της με ζωηρό ενδιαφέρον. Ήταν πρόθυμοι να αποδεχθούν το φώς, άσχετα τι θα τους στοίχιζε αυτό. Αν και δεν μπορούσαν να διευκρινίσουν το κάθε τι, ήταν όμως σε θέση βαθμηδόν νά αντιληφθούν πολλές από τις μακρόχρονα θαμμένες αλήθειες. Σαν ουρανόπεμπτοι αγγελιοφόροι, προχωρούσαν, σπάζοντας τα δεσμά της πλάνης και της δεισιδαιμονίας, και καλώντας τους υποκείμενους στην μακραίωνη αιχμαλωσία να σηκωθούν και να υπερασπισθούν την ελευθερία τους.

Εκτός από την περίπτωση των Βαλδενσίων, για τον υπόλοιπο κόσμο ο λόγος του Θεού βρίσκονταν περιορισμένος επί ολόκληρους αιώνες στις γλώσσες που μόνο οι λόγιοι καταλάβαιναν. Είχε όμως φθάσει ο καιρός για να μεταφρασθεί ο λόγος του Θεού και να τεθεί στη διάθεση του λαού των διαφόρων χωρών στη μητρική γλώσσα του καθενός. Η ανθρωπότητα είχε ξεπεράσει τα πνευματικά

της μεσάνυχτα. Οι ώρες του σκότους γοργοκυλούσαν και σε πολλές χώρες παρουσιάζονταν τα πρώτα σημεία της χαραυγής.

Το δέκατο τέταρτο αιώνα παρουσιάσθηκε στην Αγγλία ο "Αυγερινός της Μεταρρύθμισης." Ο Ιωάννης Ουΐκλιφ ήταν ο προάγγελος της μεταρρύθμισης όχι μόνο για την Αγγλία, αλλά για ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο. Η έντονη διαμαρτυρία που είχε την ευκαιρία να κάνει κατά της Ρώμης δεν επρόκειτο να σιγήσει ποτέ. Η διαμαρτυρία εκείνη έδωσε το σύνθημα για μιά σειρά αγώνων που κατέληξαν στην αποτίναξη των δεσμών της ατομικής και εκκλησιαστικής ελευθερίας.

Ο Ουΐκλιφ έλαβε μιά πλατειά μόρφωση, αλλά γι' αυτόν την αρχή της σοφίας την αποτελούσε ο φόβος του Κυρίου. Στο κολλέγιο είχε διακριθεί για τα εξαίρετα τάλαντά του, τη βαθειά ευλάβειά του και την υπέροχη φιλομάθειά του. Η μεγάλη του δίψα για μάθηση τον έσπρωχνε σε κάθε επιστημονικό κλάδο. Ειδικεύθηκε στον τομέα της σχολαστικής φιλοσοφίας, των εκκλησιαστικών κανόνων και του κοινωνικού δικαίου, ιδιαίτερα της νομοθεσίας της πατρίδας του. Η αρχική αυτή εκπαίδευση του φάνηκε ιδιαίτερα χρήσιμη στους κατοπινούς αγώνες του. Οι βαθειές γνώσεις του της σύγχρονης φιλοσοφίας του συλλογισμού τον βοήθησαν να εκθέσει τα λάθη της, ενώ η μελέτη του εθνικού και εκκλησιαστικού δικαίου τον προκατίρτησε για τους αγώνες του χάρη της κοινωνικής και θρησκευτικής ανεξαρτησίας. Ενώ χειρίζονταν με επιδεξιότητα τα όπλα που του πρόσφερε ο λόγος του Θεού, είχε αποκτήσει και τη διανοητική ικανότητα που του έδωσαν τα σχολεία και μπορούσε επιπλέον να κατανοεί τις εκπαιδευτικές μεθόδους των λογίων. Η μεγαλοφυΐα και η πολυπραγμωσύνη του τον καθιστούσαν σεβαστό σε φίλους και εχθρούς. Οι οπαδοί του έβλεπαν με ικανοποίηση ότι ο υπέρμαχός τους συγκαχαλέγονταν ανάμεσα στις μεγαλύτερες διάνοιες της πατρίδας τους. Και οι εχθροί του δεν μπορούσαν να εκφρασθούν περιφρονητικά για τη μεταρρυθμιστική κίνηση προβάλλοντας για αιτία την αναξιότητα ή την αγραμματωσύνη του υποστηρικτή της.

Από τα φοιτητικά του χρόνια ο Ουΐκλιφ επεδόθηκε στη μελέτη των Αγίων Γραφών. Την παλιά εκείνη εποχή όταν η Βίβλος ήταν διαθέσιμη μόνο στις αρχαίες γλώσσες, οι λόγιοι είχαν το προνόμιο να πλησιάσουν αυτή την πηγή της αλήθειας που για τις αμαθείς μάζες παρέμενε απρόσιτη. Έτσι ο δρόμος ήταν ήδη προετοιμασμένος για το μελλοντικό μεταρρυθμιστικό έργο του Ουΐκλιφ. Άνθρωποι των γραμμάτων είχαν μελετήσει το λόγο του Θεού και είχαν ανακαλύψει τη σπουδαία αλήθεια της δωρεάν χάρης του Θεού που αποκαλύπτεται μέσα σ' αυτόν. Με τις διδασκαλίες τους είχαν μεταδώσει τη

γνώση της αλήθειας αυτής και είχαν οδηγήσει και άλλους να στραφούν πρός τους λόγους της ζωής.

Όταν ο Ουΐκλιφ έστρεψε την προσοχή του στις Γραφές, επεδόθηκε στην έρευνά τους με την ίδια επιμέλεια που τον διέκρινε και στους διάφορους επιστημονικούς τομείς. Μέχρι τότε ένοιωθε κάποια μεγάλη ανάγκη που ούτε οι επιστημονικές του γνώσεις, ούτε η εκκλησιαστική διδαχή μπορούσαν να ικανοποιήσουν. Αλλά μέσα στο λόγο του Θεού βρήκε εκείνο που μάταια έψαχνε να βρεί τόσον καιρό. Εδώ αναγνώρισε το αποκεκαλυμμένο απολυτρωτικό σχέδιο του Θεού και τον Ιησού Χριστό σαν το μοναδικό προκαθορισμένο Συνήγορο του ανθρώπου. Τότε αφιερώθηκε στην υπηρεσία του Χριστού, αποφασισμένος να διακηρύξει τις αλήθειες που είχε ανακαλύψει.

Όπως έγινε με τους μεταγενέστερους Μεταρρυθμιστές, ο Ουΐκλιφ δεν μπορούσε ούτε και αυτός να διακρίνει από μιάς αρχής πού θα τον οδηγούσε το καθήκον του. Δεν είχε κατά νού να έρθει από σκοπού σε διάσταση με τη Ρωμαϊκή Εκκλησία. Αλλά η προσήλωσή του στην αλήθεια δεν μπορούσε παρά να τον φέρει σε αντίθεση με το ψέμμα. Όσο καθαρότερα διέκρινε τις πλάνες του παπισμού, τόσο δυναμικότερα διακήρυττε τις διδαχές της Βίβλου. Έβλεπε ότι η Ρώμη είχε εγκαταλείψει το λόγο του Θεού χάρη των ανθρωπίνων παραδόσεων. Άφοβα επέπληττε την ιερατεία για την κατάργηση των Αγίων Γραφών και αξίωσε την απόδοση της Βίβλου στο λαό και την επαναφορά του κύρους της μέσα στην εκκλησία. Ήταν δεινός καθιερωμένος δάσκαλος και εύγλωττος ιεροκήρυκας, και η ιδιωτική ζωή του επεκύρωνε τις αρχές που πρέσβευε. Οι βιβλικές του γνώσεις, η ακαταμάχητη λογική του, η αγνότητα της ζωής του, το άκαμπτο θάρρος του και η ακεραιότητα του χαρακτήρα του, του απέδιδαν το γενικό σεβασμό και την εμπιστοσύνη των συνανθρώπων του. Πολλοί οι οποίοι δεν έμεναν ικανοποιημένοι από τη μέχρι τούδε πίστη τους αφότου ανακάλυψαν την ανομία που βασίλευε μέσα στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, χαιρέτιζαν με απροκάλυπτη χαρά τις αλήθειες τις διαδεδόμενες από τον Ουΐκλιφ. Οι παπικοί όμως αρχηγοί εξοργίσθηκαν όταν αντελήφθηκαν ότι ο Μεταρρυθμιστής αυτός αποκτούσε μεγαλύτερη επιρροή από τη δική τους.

Ο Ουΐκλιφ διακρίνονταν από μιά μεγάλη οξυδέρκεια για την ανακάλυψη της πλάνης και ατρόμητος επιτίθονταν εναντίον πολλών καταχρήσεων τις οποίες επεδοκίμαζε η Ρωμαϊκή Εκκλησία. Από την έδρα του αξιώματος του ως εφημερίου των ανακτόρων, αντέδρασε με σφοδρότητα εναντίον της καταβολής του φόρου τιμής που ο πάπας απαιτούσε από τον Άγγλο μονάρχη και απέδειξε ότι

ο παπικός ισχυρισμός να επιβάλει την κυριαρχία του στους κοσμικούς ηγεμόνες δεν στηρίζονταν ούτε στη λογική, ούτε στη βιβλική αποκάλυψη. Οι παπικές αξιώσεις είχαν προκαλέσει μεγάλη αγανάκτηση, και οι διδαχές του Ουΐκλιφ έβρισκαν απήχηση στις ιθύνουσες διάνοιες του έθνους. Βασιλιάς και ευγενείς συμφώνησαν να αποκηρύξουν την κοσμική εξουσία της εκκλησίας και να αρνηθούν να καταβάλουν το φόρο τιμής. Έτσι ένα αποτελεσματικό πλήγμα είχε καταφερθεί κατά της παπικής εξουσίας στην Αγγλία.

Ένα άλλο κακό που ανέλαβε να καταστείλει ύστερα από μακρύ και αποφασιστικό αγώνα ο Άγγλος Μεταρρυθμιστής, ήταν η κατάργηση των Ταγμάτων των επαιτών μοναχών που είχαν σε τέτοιο βαθμό πλημμυρίσει κατα μάζες τη χώρα, ώστε κατήντησαν πληγή της ευημερίας και του εθνικού γοήτρου. Εργατικότητα, μόρφωση, κοινωνικά ήθη, όλα είχαν υποστεί τη διαβρωτική επιρροή των μοναχών. Η αργόσχολη ζωή και η ζητιανιά των καλογήρων όχι μόνον απομυζούσε τα αποθέματα του λαού, αλλά και καταφρονούσε την αποδοτική εργασία, συντελώντας στην ηθική κατάπτωση και διαφθορά της νεολαίας. Παρασυρόμενοι από το παράδειγμα των καλογήρων, πολλοί νέοι πήραν το δρόμο για το μοναστήρι, αποφασίζοντας να καθιερωθούν στο μοναχικό βίο. Και τούτο όχι μονο χωρίς τη συγκατάθεση των γονέων, αλλά πολλές φορές κρυφά από αυτούς και αντίθετα από τις πατρικές εντολές. Ένας από τους αρχαίους Πατέρες της Καθολικής Εκκλησίας, υποστηρίζοντας τους βασικούς λόγους που τοποθετούν τη μοναχική ζωή πάνω από την υποχρέωση της υικής αγάπης και του καθήκοντος, τόνιζε: "Και αν ακόμη ο πατέρας σου σωριασθεί μπροστά στην πόρτα σου με κλάμματα και οδυρμούς, και αν η μητέρα σου προτάξει το σώμα που σε γέννησε και τους μαστούς που σε θήλασαν, μη διστάσεις να τους ποδοπατήσεις προχωρώντας κατ' ευθείαν στο Χριστό." Με τέτοια "τερατώδη απανθρωπιά" όπως αργότερα τη χαρακτήρισε ο Λούθηρος, "που θυμίζει τύραννο και θηρίο μάλλον παρά άνθρωπο και Χριστιανό," υπέκλεβαν τις καρδιές των παιδιών από τους γονείς (Barnas Sears, "The Life of Luther," σελ. 70,69.) Έτσι, όπως οι Φαρισαίοι του παλιού καιρού, οι παπικοί ηγήτορες ακύρωναν την εντολή του Θεού για την παράδοσή τους. Έτσι σπίτια ερημώνονταν και οι γονείς στερούνταν τη συντροφιά των γιών και των θυγατέρων τους.

Ακόμη και οι φοιτητές των πανεπιστημίων παρασύρονταν από τις παραπλανητικές εισηγήσεις των μοναχών που πύκνωναν τα τάγματά τους. Πολλοί απ' αυτούς μετάνοιωναν αργότερα όταν έβλεπαν ότι και τη ζωή τους χαράμιζαν άδικα και τους γονείς τους βύθιζαν στη θλίψη. Αλλά μιά φορά πιασμένοι στην παγίδα, τους ήταν μετά

αδύνατο να ανακτήσουν την ελευθερία τους. Απ' αυτόν το φόβο της επιρροής των καλογήρων, πολλοί γονείς αρνούνταν να στείλουν τα παιδιά τους στα Πανεπιστήμια. Σαν επακόλουθο, ο αριθμός των φοιτητών στα μεγάλα εκπαιδευτικά κέντρα μειώθηκε αισθητά, τα σχολεία ατονούσαν και η άγνοια υπερίσχυσε.

Οι επαίτες αυτοί μοναχοί είχαν εξουσιοδοτηθεί από τον πάπα να εξομολογούν το λαό και να χορηγούν άφεση αμαρτιών—πράγμα που απετέλεσε πηγή μεγάλου κακού. Η δίψα του κέρδους έκανε τους μοναχούς να απονέμουν συγνώμη στους κάθε λογής εγκληματίες που κατέφευγαν σ' αυτούς και το αποτέλεσμα ήταν ο καταπληκτικός πολλαπλασιασμός των πιό απεχθών κακουργημάτων. Οι άποροι και οι άρρωστοι εγκαταλείπονταν μέσα στη μιζέρια. Οι δωρεές που θα έπρεπε να ανακουφίσουν τις ανάγκες τους πήγαιναν στους καλογήρους οι οποίοι απειλητικά απαιτούσαν την ελεημοσύνη του κόσμου και κατέκριναν για ασεβείς όσους τολμούσαν να κατακρατούν τις δωρεές τους από τα τάγματά τους. Παρά τη φαινομενική τους φτώχεια, ο πλούτος των καλογήρων αύξανε διαρκώς και τα μεγαλόπρεπα οικοδομήματά τους και τα ηγεμονικά τραπέζια τους καταστούσαν ακόμη εμφανέστερη τη φτώχεια του κράτους. Και ενώ οι μεγάλοι περνούσαν τη ζωή τους μέσα στη χλιδή και στην πολυτέλεια, στη θέση τους έστελναν απλοϊκούς ανθρώπους που το μόνο που ήξεραν ήταν να διηγούνται θαυμάσιους μύθους και θρύλους και να διασκεδάζουν με διάφορα αστεία το λαό ο οποίος έπεφτε διαρκώς μεγαλύτερο θύμα των μοναχών. Μολαταύτα οι μοναχοί κατόρθωναν να επιβληθούν στα δεισιδαιμονικά πλήθη και τους έκαναν να πιστεύουν ότι στο σύνολό τους τα θρησκευτικά τους καθήκοντα αποτελούνταν από την αναγνώριση της παπικής υπεροχής, τη λατρεία των αγίων και τις δωρεές στους μοναχούς, και ότι αυτά ήταν αρκετά για να τους εξασφαλίσουν μιά θέση στον παράδεισο.

Θεοσεβείς εγγράμματοι άνθρωποι είχαν προσπαθήσει χωρίς να το κατορθώσουν να φέρουν κάποια μετατροπή στις μοναχικές αυτές τάξεις. Ο Ουΐκλιφ όμως, περισσότερο διορατικός, χτύπησε στη ρίζα του κακού, δηλώνοντας ότι ολόκληρο το σύστημα ήταν εξάμβλωμα και ότι έπρεπε να καταργηθεί τελείως. Η δήλωση αυτή προκάλεσε συζητήσεις και επερωτήσεις επί του θέματος. Περιτρέχοντας οι μοναχοί απ' άκρη σ' άκρη τη χώρα και πουλώντας τα παπικά συγχωροχάρτια, συναντούσαν ανθρώπους που εξέφραζαν αμφιβολίες ότι η άφεση αμαρτιών μπορούσε να εξαγορασθεί με το χρήμα και διερωτώνταν αν δεν θα έκαναν καλύτερα να ζητήσουν τη συγχώρεσή τους από το Θεό, αντί από τον πάπα της Ρώμης. Και δεν ήταν λίγοι εκείνοι οι οποίοι έβλεπαν με ανησυχία την ακόρεστη

απληστία των μοναχών και έλεγαν. "Οι παπάδες και οι καλόγεροι της Ρώμης μας αφανίζουν όπως ο καρκίνος. Αν δεν μας γλυτώσει ο Θεός, ο λαός μας θα χαθεί." (D' Aubigne, Τόμ. 17, κεφ. 7.) Για να καλύψουν τη φιλαργυρία τους, οι ζητιάνοι εκείνοι καλόγεροι ισχυρίζονταν ότι ακολουθούσαν το παράδειγμα του Σωτήρα και έλεγαν ότι ο Χριστός και οι απόστολοί Του συντηρούνταν από την ελεημοσύνη του λαού. Ο ισχυρισμός αυτός στράφηκε εις βάρος τους, επειδή πολλοί από περιέργεια κατέφευγαν στη Γραφή να ιδούν αν πραγματικά έτσι είχαν τα πράγματα. Κάθε άλλο θα εύχονταν η Ρώμη παρά αυτό. Οι σκέψεις των ανθρώπων στρέφονταν προς την Πηγή της αλήθειας, την οποία εκείνη είχε σκοπό να κρατήσει στην αφάνεια. Αποβλέποντας όχι τόσο να έρθει σε ανταγωνισμό με τους μοναχούς, όσο να στρέψει τη σκέψη των ανθρώπων στις διδασκαλίες της Βίβλου και του Θείου Συγγραφέα της, ο Ουΐκλιφ άρχισε να γράφει και να τυπώνει διάφορα φυλλάδια εναντίον της τακτικής των καλογήρων. Σ' αυτά διακήρυττε ότι ούτε οι εφημέριοι, ούτε αυτός ο πάπας είχαν το δικαίωμα να συγχωρούν ή να αφορίζουν τον κόσμο και ότι κανείς δεν μπορούσε να φθάσει σε σημείο να αναθεματισθεί αν δεν είχε πρώτα επιφέρει με τη στάση του τη δικαία καταδίκη του Θεού. Αποτελεσματικότερο τρόπο δεν θα μπορούσε να βρεί για να προκαλέσει το σάρωμα του γιγαντιαίου οικοδομήματος της εκκλησιαστικής και κοσμικής εξουσίας που είχε ανεγείρει ο πάπας και όπου εκατομμύρια άνθρωποι κρατούνταν αιχμάλωτοι "ψυχή τε και σώματι."

Και πάλι ο Ουΐκλιφ κλήθηκε να υπερασπισθεί τα δικαιώματα του Αγγλικού στέμματος κατά των Ρωμαϊκών σφετεριστικών αξιώσεων. Διορισμένος βασιλικός απεσταλμένος, πέρασε δύο χρόνια στην Ολλανδία παίρνοντας μέρος σε διάφορες συσκέψεις με τους αντιπροσώπους του πάπα. Εκεί ήρθε σε επαφή με εκκλησιαστικές προσωπικότητες προερχόμενες από τη Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία. Αυτό του έδωσε την ευκαιρία να ρίξει μιά ματιά στα παρασκήνια και να μορφώσει γνώμη πάνω σε πολλά ζητήματα που στην Αγγλία του ήταν άγνωστα. Οι πληροφορίες που συγκέντρωσε του φάνηκαν χρήσιμες στις κατοπινές προσπάθειές του. Στους εκπροσώπους εκείνους της παπικής αυλής διέκρινε τον πραγματικό χαρακτήρα και τις επιδιώξεις της ιεραρχίας. Όταν επέστρεψε στην Αγγλία επανέλαβε τις αρχικές διδασκαλίες του με περισσότερη ακόμη έμφαση και με μεγαλύτερο ζήλο διακηρύττοντας ότι η απληστία, η υπερηφάνεια και η δολιοφθορά ήταν οι θεοί που προσκυνούσε η Ρώμη.

Σ' ένα από τα φυλλάδια αυτά χαρακτηριστικά ανέφερε για τον πάπα και για τους ερανοσυλλέκτες του: "Απομυζούν από τη χώρα

μας τα μέσα της συντήρησης του φτωχού λαού μαζί με χιλιάδες μάρκα από τα βασιλικά ταμεία κάθε χρόνο για την εκτέλεση μυστηρίων και άλλων θρησκευτικών καθηκόντων που δεν είναι στην ουσία παρά μιά αφορισμένη αίρεση η οποία αναγκάζει ολόκληρο το Χριστιανικό κόσμο να συγκατανεύεται και να τη συντηρεί. Πραγματικά αν το κράτος μας είχε στην κατοχή του ένα ολόκληρο βουνό από χρυσάφι, όπου κανείς άλλος να έβαζε χέρι παρά μόνο ο αγέρωχος αυτός εκκλησιαστικός εισπράκτορας, με την πάροδο του χρόνου το βουνό αυτό θα ισοπεδώνονταν. Επειδή αφαιρεί διαρκώς χρήματα από την πατρίδα μας χωρίς να μας στέλνει τίποτε πίσω εκτός από την κατάρα του για τη σιμωνία του." (John Lewis, "History of the Life and Sufferings of J. Wiclif," σελ. 37.)

Σύντομα μετά την επιστροφή του στην Αγγλία, ο Ουΐκλιφ διορίσθηκε από το βασιλιά εφημέριος του Λούττερουορθ. Η εκλογή αυτή αποτελούσε απόδειξη ότι το τολμηρό λεκτικό του Μεταρρυθμιστή δεν είχε δυσαρεστήσει το μονάρχη. Η επιρροή του Ουΐκλιφ είχε γίνει αισθητή τόσο στη λήψη αποφάσεων από μέρους της αυλής, όσο και στη διαμόρφωση της πίστης του έθνους.

Παπικοί κεραυνοί άρχισαν να εκσφενδονίζονται σε λίγο εναντίον του. Τρείς βούλλες εξαποστέλλονταν ταυτόχρονα στην Αγγλία—μία προορισμένη για το Πανεπιστήμιο, μία για τα ανάκτορα και μία για την αρχιεπισκοπή—Και οι τρείς συνιστούσαν την επιβολή αμέσων και αποφασιστικών κυρώσεων. προκειμένου να κλείσουν το στόμα του διαδοσία αυτού της αίρεσης. (Augustus Neander, "General History of the Christian Religion and Church," Περίοδος 6, τμήμα 2, μέρος 1, παράγρ. 8.) Αλλά και πρίν ακόμη καταφθάσουν οι βούλλες, οι επίσκοποι μέσα στο μεγάλο τους ζήλο, είχαν καλέσει τον Ουΐκλιφ να παρουσιασθεί μπροστά τους για να περάσει από δίκη. Δύο όμως από τους ισχυρότερους πρίγκιπες του βασιλείου τον συνώδευσαν στο δικαστήριο, ενώ τα πλήθη που είχαν περιστοιχίσει το δικαστικό μέγαρο, εισώρμησαν στην αίθουσα, και σε τέτοιο σημείο τρομοκράτησαν τους δικαστές ώστε το δικαστήριο διέκοψε προσωρινά τις εργασίες του και επέτρεψε την ειρηνική αποχώρηση του κατηγορουμένου. Λίγο αργότερα, ο Εδουάρδος Γ΄ τον οποίο οι καρδινάλιοι προσπαθούσαν να επηρεάσουν στα γεράματά του κατά του Μεταρρυθμιστή, πέθανε και ο πρώην προστάτης του Ουΐκλιφ ανακηρύχθηκε τότε αντιβασιλιάς του Αγγλικού θρόνου.

Αλλά η αποστολή της παπικής βούλλας βάραινε πάνω σε όλη την Αγγλία με την επιτακτική διαταγή της σύλληψης και φυλάκισης του αιρεσιάρχη. Αυτά τα μέσα οδηγούσαν κατευθείαν στο μαρτυρικό θάνατο. Στο σημείο αυτό φαίνονταν βέβαιο ότι ο Ουΐκλιφ θα

έπεφτε σε λίγο θύμα της εκδικητικής μήνης της Ρώμης. Αλλ' Εκείνος που στην παλιά εποχή απηύθυνε τα ενθαρρυντικά λόγια: "Μη φοβού ... Εγώ είμαι ο υπερασπιστής σου" (Γέν. 15:1.), άπλωσε και πάλι το προστατευτικό Του χέρι για να προφυλάγει το δούλο Του. Ο θάνατος ήρθε όχι όμως στο Μεταρρυθμιστή, αλλά στον ποντίφηκα που είχε διατάξει την εξόντωσή του. Με το θάνατο του Γρηγορίου ΙΑ΄, οι εκκλησιαστικοί εκπρόσωποι, που είχαν συγκεντρωθεί για τη δίκη του Ουΐκλιφ, διαλύθηκαν.

Η θεία Πρόνοια ανέτρεψε και άλλα ακόμη διάφορα περιστατικά για να δοθεί η ευκαιρία να προοδεύσει η Μεταρρύθμιση. Το θάνατο του Γρηγορίου επικολούθησε η εκλογή δύο αντιζήλων παπών. Δύο αντιμαχόμενες δυνάμεις, και οι δύο ανακηρυγμένες αλάθητες, απαιτούσαν την υπακοή του χριστιανικού κόσμου. Και οι δύο έκαναν έκκληση στους πιστούς, καθένας τους ζητώντας τη βοήθειά τους για να πολεμήσει τον άλλον, επιβάλλοντας τις διαταγές τους με τρομερά αναθέματα κατά των εναντίων και με δελεαστικές υποσχέσεις ουρανίων αμοιβών υπέρ των υποστηρικτών τους. Το γεγονός αυτό εξασθένισε κατά πολύ το γόητρο της παπωσύνης. Οι αντίζηλες παρατάξεις είχαν ολοκληρωτικά επιδοθεί στον αλληλοεξοντωτικό αγώνα τους, αφήνοντας τον Ουΐκλιφ για ένα διάστημα στην ησυχία του. Αναθέματα και αντικατηγορίες εκσφενδονίζονταν από τον ένα πάπα στον άλλο και το αίμα έτρεχε ποτάμι για την υποστήριξη των διαμφισβητούμενων δικαιωμάτων τους. Η εκκλησία είχε κατακλυσθεί από σκάνδαλα και από εγκλήματα. Στο διάστημα αυτό ο Μεταρρυθμιστής αποσυρμένος στη γαλήνη της εφημερίας του του Λούττερουορθ, εργάζονταν εντατικά για να ελκύσει την προσοχή των ανθρώπων από τους διαπληκτιζόμενους πάπες στο Ιησού Χριστό, τον Άρχοντα της Ειρήνης.

Το σχίσμα, με όλα τα συναφή αποτελέσματα ανταγωνισμού και διαφθοράς, προλείανε το δρόμο για τη Μεταρρύθμιση και βοηθούσε τον κόσμο να ιδεί ποιός ήταν πράγματι ο παπισμός. Σε ένα φυλλάδιο που δημοσίευσε με τίτλο "Το παπικό Σχίσμα," ο Ουΐκλιφ καλούσε τους ανθρώπους να κρίνουν αν οι δύο εκείνοι αρχιεράρχες δεν έλεγαν πράγματι την αλήθεια όταν κατηγορούσαν ο ένας τον άλλον για αντίχριστο. "Ο Θεός," έλεγε, "δεν μπορούσε να ανεχθεί το πνεύμα του κακού να κυριαρχεί σε ένα μόνο τέτοιον ιερέα, αλλά το μοίρασε στους δύο, ώστε ο κόσμος να μπορέσει στο όνομα του Ιησού Χριστού να ανατρέψει ευκολότερα και τους δύο." (R. Vaughan, "Life and Opinions of John de Wycliffe," Τόμ. 2, σελ. 6.)

Ο Ουΐκλιφ, όπως και ο Κύριός του, κήρυττε το ευαγγέλιο στους φτωχούς. Ανικανοποίητος με την περιορισμένη διάδοση του φωτός

αποκλειστικά στα φτωχά σπίτια της ενορίας του στο Λούττερουορθ, αποφάσισε να το κάνει γνωστό απ' άκρη σ' άκρη της Αγγλίας. Για την εκπλήρωση του σκοπού του, διοργάνωσε μιά ομάδα από ιεροκήρυκες, απλούς, καθιερωμένους ανθρώπους που αγαπούσαν την αλήθεια και ποθούσαν πάνω απ' όλα να τη διαδώσουν παντού. Οι άνθρωποι εκείνοι πήγαιναν από μέρος σε μέρος, κηρύττοντας στις πλατείες και στις αγορές, στους κοσμοβριθείς δρόμους και στα εξοχικά μονοπάτια. Επισκέπτονταν τους γέροντες, τους φτωχούς και τους αρρώστους και τους μετέδιδαν την αγαθή αγγελία της χάρης του Θεού.

Από την καθηγητική του έδρα της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, ο Ουΐκλιφ κήρυττε το λόγο του Θεού μέσα στις μεγάλες πανεπιστημιακές αίθουσες. Με τέτοιο ζήλο εξέθετε την αλήθεια στους φοιτητές των τάξεών του, ώστε του απένειμαν τον τίτλο του "Ευαγγελικού διδάκτορα." Αλλά το σημαντικότερο έργο της ζωής του αποτελεί η μετάφραση των Αγίων Γραφών στην αγγλική γλώσσα. Σε ένα σύγγραμμά του "Περί της αλήθειας και της Σημασίας των Γραφών," είχε διατυπώσει την πρόθεσή του να μεταφράσει τη Βίβλο, ώστε κάθε Άγγλος να μπορεί να διαβάσει στη μητρική του γλώσσα τα θαυμάσια έργα του Θεού.

Ξαφνικά όμως το έργο του αυτό διακόπηκε. Αν και δεν είχε ακόμη φθάσει τα εξήντα του χρόνια, ο φόρτος της εργασίας, η μελέτη και οι εχθρικές επιθέσεις εξήντλησαν τις δυνάμεις του και τον γήρασαν πρόωρα. Είχε προσβληθεί από μιά επικίνδυνη αρρώστεια και η είδηση προξένησε μεγάλη χαρά στους μοναχούς. Συμπεραίνοντας ότι θα είχε τύψεις για το κακό που προξένησε στην εκκλησία, έσπευσαν στο δωμάτιό του για να ακούσουν την εξομολόγησή του. Αντιπρόσωποι των τεσσάρων μοναχικών ταγμάτων, συνοδευόμενοι από τέσσερες πολιτικούς επιτρόπους, μαζεύθηκαν γύρω από το κρεββάτι του θεωρούμενου μελλοθανάτου. "Ο θάνατος είναι ζωγραφισμένος στο πρόσωπό σου," του είπαν. "Μετανόησε για τα σφάλματά σου και ανακάλεσε παρουσία μας τα όσα είπες εις βάρος μας." Σιωπηλός τους άκουγε ο Μεταρρυθμιστής. Κατόπιν, ζήτησε από το βοηθό του να τον ανασηκώσει λίγο στο κρεββάτι του και, στηλώνοντας το βλέμμα του επάνω τους, ενώ εκείνοι περίμεναν να ακούσουν την αποκήρυξη των φρονημάτων του, μίλησε με τη σταθερή βροντερή εκείνη φωνή που τόσες φορές τους είχε προξενήσει ρίγος: "Δεν θα πεθάνω, αλλά θα ζήσω και θα εξακολουθήσω να ξεσκεπάζω τα ανοσιουργήματα των μοναχών." (D' Aubigne, Τόμ. 17, κεφ. 7.) Σαστισμένοι και ταπεινωμένοι, οι καλόγεροι έσπευσαν να απομακρυνθούν από το δωμάτιο.

Τα λόγια του Ουΐκλιφ επαλήθευσαν. Έζησε για να εξασφαλίσει στους συμπατριώτες του το ισχυρότερο όπλο κατά της Ρώμης—να τους δώσει τη Γραφή το μέσο το προορισμένο από τον ουρανό για την απελευθέρωση, τη διαφώτιση και τον ευαγγελισμό του λαού. Μέχρι να ολοκληρωθεί ο σκοπός του αυτός, πολλά και σοβαρά εμπόδια έπρεπε να υπερπηδηθούν. Ο Ουΐκλιφ ήταν εξασθενημένος από την αρρώστεια. Ήξερε ότι λίγα χρόνια για εργασία του απέμεναν. Έβλεπε την αντίδραση που θα συναντούσε. Παίρνοντας όμως θάρρος από τις υποσχέσεις του λόγου του Θεού, προχωρούσε χωρίς να πτοείται από τίποτε. Με ακμαιότατες τις πνευματικές του δυνάμεις και με τον πλούτο της εμπειρίας του, είχε προφυλαχθεί και προετοιμασθεί από την ιδιαίτερη Πρόνοια του Θεού για το σπουδαιότερο έργο της ζωής του. Ενώ ολόκληρος ο χριστιανικός κόσμος τελούσε σε αναβρασμό, ο Μεταρρυθμιστής από την εφημερία του του Λούττερουόρθ, αδιαφορώντας για τη θύελλα που μαίνονταν έξω, αφιερώθηκε στο εκλεκτό του καθήκον.

Τελικά το έργο συμπληρώθηκε: η πρώτη αγγλική μετάφραση της Βίβλου που είδε ποτέ ο κόσμος. Ο λόγος του Θεού είχε αποδοθεί στην Αγγλία. Τώρα πιά ο Μεταρρυθμιστής δε φοβώταν ούτε τη φυλακή ούτε το μαρτυρικό θάνατο της φωτιάς. Είχε τοποθετήσει στα χέρια του αγγλικού λαού ένα φώς που δεν επρόκειτο να σβύσει ποτέ. Προσφέροντας τη Γραφή στους συμπατριώτες του, είχε κάνει πολύ περισσότερα για τη θραύση των δεσμών της άγνοιας και της διαστροφής, είχε προσφέρει πολύ περισσότερα για την απελευθέρωση και την ανύψωση της χώρας του, απ' ότι είχαν ποτέ κατορθώσει οι λαμπρότερες νίκες στα πεδία των μαχών.

Αφού η τυπογραφική τέχνη δεν είχε ακόμη εφευρεθεί, ο πολλαπλασιασμός των Βιβλικών αντιγράφων ήταν εφικτός μόνο ύστερα από σιγανές και κοπιαστικές προσπάθειες. Τόσο μεγάλο ενδιαφέρον έδειχναν οι άνθρωποι για να αποκτήσουν το ιερό βιβλίο, ώστε πολλοί εθελοντικά προσφέρονταν να βοηθήσουν στο έργο της αντιγραφής. Αλλά και πάλι με δυσκολία μπορούσαν οι αντιγραφείς να ανταποκριθούν στη ζήτηση. Οι πλουσιώτεροι πολίτες επιθυμούσαν να αγοράσουν ολόκληρη τη Βίβλο. Άλλοι αγόραζαν μόνο ένα τμήμα της. Συχνά πολλές μαζί οικογένειες ενώνονταν για να αγοράσουν ολόκληρο το αντίγραφο. Μ' αυτόν τον τρόπο η Βιβλική μετάφραση του Ουΐκλιφ έμπαινε σε λίγο στα σπίτια του λαού.

Η αφυπνισμένη λογική σκέψη των ανθρώπων τους έκανε να αποσκιρτούν από την παθητική υποταγή τους στα παπικά δόγματα. Ο Ουΐκλιφ ήδη δίδασκε τις χαρακτηριστικές διδαχές της Διαμαρτύρησης: τη σωτηρία μέσο του Ιησού Χριστού και το

αποκλειστικό αλάθητο των Αγίων Γραφών. Οι ιεροκήρυκες που είχε αποστείλει ανέλαβαν την κυκλοφορία των Γραφών μαζί με τα συγγράμματα του Μεταρρυθμιστή και σημείωναν τέτοια επιτυχία ώστε ο μισός σχεδόν πληθυσμός της Αγγλίας ασπάσθηκε την καινούργια πίστη.

Η εμφάνιση των Γραφών προξένησε τη δυσαρέσκεια των εκκλησιαστικών αρχών. Βρίσκονταν τώρα αντιμέτωποι με ένα παράγοντα πολύ ισχυρότερο από τον Ουΐκλιφ—παράγοντα κατά του οποίου τα όπλα τους δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτε. Την εποχή εκείνη δεν υπήρχε στην Αγγλία νόμος που να απαγορεύει τη Γραφή, αφού ποτέ μέχρι τότε δεν είχε αυτή κυκλοφορήσει στη γλώσσα του λαού. Τέτοιοι νόμοι θεσπίσθηκαν αργότερα και εφαρμόσθηκαν αυστηρότατα. Στο μεταξύ όμως, παρά τις αντιδραστικές ενέργειες του κλήρου, μεσολάβησε μιά εποχή ελευθερίας για την κυκλοφορία του λόγου του Θεού.

Γι' άλλη μιά φορά η παπική ιεραρχία σκευώρησε να καταργήσει τη φωνή του Μεταρρυθμιστή ο οποίος κλητεύθηκε να παρουσιασθεί σε τρείς αλληλοδιαδοχικές δίκες που δεν έφεραν όμως κανένα αποτέλεσμα. Πρώτα μιά επισκοπική σύνοδος ανακήρυξε τα συγγράμματά του αιρετικά και, προσκυρώνοντας το νεαρό βασιλιά Ριχάρδο Β΄, με το μέρος τους, απέσπασαν ένα βασιλικό διάταγμα το οποίο κατεδίκαζε σε φυλάκιση τους κατόχους των καταδικασμένων αιρετικών συγγραμμάτων.

Από την εκκλησιαστική σύνοδο ο Ουΐκλιφ έκαμε έκκληση στο Κοινοβούλιο. Άφοβα κατέκρινε την ιεραρχία μπροστά στην Εθνοσυνέλευση και αξίωσε τη μετατροπή των τεραστίων καταχρήσεων τις οποίες διέπραττε η εκκλησία. Με τέτοιο πειστικό τρόπο απεικόνισε το σφετεριστικό πνεύμα και τις δολιοφθορές της Αγίας Έδρας, ώστε οι εχθροί του ήρθαν σε δύσκολη θέση. Επειδή όμως οι φίλοι και υποστηρικτές του Ουΐκλιφ βρέθηκαν αναγκασμένοι να υποχωρήσουν, αναμένονταν στους στενότερους κύκλους ότι τώρα πιά ο Μεταρρυθμιστής, γηρασμένος, ολομόναχος και εγκαταλειμμένος από τους φίλους του, θα υποκλίνονταν μπροστά στη συμπτυγμένη εξουσία του βασιλικού στέμματος και της ιεραρχικής τιάρας. Αντί γι' αυτό όμως, ηττημένοι βγήκαν οι παπιστές. Το Κοινοβούλιο, κάτω από τα αναντίρρητα στοιχεία τα οποία επικαλείτο ο Ουΐκλιφ, ανακάλεσε το ένταλμα καταδιώξης, και ο Μεταρρυθμιστής αφέθηκε και πάλι ελεύθερος.

Την τρίτη φορά κλητεύθηκε να δικασθεί μπροστά στο ανώτατο ιερατικό δικαστήριο του βασιλείου. Φυσικά εδώ δεν επρόκειτο να δειχθεί κανένα χατήρι για την αίρεση. Εδώ τελικά η Ρώμη

θα θριάμβευε και το έργο του Μεταρρυθμιστή θα έπαιρνε τέλος. Αυτό σκέπτονταν οι παπιστές. Αν πετύχαιναν το σκοπό τους, δύο πράγματα μπορούσαν να συμβούν: ή θα εξαναγκάζονταν ο Ουΐκλιφ να ανακαλέσει τις διδασκαλίες του, ή θα εγκατέλειπε τη δικαστική αίθουσα, τραβώντας κατευθείαν για τις φλόγες.

Αλλ' ο Ουΐκλιφ δεν ανακάλεσε. Ούτε είχε καμιά διάθεση να υποκριθεί. Με θάρρος υπερασπίσθηκε τις πεποιθήσεις του, και αντέκρουσε τις κατηγορίες των διωκτών του. Χάνοντας προς στιγμή συναίσθηση του εαυτού του, της θέσης του και του περιβάλλοντος, κάλεσε τους ακροατές του να παρουσιασθούν μπροστά στο μεγάλο ουράνιο δικαστήριο όπου έβαλε τις σοφιστείες και τις απάτες τους πάνω στην πλάστιγγα της αιώνιας αλήθειας. Η επιρροή του Αγίου Πνεύματος είχε γίνει αισθητή μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου. Μιά ουρανόσταλτη μαγική δύναμη κατέλαβε τους ακροατές. Φαίνονταν σαν να μη είχαν τη δύναμη να εγκαταλείψουν τη δικαστική αίθουσα. Σάν βέλη προερχόμενα από το τόξο του Κυρίου, τα λόγια του Μεταρρυθμιστή τρυπούσαν τις καρδιές τους. Την κατηγορία της αίρεσης που είχαν εκφέρει εναντίον του, αυτός με ακαταμάχητη δύναμη την έστρεψε από τον εαυτό του στους εχθρούς του. Γιατί, τους ρώτησε, τολμούσαν να διαδίδουν παντού τις πλάνες τους; Από κερδοσκοπεία, για να εμπορευθούν τη χάρη του Θεού; "Ποιόν νομίζετε ότι πολεμάτε;" τους ρώτησε τελειώνοντας το λόγο του, "ένα γέρο άνθρωπο με το ένα πόδι στον τάφο; Όχι! Αλλά την αλήθεια. Την αλήθεια που είναι ισχυρότερη από σας και που τελικά θα σας νικήσει." (Wylie, Τόμ. 2, κεφ. 13.) Μ' αυτά τα λόγια αποσύρθηκε από τη Συνέλευση χωρίς κανείς από τους ανταγωνιστές του να τολμήσει να τον εμποδίσει.

Του Ουΐκλιφ το έργο είχε σχεδόν τελειώσει. Τη σημαία της αλήθειας που κρατούσε στα χέρια του επί τόσα χρόνια σε λίγο θα την κατέθετε. Αλλά προηγουμένως του έμελλε να δώσει μια τελευταία φορά τη μαρτυρία του για την υπεράσπιση του ευαγγελίου. Και τη φορά αυτή η αλήθεια έπρεπε να αντηχήσει απ' αυτό το ίδιο το ακροπύργιο του βασιλείου της πλάνης. Ο Ουΐκλιφ πήρε κλήτευση να παρουσιασθεί στο ανώτατο εκκλησιαστικό δικαστήριο της Ρώμης, της χιλιοστιγματισμένης με το αίμα των αγίων. Χωρίς να αγνοεί τον κίνδυνο που τον απειλούσε, θα είχε αποδεχθεί την κλήτευση, αν δεν είχε καταληφθεί από μια ξαφνική παράλυση που καθιστούσε το ταξίδι του αδύνατο. Αν όμως η φωνή του δεν μπορούσε να ακουσθεί στη Ρώμη, μπορούσε τουλάχιστο να μιλήσει με ένα γράμμα· και αυτό αποφάσισε να κάνει. Από το εφημερείο του ο Μεταρρυθμιστής απηύθυνε μιά επιστολή στον πάπα η οποία, παρά το σεβαστό τόνο

της και το χριστιανικό της πνεύμα αποτελούσε μιά αυστηρή επίπληξη για την υπερηφάνεια και επιδεικτικότητα της Αγίας Έδρας.

"Αποτελεί για μένα," έγραφε, "πραγματική χαρά να εκθέσω σε όλους, και ιδιαίτερα στον επίσκοπο της Ρώμης, την πίστη την οποία πρεσβεύω. Θέλω να πιστεύω ότι ευαρεστούμενος θα μου επικυρώσει την πίστη μου αυτή που θεωρώ υγιά και αλάθητη, ή ότι θα μου τη διορθώσει σε περίπτωση που θα βρεθεί εσφαλμένη.

"Κατά πρώτο πιστεύω ότι το ευαγγέλιο του Χριστού αποτελεί την ολομελή ενσωμάτωση του νόμου του Θεού ... Εγκρίνω και επαυξάνω ότι, σαν αντιπρόσωπος του Χριστού σ' αυτή τη γή, ο επίσκοπος της Ρώμης θεωρείται, πάνω απ' όλους τους ανθρώπους υπεύθυνος απέναντι του νόμου αυτού του ευαγγελίου. Επειδή το μεγαλείο των μαθητών του Χριστού δεν εξαρτώταν από εγκόσμιες τιμές και δόξες, αλλ' από την ακριβέστατη απομίμηση της ζωής και του χαρακτήρα του Χριστού ... Στο διάστημα της επίγειας οδοιπορίας Του, ο Κύριος ήταν πάμπτωχος, περιφρονώντας και απορρίπτοντας κάθε κοσμική εξουσία και τιμή ... Κανείς πιστός δεν είναι υποχρεωμένος να μιμείται το παράδειγμα ούτε του ίδιου του πάπα ούτε κανενός των αγίων, εκτός στα σημεία εκείνα που με ακρίβεια απομιμούνται το παράδειγμα του Κυρίου Ιησού Χριστού. Επειδή ο Πέτρος, όπως και οι γιοί του Ζεβεδαίου, αντί να ακολουθήσουν τα πατήματα του Χριστού, έπεσαν σε λάθος επιθυμώντας τις τιμές του κόσμου έσφαλλαν, και επομένως σ' αυτό το λάθος δεν πρέπει να τους μιμηθεί κανείς ...

"Ο πάπας οφείλει να εγκαταλείπει στη διάθεση των κοσμικών αρχών κάθε επίγεια εξουσία και ηγεσία και να παρακινήσει και να παροτρύνει παρομοίως ολόκληρο το ιερατείο του επειδή αυτό έκαμε ο Χριστός και ιδιαίτερα οι απόστολοί Του. Επομένως αν έσφαλα σε κανένα από τα σημεία αυτά, ταπεινότατα υποβάλλω τον εαυτό μου σε συμμόρφωση, υφιστάμενος ακόμη και την ποινή του θανάτου σε περίπτωση που αυτή κριθεί απαραίτητη. Αν εξαρτώταν από το ατομικό μου θέλημα ή την επιθυμία, ασφαλώς θα προτιμούσα να παρουσιασθώ προσωπικά στον επίσκοπο της Ρώμης. Αλλά ο Κύριος μου υπέδειξε το αντίθετο και εγώ έχω διδαχθεί να πειθαρχώ στο Θεό μάλλον παρά στους ανθρώπους." Καταλήγοντας έγραφε: "Ας προσευχόμαστε στο Θεό μας να ενεργήσει στην καρδιά του πάπα μας Ουρβανού ΣΤ΄, όπως ήδη άρχισε, ώστε τόσο αυτός όσο και η κουρία του να μιμηθούν τη ζωή και τη συμπεριφορά του Κυρίου Ιησού Χριστού και να μπορέσουν να υποδείξουν την πρέπουσα κατεύθυνση στο λαό, ώστε και εκείνος να μπορέσει να τους μιμηθεί πιστά σ' αυτό." (John Foxe, "Acts and Monuments," Τόμ. 3, σελ. 49-50.)

Έτσι υπέδειξε ο Ουΐκλιφ στον πάπα και στους καρδιναλίους του την πραότητα και ταπεινοφροσύνη του Χριστού, αποκαλύπτοντας όχι μόνο στους ίδιους αλλά σ'ολόκληρο τον κόσμο της Χριστιανωσύνης την αντίθεση ανάμεσα σ' αυτούς και στο Διδάσκαλο του οποίου ισχυρίζονταν ότι ήταν αντιπρόσωποι.

Ο Ουΐκλιφ περίμενε στα σίγουρα ότι την πιστότητά του θα την πλήρωνε με τη ζωή του. Πάπας, βασιλιάς και επίσκοποι ενώθηκαν για να επιφέρουν την εξόντωσή του και φαίνονταν βέβαιο ότι το πολύ μερικοί μονο μήνες τον χώριζαν από το μαρτυρικό θάνατο της φωτιάς. Αλλά και τότε το θάρρος του παρέμεινε ακμαίο. "Τι ανάγκη να αναζητήσει κανείς μακρυά το στεφάνι του μαρτυρίου;" έλεγε. "Κήρυξε μόνο το ευαγγέλιο του Χριστού στους περήφανους εκκλησιάρχες και δεν θα το αποφύγεις το μαρτύριο. Τι; Να ζήσω με το στόμα κλειστό; Ποτέ! Ας πέσει ο καταπέλτης. Τον περιμένω νάρθει." (D' Aubigne, Τόμ. 17, κεφ. 8.)

Αλλά η πρόνοια του Θεού προστάτευσε και τη φορά αυτή το δούλο Του. Ο άνθρωπος που πέρασε ολόκληρη τη ζωή του υπερασπιζόμενος την αλήθεια και αντιμετωπίζοντας καθημερινά τον κίνδυνο, δεν έμελλε να πέσει θύμα του μίσους των εχθρών του. Ο Ουΐκλιφ δεν επεδίωξε ποτέ να υπερασπισθεί τον εαυτό του, αλλά ο Κύριος ήταν ο προστάτης του. Και τώρα που οι διώκτες του φαίνονταν σίγουροι για τη λεία τους, η πρόνοια του Θεού τον απέσπασε από τα χέρια τους. Ενώ ήταν έτοιμος να χορηγήσει τη θεία κοινωνία στο εκκλησίασμα του του Λούττερουορθ, έπεσε, προσβεβλημένος από τρομώδη παράλυση, και σε λίγο παρέδωσε το πνεύμα.

Το έργο του Ουΐκλιφ είχε καθορισθεί από το Θεό. Εκείνος είχε βάλει το λόγο της αλήθειας στο στόμα του και τον περιέβαλε με την προστασία Του ώστε ο λόγος αυτός να φθάσει στο λαό. Η ζωή του διατηρήθηκε και οι προσπάθειές του επεκτάθηκαν μέχρι που το θεμέλιο για το σπουδαίο έργο της Μεταρρύθμισης είχε τεθεί.

Ο Ουΐκλιφ αναδύθηκε μέσα από τα Μεσαιωνικά σκοτάδια. Δεν υπήρχε κανείς που να τον έχει προηγηθεί και του οποίου τα έργα θα μπορούσαν να του φανούν χρήσιμα στη διαμόρφωση του μεταρρυθμιστικού του συστήματος. Καλεσμένος σαν τον Ιωάννη το Βαπτιστή για την εκπλήρωση μιας ειδικής αποστολής, υπήρξε ο προάγγελος μιάς καινούργιας εποχής. Και όμως η συστηματοποιημένη αλήθεια που παρουσίασε στον κόσμο περιείχε μιά τέτοια αρμονικότητα και τελειότητα, που Μεταρρυθμιστές εκατό χρόνια αργότερα δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν, σε μερικές μάλιστα περιπτώσεις ούτε και να φθάσουν. Τόσο βαθύ και πλατύ ήταν το θεμέλιο που έθεσε και πάνω σε τέτοιες στερεές και αληθινές βάσεις το

στήριξε, ώστε εκείνοι που ήρθαν μετά απ' αυτόν δε χρειάσθηκε να το ανακατασκευάσουν.

Το μεγάλο κίνημα που εγκαινίασε ο Ουΐκλιφ το οποίο θα κατέληγε στην απελευθέρωση της συνείδησης και της σκέψης και στην ελευθερία των εθνών που χρόνια ολόκληρα σέρνονταν πίσω από το θριαμβευτικό άρμα της Ρώμης, πήγαζε κατευθείαν από τη Γραφή. Εδώ βρίσκονταν η πηγή του ευλογημένου εκείνου ποταμού που, από το δέκατο τέταρτο αιώνα και δώθε, κατέκλυσε τον κόσμο σάν το ορμητικό νερό της ζωής. Ο Ουΐκλιφ παραδέχονταν με ακράδαντη πεποίθηση τις Άγιες Γραφές σαν την εμπνευσμένη αποκάλυψη του θελήματος του Θεού, έναν επαρκή κανόνα της πίστης και της πρακτικής εφαρμογής της. Είχε ανατραφεί με το να θεωρεί τη Ρωμαϊκή Εκκλησία σαν τη θεϊκή αλάθητη αυθεντία και να παραδέχεται με αναντίρρητη ευλάβεια τις χιλιετείς καθιερωμένες διδασκαλίες και συνήθειες. Απομακρύνθηκε όμως απ' όλα αυτά για να δώσει προσοχή στον άγιο λόγο του Θεού. Αυτή την αυθεντία συμβούλευε τον κόσμο να αναγνωρίσει. Αντί για την εκκλησία να μιλάει μέσο του πάπα, διακήρυττε ότι η πραγματική αυθεντία είναι η φωνή του Θεού που μιλάει μέσο του λόγου Του. Δίδασκε ότι η Γραφή όχι μόνο ήταν η τέλεια αποκάλυψη του θεϊκού θελήματος, αλλ' ότι το Άγιο Πνεύμα αποτελεί το μοναδικό ερμηνευτή της και ότι ο κάθε άνθρωπος οφείλει να τη μελετήσει για λογαριασμό του για να γνωρίσει ποιό είναι το καθήκον του. Και έτσι έστρεψε τις σκέψεις των ανθρώπων από τον πάπα και την Εκκλησία της Ρώμης στο λόγο του Θεού.

Ο Ουΐκλιφ υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους Μεταρρυθμιστές. Οσον αφορά την ευρύτητα του πνεύματός του, την ευθυκρισία του, τη σταθερότητα για τη διαφυλάξη της αλήθειας και την τόλμη του για την υπεράσπισή της, ελάχιστοι από τους μεταγενεστέρους του μπορούν να συγκριθούν με αυτόν. Αγνή ζωή. άοκνη επιμέλεια, τόσο στη μελέτη όσο και στην εργασία, αναμφισβήτητη ακεραιότητα, χριστιανικότατη αγάπη και αφοσίωση στο ποιμαντορικό του έργο χαρακτήριζαν τον πρώτο των Μεταρυθμιστών. Και αυτό παρόλο το πνευματικό σκοτάδι και την ηθική κατάπτωση της εποχής από την οποία αναδύθηκε.

Ο χαρακτήρας του Ουΐκλιφ αποτελεί απόδειξη της αναμορφωτικής και εκπαιδευτική ιδιότητας των Αγίων Γραφών. Η Βίβλος τον έκαμε αυτό που ήταν. Η προσπάθεια που καταβάλλεται για την κατανόηση των μεγάλων αποκαλυπτικών αληθειών της αναζωογονεί και δυναμώνει όλες τις ιδιότητες του ανθρώπου. Επιφέρει ευρύτητα πνεύματος, οξύτητα αντίληψης, ωριμότητα κρίσης. Πάνω από κάθε άλλη μελέτη, η μελέτη της Βίβλου εξευγενίζει κάθε σκέψη,

αίσθημα και σκοπό. Χορηγεί σταθερότητα, υπομονή, θάρρος και αντοχή- Εξευγενίζει το χαρακτήρα και καθαγιάζει την ψυχή. Η προσεκτική, ευλαβική μελέτη των Γραφών, φέροντας τη σκέψη του μαθητή σε άμεση επαφή με τη διάνοια του Απείρου Θεού, θα απέδιδε στην κοινωνία άτομα με ανώτερη, ακμαιότερη νοημοσύνη και με ευγενέστερες αρχές απ' ότι η πιό επιμελημένη εκπαίδευση που μπορεί να προσφέρει η ανθρώπινη φιλοσοφία. "Η φανέρωση των λόγων Σου," λέγει ο Ψαλμωδός, "φωτίζει· συνετίζει τους απλούς." (Ψαλμ. 119:130.)

Οι διδασκαλίες του Ουΐκλιφ εξακολούθησαν για ένα διάστημα να διδάσκονται. Οι οπαδοί του, γνωστοί με τον τίτλο Ουϊκλιφίτες ή Λολλάρδοι, όχι μόνο ταξίδευαν παντού στην Αγγλία, αλλά διασκορπίσθηκαν και σε άλλες χώρες, μεταφέροντας τη γνώση του ευαγγελίου. Τώρα που ο αρχηγός τους δεν υπήρχε πιά, οι ιεροκήρυκες εργάζονταν με μεγαλύτερο ακόμη ζήλο από πρίν και τα πλήθη συνέρρεαν γιά να ακούσουν τη διδαχή τους. Μερικοί από τους ευγενείς, ακόμη και αυτή η βασίλισσα, συγκαταλέγονταν μεταξύ των προσηλύτων. Σε πολλά μέρη παρατηρείτο μιά αισθητή μεταβολή στη συμπεριφορά του λαού και τα ειδωλολατρικά σύμβολα της παπωσύνης αφαιρέθηκαν από τις εκκλησίες. Σε λίγο όμως ανηλεής διωγμός ξέσπασε σαν καταιγίδα εναντίον εκείνων που είχαν τολμήσει να κάνουν τη Γραφή οδηγό της ζωής τους. Οι Άγγλοι μονάρχες, επιθυμώντας να στερεώσουν το θρόνο τους βασιζόμενοι στην υποστήριξη της Ρώμης, δεν δίστασαν να θυσιάσουν τους Μεταρρυθμιστές. Για πρώτη φορά στην ιστορία της Αγγλίας θεσπίσθηκε ο "δια πυράς θάνατος" κατά των οπαδών του ευαγγελίου. Το ένα μαρτύριο διαδέχονταν το άλλο. Προσημειωμένοι και βασανισμένοι οι υπερασπιστές της αλήθειας ύψωναν μόνο τη φωνή τους μέχρι τα αυτιά του Κυρίου Σαβαώθ. Καταδιωκόμενοι σαν εχθροί της εκκλησίας και προδότες της πατρίδας, εξακολουθούσαν να κηρύττουν κρυφά, βρίσκοντας καταφύγιο όπου μπορούσαν, άλλοτε στα ταπεινά σπίτια φτωχοαστών και άλλοτε τρυπωμένοι στις γούρνες και στις σπηλιές.

Παρά την καταδιωκτική μανία, μιά ήρεμη, ένθερμη, ειλικρινής και καρτερική διαμαρτυρία εξακολουθούσε να ακούγεται επί ολόκληρους αιώνες καυτηριάζοντας την επικρατούσα θρησκευτική διαφθορά. Οι Χριστιανοί της εποχής εκείνης περιορισμένη μόνο γνώση της αλήθειας είχαν. Αλλά είχαν μάθει να αγαπούν και να υπακούουν στο λόγο του Θεού και με καρτερικότητα υπέφεραν γι' αυτόν. Όπως οι μαθητές των αποστολικών χρόνων, πολλοί θυσίαζαν τα πρόσκαιρα αγαθά τους για το έργο του Χριστού. Όσοι είχαν ακόμη το

δικαίωμα να παραμένουν στα σπίτια τους, πρόθυμα δέχονταν κάτω από τη στέγη τους τους κατατρεγμένους αδελφούς τους, ώσπου έρχονταν και η δική τους σειρά να ξεσπιτωθούν, οπότε με χαρά συμμερίζονταν τη μοίρα των αποκλήρων. Είναι αλήθεια ότι χιλιάδες άνθρωποι, τρομοκρατημένοι από την αγριότητα των διωκτών τους, εξαγόρασαν την ελευθερία τους θυσιάζοντας την πίστη τους. Έβγαιναν από τις φυλακές υποχρεωμένοι να φορούν τους σάκκους της μετανοίας, για να διατυμπανισθεί έτσι η αποκήρυξη της πίστης τους. Δεν ήταν όμως καθόλου λιγοστοί—ανάμεσά τους άνθρωποι ευγενικής καταγωγής, και άλλοι τους άσημοι και ταπεινοί—εκείνοι που έδωσαν άφοβα τη μαρτυρία τους για την αλήθεια από τα κελλιά τους, των "Λολλαρδικών πύργων" και από τους τόπους του μαρτυρίου και της εξολοθρευτικής φωτιάς, χαίροντες ότι είχαν κριθεί άξιοι να γίνουν "συγκοινωνοί των παθημάτων του Χριστού."

Αφού απέτυχαν να πραγματοποιήσουν την επιθυμία τους κατά του Ουΐκλιφ όσο αυτός βρίσκονταν στη ζωή, οι παπιστές δεν μπορούσαν να κατευνάσουν το μίσος τους όσο ένοιωθαν το σώμα του να αναπαύεται στον τάφο του. Με ένα διάταγμα της Συνόδου της Κωστάντης, σαράντα χρόνια μετά το θάνατό του, ξέθαψαν τα κόκκαλά του, τα έκαψαν δημοσία, και πέταξαν τη στάχτη τους σε ένα παραπλήσιο παραπόταμο. "Ο παραπόταμος αυτός," αναφέρει ένας συγγραφέας της εποχής εκείνης, "μετέφερε τις στάχτες στον Αβώνα, και ο Αβώνας στο Σεβέρνη, και ο Σεβέρνης στη Μάγχη και από εκεί μετά εισέβαλαν στο μεγάλο ωκεανό. Έτσι συμβολικά η στάχτη του Ουΐκλιφ έγινε το σύμβολο της διδασκαλίας του που έχει τώρα μεταδοθεί σ' ολόκληρο τον κόσμο." (T. Fuller, "Church History of Britain," Τόμ. 4, μέρος 2, παράγ. 54.) Ούτε πέρασε από το νού των εχθρών του η συμβολική σημασία που θα αποδίδονταν στην κακεντρεχή τους πράξη.

Τα συγγράμματα του Ουΐκλιφ ήταν εκείνα που έγιναν αφορμή να αποκηρύξει ο Ιωάννης Χούς της Βοημίας τις τόσες πλάνες του Ρωμαιοκαθολικισμού και να μυηθεί στο σκοπό της Μεταρρύθμισης. Έτσι σε δύο χώρες τόσο απομακρυσμένες η μιά από την άλλη είχε πέσει ο σπόρος της αλήθειας. Από τη Βοημία το έργο επεκτάθηκε και σε άλλες χώρες. Οι σκέψεις των ανθρώπων στρέφονταν στον από καιρό λησμονημένο λόγο του Θεού. Ένα θεϊκό χέρι προετοίμαζε το δρόμο της Μεγάλης Μεταρρύθμισης.

6

Ο θανατοσ δυο ηρωων

Από τον έννατο ακόμη αιώνα το ευαγγέλιο είχε γίνει γνωστό στη Βοημία. Η Αγία Γραφή είχε μεταφρασθεί και η λειτουργία γίνονταν στη γλώσσα του λαού. Όσο όμως ο πάπας κέρδιζε σε δύναμη, τόσο ο λόγος του Θεού έχανε σε φώς. Ο Γρηγόριος Ζ΄ ο οποίος θεωρούσε καθήκον του προσωπικό να ταπεινώνει την υπερηφάνεια των μοναρχών, δείχθηκε εξίσου ζηλωτής στην υποδούλωση των λαϊκών. Ένα παπικό διάταγμα που εξέδωσε απαγόρευε τη δημόσια λατρεία στη Βοημική γλώσσα. Σ' αυτό ο πάπας διεκήρυττε ότι "αποτελεί την ευαρέσκεια του Παντοδυνάμου όπως η λατρεία Του αποδίδεται σε μιά γλώσσα άγνωστη και ότι η παράβαση του κανονισμού αυτού έγινε αφορμή να αναφυούν πολλά τρωτά και αιρέσεις." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 1.) Έτσι πρόσταζε η Ρώμη να σβυσθεί το φώς του λόγου του Θεού και να βυθισθεί ο λαός στο σκοτάδι. Ο Ουρανός όμως είχε προβλέψει άλλα μέσα για τη διατήρηση της εκκλησίας Του. Πολλοί Βαλδένσιοι και Αλβιγένσιοι, διωγμένοι από την πατρίδα τους τη Γαλλία ή την Ιταλία, ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη Βοημία. Αν και δεν τολμούσαν να κηρύξουν στα φανερά, εργάζονταν όμως με ζήλο στα κρυφά και έτσι διατηρήθηκε η αλήθεια από γενεά σε γενεά.

Από το άλλο μέρος, πρίν ακόμη εμφανισθεί ο Χούς, υπήρχαν άνθρωποι στη Βοημία που στιγμάτιζαν δημόσια τη διαφθορά της εκκλησίας και την ακολασία του λαού. Οι προσπάθειές τους έλκυσαν το γενικό ενδιαφέρον. Αλλ' αυτό κίνησε τους φόβους της ιεραρχίας η οποία ξεσήκωσε αμείλικτο διωγμό κατά των οπαδών του ευαγγελίου που αναγκάσθηκαν να καταφύγουν στα βουνά και στα

δάση για να λατρέυουν το Θεό. Ο στρατός ανέλαβε την καταδίωξή τους και πολλοί απ' αυτούς θανατώθηκαν. Λίγο αργότερα, ένα καινούργιο νομοθετικό διάταγμα όριζε ότι οποιοσδήποτε αποσκιρτούσε από τον Ρωμαιοκαθολικό τρόπο λατρείας θα καίγονταν ζωντανός. Προσφέροντας όμως οι Χριστιανοί τη ζωή τους ολοκαύτωμα, οραματίζονταν τα θριαμβευτικά αποτελέσματα του σκοπού τους. Ένας απ' αυτούς, που διεκήρυττε ότι η σωτηρία δεν αποκτάται παρά μόνο με την πίστη στο σταυρωμένο Σωτήρα, πεθαίνοντας έκαμε την ακόλουθη δήλωση: "Οι εχθροί μας με τη μανία τους υπερισχύουν τώρα εναντίον μας. Αυτό όμως δεν θα είναι για πάντα. Από τις τάξεις του λαού θα προέλθει κάποιος δίχως σπαθί ή εξουσία· αλλά οι εχθροί δεν θα μπορέσουν να υπερισχύσουν εναντίον του." (ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 1.) Η εποχή του Λουθήρου ήταν ακόμη πολύ μακρυά. Αλλά σύντομα κάποιος άλλος πρόκειτο να ορθώσει το ανάστημά του και η διαμαρτυρία του κατά της Ρώμης έμελλε να συγκινήσει την ανθρωπότητα.

Ο Ιωάννης Χούς ήταν άνθρωπος ταπεινής καταγωγής, και έμεινε ορφανός από πατέρα σε πολύ μικρή ηλικία. Η ευλαβική μητέρα του θεωρούσε τη μόρφωση και τη θεοσέβεια σαν τα πολυτιμότερα αγαθά και φρόντισε να τα εξασφαλίσει κληροδότημα για το παιδί της. Ο Χούς. αφού τελείωσε το δημόσιο σχολείο της περιφερείας του, πήγε κατόπιν στο Πανεπιστήμιο της Πράγας, όπου έγινε δωρεάν δεκτός σαν άπορος φοιτητής. Στό ταξίδι του αυτό στην πρωτεύουσα συνοδεύονταν από τη μητέρα του. Χήρα και φτωχή, δεν είχε πλούσια δώρα να του προσφέρει, αλλά ενώ πλησίαζαν να φθάσουν στη μεγαλούπολη, γονάτισε πλάι στο απορφανισμένο από πατέρα παιδί και επικαλέσθηκε την ευλογία του ουράνιου Πατέρα γι' αυτό. Που να ήξερε η μητέρα εκείνη με ποιό τρόπο θα εισακούονταν η προσευχή της!

Στο Πανεπιστήμιο, ο Χούς δεν άργησε να διακριθεί για την ακαταπόνητη εργατικότητά του και την καταπληκτική του πρόοδο, ενώ η άψογη ζωή του και η κόσμια καλοκάγαθη συμπεριφορά του προκαλούσαν το γενικό σεβασμό. Ήταν αφοσιωμένος οπαδός της Καθολικής Εκκλησίας και ζητούσε με επιμονή τις πνευματικές ευλογίες τις οποίες αυτή έλεγε ότι χορηγούσε. Κάποτε σε μιά από τις πανηγυρικές επετείους για την άφεση των αμαρτιών, πήγε και εξομολογήθηκε πληρώνοντας τα τελευταία ελάχιστα κέρματα που του απέμειναν από τις γλίσχρες οικονομίες του, και πήρε μέρος σ' όλες τις λιτανείες για να μπορέσει να αποκτήσει την υποσχεμένη άφεση αμαρτιών. Αποπερατώνοντας τις πανεπιστημιακές του σπουδές, καθιερώθηκε στην ιερωσύνη. Σύντομα ανέβηκε τα σκαλοπάτια

πρός τα υψηλά αξιώματα που τον οδήγησαν μέχρι τη σύναψη στενών σχέσεων με τη βασιλική αυλή. Ταυτόχρονα ανακηρύσσονταν καθηγητής, και λίγο αργότερα πρύτανης του Πανεπιστημίου όπου είχε αποπερατώσει τις σπουδές του. Σε μερικά χρόνια μέσα, ο χθεσινός άσημος και άπορος φοιτητής γίνονταν το καμάρι της πατρίδας του και το όνομά του είχε διαφημισθεί σ' όλη την Ευρώπη.

Το μεταρρυθμιστικό του όμως έργο ο Χούς πρόκειτο να το αρχίσει σ' ένα διαφορετικό τομέα. Αρκετά χρόνια μετά τη χειροτόνησή του, διορίσθηκε ιεροκήρυκας του παρεκκλησίου της Βηθλεέμ. Ο ιδρυτής της εκκλησίας εκείνης απέδιδε μεγάλη σημασία στο ζήτημα του κηρύγματος των Αγίων Γραφών στην καθομιλουμένη γλώσσα. Παρά την αντίδραση της Ρώμης, η συνήθεια αυτή δεν είχε τότε ακόμη καταργηθεί εντελώς στη Βοημία. Υπήρχε όμως μεγάλη άγνοια της Αγίας Γραφής και οι άνθρωποι όλων των κοινωνικών στρωμάτων είχαν επιδοθεί στα πιό ακατανόμαστα ανοσιουργήματα. Τη διαφθορά αυτή αδυσώπητα καυτηρίαζε ο Χούς, τονίζοντας τη σπουδαιότητα της εφαρμογής των υγιών, εξαγιαστικών αρχών που συμπεριλαμβάνονταν μέσα στο λόγο του Θεού.

Ένας κάτοικος της Πράγας, ο Ιερώνυμος που τόσο στενά αργότερα έμελλε να συνδεθεί με τον Χούς, επιστρέφοντας από την Αγγλία, είχε φέρει μαζί του τα συγγράμματα του Ουΐκλιφ. Η βασίλισσα της Αγγλίας, πρώην Βοημή πριγκίπισα, είχε ασπασθεί τις αρχές του Ουΐκλιφ και χάρη στο ενδιαφέρον της, τα γραπτά του Μεταρρυθμιστή έφθασαν να κυκλοφορούν ευρύτατα και στη γενέτειρά της. Ο Χούς τα διάβασε με βουλημία. Βέβαιος ότι ο συγγραφέας τους ήταν ένας γνήσιος Χριστιανός, έβλεπε με ευμένεια τις μεταρρυθμιστικές του προσπάθειες. Ήδη δίχως να το υποπτεύεται, έπαιρνε το μονοπάτι που θα τον οδηγούσε πολύ μακρυά από τη Ρώμη.

Την ίδια περίπου εποχή έφθαναν στην Πράγα δύο αλλοδαποί από την Αγγλία, άνθρωποι σπουδασμένοι που είχαν δεχθεί οι ίδιοι το φώς και έρχονταν να το διαδώσουν στη μακρυνή αυτή χώρα. Εγκαινιάζοντας τις προσπάθειες τους με μιά απροκάλυπτη επίθεση κατά της παπικής υπεροχής, σε λίγο υποχρεώθηκαν από τις αρχές να σιγήσουν. Αποφασισμένοι όμως να μή εγκαταλείψουν το σκοπό τους, επινοήθηκαν διαφορετικά μέσα. Δεινοί όχι μόνο ιεροκήρυκες αλλά και ζωγράφοι, βάλθηκαν να χρησιμοποιήσουν το καλλιτεχνικό τους ταλέντο, και ζωγράφισαν δύο πίνακες στον τοίχο μιάς δημόσιας πλατείας. Στον ένα πίνακα απεικονίζονταν ο Χριστός κατά την είσοδό Του στα Ιεροσόλυμα, "πραΰς και καθήμενος επί όνου" (Ματθ. 21:5), συνοδευόμενος από τους μαθητές Του με φτωχική

περιβολή και με γυμνά τα πόδια. Στον άλλον παρέστηναν μιά εκκλησιαστική πομπή—τον πάπα ντυμένο με τα φανταχτερά του άμφια, την τριπλή τιάρα στο κεφάλι, ανεβασμένο πάνω σε ένα μυριοστόλιστο άλογο, που το προηγούνταν σαλπιγκτές και το ακολουθούσαν πλουσιοπάροχα ντυμένοι καρδινάλιοι.

Με την άφωνη αυτή αναπαράσταση μεταδίδονταν ένα εύγλωττο κήρυγμα που τραβούσε την προσοχή κάθε διαβάτη. Πλήθη όλων των κοινωνικών τάξεων έρχονταν να παρατηρήσουν τους πίνακες και δεν ήταν κανείς που να μη καταλαβαίνει το χρησμό. Βαθειά εντύπωση έκανε σε όλους η αντίθεση ανάμεσα στην ταπεινοφροσύνη του Χριστού, του Διδασκάλου, και στην υπερηφάνεια και αλλαζονία του πάπα, του υποτιθέμενου δούλου Του. Μπροστά στο σάλο που δημιουργήθηκε στην Πράγα, οι δύο ξένοι έκριναν, ύστερα από ένα διάστημα, σκόπιμο να απομακρυνθούν από την πόλη. Το μάθημα όμως που δίδαξαν δεν πρόκειτο να λησμονηθεί. Βαθειά εντυπωσιασμένος από τις δύο απεικονίσεις τους, ο Χούς επεδόθηκε στην προσεκτικότερη μελέτη τόσο της Γραφής όσο και των Ουϊκλιφικών συγγραμμάτων. Αν και στο σημείο αυτό δεν ήταν ακόμη έτοιμος να ασπασθεί όλες τις μεταρρυθμιστικές αρχές του Ουΐκλιφ, διέκρινε όμως καθαρότερα τον πραγματικό χαρακτήρα της παπωσύνης και με μεγαλύτερο ακόμη ζήλο καυτηρίαζε το υπερήφανο, φιλόδοξο και φθοροποιό πνεύμα που διείπε την ιεραρχία.

Από τη Βοημία το φώς επεκτάθχκε στη Γερμανία επειδή οι ταραχές που εκδηλώθηκαν στο Πανεπιστήμιο της Πράγας έγιναν αφορμή να αποχωρήσουν εκατοντάδες Γερμανών φοιτητών. Πολλοί απ' αυτούς είχαν γνωρίσει για πρώτη φορά τη Γραφή από τον Χούς, και επιστρέφοντας στην πατρίδα τους, μετέδιδαν τις γνώσεις τους και στους άλλους.

Ειδήσεις των γεγονότων της Πράγας δεν άργησαν να φθάσουν στη Ρώμη και ο Χούς κλητεύθηκε σε λίγο να παρουσιασθεί στον πάπα. Να υπακούσει στην κλήση ισοδυναμούσε με το να εκθέσει τη ζωή του στο θάνατο. Ο βασιλιάς και η βασίλισσα της Βοημίας, το Πανεπιστήμιο, μέλη της αριστοκρατίας, εκπρόσωποι του κρατικού μηχανισμού, όλοι μαζί συσπειρώθηκαν για να υποβάλουν έκκληση στο Ρωμαίο ποντίφικα να επιτρέψει στον Χούς να παραμείνει στην Πράγα, και να αντιπροσωπευθεί μ' έναν απεσταλμένο στη Ρώμη. Αντί γι' άλλη απάντηση, ο πάπας προχώρησε στη δίκη και στην ερήμην καταδίκη του Χούς, ανακηρύσσοντας ταυτόχρονα την πόλη της Πράγας σε κατάσταση θρησκευτικού αναθέματος.

Την εποχή εκείνη, οποιαδήποτε τέτοια καταδικαστική απόφαση ήταν ικανή να προκαλέσει γενική αναστάτωση. Συνοδεύονταν

πάντοτε από θρησκευτικές τελετές οργανωμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να πανικοβάλουν τα πλήθη που απέβλεπαν στον πάπα σαν αντιπρόσωπο του ίδιου του Θεού κρατώντας τα κλειδιά του ουρανού και του άδη και έχοντας το δικαίωμα να επιβάλει οποιαδήποτε φυσική ή πνευματική ποινή στους ανθρώπους. Ο λαός πίστευε ότι ο ουρανός παρέμενε κλειστός για την περιοχή που είχε παταχθεί με μια τέτοια τιμωρή εγκύκλιο και ότι, μέχρι να ευαρεστηθεί ο πάπας να σηκώσει το ανάθεμα, οι νεκροί αποκλείονταν από τον τόπο της ευδαιμονίας. Σ' ένδειξη πένθους για τη φοβερή συμφορά, όλες οι θρησκευτικές λειτουργίες αναστέλλονταν. Οι εκκλησίες έκλειναν. Οι γάμοι ευλογούνταν στο προαύλιο της εκκλησίας. Οι νεκροί, στερημένοι το δικαίωμα ταφής στα κοιμητήρια, ενταφιάζονταν χωρίς καμιά επικήδεια τελετή μέσα στα χαντάκια ή στα χωράφια. Έτσι με μέσα που ερέθιζαν την ανθρώπινη φαντασία, η Ρώμη προσπαθούσε να επιβληθεί στις συνειδήσεις του λαού.

Η Πράγα τελούσε σε κατάσταση αναβρασμού. Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού έκριναν τον Χούς υπεύθυνο για όλες τις συμφορές που τους είχαν βρεί και αξίωναν την άμεση απόδοσή του στη δικαιοδοσία της Ρώμης. Για να κατευνάσει τα πνεύματα, ο Μεταρρυθμιστής αποσύρθηκε για ένα διάστημα στο πατρικό χωριό του. Από εκεί έγραφε απευθυνόμενος στους φίλους του της Πράγας: "Αν απομακρύνθηκα από κοντά σας, το έκανα μόνο για να μιμηθώ το παράδειγμα του Ιησού Χριστού και να μη δώσω ούτε αφορμή στους ασεβείς να προκαλέσουν εναντίον τους την αιώνια καταδίκη, ούτε στους πιστούς να γίνω αιτία θλίψεων και διωγμών. Απομακρύνθηκα επίσης με την προαίσθηση ότι ανόσιοι ιερείς θα εξακολουθήσουν να εμποδίζουν το κήρυγμα του λόγου του Θεού μεταξύ σας· αλλά δεν σας εγκατέλειψα με την πρόθεση να αρνηθώ τη θεϊκή αλήθεια που για χάρη της είμαι έτοιμος, με τη βοήθεια του Θεού, και να πεθάνω." (Bonnechose, "The Reformers Before the Reformation," Τόμ. 1, σελ. 87.) Ο Χούς δεν έμεινε αδρανής, αλλά ταξιδεύοντας στα περίχωρα, εξακολουθούσε να κηρύττει στα διψασμένα πλήθη. Έτσι τα παπικά μέτρα που είχαν ληφθεί για τον περιορισμό του ευαγγελίου, κατέληξαν στην ευρύτερη διάδοσή του. "Διότι δεν δυνάμεθα να πράξωμεν τι κατά της αλήθειας, αλλ' υπέρ της αλήθειας." (Β΄ Κορ. 13:8.)

"Φαίνεται ότι σ' αυτό το σημείο της σταδιοδρομίας του, ο Χούς βασανίζονταν από μιά οδυνηρή εσωτερική πάλη. Αν και η εκκλησία τον κατακεραύνωνε με τις επιθέσεις της, αυτός δεν είχε ως τότε αποτινάξει την εξουσία της. Θεωρούσε ακόμη τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία τη νύφη του Χριστού, και τον πάπα τον αντιπρόσωπο και βικάριο του Θεού. Στόχο των επικρίσεων του Χούς αποτελούσε

ειδικά η κατάχρηση της εξουσίας και όχι αυτή η εξουσία. Αυτό δημιούργησε ένα τρομερό αντιπερισπασμό ανάμεσα στην κατάσταση της αντίληψής του και στις υπαγορεύσεις της συνείδησής του. Αν η παπική εξουσία ήταν νόμιμη και αλάθητη, όπως πίστευε ότι ήταν, τότε πως εξηγείται ότι αισθάνονταν αναγκασμένος να παρακούσει στα εντάλματά της; Η υπακοή, το έβλεπε, ισοδυναμούσε με την αμαρτία. Αλλά πάλι γιατί η υπακοή σε μιά αλάθητη εκκλησία να οδηγεί σ' ένα τέτοιο αδιέξοδο; Αυτό ήταν ένα πρόβλημα που δεν μπορούσε να λύσει. Αυτή ήταν μιά αμφιβολία που τον κατέτρωγε μέρα με τη μέρα. Η μόνη κατά προσέγγιση λύση που μπορούσε να δώσει ήταν ότι αυτό είχε ξανασυμβεί προηγουμένως στις μέρες του Ιησού Χριστού, όταν οι ιερείς της εκκλησίας, έχοντας πέσει στην εξαχρείωση, έκαναν χρήση της νόμιμης εξουσίας τους για την εξυπηρέτηση παρανόμων σκοπών. Αυτό τον έκανε να υιοθετήσει για τον εαυτό του και να γνωστοποιήσει και στους άλλους το αξίωμα ότι τα εντάλματα της Γραφής, όπως απευθύνονται στη νοημοσύνη του ανθρώπου, γίνονταν οδηγός της συνείδησης. Με άλλα λόγια, ο αλάθητος οδηγός είναι ο Θεός που μιλάει μέσο της Γραφής και όχι η Εκκλησία που μιλάει μέσο της ιερωσύνης." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 2.)

Όταν ύστερα από ένα διάστημα κόπασαν οι ταραχές στην Πράγα, ο Χούς επέστρεψε στο παρεκκλήσι του της Βηθλεέμ, απ' όπου εξακολούθησε με μεγαλύτερο ζήλο και θάρρος το κήρυγμα του λόγου του Θεού. Οι εχθροί του ήταν δραστήριοι και δυναμικοί, αλλ' η βασίλισσα και πολλοί ευγενείς ήταν φίλοι του και ένα μεγάλο μέρος του λαού είχε επίσης ταχθεί με το μέρος του. Συγκρίνοντας τα αγνά, μεταρσιωτικά διδάγματά του και την άγια ζωή του με τα ξεπεσμένα δόγματα και τη φιλαργυρία και τον έκλυτο βίο των θιασωτών της Ρώμης, πολλοί το θεωρούσαν τιμή τους να ταχθούν στο πλευρό του.

Μέχρι τότε ο Χούς ήταν ολομόναχος στις επάλξεις του αγώνα. Τώρα όμως ο Ιερώνυμος, που στο διάστημα της παραμονής του στην Αγγλία είχε ασπασθεί τις αρχές του Ουΐκλιφ, προσκολλήθηκε στο μεταρρυθμιστικό έργο. Από τότε οι δυό τους έγιναν αχώριστοι στη ζωή, και ούτε ο θάνατος μπόρεσε να τους χωρίσει. Προικισμένος με αξιοθαύμαστη μεγαλοφυΐα, ευγλωττία και πολυπραγμωσύνη, ο Ιερώνυμος είχε ότι του χρειάζονταν για να αποκτήσει την εύνοια του λαού. Αλλά στις ιδιάζουσες εκείνες αρετές που αποτελούν την πραγματική δυναμικότητα του χαρακτήρα, την υπεροχή την είχε ο Χούς. Η ήρεμη ευθυκρισία του χρησίμευε σαν τροχοπέδη στον έμφυτο αυθορμητισμό του Ιερώνυμου, που ανεγνώριζε

με πραγματική ταπεινοφροσύνη την αξία του φίλου του και δέχονταν τις συμβουλές του. Οι συνασπισμένες προσπάθειές τους έδωσαν νέα ώθηση στο μεταρρυθμιστικό έργο.

Χωρίς να τους μεταδώσει ολόκληρο το φώς που επρόκειτο να δοθεί μελλοντικά στον κόσμο, ο Θεός φώτισε τις διάνοιες των δύο εκλεκτών εκείνων ανθρώπων, αποκαλύπτοντάς τους πολλές πλάνες της Ρωμαϊκής εκκλησίας. Μεταχειριζόμενος τους δύο δούλους Του, ο Θεός έβγαζε το λαό Του έξω από τα σκοτάδια του Καθολικισμού. Αλλ' έμελλαν να συναντήσουν πολλά και σοβαρά εμπόδια στο δρόμο τους, γι' αυτό και τους οδηγούσε βήμα προς βήμα, σύμφωνα με την αντοχή τους. Δεν ήταν σε θέση να δεχθούν όλο μαζί το φώς. Θα μπορούσαν και να στραφούν μακρυά από αυτό, όπως συμβαίνει με άτομα που, αφού παραμείνουν για πολύ καιρό στο σκότος, αντικρύζουν ξαφνικά την εκτυφλωτική λάμψη του ηλίου το καταμεσήμερο. Γι' αυτόν το λόγο ο Θεός το απεκάλυπτε στους αρχηγούς κατά μικρές δόσεις ώστε να μπορέσει ο λαός λίγο-λίγο να το χωνέψει. Από γενεά σε γενεά, άλλοι καθιερωμένοι εργάτες θα επακολουθούσαν για να οδηγήσουν τον κόσμο μακρύτερα ακόμη πάνω στο μονοπάτι της Μεταρρύθμισης.

Το εκκλησιαστικό σχίσμα συνεχίζονταν. Τρείς τώρα πάπες διαπληκτίζονταν για την ιερατική τιάρα και οι προστριβές τους προξενούσαν παντού στο χριστιανικό κόσμο αναβρασμό και εγκλήματα. Μη αρκούμενοι στους εναλλασσόμενους εκσφενδονισμούς αναθεμάτων, κατέφυγαν στα πολεμικά όπλα. Ο καθένας ανέλαβε να συγκεντρώσει γύρω του πολεμοφόδια και στρατό. Φυσικά απαιτούνταν χρήματα. Για την εξασφάλισή τους, δωρεές, οφφίκια και περιουσιακά αγαθά της εκκλησίας βγήκαν στο ξεπούλημα. Και οι ιερείς, μιμούμενοι το παράδειγμα των ανωτέρων τους, επεδόθηκαν στη σιμωνία και στον πόλεμο για να ταπεινώσουν τους αντιπάλους τους και να εξασφαλίσουν τη δική τους δύναμη. Με καθημερινά αυξανόμενο θάρρος, ο Χούς κεραυνοβολούσε τις βδελυρές πράξεις που διαπράττονταν στο όνομα της θρησκείας ενώ ο λαός ανεπιφύλακτα μέμφονταν τους εκκλησιαστικούς ηγήτορες της Ρώμης σαν αφορμή της μιζέριας που κατέκλυσε το χριστιανικό κόσμο.

Γι' άλλη μιά φορά η Πράγα έφθασε στο χείλος αιματηρών συγκρούσεων. Όπως στα παλιά τα χρόνια, έτσι και ο σύγχρονος δούλος του Θεού κατηγορήθηκε ότι αυτός ήταν "ο ταράττων τον Ισραήλ." (Α΄ Βασ. 18:17.) Η πόλη αφορίσθηκε ξανά και ο Χούς κατέφυγε στο πατρικό χωριό του. Η πιστή μαρτυρία του από το αγαπημένο του παρεκκλήσι της Βηθλεέμ είχε πάρει τέλος. Απ' εδώ κι εμπρός πρόκειτο να απευθυνθεί σ' ολόκληρη τη Χριστιανωσύνη

από ένα πολύ ευρύτερο άμβωνα πρίν προσφέρει τη ζωή του για μαρτυρία χάρη της αλήθειας.

Προκειμένου να λήξουν τα δεινοπαθήματα που είχαν συγκλονίσει ολόκληρη την Ευρώπη, αποφασίσθηκε η σύγκληση μιάς γενικής ιερής Συνόδου στην πόλη της Κωστάντης. Τη Σύνοδο κάλεσε, κατά την επιθυμία του αυτοκράτορα Σιγισμούνδου, ο ένας από τους τρείς αντίζηλους πάπες, ο Ιωάννης ΚΓ΄ που δεν έβλεπε με καθόλου καλό μάτι τη σύγκληση μιάς τέτοιας Συνόδου. Τόσο η ιδιωτική ζωή του, όσο και η ακολουθούμενη πολιτική του δε σήκωναν τον παραμικρό έλεγχο, ούτε ακόμη αν αυτός διεξάγονταν από επισκόπους με τις χαλαρές ηθικές αρχές που χαρακτήριζαν τους ιεράρχες της εποχής εκείνης. Μολαταύτα δεν τόλμησε να φέρει αντίρρηση στην επιθυμία του αυτοκράτορα.

Οι δύο βασικοί αντικειμενικοί σκοποί της Συνόδου ήταν ο τερματισμός του εκκλησιαστικού σχίσματος και η εκρίζωση της αίρεσης. Γι' αυτόν το λόγο κλήθηκαν να παραστούν σ' αυτή οι δυό αντιπάπες, καθώς και ο πρωτεργάτης των νέων θρησκευτικών φρονημάτων, Ιωάννης Χούς. Οι δύο πρώτοι, εκφράζοντας φόβους για την ασφάλειά τους, δεν παρέστησαν προσωπικά οι ίδιοι, αλλά εκπροσωπεύθηκαν από τους απεσταλμένους τους. Όσο για τον Ιωάννη ΚΓ΄, τον φαινομενικά εγκαλούντα τη Σύνοδο, προσήλθε σ' αυτή με πολλούς ενδοιασμούς και φόβους ότι απώτερος σκοπός του αυτοκράτορα ήταν να τον εκθρονίσει επίσης και με την υποψία ότι θα καλείτο να απολογηθεί για τις βδελυρές του πράξεις που είχαν ντροπιάσει την ιερατική τιάρα, καθώς και για τα εγκλήματα που του την είχαν εξασφαλίσει. Παρ' όλα αυτά έκανε θριαμβευτικά την είσοδό του στην Κωστάντη, ακολουθούμενος από εκπροσώπους της ανωτάτης ιεραρχίας και μιά ολόκληρη παράταξη από αυλικούς του. Όλος ο κλήρος και οι επίσημοι της πόλης μαζύ με τα πλήθη των πολιτών βγήκαν σε προϋπάντησή του. Μπροστά του έρχονταν τα όστια. Πάνω του, ένα χρυσό κουβούκλιο φέρονταν από τέσσερες ανώτερους δικαστικούς εκπροσώπους. Τα αστραφτερά άμφια των καρδιναλίων και των ευγενών παρουσίαζαν ένα επιβλητικό θέαμα.

Ταυτόχρονα ένας άλλος οδοιπόρος έμπαινε στην Κωστάντη. Ο Χούς, γνωρίζοντας καλά τον κίνδυνο που τον απειλούσε, αποχωρίσθηκε από τους φίλους του σαν να δεν θα τους ξανάβλεπε πιά, και ξεκίνησε για το ταξίδι ξέροντας ότι τον οδηγούσε στον τόπο του μαρτυρίου. Παρ' όλο ότι είχε την εγγύηση του βασιλιά της Βοημίας εξασφαλισμένη και έλαβε επίσης άλλο ένα τέτοιο πιστοποιητικό από τον αυτοκράτορα Σιγισμούνδο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού,

εκείνος φρόντισε να τακτοποιήσει τα πάντα, σε περίπτωση που θα αντιμετώπιζε το θάνατο.

Σ' ένα γράμμα που απηύθυνε σε φίλους του στην Πράγα ανέφερε: "Αδελφοί μου, ... φεύγω εφοδιασμένος μ' ένα πιστοποιητικό ελεύθερης κυκλοφορίας για να συναντήσω τους πολυάριθμους και θανάσιμους εχθρούς μου ... Εμπιστεύομαι καθολοκληρία στον Παντοδύναμο Θεό και Σωτήρα μου. Πιστεύω ότι θα εισακούσει τις ένθερμες προσευχές σας για να μου δώσει να μιλήσω σύμφωνα με τη δική Του σοφία και σύνεση ώστε να μπορέσω να τους αντικρούσω. Επίσης να με ενισχύσει στην αλήθεια με το πνεύμα Του το Άγιο, ώστε να αντιμετωπίσω με θάρρος πειρασμούς, φυλάκιση και, άν χρειασθεί, και το σκληρό ακόμη θάνατο. Ο Ιησούς Χριστός υπέφερε για κείνους που αγαπούσε πάνω απ' όλα. Πρέπει λοιπόν να απορούμε για το παράδειγμα που μας άφησε ώστε να μπορέσομε και εμείς να υποφέρομε τα πάντα με καρτερικότητα για την ίδια μας τη σωτηρία; Αυτός είναι Θεός, εμείς είμαστε τα πλάσματά Του. Αυτός είναι Κύριος, εμείς είμαστε δούλοι Του. Αυτός είναι Κυρίαρχος του κόσμου, ενώ εμείς είμαστε ευτελείς αμαρτωλοί. Και όμως Αυτός υπέφερε. Γιατί λοιπόν να μή υποφέρομε και εμείς, αφού τα παθήματα σκοπό έχουν την κάθαρσή μας; Επομένως, αγαπητοί μου, αν ο θάνατός μου πρόκειται να συντελέσει στη δόξα Του, προσεύχεσθε να είναι σύντομος και να με αξιώσει 'ο Θεός' να υποστώ με υπομονή όλα τα δεινοπαθήματά μου. Αλλ' άν είναι προτιμότερο να επιστρέψω κοντά σας, ας προσευχηθούμε στο Θεό να επιστρέψω χωρίς να κηλιδωθώ, δηλαδή χωρίς να έχω παραβεί ούτε κατά κεραία την αλήθεια του ευαγγελίου για να κληροδοτήσω στους αδελφούς μου ένα αξιομίμητο παράδειγμα. Πιθανόν λοιπόν να μη ξαναντικρύσετε στην Πράγα το πρόσωπό μου. Αλλ' αν το θέλημα του Παντοδύναμου Θεού είναι να χαρισθώ σ' εσάς, τότε ας προχωρήσομε με σταθερότερη καρδιά στη γνώση και στην αγάπη του νόμου Του." (Bonnechose, Τόμ. 1, σελ. 147-148.)

Σ' ένα άλλο γράμμα πρός ένα ιερέα που είχε γίνει πιστός μαθητής του ευαγγελίου, ο Χούς αναφέρονταν με μεγάλη ταπεινοφροσύνη στα προσωπικά του σφάλματα, κατακρίνοντας τον εαυτό του για "την ικανοποίηση που είχε αισθανθεί φορώντας τα πολυτελή άμφια και για τον καιρό που άφησε να πάει χαμένος με ανάξιες λόγου ασχολίες." Κατόπιν πρόσθετε τις ακόλουθες συγκινητικές παραινέσεις: "Είθε τη σκέψη σου να απασχολεί η δόξα του Θεού και η σωτηρία των ψυχών και όχι η απόκτηση προνομίων και πρόσκαιρων αγαθών. Πρόσεχε μη επιδίδεσαι, στο στολισμό του σπιτιού σου περισσότερο από το στολισμό της ψυχής σου. Και πάνω

απ' όλα, δώσε όλη σου την προσοχή στο πνευματικό οικοδόμημα. Έσο ευλαβικός και καταδεκτικός πρός τους φτωχούς και μη αφανίζεις την υγεία με τις θρησκευτικές υπερβολές. Αν δεν αλλάξεις τη ζωή σου αποφεύγοντας τους πλεονασμούς, φοβούμαι ότι θα τιμωρηθείς σκληρά σαν εμένα ... Ξέρεις τι πρεσβεύω αφού από μικρός δέχθηκες τις διδασκαλίες μου. Ώστε δεν είναι ανάγκη να σου γράψω περισσότερα. Αλλά σε εξορκίζω με τα ελέη του Κυρίου μας, να μη με μιμηθείς σε καμιά από τις ματαιότητες όπου με είδες να παρασύρομαι." Στο φάκελο της επιστολής πρόσθετε: "Σε εξορκίζω, φίλε μου, να μη ξεσφραγίσεις το φάκελλο αυτό παρά μόνο αφού βεβαιωθείς για το θάνατό μου." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 1, σελ. 148-149.)

Κατά τη διαδρομή του ταξιδιού ο Χούς είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει παντού τα αποτελέσματα της διάδοσης των διδαχών του και την ευμενή υποδοχή που τις επιφύλασσε ο λαός. Τα πλήθη συνωστίζονταν να τον ιδούν από κοντά και, σε μερικά μέρη, οι επίσημοι της πόλης βάδιζαν πλάϊ του στους δρόμους.

Φθάνοντας στην Κωστάντη, στην αρχή απολάμβανε μεγάλη ελευθερία. Στο πιστοποιητικό ελεύθερης κυκλοφορίας από μέρους του αυτοκράτορα, πρόσθεσε και ο πάπας τη δική του προσωπική εγγύηση. Λίγο αργότερα όμως, κατά παράβαση των επισήμων και επανειλημμένων αυτών βεβαιώσεων, ο Μεταρυθμιστής συνελήφθηκε κατόπιν διαταγής του πάπα και των καρδιναλίων, και ρίχθηκε μέσα σε μιά φρικαλέα φυλακή. Σε λίγο τον μετέφεραν σ' ένα οχυρό στην όχθη του Ρήνου ποταμού και εκεί τον κρατούσαν σε απομόνωση. Ελάχιστα κερδισμένος από τη δόλια αυτή πράξη του, ο πάπας βρέθηκε σε λίγο ο ίδιος φυλακισμένος στο ίδιο εκείνο μπουντρούμι. (ίδιο μέρος, Τόμ. 1, σελ. 247.) Η Σύνοδος τον κήρυξε ένοχο για τα πιό βδελυρά εγκλήματα, μεταξύ άλλων, για ανθρωποκτονία, σιμωνία και μοιχεία—"ακατανόμαστα ανοσιουργήματα" σύμφωνα με την καταδικαστική απόφαση της Συνόδου. Κηρύχθηκε έκπτωτος και ρίχθηκε στη φυλακή. Έκπτωτοι επίσης κηρύχθηκαν και οι άλλοι δύο πάπες και στη θέση τους εξέλεξαν ένα νέο ποντίφηκα.

Αν και ο πάπας αποδείχθηκε ένοχος για βαρύτερα ακόμη εγκλήματα από εκείνα για τα οποία ο Χούς κατέκρινε ποτέ τον κλήρο και για τα οποία απαιτούσε τη Μεταρύθμιση, η ίδια μολαταύτα Σύνοδος που καθαίρεσε τον ποντίφικα, ανέλαβε μετά να εξοντώσει το Μεταρυθμιστή. Η φυλάκιση του Χούς προκάλεσε μεγάλη αγανάκτηση στη Βοημία. Εβυπόληπτοι άνθρωποι με κύρος και δυναμικότητα απηύθυναν στη Σύνοδο έντονες διαμαρτυρίες για το ανοσιούργημα αυτό. Ο αυτοκράτορας που απεχθάνονταν την παραβίαση του εγγυητικού πιστοποιητικού ασφαλείας, αντέδρασε

στις μηχανορραφίες των εχθρών του Χούς. Αλλ' αυτοί οι τελευταίοι, κακοήθεις και αποφασισμένοι για όλα, προσπάθησαν να εκμεταλλευθούν τις προκαταλήψεις, τους φόβους και τον εκκλησιαστικό ζήλο του Σιγισμούνδου. Επεδίωξαν με μακροσκελή επιχειρήματα να αποδείξουν όχι "η τήρηση του λόγου δεν ισχύει όταν δίνεται σε άτομα αιρετικά ή ύποπτα για αίρεση, έστω και αν αυτά ήταν εφοδιασμένα με πιστοποιητικά ασυλίας από αυτοκράτορες και βασιλείς." (Jacques Lenfant, "History of the Council of Constance," Τόμ. 1, σελ. 516.) Και έτσι η γνώμη τους υπερίσχυσε.

Εξαντλημένος από την αρρώστεια και την ειρκτή, αφού ο μολυσμένος αέρας της φυλακής του προξένησε έναν υψηλό πυρετό που τον έφερε στο χείλος σχεδόν του θανάτου, ο Χούς κλήθηκε κάποτε να παρουσιασθεί στη Σύνοδο. Βαρειά αλυσοδεμένος στάθηκε μπροστά στον αυτοκράτορα ο οποίος είχε δώσει το λόγο της τιμής του ότι θα τον προστάτευε. Κατά τη μακρά διαδικασία υποστήριξε ατρόμητος την αλήθεια και, παρουσία των συγκεντρωμένων εκκλησιαστικών και πολιτικών εξοχοτήτων, διαμαρτυρήθηκε έντονα κατά της ασυδοσίας της ιεραρχίας. Όταν του ζήτησαν να διαλέξει ανάμεσα στην ανάκληση των φρονημάτων του και στο θάνατο, προτίμησε το μαρτυρικό τέλος.

Η χάρη του Θεού ήταν εκείνη που τον ενίσχυε. Στις κρίσιμες εβδομάδες που μεσολάβησαν μέχρι να εκδοθεί, η τελική απόφαση, μιά ουράνια γαλήνη κατέλαβε την ψυχή του. Σ' ένα φίλο του έγραφε: "Γράφω αυτό το γράμμα από τη φυλακή μου, με αλυσοδεμένο χέρι, περιμένοντας την αυριανή θανατική μου καταδίκη ... Όταν ξανανταμώσομε με τη χάρη του Ιησού Χριστού, στη γλυκειά ατμόσφαιρα της μελλοντικής ζωής, τότε θα μάθεις με τι μεγάλη ευσπλαχνία μου αποκαλύφθηκε ο Θεός και πόσο αποτελεσματικά με υποστήριξε μέσα στους πειρασμούς και στις δοκιμασίες μου." (Bonnechose, Τόμ. 2, σελ. 67.)

Από τα ζοφερά σκοτάδια του κελλιού του διέκρινε το θρίαμβο της πραγματικής πίστης. Στον ύπνο του βρέθηκε στην Πράγα, στην εκκλησία της Βηθλεέμ όπου είχε εφημερεύσει, και είδε τον πάπα και τους επισκόπους του να καταγίνονται με το σβύσιμο των προσωπογραφιών του Χριστού που είχε ζωγραφίσει στους τοίχους της εκκλησίας. "Το όνειρο αυτό τον λύπησε βαθειά. Αλλά την επομένη νύχτα ονειρεύθηκε πολλούς ζωγράφους να επιδίδονται στην αναστήλωση των φυσιογνωμιών εκείνων που τώρα γίνονταν ακόμη περισσότερες και αποδίδονταν με ζωηρότερα χρώματα. Μόλις τελείωσαν την εργασία τους, οι ζωγράφοι, περιτρυγυρισμένοι από ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων, φώναξαν: "Ας έρθουν τώρα ο πάπας

και οι επίσκοποι. Δεν θα μπορέσουν ποτέ πιά να τις ξανασβύσουν!"" Διηγούμενος το όνειρό του ο Μεταρρυθμιστής παρατήρησε. "Το πιστεύω πραγματικά ότι η εικόνα του Χριστού δεν θα σβυσθεί ποτέ. Προσπάθησαν να την εξαλείψουν, αλλά θα απεικονισθεί πάλι απ' αρχής μέσα σ' όλες γενικά τις καρδιές και από ιεροκήρυκες πολύ ικανότερους από μένα." (D' Aubigne, Τόμ. 1, σελ. 6.)

Για τελευταία φορά ο Χούς οδηγήθηκε μπροστά στη Σύνοδο. Ήταν μιά τεράστια εκθαμβωτική σύναξη, όπου παρευρίσκονταν ο αυτοκράτορας, οι πρίγκηπες της αυτοκρατορίας, οι βασιλικοί απεσταλμένοι, καρδινάλιοι, επίσκοποι και ιερείς και ένα πελώριο πλήθος λαού που είχαν συγκεντρωθεί για να παρακολουθήσουν το γεγονός της ημέρας. Από όλα τα μέρη της Χριστιανωσύνης είχαν συναχθεί οι αυτόπτες μάρτυρες του πρώτου εκείνου μεγάλου ολοκαυτώματος στό βωμό του μακρυνού αγώνα που θα κατέληγε μια μέρα στην ελευθερία της συνείδησης.

Όταν τον κάλεσαν να δώσει την τελική του απάντηση, ο Χούς δήλωσε ότι εμμένει στις απόψεις του και, στηρίζοντας το διαπεραστικό του βλέμμα στό πρόσωπο του μονάρχη, που με τέτοια ελαφρή συνείδηση είχε παραβεί το λόγο της τιμής του, δήλωσε: "Απεφάσισα οικειοθελώς να παραστώ στην παρούσα Σύνοδο βασιζόμενος στη δημόσια προστασία και στην εμπιστοσύνη μου πρός τον αυτοκράτορα ο οποίος βρίσκεται παρών σ' αυτή την αίθουσα." (Bonnechose, Τόμ. 2, σελ. 84.) Το πρόσωπο του Σιγισμούνδου έγινε κατακόκκινο ενώ τα βλέμματα όλων μέσα στην αίθουσα στρέφονταν πρός αυτόν.

Αφού βγήκε η απόφαση, άρχισε η τελετή του εξευτελισμού. Οι επίσκοποι έντυσαν τον αιχμάλωτό τους με τα ιερατικά άμφια που φορώντας τα εκείνος παρατήρησε: "Και στον Κύριό μας Ιησού Χριστό φόρεσαν λευκή χλαμύδα για εξευτελισμό, όταν ο Ηρώδης Τον έστειλε στον Πιλάτο." (ίδιο μέρος, Τόμ. 2, σελ. 86.) Όταν του πρόσφεραν άλλη μιά ευκαιρία να ανακαλέσει τις πεποιθήσεις του, εκείνος στράφηκε στα πλήθη και είπε: "Αλλά τότε με τι πρόσωπο θα αντικρύσω τον ουρανό; Πως θα ατενίσω στα πλήθη των ανθρώπων στα οποία έχω κηρύξει το γνήσιο ευαγγέλιο; Όχι! Η αιώνια σωτηρία τους έχει για μένα πολύ μεγαλύτερη αξία από τούτο το τιποτένιο το κορμί που οδηγείται τώρα στο θάνατο." Του αφήρεσαν τότε τα άμφια το ένα μετά το άλλο και κάθε επίσκοπος τραβώντας από ένα, πρόφερε και μιά κατάρα εκπληρώνοντας έτσι τον καθορισμένο ρόλο του κατά την τελετή. "Του έβαλαν μετά στο κεφάλι ένα κωνικό σκούφο, μιά χάρτινη μίτρα σε σχήμα πυραμίδας, όπου ήταν ζωγραφισμένες απαίσιες φυσιογνωμίες δαιμόνων και η λέξη "Αρχιαιρεσιάρχης" γραμμένη στην όψη της κατά τρόπο

ευκρινέστατο. “Με μεγάλη μου χαρά, ώ Ιησού,” είπε ο Χούς, “φορώ το επαίσχυντο αυτό διάδημα για Σένα που φόρεσες στεφάνι ακάνθινο για μένα.”” Αφού τον έντυσαν έτσι, οι ιεράρχες τότε του είπαν: “Και τώρα παραδίνομε την ψυχή σου στο διάβολο.” “Και εγώ,” απάντησε ο Χούς, “στα χέρια Σου, Κύριε Ιησού Χριστέ, παραδίνω το πνεύμα μου, επειδή Συ με λύτρωσες.” (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 7.)

Τότε τον παρέδωσαν στις πολιτικές αρχές που τον οδήγησαν στον τόπο της εκτέλεσης. Σχηματίσθηκε μιά ατέλειωτη πομπή από εκατοντάδες ενόπλους, από ιερείς και επισκόπους ντυμένους με τα χρυσοποίκιλτα ράσα τους, και από κατοίκους της Κωστάντης. Δεμένο τώρα στον πάσαλο και με τη φωτιά έτοιμη για άναμμα, κάλεσαν το μάρτυρα μιά τελευταία φορά να σώσει τη ζωή του αποκηρύσσοντας τις πλάνες του. “Ποιες πλάνες να αποκηρύξω;” ρώτησε αυτός. “Δεν βλέπω να είμαι ένοχος για καμιά. Μάρτυράς μου είναι ο Θεός ότι με όσα έγραψα η κήρυξα ένα μόνα σκοπό είχα κατά νού, να σώσω ψυχές από την αμαρτία και την απώλεια. Επομένως με μεγάλη μου χαρά θα σφραγίσω με το αίμα μου τα όσα είπα και έγραψα.” (’ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 7.) Μόλις βρέθηκε ζωσμένος από τις φλόγες άρχισε να ψάλει: “Ιησού, Υιέ Δαυίδ, ελέησέ με” και εξακολούθησε να ψάλει μέχρι που η φωνή του έσβυσε για πάντα.

Και αυτοί ακόμη οι εχθροί του έμειναν κατάπληκτοι από την ηρωική αντοχή του. ‘Ενας ένθερμος θιασώτης του παπισμού, περιγράφοντας το μαρτυρικό θάνατο του Χούς και του Ιερώνυμου που τον ακολούθησε σε λίγο, έγραψε: “Και οι δύο έδειξαν μεγάλη σταθερότητα πνεύματος μέχρι την τελευταία τους στιγμή· Ετοιμάσθηκαν για τη φωτιά σαν να πήγαιναν σε γαμήλια τελετή. Δεν έβγαλαν ούτε μιά κραυγή πόνου. Όταν υψώνονταν γύρω τους οι φλόγες, αυτοί άρχισαν να ψάλουν ύμνους και η μανία της φωτιάς δεν κατάφερε να σταματήσει τις υμνωδίες τους.” (’Ιδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 7.)

Όταν το σώμα του Χούς είχε ολότελα καταναλωθεί, μάζεψαν τις στάχτες του και το γύρω χώμα όπου είχαν κατακαθήσει και τις πέταξαν στο Ρήνο ποταμό που τις έσυρε στη θάλασσα. Μάταια πίστευαν οι διώκτες του ότι είχαν ξεριζώσει τις αλήθειες που κήρυξε. Ούτε μπορούσαν ποτέ να φαντασθούν ότι οι στάχτες του, σκορπισμένες στη θάλασσα, θα γίνονταν σπόρος σπαρμένος σ’ όλες τις χώρες της γής και ότι σε εδάφη που ήταν ακόμη άγνωστα θα έφερνε και εκεί αφθονία καρπού σαν μαρτυρία της αλήθειας. Η ηχώ της φωνής που είχε ακουσθεί από τη συνοδική αίθουσα της Κωστάντης θα αντιλαλούσε σ’ όλες τις επερχόμενες γενεές. Ο Χούς δεν υπήρχε πιά. Αλλά οι αλήθειες για τις οποίες είχε προσφέρει τη ζωή του σπονδή, δεν επρόκειτο να χαθούν ποτέ. Το πιστό, καρτερικό του

παράδειγμα θα ενέπνεε χιλιάδες ανθρώπων να μείνουν σταθεροί στην αλήθεια, αντιμετωπίζοντας βασανιστήρια και θάνατο. Η εκτέλεσή του ξεσκέπασε στα μάτια ολόκληρου του κόσμου την καταχθόνια αγριότητα της Ρώμης. Χωρίς να το συναισθάνονται, οι εχθροί της αλήθειας προήγαγαν μόνο το σκοπό που μάταια αγωνίζονταν να καταστείλουν.

Άλλη μιά μαρτυρική σκηνή έμελλε να στηθεί στην Κωστάντη. Άλλο ένα θύμα έπρεπε να μαρτυρήσει για την αλήθεια. Αποχαιρετώντας τον Χούς όταν έφευγε για τη Σύνοδο, ο Ιερώνυμος τον παρότρυνε με θάρρος και τον διαβεβαίωνε ότι σε περίπτωση κινδύνου, αυτός ο ίδιος θα έσπευδε να τον βοηθήσει. Όταν πληροφορήθηκε ότι ο Μεταρρυθμιστής είχε κλεισθεί στη φυλακή, ο πιστός εκείνος μαθητής ετοιμάσθηκε αμέσως να τηρήσει την υπόσχεσή του. Χωρίς κανένα έγγραφο ασφαλείας, με ένα μοναδικό σύντροφο, ξεκίνησε για την Κωστάντη. Φθάνοντας όμως στην πόλη, αντελήφθηκε ότι είχε μόνο εκθέσει τον εαυτό του σε κίνδυνο, χωρίς την παραμικρή πιθανότητα να κατορθώσει κάτι για την απελευθέρωση του Χούς. Σε λίγο έφευγε από την πόλη, αλλά στο δρόμο της επιστροφής τον συνέλαβαν και τον έφεραν πίσω, βαρειά αλυσοδεμένο και συνοδευόμενο από μιά στρατιωτική ομάδα. Στην πρώτη του εμφάνιση μπροστά στη Σύνοδο, κάθε προσπάθεια που κατέβαλε να απαντήσει στις εναντίον του κατηγορίες, χάνονταν μέσα στις φωνές: "Στις φλόγες. Στείλτε τον στις φλόγες." (Bonnechose, Τόμ. 1, σελ. 234.) Τον έριξαν στη φυλακή και τον αλυσόδεσαν σε μιά τέτοια στάση που του προξενούσε δυνατούς πόνους και τον συντηρούσαν με νερό και ψωμί. Σε λίγους μήνες, οι κακουχίες της φυλακής τον εξασθένισαν σε σημείο που κινδύνεψε να πεθάνει. Από φόβο τότε ότι θα τους ξέφευγε, οι εχθροί του μέτριασαν την αγριότητά τους. Τον κράτησαν όμως στη φυλακή ένα χρόνο ολόκληρο.

Ο θάνατος του Χούς δεν έφερε τα αποτελέσματα που περίμεναν οι παπιστές. Η παραβίαση του εγγυητικού πιστοποιητικού είχε προκαλέσει μια καταιγίδα διαμαρτυριών. Γι' αυτό η Σύνοδος απεφάσισε αντί να στείλει τον Ιερώνυμο στή φωτιά, να τον αναγκάσει με κάθε τρόπο να αποκηρύξει τα φρονήματά του. Τον οδήγησαν μπροστά στή συνέλευση και του πρότειναν να εκλέξει: ή να αποκηρύξει ή να καεί ζωντανός. Αν αυτή η πρόταση του γίνονταν στα πρώτα στάδια της φυλάκισής του, ο θάνατος θα μπορούσε να θεωρηθεί ευχής έργο μπροστά στα ακαταλόγιστα μαρτύρια που περνούσε τότε. Τώρα όμως εξουθενημένος από την αρρώστεια, από τις κακουχίες της φυλακής και τη βασανιστική εναγώνια προσμονή, αποχωρισμένος από τους φίλους του και αποκαρδιωμένος από το θάνατο

του Χούς, ο Ιερώνυμος έχασε το ψυχικό του σθένος και συγκατατέθηκε να δεχθεί την πρόταση του συνεδρίου. Έδωσε υπόσχεση να επιστρέψει στην Καθολική Εκκλησία και παραδέχθηκε σωστή τη συνοδική απόφαση που καταδίκαζε τα συγγράμματα του Ουΐκλιφ και του Χούς, με την εξαίρεση όμως "των ιερών αληθειών" που περιέχονταν σ' αυτές. (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2, σελ. 141.)

Με το συμβιβασμό αυτόν ο Ιερώνυμος προσπάθησε να καθησυχάσει τη συνείδησή του και να αποφύγει το θάνατο. Η μοναξιά της φυλακής όμως τον συνέφερε και μόνο τότε κατάλαβε τι είχε κάνει. Αναλογίσθηκε το θάρρος και την πιστότητα του Χούς και τη σύγκρινε με τη δική του άρνηση της αλήθειας. Σκέφθηκε το Θείο Δάσκαλό του, στην υπηρεσία του οποίου είχε αφιερώσει τον εαυτό του και ο οποίος για χάρη του είχε υποστεί το σταυρικό θάνατο. Πρίν να υποκύψει, ο Ιερώνυμος, μέσα σε όλα του τα βάσανα, πάντα έβρισκε παρηγοριά στη βεβαιότητα της χάρης του Θεού. Τώρα όμως η ψυχή του παραδέρνονταν από τύψεις και αμφιβολίες. Τόξερε ότι και σε άλλες πολλές ακόμη παραχωρήσεις θα είχε να υποβληθεί προτού να ειρηνεύσει με τη Ρώμη. Έβλεπε ότι το μονοπάτι που είχε πάρει οδηγούσε αποκλειστικά στην ολοκληρωτική αποστασία. Και τότε πήρε την απόφαση: για μερικά ακόμη βάσανα δε θα κατέληγε να αρνηθεί τον Κύριό του.

Σε λίγο τον οδήγησαν πίσω πάλι στο συνέδριο. Οι δικαστές δεν είχαν μείνει ικανοποιημένοι από την υποχώρησή του. Η δίψα του αίματος, κεντρισμένη με το θάνατο του Χούς, ζητούσε καινούργια θύματα. Μόνο με τη χωρίς όρους υποταγή του θα μπορούσε ο Ιερώνυμος να σώσει τη ζωή του. Αλλ' αυτός ήταν τώρα αποφασισμένος να ομολογήσει την πίστη του και να ακολουθήσει τον αδελφικό του φίλο και μάρτυρα μέχρι τις φλόγες.

Αποκήρυξε την προηγούμενη ανάκλησή του και όπως κάθε μελλοθάνατος, ζήτησε επίσημα να του δοθεί η ευκαιρία να απολογηθεί. Φοβούμενοι την απήχηση των λόγων του, οι ιεράρχες επέμεναν ότι το μόνο που είχε να κάνει ήταν να παραδεχθεί ή να αποποιηθεί τις εναντίον του κατηγορίες. Ο Ιερώνυμος διαμαρτυρήθηκε για μια τέτοια σκληρότητα και αδικία. "Τριακόσιες σαράντα μέρες με κρατάτε κλεισμένο," είπε, "σε μιά απαίσια φυλακή μέσα στη βρώμα και τη δυσωδία, μέσ' την αηδία και την παντελή ένδεια. Με φέρνετε μετά μπροστά σας και αφού ακούτε τους θανάσιμους εχθρούς μου, εμένα αρνείσθε να με ακούσετε ... Αν πραγματικά εσείς είσθε σοφοί άνθρωποι και τα φώτα του κόσμου, προσέξτε καλά μη εγκληματίσετε κατά της δικαιοσύνης. Όσο για μένα, δεν είμαι παρά ένας αδύναμος θνητός. Η ζωή μου μηδαμινή αξία έχει. Γι' αυτό όταν σας

ικετεύω να μη εκδώσετε μια άδικη απόφαση, μιλώ περισσότερο από ενδιαφέρον για σας, παρά για μένα." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2, σελ. 146-7.)

Τελικά η αίτησή του έγινε δεκτή. Μπροστά στους δικαστές, του ο Ιερώνυμος γονάτισε και προσευχήθηκε το Άγιο Πνεύμα να κατευθύνει τις σκέψεις και τα λόγια χου, ώστε να μη πεί τίποτε αντίθετο πρός την αλήθεια ή ανάξιο του Κυρίου του. Στην περίπτωσή του, εκπληρώθηκε την ημέρα εκείνη η υπόσχεση του Κυρίου στους πρώτους μαθητές: "Ενώπιον έτι ηγεμόνων και βασιλέων θέλετε φερθεί ένεκεν Εμού ... όταν δε σας παραδίδωσι, μη μεριμνήσητε πώς, ή τι θέλετε λαλήσει· διότι θέλει σας δοθεί εν εκείνη τη ώρα τι πρέπει να λαλήσητε. Επειδή σεις δεν είσθε οι λαλούντες, αλλά το Πνεύμα του Πατρός σας το οποίον λαλεί εν υμίν." (Ματθ. 10:18-20.)

Τα λόγια του Ιερώνυμου προκάλεσαν βαθειά εντύπωση και θαυμασμό και σ' αυτούς ακόμη τους εχθρούς του. Ένα χρόνο ολόκληρο μέσα στην απομόνωση της φυλακής, δεν μπορούσε ούτε να διαβάσει ούτε και να δεί καλά-καλά, ζώντας σ' ένα μεγάλο φυσικό και πνευματικό άγχος. Και όμως τα επιχειρήματά του τα παρουσίασε με τέτοια σαφήνεια και δυναμικότητα, σα να είχε κάθε ευκαιρία για να προμελετήσει την αγόρευσή του. Επέστησε την προσοχή των ακροατών του σε ένα μακροσκελή κατάλογο αγίων ανθρώπων που είχαν άδικα καταδικασθεί. Σε κάθε σχεδόν γενεά, ανέκαθεν υπήρξαν εκείνοι που ενώ επεδίωκαν την ηθική ανάταση των συγχρόνων τους, κατακρίθηκαν και εκδιώχθηκαν, αν και μεταγενέστερα αποδείχθηκε ότι ήταν εντιμόχατοι. Και ο ίδιος ο Χριστός καταδικάσθηκε σαν κακοποιός από άδικους δικαστές.

Στην πρώτη του αποκήρυξη, ο Ιερώνυμος είχε συγκατατεθεί στη δικαιοσύνη που η σύνοδος είχε απονέμει με την καταδικαστική απόφαση του Χούς. Τώρα όμως εξέφρασε τη μεταμέλειά του και κατέθεσε υπερασπιζόμενος την αθωότητα και την άγια συμπεριφορά του μάρτυρα. "Τον γνώριζα από τότε που ήμουν παιδί ακόμη·" είπε. "Ήταν εξαιρετικός άνθρωπος, δίκαιος και άγιος. Παρά την αθωότητά του όμως καταδικάσθηκε ... Και εγώ είμαι τώρα έτοιμος να πεθάνω. Δεν πρόκειται να υποχωρήσω προστά στα βασανιστήρια που μου ετοιμάζουν οι εχθροί και οι ψευδομάρτυρές μου. Αυτοί θα δώσουν λόγο μιά μέρα για τις απάτες τους μπροστά στο μεγάλο Θεό τον οποίο τίποτε δεν μπορεί να εξαπατήσει." (Bonnechose, Τόμ. 2, σελ. 151.)

Μεμφόμενος τώρα τον εαυτό του γιατί είχε αρνηθεί την αλήθεια, ο Ιερώνυμος συνέχισε: "Απ' όλες τις αμαρτίες που διέπραξα από τη νειότη μου, καμιά δε ζυγίζει βαρύτερα στη σκέψη μου και καμιά δεν πιέζει καταθλιπτικότερα τη συνείδησή μου απ' αυτήν

που διέπραξα μέσα σε τούτη τη μοιραία αίθουσα όταν συγκατένευσα στην κατάφωρη αδικία που διαπράχθηκε κατά του Ουΐκλιφ και κατά του Ιωάννη Χούς, του αγίου εκείνου μάρτυρα, φίλου και δασκάλου μου. Μάλιστα! Την εξομολογούμαι από τα βάθη της καρδιάς μου και δηλώνω με αποτροπιασμό ότι από επαίσχυντη λιγοψυχία, από φόβο για το θάνατο, καταδίκασα τις διδαχές τους. Γι' αυτό και ικετεύω ... τον Παντοδύναμο Θεό να ευδοκήσει να συγχωρήσει τις αμαρτίες μου και ιδιαίτερα αυτήν εδώ τη βδελυρότερη απ' όλες." Δείχνοντας με το δάχτυλό τους δικαστές του, είπε με σταθερή φωνή: "Καταδικάσατε τον Ουΐκλιφ και τον Ιωάννη Χούς όχι επειδή διασάλευαν τα δόγματα της εκκλησίας, αλλά απλούστατα επειδή καυτηρίαζαν τα σκάνδαλα του κλήρου, την επιδεικτικότητά τους, την υπερηφάνειά τους και όλα τα ανοσιουργήματα των μητροπολιτών και των ιερέων. Όσα εκείνοι πιστοποίησαν—πράγματα εξάλλου αμετάκλητα—το ίδιο και εγώ πρεσβεύω και διακηρύττω όπως και αυτοί."

Εδώ τα λόγια του διεκόπηκαν. Τρέμοντας από οργή οι εκκλησιάρχες φώναζαν: "Τι μεγαλύτερη απόδειξη χρειαζόμαστε; Εδώ έχομε μπροστά στα μάτια μας τον πιό αδιάλλακτο αιρετικό."

Αδιαφορώντας για το σάλο, ο Ιερώνυμος αναβόησε: "Τι; νομίζετε ότι φοβούμαι να πεθάνω; Ένα ολόκληρο χρόνο με κρατήσατε σε μιά απαίσια φυλακή, φρικιαστικότερη και απ' αυτόν το θάνατο. Μου φερθήκατε σκληρότερα από ότι θα φερόσασταν σ' ένα Τούρκο, έναν Εβραίο ή ειδωλολάτρη. Σάπισε κυριολεκτικά η σάρκα μου πάνω στα κόκκαλά μου. Αλλά δεν παραπονούμαι, επειδή οι θρηνωδίες δεν ταιριάζουν σε ανθρώπους με ήθος και καρδιά. Δε μπορώ όμως να μη εκφράσω την κατάπληξή μου για μιά τέτοια μεγάλη βαρβαρότητα πρός ένα Χριστιανό." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2, σελ, 151-153.)

Νέα θύελλα οργής ξέσπασε και τότε, έσυραν βιαστικά τον Ιερώνυμο στη φυλακή. Υπήρχαν όμως μερικά άτομα στη Σύνοδο που τα λόγια του τους έκαναν βαθειά εντύπωση και είχαν την επιθυμία να τον σώσουν. Δέχθηκε την επίσκεψη σημαντικών προσώπων της εκκλησιαστικής ιεραρχίας που προσπάθησαν να τον πείσουν να δηλώσει υποταγή στη Σύνοδο. Του έκαναν τις πιό δελεαστικές προτάσεις, αν ήθελε μόνο να αποκηρύξει τον ανταγωνισμό του κατά της Ρώμης. Αλλά όπως ο Κύριός του όταν Του πρόσφεραν τη δόξα του κόσμου, έμεινε και αυτός ανένδοτος.

"Θα κάνω ένορκη αποκήρυξη," είπε, "αν μου αποδείξετε από τις Άγιες Γραφές ότι πλανώμαι." "Οι Άγιες Γραφές!" φώναξε αγανακτισμένος ένας από τους επισκέπτες εκείνους του πειρασμού. "Όλα

πρέπει να τα κρίνομε με τις Άγιες Γραφές; Ποιός είναι σε θέση να τις καταλάβει αν δεν τις εξηγήσει πρώτα η εκκλησία;"

"'Ωστε λοιπόν οι ανθρώπινες παραδόσεις είναι πιό αξιόπιστες από το ευαγγέλιο του Σωτήρα μας;" αποκρίθηκε ο Ιερώνυμος. "Ο Παύλος δεν παρότρυνε με τις επιστολές του τους πιστούς να ακούν τις παραδόσεις των ανθρώπων, αλλά τους συμβούλευε να ερευνούν τις Γραφές."

"Αιρετικέ!" ήταν η απάντηση. "Κρίμα στην ώρα που έχασα για να σε πείσω. Το βλέπω ότι εσένα σε διευθύνει ο διάβολος." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 10.)

Με την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης οδήγησαν τον Ιερώνυμο στό ίδιο ακριβώς σημείο όπου ο Χούς είχε καταθέσει τη ζωή του. Ενώ βάδιζε έψαλλε, με το πρόσωπο φωτισμένο από χαρά και ειρήνη. Είχε στηλώσει το βλέμμα στο Χριστό. Ο θάνατος δεν του προξενούσε πια φόβο. Όταν ο δήμιος γλίστρησε από πίσω του για να βάλει φωτιά στα στιβιασμένα ξύλα, ο μάρτυρας του μίλησε: "Μη διστάζεις ναρθείς μπροστά μου. Άναψε τη φωτιά κατά πρόσωπο. Αν φοβόμουν, δε θα βρισκόμουν εδώ."

Τα τελευταία λόγια του, ξεχωρίζοντας ανάμεσα στο θρόισμα της φλόγας που τον έζωνε, ήταν λόγια προσευχής. "Κύριε, Παντοδύναμε Πατέρα," είπε, "ευσπλαχνίσου με και συγχώρησε τις αμαρτίες μου. Επειδή το ξέρεις ότι πάντοτε αγάπησα την αλήθεια Σου." (Bonnechose, Τόμ. 2, σελ. 168.) Στο σημείο αυτό η φωνή του έσβυσε, αλλά τα χείλη του εξακολουθούσαν να κινούνται προσευχόμενα. Όταν η φωτιά τέλειωσε το έργο της, οι στάχτες της σωρού του μάρτυρα μαζεύθηκαν και πετάχθηκαν, όπως και του Χούς, στο Ρήνο ποταμό.

Αυτό ήταν το τέλος των πιστών φωτοφόρων του Θεού. Το φώς όμως των αληθειών του ευαγγελίου, το φώς του ηρωϊκού παραδείγματος τους, δεν ήταν δυνατό να σβύσει. Αν μπόρεσαν ποτέ οι άνθρωποι να κάνουν τον ήλιο να βγεί έξω απ' την τροχιά του, άλλο τόσο μπόρεσαν να εμποδίσουν και την ανατολή της ημέρας εκείνης που από τότε ακόμη άρχιζε να χαράζει στον κόσμο.

Η εκτέλεση του Χούς άναψε στη Βοημία μιά πυρκαγιά από αγανάκτηση και φρίκη. Ολόκληρο το έθνος ήξερε ότι ο άνθρωπος είχε πέσει θύμα της κακεντρέχειας των κληρικών και της προδοσίας του αυτοκράτορα. Ο λαός τον αναγνώριζε για καθιερωμένο ερμηνευτή της αλήθειας και ενοχοποιούσε με το αδίκημα του εγκλήματος τη Σύνοδο που τον καταδίκασε. Οι διδασκαλίες του επέσυραν τώρα μεγαλύτερη προσοχή παρά ποτέ άλλοτε. Με την έκδοση των παπικών διαταγμάτων τα συγγράμματα του Ουΐκλιφ είχαν καταδικασθεί

να παραδοθούν στις φλόγες. Όσα όμως είχαν γλυτώσει τότε την καταστροφή, έβγαιναν από τους κρυψώνες τους και μελετώνταν, συγκρινόμενα με τη Γραφή ή με τμηματικά Γραφικά κείμενα που βρίσκονταν στην κατοχή του λαού. Αυτό ωθούσε πολλούς να ασπασθούν τη μεταρρυθμιστική πίστη.

Αλλά στη θριαμβευτική αυτή πορεία του έργου του, οι εκτελεστές του Χούς δεν έμειναν με σταυρωμένα χέρια. Παπικές και αυτοκρατορικές δυνάμεις ενωμένες, βάλθηκαν να συντρίψουν την κίνηση, και τα στρατεύματα του Σιγισμούνδου εξαπολύθηκαν σ' ολόκληρη τη Βοημία.

Αλλά τότε παρουσιάσθηκε ένας απελευθερωτής. Ο Ζήσκας, που λίγο μετά την έκρηξη του πολέμου έχασε ολότελα το φώς του, και που παρ' όλα αυτά θεωρείτο ένας από τους ικανότερους στρατηγούς της εποχής του, ανακηρύχθηκε αρχηγός των Βοημών. Έχοντας εμπιστοσύνη στη βοήθεια του Θεού και πιστεύοντας στο δίκαιο σκοπό του, ο λαός εκείνος κατόρθωσε να αντιμετωπίσει αντάξια τα ισχυρότερα στρατεύματα που ήταν δυνατό να παραταχθούν εναντίον του. Συγκεντρώνοντας διαρκώς νέες δυνάμεις, ο αυτοκράτορας επεχείρησε επανειλημμένες εισβολές στη Βοημία, αλλά με μοναδικό κάθε φορά αποτέλεσμα την εξευτελιστική οπισθοχώρηση. Οι Χουσσίτες, αψηφώντας το θάνατο, δε δείλιαζαν μπροστά σε τίποτε. Μερικά χρόνια αργότερα ο γενναίος Ζήσκας πέθανε. Τον διαδέχθηκε όμως ο Προκόπιος, εξίσου ανδρείος και δεξιότεχνος στρατηγός, που απέδειξε σε ορισμένες περιπτώσεις ικανότερο ακόμη διοικητικό.

Με την είδηση του θανάτου του τυφλού πολεμιστή, ο εχθρός έκρινε την ευκαιρία κατάλληλη για να επανακτήσει όλα τα χαμένα εδάφη. Ο πάπας ανακήρυξε τότε μιά σταυροφορία κατά των Χουσσιτών και τεράστιες στρατιωτικές δυνάμεις κάλυψαν ξανά τη Βοημία· αλλά υπέστησαν και πάλι μιά τρομερή ήττα. Δεύτερη σταυροφορία διοργανώθηκε. Όλες οι Καθολικές ευρωπαϊκές χώρες πήραν σ' αυτή μέρος, συγκεντρώνοντας στρατό, χρήματα και πολεμοφόδια. Πλήθη πολεμιστών τάχθηκαν κάτω από το παπικό λάβαρο, με την πεποίθηση ότι αυτή τη φορά η πανωλεθρία των Χουσσιτών αιρετικών ήταν γεγονός αναντίρρητο. Κρίνοντας τη νίκη εξασφαλισμένη, σύσσωμη η δύναμη των εισβολέων προσέβαλε τη Βοημία. Ο λαός παρατάχθηκε για να τους αντικρούσει. Οι δύο αντίθετες παρατάξεις πλησίαζαν διαρκώς η μιά την άλλη, μέχρι που μόνο ο ποταμός τις χώριζε. Σε αριθμό οι σταυροφορικές δυνάμεις υπερείχαν κατά πολύ. "Αντί όμως να εφορμήσουν από την απέναντι όχθη του ποταμού και να εμπλακούν σε μάχη με τους Χουσσίτες τους οποίους είχαν έρθει από τόσο μακρυά για να αντιμετωπίσουν, έστεκαν

κοιτάζοντας χωρίς να μιλούν τους πολεμιστές εκείνους." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 17.) Ξαφνικά ένας ανεξήγητος πανικός κατέλαβε το στράτευμα. Χωρίς την παραμικρή κίνηση εχθροπραξιών, η συμπαγής εκείνη μάζα διαλύθηκε και σκορπίσθηκε σα να την είχε πατάξει κάποια αόρατη δύναμη. Οι Χουσσίτες επεχείρησαν καταδιωκτική έφοδο εναντίον των υποχωρούντων, με αποτέλεσμα να εξοντώσουν χιλιάδες απ' αυτούς και να συλλέξουν πλούσια λάφυρα που έπεσαν στα χέρια τους. Ώστε ο πόλεμος αντί να εξασθενίσει οικονομικά τους Βοημούς, μάλλον τους πλούτισε.

Λίγα χρόνια αργότερα, μιά καινούργια σταυροφορία διοργανώνονταν κάτω από την αιγίδα ενός καινούργιου πάπα. Όπως και προηγουμένως, οι Καθολικές χώρες της Ευρώπης συγκέντρωσαν πάλι έμψυχο και άψυχο υλικό. Δελεαστικές αμοιβές προσφέρονταν σε όσους δέχονταν να εμπλακούν στην επικίνδυνη αυτή πολεμική επιχείρηση. Τέλεια άφεση αμαρτιών για τα πιό στυγνά εγκλήματα χορηγείτο σε κάθε σταυροφόρο. Όποιος πέθαινε στο πεδίο της μάχης τον περίμεναν πλούσιες αμοιβές στον ουρανό, ενώ όποιος γύριζε ζωντανός θα νέμονταν στρατιωτικές τιμές και δόξες. Συγκεντρώθηκε πάλι μιά απέραντη στρατιά που, περνώντας τα σύνορα, εισέβαλε στη Βοημία. Οι Χουσσίτες οπισθοχωρώντας, ανάγκασαν τους εισβολείς να προχωρούν διαρκώς βαθύτερα στα ενδότερα της χώρας, δίνοντάς τους την εντύπωση ότι είχαν τη νίκη εξασφαλισμένη με το μέρος τους. Κάποτε τα στρατεύματα του Προκοπίου σταμάτησαν να υποχωρούν. Στράφηκαν τότε και ετοιμάσθηκαν να δώσουν μάχη κατά μέτωπο. Μόνο τότε οι σταυροφόροι κατάλαβαν το λάθος τους. Παραμένοντας στον καταυλισμό τους περίμεναν την επίθεση. Με το θόρυβο της εχθρικής επέλασης, και πρίν ακόμη φανούν οι Χουσσίτες, σύγχυση και πάλι επεκράτησε στα στρατόπεδα των σταυροφόρων. Πρίγκηπες, στρατηγοί και απλοί στρατιώτες, πετώντας τα όπλα, τρέπονταν σε άτακτη φυγή. Μάταια ο παπικός εκπρόσωπος και διοργανωτής της εκστρατείας προσπαθούσε να συμπτήξει τις πανικόβλητες, διασκορπισμένες δυνάμεις του. Παρ' όλες τις υπεράνθρωπες σχεδόν προσπάθειες του, παρασύρθηκε και ο ίδιος μέσα στην ανθρωποθάλασσα των λιποτακτών. Η κατατρόπωση ήταν ολοσχερής και είχε σαν αποτέλεσμα μια νέα πλούσια λαφυραγώγηση στη διάθεση των νικητών.

Έτσι για δεύτερη φορά, πολυάριθμες στρατιωτικές δυνάμεις σταλμένες από τα ισχυρότερα ευρωπαϊκά κράτη, μια ολόκληρη οργανωμένη μάζα από εκπαιδευμένους και κατάλληλα εφοδιασμένους για μάχη γενναίους πολεμιστές, τράπηκαν σε άτακτη φυγή χωρίς να καταφέρουν ούτε ένα κτύπημα στους υπερασπιστές μιάς

μικρής και ασήμαντης δύναμης. Αυτό πρόδιδε την παρουσία μιάς υπερφυσικής δύναμης. Οι εισβολείς πανικοβλήθηκαν από ένα υπερφυσικό φόβο. Εκείνος που κατατρόπωσε τις ορδές του Φαραώ στην Ερυθρά θάλασσα, που έτρεψε σε φυγή τα στρατεύματα του Μαδιάμ μπροστά στο Γεδεών και στους τριακοσίους του, που σε μιά νύχτα μέσα εκμηδένισε τα στρατεύματα του αγέρωχου δεσπότη της Ασσυρίας, είχε και πάλι εκτείνει το βραχίονά Του για να αναχαιτίσει τη δύναμη του καταδυνάστη. "Εκεί εφοβήθησαν φόβον όπου δεν ήτο φόβος, διότι ο Θεός διεσκόρπισε τα οστά των στρατοπεδευόντων κατά σου. Κατήσχυνας αυτούς διότι ο Θεός κατεφρόνησεν αυτούς." (Ψαλμ. 53:5.)

Χάνοντας κάθε ελπίδα ότι θα μπορούσαν να νικήσουν με τη βία, οι παπικοί ηγήτορες κατέληξαν στη διπλωματία. Σοφίσθηκαν μιά συνθηκολόγηση που, ενώ φαινομενικά χορηγούσε στους Βοημούς την ελευθερία της συνείδησης, στην πραγματικότητα τους παρέδιδε στην εξουσία της Ρώμης. Οι Βοημοί είχαν προτείνει τέσσερις όρους προκειμένου να συνάψουν ειρηνικές σχέσεις με τη Ρώμη: το ελεύθερο κήρυγμα του λόγου του Θεού, τη χρήση της μητρικής τους γλώσσας στην εκκλησιαστική λατρεία, το δικαίωμα συμμετοχής του εκκλησιάσματος και στα δύο είδη της Θείας Κοινωνίας—το κρασί και το ψωμί—και την απομάκρυνση των κληρικών απ' όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και την πολιτική εξουσία. Επίσης σε περίπτωση αδικημάτων, απαιτούσαν τη διαδικασία όλων των υποθέσεων—λαϊκών και κληρικών—από τα πολιτικά δικαστήρια. Οι παπικοί ιεράρχες απεφάνθηκαν τελικά ότι "τα τέσσερα άρθρα των Χουσσιτών γίνονταν αποδεκτά, πλήν όμως το δικαίωμα της ερμηνείας τους, δηλαδή της διευκρίνισης της ακριβής σημασίας τους, ανήκε στη Σύνοδο—με άλλους λόγους στον πάπα και στον αυτοκράτορα." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 18.) Σ' αυτή τη βάση επάνω υπογράφηκε η συνθήκη με νικήτρια τη Ρώμη που με υποκριτικά μέσα κέρδιζε τελικά ότι απέτυχε να κερδίσει με τον πόλεμο. Επιφυλασσόμενη να δώσει τη δική της ερμηνεία στα Χουσσιτικά άρθρα, θα διέστρεφε τη σημασία τους με τρόπο που να εξυπηρετούν τους σκοπούς της.

Πολλοί Βοημοί, βλέποντας ότι με τη συμφωνία εκείνη πρόδιδαν την ελευθερία τους, δεν συγκατατίθονταν σ' αυτήν. Επακολούθησαν εξεγέρσεις και διχασμοί που κατέληξαν στις συγκρούσεις μεταξύ τους και στην αιματοχυσία. Στους αγώνες αυτούς ο Προκόπιος έπεσε μαχόμενος και μαζί μ' αυτόν οι ελευθερίες των Βοημών εξέλιπαν.

Στο θρόνο ανέβηκε τότε ο Σιγισμούνδος, ο προδότης του Χούς και του Ιερώνυμου. Παραβαίνοντας τον όρκο του ότι θα υποστήριζε τα δικαιώματα των Βοημών, εργάσθηκε για την εγκαθίδρυση

του Ρωμαιοκαθολικισμού. Ελάχιστα όμως οφελήθηκε από τη δουλική προσκόλλησή του στη Ρώμη. Είκοσι χρόνια της ζωής του είχαν κυλήσει μέσα στους αγώνες και τους κινδύνους. Τα στρατεύματά του είχαν καταναλωθεί και τα θησαυροφυλάκιά του αποστραγγισθεί σε ένα μακρύ και ανώφελο αγώνα. Ένα μόλις χρόνο μετά την ανάρρησή του στό θρόνο πέθανε, αφήνοντας το κράτος στα πρόθυρα του εμφυλίου σπαραγμού και παραδίδοντας αιώνιο στην ιστορία κληροδότημα ένα κατασπιλωμένο όνομα.

Οι ταραχές, οι αγώνες και οι αιματοχυσίες παρατείνονταν. Ξενικά στρατεύματα εισέβαλαν πάλι στη Βοημία και το κράτος εξακολουθούσε να ταράσσεται από εσωτερικούς διχασμούς. Όσοι έμειναν πιστοί στο ευαγγέλιο έγιναν αντικείμενα αιματηρών διωγμών.

Βλέποντας τους πρότερους αδελφούς τους να υιοθετούν τις πλάνες της Ρώμης μετά τη συνθηκολόγησή τους με αυτή, οι αφοσιωμένοι εκείνοι οπαδοί της ανόθευτης πίστης οργανώθηκαν σε μιά εκκλησία με τον τίτλο των "Ενωμένων Αδελφών." Αυτό τους εξέθεσε στή γενική κατακραυγή των συμπατριωτών τους. αλλά εκείνοι έμειναν απτόητοι. Καταφεύγοντας στα δάση και στις σπηλιές, συγκεντρώνονταν για να μελετήσουν το λόγο του Θεού και να Τον λατρεύσουν ενωμένοι.

Από μηνυτές που έστελναν κρυφά σε διάφορες χώρες μάθαιναν ότι υπήρχαν που και που "απομονωμένοι ομολογητές της αλήθειας, λίγοι εδώ και λίγοι εκεί που είχαν γίνει και εκείνοι σάν και αυτούς στόχος του διωγμού. Και ότι κρυμμένη στα βουνά των Άλπεων βρίσκονταν μιά πανάρχαια εκκλησία, θεμελιωμένη πάνω στην Αγία Γραφή και διαμαρτυρομένη κατά των ειδωλολατρικών νοθευμάτων της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 19.) Δέχθηκαν τη χαροποιά είδηση με ενθουσιασμό και άρχισαν να αλληλογραφούν με τους Βαλδενσίους Χριστιανούς.

Μένοντας πιστοί στο ευαγγέλιο, οι Βοημοί υπέμειναν τα σκοτεινά χρόνια του κατατρεγμού με τα μάτια καρφωμένα στον ορίζοντα, σάν αυτούς που περιμένουν να διακρίνουν το φώς της χαραυγής. "Η μοίρα τους έλαχε να ζήσουν σε χαλεπούς καιρούς, αλλ' αυτοί ... δεν ξεχνούσαν τα λόγια που πρωτοείπε ο Χούς και τα επανέλαβε και ο Ιερώνυμος ότι θα περνούσε ένας αιώνας πρίν φανεί το φεγγοβόλημα της αυγής. Για τους Θαβωρίτες (ή Χουσσίτες) τα λόγια αυτά είχαν την ίδια σημασία που είχαν τα λόγια του Ιωσήφ για τις δώδεκα φυλές στον τόπο της σκλαβιάς: "Εγώ αποθνήσκω· ο δε Θεός θέλει βεβαίως σας επισκευθή και θέλει σας αναβιβάσει εκ της γής ταύτης."" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 19.) "Το τέλος του δεκάτου πέμπτου αιώνα παρέστη μάρτυρας της σιγανής αλλά σταθερής

προόδου των Εκκλησιών των Αδελφών. Αν και δεν έμεναν ανενόχλητοι, απολάβαιναν όμως μιά σχετική ησυχία. Στην αρχή του δεκάτου έκτου αιώνα οι εκκλησίες τους στη Βοημία και Μοραβία έφθαναν τις διακόσιες." (Ezra Hall Gillett, "Life & Times of John Huss," Τόμ. 2, σελ. 570.) "Ώστε δεν ήταν ευκαταφρόνητο το υπόλοιπο που, γλυτώνοντας τη φωτιά και το μαχαίρι, αξιώθηκε να δεί την ημέρα που είχε προφητεύσει ο Χούς." (Wylie, Τόμ. 3, κεφ. 19.)

7

Ενα επικαιρο σκευοσ εκλογησ

Ξεχωριστή θέση ανάμεσα σ' αυτούς που κλήθηκαν να οδηγήσουν την εκκλησία από τα σκοτάδια του παπισμού στό φώς μιάς αγνότερης πίστης, κατέχει ο Μαρτίνος Λούθηρος. Ζηλωτής, ένθερμος και αφοσιωμένος, μη ξέροντας άλλο φόβο εκτός από το φόβο του Θεού, και μη αναγνωρίζοντας θρησκευτικό θεμέλιο άλλο εκτός από την Αγία Γραφή, ο Λούθηρος ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για την εποχή του. Μέσο του ανθρώπου αυτού ο Θεός επετέλεσε ένα μεγάλο έργο για τη μεταρρύθμιση της εκκλησίας και τη διαφώτιση του κόσμου.

Σαν τους πρώτους κήρυκες του ευαγγελίου, προέρχονταν και αυτός από ταπεινή καταγωγή. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε στο φτωχόσπιτο ενός Γερμανού χωρικού. Παλεύοντας από μέρα σε μέρα με τη σκληρή δουλειά του ανθρακωρύχου, ο πατέρας κέρδιζε τα έξοδα για τη μόρφωση του παιδιού του που το προόριζε για δικηγόρο. Ο Θεός όμως τον προόριζε για οικοδόμο του μεγάλου εκείνου ναού που ορθώνονταν σιγά σιγά με το αργοκύλισμα του χρόνου. Κακουχίες, στερήσεις και αυστηρή πειθαρχία αποτελούσαν το εκπαιδευτήριο μέσα στο οποίο η Άπειρη Σοφία προετοίμαζε το Λούθηρο για τη σημαντική αποστολή της ζωής του.

Ο πατέρας του ήταν άνθρωπος με ξύπνιο και αποφασιστικό πνεύμα και με δυναμικό χαρακτήρα. Σταθερός, ευθύς και τίμιος, απέδιδε μεγάλη σημασία στο καθήκον, άσχετα τί θα στοίχιζαν ενδεχόμενα οι συνέπειες. Η καταπληκτική ευθυκρισία του τον έκανε να βλέπει με καχύποπτο μάτι το μοναχικό βίο. Γι' αυτό και απογοητεύθηκε πικρά όταν ο γιός του αποφάσισε να μπεί στο μοναστήρι χωρίς τη συγκατάθεσή του. Δε συμφιλιώθηκε μαζί του παρά

μόνο δύο χρόνια αργότερα, αλλά και τότε ακόμη η γνώμη του παρέμεινε αμετάβλητη.

Οι γονείς του Λουθήρου αγρυπνούσαν πάνω στην αγωγή και διάπλαση των παιδιών τους, προσπαθώντας να τα διαπαιδαγωγήσουν σύμφωνα με τη γνώση του Θεού και να τα διδάξουν την πρακτική εξάσκηση των χριστιανικών αρετών. Συχνά στα αυτιά του γιου του έφθαναν τα λόγια του πατέρα που προσεύχονταν για το παιδί του να θυμάται πάντοτε το όνομα του Κυρίου και μιά μέρα να συνδράμει στην εξάπλωση της αλήθειας Του. Επωφελούμενοι από κάθε ευκαιρία που τους παρουσιάζονταν μέσα στη σκληρή τους βιοπάλη για οποιαδήποτε ηθικοπνευματική καλλιέργεια, οι γονείς εκείνοι την εκμεταλλεύονταν όσο καλύτερα μπορούσαν. Κατέβαλλαν άοκνες και επίμονες προσπάθειες με σκοπό να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για μιά ευλαβική και χρήσιμη ζωή. Η επιμονή και η δυναμικότητα του χαρακτήρα τους τους ωθούσε κάποτε σε υπερβολική αυστηρότητα. Αργότερα όμως ο ίδιος ο Μεταρρυθμιστής, παρ' όλο ότι παραδέχονταν πως σε μερικές περιπτώσεις οι γονείς του έφθαναν στα άκρα, έκρινε τη συμπεριφορά τους απέναντι στα παιδιά τους περισσότερο αξιέπαινη παρά αξιόμεμπτη.

Στο σχολείο όπου φοίτησε από πολύ μικρή ηλικία, του φέρονταν απότομα, κάποτε μάλιστα και βάναυσα. Σε τέτοιο βαθμό έφθανε η φτώχεια των γονέων του, που για ένα διάστημα το παιδί, πηγαίνοντας από το σπίτι στο σχολείο, ήταν αναγκασμένο να ζητιανεύει την τροφή του τραγουδώντας από πόρτα σε πόρτα. Πολλές φορές τον θέριζε η πείνα. Οι ζοφερές, δεισιδαιμονικές θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής του τον γέμιζαν με τρόμο. Συχνά, πηγαίνοντας στο κρεβάτι με βαριά καρδιά, υπέφερε ατενίζοντας το μέλλον σκοτεινό και αβέβαιο, ενώ η σκέψη ενός αυστηρού Θεού, που Τον φαντάζονταν μάλλον σαν ένα αδυσώπητο κριτή και τύραννο σκληρό, παρά σαν ένα ουράνιο Πατέρα αγαθό, τον παρέλυε από φόβο.

Παρ' όλες όμως τις μεγάλες και φοβερές απογοητεύσεις, προχωρούσε με αποφασιστικότητα για την απόκτηση των υψηλών ιδανικών της ηθικής και πνευματικής υπεροχής που τόσο λαχταρούσε η ψυχή του. Η δίψα του για γνώση καθώς και το πρακτικό, εύστροφο πνεύμα του τον έκαναν να στραφεί πρός τις συγκεκριμένες και χρήσιμες επιδιώξεις της ζωής παρά τις επιφανειακές και αφηρημένες έννοιές της.

Όταν σε ηλικία δέκα οκτώ ετών έγινε δεκτός στο Πανεπιστήμιο της Ερφούρτης, η οικονομική του κατάσταση είχε βελτιωθεί και η προοπτική του για το μέλλον ήταν αισιοδοξότερη από πρίν. Οι γονείς του, κατορθώνοντας με την εργατικότητα και τη λιτότητά τους να αποκτήσουν μιά σχετική οικονομική ευχέρεια, ήταν σε

θέση να του παράσχουν απ' εδώ κι εμπρός κάθε υλική βοήθεια. Από το άλλο μέρος, η ηθική συμπαράσταση συνετών φίλων του είχε κάπως ελαττώσει τις απαισιόδοξες τάσεις από τις οποίες κατατρύχονταν σάν απόρροια της πρώτης εκπαίδευσής του. Επιδόθηκε στη μελέτη των καλυτέρων συγγραφέων, αποταμιεύοντας με προσοχή τα πιό βαθυστόχαστα αποφθέγματά τους, και κάνοντας κτήμα του ατομικό τη σοφία των σοφών. Ακόμη και κάτω από τη σιδερένια πειθαρχία των προηγουμένων εκπαιδευτών του, το μέλλον του από τότε υπόσχονταν πολλά. Τώρα κάτω από ευνοϊκότερες συνθήκες, άρχισε να σημειώνει καταπληκτική πνευματική πρόοδο. Το γερό μνημονικό του, η γόνιμη φαντασία του, η ευθυκρισία του και η επιμελημένη του επίδοση, σύντομα τον έκαναν να διακριθεί ανάμεσα στους συμφοιτητές του. Η πειθαρχία του σχολείου συνετέλεσε στη διανοητική του ωριμότητα, δημιουργώντας τη διορατικότητα και δραστηριότητα εκείνη που θα τον ικάνωναν να αντιμετωπίσει τους μελλοντικούς αντιπερισπασμούς της ζωής.

Ο φόβος του Κυρίου στην καρδιά του νεαρού Λουθήρου, τον όπλιζε με μιά ακατάβλητη επιμονή για την εκπλήρωση του επιδιωκομένου σκοπού και τον εφόδιαζε μ' ένα πνεύμα βαθειάς ταπεινοφροσύνης. Έχοντας πλήρη συναίσθηση ότι η εξάρτησή του προέρχονταν από τη θεϊκή βοήθεια, θεωρούσε πρώτο του μέλημα κάθε πρωί την προσευχή, αν και σε κάθε στιγμή από την ψυχή του ανέβαινε ένα αίτημα για θεία καθοδήγηση και ενίσχυση. "Το να προσεύχεται κανείς όπως πρέπει," συνήθιζε να λέγει, "αξίζει περισσότερο από τη μισή μελέτη." (D' Aubigne, Τόμ. 2, κεφ. 2.)

Περιεργαζόμενος μιά μέρα τα βιβλία της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης, ο Λούθηρος ανακάλυψε μιά λατινική Αγία Γραφή. Ένα τέτοιο βιβλίο δεν είχε ιδεί ποτέ του. Αγνοούσε και την ύπαρξή του ακόμη. Άκουγε στην εκκλησία την ανάγνωση περικοπών από τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές και νόμιζε ότι αυτή ήταν όλη η Γραφή. Τώρα για πρώτη φορά αντίκρυζε ολόκληρο το λόγο του Θεού. Με αισθήματα ανάμικτα από θαυμασμό και δέος, άρχισε να ξεφυλλίζει τις θεόπνευστες σελίδες. Με συγκίνηση και καρδιοχτύπι διάβαζε με βουλημία τα ζωοποιά λόγια και κάθε τόσο διακόπτοντας ξεφώνιζε με θαυμασμό: "Αχ! και να μου έδινε ο Θεός ένα τέτοιο βιβλίο για δικό μου!" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2, κεφ. 2.) Ουρανόπεμπτοι άγγελοι παραστέκονταν στο πλευρό του και φωτεινές ακτίνες πηγάζοντας από το θεϊκό θρόνο του αποκάλυπταν τους θησαυρούς της αλήθειας. Πάντοτε είχε το φόβο μη τυχόν και προσβάλει το Θεό. Τώρα όμως, περισσότερο παρά ποτέ άλλοτε, καταλήφθηκε από την έμμονη ιδέα της αμαρτωλότητάς του.

Η επιθυμία που τον κυρίεψε να ελευθερωθεί από την αμαρτία και να συμφιλιωθεί με το Θεό ήταν τόσο βαθειά, ώστε πήρε την απόφαση να μπεί στο μοναστήρι και να αφιερωθεί στη μοναχική ζωή. Εκεί ήταν υποχρεωμένος να εκτελεί τις πιό βαρειές αγγαρείες και να ζητιανεύει από σπίτι σε σπίτι. Σε μιά ηλικία όπου ο σεβασμός και η ατομική υπόληψη έχουν τόσο μεγάλη σημασία για τον άνθρωπο, τα εξευτελιστικά αυτά καθήκοντα πλήγωναν βαθειά την αξιοπρέπειά του. Υπέμενε όμως καρτερικά την ταπείνωση αυτή πιστεύοντας ότι ήταν απαραίτητη για τις αμαρτίες του.

Κάθε στιγμή που μπορούσε να εξοικονομήσει από τα καθημερινά του καθήκοντα, ξεκόβοντας από το λιγοστό του ύπνο ή από τα λιτά του γεύματα, την περνούσε μελετώντας. Η μελέτη του λόγου του Θεού τον ενθουσίαζε πάνω απ' όλα. Είχε ανακαλύψει μιά Γραφή αλυσοδεμένη στον τοίχο του μοναστηριού και σ' αυτή κατέφευγε συχνά. Όσο σφοδρότερα το συναίσθημα της αμαρτίας δυνάμωνε μέσα του, τόσο εντονότερα προσπαθούσε να αποκτήσει τη συγχώρηση και την ψυχική γαλήνη με τα καλά του έργα. Ζούσε μιά ταλαίπωρη ζωή, προσπαθώντας με τις νηστείες, τις αγρυπνίες και τις κακουχίες να απαλλαγεί από τα φυσικά του ελαττώματα και τις ροπές που ο μοναχικός βίος δεν είχε κατορθώσει να δαμάσει. Δεν υποχωρούσε μπροστά σε καμιά θυσία προκειμένου να αποκτήσει τον εξαγνισμό της ψυχής που θα τον ικάνωνε να σταθεί μπροστά στο Θεό αποσπώντας την επιδοκιμασία Του. "'Ημουν πραγματικά ευσυνείδητος καλόγερος," διηγώταν αργότερα, "που εκτελούσα όλους τους κανόνες του μοναχικού μου τάγματος με μεγαλύτερη ακρίβεια από ότι μπορώ να περιγράψω. Αν ποτέ καλόγερος μπορούσε να κερδίσει τον ουρανό με την καλογερική του, ασφαλώς θα τον είχα κερδίσει ... Αν η τακτική αυτή συνέχιζε περισσότερο, ήμουν ικανός να ταλαιπωρηθώ μέχρι θανάτου." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 2, κεφ. 3.) Οι εξαγνιστικοί αυτοί κολασμοί επέδρασαν άσχημα στην υγεία του. Εξασθένισαν οι δυνάμεις του και υπέφερε από σπασμούς και λιποθυμίες από τις συνέπειες των οποίων δεν κατόρθωσε ποτέ να απαλλαγεί εντελώς. Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες του η ψυχή του δεν έβρισκε ανακούφιση. Είχε φθάσει στο σημείο της απόγνωσης.

Όταν φάνηκε ότι όλα ήταν χαμένα για το Λούθηρο, ο Θεός του παρουσίασε ένα φίλο και βοηθό. Ο αφοσιωμένος στα θεία Στάουπιτς βοήθησε το Λούθηρο να καταλάβει το λόγο του Θεού και του συνέστησε να μη αποβλέπει στον εαυτό του, να πάψει να βασανίζεται με τη σκέψη της αιώνιας τιμωρίας για την παράβαση του νόμου του Θεού και να ατενίζει πρός τον Ιησού, τον πρόθυμο να συγχωρεί Σωτήρα του. "Αντί να βασανίζεσαι για τις αμαρτίες σου, ρίξου

στην αγκαλιά του Λυτρωτή. Βασίσου σ' Αυτόν, στη δίκαια ζωή Του, στον εξιλαστικό Του θάνατο ... Άκουσε τον Υιό του Θεού. Πήρε την ανθρώπινη φύση για να σου προσφέρει τη διαβεβαίωση της θεϊκής εύνοιας ... Αγάπησε Αυτόν που πρώτος σε αγάπησε." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2 κεφ. 4.) Έτσι μιλούσε ο αντιπροσωπευτικός εκείνος τύπος της ευσπλαχνίας. Τα λόγια του έκαναν βαθειά εντύπωση στη σκέψη του Λουθήρου. Ύστερα από μεγάλη πάλη ενάντια σε μακρόχρονα σφάλματα, κατάλαβε επιτέλους ποιά ήταν η αλήθεια και η ειρήνη αποκαταστάθηκε στην ταραγμένη του ψυχή.

Ο Λούθηρος χειροτονήθηκε στην ιερατεία και έλαβε εντολή να εγκαταλείψει το μοναστήρι για να καταλάβει την καθηγητική έδρα του Πανεπιστημίου της Βυττεμβέργης, όπου επεδόθηκε στη μελέτη των Γραφών στις πρωτότυπες γλώσσες. Άρχισε τις δημόσιες διαλέξεις του από την Αγία Γραφή και τα βιβλία των Ψαλμών, των Ευαγγελίων και των Επιστολών που γίνονταν κατανοητά από τα πλήθη των καταγοητευμένων ακροατών. Ο Στάουπιτς, ο φίλος και ανώτερός του, τον παρότρυνε να κηρύξει το λόγο του Θεού από τον άμβωνα της εκκλησίας. Ο Λούθηρος δίσταζε κρίνοντας τον εαυτό του ανάξιο να αποτανθεί στο λαό από τη θέση του Χριστού. Μόνο ύστερα από μεγάλη εσωτερική πάλη ενέδωσε στις παρακινήσεις των φίλων του. Βαθύς ήδη γνώστης των Γραφών, και προικισμένος με τη χάρη του Θεού, αιχμαλώτιζε τους ακροατές του με την ευγλωττία του. Η αλήθεια, όπως την παρουσίαζε με σαφήνεια και πειθώ, τους γίνονταν κατανοητή και με το ζήλο του άγγιζε τις καρδιές των ανθρώπων.

Την εποχή εκείνη ο Λούθηρος ήταν ακόμη αφοσιωμένο τέκνο της παπικής εκκλησίας και ποτέ δεν διανοήθηκε ότι θα μπορούσε να είναι τίποτε άλλο. Ήταν η πρόνοια του Θεού που τον ώθησε να πάει να επισκεφθεί τη Ρώμη. Έκανε το ταξίδι πεζός, διανυκτερεύοντας σε μοναστήρια που συναντούσε στο δρόμο του. Σ' ένα μοναστήρι στην Ιταλία θαμπώθηκε από τον πλούτο, τα μεγαλεία και την πολυτέλεια που αντίκρυσε. Απολαμβάνοντας βασιλικά πρόσοδα, οι μοναχοί ζούσαν σε μεγαλόπρεπα διαμερίσματα, φορούσαν τα πιό πολυδάπανα και πλουσιοπάροχα άμφια και συμποσίαζαν γύρω από τα πιό ηγεμονικά τραπέζια. Ο Λούθηρος σύγκρινε θλιβερά τη σκηνή αυτή με τη δική του ζωή τη γεμάτη αυταπάρνηση και κακουχίες. Το μυαλό του άρχισε να σκοτίζεται.

Κάποτε αντίκρυσε από μακριά την πόλη των επτά λόφων. Βαθειά συγκινημένος, έπεσε μπρούμυτα στη γή φωνάζοντας: "Αγία Ρώμη, σε χαιρετώ!" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 2, κεφ. 6.) Μπήκε στην πόλη, επισκέφθηκε τις εκκλησίες, άκουσε τους εξαίσιους μύθους από τα στόματα ιερέων και μοναχών, και εκπλήρωσε κάθε απαιτούμενο θρησκευτικό

καθήκον. Οπουδήποτε όμως έστρεφε τα βλέμματα, το θέαμα τον γέμιζε με έκπληξη και τρόμο, Διέκρινε την ανομία μέσα σ' όλες τις ιεραρχικές τάξεις. Άκουγε τους απρεπείς χαριεντισμούς των επισκόπων και τρομοκρατήθηκε από την ανοσιότητά τους ακόμη και κατά τη διάρκεια της θείας λειτουργίας. Είτε με μοναχούς συναναστρέφονταν είτε με λαϊκούς, παντού διαπίστωνε τον έκλυτο βίο και την κραιπάλη. Οπουδήποτε και αν στρέφονταν συναντούσε βεβήλωση και όχι αγιωσύνη. "Κανείς δεν μπορεί να φαντασθεί," έγραφε, "τι είδους αμαρτίες και ανηθικότητες διαπράττονται στη Ρώμη. Μόνο όταν τις ιδεί κανείς και τις ακούσει, μόνο τότε μπορεί να τις πιστέψει. Γι' αυτό έγινε το ρητό συνήθεια: Αν υπάρχει κόλαση, τότε η Ρώμη πρέπει να έχει κτισθεί πάνω σ' αυτή. Είναι μιά άβυσσος απ' όπου ξεπηδούν κάθε λογής ανοσιουργήματα." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 2, κεφ. 6.)

Ένα πρόσφατο παπικό διάταγμα χορηγούσε άφεση αμαρτιών σε οποιονδήποτε ανέβαινε γονατιστός τη "σκάλα του Πιλάτου" που πιστεύονταν ότι ήταν η ίδια όπου ο Χριστός είχε βαδίσει αποχωρώντας από το πραιτώριο και που κατά θαυματουργικό τρόπο είχε μεταφερθεί από τα Ιεροσόλυμα στη Ρώμη. Ανεβαίνοντας μια μέρα ο Λούθηρος με βαθειά κατάνυξη τα σκαλοπάτια αυτά, άκουσε ξαφνικά να του απευθύνεται μιά βροντερή φωνή: "Ο δίκαιος θέλει ζήσει εκ πίστεως." (Ρωμ. 1:17.) Σηκώθηκε απότομα στα πόδια του και, ντροπιασμένος και αναστατωμένος, έσπευσε να απομακρυνθεί από το μέρος εκείνο. Το εδάφιο αυτό άσκησε ισόβια επίδραση στη ζωή του Λουθήρου. Από τη στιγμή εκείνη κατάλαβε καλύτερα παρά ποτέ άλλοτε το σφάλμα του να επιζητεί κανείς τη σωτηρία με τα έργα του και αναγνώρισε την ανάγκη της μόνιμης πίστης στην αποτελεσματική αξία του Χριστού. Τα μάτια του άνοιξαν και δεν επρόκειτο ποτέ πιά να ξανακλείσουν μπροστά στις παπικές πλάνες. Στρέφοντας το πρόσωπό του από τη Ρώμη, έστρεφε απ' αυτή ταυτόχρονα και την καρδιά του. Από την ημέρα εκείνη το χάσμα διευρύνονταν ολοένα και περισσότερο μέχρι που διέκοψε κάθε επαφή με την παπική εκκλησία.

Επιστρέφοντας από τη Ρώμη, ο Λούθηρος έλαβε το διδακτορικό του πτυχείο από τη θεολογική σχολή του Πανεπιστημίου της Βυττεμβέργης. Τώρα ήταν ελεύθερος να αφοσιωθεί περισσότερο παρά ποτέ στη μελέτη των προσφιλών του Αγίων Γραφών. Είχε κάνει επίσημο όρκο να μελετάει με όλη του την προσοχή και να κηρύττει πιστά σ' όλη του τη ζωή αποκλειστικά από το λόγο του Θεού και όχι από τα λεγόμενα ή τα διδάγματα του πάπα. Σ' αυτό το σημείο της ζωής του δεν ήταν πιά ένας απλός μοναχός ή καθηγητής, αλλά μιά αναγνωρισμένη αυθεντία των Βιβλικών αγγελμάτων. Είχε

κληθεί να φροντίσει σαν ποιμένας να θρέψει το ποίμνιο του Κυρίου που πεινούσε και διψούσε για την αλήθεια. Διακήρυξε τότε με αποφασιστικότητα ότι οι Χριστιανοί δεν πρέπει να αποδέχονται άλλες διδασκαλίες εκτός από αυτές που στηρίζονται στην αυθεντία των Γραφών. Τα λόγια εκείνα έπεφταν σαν καταπέλτης πάνω στα θεμέλια της παπικής υπεροχής. Μέσα τους κλείνονταν η ζωτική αρχή της Μεταρρύθμισης.

Αναγνωρίζοντας τον κίνδυνο της εξύψωσης των ανθρωπίνων θεωριών πάνω από το λόγο του Θεού, ο Λούθηρος καυτηρίαζε αδίστακτα το εκπαιδευτικό σύστημα της συλλογιστικής απιστίας και αντιτάσσονταν τόσο πρός τη φιλοσοφία όσο και στη θεολογία που για τόσον καιρό ασκούσαν μιά εξελεγκτική επιρροή πάνω στο λαό. Κατέκρινε τις σπουδές αυτές όχι μόνο σαν ανώφελες, αλλά και σαν επιζήμιες και κατέβαλε κάθε προσπάθεια να στρέψει τα πνεύματα των ακροατών του από τις σοφιστείες των φιλοσόφων και θεολόγων στις αιώνιες αλήθειες των προφητών και αποστόλων.

Πολύτιμο το μήνυμα άγγιζε τα πλήθη που κρέμονταν από τα χείλη χου. Ποτέ μέχρι τότε παρόμοια λόγια δεν είχαν φθάσει στα αυτιά τους. Η αγαθή αγγελία της αγάπης του Σωτήρα, καθώς και η διαβεβαίωση της συγνώμης και της ειρήνης που προσφέρονταν με το εξιλαστικό Του αίμα, χαροποιούσαν τις καρδιές και δημιουργούσαν μέσα τους μιά άσβεστη ελπίδα. Στη Βυττεμβέργη είχε ανάψει ένα φώς που οι ακτίνες του έμελλαν να αγκαλιάσουν τα απώτερα άκρα της γής και που η λάμψη του θα αύξανε διαρκώς μέχρι τη συντέλεια των αιώνων.

Φώς και σκότος όμως δεν εναρμονίζονται ποτέ. Ανάμεσα στην αλήθεια και στην πλάνη υπάρχει ένας αδυσώπητος αγώνας. Η υπεράσπιση και η υποστήριξη του ενός επιφέρει την επίθεση και την ανατροπή του άλλου. Ο ίδιος ο Σωτήρας διακήρυξε: "Δεν ήλθον να βάλω ειρήνην αλλά μάχαιραν." (Ματθ. 10:34.) Λίγα χρόνια μετά την έκκρηξη της Μεταρρύθμισης, ο Λούθηρος έλεγε: "Ο Θεός δεν με οδηγεί παρά με σπρώχνει πρός τα εμπρός. Με σηκώνει. Δεν είμαι κύριος του εαυτού μου. Ενώ επιθυμώ να ζήσω μιά ήσυχη ζωή, βρίσκομαι αναμιγμένος σε αντιπερισπασμούς και εξεγέρσεις." (D' Aubigne, Τόμ. 5, κεφ. 2.) Τώρα πρόκειτο να ριχθεί στο στίβο.

Η Ρωμαϊκή Εκκλησία κατάντησε να εμπορεύεται τη χάρη του Θεού. Τα τραπέζια των αργυραμοιβών (Ματθ. 21:12) είχαν τοποθετηθεί πλάϊ στους βωμούς της και στην ατμόσφαιρα αντηχούσαν οι φωνές των πωλητών και των αγοραστών. Κάνοντας έκκληση για τη συγκέντρωση χρημάτων με σκοπό την ανέγερση της βασιλικής του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη, τα συγχωροχάρτια τέθηκαν τότε σε κυκλοφορία,

και πωλούνταν κάτω από την αιγίδα του πάπα. Με το εγκληματικό αυτό τίμημα πρόκειτο να οικοδομηθεί ένας ναός για τη δόξα του Θεού—με θεμέλιο λίθο το μισθό της ανομίας! Αλλά τα μέσα ακριβώς που μετέρχονταν η Ρώμη για τη μεγαλοποίησή της κατέληξαν να προκαλέσουν το πιό θανάσιμο κτύπημα κατά της δύναμης και του μεγαλείου της. Αυτό το εμπόριο ήταν που διήγειρε τον αποφασιστικότερο και αποτελεσματικόχερο εχθρό του παπισμού και τον οδήγησε στον αγώνα που έμελλε να κλονίσει τον παπικό θρόνο από θεμέλια και να σείσει την τριπλή τιάρα στο κεφάλι του Ρωμαίου ποντίφηκα.

Επίσημα εξουσιοδοτημένος για την πώληση των συγχωροχαρτιών στη Γερμανία ήταν ο Ιωάννης Τέτσελ. Ενοχοποιημένος με τις χαμερπέστερες παραβάσεις των θεϊκών και ανθρωπίνων νόμων, κατόρθωσε να διαφύγει την τιμωρία των κριμάτων του και διορίσθηκε στην υπηρεσία της προαγωγής των συμφεροντολογικών και ασυνειδήτων προθέσεων της Αγίας Έδρας. Αραδιάζοντας με θρασύτητα τα πιό σκανδαλώδη ψεύδη και μυθεύματα παραπλανούσε τον ανίδεο, ευκολόπιστο και θρησκόληπτο λαό που, αν είχε το λόγο του Θεού στη διάθεσή του, θα ήταν αδύνατο να εξαπατηθεί μέχρι αυτό το σημείο. Αλλ' ακριβώς γι' αυτόν το λόγο η Γραφή είχε υπεξαιρεθεί από το λαό, για να βρεθεί ο κόσμος κάτω από τον έλεγχο του παπισμού και να αυξηθεί η δύναμη και ο πλούτος της φιλόδοξης ηγεσίας του τελευταίου. (Βλέπε John C. L. Gieseler, "A Compendium of Ecclesiastical History," μερ. 4, τμήμα 1, παρ. 5.)

Ένας αγγελιαφόρος προηγείτο την είσοδο του Τέτσελ σε κάθε πόλη φωνάζοντας: "Σας φέρνομε τη χάρη του Θεού και του αγίου πατέρα." (D' Aubigne, Τόμ. 3, κεφ. 1.) Ο λαός υποδέχονταν το βέβηλο σφετεριστή σαν τον ίδιο το Θεό που τους έρχονταν από τον ουρανό. Και το ανόσιο παζάρι της αισχροκέρδειας στήνονταν μέσα στην εκκλησία. Από το ύψος της καθέδρας εγκωμίαζε ο Τέτσελ τα συγχωροχάρτια σαν το πολυτιμότερο δώρο του ουρανού. Διατυμπάνιζε ότι η αξία των πιστοποιητικών αυτών της συγνώμης κάλυπτε όλες τις μελλοντικές του αγοραστή αμαρτίες, χωρίς ούτε κάν να χρειάζεται η μετάνοια. (Βλέπε ίδιο έργο, Τόμ. 3,κεφ. 1.) Και σα να μην έφθανε αυτό, διαβεβαίωνε ακόμη τους ακροατές του, ότι τα χαρτιά αυτά είχαν τη δύναμη να σώσουν όχι μόνο τους ζώντες αλλά και τους νεκρούς. Τη στιγμή ακριβώς που βροντούσε το κέρμα στον πάτο της κάσας, η ψυχή χάρη της οποίας προσφέρονταν αυτό ξέφευγε από το "καθαρτήριον πύρ" και πέταγε στον ουρανό. (Βλέπε K. R. Hagenbach, "History of the Reformation," Τόμ. 1, σελ. 96.)

Όταν άλλοτε ο Σίμωνας ο μάγος πρόσφερε χρήματα στους αποστόλους για να αγοράσει τη δύναμη να κάνει θαύματα, ο Πέτρος

του είχε πεί: “Το αργύριον σου ας είναι μετά σου εις απώλειαν, διότι ενόμισας ότι η δωρέα του Θεού αποκτάται δια χρημάτων.” (Πράξ. 8:20.) Του Τέτσελ όμως η προσφορά χαιρετίζονταν ευπρόσδεκτα από χιλιάδες ανθρώπους. Ασήμι και χρυσάφι συσσωρεύονταν στα θησαυροφυλάκια του. Σωτηρία εξαγορασμένη με χρήματα αποκτάται πιό εύκολα από τη σωτηρία που απαιτεί μετάνοια, πίστη και ακατάπαυστη προσπάθεια για την αντιμετώπιση και τη νίκη κατά της αμαρτίας.

Το σύστημα των συγχωροχαρτιών συνάντησε αντίδραση και μέσα σ’ αυτούς ακόμη τους κόλπους της Ρωμαϊκής Εκκλησίας από μέρους μορφωμένων και ευλαβών ανθρώπων. Πολλοί ήταν εκείνοι οι οποίοι δεν μπορούσαν να παραδεχθούν τέτοιους ισχυρισμούς που αντιτίθονταν τόσο πρός τη λογική όσο και πρός τη γραφική αποκάλυψη. Μολαταύτα, κανένας ανώτερος κληρικός δεν τολμούσε να υψώσει φωνή διαμαρτυρίας εναντίον μιάς τέτοιας επαίσχυντης εμπορικής κίνησης. Αλλ’ η ανησυχία και η σύγχυση άρχισαν να βασανίζουν τη σκέψη των ανθρώπων και πολλοί διερωτώνταν ειλικρινά αν ο Θεός δεν θα επέμβαινε κατά κάποιον τρόπο για την εκκαθάριση της εκκλησίας Του.

Ο Λούθηρος, αν και παπιστής ακόμη με όλη τη σημασία της λέξεως, ένοιωθε βαθύ αποτροπιασμό στην ακοή των αλαζονικών ισχυρισμών των εμπόρων αυτών της συγχώρησης. Πολλοί από το ίδιο του το εκκλησίασμα είχαν ήδη αγοράσει τα συγχωροχάρτια. Άρχισαν σε λίγο να έρχονται στον ποιμένα τους και να εξομολογούνται τις διάφορες αμαρτίες τους, περιμένοντας την άφεση που στηρίζονταν όχι στη μεταμέλεια και στην επιδίωξή της ηθικής ανάτασης, αλλά στη βάση των συγχωροχαρτιών. Μιά τέτοια άφεση ο Λούθηρος τους την αρνήθηκε, προειδοποιώντας τους συνάμα ότι, αν δεν μετανοούσαν και δεν άλλαζαν τρόπο ζωής, θα χάνονταν μέσα στις αμαρτίες τους. Μη ξέροντας τι να κάνουν, οι άνθρωποι επέστρεφαν τότε στον Τέτσελ παραπονούμενοι ότι ο εξομολόγος τους δεν παραδέχονταν τα πιστοποιητικά του. Μερικοί μάλιστα τολμούσαν να ζητήσουν να τους επιστραφούν και τα χρήματά τους. Ο παπικός μοναχός έγινε έξω φρενών. Άρχισε να εκστομίζει τις φοβερότερες κατάρες και διατάζοντας να ανάψουν φωτιές στις κεντρικές πλατείες, δήλωνε ότι “είχε πάρει διαταγή από τον πάπα να κάψει όλους τους αιρετικούς που θα τολμούσαν να αντικρούσουν τις αγιότατες αφέσεις του.” (D’ Aubigne, Τόμ. 3, κεφ. 4.)

Αποφασιστικά τώρα ο Λούθηρος αναλάβαινε το έργο του σαν υπέρμαχος της αλήθειας. Από την καθέδρα η φωνή του υψώνονταν σε μιά σοβαρή, συγκλονιστική προειδοποίηση. Εξέθετε στους

ανθρώπους το βδελυρό χαρακτήρα της αμαρτίας και τους δίδασκε ότι δεν μπορεί ποτέ με τα έργα του ο άνθρωπος να ελαφρύνει το βάρος της ενοχής του ή να αποφύγει τη δίκαια τιμωρία της. Μόνο η μετάνοια έναντι του Θεού και η πίστη στον Χριστό μπορούν να σώσουν τον αμαρτωλό. Η χάρη του Χριστού δεν εξαγοράζεται. Προσφέρεται δωρεάν. Συμβούλευε τους ανθρώπους να μη αγοράζουν συγχωροχάρτια, αλλά να αποβλέπουν με πίστη στον σταυρωμένο Λυτρωτή. Ανάφερε τη δική του επώδυνη πείρα ότι μάταια προσπαθούσε να εξασφαλίσει τη σωτηρία του με ταπεινωτικά μέσα και τυπικές μετάνοιες και διαβέβαιωνε τους ακροατές του ότι μόνο όταν έπαψε να στηρίζεται στον εαυτό του και πίστεψε στο Χριστό, απέκτησε τη χαρά και τη γαλήνη.

Ενώ ο Τέτσελ εξακολουθούσε το εμπόριό του προβάλλοντας τις ανόσιες προφάσεις του, ο Λούθηρος πήρε την απόφαση να προβεί σε μιά εντονότερη διαμαρτυρία κατά της κατάφωρης αυτής εκμετάλλευσης. Και σε λίγο του παρουσιάσθηκε η ευκαιρία. Η εκκλησία του φρουρίου της Βυττεμβέργης είχε στην κατοχή της πολλά λείψανα αγίων τα οποία σε ορισμένες γιορτάσιμες μέρες εξέθετε στα πλήθη. Τότε όσοι πήγαιναν να εκκλησιασθούν η να εξομολογηθούν εκεί δέχονταν πλήρη άφεση αμαρτιών. Όπως ήταν επόμενο, τέτοιες μέρες μεγάλα πλήθη συσσωρεύονταν στην εκκλησία του κάστρου. Μιά απ' αυτές τις επίσημες μέρες, η γιορτή των Αγίων Πάντων, πλησίαζε. Την προτεραία ο Λούθηρος, παρουσία των προσκυνητών που είχαν αρχίσει να συγκεντρώνονται στην εκκλησία, κάρφωσε στην πόρτα της ένα κατάλογο με ενενήντα πέντε προτάσεις οι οποίες απέδειχναν το αβάσιμο των συγχωροχαρτιών. Τις προτάσεις αυτές (ή θέσεις) ανελάμβανε να υπερασπισθεί την επομένη στο Πανεπιστήμιο, αντιμετωπίζοντας οποιονδήποτε θα ήταν διατεθειμένος να τις αντικρούσει.

Οι προτάσεις του αυτές κίνησαν το γενικό ενδιαφέρον. Οι άνθρωποι τις διάβαζαν και τις ξαναδιάβαζαν και μιλούσαν γι' αυτές παντού όπου πήγαιναν. Αναστατώθηκε το Πανεπιστήμιο και ολόκληρη η πόλη. Με τις θέσεις εκείνες αποδεικνύονταν ότι το δικαίωμα της άφεσης αμαρτημάτων και της εξάλειψης της τιμωρίας δεν είχε ποτέ δοθεί ούτε στον πάπα ούτε σε κανέναν άλλον άνθρωπο. Το όλο σύστημα των συγχωροχαρτιών δεν ήταν παρά μιά μηχανορρραφία για την παράνομη απόσπαση χρημάτων με την εκμετάλλευση της δεισιδαιμονίας του λαού, μιά επινόηση του Σατανά γιά να καταστρέψει τις ψυχές όλων εκείνων που πίστευαν τους ψεύτικους ισχυρισμούς του. Με τις θέσεις αυτές αποδεικνύονταν επίσης ότι το ευαγγέλιο του Χριστού αποτελεί τον πολυτιμότερο θησαυρό της εκκλησίας και ότι η θεϊκή χάρη,

όπως αποκαλύπτεται μέσα σ' αυτό, χορηγείται δωρεάν σε όλους όσους την εκζητούν με μετάνοια και με πίστη.

Οι θέσεις του Λουθήρου προκάλεσαν ζωηρή συζήτηση. Κανείς όμως δεν τόλμησε να ανταποκριθεί στην πρόκληση να τις αντικρούσει. Οι προτάσεις του έκαναν το γύρο της Γερμανίας και σε μερικές εβδομάδες αντηχούσαν σ' ολόκληρο το χριστιανικό κόσμο. Πολλοί αφοσιωμένοι Ρωμαιοκαθολικοί οι οποίοι θλίβονταν για την τρομερή παρανομία που κυριαρχούσε στην εκκλησία αλλά δεν ήξεραν με τι τρόπο να την αναχαιτίσουν, με μεγάλη χαρά διάβαζαν τις προτάσεις, αναγνωρίζοντας τη φωνή του Θεού να μιλάει μέσα απ' αυτές. Αισθάνονταν ότι η θεϊκή χάρη είχε επέμβει για να θέσει τέρμα στο ολοένα και περισσότερο φουσκωμένο κύμα της εκκλησιαστικής διαφθοράς που προέρχονταν από την καθέδρα της Ρώμης. Πρίγκηπες και δικαστές έτρεφαν την κρυφή χαρά όχι φρένα θα έμπαιναν κάποτε στην πορεία της αλαζονικής δύναμης που στερούσε από όλους το δικαίωμα να εφεσιβάλουν τις αποφάσεις της.

Αντίθετα, τα θρησκόληπτα και πρός την αμαρτία ρέποντα πλήθη τρομοκρατήθηκαν βλέποντας να σαρώνεται το σύστημα των σοφιστειών που είχε κατασιγάσει τους φόβους τους. Ανόσιοι ιεράρχες, εξοργισμένοι από την αναχαίτιση αυτή του εγκληματικού και κερδοσκοπικού τους έργου, συσπειρώθηκαν για να υποστηρίξουν τα συμφέροντά τους. Ο Μεταρρυθμιστής είχε να αντιμετωπίσει δεινούς ανταγωνιστές. Μερικοί τον κατέκριναν ότι ενεργούσε σπασμωδικά, ορμώμενος από αυθορμητισμό. Άλλοι τον κατηγορούσαν για προπέτεια και δήλωναν ότι δεν καθοδηγείτο από τον Θεό αλλ' ότι δρούσε με κίνητρα την υπερηφάνεια και την προπέτεια. "Ποιός αγνοεί," απαντούσε εκείνος, "ότι σπάνια παρουσιάζει κανείς κάποια καινούργια ιδέα χωρίς να περνάει για περήφανος και χωρίς να κατηγορηθεί ότι προκαλεί διαπληκτισμούς; ... Για ποιό λόγο θανατώθηκε ο Χριστός καθώς και όλοι οι μάρτυρες; Επειδή τους πέρασαν για υπεροπτικούς επικριτές της σύγχρονης σοφίας και επειδή προήγαγαν νεωτεριστικές ιδέες χωρίς προηγουμένως να ζητήσουν ταπεινά τη συμβουλή των αντιπροσώπων της παλιάς γνώμης."

Σε μιά άλλη περίπτωση δήλωσε: "Οτιδήποτε πάω να κάνω θα γίνει όχι με την ανθρώπινη σύνεση, αλλά με τη συμβουλή του Θεού. Αν το έργο αυτό είναι του Θεού, ποιός μπορεί να το εμποδίσει; και αν δεν είναι, ποιός μπορεί να το προχωρήσει; Όχι το δικό μου θέλημα, ούτε το δικό τους, ούτε το δικό μας· αλλά το δικό Σου θέλημα, Άγιε Επουράνιε Πατέρα." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 6.)

Αν και ο Λούθηρος ανέλαβε το έργο του παρακινούμενος από το Πνεύμα του Θεού, δεν του έμελλε όμως να το συνεχίσει

απαλλαγμένος από σφοδρές επιθέσεις. Οι κατηγορίες από μέρους των εχθρών του, οι αβάσιμες επικρίσεις των προθέσεών του και οι άδικες, κακοήθεις επιθέσεις ενάντια στο χαρακτήρα και στα κίνητρά του, σαν ακατάσχετος κατακλυσμός ξέσπασαν επάνω του. Και δεν έμειναν χωρίς αποτέλεσμα. Πίστευε ότι οι αρχηγοί του λαού, τόσο οι εκκλησιαστικοί όσο και οι εκπαιδευτικοί, πρόθυμα θα συνεργάζονταν μαζί του στις μεταρρυθμιστικές του προσπάθειες. Επίσημα πρόσωπα του είχαν απευθύνει λόγια που τον γέμισαν με ελπίδα και χαρά. Ήδη οραματίζονταν τη χαραυγή μιάς καλύτερης μέρας για την εκκλησία. Αλλ' η ενθάρρυνση μεταστράφηκε σε επίκριση και σε αποδοκιμασία. Πολλές εξέχουσες εκκλησιαστικές και πολιτικές προσωπικότητες, αν και δεν αμφέβαλλαν ότι οι θέσεις του ανταποκρίνονταν στην αλήθεια, σύντομα αναγνώρισαν ότι η αποδοχή των αληθειών αυτών θα επέφερε μεγάλες αλλαγές. Προκειμένου να διαφωτισθεί και να μεταρρυθμισθεί ο λαός, θα έπρεπε ουσιαστικά να υπονομευθεί η Ρωμαϊκή εξουσία, να διακοπούν τα χιλιόπλευρα κανάλια που τροφοδοτούσαν τα θησαυροφυλάκια της, και να περιορισθεί η πολυτέλεια και η σπατάλη της παπικής ηγεσίας. Επιπλέον το να διδαχθούν οι άνθρωποι να σκέπτονται και να δρούν σαν υπεύθυνα λογικά όντα ατενίζοντας αποκλειστικά και μόνο στο Χριστό για τη σωτηρία τους, θα κατέληγε στην ανατροπή του ποντιφικού θρόνου και αναπόφευκτα στην εκμηδένιση και του δικού τους κύρους. Για τους λόγους αυτούς απώθησαν τη γνώση τη σταλμένη από το Θεό και παρατάχθηκαν αντιμέτωποι του Χριστού και της αλήθειας Του προβάλλοντας αντίσταση στον άνθρωπο που Εκείνος είχε στείλει για να τους διαφωτίσει.

Τρόμος κατέλαβε το Λούθηρο όταν είδε τον εαυτό του να αντιτάσσεται—μόνος αυτός—πρός τις ισχυρότερες δυνάμεις της γής. Πότε-πότε τον βασάνιζε η αμφιβολία αν πραγματικά ο Θεός τον είχε οδηγήσει να αντιπαραταχθεί κατά του μεγαλείου εξουσίας. "Ποιός ήμουν εγώ," έγραφε αργότερα, "για να παραταχθώ εναντίον του μεγαλείου του πάπα μπροστά στην παρουσία του οποίου ... τρέμουν οι βασιλείς της γής και του κόσμου όλου; ... Κανείς δεν μπορεί να ξέρει τι ψυχική ωδίνη πέρασα τα πρώτα εκείνα δύο χρόνια και σε ποιά θλίψη μάλιστα και απόγνωση είχα βυθισθεί." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 6.) Δέν αφέθηκε όμως να αποκαρδιωθεί τελείως. Όταν η ανθρώπινη συμπαράσταση εξέλιπε, στράφηκε αποκλειστικά στο Θεό και έμαθε να στηρίζεται με ακλόνητη εμπιστοσύνη στον παντοδύναμο βραχίονά Του.

Σ' ένα φίλο της Μεταρρύθμισης, ο Λούθηρος έγραφε: "Δεν μπορούμε να κατανοήσομε στην εντέλεια τις Γραφές ούτε με τη μελέτη

ούτε με την ευφυΐα. Επομένως το πρώτο σου μέλημα είναι να αρχίσεις με προσευχή. Ζήτησε από το Θεό να σου κάνει με τη μεγάλη Του ευσπλαχνία εφικτή τη βαθειά συνειδητοποίηση του λόγου Του. Δεν υπάρχει άλλος ερμηνευτής του λόγου του Θεού από τον ίδιο το συγγραφέα αυτού του λόγου όπως και ο ίδιος το είπε: 'Πάντες θέλουσιν είσθαι διδακτοί του Θεού.' Μη στηρίζεσαι διόλου στις προσπάθειές σου, ή στη νοημοσύνη σου. Έχε μόνο εμπιστοσύνη στο Θεό και στην επιρροή του Πνεύματός Του. Δέξου τη συμβουλή αυτή από ένα που μιλάει από πείρα." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 3, κεφ. 7.) Αυτό είναι ένα μάθημα υψίστης σημασίας για όσους πιστεύουν ότι έχουν κληθεί από το Θεό για να εκθέσουν στους άλλους σύγχρονες συγκλονιστικές αλήθειες. Τέτοιες αλήθειες εξάπτουν την εχθρότητα του Σατανά και των ανθρώπων που αρέσκονται στα μυθεύματα της επινόησής του. Στον αγώνα κατά των δυνάμεων του κακού χρειάζεται κάτι παραπάνω από τη διανοητική ικανότητα και την ανθρώπινη σοφία.

Όταν οι εχθροί του αναφέρονταν στις συνήθειες και στις παραδόσεις, στους ισχυρισμούς και στην εξουσία του πάπα, ο Λούθηρος τους αντιμετώπιζε με τη Γραφή και μόνο με τη Γραφή. Αυτή περιείχε επιχειρήματα που δεν μπορούσαν να ανατρέψουν. Και αυτό ακριβώς προκάλεσε το σάλο από μέρους των σκλάβων του φορμαλισμού και της προκατάληψης που ζητούσαν το αίμα του Λουθήρου όπως άλλοτε οι Ιουδαίοι απαιτούσαν το αίμα του Χριστού. "Είναι αιρετικός," κραύγαζαν οι ζηλωτές της Ρωμαϊκής εκκλησίας. "Αποτελεί εσχάτη προδοσία για την εκκλησία να επιτρέπει σ' έναν αιρετικό τέτοιας ολκής να ζεί έστω και μιά ώρα παραπάνω. Να στηθεί αμέσως το ικρίωμα γι' αυτόν!" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 3 κεφ. 9.) Αλλά ο Λούθηρος δεν έπεσε θύμα της οργής τους.

Ο Θεός τον προόριζε για ένα ιδιαίτερο έργο και άγγελοι είχαν σταλεί από τον ουρανό για να τον προστατεύσουν. Πολλοί όμως απ' αυτούς που είχαν δεχθεί το πολύτιμο φώς από το Λούθηρο έγιναν αντικείμενα της έχθρας του Σατανά και χάρη της αλήθειας αντιμετώπισαν με τόλμη τα βασανιστήρια και το θάνατο.

Σ' ολόκληρη τη Γερμανία στοχαστικοί άνθρωποι έστρεψαν την προσοχή τους γύρω από τις Λουθηριανές διδαχές. Τόσο τα κηρύγματα όσο και τα συγγράμματα του Λουθήρου ενεργούσαν σαν ακτίνες φωτός για να αφυπνίσουν και να διαφωτίσουν χιλιάδες ανθρώπων. Μια ζώσα πίστη αντικαθιστούσε την άψυχη τυπολατρεία που κυριαρχούσε τόσον καιρό στην εκκλησία και καθημερινά η λαϊκή εμπιστοσύνη στις δεισιδαιμονίες του παπισμού έχανε έδαφος. Οι φραγμοί της προκατάληψης σωριάζονταν. Ο λόγος του Θεού,

με βάση τον οποίο ο Λούθηρος αντιπαρέβαλλε κάθε δόγμα και κάθε ισχυρισμό, εισχωρούσε σα δίστομο μαχαίρι μέσα στις καρδιές των ανθρώπων. Παντού γίνονταν αισθητή μιά ζωηρή επιθυμία για πνευματική πρόοδο. Και από παντού παρουσιάζονταν τέτοια πείνα και δίψα για τη δικαιοσύνη, που ο κόσμος δεν είχε δεί για ολόκληρους αιώνες. Τα μάτια του κόσμου, τόσον καιρό στραμμένα στις ανθρώπινες ιεροτελεστίες και στους γήϊνους μεσάζοντες, στρέφονταν τώρα με πίστη και μετάνοια στο Χριστό και Αυτόν εσταυρωμένο.

Το γενικό αυτό ενδιαφέρον προξένησε σοβαρότερους ακόμη φόβους στις παπικές αρχές. Ο Λούθηρος κλητεύθηκε να παρουσιασθεί στη Ρώμη για να απολογηθεί, κατηγορούμενος ως αιρετικός. Η διαταγή αυτή τρομοκράτησε τους φίλους του. Ήξεραν πολύ καλά τον κίνδυνο που τον απειλούσε στη διεφθαρμένη εκείνη πόλη τη μεθυσμένη ήδη από το αίμα των μαρτύρων του Ιησού. Διαμαρτυρήθηκαν για το ταξίδι αυτό στη Ρώμη και πρότειναν η δίκη να γίνει στη Γερμανία.

Τελικά η πρότασή τους έγινε δεκτή και διορίσθηκε ο παπικός αντιπρόσωπος για την ακρόαση της υπόθεσης. Σύμφωνα με τις ποντιφικές συστάσεις προς τον αξιωματούχο αυτόν, ο Λούθηρος είχε ήδη κηρυχθεί αιρετικός. Επομένως ο καθολικός απεσταλμένος εντέλλονταν να τον "διώξει ποινικώς και να τον θέσει υπό περιορισμό άνευ ουδεμιάς αναβολής." Αν εκείνος εξακολουθούσε να παραμένει αμετάπειστος και ο επιτετραμμένος αποτύχαινε να τον συλλάβει, τότε ήταν εξουσιοδοτημένος να "τον κηρύξει εκτός νόμου σε οποιοδήποτε μέρος επί του Γερμανικού εδάφους και να εκτοπίσει, να αφορίσει και να αναθεματίσει όλους όσους είχαν προσκολληθεί σ' αυτόν." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 4, κεφ. 2.) Επιπλέον προκειμένου να ξεριζωθεί ολοκληρωτικά η επάρατη αίρεση, ο πάπας διέτασσε τον αναθεματισμό κάθε ατόμου οποιαδήποτε πολιτική ή εκκλησιαστική θέση κατείχε—με την εξαίρεση του αυτοκράτορα—αν αρνούνταν να συλλάβει το Λούθηρο και τους οπαδούς του και να τους παραδώσει για εκδίκηση στη Ρώμη

Εδώ φαίνεται το πραγματικό πνεύμα του παπισμού. Ολόκληρο το έγγραφο δεν παρουσιάζει ούτε ίχνος χριστιανικού πνεύματος ή στοιχειώδους δικαιοσύνης. Ο Λούθηρος βρίσκονταν σε μακρινή απόσταση από τη Ρώμη. Δεν είχε την ευκαιρία να δώσει εξηγήσεις ούτε να απολογηθεί για τη στάση του. Μολαταύτα, πρίν ακόμη εξετασθεί η υπόθεσή του, είχε χωρίς διατυπώσεις κηρυχθεί αιρετικός και, σε μιά μέρα μέσα, είχε παραινεθεί, κατηγορηθεί, κριθεί και καταδικασθεί. Και όλα αυτά από τον αυτοτιτλοφορούμενο άγιο πατέρα, τον ανώτατο και αλάθητο εκκλησιαστικό και πολιτικό αρχηγό!

Την εποχή αυτή, τότε ακριβώς που ο Λούθηρος είχε ανάγκη από τη συμπαράσταση και τη νουθεσία ενός αφοσιωμένου φίλου, κατά θεϊκή πρόνοια ο Μελάχθων παρουσιάσθηκε στη Βυττεμβέργη. Νεαρός στην ηλικία, μετριόφρων και με λεπτούς τρόπους, ο Μελάχθων με την ευθυκρισία του, με την πλατειά του μόρφωση και τη γοητευτική του ρητορία, σε συνδυασμό με την αγνότητα και ευθύτητα του χαρακτήρα του, είχε αποκτήσει το θαυμασμό και την εκτίμηση όλου του κόσμου. Η αίγλη των ταλάντων του συμβάδιζε με την αβρότητα του χαρακτήρα του. Δεν άργησε να μεταβληθεί σε ένθερμο οπαδό του ευαγγελίου, και σε αφοσιωμένο και σημαντικότατο υποστηρικτή του Λουθήρου. Η ηπιότητα, η επιφυλακτικότητα και η ακριβολογία του έρχονταν σαν αντιστάθμισμα με την τόλμη και τη δυναμικότητα του Λουθήρου. Η συνεργασία τους πρόσθετε καινούργια δύναμη στη Μεταρρύθμιση και έγινε πηγή σημαντικής εμψύχωσης για το Λούθηρο.

Η πόλη της Αουξβούργης είχε ορισθεί ο τόπος για τη δίκη και ο Λούθηρος ξεκίνησε πεζός για το ταξίδι. Σοβαροί φόβοι εκφράζονταν για την ασφάλειά του. Απειλές διαδίδονταν ανεπιφύλακτα ότι θα τον συλλάβαιναν και θα τον δολοφονούσαν στο δρόμο και οι φίλοι του τον παρακαλούσαν να μη ριψοκινδυνέψει. Μάλιστα τον εκλιπαρούσαν να εγκαταλείψει προσωρινά τη Βυττεμβέργη και να ζητήσει άσυλο κοντά σ' εκείνους που πρόθυμα θα του πρόσφεραν την προσχαρία χους. Αλλ' εκείνος δεν ήταν διατεθειμένος να εγκαταλείψει τη θέση στην οποία τον είχε βάλει ο Θεός. Θα υποστήριζε πειθήνια την αλήθεια παρά την καταιγίδα που ξεσπούσε επάνω του. "Είμαι σαν τον Ιερεμία," έλεγε, "άνθρωπος συγκρούσεων και προστριβών. Αλλά όσο αυξάνουν οι απειλές τους, τόσο μεγαλώνει και η χαρά μου ... Ήδη καταρράκωσαν την τιμή και την υπόληψή μου. Δέν απομένει παρά ένα μονάχα: το δύσμοιρο κορμί μου. Την ψυχή μου όμως δεν μπορούν να μου την πάρουν. Όποιος θέλει να κηρύξει το λόγο του Θεού στον κόσμο, πρέπει να περιμένει το θάνατο οποιαδήποτε στιγμή." Αυτό ήταν το λεκτικό του. (Βλέπε στο ίδιο μέρος, Τόμ. 4 κεφ. 4.)

Η είδηση της άφιξης του Λουθήρου στην Αουξβούργη προξένησε μεγάλη χαρά στον απεσταλμένο του πάπα. Ο ταραχοποιός αιρεσιάρχης, που είχε ελκύσει την προσοχή ολόκληρου του κόσμου, φέρονταν χώρα πιά στη διάθεση της Ρώμης και ο παπικός εκπρόσωπος δεν είχε σκοπό να τον αφήσει να του ξεφύγει. Επειδή ο Μεχαρρυθμιστής δεν ήταν εφοδιασμένος με πιστοποιητικό ελεύθερης κυκλοφορίας, οι φίλοι του της Αουξβούργης τον παρότρυναν να μη εμφανισθεί στον παπικό επιτετραμμένο χωρίς

αυτό και οι ίδιοι ανέλαβαν να του το προμηθεύσουν εισηγούμενοι στον αυτοκράτορα. Ο παπικός εκπρόσωπος λογάριαζε να εξαναγκάσει το Λούθηρο να ανακαλέσει τις πεποιθήσεις του· ή, αν δεν το κατόρθωνε αυτό, σκοπό είχε τότε να τον οδηγήσει στη Ρώμη όπου θα συμμερίζονταν την τύχη του Χούς και του Ιερώνυμου. Γι' αυτό, με τη μεσολάβηση των πρακτόρων του, προσπάθησε να πείσει το Λούθηρο να παρουσιασθεί χωρίς το πιστοποιητικό, εμπιστευόμενος τη ζωή του στη δική του μεγαλοψυχία. Ο Μεχαρρυθμιστής απέρριψε την πρόταση αυτή και δεν παρουσιάσθηκε τελικά μπροστά στον πρέσβη της Ρώμης παρά μόνο όταν του προμήθευσαν το έγγραφο που τον έθετε υπό την προστασία του αυτοκράτορα.

Σαν καλοί διπλωμάτες, οι παπιστές προσπάθησαν να κερδίσουν το Λούθηρο με φαινομενική καλοκαγαθία. Στίς συνεντεύξεις που είχαν μαζί του, ο παπικός αντιπρόσωπος υποκρίθηκε μεγάλη φιλικότητα. Παράλληλα όμως αξίωσε την απόλυτη υποταγή του Λουθήρου στην εξουσία της εκκλησίας και την παραίτησή του από όλα γενικά τα ζητήματα χωρίς καμιά περαιτέρω εξέταση η συζήτηση. Δεν είχε καλά υπολογίσει το χαρακτήρα του ανθρώπου με τον οποίο είχε να κάνει. Απαντώντας του ο Λούθηρος, εξέφρασε το σεβασμό του για την εκκλησία, την αγάπη του για την αλήθεια και την προθυμία του να απολογηθεί για κάθε τυχόν αντίρρηση των όσων δίδαξε, υποβάλλοντας τις διδασκαλίες του στην κρίση ορισμένων γνωστών Πανεπιστημίων. Διαμαρτυρήθηκε όμως ταυτόχρονα για την απαίτηση του καρδιναλίου να ανακαλέσει τα όσα πρέσβευε χωρίς προηγουμένως να του αποδειχθεί η πλάνη του.

Η μόνη απάντηση του καρδιναλίου ήταν: "Αποκήρυξε, αποκήρυξε!" Ο Μεταρρυθμιστής υπέδειξε ότι η ιδεολογία του υποστηρίζονταν από τις Γραφές και δήλωσε με σταθερότητα ότι δεν μπορούσε να αποκηρύξει την αλήθεια. Μη μπορώντας να αποκριθεί στα επιχειρήματα του Λουθήρου, ο καρδινάλιος τον κατέκλυσε με ένα χείμαρρο από επιπλήξεις, σαρκασμούς και κολακείες, ανάμικτες με περικοπές από τις ιερές παραδόσεις και με ρητά των εκκλησιαστικών πατέρων χωρίς να δίνει ευκαιρία να μιλήσει ο Μεταρρυθμιστής. Βλέποντας ότι μια τέτοια συζήτηση δεν θα κατέληγε πουθενά, ο Λούθηρος τελικά κατόρθωσε να αποσπάσει, όχι χωρίς δυσκολία, την άδεια να υποβάλει γραπτή την απάντησή του.

"Μ' αυτόν τον τρόπο," έλεγε γράφοντας σ' ένα φίλο του, "οι καταδυναστευόμενοι κερδίζουν δύο πράγματα: πρώτα, τα γραπτά μπορούν να υποβληθούν στην κρίση τρίτων προσώπων, και δεύτερο έχει έτσι κανείς μεγαλύτερη πιθανότητα να αφυπνίσει τους φόβους αν όχι τη συνείδηση, ενός υπεροπτικού και φλύαρου δεσπότη που

θα μπορούσε διαφορετικά να τον ανατρέψει με την αγέρωχη ρητορική του." (Martyn, "The Life & Times of Luther," σελ. 271-272.)

Στην επόμενη συνέντευξη ο Λούθηρος παρουσίασε μιά σαφή, περιεκτική και δυναμική έκθεση των απόψεών του, στηριζόμενος καθολοκληρία πάνω σε διάφορες περικοπές της Αγίας Γραφής. Το έγγραφο αυτό, αφού το διάβασε μεγαλόφωνα, το παρέδωσε μετά στον καρδινάλιο ο οποίος περιφρονητικά τόβαλε στην άκρη παρατηρώντας ότι δεν ήταν παρά ένας σωρός από φλυαρολογήματα και ξεκάρφωτες περικοπές. Τότε πιά με έξαψη ο Λούθηρος αντιμετώπισε τον αγέρωχο ιεράρχη ακριβώς πάνω στο δικό του έδαφος, δηλαδή των παραδόσεων και των εκκλησιαστικών δογμάτων, ανατρέποντας από θεμέλια τους ισχυρισμούς του.

Όταν εκείνος αντιλήφθηκε ότι η λογική του Λουθήρου ήταν ακαταμάχητη, χάνοντας εντελώς την ψυχραιμία του, ξέσπασε φωνάζοντας με οργή: "Ανακάλεσε! Διαφορετικά θα σε στείλω στη Ρώμη για να παρουσιασθείς μπροστά σε δικαστές αρμόδιους για την εκδίκαση της υπόθεσής σου. Θα αναθεματίσω και σένα και τους συνενόχους σου και όλους τους τωρινούς ή μελλοντικούς θιασώτες σου και θα τους πετάξω έξω από την εκκλησία." Και κατέληξε με έξαψη και στόμφο: "Ή θα ανακαλέσεις, ή να μη ξαναπαρουσιασθείς εδώ." (D' Aubigne, 'Εκδοση Λονδίνου, Τόμ. 4 Κεφ. 8.)

Στο σημείο αυτό, ο Μεταρρυθμιστής αποσύρθηκε μαζί με τους φίλους του, δείχνοντας με τη στάση του αυτή ότι καμιά υποχώρηση δεν έπρεπε να αναμένεται απ' αυτόν. Αυτό δεν το περίμενε ο καρδινάλιος. Κολακεύονταν με την ιδέα ότι με τη βία θα γονάτιζε το Λούθηρο. Τώρα, αφημένος μόνος του με τους υποστηρικτές του, έστρεφε το βλέμμα από τον ένα στον άλλο καταλυπημένος για την απρόσμενη αποτυχία των σχεδίων του.

Στην περίπτωση αυτή οι προσπάθειες του Λουθήρου δεν έμειναν άκαρπες. Τα παρόντα μέλη του μεγάλου συνεδρίου είχαν όλη την ευκαιρία να συγκρίνουν τους δύο άνδρες και να κρίνουν καθένας για τον εαυτό του τι πνεύμα εκδήλωναν οι δυό τους και σε ποιό βαθμό ανταποκρίνονταν η ολκή και η φιλαλήθεια στην περίπτωση του καθενός. Τι χτυπητή διαφορά! Απλός, ταπεινός, σταθερός ο Μεταρρυθμιστής εμφανίσθηκε στηριζόμενος στη δύναμη του Θεού, έχοντας την αλήθεια με το μέρος του. Κενόδοξος, υπερόπτης, αγέρωχος και παράλογος, ο παπικός απεσταλμένος, παρουσιάσθηκε χωρίς την παραμικρή βιβλική υποστήριξη φωνάζοντας μόνο με στόμφο: "Ανακάλεσε ειδέ μή θα πας στη Ρώμη να τιμωρηθείς."

Αψηφώντας το γεγονός ότι ο Λούθηρος ήταν εφοδιασμένος με πιστοποιητικό ασυλίας, οι εχθροί του σκευωρούσαν τη σύλληψη

και τη φυλάκισή του. Αλλά οι φίλοι του, βλέποντας το ανώφελο της παραμονής του, τον παρότρυναν να επιστρέψει χωρίς χρονοτριβή στη Βυττεμβέργη. Θα παίρνονταν μεγάλες προφυλάξεις για να κρατηθούν μυστικές οι κινήσεις του. Έτσι χαράματα ακόμη, ανεβασμένος στο άλογο και συνοδευμένος από ένα μόνο οδηγό που του προμήθευσε ο ειρηνοδίκης, ο Λούθηρος εγκατέλειπε την Αουξβούργη. Μ' ένα σωρό κακά προαισθήματα διέσχιζε κρυφά τους σκοτεινούς, νεκρωμένους δρόμους της πόλης. Άσπονδοι και άγρυπνοι εχθροί καραδοκούσαν να τον εξοντώσουν. Θα διέφευγε τάχα τις παγίδες που του είχαν στήσει; Δύσκολες στιγμές περνούσε μέσα στην αγωνία και στην ένθερμη προσευχή. Έφθασαν έτσι μπροστά σε μιά μικρή πύλη στα τείχη της πόλης. Η πύλη ανοίχθηκε μπροστά τους και με τον οδηγό τη διάβηκαν ανενόχλητα. Όταν βρέθηκαν ασφαλείς έξω από την πόλη, οι δυό φυγάδες επετάχυναν την πορεία τους και πρίν προλάβει ο καρδινάλιος να πληροφορηθεί τη φυγή του Λουθήρου αυτός βρίσκονταν ήδη μακρυά από τους διώκτες του. Ο Σατανάς και τα όργανά του είχαν ηττηθεί. Ο άνθρωπος που θεωρούσαν σίγουρα στη διάθεσή τους, τους ξέφυγε, σαν το πουλί που ξεφεύγει την παγίδα του κυνηγού.

Κατάπληξη και εξοργισμός κατέλαβαν τον καρδινάλιο μόλις έμαθε τα νέα της απόδρασης του Λουθήρου. Περίμενε να του απονεμηθούν μεγάλες τιμές για την εξυπνάδα και την ακαμψία που έδειξε στην περίπτωση του εκκλησιαστικού αυτού ταραχοποιού. Αλλά οι ελπίδες του διαψεύθηκαν. Άφησε να ξεσπάσει η οργή του μέσα σε μιά επιστολή που έγραψε στο Φρειδερίκο, τον εκλέκτορα της Σαξωνίας, όπου με πικρόχολα λόγια κατηγορούσε το Μεταρρυθμιστή και απαιτούσε από το Φρειδερίκο να τον στείλει στη Ρώμη ή να τον εκτοπίσει από τα Σαξωνικά εδάφη.

Αμυνόμενος ο Λούθηρος απαίτησε όπως ο καρδινάλιος ή ο πάπας του αποδείξουν την πλάνη του μέσα από την Αγία Γραφή και έδινε επίσημα το λόγο του ότι θα αναιρούσε τις διδαχές του μόλις του αποδείχνονταν ότι αυτές έρχονταν σε αντίφαση με το λόγο του Θεού. Επί πλέον εξέφραζε την ευγνωμοσύνη του στό Θεό ότι τον έκρινε άξιο να υποφέρει για ένα τέτοιο ιερό σκοπό.

Την εποχή εκείνη, ο εκλέκτορας ελάχιστη είχε ακόμη γνώση για τα μεταρρυθμιστικά δόγματα. Αλλά η ειλικρίνεια, η δυναμικότητα και η σαφήνεια των λόγων του Λουθήρου του έκαναν βαθειά εντύπωση. Και μέχρι να αποδειχθεί ότι ο Μεταρρυθμιστής βρίσκονταν στην πλάνη, ο Φρειδερίκος αποφάσισε να τον θέσει κάτω από την προστασία του. Απαντώντας στο αίτημα του καρδινάλιου, έγραφε: "“Θα έπρεπε να μένετε ικανοποιημένος αφού ο Δόκτορας Μαρτίνος

παρουσιάσθηκε μπροστά σας στην Αουξβούργη. Δεν περιμέναμε ότι θα προσπαθούσατε να τον εξαναγκάσετε να ανακαλέσει τις διδαχές του χωρίς να τον πείσετε προηγουμένως για την πλάνη του. Κανείς από τους διανοουμένους των πριγκηπάτων μου με έχει πληροφορήσει ότι τα δόγματα του Μαρτίνου είναι ασεβή, αντιχριστιανικά, ή αιρετικά." Επιπλέον, ο πρίγκηπας αρνήθηκε να στείλει το Λούθηρο στη Ρώμη ή να τον εκτοπίσει από τα εδάφη του." (D' Aubigne, Τόμ. 4, κεφ. 10.)

Ο εκλέκτορας έβλεπε ότι η γενική έκλυση των κοινωνικών ηθών απαιτούσε ένα μεγάλο μεταρρυθμιστικό έργο. Αντιλαμβάνονταν ότι όλα τα πολυδάπανα και πολύπλοκα συστήματα για την αναχαίτιση και την τιμωρία της εγκληματικότητας δεν θα χρειάζονταν αν οι άνθρωποι αναγνώριζαν και εκτελούσαν τα καθήκοντά τους πρός το Θεό και πρός τις υποδείξεις μιάς διαφωτισμένης συνείδησης. Πίστευε ότι το έργο του Λουθήρου απέβλεπε στην πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και κατά βάθος έχαιρε που μια καλύτερη επιρροή άρχισε να εκδηλώνεται μέσα στην εκκλησία.

Έβλεπε ακόμη ότι στην καθηγητική του έδρα του Πανεπιστημίου ο Λούθηρος σημείωνε εξαιρετική επιτυχία. Μόνο ένας χρόνος είχε περάσει αφ' ότου ο Μεταρρυθμιστής είχε αναρτήσει τις θέσεις του στην εκκλησία του φρουρίου και ο αριθμός των προσκυνητών που επισκέπτονταν την εκκλησία την ημέρα των Αγίων Πάντων ελαττώθηκε αισθητά. Η Ρώμη έχανε όχι μόνο σε προσκυνητές, μα και σε προσφορές. Τη θέση τους όμως πήρε μια καινούργια κατηγορία πιστών που συνέρρεαν στη Βυττεμβέργη όχι σαν προσκυνητές των ιερών λειψάνων της, αλλά σαν φοιτητές των μορφωτικών χώρων της. Τα γραπτά του Λουθήρου είχαν κινήσει παντού ένα καινούργιο ενδιαφέρον για τις Άγιες Γραφές και οι φοιτητές συνωστίζονταν στο Πανεπιστήμιο, προερχόμενοι όχι μόνο απ' όλα τα μέρη της Γερμανίας, αλλά και από ξένες επίσης χώρες. Μόλις αντίκρυζαν για πρώτη φορά τη Βυττεμβέργη, πολλοί από τους νεαρούς αυτούς "ύψωναν τα χέρια πρός τον ουρανό δοξάζοντας το Θεό ότι, όπως άλλοτε από τη Σιών, έτσι και τώρα από την πόλη αυτή έκανε το φώς της αλήθειας να λάμψει και να σκορπισθεί ως τις πιό απομακρυσμένες χώρες." (Βλέπε στο ίδιο μέρος, Τόμ. 4, κεφ. 10.)

Την εποχή αυτή ο Λούθηρος είχε μόνο κατά μέρος ανακύψει από τις πλάνες της παπικής θρησκείας. Αλλά η σύγκριση των θεϊκών χρησμών με τα παπικά θεσπίσματα και διατάγματα τον κατέπλησσε. "Διαβάζω τα ποντιφικά διατάγματα," έγραφε στο Σπαλατίνο, "και δεν μπορώ να καταλάβω αν ο πάπας είναι ο ίδιος ο αντίχριστος η

ο απόστολός του· σε τέτοιο σημείο παραποιείται και σταυρώνεται μέσα σ' αυτά ο Χριστός." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 5, κεφ. 1.) Και όμως την εποχή αυτή ο Λούθηρος ήταν ακόμη οπαδός της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και ούτε του είχε περάσει η ιδέα ότι θα μπορούσε ποτέ να χωρισθεί απ' αυτήν.

Η διδαχή και τα συγγράματα του Μεταρυθμιστή επεκτείνονταν σ' όλα τα χριστιανικά κράτη. Το μεταρρυθμιστικό έργο έφθασε στην Ελβετία και στην Ολλανδία. Αντίγραφα των συγγραμμάτων του εισέδυσαν στη Γαλλία και στην Ισπανία. Στην Αγγλία οι διδαχές του γίνονταν αποδεκτές σαν λόγοι ζωής. Η αλήθεια προχώρησε επίσης στο Βέλγιο και στην Ιταλία. Χιλιάδες ανθρώπων αφυπνίζονταν από το θανατηφόρο λήθαργο τους και γεύονταν τη χαρά και την ελπίδα της αναγεννημένης ζωής.

Οι επιθέσεις του Λουθήρου εξόργιζαν τη Ρώμη όσο πήγαινε και περισσότερο. Μερικοί από τους πιο φανατικούς ανταγωνιστές του, ακόμη και καθηγητές των Καθολικών Πανεπιστημίων, δήλωναν ότι αυτός που θα δολοφονούσε τον αντάρτη καλόγερο θα έμενε αναμάρτητος από το κρίμα. Μια μέρα ένας ξένος, με το όπλο κρυμμένο κάτω από το μανδύα του, πλησίασε το Μεταρρυθμιστή και τον ρώτησε γιατί πήγαινε ολομόναχος. "Είμαι στα χέρια του Θεού," απάντησε εκείνος. "Αυτός είναι η δύναμη και η ασπίδα μου. Τι μπορούν να μου κάνουν οι άνθρωποι;" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 6, κεφ. 2.) Στο άκουσμα των λόγων αυτών, ο ξένος χλώμιασε και έσπευσε να απομακρυνθεί σαν να είχε έρθει αντιμέτωπος με τους αγγέλους του ουρανού.

Η Ρώμη ήταν αποφασισμένη να εξοντώσει το Λούθηρο. Ο Θεός όμως τον υπερασπίζονταν. Τα διδάγματά του ακούγονταν παντού—"στις καλύβες και τα μοναστήρια ... στους πύργους των αριστοκρατών, στα πανεπιστήμια και στα βασιλικά παλάτια." Άνθρωποι ευγενείς παρουσιάζονταν σε κάθε μέρος πρόθυμοι να του παράσχουν την υποστήριξή τους. (Βλέπε στο ίδιο μέρος, Τόμ. 6. κεφ. 2.)

Την ίδια περίπου εποχή, μελετώντας τα έργα του Χούς, ο Λούθηρος ανεκάλυπτε ότι τη μεγάλη αλήθεια της "δια πίστεως δικαιοσύνης" που ο ίδιος υποστήριζε και δίδασκε, την είχε επίσης υπερασπισθεί και ο Μεταρρυθμιστής της Βοημίας. "'Όλοι μας, ο Παύλος, ο Αυγουστίνος και εγώ υπήρξαμε Χουσσίτες δίχως να το ξέρομε," έλεγε ο Λούθηρος, και πρόσθετε: "Ο Θεός ασφαλώς θα ζητήσει λόγο από τον κόσμο γιατί την αλήθεια που του παρουσίασε εδώ και έναν αιώνα, εκείνος την έκαψε." (Wylie, Τόμ. 6, κεφ. 1.)

Σε μιά έκκλησή του πρός τον αυτοκράτορα και τους ευγενείς της Γερμανίας σχετικά με την αναμόρφωση της Χριστιανωσύνης, ο Λούθηρος έγραφε για τον πάπα: "Είναι τρομερό να βλέπει κανείς

τον αυτοτιτλοφορούμενο αντιπρόσωπο του Χριστού να επιδεικνύει τέτοια μεγαλοπρέπεια που κανένας αυτοκράτορας δεν μπορεί να μιμηθεί. Μοιάζει αυτός με τον πάμπτωχο Ιησού ή με τον ταπεινό τον Πέτρο; Μας λένε ότι είναι ο κυρίαρχος του κόσμου! Ο Χριστός όμως, που αντιπρόσωπός του ο πάπας καυχάται ότι είναι, δήλωσε: "Η βασιλεία η Εμή δεν είναι εκ του κόσμου τούτου." Είναι δυνατόν ποτέ η επικράτεια του αντιπροσώπου να υπερβαίνει την επικράτεια του Κυρίου του;" (D' Aubigne, Τόμ. 6, κεφ. 3.)

Σχετικά με τα Πανεπιστήμια έγραφε: "Φοβούμαι πολύ ότι τα Πανεπιστήμια θα καταντήσουν πύλες του άδη αν δεν επιδοθούν στα σοβαρά με την ερμηνεία των Αγίων Γραφών και την εγχάραξή τους πάνω στις νεανικές καρδιές. Δεν θα συμβούλευα κανένα να στείλει το παιδί του εκεί όπου δεν κυριαρχούν οι Ιερές Γραφές. Κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα όπου οι άνθρωποι δεν ασχολούνται ακατάπαυστα με το λόγο του Θεού καταλήγει στη διαφθορά." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 6, κεφ. 3.)

Σύντομα η έκκληση αυτή μεταδόθηκε από τη μιά άκρη της Γερμανίας στην άλλη, βρίσκοντας μεγάλη απήχηση στις καρδιές των ανθρώπων. Ολόκληρο το έθνος συγκινήθηκε και άπειρα πλήθη ξεσηκώνονταν για να παραταχθούν γύρω από τη σημαία της Μεταρρύθμισης. Φλεγόμενοι από το διακαή πόθο της εκδίκησης, οι αντίπαλοι του Λουθήρου παρακινούσαν τον πάπα να λάβει αποφασιστικά μέτρα εναντίον του. 'Ενα νομοθετικό διάταγμα καταδίκαζε πάραυτα όλες του τις διδασκαλίες. Και αν σε διάστημα εξήντα ημερών ο Μεταρρυθμιστής και οι οπαδοί του δεν θα αποκήρυσσαν τα φρονήματά τους, θα αναθεματίζονταν όλοι τους.

Κρίσιμες στιγμές διέρχονταν τώρα η Μεταρρύθμιση. Για ολόκληρους αιώνες οι αναθεματισμοί της Ρώμης είχαν κατακεραυνώσει παντοδύναμους μονάρχες και είχαν βυθίσει πανίσχυρες αυτοκρατορίες στο δέος και στην ερήμωση. Όσοι είχαν κεραυνωθεί με αυτούς βλέπονταν απ' όλο τον κόσμο με φόβο και με τρόμο. Αποκλεισμένοι από κάθε επαφή με τους συνανθρώπους τους, κρίνονταν εκτός νόμου και καταδιώκονταν μέχρι εξολοθρεμού. Ο Λούθηρος δεν αγνοούσε την ορμή της θύελλας που ήταν έτοιμη να ξεσπάσει επάνω του. Έμενε όμως ακλόνητος, πιστεύοντας ότι ο Χριστός θα του συμπαραστέκονταν σαν στήριγμα και ασπίδα. Με την πίστη και το θάρρος ενός μάρτυρα, έγραφε: "Δεν ξέρω τι πρόκειται να συμβεί, ούτε και ενδιαφέρομαι να μάθω ... Όπου και άν ξεσπάσει το κτύπημα δεν το φοβούμαι. Ούτε ένα φύλλο δεν πέφτει χωρίς το θέλημα του Πατέρα μας. Πόσο περισσότερο Αυτός ενδιαφέρεται για μάς! Δεν είναι παρά μηδαμηνό πράγμα να πεθάνει κανείς για το Λόγο, αφού αυτός ο Λόγος που έγινε σάρκα πέθανε

πρώτος. Αν πεθάνομε μ' Αυτόν, πάλι θα ζήσομε μ' Αυτόν. Και περνώντας αυτά που Εκείνος πέρασε πρίν από μάς, θα πάμε και εμείς εκεί όπου Εκείνος είναι και θα είμαστε μαζύ Του για πάντα." (Βλέπε στο ίδιο μέρος, έκδοση Λονδίνου, Walther, 1840, Τόμ. 6, κεφ. 9.)

Όταν του ήρθε η παπική βούλα, είπε: "Την περιφρονώ και την αντικρούω για βέβηλη και αβάσιμη ... Ο ίδιος ο Χριστός καταδικάζεται σ' αυτή ... Μου προξενεί χαρά να υποφέρω τέτοιου είδους δεινά για τον ευγενέστερο απ' όλους σκοπό. Ήδη αισθάνομαι μεγαλύτερη ελευθερία στην καρδιά μου· επειδή τώρα τουλάχιστο ξέρω ότι ο πάπας είναι ο αντίχριστος και ο θρόνος του είναι ο θρόνος του Σατανά." (D' Aubigne, Τόμ. 6, κεφ. 9.)

Μολαταύτα, η παπική διαταγή δεν έμεινε ατελεσφόρητη. Η φυλάκιση, τα βασανιστήρια και η μάχαιρα αποτελούσαν τα μέσα που μετέρχονταν η εκκλησία για να επιβάλει την υποταγή. Οι ολιγόπιστοι και οι θρησκόληπτοι έτρεμαν στο άκουσμα του παπικού αναθέματος. Αν και γενικά τα αισθήματα συμπαθείας έκλειναν με το μέρος του Λουθήρου, πολλοί θεωρούσαν τη ζωή πολύ αγαπητή για να τη θυσιάσουν στο βωμό της Μεταρρύθμισης. Όλα έδειχναν ότι το έργο του Μεταρρυθμιστή πλησίαζε στο τέλος του.

Ο Λούθηρος όμως εξακολουθούσε να παραμένει ατρόμητος. Η Ρώμη είχε εκσφενδονίσει τα αναθέματά της εναντίον του και ο κόσμος τώρα παρακολουθούσε δίχως να αμφιβάλλει ότι ή θα πήγαινε χαμένος, ή θα εξαναγκάζονταν να υποχωρήσει. Αλλ' εκείνος με συντριπτική δύναμη, έστρεψε την καταδικαστική απόφαση της Ρώμης πίσω σ' αυτή την ίδια και ανήγγειλε δημόσια ότι πήρε την απόφαση να την εγκαταλείπει για πάντα. Παρουσία ενός μεγάλου πλήθους από φοιτητές διδάκτορες και πολίτες προερχομένους από κάθε κοινωνική τάξη, ο Λούθηρος έκαψε την παπική βούλα, μαζί με τα διατάγματά της των κανόνων, συλλογές παπικών δεκρεταλίων, και ορισμένα συγγράμματα που υποστήριζαν τα παπικά δικαιώματα. "Οι εχθροί μου," έλεγε, "κατόρθωσαν με το να κάψουν τα βιβλία μου να βλάψουν το έργο της αλήθειας στη σκέψη του απλοϊκού λαού καταστρέφοντας την ψυχή τους. Γι' αυτόν το λόγο παρέδωσα και εγώ τα βιβλία τους στη φωτιά. Μέχρι τώρα χωράτευα μόνο με τον πάπα. Τώρα αρχίζει ο πραγματικός αγώνας. Το έργο αυτό το άρχισα στο όνομα του Θεού. και με τη δική Του δύναμη θα τελειώσει, χωρίς εμένα."" (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 6, κεφ. 10.)

Στις επικρίσεις των εχθρών του που τον χλεύαζαν για τις ατέλειες του έργου του ο Λούθηρος απαντούσε: "Ποιός ξέρει ότι δεν είναι ο Θεός Εκείνος που με διάλεξε και με κάλεσε και ότι αυτοί που περιφρονούν εμένα δεν πρέπει να φοβούνται μήπως περιφρονούν

τον ίδιο το Θεό; Στον καιρό της εξόδου από την Αίγυπτο ο Μωϋσής ήταν μόνος του. Μόνος του ήταν και ο Ηλίας τον καιρό που βασίλευε ο Αχαάβ. Μόνος του και ο Ησαΐας στην Ιερουσαλήμ. Μόνος και ο Ιεζεκιήλ στη Βαβυλώνα ... Ο Θεός δεν διάλεξε ποτέ για προφήτη Του ούτε τον αρχιερέα ούτε καμιά άλλη μεγάλη προσωπικότητα. Αλλά κατά συνήθεια διάλεγε ταπεινούς, περιφρονημένους ανθρώπους, κάποτε και ένα βοσκό ακόμη, τον Αμώς. Σε κάθε εποχή, οι άγιοι άνθρωποι του Θεού όφειλαν να επιπλήξουν τους μεγάλους, βασιλείς, πρίγκηπες, ιερείς, σοφούς με κίνδυνο της ζωής τους ... Δεν ισχυρίζομαι ότι είμαι προφήτης. Λέγω μόνο ότι θα έπρεπε να φοβούνται ακριβώς γιατί είμαι μόνος μου και αυτοί είναι πολλοί. Για ένα πράγμα είμαι βέβαιος· ότι ο λόγος του Θεού είναι με το μέρος μου και όχι με το δικό τους." (Ίδιο μέρος Τόμ. 6, κεφ. 10.)

Παρόλα αυτά δεν ήταν παρά ύστερα από σκληρή εσωτερική πάλη με τον εαυτό του που ο Λούθηρος πήρε την τελεσίδικη απόφαση να αποσπασθεί από την εκκλησία. Αυτή περίπου την εποχή έγραφε: "Κάθε μέρα αισθάνομαι όλο και περισσότερο πόσο δύσκολο είναι να παραμερίσει κανείς τους ενδοιασμούς με τους οποίους έχει γαλουχηθεί από τα παιδικά του χρόνια. Ω, πόσο μου στοίχισε, παρ' όλο που είχα τη Γραφή με το μέρος μου να κρίνω τον εαυτό μου ικανό να σταθώ ολομόναχος αντιμέτωπος του πάπα, αποκαλώντας τον αντίχριστο! Τι ψυχική ωδίνη πέρασα! Πόσες φορές δεν διερωτήθηκα με πικρία ψυχής την ίδια εκείνη ερώτηση που τόσο συχνά πρόφεραν οι παπιστές: "Εσύ μόνος είσαι σοφός; Είναι δυνατόν όλοι οι άλλοι να σφάλλουν; Και ποιό θα ήταν το αποτέλεσμα αν τελικά αποδειχθεί ότι εσύ ήσουν εκείνος που πλανώσουν και ότι παρέσυρες στην πλάνη τόσες πολλές ψυχές που θα χαθούν στην αιωνιότητα;" Έτσι αγωνίσθηκα σκληρά και με τον εαυτό μου και με το Σατανά, μέχρι που ο Χριστός, μέσα από τον αλάθητο λόγο Του, στήριξε την ψυχή μου πάνω απ' όλες αυτές τις αμφιβολίες." (Martyn, σελ. 372-373.)

Ο πάπας είχε απειλήσει με αναθεματισμό το Λούθηρο αν δεν ανακαλούσε τις απόψεις του. Τώρα η απειλή γίνονταν πραγματικότητα. Μιά καινούργια βούλα εκδόθηκε, γνωστοποιώντας την τελική αποσκίρτηση του Μεταρρυθμιστή από τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία και αποκαλώντας τον καταραμένο του ουρανού. Στην ίδια μοίρα καταδικάζονταν όλοι όσοι ασπάζονταν τις διδασκαλίες του. Ο αδυσώπητος αγώνας έμπαινε τώρα στην πιο σκληρή του φάση.

Η αντίδραση είναι πάντοτε το μοιραίο επακόλουθο για όλους εκείνους τους οποίους ο Θεός χρησιμοποιεί για να παρουσιάσουν στον κόσμο αλήθειες ιδιαίτερα εφαρμόσιμες για την εποχή τους. Υπήρχε μια παρούσα αλήθεια στην εποχή του Λουθήρου—μιά

αλήθεια με εξαιρετική σημασία για τον καιρό εκείνο. Το ίδιο υπάρχει και σήμερα—μιά παρούσα αλήθεια για τη σύγχρονη εκκλησία. Αυτός που διοικεί τα πάντα σύμφωνα με το θέλημά Του, ευδόκησε να ορίσει υπεύθυνους ανθρώπους κάτω από διάφορες περιστάσεις, εξουσιοδοτώντας τους με καθήκοντα ιδιάζοντα για την εποχή στην οποία ζούν και για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έχουν τοποθετηθεί. Αν οι άνθρωποι εκτιμούσαν το φώς που τους χορηγείται, τότε θα ανοίγονταν ευρύτεροι ορίζοντες της αλήθειας μπροστά τους. Η αλήθεια όμως δεν είναι σήμερα περισσότερο ευπρόσδεκτη από ότι ήταν για τους παπιστές την εποχή του Λουθήρου. Παρατηρείται η ίδια προδιάθεση για την αποδοχή ανθρωπίνων μάλλον θεωριών και παραδόσεων παρά για το λόγο του Θεού, που παρατηρείτο και στους περασμένους αιώνες. Αυτοί που σήμερα παρουσιάζουν την αλήθεια για την παρούσα εποχή δεν πρέπει να περιμένουν ότι θα τύχουν καλύτερης υποδοχής απ' ότι έτυχαν οι προγενέστεροι μεταρρυθμιστές. Ο μεγάλος αντιπερισπασμός ανάμεσα στην αλήθεια και στην πλάνη, ανάμεσα στο Χριστό και στο Σατανά, θα φθάσει στο οξύτερο σημείο προς το τέλος της ιστορίας του σύγχρονου κόσμου.

Ο Χριστός είπε στους μαθητές Του: "Εάν ήσθε εκ του κόσμου, ο κόσμος ήθελεν αγαπά το ιδικόν του· επειδή όμως δεν είσθε εκ του κόσμου, αλλ' Εγώ σας εξέλεξα εκ του κόσμου, δια τούτο σας μισεί ο κόσμος. Ενθυμείσθε τον λόγον τον οποίον Εγώ είπον προς εσάς. Δεν είναι δούλος μεγαλύτερος του κυρίου αυτού. Εάν Εμέ έδιωξαν, και σάς θέλουσι διώξει- εάν τον λόγον Μου εφύλαξαν, και τον υμέτερον θέλουσι φυλάξει." (Ιωάν. 15:19-20.) Από το άλλο μέρος ο Κύριος δηλώνει καθαρά: "Ουαί εις εσάς, όταν πάντες οι άνθρωποι σας ευφημήσωσι· διότι ούτως έπραττον εις τους ψευδοπροφήτας οι πατέρες αυτών." (Λουκ. 6:26.) Το πνεύμα του κόσμου δεν εναρμονίζεται καλύτερα με το πνεύμα του Χριστού σήμερα απ' ότι στις προηγούμενες εποχές. Όσοι λοιπόν κηρύττουν το λόγο του Θεού μέσα στην άσπιλη αγνότητά του, ας μή περιμένουν να τους δείξουν οι άνθρωποι περισσότερη εύνοια σήμερα απ' ότι άλλοτε. Μπορεί οι αντιδραστικές κατά της αλήθειας μέθοδοι να αλλάζουν. Μπορεί η εχθρότητα να παρουσιάζεται λιγότερο αισθητή επειδή έγινε πιό επιδέξια. Κατά βάθος όμως ο ίδιος ανταγωνισμός υπάρχει και τώρα και θα εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι το τέλος των αιώνων.

8

Ο λουθηροσ μπροστα στη διαιτα

Στη Γερμανία ένας νέος αυτοκράτορας, ο Κάρολος Ε΄, ανέρχονταν στο θρόνο. Οι απεσταλμένοι της Ρώμης έσπευσαν να υποβάλουν τα συγχαρητήριά τους και να παρακινήσουν το μονάρχη να ασκήσει τη δύναμή του κατά της Μεταρρύθμισης. Από το άλλο μέρος, ο εκλέκτορας της Σαξωνίας, στον οποίο ο Κάρολος όφειλε κατά μεγάλο μέρος το στέμμα του, παρακαλούσε τον αυτοκράτορα να μη λάβει μέτρα εναντίον του Λουθήρου πριν του χορηγήσει μια ακροαματική διαδικασία. Έτσι ο αυτοκράτορας βρέθηκε απ' αρχής σε αμήχανη και προβληματική θέση. Οι παπιστές δεν φαίνονταν διατεθειμένοι να ικανοποιηθούν με τίποτε λιγότερο από μια αυτοκρατορική απόφαση διατάσσοντας τη θανατική καταδίκη του Λουθήρου. Ο εκλέκτορας πάλι είχε δηλώσει κατηγορηματικά ότι "ούτε η Αυτού Αυτοκρατορική Μεγαλειότης, ούτε κανείς άλλος είχαν αποφανθεί ότι τα συγγράμματα του Λουθήρου είχαν καταδικασθεί." Επομένως απαιτούσε όπως "πιστοποιητικό ελευθέρας κυκλοφορίας χορηγηθεί στο Λούθηρο ώστε να δυνηθεί αυτός να παρουσιασθεί ενώπιον δικαστηρίου αποτελούμενου από κατηρτισμένους, ευλαβείς και αμερόληπτους δικαστές." (D' Aubigne, Τόμ. 6, κεφ. 11.)

Η προσοχή όλων των παρατάξεων είχε τώρα στραφεί πρός τη συνέλευση των Γερμανικών κρατών που συνήλθε στην πόλη της Βόρμης λίγο μετά την ανάρρηση του Καρόλου στο θρόνο. Το εθνικό αυτό συμβούλιο (ή Δίαιτα) θα απασχολείτο με την επίλυση σημαντικών πολιτικών ζητημάτων και συμφερόντων. Για πρώτη φορά οι Γερμανοί πρίγκηπες θα έρχονταν προσωπικά σε επαφή με το νεαρό μονάρχη τους σε διαλογική συνέλευση. Εξέχουσες εκκλησιαστικές

και πολιτικές προσωπικότητες είχαν συγκεντρωθεί από όλα τα πάτρια εδάφη. Κοσμικοί άρχοντες, ευγενικής καταγωγής, δυναμικοί και υπερήφανοι για τα κληρονομικά τους δικαιώματα· μεγαλόπρεποι ιεράρχες με βαθειά τη συναίσθηση της υπεροχής τους σε βαθμό και σε ισχύ, ευγενείς ιππότες ακολουθούμενοι από τους οπλοφόρους τους, πρεσβευτές ξένων κρατών, συγκεντρώθηκαν όλοι τους στη Βόρμη. Το θέμα όμως του γενικού ενδιαφέροντος κατά τη μεγάλη εκείνη συνέλευση αποτελούσε η περίπτωση του Μεταρρυθμιστή της Σαξωνίας.

Ο Κάρολος είχε προηγουμένως αναθέσει στον εκλέκτορα να φέρει μαζί του το Λούθηρο στη Δίαιτα, δίνοντας τη διαβεβαίωση της προστασίας του και την υπόσχεση ελεύθερης διαλογικής συζήτησης με πρόσωπα αρμόδια να χειρισθούν τα αμφισβητούμενα θέματα. Ο Λούθηρος ανυπομονούσε να παρουσιασθεί στον αυτοκράτορα. Την εποχή εκείνη η υγεία του είχε σοβαρά κλονισθεί. Αλλά εκείνος έγραφε στον εκλέκτορα: "Αν δεν μπορέσω να πάω στη Βόρμη υγιής, θα πάω έστω και αν χρειασθεί να με φέρουν εκεί άρρωστο όπως είμαι. Επειδή δεν αμφιβάλλω ότι η κλήση αυτή του αυτοκράτορα, προέρχεται από τον ίδιο το Θεό. Αν σκέπτονται να μεταχειρισθούν βία εναντίον μου, πράγμα πολύ πιθανό (επειδή δεν με καλούν εκεί για να τους διαφωτίσω), αφήνω την υπόθεση στα χέρια του Θεού. Ζεί ακόμη και βασιλεύει Εκείνος που προστάτευσε τους τρείς παίδες στο καιόμενο καμίνι. Αν δεν είναι θέλημά Του να με σώσει, η ζωή μου δεν έχει τόση σημασία. Ας ελπίζομε μόνο ότι το ευαγγέλιο δε θα εκτεθεί στα σκώμματα των ασεβών· και ας το υπερασπισθούμε ακόμη και με το αίμα μας, για να μη θριαμβεύσουν αυτοί. Δεν εξαρτάται από μένα να αποφασίσω αν θα συνεισφέρω περισσότερο με τη ζωή ή με το θάνατό μου γενικά στη σωτηρία των ανθρώπων ... Όλα μπορείτε να τα περιμένετε από μένα ... εκτός από τη δραπέτευση ή την αναίρεση των αρχών μου. Να δραπετεύσω δεν είμαι σε θέση· να αναιρέσω ακόμη λιγότερο." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ,Ι.)

Η είδηση ότι ο Λούθηρος θα παρουσιάζονταν μπροστά στον αυτοκράτορα, διαδόθηκε στη Βόρμη και δημιούργησε γενική έξαψη. Ο παπικός απεσταλμένος Αλέανδρος, ειδικά επιφορτισμένος με την υπόθεση αυτή, βλέποντας ότι τα αποτελέσματα θα απέβαιναν συντριπτικά για την παπωσύνη, ταράχθηκε και εξοργίσθηκε. Να διατάξει ανακρίσεις για μια υπόθεση για την οποία ο πάπας ήδη είχε προφέρει καταδικαστική απόφαση, σήμαινε περιφρόνηση της εξουσίας της ανωτάτης εκκλησιαστικής ηγεσίας. Φοβώνταν ακόμη ότι η ευγλωττία και οι συντριπτικοί ισχυρισμοί του ανθρώπου αυτού θα συντελούσαν ώστε πολλοί πρίγκηπες να αποσκιρτήσουν από την

παπική παράταξη. Γι' αυτό και διαμαρτυρήθηκε εντονότατα στον αυτοκράτορα εναντίον της παρουσίας του Λουθήρου στη Βόρμη. Την ίδια περίπου εποχή είχε εκδοθεί το παπικό διάγγελμα του αφορισμού του Λουθήρου. Ο συμπτωματικός αυτός συνδοιασμός με τις ενέργειες του ποντιφικού απεσταλμένου, έκανε τον αυτοκράτορα να υποχωρήσει. Έγραψε στον εκλέκτορα ότι αν δεν είχε σκοπό ο Λούθηρος να αποκηρύξει τα φρονήματά του, τότε έπρεπε να παραμείνει στη Βυττεμβέργη.

Μη ικανοποιημένος με τη νίκη του αυτή, ο Αλέανδρος έβαλε όλα του τα δυνατά και την επιδεξιότητά του για να πετύχει την καταδίκη του Λουθήρου. Με επιμονή που θα ταίριαζε καλύτερα σε κάποιο αξιολογότερο σκοπό, επέστησε την προσοχή πριγκήπων, καρδιναλίων και λοιπών μελών της συνέλευσης πάνω στο ζήτημα αυτό, κατηγορώντας το Μεταρρυθμιστή για "στασιασμό, ανταρσία, ασέβεια και βλασφημία." Η επιθετικότητα όμως και το πάθος του καθαρά πρόδιδαν το πνεύμα που τον διείπε. "Κινούνται μάλλον από μίσος και εκδικητικότητα παρά από ζήλο και ευλάβεια, ήταν η γενική παρατήρηση." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 1.) Η πλειοψηφία της συνέλευσης έβλεπε τώρα περισσότερο ευνοϊκά παρά ποτέ άλλοτε την υπόθεση του Λουθήρου.

Με διπλασιασμένο τώρα ζήλο ο Αλέανδρος πίεζε τον αυτοκράτορα να εφαρμόσει την παπική διαταγή. Σύμφωνα όμως με τους νόμους του Γερμανικού κράτους, αυτό δεν μπορούσε να γίνει χωρίς τη συναίνεση των πριγκήπων. Ενδίδοντας τελικά στις πιέσεις του καρδιναλίου, ο Κάρολος του έδωσε την άδεια να φέρει την υπόθεση μπροστά στην Εθνοσυνέλευση. "Μεγάλη ήταν η μέρα εκείνη για το διπλωματικό αντιπρόσωπο του πάπα. Η συνέλευση ήταν μεγάλη και η υπόθεση ακόμη μεγαλύτερη. Ο Αλέανδρος συνηγορούσε για τη Ρώμη, ... τη μητέρα και βασιλίδα των εκκλησιών." Θα υπερασπίζονταν το πριγκηπάτο του Πέτρου μπροστά στα εκπροσωπευμένα πριγκηπάτα του χριστιανικού κόσμου. "Προικισμένος με το χάρισμα της ευγλωττίας, γρήγορα έγινε κυρίαρχος της κατάστασης. Η Θεία Πρόνοια έτσι έφερε τα πράγματα ώστε να έχει το προνόμιο να εμφανισθεί και να αναθέσει την άμυνά της στο δεινότερο ρήτορά της και μπροστά στο επισημότερο δικαστήριο πρίν να καταδικασθεί." (Wylie, Τόμ. 6, κεφ. 4.) Οι φίλοι της Μεταρρύθμισης περίμεναν κάπως ανήσυχοι την αγόρευση του Αλέανδρου. Ο εκλέκτορας της Σαξωνίας δεν ήταν παρών, αλλά είχε δώσει εντολή σε ορισμένους από τους συμβούλους του να παρευρεθούν στη συνέλευση και να κρατήσουν σημειώσεις από την αγόρευση του διπλωματικού Καθολικού αντιπροσώπου.

Επιστρατεύοντας όλη του την πολυπραγμωσύνη και τη ρητορική του ικανότητα, ο Αλέανδρος επιδόθηκε στο να ανατρέψει την αλήθεια. Παρέταξε τη μια κατηγορία μετά την άλλη κατά του Λουθήρου αποκαλώντας τον εχθρό εκκλησίας και πολιτείας, ζώντων και νεκρών, ιερωμένων και λαϊκών, συνόδων και ιδιωτών Χριστιανών. "Οι πλάνες του Λουθήρου," είπε, "είναι αρκετές για να δικαιολογήσουν το κάψιμο εκατό χιλιάδων αιρετικών."

Καταλήγοντας, στράφηκε γεμάτος καταφρόνια κατά των οπαδών της μεταρρυθμιστικής θρησκείας: "Τι είναι όλοι τους οι Λουθηριανοί; Μιά συμμορία από αποθρασυμένους σχολαστικούς, διεφθαρμένους ιερατικούς, ακόλαστους μοναχούς, αμαθείς νομικούς και ξεπεσμένους ευγενείς μαζί με κοινούς ανθρώπους του λαού που παρέσυραν και διέστρεψαν. Τι ασύγκριτη υπεροχή παρουσιάζει η Καθολική παράταξη σε αριθμό, σε ικανότητα και δύναμη! Μια ομόφωνη απόφαση της λαμπρής αυτής συνέλευσης θα διαφωτίσει τους απλοϊκούς, θα συμμορφώσει τους ασύνετους, θα πείσει τους δίγνωμους και θα δυναμώσει τους αδύναμους." (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 3.)

Με τέτοια όπλα καταπολεμήθηκαν οι υποστηρικτές της αλήθειας σε κάθε εποχή. Τα ίδια επιχειρήματα χρησιμοποιούνται και σήμερα εναντίον όλων όσων προσπαθούν να παρουσιάσουν τις απλές και σαφείς διδασκαλίες του λόγου του Θεού, σε αντίθεση με τις γενικευμένες πλάνες. "Ποιοί είναι αυτοί οι κήρυκες των νέων διδασκαλιών;" ρωτούν εκείνοι που προτιμούν μιά λαοφιλή θρησκεία. "Είναι ελάχιστοι, αμαθείς και προέρχονται από την κατώτερη τάξη. Και όμως ισχυρίζονται ότι αυτοί έχουν την αλήθεια και ότι είναι ο εκλεκτός λαός του Θεού. Έχουν άγνοια και βρίσκονται στην πλάνη. Πόσο ασύγκριτα ανώτερη είναι η εκκλησία μας σε μέλη και σε επιρροή! Πόσοι μεγάλοι και μορφωμένοι άνθρωποι ανήκουν στον κύκλο μας!" Αυτά είναι τα επιχειρήματα που ασκούν αποφασιστική επίδραση πάνω στον κόσμο. Δεν είναι όμως λιγότερο αμφισβητήσιμα σήμερα από τον καιρό του Μεταρρυθμιστή.

Το έργο της μεταρρύθμισης δεν τελειώνει, όπως πολλοί φαντάζονται, με το Λούθηρο. Πρόκειται να συνεχισθεί μέχρι το τέλος της ιστορίας του κόσμου. Ο Λούθηρος είχε ένα μεγάλο έργο να εκτελέσει μεταδίδοντας στους άλλους το φώς που επέτρεψε ο Θεός να λάμψει επάνω του. Δεν είχε όμως δεχθεί όλο το φώς που έμελλε να δοθεί στον κόσμο. Απ' εκείνο τον καιρό μέχρι την εποχή μας νέο φώς λάμπει συνεχώς πάνω στις Άγιες Γραφές και καινούργιες αλήθειες αποκαλύπτονται διαρκώς.

Η αγόρευση του Καθολικού εκπροσώπου προξένησε βαθειά εντύπωση στη Συνέλευση. Ο Λούθηρος δεν ήταν παρών για να

αντικρούσει με τις σαφείς, αναντίρρητες αλήθειες του λόγου του Θεού τον πρόμαχο του παπισμού. Κανένας δεν βρέθηκε να υπερασπισθεί το Μεταρρυθμιστή. Ήταν έκδηλη η γενική προδιάθεση όχι μόνο να καταδικάσουν αυτόν τον ίδιο και τις διδασκαλίες του, αλλά αν ήταν δυνατόν, και να ξεριζώσουν την αίρεση. Η Ρώμη βρήκε την πιο κατάλληλη ευκαιρία να αμυνθεί για τα συμφέροντά της. Ότι είχε να πεί για την υπεράσπισή της το είπε. Αλλά ο φαινομενικός θρίαμβος δεν ήταν παρά το σύνθημα της ήττας. Από τη στιγμή εκείνη, η αντίθεση ανάμεσα στην αλήθεια και στην πλάνη θα παρουσιάζονταν εμφανέστερα καθώς οι δυό τους θα έμπαιναν σε ανοικτό τώρα στίβο. Από τη μέρα εκείνη ποτέ πιά η Ρώμη δε θα ξαναπαρουσιάζονταν τόσο σίγουρη για τον εαυτό της, όπως στο παρελθόν.

Αν και τα περισσότερα μέλη της Δίαιτας ήταν έτοιμα να παραδώσουν χωρίς ενδοιασμούς το Λούθηρο στις εκδικητικές διαθέσεις της Ρώμης, πολλοί άλλοι όμως έβλεπαν και θλίβονταν για την αξιοθρήνητη κατάσταση της εκκλησίας. Αυτοί επιθυμούσαν την αναστολή των καταχρήσεων που οφείλονταν στην εξαχρείωση και στην απληστία της ιεραρχίας εις βάρος του Γερμανικού λαού. Ο Καθολικός εκπρόσωπος είχε εκθέσει το παπικό καθεστώς. Την ώρα εκείνη το Πνεύμα του Θεού παρακινούσε ένα μέλος του Συμβουλίου να εκθέσει ένα αυθεντικό σκιαγράφημα της παπικής τυραννίας. Ευγενής και σταθερός, ο Δούκας Γεώργιος της Σαξωνίας σηκώθηκε στο ηγεμονικό εκείνο Συνέδριο και με καταπληκτική ακρίβεια αναφέρθηκε στις απάτες και στα αίσχη του παπισμού, καθώς και στα αξιοθρήνητα αποτελέσματά του. Και κατέληξε λέγοντας: "Αυτές είναι μερικές μόνο από τις καταχρήσεις που βοούν εναντίον της Ρώμης. Κάθε αίσθημα ντροπής εξέλιπε και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι ... χρήματα, χρήματα, χρήματα ... έτσι που οι ιεροκήρυκες, ενώ θα έπρεπε να κηρύττουν την αλήθεια, δεν διδάσκουν τίποτε άλλο παρά ψεύδη. Και όχι μόνο τους ανέχονται οι άνθρωποι αλλά και τους αμοίβουν γιατί όσο μεγαλύτερα τα ψεύδη τους, τόσο μεγαλύτερο το κέρδος τους. Τα ακάθαρτα αυτά νερά ξεκινούν απ' αυτή τη μολυσμένη πηγή. Διαφθορά και φιλοχρηματία βαδίζουν χέρι χέρι ... Αλλοίμονο! Τα εκκλησιαστικά σκάνδαλα είναι αυτά που στέλλουν τόσες αθώες ψυχές στην αιώνια απώλεια. Εκείνο που χρειάζεται είναι μιά γενική μεταρρύθμιση." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 4.)

Σαφέστερη απ' αυτή και δυναμικότερη καταγγελία των παπικών καταχρήσεων δεν θα μπορούσε να προφέρει ούτε ο ίδιος ο Λούθηρος. Και το γεγονός ότι ο ομιλητής ήταν γνωστός εχθρός του Μεταρρυθμιστή έδινε μεγαλύτερο ακόμη κύρος στα λόγια του.

Αν μπορούσαν να ανοίξουν τα μάτια τους, τα μέλη της Συνέλευσης θα διέκριναν ανάμεσά τους τους αγγέλους του Θεού να σκορπίζουν ακτίνες φωτός για να διαλύσουν τα σκοτάδια και να προδιαθέσουν το νού και την καρδιά να δεχθούν την αλήθεια. Η δύναμη του Θεού της αλήθειας και της σοφίας ήταν εκείνη που κατηύθυνε και αυτούς ακόμη τους εχθρούς της Μεταρρύθμισης, προετοιμάζοντας έτσι το δρόμο για το μεγάλο έργο που επρόκειτο να επιτελεσθεί. Ο Μαρτίνος Λούθηρος δεν ήταν παρών. Αλλά η φωνή ενός μεγαλύτερου από το Λούθηρο είχε ακουσθεί στο Συνέδριο εκείνο.

Αμέσως η Δίαιτα ανέθεσε σε μιά επιτροπή να υποβάλει ένα κατάλογο των παπικών καταχρήσεων που καταδυνάστευαν σ' αυτό το σημείο το Γερμανικό λαό. Ο κατάλογος αυτός αριθμώντας εκατόν μία λεπτομέρειες, διαβιβάσθηκε στον αυτοκράτορα με την παράκληση να λάβει άμεσα μέτρα για την κατάργηση των αναφερομένων καταχρήσεων, "Οποίες λεηλασίες, και διαρπαγές εξ αιτίας των σκανδάλων που πλαισιώνουν το πνευματικό κεφάλι της Χριστιανωσύνης! Θεωρούμε καθήκον μας να προλάβομε τον εξευτελισμό και την καταστροφή του λαού μας. Γι' αυτό το λόγο Σας παρακαλούμε ταπεινώς να διατάξετε χωρίς καμία περαιτέρω χρονοτριβή μιά γενική μεταρρύθμιση και να επιληφθείτε με την πραγματοποίησή της." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 4.)

Η συνέλευση αξίωσε τότε όπως ο Μεταρρυθμιστής παρουσιασθεί μπροστά της. Παρά τις παρακλήσεις, τις διαμαρτυρίες και τις απειλές του Αλεάνδρου, ο αυτοκράτορας τελικά έδωσε τη συγκατάθεσή του και ο Λούθηρος κλητεύθηκε να παρουσιασθεί μπροστά στη Δίαιτα. Η κλήτευση συνοδεύονταν από ένα πιστοποιητικό ασυλίας που του εξασφάλιζε την επιστροφή του σ' ένα τόπο ασφαλείας. Τα δύο έγγραφα στάλθηκαν στη Βυττεμβέργη με έναν αγγελιαφόρο που είχε την εντολή να συνοδεύσει το Μεταρρυθμιστή στη Βόρμη.

Οι φίλοι του Λουθήρου τρομοκρατήθηκαν και καταστενοχωρέθηκαν. Ξέροντας την προκατάληψη και την εναντίον του εχθρότητα, φοβώταν ότι το πιστοποιητικό της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν θα λαμβάνονταν υπ'όψη και τον εκλιπαρούσαν να μη διακινδυνεύσει τη ζωή του. Αλλά εκείνος απάντησε: "Οι παπιστές δεν επιθυμούν τον ερχομό μου στη Βόρμη, αλλά μάλλον την καταδίκη και το θάνατό μου. Αυτό όμως δεν έχει σημασία. Προσεύχεσθε όχι για μένα, αλλά για το λόγο του Θεού ... Ο Χριστός θα μου χορηγήσει το Πνεύμα Του για να νικήσω τους πράκτορες αυτούς της πλάνης. Τους περιφρονώ στα ζώντα και θα θριαμβεύσω εναντίον τους με το θάνατό μου. Στη Βόρμη προετοιμάζονται να με εξαναγκάσουν να ανακαλέσω τις απόψεις μου. Αυτή λοιπόν θα είναι η ανάκλησή

μου: είχα πεί στο παρελθόν ότι ο πάπας είναι ο αντιπρόσωπος του Χριστού. Τώρα υποστηρίζω ότι είναι ο εχθρός του Κυρίου μας και ο απεσταλμένος του διαβόλου." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 6.)

Στο επικίνδυνο αυτό ταξίδι ο Λούθηρος δεν ήταν μόνος. Εκτός από τον αυτοκρατορικό απεσταλμένο, τρείς από τους πιο αφοσιωμένους φίλους του αποφάσισαν να τον συνοδεύσουν. Ο Μελάχθων επιθυμούσε πολύ να πάει μαζί τους. Ήταν επιστήθιος φίλος του Λουθήρου και λαχταρούσε να τον ακολουθήσει, αν ήταν ανάγκη, στη φυλακή ή και στο θάνατο ακόμη. Αλλά δεν του το επέτρεψαν. Αν ο Λούθηρος θανατώνονταν, όλες οι ελπίδες της Μεταρρύθμισης θα έπρεπε να στηριχθούν πάνω στο νεαρό συνεργάτη του. Με αυτά τα λόγια ο Μεταρρυθμιστής χωρίζονταν από τον πιστό του φίλο: "Αν δεν ξαναγυρίσω και αν με θανατώσουν οι εχθροί μου, μη σταματήσεις να διδάσκεις και να μένεις σταθερός στην αλήθεια. Εργάσου στη θέση μου ... Αν σύ επιζήσεις, ο θάνατός μου δε θα έχει τόσο μεγάλη σημασία." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 7.) Φοιτητές και συμπολίτες που είχαν συγκεντρωθεί για να παρακολουθήσουν την αναχώρηση του Λουθήρου, είχαν βαθιά συγκινηθεί. Πλήθη ανθρώπων των οποίων η καρδιά είχε αγγιχθεί από τη δύναμη του ευαγγελίου, τον ξεπροβόδισαν κλαίγοντας. Μ' αυτό τον τρόπο ο Μεταρρυθμιστής και οι σύντροφοί του ξεκίνησαν από τη Βυττεμβέργη.

Στο ταξίδι πρόσεξαν ότι ο λαός κατέχονταν από θλιβερά συναισθήματα. Σε μερικές ενδιάμεσες πόλεις δεν τους έγινε καμιά υποδοχή. Σ' ένα πανδοχείο όπου σταμάτησαν να διανυκτερεύσουν, ένας φιλικός παπάς εξέφρασε τους φόβους του υψώνοντας μπροστά στο Λούθηρο το πορταίτο του Ιταλού Μεταρρυθμιστή [Σαβαναρόλα] που σφράγισε την πίστη του με το μαρτυρικό του θάνατο. Την επομένη μαθεύτηκε ότι τα συγγράμματα του Λουθήρου είχαν καταδικαστεί στη Βόρμη. Αυτοκρατορικοί αγγελιοφόροι γνωστοποιούσαν χο αυτοκρατορικό ένταλμα καλώντας το λαό να παραδώσουν στους δικαστές τα απαγορευμένα βιβλία. Ο κυβερνητικός συνοδός του, φοβούμενος για την ασφάλεια του Λουθήρου στη Συνέλευση και σκεπτόμενος ότι το ηθικό του είχε αρχίσει να κλονίζεται, τον ρώτησε αν ήταν ακόμη διατεθειμένος να συνεχίσει το δρόμο του. Εκείνος απάντησε: "Και αν ακόμη με σταματούσαν σε κάθε πόλη, θα προχωρήσω." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 7.)

Σχην Ερφούρτη υποδέχθηκαν το Λούθηρο με μεγάλες τιμές. Περιστοιχισμένος από πλήθη θαυμαστών, περπατούσε στους ίδιους δρόμους όπου άλλοτε περνούσε με τον τορβά του ζητιάνου. Επισκεύθηκε το μοναστηριακό κελί του και έφερε στη θύμησή του την αγωνία που πέρασε πριν δεχθεί στην ψυχή του το φώς που

πλημμύριζε τώρα τη Γερμανία. Του ζήτησαν να κηρύξει. Αυτό του είχε απαγορευθεί. Ο αυτοκρατορικός συνοδός του όμως του έδωσε την άδεια, και έτσι ο μοναχός, ο πρώην είλωτας του μοναστηριού, ανέβαινε χώρα στον άμβωνα.

"Ειρήνη υμίν." Με τα λόγια αυτά του Χριστού απευθύνθηκε στο πυκνό ακροατήριό του. "Φιλόσοφοι, διδάκτορες και συγγραφείς" είπε, "προσπάθησαν να διδάξουν τους ανθρώπους με ποιά μέσα να αποκτήσουν την αιώνια ζωή, χωρίς να το πετύχουν. Αυτό θέλω τώρα να σας πώ ... Ο Θεός ανέστησε Κάποιον από τους νεκρούς, τον Κύριο Ιησού Χριστό, με σκοπό να εξαφανίσει το θάνατο, να εξουθενώσει την αμαρτία και να φράξει τις πύλες του άδη. Αυτό είναι το έργο της σωτηρίας ... Ο Χριστός νίκησε! Αυτή είναι η χαρμόσυνη αγγελία. Η σωτηρία μας αποκτάται με το δικό Του έργο και όχι με τα δικά μας. Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είπε: "Ειρήνη υμίν. Ιδέτε τας χείρας Μου." Αυτό θα πεί: "Κύτταξε ώ άνθρωπε. Εγώ, Εγώ μόνος, είμαι Εκείνος που εξάλειψα τις αμαρτίες σου και σε λύτρωσα. Και τώρα έχεις την ειρήνη, λέγει ο Κύριος."

Συνεχίζοντας απέδειξε πως η πραγματική πίστη αποδεικνύεται με μια όσια ζωή. "Αφού ο Θεός μας έχει σώσει, ας κατευθύνομε τα έργα μας έτσι που να γίνουν ευπρόσδεκτα απ' Αυτόν. Είσαι πλούσιος; Χρησιμοποίησε τα πλούτη σου για τις ανάγκες των πτωχών. Είσαι πτωχός; Ας είναι η υπηρεσία σου ευπρόσδεκτη από τους πλουσίους. Αν η εργασία σου είναι χρήσιμη μόνο για τον εαυτό σου, τότε η υπηρεσία που ισχυρίζεσαι ότι προσφέρεις στό Θεό είναι ψέμμα." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 7.)

Το ακροατήριο άκουγε σα μαγεμένο. Στις λιμοκτονούσες εκείνες ψυχές προσφέρονταν το ζωντανό ψωμί. Ο Χριστός υψώνονταν τώρα μπροστά τους πάνω από τον πάπα, τους καρδινάλιους, τους αυτοκράτορες και τους βασιλείς. Ο Λούθηρος δεν ανάφερε καθόλου για τη δική του επικίνδυνη θέση. Δεν προσπάθησε να επισύρει για τον εαυτό του ούτε την έγνοια ούτε τον οίκτο των ανθρώπων. Ατενίζοντας στο Χριστό, λησμόνησε ολότελα τον εαυτό του. Χάθηκε ο ίδιος πίσω από τον άνθρωπο του Γολγοθά, προσπαθώντας μόνο να παρουσιάσει τον Ιησού αποκλειστικό του ανθρώπου Λυτρωτή.

Στη συνέχιση του ταξιδιού, ο Μεταρρυθμιστής έγινε στόχος γενικού ενδιαφέροντος. Ζωηρά πλήθη συνωστίζονταν γύρω του και φιλικές φωνές τον προειδοποιούσαν για τους σκοπούς των Καθολικών. "Θα σε κάψουν," έλεγαν μερικοί, "και θα σε κάνουν στάχτη, όπως έκαναν στον Ιωάννη Χούς." Σ' αυτό ο Λούθηρος απαντούσε: "Και αν ακόμη ανάψουν μια φωτιά από τη Βόρμη ως τη Βυττεμβέργη που οι φλόγες της να φθάνουν ως τον ουρανό, θα βαδίσω ανάμεσά της στο

όνομα του Κυρίου. Θα παρουσιασθώ μπροστά τους, θα μπώ στο στόμα αυτού του θηρίου, και θα συντρίψω τα δόντια του ομολογώντας τον Κύριο Ιησού Χριστό." (Ίδιο μέρος, τόμ. 7, κεφ. 7.)

Η είδηση της προσέγγισής του στη Βόρμη δημιούργησε μεγάλη ταραχή. Οι φίλοι του έτρεμαν για την ασφάλειά του. Οι εχθροί του φοβώταν για την αποτυχία του σκοπού τους. Επανειλημμένες προσπάθειες καταβλήθηκαν με σκοπό να τον αποτρέψουν από του να μπεί στην πόλη. Με την υποκίνηση των παπιστών, του πρότειναν να αποσυρθεί στον πύργο ενός φίλου ιππότη όπου, καθώς του δήλωναν, όλες οι διαφορές θα λύνονταν με αβροφροσύνη. Οι φίλοι του προσπαθούσαν να ξυπνήσουν τους φόβους του περιγράφοντας τους κινδύνους που τον απειλούσαν. Όλες τους οι προσπάθειες πήγαν χαμένες ... Ατάραχος πάντοτε ο Λούθηρος δήλωσε: "Και αν ακόμη οι δαίμονες της Βόρμης ήταν τόσοι πολλοί όσα τα κεραμίδια στις στέγες των σπιτιών της, πάλι θα πήγαινα σ' αυτήν." (Ίδιος τόμος 7, κεφ. 7.)

Κατά την είσοδό του στη Βόρμη, ένα τεράστιο πλήθος συγκεντρώθηκε στις πύλες να τον υποδεχθεί. Ένας τέτοιος μεγάλος συνωστισμός δεν είχε παρατηρηθεί ούτε για την υποδοχή αυτού του αυτοκράτορα. Η ατμόσφαιρα ήταν ηλεκτρισμένη και ανάμεσα από το πλήθος υψώθηκε μια στριγγιά φωνή σε πένθιμο μοιρολόγι σαν προειδοποίηση στο Λούθηρο για την τύχη που τον περίμενε. "Ο Θεός είναι ο υπερασπιστής μου." είπε εκείνος κατεβαίνοντας από το αμάξι.

Οι παπικοί δεν περίμεναν ότι πραγματικά ο Λούθηρος θα τολμούσε να κάνει την εμφάνισή του στη Βόρμη, και ο ερχομός του τους αναστάτωσε. Ο αυτοκράτορας κάλεσε αμέσως τους συμβούλους του σε σύσκεψη προκειμένου να αποφασίσουν ποιά πορεία έπρεπε να ακολουθήσουν. Ένας από τους καρδινάλιους, αγέρωχος του παπισμού υποστηρικτής, δήλωσε: "Αρκετά αυτό το ζήτημα μας έχει απασχολήσει. Η αυτοκρατορική Σας Μεγαλειότητα ας απαλλαγεί αμέσως από τον άνθρωπο αυτόν. Δεν έστειλε ο Σιγισμούνδος τον Ιωάννη Χούς στη φωτιά; Δεν δεσμευόμαστε ούτε με το να χορηγήσομε, ούτε με το να σεβασθούμε το πιστοποιητικό ασυλίας ενός αιρετικού." "Όχι," αποκρίθηκε ο μονάρχης. "Πρέπει να τηρήσομε την υπόσχεσή μας." (Ίδιος τόμος κεφ. 8.) Αποφασίσθηκε λοιπόν να προσέλθει ο Μεταρρυθμιστής σε ακρόαση.

Ολόκληρη η πόλη ήθελε να ιδεί το σπουδαίο αυτόν άνθρωπο και σε λίγο το μέρος όπου κατέλυσε γέμισε από πλήθη επισκεπτών. Χωρίς να έχει ακόμη συνέλθει από τη βαρειά αρρώστεια του, εξαντλημένος από το δεκαπενθήμερο ταξίδι και επιφορτισμένος με

την ευθύνη της προετοιμασίας για την αντιμετώπιση των σοβαρών γεγονότων της επομένης, ο Λούθηρος χρειάζονταν ησυχία και ανάπαυση. Αλλά τόσο μεγάλη ήταν η επιθυμία τους να τον ιδούν, που ύστερα από ολιγόωρη μόλις ανάπαυση, ευγενείς, ιππότες, ιερείς και κοινοί αστοί πρόθυμα συγκεντρώθηκαν γύρω του. Ανάμεσά τους βρίσκονταν πολλά μέλη της αριστοκρατίας που με τόσο θάρρος είχαν απαιτήσει από τον αυτοκράτορα να θέσει τέρμα στις εκκλησιαστικές καταχρήσεις—άνθρωποι που καθώς έλεγε ο Λούθηρος—"είχαν όλοι τους βρεί την ελευθερία τους με το ευαγγέλιό μου." (Martyn, σελ. 393.) Εχθροί και φίλοι έρχονταν να ιδούν τον απτόητο μοναχό και εκείνος τους δέχονταν όλους με ακούραστη ηρεμία, απαντώντας στις ερωτήσεις τους με σύνεση και διακριτικότητα. Η σταθερή και θαρραλέα συμπεριφορά του, το χλωμό καταβεβλημένο πρόσωπό του με τα ίχνη της σκληρής δουλειάς και της αρρώστειας, ανάμικτα με μιά έκφραση καλωσύνης και αβρότητας, τα ευσυνείδητα βαρυσήμαντα λόγια του, του πρόσδιδαν μια τέτοια επιβλητικότητα στην οποία ούτε αυτοί ακόμη οι εχθροί του μπορούσαν να αντισταθούν. Γέμισαν όλοι τους με θαυμασμό. Μερικοί ήταν σίγουροι ότι διέπονταν από το πνεύμα του Θεού, άλλοι δήλωναν όπως οι Φαρισαίοι για το Χριστό ότι "δαιμόνιον έχει."

Την επομένη ο Λούθηρος κλητεύθηκε να παρουσιασθεί στη Συνέλευση. Ένας αυτοκρατορικός αξιωματούχος εξουσιοδοτήθηκε να τον οδηγήσει στην αίθουσα της ακροαματικής διαδικασίας όπου έφθασε με μεγάλη δυσκολία. Όλοι οι δρόμοι είχαν πλημμυρίσει από θεατές που ήταν περίεργοι να ρίξουν μιά ματιά στο μοναχό ο οποίος τόλμησε να αντισταθεί στην εξουσία του πάπα.

Καθώς ο κατηγορούμενος πλησίαζε στη δικαστική έδρα των κριτών του, ένας ήρωας ηλικιωμένος στρατηγός, που είχε διαπρέψει σε πολλές μάχες, του είπε με καλωσύνη: "Καϋμένε μοναχέ! Καϋμένε μοναχέ! Πηγαίνεις τώρα να αγωνισθείς για ένα σκοπό πολύ ανώτερο απ' ότι εγώ ή οποιοσδήποτε άλλος στρατιωτικός αγωνισθήκαμε ποτέ στις αιματηρότερες μάχες. Αλλά αν ο σκοπός σου είναι δίκαιος και δεν αμφιβάλλεις γι' αυτόν, μη φοβάσαι τίποτε. Προχώρει στο όνομα του Θεού. Αυτός δεν θα σε εγκαταλείψει." (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Τέλος ο Λούθηρος παρουσιάσθηκε μπροστά στην Εθνοσυνέλευση. Το θρόνο κατείχε ο αυτοκράτορας, περιστοιχισμένος από τις διασημότερες προσωπικότητες της αυτοκρατορίας. Ποτέ άνθρωπος δεν είχε παρουσιασθεί σε επιβλητικότερο δικαστήριο απ' αυτό όπου παρουσιάσθηκε ο Μαρτίνος Λούθηρος για να υπερασπισθεί την πίστη του. "Και μόνο αυτό το θέαμα αποτελούσε απόδειξη υπεροχής

έναντι της παπωσύνης. Ο πάπας είχε καταδικάσει τον άνθρωπο. Και αυτός παρουσιάζονταν τώρα υπόδικος μπροστά σ' ένα δικαστήριο που γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θεωρείτο πάνω από τον πάπα. Ο πάπας είχε εκδώσει απαγορευτική εγκύκλιο εναντίον του, αποκλείοντάς τον από κάθε κοινωνική επαφή. Και όμως του απηύθυναν το λόγο σε τόνο αξιοσέβαστο και τον εισήγαγαν στο επιβλητικότερο συνέδριο του κόσμου. Ο πάπας τον είχε καταδικάσει σε αιώνια σιγή. Αλλά αυτός πρόκειτο σε λίγο να αποτανθεί σε χιλιάδες προσεκτικών ακροατών που είχαν συγκεντρωθεί από τα πιό απόμακρα μέρη του χριστιανικού κόσμου. Μια ριζοσπαστική ανατροπή είχε προκληθεί χάρη στη μεσολάβηση του Λουθήρου. Ήδη η Ρώμη κατέβαινε από το θρόνο της και την ταπείνωση αυτή την είχε προκαλέσει η φωνή ενός μοναχού." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Μπροστά στην πανίσχυρη και ηγεμονική εκείνη συνέλευση ο Μεταρρυθμιστής με την ταπεινή του καταγωγή ένοιωθε δέος και συστολή. Μερικοί πρίγκηπες, παρατηρώντας τη συγκίνησή του, τον πλησίασαν και ένας απ' αυτούς του ψιθύρισε: "Μή φοβάσαι αυτούς που θανατώνουν το σώμα, αλλά είναι ανίκανοι να βλάψουν την ψυχή." Άλλος ένας του είπε: "Όταν θέλετε φερθεί ενώπιον ηγεμόνων και βασιλέων δια το όνομά Μου, θέλει σας δοθεί υπό του Πνεύματος του Πατρός Μου τι θέλετε λαλήσει." Έτσι κατά την κρίσιμη εκείνη στιγμή, τα λόγια του Χριστού επαναλαμβάνονταν από τα χείλη των μεγάλων της γής για να στηρίξουν το δούλο Του.

Ο Λούθηρος οδηγήθηκε σε μιά θέση ακριβώς απέναντι από το θρόνο του αυτοκράτορα. Βαθειά σιγή βασίλευε στην κοσμοβριθή αίθουσα. Κάποτε ένας αυτοκρατορικός αξιωματούχος σηκώθηκε και δείχνοντας μιά συλλογή των Λουθηρανών συγγραμμάτων, ζήτησε από το Λούθηρο να απαντήσει σε δύο ερωτήσεις: Πρώτα αν αναγνώριζε ότι τα γραπτά αυτά ήταν δικά του, και κατόπιν αν προτίθονταν να ανακαλέσει τις απόψεις που ανέπτυσσε μέσα σ' αυτά. Μετά την ανάγνωση των τίτλων των συγγραμμάτων, ο Λούθηρος απάντησε ότι, όσον αφορά την πρώτη ερώτηση, αναγνώριζε ότι τα βιβλία ήταν δικά του. "Όσο για τη δεύτερη ερώτηση," είπε, "έχοντας τη συναίσθηση ότι αυτή αφορά την πίστη και τη σωτηρία ψυχών και σχετίζεται με το λόγο του Θεού, το μεγαλύτερο και πολυτιμότερο αυτόν επουράνιο και επίγειο θησαυρό, θα προέβαινα σε μιά παράλογη πράξη αν απαντούσα χωρίς να σκεφθώ. Θα κινδύνευα να πώ ή λιγότερα από ότι απαιτεί η παρούσα περίσταση, ή περισσότερα από ότι απαιτεί η αλήθεια και να βρεθώ έτσι ένοχος έναντι των λόγων του Χριστού: "Πάς όστις Με αρνηθή έμπροσθεν των ανθρώπων, θέλω και εγώ αρνηθή αυτόν ενώπιον του Πατρός Μου

του εν τοις ουρανοίς." (Ματθ. 10:33.) Γι' αυτόν το λόγο, υποβάλω στην αυτοκρατορική Σας Μεγαλειότητα την ταπεινή έκκληση να μου χορηγηθεί ο χρόνος ώστε να μπορέσω να απαντήσω χωρίς να αμαρτήσω κατά του λόγου του Θεού." (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Η αίτηση του Λουθήρου ήταν ένας φρόνιμος ελιγμός. Ακολουθώντας το δρόμο αυτό, έπειθε τα μέλη του Συμβουλίου ότι οι ενέργειές του ούτε σπασμωδικές ήταν, ούτε εμπνέονταν από το πάθος. Μιά τέτοια νηφαλιότητα και αυτοκυριαρχία, απρόσμενες από κάποιον που είχε ήδη χαρακτηρισθεί θρασύς και αδιάλλακτος, του πρόσδιδαν κύρος και τον κατέστησαν αργότερα ικανό να απολογηθεί με τέτοια σύνεση, αποφασιστικότητα, σοφία και αξιοπρέπεια που προξένησε την έκπληξη και την απογοήτευση των αντιπάλων του καθώς έρχονταν σε κτυπητή αντίθεση με τη δική τους θρασύτητα και υπεροψία.

Την επομένη μέρα έπρεπε να παρουσιασθεί για να καταθέσει την τελική απόφασή του. Αναλογιζόμενος την ολκή των δυνάμεων που είχαν παραταχθεί κατά της αλήθειας, ένοιωθε την ψυχή του να σφίγγεται για ένα διάστημα. Η πίστη του άρχισε να ταλαντεύεται. Φόβος και τρόμος τον κατέλαβαν. Οι κίνδυνοι πολλαπλασιάζονταν μπροστά του. Του φαίνονταν ότι οι εχθροί του ήταν έτοιμοι να θριαμβεύσουν και ότι οι δυνάμεις του σκότους θα υπερίσχυαν. Σύννεφα συγκεντρώνονταν γύρω του και φαίνονταν να τον χωρίζουν από το Θεό. Λαχταρούσε να νοιώσει τη σιγουριά ότι ο Κύριος των δυνάμεων θα παραστέκονταν στο πλευρό του. Μέσα στην απελπισία του, έπεσε μπρούμυτα στη γή και ικέτευσε με τέτοιες γοερές, σπαραξικάρδιες κραυγές που το πραγματικό τους νόημα μόνο ο Θεός είναι σε θέση να καταλάβει: "Ω Παντοδύναμε και αιώνιε Θεέ, τι τρομερός που είναι αυτός ο κόσμος! Πώς άνοιξε το στόμα του για να με καταπιεί και πόση λίγη εμπιστοσύνη έχω εγώ σε Σένα ... Αν ήταν να στηρίξω τις ελπίδες μου στους ισχυρούς της γής, τότε όλα είναι χαμένα ... Η τελευταία μου ώρα έφθασε· η καταδίκη μου εκδόθηκε ... Θεέ μου, βοήθησέ με που παλαίβω με όλη τη σοφία του κόσμου. Κάμε το ... Εσύ μόνο ... επειδή δεν είναι δικό μου το έργο αυτό, αλλά δικό Σου ... Εγώ δεν έχω τίποτε να κάνω εδώ, τίποτε για να διαπληκτίζομαι με τους μεγιστάνες αυτού του κόσμου ... Αλλά ο σκοπός είναι δικός Σου ... και είναι δίκαιος και αιώνιος ο σκοπός αυτός. Ω Κύριε, βοήθησέ με! Πιστέ και αμετάβλητε Θεέ, δεν επαναπαύομαι σε κανέναν άνθρωπο ... Ότι προέρχεται από τον άνθρωπο είναι αβέβαιο. Ότι είναι ανθρώπινο αποτυχαίνει ... Συ με διάλεξες γι' αυτό το έργο ... Μείνε στο πλευρό μου για το όνομα του πολυαγαπημένου

Σου Ιησού Χριστού, Αυτού που είναι η υπεράσπιση μου, η ασπίδα και το προπύργιό μου." (Ίδιος Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Μέσα στην πάνσοφη Πρόνοιά Του ο Θεός επέτρεψε στο Λούθηρο να συναισθανθεί τον κίνδυνο και να μη σπεύσει να τον αντιμετωπίσει με προπαίτεια, βασιζόμενος στη δική του δύναμη. Γιατί στην πραγματικότητα δεν ήταν ο φόβος των προσωπικών παθημάτων, ο τρόμος του μαρτυρίου και του θανάτου που φαίνονταν πιά πολύ κοντά, η αιτία που προκάλεσε την εξουθένωση του Λουθήρου. Είχε τώρα φθάσει σ' ένα πολύ κρίσιμο σημείο και αισθάνονταν την ανικανότητά του να το αντιμετωπίσει. Μιά αψυχολόγητη ενέργεια από μέρους του θα μπορούσε να βλάψει άσχημα το σκοπό της αλήθειας. Η εναγώνια προσευχή του στο Θεό δεν απέβλεπε στη δική του την ασφάλεια, αλλά στο θρίαμβο του ευαγγελίου. Το άγχος και η ψυχική του αγωνία μπορεί να συγκριθεί με τη νυκτερινή αγωνία του Ισραήλ στο πέρασμα του ερημικού Ιαβόκ. Όπως ο Ισραήλ, έτσι νίκησε και αυτός στην πάλη του με συμπαραστάτη του το Θεό. Βυθισμένος στην απελπισία του, πιάστηκε με πίστη από τον Χριστό, τον πανίσχυρο Απελευθερωτή. Είχε τη διαβεβαίωση ότι δεν θα παράστεκε μόνος του μπροστά στο Συνέδριο και αυτό τον εμψύχωσε. Η γαλήνη επέστρεψε στην ψυχή του και το προνόμιο που του ανατίθονταν να εξυψώσει το λόγο του Θεού μπροστά στους αρχηγούς των εθνών του προξενούσε χαρά.

Με τη σκέψη του στραμμένη στο Θεό, ο Λούθηρος άρχισε να προετοιμάζεται για τη μάχη που τον περίμενε. Οργάνωσε τον τρόπο της απολογίας του, εξέτασε ορισμένα αποσπάσματα των συγγραμμάτων του και αναζήτησε να βρεί στην Αγία Γραφή συγκεκριμένα κατάλληλα εδάφια για την υποστήριξη των απόψεών του. Κατόπιν, τοποθετώντας το αριστερό χέρι στον ανοικτό μπροστά του ιερό λόγο του Θεού, ύψωσε το δεξί του χέρι στον ουρανό και ορκίσθηκε "να μείνει πιστός στο ευαγγέλιο και να ομολογήσει άφοβα την πίστη του, και άν ακόμη χρειάζονταν να σφραγίσει την ομολογία του με το αίμα του." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Όταν οδηγήθηκε για δεύτερη φορά μπροστά στα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου, το πρόσωπό του δεν παρουσίαζε κανένα ίχνος φόβου ή αμηχανίας. Γαλήνιος και ατάραχος, συνάμα γενναίος και επιβλητικός, έστεκε υπέρμαχος του Θεού ανάμεσα στους μεγάλους της γής. Ο αυτοκρατορικός επιτετραμμένος τον ρώτησε αν επιθυμούσε στο σημείο αυτό να αναιρέσει τις διδαχές του. Η απάντηση του Λουθήρου υπήρξε ήπια σε χαμηλό τόνο, χωρίς οξύτητα και πάθος. Τη στάση του τη χαρακτήριζε η ταπεινοφροσύνη και ο σεβασμός. Ταυτόχρονα εκδήλωνε μιά τέτοια εμπιστοσύνη και χαρά που κατέπληξε το Συμβούλιο:

"Γαληνότατε Αυτοκράτορα," άρχισε ο Λούθηρος, "διαπρεπείς πρίγκηπες, ευγενείς άρχοντες! Εμφανιζόμενος σήμερα μπροστά σας, κατόπιν της εντολής που μου κοινοποιήθηκε χθές και με τη χάρη του Θεού, απευθύνω έκκληση πρός τη Μεγαλειότητά Σας και πρός τις σεβαστές Υψηλότητές Σας, όπως με μεγαλοψυχία ακούσετε την υπεράσπιση ενός σκοπού που, χωρίς αμφιβολία, είναι δίκαιος και αληθινός. Αν η αγνωσία μου με οδηγήσει στην παράβαση των αυλικών εθιμοτυπιών και πρωτοκόλλων, επικαλούμαι την επιείκειά σας. Επειδή εγώ δεν έχω ανατραφεί μέσα σε βασιλικά παλάτια, αλλά στην αυστηρή απομόνωση του μοναστηριού." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Κατόπιν, προχωρώντας στο θέμα του, ανέφερε ότι τα συγγράμματά του δεν ανήκαν όλα στην ίδια κατηγορία. Μερικά αναφέρονται στην πίστη και στα καλά έργα. Αυτά και οι εχθροί του ακόμη τα χαρακτήρισαν όχι μόνο αβλαβή, αλλά και ωφέλιμα. Αν αναιρούσε τα έργα αυτά, θα καταδίκαζε αλήθειες τις οποίες όλοι, γενικά ασπάζονταν. Η δεύτερη κατηγορία περιλάβαινε συγγράμματα που εξέθεταν τις διαφθορές και τις καταχρήσεις του παπισμού. Η ανάκληση των γραπτών αυτών θα ενίσχυε την τυραννία της Ρώμης και θα άνοιγε ευρύτερα την πόρτα για περισσότερα και σοβαρότερα ανοσιουργήματα. Στην τρίτη κατηγορία των βιβλίων του καταφέρονταν εναντίον ατόμων που υποστήριζαν τα τρωτά της εκκλησίας. Σχετικά με αυτά ομολόγησε χωρίς περιστροφές ότι υπήρξε δριμύτερος από ότι έπρεπε. Δεν ισχυρίσθηκε ότι είναι αλάθητος. Αλλά όμως, ούτε αυτά τα βιβλία μπορούσε να αναιρέσει. Επειδή με μια τέτοια ενέργεια θα αποθρασύνονταν οι εχθροί της αλήθειας και θα εκμεταλλεύονταν την περίσταση για να συντρίψουν το λαό του Θεού με μεγαλύτερη ακόμη αγριότητα.

"Μολαταύτα, είμαι ένας απλός άνθρωπος," συνέχισε, "και όχι Θεός. Γι' αυτό θα υπερασπισθώ τον εαυτό μου κατά το παράδειγμα του Χριστού. "Εάν κακώς ελάλησα, μαρτύρησον περί του κακού." ... Για έλεος του Θεού, Σας εκλιπαρώ, Γαληνότατε Αυτοκράτορα και ενδοξότατοι Πρίγκηπες, καθώς και όλους τους άλλους οποιοδήποτε τίτλο φέρετε, να μου αποδείξετε από τα γραπτά των προφητών και αποστόλων ότι σφάλλω. Μόλις πεισθώ για το λάθος μου, θα αναιρέσω αμέσως κάθε πλάνη μου, και θα είμαι εγώ ο πρώτος που θα πετάξω τα βιβλία μου με τα ίδια μου τα χέρια στη φωτιά.

"Πιστεύω ότι τα λόγια μου αυτά σαφέστατα δηλώνουν ότι έχω προσεκτικά υπολογίσει και αναμετρήσει το μέγεθος του κινδύνου στον οποίο εκθέτω τον εαυτό μου. Αντί όμως να με δυσαρεστεί, αντίθετα με χαροποιεί που βλέπω ότι το ευαγγέλιο γίνεται σήμερα, όπως και στην αρχαία εποχή, αιτία διαμάχης και διχογνωμιών.

Αυτός είναι ο χαρακτήρας, αυτός είναι ο προορισμός του λόγου του Θεού. "Δεν ήλθον να βάλω ειρήνην επί της γής, αλλά μάχαιραν," είπε ο Ιησούς Χριστός. Ο Θεός είναι θαυμαστός και τρομερός στις βουλές Του. Προσέχετε λοιπόν, μήπως συμπεραίνοντας ότι καταλύετε διχογνωμίες, βρεθείτε κατατρέχοντες τον άγιο λόγο του Θεού και στρέψετε εναντίον σας ένα τρομερό χείμαρρο από ανυπέρβλητους κινδύνους από σύγχρονες καταστροφές και από αιώνιο όλεθρο ... Άπειρα περαδείγματα θα μπορούσα να αναφέρω από τους χρησμούς του Θεού. Θα μπορούσα να μιλήσω για τους Φαραώ, για τους βασιλείς της Βαβυλώνας και του Ισραήλ των οποίων οι ενέργειες ποτέ δεν συνέβαλαν αποτελεσματικότερα στην αυτοκαταστροφή τους από ότι όταν επεδίωξαν, στηριζόμενοι σε συνετές φαινομενικά συμβουλές, να υποστηρίξουν τα συμφέροντά τους. "Ο Θεός μετακινεί όρη, και αυτοί δεν εξεύρουσι."" (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Ο Λούθηρος είχε μιλήσει στη Γερμανική γλώσσα. Τώρα του ζήτησαν να επαναλάβει τα ίδια ακριβώς λόγια στα Λατινικά. Παρ' όλο ότι αισθάνονταν εξαντλημένος από την προηγούμενη προσπάθεια, υπακούοντας επανέλαβε την ίδια αγόρευση με την ίδια σαφήνεια και δυναμικότητα. Αυτό ήταν δάκτυλος της θεϊκής πρόνοιας. Σκοτισμένοι από την πλάνη και τη δεισιδαιμονία, πολλοί πρίγκηπες δεν είχαν κατορθώσει να αντιληφθούν τη δύναμη των συλλογισμών του Λουθήρου με την πρώτη φορά. Η επανάληψη όμως τους πρόσφερε τη δυνατότητα να κατανοήσουν τα εκτιθέμενα σημεία με όλη τους τη σημασία.

Αντίθετα όσοι με μάτια κλειστά στο φώς της αλήθειας ήταν αποφασισμένοι να μείνουν αμετάπειστοι, εξοργίσθηκαν με τα δυναμικά λόγια του Λουθήρου. Μόλις έπαψε εκείνος να μιλάει, ο πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης φώναξε με έξαψη: "Δεν απάντησες στην ερώτηση που σου υποβλήθηκε ... Είσαι υποχρεωμένος να δώσεις μια σαφή και συγκεκριμένη απάντηση ... Αναιρείς ή δεν αναιρείς;"

Τότε ο Μεχαρρυθμιστής απάντησε. "Αφού η γαλήνια Μεγαλειότητα Σας και οι εξοχότατες Υψηλότητές Σας μου ζητούν μιά ρηχή, σαφή και κατηγορηματική απάντηση θα Σας τη δώσω. Αυτή είναι η απάντηση: Την πίστη μου δεν μπορώ να την υποβάλω ούτε στην εξουσιοδότηση του πάπα, ούτε των συνόδων. Επειδή είναι ολοφάνερο σαν το φώς της ημέρας όχι συχνά έχουν πέσει σε λάθη και σε αντιφάσεις μεταξύ τους. Επομένως αν δεν πεισθώ προηγουμένως από τη μαρτυρία της Γραφής, ή από την υπαγόρευση της λογικής, αν δεν μου αποδειχθεί από τις περικοπές που ανέφερα ότι η συνείδησή μου δεν δεσμεύεται από το λόγο του Θεού, τότε ούτε μπορώ ούτε και θα αναιρέσω. Επειδή δεν είναι

ασφαλές για το Χριστιανό να εκφράζεται κατά της συνείδησής του. Αυτά φρονώ. Διαφορετικά να κάνω δεν μπορώ. Βοηθός μου έστω ο Θεός. Αμήν." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Μ' αυτόν τον τρόπο βασίσθηκε ο δίκαιος εκείνος άνθρωπος πάνω στο στερεό θεμέλιο του λόγου του Θεού. Το παρουσιαστικό του έλαμπε από το φώς του ουρανού. Όλοι όσοι άκουσαν την κατάθεση της μαρτυρίας του εναντίον των δυνάμεων της πλάνης και διαπίστωσαν την υπεροχή της πίστης εκείνης που νίκησε τον κόσμο, εντυπωσιάσθηκαν από το ήθος και την αγνότητα του χαρακτήρα του και από τη γαλήνη και τη χαρά της ψυχής του.

Βαθειά σιγή επικράτησε για μερικά λεπτά μέσα στην κατάπληκτη Συνέλευση. Στην πρώτη του απολογία, ο Λούθηρος είχε μιλήσει σε τόνο χαμηλό, με σεβάσμιο, σχεδόν υποτακτικό ύφος. Αυτό οι παπιστές το εξέλαβαν σαν απόδειξη ότι το θάρρος του άρχισε να τον εγκαταλείπει. Την αίτηση που είχε υποβάλει για αναβολή τη θεώρησαν σαν προοίμιο της ανάκλησης που θα επακολουθούσε. Και αυτός ακόμη ο Κάρολος, παρατηρώντας με κάποια περιφρόνηση την εξαντλημένη μορφή, το λιτό ντύσιμο και την απλή φρασεολογία του μοναχού, είχε πεί: "Ο καλόγερος αυτός δεν θα μπορέσει ποτέ να με κάνει αιρετικό." Το θάρρος όμως και η αποφασιστικότητα που διαπίστωναν τώρα σ' αυτόν. καθώς επίσης και η σαφήνεια και δυναμικότητα των απόψεών του, προξένησαν έκπληξη σε όλες τις παρατάξεις. Γεμάτος θαυμασμό, ο αυτοκράτορας δήλωνε τώρα: "Ο μοναχός αυτός εκφράζεται με ατρόμητη καρδιά και με ακλόνητο θάρρος." Και πολλοί από τους Γερμανούς πρίγκηπες έβλεπαν με ικανοποίηση και υπερηφάνεια τον εκπρόσωπο αυτό της πατρίδας τους.

Τα πράγματα χειροτέρευσαν για τους ενθουσιώδεις οπαδούς της Ρώμης. Η υπόθεση έπαιρνε δυσάρεστη γι' αυτούς κατεύθυνση. Προσπάθησαν να διατηρήσουν την υπεροχή τους όχι επικαλούμενοι τις Γραφές αλλά καταφεύγοντας σε απειλές, τη γνωστή ακαταμάχητη πολιτική της Ρώμης. Ο πρόεδρος της Δίαιτας ξαναπήρε το λόγο: "Αν δεν ανακαλέσεις, ο αυτοκράτορας και τα αυτοκρατορικά πριγκηπάτα θα σκευθούν ποιά μέτρα θα λάβουν εναντίον ενός ασυμμόρφωτου αιρετικού."

Οι φίλοι του Λουθήρου, που με μεγάλη χαρά είχαν ακούσει την υπέροχη απολογία του, ταράχθηκαν με τα λόγια αυτά. Ο ίδιος όμως ο Λούθηρος απάντησε ήρεμος: "Ο Θεός βοηθός. Επειδή δεν μπορώ να ανακαλέσω τίποτε." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 8.)

Του ζήτησαν να αποχωρήσει από την αίθουσα της συνεδρίασης, προκειμένου να συσκευθούν οι πρίγκηπες μεταξύ τους. Όλοι αισθάνονταν ότι η κρίσιμη ώρα είχε σημάνει. Η επίμονη άρνηση

του Λουθήρου να υποκύψει, θα μπορούσε να επηρεάσει την ιστορία της εκκλησίας για ολόκληρους αιώνες. Πήραν την απόφαση να του δώσουν μια ακόμη ευκαιρία για να ανακαλέσει. Για τελευταία φορά τον οδήγησαν στην αίθουσα του Συμβουλίου. Και για άλλη μια φορά του απηύθυναν την ερώτηση αν ήταν διατεθειμένος να αναιρέσει τις απόψεις του. "Δεν έχω άλλη απάντηση να δώσω," είπε, "εκτός από εκείνη που ήδη έχω δώσει." Ήταν φανερό ότι ούτε υποσχέσεις, ούτε απειλές δεν μπορούσαν να τον κάνουν να ενδώσει στην προσταγή της Ρώμης.

Θλίψη κατέλαβε τους παπικούς αρχηγούς ότι ένας απλός μοναχός τολμούσε να περιφρονήσει τη δύναμή τους που είχε κάνει βασιλείς και ευγενείς να τρέμουν. Αδημονούσαν να τον κάνουν να γευθεί την οργή τους υποβάλλοντάς τον σε μαρτυρικό θάνατο. Αντιλαμβανόμενος τον κίνδυνο που διέτρεχε, ο Λούθηρος είχε μιλήσει σε όλους με ηρεμία και με χριστιανική αξιοπρέπεια. Τα λόγια του ήταν απαλλαγμένα από υπερηφάνεια, πάθος ή σκόπιμη διαστροφή των γεγονότων. Ούτε τον εαυτό του, ούτε τους ισχυρούς ανθρώπους που τον περιστοίχιζαν έβλεπε, αλλά αισθάνονταν ότι βρίσκονταν στην παρουσία Ενός ασύγκριτα ανώτερου από πάπες, καρδιναλίους, βασιλιάδες και αυτοκράτορες. Με τη μαρτυρία του Λουθήρου είχε ακουσθεί η ομιλία του Χριστού με μια δύναμη και επιβλητικότητα που είχαν για ένα διάστημα εμπνεύσει φίλους και εχθρούς με δέος και με θαυμασμό. Το Πνεύμα του Θεού ήταν παρόν στη Συνέλευση εκείνη και επηρέαζε τις καρδιές της ανώτερης ηγεσίας της αυτοκρατορίας. Αρκετοί πρίγκηπες ανεπιφύλακτα αναγνώρισαν το δίκαιο της Λουθηρανής υπόθεσης. Πολλοί απ' αυτούς είχαν πεισθεί για την αλήθεια. Αλλά για μερικούς οι εντυπώσεις αυτές δεν κράτησαν πολύ. Υπήρχε και άλλη μία κατηγορία, εκείνων που δεν είχαν εκφέρει γνώμη, αλλά που ερεύνησαν αργότερα προσωπικά τις Γραφές και έγιναν ένθερμοι υποστηρικτές της Μεταρρύθμισης.

Ο εκλέκτορας Φρειδερίκος απέβλεπε με ανυπομονησία στην προσέλευση του Λουθήρου στη Συνέλευση και άκουσε την αγόρευσή του με βαθιά συγκίνηση. Με χαρά μαζί και υπερηφάνεια διεπίστωσε το θάρρος, τη σταθερότητα και αυτοκυριαρχία του νεαρού διδάκτορα και απεφάσισε να τον υπερασπισθεί ακόμη σθεναρότερα. Συγκρίνοντας τις δύο αλληλοσυγκρουόμενες παρατάξεις, κατέληξε ότι η σοφία των παπών, βασιλέων και καρδιναλίων είχε εκμηδενισθεί μπροστά στη δύναμη της αλήθειας. Η παπωσύνη είχε υποστεί μιά ήττα που θα γίνονταν αισθητή σε όλα τα έθνη και σε όλους τους κατοπινούς αιώνες.

Βλέποντας την αίσθηση που προκάλεσε η αγόρευση του Λουθήρου, ο παπικός απεσταλμένος φοβήθηκε όσο ποτέ άλλοτε για την εξασφάλιση της δύναμης της Ρώμης και απεφάσισε να μεταχειρισθεί όλα τα μέσα που είχε στη διάθεσή του για να ανατρέψει το Μεταρρυθμιστή. Χρησιμοποιώντας όλη του τη ρητορική δεινότητα και τη διπλωματική του επιδεξιότητα για τις οποίες τόσο πολύ διακρίνονταν, ανέπτυξε στο νεαρό μονάρχη την ανοησία και τον κίνδυνο όπου θα εκτίθονταν, αν θυσίαζε τη φιλία και την υποστήριξη της πανίσχυρης έδρας της Ρώμης χάρη του έργου ενός ασήμαντου μοναχού.

Τα λόγια του έφεραν το αποτέλεσμά τους. Την επομένη της απολογίας του Λουθήρου, ο Κάρολος έστελνε ένα διάγγελμα στη Συνέλευση, κοινοποιώντας την απόφασή του ότι θα ακολουθούσε την πολιτική των προκατόχων του διατηρώντας και προστατεύοντας τη Ρωμαιοκαθολική θρησκεία. Αφού ο Λούθηρος αρνείτο να ανακαλέσει τις πλάνες του, τα πιό δρακόντια μέτρα επρόκειτο να ληφθούν εναντίον του και εναντίον των αιρετικών διδασκαλιών του. "Ένας και μοναχός καλόγερος, παρασυρόμενος από την τρέλλα του, ξεσηκώθηκε εναντίον της πίστης του χριστιανικού κόσμου. Προκειμένου να σταματήσω μιά τέτοια ανευλάβεια, είμαι αποφασισμένος να θυσιάσω το βασίλειό μου, τους θησαυρούς μου, τους φίλους μου, το σώμα μου, το αίμα μου, την ψυχή μου και τη ζωή μου. Θα απολύσω τώρα τον Αυγουστίνο μοναχό Λούθηρο και θα του απαγορεύσω να προκαλέσει την παραμικρή αναταραχή μεταξύ του λαού. Κατόπιν θα στραφώ εναντίον του, και εναντίον των οπαδών του, ως απειθαρχήτων αιρετικών, με αφορισμό, με αποκλεισμό και με κάθε αποτελεσματικό μέσο για το ριζικό τους εξολοθρεμό. Κάνω έκκληση σε όλους τους πολίτες να φερθούν σαν πιστοί Χριστιανοί." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 9.) Παρ' όλα αυτά όμως το πιστοποιητικό ασφαλείας του Λουθήρου κατά την αυτοκρατορική εντολή έπρεπε να το σεβασθούν μέχρις ότου αυτός φθάσει ασφαλής στη γενέτειρά του και εκδοθούν τα εναντίον του εντάλματα.

Σ' αυτό το σημείο διαιρέθηκαν οι γνώμες των μελών του Συμβουλίου. Οι απεσταλμένοι και οι υποστηρικτές του πάπα αξίωσαν και πάλι να αγνοηθεί το πιστοποιητικό της ασφαλείας του Μεταρρυθμιστή. "Ο Ρήνος," έλεγαν, "περιμένει τη στάχτη του, όπως έγινε και με τον Ιωάννη Χούς έναν αιώνα πρίν." (Τόμ. 7, κεφ. 9.) Γερμανοί πρίγκηπες όμως, αν και οπαδοί του παπισμού και αναγνωρισμένοι εχθροί του Λουθήρου, διαμαρτυρήθηκαν εναντίον ενός τέτοιου ρήγματος της κοινής εμπιστοσύνης και το χαρακτήρισαν στίγμα της τιμής του έθνους. Υπέδειξαν τις συμφορές που

επακολούθησαν το θάνατο του Χούς και απεφάνθηκαν ότι δεν τολμούσαν να προκαλέσουν το ξέσπασμα παρομοίων θεομηνιών πάνω στη Γερμανία και στο νεαρό μονάρχη τους.

Ο ίδιος ο Κάρολος, στο άκουσμα της επαίσχυντης εκείνης πρότασης, δήλωσε: "Και αν ακόμη η τιμή και η εμπιστοσύνη εξαφανίζονταν απ' όλο τον κόσμο, θα έπρεπε όμως να βρούν καταφύγιο στις καρδιές των πριγκήπων." (Τόμ. 7, κεφ. 9.) Εξακολουθούσε να πιέζεται από τους πιό άσπονδους παπικούς εχθρούς του Λουθήρου να μεταχειρισθεί το Μεταρρυθμιστή με τον ίδιο τρόπο που ο Σιγισμούνδος μεταχειρίσθηκε τον Χούς—δηλαδή να τον αφήσει στο έλεος της εκκλησίας—Φέρνοντας όμως μπροστά του τη σκηνή κατά την οποία αλυσοδεμένος ο Χούς μπροστά στη Γενική Συνέλευση υπενθύμισε στον αυτοκράτορα τον παραβιασμένο λόγο του, ο Κάρολος Ε΄, απάντησε: "Δεν θα ήθελα να κοκκινήσω από τη ντροπή σαν τον Σιγισμούνδο." (Lenfant, Τόμ. 1, σελ. 422.)

Παρ' όλα αυτά, ο Κάρολος από προμελέτη απέρριψε τις αλήθειες που παρουσίασε ο Λούθηρος. "Είμαι ακλόνητα αποφασισμένος να μιμηθώ το παράδειγμα των προγόνων μου," έγραφε ο μονάρχης. (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 9.) Ήταν αποφασισμένος να μή ξεφύγει από το μονοπάτι της εθιμοτυπίας ούτε και για να βαδίσει στο δρόμο της αλήθειας και της δικαιοσύνης. Θα υποστήριζε την παπωσύνη, με όλη της την αγριότητα και αθλιότητα, επειδή οι πατέρες του έκαμαν το ίδιο. Με τη στάση του αυτή, αρνήθηκε να δεχθεί φώς περισσότερο από εκείνο που οι πατέρες του είχαν δεχθεί, ή να εκτελέσει οποιοδήποτε άλλο καθήκον το οποίο εκείνοι δεν είχαν εκτελέσει.

Και στη σημερινή εποχή, πολλοί είναι εκείνοι που προσκολλώνται κατά τον ίδιο τρόπο στις συνήθειες και στις παραδόσεις των πατέρων τους. Όταν ο Θεός τους παρουσιάζει περισσότερο φώς αρνούνται να το δεχθούν, επειδή οι πατέρες τους δεν το δέχθηκαν, αφού ποτέ δεν το είδαν. Εμείς όμως δεν βρισκόμαστε στη θέση των πατέρων μας. Γι' αυτό και οι ευθύνες και τα καθήκοντά μας δεν είναι ίδια με τα δικά τους. Ο Θεός δεν εγκρίνει τις προσπάθειές μας στο να αναγνωρίσομε το καθήκον μας παίρνοντας για βάση το παράδειγμα των πατέρων μας αντί για την έρευνα του λόγου του Θεού από μέρους μας. Η δική μας η ευθύνη είναι ακόμη μεγαλύτερη από ότι ήταν η ευθύνη των προγόνων μας. Επειδή είμαστε υπόλογοι όχι μόνο για το φώς που δέχθηκαν εκείνοι και που το κληροδότησαν σε μας, αλλά είμαστε υπεύθυνοι και για το φώς που λάμπει πάνω στο δικό μας δρόμο μέσα από το λόγο του Θεού.

Για τους άπιστους Ιουδαίους ο Χριστός είχε πεί: "Εάν δεν ήλθον και ελάλησα πρός αυτούς, αμαρτίαν δεν ήθελον έχει· τώρα όμως δεν

έχουσι πρόφασιν περί της αμαρτίας αυτών." (Ιωάν. 15:22.) Η ίδια θεϊκή αυθεντία μίλησε μέσο του Λουθήρου στον αυτοκράτορα και τους πρίγκηπες της Γερμανίας. Και ενώ το φώς ξεχύνονταν μέσα από το λόγο του Θεού, το Πνεύμα Του συνηγορούσε για τελευταία φορά για πολλούς που βρίσκονταν στη συνέλευση εκείνη. Όπως αιώνες πρίν ο Πιλάτος προτίμησε και άφησε την υπερηφάνεια και τη δημοτικότητά του να φράξουν την καρδιά του στο Λυτρωτή του κόσμου· όπως ο Φηλικάς τρέμοντας από φόβο διέταξε τον αγγελιαφόρο της αλήθειας: "κατά το παρόν ύπαγε, και όταν λάβω καιρόν, θέλω σε μετακαλέσει," (Πράξ. 24:25.) και όπως ο υπεροπτικός Αγρίππας ομολόγησε, "παρ' ολίγον με πείθεις να γίνω Χριστιανός," (Πράξ. 26:28,) αλλά έστρεψε τα νώτα πρός το ουρανόπεμπτο μήνυμα, το ίδιο και ο Κάρολος ο Ε΄, υποχωρώντας μπρός στις υπαγορεύσεις της κοσμικής υπερηφάνειας και πολιτικής, αποφάσισε να απορρίψει το φώς της αλήθειας.

Η διαδικασία των αντιλουθηρανών μέτρων κυκλοφόρησε με ταχύτητα και αναστάτωσε όλη την πόλη. Ο Μεταρρυθμιστής είχε δημιουργήσει πολλούς φίλους, που δεν αγνοούσαν την αγριότητα της Ρώμης εναντίον όλων όσων τολμούσαν να εκθέσουν την εξαχρείωσή της, και αποφάσισαν ότι δεν έπρεπε να αφήσουν να θυσιασθεί ο Λούθηρος. Εκατοντάδες ευπατρίδες προσφέρθηκαν να τον προστατεύσουν. Και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που κατέκριναν το βασιλικό διάταγμα σαν δουλική υποταγή στην κυριαρχούσα δύναμη της Ρώμης. Πινακίδες—άλλες καταδικάζοντας και άλλες υπερασπίζοντας το Λούθηρο—είχαν αναρτηθεί στις πόρτες των σπιτιών και σε δημόσιους τόπους. Σε μιά από αυτές αναφέρονταν χωρίς σχόλια τα βαρυσήμαντα λόγια του σοφού Σολομώντα: "Ουαί εις σε, χώρα, της οποίας ο βασιλεύς είναι παιδίον." (Εκκλ. 10:16.) Ο γενικός ενθουσιασμός για το Λούθηρο απ' άκρη σ' άκρη της Γερμανίας έπεισε τόσο τον αυτοκράτορα όσο και τη συνέλευση ότι κάθε αδίκημα που θα διαπράττονταν σε βάρος του θα υπονόμευε όχι μόνο την ειρήνη του κράτους, αλλά και αυτή ακόμη την σταθερότητα του θρόνου.

Ο Φρειδερίκος της Σαξωνίας επίτηδες τήρησε επιφυλακτική στάση. Κρύβοντας προσεκτικά τα πραγματικά του αισθήματα για τον αρχηγό της Μεταρρύθμισης, παρακολουθούσε άγρυπνα κάθε του κίνηση καθώς και τις κινήσεις των εχθρών του. Ήταν και άλλοι όμως που δεν κατέβαλαν καμιά προσπάθεια να κρύψουν τη συμπάθειά τους για το Λούθηρο. Τον επισκέπτονταν πρίγκηπες, κόμητες, βαρώνοι και άλλα διακεκριμένα πρόσωπα τόσο του πολιτικού όσο και του εκκλησιαστικού κόσμου. Ο Σπαλατίνος έγραφε ότι "το μικρό δωμάτιο του δόκτορα δεν μπορούσε να χωρέσει όλους όσους

παρουσιάζονταν για να τον επισκευθούν." (Martyn Τόμ. 1, σελ. 404.) Ο κόσμος τον έβλεπε σαν να ήταν υπεράνθρωπος. Ακόμη και όσοι δεν ασπάζονταν τις διδαχές του, δεν μπορούσαν να κρύψουν το θαυμασμό τους για την επιβλητική ακεραιότητά του που τον έκανε να αντιμετωπίσει το θάνατο παρά να παραβεί τη συνείδησή του.

Μεγάλες προσπάθειες καταβλήθηκαν για να συγκατατεθεί ο Λούθηρος να έρθει σε συμβιβασμό με τη Ρώμη. Ευγενείς και πρίγκηπες του εξηγούσαν ότι αν επέμεμε να βάζει την κρίση του πάνω από την κρίση της εκκλησίας και των συνόδων, σε λίγο θα εξορίζονταν από το κράτος και θα έμενε ανυπεράσπιστος. Σ' αυτές τις εκκλήσεις ο Λούθηρος αποκρίνονταν: "Το ευαγγέλιο του Χριστού δεν μπορεί να κηρυχθεί χωρίς σκάνδαλα ... Γιατί λοιπόν να με χωρίσει ο φόβος ή η ανησυχία του κινδύνου από τον κύριο και από το θεϊκό εκείνο λόγο που είναι ο μόνος αληθινός; 'Οχι, προτιμώ να χάσω το σώμα μου, το αίμα μου και τη ζωή μου." (D* Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 10.)

Επανειλημμένα του πρότειναν να υποβληθεί στην κρίση του αυτοκράτορα και τότε δεν είχε τίποτε να φοβηθεί. "Συγκατατίθεμαι," είπε, "με όλη μου την καρδιά στο να εξετάσει και να κρίνει ο αυτοκράτορας, οι πρίγκηπες ακόμη και ο χειρότερος Χριστιανός τα συγγράμματά μου. Αλλά κάτω από έναν όρο: Για βάση τους θα θέσουν το λόγο του Θεού. Οι άνθρωποι δεν έχουν τίποτε άλλο να κάνουν παρά να υπακούσουν σ' αυτόν. Μη παραβιάζετε τη συνείδησή μου που έχει κρικοποιηθεί και αλυσοδεθεί με την Αγία Γραφή." ('ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 10.)

Σε μιά άλλη πρόταση που του έκαναν απάντησε: "Δέχομαι να αποποιηθώ το πιστοποιητικό ασφαλείας. Το άτομό μου και τη ζωή μου μπορώ να τα εναποθέσω στου αυτοκράτορα τα χέρια. Το λόγο όμως του Θεού ποτέ!" (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 10.) Δήλωσε ότι ήταν πρόθυμος να δεχθεί την απόφαση ενός γενικού συμβουλίου, αλλά μόνο με την προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις του συμβουλίου θα στηρίζονταν στις Γραφές. "Για ότι αφορά το λόγο του Θεού και την πίστη," έλεγε, "ο κάθε Χριστιανός είναι το ίδιο ικανός να κρίνει όπως και ο πάπας, έστω και αν ο τελευταίος αυτός υποστηρίζεται από ένα εκατομμύριο συνόδους." (Martyn, Τόμ. 1, σελ. 410.) Φίλοι και εχθροί κατέληξαν πως κάθε περαιτέρω προσπάθεια για συμφιλίωση ήταν περιττή.

Αν ο Μεταρρυθμιστής υποχωρούσε και σε ένα μόνο σημείο, ο διάβολος και τα στρατεύματά του θα είχαν νικήσει. Αλλά αυτή η άκαμπτη σταθερότητά του συνετέλεσε στην απελευθέρωση της εκκλησίας και στον εγκαινιασμό μιάς καινούργιας και καλύτερης εποχής. Η επιρροή του μοναδικού αυτού ανθρώπου που τόλμησε να πάρει

χην πρωτοβουλία να εξετάσει και να διευθετήσει θρησκευτικά ζητήματα, έμελλε να γίνει αισθητή στην εκκλησία και στον κόσμο όχι μόνο της εποχής του, αλλά και όλων των επερχομένων γενεών. Η σταθερότητα και η πιστότητά του θα ενίσχυαν όλους όσους θα αντιμετώπιζαν μιά παρόμοια πείρα μέχρι το τέλος του κόσμου. Η δύναμη και η μεγαλειότητα του Θεού τοποθετήθηκαν πάνω από τα ανθρώπινα συμβούλια, πάνω από τη μεγάλη δύναμη του Σατανά.

Κατ' εντολή του αυτοκράτορα ο Λούθηρος έπρεπε τώρα να επιστρέψει στο σπίτι του και ήξερε ότι η εντολή αυτή σύντομα θα συνοδεύονταν από τη θανατική του καταδίκη. Σύννεφα απειλητικά κρέμονταν πάνω από το δρόμο του. Από τη Βόρμη όμως έφευγε με την καρδιά γεμάτη ευγνωμοσύνη και χαρά. "Ο ίδιος ο διάβολος," έλεγε, "φρουρούσε το οχυρό του πάπα. Ο Χριστός όμως προξένησε ένα μεγάλο ρήγμα σ' αυτό και ο Σατανάς αναγκάσθηκε να ομολογήσει ότι ο Κύριος είναι ανώτερος απ' αυτόν." (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 11.)

Μετά την αναχώρησή του. για να μη θεωρηθεί η ακαμψία του σαν ανταρσία, ο Λούθηρος έγραψε στον αυτοκράτορα: "Ο Θεός, που ερευνά τα βάθη της ψυχής, είναι μάρτυρας μου ότι είμαι περισσότερο από πρόθυμος να υπακούσω στη Μεγαλειότητά Σας είτε τιμημένος είτε ατιμασμένος, είτε με τη ζωή, είτε με το θάνατό μου, εκτός από τη μοναδική εξαίρεση του λόγου του Θεού με τον οποίο ο άνθρωπος ζεί. Για ότι αφορά την παρούσα ζωή, η πρός Εσάς αφοσίωσή μου είναι ακλόνητη. Επειδή σ' αυτή τη ζωή είτε χαμένος είτε κερδισμένος βγεί κανείς, αυτό δεν έχει σημασία για την αιώνια σωτηρία. Όταν όμως πρόκειται για αιώνια συμφέροντα, ο Θεός δεν θέλει ο άνθρωπος να υποτάσσεσαι στον άνθρωπο. Επειδή στον πνευματικό τομέα η υποταγή ισοδυναμεί με τη λατρεία· και αυτή οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στο Δημιουργό." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 7, κεφ. 11.)

Στο ταξίδι της αποχώρησης από τη Βόρμη, συγκινητικότερες ακόμη εκδηλώσεις επιφυλάχθηκαν στο Λούθηρο από ότι κατά την εκεί άφιξή του. Εξέχουσες εκκλησιαστικές προσωπικότητες καλωσόριζαν τον έκπτωτο μοναχό, ενώ πολιτικοί ηγήτορες τιμούσαν τον άνθρωπο που ο αυτοκράτορας είχε καταδικάσει. Του ζήτησαν να κηρύξει, και παρά την αυτοκρατορική απαγόρευση, ανέβηκε πάλι στον άμβωνα. "Ούτε έδωσα καμιά υπόσχεση, ούτε μπορώ ποτέ να υποσχεθώ ότι θα κρατήσω δεσμευμένο το λόγο του Θεού," τους είπε. (Martyn, Τόμ. σελ. 420.)

Λίγο μετά την αναχώρησή του από τη Βόρμη, οι παπικοί αντιπρόσωποι κατόρθωσαν να πείσουν τον αυτοκράτορα να εκδώσει το εναντίον του διάταγμα. Σ' αυτό ο Λούθηρος παρουσιάζονταν "ο ίδιος ο

Σατανάς με ανθρώπινη μορφή φορώντας το καλογερικό ράσο." (D' Aubigne, Τόμ. 7, κεφ. 11.) Το ένταλμα ανάφερε ότι μόλις θα εξέπνεε το πιστοποιητικό ασυλίας, θα παίρνονταν όλα τα μέτρα για τη ματαίωση του έργου του. Απαγορεύονταν σε όλους γενικά να του προσφέρουν άσυλο, να του δώσουν τροφή ή νερό, και να του παράσχουν οποιαδήποτε ηθική ή υλική βοήθεια, κρυφά ή φανερά. Έπρεπε να τον συλλάβουν, οπουδήποτε τον εύρισκαν και να τον παραδώσουν στις αρχές. Επίσης οι οπαδοί του θα φυλακίζονταν και αυτοί και η περιουσία τους θα δεσμεύονταν. Τα συγγράμματά του θα καταστρέφονταν και τελικά όποιος τολμούσε να φερθεί αντίθετα προς το διάταγμα αυτό, θα συμμερίζονταν την ίδια καταδίκη. Ο εκλέκτορας της Σαξωνίας και οι συμπαθούντες με το Λούθηρο πρίγκηπες εγκατέλειψαν τη Βόρμη λίγο μετά την αναχώρηση εκείνου και η Συνέλευση επικύρωσε τότε το αυτοκρατορικό διάταγμα. Οι παπικοί θριάμβευαν. Πίστευαν ότι η τύχη της Μεταρρύθμισης είχε κριθεί για πάντα.

Αλλά στην κρίσιμη εκείνη ώρα, ο Θεός προμήθευσε ένα μέσο διαφυγής στο δούλο του. Ένα άγρυπνο μάτι παρακολουθούσε τις κινήσεις του Λουθήρου και μιά μεγάλη, ευγενική καρδιά πήρε την απόφαση να τον γλυτώσει. Ήταν φανερό ότι η Ρώμη δεν θα έμενε ικανοποιημένη με τίποτε λιγότερο από το θάνατό του. Μόνο με κρύψιμο μπορούσε να γλυτώσει από το στόμα του λιονταριού. Ο Θεός φώτισε το Φρειδερίκο της Σαξωνίας να σκεφτεί ένα σχέδιο για να διατηρηθεί η ζωή του Μεταρρυθμιστή. Με τη συνεργασία ειλικρινών φίλων, το σχέδιο του εκλέκτορα πέτυχε και ο Λούθηρος πράγματι χάθηκε από τα μάτια φίλων και εχθρών. Ενώ επέστρεφε στη Βυττεμβέργη, ξαφνικά ξένοι τον απήγαγαν, αποσπώντας τον από τους συνοδούς του και βιαστικά τον οδήγησαν ανάμεσα από το δάσος στον πύργο του Βάρτμπουργ, ένα απομονωμένο ορεινό προπύργιο. Τόσο η ενέργεια της απαγωγής όσο και ο τόπος της καταφυγής καλύπτονταν από τέτοιο πέπλο μυστηρίου που και αυτός ακόμη ο ίδιος ο Φρειδερίκος δεν ήξερε για πολύ καιρό που τον είχαν κρύψει. Η αγνωσία αυτή ήταν προμελετημένη. Ενόσο ο εκλέκτορας δεν ήξερε τίποτε για τις κινήσεις του Λουθήρου, δεν μπορούσε να αποκαλύψει τίποτε. Ήξερε μόνο ότι ο Μεταρρυθμιστής ήταν ασφαλής, και με αυτό έμενε ευχαριστημένος.

Η άνοιξη, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο πέρασαν. Μπήκε ο χειμώνας και ο Λούθηρος έμενε πάντοτε φυλακισμένος. Ο Αλέανδρος και οι ομοϊδεάτες του πανηγύριζαν με τη σκέψη ότι το φώς κόντευε να σβύσει. Αντί γι' αυτό όμως, ο Μεταρρυθμιστής τροφοδοτούσε το λυχνάρι του από την πηγή της αλήθειας και το φώς του θα έλαμπε σε λίγο με ζωηρότερη ακόμη ανταύγεια.

Μέσα στην ασφαλή και φιλική ατμόσφαιρα του Βάρτμπουργ, ο Λούθηρος απόλαυσε για ένα διάστημα την ελευθερία του από την έξαψη και την αναταραχή του αγώνα. Δεν μπορούσε όμως να μείνει ικανοποιημένος για πολύ με το να ζεί στην ησυχία και στην ανάπαυση. Μαθημένος στη δραστηριότητα και στους σκληρούς αγώνες, δεν μπορούσε να υποφέρει την αδράνεια. Τις μέρες εκείνες της απομόνωσής του η κατάσταση της εκκλησίας ορθώνονταν μπροστά του και μέσα στην απόγνωσή του φώναξε: "Αλλοίμονο! Δεν βρίσκεται κανείς στις έσχατες αυτές μέρες της οργής του Κυρίου να σταθεί σαν ένα τοίχος μπροστά στο Θεό και να σώσει τον Ισραήλ!" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 2.) Γυρίζοντας πάλι τη σκέψη στον εαυτό του τρόμαζε με την ιδέα ότι μπορούσε να κατηγορηθεί για ανανδρία εγκαταλείποντας τη μάχη. Τότε άρχισε να μέμφεται τον εαυτό του για όλη εκείνη την απραξία και τη μαλθακότητα. Και όμως όλο εκείνο το διάστημα καθημερινά αυτός πρόσφερε περισσότερα από ότι ένας μόνος άνθρωπος μπορούσε να προσφέρει. Η πένα του δεν έμενε ποτέ αργή. Και ενώ οι εχθροί του από το ένα μέρος χαίρονταν ότι είχε καταδικαστεί σε παντοτινή σιγή, από το άλλο παραξενεύονταν και σάστιζαν με τις απτές αποδείξεις γύρω τους ότι αυτός βρίσκονταν ακόμη στη ζωή. Ένα σωρό φυλλάδια προερχόμενα από την πένα του κυκλοφορούσαν από τη μιά άκρη της Γερμανίας στην άλλη. Συνάμα πρόσφερε τη σημαντικότερη συμβολή του στους συμπολίτες του με τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης που απέδωσε στη Γερμανική γλώσσα. Σχεδόν για ένα ολόκληρο χρόνο, εξακολουθούσε από της σύγχρονης Πάτμου του τα βράχια να κηρύττει το ευαγγέλιο και να ελέγχει τις αμαρτίες και τις πλάνες της εποχής του.

Αν όμως ο Θεός είχε αποσύρει για ένα διάσχημα το δούλο του από τη δημόσια ζωή, δεν το έκανε για να διατηρήσει απλώς τη ζωή του από την οργή των εχθρών του, ούτε ακόμη για να του εξασφαλίσει την ησυχία που απαιτούσαν οι σπουδαίες εκείνες προσπάθειές του. Ο σκοπός ήταν πολύ πιο σημαντικός απ' αυτά. Στη μοναξιά και στην αφάνεια του ορεινού ερημητηρίου του, ο Λούθηρος απομακρυσμένος από την υποστήριξη του κόσμου και τον έπαινο των ανθρώπων, προφυλάχθηκε από την υπερηφάνεια και την αυτοπεποίθηση που συχνά δημιουργεί η επιτυχία. Τα παθήματα και η ταπείνωση τον προετοίμαζαν να ξανανεβεί καινούργια ύψη, παρόμοια μ' εκείνα που τόσο αναπάντεχα τον είχαν καταστήσει πρόσωπο σημαντικό.

Μέσα στη χαρά και στην ελευθερία που προξενεί η ανακάλυψη της αλήθειας, οι άνθρωποι συχνά παρασύρονται από την τάση να εκθειάζουν τα άτομα εκείνα που χρησιμοποιεί ο Θεός για να σπάσει τα δεσμά της πλάνης και της δεισιδαιμονίας. Ο Σατανάς επιδιώκει

να αποσπάσει την προσοχή και τα αισθήματα των ανθρώπων από το Δημιουργό και να τα στρέφει πρός τα ανθρώπινα όργανά του. Κάνοντάς τους να τιμούν το απλό όργανο, τους παρασύρει να παραβλέπουν το Χέρι που προνοητικά καθοδηγεί τα πάντα. Και έτσι συμβαίνει πολλές φορές, θρησκευτικοί αρχηγοί που τιμούνται και εκθειάζονται κατ' αυτόν τον τρόπο, να ξεχνούν ότι εξαρτώνται από το Θεό και να στηρίζονται στον εαυτό τους. Το αποτέλεσμα είναι ότι ζητούν τότε να επιβληθούν στη σκέψη και στη συνείδηση του λαού που τείνει να αποβλέπει για καθοδήγηση σ' αυτούς παρά στο λόγο του Θεού. Το έργο της Μεταρρύθμισης συχνά χωλαίνει από ένα παρόμοιο πνεύμα που υποθάλπουν οι υποστηρικτές της. Απ' αυτόν τον κίνδυνο προτίθονταν ο Θεός να προφυλάξει τη Μεταρρύθμιση, ώστε το έργο να μη φέρει την ανθρώπινη, αλλά τη θεϊκή σφραγίδα. Τα μάτια του κόσμου είχαν στραφεί πρός το Λούθηρο, τον ερμηνευτή της αλήθειας. Εξαφανίσθηκε αυτός, για να μπορέσουν οι άνθρωποι να στρέψουν τα βλέμματα πρός τον αιώνιο Αρχηγό της αλήθειας.

9

Ο ελβετοσ μεταρρυθμιστησ

Γιά την επιλογή των απαιτουμένων οργάνων για τη μεταρρύθμιση της εκκλησίας το ίδιο θεϊκό σχέδιο τίθεται σε εφαρμογή όπως και για την εγκαθίδρυση της εκκλησίας. Ο ουράνιος Διδάσκαλος προσπέρασε τους μεγάλους της γής, τους τιτλούχους και τους πλουσίους, τους μαθημένους να δέχονται δόξες και τιμές σαν αρχηγοί του λαού. Είχαν τόση αυτοπεποίθηση και υπερηφάνεια για την κομπασμένη τους υπεροχή, που δεν μπορούσαν να μεταπλασθούν για να δείξουν συμπόνια πρός τους συνανθρώπους τους και για να γίνουν συνεργάτες του ταπεινού Ναζωραίου. Στους ακαλλιέργητους σκληραγωγημένους ψαράδες της Γαλιλαίας απευθύνθηκε η κλήση: "Έλθετε οπίσω Μου, και θέλω σας κάμει αλιείς ανθρώπων." (Ματθ. 4:19.) Αυτοί οι μαθητές, ήταν ταπεινοί και επιδεκτοί για μάθηση. Όσο λιγότερο είχαν εμποτιστεί από την ψευδοδιδασκαλία της εποχής τους, τόσο ευκολότερα μπορούσε ο Χριστός να τους διδάξει και να τους προετοιμάσει για το έργο του. Το ίδιο έγινε και την εποχή της μεγάλης Μεταρρύθμισης. Οι αρχηγοί Μεταρρυθμιστές προέρχονταν από τα ταπεινά στρώματα της ζωής. Ήταν άνθρωποι τελείως ανεπηρέαστοι από την υπερηφάνεια της καταγωγής, από την επίδραση της αδιαλλαξίας και από την εκμεταλλευτική συμπεριφορά των κληρικών. Είναι στου Θεού το σχέδιο να χρησιμοποιούνται ταπεινά όργανα για την πραγματοποίηση μεγάλων σκοπών. Έτσι δεν αποδίδεται η δόξα στους ανθρώπους, αλλά σ' Εκείνον που εργάζεται μέσο αυτών ώστε να επιτελείται "το θέλειν και το ενεργείν κατά την ευδοκίαν Αυτού."

Μερικές εβδομάδες μετά από την γέννηση του Λουθήρου στο φτωχόσπιτο του Σαξωνού ανθρακωρύχου, ο Ούλριχ Ζβίγγλιος

γεννιέται μέσα στο καλύβι ενός βοσκού των Άλπεων. Το περιβάλλον της παιδικής του ηλικίας και η στοιχειώδης αγωγή του Ζβίγγλιου τον προετοίμαζαν κατάλληλα για τη μελλοντική αποστολή του. Μεγαλωμένος μέσα στη φύση, αντίκρυζε διαρκώς σκηνές φυσικής ομορφιάς και εξαιρετικού μεγαλείου, που από νωρίς αποτύπωναν στο μυαλό του την επίγνωση για τη δύναμη, την απεραντοσύνη και τη μεγαλοπρέπεια του Θεού. Οι ιστορίες με τα ανδραγαθήματα που είχαν διαδραματιστεί πάνω στα ψηλά βουνά της πατρίδας του ξάναβαν τους νεανικούς του πόθους, ενώ οι λιγοστές, μα πολύτιμες βιβλικές ιστορίες που είχε σταχυολογήσει η πιστή γιαγιά του ανάμεσα από τους μύθους και τις εκκλησιαστικές παραδόσεις, κέντριζαν το ενδιαφέρον του. Με μεγάλη προσοχή άκουγε για τα μεγάλα κατορθώματα των πατριαρχών και προφητών, για τους βοσκούς που φύλαγαν τα πρόβατά τους στους λόφους της Παλαιστίνης όπου άγγελοι πήγαν και τους μίλησαν, για το Βρέφος της Βηθλεέμ και για τον Άνθρωπο του Γολγοθά.

Όπως ο Ιωάννης Λούθηρος, έτσι και ο πατέρας Ζβίγγλιος λαχταρούσε να μορφώσει το γιό του, και το παιδί από νωρίς αναγκάσθηκε να απομακρυνθεί από την κοιλάδα όπου πρωταντίκρυσε το φώς. Τόσο καταπληκτική πρόοδο σημείωνε, που δυσκολεύονταν να βρούν δασκάλους κατάλληλους να τον διδάξουν. Σε ηλικία δέκα τριών ετών τον έστειλαν στη Βέρνη όπου βρίσκονταν το πιό φημισμένο σχολείο της Ελβετίας. Εκεί όμως παρουσιάστηκε ένας κίνδυνος που λίγο έλλειψε να καταστρέψει το μέλλον του. Οι κληρικοί κατέβαλλαν εντατικές προσπάθειες για να τον πείσουν να μπεί στο μοναστήρι. Με τον επιδεικτικό καλλωπισμό των εκκλησιών τους, με τις φαντασμαγορικές ιεροτελεστίες και τη συγκέντρωση περιβόητων ιερών λειψάνων και θαυματουργικών εικόνων, οι Δομινικανοί και Φραγκισκανοί μοναχοί συναγωνίζονταν ποιός να εξασφαλίσει περισσότερο την εύνοια του λαού.

Οι Δομινικανοί της Βέρνης έβλεπαν ότι, αν κατόρθωναν να πάρουν με το μέρος τους το νεαρό εκείνο φωστήρα, θα αύξαναν μελλοντικά τα κέρδη και τη φήμη τους. Η καταπληκτικά νεαρή ηλικία του, το έμφυτο σ' αυτόν χάρισμα του ομιλητή και του συγγραφέα, καθώς και η μεγαλοφυΐα του για τη μουσική και την ποίηση θα απέβαιναν μέσα κατά πολύ αποτελεσματικότερα απ' όλες τις πομπές και τις παρατάξεις για να τραβήξουν τον κόσμο στις λειτουργίες τους και να αυξήσουν τα εισοδήματα του τάγματός τους. Με διάφορες κολακείες και με δόλο προσπάθησαν να παρασύρουν το Ζβίγγλιο να μπεί στο μοναστήρι τους. Ο Λούθηρος, μαθητής ακόμη στο σχολείο, πήγε και έθαψε τον εαυτό του μέσα στο μοναστηριακό κελί και θα

είχε χαθεί από τον κόσμο, αν η πρόνοια του Θεού δεν τον απελευθέρωνε. Στο Ζβίγγλιο όμως δεν επετράπηκε να αντιμετωπίσει τον ίδιο κίνδυνο. Θεόσχαλτα ειδοποιήθηκε ο πατέρας του για τις προθέσεις των μοναχών. Δεν είχε καμιά διάθεση να επιτρέψει στο παιδί του να ακολουθήσει τη νωθρή και ανάξια καλογερική ζωή. Βλέποντας ότι η χρησιμότητα του μελλοντικού του βίου κινδύνευε, διέταξε το γιό του να επιστρέψει πάραυτα στο σπίτι.

Η εντολή εκτελέστηκε. Αλλά σε λίγο ο νέος, ανικανοποίητος από την περιορισμένη ζωή του χωριού του, ξανάφυγε για να συνεχίσει τις σπουδές του, αυτή τη φορά στην πόλη της Βασιλείας. Εδώ ο Ζβίγγλιος πρωτογνώρισε το ευαγγέλιο της δωρεάν χάρης του Θεού. Ο Βίττεμπαχ, καθηγητής αρχαίων γλωσσών, που είχε έρθει σε επαφή με την Αγία Γραφή μελετώντας την Ελληνική και Εβραϊκή γλώσσα, μετέδιδε ακτίνες από το θεϊκό φώς στις διάνοιες των μαθητών του. Έλεγε ότι υπήρχε μιά αλήθεια κατά πολύ αρχαιότερη και πολυτιμότερη από όλες τις θεωρίες που δίδασκαν οι εκπαιδευτικοί και οι φιλόσοφοι. Η πανάρχαια αυτή αλήθεια έλεγε ότι ο θάνατος του Χριστού ήταν το μοναδικό λύτρο του αμαρτωλού. Για το Ζβίγγλιο τα λόγια αυτά φαίνονταν σαν τις πρώτες φωτεινές ακτίνες που προαγγέλουν τον ερχομό της χαραυγής.

Παίρνοντας το διορισμό του, άφηνε σε λίγο τη Βασιλεία αρχίζοντας την καριέρα του σε μιά περιοχή των Άλπεων, όχι πολύ μακριά από την κοιλάδα χτου χωριού του. Μετά τη χειροτόνησή του στην ιεροσύνη, "αφοσιώθηκε με όλη του την ψυχή στην έρευνα της θεϊκής αλήθειας. Επειδή," σύμφωνα με τα λόγια ενός άλλου Μεταρρυθμιστή, "είχε πλήρη συναίσθηση του πόσο βαθύς γνώστης έπρεπε να είναι αυτός στον οποίο έχει ανατεθεί η ευθύνη του ποιμνίου του Χριστού." (Wylie, Τόμ. 8, κεφ. 5.) Όσο προσεκτικότερα ερευνούσε τις Γραφές, τόσο εντονότερη παρουσιάζονταν η αντίθεση ανάμεσα στις αλήθειες της και στις αιρέσεις της Ρώμης. Δέχθηκε ανεπιφύλακτα τη Βίβλο σαν το λόγο του Θεού, το μόνο επαρκή και αλάθητο κανόνα, και αποφάνθηκε ότι αυτή έπρεπε να είναι αυτοερμήνευτη. Δεν τολμούσε να επιχειρήσει την εξήγηση της Γραφής με σκοπό να υποστηρίξει μιά προϋπάρχουσα θεωρία ή διδαχή, αλλά έκρινε ότι είχε το καθήκον να γνωρίσει ποιά είναι η ακριβής και συγκεκριμένη διδασκαλία της. Προσπαθούσε να επωφεληθεί από κάθε διαθέσιμο μέσο για να σχηματίσει πλήρη και σαφή αντίληψη της σημασίας της. Ζητούσε τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος το οποίο θα την αποκάλυπτε, έλεγε, σε όλους όσους την εκζητούσαν με ειλικρίνεια και με προσευχή.

"Οι Γραφές," έλεγε ο Ζβίγγλιος, "προέρχονται από το Θεό. όχι από τον άνθρωπο. Αυτός λοιπόν ο Θεός που διαφωτίζει σε βοηθάει να καταλάβεις ότι τα λόγια της είναι του Θεού. Ο λόγος του Θεού ... δεν μπορεί να αποτύχει. Είναι φωτεινός, γίνεται διδακτός, γίνεται αποκαλυπτός, φωτίζει την ψυχή με χάρη και με σωτήρια γνώση, της προσφέρει την παρηγορία του Θεού, τη διατηρεί ταπεινή σε σημείο που χάνεται η ίδια, μάλιστα δεσμεύεται και εγκολπούται το Θεό." Την αληθοφάνεια των λόγων αυτών ο Ζβίγγλιος την είχε ο ίδιος διαπιστώσει. Αναφερόμενος στην πείρα της ζωής του κατά την εποχή εκείνη, έγραφε αργότερα: "Όταν άρχισα να αφιερώνομαι ολοκληρωτικά στη μελέτη της Αγίας Γραφής, η φιλοσοφία και η σχολαστική θεολογία μου πρόσφεραν διαρκώς έδαφος για διενέξεις. Στο τέλος σκέφθηκα και είπα: "Άφησέ τα όλα αυτά κατά μέρος και κύτταξε να μάθεις τη σημασία του Θεού αποκλειστικά και μόνο από το δικό Του απλό λόγο." Τότε άρχισα να ζητώ το φώς από το Θεό και οι Γραφές άρχισαν να μου παρουσιάζονται πολύ πιό ευκολονόητες." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.)

Η διδασκαλία που κήρυττε ο Ζβίγγλιος δεν προέρχονταν από το Λούθηρο. Ήταν η διδασκαλία του Χριστού. "Αν ο Λούθηρος κηρύττει το Χριστό," έλεγε ο Ελβετός Μεταρρυθμιστής, "κάνει ότι κάνω εγώ. Αυτός έφερε περισσότερους ανθρώπους στο Χριστό από μένα. Αλλά αυτό δεν έχει σημασία. Δεν αναγνωρίζω άλλο όνομα εκτός από το όνομα του Χριστού του οποίου είμαι στρατιώτης και Εκείνος είναι ο μόνος μου Αρχηγός. Ποτέ δεν έγραψα στο Λούθηρο ούτε μιά λέξη. Ούτε ο Λούθηρος ποτέ σε μένα. Γιατί; ... Για να αποδειχθεί η αρμονία του Πνεύματος του Θεού αφού και οι δύο μας την ίδια διδαχή του Χριστού διδάσκομε με τέτοια ομοιομορφία, χωρίς να έχομε ποτέ συνεργασθεί." (D' Aubigné, Τόμ. 8, κεφ. 9.)

Το 1516 ο Ζβίγγλιος έλαβε μιά πρόσκληση να γίνει ιεροκήρυκας του μοναστηριού του Einsiedeln. Εκεί του έμελλε να γνωρίσει από κοντά τις καταχρήσεις της Ρωμαϊκής εκκλησίας και να ασκήσει τη μεταρρυθμιστική επιρροή του σε τέτοια κλίμακα που θα γίνονταν αισθητή πολύ πιο μακριά από τις Άλπεις της γενέτειράς του. Ανάμεσα στα κυριότερα αξιοπερίεργα του Einsiedeln υπήρχε μιά εικόνα της Παναγίας που πιστεύονταν ότι ήταν θαυματουργή. Πάνω από την πύλη του μοναστηριού βρίσκονταν η επιγραφή: "Εδώ αποκτάται τέλεια άφεση αμαρτιών." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ 5.) Προσκηνυτές κατέφθαναν όλο το χρόνο στο παρεκκλήσι της Παρθένου. Στο ετήσιο όμως μεγάλο πανηγύρι, συνέρρεαν πλήθη προερχόμενα όχι μόνο απ' όλα τα μέρη της Ελβετίας, αλλά και από τη Γαλλία και τη Γερμανία. Ο Ζβίγγλιος υπέφερε πολύ από το θέαμα

αυτό και επωφελήθηκε από την ευκαιρία για να γνωστοποιήσει στους αιχμαλώτους εκείνους της δεισιδαιμονίας ότι η απελευθέρωση από την αμαρτία αποκτάται με το ευαγγέλιο.

"Μη φαντάζεσθε," έλεγε, "ότι η παρουσία του Θεού βρίσκεται πλησιέστερα σ' αυτόν εδώ το ναό από ότι σε οποιοδήποτε άλλο μέρος της κτίσης. Σ' οποιαδήποτε χώρα κατοικείτε, ο Θεός είναι κοντά σας και σας ακούει ... Μπορούν ποτέ τα μάταια έργα, τα μακρινά ταξίδια σε τόπους προσκυνήματος, οι προσφορές, τα εικονίσματα, η επίκληση της Παρθένου ή των αγίων, να σας εξασφαλίσουν τη χάρη του Θεού; ... Σε τι οφελεί η πολυλογία των προσευχών μας; Τι αξία έχει η γυαλιστερή καλογερική κουκούλα, το ξυρισμένο από τη ρίζα κεφάλι, το μακρύ, φαρδύ ράσο ή οι χρυσοκέντητες παντόφλες; ... Ο Θεός βλέπει στην καρδιά· και οι καρδιές είναι μακριά απ' Αυτόν." "Ο Χριστός," συνέχιζε, "ο οποίος θυσιάστηκε μιά φορά πάνω στο σταυρό. Αυτός είναι η θυσία και το θύμα, ο ιλασμός για τις αμαρτίες των πιστών μέχρι τέλους των αιώνων." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 5.)

Πολλοί από τους ακροατές του δυσαρεστήθηκαν με τη διδασκαλία αυτή. Ήταν γι' αυτούς μιά πικρή απογοήτευση να ακούσουν ότι άδικα είχαν κάνει το κοπιαστικό εκείνο ταξίδι. Τη δωρεάν άφεση μέσο του Χριστού δεν μπορούσαν να την καταλάβουν. Ο παλιός δρόμος πρός τον ουρανό, όπως τον είχε χαράξει η Ρώμη, τους ικανοποιούσε. Απεχθάνονταν τις δυσκολίες προκειμένου να ψάξουν για κάτι καλύτερο. Ήταν ευκολότερο να εμπιστευτούν τη σωτηρία τους στους κληρικούς και στον πάπα, παρά να καταβάλουν προσπάθειες αναζητώντας την καθαρότητα της ψυχής.

Μιά άλλη κατηγορία ανθρώπων όμως δέχονταν με χαρά την αγγελία της απολύτρωσης μέσο του Χριστού. Οι καθιερωμένες από τη Ρώμη ιεροτελεστίες δεν μπορούσαν να τους εξασφαλίσουν την ψυχική γαλήνη και με πίστη χώρα δέχονταν το εξιλαστικό αίμα του Σωτήρα. Επιστρέφοντας μετά αυτοί στα σπίτια τους, απεκάλυπταν και σε άλλους το πολύτιμο φώς που είχαν δεχθεί. Έτσι η αλήθεια μεταδίδονταν από σπίτι σε σπίτι, από πόλη σε πόλη, και ο αριθμός των προσκυνητών στο παρεκκλήσι της Παρθένου λιγόστευε αισθητά. Παράλληλα λιγόστευαν και οι προσφορές και, όπως ήταν επόμενο και ο μισθός του Ζβίγγλιου που προέρχονταν απ' αυτές. Αλλά αυτό του προξενούσε μόνο χαρά, επειδή έβλεπε τη δύναμη του φανατισμού και της προκατάληψης να διασπάται.

Η ηγεσία της εκκλησίας δεν αγνοούσε το έργο που έκανε ο Ζβίγγλιος. Πρός το παρόν όμως είχαν αποφασίσει να μη επέμβουν, ελπίζοντας ότι με διάφορες κολακείες θα τον κέρδιζαν με το μέρος

τους. Αλλά σ' αυτό το μεταξύ όμως η αλήθεια κατακτούσε έδαφος στις καρδιές των ανθρώπων.

Το έργο του Ζβίγγλιου στο Einsiedeln τον προετοίμασε για ένα ευρύτερο τομέα όπου έμελλε σε λίγο να εισέλθει. Ύστερα από τριετή υπηρεσία, πήρε μετάθεση ως ιεροκήρυκας στον καθεδρικό ναό της Ζυρίχης. Αυτή ήταν τότε η σπουδαιότερη πόλη της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και η επιρροή που θα ασκείτο σ' αυτήν θα γίνονταν αισθητή σε ευρεία κλίμακα. Οι ιεράρχες όμως που τον είχαν προσκαλέσει στη Ζυρίχη, ήταν διατεθειμένοι να εμποδίσουν κάθε νεωτερισμό και ανέλαβαν από μιάς αρχής να του διδάξουν τα καθήκοντα του.

"Θα καταβάλεις κάθε προσπάθεια," του τόνισαν, "για να εισπράττεις τα εισοδήματα της ενορίας προσέχοντας να μη τα παραμελείς ούτε στο ελάχιστο. Θα παρακινείς τους πιστούς, τόσο από την καθέδρα όσο και από το εξομολογητήρι, να πληρώνουν τις συνδρομές και τα δέκατά τους, και να αποδείχνουν με τις προσφορές τους την αφοσίωσή τους πρός την εκκλησία. Θα φροντίσεις να επαυξήσεις τα εισοδήματα τα προερχόμενα από τους ασθενείς, από τη λειτουργία και γενικά απ' όλες τις εκκλησιαστικές τελετές." "Όσο για την τέλεση των ιερών μυστηρίων, το κήρυγμα και τη φροντίδα του ποιμνίου," συνέχισαν οι καθοδηγητές του, "συμπεριλαμβάνονται και αυτά στα καθήκοντα του εφημερίου. Γι' αυτά όμως, και προπαντός για το κήρυγμα, μπορείς να χρησιμοποιείς αντικαταστάτη. Δεν θα τελείς τα ιερά μυστήρια για κανέναν άλλο παρά αποκλειστικά για πρόσωπα περιωπής και μόνο ύστερα από ιδιαίτερη πρόσκληση. Το καθήκον αυτό σου απαγορεύεται αν δεν κάνεις την απαιτούμενη διάκριση προσώπων." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.)

Ο Ζβίγγλιος άκουγε σιωπηλός την ενημέρωση αυτή των καθηκόντων του. Απαντώντας, αφού εξέφρασε πρώτα την ευγνωμοσύνη του για την τιμή που του έκαμαν να τον καλέσουν σε μιά τέτοια σημαντική ενορία, συνέχισε εκθέτοντας τη μέθοδο που ο ίδιος σκέπτονταν να υιοθετήσει. "Η ζωή του Χριστού," είπε, "παρέμεινε για πολύν καιρό κρυμμένη από το λαό. Θα κηρύξω καθολοκληρία από το ευαγγέλιο του Ματθαίου ... Θα στηριχθώ αποκλειστικά στην πηγή της Αγίας Γραφής. Θα εμβαθύνω στην έννοιά της συγκρίνοντας εδάφιο με εδάφιο και θα προσπαθήσω να την κατανοήσω με ακατάπαυστη και ένθερμη προσευχή. Θα αφιερώσω την υπηρεσία μου στη δόξα του Θεού, στη δοξολογία του μονάκριβου Υιού Του, στην πραγματική σωτηρία των ψυχών και στην εποικοδόμησή τους πάνω στην αληθινή πίστη." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, εδ. 6.) Παρόλο ότι ορισμένοι κληρικοί δεν ενέκριναν τα σχέδιά του και προσπάθησαν

να τον μεταπείσουν, ο Ζβίγγλιος έμενε ακλόνητος. Δήλωσε ότι δεν είχε σκοπό να εισάγει καμιά καινούργια μέθοδο, παρά την παλιά εκείνη μέθοδο που η εκκλησία είχε χρησιμοποιήσει στα αρχαιότερα και αγνότερα χρόνια.

Ήδη είχε αφυπνισθεί το ενδιαφέρον του λαού για τις αλήθειες που ο Ζβίγγλιος δίδασκε και τα πλήθη έτρεχαν να ακούσουν τα κηρύγματά του. Πολλοί, που από καιρό είχαν σταματήσει να πηγαίνουν στην εκκλησία, βρίσκονταν μεταξύ των ακροατών του. Εγκαινίασε την εφημερία του με τα ευαγγέλια, διαβάζοντας και ερμηνεύοντας στους ακροατές του την εμπνευσμένη εξιστόρηση της ζωής, της διδασκαλίας και του θανάτου του Ιησού Χριστού. Όπως στο Einsiedeln, το ίδιο και εδώ, απέδειχνε ότι ο λόγος του Θεού είναι η μόνη αλάθητη αυθεντία και ότι ο θάνατος του Χριστού αποτελεί τη μόνη ολοκληρωμένη θυσία. "Είναι στο Χριστό που επιθυμώ να σας οδηγήσω," έλεγε, "στό Χριστό, την πραγματική πηγή της σωτηρίας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.) Άτομα απ' όλα τα κοινωνικά στρώματα, από πολιτικούς και εμβριθείς μελετητές, μέχρι τεχνίτες και χωρικούς βιοπαλαιστές—έβλεπε κανείς να συνωστίζονται γύρω του και να τον ακούν με ζωηρό ενδιαφέρον. Όχι μόνο κήρυττε την προσφορά της σωτηρίας δωρεάν, αλλά και κατέκρινε δίχως φόβο το κακό και τη διαφθορά της εποχής του. Πολλοί επιστρέφοντας από το μητροπολιτικό ναό δόξαζαν το Θεό. "Ο άνθρωπος αυτός," έλεγαν, "είναι κήρυκας της αλήθειας. Θα γίνει δεύτερος Μωϋσής για να μας βγάλει από το σύγχρονο αιγυπτιακό σκοτάδι." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.)

Παρόλο όμως ότι οι αρχικές του προσπάθειες είχαν βρεί ενθουσιώδη απήχηση, ύστερα από λίγο άρχισε η αντίδραση. Οι μοναχοί έβαλαν το σκοπό τους να εμποδίσουν το έργο του και να απαγορεύσουν τις διδασκαλίες του. Μερικοί του επιτίθονταν με ειρωνείες και με προσβολές. Άλλοι κατέφευγαν στη θρασύτητα και στις απειλές. Αλλά ο Ζβίγγλιος τα ανέχονταν όλα με υπομονή, λέγοντας: "Αν θέλομε να κερδίσομε τους ασεβείς στο Χριστό, πρέπει να κλείσομε τα μάτια σε πολλά πράγματα." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.)

Την εποχή εκείνη παρουσιάστηκε ένας καινούργιος παράγοντας που έδωσε ώθηση στην πρόοδο του μεταρρυθμιστικού έργου. Κάποιος με το όνομα Λουκιανός, είχε έρθει στη Ζυρίχη με μερικά συγγράμματα του Λουθήρου, σταλμένος από ένα φίλο της μεταρρυθμιστικής πίστης που έμενε στη Βασιλεία. Αυτός πρότεινε ότι η πώληση των βιβλίων αυτών θα μπορούσε να αποβεί αποτελεσματικός συντελεστής για τη διάδοση του φωτός και έγραψε στο Ζβίγγλιο: "Κύτταξε να βεβαιωθείς πρώτα ότι ο άνθρωπος αυτός (ο

Λουκιανός) έχει αρκετή σύνεση και ικανότητα. Αν ναι, τότε ας πάει από πόλη σε πόλη, από κώμη σε κώμη, από χωριό σε χωριό, ακόμη και από σπίτι σε σπίτι, κομίζοντας στον Ελβετικό λαό τα έργα του Λουθήρου και μάλιστα την εκλαϊκευμένη έκδοση του της Κυριακής Προσευχής. Όσο περισσότερο γίνονται γνωστά τα έργα αυτά, τόσο περισσότερους αγοραστές θα βρούν." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 6.) Μ' αυτόν τον τρόπο εισέδυε το φώς.

Όταν ο Θεός ετοιμάζεται να σπάσει τα δεσμά της άγνοιας και της δεισιδαιμονίας, ο Σατανάς εργάζεται με μεγαλύτερη δύναμη για να βυθίσει τους ανθρώπους στο σκοτάδι, σφίγγοντας περισσότερο ακόμη γύρω τους τις αλυσίδες. Ενώ ορισμένοι άνθρωποι εμφανίζονταν σε διάφορες χώρες για να διδάξουν στο λαό την άφεση και τη δικαιοσύνη μέσο του αίματος του Χριστού, η Ρώμη εξακολουθούσε με ανανεωμένες δυνάμεις να εξασκεί το εμπόριό της σ' ολόκληρο τον χριστιανικό κόσμο, προσφέροντας τη συγχώρεση με χρήματα.

Κάθε αμαρτία είχε το τίμημά της και οι άνθρωποι δέχονταν πλήρη άφεση αμαρτιών για τα κρίματά τους, φθάνει που διατηρούνταν γεμάτα τα εκκλησιαστικά θησαυροφυλάκια. Έτσι προχωρούσαν οι δύο αντίθετες παρατάξεις—η μία ανταλλάσσοντας τη θεϊκή συγνώμη με το χρήμα, η άλλη προσφέροντας δωρεάν τη συγχώρηση μέσο του Χριστού. Η Ρώμη δίνοντας άδεια για την αμαρτία, και μεταβάλλοντας την σε πηγή κέρδους, οι Μεταρρυθμιστές καταδικάζοντας την αμαρτία και αποδεικνύοντας το Χριστό σαν μοναδική εξιλέωση και λυτρωμό.

Στη Γερμανία η πώληση των συγχωροχαρτιών είχε ανατεθεί στους Δομινικανούς μοναχούς με αρχηγό τον περιβόητο Τέτσελ. Στην Ελβετία το εμπόριο είχε τεθεί στα χέρια των Φραγκισκανών μοναχών κάτω από την ηγεσία του Σαμψών, ενός Ιταλού καλόγερου. Ο Σαμψών αυτός είχε ήδη προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες στην εκκλησία, πλουτίζοντας τα παπικά θησαυροφυλάκια με τεράστια ποσά προερχόμενα τόσο από τη Γερμανία όσο και από την Ελβετία. Την εποχή αυτή περιέρχονταν την Ελβετία παρασύροντας μεγάλα πλήθη, απογυμνώνοντας τους φτωχούς χωρικούς από τα πενιχρά τους εισοδήματα και αποσπώντας πλούσια δώρα από τις ευνοούμενες τάξεις. Αλλά η μεταρρυθμιστική επιρροή είχε αρχίσει να γίνεται αισθητή περιορίζοντας την αισχροκέρδεια, αν και δεν μπορούσε να σταματήσει εντελώς το εμπόριο. Ο Ζβίγγλιος βρίσκονταν ακόμη στο Einsiedeln, όταν ο Σαμψών, λίγο μετά την είσοδό του στην Ελβετία, κατέφθασε με την πραμάτεια του σε μιά γειτονική πόλη. Μόλις πληροφορήθηκε το σκοπό της αποστολής του, ο Ζβίγγλιος ξεκίνησε αμέσως για να τον εμποδίσει. Οι δυό τους δεν

ήρθαν ποτέ σε επαφή. Αλλά με τόση επιτυχία ο Ζβίγγλιος εξέθεσε τους άτοπους ισχυρισμούς του καλογήρου, ώστε άπραγος εκείνος αναγκάσθηκε να φύγει σ' άλλα μέρη.

Στη Ζυρίχη ο Ζβίγγλιος κήρυττε με ζήλο εναντίον των εμπόρων των συγχωροχαρτιών. Έτσι όταν ο Σαμψών πλησίαζε σ' αυτή την πόλη, τον συνάντησε ένας απεσταλμένος της Εθνοσυνέλευσης και του κοινοποίησε ότι ήταν ανεπιθύμητος εκεί. Τελικά εκείνος κατόρθωσε, καταφεύγοντας σ' ένα στρατήγημα, να μπεί στην πόλη από όπου όμως τον ανάγκασαν να απομακρυνθεί χωρίς να κατορθώσει να πωλήσει ούτε ένα συγχωροχάρτι. Σε λίγο εγκατέλειπε την Ελβετία.

Η επιδημία της πανώλης, γνωστή με το όνομα του Μαύρου Θανάτου που ενέσκηψε σ' ολόκληρη την Ελβετία το 1519, έδωσε μιά δυνατή ώθηση στο μεταρρυθμιστικό κίνημα. Αντιμετωπίζοντας καθημερινά το θάνατο, πολλοί άρχισαν να καταλαβαίνουν πόσο ανάξια και άχρηστα ήταν τα συγχώρια που είχαν αγοράσει τελευταία και λαχταρούσαν να βασίσουν την πίστη τους πάνω σ' ένα σταθερό θεμέλιο. Στη Ζυρίχη η πληγή πρόσβαλε το Ζβίγγλιο. Τόσο βαρειά αρρώστησε, ώστε κάθε ελπίδα για ανάρρωση εξέλιπε. Κυκλοφορούσε μάλιστα η φήμη ότι αυτός είχε πεθάνει. Στην κρίσιμη εκείνη στιγμή η ελπίδα και το θάρρος του έμειναν ασάλευτα. Ατένιζε με πίστη στο σταυρό του Γολγοθά, εμπιστευόμενος στην παντοδύναμη κατά της αμαρτίας εξιλαστική θυσία του Χριστού. Όταν γλύτωσε από του χάρου το στόμα, επεδόθηκε στο κήρυγμα του ευαγγελίου με μεγαλύτερο ακόμη ζήλο παρά ποτέ άλλοτε. Τα λόγια του ασκούσαν μιά πρωτοφανή επιρροή- Τα πλήθη με ικανοποίηση χαιρέτιζαν την επιστροφή του αγαπημένου τους ποιμένα που είχε ξαναγυρίσει κοντά τους από το χείλος του θανάτου. Αυτοί οι ίδιοι είχαν περάσει στιγμές δύσκολες στο προσκέφαλο των ετοιμοθανάτων, και εκτιμούσαν τώρα όσο ποτέ προηγουμένως την αξία του ευαγγελίου.

Ο Ζβίγγλιος είχε την εποχή εκείνη φθάσει σε μιά πληρέστερη κατανόηση της ευαγγελικής αλήθειας και είχε προσωπικά δοκιμάσει την πείρα της αναγεννητικής της δύναμης. Η πτώση του ανθρώπου και το σχέδιο της απολύτρωσης αποτελούσαν τώρα τα θέματα της ομιλίας του. "Με τον Αδάμ," έλεγε, "λογιζόμαστε όλοι μας νεκροί, βυθισμένοι στην αθλιότητα και στην καταδίκη." (Wylie, Τόμ. 8, κεφ. 9.) "Αλλ' ο Χριστός ... μας εξαγόρασε με μιά παντοτινή λύτρωση ... Τα πάθη Του αποτελούν μιά αιώνια θυσία, αιωνίως ικανή να προσφέρει θεραπεία. Αυτή ικανοποίησε για πάντα τη θεϊκή δικαιοσύνη για το καλό όλων όσων εμπιστεύονται σ' αυτή με ακλόνητη πίστη."

Παράλληλα δίδασκε με σαφήνεια ότι επειδή απολαμβάνουν τη χάρη του Χριστού, οι άνθρωποι δεν είναι ελεύθεροι να εξακολουθούν να αμαρτάνουν. "Οπουδήποτε εκδηλώνεται πίστη στο Θεό, εκεί είναι ο Θεός. Και όπου κατοικεί ο Θεός, εκεί υπάρχει ζήλος που παροτρύνει και παρακινεί τους ανθρώπους να κάνουν καλά έργα." (D' Aubigne, Τόμ. 8, κεφ. 9.)

Τόσο ζωηρό ενδιαφέρον προκαλούσαν τα κηρύγματα του Ζβίγγλιου ώστε ο μητροπολιτικός ναός ξεχείλιζε από τα πλήθη που έρχονταν να τον ακούσουν. Σιγά-σιγά, όσο μπορούσαν να αφομοιώσουν κάθε φορά, εξέθετε την αλήθεια στους ακροατές του. Ήταν προσεκτικός να μη τους παρουσιάσει μονομιάς στοιχεία που ενδεχόμενο να τους παραξένευαν ή να τους δημιουργούσαν την προκατάληψη. Ο σκοπός του ήταν να ελκύσει τις ψυχές στη διδασκαλία του Χριστού, να τις μαλάξει με την αγάπη Του και να θέσει μπροστά τους το παράδειγμά Του. Και άμα αυτοί δέχονταν τις αρχές του ευαγγελίου, τότε αναπόφευκτα θα ανατρέπονταν οι δεισιδαιμονικές τους αντιλήψεις και πράξεις.

Βήμα προς βήμα η Διαμαρτύρηση προχωρούσε στη Ζυρίχη. Αναστατωμένοι οι εχθροί της, ξεσηκώθηκαν σε ενεργή αντίσταση. Πρίν ένα χρόνο ο μοναχός της Βυττεμβέργης είχε πεί το ΟΧΙ του στον πάπα και στον αυτοκράτορα στη Βόρμη. Τώρα όλα έδειχναν ότι οι παπικές αξιώσεις θα αντιμετώπιζαν μιά παρόμοια αντίσταση στη Ζυρίχη. Ο Ζβίγγλιος είχε υποστεί επανειλημένες επιθέσεις. Στα καθολικά καντόνια από καιρό σε καιρό, οι μαθητές του ευαγγελίου είχαν οδηγηθεί στο μαρτύριο του πασάλου και της φωτιάς. Αλλά αυτό δεν τους ήταν αρκετό. Έπρεπε ο αρχηγός της αίρεσης να καταδικαστεί στη σιωπή. Συνεπώς ο επίσκοπος της Κωνστάντης έστειλε τρείς εκπροσώπους στο δημοτικό συμβούλιο της Ζυρίχης, να κατηγορήσουν το Ζβίγγλιο ότι δίδασκε το λαό να παραβαίνει τους εκκλησιαστικούς κανόνες εκθέτοντας έτσι σε κίνδυνο την ειρήνη και προκαλώντας τη διασάλευση της δημόσιας τάξης. Αν παραμερίζονταν η εκκλησιαστική εξουσία, υποστήριζε η αποστολή, το αποτέλεσμα θα ήταν η παγκόσμια αναρχία. Σ' αυτό ο Ζβίγγλιος απάντησε ότι για τέσσερα χρόνια κήρυττε το ευαγγέλιο στη Ζυρίχη "και αυτή ήταν η ησυχότερη και ειρηνικότερη πόλη σ' ολόκληρη την ελβετική συνομοσπονδία." "Δεν είναι λοιπόν ο Χριστιανισμός η καλύτερη εγγύηση για την εξασφάλιση της γενικής ασφαλείας;" ρωτούσε. (Wylie, Τόμ. 8, κεφ. 11.)

Οι εκπρόσωποι πίεζαν τους δημοτικούς συμβούλους να μείνουν πιστοί με το μέρος της εκκλησίας, εκτός της οποίας τόνιζαν, δεν υπάρχει σωτηρία. Ο Ζβίγγλιος απαντούσε: "Μη πτοείσθε από την

απειλή αυτή. Το θεμέλιο της εκκλησίας είναι ο ίδιος ο Βράχος, ο ίδιος ο Χριστός που έδωσε το όνομά του στον Πέτρο επειδή εκείνος ομολόγησε την πίστη του σ' Αυτόν. Σε οποιοδήποτε έθνος οποιοσδήποτε πιστεύει με όλη του την καρδιά στον Κύριο Ιησού Χριστό, γίνεται ευπρόσδεκτος από το Θεό. Αυτή είναι πράγματι η εκκλησία έξω από την οποία δεν υπάρχει για κανέναν σωτηρία." (D' Aubigne, έκδ. Λονδίνου, Τόμ. 8, κεφ. 11.) Σαν αποτέλεσμα της σύσκεψης αυτής, ένας από τους τρεις απεσταλμένους του καρδιναλίου ασπάσθηκε τη μεταρρυθμισμένη πίστη.

Το συμβούλιο αρνήθηκε να πάρει μέτρα εναντίον του Ζβιγγλίου και η Ρώμη ετοιμάσθηκε για νέα επίθεση. Μαθαίνοντας τη συνωμοσία των εχθρών του, ο Ζβίγγλιος εκφράστηκε μ' αυτά τα λόγια: "Ας έρθουν. Τους φοβούμαι και εγώ άλλο τόσο, όσο φοβάται ο βράχος τα κύματα που χτυπούν με πάταγο στα πόδια του." (Wylie, Τόμ. 8, κεφ. 11.) Οι προσπάθειες της ιεραρχίας γι' αποτέλεσμα είχαν την ενίσχυση του σκοπού που επιδίωκαν να ανατρέψουν. Η αλήθεια εξακολουθούσε να διαδίδεται. Οι οπαδοί της Μεταρρύθμισης στη Γερμανία, εξουθενωμένοι από την εξαφάνιση του Λουθήρου, πήραν καινούργιο θάρρος βλέποντας την πρόοδο του ευαγγελίου στην Ελβετία.

Με την εδραίωση της Μεταρρύθμισης στη Ζυρίχη, φανερώθηκαν ακόμη καλύτερα οι καρποί της στον τομέα της καταστολής του κακού και της παγίωσης της τάξης και της αρμονίας. "Η ειρήνη βασιλεύει στην πόλη μας," έγραφε ο Ζβίγγλιος. "Ούτε λογομαχίες, ούτε υποκρισίες, ούτε ζηλοτυπίες, ούτε φιλονικίες. Από που αλλού προέρχεται μιά τέτοια σύμπνοια αν όχι από το Θεό και από τη διδασκαλία μας που μας χορταίνει με τους καρπούς της ειρήνης και της ευσέβειας;" (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 8, κεφ. 15.)

Οι επιτυχίες της Μεταρρύθμισης εξώθησαν τους παπιστές να προβούν σε αποφασιστικότερες ακόμη ενέργειες για την ανατροπή της. Βλέποντας πόσο λίγο είχαν κατορθώσει με τους διωγμούς και με την απαγόρευση του έργου του Λουθήρου στη Γερμανία, αποφάσισαν να καταπολεμήσουν τη Μεταρρύθμιση με τα ίδια της τα όπλα. Θα πρότειναν μιά διαλογική συζήτηση με τον Ζβίγγλιο και ενώ θα ασχολούνταν με την προετοιμασία θα έκαναν ότι μπορούσαν για να εξασφαλίσουν τη νίκη, με το να εκλέξουν οι ίδιοι όχι μόνο τον τόπο του αγωνιστικού στίβου, αλλά και τους κριτές που θα αποφαίνονταν για τα αποτελέσματα της συζήτησης των αντιγνωμούντων. Μιά και έπεφτε ο Ζβίγγλιος στα χέρια τους, θα φρόντιζαν τότε ώστε να μη τους ξεφύγει. Και όταν θα σιγούσε ο αρχηγός, σύντομα θα συντρίβονταν και το κίνημα. Εννοείται ότι το σχέδιο αυτό καλύπτονταν από απόλυτη μυστικότητα.

Τόπος για τη συζήτηση ορίσθηκε η πόλη του Μπάντεν. Ο Ζβίγγλιος όμως δεν παρευρέθηκε. Το δημοτικό συμβούλιο της Ζυρίχης, υποπτευόμενο τα σχέδια των παπιστών και παίρνοντας μάθημα από τις αναμμένες φωτιές που καταβρόχθιζαν από καιρό σε καιρό τους ομολογητές του ευαγγελίου στα παπικά καντόνια, απαγόρευσε στον ποιμένα του να εκτεθεί σ' ένα τέτοιο κίνδυνο. Στη Ζυρίχη ήταν έτοιμος να αντιμετωπίσει όλους τους πρόμαχους που η Ρώμη θα αποφάσιζε να στείλει. Το να πάει όμως στο Μπάντεν, όπου το χυμένο αίμα των μαρτύρων της αλήθειας ήταν ζεστό ακόμη, ήταν σα να πήγαινε σε βέβαιο θάνατο. Ο Οικολαμπάδιος και ο Χάλλερ είχαν εκλεγεί να αντιπροσωπεύσουν το Μεταρρυθμιστή, ενώ ο διάσημος Δόκτορας Έκκιος, με την συμμετοχή μιας ομήγυρης από άλλους δόκτορες και καρδιναλίους ορίσθηκε πρόμαχος της Ρώμης.

Αν και απούσιαζε από τη σύσκεψη ο Ζβίγγλιος, η επιρροή του όμως σ' αυτήν ήταν αισθητή. Όλοι οι γραμματείς είχαν σταχυολογηθεί μεταξύ των παπιστών και, με την επιβολή της ποινής του θανάτου, απαγορεύονταν σε οποιονδήποτε άλλον να παίρνει σημειώσεις των πεπραγμένων του Συνεδρίου. Παρ' όλα αυτά, ο Ζβίγγλιος ενημερώνονταν λεπτομερέστατα κάθε βράδυ για τις συζητήσεις που είχαν γίνει την ίδια μέρα. Ένας φοιτητής που παραβρίσκονταν στις ημερήσιες συνεδριάσεις, έκανε τη νύχτα μιά γραπτή έκθεση των συζητουμένων θεμάτων. Δύο άλλοι φοιτητές ανέλαβαν να μεταφέρουν τα χαρτιά αυτά μαζί με τις καθημερινές επιστολές του Οικολάμπαδου πρός το Ζβίγγλιο στη Ζυρίχη. Σ' αυτές ο Ζβίγγλιος απαντούσε καθοδηγώντας με υποδείξεις και συμβουλές. Τα γράμματά του γραμμένα τη νύχτα, μεταφέρονταν από τους φοιτητές το πρωί της επομένης στο Μπάντεν. Για να μη τραβήξουν την προσοχή της φρουράς στις πύλες της πόλης, οι πράκτορες εκείνοι μετέφεραν στα κεφάλια τους καφάσια με κοτόπουλα και αυτό τους επέτρεπε να μπαινοβγαίνουν στην πόλη χωρίς δυσκολία.

Μ' αυτόν τον τρόπο ο Ζβίγγλιος συνέχιζε τον αγώνα με τους πανούργους ανταγωνιστές του. Όπως αναφέρει ο Μυκόνιος, "συνέβαλε περισσότερο με την επισταμένη μελέτη των εξεταζομένων θεμάτων, με τις νύχτες αγρυπνίας που πέρασε και με τις συμβουλές που μετέδιδε στο Μπάντεν, απ' ότι αν ο ίδιος έπαιρνε προσωπικά μέρος στη διαλογική συζήτηση με τους εχθρούς του." (D' Aubigne, Τόμ. 11, κεφ. 13.)

Οι αντιπρόσωποι της Ρώμης, βέβαιοι για το θρίαμβό τους, είχαν κάνει την εμφάνισή τους στο Μπάνχεν με τα πολύτιμα, χρυσοποίκιλτα άμφιά τους. Ζούσαν μέσα στην πολυτέλεια με τα τραπέζια τους φορτωμένα από τα ακριβότερα φαγητά και τα εκλεκτότερα

κρασιά. Το βάρος των εκκλησιαστικών τους καθηκόντων το μετρίαζαν με την αλλεγρία και την κραιπάλη. Σε χτυπητή αντίθεση παρουσιάζονταν οι εκπρόσωποι της Μεταρρύθμισης. Η φτωχική περιβολή τους έκανε τους ανθρώπους να τους θεωρούν λίγο παραπάνω από ζητιάνους, ενώ το λιτό φαγητό τους τους παρουσίαζε σαν ασκητές. Ο πανδοχέας του Οικολάμπαδου, που κρυφά τον παρακολουθούσε στο δωμάτιό του, τον έβρισκε πάντοτε ή να μελετάει ή να προσεύχεται και με μεγάλη του έκπληξη ανέφερε ότι ο αιρετικός ήταν τουλάχιστο "πολύ ευλαβικός."

Στη συνέλευση "ο Έκκιος πήρε επιδεικτικά τη θέση του πάνω στον μεγαλόπρεπα στολισμένο άμβωνα, ενώ ο ταπεινός Οικολαμπάδιος, με τη γλίσχρα φορεσιά, ήταν αναγκασμένος να καθήσει σ'ένα άξεστο ξύλινο σκαμνί, αντικριστά απ' τον αντίπαλό του." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 11, κεφ. 13.) Ο Έκκιος αγόρευε συνέχεια με την επιβλητική φωνή του και με την απεριόριστη αυτοπεποίθησή του. Το ζήλο του τροφοδοτούσε η σκέψη της ανταμοιβής, τόσο σε χρήμα όσο και σε φήμη. Επειδή ο υπερασπιστής αυτός της πίστης επρόκειτο να αμοιφθεί μ' ένα δελεαστικό ποσό. Όταν δεν έβρισκε καλύτερα επιχειρήματα, κατάφευγε στις προσβολές, ακόμη και στις βλαστήμιες.

Ο Οικολαμπάδιος, ταπεινός και χωρίς να βασίζεται στην αυτοπεποίθησή του, μπήκε στον άνισο αυτόν αγώνα κάνοντας την επίσημη ομολογία: "Δεν αναγνωρίζω κανέναν άλλο κανόνα κρίσεως εκτός από το λόγο του Θεού." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 11, κεφ. 13.) Παρόλη την ηπιότητά του και την αβροφροσύνη του, αποδείχθηκε ικανός και ατρόμητος. Ενώ οι Ρωμαιοκαθολικοί, κατά τη συνήθειά τους, έκαναν διαρκώς μνεία της εξουσίας που για βάση της έχει τα εκκλησιαστικά ήθη, ο Μεταρρυθμιστής προσέφευγε με σταθερότητα στις Άγιες Γραφές λέγοντας: "Στην Ελβετία μας τα ήθη δεν ισχύουν παρά μόνο όταν συμφωνούν με τον καταστατικό χάρτη. Στα θρησκευτικά όμως ζητήματα για καταστατικό χάρτη έχομε τη Βίβλο." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 11. κεφ. 13.)

Η αντίθεση ανάμεσα στους δύο ανταγωνιστές δεν έμεινε ατελεσφόρητη. Οι γαλήνιοι και σαφείς συλλογισμοί που με τόση ταπεινοφροσύνη και ηπιότητα εξέθετε ο Μεταρρυθμιστής, έβρισκαν απήχηση στις διάνοιες των ανθρώπων και τους έκαναν να στρέφονται με δυσφορία μακριά από τα καυχησιολογήματα και τα θυελλώδη επιχειρήματα του Έκκ.

Η συζήτηση διήρκεσε δέκα οκτώ μέρες και έληξε με τον αδιάπτωτο ισχυρισμό των παπικών ότι η νίκη ήταν με το μέρος τους. Οι περισσότεροι από τους αντιπροσώπους είχαν ταχθεί με το πλευρό της Ρώμης και το Συμβούλιο αποφάνθηκε ότι οι Μεταρρυθμιστές

είχαν ηττηθεί και τους ανακήρυξε, μαζί με τον Ζβίγγλιο, τον αρχηγό τους, έκπτωτους από την εκκλησία. Αλλά τα αποτελέσματα της σύσκεψης απέδειξαν με τίνος το μέρος βρίσκονταν η νίκη. Ο διαγωνισμός εκείνος κατέληξε σε μιά σημαντική ώθηση στο κίνημα της Μεταρρύθμισης και πρίν περάσει πολύς καιρός, σημαντικές πόλεις, όπως η Βέρνη και η Βασιλεία, τάσσονταν με το μέρος της.

10

Μεταρρυθμιστικη προοδοσ στη γερμανια

Ολόκληρη η Γερμανία θορυβήθηκε με τη μυστηριώδη εξαφάνιση του Λουθήρου. Παντού οι άνθρωποι διερωχώνχαν τι να του είχε συμβεί. Οι φήμες οργίαζαν και πολλοί πίστευαν ότι είχε δολοφονηθεί. Ο κόσμος θρηνούσε το χαμό του—όχι μόνο οι αφοσιωμένοι φίλοι του, αλλά και χιλιάδες άλλοι που δεν είχαν ακόμη φανερά εκδηλωθεί με το μέρος της Μεταρρύθμισης. Πολλοί είχαν ορκισθεί να εκδικηθούν το θάνατό του.

Οι Ρωμαϊκοί εκκλησιάρχες τρομοκρατημένοι έβλεπαν τις διαστάσεις που έπαιρνε εναντίον τους η κοινή γνώμη. Αν και ενθουσιασμένοι στην αρχή με τον υποτιθέμενο θάνατο του Λουθήρου, αργότερα εύχονταν να μπορούσαν να κρυφθούν από τη λαϊκή κατακραυγή. Ούτε με τα τολμηρότερα διαβήματά του είχε ποτέ ο Λούθηρος φέρει σε τέτοια δύσκολη θέση τους εχθρούς του όταν βρίσκονταν ανάμεσα τους, όσο τους έφερνε τώρα με την εξαφάνισή του. Εκείνοι που εξοργισμένοι είχαν επιδιώξει τον εξολοθρεμό του άλλοτε σθεναρού Μεταρρυθμιστή, τον έτρεμαν τώρα που αυτός δεν ήταν πιά παρά ένας ανήμπορος δεσμώτης. "Ο μόνος τρόπος σωτηρίας που μας απομένει," παρατήρησε ένας απ' αυτούς, "είναι να ανάψωμε δαυλιά και να ψάξομε σ' ολόκληρο τον κόσμο να βρούμε το Λούθηρο και να τον αποκαταστήσομε στο έθνος που τον ζητάει." (D' Aubigne, Τόμ. 9, κεφ. 1.) Το αυτοκρατορικό διάταγμα αποδείχθηκε άπραγο και με αγανάκτηση οι παπικοί εκπρόσωποι έβλεπαν ότι λιγότερη σημασία απέδιδε ο λαός σ' αυτό παρ' ότι στην τύχη του Λουθήρου.

Η είδηση ότι αυτός βρίσκονταν ασφαλής, αν και αιχμάλωτος, κατέναυσε τους φόβους του λαού και κέρδισε περισσότερο τη συμπάθεια με το μέρος του. Τα συγγράμματά του διαβάζονταν τώρα με μεγαλύτερο ζήλο παρά ποτέ άλλοτε. Ο αριθμός των νέων οπαδών του ηρωικού ανθρώπου που είχε υπερασπισθεί το λόγο του Θεού κάτω από τόσο τραγικές συνθήκες, συνεχώς αύξανε. Η Μεταρρύθμιση διαρκώς κέρδιζε έδαφος. Ο σπόρος, σπαρμένος από το Λούθηρο, άρχισε να βλαστάνει παντού. Με την απουσία του συνέβαλε παρισσότερο στο έργο απ' ότι με την παρουσία του. Οι νέοι συνεργάτες αισθάνονταν ότι έφερναν βαρύτερη ευθύνη τώρα που ο αρχηγός τους είχε μετακινηθεί. Με ανανεωμένη πίστη και ζήλο προχωρούσαν με όλες τους τις δυνάμεις ώστε ο τόσο ευγενικά αρχινισμένος σκοπός να μη ματαιωθεί.

Αλλά ο Σατανάς δεν έμενε αργός. Προσπάθησε τώρα να κάνει ότι ακριβώς έκανε σε κάθε παρόμοια μεταρρυθμιστική προσπάθεια—να εξαπατήσει δηλαδή και να απωλέσει τους ανθρώπους με την απομίμηση ενός επίπλαστου έργου που ανέλαβε να παρουσιάσει στη θέση του γνήσιου. Όπως υπήρχαν ψευδόχριστοι στην εποχή της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας, έτσι παρουσιάσθηκαν ψευδοπροφήτες στα μισά του δεκάτου έκτου αιώνα.

Μερικοί άνθρωποι, κάτω από τη ζωηρή επίδραση της θρησκευτικής συγκίνησης της εποχής, φαντάζονταν ότι είχαν δεχθεί ορισμένες ουράνιες αποκαλύψεις και ισχυρίζονταν ότι ο Θεός τους είχε εκλέξει για να αποτελειώσουν το μεταρρυθμιστικό έργο που ο Λούθηρος είχε αμυδρά μόνο αρχίσει. Στην πραγματικότητα δεν έκαναν τίποτε άλλο παρά να καταστρέφουν το έργο που εκείνος είχε κάνει. Απορρίπτοντας τη βασική αρχή της Μεταρρύθμισης, ότι δηλαδή ο λόγος του Θεού είναι ο μοναδικός κανόνας παρεμβολής τόσο της πίστης όσο και των έργων, αντικαταστούσαν τον αλάθητο αυτόν οδηγό με τα ασταθή και αβέβαια κριτήρια των ζωηρών αισθήσεων και εντυπώσεών τους. Όταν έτσι παραμερίσθηκε ο ακαταμάχητος ανιχνευτής της πλάνης και του ψεύδους, τότε ανοίχτηκε ο δρόμος στο Σατανά για να κυριαρχήσει στις διάνοιες των ανθρώπων κατά βούληση.

Ένας από τους προφήτες αυτούς ισχυρίζονταν ότι τον καθοδηγούσε ο άγγελος Γαβριήλ. Ένας φοιτητής ανέλαβε να συμπράξει μαζί του, εγκαταλείποντας τις σπουδές του και δηλώνοντας ότι ο ίδιος ο Θεός τον είχε προικίσει με την απαιτούμενη σοφία για τη διάδοση του λόγου Του. Άλλοι που είχαν έμφυτη τη ροπή προς το φανατισμό, ενώθηκαν και αυτοί μαζί τους. Και ο σάλος που δημιούργησαν οι ενθουσιαστές εκείνοι δεν ήταν μηδαμινός. Παντού

τα κηρύγματα του Λουθήρου είχαν δημιουργήσει στις καρδιές των ανθρώπων την αναγνώριση μιάς μεταρρυθμιστικής ανάγκης. Τώρα πολλές κατά βάθος ειλικρινείς ψυχές άρχισαν να παρασύρονται από τους νέους προφήτες.

Οι αρχηγοί του κινήματος αυτού έφθασαν μέχρι τη Βυττεμβέργη και εξέθεσαν τις αξιώσεις τους στο Μελάχθονα και στους συνεργάτες του. "Είμαστε απεσταλμένοι από το Θεό να διδάξομε το λαό," δήλωσαν. "Είχαμε ιδιαίτερες συζητήσεις με τον Κύριο. Γνωρίζομε το μέλλον. Με μιά λέξη είμαστε απόστολοι και προφήτες και κάνομε έκκληση στο Δόκτορα Λούθηρο." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.)

Οι Μεταρρυθμιστές παραξενεύθηκαν και βρέθηκαν σε αμηχανία. Αντιμετώπιζαν ένα ζήτημα που δεν είχαν ποτέ αντιμετωπίσει μέχρι τότε και δεν ήξεραν τι στάση έπρεπε να τηρήσουν. "Οι άνθρωποι αυτοί πραγματικά κατέχονται από ασυνήθιστα πνεύματα," αποφάνθηκε ο Μελάχθων, "αλλά τι είδους πνεύματα; ... Από το ένα μέρος πρέπει να προσέξομε να μη σβύσομε το Πνεύμα του Θεού, και από το άλλο να μη παρασυρθούμε από το πνεύμα του διαβόλου." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.)

Σε λίγο άρχισαν να παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της νέας διδαχής. Οι άνθρωποι παρασύρονταν στο να παραμελούν την ανάγνωση των Γραφών ή και να την απορρίπτουν εντελώς. Σύγχυση κυριαρχούσε στα σχολεία. Αποστρεφόμενοι κάθε περιορισμό, οι φοιτητές εγκατέλειπαν τις σπουδές τους και αποσύρονταν από τα πανεπιστήμια. Και εκείνοι που αισθάνονταν τον εαυτό τους ικανό για να αναζωπυρώσουν και να αναλάβουν τη διοίκηση του μεταρρυθμιστικού έργου, το μόνο που κατόρθωσαν να κάνουν ήταν να το οδηγήσουν στα χείλη του γκρεμού. Εμψυχωμένοι τώρα οι παπιστές δήλωναν με ικανοποίηση: "Μιά ακόμη τελευταία μάχη και κερδίζομε το πάν." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.)

Στο Βάρτμπουργκ, μαθαίνοντας ο Λούθηρος τα καθέκαστα, εξέφρασε μεγάλη ανησυχία: "Πάντα το περίμενα ότι ο Σατανάς θα μας έστελνε αυτή την πληγή." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.) Διέκρινε τον πραγματικό χαρακτήρα των αυτοκλήτων εκείνων προφητών και ανεγνώρισε τον κίνδυνο που απειλούσε το σκοπό της αλήθειας. Η αντίδραση από μέρους του πάπα καθώς και του αυτοκράτορα δεν του είχε προξενήσει τόσο μεγάλη αμηχανία και στενοχώρια όσο αυτή που αντιμετώπιζε τώρα. Οι τιτλοφορούμενοι φίλοι της Μεταρρύθμισης είχαν καταντήσει οι πιό άσπονδοι εχθροί της. Ακριβώς εκείνες οι αλήθειες που του είχαν προκαλέσει τόση μεγάλη χαρά και παρηγοριά, γίνονταν τώρα αφορμή να δημιουργείται σάλος και αταξία μέσα στην εκκλησία.

Το μεταρρυθμιστικό έργο ο Λούθηρος το ανέλαβε ωθούμενος από το Πνεύμα του Θεού και είχε οδηγηθεί απ' αυτό πέρα από κάθε πρόβλεψή του. Δεν είχε στο νού του ούτε να καταλάβει τη θέση που κατέλαβε, ούτε να προβεί σε τέτοιες ριζικές μεταβολές. Αυτός δεν ήταν τίποτε περισσότερο από απλό όργανο στα χέρια του Παντοδυνάμου. Και παρόλα αυτά πολλές φορές έτρεμε για τα αποτελέσματα των προσπαθειών του. "Αν ήξερα," δήλωσε κάποτε, "ότι η διδασκαλία μου θα μπορούσε να βλάψει έναν άνθρωπο, έστω και έναν μόνο άνθρωπο, όσο ασήμαντος και ταπεινός και αν είναι—πράγμα αδύνατο—επειδή πρόκειται για το ίδιο το ευαγγέλιο, θα προτιμούσα δέκα φορές να πεθάνω παρά να μη την αναιρέσω." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.)

Τώρα όμως αυτή η Βυττεμβέργη, το προπύργιο της Μεταρρύθμισης, έπεφτε βαθμηδόν κάτω από το πέλμα του φανατισμού και της παρανομίας. Η τρομερή αυτή κατάσταση δεν ήταν η απόρροια των διδαχών του Λουθήρου. Σ' ολόκληρη όμως τη Γερμανία, οι εχθροί του έριχναν την ευθύνη σ' αυτόν. Και εκείνος καμιά φορά διερωτώταν με πικρία ψυχής: "Μπορεί λοιπόν ποτέ να καταλήξει σ' αυτό το σημείο το έργο της Μεταρρύθμισης;" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.) Άλλοχε πάλι, αφού αγωνίζονταν προσευχόμενος στο Θεό, η ειρήνη βασίλευε ξανά στην καρδιά του. "Δεν είναι δικό μου το έργο, αλλά δικό Σου," έλεγε, "και δεν θα επιτρέψεις να υποστεί αυτό τη διάβρωση της δεισιδαιμονίας και του φανατισμού." Αλλά η σκέψη ότι σε μιά τέτοια κρίσιμη στιγμή ο ίδιος βρίσκονταν μακριά από το μέρος όπου διαδραματίζονταν τα γεγονότα του έγινε ανυπόφορη και αποφάσισε να πάει στη Βυττεμβέργη.

Χωρίς χρονοτριβή ξεκίνησε για το επικίνδυνο ταξίδι του. Ήχαν κηρυγμένος "εκτός νόμου." Αυτό έδινε στους εχθρούς του το ελεύθερο να του αφαιρέσουν τη ζωή και απαγόρευε στους φίλους του να του προσφέρουν άσυλο ή βοήθεια. Η αυτοκρατορική κυβέρνηση είχε λάβει δρακόντεια μέτρα κατά των οπαδών του. Εκείνος όμως έβλεπε ότι το έργο του ευαγγελίου κινδύνευε και στου Θεού το όνομα ξεκίνησε με θάρρος να αγωνιστεί για την αλήθεια.

Σε μιά επιστολή του πρός τον εκλέκτορα, αφού εξέθεσε την απόφασή του να εγκαταλείψει το Βάρτμπουργ, ο Λούθηρος ανέφερε: "Καθιστώ γνωστό στην Υψηλότητά Σας ότι πηγαίνω στη Βυττεμβέργη προστατευόμενος από μιά δύναμη κατά πολύ ανώτερη από τη δύναμη των πριγκήπων και εκλεκτόρων. Δεν σκέπτομαι να ζητήσω την υποστήριξη της Υψηλότητας Σας και αντί να επιθυμώ να τεθώ κάτω από την προστασία Σας, θα ευχόμουν να μπορούσα εγώ να Σας παράσχω τη δική μου. Αν ήξερα ότι η Υψηλότητά Σας

είχε την πρόθεση ή τη δυνατότητα να με προστατεύσει, τότε δεν θα πήγαινα στη Βυττεμβέργη. Κανένα σπαθί δεν μπορεί να συντελέσει στην προαγωγή του σκοπού αυτού. Ο Θεός μόνος πρέπει να αναλάβει τα πάντα χωρίς την ανθρώπινη βοήθεια ή σύμπραξη. Εκείνος ο οποίος έχει τη μεγαλύτερη πίστη είναι ο ικανότερος να προστατεύσει." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 8.)

Σε μιά δεύτερη επιστολή γραμμένη στο δρόμο πρός τη Βυττεμβέργη, ο Λούθηρος πρόσθετε: "Είμαι έτοιμος να πέσω στη δυσμένεια της Υψηλότητάς Σας και να υποστώ την κατακραυγή ολόκληρου του κόσμου. Δεν είναι πρόβατά μου οι Βυττεμβέργιοι; Δεν τα εμπιστεύθηκε σε μένα ο Θεός; Και δεν αποτελεί καθήκον μου να εκτεθώ, αν παραστεί ανάγκη, και στο θάνατο ακόμη; Άλλωστε φοβούμαι μη ξεσπάσει κάποια συμφορά στη Γερμανία με την οποία ο Θεός θα τιμωρήσει το έθνος μας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 7.)

Με μεγάλη προσοχή και ταπεινοφροσύνη, αλλά συνάμα και με σταθερότητα και αποφασιστικότητα, ρίχτηκε στο έργο του. "Μόνο με το λόγο," έλεγε, "πρέπει να ανατρέψομε και να καταστρέψομε αυτά που δημιούργησε η βία. Δεν θα μεταχειρισθώ τη βία εναντίον των προληπτικών και των απίστων ... Σε κανένα δεν πρέπει να επιβληθεί ο εξαναγκασμός. Η ελευθερία αποτελεί αυτή την ουσία της πίστης." (Ίδιο Μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 8.)

Γρήγορα μαθεύτηκε σ' ολόκληρη τη Βυττεμβέργη ότι ο Λούθηρος είχε επιστρέφει και ότι επρόκειτο να κηρύξει. Οι άνθρωποι κατέφθαναν απ' όλα τα μέρη ώσπου η εκκλησία πλημμύρισε. Ανεβαίνοντας στον άμβωνα εκείνος με μεγάλη σύνεση και διακριτικότητα δίδασκε, παρότρυνε και έλεγχε. Αποτεινόμενος σ' εκείνους που είχαν καταφύγει σε βίαια μέσα για την κατάργηση της Ρωμαιοκαθολικής λειτουργίας, είπε: "Δεν είναι καλή η λειτουργία. Ο Θεός αντιτίθεται σ' αυτήν. Θα έπρεπε να καταργηθεί. Και θα ευχόμουν να είχε αντικατασταθεί σε ολόκληρο τον κόσμο με το δείπνο του ευαγγελίου. Αλλά κανείς δεν πρέπει να αποσπασθεί απ' αυτή με τη βία. Πρέπει να αφήσομε την υπόθεση στα χέρια του Θεού. Πρέπει να ενεργήσει ο λόγος Του και όχι εμείς. Και γιατί αυτό; Ακριβώς επειδή εγώ δεν κρατώ τις ανθρώπινες καρδιές στα χέρια μου όπως ο κεραμέας κρατάει τον πηλό. Έχομε το δικαίωμα να μιλήσομε. Δεν έχομε όμως το δικαίωμα να δράσομε. Εμείς ας κηρύξομε. Τα υπόλοιπα ανήκουν στο Θεό. Τι θα κέρδιζα αν μεταχειριζόμουν βία; Μορφασμούς, τυπικές πράξεις, πιθηκισμούς, διατάγματα ανθρώπινα και υποκρισία ... Αλλά δεν θα υπήρχε ούτε ειλικρίνεια της ψυχής, ούτε πίστη, ούτε αγάπη. Όπου δεν υπάρχουν αυτά τα τρία δεν υπάρχει τίποτε· και για ένα τέτοιο αποτέλεσμα δεν θα έδινα ούτε το κοτσάνι του

αχλαδιού ... Ο Θεός κατορθώνει περισσότερα αποκλειστικά με το λόγο Του, από ότι σείς και εγώ και ο κόσμος όλος με ενωμένες τις δυνάμεις μας. Ο Θεός καταλαμβάνει την καρδιά. Και όταν η καρδιά καταληφθεί, όλα έχουν κερδιθεί ... .

"Θα κηρύξω, θα συζητήσω και θα γράψω. Ποτέ όμως δε θα εξαναγκάσω κανένα. Επειδή η πίστη είναι κάτι το εθελοντικό. Κοιτάξτε τι έχω κάνει. Αντιτάχθηκα στον πάπα, στα συγχωροχάρτια, στους παπικούς υποστηρικτές, αλλά χωρίς βία ή σάλο. Έβαλα μπροστά το λόγο του Θεού. Κήρυξα και έγραψα. Αυτό είναι όλο που έκανα. Και όμως, ενώ εγώ κοιμώμουν ... ο λόγος που κήρυξα ανέτρεψε τον παπισμό σε σημείο που ούτε πρίγκηπες ούτε αυτοκράτορες μπόρεσαν ποτέ να βλάψουν. Μολαταύτα εγώ τίποτε δεν έκανα: μόνος ο λόγος κατόρθωσε όλα αυτά. Αν κατέφευγα στη βία, ίσως ολόκληρη η Γερμανία θα είχε πνιγεί στο αίμα. Και ποιό θα ήταν το αποτέλεσμα; Καταστροφή και αφανισμός τόσο της ψυχής όσο και του σώματος. Γι' αυτό εγώ σιώπησα και άφησα το λόγο να περιτρέξει μόνος του τον κόσμο." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 8.)

Μέρα με τη μέρα για μιά ολόκληρη εβδομάδα, ο Λούθηρος συνέχισε να κηρύττει στα πρόθυμα πλήθη. Και ο λόγος του Θεού καταπράϋνε την έξαψη του φανατικού ερεθισμού. Η δύναμη του ευαγγελίου επανέφερε τα παρασυρμένα πλήθη, στο δρόμο της αλήθειας.

Ο Λούθηρος δεν είχε καμιά διάθεση να έρθει σε επαφή με τους φανατικούς πρωταγωνιστές της τεράστιας εκείνης ζημιάς. Τους ήξερε ότι ήταν άνθρωποι με νοσηρή κρίση και αδάμαστα πάθη. Άνθρωποι που ενώ ισχυρίζονταν ότι ήταν θεοφώτιστοι, δεν ανέχονταν την παραμικρή αντίρρηση, ούτε κάν την πιό καλοπροαίρετη παρατήρηση ή συμβουλή. Διεκδικώντας με αυθαιρεσία την ανώτατη εξουσία, είχαν την απαίτηση όλοι γενικά να αναγνωρίσουν τις αξιώσεις τους χωρίς καμιά συζήτηση. Όταν όμως αυτοί μόνοι τους ζήτησαν να συναντηθούν με το Λούθηρο, εκείνος τους δέχθηκε σε συνέντευξη. Με τέτοια επιτυχία τους αποκάλυψε την υποκρισία τους που οι ταραχοποιοί εκείνοι εγκατέλειψαν πάραυτα τη Βυττεμβέργη.

Ο φανατισμός αναχαιτίσθηκε για ένα διάστημα. Ύστερα από μερικά χρόνια όμως, ξέσπασε πάλι με μεγαλύτερη ορμή και με θλιβερότερα αποτελέσματα. Αναφερόμενος στους ηγήτορες του κινήματος αυτού, ο Λούθηρος έγραφε ότι, "τις Γραφές δεν τις θεωρούσαν παρά γράμμα νεκρό και βάλθηκαν όλοι τους να φωνάζουν "το Πνεύμα! το Πνεύμα!" Αλλά ένα είναι βέβαιο ότι εγώ δεν θα ακολουθούσα ποτέ εκεί όπου τους οδηγεί το πνεύμα τους. Ο Θεός να με φυλάξει από μια εκκλησία όπου, δεν υπάρχουν παρά μόνο άγιοι.

Εγώ θέλω να βρίσκομαι με τους ταπεινούς, τους αδύναμους, τους ασθενείς· αυτούς που αναγνωρίζουν και αισθάνονται τις αμαρτίες τους και που διαρκώς στενάζουν και βοούν στο Θεό από τα βάθη της ψυχής τους για να αποκτήσουν τη βοήθεια και την παρηγοριά Του." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 10, κεφ. 10.)

Ο Θωμάς Μύνσερ, ο πιό δυναμικός από τους φανατικούς εκείνους, ήταν άνθρωπος με εξαιρετική δραστηριότητα που, αν τη χρησιμοποιούσε όπως έπρεπε, θα μπορούσε να κάνει μεγάλο καλό. Αλλά αυτός δεν είχε μάθει ούτε τα βασικά ακόμη στοιχεία της πραγματικής θρησκείας. "Τον κατέλαβε η επιθυμία να αναμορφώσει τον κόσμο και ξέχασε, όπως όλοι οι ενθουσιαστές, ότι την αναμόρφωση την εγκαινιάζει κανείς με τον ίδιο τον εαυτό του." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 8.) Φιλοδοξούσε να αποκτήσει Ι μεγάλη θέση και επιρροή και δεν εννοούσε να θεωρείται υποδεέστερος κανενός, ούτε και αυτού του Λουθήρου. Έλεγε ότι οι Μεταρρυθμιστές, αντικαθιστώντας την παπική εξουσία με την αυθεντία των Γραφών, δεν έκαναν τίποτε περισσότερο από του να συστήσουν ένα καινούργιο είδος παπισμού. Και ισχυρίζονταν ότι σ' αυτόν είχε αναθέσει ο Θεός να συστήσει την πραγματική μεταρρύθμιση. "Όποιος διέπεται από το πνεύμα αυτό," δήλωνε, "κατέχει την πραγματική πίστη χωρίς να έχει ούτε κάν αντικρύσει ποτέ τη Γραφή στη ζωή του." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 10, κεφ. 10.)

Οι κήρυκες αυτοί του φανατισμού αφέθηκαν να πηδαλιουχούνται από τις εντυπώσεις τους ερμηνεύοντας κάθε τους σκέψη και παρόρμηση σαν φωνή που τους απευθύνονταν από το Θεό. Όπως ήταν επόμενο κατέληξαν στα άκρα, σε σημείο που μερικοί έκαψαν και τις Γραφές τους ακόμη δηλώνοντας ότι "το γράμμα θανατώνει, το δε Πνεύμα ζωοποιεί." Η διδαχή του Μύνσερ έβρισκε απήχηση στις καρδιές εκείνων που απέβλεπαν σε υπερφυσικές εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα κολάκευε την υπερηφάνειά τους με το να τοποθετεί ανθρώπινες ιδέες και εικασίες πάνω από το λόγο του Θεού. Κατά χιλιάδες οι άνθρωποι ασπάζονταν τις διδαχές του. Σε λίγο διάστημα είχε αποκηρύξει την υποταγή σε κάθε δημόσιο σέβασμα και ανήγγειλε ότι το να υπακούει κανείς στους πρίγκιπες είναι το ίδιο σαν να προσπαθεί να υπηρετεί ταυτόχρονα το Θεό και το Βελίαλ.

Οι άνθρωποι που είχαν ήδη αρχίσει να αποσκιρτούν από τον παπικό ζυγό, αδημονούσαν να αποτινάξουν και τους περιορισμούς των δημοσίων αρχών. Οι επαναστατικές διδασκαλίες του Μύνσερ που κατά τους ισχυρισμούς του ήταν επικυρωμένες από το θεό, οδήγησαν το λαό στο να απορρίψει κάθε φραγμό, αφημένος να πηδαλιοχείται από τα ξέφρενα πάθη και τις προκαταλήψεις. Φοβερές

σκηνές βιαιοπραγιών επακολούθησαν και ολόκληρες περιοχές της Γερμανίας κυλίσθηκαν στο αίμα.

Στιγμές διπλής αγωνίας απ' εκείνη που είχε δοκιμάσει στην Ερφούρτη περνούσε τώρα ο Λούθηρος, βλέποντας τη μομφή για τα αποτελέσματα του φανατισμού να πέφτει επάνω στη Μεταρρύθμιση. Οι Ρωμαιοκαθολικοί πρίγκιπες δήλωναν—και πολλοί ήταν πρόθυμοι να πιστέψουν—ότι η ανταρσία αυτή ήταν ο γνήσιος καρπός των διδαχών του Λουθήρου. Αν και εντελώς αβάσιμη, η κατηγορία αυτή δεν μπορούσε παρά να προξενήσει βαθιά λύπη στον αρχηγό της Μεταρρύθμισης. Το ότι ο ευγενικός σκοπός της αλήθειας διασύρονταν σ' αυτό το σημείο και τίθονταν στο ίδιο επίπεδο με τον χαμερπέστερο φανατισμό, ήταν περισσότερο από ότι μπορούσε να αντέξει. Από το άλλο μέρος, οι αρχηγοί του επαναστατικού κόμματος μισούσαν το Λούθηρο επειδή όχι μόνο είχε εναντιωθεί στις διδασκαλίες τους και είχε αρνηθεί το θεϊκό χαρακτήρα των ισχυρισμών τους, αλλά και επειδή τους είχε ανακηρύξει αναρχικούς έναντι του πολιτικού καθεστώτος. Για αντίποινα αυτοί τον αποκήρυξαν σαν ποταπό σφετεριστή. Φαίνονταν τώρα ότι ο Λούθηρος είχε γίνει ο στόχος του μίσους τόσο των πριγκίπων όσο και του λαού.

Οι θιασώτες του Ρωμαιοκαθολικισμού θριάμβευαν περιμένοντας τη σύντομη εξάρθρωση της Μεταρρύθμισης. Έριχναν ακέραια την ευθύνη στο Λούθηρο ακόμη και για σφάλματα που εκείνος αγωνίζονταν με κάθε τρόπο να διορθώσει. Τα φανατικά μέλη, ισχυριζόμενα ότι είχαν τρομερά αδικηθεί, κατόρθωσαν να κερδίσουν με το μέρος τους τη συμπάθεια μιας μεγάλης μερίδας του λαού και, όπως συχνά συμβαίνει μ' αυτούς που παίρνουν το στραβό δρόμο, παρουσιάστηκαν στα μάτια του κόσμου σαν μάρτυρες. Έτσι εκείνοι που κατανάλωναν όλες τους τις ενέργειες πολεμώντας τη Μεταρρύθμιση συγκέντρωναν επάνω τους τον οίκτο και τις τιμές, θεωρούμενοι θύματα της τυραννίας και της καταπίεσης. Αυτό το έργο ήταν του Σατανά και το υποκινούσε το ίδιο πνεύμα της ανταρσίας που πρωτοεκδηλώθηκε στον ουρανό.

Ο Σατανάς προσπαθεί διαρκώς να παραπλανήσει τους ανθρώπους, κάνοντάς τους να αποκαλούν την αμαρτία δικαιοσύνη και τη δικαιοσύνη αμαρτία. Πόση επιτυχία έχει σημειώσει στο έργο του αυτό! Πόσες φορές ψέγονται και αποδοκιμάζονται οι αφοσιωμένοι δούλοι του Θεού επειδή υπερασπίζονται με σθένος την αλήθεια! Άνθρωποι που δεν είναι παρά όργανα του Σατανά συγκεντρώνουν τους επαίνους και τις κολακείες και περνούν ακόμη και για μάρτυρες· ενώ εκείνοι που έπρεπε να περιβάλλονται με υπόληψη και

σεβασμό για την αφοσίωσή τους στο Θεό, εγκαταλείπονται ολομόναχοι, αντιμέτωποι της δυσπιστίας και καχυποψίας των άλλων.

Η κίβδηλη αγιοσύνη και η επίπλαστη εξυγίανση εξακολουθούν μέχρι σήμερα το παραπλανητικό τους έργο. Κάτω από διαφορετικές μορφές παρουσιάζονται υποκινούμενες από το ίδιο πνεύμα όπως και την εποχή του Λουθήρου αποσπώντας τη σκέψη από τις Γραφές και παρασύροντας τους ανθρώπους να ακολουθούν τις αισθήσεις τους και τις αντιλήψεις τους μάλλον παρά να υποτάσσονται στο νόμο του Θεού. Αυτό είναι ένα από τα πιό επιτυχημένα μέσα που μετέρχεται ο Σατανάς για να σπιλώσει την αγνότητα και την αλήθεια.

Ατρόμητος ο Λούθηρος εξακολουθούσε να υπερασπίζεται το ευαγγέλιο που υφίστατο επιθέσεις απ' όλες τις πλευρές. Σε όλες αυτές τις συγκρούσεις ο λόγος του Θεού αποδεικνύονταν πανίσχυρο όπλο. Μ' αυτόν το λόγο είχε πολεμήσει εναντίον της σφετεριστικής αυθεντίας του πάπα και της ορθολογιστικής φιλοσοφίας των λογιών και μ' αυτόν στο πλευρό του ορθώθηκε σταθερός σαν βράχος εναντίον του φανατισμού που επεδίωξε να εμφανιστεί σαν σύμμαχος της Μεταρρύθμισης.

Όλα αυτά τα αντιθετικά στοιχεία προσπάθησαν, το καθένα με τον τρόπο του, να παραμερίσουν τις Άγιες Γραφές, εξυψώνοντας την ανθρώπινη σοφία σαν πηγή της θρησκευτικής γνώσης και αλήθειας. Ο ορθολογισμός ειδωλοποιεί τη λογική και τη χρησιμοποιεί για γνώμονα της θρησκείας. Ο Ρωμαιοκαθολικισμός προβάλλοντας για ανώτατη αυθεντία του μια θεοπνευστία που προέρχεται από τους αποστόλους σε αδιάσπαστη σειρά διαδοχής και που είναι αιώνια αμετάβλητη, κρύβει κάτω από το αγιασμένο κάλυμμα του αποστολικού αξιώματος όλων των ειδών τους εξωφρενισμούς και την παραφθορά. Η θεοπνευστία που διεκδικούσαν για αυθεντική ο Μύνσερ και οι συνεργάτες του δεν προέρχονταν από καμιά πηγή ανώτερη από τη φαντασιοπληξία και η επιρροή της ανάτρεπε κάθε αυθεντία, θεϊκή ή ανθρώπινη. Ο πραγματικός Χριστιανισμός, αναγνωρίζει το λόγο του Θεού σαν το πρώτιστο θησαυροφυλάκιο της εμπνευσμένης αλήθειας και το κριτήριο κάθε θεοπνευστίας.

Επιστρέφοντας στο Βάρτμπουργ, ο Λούθηρος αποπεράτωσε τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης και σε λίγο το ευαγγέλιο προσφέρονταν στο Γερμανικό λαό στη μητρική του γλώσσα. Όλοι όσοι ήταν φίλοι της αλήθειας υποδέχονταν τη μετάφραση αυτή με χαρά. Αλλά όσοι προτιμούσαν τις ανθρώπινες εντολές και παραδόσεις, την απέρριπταν περιφρονητικά.

Οι κληρικοί θορυβήθηκαν με τη σκέψη ότι ο κοινός λαός θα μπορούσε τώρα να συζητεί μαζί του τα εντάλματα του λόγου του

Θεού και ότι αυτό θα εξέθετε τη δική του άγνοια. Τα όπλα των σαρκικών διαλογισμών του αποδεικνύονταν ανίσχυρα συγκρινόμενα με τη μάχαιρα του Πνεύματος. Η Ρώμη επιστράτευσε όλη της τη δύναμη προκειμένου να απαγορεύσει την κυκλοφορία των Αγίων Γραφών. Αλλά διατάγματα, αναθέματα και βασανιστήρια δεν οφελούσαν σε τίποτε. Όσο αυστηρότερα καταδίκαζε και απαγόρευε τη Βίβλο, τόσο περισσότερο αύξανε η επιθυμία του λαού να μάθει τι ακριβώς αυτή δίδασκε. Όλοι όσοι ήξεραν γράμματα ήταν πρόθυμοι να μελετήσουν το λόγο του Θεού για τον εαυτό τους. Τον έπαιρναν μαζί τους, και τον διάβαζαν και τον ξαναδιάβαζαν και δεν έμεναν ικανοποιημένοι παρά μόνο όταν αποστήθιζαν ολόκληρες περικοπές του. Βλέποντας την υποδοχή που επιφύλαξε ο λαός στην Καινή Διαθήκη, ο Λούθηρος προχώρησε αμέσως στη μετάφραση και της Παλαιάς και την τύπωνε ευθύς αμέσως μόλις τελείωνε το ένα τμήμα της μετά το άλλο.

Τα γραπτά αυτά του Λουθήρου γίνονταν ανάρπαστα τόσο στις πόλεις όσο και στα χωριά. "Όσα ετοίμαζαν ο Λούθηρος και οι φίλοι του, άλλοι τα έθεταν σε κυκλοφορία. Μοναχοί που είχαν πειστεί για την αβάσιμη τήρηση των μοναστικών υποχρεώσεων και που επιθυμούσαν να ανταλλάξουν τη ζωή της νωθρότητας με την έμπρακτη εξάσκηση, αλλά μη τολμώντας από άγνοια να κηρύξουν οι ίδιοι το λόγο του Θεού, ταξίδευαν στην επαρχία και επισκέπτονταν καλύβες και φτωχόσπιτα πουλώντας τα βιβλία του Λουθήρου και των φίλων του. Η Γερμανία σε λίγο είχε πλημμυρίσει από τους τολμηρούς εκείνους βιβλιοπώλες." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 11.)

Τα γραπτά αυτά τα μελετούσαν με μεγάλο ενδιαφέρον πλούσιοι και φτωχοί, μορφωμένοι και αμαθείς. Τα βράδια οι δάσκαλοι του χωριού τα διάβαζαν μεγαλόφωνα σε μικρές ομάδες συγκεντρωμένες γύρω από το τζάκι. Με τις προσπάθειες αυτές αρκετές ψυχές πείθονταν για την αλήθεια και αφού δέχονταν το λόγο με χαρά, μετέδιδαν μετά με τη σειρά τους τις αγαθές αγγελίες και σε άλλους.

Έτσι επαλήθευαν τα λόγια της θεοπνευστίας: "Η μελέτη του λόγου Σου φωτίζει· συνετίζει τους απλούς." (Ψαλμ. 119:130.) Η ανάγνωση των Γραφών επέφερε μια μεγάλη διανοητική και ψυχική μεταλλαγή στο λαό. Η παπική διοίκηση είχε υποβάλει τους υπηκόους της κάτω από ένα σιδερένιο ζυγό που τους κρατούσε στην άγνοια και στον εξευτελισμό. Η προληπτική τήρηση του φορμαλισμού συνεχίζονταν με σχολαστική ακρίβεια, αλλά σ' όλες αυτές τις λειτουργίες η καρδιά και η σκέψη ελάχιστα συμμετείχαν. Τα κηρύγματα όμως του Λουθήρου, αναπτύσσοντας τις απλές αλήθειες του λόγου του Θεού, και κατόπιν ο ίδιος αυτός ο λόγος τοποθετημένος

στα χέρια του λαού, αφύπνισαν τις ναρκωμένες του δυνάμεις όχι μόνο με το να εξαγνίζουν και να εξευγενίζουν την πνευματική φύση του ανθρώπου, αλλά και με το να πλουτίζουν τη διάνοια με νέα δύναμη και ζωτικότητα.

Άνθρωποι όλων των κοινωνικών τάξεων, παρουσιάζονταν με τη Γραφή στα χέρια, υπερασπιζόμενοι τις μεταρρυθμιστικές διδασκαλίες. Οι παπιστές, έχοντας περιορίσει τη χρήση των Γραφών στους ιερείς και στους μοναχούς, έκαναν τώρα έκκληση σ' αυτούς να ανατρέψουν τις καινούργιες διδαχές. Αγνοώντας όμως τόσο τη Γραφή όσο και τη δύναμη του Θεού, ο κλήρος και οι μοναχοί κατατροπώνονταν αναφανδόν μπροστά σ' εκείνους που κατηγορούσαν για αγράμματους και αιρετικούς. "Δυστυχώς," ανάφερε ένας καθολικός συγγραφέας, "ο Λούθηρος έπεισε τους οπαδούς του να μη παραδέχονται κανένα άλλο χρησμό παρά μόνο στις Άγιες Γραφές." (D' Aubigné, Τόμ. 9, κεφ. 11.) Πλήθη συγκεντρώνονταν για να ακούσουν άτομα με περιορισμένη μόρφωση να διδάσκουν την αλήθεια και ακόμη να την υπερασπίζονται συζητώντας με μορφωμένους και εύγλωττους θεολόγους. Η επαίσχυντη άγνοια των επισήμων εκείνων ανθρώπων γίνονταν φανερή μόλις οι ισχυρισμοί τους έρχονταν αντιμέτωποι με την απλή διδασκαλία του λόγου του Θεού. Εργάτες, στρατιώτες, γυναίκες, ακόμη και παιδιά είχαν βαθύτερες γνώσεις των βιβλικών διδασκαλιών απ' ότι οι κληρικοί και οι πολυμαθείς διδάκτορες.

Η διαφορά ανάμεσα στους μαθητές του ευαγγελίου και στους υποστηρικτές της παπικής προκατάληψης δεν ήταν λιγότερο φανερή μεταξύ των λογίων απ' ότι μεταξύ των λαϊκών. "Σε αντίθεση με τους παλιούς πρωταγωνιστές της ιεραρχίας που είχαν παραμελήσει τη μελέτη των γλωσσών και την καλλιέργεια της φιλολογίας ... έρχονταν οι νέοι με την πλατιά αντίληψη, τη φιλομάθεια, την έρευνα των Γραφών και την εξοικείωση με τα αριστουργήματα της αρχαιότητας. Οι νέοι αυτοί, προικισμένοι με οξύνοια, με ψυχική ανωτερότητα και με αδάμαστη καρδιά, έφτασαν σε λίγο σε τέτοια επίπεδα γνώσεων που για πολύ καιρό, δεν μπορούσε να τους συναγωνισθεί κανείς ... Όταν λοιπόν οι νεαροί αυτοί θιασώτες της Μεταρρύθμισης συναντούσαν σε μια συνάθροιση τους παπικούς διδάκτορες, τους αντέκρουαν με τέτοια ευχέρεια και με τέτοια πεποίθηση, που οι αμαθείς εκείνοι άνθρωποι κόμπιαζαν, ντροπιάζονταν και με δικαιολογημένη την περιφρόνηση, ξέπεφταν στα μάτια του κόσμου." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 11.)

Βλέποντας να αραιώνει το εκκλησίασμά τους, οι Καθολικοί κληρικοί ζήτησαν τη συμπαράσταση των δικαστικών εκπροσώπων και

προσπάθησαν με κάθε μέσο να ξανασυγκεντρώσουν τους ακροατές τους. Ο λαός όμως είχε ανακαλύψει στις νέες διδαχές εκείνο που ικανοποιούσε τη δίψα της ψυχής του και αποστρέφονταν αυτούς οι οποίοι τόσον καιρό τους έτρεφαν με τις άχρηστες φλούδες των τελετουργικών προκαταλήψεων και των ανθρωπίνων παραδόσεων.

Όταν ο διωγμός εξακοντήθηκε εναντίον των κηρύκων της αλήθειας, εκείνοι εφάρμοζαν τα λόγια του Χριστού: "Όταν σας διώξωσι εν τη πόλη ταύτη, φεύγετε εις την άλλην." (Ματθ. 10:23.) Το φως εισχωρούσε παντού και παντού οι φυγάδες έβρισκαν κάποια φιλόξενη πόρτα να ανοίγεται γι' αυτούς. Εκεί έμεναν κηρύττοντας το Χριστό, μερικές φορές μέσα στην εκκλησία ή, όταν δεν τους χορηγούσαν το προνόμιο αυτό, τότε ιδιαίτερα στα σπίτια ή στο ύπαιθρο. Οπουδήποτε κατόρθωναν να ελκύσουν ακροατές, ο τόπος εκείνος μεταβάλλονταν σε ναό. Και η αλήθεια που διαδίδονταν με τέτοια ενεργητικότητα και πεποίθηση, επεκτείνονταν με δύναμη ακαταμάχητη.

Μάταια ήταν η προσφυγή στις εκκλησιαστικές και πολιτικές αρχές για την καταστολή της αίρεσης. Μάταια αυτές κατέφευγαν στις φυλακίσεις, στους βασανισμούς, στο μαχαίρι και στη φωτιά. Χιλιάδες πιστών σφράγιζαν την πίστη τους με το αίμα τους, και όμως το έργο προχωρούσε. Οι διωγμοί συντελούσαν στη διάδοση μόνο της αλήθειας και ο φανατισμός, που ο Σατανάς προσπαθούσε να προσκυρώσει στο έργο αυτό, κατέληγε στο να παρουσιάσει ακόμη πιο χτυπητή την αντίθεση ανάμεσα στο έργο του Σατανά και στο έργο του Θεού.

11

Η διαμαρτυρια των πριγκηπων

Μία από τις ευγενέστερες εκδηλώσεις που γνώρισε η Μεταρρύθμιση ήταν η Διαμαρτυρία των Γερμανών Χριστιανών πριγκίπων στην Εθνοσυνέλευση της πόλης Spires το 1529. Το θάρρος, η πίστη και η σταθερότητα των ανθρώπων εκείνων του Θεού εξασφάλισε στις επερχόμενες γενεές την ελευθερία της σκέψης και της συνείδησης. Η διαμαρτυρία τους (προτέστ) έδωσε στη μεταρρυθμισμένη εκκλησία το όνομα Διαμαρτυρομένη (Προτεσταντική) και οι αρχές της αποτελούν "αυτή ταύτη την ουσία της Διαμαρτύρησης ή του Προτεσταντισμού." (D' Aubigné, Τόμ. 13, κεφ. 6.)

Μια ζοφερή και απειλητική μέρα είχε ανατείλει για τη Μεταρρύθμιση. Παρά το διάταγμα της Βόρμης που ανακήρυξε το Λούθηρο "εκτός νόμου" και απαγόρευε τη διάδοση ή την αποδοχή της διδασκαλίας του, η θρησκευτική ανεκτικότητα κυριαρχούσε μέχρι τότε στην αυτοκρατορία. Η πρόνοια του Θεού είχε αναχαιτίσει τις δυνάμεις που αντιτίθονταν στην αλήθεια. Ο Κάρολος Ε΄ ήταν αποφασισμένος να συντρίψει τη Μεταρρύθμιση. Αλλά όσες φορές είχε σηκώσει το χέρι του για να καταφέρει το καίριο πλήγμα, βρέθηκε αναγκασμένος να το κατεβάσει άπραγος. Επανειλημμένα είχε δοθεί η εντύπωση ότι ο άμεσος εξολοθρεμός αυτών που τόλμησαν να υψώσουν το ανάστημά τους κατά της Ρώμης ήταν αναπόφευκτος. Σε κάθε όμως τέτοια κρίσιμη περίσταση, πότε τα Τουρκικά στρατεύματα στο ανατολικό μέτωπο, πότε ο βασιλιάς της Γαλλίας, πότε αυτός ο ίδιος ο πάπας φθονώντας το διαρκώς αυξανόμενο μεγαλείο του αυτοκράτορα, κήρυτταν εναντίον του τον πόλεμο. Ώστε, μέσα στον κυκεώνα των πολιτικών εμπλοκών,

το έδαφος αφήνονταν ελεύθερο για την στερέωση και τη διάδοση της Μεταρρύθμισης.

Στο τέλος όμως, οι παπικοί μονάρχες, έπνιξαν τις μακρόχρονες εχθρότητές τους για να σχηματίσουν κοινό μέτωπο κατά των Μεταρρυθμιστών. Η Δίαιτα του Spires είχε χορηγήσει στο καθένα από τα Γερμανικά κράτη πλήρη ελευθερία για το χειρισμό των θρησκευτικών ζητημάτων μέχρι να συγκληθεί ένα Γενικό Συμβούλιο. Μόλις όμως εξέλιπαν οι κίνδυνοι που είχαν οδηγήσει στην παραχώρηση αυτή, ο αυτοκράτορας κάλεσε ένα δεύτερο Συμβούλιο στο Spires το 1529 με σκοπό να συντρίψει την αίρεση. Οι πρίγκηπες έπρεπε να πειστούν με ειρηνικά όσο το δυνατό μέσα, να πάρουν το μέρος του ενάντια στη Μεταρρύθμιση. Και αν αυτά αποτύχαιναν, ο Κάρολος ήταν έτοιμος να καταφύγει στα όπλα.

Οι παπιστές πανηγύριζαν. Κατά μεγάλα πλήθη έκαναν την εμφάνισή τους στην πόλη του Spires όπου ανεπιφύλακτα εξωτερίκευσαν όλη την εχθρότητά τους κατά των Μεταρρυθμιστών και των υποστηρικτών τους. "Είμαστε τα απορρίματα και τα περικαθάρματα του κόσμου," έλεγε ο Μελάχθων, "αλλά ο Χριστός θα επιβλέψει στο φτωχό λαό Του και θα τον διαφυλάξει." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.) Στους ευαγγελικούς πρίγκηπες που παρέστησαν στην Εθνοσυνέλευση είχε απαγορευθεί να ακούν το κήρυγμα του ευαγγελίου ακόμη και μέσα σ' αυτά τα σπίτια τους. Αλλά οι κάτοικοι του Spires διψούσαν για το λόγο του Θεού και, παρά την απαγόρευση, χιλιάδες ακροατών συγκεντρώνονταν για το κήρυγμα στο παρεκκλήσι του εκλέκτορα της Σαξωνίας.

Αυτό επέσπευσε την κρίση. Ένα αυτοκρατορικό διάγγελμα γνωστοποιούσε στη Συνέλευση ότι, επειδή η απόφαση η οποία επέτρεπε την ελευθερία της συνείδησης γίνονταν αφορμή να διασαλεύεται σοβαρά η τάξη, ο αυτοκράτορας διέτασσε την ανάκλησή της. Η αυθαίρετη αυτή ενέργεια προκάλεσε το θόρυβο και την αγανάκτηση των ευαγγελικών Χριστιανών. "Ο Χριστός ξανάπεσε στα χέρια του Καϊάφα και του Πιλάτου," παρατήρησε ένας απ' αυτούς. Οι παπιστές έγιναν ακόμη βιαιότεροι. "Προτιμότεροι είναι οι Τούρκοι παρά οι Λουθηρανοί," δήλωνε ένας αδιάλλακτος παπιστής, ο Faber ... "Τουλάχιστο οι Τούρκοι φυλάγουν τις ημέρες της νηστείας, ενώ οι Λουθηρανοί τις καταπατούν. Αν είχαμε να διαλέξομε ανάμεσα στις Άγιες Γραφές του Θεού και στις παλιές πλάνες της εκκλησίας, ασφαλώς θα απορρίπταμε τις πρώτες." "Κάθε μέρα, μπροστά στην ολομέλεια της συνέλευσης, ο Faber πετάει και από μιά καινούργια πέτρα πάνω σε μας τους ευαγγελικούς," έλεγε ο Μελάχθων. (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.)

Η θρησκευτική ανεκτικότητα είχε θεσπιστεί με το νόμο και τα ευαγγελικά πριγκηπάτα ήταν αποφασισμένα να αμυνθούν για τα παραβιαζόμενα δικαιώματά τους. Ο Λούθηρος, τελώντας πάντοτε κάτω από την καταδίκη που του επέβαλε το διάταγμα της Βόρμης, δεν είχε το δικαίωμα να παρευρεθεί στο Spires. Η θέση του όμως αναπληρώθηκε από τους συνεργάτες του και τους πρίγκηπες που ο Θεός είχε προορίσει να υπερασπιστούν την υπόθεσή Του σ' αυτή την έκτακτη ανάγκη. Ο ευγενής Φρειδερίκος της Σαξωνίας, ο προστάτης του Λουθήρου, είχε πεθάνει. Αλλά ο δούκας Ιωάννης, ο αδελφός και διάδοχός του, χαιρέτιζε με ενθουσιασμό τη Μεταρρύθμιση. Αν και φιλειρηνικός στον χαρακτήρα, εμφορείτο από μεγάλη δραστηριότητα και θάρρος όταν επρόκειτο για ζητήματα που είχαν να κάνουν με την πίστη.

Οι κληρικοί αξίωσαν όπως όλα τα κράτη που είχαν δεχθεί τη μεταρρυθμιστική θρησκεία δηλώσουν απόλυτη υποταγή στην παπική δικαιοδοσία. Από το άλλο μέρος, οι Μεταρρυθμιστές απαιτούσαν την ελευθερία που τους είχε πρότερα χορηγηθεί. Δεν μπορούσαν να εγκρίνουν την εκ νέου υποταγή στη Ρώμη των κρατών εκείνων τα οποία με τόση μεγάλη χαρά είχαν δεχθεί το λόγο του Θεού.

Τελικά έγινε η πρόταση για τον ακόλουθο συμβιβασμό: στα εδάφη εκείνα όπου η Διαμαρτύρηση δεν είχε εδραιωθεί ακόμη, το Διάταγμα της Βόρμης θα επιβάλλονταν με αυστηρότατες κυρώσεις. Σ' εκείνα όμως τα μέρη "όπου ο λαός είχε ήδη παρεκτραπεί απ' αυτό ώστε ήταν αδύνατη η εφαρμογή του χωρίς να προκληθούν εξεγέρσεις, τουλάχιστον δεν θα τους επιτρέπονταν να επιχειρήσουν καινούργιες μεταρρυθμίσεις, δεν επιτρέπονταν να θίξουν θέματα αντιμαχόμενα, δεν επιτρέπονταν να καταφέρονται κατά της θείας λειτουργίας, δεν επιτρέπονταν σε κανένα Ρωμαιοκαθολικό να ασπασθεί το Λουθηρανισμό." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.) Τα μέτρα αυτά ψηφίστηκαν από την Εθνοσυνέλευση πρός μεγάλη ικανοποίηση των Καθολικών ιερέων και επισκόπων.

Αν το διάταγμα εκείνο εφαρμόζονταν, τότε "η Μεταρρύθμιση ούτε θα διαδίδονταν ... εκεί όπου μέχρι τότε ήταν ακόμη άγνωστη, ούτε θα εδραιώνονταν πάνω σε γερές βάσεις ... Ι εκεί όπου ήδη ήταν γνωστή." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.) Η ελευθερία του λόγου θα είχε απαγορευθεί. Η προσέλευση νέων προσηλύτων θα είχε αποκλεισθεί. Και σε τέτοιους περιορισμούς και απαγορεύσεις υποχρέωναν τους συμμάχους της Μεταρρύθμισης να υποκύψουν διαμιάς. Οι ελπίδες του λαού φαίνονταν να καταρρέουν. "Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι μια καινούργια εγκαθίδρυση της Ρωμαϊκής ιεραρχίας ...

θα είχε για αποτέλεσμα την επαναφορά όλων των παλιών καταχρήσεων," και δε θα αργούσε να δοθεί αφορμή "για την αποτελείωση της καταστροφής ενός έργου που ήδη είχε υποστεί σκληρά πλήγματα." εξ αιτίας του φανατισμού και των διχογνωμιών. (Ίδιο μέρος, Τόμ.13, κεφ. 5.)

Όταν οι ευαγγελικές παρατάξεις συγκεντρώθηκαν για να συσκεφθούν, ο ένας κοίταζε τον άλλον με μεγάλη ανησυχία. Ο ένας ρωτούσε τον άλλον: "Τι πρέπει να γίνει;" Εδώ διακυβεύονταν ζητήματα παγκοσμίου ενδιαφέροντος. "Θα υπέκυπταν τελικά οι Μεταρρυθμιστές αρχηγοί και θα αποδέχονταν το διάταγμα; Πόσο εύκολο ήταν σε μια τέτοια εξαιρετικά κρίσιμη περίσταση οι Μεταρρυθμιστές, μη συνεννοούμενοι μεταξύ τους, να ακολουθήσουν έναν εσφαλμένο δρόμο! Πόσες εύσχημες προφάσεις και ευσταθείς δικαιολογίες θα μπορούσαν να επικαλεστούν για μια υποτακτική συνθηκολόγηση! Οι Λουθηρανοί πρίγκηπες είχαν εξασφαλισμένη με το μέρος τους την ανεξιθρησκεία. Το ίδιο προνόμιο είχε χορηγηθεί και στους υπηκόους τους, όσους είχαν ασπασθεί τις μεταρρυθμιστικές αρχές πριν εκδοθεί το διάταγμα. Δεν θα έπρεπε να μείνουν ικανοποιημένοι μ' αυτό; Από πόσους κινδύνους μπορούσε να τους απαλλάξει η συγκατάνευση! Αντίθετα, σε τι άγνωστα, επικίνδυνα μονοπάτια συγκρούσεων μπορούσε να τους οδηγήσει η αντίσταση! Ποιός ξέρει τι ευκαιρίες μας επιφυλάσσει το μέλλον; Ας δεχθούμε την ειρήνη. Ας δράξομε το κλαδί της ελιάς που μας προσφέρει η Ρώμη και ας επουλώσομε τις πληγές της Γερμανίας. Με τέτοιους συλλογισμούς θα μπορούσαν οι Μεταρρυθμιστές να δικαιολογήσουν την υιοθεσία μιας τακτικής που χωρίς αμφιβολία σύντομα θα κατέληγε στην ανατροπή του ιδανικού σκοπού τους.

"Ευτυχώς που εξέτασαν την αρχή πάνω στην οποία στηρίζονταν ο διακανονισμός αυτός και ενέργησαν με πίστη. Και ποιά ήταν η αρχή εκείνη; Ήταν το δικαίωμα που επιφύλασσε στον εαυτό της η Ρώμη να παραβιάζει συνειδήσεις και να απαγορεύει την ελεύθερη διερεύνηση. Ναι, αλλά δεν απολάβαιναν αυτοί οι ίδιοι καθώς και οι Διαμαρτυρόμενοι υπήκοοί τους την ανεξιθρησκεία; Μάλιστα, αλλά σαν χάρη ειδικά συνομολογουμένη για τη συνθήκη και όχι σαν δικαίωμα. Γι' αυτούς που δεν συγκαταλέγονταν μέσα στη συμφωνία, η μεγάλη αρχή της εξουσίας ήταν η κυριαρχία. Η συνείδηση δε λαβαίνονταν υπόψη. Η Ρώμη ήταν ο αλάθητος κριτής και όφειλαν να την υπακούουν. Η αποδοχή του προτεινομένου διακανονισμού ισοδυναμούσε ουσιαστικά με τη συγκατάνευση ότι η ελευθεροθρησκεία έπρεπε να περιοριστεί στα εδάφη της μεταρρυθμισμένης Σαξωνίας. Όσο για τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο, η ελεύθερη θρησκευτική

έρευνα και η εξάσκηση της μεταρρυθμισμένης πίστης αποτελούσαν εγκλήματα που όφειλαν να τιμωρηθούν με την ειρκτή και το μαρτυρικό θάνατο. Μπορούσαν να συγκατατεθούν στο να προσδιοριστούν γεωγραφικά οροθέσια στην ελευθερία της συνείδησης; Στο να ανακοινωθεί ότι η Μεταρρύθμιση είχε φθάσει στον τελευταίο της προσήλυτο; Ότι είχε κατακτήσει το τελευταίο στρέμμα γής; Και ότι τα προσωρινά κυριαρχικά δικαιώματα της Ρώμης θα διαιωνίζονταν; Θα μπορούσαν οι Μεταρρυθμιστές αρχηγοί να ισχυριστούν ότι είναι αθώοι από το αίμα των εκατοντάδων και χιλιάδων ψυχών που, σύμφωνα με το ψήφισμα αυτό θα ήταν αναγκασμένοι να χάσουν τη ζωή τους αν τύχαινε να βρίσκονται στα Ρωμαιοκαθολικά εδάφη; Αυτό θα σήμαινε ότι πρόδιδαν στην υπέρτατη εκείνη ώρα το βασικό σκοπό του ευαγγελίου και τα ιδεώδη των χριστιανικών ελευθεριών." (Wylie, τομ. 9, κεφ. 15.) Προτιμότερο "να θυσιάσουν το παν, ακόμη και τα κράτη τους, τα διαδήματά τους και τη ζωή τους." (D' Aubigné, Τόμ. 13, κεφ. 5.)

"Το διάταγμα αυτό πρέπει να το απορρίψομε," αποφάνθηκαν οι πρίγκηπες. "Όταν πρόκειται για ζητήματα της συνείδησης, η πλειοψηφία δεν έχει καμιά ισχύ." Και οι λοιποί απεσταλμένοι δήλωσαν: "Την ειρήνη την οποία απολαμβάνει το κράτος την οφείλει στο νομοθετικό διάταγμα του 1526. Η κατάλυση του διατάγματος αυτού θα βύθιζε τη Γερμανία στις ταραχές και στο διαμελισμό. Μέχρι τη σύγκληση του συμβουλίου, η Δίαιτα δεν έχει άλλο τίποτε να κάνει παρά να υπερασπισθεί την ανεξιθρησκεία." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.) Η υπεράσπιση της ανεξιθρησκείας αποτελεί το καθήκον του κράτους και στο σημείο αυτό σταματάει η δικαιοδοσία του στην επέμβαση των θρησκευτικών ζητημάτων, κάθε πολιτική αρχή που επιχειρεί να ρυθμίσει ή να επιβάλει με το νόμο θρησκευτικά θεσπίσματα, θυσιάζει τη μεγάλη εκείνη αρχή για την οποία τόσο ηρωικά αγωνίστηκαν οι ευαγγελικοί Χριστιανοί.

Οι παπιστές αποφάσισαν να καταστείλουν αυτό που χαρακτήρισαν "θρασεία ισχυρογνωμοσύνη." Άρχισαν με το να προσπαθούν να δημιουργήσουν διενέξεις μεταξύ των υποστηρικτών της Μεταρρύθμισης και να ενσπείρουν το φόβο σε όσους δεν είχαν ακόμη οριστικά ταχθεί με το μέρος της. Τέλος οι εκπρόσωποι των ελευθέρων πόλεων κλήθηκαν να παρουσιαστούν στη Δίαιτα όπου τους υποβλήθηκε η ερώτηση αν συναινούν με τους προτεινομένους όρους. Εκείνοι ζήτησαν τότε αναβολή, αλλά το αίτημά τους απορρίθφηκε. Κατά την ψηφοφορία, οι μισοί περίπου απ' αυτούς τάχθηκαν με το μέρος των Μεταρρυθμιστών. Όσοι κατ' αυτόν τον τρόπο αρνήθηκαν να θυσιάσουν την ελευθερία της συνείδησης

και το δικαίωμα της ατομικής κρίσης ήξεραν πολύ καλά ότι με τη στάση τους αυτή γίνονταν ο μελλοντικός στόχος για σχόλια, καταδίκη και διωγμό. "Πρέπει ή να αρνηθούμε το λόγο του Θεού ή να καούμε ζωντανοί," δήλωνε ένας από τους αντιπροσώπους. (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.)

Ο βασιλιάς Φερδινάνδος, ο αυτοκρατορικός αντιπρόσωπος στο Εθνοσυμβούλιο, κατάλαβε ότι το διάταγμα θα προκαλούσε σοβαρή διάσπαση αν οι πρίγκηπες δεν παρακινούνταν να το υιοθετήσουν και να το υποστηρίξουν. Ξέροντας πολύ καλά ότι η εφαρμογή της βίας θα καθιστούσε ανθρώπους σαν κι αυτούς περισσότερο ακόμη αποφασιστικούς στις απόψεις τους, μεταχειρίσθηκε για όπλο την πειθώ. Άρχισε να "εκλιπαρεί τους πρίγκηπες να δεχθούν το ψήφισμα με τη διαβεβαίωση ότι η στάση τους αυτή θα προξενούσε μεγάλη χαρά στον αυτοκράτορα." Αλλά οι πιστοί εκείνοι άνθρωποι, αναγνωρίζοντας μια εξουσία ανώτερη από τους επίγειους αρχηγούς, δήλωσαν με ηρεμία: "Θα υπακούσομε στον αυτοκράτορα σε οτιδήποτε μπορεί να συντελέσει στην εξασφάλιση της ειρήνης και της δόξας του Θεού." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.)

Παρουσία των μελών της Συνέλευσης, ο βασιλιάς ανήγγειλε τελικά στον εκλέκτορα και στους φίλους του ότι το διάταγμα "επρόκειτο τώρα να εκδοθεί υπό μορφή αυτοκρατορικού ψηφίσματος" και ότι "το μόνο που τους υπολείπονταν να κάνουν ήταν να ταχθούν με το μέρος της πλειοψηφίας." Λέγοντας αυτά, αποσύρθηκε από τη Συνέλευση, χωρίς να δώσει την ευκαιρία στους Μεταρρυθμιστές ούτε να συσκεφθούν, ούτε να δώσουν καμιά απάντηση. "Άδικα έστειλαν μια αντιπροσωπεία ικετεύοντας το βασιλιά να επιστρέψει." Η μόνη απάντηση στις διαμαρτυρίες τους ήταν: "Το ζήτημα έληξε. Το μόνο που υπολείπεται είναι η υποταγή." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 5.)

Τα μέλη της αυτοκρατορικής παράταξης ήταν σίγουρα ότι οι Χριστιανοί πρίγκηπες θα επέμεναν ότι η αυθεντία των Αγίων Γραφών ήταν ανώτερη από τις διδασκαλίες και τα εντάλματα των ανθρώπων. Και γνώριζαν επίσης ότι οπουδήποτε αναγνωρίζονταν η αρχή αυτή, νωρίς ή αργά θα προξενούσε την ανατροπή του παπισμού. Αλλά όπως κάνουν και χιλιάδες άλλοι από τότε, "αποβλέποντες εις τα βλεπόμενα," βαυκαλίζονταν και αυτοί με την ιδέα ότι του αυτοκράτορα και του πάπα η παράταξη ήταν ισχυρή, ενώ των Μεταρρυθμιστών ήταν εξασθενημένη. Αν οι Μεταρρυθμιστές στηρίζονταν αποκλειστικά στις ανθρώπινες δυνάμεις, θα αποδεικνύονταν τόσο ανήμποροι, όσο τους θεωρούσαν και οι παπιστές. Αλλά, αν και ασήμαντοι σε αριθμό και τελώντας σε διάσταση με τη

Ρώμη, ήταν μολαταύτα ισχυροί. Στράφηκαν "από τα πορίσματα της Δίαιτας στο λόγο του θεού και από τον αυτοκράτορα Κάρολο στον Ιησού Χριστό, τον Βασιλέα των Βασιλέων και Κύριο των Κυρίων." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 6.)

Αγνοώντας την απουσία του Φερδινάνδου, αφού αρνήθηκε να δώσει προσοχή στα ζητήματα που πίεζαν τη συνείδησή τους, οι πρίγκηπες αποφάσισαν να υποβάλουν χωρίς χρονοτριβή Διαμαρτυρία στη Δίαιτα. Συνέταξαν λοιπόν και υπέβαλαν στην Εθνοσυνέλευση το ακόλουθο επίσημο υπόμνημα:

"Εμείς οι παρόντες διαμαρτυρόμαστε ενώπιον του Θεού, του μόνου Δημιουργού, Προστάτη, Λυτρωτή και Σωτήρα μας, ο οποίος μιά μέρα θα αποβεί Κριτής μας, καθώς και ενώπιον όλων των ανθρώπων και όλων των υπάρξεων ότι εμείς για το συμφέρον το δικό μας καθώς και του λαού μας, ούτε συγκατανεύομε ούτε προσχωρούμε καθ' οιονδήποτε τρόπο στο προτεινόμενο διάταγμα εφ' όσον αυτό αντίκειται στο Θεό, στον άγιο λόγο Του, στη συνείδησή μας και στη σωτηρία των ψυχών μας ..."

"Πως! Να επικυρώσομε αυτό το ψήφισμα! Να υποστηρίξομε ότι όταν ο Παντοδύναμος Θεός προσκαλεί έναν άνθρωπο να Τον γνωρίσει, ο άνθρωπος αυτός δεν είναι ελεύθερος να κάνει τη γνωριμία του Θεού; ... Δεν υπάρχει γνήσια διδαχή εκτός από εκείνη που συμφωνεί με το λόγο του Θεού ... Ο Θεός απαγορεύει τη διδασκαλία οποιασδήποτε άλλης διδαχής ... Το περιεχόμενο των Αγίων Γραφών πρέπει να ερμηνεύεται με βάση άλλα ευκρινέστερα εδάφια ... Το Άγιο αυτό Βιβλίο είναι κατά πάντα απαραίτητο στο Χριστιανό, είναι ευκολονόητο και προορισμένο να διαλύει το σκότος. Αποφασίζομε λοιπόν, με τη χάρη του Θεού, να διατηρήσομε το αγνό και αποκλειστικό κήρυγμα του μοναδικού λόγου Του, έτσι όπως αυτό συμπεριλαμβάνεται στα γραφικά βιβλία της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, χωρίς να προσθέσομε τίποτε που να αντιτίθεται σ' αυτό. Ο λόγος αυτός είναι η μοναδική αλήθεια. Είναι ο ασφαλής κανόνας της κάθε διδασκαλίας και της κάθε ατομικής ζωής και δεν μπορεί ποτέ να μας απογοητεύσει ούτε να μας παραπλανήσει. Όποιος οικοδομεί πάνω σ' αυτό το θεμέλιο θα μπορέσει να σταθεί εναντίον όλων των δυνάμεων του άδη, ενώ ολόκληρη η ανθρώπινη ματαιοδοξία που έχει στραφεί εναντίον του θα καταρρεύσει στην παρουσία του Θεού."

"Γι' αυτόν το λόγο απορρίπτουμε το ζυγό που μας έχει επιβληθεί." "Τελούμε ταυτόχρονα σε αναμονή ότι η Αυτού Αυτοκρατορική Μεγαλειότητα θα συμπεριφερθεί απέναντι μας σαν πρίγκηπας Χριστιανός που πάνω απ' όλα αγαπά τον Θεό. Και υποβάλλομε με προθυμία, τόσο σ' Αυτόν όσο και σε Σας, Εξοχώτατοι, όλο το βαθύ

σέβας και την υπακοή που μας επιβάλλει το δίκαιο και νόμιμο καθήκον μας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 6.)

Βαθιά εντύπωση προξένησε το υπόμνημα στη Δίαιτα. Το μεγαλύτερο μέρος των μελών απόρησε και θορυβήθηκε με την τόλμη των διαμαρτυρητών. Σκοτεινό και θυελλώδες προμηνύονταν το μέλλον. Οι διχοστασίες, οι προστριβές και η αιματοχυσία φαίνονταν αναπόφευκτες. Οι Μεταρρυθμιστές όμως πιστεύοντας ακράδαντα στο δίκαιο αγώνα τους και στηριγμένοι στο βραχίονα του Παντοδυνάμου, "είχαν εμπλησθεί με θάρρος και με αποφασιστικότητα."

"Οι αρχές που περιέχονταν στην πολύκροτη Διαμαρτυρία ... αποτελούν την ίδια την ουσία της Διαμαρτύρησης (του Προτεσταντισμού). Η Διαμαρτυρία αυτή στρέφεται εναντίον δύο ανθρωπίνων καταχρήσεων στον τομέα των θρησκευτικών ζητημάτων: πρώτα κατά της επέμβασης της πολιτικής δικαιοσύνης και δεύτερο κατά της απόλυτης αυθαίρετης εξουσίας της εκκλησίας. Αντί για τις καταχρήσεις αυτές, ο Προτεσταντισμός θεωρεί τη δύναμη της συνείδησης ανώτερη από τη δικαστική επέμβαση, και την αυθεντία του λόγου του Θεού ανώτερη από την ορατή εκκλησία. Στην πρώτη περίπτωση, αποκρούει την άσκηση της πολιτικής δύναμης σε θρησκευτικά ζητήματα και επαναλαμβάνει μαζί με τους προφήτες και αποστόλους ότι "πρέπει να πειθαρχώμεν εις τον Θεόν μάλλον παρά εις τους ανθρώπους." Εν όψη του στέμματος του Καρόλου Ε΄ υψώνει το στέμμα του Ιησού Χριστού. Και προχωρεί ακόμη περισσότερο ορίζοντας σαν βασική αρχή ότι κάθε ανθρώπινη διδαχή υπάγεται σε δευτερεύουσα μοίρα μετά το λόγο του Θεού." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 6.) Επί πλέον οι διαμαρτυρητές υποστήριξαν το δικαίωμά τους να εκφράζουν ελεύθερα τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Όχι μόνο θα πίστευαν και θα εφάρμοζαν, αλλά και θα δίδασκαν τα όσα αναφέρει ο λόγος του Θεού, χωρίς να επιτρέπουν την ανάμιξη του κλήρου ή της πολιτείας. Η Διαμαρτυρία του Spires αποτελούσε μιά επίσημη πιστοποίηση κατά της θρησκευτικής αδιαλλαξίας καθώς και μια διεκδίκηση του πανανθρώπινου δικαιώματος να λατρεύει ο καθένας το Θεό σύμφωνα με τις υπαγορεύσεις της συνείδησής του.

Η διακήρυξη είχε γίνει. Είχε χαραχθεί πάνω σε χιλιάδες διάνοιες και είχε καταχωρηθεί στα κατάστιχα του ουρανού απ' όπου καμιά ανθρώπινη προσπάθεια δεν θα μπορούσε να την εξαλείψει. Ολόκληρη η ευαγγελική Γερμανία υιοθέτησε τη Διαμαρτυρία σαν έκφραση της πίστης της. Παντού οι άνθρωποι απέβλεπαν στο διάγγελμα αυτό σαν οιωνό μιας καινούργιας και καλύτερης εποχής. Ένας από τους πρίγκηπες έκανε την ακόλουθη παρατήρηση στους Προτεστάντες του Spires. "Είθε ο Παντοδύναμος Θεός που σας

χορήγησε τη χάρη για να κάνετε μιά τέτοια δραστήρια, ελεύθερη και τολμηρή ομολογία, να σας διατηρήσει σ' αυτή τη χριστιανική σταθερότητα μέχρι την αιωνιότητα." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 6.)

Αν η Μεταρρύθμιση, ύστερα από μια σχετική επιτυχία συγκατατίθονταν σε προσωρινούς συμβιβασμούς με σκοπό να εξασφαλίσει την εύνοια του κόσμου, θα αποδείχνονταν ανειλικρινής τόσο απέναντι του Θεού, όσο και του εαυτού της και μ' αυτό θα κατέληγε στην αυτοεξόντωσή της. Η στάση των ευγενών εκείνων Μεταρρυθμιστών αποτελεί μάθημα για όλες τις επερχόμενες γενεές. Η μέθοδος της δράσης του Σατανά εναντίον του Θεού και του λόγου Του δεν έχει αλλάξει. Εναντιώνεται και σήμερα αυτός με την ίδια σφοδρότητα στο να θεωρούνται οι Γραφές οδηγός της ζωής, όπως εναντιώνονταν και κατά το δέκατο έκτο αιώνα. Στην εποχή μας οι άνθρωποι έχουν απομακρυνθεί πολύ από τις γραφικές διδασκαλίες και εντολές. Είναι ανάγκη να επιστρέφουν στη μεγάλη αρχή της Διαμαρτύρησης: τη Γραφή και μόνο τη Γραφή για κανόνα πίστης και έργων. Ο Σατανάς εργάζεται και στη σημερινή εποχή με κάθε μέσο με το οποίο μπορεί να ασκεί έλεγχο για να εξαλείψει τη θρησκευτική ελευθερία. Ο αντιχριστιανικός εκείνος παράγοντας που ανέτρεψαν οι διαμαρτυρητές του Spires εργάζεται τώρα εντατικά με συντονισμένες δυνάμεις για την απόκτηση της χαμένης υπεροχής. Η αμετάθετη προσκόλληση στο λόγο του Θεού όπως είχε εκδηλωθεί την κρίσιμη εποχή της Μεταρρύθμισης, είναι η μοναδική ελπίδα για την επιτυχία κάθε σύγχρονης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

Αν έχομε ενδείξεις για τους κινδύνους οι οποίοι απειλούσαν τους Διαμαρτυρομένους, έχομε όμως και ενδείξεις ότι το κραταιό χέρι του Θεού προστατεύει τους πιστούς. Την ίδια περίπου αυτή εποχή "ο Μελάχθων οδηγούσε εσπευσμένα ανάμεσα στους δρόμους του Spires το φίλο του Σίμωνα Γρυναίο πρός το Ρήνο ποταμό, βιάζοντάς τον να κολυμπήσει στην απέναντι όχθη. Ο τελευταίος αυτός ξαφνιάστηκε με την αδικαιολόγητη εκείνη βιασύνη. "'Ένας γέροντας με σοβαρή σεβάσμια μορφή, τελείως άγνωστος σε μένα," εξήγησε ο Μελάχθων, "παρουσιάσθηκε μπροστά μου και μου είπε ότι σ' ένα λεπτό αστυνομικά όργανα σταλμένα από το Φερδινάνδο έρχονταν να συλλάβουν το Γρυναίο.'"

Τη μέρα εκείνη ο Γρυναίος είχε αγανακτήσει από το κήρυγμα του Δόκτορα Faber, μιας αναγνωρισμένης Καθολικής κορυφής. Στο τέλος του κηρύγματος, είχε πάει να διαμαρτυρηθεί σ' αυτόν για "ορισμένες αποκρουστικές πλάνες" που υποστήριζε. Ο Faber διατήρησε την ψυχραιμία του, αλλά αμέσως μετά προσέφυγε στο βασιλιά από τον οποίο απέσπασε την εντολή εναντίον του οχληρού

καθηγητή της Χαϊδελβέργης. Ο Μελάχθων δεν αμφέβαλε ότι ήταν δάκτυλος Θεού που έσωσε το φίλο του, στέλνοντας έναν από τους αγίους αγγέλους Του να τον προειδοποιήσει για τη σκευωρία.

"Ακίνητος στις όχθες του Ρήνου, περίμενε μέχρι που τα νερά του ορμητικού χειμάρρου είχαν αποσπάσει το Γρυναίο από τους διώκτες του. "Επί τέλους," φώναξε ο Μελάχθων μόλις τον διέκρινε στην απέναντι όχθη, "επί τέλους γλύτωσε από το αδηφάγο στόμα αυτών που διψούν για αίμα αθώο." Επιστρέφοντας στο σπίτι του, ο Μελάχθων έμαθε ότι οι αστυνομικοί το είχαν κάνει άνω-κάτω ψάχνοντας να ανακαλύψουν το Γρυναίο." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 6.)

Η Μεταρρύθμιση επρόκειτο να εμφανιστεί με μεγαλύτερη ακόμη επισημότητα μπροστά στους μεγάλους της γης. Ο βασιλιάς Φερδινάνδος είχε αρνηθεί να δεχθεί τους ευαγγελικούς πρίγκηπες σε ακρόαση. Αλλά εκείνοι είχαν το προνόμιο να εκθέσουν την υπόθεσή τους μπροστά στον ίδιο τον αυτοκράτορα καθώς και στις συγκεντρωμένες εκκλησιαστικές και πολιτικές προσωπικότητες. Προκειμένου να κατασιγάσει τις διχοστασίες που τάρασσαν την αυτοκρατορία, ο Κάρολος Ε΄ κάλεσε, ένα χρόνο μετά τη Διαμαρτυρία του Spires, μια Συνέλευση στην Αουξβούργη κάνοντας την ανακοίνωση ότι ο ίδιος προσωπικά θα προΐστατο σ' αυτήν. Εκεί λοιπόν κλήθηκαν να παρευρεθούν οι Διαμαρτυρόμενοι αρχηγοί.

Σοβαροί κίνδυνοι απειλούσαν τη Μεταρρύθμιση. Οι υποστηρικτές της όμως εξακολουθούσαν να έχουν την εμπιστοσύνη τους στο Θεό, δίνοντας υπόσχεση να μείνουν πιστοί στο ευαγγέλιο. Ο εκλέκτορας της Σαξωνίας πιέζονταν από το περιβάλλον του να μη παρουσιασθεί στη Συνέλευση. Ο αυτοκράτορας, του έλεγαν, συγκέντρωνε τους πρίγκηπες εκεί με σκοπό να τους παγιδέψει. "Δεν θα διακινδύνευαν το πάν αν πήγαιναν να αποκλεισθούν πίσω από τα τείχη μιας πόλης με ένα τόσο απηνή εχθρό;" Άλλοι όμως δήλωναν με μεγαλοψυχία: "Αν μόνο συμπεριφερθούν με θάρρος οι πρίγκηπες, η υπόθεση του Θεού είναι κερδισμένη." Και ο Λούθηρος έλεγε: "Ο Θεός είναι πιστός. Δεν θα μας εγκαταλείψει." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 2.) Συνοδευόμενος από την ακολουθία του, ο εκλέκτορας ξεκίνησε για την Αουξβούργη. Όλοι τους γνώριζαν τον κίνδυνο που τον απειλούσε και πολλοί κατευθύνονταν στη Συνέλευση με βαριά καρδιά και με τη λύπη ζωγραφισμένη στο πρόσωπο. Ο Λούθηρος όμως, που τους συνόδευσε μέχρι το Κόμπουργ, αναζωπύρωσε την ταλαντευόμενη πίστη τους ψάλλοντας τον ύμνο "Θεός το φρούριον ημών" που είχε συνθέσει κατά τη διάρκεια του ταξιδιού εκείνου. Στο

άκουσμα της εμπνευσμένης αυτής μελωδίας, πολλά κακά προαισθήματα διαλύθηκαν και πολλές θλιμμένες καρδιές σκίρτησαν με αγαλλίαση.

Οι πρίγκηπες της Μεταρρύθμισης είχαν αποφασίσει να συντάξουν τις απόψεις τους σε μια συστηματοποιημένη έκθεση με την υποστήριξη εδαφίων της Αγίας Γραφής και να την παρουσιάσουν στη Δίαιτα. Η σύνταξη της έκθεσης αυτής είχε ανατεθεί στο Λούθηρο, στο Μελάχθονα και στους συνεργάτες τους. Την εκπονημένη Ομολογία Πίστης οι Διαμαρτυρόμενοι την υιοθέτησαν σαν έκθεση των θρησκευτικών πεποιθήσεών τους και συγκεντρώθηκαν για να υπογράψουν το σημαντικό εκείνο έγγραφο. Αυτή ήταν μια σοβαρή και δύσκολη περίσταση. Οι Μεταρρυθμιστές ενδιαφέρονταν πολύ να διατηρήσουν το έργο τους τελείως ανεξάρτητο από την πολιτική. Αισθάνονταν ότι η Μεταρρύθμιση δεν έπρεπε να ασκεί καμιά άλλη επιρροή εκτός από εκείνη που προέρχονταν από το λόγο του Θεού. Όταν λοιπόν οι Χριστιανοί πρίγκηπες πλησίασαν να υπογράψουν την Ομολογία, ο Μελάχθων επεμβαίνοντας παρατήρησε: "Αυτά είναι πράγματα που αφορούν τους θεολόγους και τους ιεροκήρυκες. Ας φυλάξομε τη δύναμη των ισχυρών της γής για θέματα διαφορετικής φύσεως. "Μη γένοιτο να με αποκλείσετε," αποκρίθηκε ο Ιωάννης της Σαξωνίας. "Είμαι αποφασισμένος να κάνω το καθήκον μου χωρίς να με μέλλει για το στέμμα μου. Επιθυμώ να ομολογήσω τον Κύριό μου. Ο εκλεκτορικός μου πίλος και η ερμίνα μου δεν μου είναι τόσο πολύτιμοι όσο ο σταυρός του Ιησού Χριστού." Λέγοντας αυτά, έβαλε την υπογραφή του. Ένας άλλος από τους πρίγκηπες δήλωσε παίρνοντας την πένα στο χέρι: "Αν η τιμή του Κυρίου μου Ιησού Χριστού το απαιτεί, είμαι έτοιμος ... να απαρνηθώ τα αγαθά μου και τη ζωή μου. Προτιμότερο να αρνηθώ τους υπηκόους μου και τις κτήσεις μου, προτιμότερο να εγκαταλείψω τη χώρα των πατέρων μου με ένα οδοιπορικό ραβδί στο χέρι, παρά να δεχθώ διδαχή άλλη απ' αυτή που περιέχει η παρούσα Ομολογία πίστεως." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 6.) Τέτοια ήταν η πίστη και το θάρρος των ανθρώπων εκείνων του Θεού.

Έφτασε κάποτε η ώρα να παρουσιαστούν μπροστά στον αυτοκράτορα. Καθισμένος στο θρόνο του και περιστοιχισμένος από πρίγκηπες και εκλέκτορες, ο Κάρολος Ε΄ δέχθηκε σε ακρόαση τους Διαμαρτυρομένους Μεταρρυθμιστές. Η ομολογία της πίστης τους διαβάστηκε μεγαλόφωνα. Μπροστά στη μεγαλοπρεπή εκείνη Συνέλευση εκτέθηκαν κατηγορηματικά οι αρχές του ευαγγελίου και επισημάνθηκαν οι πλάνες της παπικής εκκλησίας. Σωστά τιτλοφορήθηκε η

μέρα εκείνη "η μεγαλύτερη μέρα της Μεταρρύθμισης και μία από τις ενδοξότερες της ιστορίας της Χριστιανοσύνης και ολόκληρης της ανθρωπότητας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 7.)

Ελάχιστα χρόνια είχαν περάσει αφότου ο μοναχός της Βυττεμβέργης είχε σταθεί μόνος του αντιμέτωπος του μεγάλου εθνικού συμβουλίου της Βόρμης. Τώρα στη θέση του έστεκαν οι ευγενέστεροι και ισχυρότεροι πρίγκηπες της αυτοκρατορίας. Στο Λούθηρο δεν είχε επιτραπεί να παρουσιασθεί στην Αουξβούργη, αλλά αυτός ήταν παρών με τα λόγια και τις προσευχές του. "Η χαρά μου είναι μεγάλη," έγραφε, "που έζησα να ιδώ αυτή τη μέρα όπου δημοσία εξυψώθηκε ο Χριστός από τέτοιους διάσημους ομολογητές και σε μιά τέτοια ένδοξη σύναξη." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 7.) Έτσι εκπληρώθηκε το γραφικό ρητό: "Θέλω ομιλεί περί των μαρτυρίων Σου έμπροσθεν βασιλέων." (Ψαλμ. 119:46.)

Την εποχή του Παύλου, το ευαγγέλιο χάρη του οποίου αυτός ρίχτηκε στη φυλακή, φέρθηκε με τον ίδιο τρόπο μπροστά σε πρίγκηπες και ευγενείς της αυτοκρατορικής πρωτεύουσας. Έτσι και στην περίπτωση αυτή. Αυτό που ο αυτοκράτορας είχε απαγορεύσει να κηρυχθεί από τον άμβωνα, αντηχούσε τώρα μέσα από το παλάτι του. Τα λόγια που πολλοί θεωρούσαν ανάξια της προσοχής και αυτών ακόμη των δούλων, αντηχούσαν στην ακοή των κυρίων και δεσποτών της αυτοκρατορίας. Βασιλείς και μεγιστάνες αποτελούσαν το ακροατήριο. Εστεμμένοι πρίγκηπες μεταβλήθηκαν σε ιεροκήρυκες. Και το θέμα του κηρύγματος ήταν η βασιλική αλήθεια του Θεού. "Από την αποστολική εποχή και δώθε ποτέ δεν παρουσιάστηκε μεγαλύτερο έργο και μεγαλοπρεπέστερη ομολογία," παρατηρεί ένας συγγραφέας. (D' Aubigné, Τόμ. 14, κεφ. 7.)

"Όλα όσα δήλωσαν οι Λουθηρανοί είναι αλήθεια- αυτό δεν μπορούμε να το αρνηθούμε," αποφάνθηκε ένας Καθολικός καρδινάλιος. "Μπορείτε να ανατρέψετε με βάσιμα επιχειρήματα την Ομολογία που έκαμαν ο εκλέκτορας και οι σύντροφοί του;" ρώτησε κάποιος άλλος το δόκτορα Έκκιο. "Σύμφωνα με τα γραπτά των αποστόλων και προφητών, όχι!" ήταν η απάντηση. "Αλλά σύμφωνα με τα γραπτά των αγίων Πατέρων και των ιερών συνόδων, ναι!" "Καταλαβαίνω," παρατήρησε αυτός που είχε υποβάλει την ερώτηση: "Κατά σας, οι Λουθηρανοί είναι μέσα στη Γραφή κι εμείς είμαστε απ' έξω." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 8.)

Μερικοί από τους Γερμανούς πρίγκηπες προσχώρησαν στη μεταρρυθμισμένη πίστη. Ο ίδιος ο αυτοκράτορας δήλωσε ότι τα Προτεσταντικά άρθρα δεν ήταν παρά η αλήθεια. Η Αυγουσταία ομολογία μεταφράστηκε σε διάφορες γλώσσες και κυκλοφόρησε

σ' ολόκληρη την Ευρώπη. Χιλιάδες άνθρωποι από τότε την έχουν ασπασθεί στις κατοπινές γενεές σαν την έκφραση της πίστης τους.

Οι αφοσιωμένοι δούλοι του Θεού δεν αγωνίζονταν μόνοι τους. Όταν "αι αρχαί και εξουσίαι και τα πνεύματα τα πονηρά εν τοις επουρανίοις" συμμαχούσαν εναντίον τους, ο Κύριος δεν είχε εγκαταλείψει το λαό Του. Αν μπορούσαν να ανοιχτούν τα μάτια τους, θα διέκριναν τόσο φανερά τη θεϊκή παρουσία και συμπαράσταση όπως άλλοτε τη διέκρινε ο αρχαίος προφήτης. Όταν ο δούλος του Ελισσαιέ υπέδειξε στον κύριό του τις εχθρικές ορδές που τους είχαν περικυκλώσει αποκλείοντας κάθε πιθανότητα διαφυγής, ο προφήτης προσευχήθηκε: "Κύριε, άνοιξον δέομαι τους οφθαλμούς αυτού δια να ίδη." (Β' Βασ. 6:17.) Και νά! Στη στιγμή το βουνό πλημμύρισε από φλογερά άρματα και άλογα και από τα στρατεύματα του ουρανού έτοιμα να προστατεύσουν τον άνθρωπο του Θεού. Έτσι οι άγγελοι προστάτευσαν και τους πρωτεργάτες του Μεταρρυθμιστικού έργου.

Μία από τις αρχές στην παγίωση της οποίας έδωσε μεγάλη σημασία ο Λούθηρος ήταν ότι η Μεταρρύθμιση δεν έπρεπε να αναζητήσει ποτέ την υποστήριξη των πολιτικών αρχών ούτε να καταφύγει ποτέ στα όπλα για την άμυνά της. Χαίρονταν που έβλεπε τους πρίγκηπες της αυτοκρατορίας να ομολογούν το ευαγγέλιο. Όταν όμως εκείνοι πρότειναν να συμπτυχθούν σε συνασπισμό αμύνης, αποφάνθηκε ότι "μόνος ο Θεός έπρεπε να υπερασπισθεί τη διδαχή του ευαγγελίου ... Όσο λιγότερο αναμιγνύονταν οι άνθρωποι στο έργο αυτό, τόσο πιο εμφανής θα γίνονταν η επέμβαση του Θεού για την υποστήριξή του. Όλα τα προτεινόμενα προνοητικά πολιτικά μέτρα ήταν, κατά τη γνώμη του, ενδείξεις αδικαιολόγητης ανησυχίας και επιλήψιμης ολιγοπιστίας." (D' Aubigné, έκδοση Λονδίνου Τόμ. 10, κεφ. 14.)

Όταν δεινοί εχθροί συμμαχούσαν για την ανατροπή της μεταρρυθμισμένης πίστης και όταν χιλιάδες ξίφη φαίνονταν να ξεσπαθώνουν για την εξόντωσή της, ο Λούθηρος έγραφε: "Ο Σατανάς παρατάσσει την οργή του. Ανόσιοι ποντίφικες συνωμοτούν και απειλούμαστε με πόλεμο. Παροτρύνετε το λαό να αγωνιστεί με προσευχή, ώστε οι εχθροί μας, κατατροπωμένοι από το πνεύμα του Θεού, να εξαναγκαστούν να ειρηνεύσουν. Η μεγαλύτερη ανάγκη μας, το σπουδαιότερο καθήκον μας, είναι η προσευχή. Κάμετε γνωστό στο λαό ότι βρίσκεται ανάμεσα στην κόψη του σπαθιού και στου Σατανά τη λύσσα και ότι πρέπει να προσευχηθεί." (D' Aubigné, Τόμ. 10, κεφ. 14.)

Αργότερα, αναφερόμενος και πάλι στο συνασπισμό τον προτεινόμενο από τους διαμαρτυρομένους πρίγκηπες, ο Λούθηρος τόνισε

ότι το μοναδικό όπλο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σ' αυτού του είδους τον πόλεμο είναι "η μάχαιρα του Πνεύματος." Και έγραφε στον εκλέκτορα της Σαξωνίας: "Δεν μπορούμε με καθαρή συνείδηση να δεχθούμε την προτεινόμενη συμμαχία. Δέκα φορές προτιμότερο να πεθάνομε παρά να δούμε το ευαγγέλιό μας να γίνει αφορμή να χυθεί έστω και μια σταγόνα αίματος. Εμείς πρέπει να είμαστε σαν τα πρόβατα της σφαγής. Πρέπει να φέρομε το σταυρό του Χριστού. Ας μη φοβάται η Υψηλότητά Σας. Με τις προσευχές μας μπορούμε να κατορθώσουμε πολύ περισσότερα πράγματα απ' ότι όλοι μαζί οι εχθροί μας με την καυχησιολογία τους. Μόνο μη αφήσετε να κηλιδωθούν τα χέρια σας με αδελφικό αίμα. Αν ο αυτοκράτορας απαιτήσει να συρθούμε στα δικαστήρια, είμαστε έτοιμοι να παρουσιαστούμε. Δεν μπορείτε να υπερασπιστείτε την πίστη μας: ο καθένας οφείλει να αντιμετωπίσει μόνος του τους κινδύνους που αυτή συνεπάγεται." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 1.)

Από το μυστικό θάλαμο της προσευχής προήλθε η δύναμη που έσεισε τον κόσμο τον καιρό της Μεγάλης Μεταρρύθμισης. Εκεί, με ιεροπρεπή ηρεμία οι δούλοι του Κυρίου στερέωσαν τα πόδια τους πάνω στο βράχο των υποσχέσεών Του. Κατά τη διάρκεια της Συνέλευσης της Αουξβούργης, ο Λούθηρος "δεν πέρασε ούτε μια μέρα χωρίς να αφιερώσει τουλάχιστο τρεις ώρες στην προσευχή· και τις ώρες αυτές τις διάλεγε από τον πολυτιμότερο καιρό της μελέτης του." Κλεισμένος στο δωμάτιό του ακούονταν να ανοίγει την καρδιά του στο Θεό με λόγια "ξέχειλα από λατρεία, φόβο και ελπίδα, όπως όταν μιλάει κανείς μ' ένα φίλο του." "Το ξέρω ότι είσαι ο Πατέρας και ο Θεός μας," έλεγε, "και ότι θα σκορπίσεις τους διώκτες των παιδιών Σου. Επειδή Συ ο ίδιος εκτίθεσαι μαζί μας στον κίνδυνο. Όλη αυτή η υπόθεση είναι δική Σου. Αν εμείς αναμιχθήκαμε σ' αυτή, αυτό έγινε επειδή Σύ μας εξώθησες. Γι' αυτό. Πατέρα, υπερασπίσου μας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 6.)

Όταν ο Μελάχθων φαίνονταν να συντρίβεται κάτω από την πίεση της αγωνίας και του τρόμου, ο Λούθηρος του έγραφε: "Χάρη και ειρήνη Χριστού—λέγω του Χριστού και όχι του κόσμου—Αμήν. Μισώ με μίσος αφάνταστο τις τρομερές έγνοιες που σε κατατρώγουν. Αν ο σκοπός δεν είναι δίκαιος, εγκατάλειψέ τον. Αν ο σκοπός είναι δίκαιος, τότε γιατί διαψεύδομε τις υποσχέσεις Εκείνου που μας προστάζει να κοιμόμαστε χωρίς φόβο; ... Ο Χριστός δεν θα αποτύχει στο έργο της αλήθειας και της δικαιοσύνης. Αυτός ζεί και βασιλεύει. Τι έχομε λοιπόν να φοβηθούμε;" (Ίδιο μέρος, Τόμ. 14, κεφ. 6.)

Ο Θεός άκουσε τις κραυγές των δούλων Του. Έδωσε δύναμη και θάρρος σε πρίγκηπες και σε πολιτικά στελέχη για να υποστηρίξουν

την αλήθεια από “τους άρχοντες του σκότους του αιώνος τούτου.” Λέγει ο Κύριος: “Ιδού, θέτω εν Σιών λίθον ακρογωνιαίον, εκλεκτόν, έντιμον· και ο πιστεύων επ’ αυτόν δεν θέλει καταισχυνθή.” (Α΄ Πέτρ. 2:6.) Οι Διαμαρτυρόμενοι Μεταρρυθμιστές είχαν οικοδομήσει πάνω στο Χριστό και οι πύλες του άδη δεν επρόκειτο να ισχύσουν εναντίον τους.

12

Η γαλλικη μεταρρυθμιση

Τη Διαμαρτυρία του Spires και την Αυγουσταία Ομολογία που απετέλεσαν το θρίαμβο της Μεταρρύθμισης στη Γερμανία, ακολούθησαν χαλεποί καιροί συγκρούσεων. Εξασθενημένος από εσωτερικούς διχασμούς και απειλούμενος από δεινούς εχθρούς, ο Προτεσταντισμός φαίνονταν καταδικασμένος στον ολοκληρωτικό αφανισμό. Χιλιάδες άνθρωποι σφράγισαν τη μαρτυρία τους με το αίμα τους. Ο εμφύλιος σπαραγμός ξέσπασε. Ο Προτεσταντικός σκοπός προδόθηκε από έναν από τους σημαντικότερους υποστηρικτές του. Οι ευγενέστεροι από τους Μεταρρυθμιστές πρίγκηπες έπεσαν στα χέρια του αυτοκράτορα και σέρνονταν αιχμάλωτοι από πόλη σε πόλη. Την ώρα όμως του φαινομενικού θριάμβου του, ο αυτοκράτορας αναγκάσθηκε να ομολογήσει την ήττα του. Το θήραμα του γλίστρησε μέσα από τα χέρια του και τελικά βρέθηκε αναγκασμένος να δείξει συγκαταβατικότητα έναντι των διδαχών τις οποίες φιλοδοξούσε σ' όλη του τη ζωή να εξαλείψει. Όλα τα είχε παίξει, το βασίλειό του, τους θησαυρούς του και αυτή ακόμη τη ζωή του για να πατάξει την αίρεση. Τώρα έβλεπε τα στρατεύματά του να αφανίζονται στο πεδίο της μάχης, τα θησαυροφυλάκιά του να εξαντλούνται, τα διάφορα πριγκηπάτα του να απειλούνται με εξέγερση, ενώ παντού η πίστη που είχε προσπαθήσει να καταστείλει κέρδιζε διαρκώς έδαφος. Ο Κάρολος Ε΄ μάχονταν κατά του Παντοδυνάμου. Ο Θεός είχε πεί: "Γενηθήτω φως," αλλά ο αυτοκράτορας ήθελε να διατηρήσει το σκότος ανέγγιχτο. Τα σχέδιά του απέτυχαν. Γηρασμένος πριν την ώρα του, καταβεβλημμένος από τους μακροχρόνιους αγώνες, παραιτήθηκε από το θρόνο και πέρασε την υπόλοιπη ζωή του θαμμένος μέσα σ' ένα μοναστήρι.

Στην Ελβετία, όπως και στη Γερμανία, η Μεταρρύθμιση περνούσε δύσκολες μέρες. Αν και πολλά καντόνια είχαν δεχθεί τη μεταρρυθμισμένη πίστη, άλλα είχαν προσκολληθεί με τυφλή υπακοή στο "πιστεύω" της Ρώμης. Ξεσήκωσαν διωγμό εναντίον εκείνων που επιθυμούσαν να ασπασθούν την αλήθεια και αυτός δεν άργησε να καταλήξει στον εμφύλιο πόλεμο. Ο Ζβίγγλιος και πολλοί από τους συνεργάτες του έπεσαν στην αιματηρή μάχη του Καππέλ. Ο Οικολαμπάδιος, συντετριμμένος από τις τρομερές αυτές συμφορές, πέθαινε λίγο αργότερα. Η Ρώμη θριάμβευε και σε πολλές περιπτώσεις φαίνονταν πως είχε φθάσει στο σημείο να ξανακερδίσει όλα όσα είχε χάσει. Αλλά Εκείνος του οποίου οι βουλές είναι αιώνιες, δεν είχε εγκαταλείπει ούτε το σκοπό Του ούτε το λαό Του. Από το χέρι Του θα έρχονταν η απολύτρωση. Είχε ετοιμάσει σ' όλες τις χώρες εργάτες για να συνεχίσουν το μεταρρυθμιστικό έργο.

Στη Γαλλία, πριν ακόμη ακουσθεί το όνομα του Λουθήρου ως Μεταρρυθμιστού, είχε ήδη αρχίσει να χαράζει το φως της ημέρας. Ένας από τους πρώτους που ανακάλυψαν το φως ήταν ο ηλικιωμένος Λεφέβρ, άνθρωπος με βαθιά μόρφωση, καθηγητής του Πανεπιστημίου του Παρισιού, πιστός καθολικός και ζηλωτής μεγάλος. Οι μελέτες του στον τομέα της αρχαίας φιλολογίας είχαν εφιστήσει την προσοχή του στη Γραφή και συνιστούσε την ανάγνωσή της στους φοιτητές του.

Ενθουσιώδης λάτρης των αγίων, ο Λεφέβρ είχε επιδοθεί στο να ανασκευάσει τη βιογραφία των μαρτύρων και των αγίων, έχοντας για οδηγό το εκκλησιαστικό συναξάρι. Αυτή ήταν μια τεράστια προσπάθεια από μέρους του. Αλλά είχε ήδη σημειώσει σημαντική πρόοδο σ' αυτή, όταν στέφτηκε ότι η Γραφή θα μπορούσε να του παράσχει χρήσιμες πληροφορίες και άρχισε να τη μελετάει μ' αυτό ιδιαίτερα το θέμα κατά νού. Πραγματικά συνάντησε μέσα σ' αυτήν αγίους, αλλά διαφορετικούς απ' ότι στο Καθολικό ημερολόγιο. Ένα κύμα θεϊκού φωτός πλημμύρισε τη σκέψη του. Έκπληκτος και αγανακτισμένος παράτησε το καθήκον στο οποίο είχε μόνος του επιβληθεί και αφοσιώθηκε στη μελέτη του λόγου του Θεού. Σε λίγο διάστημα άρχισε να διαδίδει τις πολύτιμες αλήθειες που ανακάλυπτε μέσα σ' αυτόν.

Το 1512, πριν ακόμη ο Λούθηρος ή ο Ζβίγγλιος εγκαινιάσουν το μεταρρυθμιστικό τους έργο, ο Λεφέβρ έγραφε: "Ο Θεός είναι Αυτός που μας δίνει μέσο της πίστης τη δικαιοσύνη η οποία με τη χάρη Του και μόνο μας δικαιώνει για την αιώνια ζωή." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 1.) Ενδιατρίβοντας στο μυστήριο της απολύτρωσης, αναφώνησε: "Ώ, ανείπωτο μεγαλείο μιας τέτοιας ανταλλαγής: ο Αθώος

καταδικάζεται και ο ένοχος αθωώνεται. Ο Ευλογημένος επωμίζεται την κατάρα και ο καταραμένος ευλογείται. Η Ζωή πεθαίνει και οι νεκροί αναζούν. Η Δόξα περιβάλλεται από σκότος και εκείνος που δεν γνώρισε παρά μια συγκεχυμένη μορφή περιβάλλεται από τη δόξα." (D' Aubigné, έκδοση Λονδίνου, Τόμ. 12, κεφ. 2.)

Διδάσκοντας ότι η δόξα της σωτηρίας ανήκει αποκλειστικά στο Θεό, τόνιζε παράλληλα ότι ο άνθρωπος έχει το καθήκον να υπακούει. "Αν είσαι μέλος της εκκλησίας του Χριστού," έλεγε, "είσαι μέλος του σώματός Του. Αν είσαι του σώματός Του, τότε η θεϊκή φύση κατοικεί μέσα σου ... Ω, αν μπορούσαν οι άνθρωποι να εκτιμήσουν το προνόμιο αυτό, με πόση καθαρότητα, αγνότητα και αγιοσύνη θα ζούσαν και με πόση περιφρόνηση θα έβλεπαν τη δόξα αυτού του κόσμου, αν τη σύγκριναν με την εσωτερική τους δόξα, τη δόξα εκείνη που κανένα ανθρώπινο μάτι δεν μπορεί να διακρίνει." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 12, κεφ. 2.)

Ανάμεσα στους φοιτητές του Λεφέβρ, υπήρχαν ορισμένοι που άκουγαν με μεγάλη προσοχή τα λόγια του και που όταν η φωνή του δασκάλου θα σιγούσε, τους έμελλε να γνωστοποιήσουν οι ίδιοι την αλήθεια. Τέτοιος ένας ήταν ο Γουλλιέλμος Φαρέλ. Γόνος ευλαβικής οικογένειας και αναθρεμμένος να παραδέχεται τις διδασκαλίες της εκκλησίας με ακράδαντη πίστη, θα μπορούσε και αυτός μαζί με τον απόστολο Παύλο να πει για τον εαυτό του: "Κατά την ακριβεστάτην αίρεσιν της θρησκείας ημών έζησα Φαρισαίος." (Πράξ. 26:5.) Αφοσιωμένος οπαδός του Ρωμαιοκαθολικισμού, φλέγονταν από ζήλο να εξοντώσει οποιονδήποτε θα τολμούσε να εναντιωθεί στην εκκλησία. "Έτριζα τα δόντια σαν εξαγριωμένο θηρίο," έλεγε αργότερα αναφερόμενος σ' αυτή την περίοδο της ζωής του, "όταν άκουγα κάποιον να εκφράζεται εναντίον του πάπα." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 2.) Ακούραστος πάντα λάτρης των αγίων, έκανε το γύρο των Παρισινών εκκλησιών μαζί με το Λεφέβρ, προσκυνώντας και στολίζοντας τους βωμούς με αφιερώματα. Αλλά αυτές οι καθιερωμένες συνήθειες δεν του έφερναν τη γαλήνη της ψυχής. Η συναίσθηση της αμαρτίας, βαθιά ριζωμένη μέσα του. δεν μπορούσε να κατευναστεί με καμιά απ' αυτές τις καθημερινές συνήθειες. Σαν ουράνια φωνή αντήχησαν στα αυτιά του τα λόγια του Μεταρρυθμιστή. "Η σωτηρία είναι εκ χάριτος ..." "Ο Αθώος καταδικάζεται και ο ένοχος αθωώνεται." "Μόνο ο σταυρός του Χριστού μπορεί να ανοίξει τις πύλες του ουρανού και να κλείσει τις πύλες του άδη." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 2.)

Ο Φαρέλ δέχθηκε την αλήθεια με χαρά. Μιά μεταστροφή σαν εκείνη του αποστόλου Παύλου, τον έκανε να στραφεί από τη

δουλεία των παραδόσεων στην ελευθερία των παιδιών του Θεού. Έλεγε ότι μεταβλήθηκε "και αντί για τη σκληρή καρδιά του μανιασμένου θηρίου, έγινε ήπιος σαν το απαλό και άκακο αρνί με την καρδιά ολότελα αποτραβηγμένη από τον πάπα και δοσμένη στον Ιησού Χριστό." (D' Aubigné, Τόμ. 12, κεφ. 3.)

Ενώ ο Λεφέβρ εξακολουθούσε να μεταδίδει το φως στον κύκλο των μαθητών του, Ο Φαρέλ—το ίδιο τώρα ζηλωτής του Χριστού όπως άλλοτε του πάπα—ανέλαβε να γνωστοποιήσει την αλήθεια δημοσία. Μιά εκκλησιαστική προσωπικότητα, ο Βρισονέ, επίσκοπος της πόλης της Μώ, σε λίγο προσκολλήθηκε σ' αυτούς. Άλλοι δεινοί καθηγητές περιωπής, ένωσαν τις προσπάθειές τους μαζί τους για τη διάδοση του ευαγγελίου που έβρισκε απήχηση σ' όλα τα κοινωνικά στρώματα, από τα σπίτια των χειροτεχνών και των αγροτών μέχρι τα ανάκτορα του βασιλιά. Η Μαργαρίτα της Ναβάρρας, αδελφή του Φραγκίσκου Α΄, του τότε μονάρχη του θρόνου, ασπάσθηκε τη μεταρρυθμισμένη πίστη. Ο ίδιος ο βασιλιάς μαζί με τη βασίλισσα μητέρα φαίνονταν ένα διάστημα να τη βλέπουν με ευμένεια. Με μεγάλες ελπίδες οι Μεταρρυθμιστές ατένιζαν το μέλλον οραματιζόμενοι μια Γαλλία κερδισμένη με το μέρος του ευαγγελίου.

Οι ελπίδες τους όμως έμελλε να διαψευσθούν. Τους οπαδούς του Χριστού τους περίμεναν δοκιμασίες και διωγμοί. Αλλά αυτά ήταν ακόμη με την ευσπλαχνία του Θεού κρυμμένα από τα μάτια τους. Μεσολάβησε μία περίοδος ειρήνης ώστε να μπορέσουν να ανακτήσουν δυνάμεις για να αντιμετωπίσουν την επερχόμενη θύελλα και στο διάστημα εκείνο η Μεταρρύθμιση σημείωσε σημαντική πρόοδο. Ο επίσκοπος της Μώ εργάζονταν με ζήλο στην επισκοπή του διδάσκοντας κληρικούς και λαϊκούς. Μετατόπισε τους αμαθείς και ανέντιμους κληρικούς και τους αντικατέστησε με όσο το δυνατό μορφωμένα ευλαβικά άτομα. Ο επίσκοπος είχε τη βαθιά επιθυμία να τοποθετήσει το λόγο του Θεού στα χέρια του λαού και η επιθυμία του αυτή βρήκε σε λίγο την εκπλήρωσή της. Ο Λεφέβρ ανέλαβε τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης. Και την ίδια εποχή που η Γερμανική Γραφή του Λουθήρου έβγαινε από τα τυπογραφεία της Βυττεμβέργης, η Γαλλική Καινή Διαθήκη τυπώνονταν στη Μώ. Ο επίσκοπος δε λογάριασε ούτε κόπους ούτε έξοδα προκειμένου να τη θέσει σε κυκλοφορία στις διάφορες ενορίες του και σε λίγο καιρό ο αγροτικός πληθυσμός της περιοχής της Μώ βρέθηκε με την Αγία Γραφή στην κατοχή του.

Όπως οι αποκαμωμένοι οδοιπόροι χαιρετίζουν μια πηγή με δροσερό νερό, έτσι οι ψυχές εκείνες δέχονταν το μήνυμα από τον ουρανό. Οι αγρότες στο χωράφι και οι τεχνίτες στο εργαστήρι

αντιστάθμιζαν χαρούμενοι τον κάματο της ημέρας με τη συζήτηση γύρω από τα πολύτιμα θέματα της Γραφής. Τα βράδια, αντί να καταφεύγουν στις ταβέρνες, συγκεντρώνονταν στα σπίτια πότε του ενός και πότε του άλλου, για να μελετήσουν το λόγο του Θεού, να προσευχηθούν και να υμνήσουν όλοι μαζί το όνομά Του. Μιά μεγάλη μεταβολή παρατηρήθηκε σε λίγο στις κοινότητες εκείνες. Αν και αγροτόκοσμος, προερχόμενος από τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, αμαθείς και σκληραγωγημένοι άνθρωποι, φανέρωναν όμως με τη ζωή τους τη μεταπλαστική, εξυγιαντική δύναμη της θεϊκής χάρης. Ταπεινοί, στοργικοί και αγνοί, αποτελούσαν έμπρακτη απόδειξη του τι μπορεί να κατορθώσει το ευαγγέλιο για όσους το δέχονται με καθαρή καρδιά.

Το φως που έλαμψε στη Μώ, έστελνε την ανταύγειά του σε μακρυνότερα μέρη. Καθημερινά ο αριθμός των προσηλύτων αύξανε. Η οργή των κληρικών αναχαιτίσθηκε για ένα διάστημα από το βασιλιά που περιφρονούσε τη στενοκέφαλη αδιαλλαξία των μοναχών. Αλλά οι παπιστές αρχηγοί τελικά υπερίσχυσαν και τότε στήθηκαν οι σκηνές των βασάνων. Ο επίσκοπος της Μώ, αναγκασμένος να διαλέξει ανάμεσα στη φωτιά του μαρτυρίου και στην αποκήρυξη της πίστης του, διάλεξε την ευκολότερη λύση. Παρά την πτώση του αρχηγού όμως, το ποίμνιό του έμενε j απτόητο. Πολλοί έδωσαν τη μαρτυρία της πίστης τους μέσα από τις φλόγες. Πάνω από το βωμό του μαρτυρίου, οι ταπεινοί εκείνοι Χριστιανοί μιλούσαν με το θάρρος και την πιστότητά τους σε χιλιάδες ανθρώπους που στις ειρηνικές ημέρες δεν είχαν ποτέ ακούσει τη μαρτυρία τους.

Αλλ' αυτοί που είχαν την τόλμη να δώσουν την ομολογία τους για το Χριστό ανάμεσα από τα βασανιστήρια και τους χλευασμούς δεν ήταν μόνο οι φτωχοί και οι ταπεινοί. Μέσα στις φαντασμαγορικές αίθουσες των πύργων και των παλατιών υπήρχαν ευγενικές ψυχές που εκτιμούσαν την αλήθεια περισσότερο από τα πλούτη, από την καταγωγή και απ' αυτή ακόμη τη ζωή. Κάτω από τη βασιλική πανοπλία κρύβονταν ευγενέστερες και σταθερότερες καρδιές απ' ότι κάτω από τα ιερατικά άμφια και την επισκοπική μίτρα. Ο Λουδοβίκος ντέ Μπερκέν ήταν ευγενικής καταγωγής, γενναίος ιππότης της αυλής, με βαθιά φιλομάθεια, με εξαιρετικά λεπτούς τρόπους και με άψογο χαρακτήρα. Κατά την περιγραφή ενός συγγραφέα, ήταν "πιστός τηρητής των παπικών διαταγμάτων, αφοσιωμένος θιασώτης της θείας λειτουργίας και των θρησκευτικών ομιλιών και επιστέγαζε όλες τις πολλαπλές αρετές του με μια βαθιά αποστροφή των Λουθηρανών διδαχών." Αλλά όπως τόσοι άλλοι, προνοητικά οδηγήθηκε και αυτός στη Γραφή και με έκπληξή του

ανακάλυψε μέσα σ' αυτή "ότι τις διδαχές της Ρώμης, αλλά τις διδαχές του Λουθήρου." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 9.) Από τότε αφιερώθηκε ολοκληρωτικά στο σκοπό του ευαγγελίου.

"Ο πιο μορφωμένος αντιπροσωπευτικός τύπος της Γαλλικής αριστοκρατίας," ευνοούμενος του βασιλιά, με τη μεγαλοφυΐα και τη ρητορική δεινότητα που τον διέκρινε, καθώς και με το ατρόμητο θάρρος, τον ηρωϊκό του ζήλο και την επιρροή που ασκούσε στην αυλή, θεωρείτο από πολλούς ο μελλοντικός Μεταρρυθμιστής της χώρας του. Ο Θεόδωρος Μπεζά αναφέρει ότι "ο Μπερκέν θα μπορούσε να αποδειχτεί δεύτερος Λούθηρος, αν είχε βρει στο πρόσωπο του Φραγκίσκου Α΄, ένα δεύτερο εκλέκτορα." "Είναι χειρότερος από το Λούθηρο," φώναζαν οι παπιστές. (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 9.) Και πραγματικά περισσότερο τον φοβόταν οι Γάλλοι εκπρόσωποι της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Τον έκλεισαν στη φυλακή ως αιρετικό, αλλά ο βασιλιάς τον ελευθέρωσε. Χρόνια συνεχίζονταν ο αγώνας αυτός. Ταλαντευόμενος πότε με το μέρος της Ρώμης και πότε με της Μεταρρύθμισης, ο Φραγκίσκος Α΄, ανάλογα με τις περιστάσεις, άλλοτε ανέχονταν και άλλοτε αναχαίτιζε τη θρησκευτική φρενίτιδα των μοναχών. Τρεις φορές είχε φυλακιστεί ο Μπερκέν από τις παπικές αρχές· αλλά και τις τρεις του χορήγησε την ελευθερία ο μονάρχης που, γεμάτος θαυμασμό για τη μεγαλοφυΐα και το ήθος του χαρακτήρα του, αρνείτο να τον προσφέρει θύμα στην κακεντρέχεια της ιεραρχίας.

Πολλές φορές είχε προειδοποιηθεί ο Μπερκέν για τους κινδύνους που τον απειλούσαν στη Γαλλία και του είχε επίσης υποδειχθεί να ακολουθήσει το παράδειγμα εκείνων που είχαν αναζητήσει την ασφάλεια στην αυτοεξορία. Ο δειλός και καιροσκόπος Έρασμος που παρά την έξοχη φιλομάθειά του στερείτο το ηθικό μεγαλείο που θεωρεί τη ζωή και τις τιμές υποδεέστερες από την αλήθεια, του έγραφε: "Ζήτησε να σε στείλουν πρεσβευτή σε κάποια ξένη χώρα. Πήγαινε, ταξίδεψε στη Γερμανία. Ξέρεις τον Beda και τους ομοίους του. Είναι μια χιλιοκέφαλη Λερναία ύδρα, φτύνοντας δηλητήριο σε κάθε μεριά. Το όνομα των εχθρών σου είναι λεγεών. Και αν ακόμη ο σκοπός σου ήταν ανώτερος από του Ιησού Χριστού, δεν θα σε άφηναν ελεύθερο μέχρι που να σε εξοντώσουν με τον ελεεινότερο τρόπο. Μη βασίζεσαι πολύ στην προστασία του βασιλιά. Και προπαντός πρόσεξε μη με εκθέσεις στα μέλη της θεολογικής σχολής." (Τόμ. 13, κεφ. 9.)

Αλλά όσο πολλαπλασιάζονταν οι κίνδυνοι, τόσο αύξανε ο ζήλος του Μπερκέν. Αντί να υιοθετήσει την πολιτική και τις αυτοεξυπηρετικές συμβουλές του Εράσμου, εκείνος κατέφευγε σε τολμηρότερα

ακόμη μέσα. Δεν περιορίστηκε μόνο στην υπεράσπιση της αλήθειας, αλλά προχώρησε στην επίθεση κατά της πλάνης. Τις κατηγορίες ως αιρετικού τις οποίες οι Καθολικοί του εξακόντιζαν, τις έστρεφε εναντίον τους. Οι πιο δραστήριοι και αμείλικτοι εχθροί του ήταν οι πολυμαθείς διδάκτορες και κληρικοί της θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Σορβόννης στο Παρίσι. Αυτό αντιπροσώπευε μια από τις ανώτατες εκκλησιαστικές αυθεντίες της πρωτεύουσας και ολόκληρου του κράτους. Από τα διδακτορικά συγγράμματα των λογίων εκείνων, ο Μπερκέν σταχυολόγησε δώδεκα προτάσεις τις οποίες δημόσια χαρακτήρισε ως "αντιβιβλικές και αιρετικές" και έκανε έκκληση στο βασιλιά να παραστεί σαν κριτής στη μεταξύ τους διένεξη.

Ο μονάρχης πρόθυμος να φέρει σε αντιπαράσταση τη δύναμη και οξύτητα των δύο αντιθέτων πρωταθλητών και δράττοντας την ευκαιρία να ταπεινώσει την υπερηφάνεια των υπεροπτικών κληρικών, απαίτησε από τους Ρωμαιοκαθολικούς να αποδείξουν ότι έχουν δίκαιο μέσα από τη Γραφή. Εκείνοι όμως γνώριζαν καλά ότι το όπλο αυτό δεν μπορούσε να τους χρησιμεύσει σε τίποτε. Η φυλακή, τα βασανιστήρια και η φωτιά ήταν τα όπλα που ήξεραν να χρησιμοποιούν επιδεξιότερα. Αλλά τώρα οι όροι είχαν αντιστραφεί και έβλεπαν ότι ήταν έτοιμοι να πέσουν οι ίδιοι στο λάκκο όπου έλπιζαν να σπρώξουν τον Μπερκέν. Μέσα στην αμηχανία τους προσπαθούσαν να βρουν κάποιο τρόπο διαφυγής.

"Ακριβώς τις μέρες εκείνες στη γωνιά ενός δρόμου ανακαλύφθηκε ένα ακρωτηριασμένο άγαλμα της Παναγίας." Η πόλη θορυβήθηκε. Πλήθη κόσμου συνέρρεαν επί τόπου εκδηλώνοντας λύπη και αποτροπιασμό. Ο ίδιος ο βασιλιάς είχε βαθιά συγκινηθεί. Αυτή ήταν μια ευκαιρία που οι μοναχοί μπορούσαν να στρέψουν πρός όφελος τους και την εκμεταλλεύτηκαν χωρίς χρονοτριβή. "Αυτά είναι τα αποτελέσματα των διδασκαλιών του Μπερκέν," φώναζαν. "Όλα είναι έτοιμα να καταρρεύσουν εξαιτίας της Λουθηρανής αυτής συνομωσίας: η θρησκεία, ο νόμος ακόμη και αυτός ο θρόνος." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 9.)

Ο Μπερκέν συνελήφθηκε πάλι. Ο βασιλιάς αποσύρθηκε από το Παρίσι και οι μοναχοί αφέθηκαν ελεύθεροι να κάνουν όπως ήθελαν. Ο Μεταρρυθμιστής πέρασε από δίκη και καταδικάσθηκε σε θάνατο. Και για να μη τυχόν προλάβει και μεσολαβήσει πάλι ο βασιλιάς Φραγκίσκος να τον ελευθερώσει, η θανατική καταδίκη εκτελέσθηκε την ίδια κιόλας μέρα που είχε εκδοθεί. Το μεσημέρι οδήγησαν τον κατάδικο στον τόπο της εκτέλεσης. Ένα τεράστιο πλήθος είχε συγκεντρωθεί για να παρακολουθήσει το γεγονός. Πολλοί διαπίστωναν με

έκπληξη και τρόμο ότι το θύμα είχε σταχυολογηθεί από μια από τις γενναιότερες και ενδοξότερες οικογένειες της Γαλλίας. Κατάπληξη, αποτροπιασμός, καταφρόνια και μίσος είχαν ζωγραφιστεί στα πρόσωπα της ανθρωποθάλασσας εκείνης. Μόνο ένα πρόσωπο έμενε εντελώς ατάραχο. Οι σκέψεις του μάρτυρα βρίσκονταν πολύ μακριά από τη σκηνή εκείνη του αναβρασμού. Το μόνο που έβλεπε μπροστά του ήταν η παρουσία του Κυρίου του.

Δεν τον έμελλε ούτε για το πανάθλιο κάρο που τον έσερνε, ούτε για τις αγριωπές φυσιογνωμίες των διωκτών του, ούτε για το φρικτό θάνατο που τον περίμενε. Εκείνος ο οποίος "ζεί αν και έγινε νεκρός, όστις είναι ζών εις τους αιώνας και έχει τα κλειδία του θανάτου και του άδου," έστεκε στο πλευρό του. Το παρουσιαστικό του Μπερκέν έλαμπε από το φως και την ειρήνη του ουρανού. Είχε ντυθεί με τα καλύτερά του ρούχα. "Φορούσε βελούδινο μανδύα, δαμασκηνό και σατέν γιλέκο, και μεταξωτές κάλτσες." (D' Aubigné, "History of the Reformation in Europe in the time of Calvin," Τόμ. 2, κεφ. 16.) Έμελλε να δώσει τη μαρτυρία της πίστης του μπροστά στο βασιλέα των βασιλέων και ολόκληρου του σύμπαντος και κανένα ίχνος πένθους δεν έπρεπε να σκιάσει τη χαρά του.

Καθώς η συνοδεία προχωρούσε αργά ανάμεσα στους κοσμοβριθείς δρόμους, οι άνθρωποι παραξενεύονταν που έβλεπαν την ανέφελη ηρεμία και τη χαρά του θριάμβου να αντανακλώνται στο βλέμμα και στη στάση του. "Μοιάζει," έλεγαν, "σα να βρίσκεται καθισμένος σε ναό και συλλογίζεται τα θεία." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 9.)

Από τον πάσσαλο του μαρτυρίου του ο Μπερκέν επιχείρησε να απευθύνει μερικά λόγια στο λαό. Αλλά οι μοναχοί φοβούμενοι για τα αποτελέσματα, άρχισαν να φωνασκούν και οι στρατιώτες τους μιμήθηκαν και αυτοί με τις κλαγγές των όπλων τους, ώστε η φωνή του μάρτυρα πνίγηκε μέσα στον ορυμαγδό. Έτσι το 1529 η ανώτατη φιλολογική και εκκλησιαστική αυθεντία του καλλιεργημένου Παρισιού (η Σορβόννη,) "έδινε στην Κομμούνα του Παρισιού του 1793 το ποταπό παράδειγμα να καταπνίγει στη λαιμητόμο τις απαραβίαστες τελευταίες λέξεις των μελλοθανάτων." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 9.)

Αφού ο Μπερκέν στραγγαλίστηκε, το σώμα του καταναλώθηκε μετά από τις φλόγες. Η είδηση του θανάτου του προκάλεσε βαθιά λύπη στους φίλους του της Μεταρρύθμισης απ' άκρη σ' άκρη της Γαλλίας. Το παράδειγμά του όμως δεν πήγε χαμένο. "Κι εμείς είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσομε το θάνατο με χαρά στρέφοντας τα βλέμματα στη μέλλουσα ζωή," έλεγαν οι μάρτυρες της αλήθειας. (D' Aubigné, ίδιος Τόμ. 2, κεφ. 16.)

Όταν γίνονταν οι διωγμοί στη Μώ, είχε απαγορευτεί στους κήρυκες της μεταρρυθμισμένης πίστης να κηρύττουν και τότε εκείνοι έφυγαν σε άλλα μέρη. Ύστερα από λίγο διάσχημα ο Λεφέβρ έπαιρνε το δρόμο για τη Γερμανία, ενώ ο Φαρέλ επέστεφε στη γενέτειρά του, στο Ντοφινέ της Ανατολικής Γαλλίας, για να μεταδώσει το φως εκεί όπου είχε περάσει την παιδική του ηλικία. Ήδη είχαν μαθευτεί τα γεγονότα της Μώ, και η αλήθεια που εκείνος με ατρόμητο ζήλο τους δίδασκε, έβρισκε πρόθυμους ακροατές. Αλλά σύντομα οι αρχές ξεσηκώθηκαν για να τον αναγκάσουν να σιγήσει και τον εκτόπισαν από την πόλη. Επειδή δεν μπορούσε περισσότερο να εργαστεί φανερά, διέρχονταν από τις πεδιάδες και τα χωριά διδάσκοντας στα σπίτια των ιδιωτών και σε απομονωμένους αγρούς, και ζητώντας καταφύγιο στα δάση και στις σπηλιές των βράχων που του ήταν γνώριμες από τα παιδικά του χρόνια. Ο Θεός τον προετοίμαζε για μεγαλύτερες δοκιμασίες. "Δεν μου έλειψαν οι σταυροί, οι διωγμοί και οι σατανικές μηχανορραφίες για τις οποίες είχα προειδοποιηθεί," έλεγε αργότερα, "και μάλιστα όλα αυτά είναι πολύ βαρύτερα από ότι θα μπορούσα να σηκώσω μόνος μου. Αλλά ο Πατέρας μου είναι ο Θεός. Αυτός μου έδωσε και πάντα θα μου δίνει τη δύναμη που χρειάζομαι." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 12, Κεφ. 9.)

Όπως γίνονταν στους αποστολικούς χρόνους, οι διωγμοί "συνέτρεξαν μάλλον εις πρόοδον του ευαγγελίου." (Φιλιπ. 1:12.) Διωγμένοι από το Παρίσι και τη Μώ, οι πιστοί "διασπαρέντες διήλθον, ευαγγελιζόμενοι τον λόγον." (Πράξ. 8:4.) Και μ' αυτόν τον τρόπο το φως εισέδυσε σε πολλές απόκεντρες περιοχές της Γαλλίας.

Ο Θεός εξακολουθούσε να προετοιμάζει εργάτες για την εξάπλωση του έργου Του. Σ' ένα Παρισινό σχολείο φοιτούσε ένας συνεσταλμένος, στοχαστικός νέος ο οποίος ήδη εκδήλωνε πνευματική δυναμικότητα και οξύνοια και του οποίου η άμεμπτη ζωή δεν έκανε λιγότερη εντύπωση από τη διανοητική του ζέση και τη θρησκευτική του αφοσίωση. Η ιδιοφυΐα του και η επίδοσή του κατέστησαν το νεαρό αυτόν, Ιωάννη Καλβίνο, το καμάρι του κολεγίου του και με κρυφή χαρά οι ανώτεροι του απέβλεπαν σ' αυτόν σαν ένα από τους ικανότερους και ενδοξότερους μελλοντικούς υπερασπιστές της εκκλησίας. Αλλά μια ακτίνα θεϊκού φωτός διαπέρασε κάποτε τα πυκνά εκείνα τείχη του ορθολογισμού και της προκατάληψης πίσω από τα οποία είχε κλειστεί ο Καλβίνος. Έφριττε όταν άκουγε για τις νεωτεριστικές διδασκαλίες και δεν αμφέβαλλε διόλου ότι τους αιρετικούς τους άξιζαν οι φωτιές όπου τους πέταγαν. Και όμως, εντελώς άθελά του, ήρθε αντιμέτωπος πρόσωπο προς πρόσωπο με την αίρεση και βρέθηκε αναγκασμένος να αναμετρήσει

τη δύναμη της Ρωμαιοκαθολικής θεολογίας στον αγώνα της κατά των προτεσταντικών διδασκαλιών.

Στο Παρίσι βρίσκονταν ένας ξάδερφος του Καλβίνου που είχε προσχωρήσει στους Μεταρρυθμιστές. Οι δύο νεαροί συγγενείς συναντώνταν συχνά και συζητούσαν για τα σοβαρά ζητήματα που τάρασσαν τη Χριστιανοσύνη. "Δεν υπάρχουν παρά δύο μόνο κατηγορίες θρησκειών στον κόσμο," έλεγε ο Ολιβετάν, ο Προτεστάντης. "Στη μία κατηγορία ανήκουν οι θρησκείες που έχουν επινοηθεί από τους ανθρώπους· οι θρησκείες που διδάσκουν ότι ο άνθρωπος σώζεται με τις διάφορες ιεροτελεστίες και με τα καλά του έργα. Στην άλλη τάξη ανήκει η μοναδική θρησκεία που αποκαλύπτεται στην Αγία Γραφή και που διδάσκει τον άνθρωπο να αναζητήσει τη σωτηρία του αποκλειστικά και μόνο στη δωρεάν χάρη του Θεού."

"Δεν θέλω να ξέρω τίποτε από τις νεοφώτιστες διδασκαλίες σου," διαμαρτυρήθηκε ο Καλβίνος· "μήπως νομίζεις ότι έζησα όλη μου τη ζωή μέσα στην πλάνη;" (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 7.)

Ιδέες όμως ανεβοκατέβαιναν στο μυαλό του που δεν μπορούσε να τις διώξει όσο και αν το ήθελε. Όταν βρίσκονταν μόνος του στο δωμάτιό του, άρχιζε να συλλογίζεται τα λόγια του ξαδέρφου του. Το βάρος της αμαρτίας τον πίεζε πολύ. Φαντάζονταν τον εαυτό του χωρίς μεσολαβητή στην παρουσία ενός πανάγιου και δίκαιου Κριτή. Η μεσιτεία των αγίων, τα καλά έργα, οι ιεροτελεστίες, όλα αυτά ήταν ανίκανα να τον λυτρώσουν από την αμαρτία. Δεν έβλεπε μπροστά του παρά το σκοτάδι μιας αιώνιας απόγνωσης. Μάταια οι εκκλησιαστικοί διδάκτορες προσπαθούσαν να απαλύνουν τον πόνο του. Μάταια ζητούσε να βρει ανακούφιση στην εξομολόγηση και στους κανόνες της μετάνοιας. Τίποτε δεν μπορούσε να φέρει τη συμφιλίωση της ψυχής με το Θεό.

Ενώ ακόμη αγωνίζονταν με τον εαυτό του δίχως αποτέλεσμα, έτυχε μια μέρα, περνώντας από μια δημόσια πλατεία, να παρακολουθήσει το κάψιμο ενός αιρετικού κατάδικου. Η γαληνεμένη έκφραση του μάρτυρα, τον γέμισε με θαυμασμό. Μέσα στα βασανιστήρια του τρομερού εκείνου θανάτου και κάτω από τον τρομακτικότερο ακόμη αφορισμό της εκκλησίας, διατηρούσε μια τέτοια πίστη και ένα τέτοιο θάρρος που ο νεαρός φοιτητής σύγκρινε θλιβερά με τη δική του σύγχυση, παρόλο που αυτός ζούσε υπακούοντας κατά πάντα στην εκκλησία. Ήξερε ότι οι αιρετικοί στήριζαν την πίστη τους στη Γραφή. Αποφάσισε λοιπόν να τη μελετήσει για να ανακαλύψει, αν ήταν δυνατό το μυστικό της χαράς τους.

Στη Βίβλο ο Καλβίνος βρήκε το Χριστό. "Ώ, Πατέρα μου," αναφώνησε, "η θυσία Του κατέναυσε την οργή Σου. Το αίμα Του έπλυνε την

ακαθαρσία μου. Ο σταυρός Του σήκωσε την κατάρα μου. Ο θάνατός Του με εξιλέωσε. Πολλά ανόητα και άχρηστα πράγματα σοφισθήκαμε για τον εαυτό μας. Σύ όμως παρουσίασες σαν δάδα το λόγο Σου μπροστά μου και έγγιξες την καρδιά μου ώστε να αποστραφώ κάθε άλλη αξία εκτός από την αξία του Ιησού." (Martyn, Τόμ. 3, κεφ. 13.)

Ο Καλβίνος είχε σπουδάσει στον ιερατικό κλάδο. Όταν δεν ήταν παρά δώδεκα μόνο ετών, είχε διοριστεί εφημέριος μιας μικρής εκκλησίας και σύμφωνα με τους εκκλησιαστικούς κανόνες, το κεφάλι του είχε ξυριστεί από τον επίσκοπο. Δεν είχε ακόμη επίσημα καθιερωθεί, ούτε εκτελούσε τα καθήκοντα του ιερέα, αλλά θεωρείτο μέλος του ιερατείου, διατηρώντας τον τίτλο του και παίρνοντας το μισθό του που είχε ρυθμιστεί μ' αυτή την προοπτική.

Αναγνωρίζοντας τώρα ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να γίνει ιερέας, στράφηκε για ένα διάστημα στα νομικά, αλλά τελικά εγκατέλειψε τον τομέα αυτόν για να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στο ευαγγέλιο. Δίσταζε όμως να γίνει δημόσιος κήρυκας του ευαγγελίου. Εκτός από τη φυσική συστολή του, τον πίεζε ακόμη το βάρος της ευθύνης του λειτουργήματος και επιθυμούσε να προκαταρτιστεί καλύτερα, εμβαθύνοντας περισσότερο στη μελέτη. Αλλ' οι επίμονες παρακινήσεις των φίλων του κέρδισαν στο τέλος τη συγκατάνευσή του. "Είναι θαυμάσιο," έλεγε, "για κάποιον που προέρχεται από τόσο ταπεινή καταγωγή να μπορεί να φθάσει σ' ένα τέτοιο υψηλό αξίωμα." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 9.)

Ήσυχα ο Καλβίνος άρχισε το έργο του και τα λόγια του έμοιαζαν με τη δροσιά που πέφτει και φρεσκάρει τη γη. Είχε εγκαταλείπει το Παρίσι και είχε εγκατασταθεί σε μια επαρχιακή πόλη που τελούσε κάτω από την προστασία της πριγκήπισσας Μαργαρίτας της Ναβάρρας. Φίλη του ευαγγελίου, η πριγκήπισσα πρόσφερε την προστασία της σ' όσους το ασπάζονταν. Ο Καλβίνος ήταν ακόμη πολύ νέος με απαλούς, απροσποίητους τρόπους. Άρχισε να εργάζεται πηγαίνοντας από σπίτι σε σπίτι όπου, περιστοιχισμένος από τα μέλη της οικογενείας, τους διάβαζε τη Γραφή και τους παρουσίαζε τις ψυχοσωτήριες αλήθειες. Όσοι άκουγαν το μήνυμα, μετέδιδαν τις αγαθές αγγελίες και σε άλλους, ώστε σε λίγο ο ευαγγελιστής ξεπέρασε τα όρια της πόλης και επεκτάθηκε στα περίχωρα. Παντού όπου πήγαινε έβρισκε τις πόρτες ανοιχτές, τόσο στα αρχοντόσπιτα όσο και στα φτωχοκάλυβα και προχωρούσε θέτοντας τις βάσεις των εκκλησιών που έμελλαν να σμιλεύσουν ατρόμητους μάρτυρες της αλήθειας.

Λίγους μήνες αργότερα επέστρεφε στο Παρίσι όπου ένας πρωτοφανής σάλος κυριαρχούσε στους κύκλους των λογίων και

εγγραμμάτων. Η μελέτη των αρχαίων γλωσσών είχε οδηγήσει τους ανθρώπους στην Αγία Γραφή. Πολλοί, των οποίων η καρδιά δεν είχε αγγιχτεί από τη μεταπλαστική ιδιότητά της, ήταν πρόθυμοι να εμπλακούν σε ζωηρές διαλογικές συζητήσεις, ακόμη και διαπληκτισμούς με τους πρόμαχους της Ρωμαιοκαθολικής θρησκείας. Ο Καλβίνος όμως, αν και έμπειρος αγωνιστής στο στίβο της θεολογικής διαμάχης, είχε μια σπουδαιότερη αποστολή να εκπληρώσει απ' ότι οι θορυβώδεις εκείνοι εκπαιδευτικοί. Τα πνεύματα των ανθρώπων είχαν εξαφθεί και τώρα ήταν καιρός κατάλληλος να τους παρουσιάσει την αλήθεια. Ενώ στις πανεπιστημιακές αίθουσες αντηχούσαν οι διαξιφισμοί των θεολογικών διενέξεων, ο Καλβίνος πήγαινε από σπίτι σε σπίτι, ερμηνεύοντας τη Βίβλο στους ανθρώπους και μιλώντας μόνο για το Χριστό, "και τούτον εσταυρωμένον."

Η Θεία Πρόνοια καλούσε γι' άλλη μια φορά το Παρίσι να δεχθεί το ευαγγέλιο. Οι εκκλήσεις του Λεφέβρ και του Φαρέλ είχαν απορριφθεί. Αλλά η αγγελία έμελλε να αντηχήσει και πάλι ανάμεσα σε όλα τα κοινωνικά στρώματα της κολοσσιαίας γαλλικής πρωτεύουσας. Κάτω από την πίεση των πολιτικών ζυμώσεων, ο βασιλιάς δεν είχε ακόμη επίσημα ταχθεί με το μέρος της Ρώμης και εναντίον της Μεταρρύθμισης. Τρέφοντας πάντα την ελπίδα ότι η Διαμαρτύρηση θα θριάμβευε μια μέρα στη Γαλλία, η Μαργαρίτα επιθυμούσε να γνωστοποιηθεί η μεταρρυθμισμένη θρησκεία στο Παρίσι. Ενώ ο βασιλιάς απουσίαζε, η πριγκήπισσα διέταξε ένα διαμαρτυρόμενο ιεροκήρυκα να κηρύξει στις εκκλησίες της πρωτεύουσας. Όταν αυτό απαγορεύτηκε από τους παπικούς, η πριγκήπισσα άνοιξε διάπλατα τις πόρτες του παλατιού. Ένα διαμέρισμα είχε μετατραπεί σε παρεκκλήσι και η είδηση είχε κοινοποιηθεί ότι κάθε μέρα σε μια ορισμένη ώρα θα γίνονταν ιδιαίτερο κήρυγμα του ευαγγελίου και ο λαός προσκαλείτο να παρεβρεθεί άσχετα σε ποια τάξη και σειρά ανήκε. Πλήθη συνέρρεαν στα κηρύγματα αυτά. Όχι μόνο μέσα στην εκκλησία, αλλά και στους προθαλάμους συνωστίζονταν ο κόσμος. Μέλη της αριστοκρατίας, πολιτικοί, νομικοί, εμπορευόμενοι και βιοτέχνες, κατά χιλιάδες συγκεντρώνονταν εκεί καθημερινά. Ο βασιλιάς όχι μόνο δεν απαγόρευσε τις συγκεντρώσεις, αλλά έδωσε διαταγή να ανοιχτούν επίσης δύο Παρισινές εκκλησίες. Ποτέ μέχρι τότε η πόλη δεν είχε συγκινηθεί σ' αυτό το σημείο από το λόγο του Θεού. Το πνεύμα της ζωής κατεβαίνοντας από τον ουρανό φαίνονταν να προδιαθέτει τις καρδιές των ανθρώπων. Η εγκράτεια, η αγνότητα, η τάξη και η φιλοπονία διαδέχονταν το μεθύσι, την ακολασία, την ακαταστασία και την οκνηρία.

Αλλά και η ιεραρχία δεν έμεινε άπραγη. Επειδή ο βασιλιάς αρνείτο ακόμη να απαγορεύσει τα κηρύγματα, αυτοί στράφηκαν τότε στο λαό. Δεν φείσθηκαν κανένα μέσο προκειμένου να διεγείρουν το φόβο, την προκατάληψη και το φανατισμό του άμαθου και θρησκόληπτου όχλου. Δηλώνοντας τυφλή υπακοή στους ψευτοδιδασκάλους του, το Παρίσι, όπως άλλοτε και η Ιερουσαλήμ "δεν εγνώρισε τον καιρόν της επισκέψεώς του, ούτε τα πρός ειρήνην του γενόμενα." Για δύο ολόκληρα χρόνια ο λόγος του Θεού κηρύττονταν στην πρωτεύουσα. Αλλ' αν και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που δέχθηκαν το ευαγγέλιο, η μεγάλη πλειοψηφία όμως το απέρριψε. Ο Φραγκίσκος Α΄ είχε τηρήσει στάση φαινομενικής διαλλακτικότητας, ορμώμενος μόνο από πολιτικά ελατήρια. Τώρα οι παπιστές κατόρθωσαν να ανακτήσουν την υπεροχή. Οι εκκλησίες ξανάκλεισαν και οι μαρτυρικοί βωμοί ξαναστήθηκαν.

Ο Καλβίνος βρίσκονταν ακόμη στο Παρίσι όπου εξακολουθούσε να καταρτίζεται για το μελλοντικό του έργο καταγινόμενος με τη μελέτη, την περισυλλογή και την προσευχή, εξακολουθώντας να μεταδίδει το φως. Δεν άργησε όμως να ενοχοποιηθεί και οι αρχές αποφάσισαν να τον στείλουν στη φωτιά. Θεωρώντας τον εαυτό του ασφαλή μέσα στην απομόνωσή του, δεν σκέπτονταν καθόλου τον κίνδυνο, όταν μερικοί φίλοι του τρέχοντας έφθασαν στο δωμάτιό του με την είδηση ότι οι αστυνομικοί έρχονταν να τον συλλάβουν. Την ίδια στιγμή δυνατά κτυπήματα ακούσθηκαν στην εξώπορτα. Δεν είχαν λεπτό για χάσιμο. Μερικοί φίλοι καθυστερούσαν τους αστυνομικούς στην πόρτα, ενώ άλλοι βοηθούσαν το Μεταρρυθμιστή να κατεβεί από το παράθυρο. Κατευθύνθηκε γρήγορα πρός τα πρωτευουσιανά προάστεια, όπου κατέφυγε στην καλύβα ενός αγρότη, οπαδού της Διαμαρτύρησης. Εκεί μεταμφιέσθηκε φορώντας τα ρούχα του αγρότη φίλου του, και παίρνοντας ένα τσαπί στον ώμο, συνέχισε την πορεία του. Ταξιδεύοντας πρός το νότο, βρήκε και πάλι άσυλο στις κτήσεις της Μαργαρίτας. (Βλέπε D' Aubigné, ίδιο έργο, Τόμ. 2, κεφ. 30.)

Εκεί πέρασε μερικούς μήνες απολαμβάνοντας την προστασία ισχυρών φίλων του και περνώντας τον καιρό του όπως πρώτα με τη μελέτη. Η καρδιά του όμως κατέχονταν από την επιθυμία να γνωστοποιήσει το ευαγγέλιο στην υπόλοιπη Γαλλία και δεν μπορούσε να μείνει για πολύ αδρανής. Μόλις κόπασε κάπως η θύελλα, ζήτησε καινούργιο πεδίο δράσης στην πόλη του Πουατιέ, έδρα Πανεπιστημιακή, όπου η νέα διδαχή είχε ήδη γίνει ευνοϊκά αποδεκτή. Άνθρωποι κάθε κοινωνικής τάξης άκουγαν με χαρά το ευαγγέλιο. Δεν έκανε δημόσια κηρύγματα, αλλά πότε στην κατοικία του

ειρηνοδίκη, πότε στο δικό του σπίτι και πότε στο δημόσιο πάρκο, ο Καλβίνος εξέθετε τα λόγια της αιώνιας ζωής σ' όλους όσους είχαν διάθεση να τα ακούσουν. Ύστερα από ένα διάστημα, βλέποντας ότι το ακροατήριο πύκνωνε, έκρινε ασφαλέστερο να συναθροίζονται έξω από την πόλη. Μια σπηλιά κοντά σ' ένα βαθύ, κατακόρυφο γκρεμό, όπου δένδρα και προεξέχοντα βράχια την προστάτευαν ακόμη καλύτερα, αποφασίστηκε να χρησιμεύσει σαν τόπος συναθροίσεων. Οι άνθρωποι κατέφθαναν σε μικρές ομάδες, βγαίνοντας από την πόλη από διαφορετικούς δρόμους. Σ' αυτό το απομονωμένο μέρος γίνονταν η ανάγνωση και η ερμηνεία της Γραφής. Σ' αυτό το μέρος οι Διαμαρτυρόμενοι της Γαλλίας γιόρτασαν για πρώτη φορά την τελετή της Θείας Κοινωνίας. Και απ' αυτή τη μικρή εκκλησία βγήκαν να κηρύξουν αρκετοί πιστοί ευαγγελιστές.

Άλλη μια φορά ο Καλβίνος επέστρεψε στο Παρίσι. Δεν μπορούσε ούτε καν να φανταστεί ότι η Γαλλία σαν έθνος θα απέρριπτε τη Μεταρρύθμιση. Βρήκε όμως όλες σχεδόν τις πόρτες για εργασία κλειστές. Να κηρύξει το ευαγγέλιο ήταν το ίδιο σα να πήγαινε κατευθείαν να καεί ζωντανός και τελικά αποφάσισε να φύγει στη Γερμανία. Μόλις βγήκε από τα γαλλικά σύνορα, ξέσπασε μια τέτοια σφοδρή επίθεση κατά των Διαμαρτυρομένων που, αν είχε μείνει εκεί, ασφαλώς θα είχε συμπεριληφθεί στη γενική καταστροφή.

Η αφορμή δόθηκε όταν οι Γάλλοι Μεταρρυθμιστές, ανυπομονώντας να δουν τη χώρα τους να συμβαδίζει με τη Γερμανία και την Ελβετία, αποφάσισαν να καταφέρουν ένα σθεναρό πλήγμα κατά των Ρωμαϊκών προκαταλήψεων που να ξυπνήσει ολόκληρο το έθνος. Ανήρτησαν τότε πινακίδες με συνθήματα κατά της λειτουργίας απ' άκρη σ' άκρη της Γαλλίας. Αντί να βοηθήσει τη Μεταρρύθμιση, η κακόγουστη αυτή εκδήλωση θρησκευτικού ζήλου προξένησε την καταστροφή όχι μόνο των προπαγανδιστών της αλλά και των φίλων της μεταρρυθμισμένης θρησκείας σ' ολόκληρη τη χώρα. Πρόσφερε στους Ρωμαιοκαθολικούς εκείνο ακριβώς που επιθυμούσαν από πολύ καιρό: μια αφορμή για να απαιτήσουν την ολοσχερή εξόντωση των αιρετικών σαν επικινδύνων ταραξιών ως πρός τη σταθερότητα του θρόνου και την ειρήνη του έθνους.

Ένα αόρατο χέρι—χέρι αδιάκριτου φίλου ή πανούργου εχθρού, το μυστήριο δεν εξιχνιάσθηκε ποτέ—κρέμασε μια από τις πινακίδες αυτές έξω από την πόρτα των ιδιαίτερων διαμερισμάτων του βασιλιά. Ο μονάρχης τρομοκρατήθηκε. Παμπάλαιες προλήψεις που τις είχαν σεβαστεί ολόκληρες γενεές καυτηριάζονταν στο χαρτί αυτό από ένα αδυσώπητο χέρι. Και η πρωτοφανής θρασύτητα να φέρουν τις καταπληκτικές εκείνες εκφράσεις μέχρι τη βασιλική

παρουσία, προκάλεσε την οργή του βασιλιά. Μέσα στη σαστιμάρα του, ο Φραγκίσκος στέκονταν τρέμοντας σύγκορμος για μερικά λεπτά χωρίς να προφέρει λέξη. Κατόπιν άφησε να ξεσπάσει ο θυμός του με τα τρομερά αυτά λόγια: "Να συλληφθούν χωρίς καμιά απολύτως διάκριση όλοι οι ύποπτοι της Λουθαίρεσης. Θα τους εξοντώσω όλους δια μιας." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 4, κεφ. 10.) Ο κύβος είχε ριχθεί. Ο βασιλιάς τάσσονταν τώρα ανεπιφύλακτα με το μέρος της Ρώμης.

Άμεσα μέτρα λήφθηκαν για τη σύλληψη όλων των Λουθηρανών στο Παρίσι. Ένας φτωχός βιοτέχνης, οπαδός της μεταρρυθμισμένης θρησκείας, που συνήθιζε να ειδοποιεί τους πιστούς για τις μυστικές συγκεντρώσεις τους, συνελήφθηκε. Με την απειλή ότι θα τον παρέδιδαν αμέσως στις φλόγες, τον διέταξαν να οδηγήσει τον παπικό απεσταλμένο σε κάθε προτεσταντικό σπίτι της πρωτεύουσας. Στην αρχή η απαίσια αυτή πρόταση τον έκαμε να τρέμει από αποτροπιασμό. Τελικά όμως ο φόβος της φωτιάς υπερίσχυσε και συγκατατέθηκε να γίνει ο προδότης των αδελφών του. Προηγούμενος από τον ξεναγό, περιστοιχισμένος από ένα πλήθος κληρικών, νεωκόρων, καλογέρων και στρατιωτικών, ο αστυνομικός της ανακτορικής φρουράς Μορέν, βάδιζε στους δρόμους της πόλης σιωπηλά και με βήμα αργό πλάι στον προδότη. Φαινομενικά η λιτανεία είχε οργανωθεί σαν μια εκδήλωση τιμής, υπέρ του "ιερού μυστηρίου," μια πράξη εξευμενισμού για την προσβολή κατά της θείας λειτουργίας από μέρους των αποδοκιμαστών. Κάτω όμως από τη φαντασμαγορική αυτή παρέλαση κρύβονταν ένας θανάσιμος σκοπός. Κάθε φορά που έφθαναν μπροστά στο σπίτι ενός Λουθηρανού, ο προδότης δίχως να προφέρει λέξη έκανε ένα ορισμένο σύνθημα. Η λιτανεία σταματούσε, το σπίτι παραβιάζονταν, η οικογένεια συλλαμβάνονταν και αλυσοδένονταν και η μακάβρια πομπή προχωρούσε σε αναζήτηση νέων θυμάτων. "Δεν εξαίρεσαν κανένα σπίτι, ούτε μικρό ούτε μεγάλο· ούτε ακόμη αυτές τις σχολές του Πανεπιστημίου του Παρισιού ... ο Μορέν έκανε όλη την πόλη να τρέμει ... Βασίλευε η τρομοκρατία." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 4, κεφ. 10.)

Τα θύματα θανατώνονταν με αφάνταστη αγριότητα. Η διαταγή είχε δοθεί να χαμηλώνουν επίτηδες τη φωτιά για να παρατείνουν την αγωνία του θανάτου. Αλλά εκείνοι πέθαιναν σαν νικητές. Η καρτερικότητά τους ήταν ακλόνητη· η γαλήνη τους ατάραχη. Οι βασανιστές τους, ανήμποροι να λυγίσουν την ακατάβλητη σταθερότητά τους, ένοιωθαν ηττημένοι. "Τα ικριώματα είχαν στηθεί σε όλες τις συνοικίες του Παρισιού και τα θύματα καίγονταν για πολλές μέρες συνέχεια. Ο σκοπός ήταν να μεγαλοποιήσουν την τρομοκρατία της

αίρεσης με το να επεκτείνουν τις εκτελέσεις. Στο τέλος όμως μάλλον το ευαγγέλιο βγήκε κερδισμένο. Ολόκληρο το Παρίσι μπόρεσε να διαπιστώσει τι είδους ανθρώπους δημιουργούσαν οι καινούργιες διδαχές. Κανένας άμβωνας δεν μπορούσε να μιλήσει πιο εύγλωττα από το σωρό της μαρτυρικής φωτιάς. Η γαλήνη και η χαρά που αντανακλούσε στα πρόσωπα των ανθρώπων αυτών καθώς πήγαιναν στον τόπο της εκτέλεσης, ο απαράμιλλος ηρωϊσμός τους όταν τους έζωναν από παντού οι φλόγες, η γενναιόψυχη ανεξικακία τους έναντι των δημίων τους, είχαν μεταβάλει, όχι σε λίγες περιπτώσεις, το θυμό σε οίκτο και το μίσος σε αγάπη και συνηγορούσαν με ακαταμάχητη ευγλωττία υπέρ του ευαγγελίου." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 20.)

Προκειμένου να διατηρήσουν την αγριότητα του λαϊκού παροξυσμού στο αποκορύφωμά της, οι κληρικοί διέδιδαν τις φρικτότερες συκοφαντίες εναντίον των Διαμαρτυρομένων. Τους ενοχοποιούσαν ότι σκευωρούσαν να σφάξουν τους Καθολικούς, να ανατρέψουν την κυβέρνηση και να δολοφονήσουν το βασιλιά. Δεν υπήρχε ούτε η παραμικρή απόδειξη για την ευστάθεια των κατηγοριών αυτών. Και όμως οι μακάβριες εκείνες προφητείες επρόκειτο να εκπληρωθούν. Αλλά κάτω από εντελώς διαφορετικές συνθήκες και για εντελώς διαφορετικούς λόγους. Οι ωμότητες που διαπράχθηκαν από τους Καθολικούς κατά των αθώων Προτεσταντών κατέληξαν σε μια τέτοια δίκαια ανταπόδοση που, ύστερα από μερικούς αιώνες, προκάλεσαν ακριβώς τον ίδιο όλεθρο τον οποίο αυτοί είχαν προφητεύσει σχετικά με το βασιλιά, με το κράτος του και με τους υπηκόους του. Με τη διαφορά ότι τον όλεθρο τον προκάλεσαν οι άθεοι και οι ίδιοι οι παπιστές. Όλες αυτές οι τριπλές συμφορές που θα νέμονταν η Γαλλία τριακόσια χρόνια αργότερα, δεν θα οφείλονταν στην εγκαθίδρυση, αλλά στην εκρίζωση του Προτεσταντισμού.

Δυσπιστία, καχυποψία και τρομοκρατία βασίλευαν τώρα σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Μέσα στη γενική σύγχυση δεν πέρασε απαρατήρητο το γεγονός ότι οι Λουθηρανές διδαχές είχαν επιδράσει βαθιά στη σκέψη των ανθρώπων εκείνων που γνωρίζονταν για την ανωτερότητα της μόρφωσης, για την κοινωνική συμβολή και για το έξοχο του χαρακτήρα. Ξαφνικά οι διακριτικές και εμπιστευτικές θέσεις βρέθηκαν χηρεύουσες. Τεχνίτες, τυπογράφοι, λόγιοι, καθηγητές πανεπιστημίων, συγγραφείς, ακόμη και μέλη της βασιλικής αυλής, είχαν εξαφανιστεί. Εκατοντάδες άνθρωποι εγκατέλειψαν τότε το Παρίσι, αυτοεξοριζόμενοι από την πατρίδα τους και σε πολλές περιπτώσεις φανερώνοντας για πρώτη φορά με τη σχάση τους ότι ήταν υπέρ της μεταρρυθμισμένης πίστης. Έκπληκτοι οι παπιστές έβλεπαν ολόγυρά τους τα πλήθη των αιρετικών που δεν είχαν

υποπτευτεί και που όλο αυτό τον καιρό κυκλοφορούσαν ελεύθεροι ανάμεσά τους. Η οργή τους ξέσπασε πάνω σε πλήθη από ταπεινότερα θύματα που έπεσαν στα χέρια τους. Οι φυλακές πλημμύρισαν, και αυτή η ατμόσφαιρα φαίνονταν να σκοτεινιάζει από τους καπνούς της φωτιάς που καταβρόχθιζε παντού τους ομολογητές του ευαγγελίου.

Ο Φραγκίσκος Α΄ είχε επευφημηθεί σαν ηγέτης του μεγάλου κινήματος για την ανακαίνιση της μάθησης που παρουσιάστηκε στην αρχή του δεκάτου έκτου αιώνα. Αρέσκονταν να συγκεντρώνει στην αυλή του ανθρώπους των γραμμάτων απ' όλες τις χώρες του κόσμου. Σ' αυτή ακριβώς την αγάπη του για τη μάθηση και την περιφρόνησή του για την άγνοια και την προκατάληψη των μοναχών οφείλονταν, τουλάχιστο μέχρι ενός σημείου, ο βαθμός της διαλλακτικότητας που έδειξε στο μεταρρυθμιστικό κίνημα. Παρασυρόμενος όμως από το μεγάλο ζήλο του να ξεριζώσει την αίρεση, ο προστάτης αυτός των γραμμάτων, εξέδωσε ένα διάταγμα που απαγόρευε την τυπογραφία γενικά σ' ολόκληρη τη Γαλλία! Ο Φραγκίσκος Α΄ είναι ένα από τα πολλά παραδείγματα της ιστορίας που αποδεικνύουν ότι η εξεζητημένη διανοητική καλλιέργεια δεν αποτελεί εγγύηση κατά της θρησκευτικής αδιαλλαξίας και του διωγμού.

Η Γαλλία έπαιρνε οριστική στάση κατά του τελειωτικού ξεκληρίσματος του Προτεσταντισμού με μια επίσημη δημόσια τελετή. Ο κλήρος αξίωσε όπως η μεγάλη προσβολή κατά του ουρανού που εκδηλώθηκε με την κατάκριση της θείας λειτουργίας εξευμενιστεί με αίμα, και όπως ο βασιλιάς, για το καλό του λαού, επικυρώσει δημόσια του το αποτρόπαιο εκείνο έργο.

Η 21 Ιανουαρίου 1535 είχε οριστεί ως ημερομηνία για τη μακάβρια τελετή. Ο φόβος της δεισιδαιμονίας και το αδιάλλακτο μίσος ολόκληρου του έθνους είχαν εξαφθεί. Το Παρίσι έβριθε από τα πλήθη που συγκεντρωμένα από τις γύρω επαρχίες, πλημμύριζαν τους δρόμους του. Η μέρα θα άρχιζε με μια τεράστια και επιβλητική λιτανεία. "Τα σπίτια κατά μήκος του δρόμου απ' όπου θα περνούσε η πομπή είχαν στολιστεί με μαύρα παραπετάσματα σε ένδειξη πένθους. Βωμοί είχαν στηθεί στα ενδιάμεσα." Μπροστά σε κάθε πόρτα έκαιγε ένας δαυλός πρός τιμή του "ιερού μυστηρίου." Πρίν ακόμη ξημερώσει, η πομπή είχε σχηματιστεί μπροστά στα βασιλικά ανάκτορα. "Προηγούνταν τα λάβαρα και οι σταυροί των διαφόρων ενοριών. Ακολουθούσαν οι πολίτες βαδίζοντας δύο-δύο και κρατώντας δαυλιά." Έπονταν οι μοναχοί των τεσσάρων ταγμάτων, το καθένα τους με την ιδιόρρυθμη αντιπροσωπευτική του αμφίεση. Κατόπιν έρχονταν η απέραντη συλλογή των ιερών λειψάνων. Πίσω

απ' αυτά βάδιζαν οι προσωπικότητες της ιεραρχίας με τα πορφυρά και βύσσινα, χρυσοποίκιλτα άμφιά τους, μια μεγαλόπρεπη, φαντασμαγορική παράταξη.

"Έπειτα κάτω από ένα υπέροχο κουβούκλιο φερόμενο στους ώμους τεσσάρων πριγκήπων, έρχονταν τα όστια που κρατούσε ο αρχιεπίσκοπος του Παρισιού ... Μετά τα όστια βάδιζε ο βασιλιάς ... Την ημέρα εκείνη, ο Φραγκίσκος Α΄ δεν φορούσε ούτε το στέμμα, ούτε τη βασιλική χλαμύδα." Με το "κεφάλι ακάλυπτο, τα μάτια κατά γης, κρατώντας στο χέρι του ένα αναμμένο λιανοκέρι," ο βασιλιάς της Γαλλίας παρουσιάζονταν "σαν αντιπροσωπευτικός τύπος του μετανοούντος αμαρτωλού." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 13, κεφ. 21.) Μπροστά σε κάθε βωμό έσκυβε και προσκυνούσε ταπεινωμένος, όχι για τα δικά του αμαρτήματα που μόλυναν την ψυχή του, ούτε για το αθώο αίμα που κηλίδωνε τα χέρια του, αλλά για το θανάσιμο αμάρτημα των υπηκόων του που τόλμησαν να κατακρίνουν τη λειτουργία. Τον ακολουθούσε η βασίλισσα και οι αντιπρόσωποι του κράτους βαδίζοντας και αυτοί δύο-δύο, βαστάζοντας καθένας τους από ένα αναμμένο δαυλί.

Μέρος του ημερησίου προγράμματος αποτελούσε ο λόγος που ο μονάρχης απηύθυνε προσωπικά στους επισήμους του κράτους μέσα στη μεγάλη αίθουσα του αρχιεπισκοπικού μεγάρου. Με θλιμμένο παρουσιαστικό εμφανίσθηκε μπροστά τους και με συγκινητικές εκφράσεις θρήνησε για το "έγκλημα, τη βλασφημία, την ημέρα της θλίψης και του αίσχους," που είχε βρει το έθνος. Και καλούσε όλους τους νομοταγείς υπηκόους να βοηθήσουν στην εκρίζωση της καταραμένης αίρεσης που απειλούσε να καταστρέφει τη Γαλλία. Και συνέχισε. "Όπως είναι γεγονός, κύριοι, ότι είμαι βασιλιάς σας, άλλο τόσο αληθεύει ότι αν ήξερα πως ένα μέλος του σώματός μου είχε προσβληθεί απ' αυτή την αποκρουστική σαπίλα, θα σας ζητούσα να το ακρωτηριάσετε ... Και άν ακόμη έβλεπα ότι ένα από τα παιδιά μου είχε μολυνθεί απ' αυτήν, δεν θα έκανα εξαίρεση ... Θα το παρέδινα με τα ίδια μου τα χέρια και θα το θυσίαζα στο Θεό." Η φωνή του πνίγονταν από λυγμούς. Ολόκληρη η σύναξη ξέσπασε σε κλάματα και όλοι φώναξαν με μια φωνή: "Θα ζήσομε και θα πεθάνομε για την Καθολική θρησκεία." (D' Aubigné, "History of the Reformation in Europe in the Time of Calvin," Τόμ. 4, κεφ. 12.)

Τρομερό κατάντησε το σκότος για το έθνος που είχε απορρίψει το φως της αλήθειας. Η "χάρις ήτις εργάζεται σωτηρίαν" είχε φανερωθεί. Αφού όμως διαπίστωσε τη δύναμή της και την αγιοσύνη της, αφού παρακολούθησε τις χιλιάδες των παιδιών της να έλκονται από τη θεϊκή της ομορφιά, αφού είδε πόλεις και χωριά να

διαφωτίζονται από την ανταύγειά της, η Γαλλία έστρεψε τα νώτα και προτίμησε το σκότος μάλλον παρά το φως. Αποκρούοντας το ουρανόπεμπτο δώρο που τους είχε προσφερθεί, έκαναν το καλό κακό και το κακό καλό, ώσπου έπεσαν θύματα της εθελοντικής τους αυταπάτης. Τώρα, και αν ακόμη πίστευαν ειλικρινά ότι ευαρεστούσαν το Θεό καταδιώκοντας το λαό Του, η ειλικρίνειά τους δεν τους καθιστούσε αθώους. Το φως που θα μπορούσε να τους προφυλάξει από την εξαπάτηση, να τους προφυλάξει από του να μολύνουν τις ψυχές τους με αθώο αίμα, το είχαν θεληματικά απορρίψει.

Ένας επίσημος όρκος για το ξερρίζωμα της αίρεσης δόθηκε μέσα στο μεγάλο καθεδρικό ναό όπου, τριακόσια περίπου χρόνια αργότερα, έμελλε να ενθρονισθεί η Θεά της Λογικής από μέρους ενός έθνους που είχε ξεχάσει το ζωντανό Θεό. Η πομπή ξανασχηματίσθηκε και οι αντιπρόσωποι του γαλλικού έθνους ξεκίνησαν για να αρχίσουν το έργο που είχαν ορκιστεί να εκτελέσουν. "Ικριώματα είχαν στηθεί σε μικρές αποστάσεις όπου ορισμένοι Διαμαρτυρόμενοι Χριστιανοί πρόκειτο να καούν ζωντανοί και είχε κανονιστεί να βάλουν φωτιά στα στιβιασμένα ξύλα τη στιγμή που θα πλησίαζε ο βασιλιάς και η λιτανεία θα στάθμευε για να παρακολουθήσει την εκτέλεση." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 21.) Οι λεπτομέρειες των βασανιστηρίων που υπέστησαν οι μάρτυρες εκείνοι χάρη του Χριστού είναι στο άκρο σπαραξικάρδιες ακόμη και να αναφερθούν. Αλλά τα θύματα έμεναν αλύγιστα. Όταν του ζήτησαν να μετανοήσει, ένα από τα θύματα αυτά απάντησε: "Πιστεύω μόνο σε ότι οι προφήτες και οι απόστολοι κήρυξαν ανέκαθεν και σε ότι όλη η σύναξη των αγίων πίστεψε. Η πίστη μου έχει τέτοια εμπιστοσύνη στο Θεό, που είναι ικανή να αντισταθεί σ' όλες τις δυνάμεις του άδη." (D' Aubigné, ίδιο μέρος, Τόμ. 4, κεφ. 12.)

Κάθε τόσο η πομπή σταματούσε μπροστά στους τόπους του μαρτυρίου. Όταν επέστρεψαν στο σημείο απ' όπου ξεκίνησαν, στην είσοδο των βασιλικών ανακτόρων, το πλήθος διαλύθηκε και ο βασιλιάς και οι ιεράρχες αποσύρθηκαν, ικανοποιημένοι από τα αποτελέσματα της ημέρας και συγχαίροντες ο ένας τον άλλον για το έργο που μόλις είχε αρχίσει και που θα συνεχίζονταν μέχρι την ολοσχερή εξολόθρευση της αίρεσης.

Το ευαγγέλιο της ειρήνης που η Γαλλία είχε απορρίψει, πραγματικά έμελλε να ξεριζωθεί και με τι τραγικά αποτελέσματα! Την 21 Ιανουαρίου του 1793, διακόσια πενήντα οκτώ χρόνια ακριβώς από την ημέρα που η Γαλλία αναλάμβανε το συστηματικό κατατρεγμό των Μεταρρυθμιστών, μία άλλη πομπή, εντελώς διαφορετική, διέσχιζε τους δρόμους του Παρισιού. "Και πάλι η κεντρική

φυσιογνωμία ήταν ο βασιλιάς. Πάλι κυριαρχούσε ο σάλος και η οχλοβοή. Πάλι υψώνονταν η κραυγή για περισσότερα θύματα. Πάλι είχαν στηθεί τα μαύρα ικριώματα. Και πάλι τα γεγονότα της ημέρας σφράγισαν οι φρικιαστικές εκτελέσεις. Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ αγωνιζόμενος σώμα πρός σώμα με τους δεσμοφύλακες και με τους δημίους του, σύρθηκε μέχρι την καταπακτή όπου χρειάστηκε να τον κρατήσουν με τη βία μέχρι που ο πέλεκυς έπεσε και το κομμένο κεφάλι του κατρακύλησε στη σκαλωσιά." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 21.) Ούτε και ήταν το μοναδικό θύμα ο βασιλιάς. Κοντά στο ίδιο εκείνο σημείο δύο χιλιάδες οκτακόσιοι άντρες και γυναίκες καρατομήθηκαν στη λαιμητόμο κατά τις αιματηρές ημέρες της Κυριαρχίας του Τρόμου.

Η Μεταρρύθμιση είχε παρουσιάσει στον κόσμο μια ανοικτή Γραφή, αποκαλύπτοντας τα διδάγματα του νόμου του Θεού και συστήνοντας την ευεργετική τους επίδραση στη συνείδηση του λαού. Η Άπειρη Αγάπη είχε γνωστοποιήσει στους ανθρώπους τις αρχές και τα θεσπίσματα του ουρανού. Ο Θεός είχε πει: "Φυλάττετε λοιπόν και κάμνετε αυτά· διότι αύτη είναι η σοφία σας, και η σύνεσίς σας, ενώπιον των εθνών τα οποία θέλουσιν ακούσει πάντα τα διατάγματα ταύτα, και θέλουσιν ειπεί. Ιδού λαός σοφός και συνετός είναι το μέγα τούτο έθνος." (Δευτ. 6:4.) Απορρίπτοντας το δώρο του ουρανού, η Γαλλία έσπειρε τους σπόρους της αναρχίας και του ολέθρου. Και τα αναπόφευκτα αποτελέσματα εκδηλώθηκαν με την Επανάσταση και με το Κράτος του Τρόμου.

Πολύ πριν από το διωγμό που προκάλεσαν οι ανηρτημένες πινακίδες, ο τολμηρός και ζηλωτής Φαρέλ είχε αναγκαστεί να εκπατριστεί από τη χώρα όπου είδε το φως. Κατέφυγε στην Ελβετία όπου, με τις προσπάθειες του, ενισχύοντας το έργο του Ζβίγγλιου, συνετέλεσε στο να κλείνει η πλάστιγγα πρός το μέρος της Μεταρρύθμισης. Σ' αυτή τη χώρα θα περνούσε τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Μολαταύτα, εξακολουθούσε να ασκεί σημαντική επίδραση πάνω στο μεταρρυθμιστικό έργο της Γαλλίας. Τα πρώτα χρόνια της εξορίας του, οι προσπάθειές του είχαν ιδιαίτερα στραφεί στη διάδοση του ευαγγελίου στη γενέτειρά του. Αφιέρωνε αρκετό καιρό κηρύττοντας στους συμπατριώτες του κοντά στα ελβετικά σύνορα, από όπου με άγρυπνο ενδιαφέρον παρακολουθούσε τον αγώνα, βοηθώντας με λόγια παροτρυντικά και ενθαρρυντικά. Με τη βοήθεια και άλλων εξόριστων, τα συγγράμματα των Γερμανών Μεταρρυθμιστών είχαν μεταφραστεί στη Γαλλική γλώσσα, και μαζί με τη γαλλική Αγία Γραφή, εκτυπώνονταν σε μεγάλες ποσότητες. Τα έργα αυτά προσφέρονταν κατόπιν σε χαμηλή τιμή στους βιβλιοπώλες που τα

πουλούσαν με επιτυχία στη Γαλλία. Και τα κέρδη των πωλήσεων τους επέτρεπαν να συνεχίζουν την εργασία τους.

Ο Φαρέλ εγκαινίασε το έργο του στην Ελβετία με το απλό επάγγελμα του δημοδιδασκάλου. Διορισμένος σε μια απομονωμένη ενορία, αφιερώθηκε στη διδασκαλία των παιδιών. Παράλληλα με τα κανονικά μαθήματα, παρουσίαζε προσεκτικά τις Βιβλικές αλήθειες, ελπίζοντας με τη βοήθεια των παιδιών να πλησιάσει τους γονείς. Ορισμένοι πίστεψαν, αλλά οι κληρικοί βάλθηκαν να εμποδίσουν το έργο του, ξεσηκώνοντας τους προληπτικούς ανθρώπους της υπαίθρου εναντίον του. "Δεν μπορεί να είναι αυτό το ευαγγέλιο του Χριστού," αποφαίνονταν οι ιερείς, "αφού το κήρυγμά του δεν φέρνει ειρήνη αλλά πόλεμο." (Wylie, Τόμ. 14, κεφ. 3.) Σαν τους πρώτους μαθητές, όταν τον έδιωχναν από τη μια πόλη κατέφευγε και αυτός σε άλλη. Από χωριό σε χωριό και από πόλη σε πόλη πήγαινε, πεζοπορώντας, αντιμετωπίζοντας πείνα, κρύο, κούραση και πάντοτε με κίνδυνο της ζωής του. Κήρυττε στις αγορές, στις εκκλησίες, κάποτε και από τους άμβωνες των μητροπολιτικών ναών. Μερικές φορές η εκκλησία ήταν άδεια από ακροατές. Άλλοτε το κήρυγμά του διακόπτονταν από φωνές και χλευασμούς. Κάποτε τον κατέβασαν με τη βία από τον άμβωνα. Και δεν ήταν μοναδική η φορά όταν κακοποιήθηκε από το συρφετό και εγκαταλήφθηκε στο χείλος του θανάτου. Αλλά εκείνος προχωρούσε διαρκώς. Αν και συχνά απωθημένος, επέστρεφε όμως με ακατάλυτη επιμονή στο ίδιο μέρος, ώσπου κατέληξε να δει πόλεις και κωμοπόλεις, πρότερα οχυρώματα της παπικής θρησκείας να ανοίγουν η μια μετά την άλλη τις πύλες τους στο ευαγγέλιο. Η μικρή ενορία όπου είχε πρωτοεργασθεί δεν άργησε να δεχθεί σε λίγο διάστημα τη μεταρρυθμισμένη θρησκεία, και πόλεις του Μορά και της Νεοκαστέλης αποκήρυξαν με τη σειρά τους τις Ρωμαιοκαθολικές μυσταγωγίες και αφήρεσαν τις ειδωλολατρικές εικόνες από τις εκκλησίες τους.

Από πολύ καιρό ο Φαρέλ επιθυμούσε να στήσει τη σημαία της Διαμαρτύρησης στη Γενεύη. Αν η πόλη αυτή τάσσονταν με το μέρος του ευαγγελίου, θα μπορούσε να γίνει το κέντρο της Μεταρρυθμιστικής κίνησης για τη Γαλλία, την Ελβετία και την Ιταλία. Μ' αυτή την προοπτική επεδόθηκε στο έργο, μέχρι που προσεχώρησαν σ' αυτό πολλές από τις γύρω κωμοπόλεις και χωριά. Τότε μπήκε στη Γενεύη με τη συνοδεία ενός μόνο συντρόφου. Αλλά δεν του έδωσαν την άδεια να κάνει περισσότερα από δύο κηρύγματα. Οι ιερείς, αφού μάταια προσπάθησαν να πετύχουν την καταδίκη του από τις πολιτικές αρχές, τον κάλεσαν να παρουσιαστεί σ' ένα εκκλησιαστικό δικαστήριο στο οποίο προσήλθαν με τα όπλα κρυμμένα κάτω από

τα ράσα αποφασισμένοι να τον θανατώσουν. Έξω από τη δικαστική αίθουσα, είχε μαζευτεί με ρόπαλα και με σπαθιά ένας αγριεμένος συρφετός που ήθελε να είναι σίγουρος για το θάνατό του σε περίπτωση που θα ξέφευγε από το δικαστήριο. Ο Φαρέλ όμως γλύτωσε χάρη στην παρουσία της αστυνομίας και των ενόπλων δυνάμεων. Νωρίς το επόμενο πρωί, τον οδήγησαν μαζί με το φίλο του απέναντι από τη λίμνη, σ' ένα μέρος ασφαλείας. Αυτό ήταν το τέλος της πρώτης προσπάθειας για τον ευαγγελισμό της Γενεύης.

Για τη δεύτερη απόπειρα είχε επιλεγεί ένα ταπεινότερο ακόμη όργανο—ένας νεαρός με τέτοιο ασήμαντο παρουσιαστικό που και αυτοί ακόμη οι θεωρούμενοι φίλοι της Μεταρρύθμισης του φέρονταν με σχετική ψυχρότητα. Τι μπορούσε ένας τέτοιος άνθρωπος να πετύχει εκεί όπου ένας Φαρέλ απέτυχε; Πώς μπορούσε ένα τέτοιο άτολμο και άπειρο άτομο να αντιμετωπίσει τη θύελλα μπροστά στην οποία ο ισχυρότερος και γενναιότερος απ' όλους βρέθηκε αναγκασμένος να υποχωρήσει; "Ουχί δια δυνάμεως, ουδέ δια ισχύος, αλλά δια του Πνεύματός Μου, λέγει Κύριος." (Ζαχ. 4:6.) "Τα μωρά του κόσμου εξέλεξεν ο Θεός, δια να καταισχύνει τους σοφούς." "Διότι το μωρόν του Θεού είναι σοφότερον των ανθρώπων· και το ασθενές του Θεού είναι ισχυρότερον των ανθρώπων." (Α΄ Κορ. 1:27,25.)

Ο νεαρός αυτός, Φρομάν, είχε επίσης αρχίσει το έργο του σαν δημοδιδάσκαλος. Τις αλήθειες που δίδασκε στο σχολείο στα παιδιά, τις επαναλάμβαναν κατόπιν αυτά στα σπίτια τους. Σε λίγο οι γονείς άρχισαν να έρχονται για να ακούσουν την ερμηνεία των Γραφών, μέχρι που η σχολική αίθουσα γέμισε από προσηλωμένους ακροατές. Φυλλάδια επίσης και αντίτυπα της καινής Διαθήκης μοιράζονταν δωρεάν και διαβάζονταν από πολλούς οι οποίοι δεν τολμούσαν να έρθουν για να ακούσουν τις καινούργιες διδαχές. Ύστερα από λίγο καιρό και αυτός ο εργάτης βρέθηκε αναγκασμένος να απομακρυνθεί. Αλλά οι αλήθειες που είχε διδάξει βρήκαν απήχηση στις καρδιές των ανθρώπων. Η Μεταρρύθμιση είχε φυτευτεί και εξακολουθούσε να δυναμώνει και να επεκτείνεται. Αργότερα οι ιεροκήρυκες επέστρεψαν και χάρη στις προσπάθειές τους, η Προτεσταντική λατρεία καθιερώθηκε τελικά στη Γενεύη.

Η πόλη είχε ήδη ταχθεί με το μέρος της Μεταρρύθμισης όταν ο Καλβίνος, ύστερα από πολλές περιπλανήσεις και αντιξοότητες, διάβαινε και πάλι τις πύλες της. Επιστρέφοντας από μια τελευταία επίσκεψη στην πατρίδα του, κατευθύνονταν στη Βασιλεία. Βρήκε όμως την κυρία αρτηρία κατειλημμένη από τα στρατεύματα του Καρόλου Ε΄, και έτσι αναγκάσθηκε να πάρει τον παρακαμπτήριο δρόμο που περνούσε από τη Γενεύη.

Ο Φαρέλ αναγνώρισε ότι η επίσκεψη αυτή ήταν δάκτυλος Θεού. Μπορεί η Γενεύη να είχε δεχθεί τη Μεταρρύθμιση, αλλά ένα μεγάλο έργο υπολείπονταν ακόμη να γίνει εκεί. Όταν οι άνθρωποι μεταπείθονται, προσέρχονται στο Θεό ατομικά, και όχι ομαδικά. Το έργο της αναγέννησης επιτελείται στην καρδιά και στη συνείδηση με την επίδραση του Αγίου Πνεύματος και όχι με τα συνοδικά θεσπίσματα. Αν και οι κάτοικοι της Γενεύης είχαν αποτινάξει το ζυγό της Ρώμης, δεν ήταν ακόμη έτοιμοι να απαλλαγούν από τα σαπρά στοιχεία που είχαν ευδοκιμήσει κάτω από την αιγίδα της. Η παγίωση των αγνών αρχών του ευαγγελίου σ' αυτή την πόλη και η προετοιμασία των κατοίκων της για να πληρώσουν επάξια τη θέση στην οποία τους έτασσε η Θεία Πρόνοια, δεν ήταν εύκολη δουλειά.

Ο Φαρέλ ήταν σίγουρος ότι είχε ανακαλύψει στον Καλβίνο το συνεργάτη που του χρειάζονταν για τη δουλειά αυτή. Με σθένος εκλιπαρούσε στο όνομα του Θεού το νεαρό ευαγγελιστή να μείνει να εργαστεί εκεί. Πανικόβλητος ο Καλβίνος οπισθοχωρούσε. Ανέκαθεν συνεσταλμένος και φιλειρηνικός τύπος, έτρεμε στη σκέψη ότι θα έρχονταν αντιμέτωπος με την τολμηρή, ανεξάρτητη, κάποτε και βίαιη ιδιοσυγκρασία των κατοίκων της Γενεύης. Η ευαίσθητη υγεία του, μαζί με τη μελέτη που του είχε γίνει δεύτερη φύση, τον έκαναν να προτιμήσει να αποσυρθεί. Κρίνοντας ότι με την πένα του θα μπορούσε να προσφέρει περισσότερα στο σκοπό της Μεταρρύθμισης, επιθυμούσε να βρει ένα ήσυχο μέρος όπου να επιδοθεί στη μελέτη, και απ' εκεί να οικοδομεί και να καθοδηγεί τις εκκλησίες με τη βοήθεια του τύπου. Αλλά η σοβαρή παραίνεση του Φαρέλ του ήρθε σαν πρόσκληση από το Θεό και δεν τόλμησε να την αγνοήσει. Του φαίνονταν, έλεγε, πώς "ο Θεός είχε απλώσει το χέρι Του από τον ουρανό, τον είχε αρπάξει και τον είχε αμετάκλητα καθηλώσει στο μέρος ακριβώς εκείνο που αυτός αδημονούσε να εγκαταλείψει." (D' Aubigné, ίδιο μέρος, Τόμ. 9, κεφ. 17.)

Την εποχή εκείνη σοβαροί κίνδυνοι απειλούσαν την θέση του Προτεσταντισμού. Τα παπικά αναθέματα είχαν εκσφενδονιστεί εναντίον της Γενεύης, και τα ισχυρά κράτη την απειλούσαν με καταστροφή. Πώς θα σήκωνε η μικρή εκείνη πόλη το ανάστημά της κατά της παντοδύναμης ιεραρχίας που τόσες φορές είχε αναγκάσει βασιλείς και αυτοκράτορες να γονατίσουν μπροστά της; Πώς θα μπορούσε να αντισταθεί στα στρατεύματα των ισχυρών κατακτητών του κόσμου;

Σ' ολόκληρο τον κόσμο της Χριστιανοσύνης οι Διαμαρτυρόμενοι απειλούνταν από αδυσώπητους εχθρούς. Αφού πέρασαν οι πρώτοι θρίαμβοι της Μεταρρύθμισης, η Ρώμη συγκέντρωσε νέες δυνάμεις

ελπίζοντας να ολοκληρώσει την εξάρθρωσή της. Τότε ακριβώς συστήθηκε το τάγμα των Ιησουϊτών, των πιο ισχυρών, απανθρώπων και ασυνειδήτων πρωταγωνιστών της παποσύνης. Αποκομμένοι από κάθε οικογενειακό δεσμό και ανθρώπινα ενδιαφέροντα, απονεκρωμένοι από κάθε φιλόστοργη φυσική κλήση, κατασιγάζοντας τη φωνή της λογικής και της συνείδησης, δεν ήθελαν να ξέρουν ούτε δεσμούς ούτε κανονισμούς άλλους εκτός του τάγματός τους, και ούτε καθήκον άλλο ήξεραν εκτός από την επέκταση της δύναμής του. Το ευαγγέλιο του Χριστού καθιστούσε τους οπαδούς του ικανούς να αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο, να υπομένουν τις δοκιμασίες, να αγνοούν το κρύο, την πείνα, την κόπωση, την ανέχεια, να υψώνουν το λάβαρο της αλήθειας μέσα από τη φυλακή, τη φωτιά και το ικρίωμα. Προκειμένου να καταπολεμήσει μια τέτοια δύναμη, ο Ιησουϊτισμός είχε εμπνεύσει στα όργανά του ένα βαθύ φανατισμό που τους βοηθούσε να υπομένουν παρόμοιες κακουχίες και να παρατάσσουν ενάντια στη δύναμη της αλήθειας την πανοπλία της απάτης. Κανένα έγκλημα δεν τους φαίνονταν τόσο τρομερό που να μη το εκτελέσουν· καμιά εξαπάτηση τόσο αχρεία που να μη τη διαπράξουν· καμιά προσποίηση τόσο δύσκολη που να μη την επιχειρήσουν. Ορκισμένοι να ζούν μέσα στην αιώνια φτώχεια και στην ταπείνωση, το μόνο που επεδίωκαν ήταν η εξασφάλιση δύναμης και πλούτου που να διατεθούν για την ανατροπή του Προτεσταντισμού και την παλινόστηση της παπικής υπεροχής.

Όταν παρουσιάζονταν σαν μέλη αντιπροσωπευτικά του τάγματός τους φορούσαν το μανδύα της αγιοσύνης, επισκεπτόμενοι νοσοκομεία και φυλακές, συνδράμοντας φτωχούς και αρρώστους, διατεινόμενοι ότι είχαν απαρνηθεί τον κόσμο και φέροντας το άγιο όνομα του Χριστού που πήγαινε παντού κάνοντας το καλό. Κάτω όμως απ' αυτό το άψογο εξωτερικό κρύβονταν συχνά οι πιο σκοτεινές και εγκληματικές προθέσεις. "Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα," ήταν η βασική αρχή του τάγματος. Σύμφωνα με τον κώδικα αυτόν, η ψευτιά, η κλοπή, η επιορκία και το έγκλημα όχι μόνο συγχωρούνταν, αλλά και συνιστώνταν φθάνει να εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα της εκκλησίας. Με διάφορα τεχνάσματα οι Ιησουίτες κατόρθωσαν να ανεβούν τις υψηλότερες βαθμίδες του κρατικού μηχανισμού και να καταλάβουν θέσεις βασιλικών συμβούλων, ρυθμίζοντας την πολιτική ζωή των εθνών. Γίνονταν υπηρέτες για να κατασκοπεύουν τους κυρίους τους. Ίδρυαν ανώτερα κολέγια για τους πριγκηπικούς και αριστοκρατικούς γόνους και άλλα διάφορα σχολεία για τους κοινούς αστούς, όπου τα παιδιά από Διαμαρτυρομένους γονείς υποχρεώνονταν να τηρούν τις λειτουργίες της Ρωμαιοκαθολικής

εκκλησίας. Όλη η εξωτερική μεγαλοπρέπεια και η επιδεικτικότητα της Καθολικής λατρείας επιστρατεύονταν για να σαστίζουν το νού και για να θαμπώνουν και να αιχμαλωτίζουν τη φαντασία. Έτσι η ελευθερία που είχε αποκτηθεί με τον ιδρώτα και το αίμα των πατέρων, προδίδονταν από τους γιούς. Οι Ιησουΐτες σύντομα σκορπίστηκαν σ' ολόκληρη την Ευρώπη και οπουδήποτε πήγαιναν ευθύς αμέσως αναζούσε ο παπισμός.

Για να αποκτήσουν μεγαλύτερη ακόμη δύναμη, ένα παπικό διάταγμα ψηφίστηκε το οποίο επανέφερε σε ισχύ την Ιερή Εξέταση. Παρά τη γενική αποστροφή του κόσμου, και σ' αυτές ακόμη τις Καθολικές χώρες, το φοβερό αυτό δικαστήριο άρχισε να ξαναλειτουργεί με Ρωμαιοκαθολικούς δικαστές και τέτοιες φρικαλεότητες διαπράττονταν στις υπόγειες φυλακές του, που είναι αδύνατο να δουν το φως της δημοσιότητας. Σε πολλές χώρες αμέτρητες χιλιάδες ανθρώπων, το άνθος της κοινωνίας, οι αγνότεροι, ευγενέστεροι, φιλομαθέστεροι και ευφυέστεροι πολίτες, αφοσιωμένοι ευλαβείς ποιμένες, φιλόπονοι ευπατρίδες, σοφότατοι λόγιοι, προικισμένοι καλλιτέχνες, έμπειροι βιοτέχνες, θανατώθηκαν ή αναγκάσθηκαν να εκπατριστούν σε ξένες χώρες.

Αυτά τα μέσα μετέρχονταν η Ρώμη για να σβήσει το φως της Μεταρρύθμισης, να αποσπάσει τη Γραφή από τα χέρια των ανθρώπων και να επαναφέρει την άγνοια και τη δεισιδαιμονία των σκοτεινών χρόνων του Μεσαίωνα. Αλλά χάρη στην ευλογία του Θεού και στις προσπάθειες των ευγενών εκείνων ψυχών που διαδέχθηκαν το Λούθηρο, ο Προτεσταντισμός δεν ανατράπηκε. Ούτε και όφειλε τη δύναμή του στην εύνοια ή στα στρατεύματα των πριγκήπων. Οι μικρότερες χώρες, τα ταπεινότερα και ασθενέστερα κράτη έγιναν τα προπύργιά του. Τέτοια ήταν η μικρή Γενεύη στη μέση πανίσχυρων εχθρών που συνωμοτούσαν την καταστροφή της. Τέτοια ήταν η Ολλανδία που πάλευε ενάντια στη μανία της θάλασσας και στην τυραννία της Ισπανίας, της μεγαλύτερης και πλουσιότερης αυτοκρατορίας της εποχής εκείνης. Και τέτοια ήταν η ψυχρή και άγονη Σουηδία που κέρδισε επανειλημμένες νίκες για την ευόδωση της Μεταρρύθμισης.

Τριάντα περίπου χρόνια εργάστηκε στη Γενεύη ο Καλβίνος, πρώτα για να ιδρύσει μια εκκλησία που να ανταποκρίνεται στις ηθικές απαιτήσεις του λόγου του Θεού, και μετά για να προωθήσει το Μεταρρυθμιστικό κίνημα στην υπόλοιπη Ευρώπη. Η στάση του ως δημόσιου ηγέτη δεν ήταν πάντοτε άμεμπτη, ούτε η διδαχή του ήταν πάντα άψογη. Παρόλα αυτά συνετέλεσε στη σφυρηλάτηση των αληθειών εκείνων που είχαν ιδιαίτερη σημασία για την εποχή

του. Υπερασπίσθηκε τις αρχές του Προτεσταντισμού ενάντια στο διαρκώς φουσκωμένο κύμα του παπισμού και προήγαγε στις μεταρρυθμισμένες εκκλησίες την απλότητα και την αγνότητα των ηθών στη θέση της υπερηφάνειας και της εξαχρείωσης που είχε χαλκεύσει με τα διδάγματά της η Ρώμη.

Από τη Γενεύη ξεκινούσαν κήρυκες και έντυπα για τη διάδοση των μεταρρυθμιστικών διδασκαλιών. Σ' αυτή την πόλη απέβλεπαν για νουθεσία, συμβουλή και ενθάρρυνση οι κατατρεγμένοι όλων των λοιπών χωρών. Η πόλη του Καλβίνου έγινε το καταφύγιο των καταδιωκομένων Μεταρρυθμιστών ολόκληρης της Δυτικής Ευρώπης. Φεύγοντας τις τρομερές θύελλες που διάρκεσαν ολόκληρους αιώνες, οι εξόριστοι κατέφευγαν στις πύλες της Γενεύης. Λιμοκτονούντες, τραυματισμένοι και στερημένοι σπίτι και οικογένεια, έβρισκαν σ' αυτή θερμή υποδοχή και συγκινητική περίθαλψη. Σε αντάλλαγμα της φιλοξενίας που τους πρόσφερε, οι άνθρωποι εκείνοι ανταπέδιδαν με τη σειρά τους τη δεξιοτεχνία τους, τις γνώσεις τους και την ευλάβειά τους στην υιοθετημένη τους πατρίδα. Πολλοί απ' εκείνους που είχαν βρεί άσυλο σ' αυτή, επέστρεφαν αργότερα στα μέρη τους για να τα υπερασπιστούν από την τυραννία της Ρώμης. Ο Ιωάννης Νώξ, ο γενναίος Σκωτσέζος Μεταρρυθμιστής, πολλοί Άγγλοι Πουριτανοί, οι Διαμαρτυρόμενοι της Ολλανδίας και της Ισπανίας και οι Ουγενότες της Γαλλίας, από τη Γενεύη μετέφεραν τη δάδα της αλήθειας για να διαλύσουν τα σκοτάδια στα πατρώα τους εδάφη.

13

Ολλανδια και σκανδιναβια

Από πολύ νωρίς η παπική τυραννία στην Ολλανδία είχε ξεσηκώσει έντονη διαμαρτυρία. Επτακόσια χρόνια πριν από την εποχή του Λουθήρου, δύο Ολλανδοί ιεράρχες που βρίσκονταν με ιδιαίτερη αποστολή στη Ρώμη όπου γνώρισαν το πραγματικό ποιόν της "Αγίας Έδρας," επέπληξαν το Ρωμαίο ποντίφηκα με τα ακόλουθα ατρόμητα λόγια: "Ο Θεός εξασφάλισε στη βασίλισσα και νύφη Του, στην εκκλησία, μια εκλεκτή και αιώνια προμήθεια για την οικογένειά της, μια άφθαρτη ακατάλυτη προίκα και της πρόσφερε ένα αιώνιο στέμμα και σκήπτρο ... Όλα αυτά τα προνόμια τα κατέσχες εσύ σαν κλέφτης. Θρονιάστηκες στο ναό του Θεού. Αντί για ποιμένας κατάντησες ο λύκος των προβάτων . . Θέλεις να σε αναγνωρίσομε για ανώτατο επίσκοπο, αλλά συμπεριφέρεσαι σαν τύραννος ... Ενώ οφείλεις να είσαι δούλος των δούλων, όπως αποκαλείς τον εαυτό σου, προσπαθείς να γίνεις ο κύριος των κυρίων ... Περιφρονείς τις εντολές του Θεού ... Το Άγιο Πνεύμα είναι εκείνο που οικοδομεί τις εκκλησίες απ' άκρη σ' άκρη της γης ... Η σεπτή του Θεού μας πόλη της οποίας είμαστε πολίτες, εγκολπώνεται κάθε μέρος του ουρανού. Και είναι μεγαλύτερη από την πόλη την οποία οι όσιοι προφήτες αποκάλεσαν Βαβυλώνα η οποία ισχυρίζεται ότι είναι θεϊκή, υψώθηκε μέχρι τον ουρανό, βαυκαλίζεται ότι η σοφία της είναι αθάνατη και διατείνεται ακόμη, χωρίς να μπορεί να το αποδείξει, ότι ούτε έσφαλε ποτέ ούτε είναι δυνατόν ποτέ να σφάλει." (Gerard Brandt, "History of the Reformation in and About the Low Countries," Τόμ. 1, σελ. 6.)

Από γενεά σε γενεά και άλλοι ξεσηκώθηκαν προβάλλοντας την ίδια διαμαρτυρία. Οι πρώτοι εκείνοι δάσκαλοι, γνωστοί με διάφορα

ονόματα και με τα χαρακτηριστικά των Βαλδενσίων ιεραποστόλων, ταξιδεύοντας σε διάφορες χώρες και διαδίδοντας παντού τη γνώση του ευαγγελίου, έφθασαν μέχρι την Ολλανδία. Γρήγορα διαδόθηκαν οι διδασκαλίες τους. Αυτοί μετέφρασαν σε στίχους τη Βαλδενσιανή Γραφή στην Ολλανδική γλώσσα. Έλεγαν ότι "το μεγάλο της πλεονέκτημα ήταν ότι δεν υπήρχαν μέσα σ' αυτή ούτε αστεϊσμοί ούτε παραμύθια, ούτε ανοησίες, ούτε νοθείες, παρά μόνο τα λόγια της αλήθειας. Μπορεί πού και πού να συναντάει κανείς κάποιο σκληρό στοιχείο, αλλά η βασική ουσία και η γλύκα του αγαθού και αγίου περιεχομένου της εύκολα ανακαλύπτονται σ' αυτή." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 1, σελ. 14.) Αυτά έγραφαν οι φίλοι της αρχαίας πίστης στο δωδέκατο αιώνα.

Οι Ρωμαϊκοί διωγμοί άρχισαν. Παρά τη φωτιά και τα βασανιστήρια όμως, οι πιστοί εξακολουθούσαν να πληθύνονται, διακηρύττοντας σταθερά ότι η Βίβλος είναι η μόνη αλάθητη θρησκευτική αυθεντία και ότι "κανείς δεν έπρεπε να εξαναγκαστεί να πιστέψει με τη βία, αλλ' ότι έπρεπε να ελκυσθεί με το κήρυγμα." (Martyn, Τόμ. 2, σελ. 87.)

Οι Λουθηρανές διδαχές βρήκαν πρόσφορο έδαφος στην Ολλανδία όπου πρόθυμοι πιστοί άνθρωποι παρουσιάστηκαν να κηρύξουν το ευαγγέλιο. Ο Μέννο Σίμονς προέρχονταν από μια Ολλανδική επαρχία. Αναθρεμμένος με τη Ρωμαιοκαθολική θρησκεία και χειροτονημένος παπάς, δεν είχε ιδέα από τη Γραφή και ούτε είχε καμιά επιθυμία να τη διαβάσει από φόβο μη παρασυρθεί από την αίρεση. Όταν κάποτε του γεννήθηκε μια έμμονη αμφιβολία σχετικά με το δόγμα της μετουσίωσης, την εξέλαβε σαν πειρασμό από μέρους του Σατανά και προσπάθησε να απαλλαγεί απ' αυτή με την προσευχή και την εξομολόγηση. Αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Τότε δοκίμασε να κατασιγάσει τον έλεγχο της συνείδησής του με διάφορες διασκεδαστικές ασχολίες. Και πάλι όμως μάταια. Αργότερα κατέληξε στη μελέτη της Καινής Διαθήκης και αυτό, μαζί με τη βοήθεια των Λουθηρανών συγγραμμάτων, τον έκανε να δεχθεί τη μεταρρυθμισμένη θρησκεία. Λίγο αργότερα, σ' ένα γειτονικό χωριό, παραβρέθηκε αυτόπτης μάρτυρας στην αποκεφάλιση ενός ατόμου που θανατώθηκε επειδή είχε βαφτιστεί για δεύτερη φορά. Αυτό τον παρακίνησε να ερευνήσει τι διδάσκει η Βίβλος σχετικά με το νηπιοβάπτισμα. Δεν βρήκε καμιά Γραφική υποστήριξη για το θέμα αυτό, ανακάλυψε όμως ότι η μετάνοια και η πίστη αποτελούσαν πάντοτε προϋπόθεση απαραίτητη για το βάπτισμα.

Ο Μέννο αποχώρησε από την Καθολική εκκλησία και αφιέρωσε τη ζωή του στη διδασκαλία των αληθειών που είχε αποδεχθεί. Τόσο στη Γερμανία όσο και στις Κάτω Χώρες είχε εμφανιστεί μια σπείρα

φανατικών ανθρώπων που υποστήριζαν αφηρημένες, απατηλές διδαχές, τάρασσαν την τάξη και τη δημόσια αιδώ, και επιδίδονταν σε βιαιοπραγίες και εξεγέρσεις. Ο Μέννο πρόβλεψε τα τρομακτικά αποτελέσματα όπου αναπόφευκτα οι ενέργειες αυτές θα οδηγούσαν και αντιτάχθηκε σθεναρά στις πλανημένες διδαχές και στα έξαλλα συστήματα των φανατικών. Υπήρχαν όμως και πολλοί που είχαν πρωτύτερα παραπλανηθεί απ' αυτούς τους τελευταίους, αλλά είχαν τελικά ανανήψει από τις κακοήθεις διδαχές τους. Υπήρχαν ακόμη και πολλοί απόγονοι των παλαιών Χριστιανών, καρποί των Βαλδενσιανών διδασκαλιών. Ανάμεσα σ' αυτές τις τάξεις ο Μέννο εργάστηκε με μεγάλο ζήλο και με επιτυχία.

Εικοσιπέντε χρόνια ταξίδευε μαζί με τη γυναίκα του και τα παιδιά του, υπομένοντας δοκιμασίες και στερήσεις και πολλές φορές διακινδυνεύοντας τη ζωή του. Διέρχονταν τις Κάτω χώρες και τη βόρεια Γερμανία, εργαζόμενος κυρίως με τις ταπεινότερες λαϊκές μάζες, αλλά ασκώντας επιρροή αισθητή σ' όλους τους κύκλους. Προικισμένος από τη φύση με το χάρισμα της ευγλωττίας, αν και με περιορισμένη μόρφωση, ήταν άνθρωπος με αναμφισβήτητη ακεραιότητα, με ταπεινό πνεύμα και με λεπτούς τρόπους, με βαθιά και ειλικρινή ευλάβεια, εφαρμόζοντας στη ζωή του τις αρχές που δίδασκε και απολαμβάνοντας την εκτίμηση του λαού. Οι οπαδοί του, διασκορπισμένοι και καταδυναστευμένοι, υπέφεραν συχνά από το γεγονός ότι τους συνέχεαν με τους φανατικούς του Μύνσερ. Μολαταύτα πολλοί προσηλυτίστηκαν χάρη στις προσπάθειές του.

Πουθενά αλλού οι μεταρρυθμιστικές αρχές δεν έγιναν ευρύτερα αποδεκτές απ' ότι στην Ολλανδία. Μα και σε λίγες άλλες χώρες οι υποστηρικτές τους υπέστησαν τρομακτικότερους διωγμούς. Στη Γερμανία, ο Κάρολος Ε΄, είχε θέσει εκτός νόμου τη Μεταρρύθμιση και δεν θα δίσταζε καθόλου να στείλει στο ικρίωμα όλους τους συμπαθούντες μ' αυτή. Αλλά οι πρίγκηπες ξεσηκώθηκαν βάζοντας φραγμό στην τυραννία του. Στην Ολλανδία όμως, όπου ασκούσε μεγαλύτερη δύναμη, τα εντάλματα καταδιώξεως εκδίδονταν το ένα μετά το άλλο με καταπληκτική ταχύτητα. Το να διαβάζει κανείς τη Βίβλο, να την ακούει, να την κηρύττει, ή ακόμη και να συζητεί γι' αυτή σήμαινε να υποστεί τον δια πυράς θάνατο. Το να προσεύχεται κανείς κατ' ιδίαν στο Θεό, να ψάλλει έναν ύμνο ή να αρνηθεί να υποκλιθεί μπροστά σ' ένα εικόνισμα, τιμωρούνταν επίσης με το θάνατο. Και στην περίπτωση ακόμη που οι άνθρωποι αποκήρυσσαν τις πλάνες τους, πάλι ήταν καταδικασμένοι να πεθάνουν—οι άντρες με την καρατόμηση, οι γυναίκες με το να θάβονται ζωντανές.

Χιλιάδες πιστών εξολοθρεύτηκαν κατά τη βασιλεία του Καρόλου Ε΄ και του Φιλίππου Β΄.

Κάποτε μια ολόκληρη οικογένεια οδηγήθηκε μπροστά στους Ιεροεξεταστές με την κατηγορία ότι δεν είχαν παρευρεθεί στη λειτουργία, αλλά λάτρευαν το Θεό στο σπίτι τους. Όταν ερωτήθηκε τι έκαναν κατά την κατ' ιδίαν λατρεία τους, ο νεότερος γιος της οικογένειας απάντησε: "Γονατίζομε και προσευχόμαστε να φωτίσει ο Θεός τις διάνοιές μας και να συγχωρήσει τις αμαρτίες μας. Προσευχόμαστε για το βασιλιά μας, για την ευόδωση της βασιλείας του και για την ευτυχία της ζωής του. Προσευχόμαστε για τους δικαστές μας, ο Θεός να τους διαφυλάττει." (Wylie, Τόμ. 18, κεφ. 6.) Μερικοί από τους δικαστές φάνηκαν βαθιά συγκινημένοι. Μολαταύτα, ο πατέρας καθώς και ο μεγαλύτερος γιος καταδικάστηκαν να καούν ζωντανοί.

Τη μεγάλη οργή των διωκτών οι μάρτυρες την αντιμετώπιζαν με ισομεγέθη πίστη. Όχι μόνο οι άντρες, αλλά και οι ευαίσθητες γυναίκες και τα νεαρά κορίτσια επέδειξαν θάρρος αήττητο. "Οι παντρεμένες γυναίκες παραστέκονταν πλάι στις στημένες για το μαρτύριο των ανδρών τους σκαλωσιές και τους παρηγορούσαν με τα λόγια πού τους ψιθύριζαν ή τους εμψύχωναν με τους ύμνους που έψελναν ... Οι ανύπαντρες κοπέλες ξάπλωναν ζωντανές μέσα στον τάφο τους σαν να πήγαιναν να κοιμηθούν στο υπνοδωμάτιό τους. Ή προχωρούσαν στο ικρίωμα και στις φλόγες ντυμένες με την καλύτερη φορεσιά τους σαν να πήγαιναν να στεφανωθούν." (Ίδιος Τόμ. 18, κεφ. 6.)

Όπως στην εποχή που η ειδωλολατρεία βάλθηκε να εξολοθρέψει το ευαγγέλιο, το αίμα των Χριστιανών μαρτύρων γίνονταν και πάλι σπόρος. (Βλέπε Τερτουλλιανού, "Απολογία." παράγρ. 50.) Ο διωγμός συνέτεινε μόνο στην αύξηση του αριθμού των ομολογητών της αλήθειας. Χρόνο με το χρόνο, έξαλλος ο μονάρχης από την αδάμαστη αποφασιστικότητα του λαού, επέμενε στην εφαρμογή των σκληρών μέτρων του· αλλά άδικα. Κάτω από την αιγίδα του ευγενή Γουλλιέλμου της Οράγγης, η επανάσταση τελικά απέδωσε στην Ολλανδία την ελεύθερη λατρεία του Θεού.

Στα βουνά του Πιεμοντίου, όπως και στις γαλλικές πεδιάδες και στις ολλανδικές ακτές, ο προοδευτικός δρόμος του ευαγγελίου χαράχτηκε με το αίμα των οπαδών του. Στις βορεινές όμως χώρες το ευαγγέλιο εισέδυσε με τρόπο ειρηνικό. Φοιτητές της Βυττεμβέργης επιστρέφοντας στα σπίτια τους, έφεραν μαζί τους στη Σκανδιναβία τη μεταρυθμισμένη πίστη. Η εκτύπωση των Λουθηρανών συγγραμμάτων συνετέλεσε επίσης στη διάδοση του φωτός. Οι απλοί, σκληραγωγημένοι κάτοικοι του Βορρά στρέφονταν από την εξαχρείωση,

την επίδειξη και τις δεισιδαιμονίες της Ρωμαϊκής θρησκείας και ασπάζονταν τις αγνές, απλές και ζωοδότες αλήθειες της Γραφής.

Ο Τάουσεν, "ο Μεταρυθμιστής της Δανίας," ήταν ο γιος ενός αγρότη. Από νωρίς το παιδί φανέρωνε μια εξαιρετική αντίληψη. Διψούσε για μόρφωση. Αλλ' αυτή δεν του την επέτρεπαν τα οικονομικά των γονέων του και κατέληξε στο μοναστήρι. Εδώ η αγνότητα της ζωής του, μαζί με την επιμέλεια και την πιστότητά του, κέρδισαν την εύνοια του ηγουμένου του. Εξετάζοντάς τον διαπίστωσε ότι κατείχε τάλαντα που υπόσχονταν πολύτιμες υπηρεσίες κάποια μέρα για την εκκλησία. Αποφάσισαν να του προσφέρουν τα μέσα να μορφωθεί σ' ένα από τα Πανεπιστήμια της Γερμανίας ή της Ολλανδίας. Στο νεαρό σπουδαστή χορηγήθηκε το προνόμιο της εκλογής της σχολής της προτίμησής του κάτω από ένα μόνο όρο: αποκλείονταν να πάει στη Βυττεμβέργη. Ο υπότροφος της εκκλησίας δεν έπρεπε να εκτεθεί στο δηλητήριο της αίρεσης. Έτσι σκέπτονταν οι μοναχοί.

Ο Τάουσεν πήγε στην Κολωνία, την εποχή εκείνη όπως στη σημερινή, ένα από τα προπύργια του Ρωμαιοκαθολικισμού. Δεν άργησε όμως να απογοητευτεί από τη μυστικοπάθεια των εκπαιδευτών του. Τότε έπεσαν στα χέρια του τα γραπτά του Λουθήρου. Τα διάβασε με θαυμασμό και με ευχαρίστηση και τον κατέλαβε η έμμονη επιθυμία να επωφεληθεί από την προσωπική διδασκαλία του Γερμανού Μεταρρυθμιστή. Μιά τέτοια του ενέργεια όμως θα κατέληγε στο να δυσαρεστήσει τον ηγούμενό του του μοναστηριού και να χάσει την υποστήριξή του. Αλλά σύντομα πήρε την απόφασή του, και σε λίγο διάστημα εγγράφονταν στο Πανεπιστήμιο της Βυττεμβέργης.

Επιστρέφοντας στη Δανία, κατέληξε πάλι στο μοναστήρι του. Κανένας δεν τον υποπτεύονταν ακόμη για Λουθηρανισμό. Δεν είχε αποκαλύψει το μυστικό του, αλλά προσπαθούσε, χωρίς να διαγείρει τις προκαταλήψεις των συντρόφων του, να τους οδηγήσει σε μια αγνότερη πίστη και σε μια ανώτερη ζωή. Άνοιγε τη Γραφή εξηγώντας την πραγματική της έννοια και τελικά τους παρουσίαζε το Χριστό σαν τη δικαιοσύνη του αμαρτωλού και τη μοναδική του ελπίδα σωτηρίας. Αυτό εξόργισε πολύ τον ηγούμενό του που τόσες ελπίδες έτρεφε γι' αυτόν, τον μελλοντικό γενναίο υπερασπιστή της Ρώμης. Διατάχθηκε πάραυτα η μεταφορά του σε άλλο μοναστήρι όπου τον απομόνωσαν στο κελί του κάτω από αυστηρή επιτήρηση.

Πρός μεγάλη απόγνωση των νέων επιτηρητών του, πολλοί από τους μοναχούς εκδηλώθηκαν σε λίγο με το μέρος του Προτεσταντισμού. Ανάμεσα από τα σίδερα του κελιού του, ο Τάουσεν κατόρθωσε να μεταδώσει τη γνώση της αλήθειας στους

συντρόφους του. Αν οι Δανοί εκείνοι πατέρες συμμερίζονταν τη μαεστρία της εκκλησίας στο ξεκλήρισμα της αίρεσης, η φωνή του Τάουσεν δεν επρόκειτο να ξανακουστεί. Αυτοί όμως, αντί να τον ενταφιάσουν σε καμιά υγρή, υπόγεια φυλακή, απλούστατα τον έδιωξαν από το μοναστήρι. Τώρα δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτε. Μόλις είχε εκδοθεί ένα βασιλικό διάταγμα που υποστήριζε τους κήρυκες της νέας διδαχής. Αμέσως ο Τάουσεν επεδόθηκε στο κήρυγμα. Οι εκκλησίες ανοίγονταν μπροστά του και τα πλήθη έτρεχαν να τον ακούσουν. Υπήρχαν επίσης και άλλοι οt οποίοι κήρυτταν το λόγο του Θεού. Η Καινή Διαθήκη, μεταφρασμένη στη Δανική γλώσσα, κυκλοφορούσε παντού. Οι παπικές προσπάθειες για την ανατροπή του έργου κατέληξαν μόνο στην ευρύτερη εξάπλωσή του και σύντομα η Δανία ανακήρυσσε την επίσημη αποδοχή της της μεταρρυθμισμένης πίστης.

Το ίδιο και στη Σουηδία. Νέοι, που είχαν σβήσει τη δίψα τους στην πηγή της Βυττεμβέργης, μετέφεραν το ζωοποιό νερό στους συμπατριώτες τους. Δύο από τους πρωταγωνιστές της Σουηδικής Μεταρρύθμισης, ο Όλαφ και ο Λαυρέντης Πέτρι, γιοι ενός σιδηρουργού από το Ορέβρο, υπήρξαν φοιτητές του Λουθήρου και του Μελάχθονα και ήταν πρόθυμοι να μεταδώσουν τις αλήθειες που γνώρισαν. Όπως ο μεγάλος Γερμανός Μεταρρυθμιστής, το ίδιο και ο Όλαφ ξεσήκωνε τα πλήθη με τον ένθερμο ζήλο του και τη ρητορική του δεινότητα, ενώ ο Λαυρέντης αντιπροσώπευε όπως ο Μελάχθων, τον πολυμαθή βαθυστόχαστο και πράο τύπο. Ήταν και οι δυο τους άνθρωποι με θερμή ευλάβεια, με βαθιά θεολογική κατάρτιση και με ακλόνητο θάρρος για τη διάδοση της αλήθειας. Αλλά και η παπική αντίδραση δεν πήγαινε πίσω. Οι Καθολικοί ιερείς ξεσήκωναν τον αγράμματο, απλοϊκό λαό, το βυθισμένο στη δεισιδαιμονία. Επανειλημμένα ο όχλος επιτέθηκε κατά του Όλαφ Πέτρι που σε ορισμένες περιπτώσεις λίγο έλειψε να χάσει τη ζωή του. Παρόλα αυτά όμως, οι Μεταρρυθμιστές απολάβαιναν την εύνοια και την προστασία του στέμματος.

Με την κυριαρχία της Ρωμαϊκής εκκλησίας ο λαός είχε βυθιστεί στη φτώχεια και είχε γονατίσει κάτω από την καταπίεση. Στερημένοι από την Αγία Γραφή και ακολουθώντας μια θρησκεία από σύμβολα και ιεροτελεστίες που δεν μπορούσαν να φωτίσουν το νού, οι άνθρωποι ξαναγύριζαν στις δεισιδαιμονικές σκέψεις και στις ειδωλολατρικές πράξεις των προγόνων τους. Το κράτος διαιρέθηκε σε αντιμαχόμενα κόμματα και οι ατέλειωτοι αγώνες βύθισαν τα πάντα στη μιζέρια. Ο βασιλιάς αποφασισμένος να επιφέρει την πολιτική και εκκλησιαστική μεταρρύθμιση στο κράτος, πρόσφερε

την εύνοιά του στους δύο εκείνους αδελφούς, τους ικανούς να διεξάγουν τον αγώνα κατά της Ρώμης.

Παρουσία του μονάρχη και των ιθυνόντων αρχών της Σουηδίας, ο Όλαφ Πέτρι με μεγάλη ευχέρεια υπερασπίσθηκε τα δόγματα της μεταρρυθμιστικής θρησκείας, αντιμετωπίζοντας τους πρόμαχους του Ρωμαιοκαθολικισμού. Διακήρυξε ότι οι διδαχές των Πατέρων πρέπει να γίνονται δεκτές μόνο όταν συμφωνούν με τις Γραφές· και ότι οι βασικές διδασκαλίες της πίστης εκτίθενται στη Βίβλο με απλό και σαφή τρόπο ώστε όλοι να μπορούν να τις καταλάβουν. Ο Χριστός είπε, "η ιδική Μου διδαχή δεν είναι Εμού, αλλά του πέμψαντός Με." (Ιωάν. 7:16.) Και ο Παύλος δήλωνε πως αν κήρυττε διαφορετικό ευαγγέλιο από εκείνο που παρέλαβε θα γίνονταν ανάθεμα. (Γαλ. 1:8.) "Πώς λοιπόν" κατέληξε ο Μεταρρυθμιστής, "τολμούν οι άλλοι να θεσπίζουν δόγματα κατά βούληση και να τα επιβάλλουν σαν απαραίτητα για τη σωτηρία;" (Wylie, Τόμ. 10, κεφ. 4.) Απέδειξε ότι τα εκκλησιαστικά διατάγματα δεν ισχύουν όταν έρχονται σε αντίφαση με τις θεϊκές εντολές και ισχυρίστηκε ότι η μεγάλη Προτεσταντική αρχή "η Γραφή και μόνο η Γραφή" αποτελεί το μοναδικό κανόνα για την πίστη και για την έμπρακτη εφαρμογή.

Αυτή η διαμάχη, αν και είχε εξελιχθεί μέσα σε σχετικά περιορισμένα πλαίσια, χρησιμεύει για να δείξει "το ποιόν των ανθρώπων που αποτελούσαν το στράτευμα των Μεταρρυθμιστών. Δεν ήταν ούτε αγράμματοι, ούτε αιρετικοί, ούτε δημοκόποι. Κάθε άλλο. Ήταν άνθρωποι που είχαν μελετήσει το λόγο του Θεού και ήξεραν καλά πως να χειριστούν τα άρματα που τους προμήθευσε η οπλοθήκη της Γραφής. Η ευρυμάθειά τους ασφαλώς τους έφερνε πρώιμους για την εποχή τους. Όταν αναλογίζεται κανείς τέτοια λαμπρά κέντρα όπως η Βυττεμβέργη και η Ζυρίχη και τέτοια διαπρεπή ονόματα όπως του Λουθήρου και Μελάχθονα, του Ζβίγγλιου και του Οικολαμπάδιου, τείνει να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι άνθρωποι αυτοί, σαν αρχηγοί της Μεταρρυθμιστικης κίνησης, αναμφισβήτητα κατέχονταν από αφύσικες δυνάμεις και αφάνταστες ικανότητες, αλλ' ότι οι υποδεέστεροί τους δεν ήταν σαν κι αυτούς. Όταν όμως στραφούμε στη λιγότερο γνωστή σκηνή των γεγονότων της Σουηδίας και σε ταπεινότερα ονόματα όπως του Όλαφ και του Λαυρέντη Πέτρι—αν δηλαδή από τους καθηγητές στρεφόμασταν στους μαθητές—τι θα βλέπαμε; ... Εμβριθείς μελετητές και θεολόγους, ανθρώπους βαθιά καταρτισμένους σ' ολόκληρο το σύστημα της ευαγγελικής αλήθειας και ικανούς να κερδίσουν εύκολα τη νίκη έναντι των σοφιστών των σχολείων και των εκκλησιαρχών της Ρώμης." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 10, κεφ. 4.)

Το αποτέλεσμα της δημόσιας εκείνης διένεξης ήταν να ασπασθεί ο βασιλιάς της Σουηδίας τη Διαμαρτυρόμενη πίστη, στην οποία λίγο αργότερα η Εθνοσυνέλευση έδινε ψήφο εμπιστοσύνης. Η Καινή Διαθήκη είχε ήδη μεταφραστεί από τον Όλαφ Πέτρι στη Σουηδική γλώσσα. Τώρα, σύμφωνα με την επιθυμία του βασιλιά, τα δύο αδέλφια ανέλαβαν τη μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης. Έτσι ο Σουηδικός λαός γίνονταν για πρώτη φορά κάτοχος του λόγου του Θεού στη μητρική του γλώσσα. Κατ' εντολή της Βουλής, ιεροκήρυκες θα αναλάμβαναν την ερμηνεία της Βίβλου σ' ολόκληρη τη χώρα και τα παιδιά στα σχολεία θα διδάσκονταν να μελετούν τη Βίβλο.

Σταθερά και αποτελεσματικά, τα πυκνά σκοτάδια της άγνοιας και της προκατάληψης διαλύονταν από το ευλογημένο φως του ευαγγελίου. Ελευθερωμένο από τη Ρωμαϊκή καταδυνάστευση, το κράτος έφθασε σε πρωτόγνωρα ύψη δύναμης και μεγαλείου. Η Σουηδία έγινε ένας από τους προμαχώνες του Προτεσταντισμού. Μια εκατονταετηρίδα αργότερα, σε μια εποχή σοβαρότατου κινδύνου, αυτό το μικρό και ασήμαντο μέχρι τότε έθνος, ήταν το μόνο Ευρωπαϊκό κράτος που τόλμησε να σπεύσει στη βοήθεια της Γερμανίας κατά τους τρομερούς αγώνες του Τριακονταετή Πολέμου. Τότε που φαίνονταν ότι ολόκληρη η Βόρεια Ευρώπη ήταν έτοιμη να επανέλθει κάτω από τη Ρωμαϊκή καταδυνάστευση, τα Σουηδικά στρατεύματα ήταν εκείνα που έδωσαν στη Γερμανία τη δύναμη να στρέψει το κύμα της παπικής επέλασης, να εξασφαλίσει τη διαλλακτικότητα έναντι των Διαμαρτυρωμένων—Λουθηρανών, όπως και Καλβινιστών—και να κατοχυρώσει την ελευθερία της συνείδησης στις χώρες εκείνες που είχαν δεχθεί τη Μεταρρύθμιση.

14

Νεοτεροι αγγλοι μεταρρυθμιστεσ

Ενώ ο Λούθηρος παρουσίαζε ανοικτή τη μέχρι τότε κλειστή για το Γερμανικό λαό Γραφή, το Πνεύμα του Θεού παρακινούσε τον Τύνδαλο να κάνει το ίδιο για την Αγγλία. Η Βίβλος του Ουΐκλιφ είχε μεταφραστεί από το λατινικό κείμενο που περιείχε πολλά λάθη. Δεν είχε ποτέ εκτυπωθεί και τα χειρόγραφα αντίγραφα στοίχιζαν τόσο πολύ, που ελάχιστοι, μόνο οι πλούσιοι και οι ευγενείς, μπορούσαν να τα προμηθευτούν. Εκτός απ' αυτό, αυστηρά απαγορευμένη από την εκκλησία, η μετάφραση αυτή είχε μια σχετικά περιορισμένη κυκλοφορία. Το 1516, ένα χρόνο πριν από την ανάρτηση των θέσεων του Λουθήρου, ο Έρασμος τύπωσε την Ελληνική και Λατινική απόδοσή του της Καινής Διαθήκης. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που ο λόγος του Θεού εκτυπώνονταν στην πρωτότυπη γλώσσα. Σ' αυτή την εργασία, πολλά λάθη προηγουμένων μεταφραστών είχαν διορθωθεί και η έννοια επίσης αποδίδονταν κατά τρόπο σαφέστερο. Η έκδοση εκείνη οδήγησε πολλούς εγγράμματους σε μια πληρέστερη κατανόηση της αλήθειας και έδωσε μια καινούργια ώθηση στο μεταρρυθμιστικό κίνημα. Ο κοινός όμως λαός, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, στερείτο ακόμη το λόγο του Θεού. Ο Τύνδαλος έμελλε να συμπληρώσει το έργο του Ουΐκλιφ, προσφέροντας τη Βίβλο στους συμπατριώτες του.

Επιμελής μαθητής και εμβριθής ερευνητής της αλήθειας, ο Τύνδαλος είχε δεχθεί το ευαγγέλιο από την Ελληνική Καινή Διαθήκη του Εράσμου. Διακήρυττε άφοβα τις πεποιθήσεις του, συνιστώντας να συγκρίνεται η κάθε διδασκαλία με τις Άγιες Γραφές. Στον παπικό ισχυρισμό ότι η εκκλησία ήταν εκείνη που έδωσε τη Γραφή, αυτός

αντέτασσε: "Ξέρετε ποιος δίδαξε τους αετούς να βρουν το θήραμά τους; Ε, λοιπόν ο ίδιος αυτός Θεός διδάσκει τα πεινασμένα παιδιά Του να ζητήσουν να βρουν τον Πατέρα τους μέσα στο λόγο Του. Όχι μόνο δεν μας δώσατε τις Γραφές, αλλά εσείς είστε εκείνοι που τις κρύψατε από εμάς. Εσείς είστε που καίτε όσους τις διδάσκουν, και αν μπορούσατε θα καίγατε και τις ίδιες τις Γραφές." (D' Aubigné, "History of the Reformation of the Sixteenth Century," Τόμ. 18, κεφ. 4.)

Το κήρυγμα του Τυνδάλου προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον, ώστε πολλοί δέχονταν την αλήθεια. Αλλά ο κλήρος αγρυπνούσε. Μόλις αυτός έφευγε από μία περιοχή, προσπαθούσαν με απειλές και με διαστρεβλώσεις να καταστρέψουν το έργο του. Και πολύ συχνά το κατόρθωναν. "Τι πρέπει να γίνει;" φώναζε εκείνος. "Ενώ εγώ σπέρνω σ' ένα μέρος, ο εχθρός ρημάζει το άλλο χωράφι απ' όπου μόλις έφυγα. Δεν μπορώ να βρίσκομαι παντού. Ω! αν είχαν μόνο οι Χριστιανοί στη διάθεσή τους την Αγία Γραφή στη γλώσσα τους, θα ήταν σε θέση να αντικρούσουν μόνοι τους τους στρεψόδικους αυτούς. Χωρίς τη Βίβλο είναι αδύνατο ο λαός να εδραιωθεί στην αλήθεια." (Ίδιος Τόμ. 18, κεφ. 4.)

Μια καινούργια ιδέα ήρθε τότε στο μυαλό του. "Στο ναό του Κυρίου οι ψαλμοί ψάλλονταν στη γλώσσα του λαού του Ισραήλ. Δεν πρέπει λοιπόν και το ευαγγέλιο να μιλάει σ' εμάς στη γλώσσα της Αγγλίας; ... Πρέπει η εκκλησία να έχει λιγότερο φως το μεσημέρι απ' ότι είχε την αυγή; ... Οι Χριστιανοί πρέπει να διαβάζουν την Καινή Διαθήκη στη μητρική τους γλώσσα." Οι καθηγητές και οι διδάκτορες της θεολογίας διαφωνούσαν μεταξύ τους. Μόνο η Γραφή μπορούσε να οδηγήσει τους ανθρώπους στην αλήθεια. "Ο ένας υποστηρίζει ετούτον τον διδάκτορα και ο άλλος τον άλλον ... Αλλά ο καθένας απ' αυτούς τους συγγραφείς έρχεται σε αντίφαση με τον άλλον. Πώς λοιπόν μπορούμε να διακρίνομε ποιος έχει δίκαιο και ποιος έχει άδικο; ... Πώς; ... Ασφαλώς με το λόγο του Θεού." (Ίδιος Τόμ. 18, κεφ. 4.)

Λίγο αργότερα, ένας λόγιος Καθολικός ιεράρχης, κατά τη διάρκεια μιας θεολογικής διένεξης που είχε φώναξε: "Προτιμότερο να απαλλαγούμε από τους νόμους του Θεού παρά από του πάπα." Σ' αυτό ο Τύνδαλος απάντησε: "Αψηφώ τον πάπα και όλους τους νόμους του. Και αν ο Θεός μου χαρίσει τη ζωή, σε λίγα χρόνια θα κάνω ώστε κι ένα χωριατόπαιδο ακόμη που σέρνει το αλέτρι να ξέρει τη Γραφή καλύτερα από σένα." (Anderson, "Annals of the English Bible," σελ. 19.)

Το περιστατικό αυτό δικαίωσε τη μεγάλη του επιθυμία να εφοδιάσει το λαό του με τις Γραφές της Καινής Διαθήκης στη γλώσσα του, και ρίχτηκε αμέσως στη δουλειά. Εγκαταλείποντας το σπίτι

του εξαιτίας του διωγμού, πήγε στο Λονδίνο, όπου για ένα διάστημα επεδόθηκε στο έργο του ανενόχλητος. Αλλά και πάλι η βία των παπιστών τον ανάγκασαν να φύγει. Ολόκληρη η Αγγλία φαίνονταν απροσπέλαστη γι' αυτόν και αποφάσισε να ζητήσει άσυλο στη Γερμανία. Εκεί άρχισε την εκτύπωση της Αγγλικής Καινής Διαθήκης. Δύο φορές το έργο αυτό διακόπηκε. Όταν του απαγόρευαν την εκτύπωση στη μια πόλη, εκείνος κατέφευγε σε άλλη. Τέλος έφθασε στη Βόρμη όπου πριν λίγα χρόνια ο Λούθηρος είχε υπερασπιστεί το ευαγγέλιο μπροστά στην Εθνοσυνέλευση. Στην αρχαία εκείνη πόλη υπήρχαν πολλοί φίλοι της Μεταρρύθμισης και σ' αυτήν ο Τύνδαλος αποτελείωσε το έργο του χωρίς περισσότερα εμπόδια. Σε λίγο τρεις χιλιάδες έντυπα της Καινής Διαθήκης είχαν ετοιμαστεί και μια νέα έκδοση ακολούθησε στον ίδιο χρόνο μέσα.

Συνέχιζε τις προσπάθειές του με μεγάλη υπομονή και επιμονή. Αν και άγρυπνα οι Αγγλικές αρχές φύλαγαν τα λιμάνια τους, ο λόγος όμως του Θεού με διάφορους τρόπους κατόρθωνε να φθάσει ως το Λονδίνο και απ' εκεί μετά κυκλοφορούσε σ' ολόκληρη την υπόλοιπη χώρα. Άδικα οι παπικοί κληρικοί προσπαθούσαν να κατασιγάσουν την αλήθεια. Κάποτε ο επίσκοπος του Δούραμ αγόρασε από ένα βιβλιοπώλη, φίλο του Τυνδάλου, ολόκληρο το απόθεμά του από Άγιες Γραφές για να τις καταστρέψει, νομίζοντας ότι μ' αυτόν τον τρόπο θα προξενούσε στο έργο σημαντική ζημιά. Αλλά ακριβώς το αντίθετο έγινε. Με τα χρήματα που κατ' αυτόν τον τρόπο συγκεντρώθηκαν, αγοράσθηκαν υλικά για μια νεότερη και καλύτερη έκδοση που, αν δεν ήταν γι' αυτή την αφορμή, δεν ήταν δυνατό να τυπωθεί. Όταν αργότερα ο Τύνδαλος φυλακίστηκε και του πρότειναν να εξαγοράσει την ελευθερία του προδίδοντας τα ονόματα εκείνων που τον είχαν βοηθήσει οικονομικά για την εκτύπωση των Γραφών του, εκείνος απάντησε ότι ο επίσκοπος του Δούραμ είχε βοηθήσει το έργο αυτό περισσότερο από κάθε άλλον. Επειδή η μεγάλη τιμή που πλήρωσε για ολόκληρο το απόθεμα των βιβλίων τον βοήθησε να συνεχίσει γεμάτος θάρρος.

Ο Τύνδαλος προδόθηκε και πέφτοντας κάποτε στα χέρια των εχθρών του καταδικάσθηκε σε πολύμηνη φυλάκιση. Τελικά σφράγισε την πίστη του με το μαρτυρικό του θάνατο. Τα όπλα όμως που ετοίμασε ικάνωσαν άλλους στρατιώτες να συνεχίσουν τον αγώνα στο διάβα των αιώνων φθάνοντας μέχρι και στην εποχή μας.

Ο Λάτιμερ επίσης υποστήριζε από τον άμβωνα ότι η Βίβλος πρέπει να διαβάζεται στη γλώσσα του λαού. Ο συγγραφέας της Αγίας Γραφής, έλεγε, είναι ο ίδιος ο Θεός. Και η Γραφή αυτή έχει τα ισχυρά και αιώνια ιδιώματα του συγγραφέα της. Δεν υπάρχει βασιλιάς,

αυτοκράτορας, δικαστής ή νομοθέτης που να μη είναι υποχρεωμένος να υπακούει στον άγιο λόγο Του. Ας μη ακολουθούμε το δικό μας δρόμο, αλλά ας αφήσομε να μας οδηγεί ο λόγος του Θεού. Ας μη ακολουθούμε τα ίχνη των πατέρων μας ούτε και να μας μέλλει τόσο πολύ το τι έκαναν αυτοί, όσο το τι έπρεπε να έχουν κάνει." (Hugh Latimer, "First Sermon Preached Before King Edward VI.")

Δύο πιστοί φίλοι του Τυνδάλου, ο Μπάρνς και ο Φρίθ, παρουσιάστηκαν επίσης για να υπερασπιστούν την αλήθεια. Ακολούθησαν οι δύο Ράϋντλη και ο Κράνμερ. Οι αρχηγοί αυτοί της Αγγλικής Μεταρρύθμισης ήταν άνθρωποι εγγράμματοι και οι περισσότεροι απ' αυτούς εκτιμώταν πολύ από τη Ρωμαιοκαθολική κοινωνία για το ζήλο και την ευλάβειά τους. Εναντιώθηκαν στον παπισμό μόνο όταν αντελήφθηκαν τις πλάνες της "Αγίας Έδρας." Η γνωριμία τους με τα μυστήρια της Βαβυλώνας έδινε μεγαλύτερο κύρος στην εναντίον της μαρτυρίας τους.

"Θα ήθελα τώρα να υποβάλω μια περίεργη ερώτηση," έλεγε ο Λάτιμερ: "Ποιος είναι ο μεγαλύτερος ζηλωτής επίσκοπος και ιεράρχης σ' ολόκληρη την Αγγλία; ... Σας βλέπω να με ακούτε προσηλωμένοι περιμένοντας να σας τον ονομάσω ... Ε, λοιπόν θα σας τον πω: Είναι ο διάβολος ... Αυτός δεν απουσιάζει ποτέ από την επισκοπή του. Καλέστε τον όποια ώρα θέλετε. Είναι πάντοτε στο πόστο του· ... πάντα σέρνοντας το αλέτρι του ... Αργόσχολο δεν θα τον βρείτε ποτέ, μπορώ να σας το εγγυηθώ ... Και όπου πρωτοστατεί ο διάβολος, εκεί κάτω τα βιβλία και ζήτω τα κεριά. Κάτω η γραφή, και ζήτω τα κομπολόγια. Κάτω το φώς του ευαγγελίου, και ζήτω το φως των καντηλιών μάλιστα, ακόμη μέσα στο καταμεσήμερο. Κάτω ο σταυρός του Χριστού και ζήτω το μάδημα για τη λύτρωση από το "καθαρτήριο πυρ." Κάτω η πρόνοια για τους φτωχούς, τους γυμνούς και τους ανήμπορους και ζήτω ο στολισμός των εικόνων και το φανταχτερό γαρνίρισμα των πέτρινων και ξύλινων αγαλμάτων. Ζήτω οι παραδόσεις και οι νομοθεσίες των ανθρώπων και κάτω οι παραδόσεις του Θεού και ο Πανάγιός Του λόγος ... Ω, αν ήταν μόνο οι ιεράρχες μας τόσο ζηλωτές στο να σπείρουν το σπόρο της καλής διδασκαλίας όσο είναι ο Σατανάς σπέρνοντας τα ζιζάνια και τις κολλητσίδες!" (Βλέπε ίδιο μέρος, "Sermon of the Plough.") Η μεγάλη αρχή που υποστήριζαν οι Μεταρρυθμιστές αυτοί—η ίδια που πρέσβευαν οι Βαλδένσιοι, ο Ουΐκλιφ, ο Ιωάννης Χούς, ο Λούθηρος, ο Ζβίγγλιος και οι συνεργάτες τους—ήταν η αλάθητη αυθεντία των Αγίων Γραφών σαν κανόνας της πίστης και των έργων. Δεν αναγνώριζαν το δικαίωμα των παπών, των συνόδων, των Πατέρων και των βασιλέων να παραβιάζουν την ανθρώπινη συνείδηση σε ζητήματα

που αφορούν τη θρησκεία. Για αυθεντία τους είχαν τη Γραφή και με βάση τη διδασκαλία της δοκίμαζαν κάθε δόγμα και κάθε προβαλλόμενο ισχυρισμό. Η πίστη στο Θεό και στο λόγο του ενίσχυαν τους αγίους εκείνους ανθρώπους όταν κατέθεταν το σκήνωμά τους πάνω στους μαρτυρικούς βωμούς. "Κουράγιο," φώναζε στο συμμάρτυρά του ο Λάτιμερ, ενώ οι φλόγες κόντευαν να σβήσουν τη φωνή και των δύο. "Θα ανάψομε σήμερα με τη βοήθεια του Θεού μια τέτοια λαμπάδα στην Αγγλία που δεν πιστεύω ότι θα σβήσει ποτέ." (Έργα του Hugh Latimer, Τόμ. 1, σελ. XIII.)

Στη Σκωτία ο σπόρος που σκόρπισαν ο Κολούμβας και οι συνεργάτες του ποτέ δεν αφανίστηκε ολότελα. Αιώνες ολόκληρους μετά την υποταγή των εκκλησιών της Αγγλίας στη Ρωμαϊκή κυριαρχία, οι εκκλησίες της Σκωτίας είχαν διατηρήσει την ανεξαρτησία τους. Το δωδέκατο όμως αιώνα, ο παπισμός εγκαθιδρύθηκε σ' αυτή με τέτοια απόλυτη υπεροχή όπως σε κανένα άλλο κράτος. Αλλά και πουθενά αλλού δεν παρουσιάστηκε πυκνότερο σκοτάδι. Μολαταύτα μερικές φωτεινές ακτίνες διαπέρασαν το ζόφος, φέρνοντας την υπόσχεση της χαραυγής. Οι Λολλάρδοι ήρθαν από την Αγγλία με τη Γραφή και τη διδασκαλία του Ουΐκλιφ και συνετέλεσαν κατά πολύ στο να διατηρηθεί η γνώση του ευαγγελίου σ' αυτή τη χώρα όπου κάθε αιώνας είχε τους αντιπροσωπευτικούς της τύπους και μάρτυρες.

Με το ξεκίνημα της μεγάλης Μεταρρύθμισης άρχισαν να έρχονται τα συγγράμματα του Λουθήρου και αργότερα η Αγγλική Καινή Διαθήκη του Τυνδάλου. Απαρατήρητοι από την ιεραρχία, οι αγγελιοφόροι εκείνοι διέσχιζαν αθόρυβα τα βουνά και τα λαγκάδια, ξαναπάβοντας την ολότελα σχεδόν σβυσμένη δάδα της αλήθειας στη Σκωτία και επανορθώνοντας το κακό που για τέσσερεις αιώνες η παπική καταδυνάστευση είχε επιτελέσει.

Καινούργια τότε ώθηση στο κίνημα έδωσε το αίμα των μαρτύρων. Ξυπνώντας ξαφνικά μπροστά στον κίνδυνο που απειλούσε το σκοπό τους, οι παπικοί κληρικοί έσυραν στον τόπο του μαρτυρίου μερικούς από τους πιο ένδοξους και ευγενείς γόνους της Σκωτίας. Τίποτε όμως δεν κατόρθωσαν μ' αυτό εκτός από του να στήσουν ένα εκκλησιαστικό άμβωνα απ' όπου τα λόγια των μελλοθανάτων μαρτύρων αντηχούσαν σ' ολόκληρη τη χώρα, ανάβοντας στις καρδιές των ανθρώπων έναν άσβεστο πόθο να σπάσουν τα δεσμά της Ρώμης.

Ο Χάμιλτων και ο Ουΐσαρτ, ευγενείς τόσο στην καταγωγή όσο και στον χαρακτήρα, πρόσφεραν τη ζωή τους ολοκαύτωμα στο βωμό του μαρτυρίου μαζί μ' ένα ολόκληρο πλήθος οπαδών ταπεινότερης καταγωγής. Από την καιόμενη όμως στιβάδα του Ουΐσαρτ αναστήθηκε κάποιος στον οποίο οι φλόγες δεν μπορούσαν να επιβάλουν

τη σιωπή· ένας ο οποίος με τη δύναμη του Θεού έμελλε να δώσει τη χαριστική βολή στην παποσύνη της Σκωτίας.

Ο άνθρωπος αυτός, ο Ιωάννης Νώξ, είχε στραφεί από τις παραδόσεις και τους εκκλησιαστικούς μυστικισμούς για να θρέψει την ψυχή του με τις αλήθειες του λόγου του Θεού. Η διδασκαλία του Ουΐσαρτ επικύρωσε την απόφασή του να εγκαταλείψει κάθε επικοινωνία με τη Ρώμη και να ταχθεί με το πλευρό των καταδιωκομένων Μεταρρυθμιστών.

Παρακινούμενος από τους φίλους του να αναλάβει τη θέση του ιεροκήρυκα, το απέκλεισε τρέμοντας στη σκέψη της ευθύνης που αυτή συνεπάγονταν. Μόνο ύστερα από πολυήμερη περισυλλογή και σκληρή πάλη με τον εαυτό του, αποφάσισε να συγκατατεθεί. Αλλά αφού πια δέχθηκε τη θέση αυτή, προχώρησε με αλύγιστη αποφασιστικότητα και με ακλόνητο θάρρος μέχρι την τελευταία του πνοή. Ο γενναιόκαρδος εκείνος Μεταρρυθμιστής δεν πτοείτο από πρόσωπο ανθρώπου. Οι φλόγες των βασάνων που τις έβλεπε να λαμπαδιάζουν γύρω του συνέτειναν μόνο στο να προσθέτουν καινούργια ένταση στο ζήλο του. Με τον πέλεκυ του τυράννου να αιωρείται απειλητικά πάνω από το κεφάλι του, έμενε ακλόνητος στη θέση του καταφέροντας καίρια πλήγματα δεξιά και αριστερά για την καταστολή της ειδωλολατρείας.

Όταν φέρθηκε πρόσωπο πρός πρόσωπο αντιμέτωπος με τη βασίλισσα της Σκωτίας, η παρουσία της οποίας έκανε το ζήλο πολλών Προτεσταντών αρχηγών να παραλύσει, απτόητος ο Ιωάννης Νώξ, υπεραμύνθηκε την αλήθεια. Δεν ήταν άνθρωπος που κατευνάζεται με χάδια, ούτε που κλονίζεται από απειλές. Είχε ενοχοποιηθεί από τη βασίλισσα ως αιρετικός επειδή δίδασκε το λαό να ασπασθεί μια θρησκεία απαγορευμένη από το κράτος, παραβιάζοντας έτσι την εντολή του Θεού η οποία επιβάλλει στους υπηκόους να υποτάσσονται στους αρχηγούς τους. Σ' αυτό ο Νώξ απάντησε χωρίς να διστάσει:

"Όπως η πραγματική θρησκεία δεν έλκει ούτε την καταγωγή της ούτε τη δύναμή της από τους επίγειους εστεμμένους αλλά αποκλειστικά από τον αιώνιο Θεό, έτσι και οι υπήκοοι δεν είναι υποχρεωμένοι να διαμορφώσουν τη θρησκεία τους σύμφωνα με τις προτιμήσεις των αρχηγών τους. Επειδή συχνά οι αρχηγοί είναι πιο ανίδεοι απ' όλους τους άλλους σχετικά με την πραγματική θρησκεία του Θεού ... Αν όλοι οι απόγονοι του Αβραάμ είχαν ασπασθεί τη θρησκεία του Φαραώ που τους είχε τόσα χρόνια υπηκόους του, σας ερωτώ. Κυρία μου, ποια θα ήταν η θρησκεία του κόσμου σήμερα; Ή αν όλος ο κόσμος την εποχή των αποστόλων είχαν ακολουθήσει τη

θρησκεία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων, ποια θρησκεία θα κυριαρχούσε επί της γης; ... Αντιλαμβάνεστε επομένως, Κυρία, ότι αν και οι υπήκοοι υποχρεούνται να υποτάσσονται στους ηγεμόνες τους, το θρήσκευμα τους όμως δεν μπορούν να το εξαρτήσουν απ' αυτούς."

Η Μαρία Στούαρτ είπε τότε: "Εσείς ερμηνεύετε τις Γραφές κατά έναν τρόπο και εκείνοι (οι Ρωμαιοκαθολικοί θεολόγοι) κατ' άλλον. Ποιόν πρέπει τότε εγώ να πιστέψω και ποιος θα κάνει τον κριτή;"

"Πρέπει να πιστέψετε το Θεό που με σαφήνεια Σας μιλάει μέσα από το λόγο Του," αποκρίθηκε ο Μεταρρυθμιστής. "Περισσότερο απ' ότι Σας διδάσκει ο λόγος Του, δεν χρειάζεται να πιστέψετε ούτε τον ένα ούτε τον άλλο. Ο λόγος του Θεού είναι αυτοερμήνευτος. Και αν συναντάτε κάπου κανένα σκοτεινό σημείο, το Άγιο Πνεύμα που ποτέ δεν αντιφάσκει, διευκρινίζει σαφέστερα το ίδιο θέμα σε κάποιο άλλο σημείο· ώστε να μη δικαιολογείται αμφιβολία παρά μόνο για κείνους που με πείσμα προτιμούν να παραμένουν στην άγνοια." (David Laing, "The Collected Works of John Knox," Τόμ. 2, σελ. 281, 284.)

Τέτοιες αλήθειες εξέθετε σε βασιλικά αυτιά με κίνδυνο της ζωής του ο ατρόμητος Μεταρρυθμιστής. Και με το ίδιο αήττητο θάρρος έμεινε πιστός στο σκοπό του προσευχόμενος και μαχόμενος τις μάχες του Κυρίου μέχρι που η Σκωτία λυτρώθηκε από τον παπικό ζυγό.

Στην Αγγλία, με την εδραίωση του Προτεσταντισμού σαν επίσημη θρησκεία του κράτους, οι διωγμοί μειώθηκαν, αν και δεν εξαλήφθηκαν τελείως. Παρ' όλο ότι αρκετά από τα Ρωμαιοκαθολικά δόγματα είχαν αποκηρυχθεί, πολλοί όμως από τους τύπους της είχαν διατηρηθεί. Η υπεροχή του πάπα είχε απορριφθεί, αλλά τη θέση του πήρε τώρα ο βασιλιάς που ενθρονίσθηκε σαν κεφαλή της εκκλησίας. Η θρησκευτική λειτουργία είχε παρεκλίνει αισθητά από την αρχική αγνότητα και απλότητα του ευαγγελίου. Η μεγάλη αρχή της θρησκευτικής ανεξαρτησίας δεν είχε ακόμη γίνει κατανοητή. Αν και σε σποραδικές μόνο περιπτώσεις οι Διαμαρτυρόμενοι αρχηγοί του έθνους κατέφευγαν στις ολέθριες ωμότητες που μετέρχονταν η Ρώμη για την καταστολή της αίρεσης, το δικαίωμα όμως του να λατρεύει ο κάθε άνθρωπος το Θεό κατά τις υποδείξεις της συνείδησής του δεν ήταν αναγνωρισμένο. Όλοι γενικά υποχρεώνονταν να δεχθούν τη διδασκαλία και να ακολουθούν τη λειτουργία την καθορισμένη από την αναγνωρισμένη Εκκλησία του κράτους. Ώστε σε μικρότερη ή μεγαλύτερη κλίμακα, για εκατοντάδες χρόνια οι αντιφρονούντες υφίσταντο διωγμούς.

Κατά τον δέκατο έβδομο αιώνα χιλιάδες ιεροκήρυκες αποβλήθηκαν από τις έδρες τους. Με την απειλή προστίμων, μακράς

ειρκτής ή εκτοπισμού, είχε απαγορευτεί στο λαό να παίρνουν μέρος σε οποιαδήποτε άλλη θρησκευτική συνάθροιση εκτός από εκείνη της επίσημης εκκλησίας του κράτους. Οι πιστές ψυχές που δεν συγκατατίθονταν να απόσχουν από τις συναθροίσεις της πραγματικής λατρείας του Θεού ήταν αναγκασμένες να συγκεντρώνονται σε στενά σκοτεινά σοκάκια, σε καταθλιπτικές σοφίτες και, σε ορισμένες εποχές του χρόνου, μεσάνυχτα μέσα στα δάση. Στα προστατευτικά εκείνα κρησφύγετα του δάσους, το φυσικό ναό της δημιουργίας του Θεού, τα σκορπισμένα και κατατρεγμένα παιδιά του Κυρίου συγκεντρώνονταν για να ανοίξουν την καρδιά τους προσευχόμενα και δοξολογούντα το Θεό. Παρ' όλες τις προφυλάξεις τους όμως, πολλοί απ' αυτούς υπέφεραν για την πίστη τους. Οι φυλακές ήταν γεμάτες. Οικογένειες διαλύονταν, και πολλοί εκτοπίζονταν σε ξένες χώρες. Αλλά ο Θεός ήταν με το μέρος του λαού Του και ο κατατρεγμός δεν κατόρθωσε να σιγήσει τη μαρτυρία τους. Πολλοί πήραν το θαλάσσιο δρόμο για την Αμερική, όπου έθεσαν τα θεμέλια της πολιτικής και θρησκευτικής ανεξαρτησίας τα οποία αποτελούν τον προμαχώνα και τη δόξα αυτής της χώρας.

Και τη φορά αυτή, όπως κατά τους αποστολικούς χρόνους, οι διωγμοί συνέτειναν στην ευρύτερη διάδοση του ευαγγελίου. Μέσα στην αποκρουστική του φυλακή, τη γεμάτη από κακοποιούς και εγκληματίες, ο Ιωάννης Μπάνυαν, ανάπνεε την καθάρια ατμόσφαιρα του ουρανού και εκεί έγραψε το αλληγορικό του αριστούργημα της χριστιανικής οδοιπορίας από τη χώρα της απώλειας στη άγια πόλη του ουρανού. Πάνω από διακόσια χρόνια η φωνή εκείνη μίλησε από τη φυλακή του Μπέντφορδ συγκινώντας βαθύτατα τις καρδιές των ανθρώπων. "Η Πρόοδος του Πρωτοπόρου" και "Η Υπερέχουσα Χάρη προς τον Πρώτο των Αμαρτωλών," πολλές οδήγησαν ψυχές στο μονοπάτι της ζωής.

Ο Μπάξτερ, ο Φλαβέλ, ο Αλλέην και άλλοι, άνθρωποι προικισμένοι με τάλαντα, μόρφωση και πείρα βαθιά χριστιανική, σηκώθηκαν με τη σειρά τους να υπερασπιστούν "την πίστην την άπαξ δοθείσαν εις τους αγίους." Τα έργα των ανθρώπων αυτών, κηρυγμένα εκτός νόμου και απογορεύμενα από τους άρχοντες του κόσμου τούτου, εξακολουθούν να παραμένουν αθάνατα. "Η Πηγή της Ζωής" και "Η Μέθοδος της Χάρης," γραμμένα από τον Φλαβέλ, έχουν διδάξει σε χιλιάδες ανθρώπους πως να εμπιστεύονται τη φύλαξη της ψυχής τους στο Χριστό. "Ο Μεταρρυθμισμένος Πάστορας" του Μπάξτερ έγινε μεγάλη ευλογία σε πολλούς απ' αυτούς που επιθυμούν την αναζωπύρωση του έργου του Θεού, ενώ η "Αιώνια Ανάπαυση των

Αγίων" του, συνετέλεσε στο να οδηγήσει ψυχές σ' εκείνη την "κατάπαυση "η οποία μένει" εις τον λαόν του Θεού." (Εβρ. 4:9.)

Εκατό χρόνια αργότερα, σε μια περίοδο μεγάλου πνευματικού σκότους, εμφανίσθηκαν ο Χουάϊτφιλδ και οι δύο Ουέσλεης, καινούργιοι φωτοφόροι του έργου του Θεού. Κάτω από τη διοίκηση της επίσημης εκκλησίας του έθνους, ο Αγγλικός λαός είχε φθάσει σε μια τέτοια κατάσταση θρησκευτικής κατάπτωσης που ελάχιστα διέφερε από την ειδωλολατρεία. Η θρησκεία της φύσης είχε καταντήσει η αγαπημένη μελέτη των κληρικών και αυτή αποτελούσε το μεγαλύτερο μέρος της θεολογίας τους. Οι ανώτερες τάξεις ειρωνεύονταν την ευσέβεια και με ικανοποίηση έβλεπαν τον εαυτό τους πάνω από τη σφαίρα του φανατισμού, όπως την αποκαλούσαν. Οι κατώτερες τάξεις είχαν βυθιστεί στην άγνοια και εγκαταληφθεί στην εξαθλίωση, ενώ η εκκλησία δεν είχε πιά ούτε την τόλμη ούτε την πίστη για να υπερασπιστεί την αλήθεια που είχε πάρει τον κατήφορο.

Η σπουδαία διδασκαλία της "δια πίστεως δικαιοσύνης," την οποία τόσο εμφατικά είχε διδάξει ο Λούθηρος, εξέλιπε σχεδόν καθολοκληρία. Τη θέση της είχε πάρει το Ρωμαιοκαθολικό δόγμα της σωτηρίας που αποκτάται με τα καλά έργα. Ο Χουάϊτφιλδ και οι Ουέσλεη, που ήταν μέλη της επίσημης εκκλησίας του κράτους, ζητούσαν με ειλικρίνεια ψυχής να αποκτήσουν την εύνοια του Θεού η οποία, σύμφωνα μ' αυτά που είχαν διδαχθεί, εξασφαλίζονταν με την ενάρετη ζωή και με την τήρηση των θρησκευτικών κανόνων.

Όταν κάποτε ο Κάρολος Ουέσλεη έπεσε βαριά άρρωστος και είχε φθάσει στα πρόθυρα του θανάτου, κάποιος τον ρώτησε σε τι επάνω στήριζε την ελπίδα του για την αιώνια ζωή. "Πάσχισα όσο μπορούσα περισσότερο για να υπηρετήσω το Θεό," απάντησε εκείνος. Επειδή ο φίλος που του είχε υποβάλει την ερώτηση δεν φαίνονταν απόλυτα ικανοποιημένος με την απάντησή του, ο Ουέσλεη σκέφθηκε: "Τι; Δεν είναι οι προσπάθειές μου ικανές για να στηρίξω την ελπίδα μου σ' αυτές; Δεν θα λάβει υπόψη Του (ο Θεός) τις προσπάθειές μου; Τότε δεν έχω πουθενά αλλού να στηριχθώ." (John Whitehead, "Life of the Rev. Charles Wesley," σελ. 102.) Τέτοιο πυκνό σκοτάδι είχε καταλάβει την εκκλησία, που απέκρυβε την αξία της εξιλαστικής θυσίας, στερούσε το Χριστό από τη δόξα Του και έστρεφε τις σκέψεις των ανθρώπων μακριά από τη μοναδική τους ελπίδα σωτηρίας—το αίμα του σταυρωμένου Λυτρωτή.

Ο Ουέσλεη και οι σύντροφοί του ανακάλυψαν ότι η πραγματική θρησκεία εδρεύει μέσα στην καρδιά και ότι η εφαρμογή του νόμου του Θεού δεν περιορίζεται μόνο στα λόγια και στις πράξεις του ανθρώπου, αλλά επεκτείνεται επίσης και στις σκέψεις του.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη της εσωτερικής εξυγίανσης, παράλληλα με την αναμόρφωση της εξωτερικής συμπεριφοράς, πήραν τη σταθερή απόφαση να αρχίσουν μια νέα ζωή. Με τις πιο φιλόπονες προσπάθειες συνοδευόμενες από ένθερμη προσευχή επεδίωκαν να καθυποτάξουν τη φύση της σαρκικής καρδιάς. Ζούσαν μια ζωή αυταπάρνησης, αγαθοεργίας και ταπεινοφροσύνης. Τηρούσαν με κάθε λεπτομέρεια και αυστηρότητα κάθε όρο που τους φαίνονταν απαραίτητος προκειμένου να φθάσουν στο σκοπό που λαχταρούσαν πάνω απ' όλα: την αγιοσύνη που θα τους εξασφάλιζε την εύνοια του Θεού. Δεν κατόρθωσαν όμως να φθάσουν στον επιδιωκόμενο σκοπό. Μάταιες πήγαιναν οι προσπάθειες τους να απαλλαγούν από την καταδίκη της αμαρτίας ή να αντικρούσουν τη δύναμή της. Ήταν η ίδια εκείνη πάλη που ο Λούθηρος αντιμετώπιζε στο κελί του της Ερφούρτης. Η ίδια εκείνη ερώτηση που βασάνιζε την ψυχή του: "Πώς ο άνθρωπος θέλει δικαιωθή ενώπιον του Θεού;" (Ιώβ 9:2.)

Η φλόγα της θεϊκής αλήθειας, ολότελα σχεδόν σβυσμένη πάνω στους Προτεσταντικούς βωμούς, έμελλε να ξανανάψει από το φως της αρχαίας δάδας που οι Βοημοί Χριστιανοί είχαν μεταδώσει από γενεά σε γενεά. Στα χρόνια που ακολούθησαν τη Μεταρρύθμιση, ο Προτεσταντισμός στη Βοημία είχε κατασυντρίβει κάτω από το πέλμα των Ρωμαϊκών ορδών. Όλοι όσοι αρνήθηκαν να αποκηρύξουν την αλήθεια υποχρεώθηκαν να φύγουν. Μερικοί απ' αυτούς βρήκαν άσυλο στη Σαξωνία όπου διατήρησαν την αρχική τους πίστη. Από τους απογόνους των Χριστιανών αυτών το φως έφθασε μέχρι τον Ουέσλεη και τους συντρόφους του κάτω από τις ακόλουθες συνθήκες.

Ο Ιωάννης και ο Κάρολος Ουέσλεη, μετά τη χειροτόνηση τους, είχαν σταλεί με ειδική αποστολή στην Αμερική. Με το ίδιο πλοίο ταξίδευε και ένας όμιλος Μοραβών. Σφοδρές θαλασσοταραχές ξέσπασαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και ο Ιωάννης Ουέσλεη, όταν βρέθηκε αντιμέτωπος με το θάνατο, δεν αισθάνονταν σίγουρος ότι η καρδιά του ήταν τακτοποιημένη με το Θεό. Αντίθετα εκείνοι οι Γερμανικής καταγωγής Σάξωνες έδειχναν μια ηρεμία και εμπιστοσύνη που γι' αυτόν ήταν εντελώς άγνωστες.

"Από καιρό πρόσεχα την άψογη συμπεριφορά τους," διηγούταν αργότερα ο Ουέσλεη. "Έδιναν διαρκώς δείγματα της ταπεινοφροσύνης τους με το να επιτελούν τις πιο εξευτελιστικές δουλειές, που κανένας Άγγλος δεν καταδέχονταν να κάνει. Για τις υπηρεσίες τους αυτές ούτε ζητούσαν, ούτε δέχονταν ποτέ αμοιβή, λέγοντας ότι η πείρα ήταν ωφέλιμη για την περηφάνεια της ψυχής τους και ότι ο αγαπημένος τους Σωτήρας είχε κάνει πολύ περισσότερα γι' αυτούς.

Καθημερινά τους παρουσιάζονταν η ευκαιρία να εξωτερικεύουν μια τέτοια πραότητα που δεν υποχωρούσε μπροστά σε καμιά προσβολή. Αν τύχαινε οι άλλοι επιβάτες να τους σπρώξουν, να τους πατήσουν, ή να τους ρίξουν κάτω, αυτοί σηκώνονταν πάλι και απομακρύνονταν χωρίς το παραμικρό παράπονο στα χείλη. Σε λίγο παρουσιάστηκε μια ευκαιρία για να αποδειχτεί αν ήταν απαλλαγμένοι και από το αίσθημα του φόβου, όπως ήταν από το πνεύμα της υπερηφάνειας, της οργής και της εκδίκησης. Μια μέρα, την ώρα που άρχιζαν τη λατρεία τους ψάλλοντας έναν ύμνο, η θύελλα ξέσπασε με λύσσα, καταθρυμματίζοντας το μεσαίο κατάρτι, καλύπτοντας ολόκληρο το πλοίο και πλημμυρίζοντας τα καταστρώματα με μανιασμένα κύματα, έτσι που νομίσαμε ότι είχαμε κιόλας καταποντισθεί στον πάτο της θάλασσας. Τρομακτικές τσιρίδες ακούονταν από τη μεριά των Άγγλων. Μόνο οι Μοραβοί, διατηρώντας την ψυχραιμία τους, συνέχιζαν να ψάλλουν. "Δεν φοβηθήκατε;" ρώτησα αργότερα έναν απ' αυτούς. "Δόξα το Θεό όχι," αποκρίθηκε. "Αλλά οι γυναίκες σας και τα παιδιά σας δεν φοβήθηκαν;" Ξαναρώτησα. "Όχι, οι γυναίκες μας και τα παιδιά μας δεν φοβούνται το θάνατο," απάντησε ήρεμα. (John Whitehead, "The Life of Rev. John Wesley," σελ. 10.)

Φθάνοντας στη Σαβάννα, ο Ουέσλεη έμεινε για λίγο διάστημα μαζί με τους Μοραβούς που η χριστιανική τους συμπεριφορά του είχε προξενήσει βαθιά εντύπωση. Συγκρίνοντας μια περίπτωση της θρησκευτικής τους λατρείας με την άψυχη τυπολατρεία της Αγγλικανικής εκκλησίας, έκανε την ακόλουθη παρατήρηση: "Γενικά η μεγάλη απλότητα και σεμνοπρέπεια με μετέφεραν δεκαεπτά περίπου αιώνες πριν και με έκαναν να νομίζω πως βρίσκομαι σε μια από τις συναθροίσεις εκείνες όπου δεν υπήρχαν οι τύποι και η επισημότητα και στις οποίες προΐσταντο ο Παύλος ο σκηνοποιός, ή ο ψαράς. ο Πέτρος, με έκδηλη όμως την παρουσία του Πνεύματος και της ισχύος." (Βλέπε ίδιο μέρος, σελ. 11,12.)

Όταν επέστρεψε στην Αγγλία, ο Ουέσλεη απέκτησε με τη βοήθεια ενός Μοραβού ιεροκήρυκα, μια πληρέστερη κατανόηση της Γραφικής αλήθειας. Είχε πειστεί ότι για να αποκτήσει την σωτηρία έπρεπε να αποποιηθεί κάθε εξάρτηση από τα καλά του έργα και να στηρίξει όλη του την εμπιστοσύνη στον "Αμνό του Θεού τον αίροντα την αμαρτία του κόσμου." Σε μια συγκέντρωση του Μορβιανού Συλλόγου στο Λονδίνο, είχε αναγνωσθεί μιά δήλωση του Λουθήρου η οποία περιέγραφε τη μεταλλαγή που το Πνεύμα του Θεού επιφέρει στην καρδιά του πιστού. Ενώ ο Ουέσλεη άκουγε, η ελπίδα γεννήθηκε στην καρδιά του. "Ένοιωσα μια ζεστασιά να θερμαίνει την ψυχή μου·" αναφέρει. "Ένοιωσα ότι μπορούσα να εμπιστευθώ στο

Χριστό και μόνο στο Χριστό για τη σωτηρία μου. Και τότε βεβαιώθηκα ότι Εκείνος είχε σηκώσει τις αμαρτίες μου, μάλιστα τις δικές μου αμαρτίες, και με είχε σώσει από το νόμο της αμαρτίας και του θανάτου." (Ίδιο μέρος, σελ. 52.)

Όλα αυτά τα ατελείωτα χρόνια των εξαντλητικών και στείρων αγώνων—χρόνια σκληρής αυταπάρνησης, αυτοελέγχου και ταπείνωσης—ο Ουέσλεη απέβλεπε σ' αυτόν το μοναδικό σκοπό να βρει το Θεό. Τώρα Τον είχε βρει. Και Τον είχε βρει όχι με τις προσευχές και τις νηστείες, όχι με τις ελεημοσύνες και με την αυταπάρνηση, αλλά δωρεάν, "άνευ αργυρίου και άνευ τιμής."

Στερεωμένος τώρα στην πίστη του Χριστού, ο Ουέσλεη φλέγονταν από το διακαή πόθο να διαδώσει παντού τη γνώση του δοξασμένου ευαγγελίου της δωρεάν χάρης του Θεού. "Θεωρώ τον κόσμο ολόκληρο σα να είναι η ενορία μου," έλεγε· "θέλω να πώ μ' αυτό ότι σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου και αν βρίσκομαι, πιστεύω ότι έχω το δικαίωμα και το επιτακτικό καθήκον να εξαγγείλω την αγαθή αγγελία της σωτηρίας σε όλους όσους θέλουν να με ακούσουν." (Βλέπε ίδιο μέρος, σελ. 74.)

Εξακολούθησε να ζεί μέσα στην αυστηρότητα και στην αυταπάρνηση. Όχι όμως τώρα πιά σαν προϋπόθεση της πίστης, αλλά σαν αποτέλεσμα της πίστης· όχι σαν τη ρίζα, αλλά σαν τον καρπό της αγιοσύνης. Η χάρη του Θεού, όπως φανερώνεται στον Χριστό, αποτελεί το θεμέλιο της ελπίδας του Χριστιανού· και αυτή η χάρη εξωτερικεύεται μετά με την υπακοή. Ο Ουέσλεη αφιέρωσε τη ζωή του στο κήρυγμα των μεγάλων αληθειών που ασπάσθηκε: της δικαιοσύνης μέσο της πίστης στο εξιλαστικό αίμα του Χριστού και της αναγεννητικής δύναμης του Αγίου Πνεύματος στην καρδιά με αποτέλεσμα την καρποφόρο ζωή κατά το παράδειγμα του Χριστού.

Αφορμή για την προετοιμασία στο έργο του Χουάϊτφιλδ και, των αδελφών Ουέσλεη έδωσε η μακρόχρονη και έμμονη ιδέα που τους κυρίεψε για την ατομική τους απώλεια. Πάνω απ' όλα η πεποίθηση ότι έπρεπε να υπομένουν κάθε δοκιμασία σαν καλοί στρατιώτες του Χριστού, τους είχε καταστήσει στόχο οδυνηρών χλευασμών, καταφρόνειας και κατατρεγμών τόσο κατά τα φοιτητικά τους χρόνια, όσο και κατά την αρχική περίοδο του λειτουργήματος τους. Αυτοί, καθώς και μερικοί άλλοι συμπαθούντες με αυτούς, περιφρονητικά τιτλοφορήθηκαν από τους άθρησκους συμφοιτητές τους Μεθοδιστές—επίζηλος σήμερα τίτλος μιας των μεγαλυτέρων αντιπροσωπευτικών εκκλησιών της Αγγλίας και της Αμερικής.

Σαν μέλη της Αγγλικανικής εκκλησίας, είχαν στενά προσκολληθεί στους λειτουργικούς τύπους της λατρείας της. Ο Θεός όμως τους

παρουσίασε μέσα από το λόγο Του ένα ανώτερο ιδανικό. Το Πνεύμα το Άγιο τους παρακινούσε να κηρύξουν "τον Χριστόν και τούτον εσταυρωμένον." Η δύναμη του Υψίστου ευόδωνε το έργο τους. Χιλιάδες άνθρωποι αναγνώριζαν την ενοχή τους και μεταπείθονταν πραγματικά. Τα πρόβατα αυτά έπρεπε όμως να προφυλαχθούν από τους αδηφάγους λύκους. Χωρίς καμιά από μέρους του προοπτική για το σχηματισμό καινούργιας . εκκλησίας, ο Ουέσλεη οργάνωσε τους νέους προσηλύτους σε μια θρησκευτική, Μεθοδιστική όπως την ονόμασε, Κοινότητα.

Ανεξήγητη και σκληρή αντίσταση συνάντησαν οι ιεροκήρυκες αυτοί από μέρους της καθιερωμένης εκκλησίας του κράτους. Αλλά ο πάνσοφος Θεός ανέτρεψε τα γεγονότα, ώστε η Μεταρρύθμιση να αρχίσει μέσα απ' αυτά τα σπλάχνα της εκκλησίας. Αν αυτή αποκλειστικά προέρχονταν από εξωτερικούς παράγοντες, δεν θα είχε εισχωρήσει εκεί όπου υπήρχε η μεγαλύτερη ανάγκη γι' αυτή. Αλλ' αφού οι κήρυκες του αναζωπυρωτικού κινήματος ήταν οι ίδιοι κληρικοί και εργάζονταν μέσα στα πλαίσια της εκκλησίας κάθε φορά που έβρισκαν ευκαιρία, η αλήθεια εισχωρούσε εκεί όπου διαφορετικά οι πόρτες θα παρέμειναν κλειστές. Μερικοί κληρικοί αφυπνίζονταν από τον πνευματικό τους λήθαργο και μεταβάλλονταν σε ένθερμους προπαγανδιστές στις ενορίες τους. Εκκλησίες απολιθωμένες από την άψυχη τυπολατρεία, ξαναγύριζαν στο σφρίγος της ζωής.

Στην εποχή του Ουέσλεη, όπως εξάλλου σε κάθε εποχή της εκκλησιαστικής ιστορίας, άνθρωποι προικισμένοι με διάφορα χαρίσματα εκτελούσαν το έργο που τους είχε ανατεθεί. Μπορεί να μην εναρμονίζονταν πάντοτε όλες οι δογματικές τους λεπτομέρειες, όλοι τους όμως παρακινούνταν από το ίδιο Πνεύμα του Θεού και είχαν κοινό μεταξύ τους παρονομαστή το κέρδος των ψυχών για το Χριστό. Οι διαφορές των αντιλήψεων μεταξύ του Χουάϊτφιλδ και των Ουέσλεης φάνηκαν πρός στιγμή ότι θα επέφεραν τη διάσπαση. Αλλά στο σχολείο του Χριστού είχαν διδαχθεί την πραότητα, και η αμοιβαία ανεκτικότητα και αγάπη τους συμφιλίωσαν. Δεν είχαν καιρό για φιλονικίες τη στιγμή που η πλάνη και η παρανομία κυριαρχούσαν παντού και οι αμαρτωλοί βάδιζαν πρός την αιώνια καταστροφή.

Οι δούλοι του Θεού διάβαιναν ένα σκληρό μονοπάτι. Άνθρωποι με μόρφωση και επιρροή επιστράτευαν όλες τις δυνάμεις τους εναντίον τους. Σε λίγο διάστημα ένα μεγάλο μέρος του κλήρου εκδήλωσε μια απροκάλυπτη εχθρότητα και οι εκκλησίες έκλεισαν τις πόρτες τους κατά πρόσωπο στην αγνή πίστη και σ' αυτούς που τη μετέδιδαν. Αποκηρύσσοντάς τους από τον άμβωνα, ο κλήρος

ξεσήκωσε εναντίον τους όλα τα στοιχεία του σκότους, της άγνοιας και της παρανομίας. Πολλές φορές ο Ιωάννης Ουέσλεη διέφυγε τον κίνδυνο χάρη στη θαυματουργή επέμβαση της ευσπλαχνίας του Θεού. Όταν ο όχλος ξεσηκώνονταν οργισμένος εναντίον του και φαίνονταν ότι δεν υπήρχε τρόπος διαφυγής, ένας άγγελος με ανθρώπινη μορφή παρουσιάζονταν στο πλευρό του, ο όχλος οπισθοχωρούσε και ο δούλος του Χριστού απομακρύνονταν από τον τόπο του κινδύνου ασφαλής.

Ο Ουέσλεη διηγείται μια απ' αυτές τις σκηνές της διάσωσής του από τα χέρια του μαινόμενου πλήθους. "Καθώς κατηφορίζαμε ένα γλιστερό μονοπάτι πρός την πόλη, πολλοί προσπάθησαν να με ρίξουν κατά γης πιστεύοντας ότι μια και θάπεφτα δεν θα μπορούσα να ξανασηκωθώ. Αλλά ούτε σκόνταψα, ούτε γλίστρησα καθόλου μέχρι που γλύτωσα από τα χέρια τους ... Αν και πολλοί αγωνίζονταν να με αρπάξουν από το γιακά ή από τα ρούχα για να με ρίξουν κάτω, δεν μπορούσαν να με πιάσουν. Ένας μόνο κατόρθωσε να με γραπώσει από το πέτο του παλτού μου που έμεινε στα χέρια του. Το άλλο πέτο, όπου στην τσέπη του είχα ένα χαρτονόμισμα, σχίστηκε μόνο ως τα μισά ... Πίσω μου, ένας μεγαλόσωμος άντρας άρχισε να με χτυπάει συνέχεια μ' ένα μεγάλο ξύλινο ραβδί. Αν περιορίζονταν σ' ένα μόνο κτύπημα μ' αυτό πίσω από το κεφάλι, δεν θα χρειάζονταν να καταβάλει όλη αυτή την προσπάθεια. Κάθε φορά που χτυπούσε όμως αστόχευε, χωρίς να μπορώ να το εξηγήσω, αφού δεν ήμουν σε θέση να κινηθώ ούτε δεξιά ούτε αριστερά ... Ένας άλλος όρμησε ανάμεσα από το πλήθος και σηκώνοντας το χέρι να με χτυπήσει, ξαφνικά το κατέβασε και αρκέσθηκε να μου χαϊδέψει το κεφάλι λέγοντας: "Τι μαλακά μαλλιά που έχει!" ... Οι πρώτοι απ' αυτούς που γνώρισαν την αλλαγή της καρδιάς ήταν οι αρχηγοί της οχλοκρατίας, οι απάχηδες, ένας μάλιστα αναγνωρισμένος μπράβος των καπηλειών ...

"Με τι μελετημένα βήματα μας προετοιμάζει ο Θεός για να κάνομε το θέλημά Του! Πριν δυο χρόνια ένα σπασμένο τούβλο με άγγιξε στον ώμο. Ένα χρόνο αργότερα μια πέτρα με χτύπησε ανάμεσα στα μάτια. Τον περασμένο μήνα δέχθηκα ένα γερό κτύπημα και απόψε άλλα δύο, το ένα πριν να μπούμε στην πόλη, το άλλο αφού βγήκαμε απ' αυτή. Αλλά και τις δύο φορές δεν αισθάνθηκα τίποτε. Αν και τη μια φορά κάποιος με χτύπησε με όλη του τη δύναμη στο στήθος και την άλλη στο στόμα με τόση ορμή που το αίμα ξεπήδησε αμέσως, πόνο όμως δεν ένοιωσα με κανένα από τα δύο κτυπήματα περισσότερο απ' ότι αν με είχαν εγγίσει με ένα άχυρο." (John Wesley, "Works," Τόμ. 3, σελ. 297-298.)

Οι Μεθοδιστές της εποχής εκείνης, λαϊκοί και κληρικοί, είχαν γίνει στόχος χλευασμού και κατατρεγμού τόσο από μέρους τακτικών μελών της εκκλησίας, όσο και από τους αναγνωρισμένους αρνησίθρησκους που είχαν εξαφθεί από την παραποίηση της αλήθειας. Τους έσερναν στα δικαστήρια που μόνο κατόνομα υφίσταντο επειδή η δικαιοσύνη ήταν άγνωστη σχεδόν στα δικαστικά χρονικά των ημερών εκείνων. Πολλές φορές οι διώκτες τους βιαιοπραγούσαν εναντίον τους. Ο όχλος έτρεχε από σπίτι σε σπίτι, καταστρέφοντας έπιπλα και οικιακά σκεύη, λεηλατώντας ότι τους άρεσε, και κακοποιώντας άγρια άντρες, γυναίκες και παιδιά. Σε μερικές περιπτώσεις, ανηρτημένες δημόσιες ανακοινώσεις, καλούσαν αυτούς που ήθελαν να σπάσουν τα παράθυρα και να λεηλατήσουν τα σπίτια των Μεθοδιστών να συγκεντρωθούν μια ορισμένη ώρα σ' ένα ιδιαίτερο μέρος. Αυτές οι κατάφωρες αδικίες σύμφωνα με τους γραπτούς και άγραφους νόμους διαπράττονταν χωρίς την παραμικρή επέμβαση από μέρους των αρχών. Ένας συστηματικός διωγμός ασκείτο εναντίον του λαού του οποίου το μοναδικό κρίμα ήταν ότι προσπαθούσαν να στρέψουν την πορεία των αμαρτωλών από το δρόμο της καταστροφής στο μονοπάτι της αγνής ζωής.

Αναφερόμενος ο Ιωάννης Ουέσλεη στις εναντίον του ιδίου και των συντρόφων του κατηγορίες, παρατηρεί: "Μερικοί διατείνονται ότι οι διδασκαλίες μας είναι λαθεμένες, γεμάτες πλάνες και θρησκευτική έξαψη. Ότι είναι πρωτάκουστες και νεωτεριστικές. Ότι είναι συνώνυμες του Κουακερισμού, του φανατισμού και του παπισμού. Όλες αυτές οι κατηγορίες έχουν ήδη αποδειχθεί εντελώς αβάσιμες. Κάθε πτυχή της διδαχής αυτής είναι η απλή διδασκαλία της Γραφής ερμηνευμένης από την εκκλησία μας. Επομένως δεν χωρεί λάθος ή πλάνη αφού η Γραφή είναι αληθινή ... Άλλοι ισχυρίζονται ότι η διδαχή μας είναι πολύ αυστηρή και ότι κάνομε το δρόμο πρός τον ουρανό πάρα πολύ δύσκολο. Στην πραγματικότητα αυτή ήταν η αρχική—και μάλιστα για ένα διάστημα η μοναδική—αντίρηση η οποία κρυφοφωλιάζει μέσα σε χιλιάδες άλλες που παρουσιάζονται με διάφορες μορφές. Είναι τάχα γεγονός ότι η διδαχή μας είναι αυστηρότερη απ' ότι εκτίθεται στη Βίβλο και καθιστά στ' αλήθεια το δρόμο του ουρανού πιο στενόχωρο απ' ότι ο Κύριος ή οι απόστολοί Του παρουσίασαν; Φέρετε μόνο στη σκέψη σας μερικά απλά εδάφια: "Θέλεις αγαπά Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου και εξ όλης της διανοίας, εξ όλης της ψυχής και εξ όλης της δυνάμεώς σου." "Επειδή δια πάντα λόγον σαπρόν τον οποίον θέλουσι λαλήσει οι άνθρωποι θέλουσι δώσει

λόγον εν ημέρα κρίσεως." "Είτε λοιπόν τρώγετε, είτε πίνετε, είτε πράττετε τι, τα πάντα πράττετε πρός δόξαν του Κυρίου."

Αν πραγματικά η διδαχή μας ξεπερνάει αυτά τα αυστηρά όρια, τότε φυσικά είμαστε ένοχοι. Αλλά ελέγχοντας τη συνείδησή σας, το ξέρετε ότι δεν είναι έτσι. Ποιος θα τολμούσε να πράξει κατά ένα γιώτα λιγότερο χωρίς να παραποιήσει το λόγο του Θεού; Μπορεί ο οικονόμος των μυστηρίων του Θεού να βρεθεί πιστός αν αλλάξει έστω και ένα μέρος της ιερής αυτής παρακαταθήκης; Όχι. Δεν έχει το δικαίωμα τίποτε να μειώσει, τίποτε να μετριάσει. Είναι υποχρεωμένος να δηλώσει σ' όλους τους ανθρώπους γενικά: "Δεν μπορώ να υποβιβάσω τη Γραφή στο σημείο που να ανταποκρίνεται στα γούστα σας. Εσείς πρέπει να υψωθείτε στο δικό της επίπεδο· ειδέ μη θα χαθείτε για πάντα." Σ' αυτό οφείλεται επίσης εκείνη η άλλη λαϊκή κατακραυγή ότι είμαστε "άνθρωποι χωρίς αγάπη." Αλλά είμαστε στ' αλήθεια χωρίς αγάπη; Στο τι; Στο ότι δεν τρέφομε τους νηστικούς και δεν ντύνομε τους γυμνούς; "Όχι, δεν ενοούμε αυτό. Σ' αυτό δεν υστερείτε, λέγουν. Αλλά σας λείπει η αγάπη όταν κρίνετε τους άλλους! Νομίζετε ότι κανείς δεν πρόκειται να σωθεί παρά μόνο όσοι κάνουν όπως κάνετε εσείς."" (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 3, σελ. 152-153.)

Η πνευματική κατάπτωση της Αγγλίας λίγο πριν από την εποχή του Ουέσλεη οφείλονταν κατά το μεγαλύτερο μέρος στη διάδοση των διδασκαλιών των αντινομιστών. Πολλοί ισχυρίζονταν ότι ο Χριστός είχε καταργήσει τον ηθικό νόμο και επομένως οι Χριστιανοί απαλλάσσονταν από την τήρησή του· ότι ο πιστός είχε ελευθερωθεί από "τη δουλεία των καλών έργων." Άλλοι, αν και αναγνώριζαν τον αιώνιο χαρακτήρα του νόμου, υποστήριζαν ότι δεν ήταν ανάγκη να παροτρύνουν οι ιεροκήρυκες το λαό να φυλάγει τα διατάγματά του, αφού όσοι προορίζονται από το Θεό για σωτηρία, θα οδηγηθούν "από μια ακατανίκητη ώθηση της θεϊκής χάρης στην εξάσκηση της θεοσέβειας και της αρετής," ενώ οι υπόλοιποι, προορισμένοι για την αιώνια καταδίκη, "δεν έχουν τη δύναμη να υπακούσουν στο θεϊκό νόμο."

Άλλοι πάλι οι οποίοι επίσης πρέσβευαν ότι "οι εκλεκτοί δεν είναι δυνατό να εκπέσουν από τη χάρη ούτε να στερηθούν τη θεϊκή εύνοια," κατέληγε στο πιο απαίσιο ακόμη συμπέρασμα ότι "τα ανοσιουργήματα που αυτοί διαπράττουν δεν θεωρούνται κατά βάθος κολάσιμα, ούτε και λογίζονται παραβάσεις του θεϊκού νόμου· και ότι επομένως δεν γεννάται ζήτημα γι' αυτούς ούτε να εξομολογηθούν τις αμαρτίες τους, ούτε μετανοώντας να αποχωριστούν απ' αυτές." (McClintock and Strong, "Cyclopedia," άρθρο "Antinomians.") Δήλωναν λοιπόν ότι και μια από τις χειρότερες ακόμη αμαρτίες "η

οποία κατά τη διεθνή κοινή γνώμη κρίνεται τρομερή παράβαση του θεϊκού νόμου, στα μάτια του Θεού δεν θεωρείται αμαρτία" όταν διαπράττεται από έναν από τους εκλεκτούς Του. "Επειδή το χαρακτηριστικό ιδίωμα των εκλεκτών είναι ότι αδυνατούν να κάνουν οτιδήποτε που προξενεί την απαρέσκεια του Θεού ή απαγορεύεται από το νόμο."

Οι ίδιες αυτές τερατώδεις διδασκαλίες ουσιαστικά υιοθετήθηκαν αργότερα από λαϊκούς εκπαιδευτικούς και από θεολόγους, ότι δηλαδή δεν αποτελεί ο αναλλοίωτος νόμος του Θεού τον κανόνα του δικαίου, αλλ' ότι αυτή η κοινωνία διαμορφώνει πάντοτε τον ηθικό κανόνα που διαρκώς υπόκειται σε τροποποιήσεις. Όλες αυτές οι θεωρίες εμπνέονται από το ίδιο ακριβώς εκείνο κυρίαρχο πνεύμα που ανάμεσα στους αναμάρτητους ακόμη κατοίκους του ουρανού είχε αρχίσει το καταστρεπτικό του έργο εναντίον των δικαίων περιορισμών που υποβάλλει ο νόμος του Θεού.

Το δόγμα ότι ο χαρακτήρας του ανθρώπου είναι αμετάκλητα προκαθορισμένος από το Θεό, ώθησε πολλούς στην ουσιαστική απόρριψη του νόμου του Θεού. Ο Ουέσλεη αντέδρασε κατηγορηματικά στις πλάνες των αντινομιστών προπαγανδιστών αποδεικνύοντας ότι τα δόγματά τους έρχονταν σε αντίφαση με τις Γραφές. "Διότι εφανερώθη η χάρις του Θεού η σωτήριος εις πάντας ανθρώπους." (Τίτος 2:11.) "Διότι τούτο είναι καλόν και ευπρόσδεκτον ενώπιον του Σωτήρος ημών Θεού, όστις θέλει να σωθώσι πάντες οι άνθρωποι και να έλθωσιν εις επίγνωσιν της αλήθειας. Διότι είναι εις Θεός, εις και μεσίτης Θεού και ανθρώπων, άνθρωπος Χριστός Ιησούς, όστις έδωκεν Εαυτόν αντίλυτρον υπέρ πάντων." (Α΄ Τιμ. 2:3-6.) Το Πνεύμα του Θεού χορηγείται δωρεάν ώστε καθένας να μπορεί να επωφεληθεί από τα μέσα της σωτηρίας. Έτσι ο Χριστός, "το Φώς το αληθινόν" "Φωτίζει πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον." (Ιωάν. 1:9.) Οι άνθρωποι χάνουν τη σωτηρία όταν οικειοθελώς απαξιούν να δεχθούν το δώρο της ζωής.

Στον ισχυρισμό ότι με του Χριστού το θάνατο καταργήθηκε ο Δεκάλογος, όπως συνέβη με τον τελετουργικό νόμο, ο Ουέσλεη αντέτασσε: "Ο ηθικός νόμος ο οποίος περιέχεται μέσα στο Δεκάλογο και τον οποίο εφάρμοζαν οι προφήτες δεν καταργήθηκε από το Χριστό. Ο ερχομός Του δεν είχε σκοπό να καταργήσει κανένα απολύτως μέρος του νόμου. Αυτός ο νόμος ο οποίος παρίσταται σαν πιστός μάρτυρας στον ουρανό δεν είναι ποτέ δυνατόν να καταλυθεί ... Αυτός υφίσταται από καταβολής κόσμου, όχι χαραγμένος πάνω σε λίθινες πλάκες, αλλά γραμμένος μέσα στις καρδιές όλων των παιδιών του Θεού που πλάστηκαν από τα χέρια του Δημιουργού.

Παρόλο που τα γράμματα τα χαραγμένα αρχικά με το δάκτυλο του Θεού, υπέστησαν σημαντική αλλοίωση από την αμαρτία, δεν μπορούν όμως να σβηστούν εντελώς, εφόσον οι άνθρωποι εξακολουθούμε να έχομε συνείδηση του καλού και του κακού. Κάθε τμήμα του νόμου ισχύει για ολόκληρη την ανθρωπότητα και για την κάθε εποχή. Δεν εξαρτάται ούτε από τον τόπο, ούτε από το χρόνο, ούτε από τις περιστάσεις που υπόκεινται σε μεταλλαγές, αλλ' από τη φύση του Θεού και τη φύση του ανθρώπου και την αμοιβαία απαράλλακτη συνάφεια μεταξύ τους.

"'Δεν ήλθον να καταλύσω, αλλά να εκπληρώσω.' ... Αναντίρρητα, στο σημείο αυτό ο Χριστός εννοεί (σύμφωνα με ότι προηγείται και με ότι έπεται:) ήρθα να τον επικυρώσω κατά πάντα, παρόλες τις δικαιολογίες των ανθρώπων. Ήρθα να αποδώσω σαφέστερα και ευκρινέστερα κάθε σκοτεινή πτυχή του. Ήρθα να διακηρύξω την πραγματική και τέλεια σημασία του κάθε σημείου του. Να αποκαλύψω το μήκος και πλάτος και όλη την έκταση που καταλαμβάνει η κάθε εντολή καθώς και το ύψος και το βάθος του και την ασύλληπτη αγνότητα και πνευματικότητά του σε κάθε του πτυχή." (Wesley, Κήρυγμα 25.)

Ο Ουέσλεη διακήρυττε την τέλεια αρμονία που υφίσταται ανάμεσα στο νόμο και στο ευαγγέλιο. "Υπάρχει," έλεγε, "μεταξύ τους η στενότερη σχέση που μπορεί να φανταστεί κανείς. Από το ένα μέρος ο νόμος προετοιμάζει διαρκώς το δρόμο για το ευαγγέλιο και μας παραπέμπει σ' αυτό. Από το άλλο μέρος, το ευαγγέλιο μας οδηγεί διαρκώς στην ακριβέστερη επίγνωση του νόμου. Ο νόμος λόγου χάρη απαιτεί από μας να αγαπούμε το Θεό, να αγαπούμε τον πλησίον μας και να είμαστε πράοι, ταπεινοί και αγνοί. Εμείς αισθανόμαστε ότι είμαστε ανίκανοι να εκτελέσομε τα πράγματα αυτά. Μάλιστα "παρ' ανθρώποις τούτο είναι αδύνατον." Ανακαλύπτομε όμως την υπόσχεση του Θεού ότι Εκείνος θα μας χορηγήσει την αγάπη και θα μας καταστήσει πράους, ταπεινούς και αγίους. Επωφελούμαστε απ' αυτό το ευαγγέλιο, από τις αγαθές αυτές αγγελίες. Και επενεργεί σύμφωνα με την πίστη μας. "Η δικαιοσύνη του νόμου εκπληρούται εν ημίν δια πίστεως της εν Χριστώ Ιησού." ...

"Οι χειρότεροι εχθροί του ευαγγελίου του Χριστού," έλεγε ο Ουέσλεη, "είναι εκείνοι που απερίφραστα και ανεπιφύλακτα επικρίνουν και καταδικάζουν το νόμο διδάσκοντας τους ανθρώπους να παραβιάζουν (δηλαδή να καταλύουν, να παραβαίνουν, να απαλλάσσονται από την υποχρέωση να τηρούν,) όχι μόνο μία, είτε από τις μικρότερες, είτε από τις μεγαλύτερες, αλλά όλες γενικά τις εντολές μονοκονδυλιά ... Η πιό αξιοπερίεργη απ' όλες αυτές τις

παραπλανητικές εκδοχές είναι ότι εκείνοι που επιδίδονται στο έργο αυτό πιστεύουν κατά βάθος ότι τιμούν το Χριστό με το να ανατρέπουν το νόμο Του και ότι μεγαλύνουν την αρμοδιότητά Του με το να καταλύουν τη διδαχή Του! Φυσικά Τον τιμούν όπως έκανε ο Ιούδας όταν είπε: "Χαίρε, Ραββί," και Τον φίλησε. Κατά τον ίδιο τρόπο ο Χριστός μπορεί να πει στον καθένα απ' αυτούς: "Με φίλημα προδίδεις τον Υιόν του ανθρώπου;" Δεν έχει καμιά διαφορά το να Τον προδίδει κανείς ενώ Τον φιλεί, ή το να μιλάει για το αίμα Του ενώ Του αφαιρεί το στέμμα Του· ή το να περιφρονεί οποιοδήποτε μέρος του νόμου Του προφασιζόμενος ότι συντελεί στην πρόοδο του ευαγγελίου Του. Στην πραγματικότητα κανείς δεν μπορεί να μείνει ακατάκριτος όταν κηρύττει μια τέτοια πίστη, που αποβλέπει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο στη μερική έστω παρακοή. Όταν κηρύττει ένα Χριστό που ακυρώνει, ή κατ' οποιοδήποτε τρόπο αλλοιώνει και την παραμικρή εντολή του Θεού." (Ίδιο μέρος. Κήρυγμα 35.)

Σ' αυτούς που υποστήριζαν ότι το κήρυγμα του ευαγγελίου αναπληρώνει όλες τις απαιτήσεις του νόμου, ο Ουέσλεη απαντούσε: "Αυτό το απορρίπτομε κατηγορηματικά. Δεν αναπληρώνει ούτε αυτόν τον πρωταρχικό σκοπό του νόμου, ότι συγκεκριμένα δείχνει στους ανθρώπους την αμαρτωλή κατάστασή τους, ότι αφυπνίζει αυτούς που κοιμούνται ακόμη στο χείλος του γκρεμού. Ο απόστολος Παύλος διακηρύττει ότι "δια του νόμου έρχεται η γνώσις της αμαρτίας, "και ότι μόνον όταν ο άνθρωπος πειστεί για την αμαρτία, τότε θα αισθανθεί πραγματικά πόση ανάγκη έχει από το εξιλαστήριο αίμα του Χριστού ... Όπως ο ίδιος ο Κύριός μας δήλωσε: "Δεν έχουσι χρείαν ιατρού οι υγιαίνοντες, αλλ' οι πάσχοντες." Άρα είναι παράλογο να φέρει κανείς το γιατρό σ' αυτούς που είναι υγιείς, ή τουλάχιστο φαντάζονται ότι είναι. Πρέπει πρώτα να τους πείσει ότι είναι άρρωστοι. Διαφορετικά δεν βλέπουν και το λόγο να σ' ευχαριστήσουν για τον κόπο σου. Το ίδιο είναι παράλογο να παρουσιάσει κανείς τον Σωτήρα Χριστό σ' εκείνους των οποίων η καρδιά δεν έχει ακόμη συντρίβει." (Βλέπε ίδιο μέρος, Κήρυγμα 35.)

Ενώ λοιπόν κήρυττε το ευαγγέλιο της χάρης του Θεού, ο Ουέσλεη προσπαθούσε, κατά το παράδειγμα του Κυρίου του, "να μεγαλύνει το νόμο και να καταστήση αυτόν έντιμον." Με πιστότητα εκπλήρωσε το έργο που ο Θεός του ανέθεσε να κάνει και αξιώθηκε να ιδεί τα λαμπρά αποτελέσματά του. Πρός το τέρμα της μακρόβιας ογδοντάχρονης ζωής του—της αφιερωμένης πάνω από μισόν αιώνα στο λειτούργημα του περιοδεύοντα ιεροκήρυκα—οι αναγνωρισμένοι οπαδοί του αριθμούσαν πάνω από μισό εκατομμύριο ψυχές. Αλλά το πλήθος των ψυχών που χάρη στους κόπους του αποσπάσθηκαν

από τον όλεθρο και την εξαθλίωση της αμαρτίας σε μιά ανώτερη και αγνότερη ζωή, καθώς και ο αριθμός εκείνων που με τη διδασκαλία του απέκτησαν μια βαθύτερη και πλουσιότερη εμπειρία, δεν θα γίνει ποτέ γνωστός πριν ολόκληρη η οικογένεια των λυτρωμένων συναχτεί στη βασιλεία του Θεού. Η ζωή του αποτελεί πολύτιμο παράδειγμα για κάθε Χριστιανό. Μακάρι η ίδια πίστη, η ταπεινοφροσύνη, ο άοκνος ζήλος, η αυτοθυσία και η καθιέρωση αυτού του υπηρέτη του Χριστού να απαντώνταν στις σημερινές εκκλησίες!

15

Η αγια γραφη και η γαλλικη επανασταση

Το δέκατο έκτο αιώνα, παρουσιάζοντας μια ανοικτή Γραφή στον κόσμο η Μεταρρύθμιση ζητούσε απ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες να της ανοίξουν τις πόρτες τους. Μερικές χώρες την υποδέχθηκαν με χαρά σαν αγγελιοφόρο σταλμένο από τον ουρανό. Σε άλλες χώρες η παποσύνη είχε κατά το μεγαλύτερο μέρος εμποδίσει την είσοδό της. Μ' αυτόν τον τρόπο αποκλείσθηκε σχεδόν καθολοκληρία το φως της Βιβλικής γνώσης και της ηθικοπλαστικής της επίδρασης. Σε μια ορισμένη χώρα όμως, παρόλο ότι το φως είχε εισχωρήσει σ' αυτήν, "η σκοτία δεν κατέλαβεν αυτό." Ολόκληρους αιώνες στη χώρα αυτή φως και σκότος αγωνίζονταν για την υπεροχή. Τελικά το κακό υπερίσχυσε και η αλήθεια του ουρανού πετάχθηκε έξω. "Αύτη είναι η κρίσις, ότι το φως ήλθεν εις τον κόσμον, και οι άνθρωποι ηγάπησαν το σκότος μάλλον παρά το φως." (Ιωάν. 3:19.) Το κράτος αυτό αφέθηκε τότε ελεύθερο να δράξει τους καρπούς της πορείας που διάλεξε να ακολουθήσει. Η προστατευτική δύναμη του Πνεύματος του Θεού αποσύρθηκε από ένα λαό που είχε περιφρονήσει τη δωρεά της χάρης Του. Επετράπηκε στο κακό να ωριμάσει και ολόκληρος ο κόσμος παρακολούθησε τα αποτελέσματα των καρπών της θεληματικής απόρριψης του φωτός.

Στη Γαλλία, ο πόλεμος κατά της Γραφής, ο οποίος μένονταν επί ολόκληρους αιώνες, έφθασε στον κολοφώνα του την εποχή της Εθνικής Επανάστασης. Η φοβερή εκείνη εξέγερση δεν ήταν τίποτε άλλο από το εύλογο αποτέλεσμα της απαγόρευσης της κυκλοφορίας των Γραφών από μέρους της Ρώμης. Παρουσίαζε την πιο αυθεντική

απεικόνιση της παπικής πολιτικής που η ανθρωπότητα γνώρισε ποτέ—μιάς απεικόνισης των αποτελεσμάτων στα οποία οδήγησε η χιλιετής και πλέον διδασκαλία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.

Η καταστολή των Γραφών κατά το διάστημα της παπικής υπεροχής είχε αναγγελθεί από τους προφήτες. Και ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής τονίζει με τα ακόλουθα λόγια τα τρομακτικά αποτελέσματα που θα εξελίσσονταν ιδιαίτερα στη Γαλλία σαν απόρροια της κυριαρχίας του "ανθρώπου της ανομίας:"

Ο άγγελος του Κυρίου είπε: "Την πόλιν την αγίαν θέλουσι πατήσει τεσσαράκοντα δύο μήνας. Και θέλω δώσει εις τους δύο μάρτυράς μου να προφητεύσωσι χιλίας διακοσίας εξήκοντα ημέρας, ενδεδυμένοι σάκκους ... Και όταν τελειώσωσι την μαρτυρίαν αυτών, το θηρίον το αναβαίνον εκ της αβύσσου θέλει κάμει πόλεμον με αυτούς, και θέλει νικήσει αυτούς, και θανατώσει αυτούς. Και τα πτώματα αυτών θέλουσι κείσθαι επί της πλατείας της πόλεως της μεγάλης ήτις καλείται πνευματικώς Σόδομα και Αίγυπτος, όπου και ο Κύριος ημών εσταυρώθη ... Και οι κατοικούντες επί της γης θέλουσι χαρή δι' αυτούς, και ευφρανθή· και θέλουσι πέμψει δώρα πρός αλλήλους, διότι ούτοι οι δύο προφήται εβασάνισαν τους κατοικούντας επί της γης. Και μετά τας τρεις ημέρας και ήμισυ, εισήλθεν εις αυτούς πνεύμα ζωής εκ του Θεού· και εστάθησαν επί τους πόδας αυτών, και φόβος μέγας έπεσεν επί τους θεωρούντας αυτούς." (Αποκ. 11:2-11.)

Η διττή χρονική περίοδος των "τεσσαράκοντα δύο μηνών," και των "χιλίων διακοσίων εξήκοντα ημερών," πού περιγράφεται εδώ είναι ταυτόσημη και αναφέρεται στην εποχή της καταδυνάστευσης της εκκλησίας του Χριστού κάτω από το πέλμα της Ρώμης. Τα 1260 χρόνια της παπικής υπεροχής άρχισαν το 538 Μ.Χ. και επομένως θα κατέληγαν στο 1798. Την εποχή εκείνη μια γαλλική στρατιά εισέβαλε στη Ρώμη και αιχμαλώτισε τον πάπα που πέθανε εξόριστος. Αν και λίγο αργότερα ακολούθησε η εκλογή ενός νέου πάπα, η παπική όμως ιεραρχία ποτέ πιά δεν ξαναγνώρισε την απεριόριστη εκείνη δύναμη που είχε στο παρελθόν.

Οι εκκλησιαστικοί διωγμοί δεν διάρκεσαν ακριβώς μέχρι το τέλος των 1260 ετών. Από μεγάλη του ευσπλαχνία για το λαό Του, ο Θεός συντόμευσε το διάστημα της τρομερής δοκιμασίας τους. Προλέγοντας τον καιρό της "μεγάλης θλίψης" που θα έβρισκε την εκκλησία Του, ο Σωτήρας ανέφερε: "Αν δεν συνετέμνοντο αι ημέραι εκείναι, δεν ήθελε σωθή ουδεμία σάρξ· διά τους εκλεκτούς όμως θέλουσι συντμηθή αι ημέραι εκείναι." (Ματθ. 24:22.) Με τη μεσολάβηση της Μεταρρύθμισης οι διωγμοί καταστάλησαν πριν το 1798.

Σχετικά με τους δύο μάρτυρες, ο προφήτης διασαφηνίζει: "Ούτοι είναι αι δύο ελαίαι και αι δύο λυχνίαι αι ιστάμεναι ενώπιον του Θεού της γης." (Αποκ. 11:4.) Και ο Ψαλμωδός επίσης εξηγεί: "Λύχνος εις τους πόδας μου είναι ο λόγος Σου και φως εις τας τρίβους μου." (Ψαλμ. 119:105.) Οι δύο μάρτυρες συμβολίζουν τις Γραφές της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης. Και οι δύο είναι κύριοι μάρτυρες στο θέμα της προέλευσης και της αιωνιότητας του νόμου του Θεού. Επίσης και οι δύο μαρτυρούν σχετικά με το σχέδιο της σωτηρίας. Οι συμβολικοί τύποι, οι θυσίες και οι προφητείες της Παλαιάς Διαθήκης υποδεικνύουν το Σωτήρα που έμελλε να έρθει. Ενώ τα ευαγγέλια και οι Επιστολές της Καινής Διαθήκης πιστοποιούν ότι ο Σωτήρας ήρθε έτσι ακριβώς όπως είχαν εξαγγείλει οι τύποι και οι προφητείες.

"Θέλω δώσει εις τους μάρτυράς Μου να προφητεύσωσι χιλίας διακοσίας εξήκοντα ημέρας, ενδεδυμένοι σάκκους." Κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρονικού αυτού διαστήματος οι δύο μάρτυρες του Θεού παρέμειναν στην αφάνεια. Η παπική εξουσία επεδίωξε να αποκρύψει από τον κόσμο το λόγο του Θεού, αντιπαραβάλλοντάς τον με ψευδομάτυρες που να αντιφάσκουν στην αυθεντική του μαρτυρία. Όταν η Βίβλος είχε απαγορευτεί τόσο από τις εκκλησιαστικές όσο και από τις πολιτικές αρχές, όταν η μαρτυρία της διαστρεβλώθηκε και άνθρωποι και δαίμονες αμοιβαία κατέβαλαν απεγνωσμένες προσπάθειες για να αποστρέψουν τη σκέψη των ανθρώπων απ' αυτή, όταν όσοι τολμούσαν να γνωστοποιήσουν τις ιερές αλήθειες της προδίδονταν, καταδιώκονταν, βασανίζονταν, σάπιζαν στις φυλακές, έδιναν για την πίστη τους θάνατο μαρτυρικό ή εξαναγκάζονταν να πάρουν τα βουνά και να καταφύγουν στις σπηλιές και στα έγκατα της γης, τότε ακριβώς οι δύο πιστοί μάρτυρες "προφήτευαν ενδεδυμένοι σάκκους." Παρόλα αυτά εξακολούθησαν να δίνουν τη μαρτυρία τους ολόκληρη εκείνη την περίοδο των 1260 ετών. Και στις ζοφερότερες ακόμη μέρες υπήρχαν άνθρωποι πιστοί που αγαπούσαν το λόγο του Θεού και έδειξαν μεγάλο ζήλο για τη δόξα Του. Στους αφοσιωμένους αυτούς δούλους χορηγήθηκε σοφία, δύναμη και εξουσία να γνωστοποιήσουν την αλήθεια Του καθόλο εκείνο το χρονικό διάστημα.

"Και εάν τις θέλη να βλάψη αυτούς, εξέρχεται πύρ εκ του στόματος αυτών και κατατρώγει τους εχθρούς αυτών· και εάν τις θέλη να βλάψη αυτούς, ούτω πρέπει αυτός να θανατωθή." (Αποκ. 11:5.) Δεν μπορούν οι άνθρωποι να καταπατούν με τα πόδια τους το λόγο του Θεού χωρίς να υποστούν τις τραγικές συνέπειες. Η σημασία της φοβερής αυτής καταγγελίας απαντάται στο τελευταίο κεφάλαιο της

Αποκάλυψης: "Μαρτύρομαι εις πάντα ακούοντα τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου εάν τις επίθεση εις ταύτα, ο Θεός θέλει επιθέσει εις αυτόν τας πληγάς τας γεγραμμένας εν τω βιβλίω τούτω. Και εάν τις αφαιρέση από των λόγων του βιβλίου της προφητείας ταύτης, ο Θεός θέλει αφαιρέσει το μέρος αυτού από του βιβλίου της ζωής και από τις πόλεως της αγίας και των γεγραμμένων εν τω βιβλίω τούτω." (Αποκ. 22:18-19.)

Αυτές τις προειδοποιήσεις στέλνει ο Θεός για να προφυλάγει τους ανθρώπους από του να τροποποιήσουν με οποιονδήποτε τρόπο τα όσα Εκείνος αποκάλυψε ή διέταξε. Αυτές οι αυστηρές καταγγελίες αφορούν όλους εκείνους που με την επιρροή τους γίνονται αίτιοι να μη παίρνουν οι άνθρωποι στα σοβαρά το νόμο του Θεού. Θα έπρεπε να γεμίζουν με φόβο και τρόμο εκείνους που αστόχαστα διατυμπανίζουν ότι δεν έχει καμιά σημασία αν υπακούμε στο νόμο του Θεού ή όχι. Όλοι όσοι βάζουν την προσωπική τους γνώμη πάνω από την αποκάλυψη του θεϊκού θελήματος, όλοι όσοι μεταποιούν τη σαφή έννοια της Γραφής για να ικανοποιήσουν τα γούστα τους ή για να πάνε σύμφωνα με τον κόσμο, αναλαμβάνουν μιά τρομερή ευθύνη. Το κριτήριο κάθε ανθρώπινου χαρακτήρα είναι ο γραπτός λόγος, ο νόμος του Θεού. Όλοι όσοι βρεθούν ελλιπείς κατά την κρίση του αδέκαστου αυτού κριτή θα θεωρηθούν υπόλογοι.

"Όταν τελειώσωσι την μαρτυρίαν αυτών." Η περίοδος όπου οι δύο μάρτυρες έμελλε να προφητεύσουν "ενδεδυμένοι σάκκους" έληξε το 1798. Όταν θα κόντευαν να τελειώσουν το έργο τους εκείνο που γίνονταν στην αφάνεια, τότε πόλεμος θα ξεσηκώνονταν εναντίον τους από τη δύναμη που συμβολίζει "το θηρίον το αναβαίνον εκ της αβύσσου." Σε πολλά από τα Ευρωπαϊκά κράτη ολόκληρες εκατονταετηρίδες η εκκλησιαστική και πολιτική εξουσία βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχο του Σατανά με μεσάζουσα την παποσύνη. Εδώ όμως παρουσιάζεται μια καινούργια εκδήλωση σατανικής δύναμης.

Προφασιζόμενη κατανυκτική ευλάβεια έναντι της Αγίας Γραφής, η πολιτική της Ρώμης κατόρθωσε να την κρατήσει σφραγισμένη σε μια άγνωστη γλώσσα και κρυμμένη από τα μάτια του λαού. Κάτω από την κυριαρχία της οι δύο μάρτυρες προφήτευαν "ενδεδυμένοι σάκκους" αλλά μια διαφορετική δύναμη—"το θηρίον το αναβαίνον εκ της αβύσσου"—έμελλε να ξεσηκωθεί σε απροκάλυπτο, αδυσώπητο πόλεμο εναντίον του λόγου του Θεού.

"Τα πτώματα αυτών θέλουσι κείσθαι επί της πλατείας της πόλεως της μεγάλης, ήτις καλείται πνευματικώς Σόδομα και Αίγυπτος, όπου και ο Κύριος ημών εσταυρώθη." Η μεγάλη πόλη στους δρόμους της οποίας οι δύο μάρτυρες φονεύονται και όπου ρίχνονται

τα πτώματά τους, φέρει το όνομα της "πνευματικής" Αιγύπτου. Απ' όλα τα ιστορικά κράτη που περιγράφει η Αγία Γραφή, η Αίγυπτος αρνήθηκε κατά το θρασύτερο τρόπο την ύπαρξη του Θεού και πρόβαλε την πιο πεισματική αντίσταση στις προσταγές Του. Κανένας εστεμμένος δεν είχε την τόλμη να επαναστατήσει με μεγαλύτερο θράσος και αυθαιρεσία κατά της εξουσίας του Ουρανού απ' ότι ο Αιγύπτιος μονάρχης. Όταν ο Μωϋσής του μετέδωσε την εντολή που του έφερνε στο όνομα του Κυρίου, αγέρωχος ο Φαραώ αποκρίθηκε: "Τις είναι ο Κύριος, εις την φωνήν του οποίου θέλω υπακούσει, ώστε να εξαποστείλω τον Ισραήλ; Δεν γνωρίζω τον Κύριον και ουδέ τον Ισραήλ θέλω εξαποστείλει." (Εξ. 5:2.) Αυτός είναι ο αθεϊσμός και το έθνος που συμβολίζονταν με την Αίγυπτο θα ξεστόμιζε με παρόμοιο τρόπο την άρνηση των θεϊκών δικαιωμάτων και θα εκδήλωνε το ίδιο πνεύμα απιστίας και προκλητικής περιφρόνησης. Επίσης η "μεγάλη πόλις" συγκρίνεται "πνευματικώς" με τα Σόδομα. Η διαφθορά των Σοδόμων όσον αφορά την παράβαση του θεϊκού νόμου εκδηλώθηκε ιδιαίτερα με την αχαλίνωτη ακολασία τους. Και η ίδια αυτή αμαρτία θα αποτελούσε το κύριο χαρακτηριστικό του έθνους που επρόκειτο να εκπληρώσει τις λεπτομέρειες της γραφικής περιγραφής.

Σύμφωνα με τα λόγια του προφήτη, λίγο πριν το 1798, κάποια δύναμη με σατανικό χαρακτήρα και προέλευση έμελλε να ξεσηκωθεί για να κάνει πόλεμο κατά της γραφής. Στη χώρα λοιπόν όπου οι δύο μάρτυρες του Θεού θα εξαναγκάζονταν να σιγήσουν, εκεί θα εκδηλώνονταν ο αθεϊσμός του Φαραώ και η ακολασία των Σοδόμων.

Η προφητεία αυτή βρήκε την ακριβέστερη και θεαματικότερη εκπλήρωσή της στην ιστορία του Γαλλικού Έθνους. Κατά την επανάσταση του 1793, "για πρώτη φορά ο κόσμος άκουγε από μια σύναξη ανθρώπων γεννημένων και αναθρεμμένων σ' ένα πολιτισμένο κράτος και προορισμένων να διοικήσουν ένα από τα λαμπρότερα Ευρωπαϊκά έθνη, να υψώνουν από κοινού τη φωνή τους για να αρνηθούν την επισημότερη αλήθεια που απευθύνθηκε ποτέ στην ανθρώπινη καρδιά, και να απορρίπτουν παμψηφεί την ύπαρξη και τη λατρεία της Θεότητας." (Sir Walter Scott, "The Life of Napoleon," Τόμ. 1, κεφ. 17.) "Η Γαλλία είναι το μοναδικό κράτος στον κόσμο που, σύμφωνα με επίσημα ιστορικά ντοκουμέντα, ξεσηκώθηκε σύσσωμη σαν έθνος σε προκλητική στάση ανταρσίας κατά του Δημιουργού του σύμπαντος. Ανέκαθεν υπήρχαν και εξακολουθούν να υπάρχουν πολλοί άθεοι και βλάσφημοι στην Αγγλία, Γερμανία, Ισπανία και αλλού. Αλλά η Γαλλία αποτελεί μοναδική περίπτωση στα παγκόσμια χρονικά μιας χώρας που με επίσημη απόφαση της

Νομοθετικής της Συνέλευσης διακήρυξε την ανυπαρξία του Θεού και όπου κατά γενική πλειοψηφία ο αστικός, και κατά μέγα μέρος ο επαρχιακός πληθυσμός, άντρες και γυναίκες μαζί, χαιρέτιζαν το διάγγελμα μ' ένα παραλήρημα χαράς, χορεύοντας και τραγουδώντας." (Blackwood Magazine, Νοέμβριος 1870.)

Έκδηλα επίσης ήταν στη Γαλλία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης των Σοδόμων. Στο διάστημα της Επανάστασης παρατηρήθηκε μια ηθική κατάπτωση και διαφθορά ακριβώς όπως εκείνη που προκάλεσε την καταστροφή των δύο πεδινών πόλεων της αρχαιότητας. Η ακόλουθη ιστορική περιγραφή αποδίδει τον αθεϊσμό και την ακολασία της Γαλλίας όπως την προέβλεψε η προφητεία: "Στενά συνδεδεμένο με τα αντιθρησκευτικά αυτά θεσπίσματα, ακολουθούσε το διάταγμα της κατάλυσης του θεσμού του γάμου. Η πιο ιεροπρεπή σχέση η οποία μπορεί να υπάρξει ανάμεσα σε ανθρώπινες υπάρξεις και της οποίας η μονιμότητα αναντίρρητα συντελεί στη σταθεροποίηση της κοινωνίας, θεωρείτο τώρα απλώς ένα προσωρινό κοινωνικό συμβόλαιο που οποιαδήποτε δύο άτομα μπορούσαν να συνάψουν και να ακυρώσουν κατά βούληση ... Αν οι δαίμονες είχαν βάλει όλες τους τις προσπάθειες για να σοφιστούν ένα μέσο κατάλληλο για την καταστροφή κάθε έντιμου, ευγενικού και μόνιμου στοιχείου της οικογενειακής ζωής και με την ταυτόχρονη διαβεβαίωση ότι τα θλιβερά αποτελέσματά του θα διαιωνίζονταν από γενεά σε γενεά, δεν θα μπορούσαν ποτέ να επινοηθούν μέσο αποτελεσματικότερο από τον εξευτελισμό του γάμου ... Η Σοφία Αρνού, μια ηθοποιός γνωστή για το σπινθηροβόλο πνεύμα της, αποκαλούσε τον πολιτικό γάμο "το μυστήριο της μοιχείας."" (Scott, ίδιο μέρος, Τόμ. 1, κεφ. 17.)

"'Όπου και ο Κύριος ημών εσταυρώθη." Και αυτή επίσης η προφητική λεπτομέρεια βρήκε την εκπλήρωσή της στη Γαλλία. Σε καμιά άλλη χώρα το εχθρικό πνεύμα κατά του Χριστού δεν εκδηλώθηκε εντονότερα. Σε κανένα άλλο κράτος η αλήθεια δεν συνάντησε τρομερότερη και πεισματικότερη αντίσταση. Με τους διωγμούς που η Γαλλία ξεσήκωσε κατά των ομολογητών του ευαγγελίου, είχε σταυρώσει το Χριστό σταυρώνοντας τους μαθητές Του.

Από γενεά σε γενεά το αίμα των μαρτύρων έρεε άφθονο. Ενώ οι Βαλδένσιοι κατέθεταν τη ζωή τους στα βουνά του Πιεμοντίου "δια τον λόγον του Θεού και δια την μαρτυρίαν του Ιησού Χριστού," οι Αλβιγένσιοι αδελφοί τους της Γαλλίας έδιναν παρόμοια μαρτυρία χάρη της αλήθειας στην πατρίδα τους. Την εποχή της Μεταρρύθμισης οι υποστηρικτές της είχαν οδηγηθεί στο θάνατο ύστερα από φρικτά βασανιστήρια. Βασιλείς, ευγενείς, αριστοκράτισες κυρίες και

λεπτεπίλεπτες νεαρές κοπέλες, η αφρόκρεμα της γαλλικής κοινωνίας, απολάμβαναν όλοι τους με αδηφάγα μάτια το θέαμα της επιθανάτιας αγωνίας των Χριστιανών μαρτύρων. Οι γενναίοι Ουγενότες, αγωνιζόμενοι για τα αγιότατα εκείνα δικαιώματα της ανθρώπινης καρδιάς, είχαν χύσει το αίμα τους σε άπειρα πεδία αγρίων μαχών. Οι Προτεστάντες είχαν ανακηρυχθεί εκτός νόμου, είχαν επικηρυχθεί με διάφορα ποσά και είχαν καταδιωχθεί σα νάταν άγρια θηρία.

Οι λιγοστοί απόγονοι των αρχαίων Χριστιανών που στο δέκατο όγδοο αιώνα ζούσαν κρυμμένοι στα βουνά της Νοτίου Γαλλίας, αποτελούσαν την "Εκκλησία εν τη ερήμω," και πρέσβευαν ακόμη την πίστη των πατέρων τους. Όταν αποτολμούσαν να βγουν για μια συνάθροιση τη νύχτα σ' ερημικές βουνοπλαγιές ή σ' απομονωμένα βαλτοτόπια, συλλαμβάνονταν από τους δραγόνους και σέρνονταν σε ισόβια σκλαβιά στις γαλέρες. Το αγνότερο, το εκλεκτότερο και το πολυμαθέστερο στοιχείο της γαλλικής κοινωνίας κυλίστηκε αλυσοδεμένο στην ίδια μοίρα με τους ληστές και τους φονιάδες και παραδόθηκε στα πιο ακατονόμαστα μαρτύρια. (Βλέπε Wylie, Τόμ. 22, κεφ. 6.) Σ' άλλους φέρονταν με μεγαλύτερο οίκτο και τους εκτελούσαν "εν ψυχρώ," καθώς, άοπλοι και απροστάτευτοι, γονάτιζαν σε στάση προσευχής. Εκατοντάδες σεβάσμιοι γέροντες, ανυπεράσπιστες γυναίκες και αθώα παιδιά εγκαταλείπονταν νεκροί κατά γης στη σκηνή των θρησκευτικών τους συναθροίσεων. Πάνω στις βουνοπλαγιές ή μέσα στις δασομένες περιοχές όπου συνήθιζαν να συγκεντρώνονται για να λατρεύσουν το Θεό, συνηθισμένο θέαμα αποτελούσαν "κάθε δυό-τρία βήματα των νεκρών τα σώματα κρυμμένα στο γρασίδι, ή τα απαγχονισμένα πτώματα κρεμασμένα από τα δένδρα." Η χώρα τους ρημαγμένη από το μαχαίρι, τον πέλεκυ και τη φωτιά, "κατάντησε ένας απέραντος καταθλιπτικός ερημότοπος." "Όλες αυτές οι φρικαλεότητες δεν συνέβησαν σε καμιά σκοτεινή περίοδο της ιστορίας, αλλά στην περίλαμπρη εποχή του βασιλιά Λουδοβίκου ΙΔ΄. Την εποχή που τη χαρακτηρίζει η καλλιέργεια της επιστήμης και η άνθηση των γραμμάτων και τεχνών και κατά την οποία οι θεολόγοι της αυλής και της πρωτεύουσας ήταν άνθρωποι της πολυμάθειας και ευγλωττίας και έκαναν μεγάλη και επίπλαστη επίδειξη των αρετών της πραότητας και της χριστιανικής αγάπης." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 22, κεφ. 7.)

Το απεχθέστερο όμως απ' όλα τα απεχθή εγκλήματα που αναφέρονται στους μαύρους πίνακες της ιστορίας, η στυγερότερη απ' όλες τις δαιμονικές πράξεις των σκοτεινών αιώνων, είναι η Σφαγή του Αγίου Βαρθολομαίου. Φρικιά ακόμη ο κόσμος από αποτροπιασμό όταν αναλογίζεται τις σκηνές της πιο άνανδρης και απάνθρωπης

εκείνης επίθεσης. Παρακινούμενος από τη Ρωμαιοκαθολική ιεραρχία, ο μονάρχης της Γαλλίας επιβράβευσε με την επιδοκιμασία του το φρικιαστικό εκείνο έργο. Μια ξαφνική κωδωνοκρουσία μέσα στη σιγαλιά της νύχτας έδινε το σύνθημα της σφαγής. Χιλιάδες Προτεσταντών που κοιμόταν ήσυχα στα σπίτια τους, επαναπαυόμενοι για την ασφάλειά τους στο λόγο της τιμής του μονάρχη τους, χωρίς καμιά προειδοποίηση, σέρνονταν με τη βία από τα κρεβάτια τους και εκτελούνταν κατά τον πιο απάνθρωπο τρόπο.

Όπως ο Χριστός υπήρξε ο αόρατος οδηγός του λαού Του κατά την απελευθέρωσή τους από την Αιγυπτιακή σκλαβιά, έτσι και ο Σατανάς έγινε ο αόρατος αρχηγός των οπαδών του κατά το αποκρουστικό αυτό δράμα του καταπληκτικού πολλαπλασιασμού των μαρτυρικών θυμάτων. Επτά ολόκληρες μέρες διάρκεσε η σφαγή στο Παρίσι, ιδιαίτερα τις πρώτες τρεις με αφάνταστη θηριωδία. Και δεν περιορίστηκε μονάχα στην πρωτεύουσα· αλλά με έκτακτο βασιλικό διάταγμα, επεκτάθηκε και σε όλες τις επαρχιακές πόλεις και κωμοπόλεις όπου ζούσαν οι Διαμαρτυρόμενοι. Δεν σεβάστηκαν ούτε γένος ούτε ηλικία. Δε γλύτωσαν ούτε οι ασπρομάλληδες γέροντες, ούτε τα αθώα νεογέννητα βρέφη. Ευγενείς, χωρικούς, νέους, γέρους, μητέρες και παιδιά όλους ανεξαιρέτως τους θέρισε ο χάρος. Το μακελειό αυτό διάρκεσε δύο ολόκληρους μήνες απ' άκρη σ' άκρη της Γαλλίας. Εβδομήντα περίπου χιλιάδες ψυχές, το άνθος του έθνους, ξεκληρίστηκε.

"Όταν η είδηση της σφαγής έφθασε στη Ρώμη, ο ενθουσιασμός του κλήρου δεν γνώριζε όρια. Ο καρδινάλιος της Λωρραίνης έδωσε στον αγγελιοφόρο για αμοιβή χίλιες χρυσές κορώνες. Το γεγονός χαιρετίστηκε με κανονιοβολισμούς, κωδωνοκρουσίες και φωτιές που μετέβαλαν τη νύχτα σε μέρα. Ο πάπας Γρηγόριος ΙΓ΄ με την ακολουθία επισκόπων και άλλων θρησκευτικών προσωπικοτήτων, προηγείτο σε μια μεγάλη πομπή που βάδιζε στην εκκλησία του Αγίου Λουδοβίκου, όπου ο καρδινάλιος της Λωρραίνης έψαλλε το "Δόξα Πατρί" ... Ειδικό νόμισμα, αναμνηστικό της σφαγής, τέθηκε τότε σε κυκλοφορία, και στο Βατικανό μέχρι σήμερα φιγουράρουν οι τρεις τοιχογραφίες του Βασάρι παριστάνοντας την εκτέλεση του ναυάρχου Κολινύ, το βασιλικό συμβούλιο σε σύσκεψη για την προμελέτη της σφαγής και τελικά την ίδια τη σφαγή. Ο πάπας Γρηγόριος έστειλε στον Κάρολο Θ΄ το Χρυσό Ρόδο και τέσσερεις μήνες μετά τη σφαγή ... άκουγε ικανοποιημένος το κήρυγμα ενός Γάλλου ιερωμένου ... που ανέφερε για την "ημέρα εκείνη τη ξέχειλη από ευτυχία και χαρά όταν ο Άγιος Πατέρας δέχθηκε τη χαρμόσυνη είδηση και προχώρησε με κάθε επισημότητα στην τελετή της απόδοσης

ευγνωμοσύνης στο Θεό και στον Άγιο Λουδοβίκο." (Henry White, "The Massacre of St Bartholomew," Κεφ. 14, παραγ. 34.)

Το ίδιο κυρίαρχο πνεύμα που ενέπνευσε τα γεγονότα της Νύχτας του Αγίου Βαρθολομαίου, πρωτοστατούσε επίσης στις σκηνές της Γαλλικής Επανάστασης. Ο Ιησούς Χριστός αποκαλέσθηκε αγύρτης και συνθηματικά τα πλήθη των απίστων κραύγαζαν στα συλλαλητήρια: "Κομματιάστε τον άθλιο," εννοώντας το Χριστό. Προκλητική βλασφημία κατά του ουρανού και απαίσια διαφθορά βάδιζαν ζευγαρωμένες. Τα χαμερπέστερα υποκείμενα, τα κοινωνικά εκτρώματα της θηριωδίας και της διαστροφής, περιβάλλονταν με τις μεγαλύτερες τιμές. Σ' όλες αυτές τις εκδηλώσεις ο υπέρτατος σεβασμός αποδίδονταν στο Σατανά. Ο Ιησούς Χριστός, σαν εκπρόσωπος της αλήθειας, της αγνότητας και της αφίλαυτης αγάπης, ξανασταυρώνονταν.

"Το θηρίον το αναβαίνον εκ της αβύσσου θέλει κάμει πόλεμον με αυτούς και θέλει νικήσει αυτούς." Η δύναμη του αθεϊσμού που κυβερνούσε τη Γαλλία την εποχή της Επανάστασης και του Κράτους του Τρόμου πραγματικά κήρυξε ένα τέτοιο αμείλικτο πόλεμο εναντίον του Θεού και του αγίου λόγου Του, που παρόμοιο δε γνώρισε ποτέ η οικουμένη. Η Εθνοσυνέλευση κατάργησε τη λατρεία της Θεότητας. Οι Γραφές συγκεντρώθηκαν και με κάθε δυνατή εκδήλωση δημοσίου χλευασμού παραδόθηκαν στις φλόγες. Ο νόμος του Θεού ποδοπατήθηκε. Τα θεσπίσματα της Αγίας Γραφής ακυρώθηκαν. Η εβδομαδιαία ημέρα αργίας καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με την κάθε δέκατη διαδοχική ημέρα, αφιερωμένη σε βλάσφημο γλεντοκόπι και ξεφάντωμα. Το βάπτισμα και η Θεία Κοινωνία απαγορεύτηκαν. Πινακίδες τοποθετημένες σε περίβλεπτες θέσεις στα νεκροταφεία ανήγγειλαν ότι ο θάνατος ήταν ο αιώνιος ύπνος.

Τόσο πολύ απείχε ο φόβος του Θεού από την αρχή της σοφίας, ώστε κατέληξε να θεωρείται η αρχή της μωρίας. Όλες οι θρησκευτικές εκδηλώσεις είχαν καταργηθεί από το νόμο. Η μόνη επιτετραμμένη τελετή ήταν ο γιορτασμός της ελευθερίας και της πατρίδας. "Ο συνταγματικός επίσκοπος του Παρισιού έπαιζε τον πρωτεύοντα ρόλο στην πιο ανήθικη και σκανδαλώδη κωμωδία που παίχτηκε ποτέ παρουσία εθνικής αντιπροσωπείας ... Εμφανίσθηκε έχοντας το προβάδισμα σε μια θεαματικότατη πομπή προκειμένου να ανακοινώσει στο Συνέδριο ότι η θρησκεία που τόσα χρόνια δίδαξε ήταν σε κάθε της λεπτομέρεια το αποκλειστικό αποκύημα της παπαδοκρατίας, χωρίς καμιά απολύτως ιστορική βάση ή θρησκευτική αληθοφάνεια. Με την επισημότερη και ευκρινέστερη φρασεολογία αποκήρυξε τη Θεότητα στη λατρεία της οποίας είχε καθιερωθεί, αφιερώνοντας τώρα τον εαυτό του στην απότιση τιμής πρός

την ελευθερία, την ισότητα, την τιμή και την ηθική. Κατέθεσε τότε πάνω στο τραπέζι τα διακριτικά του επισκοπικού του αξιώματος και δέχθηκε τον αδελφικό ασπασμό του Προέδρου της Συνέλευσης. Το ιεραρχικό αυτό παράδειγμα το μιμήθηκαν και άλλοι πολλοί αποστάτες κληρικοί." (Βλέπε W. Scott, Τόμ. 1, κεφ. 17.)

"Και οι κατοικούντες επί της γής θέλουσι χαρή δι' αυτούς και ευφρανθή και θέλουσι πέμψει δώρα πρός αλλήλους, διότι ούτοι οι δύο προφήται εβασάνισαν τους κατοικούντας επί της γής." Η άθεη Γαλλία είχε αναγκάσει την επικριτική φωνή των δύο μαρτύρων του Θεού να σιωπήσει. Ο λόγος της αλήθειας κείτονταν νεκρός στους δρόμους της και οι εχθροί των περιορισμών και των προσταγμάτων του θεϊκού νόμου πανηγύριζαν. Οι άνθρωποι χλεύαζαν δημόσια το Βασιλιά του ουρανού. Όπως οι ασεβείς του παρελθόντος, φώναζαν τώρα και αυτοί: "Πώς γνωρίζει ταύτα ο Θεός; και υπάρχει γνώσις εν τω Υψίστω;" (Ψαλμ. 73:11.)

Με βλάσφημο θράσος που ξεπερνά σχεδόν τα όρια της φαντασίας, ένας παπάς της νέας τάξης περιφέρονταν κραυγάζοντας: "Θεέ αν στ' αλήθεια υπάρχεις, εκδικήσου το προσβεβλημένο σου όνομα. Σε προκαλώ! Δεν σαλεύεις. Δεν τολμάς να εκτοξεύσεις τους κεραυνούς Σου. Μετά απ' αυτό ποιός θ' απομείνει που να πιστεύει ακόμη στην ύπαρξή Σου;" (Lacretell, "History," Τόμ. 11, σελ. 309. Sir Archibald Alison, "History of Europe," Τόμ. 1, κεφ. 10.) Οποία πανομοιότυπη ηχώ της προκλητικής ερώτησης του Φαραώ: "Τις είναι ο Κύριος εις του οποίου την φωνήν θέλω υπακούσει; Δεν γνωρίζω τον Κύριον!"

"Είπεν ο άφρων εν τη καρδία αυτού, δεν υπάρχει Θεός. (Ψαλμ. 14:1.) Και ο Κύριος λέγει για τους διαστρεβλωτές αυτούς της αλήθειας; "Η ανοησία αυτών θέλει γίνει κατάδηλος εις πάντας." (Β΄ Τιμ. 3:9.) Έχοντας αποκηρύξει η Γαλλία τη λατρεία του αληθινού Θεού "του Υψίστου και φοβερού του κατοικούντος την αιωνιότητα," δεν της χρειάστηκε πολύς καιρός για να κατρακυλίσει στις χαμηλότερες βαθμίδες της πιο εξαχρειωμένης ειδωλολατρείας. Στο πρόσωπο μιας ανήθικης γυναίκας καθιερώθηκε η λατρεία της Θεάς της Λογικής και μάλιστα κάτω από την αιγίδα του Εθνικού Αναπληρωματικού Κοινοβουλίου, της ανώτερης δηλαδή πολιτικής και νομοθετικής εξουσίας. Κατά την περιγραφή του ιστορικού, "ο παραλογισμός και η ασέβεια της ιδιαίτερης αυτής τελετής της εποχής εκείνης της παραφροσύνης δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτε. Οι πόρτες της Συνέλευσης άνοιξαν διάπλατα μπροστά σε μια συντροφιά μουσικών που την ακολουθούσαν τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου εν πομπή και παρατάξει, ψάλλοντας έναν ύμνο της ελευθερίας και συνοδεύοντας για αντικείμενο της μελλοντικής λατρείας τους, ένα

γύναιο καλυμμένο με πέπλο και τιτλοφορούμενο Η Θεά της Λογικής. Την έφεραν μέχρι το κιγκλίδωμα της Βουλής, όπου με κάθε επισημότητα της αφήρεσαν το πέπλο και την έβαλαν να καθήσει στα δεξιά του προέδρου. Τότε μόνο αποκαλύφθηκε ότι πρόκειτο για μια χορεύτρια της Όπερας ... Σ' αυτό το υποκείμενο που εκπροσωπούσε τον αναπαραστατικότερο τύπο της λογικής που λάτρευαν, τα μέλη της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης απέδωσαν δημόσιες τιμές."

"Αυτή η βέβηλη και γελοία μασκαράτα έγινε της μόδας. Και η εγκαθίδρυση της Θεάς της Λογικής βρήκε αξιομίμητο παράδειγμα σ' ολόκληρη τη χώρα, στα μέρη όπου οι πολίτες φιλοδοξούσαν να αποδειχτούν ισάξιοι των επιτευγμάτων της επανάστασης στον κολοφώνα της δόξας της." (Scott, Τόμ. 1, κεφ. 17.)

Ο δημόσιος ομιλητής που εισήγαγε τη λατρεία της Λογικής, απηύθυνε στους ακροατές του αυτά τα λόγια: "Νομοθέτες, ο φανατισμός υπεχώρησε μπροστά στη λογική. Τα θαμπωμένα μάτια του δεν μπόρεσαν να αντέξουν τη θέα του εκτυφλωτικού φωτός. Σήμερα ένα τεράστιο πλήθος συγκεντρώθηκε κάτω από τους γοτθικούς αυτούς θόλους όπου για πρώτη φορά αντήχησε η αλήθεια. Εκεί οι Γάλλοι γιόρτασαν τη μόνη πραγματική λατρεία: τη λατρεία της Ελευθερίας και της Λογικής. Εκεί εκφράσαμε τις ευχές μας για την ευόδωση των όπλων της λαϊκής Δημοκρατίας. Εκεί καταθέσαμε τα άψυχα είδωλα χάρη της Λογικής και τα ανταλλάξαμε μ' αυτό το γεμάτο σφρίγος και ζωή αριστούργημα της φύσης." (M. A. Thiers, "History of the French Revolution," Τόμ. 2, σελ. 370-371.)

Όταν η θεά οδηγήθηκε μπροστά στη Συνέλευση, ο πρόεδρος την πήρε από το χέρι και, απευθυνόμενος στα μέλη του Συμβουλίου, είπε: "Θνητοί, σταματήστε πιά να τρέμετε μπροστά στις ανύπαρκτες φοβέρες ενός Θεού που είναι δημιούργημα των φόβων σας. Απ' εδώ κι εμπρός μη αναγνωρίζετε άλλη θεότητα εκτός από τη Λογική. Σας παρουσιάζω τη μεγαλοπρεπέστερη και αυθεντικότερη απεικόνισή της. Αν σας χρειάζεται ένα είδωλο, φέρετε τις θυσίες σας μόνο σε τούτο εδώ ... Πέσε μπροστά στη σεπτή Σύγκλητο της Ελευθερίας, ώ πέπλο της Λογικής!"

"Τότε η θεά, αφού δέχθηκε τον ασπασμό του Προέδρου, τοποθετήθηκε πάνω σ' ένα μεγαλοπρεπέστατο άρμα και οδηγήθηκε ανάμεσα από μια τεράστια ανθρωποθάλασσα στον καθεδρικό ναό της Παναγίας των Παρισίων να καταλάβει τη θέση της Θεότητας. Εκεί, την ανέβασαν πάνω στην Αγία Τράπεζα, όπου δέχθηκε το προσκύνημα όλων των παρευρισκομένων." (Alison, τόμ. 1, κεφ. 10.)

Λίγο αργότερα, την τελετή αυτή διαδέχθηκε το δημόσιο κάψιμο της Αγίας Γραφής. Μια μέρα ο Λαϊκός Σύλλογος του Μουσείου

όρμησε στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου κραυγάζοντας: "Ζήτω η Λογική!" Στην άκρη ενός κονταριού περιέφεραν τα μισοκαμμένα λείψανα ορισμένων βιβλίων, ανάμεσα σ' αυτά τη Σύνοψη, τα προσευχητάρια, την Καινή και Παλαιά Διαθήκη που, κατά τα λόγια του αρχηγού, "εξιλεώθηκαν με τη φωτιά για όλες τις ανοησίες που ανάγκασαν το ανθρώπινο γένος να διαπράξει." ("Journal of Paris," 1793, Αριθ. 318 όπως αναφέρεται στο Buchez-Roux, "Collection of Parliamentary History," Τόμ. 30, σελ. 200-201.)

Ο παπισμός είχε εγκαινιάσει το έργο που συμπλήρωνε τώρα ο αθεϊσμός. Η πολιτική της Ρώμης είχε προετοιμάσει όλες τις κοινωνικές, θρησκευτικοπολιτικές συνθήκες που οδήγησαν τη Γαλλία στον κατήφορο της καταστροφής της. Ορισμένοι συγγραφείς, αναφερόμενοι στα φρικιαστικά γεγονότα της Επανάστασης, ρίχνουν όλη την ευθύνη για τα έκτροπα που διαπράχθηκαν, τόσο στο θρόνο όσο και στην εκκλησία. Σύμφωνα με τους όρους της δικαιοσύνης, την ευθύνη φέρει αποκλειστικά η εκκλησία που είχε δηλητηριάσει τα πνεύματα των εστεμμένων κατά της Μεταρρύθμισης, παρουσιάζοντάς την σαν εχθρό του στέμματος και σαν διαλυτικό στοιχείο που μοιραία θα κατέστρεφε τη γαλήνη και την αρμονία του έθνους. Η μεγαλοφυΐα της Ρώμης ήταν εκείνη που είχε εμπνεύσει στο θρόνο τις πιο φρικαλέες ωμότητες και την πιο τυραννική καταδυνάστευση.

Το πνεύμα της ελευθερίας πάντοτε συμβάδιζε με τη Γραφή. Οπουδήποτε το ευαγγέλιο γίνονταν δεκτό, τα πνεύματα των ανθρώπων αφυπνίζονταν. Άρχιζαν να ελευθερώνονται από τα δεσμά της άγνοιας, της κακίας και της δεισιδαιμονίας που τους κρατούσαν αλυσοδεμένους. Άρχιζαν να σκέπτονται και να φέρονται σαν λογικοί άνθρωποι. Αυτό το αντελήφθηκαν οι μονάρχες και φοβήθηκαν εξαιτίας του δεσποτισμού τους.

Η Ρώμη δεν έχασε καιρό για να υποδαυλίσει τους φόβους τους. Το 1525 ο πάπας δήλωνε στον αντιβασιλιά της Γαλλίας: "Αυτή η μανία [δηλαδή ο Προτεσταντισμός] όχι μόνο θα επιφέρει τη σύγχυση και τον εξολοθρεμό της θρησκείας, αλλ' ακόμη και κάθε εξουσίας, της αριστοκρατίας, του νόμου, των κοινωνικών διακρίσεων και αξιωμάτων." (G. de Felice, "History of Protestants of France," Τόμ. 1, κεφ. 2, παράγ. 8.) Λίγα χρόνια αργότερα, ο διπλωματικός εκπρόσωπος του πάπα ενημέρωνε το βασιλιά: "Μην εξαπατάσθε, Μεγαλειότατε. Οι Διαμαρτυρόμενοι θα ανατρέψουν κάθε πολιτικό όπως και κάθε θρησκευτικό καθεστώς ... Ο ίδιος κίνδυνος που απειλεί τον άμβωνα, απειλεί και το θρόνο ... Η δημιουργία μιας νέας θρησκείας αναπόφευκτα θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός νέου καθεστώτος." (D' Aubigné, "History of the Reformation in Europe in the Time of

Calvin," Τόμ. 2, κεφ. 36.) Παράλληλα οι θεολόγοι απευθύνονταν στη λαϊκή προκατάληψη δηλώνοντας ότι ο Προτεσταντισμός "παρασύρει τους ανθρώπους σε νεωτερισμούς και σε τρέλες. Στερεί το βασιλιά από την αφοσίωση των υπηκόων του και ερημώνει τόσο την εκκλησία όσο και το κράτος." Με τέτοια μέσα η Ρώμη, κατόρθωσε να παρατάξει τη Γαλλία κατά της Μεταρρύθμισης. "Με το πρόσχημα της υπεράσπισης του θρόνου, της υποστήριξης των ευγενών και της διατήρησης των νόμων, ξεσπάθωσε για πρώτη φορά στη Γαλλία η μάχαιρα του θρησκευτικού κατατρεγμού." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 4.)

Οι πολιτικοί αρχηγοί της χώρας δεν μπόρεσαν δυστυχώς να προστατευτούν από τα αποτελέσματα της ολέθριας εκείνης διπλωματίας. Η διδασκαλία της Βίβλου θα είχε εμποτίσει τα πνεύματα και τις καρδιές των ανθρώπων με τις αρχές εκείνες της δικαιοσύνης, της εγκράτειας, της αλήθειας, της ισότητας και της φιλανθρωπίας που καταθέτουν το θεμέλιο λίθο στο οικοδόμημα της κρατικής ευημερίας. "Η δικαιοσύνη υψώνει το έθνος." "Διότι ο θρόνος στερεώνεται μετά της δικαιοσύνης." (Παρ. 14:34, 16:12.) "Το έργο της δικαιοσύνης θέλει είσθαι ειρήνη- και το αποτέλεσμα της δικαιοσύνης ησυχία και ασφάλεια εις τον αιώνα." (Ησ. 32:17.) Όποιος υποτάσσεται στο θεϊκό νόμο θα υποταχθεί και οπωσδήποτε θα σεβαστεί και τους νόμους της πατρίδας του. Όποιος φοβάται το Θεό θα τιμήσει το βασιλιά με την εκπλήρωση όλων των δικαίων και νομίμων καθηκόντων του. Αλλά η άμοιρη Γαλλία απαγόρευσε τη Γραφή και κατέτρεξε τους μαθητές της. Από γενεά σε γενεά, άνθρωποι με ήθος και με χαρακτήρα, άνθρωποι με πνευματική οξύνοια και με ηθικό σθένος, οι οποίοι είχαν την τόλμη να ομολογήσουν τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις και τη στερεή απόφασή τους να υποφέρουν χάρη της αλήθειας, για γενεές ολόκληρες οι άνθρωποι αυτοί σαν σκλάβοι κωπηλατούσαν στις γαλέρες, γίνονταν παρανάλωμα της φωτιάς, ή σάπιζαν στις φυλακές. Μυριάδες άλλοι βρήκαν σωτηρία στον εκπατρισμό. Και η κατάσταση αυτή διάρκεσε διακόσια πενήντα χρόνια από την εμφάνιση της Μεταρρύθμισης.

"Δεν υπήρχε σχεδόν γαλλική γενεά κατά το μακρόχρονο αυτό διάστημα που να μη παραστεί μάρτυρας στη φυγή των οπαδών του ευαγγελίου για να γλυτώσουν από την ξέφρενη καταδιωκτική μανία των εχθρών τους. Φεύγοντας οι άνθρωποι εκείνοι, έπαιρναν μαζί τους την ευφυΐα τους, τις τέχνες τους, την εργατικότητά τους, την τάξη—στην τήρηση της οποίας κατά κανόνα διακρίνονταν—με αποτέλεσμα να πλουτίσουν μ' αυτά τις χώρες που τους πρόσφεραν άσυλο. Και όσο οι άλλες χώρες πλούτιζαν με τα ευλογημένα εκείνα χαρίσματα, τόσο η δική τους φτώχαινε χάνοντας όλα αυτά. Αν όλα

τα εξοστρακισμένα αγαθά είχαν μείνει στη Γαλλία, αν στο διάστημα των τριακοσίων εκείνων ετών το εργατικό δαιμόνιο των εξόριστων είχε καλλιεργήσει το έδαφος της, αν στα τριακόσια εκείνα χρόνια το καλαισθητικό τους τάλαντο έδινε την ώθηση στη βιομηχανία της, αν στα τριακόσια εκείνα χρόνια η δημιουργική ευφυΐα τους και οι γραμματικές τους γνώσεις πλούτιζαν τη λογοτεχνία της και ανέπτυσσαν τις επιστήμες της, αν η σύνεσή τους κατηύθυνε τα συμβούλιά της και η ανδρεία τους μάχονταν τις μάχες της, αν η δικαιοσύνη τους υπαγόρευε τους νόμους της και τη θρησκεία της Γραφής ευρύνοντας τη σκέψη και καθοδηγώντας τη συνείδηση του λαού της, ποιά δόξα θα στεφάνωνε τη Γαλλία σήμερα! Τι μεγάλη, πλούσια και ευτυχισμένη χώρα θα γίνονταν—παράδειγμα αξιομίμητο για όλα τ' άλλα έθνη!

"Αντί γι' αυτό όμως, μια τυφλή και αμείλικτη αδιαλλαξία απέβαλε από το γαλλικό έδαφος κάθε κήρυκα της αρετής, κάθε προαγωγό της ευταξίας και ομαλότητας, κάθε έντιμο υπερασπιστή του θρόνου. Επιβάλλοντας σ' αυτούς που θα είχαν καταστήσει την πατρίδα τους δόξα και τιμή του κόσμου να εκλέξουν ανάμεσα στο ικρίωμα και στην εξορία, έφθασαν τελικά στην ολοκληρωτική καταστροφή του έθνους. Δεν απέμειναν πιά άλλες συνειδήσεις για να παραβιασθούν, δεν απέμεινε θρησκεία να συρθεί στις φλόγες, δεν απέμεινε πατριωτισμός για να ξεριζωθεί." (Wylie, Τόμ. 13, κεφ. 20.) Και το τρομερό αποτέλεσμα ήταν η επανάσταση με όλες της τις φρικαλεότητες.

"Τη φυγή των Ουγενότων ακολούθησε μια περίοδος γενικής κατάρρευσης για τη Γαλλία. Ακμάζουσες βιομηχανικές πόλεις απονεκρώθηκαν και γόνιμα καλλιεργήσιμα εδάφη ερημώθηκαν. Ο πνευματικός μαρασμός και το ηθικό ξεχαρβάλωμα διαδέχθηκαν μια εποχή πρωτάκουστης ανάπτυξης. Το Παρίσι κατάντησε ένα απέραντο φτωχοκομείο και υπολογίζεται ότι, με το ξέσπασμα της Επανάστασης, διακόσιες χιλιάδες άποροι φυτοζωούσαν ζητιανεύοντας ελεημοσύνη από το χέρι του βασιλιά. Μόνο οι Ιησουΐτες άκμαζαν στο αποσαρθρωμένο έθνος, εξουσιάζοντας με απαίσια τυραννία εκκλησίες και σχολεία, κάτεργα και φυλακές."

Το ευαγγέλιο θα μπορούσε να προσφέρει στη Γαλλία τη λύση όλων εκείνων των κοινωνικοπολιτικών προβλημάτων που έφεραν σε άκρα αμηχανία τις διανοητικές κορυφές του κλήρου της, της μοναρχίας της και του νομοθετικού της σώματος και που βύθισαν τελικά το έθνος στην αναρχία και στη συμφορά. Αλλά κάτω από την κυριαρχία της Ρώμης, ο λαός είχε λησμονήσει εντελώς τα ευλογημένα μαθήματα της αυτοθυσίας και της αφίλαυτης αγάπης του Σωτήρα. Είχε αποξενωθεί από το πνεύμα της αυταπάρνησης για το

καλό των άλλων. Κανένας δεν έλεγχε τους πλουσίους για την καταδυνάστευση των φτωχών, κανένας δεν βοηθούσε τους φτωχούς μεσ' τη δουλική πανάθλια ύπαρξή τους. Η φιλαυτία των πλουσίων και των ισχυρών παρουσιάζονταν διαρκώς πιο προκλητική και πιο καταπιεστική. Ολόκληρους αιώνες η απληστία και η ασωτία των αριστοκρατών επέβαλε σε καταδυναστευτική αγγαρεία τους φτωχούς χωρικούς. Οι πλούσιοι αδικούσαν τους φτωχούς και οι φτωχοί μισούσαν τους πλουσίους.

Στις περισσότερες γαλλικές επαρχίες γαιοκτήμονες ήταν οι ευγενείς, ενώ οι εργατικές τάξεις ήταν μόνο ενοικιαστές και βρίσκονταν στο έλεος των εκάστοτε δεσποτών, αναγκασμένες να υποτάσσονται αδιαμαρτύρητα στις παράλογες απαιτήσεις τους. Το βάρος της συντήρησης της εκκλησίας και του κράτους έπεφτε μόνο πάνω στη μεσαία αστική τάξη και στις κατώτερες λαϊκές μάζες που φορολογούνταν άγρια, τόσο από τις πολιτικές όσο και από τις εκκλησιαστικές αρχές. "Η ευχαρίστηση των ευγενών θεωρείτο ανώτατος θεσμός. Οι αγρότες και οι χωρικοί μπορεί να πέθαιναν της πείνας· αυτό δεν ενδιέφερε τους δυνάστες τους ... Ο λαός ήταν υποχρεωμένος πάνω απ' όλα να ενδιαφέρεται για τα αποκλειστικά συμφέροντα των γαιοκτημόνων. Η εργασία του αγρότη δεν είχε σταματημό, ούτε η μιζέρια καλυτέρευση. Τα παράπονά τους, αν τολμούσαν ποτέ να παραπονεθούν, αντιμετωπίζονταν με εξοργιστική περιφρόνηση. Στα δικαστήρια το δίκαιο ήταν πάντοτε με το μέρος της αριστοκρατίας και κατά της αγροτιάς. Οι δωροδοκίες των δικαστών είχαν αφήσει εποχή, ενώ τα αλλόκοτα καπρίτσια των ευγενών ικανοποιούνταν από το νόμο ενός κυκεωνικού συστήματος γενικής διαφθοράς. Από τους φόρους που απομυζούσαν από τις καταδυναστευόμενες τάξεις, από το ένα μέρος οι αστικοί και από το άλλο οι εκκλησιαστικοί μεγιστάνες, ούτε οι μισοί δεν έφθαναν μέχρι τα βασιλικά ή τα εκκλησιαστικά θησαυροφυλάκια. Οι υπόλοιποι υπεξαιρούμενοι, κατασπαταλιόταν στην ασωτεία. Και εκείνοι που μ' αυτόν τον τρόπο έφερναν τους συμπατριώτες τους στην οικονομική εξαθλίωση ήταν οι ίδιοι απαλλαγμένοι από την πληρωμή φόρων ή δασμών. Τόσο από το νόμο όσο και από κληρονομική συνήθεια, όλα τα κρατικά αξιώματα προορίζονταν γι' αυτούς. Οι ευνοούμενες τάξεις αριθμούσαν εκατόν πενήντα χιλιάδες, για την ικανοποίηση των οποίων εκατομμύρια συμπατριωτών τους ήταν καταδικασμένοι σε μια απελπιστική και εξευτελιστική ζωή.

Η αυλή είχε επιδοθεί στην πολυτέλεια και στην ακολασία. Δεν υπήρχε εμπιστοσύνη ανάμεσα στη διοίκηση και στο διοικούμενο λαό που έβλεπε με καχύποπτο μάτι κάθε νέο θέσπισμα κυβερνητικό

σαν ραδιούργο και εγωκεντρικό. Πάνω από μισό αιώνα πριν εκραγεί η επανάσταση, το θρόνο κατείχε ο Λουδοβίκος ΙΕ΄ που και για κείνους ακόμη τους χαλεπούς καιρούς ήταν γνωστός σαν νωθρός, επιπόλαιος και φιλήδονος μονάρχης. Με διεφθαρμένη και απάνθρωπη αριστοκρατία, με καταφρονεμένη και αμόρφωτη φτωχολογιά, με τα οικονομικά του κράτους σε αξιοθρήνητη κατάσταση και με το λαό σπρωγμένο σε ολοσχερή απόγνωση, δεν χρειάζονταν να είναι κανείς προφήτης για να προβλέπει την επερχόμενη καταστροφή. Στις προειδοποιητικές ενημερώσεις των συμβούλων του, ο βασιλιάς συνήθιζε να απαντάει: "Προσπαθείστε να συγκροτήσετε την κατάσταση όσο εγώ βρίσκομαι στη ζωή. Μετά το θάνατό μου ας γίνει ότι θέλει." Άδικα του γίνονταν οι συστάσεις για την ανάγκη κυβερνητικών τροποποιήσεων. Το κακό το έβλεπε, αλλά δεν είχε ούτε την τόλμη ούτε τη δύναμη να το αναχαιτίσει. Η καταστροφή που περίμενε τη Γαλλία είχε ακριβέστατα απεικονιστεί με την αδιάφορη και εγωϊστική απάντησή του: "Μετά από μένα ο κατακλυσμός!"

Εκμεταλλευόμενη τη ζηλοφθονία μεταξύ μοναρχών και ηγετικών στελεχών, η Ρώμη τους είχε επηρεάσει να κρατήσουν το λαό σε μια κατάσταση δουλείας, ξέροντας καλά ότι αυτό θα κατέληγε στην εξασθένηση του κρατικού μηχανισμού και αποβλέποντας να σύρει ηγεσία και λαό στην αιχμαλωσία της. Με τη διορατική πολιτική της είχε διαισθανθεί ότι για να επιτύχει η υποδούλωση ενός λαού, έπρεπε πρώτα να οδηγηθεί αυτός στην ψυχική σκλαβιά και ότι ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να εμποδιστεί η αποτίναξη της σκλαβιάς ήταν να καταστεί ανίκανος ο λαός να ζήσει ελεύθερος. Γι' αυτό και το ηθικό κατρακύλισμα που ακολούθησε την πολιτική της αυτή ήταν χίλιες φορές χειρότερο από τις φυσικές κακώσεις που συνήθιζε να επιβάλει. Στερημένος από τη Γραφή, εκτεθειμένος στα διδάγματα της αδιαλλαξίας και του εγωϊσμού, ο λαός πλακώθηκε από την άγνοια και τη δεισιδαιμονία, και βουτύχθηκε στην κακία σε σημείο που κατάντησε τελείως ανίκανος να αυτοκυβερνηθεί.

Τα απώτερα αποτελέσματα όμως της πολιτικής εκείνης ήταν εντελώς αντίθετα απ' ότι η Ρώμη είχε βάλει κατά νού. Αντί να κατακρατήσει τα πλήθη σε τυφλή υποταγή στα θεσπίσματά της, το έργο της κατέληξε στο να τους κάνει άθεους και επαναστάτες. Τη Ρωμαιοκαθολική θρησκεία την απεχθάνονταν σαν παπαδοκρατεία. Τον κλήρο τον θεώρησαν συνένοχο για την καταδυνάστευσή τους. Ο μόνος θεός που γνώριζαν ήταν ο θεός της Ρώμης. Η μόνη θρησκεία που ήξεραν ήταν η διδασκαλία της. Γι' αυτό και έβλεπαν την απληστία και την αγριότητά της σαν φυσιολογικούς καρπούς της Γραφής και δεν ήθελαν να ξέρουν τίποτε γι' αυτήν.

Η Ρώμη είχε παραποιήσει το χαρακτήρα του Θεού και διαστρέψει τις απαιτήσεις Του και τώρα οι άνθρωποι απέρριπταν και τη Γραφή και το Συγγραφέα της μαζί. Είχε απαιτήσει τυφλή εμπιστοσύνη στις διδαχές της, με την πρόφαση ότι αυτές φέρουν την επιδοκιμαστική σφραγίδα της Αγίας Γραφής. Αντιδρώντας ο Βολταίρος και οι ομοϊδεάτες του, παραμέρισαν τελείως το λόγο του Θεού, σκορπίζοντας παντού το δηλητήριο του αθεϊσμού. Η Ρώμη είχε κατατυραννήσει το λαό κάτω από το σιδηρό της πέλμα. Και τώρα ο όχλος, εξαχρειωμένος και αποκτηνωμένος, αποσκιρτώντας από την τυραννία της, δεν γνώριζε όρια συγκρατημού. Εξοργισμένος από τη φαντασμαγορική αυταπάτη στην οποία τόσα χρόνια είχαν αποτίσει φόρο τιμής, απέρριψαν το ψέμα μαζί με την αλήθεια. Και συγχέοντας την ακολασία με την ελευθερία πανηγύριζαν, σκλάβοι τώρα της διαφθοράς, μέσα στην υποτιθέμενη ανεξαρτησία τους.

Στην αρχή της Επανάστασης, ο βασιλιάς είχε παραχωρήσει στο λαό το δικαίωμα να εκπροσωπείται στη Συνέλευση σε ποσοστό μεγαλύτερο από το ποσοστό των ευγενών και του κλήρου συνδυασμένο. Αυτό σήμαινε ότι στην πλάστιγγα η δύναμη έκλινε με το μέρος τους. Αλλά δεν ήταν σε θέση να τη χρησιμοποιήσουν με σύνεση και μετριοπάθεια. Ανυπομονώντας να αποκατασταθούν για τα δεινά που υπέστησαν, αποφάσισαν να αναλάβουν την αναδιοργάνωση της κοινωνίας. Ένας φρικαλέος συρφετός με την πικρία των μακροχρονίων αδικημάτων στην ψυχή, ήταν αποφασισμένος να ανατρέψει από θεμέλια την κατάσταση της μιζέριας που κατάντησε αφόρητη και να εκδικηθεί εκείνους που θεωρούσε υπαίτιους για τα δεινοπαθήματά του. Οι καταδυναστευόμενοι έθεσαν σε εφαρμογή τα μαθήματα που διδάχθηκαν τα χρόνια της τυραννίας τους και μεταβλήθηκαν σε καταδυνάστες των καταδυναστών τους.

Η δυστυχισμένη Γαλλία θέριζε τώρα σε αίμα το σπόρο που είχε σπείρει. Φοβερά ήταν τα αποτελέσματα της υποταγής της στη διοικητική δύναμη της Ρώμης. Στο ίδιο μέρος όπου η Γαλλία είχε στήσει κατά σύσταση της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας τον πρώτο μαρτυρικό βωμό στην αρχή της Μεταρρύθμισης, έστηνε τώρα η Επανάσταση την πρώτη λαιμητόμο. Στο ίδιο σημείο όπου οι πρώτοι μάρτυρες της Διαμαρτυρόμενης πίστης παραδόθηκαν στις φλόγες το δέκατο έκτο αιώνα, καρατομήθηκαν τα πρώτα θύματα της Επανάστασης το δέκατο όγδοο αιώνα. Αποκρούοντας το ευαγγέλιο που θα της έφερνε την ευημερία, η Γαλλία άνοιγε διάπλατα τις πύλες στην απιστία και στον όλεθρο. Με την απόρριψη των περιορισμών του νόμου του Θεού, τα ανθρώπινα θεσπίσματα αποδείχθηκαν ανήμπορα να συγκροτήσουν το φουσκωμένο κύμα των

ανθρωπίνων παθών και η χώρα καταποντίσθηκε μέσα στην αγριεμένη θάλασσα της ανταρσίας και της αναρχίας. Ο πόλεμος κατά της Γραφής εγκαινίασε μια περίοδο που αναφέρεται στην παγκόσμια ιστορία σαν το Κράτος του Τρόμου. Η γαλήνη και η ευτυχία εξοστρακίσθηκαν από τα σπίτια και από τις καρδιές των ανθρώπων. Κανένας δεν ήταν ασφαλής. Αυτοί που τη μια μέρα θριάμβευαν, την επομένη έπεφταν σε δυσμένεια και καταδικάζονταν σε θάνατο. Η βία και η ακολασία βασίλευαν παντού.

Βασιλιάς, κλήρος και ευγενείς βρέθηκαν αναγκασμένοι να υποκύψουν στη θηριωδία ενός ξεσηκωμένου όχλου, παραδομένου στη φρενίτιδα. Ο αποκεφαλισμός του βασιλιά άναψε μόνο μέσα τους βαθύτερη τη δίψα για εκδίκηση· ώστε εκείνοι που είχαν Ψηφίσει το θάνατό του, τον ακολουθούσαν σε λίγο οι ίδιοι στο ικρίωμα. Διατάχθηκε γενική σφαγή όλων όσοι θεωρούνταν ύποπτοι για το σκοπό της Επανάστασης. Οι φυλακές ξεχείλισαν φθάνοντας κάποτε τις διακόσιες χιλιάδες κρατουμένους. Στις επαρχιακές πόλεις οι σκηνές της φρίκης ήταν στην ημερήσια διάταξη. Το ένα επαναστατικό κόμμα ξεσηκώθηκε κατά του άλλου και η Γαλλία μεταβλήθηκε σ' ένα απέραντο πεδίο μάχης των αντιφρονούντων μαζών που αφέθηκαν έρμαια στα ασυγκράτητα πάθη τους. "Στο Παρίσι η μια εξέγερση διαδέχονταν την άλλη και οι αστοί διαιρέθηκαν σ' ένα κυκεώνα από κομματικές φατρίες που δεν φαίνονταν να καταφέρνουν τίποτε άλλο εκτός από την αλληλοεξόντωση." Και για να ολοκληρωθεί η γενική μιζέρια, η Γαλλία βρέθηκε μπλεγμένη σ' ένα μακροχρόνιο, εξολοθρευτικό πόλεμο με τις μεγάλες Ευρωπαϊκές δυνάμεις. "Η χώρα βρίσκονταν στα πρόθυρα της χρεωκοπίας, ο στρατός έντονα διαμαρτύρονταν για τα καθυστερημένα μισθολόγια, οι Παρισινοί λιμοκτονούσαν, οι επαρχίες ερημώνονταν από τους ληστές και λίγο έλλειψε ο πολιτισμός να καταποθεί ολότελα από την αναρχία και την ακολασία.

Ο λαός αρίστευσε στα μαθήματα της θηριωδίας και των βασανιστηρίων που με τόση επιμέλεια του είχε διδάξει η Ρώμη. Η ημέρα της ανταπόδοσης είχε φθάσει. Τώρα δεν ήταν πιά οι οπαδοί του Χριστού που ρίχνονταν στις φυλακές ή σέρνονταν στις φλόγες. Αυτοί είχαν από πολύ καιρό εξοντωθεί ή αναγκαστεί να πάρουν το δρόμο της εξορίας. "Το παράδειγμα του διωγμού, που επί τόσους αιώνες υπέδειξε ο γαλλικός κλήρος, είχε τώρα στραφεί εναντίον του με πρωτοφανή μανία. Τα ικριώματα είχαν βαφτεί κατακόκκινα από το αίμα των ιερωμένων. Οι φυλακές και τα κάτεργα, ξέχειλα άλλοτε από Ουγενότους, ήταν τώρα ασφυκτικά γεμάτα από τους πρώην διώκτες τους. Αλυσοδεμένος στο σκαμνί και τραβώντας το

κουπί, ο Ρωμαιοκαθολικός κλήρος γεύονταν τώρα όλα εκείνα τα δεινοπαθήματα που οι εκκλησία του, μη γνωρίζοντας περιορισμούς, είχε επιβάλει στους άκακους αιρετικούς."

"Ήρθαν τότε και οι μέρες εκείνες όπου ο βαρβαρότερος κώδικας εφαρμόσθηκε από το βαρβαρότερο δικαστικό σώμα, όταν κανείς δεν τολμούσε να χαιρετίσει το γείτονά του ή να κάνει την προσευχή του ... χωρίς να κινδυνεύει να ενοχοποιηθεί για έγκλημα πρώτου βαθμού· όταν κατάσκοποι καραδοκούσαν σε κάθε γωνιά· όταν η γκιγιοτίνα βρίσκονταν στη φούρια της κάθε πρωί· όταν οι φυλακές ασφυκτιούσαν ξεχειλίζοντας σαν σκλαβοκάραβα· όταν οι υπόνομοι άφριζαν από το ανθρώπινο αίμα κυλώντας το στο Σηκουάνα ... Όταν, ενώ οι κατάμεστες κλούβες των θυμάτων σέρνονταν στους δρόμους του Παρισιού πρός το μακάβριο τόπο της εκτέλεσης, σ' άλλα μέρη οι τοπικοί διοικητές, οι εξουσιοδοτημένοι από την ανώτατη επιτροπή, ξεφάντωναν με τέτοια οργιαστική θηριωδία που και αυτή ακόμη η πρωτεύουσα δεν είχε ξαναδεί. Όταν στη μηχανή του χάρου, το κοφτερό λεπίδι αποδείχθηκε ανίκανο να ανταποκριθεί στην καταπληκτική βιασύνη των περιστάσεων, ατέλειωτες τότε ομάδες καταδίκων περίμεναν τη σειρά τους να θεριστούν με τα πολυβόλα. Τρύπες ανοίγονταν στον πάτο από τις κατάμεστες με μελλοθάνατους βάρκες, (επισπεύδοντας τον ομαδικό πνιγμό τους). Η Λυών μεταβλήθηκε σε έρημο. Στο Αρράς ούτε και αυτή η ωμή ευσπλαχνία της άμεσης θανάτωσης δεν δείχνονταν στους φυλακισμένους. Σ' όλο το μήκος του ποταμού Λουάρ, από την πόλη του Σωμύρ μέχρι την ακτή της θάλασσας, σμήνη ατέλειωτα από κοράκια και γυπαετούς ευωχούνταν με τις σάρκες των γυμνών πτωμάτων σφιχταγκαλιασμένων σε φρικιαστικά συμπλέγματα. Η αγριότητα δεν σεβάστηκε ούτε φύλο, ούτε ηλικία. Ο αριθμός νεαρών εφήβων, αγοριών και κοριτσιών κάτω των δεκαεπτά ετών που εκτελέσθηκαν από την αποτρόπαια εκείνη κυβέρνηση ανέρχεται σε εκατοντάδες. Βρέφη, αποσπασμένα από τα στήθη των μανάδων τους, πετιώταν από τη μια μεριά στην άλλη στα διόδια των Ιακωβίνων. Στο βραχύ διάστημα μιας δεκαετηρίδας, αναρίθμητα πλήθη ανθρώπων εξοντώθηκαν.

Όλα εξελίχθηκαν σύμφωνα με την επιθυμία και τα μακρόχρονα προμελετημένα σχέδια του Σατανά για την επιτυχία του σκοπού. Από το άλφα ως το ωμέγα, η τακτική του είναι η εξαπάτηση, και ο αντικειμενικός σκοπός του η συμφορά και η εξαθλίωση του ανθρώπινου γένους. Προσπαθεί να παραμορφώσει και να παραποιήσει το τεχνούργημα της θεϊκής δημιουργίας, να καταστρέψει τις καλοκάγαθες και γεμάτες αγάπη προθέσεις της Θεότητας

και να προκαλέσει πόνο και λύπη στον ουρανό. Και τότε, με απατηλά τεχνάσματα, τυφλώνει τη σκέψη των ανθρώπων, τους κάνει να ρίχνουν την ευθύνη του δικού του έργου στο Θεό σαν όλη αυτή η δυστυχία να ήταν το αποτέλεσμα του σχεδίου του Δημιουργού. Έτσι και αυτούς που, αφού έχουν εξαχρειωθεί και αποκτηνωθεί κάτω από την απάνθρωπη δύναμή του, αποκτούν κάποτε την ελευθερία τους, τους παρακινεί να προβούν σε ακατονόμαστες φρικαλεότητες. Και η εικόνα της αχαλίνωτης ακολασίας παρουσιάζεται τότε από τους τυράννους και καταδυνάστες σαν το φυσικό αποτέλεσμα της ελευθερίας.

Αν τύχει και αποκαλυφθεί η μια του απάτη, ο Σατανάς ετοιμάζει την επόμενη φορώντας της διαφορετικά το προσωπείο και τα πλήθη τη δέχονται με την ίδια προθυμία όπως και την προηγούμενη. Όταν στα μάτια του λαού αποκαλύφθηκε η εξαπάτηση του παπισμού και ο Σατανάς δεν μπορούσε πιά να χρησιμοποιήσει τον ίδιο αυτόν πράκτορα για να παρασύρει τα πλήθη στην παράβαση του θεϊκού νόμου, τους έκανε να θεωρούν γενικά τη θρησκεία σαν τσαρλατανισμό και τη Γραφή σαν μύθο. Και αφού απέρριψαν κάθε θεϊκή διάταξη, οι άνθρωποι παραδόθηκαν τότε στην πιο αχαλίνωτη παρανομία.

Το μοιραίο λάθος που προκάλεσε όλη αυτή την τραγωδία των κατοίκων της Γαλλίας ήταν η άγνοια μιας πολύ σημαντικής αλήθειας: ότι η πραγματική ελευθερία προέρχεται από τα προστάγματα του νόμου του Θεού. "Είθε να ήκουες τα προστάγματά Μου! τότε η ειρήνη σου ήθελεν είσθαι ως ποταμός, και η δικαιοσύνη σου ως κύματα θαλάσσης." "Ειρήνη δεν είναι εις τους ασεβείς, λέγει Κύριος." (Ησ. 48:18,22.) "Όστις όμως ακούει Εμού, θέλει κατοικήσει εν ασφαλεία· και θέλει ησυχάζει, μη φοβούμενος κακόν." (Παρ. 1:33.)

Οι άθεοι, οι άπιστοι και οι αποστάτες κατακρίνουν το νόμο του Θεού και αντιτάσσονται σ' αυτόν. Τα αποτελέσματα της στάσης τους αυτής όμως αποδεικνύουν ότι η ευημερία του ανθρώπου εξαρτάται από την υπακοή του στα θεϊκά διατάγματα. Όσοι δεν μελετούν το μάθημα αυτό μέσα από το βιβλίο του Θεού, δεν έχουν παρά να το μελετήσουν στα βιβλία της ιστορίας των εθνών.

Όταν ο Σατανάς επεδίωξε μέσο της Ρωμαϊκής εκκλησίας να αποτραβήξει τους ανθρώπους από την υπακοή του Θεού, το όργανο που μεταχειρίστηκε ήταν τόσο συγκαλυμμένο και ο σκοπός του τόσο καλά κρυμμένος, ώστε η εξαθλίωση και η δυστυχία που επακολούθησαν δεν αναγνωρίσθηκαν σαν αποτελέσματα της παρακοής. Στη δύναμή του αντιπαράστεκε μέχρι τότε το έργο του Πνεύματος του Θεού, έτσι που οι προθέσεις του (του Σατανά), δεν αφέθηκαν να

φθάσουν στην πλήρη καρποφορία τους. Οι άνθρωποι δεν συσχέτισαν την αιτία με το αποτέλεσμα για να ανακαλύψουν την πηγή της συμφοράς τους. Με τη Γαλλική Επανάσταση όμως, ο νόμος του Θεού παραμερίστηκε απροκάλυπτα από την Εθνική Συνέλευση. Και με το Κράτος του Τρόμου που επακολούθησε, όλοι μπόρεσαν να δουν τη σχέση ανάμεσα στην αιτία και το αποτέλεσμα.

Όταν η Γαλλία αρνήθηκε δημόσια το Θεό και απέρριψε τη Γραφή, πονηροί άνθρωποι και πνεύματα του σκότους, θριαμβολογούσαν ότι έφθασαν τελικά στον από πολλά χρόνια επιζητούμενο σκοπό: ένα κράτος δηλαδή απαλλαγμένο από τους περιορισμούς του θεϊκού νόμου. "Επειδή η κατά του πονηρού έργου απόφασις δεν εκτελείται ταχέως, δια τούτο η καρδία των υιών των ανθρώπων είναι όλη έκδοτος εις το να πράττη το κακόν." (Εκκλ. 8:11.) Η παράβαση όμως ενός ορθού και δίκαιου νόμου αναπόφευκτα θα καταλήξει στη δυστυχία και στην καταστροφή. Αν και συχνά συμβαίνει η τιμωρία να μην ακολουθεί αμέσως την παράβαση, δεν έπεται μ' αυτό ότι η κακεντρέχεια των ανθρώπων δεν θα καταλήξει οπωσδήποτε στην απώτερη καταστροφή τους. Ολόκληροι αιώνες αποστασίας και εγκληματικότητας καταστάλαζαν στο ποτήρι την οργή για την ημέρα της ανταπόδοσης. Και όταν το ποτήρι της ανομίας ξεχείλισε, οι καταφρονητές του Θεού διαπίστωσαν πολύ αργά πόσο τρομερό είναι να εξαντλήσει κανείς τη θεϊκή υπομονή. Το προστατευτικό Πνεύμα του Θεού που περιορίζει την καταστρεπτική δύναμη του Σατανά αποσύρθηκε κατά μέγα μέρος και το πεδίο δράσης έμεινε ελεύθερο για κείνον του οποίου η μόνη ευχαρίστηση είναι η εξαθλίωση του ανθρώπου. Όσοι διάλεξαν το δρόμο της ανταρσίας αφέθηκαν να θερίσουν ανενόχλητα τους καρπούς της, μέχρις ότου η χώρα πλημμύρισε από εγκλήματα τέτοια που η ανθρώπινη πένα αδυνατεί να περιγράφει. Από τις ρημαγμένες επαρχίες και τις κατεστραμμένες αστικές περιοχές, μια τρομακτική φωνή υψώνονταν—μια σπαραξικάρδια φωνή αγωνίας και πένθους. Η Γαλλία σείονταν σαν από σεισμό. Θρησκεία, νομοθεσία, δημόσια τάξη, οικογένεια κράτος και εκκλησία όλα γκρεμίστηκαν από θεμέλια από το βέβηλο χέρι που είχε υψωθεί κατά του νόμου του Θεού. Η αλήθεια αυτή εκφράζεται πολύ σωστά με τα ακόλουθα λόγια του Εκκλησιαστή: "Ο ασεβής θέλει πέσει διά της ασεβείας αυτού." "Αν και ο αμαρτωλός πράττει κακόν εκατοντάκις και μακροημερεύει, εγώ όμως γνωρίζω βεβαίως ότι θέλει είσθαι καλόν εις τους φοβουμένους τον Θεόν, οίτινες φοβούνται από προσώπου Αυτού. Εις δε τον ασεβή δεν θέλει είσθαι καλόν." (Παρ. 11:5, Εκκλ. 8:12-13.) "Διότι εμίσησαν την γνώσιν, και τον φόβον του Κυρίου δεν έκλεξαν ... δια τούτο θέλουσι φάγει από

των καρπών της οδού αυτών και θέλουσι χορτασθεί από των κακοβουλιών αυτών." (Παρ. 1:29,31.)

Αν και τραυματισμένοι από τη βλάσφημη δύναμη—από "το θηρίον το αναβαίνον εκ της αβύσσου,"—οι δύο πιστοί μάρτυρες του Θεού δεν θα έμεναν για πολύ στη σιγή. "Και μετά τας τρεις ημέρας και ήμισυ, εισήλθεν εις αυτούς πνεύμα ζωής εκ του Θεού και εστάθησαν επί τους πόδας αυτών, και φόβος μέγας έπεσεν επί τους θεωρούντας αυτούς." (Αποκ. 11:11.) Το απαγορευτικό διάταγμα κατά της χριστιανικής θρησκείας και της Αγίας Γραφής είχε ψηφιστεί από την Εθνοσυνέλευση το 1793. Τριάμισυ χρόνια αργότερα το ίδιο νομοθετικό σώμα ακύρωνε τα προηγούμενα διατάγματα και υιοθετούσε την πολιτική της ελεύθερης κυκλοφορίας των Αγίων Γραφών. Ο κόσμος φρικίασε μπροστά στο μέγεθος της καταστροφής που επακολούθησε την απόρριψη των θεϊκών χρησμών και οι άνθρωποι αναγνώρισαν την ανάγκη της πίστης στο Θεό και στο λόγο Του σαν βάση της αρετής και της ηθικής. Ο Κύριος λέγει: "Τίνα ωνείδισας και εβλασφήμησας; και κατά τίνος ύψωσας φωνήν και εσήκωσας υψηλά τους οφθαλμούς σου; κατά του Αγίου του Ισραήλ." (Ησ. 37:23.) "Διά τούτο, ιδού, θέλω κάμει αυτούς ταύτην την φοράν να γνωρίσωσι, θέλω κάμει αυτούς να γνωρίσωσι την χείρα Μου και την δύναμίν Μου, και θέλουσι γνωρίσει ότι το όνομά Μου είναι Κύριος." (Ιερ. 16:21.)

Αναφερόμενος στους δύο μάρτυρες ο προφήτης συνεχίζει: "Και, ήκουσαν φωνήν μεγάλην εκ του ουρανού λέγουσαν πρός αυτούς. Ανάβητε εδώ. Και ανέβησαν εις τον ουρανόν εν τη νεφέλη και είδον αυτούς οι εχθροί αυτών." (Αποκ. 11:12.) Αφότου η Γαλλία κήρυξε τον πόλεμο κατά των δύο μαρτύρων του Θεού, αυτοί περιβλήθηκαν με δόξα τέτοια που δεν είχαν ποτέ γνωρίσει μέχρι τότε. Το 1804 ιδρύθηκε η Βρετανική και Ξένη Βιβλική Εταιρεία. Ακολούθησαν άλλες παρόμοιες οργανώσεις με πολλά υποκαταστήματα σ' ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Το 1816 ιδρύθηκε η Αμερικανική Βιβλική Εταιρεία. Την εποχή που συστήθηκε η Βρετανική Βιβλική Εταιρεία, η Γραφή κυκλοφορούσε τυπωμένη σε πενήντα διαφορετικές γλώσσες. Από τότε έχει μεταφραστεί σε εκατοντάδες περισσότερες γλώσσες και διαλέκτους.

Πενήντα χρόνια πριν από το 1792, ελάχιστη προσοχή είχε δοθεί στο ξένο ιεραποστολικό έργο. Καμιά καινούργια οργάνωση δεν είχε σχηματιστεί και ελάχιστες εκκλησίες κατέβαλαν προσπάθειες για τη διάδοση του Χριστιανισμού στις ειδωλολατρικές χώρες. Αλλά μια σημαντική μεταβολή παρατηρήθηκε πρός το τέλος του δεκάτου ογδόου αιώνα. Απογοητευμένοι από τα αποτελέσματα του ορθολογισμού, οι άνθρωποι αναγνώρισαν την ανάγκη της

θεϊκής αποκάλυψης και της έμπρακτης θρησκείας. Από την εποχή αυτή και πέρα το έργο των ξένων ιεραποστολικών αγρών γνώρισε καταπληκτική πρόοδο.

Η τελειοποίηση της τυπογραφίας έδωσε μεγάλη ώθηση στην κυκλοφορία της Γραφής. Η συνεχής καλυτέρευση των μέσων επικοινωνίας μεταξύ των διαφόρων χωρών, η εξάλειψη των παλιών φραγμών της προκατάληψης και της εθνικής αποκλειστικότητας, καθώς και η απώλεια πολιτικής δύναμης του Ρωμαίου ποντίφηκα, προετοίμασαν το δρόμο για τη διάδοση του λόγου του Θεού. Χρόνια τώρα η Γραφή πωλείται ελεύθερα στους δρόμους της Ρώμης και έχει πιά φθάσει σ' όλα τα άκρα της οικουμένης.

Ο άθεος Βολταίρος καυχησιολογώντας είπε κάποτε: "Βαρέθηκα να ακούω διαρκώς ότι δώδεκα άνθρωποι εδραίωσαν τη Χριστιανική θρησκεία. Εγώ θα αποδείξω ότι ένας μόνο άνθρωπος φθάνει για να την ανατρέψει." Γενεές ολόκληρες πέρασαν από το θάνατο του Βολταίρου. Εκατομμύρια απίστων τάχθηκαν στο πλευρό του στον πόλεμο κατά της Γραφής. Όχι όμως μόνο δεν καταστράφηκε αυτή, αλλά εκεί όπου υπήρχαν εκατό Γραφές την εποχή του Βολταίρου, σήμερα υπάρχουν δέκα μπορεί και εκατό χιλιάδες αντίτυπα του λόγου του Θεού. Σύμφωνα με τα λόγια ενός πρωτεργάτη της Μεταρρύθμισης, "η Γραφή είναι ένα αμόνι που πάνω του φαγώθηκαν χτυπώντας πολλά σφυριά." Και κατά τα λόγια του Κυρίου, "Ουδέν όπλον κατασκευασθέν εναντίον σου θέλει ευοδωθεί· και πάσαν γλώσσαν ήτις θέλει κινηθεί κατά σου, θέλεις νικήσει εν τη κρίσει." (Ησ. 54:17.)

"Ο λόγος του Κυρίου μένει εις τον αιώνα." (Ησ. 40:8.) "Αληθιναί πάσαι αι εντολαί Αυτού. Εστερεωμέναι εις τον αιώνα του αιώνος. Πεποιημέναι εν αληθεία και ευθύτητι." (Ψαλμ. 111:7-8.) Οτιδήποτε οικοδομείται πάνω στην εξουσία του ανθρώπου θα ανατραπεί. Αλλ' ότι στερεώνεται πάνω στο βράχο του αμετάθετου λόγου του Θεού, θα παραμείνει ασάλευτο για πάντα.

16

Οι προσκυνητεσ πατερεσ

Οι Άγγλοι Μεταρρυθμιστές, αν και είχαν εγκαταλείψει τα δόγματα της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας, είχαν όμως διατηρήσει πολλούς από τους τύπους της. Έτσι παρόλο που η εξουσία και το πιστεύω της Ρώμης είχαν απορριφθεί, πολλές από τις συνήθειες και τις θρησκευτικές της τελετές είχαν ενσωματωθεί στη λατρεία της Αγγλικανικής Εκκλησίας. Ισχυρίζονταν ότι τα πράγματα αυτά δεν ήταν ζητήματα συνείδησης και ότι αφού δεν τα διέτασσε η Γραφή, θεωρούνταν ασήμαντα· αλλ' αφού ούτε και τα απαγόρευε, ήταν κατ' ουσία ακίνδυνα. Με την τήρηση των στοιχείων αυτών πίστευαν ότι θα μέτριαζαν το χάσμα που χώριζε τις μεταρρυθμισμένες εκκλησίες από τη Ρώμη και θα διευκόλυναν την αποδοχή της Προτεσταντικής πίστης από μέρους των Καθολικών.

Για τους συντηρητικούς και συμβιβαστικούς οπαδούς της εκκλησίας οι ισχυρισμοί αυτοί κρίνονταν εύλογοι. Μια άλλη όμως κατηγορία μελών δεν είχαν την ίδια γνώμη. Και μόνο το γεγονός ότι οι συνήθειες εκείνες "έτειναν να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ Ρώμης και Μεταρρύθμισης" (Martyn, Τόμ. 5, κεφ 22.), ήταν κατά τη γνώμη τους αρκετή δικαιολογία για να τις απορρίψουν. Τις έβλεπαν σαν σύμβολα της δουλείας από την οποία είχαν ελευθερωθεί και στην οποία δεν είχαν καμιά διάθεση να επιστρέψουν. Έκριναν ότι ο Θεός είχε ρυθμίσει στο λόγο Του τις διατάξεις της λατρείας Του και ότι οι άνθρωποι δεν είχαν το δικαίωμα ούτε να προσθέτουν σ' αυτές, ούτε να αφαιρούν απ' αυτές. Ακριβώς έτσι άρχισε η μεγάλη αποστασία με την προσπάθεια που έκαναν οι άνθρωποι να συμπληρώσουν με την εξουσία της εκκλησίας την εξουσία του Θεού. Η Ρώμη άρχισε με

το να επιβάλει ότι ο Θεός δεν είχε απαγορεύσει και κατέληξε στο να απαγορεύσει ότι ο Θεός είχε με κάθε σαφήνεια επιβάλει.

Πολλοί επιθυμούσαν με όλη τους την καρδιά να επιστρέψουν στην αγνή και απλή πίστη που χαρακτήριζε την εκκλησία των πρώτων χρόνων. Πολλές από τις καθιερωμένες συνήθειες της Αγγλικής Εκκλησίας τις θεωρούσαν ειδωλολατρικά μνημεία και δεν μπορούσαν να πάρουν μέρος στη λατρεία της με καθαρή συνείδηση. Η εκκλησία όμως, με την υποστήριξη της πολιτείας, δεν επέτρεπε καμιά απομάκρυνση από τους τύπους της. Ο εκκλησιασμός επιβάλλονταν από το νόμο, ενώ οι χωρίς άδεια θρησκευτικές συναθροίσεις απαγορεύονταν με την ποινή της φυλάκισης, της εκτόπισης και του θανάτου.

Στην αρχή του δεκάτου εβδόμου αιώνα ο νεοενθρονισμένος βασιλιάς της Αγγλίας ανακοίνωσε την απόφασή του να κάνει τους Πουριτανούς, "να συμμορφωθούν ... ή να τους διώξει με τη βία από τη χώρα· ειδεμή υπήρχαν και άλλα μέτρα χειρότερα ακόμη." (George Bancroft, "History of the United States of America," μέρος 1, κεφ. 12, παράγ. 6.) Κυνηγημένοι, κατατρεγμένοι, φυλακισμένοι, δίχως την παραμικρή ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, πολλοί έκριναν ότι για όσους επιθυμούσαν να λατρέψουν το Θεό σύμφωνα με τη συνείδησή τους, "η Αγγλία έπαυσε να είναι τόπος κατοικίσιμος." (J. G. Palfrey, "History of New England," κεφ. 3, παράγ. 43.) Τελικά μερικοί πήραν την απόφαση να ζητήσουν άσυλο στην Ολλανδία. Αντιμετώπισαν αντιξοότητες, υλικές απώλειες και φυλάκιση. Τα σχέδιά τους ανατράπηκαν και οι ίδιοι, προδομένοι, έπεσαν στα χέρια των εχθρών τους. Νίκησαν όμως τελικά χάρη στην ανεξάντλητη επιμονή τους και βρήκαν καταφύγιο στις φιλόξενες ακτές της Ολλανδικής Δημοκρατίας.

Φεύγοντας εγκατέλειπαν τα σπίτια τους, τα αγαθά τους και τους πόρους της ζωής τους. Βρέθηκαν παντάξενοι σε ξένο μέρος, ανάμεσα σε ανθρώπους που ούτε τη γλώσσα τους μιλούσαν, ούτε τις συνήθειές τους ήξεραν. Για να κερδίσουν τη ζήση τους αναγκάσθηκαν να εκζητήσουν καινούργιες, άγνωστες γι' αυτούς τέχνες. Άνθρωποι μέσης ηλικίας που το μόνο που γνώριζαν ήταν η καλλιέργεια της γης, έπρεπε τώρα να μάθουν τέχνες χειριζόμενοι τις μηχανές. Με προθυμία όμως προσαρμόστηκαν στις περιστάσεις και δεν έχαναν τον καιρό τους γογγύζοντας και τεμπελιάζοντας. Αν και πολλές φορές βασανίζονταν από τη φτώχεια, δόξαζαν όμως το Θεό για τις ευλογίες που απολάβαιναν και έβρισκαν μεγάλη ανακούφιση στην ανεμπόδιστη πνευματική επικοινωνία μεταξύ τους. "Ήξεραν ότι είναι οδοιπόροι σ' αυτή τη γη και δεν απέβλεπαν πολύ

στα πράγματα του κόσμου, αλλά ύψωναν τα μάτια στον ουρανό, πρός την προσφιλή πατρίδα τους και αυτό κατεύναζε τα πνεύματά τους." (Bancroft, μέρος 1, κεφ. 12, παράγ. 15.)

Η αγάπη και η πίστη τους δυνάμωνε με την εξορία και τις κακουχίες. Στήριζαν την εμπιστοσύνη τους στις υποσχέσεις του Θεού και Εκείνος δεν τους εγκατέλειψε τον καιρό της ανάγκης. Οι άγγελοί Του ήταν στο πλευρό τους για να τους ενθαρρύνουν και να τους υποστηρίξουν. Και όταν φάνηκε ότι το χέρι του Θεού τους καθοδηγούσε σε μια χώρα πέρα από τον ωκεανό, όπου θα μπορούσαν να ιδρύσουν δική τους πατρίδα και να αφήσουν στα παιδιά τους πολύτιμο κληροδότημα την ανεξιθρησκεία, πήραν χωρίς να διστάσουν το δρόμο που η Πρόνοια τους υπέδειχνε.

Ο Θεός είχε επιτρέψει οι δοκιμασίες να επιστεφτούν το λαό Του για να εκπληρώσει το σκοπό της χάρης Του γι' αυτούς. Η εκκλησία είχε οδηγηθεί στην ταπείνωση προκειμένου να υψωθεί. Ο Θεός ετοιμάζονταν να επιδείξει τη δύναμή Του προς χάρη της, για να δώσει στον κόσμο άλλη μια μαρτυρία ότι δεν εγκαταλείπει αυτούς που Τον εμπιστεύονται. Είχε ανατρέψει τα γεγονότα για να κάνει την οργή του Σατανά και τις πλεκτάνες των πονηρών ανθρώπων να αποβούν για την πρόοδο της δόξας Του και επίσης για να οδηγήσει το λαό Του σ' ένα τόπο ασφαλείας. Ο διωγμός και η εξορία άνοιγαν το δρόμο προς την ελευθερία.

Όταν αρχικά αναγκάσθηκαν να χωριστούν από την Εκκλησία της Αγγλίας, οι Πουριτανοί αλληλοσυνδέθηκαν με μια ιερή συνθήκη, σαν ελεύθερος του Θεού λαός "να βαδίσουν ενωμένοι την οδό του Κυρίου, οπουδήποτε προς το παρόν Εκείνος οδηγεί και πρόκειται μελλοντικά να οδηγήσει." (J. Brown, "The Pilgrim Fathers," σελ. 74.) Αυτό ήταν το πραγματικό πνεύμα της Μεταρρύθμισης, η βασική αρχή του Προτεσταντισμού. Και μ' αυτόν το σκοπό ξεκίνησαν οι Πρωτοπόροι από την Ολλανδία για να ιδρύσουν πατρίδα στο Νέο Κόσμο. Ο Ιωάννης Ρόβινσων, ο ποιμένας τους, που εμποδίσθηκε από το Θεό να τους συνοδεύσει στο ταξίδι εκείνο, αποχαιρέτησε τους εξόριστους με τα ακόλουθα λόγια:

"Αδελφοί, έφθασε η ώρα του χωρισμού μας, και μόνο ο Θεός γνωρίζει αν θα ζήσω να ξαναδώ τα πρόσωπά σας. Αλλά όποιο και αν είναι το θέλημα Του, σας εξορκίζω παρουσία του Θεού και των αγίων αγγέλων Του να ακολουθήσετε το παράδειγμά μου σε ότι εγώ ακολούθησα τον Χριστό. Αν ο Κύριος σας αποκαλύψει οτιδήποτε περισσότερο και με οποιοδήποτε άλλο μέσο, να είσθε το ίδιο πρόθυμοι να το δεχθείτε όπως δεχθήκατε την κάθε αλήθεια που σας κήρυξα εγώ. Επειδή είμαι πεπεισμένος ότι ο Θεός πρόκειται να σας

αποκαλύψει περισσότερες αλήθειες και φως από το λόγο Του τον άγιο." (Martyn, Τόμ. 5, σελ. 70.)

"Εγώ από μέρους μου, δεν νομίζω ότι μπορώ να θρηνήσω αρκετά την κατάσταση των μεταρρυθμισμένων εκκλησιών που φθάνοντας σ' ένα ορισμένο σημείο της θρησκευτικής πορείας, δεν εννοούν να προχωρήσουν πρός το παρόν περισσότερο απ' ότι οι υπεύθυνοι για τη μεταρρύθμιση τους. Οι Λουθηρανοί δεν τολμούν να δουν πιό μακριά απ' ότι είδε ο Λούθηρος ... και οι Καλβινιστές, το βλέπετε, έμειναν στάσιμοι εκεί όπου τους άφησε ο εκλεκτός εκείνος άνθρωπος του Θεού, που δεν είχε όμως δει τα πάντα στον καιρό του. Αυτή είναι μια αληθινά αξιοθρήνητη κατάσταση. Επειδή, αν και υπήρξαν οι λαμπροί φωτοφόροι της εποχής τους, μολαταύτα οι άνθρωποι εκείνοι δεν έφθασαν μέχρι τα βάθη της βουλής του Θεού. Αν ζούσαν όμως σήμερα, θα εγκολπώνονταν το νέο φως με την ίδια προθυμία όπως εκείνο που πρωτοδέχθηκαν." (D. Neal, "History of the Puritans," σελ. 1, σελ. 269.)

"Μη λησμονείτε τη συνθήκη που συνάψατε σαν εκκλησία, σύμφωνα με την οποία υποσχεθήκατε να βαδίσετε την οδό του Κυρίου, οπουδήποτε προς το παρόν Εκείνος οδηγεί και πρόκειται μελλοντικά να οδηγήσει. Να θυμάστε την υπόσχεση και τη συνθήκη σας με το Θεό και αναμεταξύ σας ότι θα δεχθείτε οποιοδήποτε φως και οποιαδήποτε αλήθεια σας καταστήσει γνωστή μέσα από το γραπτό Του λόγο. Αλλά σ' αυτό το σημείο, σας ικετεύω, προσέξτε καλά τι θα δεχθείτε για αλήθεια. Ζυγίστε την και συγκρίνετέ την με άλλες γραφικές αλήθειες πρίν την αποδεχθείτε. Επειδή δεν είναι δυνατόν για το σύγχρονο χριστιανικό κόσμο που μόλις πρόσφατα βγήκε από τέτοιο πυκνό αντιχριστιανικό σκοτάδι, να έχει φθάσει δια μιας στην τελειότητα της γνώσης." (Martyn, Τόμ. 5, σελ. 70-71.)

Εμπνευσμένοι από το βαθύ πόθο τη ελευθερίας της συνείδησης, οι Πρωτοπόροι εκείνοι κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους του δυσκολοδιάβατου ωκεανού, να δαμάσουν κακουχίες και δεινά της ερημικής στεριάς όπου πάτησαν και, με τη βοήθεια του Θεού, να θέσουν τα θεμέλια για ένα ισχυρό κράτος στις ακτές της Αμερικανικής Ηπείρου. Αλλ' όσο έντιμοι και θεοσεβούμενοι αν ήταν οι Προσκυνητές Πατέρες, δεν είχαν ακόμη καταλάβει τις μεγάλες αρχές της ανεξιθρησκείας. Την ελευθερία αυτή που με τέτοιο τίμημα αυτοθυσίας απέκτησαν για τον εαυτό τους, δεν ήταν διατεθειμένοι να χορηγήσουν στους άλλους. "Ελάχιστοι, ακόμη και ανάμεσα από τους πιο διορατικούς και βαθυστόχαστους ηθικολόγους του δεκάτου εβδόμου αιώνα, είχαν συνειδητοποιήσει τη μεγάλη εκείνη αρχή που απορρέει από την Καινή Διαθήκη και που αναγνωρίζει το Θεό

αποκλειστικό κριτή της πίστης του ανθρώπου." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 5, σελ. 297.) Η διδαχή ότι ο Θεός εξουσιοδότησε την εκκλησία με το δικαίωμα να ελέγχει συνειδήσεις και να διευθετεί και τιμωρεί την αίρεση, είναι μια από τις πιο βαθιά ριζωμένες πλάνες του παπισμού. Αν και οι Μεταρρυθμιστές απέρριψαν το "πιστεύω" της Ρώμης, δεν είχαν όμως τελείως απαλλαγεί από το πνεύμα της αδιαλλαξίας της. Τα πυκνά σκοτάδια που κατά τους ζοφερούς αιώνες της κυριαρχίας της είχαν σκεπάσει ολόκληρη τη Χριστιανοσύνη, δεν είχαν ακόμη διαλυθεί εντελώς. Κατά τις δηλώσεις ενός από τους ηγετικούς ιεροκήρυκες της αποικίας της Μασσαχουσέττης: "Η θρησκευτική ανεκτικότητα είναι εκείνη που έκανε τον κόσμο αντιχριστιανικό. Η εκκλησία ποτέ δεν υπέστη κανένα κακό τιμωρώντας τους αιρετικούς." (Ίδιο μέρος. Τόμ. 5, σελ. 335.) Οι άποικοι υιοθέτησαν το σύστημα ότι μόνο τα μέλη της εκκλησίας είχαν το δικαίωμα να εκφέρουν γνώμη σε ότι αφορούσε την πολιτική διοίκηση. Το αποτέλεσμα ήταν να οργανωθεί ένα είδος κρατικής εκκλησίας όπου όλος ο λαός υποχρεούτο να υποστηρίξει την ιεροσύνη και όπου οι δικαστικές αρχές εξουσιοδοτούνταν να καταπνίξουν την αίρεση. Έτσι η πολιτική εξουσία βρίσκονταν στα χέρια της εκκλησίας. Σε λίγο φανερώθηκε το αναπόφευκτο αποτέλεσμα των μέτρων αυτών, ο διωγμός.

Ένδεκα χρόνια μετά την ίδρυση της πρώτης αποικίας, ο Ρογήρος Γουΐλλιαμς έφθανε στο Νέο Κόσμο. Όμοια με τους πρώτους Προσκυνητές, ήρθε και αυτός για να απολαύσει τη θρησκευτική ανεξαρτησία. Ανόμοια όμως μ'αυτούς, έβλεπε τα πράγματα όπως λίγοι άνθρωποι στην εποχή του τα έβλεπαν: ότι δηλαδή η ελευθερία αυτή αποτελούσε αναπόσπαστο δικαίωμα του καθενός οποιεσδήποτε και αν ήταν οι θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Ένθερμος ερευνητής της αλήθειας, έκρινε και αυτός, όπως και ο Ρόβινσων, ότι δεν ήταν δυνατό να έχει ακόμη δοθεί όλο το φως από το λόγο του Θεού στην πληρότητά του. Ο Γουΐλλιαμς ήταν "ο πρώτος άνθρωπος στο σύγχρονο χριστιανικό κόσμο που ίδρυσε ένα πολιτικό κράτος πάνω στην αρχή της ελευθερίας της συνείδησης και στην ισότητα της γνώμης όσον αφορά το νόμο." (Bancroft, μέρος 1, κεφ. 15, παράγ. 16.) Διακήρυττε ότι το καθήκον των δικαστών ήταν να καταστέλλουν την εγκληματικότητα· ποτέ όμως να ελέγχουν την ανθρώπινη συνείδηση. "Το κοινό, ή οι δικαστικές αρχές," έλεγε, "μπορούν να αποφασίσουν ποια είναι τα καθήκοντα του ανθρώπου πρός τον άνθρωπο. Δεν έχουν καμιά θέση όμως να προσδιορίζουν τα καθήκοντα του ανθρώπου πρός το Θεό και η στάση αυτή δεν είναι διόλου ασφαλής. Γιατί είναι αυτονόητο ότι όταν οι δικαστές έχουν την εξουσία, μπορούν τη μια μέρα να ψηφίσουν ένα σύνολο γνωμών

και αντιλήψεων και την άλλη άλλο. Όπως ακριβώς έγινε με τους διαφόρους βασιλείς και τις βασίλισσες της Αγγλίας, ή με τους πάπες και τις ιερές συνόδους της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Έτσι η πίστη καταντάει μια μεγάλη σύγχυση." (Martyn, Τόμ. 5, σελ. 340.)

Ο εκκλησιασμός στην επίσημη του κράτους εκκλησία ήταν υποχρεωτικός και επιβάλλονταν με πρόστιμο ή με φυλάκιση. "Ο Γουΐλλιαμς απεδοκίμασε αυτό το θέσπισμα. Το χειρότερο άρθρο του Αγγλικού κώδικα ήταν εκείνο που επέβαλλε τον αναγκαστικό εκκλησιασμό στους ενοριακούς ναούς. Να εξαναγκάζει κανείς τους ανθρώπους να ενώνονται μ' αυτούς που πίστευαν διαφορετικά, το θεωρούσε κατάφωρη παράβαση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να σέρνει τους άθρησκους και τους απρόθυμους με το ζόρι στα δημόσια θρησκευτικά κηρύγματα, το έβλεπε μόνο σαν κάτι που ενθαρρύνει την υποκρισία ... "Κανείς," έλεγε, "δεν πρέπει να εξαναγκάζεται να λατρεύει ή να υποστηρίζει ένα σύστημα λατρείας πατά τη θέλησή του." "Τι;" διαμαρτύρονταν οι ανταγωνιστές του, απορώντας για τις θεωρίες του, "δεν είναι ο εργάτης άξιος του μισθού αυτού;" "Μάλιστα," αποκρίνονταν εκείνος, "του μισθού όμως εκείνων που τον μίσθωσαν." (Bancroft, μέρος 1, κεφ. 15, παράγ. 2.)

Ο Ρογήρος Γουΐλλιαμς ήταν ένα αγαπητό και αξιοσέβαστο πρόσωπο, ένας καθιερωμένος εργάτης του ευαγγελίου. Εκτιμώταν για τα σπάνια προτερήματά του, για την ευθύτητα του χαρακτήρα του και για την ανεπιτήδευτη καλοκαγαθία του. Αλλά δεν τον ανέχθηκαν για τη σταθερή του άρνηση να αναγνωρίσει το δικαίωμα των δικαστών να εξουσιάζουν την εκκλησία, ούτε και για την απαίτησή του για θρησκευτική ελευθερία. Η εφαρμογή των καινοτομιών αυτών, διατείνονταν, θα υπονόμευε τα κοινωνικά και πολιτικά θεμέλια της χώρας." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 1, κεφ. 15, παράγ. 10.) Οι αποικίες τον εκτόπισαν. Τελικά, για να αποφύγει τη σύλληψη, αναγκάσθηκε να τραπεί σε φυγή μέσα στο κρύο και στις θύελλες της βαρυχειμωνιάς, κρυμμένος στα παρθένα δάση.

"Δεκατέσσερις εβδομάδες," διηγείται ο ίδιος, "πάλευα απεγνωσμένα μέσα στην κακοκαιρία, μη ξέροντας τι θα πει ψωμί, ούτε κρεβάτι." Αλλά οι κόρακες τον έθρεψαν στην ερημιά, και οι κουφάλες των δένδρων συχνά του χρησίμευαν για άσυλο ... (Martyn, Τόμ. 5, σελ. 349-350.) Συνεχίζοντας την ταλαίπωρη πορεία του μέσα στα χιόνια και στα άβατα δάση, κατέφυγε σε μια φυλή Ινδιάνων όπου κέρδισε την εμπιστοσύνη και την αγάπη τους προσπαθώντας να τους διδάξει τις αλήθειες του ευαγγελίου.

Τέλος, ύστερα από μια πολύμηνη, περιπετειώδη περιοδεία, έφθασε στον κόλπο του Narrangansett όπου θεμελίωσε την πρώτη

σύγχρονη πολιτεία που αναγνώριζε το δικαίωμα της ανεξιθρησκείας με όλη την σημασία της λέξης. Η βασική αρχή της αποικίας που ίδρυσε ο Γουΐλλιαμς όριζε ότι "κάθε άνθρωπος ήταν ελεύθερος να λατρεύει το Θεό σύμφωνα με τις υποδείξεις της συνείδησής του." (Βλέπε ίδιο μέρος, Τόμ. 5, σελ. 354.) Η μικρή αυτή πολιτεία του Ρόντ Άϊλαντ, έγινε το άσυλο των κατατρεγμένων και αύξησε και προόδευσε σε τέτοιο σημείο, ώστε οι θεμελιώδεις αρχές της—αρχές θρησκευτικής και πολιτικής ανεξαρτησίας—απετέλεσαν τον ακρογωνιαίο λίθο της Αμερικανικής Δημοκρατίας.

Στο εξαίρετο εκείνο αρχαϊκό έγγραφο στο οποίο οι ιδρυτές Πατέρες διατύπωσαν τις απόψεις τους επί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων—γνωστό με τον τίτλο Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας—δήλωναν: "Θεωρούμε τις επόμενες αρχές αυτονόητες: ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δημιουργηθεί ίσοι μεταξύ τους. Ότι σ' όλους έχουν παραχωρηθεί από το Δημιουργό τους ορισμένα ακατάλυτα δικαιώματα μεταξύ των οποίων η ζωή, η ελευθερία και η αναζήτηση της ευτυχίας." Επί πλέον, το Αμερικανικό Σύνταγμα εγγυάται με την ακριβέστερη φρασεολογία το απαραβίαστο της συνείδησης: "Η εξάσκηση του θρησκεύματος δεν πρόκειται να προβληθεί ποτέ σαν όρος καταλληλότητας του ατόμου για την πρόσληψή του σε οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία στις Ηνωμένες Πολιτείες." "Το Νομοθετικό Σώμα δεν πρόκειται να προβεί ποτέ στη νομοθέτηση της επιβολής ενός θρησκεύματος, ούτε στην απαγόρευση της ελεύθερης εξάσκησής του."

"Οι θεμελιωτές του συντάγματος αναγνώρισαν την ακατάλυτη αρχή ότι οι σχέσεις του ανθρώπου πρός το Θεό του δεν υπάγονται στην ανθρώπινη νομοθεσία και ότι τα δικαιώματα της συνείδησης είναι αναφαίρετα. Δεν χρειάζονταν ιδιαίτερη σκέψη για την ανακήρυξη της αλήθειας αυτής. Ο καθένας την αισθάνεται στο βάθος του είναι του. Αυτή η συναίσθηση είναι εκείνη που, αψηφώντας όλους τους ανθρώπινους νόμους, εμψύχωσε τόσους και τόσους μάρτυρες μέσα στα φρικτά βασανιστήρια και τη φωτιά. Αισθάνονταν ότι η υποχρέωσή τους απέναντι στο Θεό υπερείχε πάνω από κάθε ανθρώπινο θέσπισμα και ότι καμιά ανθρώπινη ύπαρξη δεν είχε το δικαίωμα να παραβιάσει τη συνείδησή τους. Αυτή είναι μια αυτέμφυτη αρχή που δεν ξεριζώνεται με τίποτε." (Έγγραφα της Νομοθετικής Συνέλευσης των Η.Π.Α., Αύξ. αρ. 200, έγγραφο αρ. 271.)

Όταν οι Ευρωπαϊκές χώρες πληροφορήθηκαν την ύπαρξη ενός κράτους όπου ο καθένας μπορούσε να απολαύσει τους καρπούς των κόπων του και να ζήσει σύμφωνα με τις υπαγορεύσεις της συνείδησής του, χιλιάδες άνθρωποι άρχισαν να συρρέουν στις ακτές του

Νέου Κόσμου. Σύντομα οι αποικίες πολλαπλασιάστηκαν. "Με έκτακτο νόμο, η Πολιτεία της Μασσαχουσέττης ψήφισε την ελεύθερη αποδοχή και τη με δημόσιες δαπάνες συνδρομή των Χριστιανών κάθε εθνικότητας που θα διέσχιζαν τον Ατλαντικό για να γλυτώσουν από τους πολέμους, την πείνα ή την καταπίεση των καταδυναστών τους.' Έτσι, χάρη στο νόμο αυτόν, οι φυγάδες και οι καταπιεζόμενοι του κόσμου γίνονταν οι φιλοξενούμενοι της Κοινοπολιτείας." (Martyn, Τόμ. 5, σελ. 437.) Είκοσι χρόνια μετά την πρώτη απόβαση στο Πλύμουθ, είκοσι χιλιάδες άποικοι είχαν εγκατασταθεί στις Πολιτείες της Νέας Αγγλίας.

Προκειμένου να επιτύχουν τον επιδιωκόμενο σκοπό τους, οι άνθρωποι εκείνοι "έμεναν ικανοποιημένοι με μια στοιχειώδη διαβίωση, μια ζωή στερήσεων και μόχθου. Δεν περίμεναν από τη γη παρά μόνο να τους ανταποδώσει μια εσοδεία ανάλογη με τους κόπους τους. Δεν αυταπατώνταν πλάθοντας ρόδινα όνειρα ... Ήταν ικανοποιημένοι με τη σιγανή, αλλά σταθερή ανάπτυξη του κοινωνικού τους συστήματος. Υπέμειναν καρτερικά τις στερήσεις της ερημικής ζωής τους, ποτίζοντας με τα δάκρυα τους και με τον ιδρώτα του προσώπου τους το δένδρο της ελευθερίας, μέχρι που ρίζωσε βαθιά μέσα στη γη."

Η Αγία Γραφή έγινε το θεμέλιο της πίστης τους, η πηγή της σοφίας τους και το καταστατικό της ελευθερίας τους. Οι αρχές της διδάσκονταν προσεκτικά στο σπίτι, στο σχολείο και στην εκκλησία και τα αποτελέσματά της φανερώνονταν με την οικονομία, τη νοημοσύνη, την αγνότητα και την εγκράτεια. Χρόνια μπορούσε κανείς να ζήσει σε μια αποικία των Πουριτανών χωρίς να δει ούτε ένα μέθυσο, χωρίς να ακούσει ένα υβριστικό λόγο, ή να συναντήσει ένα ζητιάνο." (Bancroft, 1 μέρος, κεφ. 19, παράγ. 25.) Αυτό πιστοποιούσε ότι οι Βιβλικές αρχές αποτελούν την ασφαλέστερη εγγύηση του εθνικού μεγαλείου. Οι αδύναμες και αποξενωμένες αρχικά αποικίες, αναπτύχθηκαν σε μια συνομοσπονδία ισχυρών πολιτειών και ο κόσμος παρακολουθούσε με θαυμασμό την ειρήνη και την ευημερία "μιας εκκλησίας δίχως πάπα και ενός Έθνους χωρίς βασιλιά."

Αλλά ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός ατόμων που έλκονταν προς τις Αμερικανικές ακτές υποκινούνταν από κίνητρα εντελώς διαφορετικά απ' ότι οι πρώτοι εκείνοι άποικοι. Αν και η αρχέγονη πίστη και η αγνότητα εξακολουθούσαν να ασκούν μία ευρεία και μεταπλαστική επίδραση στον πληθυσμό, η επιρροή αυτή όμως εξασθένιζε όλο και περισσότερο, όσο αύξανε ο αριθμός εκείνων που επιζητούσαν τα κοσμικά μόνο προνόμια.

Η πολιτική που είχαν υιοθετήσει οι πρώτοι άποικοι να επιτρέπουν αποκλειστικά στα μέλη της εκκλησίας να ψηφίζουν ή να

υπηρετούν σε δημόσιες υπηρεσίες, είχε καταλήξει στα πιο ολέθρια αποτελέσματα. Τα μέτρα αυτά είχαν ληφθεί με σκοπό να εξασφαλίσουν την εξυγίανση της Πολιτείας, αλλά κατέληξαν στη διάβρωση της εκκλησίας. Πολλοί, κινούμενοι αποκλειστικά από κοσμικά ελατήρια, ενώνονταν με την εκκλησία χωρίς καμιά ειλικρινή μεταλλαγή της ψυχής, αφού η μορφή μόνο της ευσέβειας εκπληρούσε την προϋπόθεση για το δικαίωμα ψήφου ή την απόκτηση δημοσίων θέσεων. Έτσι οι εκκλησίες κατέληξαν να αποτελούνται, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, από μη αναγεννημένα άτομα. Ακόμη και μεταξύ των ποιμένων είχαν εισχωρήσει εκείνοι που όχι μόνο δεν ήταν απαλλαγμένοι από τις πλάνες, αλλά και αγνοούσαν την αναπλαστική δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Και έτσι ξαναπαρουσιάστηκαν τα άσχημα εκείνα αποτελέσματα τα γνώριμα στην εκκλησιαστική ιστορία από την εποχή του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου μέχρι τις μέρες μας. Αποτελέσματα δηλαδή των προσπαθειών για την εδραίωση της εκκλησίας με τη βοήθεια της πολιτείας, με τις εκκλήσεις πρός τις κοσμικές δυνάμεις για την υποστήριξή του ευαγγελίου Εκείνου που δήλωσε ότι: "η βασιλεία η Εμή δεν είναι εκ του κόσμου τούτου." (Ιωαν. 18:36.) Η ένωση εκκλησίας και κράτους, όσο έντεχνα εκδηλωμένη, αν και δίνει την εντύπωση ότι φέρει τον κόσμο πλησιέστερα στην εκκλησία, στην πραγματικότητα φέρνει την εκκλησία πλησιέστερα στον κόσμο.

Η σημαντική αρχή που τόσο γενναία υποστηρίχτηκε από άτομα σαν τον Ιωάννη Ρόβινσων και τον Ρογήρο Γουΐλλιαμς, ότι δηλαδή η αλήθεια είναι προοδευτική και ότι οι Χριστιανοί πρέπει να είναι πρόθυμοι να δεχθούν κάθε ακτίνα φωτός που μπορεί να λάμψει από τον άγιο λόγο του Θεού, χάθηκε από τα μάτια των μεταγενεστέρων τους. Οι Προτεσταντικές εκκλησίες της Αμερικής—όπως και της Ευρώπης—οι τόσο ευνοούμενες με τα ευλογημένα δώρα της Μεταρρύθμισης, απέτυχαν στο να εκζητήσουν να προχωρήσουν στον τομέα της θρησκευτικής ανάπτυξης. Αν και ορισμένοι πιστοί άνθρωποι παρουσιάστηκαν κατά διάφορα χρονικά διαστήματα υποστηρίζοντας νεοφώτιστες αλήθειες και καυτηριάζοντας αιωνόβιες πλάνες, η μεγάλη πλειονότητα όμως, όπως οι Ιουδαίοι στις μέρες του Χριστού και οι παπιστές στην εποχή του Λουθήρου, έμειναν ικανοποιημένοι με το να πιστεύουν όπως και οι πατέρες τους πίστευαν και με το να ζούν όπως εκείνοι έζησαν. Το αποτέλεσμα ήταν η θρησκεία να καταντήσει φορμαλισμός, ενώ τα λάθη και οι προκαταλήψεις που θα έπρεπε να έχουν απορριφθεί, αν η εκκλησία εξακολουθούσε να βαδίζει στο φως του θεϊκού λόγου, διατηρήθηκαν με ευλάβεια. Κατ' αυτόν τον τρόπο το πνεύμα της Μεταρρύθμισης

βαθμηδόν εξασθένισε στο σημείο που οι Μεταρρυθμιστικές εκκλησίες παρουσίασαν την ίδια σχεδόν ανάγκη για μεταρρύθμιση όπως και η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία την εποχή του Λουθήρου. Το ίδιο κοσμικό πνεύμα και ο ίδιος πνευματικός λήθαργος εκδηλώθηκαν και πάλι. Η ίδια βαθιά υπόληψη δίνεται στις γνώμες των ανθρώπων και οι ανθρώπινες θεωρίες αντικαθιστούν τα διδάγματα του λόγου του Θεού.

Η πλατιά κυκλοφορία των Γραφών στις αρχές του δεκάτου ενάτου αιώνα και το άπλετο φως που σκόρπισαν στον κόσμο, δεν παρουσίασαν την ανάλογη πρόοδο ούτε όσον αφορά την επίγνωση της αποκαλυμμένης αλήθειας, ούτε όσον αφορά την έμπρακτη θρησκευτική ζωή. Ο Σατανάς δεν μπορούσε να στερήσει το λαό από το λόγο του Θεού όπως έκανε άλλοτε. Αυτός ο λόγος βρίσκονταν τώρα στη διάθεση του καθενός. Προκειμένου όμως να φθάσει οπωσδήποτε στο σκοπό του, σοφίστηκε να τον υποτιμήσει στα μάτια των ανθρώπων οι οποίοι, παραμελώντας την έρευνα των Γραφών, εξακολουθούσαν να παραδέχονται εσφαλμένες ερμηνείες και να ασπάζονται αστήρικτες στη Γραφή διδασκαλίες.

Βλέποντας την αποτυχία του στο να συντρίψει την αλήθεια με τους διωγμούς, ο Σατανάς κατέφυγε γι' άλλη μια φορά στο ίδιο σχέδιο του συμβιβασμού στο οποίο είχε καταλήγει στην πρώτη μεγάλη αποστασία και στη διαμόρφωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Παρέσυρε τους Χριστιανούς να συμμαχήσουν όχι τώρα πιά με τους ειδωλολάτρες, αλλά μ' αυτούς που, με τη μεγάλη τους προσήλωση στα εγκόσμια, αποδείχθηκαν το ίδιο ειδωλολάτρες όπως και οι προσκυνητές των λαξευτών εικόνων. Και τα τωρινά αποτελέσματα μιας τέτοιας συμμαχίας δεν ήταν λιγότερο επιβλαβή απ' εκείνα των περασμένων αιώνων. Υπερηφάνεια και επιδεικτική εκκεντρικότητα υποθάλπονταν κάτω από το κάλυμμα της θρησκείας και οι εκκλησίες υπέστησαν τη διάβρωση. Ο Σατανάς εξακολουθούσε τη διαστροφή των Βιβλικών διδασκαλιών και οι παραδόσεις που θα έφερναν την καταστροφή αμέτρητων ψυχών ρίζωναν βαθιά. Και η εκκλησία διατηρούσε και υποστήριζε τις παραδόσεις αυτές, αντί να μένει ικανοποιημένη με "την πίστην την άπαξ παραδοθείσαν εις τους αγίους." Έτσι χαλάρωσαν οι αρχές για τις οποίες τόσα πρόσφεραν και υπέστησαν οι Μεταρρυθμιστές.

17

Προαγγελοι τησ χαραυγησ

Μία από τις πιο εντυπωσιακές και περίλαμπρες αλήθειες της Αγίας Γραφής αποτελεί το γεγονός της δευτέρας παρουσίας του Χριστού με την οποία ολοκληρώνεται το μεγάλο έργο της απολύτρωσης. Στον οδοιπορούντα λαό του Θεού, τον επί τόσους αιώνες "περιπατούντα εν κοιλάδι σκιάς θανάτου," δίνεται η πολύτιμη, χαρμόσυνη ελπίδα που δημιουργεί η υπόσχεση της παρουσίας Εκείνου ο οποίος είναι "η ανάσταση και η ζωή" για "να επαναφέρει τον εξόριστον Αυτού" (λαό). Η διδασκαλία της δευτέρας παρουσίας αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό των Αγίων Γραφών. Από την ημέρα που το προπατορικό ζευγάρι αργόσερνε πένθιμα τα βήματά του απομακρυνόμενο από τον κήπο της Εδέμ, οι πιστοί όλων των αιώνων περίμεναν τον ερχομό Εκείνου τον οποίο τους είχε υποσχεθεί ο Θεός για να καταλύσει τη δύναμη του εξολοθρευτή και να τους επαναφέρει στο χαμένο Παράδεισο. Οι άγιοι άνθρωποι των περασμένων εποχών απέβλεπαν στην ένδοξη παρουσία του Μεσσία σαν την ολοκλήρωση της πίστης τους. Ο Ενώχ, έβδομος μόλις σε γενεαλογική σειρά από τους πρώτους κατοίκους της Εδέμ, ο άνθρωπος που περπάτησε για τρεις ολόκληρους αιώνες μαζί με το Θεό είχε το προνόμιο να οραματιστεί τη μακρινή εκείνη ημέρα του ερχομού του Λυτρωτή και διακήρυξε: "Ήλθεν ο Κύριος με μυριάδας αγίων Αυτού δια να κάμη κρίσιν κατά πάντων." (Ιουδ. 14-15.) Ο πατριάρχης Ιώβ, μέσα στο ζοφερό σκότος της οδυνηρής δοκιμασίας του, αναφώνησε με πεποίθηση ασάλευτη: "Εξεύρω ότι ζή ο Λυτρωτής μου και θέλει εγερθεί εν τοις εσχάτοις καιροίς επί της γής ... Με την σάρκα μου θέλω ιδεί

τον Θεόν τον οποίον αυτός εγώ θέλω ιδεί και θέλουσι θεωρήσει οι οφθαλμοί μου και ουχί άλλος." (Ιώβ 19:25-27.)

Η παρουσία του Χριστού η οποία εγκαινιάζει τη βασιλεία της δικαιοσύνης είναι εκείνη που ενέπνευσε τους αγίους συγγραφείς με τις μεγαλοπρεπέστερες και συγκλονιστικότερες εκφράσεις. Ποιητές και προφήτες της Βίβλου αναφέρονται στο γεγονός αυτό με λόγια που φλογίζονται από τη δόξα του ουρανού. Ο Ψαλμωδός ύμνησε τη δύναμη και τη μεγαλοπρέπεια του Βασιλιά του Ισραήλ με τα ακόλουθα λόγια: "Εκ της Σιών ήτις είναι η εντέλεια της ωραιότητος, έλαμψεν ο Θεός. Θέλει ελθεί ο Θεός ημών και δεν θέλει σιωπήσει ... Θέλει προσκαλέσει τους ουρανούς άνωθεν και την γήν δια να κρίνη τον λαόν Αυτού." (Ψαλμ. 50:2-4.) "Ας ευφραίνωνται οι ουρανοί και ας αγάλλεται η γή ... ενώπιον του Κυρίου· διότι έρχεται, διότι έρχεται δια να κρίνη την γήν. Θέλει κρίνει την οικουμένην εν δικαιοσύνη και τους λαούς εν τη αληθεία Αυτού." (Ψαλμ. 96:11-13.)

Ο προφήτης Ησαΐας λέγει: "Εξεγέρθητε και ψάλλετε σείς οι κατοικούντες εν τω χώματι· διότι η δρόσος σου είναι ως η δρόσος των χόρτων και η γή θέλει εκρίψει τους νεκρούς." "Οι νεκροί σου θέλουσι ζήσει, μετά του νεκρού σώματος μου θέλουσιν αναστηθή." "Θέλει καταπιεί τον θάνατον εν νίκη· και Κύριος ο Θεός θέλει σπογγίσει τα δάκρυα από πάντων των προσώπων· και θέλει εξαλείψει το όνειδος του λαού Αυτού από πάσης της γής· διότι ο Κύριος ελάλησε. Και εν εκείνη τη ημέρα θέλουσιν ειπεί, Ιδού, ούτος είναι ο Θεός ημών, περιεμείναμεν Αυτόν και θέλει σώσει ημάς· ούτος είναι ο Κύριος· περιεμείναμεν Αυτόν. Θέλομεν χαρή και ευφρανθή εν τη σωτηρία Αυτού." (Ησ. 26:19, 25:8-9.)

Και ο Αββακούμ μεταρσιωμένος από το θεϊκό όραμα, ατένισε την παρουσία του Κυρίου: "Ο Θεός ήλθεν από Θαμμάν και ο Άγιος του όρους Φαράν. Εκάλυψεν ουρανούς η δόξα Αυτού και της αινέσεως Αυτού ήτο πλήρης η γή. Και η λάμψις Αυτού ήτο ως το φώς." "Εστάθη και διεμέτρησε την γήν· επέβλεψε και διέλυσε τα έθνη. Και τα έθνη τα αιώνια συνετρίβησαν· οι αιώνιοι βουνοί εταπεινώθησαν· αι οδοί Αυτού είναι αιώνιοι." "Επέβης επί τους ίππους Σου και επί τας αμάξας Σου προς σωτηρίαν." "Σε είδον τα όρη και ετρόμαξαν ... Η άβυσσος ανέπεμψε την φωνήν αυτής, ανύψωσε τας χείρας αυτής. Ο ήλιος και η σελήνη εστάθησαν εν τω κατοικητηρίω αυτών· και εν τω φωτί των βελών Σου περιεπάτουν, εν τη λάμψει της αστραπτούσης λόγχης Σου." "Εξήλθες εις σωτηρίαν του λαού Σου, εις σωτηρίαν του Χριστού Σου· επάταξας τον αρχηγόν του οίκου των ασεβών, απεκάλυψας τα θεμέλια έως βάθους." (Αββακ. 3:3, 4, 6, 8, 10, 11, 13.)

Τον καιρό που πλησίαζε να αποχωριστεί από τους μαθητές Του, ο Σωτήρας τους παρηγόρησε μέσα στη λύπη τους με τη διαβεβαίωση ότι θα ξανάρχονταν: "Ας μή ταράττηται η καρδία σας ... εν τω οίκω του Πατρός Μου είναι πολλά οικήματα ... Υπάγω να σας ετοιμάσω τόπον. Και αφού υπάγω και σας ετοιμάσω τόπον, πάλιν έρχομαι, και θέλω σας παραλάβει προς Εμαυτόν, δια να ήσθε και σείς όπου είμαι Εγώ." (Ιωάν. 14:1-3.) "Όταν έλθη ο Υιός του ανθρώπου εν τη δόξη Αυτού και πάντες οι άγιοι άγγελοι μετ' Αυτού, τότε θέλει καθίσει επί του θρόνου της δόξης Αυτού. Και θέλουσι συναχθή έμπροσθεν Αυτού πάντα τα έθνη." (Ματθ. 25:31-32.)

Οι άγγελοι που περιφέρονταν για λίγο πάνω από το όρος των Ελαιών μετά την ανάληψη του Χριστού, επανέλαβαν στους μαθητές την υπόσχεση της επιστροφής Του: "Ούτος ο Ιησούς, όστις ανελήφθη αφ' υμών εις τον ουρανόν, θέλει ελθεί ούτω, καθ' όν τρόπον είδετε Αυτόν πορευόμενον εις τον ουρανόν." (Πράξ. 1:11.) Επίσης ο Παύλος πιστοποιεί με λόγια παρακινούμενα από τη Θεία Έμπνευση: "Επειδή Αυτός ο Κύριος θέλει καταβή απ' ουρανού με κέλευσμα, με φωνήν αρχαγγέλου και με σάλπιγγα Θεού." (Α' Θεσ. 4:16.) Και αυτός ο οραματιστής της Πάτμου αναφέρει: "Ιδού, έρχεται μετά των νεφελών. Και θέλει ιδεί Αυτόν πάς ο οφθαλμός." (Αποκ. 1:7.)

Γύρω από το θέμα της παρουσίας Του συγκεντρώνεται η δόξα "της αποκαταστάσεως πάντων όσα ελάλησεν ο Θεός απ' αιώνος δια στόματος πάντων των αγίων Αυτού προφητών." (Πράξ. 3:21.) Τότε θα συντριβεί η μακροχρόνια κυριαρχία του κακού. Όταν "αι βασιλείαι του κόσμου" θα γίνουν "του Κυρίου ημών και του Χριστού Αυτού και θέλει βασιλεύσει εις τους αιώνας των αιώνων." (Αποκ. 11:15.) "Η δόξα του Κυρίου θέλει φανερωθή, και πάσα σάρξ ομού θέλει ιδεί." "Ο Κύριος θέλει κάμει την δικαιοσύνην και την αίνεσιν να βλαστήσωσιν ενώπιον πάντων των εθνών." Αυτός "θέλει είσθαι στέφανος δόξης και διάδημα ωραιότητος εις το υπόλοιπον του λαού Αυτού." (Ησ. 40:5, 61:11, 28:5.)

Τότε η ειρηνική και πολυπόθητη βασιλεία του Μεσσία θα εγκαθιδρυθεί κάτω από ολόκληρο τον ουράνιο θόλο. "Ο Κύριος λοιπόν θέλει παρηγορήσει την Σιών. Αυτός θέλει παρηγορήσει πάντας τους ηρημωμένους τόπους αυτής· και θέλει κάμει την έρημον αυτής ως την Εδέμ, και την ερημίαν αυτής ως παράδεισον του Κυρίου." "Η δόξα του Λιβάνου θέλει δοθεί εις αυτήν, η τιμή του Καρμήλου και Σαρών." "Δεν θέλεις πλέον ονομασθεί. Ηρημωμένη· αλλά θέλεις ονομασθή, Η Ευδοκία Μου εν αυτή- και η γη σου, Η Νενυμφευμένη·" Καθώς ο νέος νυμφεύεται με παρθένον, ... ούτως ο Θεός σου θέλει ευφρανθεί εις σε." (Ησ. 51:3, 35:2, 62:4,5.)

Η έλευση του Κυρίου απετέλεσε την ακράδαντη ελπίδα όλων των πιστών οπαδών Του όλων των αιώνων. Τα παρήγορα αποχαιρετιστήρια λόγια του Χριστού πάνω στο Όρος των Ελαιών για τη μελλοντική επιστροφή Του, λάμπρυναν το μέλλον των μαθητών Του, και πλημμύρισαν με τέτοια χαρά και ελπίδα τις καρδιές τους, που καμιά θλίψη δεν μπορούσε να σβήσει ή δοκιμασία να εξασθενήσει. Ανάμεσα στους διωγμούς και στις ταλαιπωρίες, η "παρουσία του μεγάλου Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού" αποτελούσε την "μακαρίαν ελπίδα." Όταν οι Θεσσαλονικείς πιστοί λυπόταν κατάκαρδα ενώ ενταφίαζαν τους προσφιλείς νεκρούς τους που έλπιζαν ότι θα ζούσαν για να δουν την παρουσία του Κυρίου, ο Παύλος, ο καθοδηγητής τους, έστρεφε την προσοχή τους στην ανάσταση η οποία θα μεσολαβούσε με την επιστροφή του Σωτήρα. Τότε, όσοι είχαν πεθάνει με την πίστη του Χριστού, θα ανασταίνονταν και, μαζί με τους ζωντανούς πιστούς, θα αρπάζονταν στον αέρα όπου θα συναντούσαν τον Κύριό τους. "Και ούτω," καταλήγει ο απόστολος, "θέλομεν είσθαι πάντοτε μετά του Κυρίου. Αοιπόν παρηγορείτε αλλήλους με τους λόγους τούτους." (Α΄ Θεσ. 4:16-18.)

Πάνω από τα γυμνά βράχια της Πάτμου, άκουσε ο μαθητής της αγάπης να βροντοφωνεί η υπόσχεση: "Ναι έρχομαι ταχέως." Και η πρόθυμη απάντησή του διερμήνευε τη λαχτάρα και την προσευχή της εκκλησίας καθόλο το διάστημα της μακροχρόνιας οδοιπορίας της: "Ναί έρχου, Κύριε Ιησού." (Απ. 22:20.)

Από τις φυλακές, από τα ικριώματα της φωτιάς, από τους μαρτυρικούς βωμούς όπου οι άγιοι και οι μάρτυρες κατέθεσαν τη ζωή τους χάρη της αλήθειας, αντηχούν τα ίδια πάντα λόγια παρηγοριάς και ελπίδας στο διάβα των αιώνων. "Επειδή είχαν τη διαβεβαίωση της προσωπικής Του ανάστασης που εξασφαλίζει και τη δική τους με τον ερχομό Του, γι' αυτόν το λόγο, περιφρονούσαν το θάνατο και θριάμβευαν κατ' αυτού," διηγείται ένας από τους Χριστιανούς εκείνους. (Daniel T. Taylor, "The Reign of Christ on Earth, or, The Voice of the Church in All Ages," σελ. 33.) Πρόθυμοι κατέβαιναν στον τάφο απ' όπου θα "ανασταίνονταν ελεύθεροι" μια μέρα. (Ίδιο μέρος, σελ. 54.) Απέβλεπαν στον Κύριο "ερχόμενον επί των νεφελών του ουρανού μετά της δόξης του Πατρός Αυτού" κομίζοντας "την βασιλείαν την ητοιμασμένην δια τους αγίους Αυτού." Αυτή την πίστη είχαν οι Βαλδένσιοι. (Ίδιο μέρος σελ. 129-132.) Ο Ουΐκλιφ επίσης απέβλεπε στην παρουσία του Λυτρωτή σαν την ελπίδα της εκκλησίας, (σελ. 132-134.)

Ο Λούθηρος δήλωνε: "Είμαι πραγματικά της γνώμης ότι η ημέρα της κρίσης δεν θα βραδύνει περισσότερο από τριακόσια χρόνια.

Ο Θεός δεν θα υποφέρει, δεν μπορεί να υποφέρει περισσότερο τον αμαρτωλό αυτόν κόσμο." "Πλησιάζει η μέρα όπου η βασιλεία των βδελυγμάτων θα ανατραπεί." (σελ. 158, 134.)

"Ο γερασμένος αυτός κόσμος εγγίζει προς το τέρμα του," αποφάνθηκε ο Μελάχθων. Ο Καλβίνος παρότρυνε τους Χριστιανούς "να μη διστάζουν να εύχονται με όλη τους την καρδιά για την ημέρα της παρουσίας του Χριστού, σαν το πιο ελπιδοφόρο απ' όλα γεγονός" και τονίζει ότι ολόκληρη η οικογένεια των πιστών έχει τα βλέμματα στραμμένα πρός την ημέρα εκείνη." "Πρέπει να νοιώθομε πνευματική πείνα για το Χριστό, να Τον αποζητούμε, να Τον σκεπτόμαστε," έλεγε, "μέχρι που να ανατείλει η μεγάλη εκείνη ημέρα όταν ο Κύριός μας θα αποκαλύψει καθολοκληρία τη δόξα της βασιλείας Του." (Ίδιο μέρος σελ. 158, 134.)

"Δεν μετέφερε ο Κύριός μας Ιησούς τη σάρκα μας στον ουρανό;" έλεγε ο Ιωάννης Νώξ, ο Σκωτσέζος Μεταρρυθμιστής. "Μπορεί λοιπόν να μη επιστρέψει; Ξέρομε ότι θα επιστρέψει και μάλιστα σύντομα." Και ο Ράϋντλη και ο Λάτιμερ, που είχαν θυσιάσει τη ζωή τους για την αλήθεια, ατένιζαν με πίστη στην ημέρα του ερχομού του Κυρίου. Έγραφε ο Ράϋντλη: "Ο κόσμος χωρίς καμιά αμφιβολία—το πιστεύω ακράδαντα γι' αυτό και το λέω—πλησιάζει προς το τέλος του. Ώστε μαζί με τον Ιωάννη, το δούλο του Θεού, ας επαναλάβομε και εμείς με όλη μας την καρδιά στον Σωτήρα μας Χριστό, Έρχου, Κύριε Ιησού, ναι έρχου." (σελ. 151, 145.)

"Για μένα η πιο γλυκιά και χαρούμενη σκέψη είναι η σκέψη της παρουσίας του Κυρίου," αποφαίνονταν ο Μπάξτερ. (Richard Baxter, "Works," Τόμ. 17, σελ. 555.) "Είναι το έργο της πίστης και το χαρακτηριστικό των αγίων Του να αγαπούν την παρουσία Του και να περιμένουν την εκπλήρωση της μακαρίας εκείνης ελπίδας." "Ενόσο ο θάνατος είναι ο έσχατος εχθρός που θα καταστραφεί με την ανάσταση, μπορούμε να σκεφτούμε με πόση προθυμία και λαχτάρα οι Χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού, που θα σημάνει τη μεγάλη και τελειωτική αυτή νίκη." (Ίδιο μέρος, Τόμ. 17, σελ. 500.) "Γι' αυτή τη μέρα πρέπει να λαχταρούν και να ελπίζουν και να προσμένουν οι πιστοί σαν την πραγματοποίηση του όλου έργου της απολύτρωσής τους και το επιστέγασμα όλων των επιθυμιών και προσπαθειών τους." "Επίσπευσε, Κύριε, την ευλογημένη αυτή μέρα!" (Ίδιο μέρος Τόμ. 17, σελ. 182-183.) Αυτή ήταν η ελπίδα της αποστολικής εκκλησίας, η ελπίδα της "εκκλησίας εν τη ερήμω" και η ελπίδα των Μεταρρυθμιστών.

Η προφητεία όχι μόνο προλέγει τον τρόπο και τον αντικειμενικό σκοπό της παρουσίας του Χριστού, αλλά μας παρουσιάζει και

σημεία που προειδοποιούν τους ανθρώπους για την εγγύτητά της. Ο Ιησούς δήλωσε: "Θέλουσιν είσθαι σημεία εν τω ηλίω, τη σελήνη και τοις άστροις." (Λουκ. 21:25.) "Ο ήλιος θέλει σκοτισθή και η σελήνη δεν θέλει δώσει το φέγγος αυτής και οι αστέρες του ουρανού θέλουσι πίπτει και αι δυνάμεις αι εν τοις ουρανοίς θέλουσι σαλευθή. Και τότε θέλουσιν ιδεί τον Υιόν του ανθρώπου ερχόμενον εν νεφέλαις μετά δυνάμεως πολλής και δόξης." (Μάρκ. 13:24-26.) Ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής περιγράφει το πρώτο από τα σημεία αυτά που προηγούνται της δευτέρας παρουσίας με τα ακόλουθα λόγια: "Ιδού, έγεινε σεισμός μέγας και ο ήλιος έγεινε μέλας ως σάκκος τρίχινος και η σελήνη έγεινε ως αίμα." (Αποκ. 6:12.)

Τα σημεία αυτά εμφανίσθηκαν πριν από το δέκατο ένατο αιώνα. Σαν εκπλήρωση της προφητείας, το 1755 έγινε ο τρομερότερος σεισμός που έχει καταχωρηθεί στα παγκόσμια χρονικά. Αν και γνωστός με τον τίτλο "σεισμός της Λισσαβώνας," είχε όμως επεκταθεί στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρωπαϊκής, της Αφρικανικής και της Αμερικανικής Ηπείρου. Έγινε αισθητός μέχρι τη Γροιλανδία, τις Δυτικές Ινδίες, το νησί της Μαδέϊρας, τη Νορβηγία και Σουηδία, τη Μεγάλη Βρετανία και την Ιρλανδία. Κάλυψε μια έκταση πάνω από τέσσερα εκατομμύρια τετραγωνικά μίλια. Στην Αφρική η δόνηση έγινε σχεδόν τόσο αισθητή όσο και στην Ευρώπη. Ένα μεγάλο μέρος στο Αλγέρι καταστράφηκε. Ένα χωριό, με γύρω στις οκτώ ή δέκα χιλιάδες κατοίκους στα πρόθυρα του Μαρόκου, καταποντίσθηκε ολόκληρο. Ένα πελώριο θαλάσσιο κύμα όρμησε με μανία πάνω στις Ισπανικές και Αφρικανικές ακτές καταποντίζοντας πόλεις ολόκληρες και προκαλώντας τεράστιες καταστροφές.

Αλλά τη σφοδρότερη δόνηση την αισθάνθηκαν η Ισπανία και η Πορτογαλία. Λέγεται ότι το κύμα που εισώρμησε στο Καδίζ έφθασε τα δέκα οκτώ μέτρα. "Μερικά από τα μεγαλύτερα βουνά της Πορτογαλίας σείστηκαν από θεμέλια με τέτοια παραφορά, που ορισμένα σχίστηκαν στην κορυφή απ' όπου άρχισαν να πετούν κατά θεαματικότατο τρόπο πελώριες μάζες από τα σπλάχνα τους, τινάζοντάς τες στις γειτονικές κοιλάδες. Διηγούνται ότι και φλόγες ακόμη ξεπετάχθηκαν από τα βουνά αυτά." (Sir Charles Lyell, "Principles of Geology," σελ. 495.)

Στη Λισσαβώνα "ακούσθηκε πρώτα μια υπόκωφη βοή από τα έγκατα της γης που, τη διαδέχθηκε αμέσως μια σφοδρή δόνηση καταστρέφοντας το μεγαλύτερο μέρος της πόλης. Μέσα σε έξη περίπου λεπτά της ώρας εξήντα χιλιάδες άνθρωποι εξολοθρεύθηκαν. Η θάλασσα πρώτα αποτραβήχθηκε αφήνοντας την ακτή στεγνή. Κατόπιν επέστρεψε με τέτοια ορμή που τα κύματά της σηκώθηκαν

σε ύψος δεκαπέντε περίπου μέτρων πάνω από την κανονική της επιφάνεια. "Ανάμεσα στα καταπληκτικά γεγονότα που αναφέρονται σχετικά με την καταστροφή της Λισσαβώνας, είναι η καθίζηση μιας καινούργιας και πολυδάπανης μαρμάρινης προκυμαίας. Ένα τεράστιο πλήθος ανθρώπων είχε καταφύγει σ' αυτή για ασφάλεια πιστεύοντας ότι δεν θα τους έφθαναν μέχρι εκεί τα χαλάσματα των γκρεμισμένων σπιτιών. Έξαφνα όμως ολόκληρη η προκυμαία καταποντίσθηκε, παρασύροντας μαζί της ολόκληρη εκείνη την ανθρώπινη μάζα, χωρίς ποτέ ούτε ένα πτώμα να φανεί πλέοντας στην επιφάνεια." (Ίδιο μέρος, σελ. 495.)

"Τη σεισμική δόνηση επακολούθησε το στιγμιαίο γκρέμισμα όλων των εκκλησιών, όλων των μοναστηριών, σχεδόν όλων των δημοσίων κτιρίων και πάνω από το ένα τέταρτο των ιδιωτικών σπιτιών. Δύο περίπου ώρες μετά την αρχική δόνηση, πυρκαγιές είχαν εκραγεί σε διάφορες συνοικίες της πόλης. Τόσο σφοδρή ήταν η ένταση της πυρκαγιάς για τρεις ολόκληρες μέρες, ώστε η πόλη καταστράφηκε τελείως. Έτυχε ο σεισμός να γίνει σε μια χρονιάρα μέρα όταν οι εκκλησίες και τα μοναστήρια ήταν κατάμεστα από κόσμο, ελάχιστοι από τους οποίους γλύτωσαν. ("Encyclopedia Americana," Έκδοση 1831, Άρθρο "Λισσαβώνα," σημείωση.) "Ο πανικός του πληθυσμού ήταν απερίγραπτος. Κανείς δεν έκλαιγε. Από τη σαστιμάρα δεν μπορούσαν να κλάψουν. Οι άνθρωποι έτρεχαν εδώ κι εκεί, έξαλλοι από το φόβο και την απόγνωση, χτυπώντας τα πρόσωπά τους και τα στήθη τους και φωνάζοντας: "'Έλεος! Ήρθε το τέλος του κόσμου!" Μητέρες, λησμονώντας τα παιδιά τους, έτρεχαν στους δρόμους φορτωμένες με εικόνες και σταυρούς. Για κακή τους τύχη, πολλοί κατέφυγαν στις εκκλησίες να σωθούν. Αλλά μάταια η θέα του θείου μυστηρίου. Μάταια οι δυστυχισμένες υπάρξεις πιάνονταν από την Αγία Τράπεζα. Εικόνες, κλήρος και λαός καταποντίσθηκαν μέσα σ' ένα πελώριο κοινοτάφιο." Υπολογίζεται ότι ενενήντα χιλιάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους την ολέθρια εκείνη μέρα.

Εικοσιπέντε χρόνια αργότερα εκπληρώθηκε το επόμενο σημείο που αναφέρεται στην προφητεία: η συσκότιση του ηλίου και της σελήνης. Το γεγονός έχει εξαιρετικά ιδιάζουσα σημασία επειδή ο ακριβής καιρός της εκπλήρωσής του είχε προαναφερθεί με λεπτομέρεια. Στη συνομιλία με τους μαθητές Του πάνω στο Όρος Των Ελαιών, ο Σωτήρας περιέγραψε τη μακρόχρονη περίοδο των δοκιμασιών της εκκλησίας Του—τα 1260 χρόνια της παπικής καταδυνάστευσης που θα συντέμνονταν χάρη των πιστών.—Και αναφέρθηκε κατόπιν σε ορισμένα συμβάντα που θα μεσολαβούσαν πριν από την παρουσία Του, τονίζοντας συγκεκριμένα τον ακριβή καιρό όταν

το πρώτο απ' αυτά θα παρουσιάζονταν: "Εν εκείναις ταις πμέραις, μετά την θλίψιν εκείνην, ο ήλιος θέλει σκοτισθή και η σελήνη δεν θέλει δώσει το φέγγος αυτής." (Μάρκ. 13:24.) Οι 1260 μέρες τερματίσθηκαν το 1798. Ένα τέταρτο του αιώνα αργότερα, οι διωγμοί σταμάτησαν σχεδόν καθολοκληρία. Σύμφωνα με τα λόγια του Χριστού, μετά τη λήξη των διωγμών, ο ήλιος επρόκειτο να σκοτισθεί. Στις 19 Μαΐου του 1780 η προφητεία εκπληρώθηκε.

"Μοναδικό σχεδόν, αν όχι το αποκλειστικό στο είδος του μυστηριακό και ανεξήγητο φαινόμενο, ... παραμένει το περιστατικό γνωστό σαν "σκοτεινή ημέρα της 19 Μαΐου, 1780," το εντελώς δηλαδή ακατανόητο σκοτείνιασμα ολόκληρης της ορατής επιφάνειας του ουράνιου θόλου και της ατμόσφαιρας στις Πολιτείες της Νέας Αγγλίας." (R. M. Devens, "Our First Century," σελ. 89.)

Ένας αυτόπτης μάρτυρας, κάτοικος της Πολιτείας της Μασσαχουσέττης, δίνει την ακόλουθη περιγραφή του γεγονότος: "Το πρωί ο ήλιος ανέτειλε λαμπρός, αλλά σε λίγο άρχισε να σκοτεινιάζει. Πυκνά σύννεφα συγκεντρώνονταν ολοένα πιο μαύρα και απειλητικά, αστραπές έσχιζαν τη μαυρίλα του ουρανού, βροντές αντηχούσαν και ψιλόβρεχε. Κατά τις εννέα η ώρα, τα σύννεφα αραίωσαν, παίρνοντας μια παράξενη όψη σαν να ήταν από χαλκό ή μπρούντζο. Αντανακλώντας το παράξενο αυτό φως πάνω στη γη, στα βράχια, στα δένδρα, στα κτίρια, στα νερά και στους ανθρώπους πρόσδιδε στα πάντα μια περίεργη αφύσικη όψη. Μερικά λεπτά αργότερα, ολόκληρος ο ουρανός, εκτός από μια μικρή σχισμή στον ορίζοντα, σκεπάστηκε από ένα πυκνό, κατάμαυρο σύννεφο και τα πάντα σκοτείνιασαν σαν να ήταν εννέα η ώρα μιας καλοκαιρινής νυχτιάς ...

"Φόβος αγωνία και δέος κατέλαβαν τις ψυχές των ανθρώπων. Οι γυναίκες παρακολουθούσαν από το κατώφλι του σπιτιού τους τη σκοτεινιασμένη φύση ολόγυρα. Οι άντρες επέστρεφαν από τα χωράφια τους. Οι μαραγκοί παρατούσαν τα εργαλεία τους, οι σιδεράδες τα καμίνια τους, οι έμποροι τους μπάγκους τους. Τα σχολεία έκλεισαν και τα παιδιά γύριζαν στα σπίτια τους κατατρομαγμένα. Οι ταξιδιώτες ξεπέζευαν στα κοντινότερα αγροτόσπιτα. Και ο καθένας διερωτώταν: "Τι να σημαίνει αυτό;" Φαίνονταν ότι ένας τυφώνας θα ξεσπούσε από στιγμή σε στιγμή για να σαρώσει ολόκληρη τη χώρα, ή ότι είχε φθάσει η συντέλεια του κόσμου.

"Κεριά άναψαν στα σπίτια, και στα τζάκια φεγγοβολούσαν οι φωτιές όπως σε μια αφέγγαρη φθινοπωρινή βραδιά ... Οι κότες κούρνιαζαν στα κοτέτσια τους να κοιμηθούν, τα ζώα μαζεύονταν από τα λιβάδια στους φράχτες κι όλο μούγκριζαν, οι βάτραχοι κρόαζαν, τα

πουλιά του δάσους έψαλλαν τους νυχτερινούς ύμνους τους και οι νυχτερίδες άρχιζαν να φτερουγίζουν ολόγυρα. Οι άνθρωποι όμως ήξεραν ότι δεν είχε νυχτώσει ...

"Ο Δόκτορας Ναθαναήλ Χουήτακερ, ο ποιμένας μιας εκκλησίας του Σέηλεμ, κάλεσε μια έκτακτη θρησκευτική συνάθροιση και στο κήρυγμα υποστήριξε ότι το σκότος αυτό ήταν ένα αποκλειστικά υπερφυσικό φαινόμενο. Παρόμοιες εκκλησιαστικές συναθροίσεις έγιναν σε διάφορα άλλα μέρη. Τα εδάφια που χρησιμοποιούνταν στα έκτακτα αυτά κηρύγματα ήταν πάντοτε εκείνα που απέδειχναν ότι η εμφάνιση του σκότους συμφωνούσε με την προφητεία ... Το σκότος έφθασε στο πυκνότερο σημείο λίγο μετά τις ένδεκα η ώρα." (The Essex Antiquarian, Απρίλιος 1899, Τόμ. 3, Αρ. 4, σελ. 53-54.) Στα περισσότερα μέρη της χώρας τόσο πυκνό ήταν το σκότος της ημέρας που οι άνθρωποι ούτε μπορούσαν να καταλάβουν από τα ωρολόγια τι ώρα είναι, ούτε να κανονίσουν για φαγητό, ούτε να κάνουν τις δουλειές του σπιτιού χωρίς το φως των κεριών ...

"Το σκότος έλαβε καταπληκτικές διαστάσεις. Ανατολικά έφθανε μέχρι το Φάλμουθ. Δυτικά επεκτείνονταν μέχρι τα μακρύτερα μέρη της Πολιτείας της Κοννεκτικούτης και της Αλβανίας της Νέας Υόρκης. Στο νότο έγινε αισθητό μέχρι τις θαλάσσιες ακτές, και. στο βορρά μέχρι τα πιο απόμακρα όρια των Αμερικανικών κτήσεων." (William Gordon, "History of the Rise, Progress and Establishment of the Independence of the U. S. A.," Τόμ. 3, σελ. 57.)

Μια ή δύο ώρες πριν πέσει η νύχτα, το έντονο σκοτάδι της ημέρας το διαδέχθηκε ένας μερικά καθάριος ουρανός και τότε φάνηκε ο ήλιος, αν και σκεπασμένος ακόμη από μια σκοτεινή πυκνή ομίχλη. "Μετά τη δύση του ηλίου, τα σύννεφα συγκεντρώθηκαν πάλι και τότε σκοτείνιασε με καταπληκτική ταχύτητα. Η νυχτερινή αυτή συσκότιση δεν ήταν λιγότερο παράξενη και τρομακτική από την ημερήσια. Παρ' όλο ότι το φεγγάρι ήταν σχεδόν ολόγιομο, κανένα αντικείμενο δεν μπορούσε να διακριθεί χωρίς τη βοήθεια τεχνητού φωτός. Παρατηρούμενο από τα κοντινά σπίτια ή από μακρυνότερα μέρη, το φως έδινε την εντύπωση μιας Αραβικής νύχτας, αδιαπέραστης σχεδόν από τις φωτεινές ακτίνες." (Isaiah Thomas, "Massachusetts Spy" ή "American Oracle of Liberty," Τόμ. 10, Αρ. 472, 25 Μαΐου 1780.) Ένας αυτόπτης μάρτυρας διηγείται: "Εκείνη την ώρα δεν μπορούσα παρά να σκέπτομαι ότι αν όλα τα φωτεινά σώματα του σύμπαντος είχαν σαβανωθεί με αδιαπέραστες σκιές, ή αν ξαφνικά έπαυαν να υπάρχουν, τελειότερο σκοτάδι απ' αυτό δε θα μπορούσε να δημιουργηθεί." Επιστολή Dr. Samuel Tenney από το Exeter του New Hampshire, Δεκέμβριος 1785 ("Massachusetts

Historical Society Collections," 1792. Σειρά Πρώτη, Τόμ. 1, σελ. 97.) Αν και στις εννιά το βράδυ παρουσιάστηκε πανσέληνος, "δεν είχε όμως την παραμικρή δύναμη να διαλύσει το σκότος που έμοιαζε σαν του θανάτου," Μετά τα μεσάνυχτα το σκότος εξαφανίσθηκε και το φεγγάρι, όταν πρωτοφάνηκε, έμοιαζε σαν να ήταν από αίμα.

Η 19 Μαΐου του 1780 αναφέρεται στην ιστορία σαν "Σκοτεινή Ημέρα." Τέτοια μια σκοτεινή περίοδος με την ίδια πυκνότητα, εδαφική επέκταση και χρονική διάρκεια δεν έχει ποτέ καταχωρηθεί στην ιστορία του κόσμου από την εποχή του Μωϋσή και των Αιγυπτιακών πληγών. Η περιγραφή του φαινομένου, όπως την αποδίδουν εκείνοι που την έζησαν, δεν είναι παρά μια πιστή ηχώ των λόγων του Κυρίου, καταχωρημένη από τον προφήτη Ιωήλ, δυόμισυ χιλιάδες χρόνια πριν συμβεί: "Ο ήλιος θέλει μεταστραφή εις σκότος και η σελήνη εις αίμα, πρίν έλθη η ημέρα του Κυρίου η μεγάλη και επιφανής." (Ιωήλ 2:31.)

Ο Χριστός παρότρυνε το λαό Του να αγρυπνούν περιμένοντας τα σημεία της παρουσίας Του και να χαίρονται όταν θα αναγνώριζαν τα προαγγέλματα του ερχόμενου Βασιλιά τους. "Όταν δε ταύτα αρχίσωσι να γίνονται, ανακύψατε και σηκώσατε τας κεφαλάς σας· διότι πλησιάζει η απολύτρωσίς σας." Δείχνοντας στους μαθητές Του τα ανοιξιάτικα μπουμπουκιασμένα δένδρα, τους είπε: "Όταν ήδη ανοίξωσι, βλέποντες γνωρίζετε αφ' εαυτών ότι ήδη το θέρος είναι πλησίον. Ούτω και σείς, όταν ίδητε ταύτα γινόμενα, εφεύρετε ότι είναι πλησίον η βασιλεία του Θεού." (Λουκ. 21:28, 30-31.)

Καθώς όμως το πνεύμα της ταπεινοφροσύνης και της καθιέρωσης που επικρατούσε στην εκκλησία υποχώρησε σιγά-σιγά μπροστά στην υπερηφάνεια και στην τυπολατρεία, η αγάπη για το Χριστό και η πίστη στον ερχομό Του κρύωσαν. Απορροφημένος από το πνεύμα του κόσμου και την αναζήτηση της τρυφηλότητας, ο αυτοκαλούμενος λαός του Θεού μυώπαζε ως προς τις οδηγίες του Σωτήρα τις σχετιζόμενες με τα σημεία της επιστροφής Του. Η διδαχή της δεύτερας παρουσίας είχε παραμεληθεί. Οι Γραφικές περικοπές οι αναφερόμενες σ' αυτήν είχαν παρερμηνευτεί σε τέτοιο σημείο που ή τις αγνοούσε ο κόσμος κατά το μεγαλύτερο μέρος, ή τις είχε λησμονήσει. Αυτό ιδιαίτερα αλήθευσε για τις εκκλησίες της Αμερικής. Η ελευθερία και η άνεση που απολάβαιναν όλες οι κοινωνικές τάξεις, η φιλόδοξη επιθυμία για το κέρδος πλούτου και πολυτέλειας, η απορρόφηση που δημιουργεί η φιλοχρηματία, η αεικίνητη δραστηριότητα για την απόκτηση δύναμης και δημοφιλίας, έκαναν τους ανθρώπους να συγκεντρώνουν όλο τους το ενδιαφέρον και τις ελπίδες τους στα γήινα και πρόσκαιρα, αποθώντας κάπου μακριά

στο απώτερο μέλλον, τη σημαντική εκείνη μέρα κατά την οποία τα πράγματα του κόσμου θα απολεσθούν για πάντα.

Αναφέροντας ο Σωτήρας στους οπαδούς Του τα σημεία της επιστροφής Του, προφήτευσε και τη γενική χλιαρότητα και αποστασία που θα παρατηρείτο πριν από τη δεύτερα παρουσία Του. Θα παρουσιάζονταν όπως και στην εποχή του Νώε, η ίδια μεγάλη διάθεση και δραστηριότητα για τις κοσμικές επιχειρήσεις και το κυνηγητό των απολαύσεων: οι άνθρωποι θα πουλούσαν, θα αγόραζαν, θα φύτευαν, θα έκτιζαν, θα παντρεύονταν και θα πάντρευαν τα παιδιά τους, λησμονώντας το Θεό και τη μελλοντική ζωή. Για όσους ζουν σ' αυτή την εποχή, ο Χριστός δίνει την ακόλουθη προειδοποίηση: "Προσέχετε εις εαυτούς, μήποτε βαρυνθώσιν αι καρδίαι σας από κραιπάλης και μέθης και μεριμνών βιωτικών και επέλθει εφνίδιος εφ' ημάς η ημέρα εκείνη." "Αγρυπνείτε λοιπόν δεόμενοι εν παντί καιρώ, δια να καταξιωθήτε να εκφύγητε πάντα ταύτα τα μέλλοντα να γείνωσι, και να σταθήτε έμπροσθεν του Υιού του ανθρώπου." (Λουκ. 21:34-36.)

Στην Αποκάλυψη, η κατάσταση της εκκλησίας της εποχής αυτής περιγράφεται με τα ίδια τα λόγια του Σωτήρα: "'Όνομα έχεις ότι ζής και είσαι νεκρός." Και σ' αυτούς που αρνούνται να ξυπνήσουν από το λήθαργο της αδιαφορίας τους, δίνεται η επίσημη προειδοποίηση: "Εάν λοιπόν δεν αγρυπνήσης, θέλω ελθεί επί σε ως κλέπτης και δεν θέλεις γνωρίσει ποίαν ώρα θέλω ελθεί επί σε." (Αποκ. 3:1,3.)

Όχι μόνο είναι απαραίτητο να ξυπνήσουν οι άνθρωποι μπροστά στον κίνδυνο που τους απειλεί, αλλά και να προετοιμαστούν για τα σοβαρά γεγονότα που συμπίπτουν με τη χρονολογική αυτή περίοδο της χάρης. Ο προφήτης του Θεού αναγγέλλει: "Η ημέρα του Κυρίου είναι μεγάλη και τρομερά σφόδρα και τις δύναται να υποφέρη αυτήν;" Ποιος μπορεί να σταθεί στην παρουσία Εκείνου του Οποίου "οι οφθαλμοί είναι καθαρώτεροι" παρ' ώστε να βλέπει πονηρά, και δεν δύναται "να επιβλέπη εις την ανομίαν;" (Ιωήλ 2:11, Αββ. 1:13.) Γι' αυτούς οι οποίοι κράζουν: "Θεέ μου Σε γνωρίζομεν," αλλά παραβαίνουν τη διαθήκη Του, οι οποίοι τρέχουν "κατόπιν άλλων θεών," υποθάλποντας την ανομία στην καρδιά τους και αγαπώντας τα μονοπάτια της αδικίας, γι' αυτούς "θέλει είσθαι σκότος η ημέρα του Κυρίου και ουχί φώς, μάλιστα ζόφος και φέγγος μη έχουσα." (Ωσηέ 8:2,1, Ψαλμ. 16:4. Αμώς 5:20.) "Εν τω καιρώ εκείνω," λέγει ο Κύριος, "θέλω εξερευνήσει την Ιερουσαλήμ με λύχνους και εκδικηθή προς άνδρας τους αναπαυόμενους επί την τρυγίαν αυτών, τους λέγοντας εν τη καρδία αυτών, ο Κύριος δεν θέλει αγαθοποιήσει ουδέ θέλει κακοποιήσει." (Σοφ. 1:12.) "Θέλω παιδεύσει τον κόσμον

δια την κακίαν αυτού και τους ασεβείς δια την ανομίαν αυτών· και θέλω παύσει την μεγαλαυχίαν των υπερηφάνων και ταπεινώσει την υψηλοφροσύνην των φοβερών." (Ησ. 13:11.) "Ουδέ το αργύριον αυτών, ουδέ το χρυσίον αυτών θέλει δυνηθή να λυτρώση αυτούς." "Τα αγαθά αυτών θέλουσιν είσθαι εις διαρπαγήν και οι οίκοι αυτών εις αφανισμόν." (Σοφ. 1:18,13.)

Ο προφήτης Ιερεμίας, οραματιζόμενος το φοβερό αυτό καιρό, αναφώνησε: "Τα εντόσθιά μου, τα εντόσθιά μου· πονώ εις τα βάθη της καρδίας μου· η καρδία μου θορυβείται εν εμοί· δεν δύναμαι να σιωπήσω, διότι ήκουσας, ψυχή μου, ήχον σάλπιγγος, αλαλαγμόν πολέμου. Συντριμμός επί συντριμμόν διακηρύττεται." (Ιερ. 4:19,20.)

"Ημέρα οργής η ημέρα εκείνη, ημέρα θλίψεως και στενοχωρίας, ημέρα ερημώσεως και αφανισμού, ημέρα σκότους και γνόφου, ημέρα νεφέλης και ομίχλης, ημέρα σάλπιγγος και αλαλαγμού." (Σοφ. 1:15-16.) "Ιδού, η ημέρα του Κυρίου έρχεται δια να καταστήση την γήν έρημον· και θέλει εξαλείψει απ' αυτής τους αμαρτωλούς αυτής." (Ησ. 13:9.)

Ενόψη της μεγάλης εκείνης ημέρας, ο λόγος του Θεού καλεί, με τα πιο σπουδαία και εντυπωσιακά λόγια, όλο το λαό Του να ξυπνήσουν από τον πνευματικό τους λήθαργο και να εκζητήσουν το πρόσωπό Του με μετάνοια και ταπείνωση: Σαλπίσατε σάλπιγγα εν Σιών, και αλαλάξατε εν τω όρει τω αγίω Μου· ας τρομάξωσι πάντες οι κατοικούντες την γήν· διότι έρχεται ημέρα του Κυρίου, διότι είναι εγγύς." "Αγιάσατε νηστείαν, κηρύξατε σύναξιν επίσημον. Συναθροίσατε τον λαόν, αγιάσατε την σύναξιν, συνάξατε τους πρεσβυτέρους, συναθροίσατε τα νήπια ... ας εξέλθη ο νυμφίος εκ του κοιτώνος αυτού και η νύμφη εκ του θαλάμου αυτής. Ας κλαύσωσιν οι ιερείς, οι λειτουργοί του Κυρίου, μεταξύ της στοάς και του θυσιαστηρίου." "Επιστρέψατε πρός Εμέ εξ όλης της καρδίας υμών και εν νηστεία και εν κλαυθμώ και εν πένθει. Και διαρρήξατε την καρδίαν σας και μη τα ιμάτιά σας και επιστρέψατε προς Κύριον τον Θεόν σας· διότι είναι ελεήμων και οικτίρμων, μακρόθυμος και πολυέλεος." (Ιωήλ 2:1. 15-17, 12-13.)

Προκειμένου να ετοιμαστεί ένας λαός για να σταθεί κατά την ημέρα του Κυρίου, χρειάζονταν ένα ιδιαίτερο μεταρρυθμιστικό έργο. Ο Θεός έβλεπε ότι ένα μεγάλο μέρος αυτών που ισχυρίζονταν ότι είναι λαός Του δεν ενδιαφέρονταν ειλικρινά για την αιωνιότητα, και μέσα στη μεγάλη Του ευσπλαχνία, θα τους έστελνε σε λίγο ένα προειδοποιητικό μήνυμα για να τους ξυπνήσει από τη νάρκη τους και να τους προετοιμάσει για την παρουσία του Κυρίου.

Το μήνυμα αυτό απαντάται στο 14 κεφάλαιο της Αποκάλυψης. Εδώ αναφέρεται μια τριπλή αγγελία, όπως την εξαγγέλλουν οι

ουράνιοι απεσταλμένοι, και ακολουθείται αμέσως μετά από την παρουσία του Υιού του ανθρώπου ο οποίος έρχεται για να θερίσει "τον θερισμόν της γης." Η πρώτη από τις προειδοποιήσεις αυτές αγγέλλει την επικειμένη κρίση. Ο προφήτης παρατήρησε έναν άγγελο "πετώμενον εις το μεσουράνημα, όστις είχεν ευαγγέλιον αιώνιον, δια να κηρύξη εις τους κατοικούντας επί της γής και εις πάν έθνος και φυλήν και γλώσσαν και λαόν. Και έλεγε μετά φωνής μεγάλης: Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού· και προσκυνήσατε τον ποιήσαντα τον ουρανόν και την γήν και την θάλασσαν και τας πηγάς των υδάτων." (Αποκ. 14:6-7.)

Η αγγελία αυτή αναφέρεται ότι αποτελεί μέρος από το "ευαγγέλιον το αιώνιον." Και ξέρομε ότι το κήρυγμα του ευαγγελίου δεν έχει ανατεθεί σε αγγέλους, αλλά στους ανθρώπους. Άγιοι άγγελοι ασχολούνται με την καθοδήγηση του έργου αυτού, ευθύνονται για τα σοβαρά μέτρα που ενδείκνυνται για τη σωτηρία των ανθρώπων. Το καθαυτό όμως έργο της διακήρυξης του ευαγγελίου επιτελείται από τους δούλους του Χριστού πάνω στη γή.

Άτομα πιστά, υπάκουα στις παροτρύνσεις του Πνεύματος του Θεού και στις διδασκαλίες του λόγου Του, επρόκειτο να γνωστοποιήσουν στον κόσμο την αγγελία αυτή. Ήταν τα άτομα εκείνα που είχαν δώσει προσοχή στον "βεβαιότερον ... προφητικόν λόγον ... ως εις λύχνον φέγγοντα εν σκοτεινώ τόπω εωσού έλθη η αυγή της ημέρας και ο φώσφορος ανατείλη." (Β' Πέτ. 1:19.) Είχαν εκζητήσει τη γνώση του Θεού περισσότερο από όλους τους κρυμμένους θησαυρούς, επειδή τη θεωρούσαν καλύτερη "παρά το εμπόριον του αργυρίου και το κέρδος αυτής παρά χρυσίον καθαρόν." (Παρ. 3:14.) Και σ' αυτούς τους· ανθρώπους ο Θεός αποκάλυψε σπουδαία πράγματα εν σχέση με τη βασιλεία Του. "Το απόρρητον του Κυρίου είναι μετά των φοβουμένων Αυτόν και την διαθήκην Αυτού θέλει φανερώσει εις αυτούς." (Ψαλμ. 25:14.)

Δεν ήταν οι διακεκριμένοι θεολόγοι εκείνοι που κατανόησαν τη σοβαρή αυτή αλήθεια και ανέλαβαν να τη διακηρύξουν. Αν αυτοί ήταν πιστοί φρουροί και ερευνούσαν τις Γραφές με προσοχή και προσευχή, θα αναγνώριζαν την ώρα του σκότους. Οι προφητείες θα τους αποκάλυπταν τα γεγονότα που έμελλαν σε λίγο να διαδραματιστούν. Αλλά δεν βρίσκονταν στο πόστο τους και η αγγελία ανατέθηκε σε ταπεινότερους ανθρώπους. Ο Χριστός είπε: "Περιπατείτε ενόσω έχετε το φως, δια να μη σας καταφθάση το σκότος." (Ιωάν. 12:35.) Όσοι στρέφονται μακριά από το φως που χορηγεί ο Θεός ή αδιαφορούν να το εκζητήσουν όσο έχουν ακόμη την ευκαιρία,

εγκαταλείπονται στο σκότος. Αλλ' ο Σωτήρας μας δηλώνει: "Όστις ακολουθεί Εμέ, δεν θέλει περιπατήσει εις το σκότος, αλλά θέλει έχει το φως της ζωής." (Ιωάν. 8:12.) Όποιος ειλικρινά αναζητεί να κάνει το θέλημα του Θεού και προσαρμόζεται με τις υποδείξεις του φωτός που του δόθηκε ήδη, πρόκειται να λάβει περισσότερο φως. Σε μια τέτοια ψυχή κάποιο φωτεινό αστέρι θα στείλει ο ουρανός για να την καθοδηγήσει σε όλη την αλήθεια.

Την εποχή της πρώτης παρουσίας του Χριστού, οι γραμματείς και οι ιερείς της Αγίας Πόλης στους οποίους είχαν χορηγηθεί οι χρησμοί του Θεού, θα μπορούσαν να έχουν διακρίνει τα σημεία των καιρών και να έχουν εξαγγείλει την παρουσία του αναμενόμενου Μεσσία. Η προφητεία του Μιχαία προσδιορίζει με σαφήνεια τον τόπο της γέννησής Του, και ο Δανιήλ αναφέρει με λεπτομέρεια τον καιρό του ερχομού Του. (Μιχ. 5:2, Δαν. 9:25.) Ο Θεός είχε καταστήσει τους ηγέτες του Ισραήλ υπεύθυνους για τις προφητείες αυτές. Ήταν αδικαιολόγητοι για την άγνοια και την αμέλειά τους να γνωστοποιήσουν στο λαό ότι ο ερχομός του Μεσσία πλησίαζε. Η άγνοιά τους ήταν το αποτέλεσμα μιας ψυχρής αδιαφορίας. Οι Ιουδαίοι οικοδομούσαν μνημεία για τους μάρτυρες προφήτες του Θεού, αλλά με το να συμμορφώνονται με τους μεγάλους της γης, απέδιδαν τιμή στους υπηρέτες του Σατανά. Απορροφημένοι από τη φιλόδοξη άμιλλα μεταξύ τους για δύναμη και για θέσεις, έχασαν τον οραματισμό των υψηλών τιμών που τους προσφέρονταν από το Βασιλιά του ουρανού.

Οι ηγήτορες του Ισραήλ όφειλαν να μελετούν με βαθύ. ευλαβικό ενδιαφέρον για τον τόπο, το χρόνο και τις συνθήκες που σχετίζονταν με το σημαντικότερο γεγονός της ιστορίας του κόσμου, τον ερχομό του Υιού του Θεού για την επίτευξη της απολύτρωσης του ανθρώπου. Όλος ο λαός έπρεπε να αγρυπνάει και να περιμένει για να είναι από τους πρώτους που θα υποδέχονταν τον Σωτήρα του κόσμου. Αλλά να! ξαφνικά δύο ταλαιπωρημένοι ταξιδιώτες, οδοιπορώντας από τα ορεινά μέρη της Ναζαρέτ, διασχίζουν τον κεντρικό στενόδρομο της Βηθλεέμ από τη μια άκρη ως την άλλη, φθάνοντας μέχρι τα ανατολικά άκρα της πόλης, ζητώντας άδικα να βρουν ένα μέρος για να ξεκουραστούν και να προφυλαχθούν τη νύχτα. Καμιά πόρτα δεν ανοίγεται γι' αυτούς. Τελικά ζήτησαν άσυλο σ' ένα πανάθλιο χαμοκάλυβο που στέγαζε τα ζώα, κι εκεί μέσα γεννήθηκε του κόσμου ο Λυτρωτής.

Οι άγγελοι του ουρανού, γνωρίζοντας την ισότιμη με του Πατέρα δόξα που απολάμβανε ο Υιός του Θεού από καταβολής κόσμου, παρακολουθούσαν με ζωηρό ενδιαφέρον τον ερχομό Του σ' αυτή τη γη σαν το πιο χαρμόσυνο γεγονός για ολόκληρο τον κόσμο.

Στους αγγέλους είχε ανατεθεί να κομίσουν το χαρμόσυνο μήνυμα σ'αυτούς που ήταν έτοιμοι να το δεχθούν και που πρόθυμα θα το γνωστοποιούσαν μετά στον υπόλοιπο κόσμο. Ο Χριστός είχε ταπεινωθεί και περιβλήθηκε τη φύση του ανθρώπου. Θα πρόσφερε την ψυχή Του λύτρο για την αμαρτία σηκώνοντας το τεράστιο βάρος της ανθρώπινης συμφοράς. Αλλά και μέσα στην ταπείνωσή Του οι άγγελοι επιθυμούσαν να δουν τον Υιό του Υψίστου Θεού να παρουσιαστεί στους ανθρώπους με την αξιοπρέπεια και τη δόξα που ταιριάζουν στο χαρακτήρα Του. Θα είχαν άραγε οι μεγάλοι της γης συγκεντρωθεί στην Ισραηλινή πρωτεύουσα για να Τον υποδεχθούν; Θα είχαν οι αγγελικές λεγεώνες το προνόμιο να Τον παρουσιάσουν στα πρόθυμα πλήθη;

Ένας άγγελος περιτρέχει τη γη να διαπιστώσει ποιοι είναι έτοιμοι να δεχθούν τον Ιησού. Δεν διακρίνει όμως τίποτε που να προδίδει προσμονή. Δεν ακούει καμιά φωνή δοξολογίας και Θριάμβου που να προμηνύει ότι έφθασε η ώρα του ερχομού του Μεσσία. Ο άγγελος αιωρείται για ένα διάστημα πάνω από την εκλεκτή την πόλη, πάνω από το ιερό όπου η θεϊκή παρουσία καθημερινά εμφανίζονταν για ολόκληρους αιώνες. Αλλά και εδώ συναντάει την ίδια αδιαφορία. Με επιδεικτικότητα και υπερηφάνεια οι ιερείς προσφέρουν μυσαρές θυσίες στο βωμό του ιερού. Φωνασκώντας απευθύνονται οι Φαρισαίοι στο λαό, ή προσεύχονται με στόμφο στις γωνιές του δρόμου. Ούτε στα βασιλικά ανάκτορα, ούτε στις φιλοσοφικές συνελεύσεις ούτε στα ραββινικά σχολεία φαίνεται να νοιάζεται κανείς για το καταπληκτικό γεγονός που πλημμύρισε τον ουρανό με χαρά και υμνωδίες γιατί ο Λυτρωτής του κόσμου έρχεται να γεννηθεί στη γη.

Τίποτε δεν δείχνει ότι αναμένεται ο Χριστός. Καμιά προετοιμασία για τον Αρχηγό της ζωής. Έκπληκτος ο θεϊκός απεσταλμένος ετοιμάζεται να επιστρέψει στον ουρανό με την επαίσχυντη είδηση, όταν ξαφνικά ανακαλύπτει μια συντροφιά βοσκών που φυλάγουν τα κοπάδια τους στο ύπαιθρο τη νύχτα. Ατενίζοντας στον ξάστερο ουρανό, φέρνουν στη θύμησή τους την προφητεία για το Μεσσία που αναμένονταν στη γη και λαχταρούν να δουν τον ερχομό του Λυτρωτή του κόσμου. Να επί τέλους μια ομάδα έτοιμη να δεχθεί το ουράνιο μήνυμα. Ο άγγελος τους παρουσιάζεται ξαφνικά και τους γνωστοποιεί τα καλά νέα που φέρνουν τη μεγάλη χαρά. Μια ουράνια δόξα πλημμυρίζει ολόκληρη την πεδιάδα. Ένα αμέτρητο πλήθος αγγέλων παρουσιάζεται τότε και σα να μη έφθανε η φωνή ενός μόνο αγγέλου για να μεταδώσει μια τόσο μεγάλη χαρά, άπειρες ταυτόχρονα φωνές ξεσπούν σε μια υμνωδία που θα την ψάλλουν

ομόφωνα μια μέρα όλα μαζί τα έθνη των λυτρωμένων: “Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γής ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία.” (Λουκ. 2:14.)

Ω, τι μάθημα διδάσκει αυτή η θαυμάσια ιστορία της Βηθλεέμ! Πώς μας ψέγει για την απιστία μας, την υπερηφάνειά μας και την αυτοεξάρτησή μας! Πως μας προειδοποιεί να είμαστε προσεκτικοί, μη τυχόν με τη μοιραία αδιαφορία μας δεν κατορθώσουμε ούτε εμείς να διακρίνομε τα σημεία των καιρών και καταλήξουμε να αγνοήσομε μαζί μ’ αυτούς την “ημέρα της επισκέψεώς” μας.

Δεν ήταν μόνο πάνω στους λόφους της Ιουδαίας και ούτε μόνο ανάμεσα στους ταπεινούς βοσκούς που οι άγγελοι συνάντησαν ψυχές να περιμένουν τον ερχομό του Μεσσία. Σε μια χώρα εθνικών υπήρχαν επίσης μερικοί που Τον περίμεναν. Ήταν άνθρωποι συνετοί, πλούσιοι και ευγενικής καταγωγής, οι φιλόσοφοι της Ανατολής. Μελετώντας τη φύση, οι Μάγοι εκείνοι διέκριναν το Θεό μέσα στα έργα της δημιουργίας Του. Από τις Εβραϊκές Γραφές είχαν ανακαλύψει για το Άστρο εκείνο που θα ανέτειλε από τη γενεολογία του Ιακώβ και με βαθιά λαχτάρα πρόσμεναν τον ερχομό Εκείνου που θα γίνονταν όχι μόνο η “παρηγοριά του Ισραήλ,” αλλά και το “φως εις φωτισμόν των εθνών” και “προς σωτηρίαν έως εσχάτου της γης.” (Λουκ. 2:25,32, Πραξ. 13:47.) Ερευνούσαν για φως· και το φως του θρόνου του Θεού έλαμψε στο δρόμο τους. Όταν οι ιερείς και οι ραββίνοι της Ιερουσαλήμ, οι διορισμένοι θεματοφύλακες και ερμηνευτές της αλήθειας, βρίσκονταν βυθισμένοι στο σκότος, εκείνους τους ξένους Εθνικούς οδήγησε το αστέρι του ουρανού μέχρι τον τόπο του νεογέννητου Βασιλιά του Ισραήλ.

“Εις τους προσμένοντας Αυτόν προς σωτηρίαν,” ο Χριστός “θέλει φανεί εκ δευτέρου χωρίς αμαρτίας.” (Εβρ. 9:28.) Όπως η αγγελία της γέννησης του Σωτήρα, έτσι και το μήνυμα της δευτέρας παρουσίας Του δεν ανατέθηκε στους θρησκευτικούς αρχηγούς του λαού. Αυτοί είχαν αποτύχει να διατηρήσουν την επικοινωνία τους με τον Θεό και είχαν αρνηθεί το φως του ουρανού. Επομένως δεν συγκαταλέγονταν μεταξύ εκείνων τους οποίους περιγράφει ο απόστολος Παύλος: “Αλλά σείς, αδελφοί, δεν είσθε εν σκότει, ώστε η ημέρα να σας καταφθάση ως κλέπτης. Πάντες σεις είσθε υιοί φωτός και υιοί ημέρας· δεν είμεθα νυκτός, ουδέ σκότους.” (Α΄ Θεσ. 5:4-5.)

Οι φρουροί πάνω στα τείχη της Σιών θα έπρεπε να είναι οι πρώτοι να πάρουν είδηση για τον ερχομό του Σωτήρα· οι πρώτοι να υψώσουν τη φωνή τους ότι Αυτός πλησίαζε να έρθει· οι πρώτοι να προειδοποιήσουν το λαό να ετοιμαστεί για την παρουσία Του. Αλλ’ αυτοί επαναπαύονταν ονειροπολώντας την ειρήνη και την ασφάλεια, ενώ ο λαός κοιμόταν μέσα στην αμαρτία. Ο Χριστός είδε την

εκκλησία Του σαν την άκαρπη συκιά, κατάφορτη από θεωρητικά φύλλα, αλλ' απογυμνωμένη από τον πολύτιμο καρπό. Παρατηρείτο μια καυχησιακή προσκόλληση στους τύπους της θρησκείας, ενώ το πνεύμα της πραγματικής ταπεινοφροσύνης, της μετάνοιας και της πίστης—που μόνο αυτές καθιστούν τη λατρεία ευπρόσδεκτη στο Θεό—εξέλειπε εντελώς. Αντί να εκδηλώνουν τα χαρίσματα του Πνεύματος, έδειχναν υπερηφάνεια, στεγνή τυπολατρεία, ματαιοδοξία, εγωισμό και καταδυνάστευση. Μια πεσμένη στα παλιά λάθη εκκλησία που έκλεινε τα μάτια στα σημεία των καιρών. Δεν ήταν ο Θεός Εκείνος που την εγκατέλειψε ή που δεν φέρθηκε πιστά απέναντι της. Αλλ' εκείνη μόνη της αποξενώθηκε απ' Αυτόν και αποχωρίστηκε από την αγάπη Του. Και αφού εκείνη αρνήθηκε να τηρήσει τις υποχρεώσεις της, οι πρός αυτήν υποσχέσεις του Θεού δεν μπορούσαν να εκπληρωθούν.

Αυτό είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της αδιαφορίας του να εκτιμήσει κανείς και να αναδείξει το φως και τα προνόμια τα οποία παραχωρεί ο Θεός. Όταν η εκκλησία δεν βαδίζει στον υποδεικνυόμενο από τη Θεία Πρόνοια δρόμο για να αποδέχεται κάθε ακτίνα φωτός και να εκτελεί κάθε προσδιορισμένο καθήκον, αναπόφευκτα η θρησκεία εκφυλίζεται, περιορισμένη στην τυπολατρεία, ενώ το πνεύμα της ζωτικής ευσέβειας εξαφανίζεται. Η αλήθεια αυτή έχει επανειλημμένα απεικονιστεί στην ιστορία της εκκλησίας. Ο Θεός απαιτεί από το λαό Του έργα πίστης και υπακοής, που να ανταποκρίνονται στις χορηγούμενες ευλογίες και τα προνόμια. Η υπακοή προϋποθέτει αυτοθυσία και συνεπάγεται σταυρό. Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος που τόσοι φαινομενικά οπαδοί του Χριστού αρνήθηκαν να δεχθούν το φως του ουρανού και, όπως οι Ιουδαίοι του παλιού καιρού, δεν γνώρισαν κι αυτοί τον καιρό της επίσκεψής τους. (Λουκ. 19:44.) Εξ αιτίας της υπερηφάνειας και της απιστίας τους, ο Θεός τους προσπέρασε για να αποκαλύψει την αλήθειά Του σ' εκείνους οι οποίοι, σαν τους Βηθλεμίτες βοσκούς και τους Ανατολίτες Μάγους, έδωσαν όλη τους την προσοχή στο φως που τους αποκαλύφθηκε.

18

Ενασ αμερικανοσ μεταρρυθμιστησ

Ένας αγροκτηματίας, ευθύς και τίμιος, ο οποίος είχε άλλοτε οδηγηθεί να αμφιβάλει για τη θεϊκή αυθεντία των Αγίων Γραφών, αλλ' ο οποίος ειλικρινά ποθούσε να γνωρίσει την αλήθεια, υπήρξε το σκεύος που ιδιαίτερα διάλεξε ο Θεός για να αναλάβει να εξαγγείλει στον κόσμο τη δευτέρα παρουσία του Χριστού. Ο Γουλλιέλμος Μύλλερ, όπως τόσοι άλλοι μεταρρυθμιστές, πέρασε τα παιδικά του χρόνια μέσα στο σχολείο της φτώχειας όπου διδάχθηκε τα πολύτιμα μαθήματα της αυτοθυσίας και της δραστηριότητας. Τα μέλη της οικογένειας από την οποία κατάγονταν, χαρακτηρίζονταν από ένα ανεξάρτητο, φιλελεύθερο πνεύμα, εξαιρετική αντοχή και ένθερμο πατριωτισμό. Οι ιδιότητες αυτές ήταν έκδηλες και στη ζωή αυτού του ιδίου. Ο πατέρας του υπηρέτησε στον Αμερικανικό στρατό με το βαθμό του λοχαγού τον καιρό της επανάστασης, και στις θυσίες, στους αγώνες και στα δεινοπαθήματα της θυελλώδους εκείνης εποχής μπορούν μάλλον να αποδοθούν οι δυσχερείς συνθήκες της παιδικής ηλικίας του Μύλλερ.

Υγιέστατος και με αντίληψη ανώτερη της συνηθισμένης για ένα παιδί της ηλικίας του, εκδήλωνε περισσότερο την υπεροχή αυτή όσο μεγάλωνε. Διακρίνονταν από ένα ξύπνιο και ώριμο πνεύμα και μια μεγάλη δίψα για μάθηση. Αν και δεν είχε το προνόμιο μιας πανεπιστημιακής μόρφωσης, η φιλομάθειά του, η στοχαστικότητά του, και η λεπτομερής εξέταση των πραγμάτων, τον έκαναν άνθρωπο ευθυκρισίας και υγιών απόψεων. Με άψογο ηθικό χαρακτήρα και αξιοζήλευτη υπόληψη, εκτιμώταν ιδιαίτερα για την ακεραιότητά του, τη λιτότητά του και την καλοκαγαθία του. Χάρη στη

μεγάλη του ενεργητικότητα και επιμέλεια, κατόρθωσε σε λίγα χρόνια να δημιουργηθεί, χωρίς ποτέ να εγκαταλείψει τις συνήθειές του για τη μελέτη. Κατέλαβε διάφορα πολιτικά και στρατιωτικά αξιώματα στα οποία διέπρεψε και ο δρόμος πρός τον πλούτο και τη δόξα παρουσιάζονταν ορθάνοιχτος μπροστά του.

Η μητέρα του ήταν γυναίκα εξαιρετικής θεοσέβειας, και το παιδί, πολύ νωρίς ακόμη, είχε εκτεθεί στις ζωηρές εντυπώσεις του ευλαβικού περιβάλλοντος που δεν άργησε όμως να τις αφομοιώσει με τη συναναστροφή του με τους δεϊστές. Οι άνθρωποι αυτοί—που πίστευαν στην ύπαρξη του Θεού αλλ' όχι στη θεϊκή αποκάλυψη—ασκούσαν μεγαλύτερη ακόμη επιρροή επειδή ο κόσμος τους ήξερε για καλούς πολίτες με ανθρωπιστικά και καλοκάγαθα αισθήματα. Ενώ ζούσαν τριγυρισμένοι από διάφορες χριστιανικές οργανώσεις, είχαν υποστεί ευεργετική μέχρι ενός σημείου επίδραση στη διαμόρφωση του χαρακτήρα τους. Τις έξοχες αυτές αρετές που τους καθιστούσαν αξιοσέβαστους και ευυπόληπτους τις χρωστούσαν στην Αγία Γραφή. Και όμως τα αγαθά αυτά χαρίσματα είχαν διαστρεβλωθεί σε βαθμό που να ασκούν αρνητική επιρροή κατά του λόγου του Θεού. Συναναστρεφόμενος με τους ανθρώπους αυτούς, ο Μύλλερ συμμερίστηκε και τις απόψεις τους. Οι καθιερωμένες Βιβλικές ερμηνείες παρουσίαζαν τρωτά σημεία που γι' αυτόν ήταν ανυπέρβλητα. Από το άλλο μέρος, η νέα αυτή πίστη, με το να παραμερίζει τη Γραφή χωρίς να την αντικαθιστά με τίποτε άλλο, δεν τον ικανοποιούσε καθόλου. Παρ' όλα αυτά, για δώδεκα χρόνια έμεινε προσηλωμένος στις υιοθετημένες εκείνες αρχές. Όταν όμως έγινε τριαντατεσσάρων ετών, το Άγιο Πνεύμα επηρέασε την καρδιά του και αντελήφθηκε την αμαρτωλή του κατάσταση. Οι πρότερες πεποιθήσεις του δεν του παρείχαν καμιά διαβεβαίωση ότι υπήρχε ευτυχία μετά το θάνατο. Το μέλλον παρουσιάζονταν σκοτεινό και αβέβαιο. Περιγράφοντας τα αισθήματα που τον κατείχαν την εποχή εκείνη, αναφέρει:

"Η σκέψη ότι με το θάνατο όλα εκμηδενίζονται μου προξενούσε ρίγος και η ημέρα των τελικών λογαριασμών ισοδυναμούσε με τον ολοσχερή εξολοθρεμό των πάντων. Ο ουρανός έκαιγε σαν φλογισμένος χαλκός πάνω απ' το κεφάλι μου και η γη σαν πυρωμένο σίδερο κάτω απ' τα πόδια μου. Τι να είναι η αιωνιότητα; Γιατί να υπάρχει ο θάνατος; Όσο περισσότερο αναζητούσα την αιτία, τόσο λιγότερες ενδείξεις έβρισκα. Όσο περισσότερο σκεπτόμουν, τόσο λιγότερο κατέληγα σε συμπεράσματα. Προσπάθησα να μη το σκέπτομαι καθόλου· αλλά δεν μπορούσα να κυριαρχήσω στις σκέψεις μου. Ήμουν στ' αλήθεια αξιοθρήνητος, αλλά δεν καταλάβαινα γιατί.

Γόγγυζα και παραπονιόμουν χωρίς να ξέρω ποιος μου φταίει. Ήξερα ότι κάτι δεν πήγαινε καλά, αλλά δεν ήξερα ούτε που ούτε πως να ανακαλύψω το σωστό. Πενθούσα αλλά ήμουν χωρίς ελπίδα."

Στην κατάσταση αυτή παρέμεινε για μερικούς μήνες. "Ξαφνικά ο χαρακτήρας ενός Σωτήρα αποτυπώθηκε ζωηρά στο νού μου," διηγείται ο Μύλλερ. "Μου φαινόταν ότι θα έπρεπε οπωσδήποτε να υπάρχει μια ύπαρξη τόσο αγαθή και φιλεύσπλαχνη ώστε να προσφερθεί αφ' εαυτού της ιλασμός για τις παραβάσεις μας και έτσι να μας σώσει από την καταδίκη της αμαρτίας. Αμέσως σκέφτηκα πόσο αξιαγάπητη μια τέτοια ύπαρξη θα έπρεπε να είναι και ένοιωσα την ανάγκη να πέσω στην αγκάλη Της και να αφεθώ στο έλεός Της. Αλλ' η ερώτηση που με βασάνιζε ήταν, πως να ξέρω ότι μια τέτοια ύπαρξη πραγματικά υφίσταται; Εκτός από τη Βίβλο, διαπίστωσα ότι δεν υπήρχε καμιά ένδειξη για την ύπαρξη ενός τέτοιου Λυτρωτή, ούτε ακόμη και για τη μελλοντική ζωή ...

"Διαπίστωσα ότι η Γραφή παρουσιάζει ακριβώς ένα τέτοιο Σωτήρα όπως Τον χρειαζόμουν. Δυσκολευόμουν να καταλάβω πώς ένα βιβλίο, αν δεν ήταν εμπνευσμένο, μπορούσε να αναπτύσσει αρχές που να ανταποκρίνονται τόσο τέλεια στις ανάγκες ενός αμαρτωλού κόσμου. Βρέθηκα αναγκασμένος να ομολογήσω ότι οι Γραφές αποτελούσαν πράγματι τη θεϊκή αποκάλυψη. Το βιβλίο αυτό με γοήτευσε και στο πρόσωπο του Ιησού ανακάλυψα ένα φίλο. Ο Σωτήρας έγινε για μένα ο "διακρινόμενος μεταξύ μυριάδων." Οι Άγιες Γραφές, οι μέχρι τότε δυσνόητες και αντιφατικές, γίνονταν τώρα "φως εις τους πόδας μου και λύχνος εις τας τρίβους μου." Ικανοποιημένη τότε η ψυχή μου γαλήνεψε. Είχα ανακαλύψει ότι Κύριος ο Θεός παρουσιάζονταν σαν Βράχος μέσα στη θάλασσα του βίου. Τώρα η Βίβλος αποτελούσε την κυριότερη μελέτη μου και ειλικρινά μπορώ να πω ότι την ερευνούσα με μεγάλη ευχαρίστηση. Βρήκα ότι για το μισό περίπου από το περιεχόμενό της δεν είχα ακούσει ποτέ μου. Διερωτώμουν γιατί να μην έχω προσέξει νωρίτερα την τόση ομορφιά και λαμπρότητά της και απορούσα πώς μπορούσα ποτέ να την έχω απορρίψει. Ανακάλυψα σ' αυτήν κάθε επιθυμία της καρδιάς μου και το βάλσαμο για κάθε ψυχικό μου άγχος. Έχασα κάθε ενδιαφέρον για οποιοδήποτε άλλο βιβλίο, και έδωσα την καρδιά μου στο να εκζητώ τη σοφία του Θεού." (S. Bliss, "Memoirs of Wm. Miller," σελ. 65-67.)

Ο Μύλλερ απροκάλυπτα ομολογούσε την πίστη του πρός τη θρησκεία την οποία άλλοτε περιφρονούσε. Αλλ' οι άπιστοι σύντροφοί του δεν άργησαν να του προβάλουν όλα εκείνα τα επιχειρήματα τα οποία ο ίδιος είχε πολλές φορές χρησιμοποιήσει κατά της θεϊκής

αυθεντίας των Γραφών. Την εποχή εκείνη δεν ήταν ακόμη καταρτισμένος για να τους απαντήσει όπως έπρεπε. Σκεπτόταν όμως ότι αν η Γραφή είναι αποκάλυψη προερχόμενη από το Θεό, θα πρέπει να είναι συνεπής προς τον εαυτό της και ότι αφού χορηγήθηκε για την εκπαίδευση του ανθρώπου, θα πρέπει να ανταποκρίνεται στη διανοητική του ικανότητα. Πήρε την απόφαση να τη μελετήσει για λογαριασμό του και να διαπιστώσει αν η κάθε φαινομενική αντίφαση μπορούσε να διευθετηθεί.

Αποφασισμένος να αγνοήσει όλες τις προκατειλημμένες γνώμες, και αφήνοντας κατά μέρος όλα τα ερμηνευτικά σχόλια, άρχισε να συγκρίνει αποκλειστικά τα γραφικά εδάφια με άλλα γραφικά εδάφια, χρησιμοποιώντας για βοήθεια τις περιθωριακές παραπομπές καθώς και τα ευρετήρια-βιβλία των γραφικών χωρίων. Επεδόθηκε στην τακτική και μεθοδική μελέτη. Αρχίζοντας από τη Γένεση, διάβαζε σιγά-σιγά, εδάφιο πρός εδάφιο και δεν προχωρούσε παρά μόνο όταν το νόημα μέχρι το σημείο αυτό γίνονταν αντιληπτό χωρίς να αφήνει πίσω του κανένα ερωτηματικό. Όταν συναντούσε κάτι το δυσνόητο, συνήθιζε να το συγκρίνει με όλα τα άλλα παρεμφερή προς το θέμα αυτό εδάφια. Χωρίς να περιορίζεται στην απόλυτη κυριολεξία των όρων ενός και του αυτού θέματος, όταν ανακάλυπτε ότι η γνώμη που είχε σχηματίσει εναρμονίζονταν με την κάθε μια από τις παραλληλιζόμενες περικοπές, δεν έβλεπε πια καμιά δυσκολία. Έτσι, κάθε φορά που έρχονταν αντιμέτωπος με μια δυσκολοερμήνευτη περικοπή, αναζητούσε την εξήγηση σε κάποιο άλλο τμήμα της Γραφής μέχρι που την έβρισκε. Και ενώ πάντοτε μελετούσε με ένθερμη προσευχή για θεϊκή καθοδήγηση, κάθε τι που πρώτα παρουσιάζονταν στο νού του σκοτεινό, το έβλεπε μετά τελείως καθαρό. Και γνώρισε τότε την αληθοφάνεια των λόγων του Ψαλμωδού: "Η φανέρωσις των λόγων Σου φωτίζει, συνετίζει τους απλούς." (Ψαλμ. 119:130.)

Με ζωηρό ενδιαφέρον μελέτησε τα βιβλία του Δανιήλ και της Αποκάλυψης, εφαρμόζοντας την ίδια ερμηνευτική μέθοδο που χρησιμοποιούσε για την υπόλοιπη Γραφή και, πρός μεγάλη του ικανοποίηση, ανακάλυψε ότι τα διάφορα προφητικά σύμβολα ήταν δυνατό να κατανοηθούν. Είδε ότι όσες προφητείες είχαν ήδη εκπληρωθεί, είχαν εκπληρωθεί κατά γράμμα και ότι όλα τα ποικίλα σχήματα, οι παραστατικές εικόνες, οι παραβολές, οι αλληγορίες κ.λ.π., αν δεν τύχαινε να εξηγούνται μέσα στην ίδια την περικοπή όπου συναντώνταν οι όροι οι οποίοι χρησιμοποιούνταν για τη διατύπωσή τους, καθορίζονταν σε άλλα μέρη της Γραφής. Και όταν κατ' αυτόν τον τρόπο ερμηνεύονταν, τότε έπρεπε να εκλαμβάνονται

στην κυριολεξία τους. “Αυτό με ικανοποιούσε,” έλεγε, “ότι η Γραφή παρουσιάζει ένα σύνολο αποκαλυμμένων αληθειών που εκτίθενται με τέτοια σαφήνεια και απλότητα, ώστε προχωρώντας ο ερευνητής, όσο ανήξερος και αν είναι, να μη κινδυνεύει να παραπλανηθεί.” (Bliss, ίδιο έργο, σελ. 70.) Ο ένας κρίκος της αλυσίδας της αλήθειας μετά τον άλλον αντάμειβε τις προσπάθειές του καθώς βήμα πρός βήμα εξίχνιαζε τα σπουδαία προφητικά μονοπάτια. Άγγελοι σταλμένοι από τον ουρανό καθοδηγούσαν τη σκέψη του και τον βοηθούσαν να κατανοήσει τις Γραφές.

Παίρνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι προφητείες είχαν εκπληρωθεί στο παρελθόν σαν κριτήριο για την εκπλήρωση των προφητειών που ανήκαν ακόμη στο μέλλον, ανακάλυψε πρός ικανοποίησή του ότι η γενικά ασπαζόμενη πεποίθηση της πνευματικής βασιλείας του Χριστού—γνωστή ως εγκόσμια χιλιετηρίδα πριν από τη συντέλεια του κόσμου—δεν στηρίζονταν στο λόγο του Θεού. Η διδαχή αυτή, η αναφερόμενη σε μια περίοδο χιλίων ετών κατά την οποία θα βασιλεύει η δικαιοσύνη και η ειρήνη πριν από την παρουσία του Χριστού σ’ αυτή τη γη, απέβλεπε στο να αναβάλει για το απώτερο μέλλον τα συγκλονιστικά γεγονότα της ημέρας του Κυρίου. Όσο ευχάριστα και αν αντηχεί η διδασκαλία αυτή, είναι αντίθετη προς τη διδασκαλία του Χριστού και των αποστόλων που δήλωσαν ότι το σιτάρι και τα ζιζάνια θα αυξάνουν μαζί μέχρι τον καιρό του θερισμού, της συντέλειας δηλαδή του κόσμου. Ότι “πονηροί άνθρωποι και γόητες θέλουσι προκόψει επί το χείρον και χείρον.” Ότι “εν ταις εσχάταις ημέραις θέλουσιν ελθεί καιροί κακοί,” και ότι η βασιλεία του σκότους θα εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι την παρουσία του Κυρίου, οπότε θα απωλεσθεί “με το πνεύμα του στόματος Αυτού και θα εξαφανισθεί με την επιφάνειαν της παρουσίας Αυτού.” (Ματθ. 13:30, 38-41; Β΄ Τιμ. 3:13,1; Β΄ Θεσ. 2:8.)

Η αποστολική εκκλησία δεν υποστήριξε την ολοκληρωτική μετάνοια του κόσμου, ούτε την πνευματική βασιλεία του Χριστού. Η εκδοχή αυτή δεν είχε γενικευτεί μεταξύ του χριστιανικού κόσμου πριν τις αρχές του δεκάτου ογδόου αιώνα. Τα αποτελέσματά της ήταν άσχημα, όπως πάντοτε συμβαίνει με την πλάνη. Δίδασκε τους ανθρώπους να ατενίζουν πολύ μακριά στο απώτερο μέλλον για την παρουσία του Κυρίου και τους έκανε να μη δίνουν προσοχή στα σημεία που εξαγγέλλουν την εγγύτητα της παρουσίας Του. Δημιουργούσε στους ανθρώπους την ψευδαίσθηση της σιγουριάς και της ασφάλειας και έγινε αφορμή ώστε άπειρες ψυχές να παραμελήσουν την απαραίτητη προετοιμασία τους για να συναντήσουν τον Κύριό τους.

Ο Μύλλερ διαπίστωσε ότι οι Γραφές διδάσκουν με κάθε σαφήνεια την κυριολεκτική, την προσωπική παρουσία του Χριστού. Ο απόστολος Παύλος λέγει: "Αυτός ο Κύριος θέλει καταβεί απ' ουρανού με κέλευσμα, με φωνήν αρχαγγέλου, και με σάλπιγγα Θεού." (Α΄ Θεσ. 4:16.) Και ο Σωτήρας δηλώνει: "Θέλουσιν ιδεί τον Υιόν του ανθρώπου ερχόμενον επί των νεφελών του ουρανού μετά δυνάμεως και δόξης πολλής." "Διότι καθώς η αστραπή εξέρχεται από ανατολών και φαίνεται έως δυσμών, ούτω θέλει είσθαι και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου." (Ματθ. 24:30,27.) Συνοδεύεται από όλα τα στρατεύματα του ουρανού. "Όταν έλθη ο Υιός του ανθρώπου και πάντες οι άγιοι άγγελοι μετ' Αυτού." (Ματθ. 25:31.) "Και θέλει αποστείλει τους αγγέλους Αυτού μετά σάλπιγγος φωνής μεγάλης και θέλουσι συνάξει τους εκλεκτούς Αυτού." (Ματθ. 24:31.)

Κατά την παρουσία Του οι δίκαιοι νεκροί εγείρονται και οι δίκαιοι ζώντες μεταμορφώνονται. "Πάντες μεν δεν θέλομεν κοιμηθεί," εξηγεί ο Παύλος, "πάντες όμως θέλομεν μεταμορφωθεί, εν μια στιγμή, εν ριπή οφθαλμού, εν τη εσχάτη σάλπιγγι· διότι θέλει σαλπίσει και οι νεκροί θέλουσιν αναστηθή άφθαρτοι, και ημείς θέλομεν μεταμορφωθεί. Διότι πρέπει το φθαρτόν τούτο να ενδυθή αφθαρσίαν, και το θνητόν τούτο να ενδυθή αθανασίαν." (Α΄ Κορ. 15:51-53.) Και στην επιστολή του προς τους Θεσσαλονικείς, αφού περιγράφει την παρουσία του Κυρίου, καταλήγει: "Οι αποθανόντες εν Χριστώ θέλουσιν αναστηθεί πρώτον· έπειτα ημείς οι ζώντες όσοι απομένομεν θέλομεν αρπαχθεί μετ' αυτών εν νεφέλαις εις απάντησιν του Κυρίου εις τον αέρα· και ούτω θέλομεν είσθαι πάντοτε μετά του Κυρίου." (Α΄ Θεσ. 4:16-17.)

Ο λαός του Θεού δεν κληρονομεί τη βασιλεία παρά μόνο κατά την προσωπική παρουσία του Χριστού. "Όταν δε έλθη ο Υιός του ανθρώπου εν τη δόξη Αυτού, και πάντες οι άγιοι άγγελοι, μετ' Αυτού, τότε θέλει καθίσει επί του θρόνου της δόξης Αυτού- και θέλουσι συναχθή έμπροσθεν Αυτού πάντα τα έθνη· και θέλει χωρίσει αυτούς απ' αλλήλων, καθώς ο ποιμήν χωρίζει τα πρόβατα από των εριφίων· και θέλει στήσει τα μεν πρόβατα εκ δεξιών Αυτού, τα δε ερίφια εξ αριστερών. Τότε ο Βασιλεύς θέλει ειπεί προς τους εκ δεξιών Αυτού, έλθετε, οι ευλογημένοι του Πατρός Μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην εις εσάς βασιλείαν από καταβολής κόσμου." (Ματθ. 25:31-34.) Όπως είδαμε από τα παραπάνω εδάφια όταν παρουσιάζεται ο Υιός του ανθρώπου, οι νεκροί εγείρονται άφθαρτοι και οι ζώντες μεταλλάσσονται. Και αυτή η σημαντική μεταλλαγή τους καθιστά έτοιμους να παραλάβουν τη βασιλεία. Επειδή, όπως εξηγεί ο Παύλος, "σάρξ και αίμα βασιλείαν Θεού δεν δύνανται να κληρονομήσωσιν, ουδέ

η φθορά κληρονομεί την αφθαρσίαν." (Α΄ Κορ. 15:50.) Στην τωρινή του κατάσταση ο άνθρωπος είναι θνητός, φθαρτός. Η βασιλεία όμως του Θεού είναι άφθαρτη και αιώνια. Επομένως είναι αδύνατο στην παρούσα του κατάσταση ο άνθρωπος να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού. Αλλ' όταν έρχεται ο Χριστός χορηγεί την αθανασία στο λαό Του. Και τότε τους καλεί να κληρονομήσουν τη βασιλεία η οποία μέχρι τότε λογίζονταν μόνο ως κληρονομιά.

Αυτά, καθώς και άλλα γραφικά κείμενα, έπεισαν το Μύλλερ ότι τα γεγονότα που γενικά ο κόσμος πίστευε ότι θα μεσολαβούσαν πριν από την παρουσία του Χριστού, όπως η παγκόσμια βασιλεία της ειρήνης και η επίγεια εγκαθίδρυση της βασιλείας του Θεού, στην πραγματικότητα θα συνέβαιναν μετά τη δευτέρα παρουσία. Επί πλέον, όλα γενικά τα σημεία των καιρών, καθώς και οι επικρατούσες συνθήκες του κόσμου ανταποκρίνονταν στις προφητικές περιγραφές που αφορούν τις έσχατες ημέρες. Και μόνη η μελέτη της Γραφής τον ώθησε να κατασταλάξει στο συμπέρασμα ότι η προθεσμία για τη συνέχιση του πλανήτη μας στην παρούσα του κατάσταση πλησίαζε να λήξει.

"Μία άλλη απόδειξη που είχε βαρυσήμαντη για μένα σημασία ήταν η χρονολογία των γραφικών γεγονότων," διηγείται ο Μύλλερ "... Ανακάλυψα ότι πολλά από τα προρρηθέντα γεγονότα του παρελθόντος είχαν εξελιχθεί κατά το προσδιορισμένο από την προφητεία χρονικό διάστημα. Αίφνης τα εκατόν είκοσι χρόνια του Κατακλυσμού. (Γεν. 6:3.) Οι σαράντα μέρες της νεροποντής καθώς και οι επτά μέρες που την προηγήθηκαν. (Γέν. 7:4.) Τα τετρακόσια χρόνια της παραμονής του γένους του Αβραάμ στην Αίγυπτο. (Γέν. 15:13.) Οι τρεις μέρες των ονείρων του οινοχόου και του αρτοποιού του Φαραώ. (Γέν. 40:12-20.) Τα επτά χρόνια των ονείρων του Φαραώ. (Γέν. 41:28-54.) Τα σαράντα χρόνια των περιπλανήσεων του λαού Ισραήλ στην έρημο. (Αρ. 14:43.) Τα τριάμισυ χρόνια της πείνας. (Α΄ Βασ. 17:1.) [Βλέπε και Λουκ. 4:25.] Τα εβδομήντα χρόνια της αιχμαλωσίας. (Ιερ. 25:11.) Οι επτά καιροί του Ναβουχοδονόσορα. (Δαν. 4:13-16.) Και οι εβδομήντα εβδομάδες οι προσδιορισμένες για τον Ιουδαϊκό λαό. (Δαν. 9:24-27.) Τα γεγονότα που συμπεριλαμβάνονται μέσα στα χρονικά αυτά διαστήματα ήταν κάποτε αποκλειστικά και μόνο ζητήματα προφητικής σημασίας. Όλα όμως εκπληρώθηκαν σύμφωνα με τις γενόμενες προρρήσεις." (Βλέπε Bliss, σελ. 74, 75.)

Όσες φορές λοιπόν ανακάλυπτε μελετώντας τη Γραφή διάφορες χρονολογικές περιόδους που, κατά την αντίληψή του, αναφέρονταν στη δευτέρα παρουσία του Χριστού, τις εκλάμβανε σαν "προκαθορισθέντας καιρούς" τους οποίους ο Θεός είχε αποκαλύψει στους

δούλους Του. “Τα κρυπτά” λέγει ο Μωϋσής, “ανήκουσιν εις Κύριον τον Θεόν ημών· τα δε αποκεκαλυμμένα εις ημάς και εις τα τέκνα ημών διαπαντός.” Και μέσο του προφήτη Αμώς ο Κύριος δηλώνει ότι “δεν θέλει κάμει ουδέν χωρίς να αποκαλύψει το απόκρυφον Αυτού εις τους δούλους Αυτού τους προφήτας.” (Δευτ. 29:29, Αμώς. 3:7.) Άρα οι μελετητές του λόγου του Θεού έχουν κάθε λόγο να πιστεύουν ότι θα συναντήσουν το καταπληκτικότερο γεγονός που πρόκειται να λάβει χώρα στην ιστορία του κόσμου σαφώς καταχωρημένο στις Γραφές της αλήθειας.

“Αφού είχα εντελώς πειστεί,” λέγει ο Μύλλερ, “ότι όλη η Γραφή είναι θεόπνευστος και ωφέλιμος,” (Β΄ Τιμ. 3:16.) ότι “δεν ήλθε ποτέ προφητεία εκ θελήματος ανθρώπου, αλλ’ υπό του Πνεύματος του Αγίου κινούμενοι ελάλησαν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού,” (Β΄ Πέτ. 1:21.) και ότι “όσα προεγράφησαν δια την διδασκαλίαν ημών προεγράφησαν, δια να έχωμεν την ελπίδα δια της υπομονής και της παρηγορίας των Γραφών,” (Ρωμ. 15:4.) δεν μπορούσα να καταλήξω σε άλλο συμπέρασμα παρά ότι τα χρονολογικά τμήματα της Βίβλου αποτελούν ένα εξ ίσου αναπόσπαστο μέρος του λόγου του Θεού, που απαιτεί την εξ ίσου σοβαρή από μέρους μας περίσκεψη όπως και οποιοδήποτε άλλο μέρος των Γραφών. Πείστηκα τότε ότι αν ήθελα να κατανοήσω όσα ο Θεός είχε μέσα στη μεγάλη Του ευσπλαχνία κρίνει καλό να μας αποκαλύψει, δεν είχα το δικαίωμα να παραβλέψω τις χρονολογικές περιόδους. (Bliss, σελ. 75.)

Η προφητεία που φαίνονταν να αναφέρεται με τη μεγαλύτερη ακρίβεια στον καιρό της δευτέρας παρουσίας, ήταν του Δανιήλ 8:4: “‘Έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων· τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί.” Ακολουθώντας το σύστημά του να εκζητεί την ερμηνεία της Γραφής μέσα από την ίδια τη Γραφή, ο Μύλλερ διαπίστωσε ότι μια συμβολική προφητική μέρα αντιστοιχεί με ένα ολόκληρο χρόνο. (Αρ. 14:34; Ιεζ. 4:6.) Διαπίστωσε επίσης ότι το διάστημα των 2300 προφητικών ημερονυκτίων, ή πραγματικών ετών, ξεπερνούσε κατά πολύ τα χρονικά όρια της Ιουδαϊκής οικονομίας. Επομένως η εφαρμογή του δε μπορούσε να αποδοθεί στο Ιουδαϊκό αγιαστήριο. Ασπαζόμενος την επικρατούσα στην εποχή του γνώμη ότι κατά τη χριστιανική οικονομία το αγιαστήριο συμβολίζει τη γη, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου του Δανιήλ 8:14, απεικονίζει τον εξαγνισμό της γης με τη φωτιά κατά τη δευτέρα παρουσία του Χριστού. Συμπέρανε λοιπόν ότι αν η αφετηρία των 2300 ημερονυκτίων μπορούσε να προσδιοριστεί, τότε ο χρόνος της δευτέρας παρουσίας θα μπορούσε να καθοριστεί χωρίς δυσκολία. Έτσι θα γίνονταν γνωστός

ο καιρός της θεσπέσιας ολοκλήρωσης των πάντων, ο καιρός που θα σήμαινε το τέλος της τωρινής κατάστασης "με όλη της την υπερηφάνεια, τη δύναμη, την επιδεικτικότητα, τη ματαιοδοξία, την ασέβεια και την καταδυνάστευση·" ο καιρός οπόταν η κατάρα θα "απομακρύνονταν από προσώπου της γης, ο θάνατος θα εξαφανίζονταν, οι πιστοί δούλοι του Θεού—άγιοι και προφήτες και όσοι τιμούν το όνομά Του—θα αμοίβονταν και οι εξολοθρευτές της γης θα εξολοθρεύονταν." (Bliss, σελ. 76.)

Με καινούργιο και ζωηρότερο τώρα ενδιαφέρον ο Μύλλερ επιδόθηκε στην έρευνα των προφητειών, αφιερώνοντας όχι μόνο μέρες ολόκληρες, αλλά και νύχτες ακόμη στη μελέτη του θέματος εκείνου που παρουσίαζε καταπληκτική σημασία και βαθύτατο ενδιαφέρον. Στο όγδοο κεφάλαιο του Δανιήλ δεν γίνονταν καμιά νύξη για τον προσδιορισμό της αφετηρίας των 2300 ημερών. Ο άγγελος Γαβριήλ, αν και είχε εντολή να εξηγήσει την όραση στο Δανιήλ, μερική μόνο ερμηνεία του είχε δώσει. Καθώς έβλεπε να εκτυλίσσονται μπροστά στα μάτια του οι τρομακτικές σκηνές των διωγμών που θα αντιμετώπιζε η εκκλησία, ο προφήτης είχε χάσει τις αισθήσεις του. Δεν μπορούσε να υπομείνει περισσότερο και ο άγγελος τον άφησε για ένα διάστημα. "Ελιποθύμησα," λέγει ο Δανιήλ, "και ήμην ασθενής ημέρας τινάς ... Εθαύμαζον δε δια την όρασιν, και δεν υπήρχεν ο εννοών." (Δαν. 8:27.)

Ο Θεός όμως είχε προστάξει τον αγγελιοφόρο Του: "Κάμε τον άνθρωπον τούτον να εννοήσει την όρασιν." (εδ. 16.) Και η προσταγή έπρεπε να εκτελεστεί. Υπακούοντας στην εντολή, ο άγγελος ύστερα από ένα διάστημα ξαναγύρισε στο Δανιήλ λέγοντας: "Τώρα εξήλθον δια να σε κάμω να λάβης σύνεσιν." "Δια τούτο εννόησον τον λόγον και κατάλαβε την οπτασίαν." (Κεφ. 9:22,23.) Ιδιαίτερα υπήρχε ένα σημαντικό σημείο του οράματος του ογδόου κεφαλαίου που είχε μείνει ανεξήγητο, συγκεκριμένα το σημείο εκείνο που αφορά το χρόνο—των 2300 ημερών—Γι' αυτό και ο άγγελος, συνεχίζοντας την ερμηνεία του μετά από τη διακοπή, ασχολείται κυρίως με το θέμα του χρόνου:

"Εβδομήκοντα εβδομάδες διωρίσθησαν επί του λαού σου και επί την Πόλιν την Αγίαν ... Γνώρισον λοιπόν και κατάλαβε ότι από της εξελεύσεως της προσταγής του να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ, έως του Χριστού του Ηγουμένου, θέλουσιν είσθαι εβδομάδες επτά και εβδομάδες εξήκοντα δύο· θέλει οικοδομηθεί πάλιν η πλατεία και το τείχος, μάλιστα εν καιροίς στενοχώριας. Και μετά τας εξήκοντα δύο εβδομάδας, θέλει εκκοπεί ο Χριστός πλήν ουχί δι' Εαυτόν ... Και θέλει στερεώσει την διαθήκην εις

πολλούς εν μιά εβδομάδι· και εν τω ημίσει της εβδομάδος θέλει παύσει η θυσία και η προσφορά." (Δαν. 9:25-27.)

Ο άγγελος είχε σταλεί στο Δανιήλ με τον αποκλειστικό σκοπό να του διευκρινίσει το σημείο ακριβώς που δεν είχε ακόμη κατανοήσει από την όραση του ογδόου κεφαλαίου, το χρονολογικό εκείνο σημείο που συγκεκριμένα ανέφερε: "Έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων· τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί." Αφού συνέστησε στο Δανιήλ "εννόησον τον λόγον, και κατάλαβε την οπτασίαν," οι αμέσως επόμενες λέξεις του αγγέλου ήταν: "Εβδομήκοντα εβδομάδες διωρίσθησαν επί τον λαόν σου και επί την Πόλιν την Αγίαν σου." Το ρήμα "διωρίσθησαν" εδώ σημαίνει "απεκόπησαν." Εβδομήντα εβδομάδες που ισοδυναμούν με 490 χρόνια αναφέρονται από τον άγγελο ότι απεκόπησαν και ανήκουν ειδικά στο λαό Ισραήλ. Γεννάται όμως το ερώτημα: από που απεκόπησαν; Αφού οι 2300 μέρες αποτελούν τη μοναδική χρονική περίοδο του ογδόου κεφαλαίου, αυτό θα πρέπει να είναι το χρονικό διάστημα από το οποίο απεκόπησαν οι εβδομήντα εβδομάδες. Έπεται μ' αυτό ότι οι εβδομήντα εβδομάδες αποτελούν μερικό τμήμα των 2300 ημερών και ότι τα δύο χρονικά τμήματα—το ολικό και το μερικό—ξεκινούν από το ίδιο αρχικό σημείο. Σύμφωνα με την εξήγηση του αγγέλου, οι εβδομήντα εβδομάδες χρονολογούνται από τον καιρό της έκδοσης του διατάγματος για την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ. Αν μπορούσε να καθοριστεί η ημερομηνία του διατάγματος αυτού, τότε το σημείο της αφετηρίας της μεγάλης περιόδου των 2300 ημερών θεωρείτο βέβαιο.

Το έβδομο κεφάλαιο του Έσδρα (εδάφια 12-26) κάνει μνεία του διατάγματος αυτού. Η πιο συμπληρωμένη έκδοσή του οφείλεται στο βασιλιά της Περσίας Αρταξέρξη το 457 π.Χ. Στο έκτο κεφάλαιο του Έσδρα και εδάφιο 14 αναφέρεται επίσης ότι ο οίκος του Κυρίου είχε οικοδομηθεί "κατά την προσταγήν του Κύρου και Δαρείου και Αρταξέρξου βασιλέως της Περσίας." Μετά την αρχική εκπόνηση, την επικύρωση, τη βαθμιαία βελτίωση και την ολοσχερή τελειοποίηση του διατάγματος αυτού οι τρεις Πέρσες μονάρχες, το έθεσαν τελικά σε εφαρμογή ακριβώς τον καιρό που, κατά την προφητική υπαγόρευση, θα σήμαινε την αρχή των 2300 ημερών. Λογαριάζοντας το 457—χρονολογία της ολοκλήρωσης του διατάγματος—σαν την ακριβή χρονολογία της επικυρωμένης βασιλικής εντολής, κάθε λεπτομέρεια της προφητείας των εβδομήντα εβδομάδων παρουσιάζεται εκπληρωμένη.

"Από της εξελεύσεως της διαταγής του να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ μέχρι του Χριστού, του Ηγουμένου θέλουσιν είσθαι

εβδομάδες επτά και εβδομάδες εξήκοντα δύο," συγκεκριμένα εξήκοντα εννέα εβδομάδες ή 483 χρόνια. Το διάταγμα του Αρταξέρξη τέθηκε σε εφαρμογή το φθινόπωρο του 457 π.Χ. Προσθέτοντας στην ημερομηνία αυτή τα 483 χρόνια, φθάνουμε στο έτος 27 μ.Χ. Ακριβώς τότε εκπληρώθηκε η προφητεία. Η λέξη "Μεσσίας" σημαίνει "Κεχρισμένος." Το φθινόπωρο του 27 μ.Χ. ο Χριστός βαπτίστηκε από τον Ιωάννη και δέχθηκε το χρίσμα του Αγίου Πνεύματος. Ο απόστολος Πέτρος πιστοποιεί ότι" ο Θεός έχρισε τον Ιησούν τον από Ναζαρέτ με Πνεύμα Άγιον και με δύναμιν." (Πράξ. 10:38.) Και ο ίδιος ο Σωτήρας δήλωσε: "Πνεύμα Κυρίου είναι επ' Εμέ· δια τούτο Με έχρισε· Με απέστειλε δια να ευαγγελίζωμαι προς τους πτωχούς." (Λουκ. 4:18.) Μετά το βάπτισμα πήγε στη Γαλιλαία "κηρύττων το ευαγγέλιο της βασιλείας του Θεού και λέγων, ότι επληρώθη ο καιρός." (Μάρκ. 1:14-15.)

"Καί θέλει στηρίξει την διαθήκην μετά πολλών εν μια εβδομάδι," συνεχίζει η προφητεία του Δανιήλ. Η "εβδομάδα," που αναφέρεται εδώ είναι η τελευταία από τις εβδομήντα. Με άλλα λόγια, είναι τα τελευταία επτά έτη του συνολικού χρόνου που είχε ιδιαίτερα προσδιοριστεί για το Ιουδαϊκό έθνος. Κατά το διάστημα αυτό, δηλαδή από το 27 μέχρι το 34 μ.Χ, πρώτα ο ίδιος ο Χριστός και κατόπιν οι μαθητές Του, απεύθυναν την πρόσκληση του ευαγγελίου αποκλειστικά και μόνο στους Ιουδαίους. Στέλνοντας τους αποστόλους να κηρύξουν την αγαθή αγγελία της βασιλείας των ουρανών, ο Σωτήρας είχε δώσει την εντολή: "Εις οδόν εθνών μη υπάγητε και εις πόλιν Σαμαρειτών μη εισέλθητε. Υπάγετε δε μάλλον προς τα πρόβατα τα απολωλότα του οίκου Ισραήλ." (Ματθ. 10:5-6.)

"Εν τω μέσω της εβδομάδος," πρόσθετε η προφητεία του Δανιήλ, "θέλει σταματήσει η θυσία και η προσφορά." Το 31 μ.Χ., τριάμισυ χρόνια μετά το βάπτισμά Του, ο Κύριός μας σταυρώθηκε. Η μεγάλη θυσία του Γολγοθά σήμανε το τέλος του συστήματος των θυσιών που για τέσσερις χιλιάδες χρόνια συγκέντρωναν την προσοχή των ανθρώπων στον Αμνό του Θεού. Και όταν ο τύπος συνάντησε το αντίτυπο, τότε πιά όλες οι προσφορές και οι θυσίες του τελετουργικού συστήματος έπαψαν.

Οι εβδομήντα εβδομάδες, ή τα 490 χρόνια της προθεσμίας του λαού του Ισραήλ έληξαν, όπως είδαμε, το 34 μ.Χ. Τη χρονιά εκείνη, με την απόφαση του ανωτάτου Ιουδαϊκού δικαστηρίου, το έθνος επίσημα σφράγιζε για πάντα την από μέρους του απόρριψη του ευαγγελίου με το μαρτυρικό θάνατο του Στεφάνου και τον αμείλικτο κατά των Χριστιανών διωγμό που επακολούθησε. Από τότε, η αγγελία της σωτηρίας, που δεν περιορίζονταν πιά στο μέχρι τούδε

εκλεκτό λαό του Θεού, άρχισε να μεταδίδεται ελεύθερα στον υπόλοιπο κόσμο. Οι μαθητές, αναγκασμένοι λόγο του διωγμού να απομακρυνθούν από την Ιερουσαλήμ, "διασπαρέντες διήλθον, ευαγγελιζόμενοι τον λόγον." Ο Φίλιππος, "καταβάς εις την πόλιν της Σαμαρείας, εκήρυπεν εις αυτούς τον Χριστόν." Ο Πέτρος, "αποκαλυφθείς θεόθεν," εξέθεσε τις αλήθειες του ευαγγελίου στον εκατόνταρχο της Καισαρείας, τον θεοφοβούμενο Κορνήλιο και ο Παύλος, ο ζηλωτής, μετά την επιστροφή του στο Χριστό, εξουσιοδοτήθηκε να διαδώσει τις χαρμόσυνες αγγελίες με το πρόσταγμα: "ύπαγε· διότι Εγώ θέλω σε εξαποστείλει εις έθνη μακράν." (Πράξ. 8:4-5, 22:21.)

Μέχρι το σημείο αυτό, αφού όλες οι προφητείες βρήκαν κατά γράμμα την εκπλήρωσή τους, παραμένει γεγονός αναντίρρητο ότι η αρχή των εβδομήντα εβδομάδων τοποθετείται στο 457 π.Χ. και η λήξη τους στο 34 μ.Χ. Σύμφωνα μ' αυτά τα δεδομένα, ο υπολογισμός του τερματισμού των 2300 ημερών δεν παρουσιάζει καμιά δυσκολία. Αφού αφαιρεθούν οι εβδομήντα εβδομάδες—490 μέρες ή χρόνια—από το συνολικό αριθμό των 2300, μένει ένα υπόλοιπο διάστημα 1810 ημερών. Αν στη χρονολογία 34 μ.Χ. προστεθούν τα 1810 χρόνια, φθάνομε στο έτος 1844. Επομένως οι 2300 ημέρες του Δανιήλ 8:14 λήγουν το 1844. Και, σύμφωνα με την επεξήγηση του αγγέλου, όταν εκπνεύσει η μεγάλη αυτή προφητική περίοδος, "το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί." Έτσι ο χρόνος του καθαρισμού του αγιαστηρίου—που κατά γενική, σχεδόν παγκόσμια γνώμη, πιστεύονταν ότι θα μεσολαβούσε κατά τη δευτέρα παρουσία—είχε συγκεκριμένα προκαθοριστεί.

Ο Μύλλερ και οι σύντροφοί του στην αρχή πίστευαν ότι οι 2300 μέρες έληγαν την άνοιξη του 1844, ενώ η προφητεία υπονοεί το φθινόπωρο του χρόνου εκείνου. Η παρανόηση του σημείου αυτού προξένησε αμηχανία και απογοήτευση σ' αυτούς που είχαν ορίσει ότι η επιστροφή του Κυρίου θα μεσολαβούσε την άνοιξη της χρονιάς εκείνης. Παρ' όλα αυτά, το γεγονός εξακολουθούσε να παραμένει αναντίρρητο ότι οι 2300 μέρες έληγαν τη χρονιά του 1844 και ότι τότε έπρεπε να εκπληρωθεί οπωσδήποτε το γεγονός που συμβολίζονταν με τον καθαρισμό του αγιαστηρίου.

Όταν από μιας αρχής ανέλαβε να ερευνήσει τις Άγιες Γραφές όπως και έκανε, με σκοπό να αποδείξει ότι αυτές αποτελούσαν τη θεϊκή αποκάλυψη, ο Μύλλερ δεν είχε την παραμικρή ιδέα ότι θα κατέληγε στα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε. Και αυτός ο ίδιος δυσκολεύονταν να πειστεί για τα αποτελέσματα της έρευνάς του. Και όμως οι γραφικές αποδείξεις ήταν τόσο αναμφισβήτητες και δυναμικές που δεν μπορούσε κανείς να τις αγνοήσει.

Αφού αφιέρωσε δύο χρόνια στην προσεκτική μελέτη της Γραφής, το 1818 ήταν ακράδαντα πεπεισμένος ότι σε εικοσιπέντε περίπου χρόνια ο Χριστός θα επανέρχονταν για την απολύτρωση του λαού Του. "Περιττό να μιλήσω," διηγείται αργότερα ο Μύλλερ, "για τη χαρά που πλημμύρισε την καρδιά μου με τη σκέψη αυτή, καθώς και τη λαχτάρα της ψυχής μου με την προοπτική της συμμετοχής μου στη χαρά των λυτρωμένων. Η Βίβλος πήρε καινούργιο νόημα για μένα. Η σκέψη μου έβρισκε σ' αυτή πραγματική πανδαισία. Ότι μου φαίνονταν πριν σκοτεινό, μυστηριακό και άδηλο στις διδαχές της, μου παρουσιάζονταν φανερό και ξάστερο, λουσμένο στο φως που ξεπηδούσε τώρα από τις αγιασμένες της σελίδες. Ω, με τι δόξα και μεγαλοπρέπεια μου παρουσιάζονταν η αλήθεια! Όλα τα αντιφατικά και ασυμβίβαστα στοιχεία που συναντούσα προηγουμένως στο λόγο του Θεού εξαφανίσθηκαν. Και παρ' όλο ότι υπήρχαν ακόμη αρκετά τμήματά του για τα οποία δεν ένοιωθα την ικανοποίηση ότι τα είχα κατανοήσει εντελώς, το φως όμως που προέρχονταν απ' αυτόν φώτιζε τη σκοτεινή μέχρι τότε διάνοιά μου, ώστε έβρισκα στη μελέτη της Γραφής μια απόλαυση που δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα μπορούσαν να προξενήσουν οι διδαχές της." (Bliss, σελ. 76,77.)

"Με την ακράδαντη πεποίθηση ότι τα βαρυσήμαντα γεγονότα που προανήγγειλε η Γραφή έμελλαν να εκπληρωθούν σε τόσο βραχύ χρονικό διάστημα, γεννήθηκε μέσα μου το ακαταμάχητο ερώτημα της ευθύνης που έφερνα απέναντι στον υπόλοιπο κόσμο ενόψη των αποδεικτικών στοιχείων που είχαν τόσο επηρεάσει τη δική μου ψυχή." (Ίδιο μέρος, σελ. 81.) Δεν μπορούσε παρά να αισθάνεται πως ήταν υποχρεωμένος να μεταδώσει και στους άλλους το φως που είχε δεχθεί. Περίμενε ότι θα συναντούσε αντίδραση από μέρους των απίστων. Αλλά ήταν σίγουρος ότι όλοι οι Χριστιανοί θα χαίρονταν με τη σκέψη ότι θα συναντιόταν με τον Σωτήρα τους τον οποίο διατείνονταν ότι αγαπούσαν. Το μόνο που φοβόταν ήταν μήπως από τη μεγάλη τους χαρά για την ένδοξη και την τόσο επικείμενη απολύτρωσή τους, πολλοί θα δέχονταν τη διδαχή χωρίς να ερευνήσουν οι ίδιοι τις Γραφές για να ανακαλύψουν την αλήθεια της αυτή. Γι' αυτό και δίσταζε να μιλήσει, μη τυχόν είχε πέσει ο ίδιος σε λάθος και γίνονταν αφορμή να πλανηθούν και οι άλλοι. Αποφάσισε μάλλον να κάνει μια γενική ανασκόπηση των συμπερασμάτων στα οποία είχε καταλήξει και να εξετάσει με μεγάλη προσοχή κάθε τυχόν δυσκολία που θα συναντούσε. Διαπίστωσε ότι, μπροστά στο φως του λόγου του Θεού, οι αμφιβολίες του διαλύονταν όπως η πάχνη με τις ακτίνες του ηλίου. Πέντε χρόνια καταναλωμένα σ' αυτή την εντατική μελέτη τον απάλλαξαν από κάθε ενδοιασμό για την ορθότητα της γνώμης του.

Τότε αισθάνθηκε να πιέζεται διπλά από την υποχρέωση να γνωστοποιήσει στους άλλους εκείνο που πίστευε ότι με τόση μεγάλη σαφήνεια δίδασκαν οι Γραφές. "Όταν ήμουν απασχολημένος με τη δουλειά μου," έλεγε, "συνεχώς αντηχούσαν στα αυτιά μου τα λόγια: "Πήγαινε να μιλήσεις στον κόσμο για τον κίνδυνο που τον περιμένει." Και διαρκώς τριγύριζαν στη σκέψη μου τα ακόλουθα εδάφια: "Όταν λέγω εις τον άνομον, άνομε, θέλεις εξάπαντος θανατωθεί· και σύ δεν λαλήσης δια να αποτρέψεις τον άνομον από της οδού αυτού, εκείνος μεν ο άνομος θέλει αποθάνει εν τη ανομία αυτού, πλήν εκ της χειρός σου θέλω εκζητήσει το αίμα αυτού. Αλλ' εάν συ αποτρέπης τον άνομον από της οδού αυτού δια να επιστρέψη απ' αυτής, και δεν επιστρέψη από της οδού αυτού, εκείνος μεν θέλει αποθάνει εν τη ανομία αυτού, συ δε ηλευθέρωσας την ψυχήν σου." (Ιεζ. 33:8-9.) Σκεπτόμουν ότι αν οι ασεβείς μπορούσαν να προειδοποιηθούν με τον κατάλληλο τρόπο, πλήθη ολόκληρα θα ήταν δυνατόν να έρθουν σε μετάνοια· ενώ αν δεν τους προειδοποιούσα, το αίμα τους θα το ζητούσε από μένα ο Θεός." (Bliss, σελ. 92.)

Άρχισε να εκθέτει τις απόψεις του σε διάφορα άτομα κάθε φορά που του δίνονταν η ευκαιρία, και προσεύχονταν για να του παρουσιαστεί κάποτε ένας ιεροκήρυκας που να νοιώσει το βάθος της σημασίας τους και να αναλάβει να τις διακηρύξει δημόσια. Μ' αυτό όμως δεν έκρινε ότι απαλλάσσονταν ο ίδιος από το προσωπικό του χρέος να καταστήσει την προειδοποίηση γνωστή. Τα ίδια πάντοτε λόγια στριφογύριζαν διαρκώς στο νού του. "Πήγαινε να προειδοποιήσεις τον κόσμο. Από τα χέρια σου θα ζητήσω το αίμα τους." Εννέα χρόνια δίσταζε με το βάρος αυτό στη συνείδησή του μέχρι το 1831, οπότε για πρώτη φορά εξέθεσε δημόσια τις λογικές βάσεις των πεποιθήσεών του.

Όπως ο Ελισσαιέ είχε κληθεί από το ζευγολάτισμα του χωραφιού να περιβληθεί τη μηλωτή της καθιέρωσης στο προφητικό λειτούργημα, έτσι και ο Γουλλιέλμος Μύλλερ έλαβε την κλήση να παρατήσει το αλέτρι του και να παρουσιάσει στον κόσμο τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού. Με φόβο και τρόμο ανέλαβε το καινούργιο του αυτό καθήκον, οδηγώντας τους ακροατές του βήμα προς βήμα στο δρόμο των προφητικών εκπληρώσεων μέχρι τον καιρό της δευτέρας παρουσίας του Χριστού. Κάθε καινούργια προσπάθεια του χορηγούσε πρόσθετη δύναμη και θάρρος καθώς διαπίστωνε το γενικό ενδιαφέρον που δημιουργούσαν τα λόγια του.

Μόνο κατόπιν της επιμονής των Χριστιανών αδελφών του, στα λόγια των οποίων διέκρινε την κλήση του Θεού, ο Μύλλερ συγκατατέθηκε να γνωστοποιήσει δημόσια τις απόψεις του. Την εποχή

εκείνη ήταν πενήντα χρονών, μη έχοντας πείρα δημοσίου ομιλητή, αλλ' έχοντας πλήρη συναίσθηση της ακαταλληλότητάς του για ένα τέτοιο έργο. Απ' αρχής όμως οι προσπάθειές του αμείφτηκαν κατά ένα θαυμάσιο τρόπο για τη σωτηρία των ψυχών. Η πρώτη του ομιλία είχε σαν αποτέλεσμα μια τέτοια πνευματική αφύπνιση που δέκα τρεις ολόκληρες οικογένειες, με την εξαίρεση δύο μόνο ατόμων, επέστρεψαν στο Χριστό. Αμέσως του ζήτησαν να μιλήσει και σε άλλα μέρη. Οπουδήποτε πήγαινε, τα κηρύγματά του κατέληγαν στην αφύπνιση του έργου του Κυρίου. Αμαρτωλοί πίστευαν στο Χριστό, Χριστιανοί καθιερώνονταν περισσότερο και δεϊστές και άθεοι έφθαναν να παραδεχθούν την αληθοφάνεια της Βίβλου και της χριστιανικής θρησκείας. Γενικά οι ακροατές του ομολογούσαν ότι το κήρυγμα του Μύλλερ "είχε βρει απήχηση σε μια κατηγορία ανθρώπων τους οποίους άλλοι δεν μπορούσαν να επηρεάσουν." (Ίδιο μέρος, σελ. 138.) Τα κηρύγματά του απέβλεπαν να κινήσουν το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης στα βασικά ζητήματα θρησκευτικού χαρακτήρα, και να αναχαιτίσουν το συνεχώς αυξανόμενο κύμα της κοσμικότητας και φιληδονίας της εποχής του.

Σχεδόν σε κάθε πόλη, εκείνοι που ακούγοντας τα κηρύγματά του επέστρεφαν στο Χριστό ανέρχονταν σε δεκάδες, ακόμη και σε εκατοντάδες. Σε πολλά μέρη, οι Προτεσταντικές εκκλησίες όλων των αποχρώσεων τον καλούσαν να κηρύξει από τον άμβωνα τους και συνήθως οι ιεροκήρυκες πολλών μαζί εκκλησιών του απεύθυναν ομαδικές προσκλήσεις. Είχε θέσει απαράβατο όρο στον εαυτό του να μη πηγαίνει πουθενά να κηρύξει χωρίς να έχει προηγουμένως προσκληθεί. Σε λίγο όμως διαπίστωσε ότι δεν μπορούσε να ανταποκριθεί ούτε στις μισές από τις προσκλήσεις που του απευθύνονταν. Υπήρχαν και πολλοί που παρ' όλο ότι δεν παραδέχονταν την άποψη του Μύλλερ για την ακριβή χρονολογία της δευτέρας παρουσίας, πείθονταν όμως ότι η παρουσία αναντίρρητα πλησίαζε και ότι έπρεπε να προετοιμαστούν. Σε ορισμένες μεγαλουπόλεις οι προσπάθειές του είχαν προξενήσει εξαιρετική εντύπωση. Ποτοποιοί εγκατέλειπαν το εμπόριό τους και μετέβαλλαν τα καταστήματά τους σε τόπους θρησκευτικών συναθροίσεων. Τα άντρα των τυχερών παιχνιδιών διαλύονταν. Άπιστοι, δεϊστές, θιασώτες της θεωρίας της Γενικής Σωτηρίας, ακόμη και υποκείμενα της κατώτερης υποστάθμης, άτομα που δεν είχαν πατήσει στην εκκλησία για χρόνια, γίνονταν άλλοι άνθρωποι. Σε διάφορες συνοικίες, θρησκευτικές οργανώσεις ποικίλων εκκλησιών, διοργάνωναν συναθροίσεις συμπροσευχής σχεδόν κάθε μία ώρα, όπου οι καταστηματάρχες συγκεντρώνονταν το μεσημέρι για να προσευχηθούν και να

υμνήσουν το Θεό. Οι άνθρωποι δεν καταλαμβάνονταν από κανένα θρησκευτικό παροξυσμό, αλλά μάλλον από μια γενική, βαθιά θεοσέβεια. Το έργο του Μύλλερ, όπως και των πρώτων Μεταρρυθμιστών, αποσκοπούσε να βρει απήχηση στο βάθος της καρδιάς και να αφυπνίσει τη συνείδηση, αντί να επιδράσει μόνο στις αισθήσεις των ανθρώπων.

Το 1833 η εκκλησία των Βαπτιστών όπου ανήκε ο Μύλλερ, του χορήγησε επίσημα την άδεια να κηρύττει το λόγο του Θεού. Πολλοί από τους ιεροκήρυκες της εκκλησίας του επιβράβευαν το έργο του, και με την επίσημη έγκρισή τους, εκείνος συνέχιζε τις προσπάθειές του. Ταξίδευε και κήρυττε συνέχεια, χωρίς διακοπή, αν και ο αγρός της προσωπικής εργασίας του βασικά περιορίζονταν στις Πολιτείες της Νέας Αγγλίας καθώς και στις Κεντρώες Πολιτείες της Αμερικής. Για αρκετά χρόνια, τα έξοδα κινήσεως τα είχε αναλάβει αυτός ο ίδιος. Αλλά και αργότερα, τα χρήματα που του έστελναν δεν επαρκούσαν ποτέ για να καλύψουν τις οδοιπορικές δαπάνες στα διάφορα μέρη όπου τον καλούσαν να κηρύξει. Ώστε η δημόσια καριέρα του όχι μόνο δεν του επέφερε κανένα χρηματικό κέρδος, αλλ' αντίθετα απομυζούσε την ατομική περιουσία του που βαθμηδόν μειώθηκε αισθητά σ' αυτή την περίοδο της ζωής του. Ήταν οικογενειάρχης άνθρωπος με πολυμελή οικογένεια. Αλλά, μαθημένοι όλοι τους στην οικονομία και στην εργατικότητα, κατόρθωναν να ζούν με τα έσοδα του αγροκτήματος και να καλύπτουν ακόμη και τα δικά του έξοδα.

Το 1833, δύο χρόνια αφ' ότου ο Μύλλερ άρχισε να κηρύττει δημοσία τα σημεία της επικείμενης επιστροφής του Χριστού, εμφανίσθηκε το τελευταίο από τα σημεία τα οποία ο Σωτήρας είχε δώσει σαν προάγγελους της δευτέρας παρουσίας Του. Ο Χριστός είχε πει: "Οι αστέρες θέλουσι πέσει από του ουρανού." (Ματθ. 24:29.) Το ίδιο και ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής, οραματιζόμενος τις προκαταρκτικές σκηνές που θα ήταν οι προάγγελοι της μεγάλης του Θεού ημέρας, παρατήρησε: "Οι αστέρες του ουρανού έπεσαν εις την γήν, καθώς η συκή ρίπτει τα άωρα σύκα αυτής, σειομένη υπό μεγάλου ανέμου." (Αποκ. 6:13.) Η προφητεία αυτή εκπληρώθηκε με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο κατά τη θεαματική πτώση των μετεωρικών αστέρων της 13 Νοεμβρίου του 1833. Αυτή ήταν η πιο φαντασμαγορική επίδειξη διαττόντων αστέρων που αναφέρει η ιστορία. "Ολόκληρος ο ουράνιος θόλος πάνω απ' όλη την έκταση των Ηνωμένων Πολιτειών ταράσσονταν ώρες ολόκληρες μέσα σ' ένα φλογισμένο σάλο! Ποτέ αφ' ότου παρουσιάστηκαν οι πρώτοι άποικοι, δεν φανερώθηκε σ' αυτή την ήπειρο ένα τέτοιο ουράνιο φαινόμενο που να επισύρει

από τη μια μερίδα του πληθυσμού τον απερίγραπτο θαυμασμό και από την άλλη τον ασύγκριτο φόβο και τον πανικό ... Η μεγαλόπρεπη θέα και ομορφιά της σκηνής εκείνης βρίσκεται ακόμη ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη πολλών ... Ποτέ δεν έπεσε πυκνότερη βροχή στη γη, απ' εκείνη τη βροχή των διαττόντων αστέρων. Η πτώση είχε την ίδια ένταση στο νότο, στο βορρά, σ' ανατολή και δύση. Μ' άλλα λόγια ολόκληρος ο ουρανός βρίσκονταν σε κίνηση ... Το θέαμα, όπως το περιγράφει ο καθηγητής Σίλλιμαν στο περιοδικό "Journal," ήταν ορατό σ' ολόκληρη την έκταση της Βόρειας Αμερικής ... Από τις δύο η ώρα μέχρι αργά τα χαράμαχα, ο αίθριος και ανέφελος ουρανός είχε μεταβληθεί σ' ένα αεικίνητο αστραποβόλο παίγνιο φωτεινών σωμάτων που διακρίνονταν σ' ολόκληρο το στερέωμα." (R. M. Devens, "American Progress," ή "The Great Events of the Greatest Century," κεφ. 28, παράγραφοι 1-5.)

"Καμιά γλώσσα δεν μπορεί να περιγράψει ακριβώς τη λαμπρότητα και τη μεγαλοπρέπεια αυτού του θεάματος ... Κανείς δεν μπορεί να φανταστεί την ένδοξη οπτασία αν δεν την έχει δει με τα μάτια του. Φαίνονταν πως όλα τα ουράνια σώματα είχαν συγκεντρωθεί όλα μαζί σ' ένα σημείο κοντά στο ζενίθ του ουρανού απ' όπου, σε μια ορισμένη στιγμή, άρχισαν να εκσφενδονίζονται με αστραπιαία εκτυφλωτική ταχύτητα πρός όλα τα σημεία του ορίζοντα χωρίς ποτέ να εξαντλούνται. Χιλιάδες έσβηναν, χιλιάδες άναβαν σε μια αδιάσπαστη αλληλουχία, σα να είχαν δημιουργηθεί ειδικά γι' αυτή την περίπτωση." (F. Reed στο "Christian Advocate and Journal," 13 Δεκ. 1 8 3 3.) "Παραστατικότερη απ' αυτή την εικόνα της συκιάς που ρίχνει τα άγουρα ακόμη σύκα της με το φύσημα σφοδρού ανέμου, δεν μπορούσε να αποδοθεί." ("The Old Countryman," στο "Evening Adviser," του Πόρτλαντ, 26 Νοεμβρίου 1833.)

Το "Journal of Commerce" της Νέας Υόρκης, με ημερομηνία 26 Νοεμβρίου 1833, αφιέρωσε ένα μακροσκελές άρθρο στην περιγραφή του θαυμαστού αυτού φαινομένου, όπου αναφέρεται το ακόλουθο σχόλιο: "Δεν νομίζω ότι κανένας φιλόσοφος ή λόγιος ανέφερε ποτέ ή περιέγραψε φαινόμενο σαν αυτό που αντικρίσαμε χθες το πρωί. Ένας προφήτης, εδώ και δέκα οκτώ αιώνες, το περιέγραψε με ακρίβεια, φθάνει να είμαστε διατεθειμένοι να καταλάβουμε ότι όταν μιλούσε για πίπτοντες αστέρες, εννοούσε πίπτοντες αστέρες με την αποκλειστική έννοια με την οποία μπορούμε να εκλάβουμε τα λόγια του στην κυριολεξία τους.

Έτσι εκπληρώθηκε και το τελευταίο από τα σημεία εκείνα που θα ανήγγειλαν την έλευση του Χριστού και για τα οποία ο Ιησούς είχε πει στους μαθητές Του: "Όταν ίδετε πάντα ταύτα, εξεύρετε ότι

πλησίον είναι επί τας θύρας." (Ματθ. 24:33.) Μετά τα σημεία αυτά, το αμέσως επόμενο σημαντικό γεγονός που αντικρίζει ο οραματιστής της Πάτμου είναι ο ουρανός που "απεχωρίσθη ως βιβλίον τετυλιγμένον," ενώ η γη εσείσθη και "πάν όρος και νήσος εκινήθησαν εκ του τόπου αυτών," και οι ασεβείς έντρομοι προσπαθούσαν να κρυβούν από την παρουσία του Υιού του ανθρώπου. (Αποκ. 6:12-17.)

Πολλοί απ' αυτούς που παρακολούθησαν το φαινόμενο των αστέρων το εξέλαβαν σαν προάγγελο της επικείμενης ημέρας της κρίσης, σαν "ένα δείγμα που προκαλεί δέος, ένα αναντίρρητο πρόδρομο, ένα ευσπλαχνικό σημείο που προειδοποιεί για τη μεγάλη και τρομερή εκείνη ημέρα." ("The Old Countryman," στο "Evening Adviser," του Πόρτλαντ, 26 Νοεμβρίου 1833.) Μ' αυτά τα γεγονότα, το ενδιαφέρον του κόσμου στράφηκε στην εκπλήρωση της προφητείας και πολλοί ήταν εκείνοι που έδιναν προσοχή στην αγγελία της δευτέρας παρουσίας. Το 1840 η εκπλήρωσή μιας άλλης σπουδαίας προφητείας κίνησε το γενικό ενδιαφέρον. Δυο χρόνια νωρίτερα, ο Ιωσίας Λήτς, ένας από τους ηγετικούς ιεροκήρυκες που ανήγγειλαν τη δευτέρα παρουσία του Χριστού, δημοσίευσε μια έκθεση αναφερόμενη στο 9 κεφάλαιο της αποκάλυψης όπου έκανε νύξη για την πτώση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του, η δύναμη αυτή έμελλε να ανατραπεί τον Αύγουστο του 1840. Λίγες μόνο μέρες πριν εκπνεύσει η προθεσμία, έγραφε: "Συμπεραίνοντας ότι η πρώτη περίοδος των 150 ετών βρήκε την ακριβή εκπλήρωσή της με την ανάρρηση στο θρόνο του Διακόζη κατ' εντολή των Τούρκων, και ότι τα 391 χρόνια και οι 15 μέρες άρχισαν αμέσως μετά το πέρας της πρώτης εκείνης περιόδου, τότε ο χρόνος αυτός λήγει στις 11 Αυγούστου του 1840, οπότε αναμένεται η κατάρρευση της Οθωμανικής δύναμης της Κωνσταντινούπολης. Και πιστεύω ότι αυτό ακριβώς θα συμβεί." (Josiah Litch, στο "Signs of the Times," και στον "Expositor of Prophecy," 1 Αυγούστου 1840.)

Ακριβώς τον προκαθορισμένο καιρό, η Τουρκία μέσο των πρεσβευτών της αποδέχονταν την προστασία των συμμαχικών Ευρωπαϊκών δυνάμεων και επαφίονταν στον έλεγχο των Χριστιανικών εθνών. Το γεγονός αυτό εκπλήρωσε την πρόρρηση ακριβέστατα. Και όταν έγινε γνωστό, πλήθη ολόκληρα είχαν πειστεί για το αλάθητο των προφητικών στοιχείων και των ερμηνειών που απέδιδαν σ' αυτές ο Μύλλερ και οι συνεργάτες του, πράγμα που έδωσε μεγάλη ώθηση στην κίνηση του Αντβεντισμού. (δηλαδή της δευτέρας παρουσίας του Χριστού.) Άνθρωποι με θέση και με μόρφωση ενώθηκαν με το Μύλλερ τόσο στο να κηρύξουν όσο και στο

να δημοσιεύσουν τις απόψεις του και το έργο σημείωσε καταπληκτική πρόοδο από το 1840 μέχρι το 1844.

Ο Γουλλιέλμος Μύλλερ κατέχονταν από εξαιρετικές διανοητικές ικανότητες που ήταν απόρροια βαθιάς περισυλλογής και επισταμένης μελέτης. Στα χαρίσματα αυτά προστίθονταν η σοφία του ουρανού αφ' ότου ενώθηκε με την Πηγή της σοφίας. Ήταν άνθρωπος ανυπολόγιστης αξίας που ενέπνεε το σέβας και την εκτίμηση σ' όλους όσους ήξεραν να διακρίνουν την εντιμότητα του χαρακτήρα. Συγκεντρώνοντας την έμφυτη καλοσύνη της ψυχής με τη χριστιανική ταπεινοφροσύνη και την αδάμαστη αυτοκυριαρχία, ήταν προσιτός σε όλους, πρόθυμος να ακούσει τις γνώμες των άλλων και να ζυγίσει το βάρος των επιχειρημάτων τους. Δίχως πάθος ή έξαψη, σύγκρινε κάθε θεωρία και κάθε διδαχή με το λόγο του Θεού και, με την ευθυκρισία που τον διέκρινε και με τη βαθιά του γνώση των Γραφών, ήταν ικανός να αποφεύγει τις πλάνες και να αποκαλύπτει τα λάθη.

Παρ' όλα αυτά στη συνέχεια του έργου του συνάντησε τρομερή αντίσταση. Όπως έγινε με τους προηγούμενους Μεταρρυθμιστές, το ίδιο και στην περίπτωσή του, οι αλήθειες που παρουσίαζε δεν έγιναν ευνοϊκά δεκτές από τους σύγχρονους λαοφιλείς θεολόγους. Αδυνατώντας να αποδείξουν τις απόψεις τους από τις Γραφές, τα άτομα αυτά κατέφευγαν στα λεγόμενα και στις διδασκαλίες των ανθρώπων και στις παραδόσεις των Πατέρων. Αλλά οι αγγελιοφόροι της παρουσίας του Κυρίου αναγνώριζαν μία μοναδική πηγή. "Η Γραφή και μόνο η Γραφή." ήταν το σύνθημά τους. Το κενό που παρουσίαζαν στη γνώση τους των Βιβλικών επιχειρημάτων οι ανταγωνιστές αυτοί το συμπλήρωναν με ειρωνικά σχόλια και με χλευασμούς. Χρήμα, χρόνος, τάλαντα όλα χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να βλάψουν εκείνους των οποίων το μοναδικό πταίσμα ήταν ότι απέβλεπαν με χαρά στην επιστροφή του Κυρίου τους, αγωνιζόμενοι να ζήσουν μια αγνή ζωή και παρακινώντας άλλους να προετοιμαστούν για την παρουσία Του.

Σοβαρές προσπάθειες καταβλήθηκαν προκειμένου να αποσπασθεί η προσοχή του κοινού από το θέμα της δευτέρας παρουσίας. Το έκαναν να φαίνεται σαν κάτι το κοινό, κάτι το προσβλητικό να μελετούν οι άνθρωποι τις προφητείες που αφορούσαν τον ερχομό του Χριστού και το τέλος του κόσμου. Μ' αυτό οι λαοφιλείς προπαγανδιστές του ευαγγελίου υπονόμευαν την πίστη στο λόγο του Θεού. Η διδασκαλία τους μετέβαλλε τους ανθρώπους σε άπιστους και δεν ήταν λίγοι εκείνοι που ευκαιρία ζητούσαν για να ζήσουν σύμφωνα με τις αμαρτωλές σαρκικές επιθυμίες τους. Τότε οι πρωταίτιοι του

κακού έριχναν το βάρος πάνω στους Αντβεντιστές. (Τους προσμένοντες τον Κύριο οπαδούς του Μύλλερ.)

Παρά το γεγονός ότι στο πυκνό ακροατήριο του Μύλλερ σύχναζαν μορφωμένοι, σοβαροί άνθρωποι, το όνομά του όμως σπάνια αναφέρονταν στον εκκλησιαστικό τύπο, εκτός αν ήταν για να τον γελοιοποιήσουν και να τον επικρίνουν δημοσία. Ενθαρρυνόμενοι από τη στάση των θρησκευτικών ηγετών, οι άθεοι και οι αδιάφοροι χρησιμοποιούσαν προσβλητικά επίθετα και χαμερπή και βλάσφημα ευφυολογήματα για να διασύρουν τόσο τον ίδιο, όσο και το έργο του. Ο γκριζομάλλης άνθρωπος του Θεού που είχε εγκαταλείψει τη θαλπωρή του σπιτιού και ταξίδευε με δικά του έξοδα από μέρος σε μέρος, από πόλη σε πόλη, κοπιάζοντας αδιάκοπα με σκοπό να προειδοποιήσει τον κόσμο για την εγγύτητα της ημέρας της κρίσης, επικρίνονταν σαρκαστικά σαν φανατικός, σαν ψεύτης, σαν κερδοσκόπος και σαν απατεώνας.

Τέτοιες ήταν οι γελοιοποιήσεις, οι ψευτιές και οι ύβρεις που εκτοξεύονταν εναντίον του, ώστε έφθασαν να προκαλέσουν την αγανακτησμένη διαμαρτυρία και αυτού ακόμη του ημερησίου τύπου. "Να χειρίζεται κανείς ένα θέμα μιας τέτοιας καταπληκτικής σημασίας και με τόσο συγκλονιστικές συνέπειες, μ' αυτού του είδους την ελαφρότητα και την αισχρολογία," έγραφαν οι κοσμικοί δημοσιογράφοι, "είναι όχι μόνο να παίζει με τα αισθήματα εκείνων που το προάγουν και εκείνων που το πιστεύουν, αλλά και να χλευάζει την ημέρα της κρίσης, να ειρωνεύεται την ίδια τη Θεότητα και να περιφρονεί τις φοβερές συνέπειες του θεϊκού δικαστηρίου." (Bliss, σελ. 183.)

Ο ηθικός αυτουργός του κάθε κακού κατέβαλλε κάθε προσπάθεια όχι μόνο για να εκμηδενίσει τα αποτελέσματα της αγγελίας της παρουσίας του Κυρίου, αλλά και να εξολοθρεύσει αυτόν τον ίδιο τον κήρυκα. Η πρακτική εφαρμογή των Βιβλικών αληθειών όπως τις κήρυττε ο Μύλλερ, επηρέαζε τις καρδιές των ανθρώπων σαν δίστομο μαχαίρι, ελέγχοντάς τους για τις αμαρτίες τους και ενοχλώντας την ατάραχη νωχέλειά τους. Και αυτό προκαλούσε την εχθρότητά τους. Η αντίδραση που έδειχναν τα μέλη της εκκλησίας πρός το μήνυμά του ενεθάρρυνε υποκείμενα της κατώτερης υποστάθμης να προχωρήσουν μέχρι τα άκρα και οι εχθροί αυτοί αποφάσισαν να τον δολοφονήσουν την ώρα που θα έφευγε από την αίθουσα της συνάθροισης. Άγιοι άγγελοι όμως βρίσκονταν μέσα στο πλήθος. Ένας απ' αυτούς, με ανθρώπινη μορφή, άρπαξε το δούλο του Θεού από το χέρι και τον οδήγησε σε ασφαλές μέρος, μακριά από τον εξημμένο όχλο. Το έργο του δεν είχε ακόμη τελειώσει. Μια μεγάλη

απογοήτευση κυρίευσε το Σατανά και τους θιασώτες του βλέποντας την αποτυχία του σκοπού του.

Παρ' όλη την εναντίωση, το ενδιαφέρον για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού εξακολουθούσε να αυξάνει. Από τους είκοσι και τους εκατό με τους οποίους είχε αρχίσει, το ακροατήριο έφθασε τώρα να αριθμεί χιλιάδες. Και σαν αποτέλεσμα των κηρυγμάτων, τα μέλη των διαφόρων εκκλησιών πολλαπλασιάζονταν. Ύστερα από ένα διάστημα όμως, το αντιδραστικό πνεύμα εκδηλώθηκε ακόμη και εναντίον των νεοφώτιστων αυτών μελών και οι εκκλησίες άρχισαν να εφαρμόζουν μέτρα πειθαρχίας εναντίον εκείνων που ασπάζονταν τις απόψεις του Μύλλερ. Στην πράξη αυτή ο Μύλλερ απάντησε με μια ανοικτή επιστολή που απηύθυνε στους Χριστιανούς όλων των εκκλησιαστικών αποχρώσεων παροτρύνοντας τους, αν έβρισκαν λαθεμένη τη διδαχή του, να του αποδείξουν την πλάνη του από τη Γραφή.

"Τι πιστεύομε," έγραφε, "χωρίς να εντελλόμαστε να το πιστεύομε από το λόγο του Θεού που εσείς οι ίδιοι παραδέχεσθε ότι είναι ο κανόνας, ο μοναδικός κανόνας της πίστης και της έμπρακτης ζωής; Τι κάναμε για να επιφέρομε εναντίον μας τέτοιες σφοδρές επιθέσεις τόσο από τον άμβωνα όσο και από τον τύπο και να δώσομε αφορμή να μας αποκλείσετε (τους οπαδούς του Αντβεντισμού), από τις εκκλησίες σας και από τη συντροφιά σας;" "Αν έχομε λάθος, σας παρακαλούμε να μας δείξετε που είναι το λάθος μας. Αποδείξτε μας από το λόγο του Θεού ότι πλανώμαστε. Αρκετά έχομε χλευασθεί. Μ' αυτό δεν θα μπορέσομε ποτέ να πεισθούμε ότι βρισκόμαστε στην πλάνη. Μόνο ο λόγος του Θεού μπορεί να μας κάνει να αλλάξομε τη γνώμη μας. Επειδή στα συμπεράσματα αυτά καταλήξαμε ύστερα από πολλή προσοχή και προσευχή, στηριζόμενοι στη μαρτυρία των Αγίων Γραφών." (Ίδιο μέρος, σελ. 250, 252.)

Από γενεά σε γενεά, τις προειδοποιήσεις που έστελνε ο Θεός στον κόσμο με τους δούλους Του, πάντοτε οι άνθρωποι τις αντιμετώπιζαν με απιστία και αδιαφορία. Όταν η παρανομία των προκατακλυσμιαίων ανάγκασε το Θεό να καταστρέψει τον κόσμο με τη νεροποντή, τους γνωστοποίησε προηγουμένως το σκοπό Του, για να τους δώσει την ευκαιρία να στραφούν από τις αμαρτωλές συνήθειές τους. Εκατόν είκοσι χρόνια αντηχούσε στα αυτιά τους η αγγελία που τους καλούσε σε μετάνοια για να μην εξολοθρευτούν από τη θεϊκή οργή. Αλλ' η προειδοποίηση τους φάνηκε σαν παραμύθι και δεν την πίστεψαν. Απορροφημένοι από την κακία τους, βάλθηκαν να ειρωνεύονται τον απεσταλμένο του Θεού, να τον χλευάζουν για τις επικλήσεις του, ακόμη και να τον κατηγορούν για

θρασύτητα. Πως τολμούσε μόνος ένας άνθρωπος αυτός να σταθεί αντιμέτωπος με όλους τους μεγάλους της γης; Αν η αγγελία του Νώε ήταν αληθινή, τότε γιατί ολόκληρος ο κόσμος δεν την αναγνώριζε, ούτε πίστευε σ' αυτή; Ενός ανθρώπου η γνώμη μπροστά στη σοφία χιλιάδων! Καμιά διάθεση δεν είχαν ούτε την αγγελία να πιστέψουν ούτε στην κιβωτό να καταφύγουν.

Οι εμπαίκτες εκείνοι έβλεπαν καθημερινά την όμορφη φύση γύρω τους—την αλληλοδιαδοχή των εποχών του έτους, τον καταγάλανο ουρανό που δεν τους είχε ποτέ βρέξει ως τότε, τα καταπράσινα λιβάδια φρεσκαρισμένα με τις στάλες της νυχτερινής δροσιάς—και έλεγαν μεταξύ τους: "Τι παραμύθια είναι αυτά που λέει;" Περιφρονητικά αποκαλούσαν τον κήρυκα της δικαιοσύνης θρησκόληπτο παράφρονα και συνέχιζαν το δρόμο τους, τρέχοντας πίσω από τις απολαύσεις και τις αμαρτωλές τους έξεις με μεγαλύτερη ακόμη όρεξη παρά ποτέ άλλοτε. Η απιστία τους όμως δεν ματαίωσε την εκπλήρωση του προρρηθέντος γεγονότος. Πολύ καιρό υπέμεινε ο Θεός την ασέβειά τους προσφέροντάς τους κάθε ευκαιρία να μετανοήσουν. Στον προσδιορισμένο όμως καιρό, οι θεϊκές Του τιμωρές κρίσεις ξέσπασαν πάνω στους καταφρονητές της ευσπλαχνίας Του.

Ο Χριστός δήλωσε ότι η ίδια απιστία θα εκδηλώνονταν σχετικά και με τη δευτέρα παρουσία Του. Όπως οι άνθρωποι των ημερών του Νώε "δεν εννόησαν έως ότου ήλθεν ο κατακλυσμός και εσήκωσε πάντας· ούτω," λέγει ο Σωτήρας, "θέλει είσθαι και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου." (Ματθ. 24:39.) Όταν ο καλούμενος λαός του Θεού γίνεται ένα με τον κόσμο, ακολουθώντας τις συνήθειές του και συμμεριζόμενος τις απαγορευμένες απολαύσεις του, όταν η εκκλησία μιμείται τη σπάταλη συμπεριφορά του κόσμου, όταν οι γαμήλιες τελετές δίνουν και παίρνουν και ο κόσμος αποβλέπει σε πολλά ακόμη χρόνια κοσμικής ευημερίας, τότε, ξαφνικά όπως η αστραπή που φεγγοβολάει απ' άκρη σ' άκρη του ουρανού, θα σημάνει το τέλος όλων των λαμπρών οραματισμών τους και των απατηλών προσδοκιών τους.

Όπως είχε αποστείλει ο Θεός το δούλο Του να προειδοποιήσει τον κόσμο για τον επερχόμενο κατακλυσμό, έτσι απέστειλε και αγγελιοφόρους της εκλογής Του να γνωστοποιήσουν την εγγύτητα της τελικής κρίσης. Και όπως οι σύγχρονοι του Νώε αντιμετώπιζαν με εμπαιγμούς τις προρρήσεις του κήρυκα της δικαιοσύνης, έτσι και πολλοί σύγχρονοι του Μύλλερ, ακόμη και ανάμεσα από το θεωρούμενο λαό του Θεού, χλεύαζαν τα προειδοποιητικά του λόγια.

Γιατί όμως οι Χριστιανικές εκκλησίες έδειξαν τέτοια απαρέσκεια για τη διδαχή και το κήρυγμα της δευτέρας παρουσίας του Χριστού;

Αν η παρουσία του Κυρίου στους ασεβείς φέρνει τη συμφορά και την καταστροφή, στους δικαίους όμως έρχεται γεμάτη με χαρά κι ελπίδα. Η μεγάλη αυτή αλήθεια αποτέλεσε την παρηγορία του πιστού λαού του Θεού όλων των αιώνων. Γιατί λοιπόν κατέληξε να θεωρείται αυτή όπως και ο εισηγητής της "λίθος προσκόμματος" και "πέτρα σκανδάλου" από τον καλούμενο λαό Του; Ο ίδιος ο Κύριός μας είχε υποσχεθεί στους μαθητές Του: "Αφού υπάγω και σας ετοιμάσω τόπον. πάλιν έρχομαι και θέλω σας παραλάβει προς Εμαυτόν." (Ιωάν. 14:3.) Ο ίδιος πανεύσπλαχνος Σωτήρας, αντιλαμβανόμενος τη μοναξιά και τον ψυχικό πόνο των οπαδών Του, διέταξε τους αγγέλους Του να τους παρηγορήσουν με τη διαβεβαίωση ότι θα ξαναγύριζε, προσωπικά, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο με τον οποίο αναλήφθηκε στον ουρανό. Όταν οι μαθητές με στυλωμένα τότε μάτια στον ουρανό προσπαθούσαν να ρίξουν μια τελευταία ματιά πάνω σ' Εκείνον που τόσο αγαπούσαν, την προσοχή τους απόσπασαν τα ακόλουθα λόγια: "Άνδρες Γαλιλαίοι, τι ίστασθε εμβλέποντες εις τον ουρανόν; Ούτος ο Ιησούς, όστις ανελήφθη αφ' υμών εις τον ουρανόν, θέλει ελθεί ούτω, καθ' όν τρόπον είδετε Αυτόν πορευόμενον εις τον ουρανόν." (Πράξ. 1:11.) Η ελπίδα θέριεψε πάλι μέσα τους με το αγγελικό αυτό μήνυμα. Οι μαθητές "υπέστρεψαν εις Ιερουσαλήμ μετά χαράς μεγάλης. Και ήσαν δια παντός εν τω ιερώ, αινούντες και ευλογούντες τον Θεόν." (Λουκ. 24:52-53.) Δεν χαίρονταν επειδή ο Χριστός είχε φύγει από κοντά τους και αυτοί έμειναν μόνοι να αγωνιστούν ενάντια στις δοκιμασίες και στους πειρασμούς του κόσμου, αλλ' επειδή ο άγγελος τους είχε διαβεβαιώσει ότι Εκείνος θα ξανάρχονταν.

Η διακήρυξη της έλευσης του Χριστού θα έπρεπε και σήμερα όπως και στην εποχή που τη μετέδωσαν οι άγγελοι στους βοσκούς της Βηθλεέμ να είναι αγγελία αγαθή και πρόξενος χαράς μεγάλης. Όσοι πραγματικά αγαπούν το Σωτήρα, δεν μπορούν παρά να χαιρετίζουν με χαρά το μήνυμα μέσα από το λόγο του Θεού ότι Εκείνος που αντιπροσωπεύει την εκπλήρωση όλων των ελπίδων τους για τη μελλοντική ζωή πρόκειται να ξανάρθει. Όχι τώρα πιά για να εμπαιχθεί, να περιφρονηθεί και να απορριφθεί όπως στον πρώτο Του ερχομό, αλλά με όλη Του τη δόξα και τη δύναμη για να ελευθερώσει το λαό Του. Μόνον όσοι δεν αγαπούν το Σωτήρα τους, Τον θέλουν να παραμείνει μακριά τους. Και μεγαλύτερη απόδειξη του ότι οι εκκλησίες έχουν απομακρυνθεί από το Θεό δεν μπορεί να υπάρξει από τον ερεθισμό και την εχθροπάθεια που προξενεί το θεόσταλτο αυτό άγγελμα.

Όσοι είχαν αποδεχθεί το μήνυμα του αντβεντισμού αναγνώριζαν ότι έπρεπε να μετανοήσουν και να ταπεινωθούν μπροστά στο

Θεό. Πολλοί που χώλαιναν ανάμεσα στο Χριστό και στον κόσμο για πολύ καιρό, κατάλαβαν ότι έφθασε η στιγμή να πάρουν μια οριστική απόφαση: "Τα αιώνια πράγματα έπαιρναν γι' αυτούς μια πρωτόγνωρη θωριά. Ένοιωθαν πλησιέστερα στον ουρανό και συναισθάνονταν ότι ήταν ένοχοι έναντι του Θεού." (Bliss, σελ. 146.) Οι Χριστιανοί παρακινούνταν σε μια πνευματική ανακαίνιση. Έβλεπαν ότι δεν υπήρχε καιρός για χάσιμο και ότι οτιδήποτε είχαν να κάνουν για το καλό των συνανθρώπων τους, έπρεπε να το κάνουν το συντομότερο. Η γη έμοιαζε να υποχωρεί, η αιωνιότητα φαίνονταν να ανοίγεται μπροστά τους. Και η σημασία της ψυχής με όλα όσα αφορούσαν την αιώνια ευτυχία ή τη δυστυχία της, φαίνονταν να εκμηδενίζει κάθε πρόσκαιρο ενδιαφέρον. Το Πνεύμα του Θεού επαναπαύονταν επάνω τους, προσδίδοντας ιδιαίτερη ένταση στις ένθερμες εκκλήσεις τους, πρός τους αδελφούς τους, καθώς και πρός τους ασεβείς για να ετοιμαστούν για την ημέρα του Κυρίου. Η σιωπηλή αυτή μαρτυρία της καθημερινής ζωής τους αποτελούσε ένα διαρκή έλεγχο για τα μη καθιερωμένα μέλη της εκκλησίας που δεν ήθελαν να ενοχλούνται μέσα στην απόλαυση των διασκεδάσεων, μέσα στο κυνηγητό του πλούτου και στη φιλοδοξία για πρόσκαιρες τιμές. Σ' αυτό οφείλονταν η εξωτερίκευση της εχθρότητας και της αντίδρασης εναντίον της αντβεντιστικής πίστης (της πίστης στην παρουσία του Κυρίου), καθώς και εναντίον εκείνων που τη μετέδιδαν.

Βλέποντας ότι τα επιχειρήματα των προφητικών ερμηνειών ήταν αναντίρρητα, οι αντιδραστικοί για να αποθαρρύνουν τον κόσμο από τη μελέτη του θέματος, διέδιδαν ότι οι προφητείες ήταν σφραγισμένα βιβλία. Έτσι οι Διαμαρτυρόμενοι ακολουθούσαν τα ίχνη των Ρωμαιοκαθολικών. Όπως η παπική εκκλησία κατακρατούσε τη Γραφή από το λαό, τώρα οι Προτεσταντικές εκκλησίες ισχυρίζονταν ότι ένα σημαντικό μέρος του λόγου της θεοπνευστίας—και μάλιστα εκείνο το οποίο αναφέρει γεγονότα που αφορούν ιδιαίτερα την εποχή μας—ήταν ακατανόητο.

Κήρυκες και λαϊκά μέλη δήλωναν ότι οι προφητείες του Δανιήλ και της Αποκάλυψης ήταν μυστήρια ακατάληπτα. Αλλά ο Χριστός παρέπεμψε τους μαθητές Του στα λόγια του προφήτη Δανιήλ για γεγονότα που θα εξελίσσονταν στην εποχή τους και τους είπε: "Ο αναγινώσκων ας εννοή." (Ματθ. 24:15.) Όσο για τον ισχυρισμό ότι η Αποκάλυψη είναι μυστήριο ακατανόητο, αυτός έρχεται σε αντίφαση και μ' αυτόν ακόμη τον τίτλο του βιβλίου: "Αποκάλυψις Ιησού Χριστού, την οποίαν έδωκεν εις Αυτόν ο Θεός, δια να δείξη εις τους δούλους Αυτού όσα πρέπει να γείνωσι ταχέως ... Μακάριος ο

αναγινώσκων και οι ακούοντες τους λόγους της προφητείας και οι φυλάττοντες τα γεγραμμένα εν αυτή· διότι ο καιρός είναι πλησίον." (Αποκ. 1:1-3.)

Ο προφήτης λέγει "μακάριος ο αναγινώσκων." Υπάρχουν φυσικά και εκείνοι που δεν αναγινώσκουν. Ο μακαρισμός δεν είναι γι' αυτούς. "Και οι ακούοντες." Είναι επίσης μερικοί που αρνούνται να ακούσουν οτιδήποτε σχετίζεται με την προφητεία. Ούτε γι' αυτούς είναι ο μακαρισμός. Και οι "φυλάττοντες τα γεγραμμένα εν αυτή." Πολλοί αρνούνται να δώσουν σημασία στις προειδοποιήσεις και στις καθοδηγήσεις της Αποκάλυψης. Κανείς απ' αυτούς δεν μπορεί να έχει την απαίτηση να λογιστεί μακάριος. Όλοι όσοι κοροϊδεύουν τα θέματα της προφητείας και γελοιοποιούν τα σπουδαία σύμβολά της, όλοι όσοι αρνούνται να διορθωθούν και να προετοιμαστούν για την παρουσία του Υιού του ανθρώπου, δεν μπορούν να θεωρούνται μακάριοι.

Ύστερα από μια τέτοια μαρτυρία της θεοπνευστίας, πώς τολμούν οι άνθρωποι να διδάσκουν ότι η Αποκάλυψη είναι ένα μυστήριο αδιαπέραστο από την ανθρώπινη αντίληψη; Είναι ένα αποκαλυμμένο μυστήριο—ένα βιβλίο ανοικτό. Η μελέτη της Αποκάλυψης κατευθύνει το νού στις προφητείες του Δανιήλ. Και οι δύο περιέχουν σπουδαιότατες οδηγίες τις οποίες ο Θεός δίνει στους ανθρώπους σχετικά με τα γεγονότα τα μέλλοντα να διαδραματιστούν στο τέλος της ιστορίας του κόσμου.

Στον Ιωάννη αποκαλύφθηκαν σκηνές με βαθύτατο και συγκλονιστικό ενδιαφέρον από τις σελίδες της εκκλησιαστικής ζωής και πείρας. Του επετράπη να δει τη στάση, τους κινδύνους, τους αγώνες και την τελική απολύτρωση του λαού του Θεού. Καταχωρεί τα τελευταία μηνύματα που δίνονται και με τα οποία ωριμάζει ο θερισμός της γης, είτε με δεμάτια σιταριού προορισμένα για τις αποθήκες του ουρανού, είτε με αχυροστιβάδες για τις φλόγες του αφανισμού. Του παρουσιάστηκαν θέματα υψίστης σημασίας, ιδιαίτερα για την εκκλησία των εσχάτων ημερών, ώστε εκείνοι που θα στραφούν από την πλάνη στην αλήθεια να είναι ενήμεροι για τους κινδύνους και τις συγκρούσεις που τους περιμένουν. Κανείς δεν χρειάζεται να βρίσκεται στο σκότος όσον αφορά τα μέλλοντα να συμβούν στον κόσμο.

Πως δικαιολογείται λοιπόν μια τέτοια τεράστια άγνοια για ένα τόσο σημαντικό τμήμα της Αγίας Γραφής; Γιατί ο γενικός αυτός δισταγμός για τη διερεύνηση των διδασκαλιών της; Αυτό είναι το μοναδικό αποτέλεσμα των προμελετημένων προσπαθειών του άρχοντα του σκότους για να αποκρύψει από τους ανθρώπους

τα όσα αποκαλύπτουν τις ραδιουργίες του. Ακριβώς γι’ αυτό το λόγο ο Χριστός, Αυτός που έδωσε την Αποκάλυψη, προβλέποντας την επίθεση που θα εξαπολύονταν κατά της μελέτης του βιβλίου αυτού, πρόφερε ένα ιδιαίτερο μακαρισμό για όλους εκείνους που θα μελετούσαν, θα άκουγαν και θα εφάρμοζαν τους λόγους της προφητείας.

19

Φως μεσα απο το σκοτοσ

Το έργο του Κυρίου επί της γης παρουσιάζει από τη μια γενεά στην άλλη μια καταπληκτική ομοιότητα ανάμεσα σ' όλες τις μεγάλες μεταρρυθμιστικές ή θρησκευτικές κινήσεις. Ο Θεός συμπεριφέρεται πρός τους ανθρώπους με τις ίδιες πάντοτε αρχές. Τα σημαντικά κινήματα του παρόντος καιρού βαδίζουν παράλληλα με εκείνα του παρελθόντος και η πείρα της εκκλησίας των περασμένων εποχών προσφέρει πολύτιμα μαθήματα για τη σύγχρονη εποχή μας.

Καμιά αλήθεια δεν διδάσκει ευκρινέστερα η Αγία Γραφή από το ότι ο Θεός ιδιαίτερα καθοδηγεί με το Πνεύμα Του το Άγιο τους δούλους Του επί της γης κατά τα μεγάλα κινήματα τα οποία αποσκοπούν στην εξάπλωση του έργου της σωτηρίας. Οι άνθρωποι είναι τα όργανα στα χέρια του Θεού τα οποία χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση των προθέσεών Του που είναι όλο χάρη και ευσπλαχνία. Καθένας έχει το ρόλο του να παίξει. Στον καθένα χορηγείται η δόση του φωτός που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής του και να επαρκεί για την εκπλήρωση του έργου που του έχει αναθέσει να κάνει ο Θεός. Κανένας όμως από τους ανθρώπους αυτούς, όσο και αν ευνοήθηκαν από τον Ουρανό, κατόρθωσε ποτέ να φθάσει στην τέλεια κατανόηση του μεγάλου απολυτρωτικού σχεδίου, ή ακόμη και στην ακριβή αντίληψη των θεϊκών προθέσεων για το έργο της σύγχρονης εποχής του. Οι άνθρωποι αδυνατούν να συνειδητοποιήσουν τις λεπτομερείς προθέσεις του Θεού μέσα στα πλαίσια των ευθυνών που τους ανατίθενται. Δεν κατανοούν όλες τις επιπτώσεις του μηνύματος που μεταδίδουν στο όνομά Του.

"Δύνασαι να εξιχνιάσεις τα βάθη του Θεού; Δύνασαι να εξιχνιάσεις τον Παντοδύναμον με εντέλειαν;" "Διότι αι βουλαί Μου δεν είναι βουλαί υμών, ουδέ αι οδοί υμών αι οδοί Μου, λέγει Κύριος. Αλλ' όσον είναι υψηλοί οι ουρανοί από της γής ούτως αι οδοί Μου είναι υψηλότεροι των οδών υμών και αι βουλαί Μου των οδών υμών." "Εγώ είμαι ο Θεός και ουδείς όμοιος Μου, όστις απ' αρχής αναγγέλλω το τέλος και από πρότερον τα μη γεγονότα." (Ιώβ 11:7, Ησ. 55:8-9, 46:9,10.)

Ούτε και αυτοί οι προφήτες που είχαν ευνοηθεί με ιδιαίτερη διαφώτιση του Αγίου Πνεύματος, μπόρεσαν να έχουν σαφή αντίληψη της σημασίας των ανατεθειμένων σ'αυτούς αποκαλύψεων. Η σημασία επρόκειτο να αποκαλυφθεί από γενεά σε γενεά σύμφωνα με τις ανάγκες του λαού του Θεού για τις καθοδηγήσεις που περιείχαν οι αποκαλύψεις αυτές.

Γράφοντας για τη σωτηρία, όπως αυτή παρουσιάζεται στο ευαγγέλιο, ο Πέτρος λέγει: "Περί της οποίας σωτηρίας εξεζήτησαν και εξερεύνησαν οι προφήται, οι προφητεύσαντες περί της χάριτος ήτις έμελλε να έλθει εις εσάς, ερευνώντες εις τίνα ή ποίον καιρόν εφανέρωνε το εν αυτοίς Πνεύμα του Χριστού, ότε προεμαρτύρει τα πάθη του Χριστού και τας μετά ταύτα δόξας. Εις τους οποίους απεκαλύφθη ότι ουχί δι εαυτούς, αλλά δι ημάς υπηρέτουν αυτά." (Α΄ Πέτ. 1:10-12.)

Παρ' όλο ότι δεν αναμένονταν από τους προφήτες να συνειδητοποιήσουν τις λεπτομέρειες των όσων αποκαλύπτονταν σ' αυτούς, εκείνοι όμως κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για να επωφεληθούν από όλο το φως το οποίο ο Θεός ευδόκησε να τους στείλει: "Εξεζήτησαν και εξερεύνησαν ... ερευνώντες εις τίνα ή ποίον καιρόν εφανερώθη το εν αυτοίς Πνεύμα του Θεού." Τι σπουδαίο μάθημα αυτό για το λαό του Θεού της χριστιανικής εποχής χάρη του οποίου οι προφητείες αυτές είχαν δοθεί στους δούλους Του! "Εις τους οποίους απεκαλύφθη ουχί δι' εαυτούς, αλλά δι' ημάς." Παρατηρήστε τους αγίους εκείνους ανθρώπους του Θεού πως "εξεζήτησαν και εξερεύνησαν" τις παρουσιαζόμενες σ' αυτούς αποκαλύψεις που αφορούσαν γενεές ανθρώπων οι οποίοι δεν είχαν ακόμη γεννηθεί. Συγκρίνετε τον αγιασμένο ζήλο τους με την ψυχρή αδιαφορία την οποία οι ευνοούμενοι των μεταγενεστέρων εποχών δείχνουν για το ιδιαίτερο αυτό προφητικό χάρισμα του Ουρανού. Οποία επίπληξη για την αδιαφορία αυτών, που ζώντας μέσα στην κοσμική θαλπωρή και τη νωχέλεια, αρκούνται στο να ισχυρίζονται ότι οι προφητείες δεν εξηγούνται!

Είναι αλήθεια ότι η ανθρώπινη περιορισμένη διάνοια δεν είναι δυνατόν να εισχωρήσει στις βουλές του Απείρου Θεού και να

αντιληφθεί απόλυτα το μηχανισμό των προθέσεών Του. Αλλά είναι επίσης γεγονός ότι η μερική τουλάχιστο αποτυχία της κατανόησης των ουρανίων αγγελιών οφείλεται σε κάποιο λάθος ή αμέλεια από δικής τους πλευράς. Συχνά συμβαίνει ώστε ο νους των ανθρώπων, ακόμη και των ιδιαιτέρων δούλων του Θεού, να απορροφάται τόσο πολύ από τις ανθρώπινες γνώμες, παραδόσεις και εσφαλμένες διδασκαλίες, ώστε εν μέρη μόνο να αντιλαμβάνεται τα όσα έχει αποκαλύψει μέσα στο λόγο Του ο Θεός. Αυτό συνέβη με τους μαθητές του Χριστού και μάλιστα όταν ο Σωτήρας βρίσκονταν ακόμη προσωπικά μαζί τους. Στη σκέψη τους είχε τόσο πολύ ριζώσει η λαϊκή πεποίθηση ότι ο Μεσαίας έπρεπε να είναι ένας πρόσκαιρος αρχηγός ο οποίος θα ανέβαζε τον Ισραήλ στο θρόνο της διεθνής κοσμοκρατορίας, ώστε δεν μπορούσαν να καταλάβουν τη σημασία των λόγων Του όταν τους ανήγγειλε τα πάθη και το θάνατό Του.

Η αγγελία που ο ίδιος ο Χριστός τους εξαπέστειλε να διακηρύξουν: "Επληρώθη ο καιρός και επλησίασεν η βασιλεία του Θεού. Μετανοείτε και πιστεύετε εις το ευαγγέλιον," (Μάρκ. 1:15.) στηρίζονταν πάνω στην προφητεία του 9 κεφαλαίου του Δανιήλ. Σύμφωνα μ' αυτήν οι εξήντα εννέα εβδομάδες, όπως είχε δηλώσει ο άγγελος, θα έφθαναν ακριβώς μέχρι τον καιρό "του Χριστού του Ηγουμένου." Γεμάτοι λοιπόν από ελπίδες και χαρούμενες προσδοκίες, οι μαθητές πρόσμεναν να δουν την εγκαθίδρυση στην Ιερουσαλήμ της μεσσιανικής βασιλείας που θα κυριαρχούσε σ' όλη τη γη.

Κήρυξαν το μήνυμα που ο Χριστός τους ανέθεσε να κηρύξουν, αν και οι ίδιοι είχαν παρεξηγήσει το νόημά Του. Η αγγελία τους μπορεί να βασίζονταν στο Δανιήλ 9:25, αλλά δεν πρόσεξαν ότι το αμέσως επόμενο εδάφιο του ιδίου κεφαλαίου ανέφερε ότι ο Μεσσίας πρόκειτο να κοπεί (να σταυρωθεί). Από τη μέρα που γεννήθηκαν, οι καρδιές τους είχαν τραφεί με την ιδέα της προσδοκώμενης δόξας μιας επίγειας βασιλείας και η πεποίθηση αυτή σκότισε τη σκέψη τους στο να καταλάβουν τις λεπτομέρειες της προφητείας και τα λόγια του Χριστού.

Είχαν εκπληρώσει το καθήκον τους με το να απευθύνουν στο Ιουδαϊκό έθνος την πρόσκληση της ευσπλαχνίας. Και τότε, ακριβώς τη στιγμή που περίμεναν να δουν τον Κύριό τους να ανέρχεται στο θρόνο του Δαβίδ, Τον είδαν να συλλαμβάνεται σαν κακοποιός, να μαστιγώνεται, να χλευάζεται, να καταδικάζεται και να κρέμεται στο σταυρό του Γολγοθά. Τι αγωνία και απόγνωση συνέθλιβε τις καρδιές των μαθητών εκείνων τις ημέρες που ο Κύριός τους αναπαύονταν στον τάφο!

Και όμως ο Χριστός είχε έρθει ακριβώς στον καιρό και με τον τρόπο που είχε εξαγγείλει η προφητεία. Η μαρτυρία των Γραφών

είχε εκπληρωθεί σε όλες της τις λεπτομέρειες της επίγειας διακονίας Του. Κήρυττε την αγγελία της σωτηρίας Και "ο λόγος Αυτού ήτο μετά δυνάμεως." Οι ακροατές Του το αισθάνονταν με την καρδιά τους ότι ήταν σταλμένος από τον ουρανό. Τόσο ο λόγος όσο και το Πνεύμα του Θεού πιστοποιούσαν τη θεϊκή προέλευση της αποστολής Του.

Παρ' όλο που οι μαθητές ήταν ακόμη προσηλωμένοι με ακράδαντη αφοσίωση στον αγαπημένο τους Διδάσκαλο, οι σκέψεις τους όμως βασανίζονταν από την αβεβαιότητα και την αμφιβολία. Μέσα στην αγωνία τους δεν θυμόταν τα λόγια που ο Χριστός τους είχε πει σχετικά με τα παθήματα και με το θάνατό Του. Αν ο Ιησούς ο Ναζωραίος ήταν ο πραγματικός Μεσσίας, θα έπρεπε να έχουν βυθιστεί σε τέτοια θλίψη και απόγνωση; Αυτή η ερώτηση βασάνιζε τις ψυχές τους ενώ ο Σωτήρας βρίσκονταν στον τάφο τις απελπιστικές εκείνες ώρες του Σαββάτου που μεσολάβησαν ανάμεσα στο θάνατο και στην ανάστασή Του.

Αν και οι οπαδοί εκείνοι του Χριστού βρίσκονταν ζωσμένοι από το καταθλιπτικό αυτό σκοτάδι, δεν είχαν όμως εγκαταληφθεί μονάχοι τους. Όπως αναφέρει ο προφήτης: "Αν και εκάθησα εν σκότει, ο Κύριος θέλει είσθαι φώς εις εμέ ... Θέλει με εξάξει εις το φώς. Θέλω ιδεί την δικαιοσύνην Αυτού." "Και αυτό το σκότος δεν σκεπάζει ουδέν από Σού· και η νύξ λάμπει ως η ημέρα. Εις Σε το σκότος είναι ως το φώς." Ο Κύριος είχε πει: "Φώς ανατέλλει εν τω σκότει δια τους ευθείς." "Θέλω φέρει τους τυφλούς δι' οδού την οποίαν δεν ήξευρον, θέλω οδηγήσει αυτούς εις τρίβους τας οποίας δεν εγνώριζον. Το σκότος θέλω κάμει φώς έμπροσθεν αυτών, και τα σκολιά ευθέα. Ταύτα τα πράγματα θέλω κάμει εις αυτούς, και δεν θέλω εγκαταλείψει αυτούς." (Μιχ. 7:8,9- Ψαλμ. 139:12· 112:4· Ησ. 42:16.)

Η είδηση που διέδωσαν οι μαθητές στο όνομα του Κυρίου, ήταν από κάθε άποψη ακριβής· μερικά μάλιστα από τα αναφερόμενα σ' αυτή γεγονότα έβρισκαν την εκπλήρωσή τους στην ίδια εκείνη σύγχρονη εποχή- "Επληρώθη ο καιρός, η βασιλεία του Θεού είναι επί τας θύρας." Αυτή την αγγελία μετέδιναν. Όταν πληρώθηκε "ο καιρός—ο καιρός των εξήντα εννέα εβδομάδων της προφητείας του Δανιήλ που θα επεκτείνονταν μέχρι του Μεσσία του "Κεχρισμένου"—ο Χριστός έλαβε το χρίσμα του Πνεύματος κατά το βάπτισμά Του από τον Ιωάννη στον Ιορδάνη ποταμό, και "η βασιλεία του Θεού," που όπως διακήρυτταν βρίσκονταν "επί τας θύρας," πράγματι εγκαινιάστηκε με το θάνατο του Χριστού. Η βασιλεία όμως αυτή δεν ήταν, όπως είχαν διδαχθεί να πιστεύουν, μια επίγεια αυτοκρατορία. Ούτε ήταν εκείνη η μελλοντική ακατάλυτη

βασιλεία που θα παρουσιάζονταν όταν "η βασιλεία και η κυριαρχία και η μεγαλοσύνη των βασιλειών των υπό κάτω παντός του ουρανού θέλουσι δοθεί εις τον λαόν των αγίων του Υψίστου,"—η αιώνια δηλαδή εκείνη βασιλεία όπου "πάσαι αι εξουσίαι θέλουσι λατρεύσει και υπακούσει εις Αυτόν." (Δαν. 7:27.) Η έκφραση "βασιλεία του Θεού," όπως χρησιμοποιείται στη Βίβλο, έχει τη διπλή έννοια της βασιλείας της χάρης, και της βασιλείας της δόξας. Η βασιλεία της χάρης αναφέρεται από τον απόστολο Παύλο στην επιστολή του πρός τους Εβραίους. Αφού μιλάει για το Χριστό, τον ευσπλαχνικό Μεσίτη μας, "τον δυνάμενον να συμπαθήση εις τας ασθενείας ημών," ο απόστολος καταλήγει: "Ας πλησιάσωμεν λοιπόν μετά παρρησίας εις τον θρόνον της χάριτος, δια να λάβωμεν έλεος και να εύρωμεν χάριν." (Εβρ. 4:15,16.) Ο θρόνος της χάρης παριστάνει τη βασιλεία της χάρης. Επειδή η ύπαρξη του θρόνου προϋποθέτει την ύπαρξη βασιλείας. Σε πολλές από τις παραβολές Του ο Χριστός χρησιμοποιεί την έκφραση της "βασιλείας των ουρανών," υπονοώντας μ' αυτό το έργο της θεϊκής χάρης μέσα στις ανθρώπινες καρδιές.

Έτσι λοιπόν και ο θρόνος της δόξας συμβολίζει τη βασιλεία της δόξας. Και αυτή τη βασιλεία εννοεί ο Σωτήρας όταν λέγει: "Όταν δε έλθει ο Υιός του ανθρώπου εν τη δόξη Αυτού και πάντες οι άγιοι άγγελοι μετ' Αυτού, τότε θέλει καθίσει επί τον θρόνον της δόξης Αυτού. Και θέλουσι συναχθή έμπροσθεν Αυτού πάντα τα έθνη." (Ματθ. 25:31-32.) Η βασιλεία αυτή είναι ακόμη μελλοντική. Δεν πρόκειται να ιδρυθεί πριν από τη δευτέρα παρουσία του Χριστού.

Η βασιλεία της χάρης εγκαινιάστηκε αμέσως μετά την πτώση του ανθρώπου, με την εκπόνηση του σχεδίου της απολύτρωσης για την ένοχη ανθρώπινη φυλή. Από τότε υφίσταται βάση της υπόσχεσης του Θεού και κατά την πρόθεσή Του. Αλλά η βασιλεία αυτή, της οποίας υπήκοοι καθίστανται οι άνθρωποι μέσο της πίστης, δεν είχε στην πραγματικότητα εγκαθιδρυθεί πριν από το θάνατο του Χριστού. Και μετά ακόμη που είχε αναλάβει ο Σωτήρας να εκπληρώσει την επίγεια αποστολή Του, μπορούσε απηυδησμένος από την πεισματική αντίσταση και την αχαριστία των ανθρώπων, να αποτραβηχθεί από την τελική θυσία του Γολγοθά. Έτρεμε στη Γεθσημανή βαστάζοντας το πικρό ποτήρι του πόνου. Μπορούσε και τότε ακόμη να σκουπίσει τον κρύο ιδρώτα που σαν αίμα έσταζε από το μέτωπό Του, και να εγκαταλείψει την ένοχη φυλή να χαθεί μέσα στην αμαρτωλή κατάστασή της. Αν το είχε κάνει αυτό, δεν υπήρχε σωτηρία για τον αμαρτωλό άνθρωπο. Προσφέροντας όμως ο Σωτήρας τη ζωή Του και παραδίδοντας την τελευταία πνοή φώναξε, "τετέλεσται," τότε μόνο επισφραγίσθηκε το κύρος του απολυτρωτικού σχεδίου.

Η υπόσχεση της σωτηρίας που δόθηκε στο ένοχο ζευγάρι μέσα στον κήπο της Εδέμ επικυρώθηκε. Και η βασιλεία της χάρης, που μέχρι εκείνο τον καιρό υφίστατο σαν θεϊκή υπόσχεση, τότε εδραιώθηκε.

Έτσι ο θάνατος του Χριστού, το γεγονός ακριβώς που οι μαθητές θεωρούσαν σαν την τελειωτική των ελπίδων τους εξάλειψη, ήταν εκείνο που εγγυώταν την παντοτινή των ελπίδων επαλήθευση. Παρ' όλο ότι τους προξένησε πικρή απογοήτευση, ήταν η πιο περίτρανη απόδειξη ότι η πίστη τους βασίζονταν σε στερεό βάθρο. Το γεγονός που τους γέμισε με πένθος και απελπισία, ήταν εκείνο ακριβώς που άνοιγε το δρόμο της ελπίδας για κάθε απόγονο του Αδάμ και εκείνο γύρω από το οποίο συγκεντρώνονταν η μελλοντική ζωή και η αιώνια ευτυχία όλων των πιστών οπαδών του Θεού και σε όλους τους αιώνες.

Παρά την απογοήτευση όμως των μαθητών, οι προθέσεις της απέραντης ευσπλαχνίας του Θεού έβρισκαν την εκπλήρωσή τους. Αν και οι καρδιές τους είχαν κατακτηθεί από τη θεϊκή χάρη και δύναμη της διδαχής Εκείνου που μιλούσε "όπως άνθρωπος ουδέποτε ωμίλησε," ανάμικτο όμως με την αγνή σαν ατόφιο χρυσάφι αγάπη τους για το Χριστό, βρίσκονταν το εξευτελιστικό κράμα της κοσμικής υπερηφάνειας και των εγωϊστικών φιλοδοξιών. Ακόμη και στο υπερώο τη βραδιά του Πάσχα, την κρίσιμη εκείνη ώρα όπου ο Κύριός τους ήδη ζώνονταν από τις πένθιμες σκιές της Γεθσημανή, "έγεινε φιλονεικία μεταξύ αυτών περί του τις εξ αυτών νομίζεται ότι είναι μεγαλύτερος." (Λουκ. 22:24.) Δεν έβλεπαν μπροστά τους παρά θρόνους, στέμματα και δόξες, ενώ ένα βήμα μόνο τους χώριζε από τον εξευτελισμό και την αγωνία του κήπου, τη σκηνή του δικαστηρίου και το σταυρό του Γολγοθά. Η υπερηφάνεια της καρδιάς και η δίψα τους για τη δόξα του κόσμου, τους έκανε να προσκολλώνται με τέτοια επιμονή στις εσφαλμένες διδαχές της εποχής τους ώστε να μη δίνουν προσοχή στα λόγια του Σωτήρα που τους φανέρωναν την πραγματική φύση της βασιλείας Του, και έκαναν μνεία για τα πάθη και το θάνατό Του. Και αυτά τα λάθη τους κατέληξαν στη δοκιμασία—σκληρή μα απαραίτητη δοκιμασία—που τους ήρθε για να τους επαναφέρει στον ίσιο δρόμο. Παρ' όλο ότι οι μαθητές είχαν παρερμηνεύσει το νόημα της αγγελίας που ανέλαβαν να δώσουν και είχαν αποτύχει να αναγνωρίσουν την ουσία των προσδοκιών τους, είχαν όμως εξαγγείλει την προειδοποίηση που τους ανέθεσε ο Θεός και ο Κύριος προτίθονταν να τους ανταμείψει για την πίστη τους και να τους τιμήσει για την υπακοή τους. Σ' αυτούς είχε τώρα χορηγηθεί το προνόμιο να εξαγγείλουν σ' όλα τα έθνη το ένδοξο ευαγγέλιο του αναστημένου τους Κυρίου. Με σκοπό να προκαταρτιστούν για το έργο αυτό τους είχε επιτραπεί να περάσουν την τόσο πικρή εκείνη δοκιμασία.

Μετά την ανάστασή Του, ο Χριστός παρουσιάστηκε χωρίς να γνωριστεί σε δύο μαθητές Του στο δρόμο της Εμμαούς και "αρχίσας από Μωϋσέως και από πάντων των προφητών, διερμήνευεν εις αυτούς τα περί Εαυτού γεγραμμένα εν πάσαις ταις Γραφαίς." (Λουκ. 24:27.) Οι καρδιές των μαθητών σκίρτησαν. Η πίστη ξαναζωντάνεψε. Και αυτοί ξαναγεννήθηκαν με ζωντανή ελπίδα πριν ακόμη ο Χριστός τους αποκαλυφθεί ποιος είναι. Επειδή ακριβώς σ' αυτό αποσκοπούσε, στο να διαφωτίσει το νού τους και να στερεώσει την πίστη τους πάνω στον "βεβαιότερον προφητικόν λόγον." Επιθυμούσε να δει την αλήθεια ριζωμένη βαθιά στη σκέψη τους, όχι μόνο επειδή αυτή στηρίζονταν στην προσωπική Του μαρτυρία, αλλ' επειδή αποτελούσε την αναντίρρητη απόδειξη και εφαρμογή των συμβόλων και σκιών του τελετουργικού νόμου και των προφητειών της Παλαιάς Διαθήκης. Χρειάζονταν οι οπαδοί του Χριστού να έχουν πίστη υγιά και σταθερή, όχι μόνο για δικό τους όφελος, αλλά για να κατορθώσουν να καταστήσουν το Χριστό γνωστό σ' ολόκληρο τον κόσμο. Και σαν πρώτο βήμα για την απόκτηση της γνωριμίας αυτής, ο Χριστός παρέπεμψε τους μαθητές Του στα γραπτά του "Μωϋσέως και ... πάντων των προφητών." Αυτή τη μαρτυρία έδινε ο αναστημένος Σωτήρας για την αξία και πολυτιμότητα των Γραφών της Παλαιάς Διαθήκης.

Τι καταπληκτική μεταλλαγή παρατηρήθηκε στις καρδιές των μαθητών καθώς αντίκριζαν και πάλι το αγαπημένο πρόσωπο του Κυρίου τους! (Λουκ. 24:32.) Τώρα μπορούσαν να είναι βέβαιοι περισσότερο παρά ποτέ άλλοτε ότι είχαν βρει "Εκείνον τον οποίον έγραψεν ο Μωϋσής εν τω νόμω και οι προφήται." (Ιωάν. 1:46.) Η αβεβαιότητα, η αγωνία και η απελπισία υποχώρησαν και τη θέση τους πήραν τώρα η στερεή πεποίθηση και η ακλόνητη πίστη. Τι θαυμάσιο ότι μετά την ανάσταση του Χριστού "ήσαν πάντοτε εν τω ιερώ δοξάζοντες και ευλογούντες τον Θεόν." Ο λαός που δε γνώριζε παρά μόνο τον επαίσχυντο θάνατο του Χριστού, περίμενε να δει ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους τη θλίψη, τη σύγχυση και τη συντριβή. Αντίθετα όμως, διέκριναν μόνο τη χαρά και το θρίαμβο. Τι σπουδαία προκατάρτιση έλαβαν οι μαθητές για το προκείμενο έργο τους! Είχαν περάσει από τη φοβερότερη δοκιμασία που μπορούσαν ποτέ να υποστούν και διαπίστωσαν ότι και όταν ακόμη όλα φαίνονταν χαμένα κατά τους ανθρώπινους υπολογισμούς, ο λόγος του Θεού εκπληρώνονταν τότε με τρόπο θριαμβευτικό. Τι θα μπορούσε απ' εδώ κι εμπρός να κλονίσει την πίστη τους ή να ψυχράνει τη θέρμη της αγάπης τους; Στις σφοδρότερες θλίψεις είχαν τώρα "ισχυράν παρηγορίαν "την προκειμένην ελπίδα ... ως άγκυραν της

ψυχής, ασφαλή τε και βεβαίαν.’’’ (Εβρ. 6:18,19.) Είχαν παραστεί μάρτυρες της σοφίας και της δύναμης του Θεού και ήταν πεπεισμένοι ότι “ούτε θάνατος ούτε ζωή, ούτε άγγελοι ούτε αρχαί ούτε δυνάμεις, ούτε παρόντα ούτε μέλλοντα, ούτε ύψωμα ούτε βάθος, ούτε άλλη τις κτίσις, θέλει δυνηθεί να χωρίσει ημάς από της αγάπης του Θεού, της εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών.” Επειδή “εις πάντα ταύτα,” έλεγαν, “υπερνικώμεν δια του αγαπήσαντος ημάς.” (Ρωμ. 8:38-39,37.) “Ο λόγος όμως του Κυρίου μένει εις τον αιώνα.” (Α΄ Πέτ. 1:25.) “Τις θέλει είσθαι ο κατακρίνων; Χριστός ο αποθανών, μάλλον δε και αναστάς, Όστις και είναι εν τη δεξιά του Θεού, Όστις και μεσιτεύει υπέρ ημών.” (Ρωμ. 8:34.)

Ο Κύριος λέγει: “Ο λαός Μου δεν θέλει καταισχυνθή εις τον αιώνα.” (Ιωήλ, 2:26.) “Το εσπέρας δύναται να συγκατοικήση κλαθμός, αλλά το πρωί έρχεται αγαλλίασις.” (Ψαλμ. 30:5.) Όταν το πρωί της ανάστασής Του οι μαθητές συνάντησαν το Σωτήρα και οι καρδιές τους φλέγονταν ακούοντας τα λόγια Του, όταν ξαναντίκρυσαν το αγαπημένο εκείνο κεφάλι και τα χέρια και τα πόδια που είχαν πληγωθεί για χάρη τους, όταν λίγο πριν αναληφθεί, ο Χριστός οδηγώντας τους στη Βηθανία, ύψωσε τα χέρια σε στάση ευλογίας με την εντολή: “Υπάγετε εις όλον τον κόσμον και κηρύξατε το ευαγγέλιον,” προσθέτοντας, “Ιδού, Εγώ είμαι μεθ’ υμών πάσας τας ημέρας.” (Μάρκ. 16:15, Ματθ. 28:20.) Όταν την ημέρα της Πεντηκοστής ήρθε ο Παράκλητος κατά τη θεϊκή υπόσχεση χορηγώντας τη δύναμη από ψηλά και οι ψυχές των πιστών σκίρτησαν από χαρά, ξέροντας ότι ο Σωτήρας τους βρίσκονταν τώρα στον ουρανό· τότε, παρόλο που το μονοπάτι τους οδηγούσε όπως και το δικό Του στη θυσία και στο μαρτύριο, ήταν ποτέ δυνατό να ανταλλάξουν τότε το ευαγγέλιο της θεϊκής χάρης και “τον της δικαιοσύνης στέφανον,” που τους περίμενε κατά την παρουσία Του, για τη δόξα ενός επίγειου θρόνου στον οποίο απέβλεπαν κατά τα προηγούμενα χρόνια της μαθητείας τους; Εκείνος ο οποίος είναι ικανός “να προσθέσει υπερεκπερισσού υπέρ πάντα όσα ζητούμεν ή νοούμεν,” τους είχε χορηγήσει μαζί με την κοινωνία των παθημάτων Του και τη συμμετοχή της χαράς Του, τη χαρά του να “φέρη πολλούς υιούς εις την δόξαν,” ανεκλάλητη δόξα, εκείνο το “αιώνιο βάρος δόξης,” πλάι στην οποία, λέγει ο Παύλος, “η ελαφρά ημών θλίψις, η προς στιγμήν ... δεν είναι άξια να συγκριθεί.”

Η πείρα των μαθητών που κήρυξαν το “ευαγγέλιον της βασιλείας” κατά την πρώτη παρουσία του Χριστού, επαναλήφθηκε ακριβώς με την πείρα εκείνων που διέδωσαν την αγγελία της δευτέρας παρουσίας Του. Όπως οι μαθητές εξήλθαν να κηρύξουν: “’Ηλθε το πλήρωμα του χρόνου· επλησίασεν η βασιλεία του Θεού,” έτσι και

ο Μύλλερ με τους συντρόφους του διακήρυτταν ότι η μεγαλύτερη και τελευταία προφητική περίοδος που αναφέρει η Γραφή κόντευε να λήξει, ότι η κρίση πλησίαζε και ότι η αιώνια βασιλεία του Θεού επρόκειτο να εγκαινιαστεί. Το αποστολικό κήρυγμα για τον προσδιορισμό του χρόνου (των εβδομήντα εβδομάδων) στηρίζονταν στο 9 κεφάλαιο του Δανιήλ. Το κήρυγμα του Μύλλερ και των συνεργατών του ανήγγειλε το τέλος των 2300 ημερονυκτίων του Δανιήλ 8:14 του οποίου μέρος αποτελούν οι εβδομήντα εβδομάδες. Και τα δύο κηρύγματα βασίζονταν στην εκπλήρωση ενός διαφορετικού τμήματος της ίδιας μακράς προφητικής περιόδου.

Όπως οι πρώτοι μαθητές, έτσι και ο Μύλλερ με τους συντρόφους του δεν κατάλαβαν την ακριβή σημασία της αγγελίας που μετέδιδαν. Παλιά ριζωμένα λάθη μέσα στην εκκλησία τους εμπόδιζαν από του να καταλήξουν στην ορθή εξήγηση ενός σημαντικού σημείου της προφητείας. Το αποτέλεσμα ήταν ότι αν και μετέδιδαν πιστά την αγγελία που τους ανέθεσε ο Θεός να μεταδώσουν στον κόσμο, γεύτηκαν όμως και αυτοί μια πικρή απογοήτευση, εξαιτίας μιας ορισμένης παρεξήγησης που είχαν κάνει στο νόημά της.

Ερμηνεύοντας το εδάφιο 8:14 του Δανιήλ, "έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων, τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί," ο Μύλλερ, όπως αναφέρεται παραπάνω, έκανε το λάθος να υιοθετήσει την κοινή γνώμη των συγχρόνων του ότι το αγιαστήριο συμβόλιζε τη γη. Και πίστευε ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου υπονοούσε τον καθαρισμό της γης με τη φωτιά κατά την παρουσία του Κυρίου. Επομένως όταν ανακάλυψε ότι το τέλος των 2300 ημερών είχε συγκεκριμένα προκαθοριστεί, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτή η ακριβής ημερομηνία καθόριζε την ημερομηνία της δευτέρας παρουσίας. Το λάθος του οφείλονταν στο ότι ασπάσθηκε τη γενική αντίληψη των συγχρόνων του ως προς τη φύση του αγιαστηρίου.

Στο τελετουργικό σύστημα που απεικόνιζε τη θυσία και το ιερατικό έργο του Χριστού, ο καθαρισμός του αγιαστηρίου αποτελούσε το τελευταίο καθήκον του αρχιερέα με το οποίο έκλεινε ο ετήσιος κύκλος της ιερατείας του. Αποτελούσε την τελευταία βαθμίδα του εξιλαστικού έργου, τη απόσβεση ή εξάλειψη των αμαρτιών του λαού Ισραήλ. Σκιαγραφούσε την τελική φάση της ιερουργίας του μεγάλου Αρχιερέα μας στον ουρανό όταν θα απομακρύνει ή θα εξαλείψει τις καταχωρημένες στα ουράνια κατάστιχα αμαρτίες του λαού Του. Η υπηρεσία αυτή προϋποθέτει μια διερεύνηση, μια κρίση η οποία προηγείται αμέσως από την ένδοξη παρουσία του Χριστού στα σύννεφα του ουρανού με δύναμη και με μεγάλη δόξα. Επειδή όταν Εκείνος έρχεται, η υπόθεση

του καθενός έχει ήδη εκδικασθεί. Ο Ιησούς λέγει: "Ο μισθός Μου είναι μετ' Εμού, δια να αποδώσω εις έκαστον κατά τα έργα αυτού." (Αποκ. 22:12.) Αυτό το έργο της κρίσης το οποίο αμέσως προηγείται της δευτέρας παρουσίας, είναι εκείνο που αναφέρεται στην αγγελία του πρώτου αγγέλου της Αποκάλυψης 14:7 : "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν· διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού."

Εκείνοι που διακήρυξαν την αγγελία αυτή μετέδωσαν το κατάλληλο μήνυμα στην κατάλληλη στιγμή. Αλλ' όπως οι πρώτοι μαθητές διακήρυτταν ότι "επληρώθη ο καιρός, και επλησίασεν η βασιλεία του Θεού," στηριζόμενοι στην προφητεία του Δανιήλ 9, χωρίς να προσέξουν ότι ο θάνατος του Μεσσία αποτελούσε μέρος της ίδιας εκείνης προφητείας, έτσι και ο Μύλλερ και οι σύντροφοί του κήρυτταν μια αγγελία βασισμένη στα εδάφια του Δανιήλ 8:14 και της Αποκάλυψης 14:7 και δεν πρόσεξαν ότι στο 14 κεφάλαιο της Αποκάλυψης υπήρχαν και άλλες αγγελίες που έπρεπε επίσης να δοθούν πριν από την παρουσία του Κυρίου. Όπως οι μαθητές εξαπατήθηκαν ως προς τον χαρακτήρα της βασιλείας που θα ιδρύονταν στο τέλος των εβδομήντα εβδομάδων, έτσι και οι Αντβεντιστές εκείνοι παρερμήνευσαν από άγνοια το γεγονός που θα μεσολαβούσε στο τέλος των 2300 ημερών. Κοινό λάθος των δύο περιπτώσεων ήταν η αποδοχή, μάλλον η προσκόλληση, σε γενικευμένα λάθη που συσκότισαν το φως της αλήθειας στην ανθρώπινη σκέψη. Και οι δύο τάξεις εκπλήρωσαν το θέλημα του Θεού, με το να γνωστοποιήσουν την αγγελία που ήθελε να διαδώσουν, όπως επίσης και οι δύο γεύτηκαν την απογοήτευση με την παρεξήγηση που έκαναν ερμηνεύοντας το μήνυμά τους.

Και όμως ο καλοπροαίρετος σκοπός του Θεού εκπληρώθηκε, έστω και αν η προειδοποίηση της κρίσης Του δόθηκε με τον τρόπο που δόθηκε. Η μεγάλη μέρα πλησίαζε. Γι' αυτό η θεϊκή πρόνοια έφερε το λαό αντιμέτωπο με τις ιδιαίτερες εκείνες καιρικές περιστάσεις που θα τους βοηθούσαν να ανακαλύψουν τι έκρυβαν στις καρδιές τους. Η αγγελία αποσκοπούσε στο να δοκιμάσει και να καθαρίσει την εκκλησία. Θα οδηγούσε τους ανθρώπους να εξιχνιάσουν αν τα αισθήματά τους έκλιναν προς τον κόσμο, ή προς το Χριστό και τα επουράνια. Ισχυρίζονταν ότι αγαπούσαν το Σωτήρα. Τώρα ήταν καιρός να το αποδείξουν. Θα ήταν πρόθυμοι να αποκηρύξουν τις εγκόσμιες επιδιώξεις και φιλοδοξίες τους και να χαιρετίσουν με χαρά τον ερχομό του Κυρίου τους; Η αγγελία σ' αυτό ακριβώς απέβλεπε· στο να τους βοηθήσει να ανακαλύψουν την πραγματική πνευματική τους κατάσταση. Τους είχε σταλεί με ευσπλαχνία και αγάπη για να τους παροξύνει να εκζητήσουν το Θεό με πνεύμα μετάνοιας και ταπεινοφροσύνης.

Αλλα και αν ακόμη η απογοήτευση ήταν αποτέλεσμα της δικής τους παρανόησης της αγγελίας που μετέδιδαν, επρόκειτο όμως να στραφεί προς το καλό. Έμελλε να δοκιμάσει τις καρδιές εκείνων οι οποίοι ισχυρίζονταν ότι είχαν δεχθεί την προειδοποίηση. Εν όψη της απογοήτευσης, θα έσπευδαν να εγκαταλείψουν τη χριστιανική τους πείρα και να αποσύρουν την εμπιστοσύνη τους από το λόγο του Θεού; ή θα κατέληγαν να προσπαθήσουν με προσευχή και ταπεινοφροσύνη να ανακαλύψουν που έσφαλαν στην από μέρους τους ερμηνεία της προφητείας; Πόσοι απ' αυτούς είχαν παρακινηθεί από το φόβο, από τον αυθορμητισμό ή από το θρησκευτικό παροξυσμό; Πόσοι έδειξαν απείθεια ή ακολουθούσαν με μισή καρδιά; Πλήθη ισχυρίζονταν ότι επιθυμούσαν την παρουσία του Κυρίου. Θα διατηρούσαν όμως την πίστη τους όταν θα είχαν να αντιμετωπίσουν τους χλευασμούς και την περιφρόνηση του κόσμου, τη δοκιμασία της αναβολής και την απογοήτευση; Όταν δεν θα μπορούσαν να εξηγήσουν διαμιάς τη στάση του Θεού απέναντι τους, θα έφθαναν στο σημείο να απορρίψουν ακόμη και τις αλήθειες εκείνες οι οποίες υποστηρίζονται ακράδαντα μέσα στο λόγο Του;

Η δοκιμή αυτή θα αποκάλυπτε το σθένος εκείνων που με ειλικρινή πίστη είχαν υπακούσει σε ότι παραδέχονταν για διδαχή προερχόμενη από το λόγο και το Πνεύμα του Θεού. Θα τους δίδασκε με τρόπο, που μόνο μια τέτοια εμπειρία μπορούσε να διδάξει, τον κίνδυνο που διατρέχει κανείς όταν παραδέχεται τις θεωρίες και τις ερμηνείες των ανθρώπων αντί να αφήσει τη Γραφή να ερμηνεύσει η ίδια τον εαυτό της. Για τα πιστά παιδιά του Θεού, η αμηχανία και η θλίψη που θα επακολουθούσαν το λάθος τους θα επέφεραν την απαιτούμενη επανόρθωση. Θα τους οδηγούσαν σε μια προσεκτικότερη μελέτη του προφητικού λόγου. Θα τους δίδασκαν να εξετάσουν ακριβέστερα τα θεμέλια της πίστης τους και να απορρίψουν κάθε στοιχείο ξένο προς τις γραφικές αλήθειες, άσχετα ποια γενική απήχηση βρίσκει ανάμεσα στο χριστιανικό κόσμο.

Για τους πιστούς αυτούς, όπως και για τους πρώτους μαθητές, όλα όσα θα φαίνονταν σκοτεινά και δυσνόητα την ώρα της δοκιμασίας, αργότερα θα διασαφηνίζονταν. Όταν θα έβλεπαν "τα τέλη του Κυρίου," θα αναγνώριζαν ότι παρά τη δοκιμασία που οφείλονταν στα λάθη τους, οι προθέσεις της πρός αυτούς αγάπης Του είχαν κατά γράμμα εκπληρωθεί. Σαν αποτέλεσμα της ευλογημένης αυτής πείρας θα μάθαιναν "ότι είναι πολυεύσπλαχνος ο Κύριος και οικτίρμων" και ότι "πάσαι αι οδοί Αυτού είναι έλεος και αλήθεια εις τους φυλάττοντας την διαθήκην και τα μαρτύρια Αυτου."

20

Ενα μεγαλο θρησκευτικο ξυπνημα

Στο δέκατο τέταρτο κεφάλαιο της Αποκάλυψης αναφέρεται μία μεγάλη θρησκευτική αφύπνιση σαν αποτέλεσμα της διάδοσης της αγγελίας της επικείμενης επιστροφής του Χριστού. Ένας άγγελος παρουσιάζεται να πετάει "εις το μεσουράνημα όστις είχεν ευαγγέλιον αιώνιον, δια να κηρύξη εις τους κατοικούντας επί της γης, και εις πάν έθνος και φυλήν και γλώσσαν και λαόν. Και έλεγε μετά φωνής μεγάλης, Φοβήθητε τον Θεόν, και δότε δόξαν εις Αυτόν, διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού· και προσκυνήσατε τον ποιήσαντα τον ουρανόν και την γήν και την θάλασσαν και τας πηγάς των υδάτων." (Αποκ. 14:6-7.)

Το γεγονός ότι ένας άγγελος αναφέρεται να κηρύττει την αγγελία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία. Με την αγνότητα, τη δόξα και τη δύναμη του ουρανίου απεσταλμένου, η θεϊκή σοφία ευδόκησε να παραστήσει τον ιδιάζοντα χαρακτήρα του έργου που θα επιτελείτο με το άγγελμα αυτό καθώς και τη δύναμη και τη δόξα που θα το συνόδευαν. Το πέταγμα του αγγέλου "εις το μεσουράνημα," η διάδοση της αγγελίας "μετά φωνής μεγάλης," καθώς και η επέκτασή της σε όλους "τους κατοικούντας επί της γής," "εις πάν έθνος και φυλήν και γλώσσαν και λαόν," πιστοποιούν τόσο την ταχύτητα όσο και τον παγκόσμιο χαρακτήρα του κινήματος αυτού.

Πότε ακριβώς θα μεσολαβούσε αυτό το κίνημα μας το πληροφορεί η ίδια η αγγελία που αποτελεί μέρος από το "ευαγγέλιον το αιώνιον" και διακηρύσσει την αρχή "της κρίσεως" του Θεού. Το άγγελμα της σωτηρίας έχει διαδοθεί καθόλους τους αιώνες. Αλλά η αγγελία αυτή αποτελεί μέρος του ευαγγελίου που δεν θα μπορούσε να

κηρυχθεί παρά μόνο στις έσχατες ημέρες, ακριβώς επειδή τότε μόνον αληθεύει ότι "ήλθεν η ώρα της κρίσεως." Οι προφητείες μας παρουσιάζουν μία αλληλουχία γεγονότων τα οποία καταλήγουν στην ώρα της κρίσης. Αυτό αληθεύει ιδιαίτερα για το βιβλίο του Δανιήλ. Το μέρος εκείνο της προφητείας που αναφέρεται στις έσχατες ημέρες, ο Δανιήλ έλαβε την εντολή να το κλείσει και να το σφραγίσει "μέχρι του εσχάτου καιρού." Μόνον όταν θα φθάναμε στην εποχή αυτή θα μπορούσε να κηρυχθεί μία αγγελία σχετικά με την ημέρα της κρίσης και με βάση την εκπλήρωση των προφητειών αυτών. Για τον έσχατο αυτόν καιρό ο προφήτης αναφέρει ότι "τότε πολλοί θέλουσι περιτρέχει και η γνώσις θέλει πληθυνθή." (Δαν. 12:4.)

Ο απόστολος Παύλος προειδοποίησε την εκκλησία της εποχής του ότι δεν έπρεπε να περιμένουν την επιστροφή του Χριστού στις μέρες τους. "Δεν θέλει ελθεί η ημέρα εκείνη," λέγει, "εάν δεν έλθη πρώτον η αποστασία, και αποκαλυφθή ο άνθρωπος της αμαρτίας." (Β΄ Θεσ. 2:3.) Ώστε λοιπόν δεν πρέπει να περιμένουμε την έλευση του Κυρίου μας παρά μόνο μετά τη μεγάλη αποστασία, και τη μακροχρόνια περίοδο της κυριαρχίας του "ανθρώπου της αμαρτίας." Ο "άνθρωπος της αμαρτίας" αναφέρεται επίσης ως το "μυστήριον της ανομίας" ο "υιός της απώλειας," και ο "άνομος" και εκπροσωπεί την παπική δύναμη που σύμφωνα με την προφητεία, θα διατηρούσε την υπεροχή για 1260 χρόνια. Η περίοδος αυτή έληξε το 1798. Ο Χριστός δεν μπορούσε να έχει έρθει πριν από την εποχή αυτή. Οι οδηγίες του Παύλου καλύπτουν χρονολογικά ολόκληρη τη χριστιανική οικονομία μέχρι το 1798. Στο διάστημα που ακολουθεί τη χρονολογία αυτή επρόκειτο να κηρυχθεί η δευτέρα παρουσία του Χριστού. Ποτέ τέτοια αγγελία δεν δόθηκε στο παρελθόν. Όπως είδαμε ο Παύλος δεν τη μετέδωσε. Την παρουσίαζε στους αδελφούς του για το απώτερο της εποχής τους μέλλον. Ούτε οι Μεταρρυθμιστές τη μετέδωσαν. Ο Μαρτίνος Λούθηρος υπολόγιζε την ημέρα της κρίσης σε τριακόσια περίπου μελλοντικά από την εποχή του χρόνια. Από το 1798 όμως το βιβλίο του Δανιήλ ξεσφραγίσθηκε, η κατανόηση των προφητειών προόδευσε και η σοβαρή αγγελία της επικείμενης κρίσης διακηρύχθηκε από πολλούς.

Όπως η Μεγάλη Μεταρρύθμιση του δεκάτου έκτου αιώνα, το κίνημα του Αντβεντισμού εμφανίσθηκε ταυτόχρονα σε διάφορες χώρες του χριστιανικού κόσμου. Τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική, άνθρωποι πίστης και προσευχής επεδόθηκαν στη μελέτη των προφητειών και παρακολουθώντας την εξέλιξη των γεγονότων όπως αναφέρονται στα εμπνευσμένα κατάστιχα, έφθασαν στο αναντίρρητο συμπέρασμα ότι το τέλος του κόσμου πλησίαζε. Σε

διάφορες χώρες, απομονωμένες ομάδες Χριστιανών, με την αποκλειστική μελέτη των Αγίων Γραφών, απέκτησαν την πεποίθηση ότι η επιστροφή του Σωτήρα ήταν πολύ κοντά.

Το 1821, τρία χρόνια μετά το συμπέρασμα του Μύλλερ ότι οι προφητείες εφιστούσαν την προσοχή στην ώρα της κρίσης, ο Δόκτωρ Ιωσήφ Γουώλφ, ο γνωστός "διεθνής ιεραπόστολος," άρχισε να κηρύττει την εγγύτητα της επιστροφής του Κυρίου. Γεννημένος στη Γερμανία, ο Γουώλφ ήταν εβραϊκής καταγωγής και είχε πατέρα ραββίνο. Πολύ μικρός ακόμη είχε ήδη πειστεί για την αλήθεια της χριστιανικής θρησκείας. Με ένα ξύπνιο και ερευνητικό πνεύμα άκουγε προσεκτικά τις συζητήσεις που γίνονταν στο πατρικό του σπίτι, όπου καθημερινά μαζεύονταν καθιερωμένοι Εβραίοι και εξιστορούσαν τις ελπίδες και τις προσδοκίες του λαού τους, τη δόξα του αναμενόμενου Μεσσία και την αποκατάσταση του Ισραήλ. Όταν μια μέρα άκουσε να αναφέρουν για τον Ιησού το Ναζωραίο, το παιδί ρώτησε ποιος ήταν Αυτός. "Ένας Ιουδαίος, μια μεγάλη διάνοια," του απάντησαν· "επειδή όμως ισχυρίζονταν ότι Αυτός ήταν ο Μεσσίας, το Ιουδαϊκό συνέδριο τον καταδίκασε σε θάνατο." "Αλλά γιατί να καταστραφεί η Ιερουσαλήμ και γιατί να ζούμε στην αιχμαλωσία;" ξαναρώτησε το παιδί. "Αλλοίμονο, αλλοίμονο!" απάντησε ο πατέρας "γιατί οι Ιουδαίοι φόνευσαν τους προφήτες." Αυτόματα η ιδέα γεννήθηκε στη σκέψη του παιδιού. "Μπορεί και ο Ιησούς να ήταν προφήτης και οι Εβραίοι να Τον φόνευσαν ενώ ήταν αθώος." ("Travels and Adventures of the Rev. Joseph Wolff." Τόμ. 1. σελ. 6.) Τόσο βαθιά είχε ριζώσει αυτή η σκέψη μέσα του ώστε, αν και του είχαν απαγορεύσει να πατήσει σε χριστιανική εκκλησία, αυτός συχνά στεκόταν απ' έξω για να ακούσει το κήρυγμα.

Όταν σε ηλικία επτά μόλις ετών καυχιόταν μια μέρα σ' έναν ηλικιωμένο Χριστιανό γείτονα για τον μελλοντικό θρίαμβο του Ισραήλ και για τον ερχομό του Μεσσία, ο γέροντας του είπε καλοκάγαθα: "Να σου πώ, καλό μου παιδί, ποιος ήταν ο πραγματικός Μεσσίας: ήταν ο Ιησούς ο Ναζωραίος ... που οι προπάτορές σου σταύρωσαν όπως έκαναν και με τους παλαιότερους προφήτες. Πήγαινε σπίτι και διάβασε το πεντηκοστό τρίτο κεφάλαιο του προφήτη Ησαΐα και θα πειστείς ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός του Θεού." (Ίδιο μέρος Τόμ. 1, σελ. 7.) Είχε κι όλα πάρει την απόφασή του. Πήγε στο σπίτι και διάβασε τη Γραφική περικοπή, περίεργος να δει μέχρι ποιο σημείο η προφητεία εκπληρώνονταν στη ζωή του Ιησού της Ναζαρέτ. Είναι δυνατόν να είχε δίκαιο ο Χριστιανός; διερωτώταν το παιδί. Ζήτησε από τον πατέρα του να του εξηγήσει την προφητεία, αλλά συνάντησε μια τέτοια παγερή σιωπή, που ποτέ πια δεν

τόλμησε να ξαναναφέρει το ίδιο θέμα. Η στάση αυτή όμως αύξησε ακόμη περισσότερο την επιθυμία του να γνωρίσει καλύτερα τη χριστιανική θρησκεία.

Το Ιουδαϊκό του περιβάλλον του απέκρυβε με μεγάλη προσοχή τη γνώση που ζητούσε να αποκτήσει. Αλλ' όταν έγινε ένδεκα ετών, εγκατέλειψε το πατρικό του σπίτι και φεύγοντας αποφάσισε να αποκτήσει τη μόρφωση και να διαλέξει τη θρησκεία και το επάγγελμα που θα ακολουθούσε. Κατέφυγε προσωρινά σ' ένα συγγενικό του σπίτι απ' όπου τον πέταξαν σε λίγο έξω σαν αποστάτη. Κατάμονος και απένταρος ήταν υποχρεωμένος να κάνει τη ζήση του ανάμεσα στους ξένους. Πήγαινε από μέρος σε μέρος σπουδάζοντας ταυτόχρονα και συντηρώντας τον εαυτό του παραδίδοντας μαθήματα της Εβραϊκής γλώσσας. Κάτω από την επιρροή ενός Καθολικού δασκάλου, ασπάσθηκε τη Ρωμαιοκαθολική θρησκεία και πήρε την απόφαση να γίνει ιεραπόστολος μεταξύ του λαού του. Μ' αυτόν το σκοπό πήγε λίγα χρόνια αργότερα στη Ρώμη για να σπουδάσει στο Κολέγιο της Προπαγάνδας. Εδώ το ανεξάρτητο πνεύμα του και η γλώσσα του της αλήθειας τον έκαναν να χαρακτηριστεί για αιρετικός. Κατέκρινε χωρίς περιστολή τις καταχρήσεις της εκκλησίας και επεσήμανε την ανάγκη για μεταρρύθμιση. Αν και στην αρχή οι παπικοί ιεράρχες του είχαν δείξει εξαιρετική εύνοια, ύστερα από λίγο όμως τον μετέθεσαν από τη Ρώμη. Πάντοτε κάτω από την επιτήρηση της εκκλησίας, πήγαινε από μέρος σε μέρος, ώσπου αποδείχθηκε ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να υποδουλωθεί στο Ρωμαιοκαθολικισμό. Χρωματίστηκε αδιόρθωτος και τον άφησαν ελεύθερο να πάει όπου ήθελε. Τότε πήγε στην Αγγλία και, ασπαζόμενος τη διαμαρτυρόμενη πίστη, έγινε μέλος της Αγγλικανικής Εκκλησίας. Ύστερα από διετή μελέτη ξεκινούσε το 1821 για την αποστολή του.

Όταν δέχθηκε την αλήθεια της πρώτης παρουσίας αναγνωρίζοντας το Χριστό σαν "Άνθρωπον Θλίψεων και δόκιμον ασθενείας," ο Γουώλφ παρατήρησε ότι οι προφητείες αναφέρονται με την ίδια σαφήνεια και στη δευτέρα παρουσία Του, τη με μεγάλη δύναμη και δόξα. Και ενώ προσπαθούσε να οδηγήσει τους συμπατριώτες του στον Ιησού το Ναζωραίο σαν το Μεσσία που τους είχε υποσχεθεί ο Θεός, απέδειχνε ταυτόχρονα ότι Αυτός που είχε έρθει μέσα στην ταπείνωση την πρώτη φορά να προσφερθεί θυσία για τις αμαρτίες των ανθρώπων, θα έρχονταν τη δεύτερη φορά σαν Βασιλιάς και Λυτρωτής τους.

"Ο Ιησούς ο Ναζωραίος," έλεγε, "ο πραγματικός Μεσσίας, του οποίου τα χέρια και τα πόδια τρυπήθηκαν με τα καρφιά, Αυτός που σύρθηκε σαν πρόβατο στη σφαγή, που ήταν ο Άνθρωπος Θλίψεων

και δόκιμος ασθενείας, που όταν αφαιρέθηκε το σκήπτρο από τον Ιούδα και η νομοθετική δύναμη αποσύρθηκε απ' αυτόν ήρθε την πρώτη φορά, θα έρθει και δεύτερη φορά πάνω στα σύννεφα του ουρανού και με τη σάλπιγγα του Αρχαγγέλου" (Joseph Wolff, "Researches and Missionary Labors," σελ.62,) "και θα σταθεί πάνω στο Όρος των Ελαιών· και η εξουσία πάνω στη δημιουργία που άλλοτε είχε χορηγηθεί στον Αδάμ και που του αφαιρέθηκε για τιμωρία (Γέν. 1:26, 3:17,) θα δοθεί στον Ιησού. Αυτός θα βασιλεύσει σ' ολόκληρη τη γη. Οι θρηνωδίες και οι αναστεναγμοί της κτίσης θα παύσουν και θα ακουσθούν τα άσματα της δοξολογίας και των ευχαριστιών... Όταν έρθει ο Ιησούς μέσα στη δόξα του Πατέρα Του, μαζί με τους αγίους αγγέλους, ... οι πιστοί νεκροί θα αναστηθούν πρώτοι. (Α΄ Θεσ. 4:16, Α΄ Κορ. 15:23.) Αυτό είναι εκείνο που εμείς οι Χριστιανοί αποκαλούμε πρώτη ανάσταση. Τότε το ζωϊκό βασίλειο θα μεταβάλει τη φύση του. (Ησ. 11:6-9,) και θα υποταγεί στον Ιησού. (Ψαλμ. 8.) Θα κυριαρχήσει παγκόσμια ειρήνη." ("Journal of Rev. Joseph Wolff," σελ. 378-379.) "Ο Κύριος τότε θα επιβλέψει τη γη και θα πει, "Ιδού, αυτή είναι καλή λίαν." (Ίδιο μέρος, σελ. 294.)

Ο Γουώλφ πίστευε ότι ο ερχομός του Κυρίου πλησίαζε και η δική του προφητική ερμηνεία τοποθετούσε το ολοκληρωματικό αυτό γεγονός σε χρονολογικά πλαίσια που ελάχιστα διέφεραν από εκείνα που προσδιόρισε ο Μύλλερ. Σε όσους ισχυρίζονταν ότι βάση του γραφικού "περί της ώρας εκείνης και της ημέρας ουδείς γιγνώσκει," οι άνθρωποι δεν πρέπει να ξέρουν τίποτε για την εγγύτητα της παρουσίας, ο Γουώλφ απαντούσε: "Είπε μήπως ο Κύριός μας ότι η ημέρα εκείνη και η ώρα δεν θα γίνουν ποτέ γνωστές; Δεν ήταν Εκείνος που μας έδωσε τα σημεία των καιρών ώστε να ξέρουμε τουλάχιστο ότι πλησιάζει η παρουσία Του, όπως ξέρουμε ότι πλησιάζει το καλοκαίρι όταν βλέπουμε τα φύλλα να βλαστάνουν στη συκιά; (Ματθ. 24:32.) Δεν πρόκειται ποτέ να γνωρίσομε τη χρονολογική αυτή περίοδο, αφού Αυτός ο ίδιος μας προτρέπει όχι μόνο να διαβάσουμε αλλά και να κατανοήσουμε τον προφήτη Δανιήλ; Αυτόν τον προφήτη Δανιήλ στον οποίο αναφέρεται ότι οι λόγοι είχαν σφραγισθεί μέχρι τον έσχατο καιρό (πράγμα που αληθεύει για την εποχή του) ότι τότε "πολλοί θέλουσι περιτρέχει" (ένας εβραϊκός ιδιωματισμός για τον υπαινιγμό και υπολογισμό του χρόνου και ότι "η γνώσις) (δηλαδή του χρόνου) "θέλει πληθυνθεί." (Δαν. 12:4.) Άλλωστε ο Χριστός δεν ήθελε μ' αυτό να πει ότι η εγγύτητα του καιρού δεν θα γνωστοποιείτο αλλά είπε ότι την ακριβή "ημέοαν και ώραν ουδείς γιγνώσκει." Λέγει ότι αρκετά θα καταστούν γνωστά από τα διάφορα σημεία των καιρών ώστε να παρακινηθούμε

για να προετοιμαστούμε για τον ερχομό Του όπως ο Νώε που προετοίμασε την κιβωτό." (Wolff, Researches and Missionary Labors, σελ. 404-405.)

Σχετικά με το αρεστό στο πλατύ κοινό σύστημα ερμηνείας ή παρερμηνείας των Γραφών, ο Γουώλφ έγραφε: "Η χριστιανική εκκλησία έχει εξωκλείνει κατά το μεγαλύτερο μέρος της από την απλότητα της Γραφής και στράφηκε πρός το παραισθησιακό σύστημα των Βουδιστών οι οποίοι πιστεύουν ότι η μελλοντική ευτυχία της ανθρωπότητας έγκειται στο να πετούν οι άνθρωποι στον αέρα και υποθέτουν ότι όταν διαβάζουν για τους Ιουδαίους πρέπει να εννοούν τους Εθνικούς και όταν διαβάζουν για την Ιερουσαλήμ πρέπει να καταλαβαίνουν την εκκλησία, και όπου μιλάει για τη γη θέλει να πει για τον ουρανό, και με την έλευση του Κυρίου πρέπει να καταλάβουν την πρόοδο των ιεραποστολικών οργανώσεων, και ότι η άνοδος στο βουνό του οίκου του Κυρίου σημαίνει μια μεγάλη σύναξη των Μεθοδιστών." (Journal of the Rev. Joseph Wolff, σελ.96.)

Για είκοσι τέσσερα χρόνια, από το 1821 μέχρι το 1845, ο Γουώλφ ταξίδεψε εκτεταμένα: στην Αφρική, όπου επισκέφθηκε την Αίγυπτο και την Αβυσσινία. Στην Ασία, όπου διέσχισε την Παλαιστίνη, Συρία, την Περσία, το Μποκαρά και την Ινδία. Επισκέφθηκε επίσης και τις Ηνωμένες Πολιτείες και ενώ βρισκόταν ακόμη στο δρόμο κήρυξε στο νησί της Αγίας Ελένης. Έφθασε στη Νέα Υόρκη τον Αύγουστο του 1837 και, αφού κήρυξε στην πόλη αυτή, έκανε μετά το ίδιο στη Φιλαδέλφεια και στη Βαλτιμόρη. Τελικά έφθασε στη Βασιγκτώνα όπου, καθώς αναφέρει, "με την εισήγηση του πρώην προέδρου, Τζών Κουήνση Άνταμς, στο Κογκρέσο η Βουλή παμψηφεί μου χορήγησε την άδεια να χρησιμοποιήσω την αίθουσά τους για μια διάλεξη που έκανα το Σάββατο και που τίμησαν με την παρουσία τους όλα τα μέλη του Κογκρέσου, ο επίσκοπος της Πολιτείας της Βιργινίας, καθώς και ο κλήρος και ο λαός της Βασιγκτώνας. Την ίδια τιμή μου έκαναν κυβερνητικοί εκπρόσωποι των Πολιτειών της Νέας Υερσέης και της Πενσυλβανίας παρουσία των οποίων έδωσα διαλέξεις για τις έρευνές μου στην Ασία, καθώς επίσης και για την προσωπική βασιλεία του Ιησού Χριστού." (Ίδιο μέρος, σελ. 398-399.)

Ο Δόκτορας Γουώλφ ταξίδεψε μέσα στις πιο βάρβαρες χώρες χωρίς να έχει την προστασία καμιάς Ευρωπαϊκής δύναμης. Υπέφερε κάθε λογής ταλαιπωρίες και αντιμετώπισε αναρίθμητους κινδύνους. Πείνασε, ραβδίστηκε, πουλήθηκε για σκλάβος, καταδικάσθηκε τρεις φορές σε θάνατο, υπέστη ληστρικές επιθέσεις και επανειλημμένα έφθασε στο χείλος του θανάτου εκτεθειμένος στη δίψα. Μια φορά απογυμνώθηκε από όλα τα υπάρχοντά του και αναγκάσθηκε

να διασχίσει εκατοντάδες μίλια πεζός πάνω στα βουνά, ενώ το χιόνι του μαστίγωνε το πρόσωπο και γυμνά τα πόδια του είχαν παραλύσει από την επαφή με το παγωμένο έδαφος.

Όταν τον συμβούλευαν να μη πηγαίνει άοπλος ανάμεσα σε άγριες και εχθρικές φυλές, εκείνος απαντούσε ότι "είχε εφοδιαστεί με όπλα την προσευχή, το ζήλο για το Χριστό, και την εμπιστοσύνη στη βοήθειά Του." "Και είμαι ακόμη εφοδιασμένος," έλεγε, "με την αγάπη στην καρδιά μου για το Θεό και για τον πλησίον μου και με τη Γραφή στο χέρι." (W. H. D. Adams, "In Perils Oft," σελ. 192.) Είχε πάντοτε μαζί του την Εβραϊκή και Αγγλική Αγία Γραφή οπουδήποτε πήγαινε. Σχετικά με ένα από τα τελευταία του ταξίδια λέγει: "Είχα ... πάντοτε τη Βίβλο ανοικτή στο χέρι μου. Ένοιωθα ότι η δύναμή μου προέρχονταν απ' αυτό το Βιβλίο και ότι η δύναμή του θα με στήριζε." (Ίδιο μέρος, σελ. 201.)

Μ' αυτό τον τρόπο συνέχισε με επιμονή το έργο του μέχρι που το άγγελμα της θεϊκής κρίσης διαδόθηκε σ' ένα μεγάλο μέρος του κόσμου. Σε Ιουδαίους, σε Τούρκους, σε Πέρσες, σε Ινδούς και σε άλλες πολλές εθνικότητες και φυλές διέδωσε το λόγο του Θεού στις διαφορετικές αυτές γλώσσες διαγγέλλοντας παντού ότι η βασιλεία του Μεσσία πλησίαζε.

Κατά τα ταξίδια του στο Βοκαρά διαπίστωσε ότι η διδασκαλία της επικείμενης επιστροφής του Κυρίου ήταν γνωστή σε μια απόμακρη και απομονωμένη φυλή. "Οι Άραβες της Υεμένης," αναφέρει, "έχουν στην κατοχή τους ένα βιβλίο που λέγεται "Σήρα" και στο οποίο γίνεται μνεία για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού και την ένδοξη βασιλεία Του και αυτοί περιμένουν μεγάλα γεγονότα να συμβούν το 1840." ("Journal of the Rev. Joseph Wolff." σελ. 377.) "Στην Υεμένη ... πέρασα έξη μέρες με τους απογόνους των Ρηχαβιτών. Δεν πίνουν κρασί, δεν φυτεύουν αμπέλια, δεν σπέρνουν σπορικά και κατοικούν σε σκηνές σε ένδειξη ανάμνησης του καλού παλιού Ιωναδάβ, γιού του Ρηχάβ. Και συνάντησα ανάμεσα σ' αυτούς παιδιά του Ισραήλ, από τη φυλή του Δάν ... που περιμένουν όπως και τα παιδιά του Ρηχάβ το σύντομο ερχομό του Μεσσία πάνω στα σύννεφα του ουρανού." (Ίδιο μέρος, σελ. 389.)

Ένας άλλος ιεραπόστολος συνάντησε παρόμοιες πεποιθήσεις ανάμεσα στους Τάρταρους. Κάποιος Τάρταρος παπάς υπέβαλε την ερώτηση στον ιεραπόστολο σχετικά με τον καιρό της δευτέρας παρουσίας του Χριστού. Όταν ο ιεραπόστολος απάντησε ότι δεν είχε ιδέα, ο παπάς έμεινε κατάπληκτος μπροστά σε τέτοια άγνοια από έναν που ισχυρίζονταν ότι ήταν δάσκαλος της Γραφής. Έδωσε

τότε τη δική του άποψη που βάση της προφητείας τοποθετούσε την επιστροφή του Χριστού γύρω στο 1844.

Νωρίς ακόμη το 1826, το άγγελμα της επιστροφής του Χριστού άρχισε να κηρύσσεται στην Αγγλία. Το κίνημα αυτό δεν γνώρισε τις διαστάσεις που είχε λάβει στην Αμερική. Η ακριβής χρονολογία της δευτέρας παρουσίας δεν διδάσκονταν τόσο εκτεταμένα, πλην όμως η μεγάλη αλήθεια της εγγύτητας του ερχομού του Χριστού με δύναμη και δόξα, κηρύχθηκε σε μεγάλη ευρύτητα. Και αυτό δεν συνέβη μόνο με τους διϊσταμένους ή αυτούς που ήταν διάφοροι από την επίσημη θρησκεία. Ο Άγγλος συγγραφέας Μούραντ Μπρόκ, αναφέρει ότι επτακόσιοι περίπου ιεροκήρυκες της Αγγλικανικής Εκκλησίας καταγίνονταν με το κήρυγμα του "ευαγγελίου της βασιλείας." Η αγγελία που προέλεγε την επιστροφή του Κυρίου για το 1844 γνωστοποιήθηκε και στη Μεγάλη Βρετανία. Έντυπα των Αντβεντιστών προερχόμενα από τις Ηνωμένες Πολιτείες κυκλοφόρησαν πλατιά, ενώ βιβλία και περιοδικά ξανατυπώθηκαν στην Αγγλία. Το 1842, ο αγγλικής καταγωγής Ροβέρτος Ουήντερ που είχε δεχθεί την πίστη του αντβεντισμού στην Αμερική, επέστρεψε στην πατρίδα του για να κηρύξει εκεί την έλευση του Κυρίου. Άλλοι ενώθηκαν μαζί του στο έργο αυτό και έτσι η αγγελία της κρίσης διαδόθηκε σε διάφορα μέρη της Αγγλίας.

Στη Νότια Αμερική ανάμεσα στη βαρβαρότητα και στη δεισιδαιμονία ο Λακούνζα, ένας Ισπανός Ιησουΐτης, καταφεύγοντας στην Αγία Γραφή ανακάλυψε την αλήθεια της σύντομης επιστροφής του Χριστού. Νοιώθοντας την παρόρμηση να μεταδώσει την προειδοποίηση και επιθυμώντας συνάμα να αποφύγει τις προστριβές με τη Ρώμη, δημοσίευσε τις απόψεις του με το εβραϊκό ψευδώνυμο "Ραββίνος Μπέν-Έσδρα," όπου παρουσιάζονταν σαν Ιουδαίος προσήλυτος. Ο Λακούνζα έζησε το δέκατο όγδοο αιώνα. Αλλά κατά το 1825 το βιβλίο του, φθάνοντας στο Λονδίνο μεταφράστηκε στην αγγλική γλώσσα. Η δημοσίευσή του προκάλεσε ζωηρότερο ακόμη ενδιαφέρον στο αφυπνισμένο ήδη θέμα της δευτέρας παρουσίας.

Στη Γερμανία η διδαχή αυτή είχε κηρυχθεί το δέκατο όγδοο αιώνα από το Μπέγκελ, Λουθηρανό ιεροκήρυκα, λόγιο και σχολιαστή διάσημο της Γραφής. Μετά την αποπεράτωση των σπουδών του, ο Μπέγκελ "αφιερώθηκε στη σπουδή της θεολογίας όπου φυσιολογικά τον έσπρωχνε η σοβαρή και θρήσκα ψυχική του διάθεση εντεινόμενη από την πρότερη εκπαίδευσή του και την πειθαρχημένη του ζωή. Όπως και άλλοι βαθυστόχαστοι νέοι πριν και μετά απ' αυτόν, είχε και εκείνος να παλέψει ενάντια στην αμφιβολία και άλλες δυσκολίες θρησκευτικού χαρακτήρα. Γράφοντας κάνει μια

συγκινητική νύξη για τα "διάφορα βέλη που κατατρύπησαν την καρδιά του και καταπίκραναν τη νειότη του." ("Encyclopedia Britannica," άρθρο Bengel, εννάτη έκδοση) Όταν έγινε μέλος της Εκκλησιαστικής συνόδου της Βυρτεμβέργης, μεταβλήθηκε σε υπέρμαχο της θρησκευτικής ανεξαρτησίας. "Ενώ υποστήριζε τα προνόμια και τα δικαιώματα της εκκλησίας, ήταν συνάμα θιασώτης της χορήγησης κάθε λογικής ελευθερίας σ' όσους πίστευαν ότι η συνείδησή τους τους επέβαλε διακοπή σχέσεων με την εκκλησία." ("Encyclopedia Britannica," εννάτη έκδοση άρθρο "Bengel.") Τα αγαθά αποτελέσματα της νοοτροπίας αυτής έχουν καταστεί αισθητά και σήμερα ακόμη στη γενέτειρά του.

Ενώ ο Μπέγκελ ασχολείτο με την ετοιμασία ενός κηρύγματος από το κεφάλαιο 21 της Αποκάλυψης για τον προ των Χριστουγέννων εκκλησιασμό, το φως της δευτέρας παρουσίας του Χριστού άστραψε ξαφνικά στο νού του. Οι προφητείες της Αποκάλυψης άρχισαν να του παρουσιάζονται τόσο κατανοητές όσο ποτέ άλλοτε. Τέτοια μεγάλη εντύπωση του έκαμαν η καταπληκτική σημασία και η απερίγραπτη δόξα των σκηνών εκείνων όπως τις περιγράφει ο προφήτης, ώστε θεώρησε απαραίτητο να αποσπάσει για ένα διάστημα το νού του από του να συλλογίζεται το θέμα αυτό. Στον άμβωνα όμως μια μέρα του ξαναπαρουσιάσθηκε τόσο καθαρά και έντονα, που από τότε αποφάσισε να αφοσιωθεί στη μελέτη των προφητειών, ιδιαίτερα της Αποκάλυψης και έφθασε σε λίγο στο συμπέρασμα ότι αυτές έδειχναν πως ο ερχομός του Χριστού επίκειτο. Και η χρονολογία που καθόρισε για τη δευτέρα παρουσία ελάχιστα μόνο χρόνια διέφερε απ' εκείνη που αργότερα προσδιόρισε ο Μύλλερ. Τα συγγράμματα του Μπέγκελ διαδόθηκαν σ' όλοκληρο το χριστιανικό κόσμο. Οι προφητικές απόψεις βρήκαν γενική αποδοχή στην πατρίδα του, τη Βυρτεμβέργη, και μερική αποδοχή σε άλλα μέρη της Γερμανίας. Μετά το θάνατό του, η κίνηση εξακολούθησε και η αγγελία του αντβεντισμού διαδόθηκε στη Γερμανία την ίδια εποχή που κινούσε το ενδιαφέρον του κόσμου σε άλλες χώρες. Σε λίγο μερικοί προσήλυτοι έφευγαν στη Ρωσία όπου σχημάτισαν αποικίες και την πεποίθηση της επικείμενης επιστροφής του Χριστού την έχουν διατηρήσει οι Γερμανικές εκκλησίες της χώρας αυτής μέχρι και σήμερα.

Το φως έλαμψε επίσης στη Γαλλία και στην Ελβετία. Στη Γενεύη, όπου ο Φαρέλ και ο Καλβίνος διέδωσαν την αλήθεια της Μεταρρύθμισης, ο Γκωσέν κήρυξε την αγγελία της δευτέρας παρουσίας. Κατά τα φοιτητικά του χρόνια, ο Γκωσέν είχε έρθει αντιμέτωπος με το πνεύμα εκείνο του ορθολογισμού από το οποίο

είχε εμποτιστεί ολόκληρη η Ευρώπη πρός το τέλος του δεκάτου ογδόου και τις αρχές του δεκάτου εννάτου αιώνα. Έτσι όταν πήρε τη θέση του στον άμβωνα, όχι μόνο είχε άγνοια από την πραγματική πίστη, αλλά έρρεπε και πρός το σκεπτικισμό. Νέος όμως ακόμη είχε παρουσιάσει έκδηλο ενδιαφέρον για τη μελέτη της προφητείας. Διαβάζοντας την "Αρχαία Ιστορία" του Ρωλλέν, η προσοχή του στράφηκε πρός το δεύτερο κεφάλαιο του Δανιήλ και του έκανε μεγάλη εντύπωση η καταπληκτική ακρίβεια με την οποία εκπληρώθηκε η προφητεία σύμφωνα με την έκθεση του ιστοριογράφου. Ανακάλυψε σ' αυτή μία μαρτυρία που υποστήριζε τη θεοπνευστία των Γραφών και που του χρησίμευσε για άγκυρα στην αντιμετώπιση των κινδύνων στα μετέπειτα χρόνια. Ανικανοποίητος από τις διδαχές του ορθολογισμού, στράφηκε στη μελέτη της Γραφής· και καθώς ερευνούσε για περισσότερο φως, οδηγήθηκε σε λίγο σε μία εντελώς θετική πίστη.

Συνεχίζοντας να μελετάει τις προφητείες, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παρουσία του Κυρίου πλησίαζε. Του έκαμε τόση εντύπωση η σπουδαιότητα της μεγάλης αυτής αλήθειας, ώστε θέλησε να την παρουσιάσει στον κόσμο. Αλλά η κυριαρχούσα γνώμη ότι οι προφητείες του Δανιήλ είναι μυστηριακές και ακατανόητες του παρεμβάλλονταν σαν σοβαρό εμπόδιο στο δρόμο του. Τελικά αποφάσισε—όπως ο Φαρέλ πριν απ' αυτόν όταν προσπαθούσε να κηρύξει στη Γενεύη—να αρχίσει από τα παιδιά, ελπίζοντας να ελκύσει σε λίγο το ενδιαφέρον των γονέων. Εκθέτοντας αργότερα τους λόγους που τον έκαναν να ακολουθήσει την τακτική αυτή έγραφε: "'Ένα πράγμα επιθυμώ να κάνω κατανοητό: δεν είναι λόγο της μηδαμινής του σημασίας, αλλ' αντίθετα λόγο της ανυπολόγιστης αξίας του που θέλησα να παρουσιάσω το θέμα μ' αυτόν το γνωστό τρόπο και που το απεύθυνα στα παιδιά. Ήθελα να με ακούσουν και φοβήθηκα ότι δεν θα με άκουγαν αν αποτεινόμουν απ' αρχής στους μεγάλους." "Γι' αυτό αποφάσισα να στραφώ στους πιο μικρούς. Συγκεντρώνω πρώτα ένα ακροατήριο από παιδιά. Αν ο κύκλος μεγαλώσει, αν φανεί ότι ακούν με προσοχή, με ενδιαφέρον, με ευχαρίστηση, ότι δίνουν εξηγήσεις και καταλαβαίνουν το θέμα, τότε είμαι σίγουρος ότι θα έχω σε λίγο ένα δεύτερο κύκλο και με τη σειρά τους θα δουν και οι μεγάλοι ότι αξίζει να στρωθούν και να μελετήσουν. Όταν αυτό συμβαίνει τότε ο σκοπός είναι κερδισμένος." (L. Gaussen, "Daniel the Prophet," Τόμ. 2, Πρόλογος.)

Η προσπάθειά του πέτυχε. Ενώ απευθύνονταν στα παιδιά, έρχονταν να ακούσουν και οι μεγάλοι. Οι εξώστες της εκκλησίας του γέμισαν από προσηλωμένους ακροατές. Ανάμεσά τους βρίσκονταν

άνθρωποι με υψηλά αξιώματα και μόρφωση, καθώς και ξένοι που τύχαινε να παρεπηδημούν στη Γενεύη. Μ' αυτόν τον τρόπο η αγγελία μεταδίδονταν και σε άλλα μέρη. Παίρνοντας θάρρος από την επιτυχία του αυτή, ο Γκωσέν τύπωσε τα μαθήματά του με την ελπίδα να προάγει τη μελέτη των προφητικών βιβλίων μεταξύ των Γαλλοφώνων εκκλησιών. "Το να τυπώσει κανείς μαθήματα που προορίζονται για παιδιά," έλεγε ο Γκωσέν, "είναι σα να λέει στους μεγάλους που πάρα πολύ συχνά παραγκωνίζουν τα βιβλία αυτά με τη δικαιολογία ότι είναι ακατανόητα: "πώς λοιπόν είναι ακατανόητα, αφού τα παιδιά σας μπορούν και τα καταλαβαίνουν;" "Είχα τη σφοδρή επιθυμία," προσθέτει, "να παρουσιάσω, αν ήταν δυνατόν, μια επεξήγηση των προφητειών οι οποίες ήταν γνωστές στο εκκλησίασμά μας." "Και κατά τη γνώμη μου, δεν υπάρχει πραγματικά βαθύτερη μελέτη που να ανταποκρίνεται ικανοποιητικότερα στις ανάγκες του παρόντος καιρού." "Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να προετοιμαστούμε για τον καιρό της θλίψης που πλησιάζει και να αγρυπνούμε και να περιμένουμε την επιστροφή του Ιησού Χριστού."

Αν και διαπρεπής και πολύ αγαπητός ανάμεσα στους Γαλλόφωνους ιεροκήρυκες, ο Γκωσέν αργότερα κηρύχθηκε έκπτωτος από την ιερατεία με τη βασική αφορμή ότι αντί για την εκκλησιαστική κατήχηση—ένα άψυχο, ορθολογιστικό εγχειρίδιο, απογυμνωμένο σχεδόν από τη θετική επιρροή της πίστης—μεταχειρίζονταν τη Βίβλο για την εκπαίδευση της νεολαίας. Έγινε μετά καθηγητής μιας θεολογικής σχολής, ενώ την Κυριακή καταγίνονταν με το έργο του κατηχητή διδάσκοντας την Αγία Γραφή στα παιδιά. Επίσης τα συγγράμματα του πάνω σε προφητικά θέματα, προκάλεσαν ζωηρό ενδιαφέρον. Από την καθηγητική του έδρα, από τον τύπο και από την αγαπημένη του θέση του κατηχητή των παιδιών, εξακολούθησε για πολλά χρόνια να ασκεί βαθιά επιρροή και να εφιστά την προσοχή πολλών ατόμων στη μελέτη των προφητειών οι οποίες τόνιζαν την εγγύτητα της επιστροφής του Κυρίου.

Η αγγελία της δευτέρας παρουσίας διαδόθηκε επίσης στη Σκανδιναβία όπου και προκάλεσε ζωηρότατο ενδιαφέρον. Πολλοί ξυπνούσαν από το λήθαργο της επιπόλαιας σιγουριάς που τους κατείχε και κατέληγαν στο να εξομολογούνται και να εγκαταλείπουν τις αμαρτίες τους και να ζητούν συγχώρηση στο όνομα του Χριστού. Αλλά οι κληρικοί της επίσημης εκκλησίας του κράτους πρόβαλαν αντίσταση στην κίνηση αυτή και έγιναν μάλιστα αφορμή να φυλακιστούν μερικοί από αυτούς που κήρυτταν την αγγελία. Σε πολλά μέρη όπου οι κήρυκες της επικείμενης επιστροφής του Κυρίου βρέθηκαν έτσι αναγκασμένοι να σιγήσουν, ο Θεός ευδόκησε

να γνωστοποιήσει την αγγελία κατά ένα θαυματουργικό τρόπο μεταχειριζόμενος μικρά παιδιά. Επειδή ο νόμος δεν τα έπιανε στην ηλικία αυτή, τα παιδιά μπορούσαν να μιλήσουν ανενόχλητα.

Η κίνηση αυτή κυρίως παρατηρήθηκε ανάμεσα στα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα και οι άνθρωποι συγκεντρώνονταν στα φτωχόσπιτα των εργατών για να ακούσουν την προειδοποιητική αγγελία. Οι παιδικοί εκείνοι κήρυκες ανήκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος σε οικογένειες αγροτών. Μερικά από τα παιδιά δεν ήταν μεγαλύτερα από έξη ή οκτώ χρονών. Αν και η ζωή τους μαρτυρούσε την αγάπη τους για το Σωτήρα και προσπαθούσαν να ζήσουν αρμονικά με τις άγιες απαιτήσεις του Θεού, κανονικά η διανοητική τους στάθμη δεν ήταν διαφορετική από εκείνη των συνομήλικων τους. Όταν όμως στέκονταν για να μιλήσουν μπροστά στα πλήθη, ήταν φανερό ότι βρίσκονταν κάτω από το κράτος μιας επιρροής που υπερέβαινε τα ατομικά όρια των φυσικών χαρισμάτων τους. Ο τόνος της φωνής και οι τρόποι τους άλλαζαν και με καταπληκτική επισημότητα έδιναν την αγγελία της κρίσης χρησιμοποιώντας τα ίδια λόγια της Γραφής: "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού." Κατέκριναν τις αμαρτίες των ανθρώπων, όχι μόνο καταδικάζοντας τη διαφθορά και την ανηθικότητα, αλλά καυτηριάζοντας ακόμη την κοσμικότητα και την επιστροφή στα παλιά λάθη και προειδοποιώντας τους ακροατές τους να σπεύσουν να εκφύγουν τη μελλοντική οργή.

Οι άνθρωποι άκουγαν τρέμοντας. Καταδικάζοντας τα σφάλματα, το Πνεύμα του Θεού μιλούσε στις καρδιές τους. Πολλοί παρακινήθηκαν να ερευνήσουν τις Γραφές με καινούριο και βαθύτερο ενδιαφέρον. Όσοι ήταν δοσμένοι στην ακράτεια και στην ανηθικότητα, διορθώνονταν, άλλοι εγκατέλειπαν τις ανέντιμες συνήθειές τους και ένα τέτοιο μεγάλο έργο επιτελείτο, ώστε και αυτοί ακόμη οι ιεροκήρυκες της επίσημης εκκλησίας αναγκάσθηκαν να ομολογήσουν ότι δάκτυλος Θεού κατεύθυνε τη δραστηριότητα αυτή.

Ήταν Θεού θέλημα να διαδοθεί η αγγελία της επιστροφής του Σωτήρα στις Σκανδιναβικές χώρες. Και όταν οι φωνές των δούλων Του σίγησαν, τότε χορήγησε το Πνεύμα Του στα μικρά παιδιά ώστε το έργο αυτό να εκπληρωθεί. Όταν ο Ιησούς πλησίαζε στα Ιεροσόλυμα συνοδευόμενος από τα ενθουσιώντα πλήθη τα οποία Τον επεφημούσαν με κραυγές θριάμβου και σείοντας τα φοινικόκλαδα Τον προσφωνούσαν Υιό του Δαυίδ, ζηλόφθονοι οι Φαρισαίοι Του ζήτησαν να επιβάλει στα πλήθη να σιγήσουν. Αλλ' ο Ιησούς απάντησε ότι όλα αυτά ήταν εκπλήρωση της προφητείας και ότι αν ο λαός σιωπούσε, τότε αυτές οι πέτρες θα φώναζαν. Φοβισμένα

από τις απειλές των ιερέων και αρχηγών του λαού, τα πλήθη σταμάτησαν τη χαρούμενη διαδήλωσή τους μόλις διάβηκαν τις πύλες της Ιερουσαλήμ. Στον αυλόγυρο του ναού όμως, τα μικρά παιδιά συνέχισαν αργότερα την επωδό και κινώντας τα δαφνόκλαδά τους φώναζαν: "Ωσαννά τω Υιώ Δαυίδ!" (Ματθ. 21:8-16.) Στην ερώτηση των βαθιά δυσαρεστημένων Φαρισαίων: "Δεν ακούεις τι λέγουσιν;" ο Ιησούς απάντησε: "Ναι· ποτέ δεν ανεγνώσατε ότι εκ στόματος νηπίων και θηλαζόντων ητοίμασας αίνεσιν;" Όπως ο Θεός εργάστηκε με τα παιδιά τον καιρό της πρώτης παρουσίας του Χριστού, το ίδιο πάλι με τα παιδιά εργάστηκε για τη διάδοση της αγγελίας της δευτέρας παρουσίας Του. Ο λόγος του Θεού ότι το άγγελμα του ερχομού του Σωτήρα θα διαδίδονταν σε όλους τους λαούς, τα έθνη και τις γλώσσες έπρεπε να βρει την εκπλήρωσή του.

Η διάδοση της αγγελίας στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ανατέθηκε στο Γουλλιέλμο Μύλλερ και στους συνεργάτες του. Σύντομα η χώρα αυτή έγινε το επίκεντρο της μεγάλης κίνησης του Αντβεντισμού και η προφητεία του πρώτου αγγέλου της Αποκάλυψης (κεφ. 14:6-7) βρήκε εκεί την πιο άμεση εκπλήρωσή της. Τα συγγράμματα του Μύλλερ και των συντρόφων του μεταφέρονταν σε χώρες μακρινές. Οπουδήποτε στον κόσμο εισχωρούσαν οι ιεραπόστολοι, μαζί τους έφθαναν και οι αγαθές αγγελίες της σύντομης επιστροφής του Χριστού. Παντού αντηχούσε το αιώνιο ευαγγέλιο: "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν· διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού."

Η μαρτυρία της προφητείας που τοποθετούσε την έλευση του Χριστού στην άνοιξη του 1844 έκανε βαθιά εντύπωση στους ανθρώπους. Καθώς η αγγελία προχωρούσε από τη μία Πολιτεία στην άλλη, αφύπνιζε παντού ένα ζωηρότατο ενδιαφέρον. Πολλοί πείθονταν ότι οι προφητικές ερμηνείες ήταν ακριβείς και θυσιάζοντας τη γνωμική φιλοτιμία τους, χαρούμενα αποδέχονταν την αλήθεια. Ακόμη και μερικοί ιεροκήρυκες, βάζοντας κατά μέρος τις προσωπικές τους θρησκευτικές αντιλήψεις και τα αισθήματά τους, εγκατέλειπαν και το μισθό και την εκκλησία τους και ενώνονταν στο να διαδώσουν τον ερχομό του Ιησού. Καθώς όμως τέτοιου είδους ιεροκήρυκες ήταν σχετικά ολιγάριθμοι, το έργο αυτό βασικά ανέλαβαν να εκτελέσουν ταπεινά μέλη των εκκλησιών. Αγρότες εγκατέλειπαν τα χωράφια τους, τεχνίτες τα εργαλεία τους, έμποροι τις πραμάτειες τους, επαγγελματίες τα πόστα τους. Και πάλι ο αριθμός των εργατών αυτών ήταν μικρός ανάλογα με το έργο που έπρεπε να επιτελεσθεί. Η χλιαρή κατάσταση της εκκλησίας και η αμαρτωλότητα του κόσμου πίεζε τις ψυχές των ευσυνείδητων αυτών φρουρών και

χωρίς να δυσανασχετούν υπέμειναν κόπωση, στερήσεις και ταλαιπωρίες για να μπορέσουν να καλέσουν τους ανθρώπους σε μετάνοια που οδηγεί στη σωτηρία. Παρ' όλη την αντίδραση του Σατανά, το έργο εξακολουθούσε να προχωρεί και χιλιάδες ψυχές εγκολπώθηκαν το μήνυμα της επιστροφής του Κυρίου.

Παντού ακούονταν η ενδελεχής μαρτυρία καλώντας τους αμαρτωλούς, εκκλησιαζόμενους και μη, να σωθούν από την επερχόμενη οργή. Όπως ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, Πρόδρομος του Χριστού, έτσι οι κήρυκες αυτοί έβαζαν την αξίνη στη ρίζα του δένδρου, παροτρύνοντας τους πάντες να φέρουν στη ζωή τους καρπούς άξιους της μετάνοιας. Οι συγκλονιστικές εκκλήσεις τους έρχονταν σε άκρα αντίθεση με τα λόγια της σιγουριάς για την ειρήνη και την ασφάλεια που ακούονταν από το ύψος των δημοφιλών αμβώνων. Όπου και αν πήγαινε το μήνυμα, συγκινούσε τις καρδιές των ανθρώπων. Η απλή και σαφής μαρτυρία των Γραφών, με τη συνηγορία του Αγίου Πνεύματος, ασκούσε τέτοια επιρροή, ώστε ελάχιστοι μπορούσαν να της αντισταθούν καθολοκληρία. Όσοι είχαν μία επιφανειακή μόνο θρησκεία ξυπνούσαν από την επίπλαστη ασφάλειά τους. Έβλεπαν τα ολισθήματά τους, την κοσμικότητά τους, την απιστία τους, την υπερηφάνειά τους, την ιδιοτέλειά τους. Με μετάνοια και με ταπείνωση πολλοί εκζητούσαν τον Κύριο. Άνθρωποι που είχαν δώσει όλη τους τη στοργή πρός τα πράγματα του κόσμου, στρέφονταν τώρα πρός τα ουράνια αγαθά. Το Πνεύμα του Θεού αναπαύονταν επάνω τους και με απαλή τώρα και υποτακτική καρδιά ένωναν και αυτοί τις φωνές τους για να διακηρύξουν: "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν· διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού."

Κλαίοντας οι αμαρτωλοί ρωτούσαν: "Τι πρέπει να κάμω δια να σωθώ;" Όσοι είχαν σπιλώσει τη ζωή τους με ανέντιμες πράξεις ήταν πρόθυμοι να προβούν σε επανορθώσεις. Όλοι όσοι βρήκαν στο Χριστό την ψυχική τους γαλήνη, λαχταρούσαν να δουν και τους άλλους να γευτούν την ίδια ευλογημένη πείρα. Οι καρδιές των γονέων στρέφονταν πρός τα παιδιά και οι καρδιές των παιδιών πρός τους γονείς. Οι φραγμοί της υπερηφάνειας και της επιφύλαξης σαρώνονταν. Ειλικρινείς εξομολογήσεις επακολουθούσαν και ενωμένα τα μέλη της οικογένειας συνεργάζονταν για τη σωτηρία προσφιλών συγγενών. Συχνά γίνονταν ακουστή η ένθερμη συνηγορία. Παντού υπήρχαν ψυχές που αγωνιούσαν βαθιά στις ικεσίες τους με το Θεό. Πολλοί αγωνίζονταν ολονυκτίς στην προσευχή ζητώντας να βεβαιωθούν για την άφεση των δικών τους αμαρτημάτων, ή για την επιστροφή συγγενών τους ή γειτόνων.

Άνθρωποι όλων των κοινωνικών στρωμάτων συνέρρεαν στις Αντβεντιστικές συναθροίσεις. Πλούσιοι και φτωχοί, ανώτεροι και κατώτεροι, για διάφορους λόγους αδημονούσαν να ακούσουν καθένας για τον εαυτό του τη διδαχή της δευτέρας παρουσίας. Ο Θεός συγκροτούσε το αντιδραστικό πνεύμα ενόσω οι δούλοι Του εξηγούσαν τους λόγους της πίστης τους αυτής. Κάποτε τα όργανά Του φαίνονταν αδύναμα. Αλλά το Πνεύμα του Θεού προσέδιδε δύναμη στην αλήθεια Του. Η παρουσία των αγίων αγγέλων γίνονταν αισθητή στις συναθροίσεις εκείνες και πολλοί καθημερινά προστίθονταν στην ομήγυρη των πιστών. Καθώς επαναλαμβάνονταν τα σημεία της επικείμενης επιστροφής του Χριστού, πλήθη μεγάλα άκουγαν τα συγκλονιστικά εκείνα λόγια με κομμένη αναπνοή. Ουρανός και γη φαίνονταν να αλληλοζυγώνονται. Η δύναμη του Θεού γίνονταν αισθητή από γέροντες και νέους και μεσήλικες. Οι άνθρωποι επέστρεφαν στα σπίτια τους με ύμνους δοξολογίας στα χείλη και οι χαρούμενοι ήχοι αντιλαλούσαν μέσα στης νύχτας τη σιγαλιά. Κανένας απ' αυτούς που παραβρέθηκαν στις συναθροίσεις εκείνες θα μπορέσει ποτέ να λησμονήσει σκηνές τέτοιου μεγάλου ενδιαφέροντος.

Η διακήρυξη του καθορισμένου καιρού της επιστροφής του Χριστού συνάντησε ζωηρή αντίδραση από μέρους ατόμων όλων των κοινωνικών αποχρώσεων, από τον ιεροκήρυκα στον άμβωνα μέχρι τον πιο θρασύ, προκλητικό αμαρτωλό. Ο προφητικός λόγος βρήκε την εκπλήρωσή του: "Θέλουσιν ελθεί εν ταις εσχάταις ημέραις εμπαίκται, περιπατούντες κατά τας ιδίας αυτών επιθυμίας και λέγοντες. Που είναι η υπόσχεσις της παρουσίας Αυτού; διότι αφ' ής ημέρας οι πατέρες εκοιμήθησαν, τα πάντα διαμένουσιν ούτως απ' αρχής της κτίσεως." (Β΄ Πέτρ. 3:3-4.) Πολλοί απ' εκείνους που υπαινίσσονταν ότι αγαπούσαν τον Σωτήρα ισχυρίζονταν ότι δεν είχαν καμιά αντίρρηση ως πρός τη διδασκαλία της δευτέρας παρουσίας του Χριστού, αλλ' ότι αντιτίθονταν μόνο στον προσδιορισμό του καθορισμένου καιρού. Ο παντογνώστης όμως Θεός διάβαζε τα μύχια της καρδιάς τους. Αυτοί στην πραγματικότητα δεν είχαν καμία επιθυμία να ακούσουν ότι έρχεται ο Χριστός για να κρίνει τον κόσμο με δικαιοσύνη. Έζησαν τη ζωή τους σαν δούλοι πονηροί που τα έργα τους δεν ήταν σε θέση να υποστούν την εξονυχιστική επιθεώρηση του καρδιογνώστη Θεού και γι' αυτό φοβόταν να συναντήσουν τον Κύριό τους. Όπως οι Εβραίοι στην εποχή της πρώτης παρουσίας του Χριστού, το ίδιο και αυτοί ήταν ανέτοιμοι να υποδεχθούν τον Ιησού. Όχι μόνο αρνούνταν να ακούσουν τα απλά επιχειρήματα της Βίβλου, αλλά και κοροΐδευαν εκείνους που περίμεναν

την επιστροφή του Κυρίου. Ο Σατανάς και οι άγγελοί του θριαμβολογούσαν και χλεύαζαν κατά πρόσωπο το Χριστό και τους αγίους αγγέλους ότι ο λεγόμενος λαός Του τόσο λίγη αγάπη έτρεφε γι' Αυτόν και ούτε κάν επιθυμούσε την παρουσία Του.

"Περί της ημέρας εκείνης και της ώρας ουδείς γινώσκει," ήταν η κοινή αντιλογία εκείνων που απέρριπταν το άγγελμα του αντβεντισμού. Η Γραφή λέγει: "Περί δε της ημέρας εκείνης και της ώρας ουδείς γινώσκει ουδέ οι άγγελοι των ουρανών, ειμί ο Πατήρ Μου μόνος." (Ματθ. 24:36.) Όσοι πρόσμεναν τον Κύριο, έδιναν μια σαφή και αρμονική ερμηνεία της περικοπής αυτής και απέδειχναν καθαρά την εσφαλμένη εξήγηση που πρόβαλλαν οι υποστηρικτές της. Αυτά τα λόγια είχαν ειπωθεί από το Χριστό στην αξιομνημόνευτη εκείνη συνομιλία με τους μαθητές Του πάνω στο όρος των Ελαιών όταν είχε απομακρυνθεί για τελευταία φορά από το ιερό. Οι μαθητές είχαν ρωτήσει: "Τι το σημείον της παρουσίας Σου, και της συντελείας του αιώνος;" Ο Ιησούς τους έδωσε σημεία και μετά πρόσθεσε: "Όταν ίδητε πάντα ταύτα εξεύρετε ότι πλησίον είναι, επί τας θύρας." (Εδάφια 3 και 33.) Δεν μπορούμε να ερμηνεύουμε ορισμένα λόγια του Χριστού με το να ακυρώνουμε προηγούμενες δηλώσεις Του. Μολονότι κανείς δεν γνωρίζει την ημέρα και την ώρα της παρουσίας Του, προτρεπόμαστε όμως και εντελλόμαστε να γνωρίζουμε πότε ο καιρός αυτός πλησιάζει. Διδασκόμαστε επί πλέον ότι το να μη δίνουμε σημασία στην προειδοποίηση που μας κάνει και να αρνούμαστε ή να αμελούμε να μάθουμε πότε πλησιάζει η παρουσία Του, θα αποβεί το ίδιο μοιραίο και για μας όπως απέβη για τους συγχρόνους του Νώε που δεν κατάλαβαν πότε τους κατέφθασε ο κατακλυσμός. Και στην παραβολή του ιδίου κεφαλαίου, όπου τονίζεται η ζωηρή αντίθεση ανάμεσα στον πιστό και στον άπιστο δούλο, καθώς και η καταδίκη εκείνου που λέει μέσα του: "Βραδύνει να έλθη ο Κύριός μου," αποδεικνύεται πως κρίνει και αμοίβει ο Χριστός αυτούς που αγρυπνούν και γνωστοποιούν την επιστροφή Του, καθώς και αυτούς που την αρνούνται. "Αγρυπνείτε λοιπόν," λέγει. "Μακάριος ο δούλος εκείνος, τον οποίον όταν έλθη ο Κύριος αυτού θέλει ευρεί πράττοντα ούτως." (Εδάφια 42 και 46.) "Εάν λοιπόν δεν αγρυπνήσης, θέλω ελθεί επί σε ως κλέπτης, και δεν θέλεις γνωρίσει ποίαν ώραν θέλω ελθεί επί σε." (Αποκ. 3:3.)

Ο Παύλος ομιλεί για μία κατηγορία ανθρώπων τους οποίους η επιστροφή του Κυρίου θα εύρει ανίδεους. "Η ημέρα του Κυρίου, ως κλέπτης εν νυκτί ούτως έρχεται. Επειδή όταν λέγωσιν ειρήνη και ασφάλεια, τότε επέρχεται επ' αυτούς αιφνίδιος όλεθρος ... και δεν θέλουσιν εκφύγει." Αλλά γι' αυτούς που δίνουν τη δέουσα προσοχή

στις προειδοποιήσεις του Σωτήρα, προσθέτει: “Σείς, αδελφοί, δεν είσθε εν σκότει, ώστε η ημέρα να σας καταφθάσει ως κλέπτης. Πάντες σείς είσθε υιοί φωτός και υιοί ημέρας· δεν είμεθα νυκτός ουδέ σκότους.” (Α΄ Θεσσ. 5:2-5.)

Βλέπουμε λοιπόν ότι η Γραφή δεν δικαιολογεί την άγνοια των ανθρώπων σχετικά με την εγγύτητα της παρουσίας του Χριστού. Όσοι όμως επιθυμούσαν να προβάλλουν δικαιολογίες για την απόρριψη της αλήθειας, κώφευαν στην εκδοχή αυτή και τα λόγια “περί της ημέρας και της ώρας ουδείς γινώσκει,” εξακολουθούσαν να αντηχούν τόσο από τους θρασείς εμπαίκτες, όσο και από τους τιτλοφορούμενους χριστιανούς ιεροκήρυκες. Μόλις οι άνθρωποι αφυπνίζονταν και άρχιζαν να ενδιαφέρονται για τον τρόπο της σωτηρίας τους, θρησκευτικοί δάσκαλοι έμπαιναν ανάμεσα σ’ αυτούς και στην αλήθεια και προσπαθούσαν να καθησυχάσουν τους φόβους τους παρερμηνεύοντας το λόγο του Θεού. Φρουροί ανάξιοι ένωναν τις προσπάθειές τους στο έργο του μεγάλου απατεώνα φωνάζοντας, ειρήνη, ειρήνη, τη στιγμή που ο Θεός δεν μιλούσε για ειρήνη. Σαν τους Φαρισαίους της εποχής του Χριστού, πολλοί όχι μόνο αρνούνταν να εισέλθουν στη βασιλεία των ουρανών οι ίδιοι, αλλά εμπόδιζαν και τους εισερχομένους. Από το χέρι τους ο Θεός θα ζητήσει το αίμα των ψυχών αυτών.

Στις εκκλησίες, τα πιο ταπεινά και καθιερωμένα μέλη ήταν συνήθως εκείνα που δέχονταν πρώτα την αγγελία. Όσοι καταγίνονταν μόνοι τους με τη μελέτη της Βίβλου, δεν μπορούσαν παρά να αναγνωρίσουν τον αντιβιβλικό χαρακτήρα των λαϊκών απόψεων περί της προφητείας. Και εκεί όπου οι άνθρωποι έμεναν ανεπηρέαστοι από τους κληρικούς, εκεί όπου μόνοι τους επεδίδονταν στη μελέτη του λόγου του Θεού, η διδαχή της παρουσίας του Χριστού δεν είχε παρά να συγκριθεί με τη Γραφή προκειμένου να εδραιωθεί το θεϊκό της κύρος.

Πολλοί υπέστησαν διωγμούς από μέρους των απειθούντων αδελφών τους. Για να μπορέσουν να παραμείνουν μέσα στην εκκλησία, μερικοί συγκατατέθηκαν να σιγήσουν όσον αφορά την ελπίδα τους· άλλοι όμως ένοιωθαν ότι η αφοσίωσή τους στο Θεό δεν τους επέτρεπε να αποκρύψουν τις αλήθειες που Εκείνος τους είχε εμπιστευτεί. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι από τους οποίους αφαιρέθηκε το δικαίωμα επικοινωνίας με την εκκλησία μόνο και μόνο επειδή ομολογούσαν ότι πίστευαν στην παρουσία του Χριστού. Πολύτιμα για όσους πέρασαν από τη δοκιμασία αυτή ήταν τα λόγια του προφήτη : “Οι αδελφοί σας, οίτινες σας μισούσι και σας αποβάλλουσιν ένεκεν του ονόματος Μου, είπαν, ας δοξασθή ο Κύριος· πλήν Αυτός θέλει φανεί εις χαράν σας, εκείνοι δε θέλουσι καταισχυνθή.” (Ησ. 66:5.)

Άγγελοι του Θεού παρακολουθούσαν με βαθύτατο ενδιαφέρον τα αποτελέσματα της αγγελίας. Εκεί όπου συναντούσαν μία γενική απόρριψη της αγγελίας από μέρους των εκκλησιών, οι άγγελοι απομακρύνονταν λυπημένοι. Ήταν όμως και πολλοί που δεν είχαν ακόμη περάσει από τη δοκιμασία της διδασκαλίας της παρουσίας του Χριστού. Πολλοί είχαν παρασυρθεί από τους άντρες τους ή από τις γυναίκες τους, τους γονείς ή τα παιδιά τους στο να πιστεύουν ότι αμαρτάνουν και με το να ακούν ακόμη τις αιρετικές δοξασίες των Αντβεντιστών. Άγγελοι όμως είχαν ενταλθεί να φυλάξουν ιδιαίτερα τις ψυχές αυτές επειδή ένα άλλο φως από το θρόνο του Θεού έμελλε ακόμη να λάμψει επάνω τους.

Όσοι είχαν δεχθεί την αγγελία καρτερούσαν την επιστροφή του Σωτήρα τους με μια ανέκφραστη επιθυμία. Ο καιρός που περίμεναν να Τον συναντήσουν πλησίαζε και αυτοί ετοιμάζονταν για την ώρα εκείνη με μια γαλήνια επισημότητα. Απολάβαιναν μια γλυκιά επικοινωνία με το Θεό, με μια ενδόμυχη γαλήνη που θα τη γεύονταν διαρκώς μελλοντικά. Κανένας από αυτούς που ένοιωσαν αυτή την ελπίδα και τη διαβεβαίωση θα μπορέσει ποτέ να λησμονήσει τις πολύτιμες εκείνες ώρες της προσμονής. Λίγες εβδομάδες πριν από την καθορισμένη ημερομηνία, οι πρόσκαιρες επιχειρήσεις είχαν κατά το μεγαλύτερο μέρος εγκαταληφθεί. Με μεγάλη προσοχή οι πιστοί ερευνούσαν την κάθε τους σκέψη και τα αισθήματα της καρδιάς τους σαν να βρίσκονταν στην κλίνη του θανάτου και επρόκειτο να κλείσουν σε λίγο για πάντα τα μάτια στα εγκόσμια. Κανείς τους δεν ετοίμασε "στολές για την ανάληψη" αλλά όλοι τους αισθάνονταν ότι τους χρειάζονταν αποδεικτικά του εσωτερικού εξαγνισμού, βάση του οποίου θα κρίνονταν έτοιμοι να συναντήσουν το Σωτήρα. Για λευκές στολές είχαν την αγνότητα της ψυχής—του χαρακτήρα που έχει καθαριστεί από το μίασμα της αμαρτίας με το εξιλαστήριο αίμα του Χριστού. Θα ήταν ευχής έργο αν ο σημερινός λαός του Θεού εμφορείτο από το ίδιο πνεύμα του αυτοέλεγχου και από την ίδια εκείνη ειλικρινή αποφασιστική πίστη. Αν εξακολουθούσαν να ταπεινώνονται κατά τον ίδιο τρόπο μπροστά στο Θεό και να προσεύχονται με την ίδια εμμονή μπροστά στο θρόνο της χάρης Του, θα γεύονταν μια ασύγκριτα πλουσιότερη εμπειρία από αυτή που κατέχουν τώρα. Ελάχιστα προσεύχεται σήμερα ο λαός του Θεού, ελάχιστα αναγνωρίζει την αμαρτωλότητά του και η έλλειψη της ζωντανής πίστης τους αποστερεί από τη χάρη που τόσο πλουσιοπάροχα παρέχει ο Λυτρωτής μας.

Ο Θεός προτίθονταν να δοκιμάσει το λαό Του. Το χέρι Του είχε αποκρύψει ένα λάθος στους υπολογισμούς των προφητικών

περιόδων. Οι Αντβεντιστές δεν μπόρεσαν να ανακαλύψουν το λάθος. Ούτε και αυτοί ακόμη οι πιο μορφωμένοι ανταγωνιστές τους μπόρεσαν να το ανακαλύψουν και δήλωναν: "Οι υπολογισμοί σας των προφητικών περιόδων είναι σωστοί. Ένα μεγάλο γεγονός πρόκειται να συμβεί. Δεν είναι όμως αυτό που προλέγει ο κύριος Μύλλερ. Πρόκειται για την πνευματική μεταλλαγή του κόσμου και όχι για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού."

Ο καιρός της αναμονής πέρασε και ο Χριστός δεν φάνηκε για να λυτρώσει το λαό Του. Μια πικρή απογοήτευση κατέλαβε όσους περίμεναν το Σωτήρα τους με ειλικρινή πίστη και αγάπη. Ο σκοπός όμως του Θεού εκπληρώνονταν: δοκίμαζε τις καρδιές εκείνων που ισχυρίζονταν ότι προσδοκούσαν την επιστροφή Του. Ανάμεσα σ' αυτούς υπήρχαν άνθρωποι που παρακινούνταν αποκλειστικά και μόνο από το φόβο. Η μορφή της ευσέβειας δεν είχε αγγίξει ούτε την καρδιά, ούτε τη ζωή τους. Όταν το προσδοκόμενο γεγονός δεν μεσολάβησε, τα άτομα αυτά δήλωσαν ότι δεν ένοιωθαν καμιά απογοήτευση. Κατά βάθος ποτέ δεν πίστεψαν ότι θα έρχονταν ο Χριστός. Αυτοί πρωτοστάτησαν στο να γελοιοποιήσουν τη θλίψη των ειλικρινών πιστών.

Αλλ' ο Χριστός και ο ουρανός ολόκληρος έσκυβαν με αγάπη και συμπάθεια πάνω στον όμιλο αυτών που είχαν δοκιμαστεί και έμειναν πιστοί παρ' όλη την απογοήτευσή τους. Αν μπορούσε να σηκωθεί ο πέπλος που διαχωρίζει τον ορατό από τον αόρατο κόσμο, θα φαίνονταν οι άγγελοι να περιβάλλουν τις αλύγιστες αυτές ψυχές και να τις προστατεύουν από τις επιθέσεις του Σατανά.

21

Ενα περιφρονημενο μηνυμα

Όταν ανέλαβαν να κηρύξουν τη διδαχή της δευτέρας παρουσίας, ο Γουλλιέλμος Μύλλερ και οι σύντροφοί του ένα μόνο είχαν αποκλειστικό σκοπό, να παρακινήσουν τους ανθρώπους να προετοιμαστούν για την ημέρα της κρίσης. Τους θρησκευόμενους προσπαθούσαν να αφυπνίσουν σχετικά με την πραγματική ελπίδα της εκκλησίας καθώς και την προσωπική τους ανάγκη για την απόκτηση μιας βαθύτερης χριστιανικής εμπειρίας. Τους ακαθιέρωτους πάλι προσπαθούσαν να τους ξυπνήσουν ως πρός την επιτακτική τους ανάγκη για μετάνοια και καθιέρωση στο Θεό. "Δεν κατέβαλαν καμία προσπάθεια για να προσηλυτίσουν τους ανθρώπους πρός μία ορισμένη θρησκευτική μερίδα ή οργάνωση. Γι' αυτό και συνεργάστηκαν με όλες γενικά τις θρησκευτικές αποχρώσεις χωρίς να αναμιγνύονται στα διοργανωτικά ή πειθαρχικά τους συστήματα."

"Καθ' όλο μου το έργο," έλεγε ο Μύλλερ, "ποτέ δεν μου γεννήθηκε ούτε η επιθυμία ούτε η σκέψη να δημιουργήσω κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον πρός μία ορισμένη εκκλησία ξέχωρα από αυτές που ήδη υπήρχαν, ή να ωφελήσω τη μία εκκλησία εις βάρος της άλλης. Ήθελα όλες να ωφεληθούν. Υποθέτοντας ότι αν όλοι οι Χριστιανοί χαίρονταν με την προοπτική της παρουσίας του Χριστού και ότι όσοι δεν θα συμμερίζονταν τις απόψεις μου δεν θα περιφρονούσαν αναγκαστικά όσους αποδέχονταν τη διδαχή αυτή, δεν μου πέρασε ποτέ από το νού ότι θα παρουσιάζετο η ανάγκη να έχουμε ξεχωριστές συναθροίσεις. Ο μοναδικός σκοπός μου ήταν οι ψυχές να στραφούν στο Θεό, ο κόσμος να προειδοποιηθεί για την επικείμενη κρίση, και οι συνάνθρωποί μου να παρακινηθούν για να επιδοθούν στην προετοιμασία

εκείνη της καρδιάς που θα τους καθιστούσε ικανούς να συναντήσουν με ειρήνη το Θεό. Κατά γενική πλειοψηφία, αυτοί που ανένηψαν χάρη στις προσπάθειές μου έγιναν μέλη των διαφόρων ήδη υφισταμένων εκκλησιών." (Bliss, "Memoirs of William Miller," σελ. 328.)

Επειδή αρχικά θεωρήθηκε εποικοδομητικό για τις εκκλησίες, το έργο του Μύλλερ είχε για ένα διάστημα κριθεί με ευμένεια. Όταν όμως οι ιεροκήρυκες και οι θρησκευτικοί αρχηγοί τάχθηκαν κατά της διδαχής του αντβεντισμού (δηλαδή της δευτέρας παρουσίας,) προσπαθώντας να καταστείλουν την αναταραχή που δημιουργούσε το σοβαρό αυτό ζήτημα, τότε όχι μόνο αντέδρασαν από τον άμβωνα, αλλά και αρνήθηκαν στα μέλη τους το προνόμιο να παρακολουθούν κηρύγματα σχετικά με τη δευτέρα παρουσία, ή και να μιλούν ακόμη για την ελπίδα τους αυτή κατά τις ψυχαγωγικές συγκεντρώσεις της εκκλησίας τους. Έτσι οι πιστοί βρέθηκαν σε μία κατάσταση μεγάλης δοκιμασίας και αμηχανίας. Αγαπούσαν τις εκκλησίες τους και δεν είχαν καμία διάθεση να χωριστούν από αυτές. Όταν όμως είδαν ότι έμπαιναν φραγμοί στη μαρτυρία του λόγου του Θεού και ότι τους αφαιρείτο το δικαίωμα να ερευνήσουν τον προφητικό λόγο, τότε αισθάνθηκαν ότι η αφοσίωσή τους στο Θεό δεν τους επέτρεπε να υποκύψουν. Δεν μπορούσαν να παραδεχθούν ότι αυτοί που απέκλειαν τη μαρτυρία του λόγου του Θεού αποτελούσαν την Εκκλησία του Χριστού "το στύλο και το εδραίωμα της αλήθειας." Έτσι το καλοκαίρι του 1844 πενήντα περίπου χιλιάδες Χριστιανών αποσύρθηκαν από τις εκκλησίες τους.

Την ίδια περίπου εποχή μία σημαντική μεταλλαγή παρατηρήθηκε στις περισσότερες εκκλησίες των Ηνωμένων Πολιτειών. Από πολλά χρόνια είχε παρατηρηθεί μία βαθμιαία, αλλά διαρκώς αυξάνουσα προσαρμογή πρός τους τρόπους και τις συνήθειες του κόσμου με αποτέλεσμα την παρακμή της αγνής πνευματικής ζωής. Εκείνη τη χρονιά όμως, το φαινόμενο της ξαφνικής και αξιοπρόσεκτης κατάπτωσης γενικεύτηκε σε όλες τις εκκλησίες της χώρας. Αν και κανένας δεν μπορούσε να αποφανθεί ποια ήταν η αιτία, το γεγονός όμως επέστησε γενικά την προσοχή καθώς και τα σχόλια τόσο του τύπου, όσο και του άμβωνα.

Σε μία συνέλευση του πρεσβυτερίου της Φιλαδέλφειας, ο Κάρολος Μπάρνς, συγγραφέας ενός έργου ερμηνευτικών σχολίων με ευρύτατη κυκλοφορία και ποιμένας μιας από τις μεγαλύτερες εκκλησίες της πόλης εκείνης, "ανέφερε ότι μέχρι την πρόσφατη τελετή της Θείας Κοινωνίας, ποτέ στο διάστημα της εικοσαετούς ιερατείας του δεν είχε προσφέρει τη Θεία Ευχαριστία χωρίς μερικά νέα μέλη να προστίθενται κάθε φορά στην εκκλησία. Τώρα όμως,

δεν υπάρχουν πνευματικές αφυπνίσεις, δεν υπάρχουν ατομικές καθιερώσεις, δεν υπάρχει αισθητή αύξηση σε θεϊκή χάρη στη ζωή των εκκλησιαζομένων και κανείς δεν έρχεται πιά στο αναγνωστήριο για να συζητήσει το θέμα της σωτηρίας της ψυχής. Με την επιτυχή άνοδο του επαγγελματικού επιπέδου καθώς και με την ευοίωνη εξέλιξη του εμπορίου και της βιομηχανίας, παρουσιάστηκε μία γενική ροπή πρός την κοσμικότητα. Και αυτό παρατηρείται σε όλες τις εκκλησίες." ("Congregational Journal," 23 Μαΐου 1844.)

Το Φεβρουάριο της ίδιας χρονιάς, ο καθηγητής Φίννυ του Πανεπιστημίου του Όμπερλιν δήλωσε: "Πρέπει να ομολογήσουμε το γεγονός ότι γενικά οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες της χώρας μας τήρησαν είτε απαθή ή εχθρική στάση σε όλες σχεδόν τις ηθικές μεταρρυθμίσεις του αιώνα μας. Υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις, αλλ' αυτές είναι μάλλον ανεπαίσθητες για να μεταβάλουν τη γενική όψη του γεγονότος. Αντιμετωπίζουμε επίσης ένα άλλο επιβεβαιωμένο γεγονός: την παγκόσμια σχεδόν απουσία της αναζωπύρωσης του θρησκευτικού συναισθήματος μέσα στις εκκλησίες. Η πνευματική απάθεια έχει εισχωρήσει σχεδόν παντού και έχει ριζώσει σε ανησυχαστικό βαθμό. Αυτό διαπιστώνει ο θρησκευτικός τύπος σ' ολόκληρη τη χώρα ... Σε ευρύτατη κλίμακα τα μέλη των εκκλησιών μεταβάλλονται σε θιασώτες του συρμού—γίνονται ένα με τους απίστους στις ψυχαγωγικές συγκεντρώσεις, στους χορούς, στις γιορτές κ.λ.π. ... Αλλά δεν χρειάζεται να ενδιατρίβουμε περισσότερο πάνω στο οδυνηρό αυτό θέμα. Φθάνει το ότι οι ενδείξεις διαρκώς πληθύνονται και μας πιέζουν απ' όλες τις πλευρές για να αποδειχτεί ότι γενικά οι εκκλησίες υφίστανται μια αξιοθρήνητη κατάπτωση. Έχουν απομακρυνθεί πάρα πολύ από το Θεό και Εκείνος αποτραβήχθηκε από αυτές."

Ένας άλλος συγγραφέας του "Θρησκευτικού Τηλεσκοπίου" βεβαιώνει: "Ποτέ δεν έχουμε παραστεί μάρτυρες μιας γενικότερης θρησκευτικής παρακμής απ' ότι σήμερα. Πράγματι η εκκλησία θα όφειλε να ξυπνήσει και να αναζητήσει να βρει την αιτία αυτής της συμφοράς· γιατί συμφορά πρέπει να τη θεωρήσουν όλοι όσοι αγαπούν την εκκλησία. Όταν αναλογισθεί κανείς πόσο "σπάνιες και σποραδικές" είναι οι περιπτώσεις των γνησίων καθιερώσεων και σε τι απαράμιλλο σχεδόν βαθμό έχει φθάσει η θρασύτητα και η σκληρότητα των αμαρτωλών, θα έφθανε ίσως στο σημείο να φωνάξει άθελά του: "Λησμόνησε την ευσπλαχνία ο Θεός; ή έκλεισε η θύρα του ελέους;""

Μία τέτοια κατάσταση δεν κυριαρχεί ποτέ αν δεν υπάρχει αιτία μέσα στην ίδια την εκκλησία. Το πνευματικό σκοτάδι που σκεπάζει

τα έθνη, τις εκκλησίες και τα άτομα, δεν οφείλεται στη χωρίς λόγο ανάκληση της συμπαράστασης της θεϊκής χάρης από μέρους του Θεού, αλλά στην αμέλεια ή στην απόρριψη του θεϊκού φωτός από μέρους των ανθρώπων. Ένα εντυπωσιακό παράδειγμα της αλήθειας αυτής παρουσιάζει η ιστορία του Ιουδαϊκού λαού την εποχή του Χριστού. Η αγάπη τους για τα εγκόσμια—και η λησμονιά τους για το Θεό και για το λόγο Του επέφερε τη συσκότιση του νού και την απορρόφηση της καρδιάς από τα επίγεια και τη φιληδονία. Έτσι είχαν άγνοια για τον ερχομό του Μεσσία και με την υπερηφάνεια και την απιστία τους απέρριψαν το Λυτρωτή. Αλλά ούτε και τότε ακόμη ο Θεός απέκλεισε το Ιουδαϊκό έθνος από του να γνωρίσουν και να συμμετέχουν στα ευλογημένα αποτελέσματα της σωτηρίας. Εκείνοι όμως που απέρριψαν την αλήθεια έχασαν κάθε επιθυμία για τη δωρεά του Ουρανού. Έπαιρναν το φως για σκότος και το σκότος για φως, ώσπου και το φως που υπήρχε μέσα τους μεταβλήθηκε και αυτό σε σκότος. Και τι σκότος ζοφερό!

Συμφέρει στην πολιτική του Σατανά οι άνθρωποι να διατηρούν τη μορφή της ευσέβειας, φθάνει μόνο να τους λείπει το πνεύμα της γνήσιας θεοσέβειας. Αφού απέρριψαν το ευαγγέλιο, οι Ιουδαίοι εξακολουθούσαν με ζήλο να εκτελούν τις παλιές ιεροτελεστίες τους και με μεγάλη σχολαστικότητα διατηρούσαν την εθνική αποκλειστικότητά τους, αν και αυτοί οι ίδιοι δεν μπορούσαν παρά να παραδεχθούν ότι η παρουσία του Θεού είχε αποσυρθεί από το μέσο τους. Η προφητεία του Δανιήλ τόνιζε με τέτοια ευκρίνεια τον καιρό του ερχομού του Μεσσία και με τόση σαφήνεια πρόλεγε το θάνατό Του, ώστε η μελέτη της απαγορεύτηκε και τελικά οι ραββίνοι αναθεμάτισαν όλους όσους θα επιδίδονταν στην ερμηνεία των χρονολογικών υπολογισμών της. Μέσα στην τύφλωση και στην αμετανοησία του, ο λαός του Ισραήλ παρέμενε κατά τους επακόλουθους αιώνες αδιάφορος στις ευσπλαχνικές προτάσεις της σωτηρίας, περιφρονώντας τις ευλογίες του ευαγγελίου. Αυτή είναι μία περίτρανη και φοβερή προειδοποίηση για τον κίνδυνο που διατρέχουν όσοι απορρίπτουν το ουράνιο φως.

Παρόμοιες αιτίες τα ίδια πάντα αποτελέσματα κυοφορούν. Όσοι από σκοπού καταπνίγουν την ορθή αντίληψη που έχουν για το καθήκον όταν αυτό αντιτίθεται πρός τις φυσικές τους κλίσεις, θα καταλήγουν να μη μπορούν να κάνουν διάκριση ανάμεσα στην αλήθεια και στην πλάνη. Η διάνοια σκοτίζεται, η συνείδηση εξασθενεί, η καρδιά σκληρύνεται και η Ψυχή απομακρύνεται από το Θεό. Εκεί όπου η θεϊκή αλήθεια καταφρονείται ή αποκρούεται, η εκκλησία θα βυθιστεί στο σκότος. Η πίστη και η αγάπη ψυχραίνονται, και τη

θέση τους παίρνουν η αποξένωση και η διάσταση. Μέλη της εκκλησίας στρέφουν το ενδιαφέρον και την ενεργητικότητά τους πρός τα εγκόσμια συμφέροντα, ενώ οι αμαρτωλοί σκληρύνονται ακόμη περισσότερο από την αμεταμέλειά τους.

Η αγγελία του πρώτου αγγέλου στο κεφάλαιο 14 της Αποκάλυψης, γνωστοποιώντας την ώρα της κρίσης του Θεού και καλώντας τους ανθρώπους να φοβηθούν και να λατρεύσουν το Θεό, απέβλεπε στο να διαχωρίσει το λεγόμενο λαό του Θεού από την ψυχοφθόρα επιρροή του κόσμου· στο να τους αφυπνίσει ώστε να μπορέσουν να δουν την πραγματική τους κατάσταση μέσα στην κοσμικότητα και στο εκ νέου ολίσθημά τους πρός τα πίσω. Με την αγγελία αυτή ο Θεός έστελνε στις εκκλησίες μία προειδοποίηση που, αν γίνονταν δεκτή, θα είχε διορθώσει όσα τρωτά τις κρατούσαν σε απόσταση από Αυτόν. Αν είχαν δεχθεί το ουράνιο μήνυμα ταπεινώνοντας τις καρδιές τους μπροστά στο Θεό και προσπαθώντας ειλικρινά να προετοιμαστούν για να σταθούν στην παρουσία Του, το Πνεύμα και η δύναμη του Κυρίου θα είχαν εκδηλωθεί στο μέσο τους. Η εκκλησία θα είχε επανελθεί στην ευλογημένη εκείνη κατάσταση της ενότητας, της πίστης και της αγάπης των αποστολικών χρόνων, τότε που των πιστών "η καρδία και η ψυχή ήτο μία," και "ελάλουν τον λόγον του Θεού μετά παρησίας" τότε που "ο Κύριος προσέθετε καθ' ημέραν εις την εκκλησίαν τους σωζομένους." (Πράξ. 4:32,31, 2:47.) Αν ο τιτλοφορούμενος λαός του Θεού δέχονταν το φως όπως αυτό τους φωτίζει μέσα από το λόγο Του, θα έφθαναν σ' εκείνη την ενότητα για την οποία προσευχήθηκε ο Χριστός και την οποία ο απόστολος περιγράφει σαν την "ενότητα του Πνεύματος δια του συνδέσμου της ειρήνης." Είναι, λέγει, "έν σώμα και έν Πνεύμα, καθώς και προσεκλήθητε με μίαν ελπίδα της προσκλήσεώς σας. Είς Κύριος, μία πίστις, έν βάπτισμα." (Εφ. 4:3-5.)

Αυτά τα ευλογημένα αποτελέσματα γεύτηκαν όσοι εγκολπώθηκαν το μήνυμα της δευτέρας παρουσίας. Αν και προέρχονταν από διαφορετικά θρησκευτικά δόγματα, όλοι οι θρησκευτικοί φραγμοί ισοπεδώθηκαν· οι θρησκευτικές διαφορές εξομαλύνθηκαν· η αστήρικτη στη Γραφή διδαχή της ευδαίμονης επίγειας χιλιετηρίδας εγκαταλήφθηκε· οι λαθεμένες απόψεις για τη δευτέρα παρουσία διευθετήθηκαν· η υπερηφάνεια και η αγάπη για τα εγκόσμια εξανεμίσθηκαν· οι αδικίες επανορθώθηκαν· μέσα σε μια γλυκιά ατμόσφαιρα επικοινωνίας οι καρδιές συσφίγγονταν και η αγάπη και η χαρά βασίλευαν παντού. Αν αυτά τα αποτελέσματα είχε η διδαχή (της επιστροφής του Χριστού) για τους λίγους που τη δέχθηκαν, τα ίδια αποτελέσματα θα είχε και για όλους αν όλοι την αποδέχονταν.

Γενικά όμως οι εκκλησίες απέρριψαν το μήνυμα. Οι ποιμένες που, σαν "φρουροί του οίκου Ισραήλ," θα έπρεπε να είναι οι πρώτοι στο να διακρίνουν τα σημεία της παρουσίας του Χριστού, απέτυχαν στο να αναγνωρίσουν την αλήθεια τόσο από τη μαρτυρία των προφητειών, όσο και από τα σημεία των καιρών. Πωρωμένη από τις κοσμικές ελπίδες και φιλοδοξίες, η καρδιά απονέκρωσε την αγάπη για το Θεό και την πίστη στο λόγο Του. Και όταν η αγγελία του αντβεντισμού εμφανίσθηκε, προκάλεσε μόνο την απιστία και την προκατάληψή τους. Σημαντικό επιχείρημα εναντίον της προβάλλονταν το ότι αυτή κατά το μεγαλύτερο μέρος μεταδίδονταν από λαϊκά μέλη της εκκλησίας. Όπως στην παλιά εποχή, η φανερή αλήθεια από το λόγο του Θεού αντιμετωπίζονταν με την ερώτηση: "Μήπως τις εκ των αρχόντων επίστευσεν ή εκ των Φαρισαίων;" Βλέποντας πόσο δύσκολο ήταν να αντικρούσουν τα βασιζόμενα στις προφητικές περιόδους επιχειρήματα, πολλοί αποθάρρυναν τη μελέτη των προφητειών, με τον ισχυρισμό ότι τα προφητικά βιβλία ήταν σφραγισμένα και δεν ήταν δυνατόν να ερμηνευτούν. Πλήθη ανθρώπων, έχοντας ακλόνητη εμπιστοσύνη στους ποιμένες τους, αρνήθηκαν να δώσουν προσοχή στην προειδοποίηση. Άλλοι πάλι, αν και είχαν πειστεί πως αυτή ήταν η αλήθεια, δεν τολμούσαν να την ομολογήσουν από φόβο "μήπως γίνουν αποσυνάγωγοι." Η αγγελία η σταλμένη από το Θεό για τη δοκιμή και τον εξαγνισμό της εκκλησίας Του, απέδειξε περίτρανα πόσο πολυάριθμοι ήταν εκείνοι που προτίμησαν να παραχωρήσουν την αγάπη τους στον κόσμο παρά στο Χριστό. Οι δεσμοί που τους τραβούσαν πρός τα γήινα αποδείχθηκαν ισχυρότεροι από εκείνους που έλκουν πρός τα επουράνια. Προτίμησαν να υπακούσουν στη φωνή της σοφίας του κόσμου, καταφρονώντας την αγγελία της αλήθειας που ελέγχει τα βάθη της Ψυχής.

Απορρίπτοντας το μήνυμα του πρώτου αγγέλου, απέρριψαν τα μέσα που είχε προμηθεύσει ο ουρανός για την επανόρθωσή τους. Περιφρόνησαν τον ευσπλαχνικό απεσταλμένο ο οποίος είχε έρθει με σκοπό να διορθώσει τα φαύλα σημεία που τους χώριζαν από το Θεό, και με μεγαλύτερη ακόμη προθυμία στράφηκαν πρός τη φιλία του κόσμου. Αυτή ήταν η αιτία των τρομερών εκείνων συνθηκών της κοσμικότητας, της επιστροφής στην αμαρτωλότητα και στον πνευματικό μαρασμό που κυριαρχούσαν στις εκκλησίες κατά το 1844.

Στο κεφάλαιο 14 της Αποκάλυψης ο πρώτος άγγελος συνοδεύεται από ένα δεύτερο άγγελο που διακηρύττει: "Έπεσεν, έπεσε Βαβυλών, η πόλις η μεγάλη· διότι εκ του οίνου του θυμού της πορνείας αυτής

επότισε πάντα τα έθνη.” (Αποκ. 14:8.) Ο όρος “Βαβυλών” προέρχεται από τη “Βαβέλ” και σημαίνει σύγχυση. Στη Γραφή χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει τις διάφορες μορφές της πλανημένης ή αποστατημένης θρησκείας. Στο κεφάλαιο 17 της Αποκάλυψης, η Βαβυλώνα παριστάνεται σαν μία γυναίκα—εικόνα την οποία μεταχειρίζεται συμβολικά η Γραφή για να παραστήσει την εκκλησία. Η ενάρετη γυναίκα τυποποιεί την αγνή εκκλησία, ενώ η αμαρτωλή γυναίκα συμβολίζει την αποστατημένη εκκλησία.

Στη Βίβλο ο άγιος και ακατάλυτος χαρακτήρας των σχέσεων ανάμεσα στο Χριστό και στην Εκκλησία Του συμβολίζεται με το δεσμό του γάμου. Ο Κύριος έχει ενωθεί με το λαό Του με μία διαθήκη επίσημη όπου Αυτός υπόσχεται ότι θα είναι ο Θεός τους και εκείνοι πάλι δεσμεύονται με την υπόσχεση ότι θα ανήκουν σ’ Αυτόν και αποκλειστικά σ’ Αυτόν. “Θέλω σε μνηστευθεί,” διακηρύττει ο Θεός, “εις Εμαυτόν εις τον αιώνα και θέλω σε μνηστευθεί εις Εμαυτόν εν δικαιοσύνη και εν κρίσει, και εν ελέει, και εν οικτιρμοίς.” (Ωσηέ 2:19.) Ο απόστολος Παύλος πάλι χρησιμοποιεί την ίδια μεταφορική εικόνα στην Καινή Διαθήκη όταν λέγει: “Σας ηρραβώνισα με έναν άνδρα, δια να σας παραστήσω παρθένον αγνήν εις τον Χριστόν.” (Β΄ Κορ. 11:2.)

Όταν η εκκλησία απιστώντας στρέφει την εμπιστοσύνη της και την αγάπη της από το Χριστό στον κόσμο και επιτρέπει η προτίμηση των πρόσκαιρων αγαθών να καταλάβει στην καρδιά τη θέση που διεκδικεί ο Χριστός, η απιστία της αυτή παρουσιάζεται με την παραβίαση της ιερής υπόσχεσης του γάμου. Με την ίδια αλληγορία παριστάνεται η απομάκρυνση του Ισραήλ από το Θεό, ενώ η θαυμαστή αγάπη του Θεού, καταφρονημένη, αποδίδεται με αυτή τη συγκινητική περιγραφή: “Ώμοσα πρός σε, και εισήλθον εις συνθήκην μετά σου, λέγει Κύριος ο Θεός, και έγεινες Εμού.” “Και έγεινες ωραία σφόδρα, σφόδρα, και ευημέρησας μέχρι βασιλείας. Και εξήλθεν η φήμη σου μεταξύ των εθνών δια το κάλλος σου· διότι ήτο τέλειον δια του στολισμού Μου, τον οποίον έθεσα επί σε. ... Συ όμως εθαρρεύθης εις το κάλλος σου, και επορνεύθης δια την φήμην σου.” “Ως γυνή μοιχαλίς αντί του ανδρός αυτής δεχομένη ξένους.” (Ιεζ. 16:8, 13-15,32.) “Καθώς γυνή αθετεί εις τον άνδρα αυτής, ούτως ηθετήσατε εις Εμέ, οίκος Ισραήλ, λέγει Κύριος.” (Ιερ. 3:20.)

Παρόμοια αλληγορική γλώσσα χρησιμοποιεί και η Καινή Διαθήκη απευθυνόμενη στους τιτλοφορούμενους Χριστιανούς που αποζητούν τη φιλία του κόσμου περισσότερο από την εύνοια του Θεού. Ο απόστολος Ιάκωβος λέγει: “Μοιχοί και μοιχαλίδες, δεν εξεύρετε ότι η φιλία του κόσμου είναι έχθρα του Θεού; όστις λοιπόν θελήση

να είναι φίλος του κόσμου, εχθρός του Θεού καθίσταται." (Ιακ. 4:4.) Η γυναίκα, (η Βαβυλώνα) στο κεφάλαιο 17 της Αποκάλυψης, περιγράφεται "ενδεδυμένη πορφύραν και κόκκινον, και κεχρυσωμένη με χρυσόν και λίθους τιμίους και μαργαρίτας, έχουσα εν τη χειρί αυτής χρυσούν ποτήριον, γέμον βδελυγμάτων και ακαθαρσιών ... και επί το μέτωπον αυτής ήτο όνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλών η μεγάλη, η μήτηρ των πορνών." Και συνεχίζει ο προφήτης: "Είδον την γυναίκα μεθύουσαν εκ του αίματος των αγίων, και εκ του αίματος των μαρτύρων του Ιησού." Στη συνέχεια αναφέρεται ότι η Βαβυλώνα είναι "η πόλις η μεγάλη η έχουσα βασιλείαν επί των βασιλέων της γής." (Αποκ. 17:4-6, 18.) Η δύναμη που για πολλούς αιώνες εξάσκησε δεσποτική επιρροή πάνω στους μονάρχες του χριστιανικού κόσμου είναι η Ρώμη. Το πορφυρό και κόκκινο χρώμα, το χρυσάφι, τα πολύτιμα πετράδια και τα μαργαριτάρια είναι μία χτυπητή απεικόνιση της φαντασμαγορικής επίδειξης και μεγαλοπρέπειας της υπεροπτικής Ρωμαϊκής Έδρας που ξεπερνά και αυτές ακόμη τις βασιλικές αυλές. Και καμία άλλη δύναμη δεν θα μπορούσε πιο δικαιολογημένα να χαρακτηριστεί ως "μεθύουσα εκ του αίματος των αγίων" όσο η εκκλησία εκείνη που με τόση αγριότητα κατέτρεξε τους οπαδούς του Χριστού. Κατηγορείται ακόμη η Βαβυλώνα για τις αθέμιτες σχέσεις της με τους "βασιλείς της γης." Η Ιουδαϊκή εκκλησία είχε καταστεί πόρνη με την απομάκρυνσή της από το Θεό και με τη σύναψη συμμαχίας με τους εθνικούς. Και η Ρώμη, υφιστάμενη την ίδια διαφθορά με το να εκζητεί την υποστήριξη των πολιτικών δυνάμεων, λαμβάνει παρόμοια καταδίκη.

Η Βαβυλώνα ονομάζεται "η μήτηρ των πορνών." Οι θυγατέρες της πρέπει να συμβολίζουν τις εκκλησίες εκείνες που προσκολλούνται στις διδασκαλίες και στις παραδόσεις της και ακολουθούν το παράδειγμά της θυσιάζοντας την αλήθεια και την επιδοκιμασία του Θεού προκειμένου να συνάψουν παράνομη συμμαχία με τον κόσμο. Το μήνυμα του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης αγγέλλοντας την πτώση της Βαβυλώνας, αφορά τις θρησκευτικές εκείνες οργανώσεις που ξέφυγαν από την πρότερη αγνότητά τους και έχουν υποστεί τη διάβρωση. Αφού το μήνυμα αυτό ακολουθεί την αγγελία της κρίσης, έπεται ότι μεταδίδεται μόνο κατά τις έσχατες ημέρες. Μ' αυτό συνάγεται ότι δεν είναι δυνατό να αναφέρεται αποκλειστικά στη Ρωμαϊκή Εκκλησία, αφού αυτή βρίσκεται σε έκπτωτη κατάσταση εδώ και αιώνες τώρα. Επί πλέον στο κεφάλαιο 18 της Αποκάλυψης, ο λαός του Θεού καλείται να εξέλθει από τη Βαβυλώνα. Σύμφωνα με τη γραφική αυτή περικοπή, μεγάλο μέρος του λαού του Θεού θα πρέπει να βρίσκεται ακόμη μέσα στη

Βαβυλώνα. Και μέσα σε ποια θρησκευτικά σώματα πρέπει να αναζητηθεί σήμερα ο σημαντικότερος αριθμός των οπαδών του Χριστού; Χωρίς αμφιβολία μέσα στις οργανώσεις εκείνες που πρεσβεύουν τη διαμαρτυρόμενη πίστη. Τον καιρό της ανόδου τους, οι εκκλησίες αυτές είχαν τηρήσει θαρραλέα στάση χάρη του Θεού και της αλήθειας Του και σαν αποτέλεσμα απολάμβαναν τις θεϊκές ευλογίες. Ακόμη και αυτοί οι άπιστοι αναγκάζονταν να αναγνωρίσουν τα αγαθά αποτελέσματα της αποδοχής των ευαγγελικών αρχών. Όπως εκφράζουν τα λόγια του προφήτη για το λαό του Ισραήλ: "Εξήλθεν η φήμη σου μεταξύ των εθνών δια το κάλλος σου· διότι ήτο τέλειον δια του στολισμού Μου, τον οποίον έθεσα επί σε, λέγει Κύριος ο Θεός." (Ιεζ. 16:14.) Ξέπεσαν όμως εξ αιτίας της ίδιας επιθυμίας που επέφερε την κατάρα και την καταστροφή του Ισραήλ: την επιθυμία να μιμούνται τις συνήθειες και να επιζητούν τη φιλία των απίστων. "Συ όμως εθαρρεύθης εις το κάλλος σου, και επορνεύθης δια την φήμην σου." (Ιεζ. 16:15.)

Πολλές προτεσταντικές Εκκλησίες ακολουθούν το παράδειγμα της Ρώμης με το να συνάπτουν παράνομες σχέσεις με "τους βασιλείς της γής" οι επίσημες κρατικές εκκλησίες με τις σχέσεις που δημιουργούν με τις κυβερνητικές εξουσίες, και οι διάφορες πάλι θρησκευτικές οργανώσεις με το να επιζητούν την εύνοια του κόσμου. Και ο όρος "Βαβυλών" (σύγχυση) δικαιολογημένα αποδίδεται στα εκκλησιαστικά αυτά σώματα που ενώ όλα τους ισχυρίζονται ότι έλκουν τη διδασκαλία τους από τη Βίβλο, στην πραγματικότητα όμως είναι διηρημένα σε αναρίθμητες σχεδόν αιρέσεις με βαθιά αλληλοσυγκρουόμενα δόγματα και θεωρίες.

Εκτός από τις αθέμιτες σχέσεις τους με τον κόσμο, οι εκκλησίες οι αποσπασμένες από τη Ρώμη, παρουσιάζουν τώρα και άλλα κοινά μ' αυτήν χαρακτηριστικά.

Ένα Ρωμαιοκαθολικό σύγγραμμα ισχυρίζεται ότι, "αν η Καθολική Εκκλησία υπήρξε ποτέ ένοχη για ειδωλολατρεία στο ζήτημα των αγίων, η θυγατέρα της, η Αγγλικανική Εκκλησία, είναι το ίδιο συνένοχη όταν αφιερώνει δέκα εκκλησίες στην Παρθένο Μαρία και μία στον Ιησού Χριστό." (Richard Challoner, "The Catholic Christian Instructed," Πρόλογος, σελ. 21-22.)

Στη "Διατριβή περί της Χιλιετηρίδας" ο Δρ Χόπκινς υποστηρίζει: "Δεν υπάρχει λόγος να διατεινόμαστε ότι το αντιχριστιανικό πνεύμα και οι αντιχριστιανικές μέθοδοι περιορίζονται αποκλειστικά στην εκκλησία τη γνωστή με το σύγχρονο τίτλο της Ρωμαιοκαθολικής. Πολλά χαρακτηριστικά του Αντίχριστου κρύβουν στα σπλάχνα τους οι Προτεσταντικές εκκλησίες και πολύ απέχουν από του να

έχουν ολοκληρωτικά απαλλαγεί από ... τις καταχρήσεις και τη διαφθορά." (Samuel Hopkins, "Works," Τόμ. 2, σελ. 328.) Σχετικά με την αποσκίρτηση της Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας από τη Ρώμη, ο Δρ Γκάθρη γράφει: "Πριν τριακόσια χρόνια η εκκλησία μας παρήλαυνε βγαίνοντας από τις πύλες της Ρώμης έχοντας στο λάβαρό της μία ανοικτή Γραφή με το έμβλημα "Ερευνάτε τας Γραφάς." Συνεχίζοντας υποβάλλει την ακόλουθη σημαντική ερώτηση: "Βγήκε όμως από τη Βαβυλώνα καθαρή;" (Thomas Guthrie, "The Gospel in Ezekiel," σελ. 237.)

"Η Αγγλικανική εκκλησία," λέγει ο Στέρτζον, "φαίνεται να κατασπαράζεται από τον αντιμυσταγωγισμό. Αλλά ο αντικονφορμισμός [η μη συμμόρφωση πρός την επίσημη θρησκεία] εμφανίζεται το ίδιο σχεδόν σκανδαλώδης με τη φιλοσοφική του απιστία. Εκείνοι στους οποίους στηρίζαμε τις προσδοκίες μας, απομακρύνονται, ο ένας μετά τον άλλον από τα βασικά στοιχεία της πίστης. Έχω την εντύπωση ότι αυτή η καρδιά της Αγγλίας έχει υπονομευτεί από μία επάρατη απιστία που έχει το θράσος να ανεβαίνει ακόμη και στον άμβωνα φέροντας το όνομα του Χριστού."

Ποια ήταν η αιτία της μεγάλης αρχικής αποστασίας; Πως απομακρύνθηκε για πρώτη φορά η εκκλησία από την απλότητα του ευαγγελίου; Με την προσαρμογή στις ειδωλολατρικές συνήθειες, με σκοπό να διευκολύνουν την αποδοχή του Χριστιανισμού από μέρους των ειδωλολατρών. Στις μέρες του ακόμη ο απόστολος Παύλος είχε δηλώσει: "Το μυστήριον της ανομίας ήδη ενεργείται." (Β΄ Θεσσ. 2:7.) Όσο βρίσκονταν στη ζωή οι απόστολοι, η εκκλησία σχετικά διατηρήθηκε αγνή. "Πρός το τέλος όμως του δευτέρου αιώνα, οι περισσότερες εκκλησίες προσέλαβαν καινούργια όψη. Η αρχική απλότητα εξέλιπε· και απαρατήρητα, ενώ οι πρώτοι μαθητές ο ένας μετά τον άλλον κατέληγαν στον τάφο, οι διάδοχοί τους μαζί με τους νέους προσήλυτους ... ήρθαν στα προσκήνια προσδίδοντας νέο σμίλευμα στη θρησκεία." (Robert Robinson, "Ecclesiastical Researches," κεφ. 6, παρ. 17, σελ. 51.) Αποβλέποντας στην εξασφάλιση περισσότερων προσήλυτων, το υψωμένο λάβαρο της χριστιανικής πίστης κατέβαινε όλο και χαμηλότερα, με αποτέλεσμα "ο ειδωλολατρικός χείμαρρος να κατακλύσει την εκκλησία προσκομίζοντας μέσα στην ορμή του ήθη και έθιμα και είδωλα μαζί." (Gavazzi, "Lectures,"σελ. 278.) Όταν η χριστιανική θρησκεία εξασφάλισε την εύνοια και την υποστήριξη των πολιτικών ηγεμόνων, έγινε ασπαστή από τα πλήθη σωρηδόν. Φαινομενικά όμως Χριστιανοί, πολλοί "στην ουσία παρέμειναν ειδωλολάτρες, εξακολουθώντας να λατρεύουν τα είδωλά τους στα κρυφά." (Ίδιο μέρος, σελ. 278.)

Μήπως η ίδια διαδικασία δεν επαναλήφθηκε στην περίπτωση της κάθε σχεδόν εκκλησίας που φέρει το όνομα της Διαμαρτύρησης; Μετά το θάνατο των ιδρυτών τους, αυτών που έπονταν από το βαθύ πνεύμα της Μεταρρύθμισης, οι μεταγενέστεροί τους παρουσιάζονται στα προσκήνια, "προσδένοντας νέο σμίλευμα στη θρησκεία." Με τυφλή προσήλωση στην πίστη των πατέρων τους και αρνούμενοι να αναγνωρίσουν κάθε περαιτέρω αλήθεια από εκείνη που αυτοί δέχθηκαν, οι απόγονοι των μεταρριθμιστών διαμετρικά απομακρύνονται από το παράδειγμα εκείνων—παράδειγμα ταπεινοφροσύνης, αυταπάρνησης και περιφρόνησης των εγκοσμίων. Έτσι "η αρχική απλότητα εξαφανίζεται." Ο κοσμικός χείμαρρος κατακλύζει την εκκλησία προσκομίζοντας μέσα στην ορμή του "ήθη και έθιμα και είδωλα μαζί."

Αλλοίμονο, τι τρομακτικές διαστάσεις έχει λάβει η φιλία του κόσμου, αυτή η "έχθρα του Θεού," μέσα στις καρδιές των ονομαζόμενων οπαδών του Χριστού! Πόσο έχουν απομακρυνθεί οι λαοφιλείς εκκλησίες της Χριστιανοσύνης από τις Βιβλικές αρχές της ταπεινοφροσύνης, της αυτοθυσίας, της απλότητας και της θεοσέβειας! Αναφερόμενος στην ορθή χρήση των χρημάτων ο Ιωάννης Γουέσλη, έγραφε: "Μη σπαταλάτε ούτε μόριο ενός τόσο πολυτίμου ταλάντου για την τέρψη των ματιών σε περιττό, πολυδάπανο ντύσιμο ή σε ανώφελα στολίσματα. Μη σπαταλάτε τίποτε για την εκκεντρική διακόσμηση των σπιτιών σας με σπάνια, πανάκριβα έπιπλα, βαρύτιμους πίνακες ζωγραφικής, ή χρυσοποίκιλτα αντικείμενα. ... Μη προβαίνετε σε καμία περιττή δαπάνη για να ικανοποιήσετε την υπερηφάνεια του βίου και να κερδίσετε το θαυμασμό ή τα εγκώμια των ανθρώπων ... "όσο εξακολουθείς να τιμάς τον εαυτό σου, οι άνθρωποι θα σε επαινούν." Και όσο εξακολουθείς να ντύνεσαι "με βύσσον και πορφύραν" και να ζείς "ευφραινόμενος καθ' ημέραν," χωρίς αμφιβολία πολλοί θα σε χειροκροτήσουν για το λεπτό σου γούστο τη γενναιοφροσύνη σου και τη φιλοξενία σου. Μη εξαγοράζεις όμως τόσο ακριβά τα χειροκροτήματά τους. Ικανοποιήσου καλύτερα με την τιμή που προέρχεται από το Θεό." (Wesley, "Works," Κήρυγμα 50, "Η χρήση των χρημάτων.") Αυτού του είδους η διδαχή όμως αγνοείται από πολλές εκκλησίες των ημερών μας.

Η κατά τύπους θρησκεία φαίνεται να κερδίζει έδαφος μεταξύ των ανθρώπων του κόσμου. Αρχηγοί, πολιτικοί, δικηγόροι, γιατροί, έμποροι, γίνονται μέλη της εκκλησίας για να αποκτήσουν το σέβας και την εμπιστοσύνη της κοινωνίας και να εξυπηρετήσουν τα κοσμικά τους συμφέροντα. Προσπαθούν να καλύψουν όλες τις ανέντιμες δοσοληψίες τους με το να υποκρίνονται ότι είναι

Χριστιανοί. Οι διάφορες εκκλησίες, ενισχυμένες με τον πλούτο και την επιρροή των νέων αυτών κοσμικών μελών, παρουσιάζονται δημοφιλέστερες και κηδεμονικότερες ακόμη. Μεγαλόπρεπες εκκλησίες, εξωραϊσμένες κατά το δαπανηρότερο τρόπο, υψώνονται σε περίφημες λεωφόρους. Οι εκκλησιαζόμενοι ντύνονται όσο πιο πολυδάπανα και επιτηδευμένα γίνεται. Παχυλοί μισθοί προσφέρονται σε εύγλωττους ιεροκήρυκες για να ελκύουν και να αιχμαλωτίζουν τα πλήθη. Τα κηρύγματά τους δεν πρέπει να αναφέρουν για τα γνωστά ολισθήματα, αλλά να γίνονται με τρόπο ήπιο και ευχάριστο στα κοσμικά αυτιά. Έτσι οι κοσμικοί αμαρτωλοί εγγράφονται σαν μέλη στα εκκλησιαστικά κατάστιχα και οι αμαρτίες του συρμού καλύπτονται κάτω από μια προσποιητή θεοσέβεια.

Σχολιάζοντας τη σημερινή στάση των λεγομένων Χριστιανών έναντι του κόσμου, μία από τις ιθύνουσες λαϊκές εφημερίδες αναφέρει: “Απαρατήρητα η εκκλησία έχει προσχωρήσει στο πνεύμα της εποχής και έχει υιοθετήσει το τυπικό της λειτουργίας της σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις.” “Πραγματικά η σύγχρονη εκκλησία μετέρχεται όλα τα μέσα που συντελούν στο να καταστήσουν τη θρησκεία ελκυστική.” Και στον “Ανεξάρτητο” της Νέας Υόρκης αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά με τη Μεθοδιστική εκκλησία στη σημερινή της κατάσταση: “Η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στις τάξεις των πιστών και απίστων χάνεται μέσα σ’ ένα θαμπό ημίφως, ενώ ζηλωτές και από τα δύο μέρη αγωνίζονται να εξαλείψουν κάθε διαφορά στον τρόπο της ζωής και των απολαύσεων.” “Η εκλαΐκευση της θρησκείας τείνει να αυξήσει κατά πολύ τον αριθμό αυτών που επιζητούν τα προνόμιά της χωρίς να εκπληρώνουν κανονικά τα πρός αυτήν καθήκοντά τους.”

Ο Χάουαρντ Κρόσμπη παρατηρεί: “Εμπνέει βαθιά ανησυχία το ζήτημα ότι η εκκλησία του Χριστού τόσο ελάχιστα ανταποκρίνεται στις προθέσεις του Κυρίου. Όπως ακριβώς οι αρχαίοι Ιουδαίοι επέτρεπαν οι σχέσεις τους με τους ειδωλολάτρες να υποκλέπτουν τις καρδιές τους από το Θεό, ... το ίδιο κάνει τώρα και η εκκλησία του Χριστού. Συνάπτει αθέμιτες σχέσεις με τον κόσμο της απιστίας, εγκαταλείποντας τις στοιχειώδεις πνευματικές αρχές της χαρακτηριστικής ζωής της και κάνοντας υποχωρήσεις στις ολέθριες, αν και συχνά εύσχημες συνήθειες μιας κοινωνίας χωρίς Χριστό, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα και καταλήγοντας σε συμπεράσματα ξένα πρός τη Θεία αποκάλυψη και άμεσα ανταγωνιζόμενα πρός κάθε πρόοδο πνευματικής χάρης.” (“The Healthy Christian: An Appeal to the Church.” σελ. 141-142.)

Μέσα σ' αυτό το πέλαγος της κοσμικότητας και της φιληδονίας, το πνεύμα της αυταπάρνησης και της αυτοθυσίας χάρη του Χριστού εξέλιπε σχεδόν καθολοκληρία. "Μερικά από τα ενεργά μέλη των εκκλησιών μας σήμερα—άντρες και γυναίκες—είχαν διδαχθεί από τα παιδικά τους χρόνια να υποβάλλονται σε ορισμένες θυσίες για να μπορέσουν να δώσουν ή να κάνουν κάτι για το Χριστό: "Τώρα όμως κάθε φορά που χρειάζονται χρήματα, ... κανένας δεν καλείται να συνεισφέρει δωρεάν. Α, όχι. Διοργανώνουμε αγορές, παραστάσεις κωμωδίες, εσπερίδες, κάτι τι να φάμε, οτιδήποτε που να διασκεδάζει τον κόσμο."

Κατά το ετήσιο άγγελμά του στις 9 Ιανουαρίου 1873 ο διοικητής Ουώσμπερν της Πολιτείας του Ουϊσκώνσιν διακήρυξε: "Είναι πρόδηλο ότι χρειαζόμαστε ένα νόμο που να επιβάλει το κλείσιμο των κέντρων όπου προάγονται τα τυχερά παιγνίδια. Γέμισε ο τόπος από αυτά. Ακόμη και αυτή η εκκλησία—ασφαλώς χωρίς πρόθεση—επιτελεί μερικές φορές το έργο του διαβόλου. Κονσέρτα, αγορές, λοταρίες, τόμπολα, οργανωμένα κάποτε για την υποστήριξη κάποιου θρησκευτικού ή κοινωφελούς σκοπού, πολλές φορές όμως και για αμφίβολους αγαθοεργούς σκοπούς, όλα αυτά συντελούν στην απόκτηση του χρήματος χωρίς την προσφορά της αξίας. Τίποτε δεν είναι πιό ψυχοφθόρο, πιό καταστρεπτικά ελκυστικό, ιδιαίτερα για τους νέους, από την απόκτηση χρημάτων χωρίς την παροχή εργασίας. Όταν πρόσωπα αξιοσέβαστα παίρνουν μέρος σε τέτοιες επιχειρήσεις καθυπαγόρευση της τύχης, καθησυχάζοντας τη συνείδησή τους με τη σκέψη ότι τα χρήματα διατίθενται για ένα καλό σκοπό, δεν είναι καθόλου παράξενο ότι οι νέοι της Πολιτείας μας αποκτούν συνήθειες που οφείλονται σχεδόν χωρίς εξαίρεση στα τυχερά παιγνίδια."

Το πνεύμα της προσαρμογής με τον κόσμο κατακλύζει τις εκκλησίες της Χριστιανοσύνης. Σ' ένα κήρυγμά του στο Λονδίνο, ο Ροβέρτος Άτκινς παριστάνει μια απαισιόδοξη εικόνα της πνευματικής κατάπτωσης που κυριαρχεί στην Αγγλία: "Οι πραγματικά δίκαιοι άνθρωποι λιγοστεύουν από προσώπου της γης και κανείς δεν φαίνεται να το παίρνει επί πόνου. Σ' όλες τις εκκλησίες, οι θρησκευόμενοι της σημερινής εποχής αγαπούν τον κόσμο, προσαρμόζονται με τον κόσμο, λατρεύουν τις ανέσεις, αναζητούν την ευυποληψία. Καλούνται να υποφέρουν μαζί με το Χριστό, αλλά αυτοί οπισθοχωρούν από φόβο ακόμη και μπροστά σε μια επιτίμηση. ... Αποστασία, αποστασία, αποστασία, είναι χαραγμένη σ' αυτή ακόμη την πρόσοψη της κάθε εκκλησίας. Αν το ήξεραν τουλάχιστον και αν το αισθάνονταν, θα υπήρχε ελπίδα. Αλλοίμονο, όμως! Φωνάζουν: "Πλούσιος

είμαι, και επλούτησα και δεν έχω χρείαν ουδενός." (Second Advent Library, Τεύχος Αρ. 39.)

Η μεγάλη αμαρτία που αποδίδεται στη Βαβυλώνα είναι ότι "εκ του οίνου του θυμού της πορνείας αυτής έπιον πάντα τα έθνη." Αυτό το μεθυστικό ποτήρι που προσφέρει στον κόσμο, συμβολίζει τις ψευδείς διδασκαλίες που έχει υιοθετήσει η εκκλησία σαν αποτέλεσμα των παρανόμων σχέσεων της με τους μεγάλους της γης. Η φιλία του κόσμου διαφθείρει την πίστη της εκκλησίας και αυτή με τη σειρά της ασκεί μια φθοροποιά επιρροή στον κόσμο, διδάσκοντας δόγματα αντίθετα και πρός αυτές ακόμη τις πιο σαφείς δηλώσεις του Αγίου Πνεύματος.

Η Ρώμη είχε κατακρατήσει τη Βίβλο από τους ανθρώπους και απαιτούσε από όλους να δεχθούν τις δικές της διδασκαλίες με τις οποίες την είχε αντικαταστήσει. Σκοπός της Μεταρρύθμισης ήταν να επαναφέρει το λόγο του Θεού στη διάθεση των ανθρώπων. Αλλά δεν είναι μήπως αναντίρρητο γεγονός ότι στις σημερινές εκκλησίες οι άνθρωποι διδάσκονται να στηρίζουν την πίστη τους επάνω στα σύμβολα και στα δόγματα της εκκλησίας, παρά επάνω στην Αγία Γραφή; Μιλώντας για τις Προτεσταντικές εκκλησίες, ο Κάρολος Μπήτσερ έλεγε: "Αισθάνονται τον ίδιο αποτροπιασμό στο άκουσμα μιας λέξης αντίθετης πρός τα καθιερωμένα δόγματα, τον οποίο οι άγιοι εκείνοι πατέρες αισθάνονταν στο άκουσμα ενός σκληρού λόγου κατά της προσκύνησης των αγίων και των μαρτύρων που πάσχιζαν να επιβάλουν. ... Οι Διαμαρτυρόμενες Ευαγγελικές εκκλησίες έχουν σχηματίσει ένα τέτοιο στενό κλοιό αλληλεγγύης μεταξύ τους, που είναι εντελώς αδύνατο να αναλάβει κανείς οπουδήποτε σ' αυτές θέση ιεροκήρυκα χωρίς να δηλώσει υποταγή και σ' ένα δεύτερο βιβλίο εκτός από τη Γραφή. ... Δεν αποτελεί αποκύημα της φαντασίας η δήλωση ότι η δύναμη των δογμάτων αρχίζει τώρα να εμποδίζει τη Γραφή όπως ακριβώς συνέβη με τη Ρώμη, αν και με κάπως διακριτικότερο τρόπο." (Κήρυγμα με θέμα "The Bible a Sufficient Creed," της 22 Φεβρ. 1846 στο Fort Wayne της Ιντιάνας.)

Όταν καθιερωμένοι δάσκαλοι ερμηνεύουν το λόγο του Θεού, εμφανίζονται τότε άνθρωποι πολυμαθείς, ποιμένες που ισχυρίζονται ότι είναι γνώστες των Γραφών και που κατακρίνουν την υγιή διδασκαλία για αίρεση και αποθαρρύνουν με αυτόν τον τρόπο όσους επιζητούν να γνωρίσουν την αλήθεια. Αν ο κόσμος δεν ήταν σε τέτοιον απελπιστικό βαθμό τυφλωμένος στο μεθύσι από το κρασί της Βαβυλώνας, πλήθη ολόκληρα θα είχαν πειστεί για την αμαρτωλότητά τους και καθιερωθεί στο Θεό με τη βοήθεια των απλών, αιχμηρών αληθειών του θεϊκού λόγου. Αλλά η θρησκευτική πίστη παρουσιάζει μία τέτοια

σύγχυση και ένα τέτοιο κυκεώνα αντιφάσεων, που οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι πρέπει να πιστέψουν. Την ευθύνη για το κρίμα της αμετανοησίας του κόσμου τη φέρνει η εκκλησία.

Η αγγελία του δευτέρου αγγέλου του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης μεταδόθηκε για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1844. Την εποχή αυτή βρήκε κατά το μεγαλύτερο μέρος την εφαρμογή της στις εκκλησίες των Ηνωμένων Πολιτειών όπου η αγγελία της κρίσης είχε ευρύτερα διαδοθεί και γενικά απορριφθεί, και όπου η εκκλησιαστική παρακμή είχε ταχύτατα εξαπλωθεί. Αλλά το άγγελμα αυτό του δευτέρου αγγέλου δεν εκπληρώθηκε ολοκληρωτικά το 1844. Οι εκκλησίες είχαν τότε υποστεί μια ηθική κατάπτωση σαν αποτέλεσμα της άρνησής τους να δεχθούν το φως της αγγελίας της δευτέρας παρουσίας. Η πτώση εκείνη όμως δεν ήταν οριστική. Εξακολουθώντας να απορρίπτουν τις αλήθειες τις αναφερόμενες στη σύγχρονη εποχή, οι εκκλησίες έπεφταν όλο και χαμηλότερα. Αλλά ούτε και σ' αυτό το σημείο μπορούμε να πούμε ότι καιρικά ευσταθεί το άγγελμα "Έπεσε η Βαβυλών ... διότι εκ του οίνου της πορνείας αυτής επότισε πάντα τα έθνη." Επειδή δεν έχει ακόμη ποτίσει όλα τα έθνη. Το πνεύμα της προσαρμογής πρός τις συνήθειες του κόσμου, καθώς και η αδιαφορία πρός τις έντονες αλήθειες που αναφέρονται στην εποχή μας, διέπει τώρα και εξακολουθεί να κερδίζει έδαφος στις εκκλησίες της διαμαρτυρόμενης πίστης σε όλες τις χώρες της Χριστιανοσύνης. Οι εκκλησίες αυτές συμπεριλαμβάνονται στο επίσημο, στο τρομερό εκείνο απορριπτικό άγγελμα του δευτέρου αγγέλου. Το έργο όμως της αποστασίας δεν έχει φθάσει ακόμη στο κορύφωμά του.

Η Γραφή διακηρύττει ότι πριν από την παρουσία του Κυρίου, ο Σατανάς θα εργαστεί "εν πάση δυνάμει και σημείοις και χέρασι ψεύδους, και εν πάση απάτη της αδικίας" και ότι όσοι "δεν εδέχθησαν την αγάπην της αλήθειας δια να σωθώσι," θα πέσουν λεία σε μια "ενέργεια πλάνης, ώστε να πιστεύσωσιν εις το ψεύδος." (Β΄ Θεσσ. 2:9-11.) Μόνον όταν επέλθει αυτή η κατάσταση και η σύμπτυξη της εκκλησίας με τον κόσμο γενικευτεί σ' όλη τη Χριστιανοσύνη, τότε η πτώση της Βαβυλώνας θα ολοκληρωθεί. Η μεταβολή προχωρεί κατά στάδια και η ολοκληρωτική εκπλήρωση του μηνύματος της Αποκάλυψης 14:8 ανήκει ακόμη στο μέλλον.

Μολονότι επικρατεί πνευματικό σκότος και αποξένωση από το Θεό στις εκκλησίες της σημερινής Βαβυλώνας, το μεγαλύτερο μέρος των πραγματικών οπαδών του Χριστού βρίσκεται ακόμη μέσα στα σπλάχνα τους. Πολλοί απ' αυτούς δεν έχουν ποτέ μέχρι τώρα ακούσει τις ιδιαίτερες αλήθειες που αφορούν την εποχή μας.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που, ανικανοποίητοι από την τωρινή κατάστασή τους, λαχταρούν για ευκρινέστερο φως. Μάταια ψάχνουν να βρουν το Χριστό να απεικονίζεται στις εκκλησίες στις οποίες ανήκουν. Καθώς οι εκκλησίες αυτές απομακρύνονται διαρκώς περισσότερο από την αλήθεια και συμμαχούν στενότερα με τον κόσμο, το χάσμα της διαφοράς ανάμεσα στις δύο τάξεις θα ευρύνεται ώσπου θα καταλήξει στο διαχωρισμό. Θα ‘ρθει ο καιρός όπου όσοι αγαπούν το Θεό πάνω από όλα στη ζωή τους δεν θα μπορέσουν πιά να ανεχθούν τη συνύπαρξη με όσους είναι “φιλήδονοι μάλλον παρά φιλόθεοι· έχοντες μέν μορφήν ευσεβείας, ηρνημένοι δε την δύναμην αυτής.” (Β΄ Τιμ. 3:4-5.)

Το δέκατο όγδοο κεφάλαιο της Αποκάλυψης υποδεικνύει τον καιρό όπου, σαν επακόλουθο της απόρριψης της τριπλής αγγελίας του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου (εδάφ. 6-12,) η κατάσταση της εκκλησίας θα έχει φθάσει ακριβώς στο σημείο εκείνο της περιγραφής του δευτέρου αγγέλου και ο λαός του Θεού, όσος βρίσκεται μέσα στη Βαβυλώνα, θα κληθεί να χωριστεί απ αυτή. Το μήνυμα αυτό είναι το τελευταίο που θα δοθεί στον κόσμο και θα εκπληρώσει το σκοπό του. Όταν “οι μη πιστεύσαντες εις την αλήθειαν, αλλ’ ευαρεστηθέντες εις την αδικίαν” (Β΄ Θεσσ. 2:12,) εγκαταληφθούν στη δύναμη της πλάνης και στην αποδοχή του ψεύδους, τότε το φως της αλήθειας θα λάμψει πάνω σε όλους όσοι διατηρούν τις καρδιές τους ανεπηρέαστες για να το δεχθούν. Τότε όλα τα παιδιά του Θεού, όσα βρίσκονται ακόμη μέσα στη Βαβυλώνα, θα υπακούσουν στην πρόσκληση: “Εξέλθετε εξ αυτής, ο λαός Μου.” (Αποκ. 18:4.)

22

Εκπληρωμενεσ προφητειεσ

Όταν πέρασε η άνοιξη του 1844, αυτοί που με πίστη περίμεναν την παρουσία του Κυρίου εκείνο τον προκαθορισμένο καιρό, βρέθηκαν για ένα διάστημα μέσα στην αμφιβολία και στην αβεβαιότητα. Αλλά ενώ ο κόσμος τους έβλεπε ηττημένους κατά κράτος, αναγνωρισμένα της αυταπάτης τους θύματα, εκείνοι εξακολουθούσαν να πιστεύουν ακράδαντα στο λόγο του Θεού, τη μοναδική γι' αυτούς πηγή παρηγοριάς. Πολλοί συνέχισαν την έρευνα των Γραφών, ανασκοπώντας από την αρχή τα αποδεικτικά στοιχεία της πίστης τους και μελετώντας με προσοχή τις προφητείες για να αποκτήσουν πρόσθετο φως. Η βιβλική μαρτυρία, σαφής και αναμφισβήτητη, βρίσκονταν σε απόλυτη συμφωνία με τις απόψεις τους. Τα σημεία μαρτυρούσαν αναμφισβήτητα την εγγύτητα της παρουσίας του Χριστού. Οι ιδιαίτερες ευλογίες του Θεού, όπως εκδηλώθηκαν τόσο στην περίπτωση της επιστροφής των αμαρτωλών, όσο και της πνευματικής αναζωπύρωσης των πιστών, μαρτυρούσαν ότι το άγγελμα είχε θεϊκή προέλευση. Μολονότι δεν ήξεραν που να αποδώσουν τους λόγους της απογοήτευσής τους, δεν αμφέβαλαν όμως καθόλου ότι ο Θεός τους είχε οδηγήσει στην πείρα τους εκείνη.

Συνυφασμένες με τις προφητείες που κατά τη γνώμη τους αναφέρονταν στον καιρό της επιστροφής του Χριστού, βρίσκονταν και οδηγίες ιδιαίτερα προσαρμοσμένες στην τωρινή τους κατάσταση της αβεβαιότητας και εναγώνιας προσμονής. Αυτές τους ενθάρρυναν να περιμένουν καρτερικά, με την πεποίθηση ότι τα δυσνόητα ακόμη γι' αυτούς σημεία θα τους αποκαλύπτονταν στην κατάλληλη στιγμή.

Μία από τις προφητείες αυτές ήταν του Αβακκούμ κεφ. 2:1-4 "Επί της σκοπιάς μου θέλω σταθή, και θέλω στυλωθή επί του πύργου, και θέλω αποσκοπεύει δια να ίδω τι θέλει λαλήσει προς εμέ, και τι θέλω αποκριθή προς τον ελέγχοντά με. Και απεκρίθη προς εμέ ο Κύριος και είπε, γράψον την όρασιν, και έκθεσον αυτήν επί πινακιδίων, ώστε τρέχων να αναγινώσκη τις αυτήν. Διότι η όρασις μένει έτι εις ορισμένον καιρόν, αλλ' εις το τέλος θέλει λαλήσει και δεν θέλει ψευσθή· αν και αργοπορή, πρόσμενον αυτήν· διότι βεβαίως θέλει ελθεί, δεν θέλει βραδύνει. Ιδού η ψυχή αυτού επήρθη, δεν είναι ευθεία εν αυτώ· ο δε δίκαιος θέλει ζήσει δια της πίστεως αυτού."

Η παρότρυνση που δίνεται στην προφητεία αυτή, "γράψον την όρασιν και έκθεσον αυτήν επί πινακιδίων, ώστε τρέχων να αναγινώσκη τις αυτήν," ενεθάρρυνε τον Κάρολο Φήτς νωρίς ακόμη το 1842 να καταρτήσει ένα προφητικό σχεδιοχάρτη όπου απεικονίζονταν οι οράσεις του Δανιήλ και της Αποκάλυψης. Η εκτύπωση του σχεδιοχάρτη είχε ερμηνευτεί τότε σαν εκπλήρωση της εντολής που δίνεται μέσω του Αβακκούμ. Αλλά κανείς δεν είχε προσέξει ότι μέσα στην ίδια προφητεία, καθαρά αναφέρονταν μία φαινομενική επιβράδυνση στην εκπλήρωση της όρασης—μία αργοπορία. Μετά την απογοήτευση όμως, η γραφική αυτή περικοπή παρουσιάστηκε ιδιαίτερα σημαντική: "Η όρασις μένει έτι εις ορισμένον καιρόν, αλλ' εις το τέλος θέλει λαλήσει και δεν θέλει ψευσθή· αν και αργοπορή, πρόσμενον αυτήν· διότι βεβαίως θέλει ελθεί ... ο δε δίκαιος θέλει ζήσει δια της πίστεως αυτού."

"Μία άλλη πηγή δύναμης και παρηγοριάς για τους πιστούς ήταν η ακόλουθη περικοπή από την προφητεία του Ιεζεκιήλ: "Έγεινε λόγος Κυρίου πρός εμέ λέγων, υιέ ανθρώπου, τις αύτη η παροιμία, την οποίαν έχετε εν γή Ισραήλ, λέγοντες, αι ημέραι μακρύνονται, και πάσα όρασις εχάθη; Ειπέ δια τούτο πρός αυτούς, ούτω λέγει Κύριος ο Θεός. ... Πλησιάζουσιν αι ημέραι και η εκπλήρωσις πάσης οράσεως. ... Εγώ θέλω λαλήσει, και ο λόγος τον οποίον θέλω λαλήσει θέλει εκτελεσθή· δεν θέλει πλέον μακρυνθή." "Ο οίκος Ισραήλ λέγουσιν, η όρασις την οποίαν ούτος βλέπει, εκτείνεται εις ημέρας πολλάς και προφητεύει περί χρόνων μακρών. Δια τούτο ειπέ πρός αυτούς, ούτω λέγει Κύριος ο Θεός· ουδείς των λόγων Μου θέλει πλέον μακρυνθή, αλλ' ο λόγος τον οποίον ελάλησα θέλει εκτελεσθή, λέγει Κύριος ο Θεός." (Ιεζ. 12:21-25, 27-28.)

Μεγάλη χαρά ένοιωσαν τότε οι προσμένοντες πιστοί, αναγνωρίζοντας ότι Εκείνος που γνωρίζει το τέλος από την αρχή, είχε προβλέψει την απογοήτευσή τους ολόκληρους αιώνες πριν και τους έστελνε ενθαρρυντικά και ελπιδοφόρα μηνύματα. Αν δεν υπήρχαν

αυτές οι γραφικές περικοπές για να τους ενθαρρύνουν να περιμένουν με υπομονή και να διατηρήσουν ακλόνητη την εμπιστοσύνη τους στο λόγο του Θεού, θα είχαν χάσει την πίστη τους κατά την κρίσιμη εκείνη ώρα.

Η παραβολή των δέκα παρθένων του εικοστού πέμπτου κεφαλαίου του Ματθαίου απεικονίζει επίσης την πείρα των Αντβεντιστών. Στο εικοστό τέταρτο κεφάλαιο, απαντώντας στην ερώτηση των μαθητών Του σχετικά με τα σημεία της παρουσίας Του και της συντέλειας του κόσμου, ο Χριστός επεσήμανε μερικά από τα σημαντικότερα γεγονότα της παγκόσμιας και εκκλησιαστικής ιστορίας που θα μεσολαβούσαν ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη παρουσία Του· συγκεκριμένα την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, τη μεγάλη θλίψη της εκκλησίας κάτω από το πέλμα των ειδωλολατρικών και παπικών διωγμών, τη συσκότιση του ηλίου και της σελήνης και την πτώση των αστέρων. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στον ερχομό Του με τη βασιλεία Του και τους διηγήθηκε την παραβολή των δύο διαφορετικών τάξεων των δούλων που περιμένουν την παρουσία Του. Το κεφάλαιο 25 αρχίζει με τα λόγια: “Τότε θέλει ομοιωθή η βασιλεία των ουρανών με δέκα παρθένους.” Εδώ παριστάνεται η εκκλησία των εσχάτων ημερών, η ίδια που αναφέρεται και στο τέλος του εικοστού τετάρτου κεφαλαίου. Στην παραβολή αυτή η πείρα της εκκλησίας απεικονίζεται με τα γαμήλια έθιμα της ανατολής. “Τότε θέλει ομοιωθή η βασιλεία των ουρανών με δέκα παρθένους, αίτινες λαβούσαι τας λαμπάδας αυτών, εξήλθον εις απάντησιν του νυμφίου. Πέντε δε εξ αυτών ήσαν φρόνιμοι και πέντε μωραί. Αίτινες μωραί, λαβούσαι τας λαμπάδας αυτών, δεν έλαβον μεθ’ εαυτών έλαιον. Αι φρόνιμοι όμως έλαβον έλαιον εν τοις αγγείοις αυτών μετά των λαμπάδων αυτών. Και επειδή ο νυμφίος εβράδυνεν, ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο. Εν τω μέσω δε της νυκτός έγεινε κραυγή. Ιδού ο νυμφίος έρχεται· εξέλθετε εις απάντησην Αυτού.” (Ματθ. 25:1-6.)

Η έλευση του Χριστού, όπως εξαγγέλλεται με το μήνυμα του πρώτου αγγέλου της Αποκάλυψης [“ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού,”] είχε εκληφθεί ως ο ερχομός του νυμφίου. Το μεγάλο μεταρρυθμιστικό κίνημα του 1844 με τη διακήρυξη της επικείμενης παρουσίας Του, ανταποκρίνεται στο συναπάντημα των δέκα παρθένων. Στην παραβολή αυτή, καθώς και στο κεφάλαιο 24 του Ματθαίου, δύο ανθρώπινες τάξεις απεικονίζονται. Όλοι τους είχαν πάρει μαζί τους τις λαμπάδες τους, δηλαδή την Αγία Γραφή, και ακολουθώντας το φως της, πήγαν να συναντήσουν το Νυμφίο. Αλλά ενώ “αι μωραί λαβούσαι τας λαμπάδας αυτών, δεν έλαβον μεθ’ εαυχών έλαιον,”

"αι φρόνιμοι όμως έλαβον έλαιον εν τοις αγγείοις αυτών μετά των λαμπάδων αυτών." Η δεύτερη αυτή κατηγορία είχε δεχθεί τη χάρη του Θεού, την αναμορφωτική και διαφωτιστική δύναμη του Αγίου Πνεύματος που καθιστά το λόγο Του "φώς εις τους πόδας και λύχνον εις τας τρίβους." Με φόβο Θεού είχαν μελετήσει τις Γραφές για να ανακαλύψουν την αλήθεια, και με μεγάλη επιμέλεια είχαν επιδιώξει την αγνότητα της ψυχής και της ζωής. Αυτοί είχαν γευτεί μια τέτοια προσωπική εμπειρία και βαθιά πίστη στο Θεό και στο λόγο Του, που καμιά απογοήτευση και καμιά καθυστέρηση δεν μπορούσε να ανατρέψει. Οι άλλοι "έλαβον τας λαμπάδας αυτών αλλά δεν έλαβον μεθ' εαυτών έλαιον." Αυτοί ενέργησαν από παρόρμηση. Το συγκλονιστικό άγγελμα αφύπνισε τους φόβους τους. Βασίζονταν όμως στην πίστη των αδελφών τους, ικανοποιημένοι με την τρεμουλιαστή φλόγα των αγαθών μόνο προθέσεων, δίχως τη βαθιά κατανόηση της αλήθειας, ή την πραγματική αναγέννηση της καρδιάς. Αυτοί είχαν βγει να προϋπαντήσουν το Νυμφίο αποβλέποντας στην άμεση ανταμοιβή. Δεν ήταν προετοιμασμένοι για την αργοπορία και την απογοήτευση. Όταν ήρθε η ώρα της δοκιμασίας, η πίστη τους τους εγκατέλειψε και το φως τους έσβησε.

"Επειδή ο νυμφίος εβράδυνε, ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο." Η βραδύτητα του νυμφίου υποδηλεί την πάροδο του χρόνου κατά τον οποίο ο Κύριος αναμένονταν να επιστρέψει, την απογοήτευση και τη φαινομενική αναβολή. Στην ώρα αυτή της αβεβαιότητας, οι επιφανειακοί και μισόκαρδοι πιστοί άρχισαν να χάνουν το ενδιαφέρον τους και να χαλαρώνουν τις προσπάθειες τους. Αντίθετα, όσοι είχαν στηρίξει την πίστη τους σε μία ατομική γνώση των Γραφών πατούσαν πάνω σε βράχο στερεό, που έμενε ασάλευτος από τα κύματα της απογοήτευσης. "Ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο" η μία τάξη παραδομένη στον ύπνο της αδιαφορίας και της εγκατάλειψης της πίστης, η άλλη τάξη καρτερικά προσμένοντας να τους αποδοθεί καθαρότερο φως. Μέσα στη νύχτα της δοκιμασίας όμως, αυτή η τελευταία παράταξη παρουσίαζε κάποια ύφεση στο ζήλο και στην αφοσίωσή της. Όσοι είχαν πιστέψει επιφανειακά και με μισή καρδιά, δεν μπορούσαν να στηριχτούν περισσότερο στην πίστη των αδελφών τους. Είτε στέκονταν είτε θα έπεφτε, ο καθένας ήταν υπεύθυνος για τον εαυτό του.

Την εποχή εκείνη άρχισε να παρουσιάζεται ο φανατισμός. Μερικοί που διατείνονταν ότι ήταν ένθερμοι ζηλωτές της αγγελίας απέρριψαν τη μοναδική αλάθητη καθοδήγηση του λόγου του Θεού και, με τον ισχυρισμό ότι ενεργούν κάτω από την επήρεια του Αγίου Πνεύματος, παραδόθηκαν στον έλεγχο των δικών τους αισθημάτων,

εντυπώσεων και φαντασιώσεων. Μερικοί ακόμη είχαν καταληφθεί από ένα τέτοιο τυφλό και άκαμπτο ζήλο, ώστε έφθασαν να καταδικάζουν όλους όσους δεν επιδοκίμαζαν τη στάση τους. Μολονότι η μεγάλη πλειοψηφία των Αντβεντιστών δεν ενέκρινε ούτε τις φανατικές ιδέες, ούτε τις πράξεις τους, έγιναν όμως τα άτομα αυτά αφορμή να διασυρθεί ο σκοπός της αλήθειας.

Με αυτό το μέσο ο Σατανάς προσπαθούσε να αντικρούσει και να εκμηδενίσει το έργο του Θεού. Οι άνθρωποι είχαν ξεσηκωθεί με την αγγελία της παρουσίας του Κυρίου. Χιλιάδες αμαρτωλοί είχαν επανέλθει στον ίσιο δρόμο, ενώ πιστοί άνθρωποι είχαν ολόψυχα δοθεί στη διάδοση της αλήθειας, ακόμη και κατά την ώρα αυτή της αργοπορίας. Ο άρχοντας του κακού έχανε τους υπηκόους του και προκειμένου να δυσφημίσει το έργο του Θεού, προσπάθησε να εξαπατήσει μερικούς από αυτούς που πρέσβευαν την πίστη και να τους οδηγήσει στα άκρα. Τότε οι πράκτορες του έσπευδαν να επωφεληθούν από κάθε λάθος, κάθε αποτυχία, κάθε ανάρμοστη πράξη των ανθρώπων αυτών και να την παρουσιάσουν στον κόσμο μεγαλοποιώντας την όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να καταστήσουν απεχθείς τόσο τους Αντβεντιστές όσο και την πίστη τους. Όσο λοιπόν περισσότερους μη αναγεννημένους οπαδούς κατόρθωνε να συνωστήσει στον κύκλο τους κάνοντάς τους να υποκρίνονται πίστη στη δευτέρα παρουσία, ενώ στην ουσία εξουσιάζονταν από αυτόν, τόσο πιο κερδισμένος θα έβγαινε με το να στρέφει την προσοχή του κόσμου σ' αυτούς που τους παρουσίαζε σαν αντιπροσώπους της ολομέλειας των πιστών.

Ο Σατανάς είναι ο "κατήγορος των αδελφών" και από αυτό το πνεύμα του εμφορούμενοι οι άνθρωποι, επιδίδονται στο να ανακαλύπτουν λάθη και ελλείψεις στο λαό του Θεού που να παρουσιάσουν στα μάτια του κόσμου, ενώ οι ενάρετες πράξεις τους περνούν τελείως απαρατήρητες. Βρίσκεται σε διαρκή υπερένταση κάθε φορά που ο Θεός εργάζεται για τη σωτηρία των ψυχών. Κάθε φορά που οι γιοι του Θεού έρχονται να παραστούν στην παρουσία του Κυρίου, εκεί χώνεται και αυτός ανάμεσα τους. Σε κάθε περίπτωση πνευματικής αφύπνισης ετοιμάζεται να ανακατέψει άτομα με ακαθιέρωτη καρδιά και σαλεμένο νου. Μόλις αυτοί ασπασθούν ορισμένα μόνο στοιχεία της αλήθειας και πάρουν θέση πλάι στους πιστούς, τότε τους χρησιμοποιεί σαν όργανά του για την εισήγηση καινοτομιών που να αποπλανήσουν τους ανίδεους. Κανείς δεν αποδεικνύεται ότι είναι γνήσιος Χριστιανός επειδή συναναστρέφεται με το λαό του Θεού, ή επειδή συχνάζει στον οίκο Του, ή ακόμη παίρνει μέρος στη Θεία Κοινωνία. Συχνά ο Σατανάς παρεβρίσκεται και αυτός εκεί στις

πιο επίσημες ακόμη περιστάσεις, προσωποποιημένος από αυτούς που μπορεί να χρησιμοποιήσει σαν όργανά του.

Ο αρχηγός του κακού διεκδικεί κάθε εκατοστόμετρο του εδάφους όπου πατάει ο λαός του Θεού βαδίζοντας πρός τον ουράνιο προορισμό του. Καμιά μεταρρυθμιστική προσπάθεια στην όλη εξέλιξη της εκκλησιαστικής ιστορίας δεν σημείωσε επιτυχία χωρίς να συναντήσει σοβαρά εμπόδια στην πορεία της. Αυτό συνέβαινε στην εποχή του Παύλου. Οπουδήποτε ο απόστολος ίδρυε μία εκκλησία, παρουσιάζονταν κάθε φορά εκείνοι οι οποίοι, φαινομενικά υποστηρικτές της αλήθειας, εισήγαγαν στην εκκλησία αιρέσεις που άμα γίνονταν αποδεκτές, ήταν δυνατόν να εξοστρακίσουν βαθμηδόν την αγάπη για την αλήθεια. Ο Λούθηρος πέρασε και αυτός στιγμές αγωνίας και αμηχανίας εξαιτίας της διαγωγής φανατικών στοιχείων που, με τον ισχυρισμό ότι ο Θεός είχε κατευθείαν επικοινωνήσει μαζί τους, κατέληγαν να βάζουν τις ατομικές τους ιδέες και πεποιθήσεις πάνω από τη μαρτυρία των Γραφών. Έτσι, πολλοί με ελάχιστη πίστη και με περιορισμένη πείρα, αλλά με υπερβολική αυτοπεποίθηση και κλίση στο "να λέγωσι και να ακούωσι τι νεώτερον," δελεάζονταν από τις αβάσιμες αξιώσεις των νεωτεριστών δασκάλων και συνεργάζονταν με τις δυνάμεις του Σατανά για να γκρεμίσουν κάθε τι που ο Θεός είχε παρακινήσει το Λούθηρο να εποικοδομήσει. Το ίδιο συνέβη και με τους αδελφούς Γουέσλεη και άλλους που έγιναν ευλογία στον κόσμο με την επιρροή και την πιστότητά τους. Συνάντησαν σε κάθε τους βήμα τις σκευωρίες του Σατανά στο να εξωθεί σε κάθε λογής φανατισμό άτομα με υπέρμετρο ζήλο, ανισόρροπο νού και ακαθιέρωτη καρδιά.

Ο Γουλλιέλμος Μύλλερ δεν μπορούσε να ανεχθεί αυτού του είδους τις εκδηλώσεις που οδηγούσαν στο φανατισμό. Όπως ο Λούθηρος, πίστευε και αυτός ότι κάθε πνεύμα πρέπει να παραβάλλεται με το λόγο του Θεού. "Ο διάβολος ασκεί μεγάλη επίδραση πάνω στη σκέψη μερικών συγχρόνων μας," έλεγε ο Μύλλερ. "Πώς θα γνωρίσουμε λοιπόν από τι είδους πνεύμα εμφορούνται;" Την απάντηση τη δίνει η Γραφή: "Από των καρπών αυτών θέλετε γνωρίσει αυτούς." ... Πολλά πνεύματα επήλθαν στον κόσμο· γι' αυτό μας συμβουλεύται να εξετάζουμε τα πνεύματα. Κάθε πνεύμα που δεν μας παρακινεί να ζήσουμε "σοφρώνως, και δικαίως, και ευσεβώς" στον παρόντα κόσμο, δεν είναι το Πνεύμα του Χριστού. Όσο πάει πείθομαι και περισσότερο ότι ο Σατανάς παίζει ένα σπουδαίο ρόλο σ' αυτά τα εξωφρενικά κινήματα. ... Πολλοί από μας που ισχυριζόμαστε ότι έχουμε υποστεί τον ολοκληρωτικό αγιασμό, ακολουθούμε τις παραδόσεις των ανθρώπων και, καθώς φαίνεται, έχουμε

και εμείς την ίδια άγνοια της αλήθειας όπως εκείνοι που δεν προβαίνουν σε παρόμοιους ισχυρισμούς." (Bliss, "Memoirs of William Miller," σελ. 236, 237.) "Το πνεύμα της πλάνης μας απομακρύνει από την αλήθεια· ενώ το Πνεύμα του Θεού μας οδηγεί στην αλήθεια. Αλλά, θα μου πείτε, μπορεί κανείς να είναι στην πλάνη και όμως να νομίζει ότι βρίσκεται στην αλήθεια. Τι γίνεται τότε; Σ' αυτό απαντούμε: το Πνεύμα και ο λόγος του Θεού βρίσκονται πάντοτε σε αρμονία. Αν κάποιος αναμετρηθεί με το λόγο του Θεού και ανακαλύψει ότι καθολοκληρία είναι ενάρμοστες οι απόψεις του μ' αυτόν, τότε μπορεί να είναι σίγουρος ότι βαδίζει στην αλήθεια. Αν όμως το πνεύμα από το οποίο διέπεται δεν συμφωνεί κατά πάντα με το νόημα του νόμου και του λόγου του Θεού, τότε καλά θα κάνει να προσέξει που βαδίζει, μη τυχόν και πέσει στην παγίδα του διαβόλου." ("The Advent Herald and Signs of the Times Reporter," Τόμ, 8, αρ. 23, 15 Ιαν. 1845.) "Συχνά ένα λυπημένο βλέμμα, ένα χυμένο δάκρυ ή ένα αναφιλητό μου παρέχουν αποτελεσματικότερα τεκμήρια για τη γνησιότητα της εσωτερικής ευσέβειας απ' ότι ολόκληρος ο συνασπισμένος θόρυβος της Χριστιανοσύνης." (Bliss, "Memoirs of William Miller" σελ. 282.)

Την εποχή της Μεταρρύθμισης, οι εχθροί της απέδιδαν τις καταστρεπτικές συνέπειες του φανατισμού ακριβώς στα πρόσωπα εκείνα που κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για να τον καταστείλουν. Την ίδια τακτική τήρησαν και οι ανταγωνιστές της κίνησης του Αντβεντισμού. Δεν τους έφθανε η διαστρέβλωση και η μεγαλοποίηση των σφαλμάτων των αδιαλλάκτων και φανατικών, αλλά άρχισαν να διαδίδουν και πρόσθετες κακόβουλες φήμες, στερημένες από κάθε ίχνος αλήθειας. Οι άνθρωποι αυτοί είχαν για κίνητρα το μίσος και την προκατάληψη. Το κήρυγμα της άμεσης επιστροφής του Χριστού, τους χαλούσε την ησυχία. Αν και φοβόταν ότι θα έβγαινε σωστό, κατά βάθος εύχονταν να ήταν λάθος και σ' αυτό έγκειτο το μυστικό που τους έκανε να στραφούν ενάντια στους Αντβεντιστές και στην πίστη τους.

Επειδή μερικοί φανατικοί είχαν εισχωρήσει μέσα στις τάξεις των Αντβεντιστών, δεν εικάζεται μ' αυτό ότι το κίνημα δεν είχε θεϊκή προέλευση· όπως ούτε το γεγονός ότι μερικοί φανατικοί και πλάνοι εμφανίσθηκαν μέσα στην εκκλησία της εποχής του Παύλου και του Λουθήρου ήταν αρκετή δικαιολογία για να απορριφθεί το έργο των ανθρώπων εκείνων. Ας ξυπνούσε μόνο ο σημερινός λαός του Θεού από το λήθαργο του και ας επιδίδονταν με ζήλο στο έργο της μετάνοιας και της μεταρρύθμισης· ας ερευνούσαν τις Γραφές για να ανακαλύψουν την αλήθεια όπως ακριβώς αυτή εκτίθεται στη ζωή

του Ιησού· ας έκαναν μιά ολοσχερή καθιέρωση στο Θεό, και δεν θα αργούσε να φανεί ότι ο Σατανάς αγρυπνεί και σήμερα πανέτοιμος για δράση. Θα επιδείξει τη δύναμή του με κάθε δυνατή εξαπάτηση, επικαλούμενος τη βοήθεια όλων των πονηρών αγγέλων της επικράτειας του.

Ούτε ο φανατισμός ούτε το ρήγμα μπορούν να αποδοθούν στη διακήρυξη της αγγελίας της δευτέρας παρουσίας. Η κατάσταση αυτή δημιουργήθηκε το καλοκαίρι του 1844, τότε που οι Αντβεντιστές βρέθηκαν μέσα στην αμφιβολία και στην αμηχανία προκειμένου να καθορίσουν τη θέση τους. Το κήρυγμα της αγγελίας του πρώτου αγγέλου καθώς και η "φωνή του μεσονυκτίου" άμεσα αποσκοπούν στο να καταστείλουν το φανατισμό και τις διχογνωμίες. Όσοι πήραν μέρος σ' εκείνες τις επίσημες εκδηλώσεις βρίσκονταν σε τέλεια αρμονία μεταξύ τους. Οι καρδιές τους ξεχείλιζαν από αγάπη του ενός για τον άλλο και για το Χριστό που περίμεναν σε λίγο να αντικρύσουν. Η μία πίστη και η μία μακαρία ελπίδα τους ύψωναν πάνω από τον έλεγχο οποιοσδήποτε ανθρώπινης επιρροής και χρησίμευαν σαν ασπίδα εναντίον των επιθέσεων του Σατανά.

"Επειδή ο νυμφίος εβράδυνεν, ενύσταξαν πάσαι και εκοιμώντο. Εν τω μέσω δε της νυκτός έγεινε κραυγή, Ιδού ο νυμφίος έρχεται· εξέλθετε εις απάντησιν Αυτού. Τότε εσηκώθησαν πάσαι αι παρθένοι εκείναι, και ητοίμασαν τας λαμπάδας αυτών." (Ματθ. 25:5-7.) Το καλοκαίρι του 1844, ακριβώς στο χρονικό ενδιάμεσο ανάμεσα στην άνοιξη όπου αρχικά υπολογίζονταν ότι θα κατέληγαν τα 2300 ημερονύκτια και στο φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς, όπου αργότερα ανακαλύφθηκε ότι αυτά επεκτείνονταν, δόθηκε η αγγελία με τις ίδιες ακριβώς τις λέξεις της Γραφής: "Ιδού ο Νυμφίος έρχεται!"

Εκείνο που οδήγησε στη διακήρυξη αυτή ήταν η ανακάλυψη ότι το διάταγμα του Αρταξέρξη για την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ, το οποίο αποτελούσε την αφετηρία της χρονικής περιόδου των 2300 ημερών, τέθηκε σε ισχύ το φθινόπωρο του 457 π.Χ, και όχι την άνοιξη, όπως αρχικά είχε υπολογιστεί. Λογαριάζοντας λοιπόν από το φθινόπωρο του 457, οι 2300 ημέρες λήγουν το φθινόπωρο του 1844.

Άλλα επιχειρήματα στηριζόμενα στους τύπους της Παλαιάς Διαθήκης, επίσης επεσήμαναν ότι καιρικά το γεγονός του "καθαρισμού του αγιαστηρίου" έπρεπε να τοποθετηθεί στο φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς. Αυτό αποδείχθηκε με μεγάλη σαφήνεια όταν δόθηκε προσοχή στον τρόπο με τον οποίο οι τύποι που αφορούσαν την πρώτη παρουσία του Χριστού είχαν εκπληρωθεί.

Το σφάξιμο του Πασχαλινού αμνού απεικόνιζε το θάνατο του Χριστού. Ο Παύλος λέγει: "Το Πάσχα ημών εθυσιάσθη ο Χριστός υπέρ ημών." (Ά Κορ. 5:7.) Το δεμάτι της προσφοράς των πρωτογεννημάτων [ή απαρχών] το οποίο τον καιρό του Πάσχα κινείτο ενώπιον του Κυρίου, αποτυπούσε την ανάσταση του Χριστού. Μιλώντας για την ανάσταση του Κυρίου και του λαού Του, ο Παύλος πάλι λέγει: "Ο Χριστός είναι η απαρχή έπειτα όσοι είναι του Χριστού, εν τη παρουσία Αυτού." (Α΄ Κορ. 15:23.) Όπως το κινητό εκείνο δεμάτι αποτελείτο από τα πρώτα ώριμα σπαρτά συναγμένα πριν από τη συγκομιδή, έτσι και ο Χριστός αποτελεί την πρωτοκαρπία της αιώνιας εκείνης συγκομιδής των λυτρωμένων που κατά τη μελλοντική ανάσταση θα συναχτούν στις ουράνιες αποθήκες.

Οι τυπικές αυτές τελετές εκπληρώνονταν όχι μόνο εν σχέση με το γεγονός αλλά και με το χρόνο. Τη δέκατη τέταρτη ημέρα του πρώτου Εβραϊκού μήνα, την ίδια ακριβώς ημέρα όπου για δεκαπέντε ολόκληρους αιώνες το Πασχαλινό αρνί προσφέρετο θυσία, ο Χριστός, αφού έφαγε το Πάσχα με τους μαθητές Του, θέσπισε την τελετή εκείνη που θα τιμούσε το θάνατο Αυτού του Ιδίου ο οποίος ήταν ο πραγματικός "Αμνός του Θεού ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου." Την ίδια εκείνη νύχτα, μισαρά χέρια Τον έσερναν στο σταυρικό θάνατο και στη σφαγή. Και σαν αντίτυπο πάλι της κινητής προσφοράς του δεματιού του σίτου, ο Χριστός αναστήθηκε την τρίτη μέρα από τον τάφο και "έγεινε απαρχή των κεκοιμημένων" (Α΄ Κορ. 15:20) αντιπροσωπευτικός τύπος των αναστημένων δικαίων όταν "το σώμα της ταπεινώσεως" μεταβάλλεται και γίνεται "σύμμορφον με το σώμα της δόξης Αυτού." (Φιλ. 3:21.)

Κατά τον ίδιο τρόπο η συμβολική ιερουργία απέβλεπε στην τυποποίηση γεγονότων που αναφέρονταν στη δευτέρα παρουσία και έπρεπε να επαληθεύσουν στον καθορισμένο καιρό. Σύμφωνα με το Μωσαϊκό τελετουργικό σύστημα, ο καθαρισμός του θυσιαστηρίου—η μεγάλη Ημέρα του Εξιλασμού—έπεφτε πάντοτε στις δέκα του εβδόμου εβραϊκού μήνα. (Λευ. 16:29-34.) Την ημέρα εκείνη, ο αρχιερέας, αφού έκανε την τελετή της εξιλέωσης για ολόκληρο το λαό του Ισραήλ, απομακρύνοντας με τον τρόπο αυτό τις αμαρτίες τους από το ιερό, εμφανίζονταν μετά και ευλογούσε τα πλήθη. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην πεποίθηση ότι ο Χριστός, ο μεγάλος Αρχιερέας μας, θα παρουσιάζονταν για να καθαρίσει τη γη καταστρέφοντας την αμαρτία και τους αμαρτωλούς και για να φέρει στον αναμένοντα λαό Του την ευλογημένη αθανασία. Επειδή η δεκάτη ημέρα του εβδόμου μήνα, η μεγάλη δηλαδή Ημέρα του Εξιλασμού και του καθαρισμού του θυσιαστηρίου στο 1844 έπεφτε στις 22 Οκτωβρίου,

αυτή καθορίσθηκε σαν ημερομηνία της επιστροφής του Κυρίου. Το συμπέρασμα αυτό, βάση των αποδεικτικών στοιχείων που προαναφέραμε, συμφωνούσε απόλυτα ότι οι 2300 ημέρες έληγαν το φθινόπωρο, ώστε παρουσιάζονταν ακαταμάχητο.

Στην παραβολή των δέκα παρθένων, το διάστημα της αναμονής και του ύπνου ακολουθείται από τον ερχομό του νυμφίου. Και αυτό πάλι συμφωνούσε με τα επιχειρήματα που μόλις προαναφέραμε τόσο από τον προφητικό λόγο, όσο και από την τυπική λατρεία. Μεγάλη βαρύτητα είχε η αληθοφάνεια εκείνη και "η φωνή του μεσονυκτίου" χαιρετίστηκε από χιλιάδες πιστούς.

Σαν φουσκωμένο κύμα, το κίνημα αυτό κατέκλυσε ολόκληρη τη χώρα. Από πόλη σε πόλη, από χωριό σε χωριό, έφθασε ως τα πιο απόμακρα μέρη, μέχρι που αφύπνισε στα βάθη της καρδιάς του τον προσμένοντα λαό του Θεού. Ο φανατισμός διαλύονταν μόλις έρχονταν σε επαφή με την κηρυσσόμενη αγγελία σαν πρωινή πάχνη με τη ζεστασιά του ηλίου. Οι πιστοί διαπίστωναν τις αμφιβολίες και τις απορίες τους να εξαφανίζονται και τις καρδιές τους να γεμίζουν με θάρρος και ελπίδα. Το έργο αυτό ήταν απαλλαγμένο από τις γνωστές ακρότητες που πάντοτε εκδηλώνονται εκεί όπου αφυπνίζεται ο ανθρώπινος συναισθηματισμός χωρίς την τροχοπέδη του λόγου και του Πνεύματος του Θεού. Η φύση του υπενθύμιζε τις εποχές εκείνες της ταπείνωσης και της επιστροφής στο Θεό που συνόδευαν τις επιτιμητικές αγγελίες των προφητών στον αρχαίο Ισραήλ. Έφερε τα ίδια χαρακτηριστικά που διακρίνουν το αναμορφωτικό έργο του Θεού στην κάθε εποχή. Αντί να καταλαμβάνονται από έκσταση, οι πιστοί αφοσιώνονταν στον ειλικρινή έλεγχο της ψυχής, στην εξομολόγηση των αμαρτιών και στην εγκατάλειψη των εγκοσμίων. Το μοναδικό βάρος που πίεζε τις συντριμμένες ψυχές ήταν η προετοιμασία για τη συνάντηση του Κυρίου. Οι άνθρωποι επιδίδονταν στην έμμονη προσευχή και παραδίδονταν ολοκληρωτικά στο Θεό.

Ο Μύλλερ περιγράφει με τα ακόλουθα λόγια το έργο εκείνο: "Δεν βλέπει κανείς κανένα αξιοσημείωτο παραλήρημα χαράς. Όπως φαίνεται, αυτό φυλάγεται για το μέλλον, τότε που ουρανός και γη θα συνδεθούν σε μια πανένδοξη, ανεκλάλητη χαρά. Ούτε επευφημίες ακούονται. Και αυτές φυλάγονται για να ενωθούν με τις αγγελικές στρατιές, στην ουράνια χορωδία. ... Δεν υπάρχει σύγκρουση αισθημάτων. "Πάντων ο νούς και η καρδία είναι μία."" (Bliss "Memoirs of William Miller" σελ. 270-271.)

Κάποιος άλλος που είχε συμμετάσχει στην κίνηση αυτή μαρτυρεί: "Προκαλούσε (η κίνηση) παντού ένα βαθύτατο αυτοέλεγχο και ταπείνωση της ψυχής μπροστά στο μεγάλο Θεό του ουρανού.

Επέφερε τη νέκρωση των κοσμικών επιθυμιών, τη θεραπεία των αντιγνωμιών και εχθροτήτων, την εξομολόγηση των σφαλμάτων, ένα ξέσπασμα σε κλάμα μπροστά στο Θεό με ένθερμες, δακρύβρεχτες προσευχές για συγχώρηση και αποδοχή. Προξενούσε μία τέτοια εκμηδένιση του εγώ και συντριβή της ψυχής, που ποτέ δεν διαπιστώσαμε προηγουμένως. Σύμφωνα με την προσταγή του Θεού στον Ιωήλ, καθώς θα πλησίαζε η ημέρα του Κυρίου, οι άνθρωποι όφειλαν να διαρρήξουν τις καρδιές τους και όχι τα ρούχα τους και έπρεπε να στραφούν πρός τον Κύριο με νηστεία, με κλαυθμό και με πένθος. Και σύμφωνα με την υπόσχεση στο Ζαχαρία ο Θεός επέχεε στα τέκνα Του "πνεύμα χάριτος και ικεσιών" και "επέβλεψαν προς Εκείνον τον οποίον εξεκέντησαν- έγινε πένθος μέγα εν τη γη, ... και οι προσμένοντες τον Κύριον εταπείνωσαν τας ψυχάς αυτών ενώπιον Αυτού." (Bliss, "Advent Shield and Review," Τόμ. 1, σελ. 271. Ιαν. 1845.)

Από όλα τα μεγάλα θρησκευτικά κινήματα από την εποχή των αποστόλων και δώθε, κανένα δεν υπήρξε τόσο απαλλαγμένο από ανθρώπινες ατέλειες και σατανικές πλεκτάνες όσο εκείνο που μεσολάβησε το φθινόπωρο του 1844. Ακόμη και τώρα, τόσα χρόνια αργότερα, όλοι όσοι είχαν συμμετάσχει στο κίνημα αυτό και έμειναν πιστοί στις επάλξεις της αλήθειας, νοιώθουν την ευλογημένη επιρροή της πείρας εκείνης και ομολογούν ότι το έργο ήταν του Θεού. Μόλις ακούσθηκε η φωνή "ο Νυμφίος έρχεται· εξέλθετε εις απάντησιν Αυτού," εκείνοι που περίμεναν "εσηκώθησαν και ητοίμασαν τας λαμπάδας αυτών." Επεδόθηκαν στη μελέτη του λόγου του Θεού με ένα τέτοιο ζωηρό ενδιαφέρον, μέχρι τότε άγνωστο. Άγγελοι σταλμένοι από τον ουρανό ενίσχυαν αυτούς που λιγοψυχούσαν και τους προετοίμαζαν να δεχθούν την αγγελία. Το έργο αυτό δεν στηρίζονταν στη σοφία και στις γνώσεις των ανθρώπων, αλλά στη δύναμη του Θεού. Αυτοί που πρώτοι δέχθηκαν και συμμορφώθηκαν με την αγγελία δεν ήταν οι πιο μορφωμένοι, αλλά οι πιο απλοί και καθιερωμένοι. Αγρότες εγκατέλειπαν ανέγγιχτη στα χωράφια τη σοδιά τους, τεχνίτες παρατούσαν τα εργαλεία στη δουλειά τους, και έτρεχαν με δάκρυα χαράς να φέρουν την προειδοποίηση στον κόσμο. Αυτοί που είχαν άλλοτε πρωτοστατήσει στην ιδέα, ήταν από τους τελευταίους να συμμετάσχουν στο κίνημα αυτό. Γενικά οι εκκλησίες είχαν κλείσει τις πόρτες στην αγγελία, ώστε ένας μεγάλος αριθμός αυτών που τη δέχθηκαν αποκλείσθηκαν από κάθε επαφή μαζί τους. Κατ' επιταγή της Θείας Πρόνοιας η αγγελία αυτή ενσωματώθηκε με την αγγελία του δευτέρου αγγέλου και το κίνημα απέκτησε μεγαλύτερο ακόμη κύρος.

Το μήνυμα "Ιδού ο Νυμφίος έρχεται!" δεν αποτελούσε ως τόσο θέμα επιχειρηματολογίας, αφού η Γραφική συνηγορία ήταν σαφής και αναμφισβήτητη. Οπουδήποτε έφθανε συνοδεύονταν από μία ακατανίκητη παρόρμηση που ξεσήκωνε την ψυχή. Δεν υπήρχαν αμφιβολίες, δεν υπήρχαν αντιρρήσεις. Στην περίπτωση της θριαμβευτικής εισόδου του Χριστού στα Ιεροσόλυμα, οι άνθρωποι συγκεντρωμένοι από κάθε γωνιά της χώρας για τη γιορτή, συνέρρεαν πρός το όρος των Ελαιών· και όταν συμπτύχθηκαν με τα πλήθη που συνόδευαν τον Ιησού, τους συνεπήρε ο ενθουσιασμός της στιγμής και πρόσθεταν και αυτοί τις ζητωκραυγές τους στο τεράστιο κύμα των επιφημιών: "Ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου!" (Ματθ. 21:9.) Έτσι και οι άπιστοι που συνέρρεαν στις συναθροίσεις των Αντβεντιστών,—άλλοι από περιέργεια, άλλοι απλώς για να ειρωνευτούν—αισθάνθηκαν και αυτοί την ακαταμάχητη δύναμη που περιέβαλλε την αγγελία, "Ιδού ο Νυμφίος έρχεται!"

Η πίστη της εποχής εκείνης ήταν πίστη εμφανών αποτελεσμάτων προσευχής. Ήταν μία πίστη που ήξερε να αμοίβεται. Όπως πέφτει η βροχή πάνω στη δικασμένη γη, έτσι και το Πνεύμα της θεϊκής χάρης έπεφτε πάνω στους πρόθυμους ερευνητές. Αυτοί που περίμεναν να δουν σε λίγο πρόσωπο πρός πρόσωπο το Λυτρωτή τους ένοιωθαν μια σεμνή ιεροπρεπή και ανέκφραστη χαρά. Η μαλακτική εξημερωτική δύναμη του Αγίου Πνεύματος συνέτριβε τις καρδιές, επιδαψιλεύοντας τις ευλογίες Του σε πολλαπλή μερίδα στους πιστούς.

Έτσι με το δέος και την επισημότητα που ενέπνεε η αγγελία, έφθασαν στον καθορισμένο καιρό κατά τον οποίο περίμεναν να συναντήσουν τον Κύριό τους. Κάθε πρωί το πρώτο τους μέλημα ήταν να βεβαιωθούν ότι θα γίνονταν αποδεκτοί από το Θεό. Τους ένωνε ένας μεγάλος ψυχικός σύνδεσμος και προσεύχονταν πολύ όλοι τους μαζί και ο ένας για τον άλλο. Συχνά συγκεντρώνονταν σε απομονωμένα μέρη για να επικοινωνήσουν με το Θεό και ικετευτικές φωνές ανέρχονταν στον ουρανό από αγρούς και περιβόλια. Η εξασφάλιση της επιδοκιμασίας του Σωτήρα ήταν πολυτιμότερη γι' αυτούς από την καθημερινή τροφή. Και αν λάχαινε κανένα σύννεφο να τους σκιάζει τη σκέψη, δεν έβρισκαν ανάπαυση μέχρι που να διαλυθεί. Αισθάνονταν την ενδόμυχη επίδραση της συγχωρητικής χάρης, και λαχταρούσαν να αντικρύσουν Εκείνον που αγαπούσαν με όλη τους την καρδιά.

Καινούργια όμως απογοήτευση τους περίμενε. Η προθεσμία πέρασε και ο Σωτήρας δεν παρουσιάστηκε. Είχαν περιμένει τον ερχομό Του με ακράδαντη εμπιστοσύνη και ένοιωσαν τότε σαν τη Μαρία που, φθάνοντας στον τάφο του Χριστού και βρίσκοντάς τον

άδειο, ξεσπώντας σε λυγμούς φώναξε: "Εσήκωσαν τον Κύριόν μου, και δεν εξεύρω που έθεσαν Αυτόν." (Ιωάν. 20:13.)

Ένα αίσθημα δέους, ένας φόβος ότι μπορούσε και να βγει σωστή η αγγελία, επενεργούσε για ένα διάστημα σαν χαλινός στα πλήθη των απίστων. Το χαλινάρι αυτό δεν αφαιρέθηκε αμέσως με το πέρασμα της προθεσμίας. Στην αρχή δεν τολμούσαν να δείξουν το θρίαμβό τους απέναντι σ' αυτούς που είχαν καταληφθεί από απογοήτευση. Μη διακρίνοντας όμως στον ορίζοντα κανένα σημάδι της οργής του Θεού, άρχισαν να συνέρχονται από τους φόβους τους και να επιδίδονται στις επικρίσεις και στους σαρκασμούς. Τότε μία μεγάλη μερίδα από αυτούς που ισχυρίζονταν ότι πίστευαν στην επιστροφή του Χριστού απέβαλαν την πίστη τους. Μερικοί, που είχαν πιστέψει με όλη τη δύναμη της ψυχής τους, ένοιωσαν τόσο πληγωμένη την αξιοπρέπειά τους που θα ήθελαν να εξαφανιστούν από το πρόσωπο της γης. Όπως ο Ιωνάς, άρχισαν και αυτοί να παραπονιούνται στο Θεό, προτιμώντας το θάνατο παρά αυτή τη ζωή. Άλλοι, που είχαν στηρίξει την πίστη τους σε γνώμες τρίτων και όχι στο λόγο του Θεού, βρέθηκαν και πάλι έτοιμοι να ξαναλλάξουν γνώμη. Οι εμπαίκτες, κερδίζοντας με την παράταξή τους τους αστάθείς και τους δειλούς, διατυμπάνιζαν τώρα όλοι μαζί από κοινού ότι απ' εδώ και πέρα ούτε φόβοι ούτε προσδοκίες αναμένονταν. Η προθεσμία πέρασε, ο Χριστός δεν είχε έρθει και ο κόσμος μπορούσε να εξακολουθεί ο ίδιος για χιλιάδες χρόνια ακόμη.

Οι ένθερμοι, οι καθιερωμένοι πιστοί είχαν απαρνηθεί τα πάντα για το Χριστό και είχαν κάνει, όσο ποτέ προηγουμένως, ότι μπορούσαν για την παρουσία Του. Είχαν μεταδώσει στον κόσμο την τελευταία, όπως πίστευαν, προειδοποίηση. Περιμένοντας ότι σύντομα θα έρχονταν σε άμεση επικοινωνία με το θείο Διδάσκαλό τους και τους ουρανίους αγγέλους, είχαν ως επί το πλείστο αποξενωθεί από τη συναναστροφή εκείνων που απέρριπταν την αγγελία. Με λαχτάρα που ανέβαινε από τα μύχια της καρδιάς τους είχαν προσευχηθεί: "'Έρχου, κύριε Ιησού, ναι έρχου ταχέως." Αλλά Εκείνος δεν ήρθε. Και τώρα έπρεπε να επιστρέψουν και να αναλάβουν πάλι το βαρύ φορτίο με τις έγνοιες και φροντίδες της καθημερινής ζωής, έχοντας ακόμη να αντιμετωπίσουν το χλευασμό και τα σκώμματα του κόσμου. Τι τρομερή δοκιμασία πίστης και υπομονής!

Και όμως η απογοήτευση αυτή δεν ήταν τόσο μεγάλη όσο εκείνη που πέρασαν οι μαθητές κατά την πρώτη παρουσία του Χριστού. Με τη θριαμβευτική είσοδο του Ιησού στα Ιεροσόλυμα, οι οπαδοί Του πίστευαν ότι βάδιζε πρός την ανάρρηση του θρόνου του Δαβίδ και πως θα λύτρωνε τον Ισραήλ από τα χέρια των καταδυναστών

του. Οι ελπίδες τους κορυφώθηκαν και με χαρούμενα προαισθήματα, συναγωνίζονταν μεταξύ τους ποιος να δείξει τη μεγαλύτερη εύνοια στο Βασιλιά τους. Πολλοί, έστρωναν τα πανωφόρια τους για χαλί στο δρόμο Του, ή σάλευαν πυκνόφυλλα δαφνόκλαδα στο πέρασμά Του και Τον ζητωκραύγαζαν μέσα σ' ένα παραλήρημα χαράς και ενθουσιασμού: "Ωσαννά τω Υιώ Δαβίδ!" Όταν οι Φαρισαίοι, δυσαρεστημένοι και εξοργισμένοι από το ξέσπασμα αυτό της χαράς, ζήτησαν από τον Ιησού να επιτιμήσει τους μαθητές Του, Εκείνος απάντησε: "Εάν ούτοι σιωπήσωσιν, οι λίθοι θέλουσι φωνάξει." (Λουκ. 19:40.) Η προφητεία έπρεπε να εκπληρωθεί. Και οι μαθητές το σκοπό του Θεού εκπληρούσαν. Και όμως τους ήταν αναπόφευκτο να περάσουν την πικρή απογοήτευση. Ελάχιστες μέρες αργότερα, παρίσταντο μάρτυρες της επιθανάτιας αγωνίας του Σωτήρα και κατέβαζαν το σώμα Του στον τάφο. Οι προσδοκίες τους δε βρήκαν την παραμικρή επαλήθευση, και μαζί με το θάνατο του Χριστού έσβυσαν και οι δικές τους ελπίδες. Μόνο όταν βγήκε νικητής από τον τάφο ο Χριστός, μόνο τότε κατάλαβαν ότι όλα αυτά είχαν προαναφερθεί από την προφητεία και ότι "έπρεπε να πάθη ο Χριστός και να αναστηθή εκ νεκρών." (Πράξ. 17:3.)

Πεντακόσια χρόνια πριν ο Θεός είχε αναγγείλει με τον προφήτη Ζαχαρία: "Χαίρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· αλάλαζε θύγατερ Ιερουσαλήμ· ιδού ο Βασιλεύς σου έρχεται πρός σε· Αυτός είναι δίκαιος και σώζων· πραύς, και καθήμενος επί όνου, και πώλου υιού υποζυγίου." (Ζαχ. 9:9.) Αν ήξεραν τότε οι απόστολοι ότι ο Χριστός βάδιζε πρός την καταδίκη και το θάνατο, θα τους ήταν αδύνατο να εκπληρώσουν την προφητεία αυτή.

Έτσι και ο Μύλλερ και οι συνεργάτες του εκπλήρωσαν μία προφητεία δίνοντας την προειδοποίηση που, σύμφωνα με τη Θεοπνευστία, έπρεπε να δοθεί στον κόσμο. Δεν θα μπορούσαν όμως να την εκπληρώσουν αν κατά βάθος αντιλαμβάνονταν τις προφητείες που έκαναν μνεία για την απογοήτευσή τους και επιπλέον ότι συμπεριλάμβαναν άλλη μία προειδοποίηση που θα έπρεπε να δοθεί σ' ολόκληρο τον κόσμο πριν από τον ερχομό του Κυρίου. Οι αγγελίες του πρώτου και του δευτέρου αγγέλου δόθηκαν όταν έπρεπε να δοθούν και εκπλήρωσαν το σκοπό που ο Θεός προτίθονταν μ' αυτές να εκπληρώσει.

Ο κόσμος παρακολουθούσε, περιμένοντας ότι όταν έληξε η προθεσμία και ο Χριστός δεν παρουσιάστηκε, ολόκληρο το οικοδόμημα του Αντβεντισμού θα κατέρρεε. Ενώ όμως πολλοί από αυτούς κάτω από την πίεση του πειρασμού, εγκατέλειψαν την πίστη, άλλοι εξακολούθησαν να παραμένουν ακλόνητοι. Οι χαρακτηριστικοί καρποί

του Αντβεντιστικού κινήματος, το πνεύμα της ταπεινοφροσύνης και του αυτοέλεγχου, η απάρνηση των εγκοσμίων και η αναγεννημένη ζωή που συνόδευαν το έργο αυτό, μαρτυρούσαν τη θεϊκή του προέλευση. Δεν τολμούσαν να αρνηθούν ότι η δύναμη του Αγίου Πνεύματος ήταν εκείνη που συμπαραστατούσε στο κήρυγμα της δευτέρας παρουσίας, ούτε μπορούσαν να ανακαλύψουν κανένα λάθος στους χρονικούς υπολογισμούς τους των προφητικών περιόδων. Και αυτοί ακόμη οι δεινότεροι αντίπαλοί τους δεν κατόρθωσαν να ανατρέψουν το ερμηνευτικό προφητικό τους σύστημα. Κατά συνέπεια δεν συγκατατίθονταν να αποκηρύξουν χωρίς τη Βιβλική μαρτυρία συμπεράσματα στα οποία είχαν καταλήξει ύστερα από ένθερμη προσευχή και μελέτη των Γραφών από μέρους ανθρώπων με φωτισμένο νού από το Πνεύμα του Θεού και με καρδιές που φλέγονταν από τη ζώσα δύναμή Του· γιατί ήταν συμπεράσματα που είχαν υποστεί τους πιο εξονυχιστικούς σχολιασμούς και τις πιο δρυμείς επιθέσεις από δημοφιλείς θεολόγους και από πολυμαθείς προσωπικότητες του κόσμου και είχαν αντέξει στις συμπτυγμένες επιθέσεις της μάθησης και της ρητορικής, του χλευασμού και της ειρωνείας που προέρχονταν τόσο από εντιμότατα όσο και κατώτατα στοιχεία της κοινωνίας.

Η αλήθεια είναι ότι απέτυχαν στο ζήτημα της αναμονής του μεγάλου γεγονότος. Ούτε αυτό όμως στάθηκε ικανό να κλονίσει την πίστη τους στο λόγο του Θεού. Όταν ο Ιωνάς ανήγγειλε βαδίζοντας στους δρόμους της Νινευή ότι η πόλη θα καταστρέφονταν σε σαράντα μέρες, ο Θεός, βλέποντας την ταπείνωση των Νινευιτών, παρέτεινε την προθεσμία του ελέους Του. Και όμως το κήρυγμα του Ιωνά ήταν από το Θεό σταλμένο και η Νινευή υπέστη τη δοκιμασία σύμφωνα με το θέλημά Του. Έτσι και οι Αντβεντιστές παραδέχονταν ότι ο Θεός με τον ίδιο τρόπο τους είχε καθοδηγήσει να μεταδώσουν το προάγγελμα της θεϊκής κρίσης. "Το άγγελμα αυτό," συμπέραναν, "έγινε αφορμή να δοκιμαστεί κάθε καρδιά που το άκουσε. Από το ένα μέρος αφύπνισε την αγάπη για την παρουσία του Κυρίου, και από το άλλο διήγειρε εναντίον της μίσος, άλλοτε καλυμμένο και άλλοτε απροκάλυπτο, σ' Εκείνον όμως αναμφισβήτητα γνωστό. Χάραξε μια διαχωριστική γραμμή ... ώστε αυτοί που ήθελαν να ερευνήσουν τις καρδιές τους να είναι σε θέση να ξέρουν σε ποια παράταξη θα βρίσκονταν αν ο Κύριος επέστρεφε την εποχή εκείνη. Θα φώναζαν από χαρά, "Ιδού, ούτος είναι ο Θεός ημών περιεμείναμεν Αυτόν και θέλει σώσει ημάς," ή θα παρακαλούσαν τα βουνά και τους βράχους: "Πέσατε εφ' ημάς και κρύψατε ημάς από προσώπου του καθημένου επί του θρόνου, και από της οργής του Αρνίου;"

Πιστεύομε λοιπόν ότι ο Θεός δοκίμασε το λαό Του, σφυγμομέτρησε την πίστη τους, τους έλεγξε και διαπίστωσε αν στην κρίσιμη στιγμή της δοκιμασίας θα εγκατέλειπαν τη θέση όπου Εκείνος έκρινε καλό να τους τάξει, ή αν θα απαρνούνταν τον κόσμο και θα στηρίζονταν με ακλόνητη εμπιστοσύνη στο λόγο του Θεού." ("The Advent Herald and Signs of the Times Reporter," Τόμ. 8, Αρ.14, 13 Νοεμ. 1844.)

Τα αισθήματα εκείνων που εξακολουθούσαν να πιστεύουν ότι ο Θεός τους καθοδήγησε κατά την πρόσφατη πείρα τους, περιγράφουν τα ακόλουθα λόγια του Γουλλιέλμου Μύλλερ: "Αν επρόκειτο να ξαναζήσω τη ζωή μου, βάση των ιδίων δεδομένων που είχα τότε, για να είμαι ειλικρινής έναντι Θεού και ανθρώπων, θα έπρεπε να ξανακάνω ακριβώς αυτό που έκανα. Ελπίζω ότι έπλυνα τα χέρια μου από το αίμα των ψυχών των συνανθρώπων μου. Αισθάνομαι πως έκανα ότι εξαρτώταν από μένα ώστε να μη με βαρύνει η ενοχή της απώλειάς τους." "Αν και πέρασα τις δύο απογοητεύσεις," έγραφε ο άνθρωπος αυτός του Θεού, "δεν αισθάνομαι μέχρι τώρα ούτε ήττα ούτε αποθάρρυνση. ... Η ελπίδα μου στην παρουσία του Χριστού είναι το ίδιο ακλόνητη σήμερα όσο ήταν πάντοτε. Δεν έκανα τίποτε άλλο εκτός από εκείνο που, ύστερα από βαθιά περίσκεψη πολλών ετών, πίστεψα ότι ήταν καθήκον μου να κάνω. Αν έσφαλα, αυτό οφείλεται μόνο στη χριστιανική καλοκαγαθία, στην αγάπη για τους συνανθρώπους μου και στην αφοσίωση για το καθήκον μου πρός το Θεό." "Ένα πράγμα ξέρω, ότι δεν κήρυξα τίποτε άλλο εκτός από εκείνο που πίστεψα και είχα το Θεό με το μέρος μου. Η δύναμή Του εκδηλώθηκε στο έργο αυτό που έληξε με καλά αποτελέσματα." "Χιλιάδες ανθρώπων, απ' ότι φαίνεται τουλάχιστο, αποφάσισαν να στραφούν στη μελέτη των Γραφών σαν αποτέλεσμα του επικαίρου αυτού κηρύγματος. Και με αυτό τον τρόπο, καθώς και με την πίστη και με το ραντισμένο αίμα του Χριστού, έφθασαν στη συμφιλίωση με το Θεό." (Bliss, "Memoirs of William Miller," σελ. 256, 255, 277, 280, 281.) "Ποτέ δεν επεζήτησα τις κολακίες των υπερήφανων, ούτε λιποψύχησα ποτέ μπροστά στο συνοφρύωμα του κόσμου. Και τώρα δεν προτίθεμαι ούτε την εύνοιά τους να εξαγοράσω, ούτε άσκοπα το μίσος τους να προκαλέσω. Δεν πρόκειται να τους ζητήσω ποτέ να μου χαρίσουν τη ζωή και ελπίζω πως ούτε θα αρνηθώ να τη θυσιάσω, αν η αγαθή πρόνοια του Θεού το πρόσταζε και αυτό." (J. White, "Life of William Miller," p. 315.)

Ο Θεός δεν εγκατέλειψε το λαό Του. Το Πνεύμα Του εξακολουθούσε να παραμένει με εκείνους που δεν πήραν τη βιαστική απόφαση να αποσκιρτήσουν από το φως που τους είχε δοθεί και να απορρίψουν το κίνημα του Αντβεντισμού. Στην πρός Εβραίους

επιστολή βρίσκονται λόγια ενθαρρυντικά και προειδοποιητικά για τους δοκιμασμένους και υπομονητικούς δούλους του Θεού κατά την κρίσιμη εκείνη ώρα. "Μη αποβάλητε λοιπόν την παρρησίαν σας, ήτις έχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. Διότι έχετε χρείαν υπομονής, δια να κάμητε το θέλημα του Θεού, και να λάβητε την επαγγελίαν. Διότι έτι ολίγον καιρόν, και θέλει ελθεί ο ερχόμενος και δεν θέλει βραδύνει· ο δε δίκαιος θέλει ζήσει εκ πίστεως· αλλ' εάν τις συρθή οπίσω, η ψυχή Μου δεν ευαρεστείται εις αυτόν. Ημείς όμως δεν είμεθα εκ των συρομένων οπίσω πρός απώλειαν, αλλά εκ των πιστευόντων πρός σωτηρίαν ψυχής." (Εβρ. 10:35-39.)

Ότι η παρότρυνση αυτή απευθύνεται στην εκκλησία των εσχάτων ημερών αποδεικνύεται από τα λόγια που αναφέρονται στην εγγύτητα της παρουσίας του Κυρίου: "Διότι έτι ολίγον καιρόν, και θέλει ελθεί ο ερχόμενος και δεν θέλει βραδύνει." Πρόδηλος είναι επίσης και ο υπαινιγμός της φαινομενικής καθυστέρησης και ότι ο Κύριος θα παρουσιάζετο με κάποια επιβράδυνση. Οι συμβουλές που δίνονται εδώ έβρισκαν ιδιαίτερα την εφαρμογή τους στην πείρα των Αντβεντιστών της εποχής εκείνης. Απευθύνονται σε ανθρώπους που κινδύνευαν να ναυαγήσουν στην πίστη. Είχαν εκτελέσει το θέλημα του Θεού σύμφωνα με τις υποδείξεις του Πνεύματός Του και του λόγου Του. Και όμως δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τις προθέσεις του Θεού κατά την πρόσφατη αυτή πείρα τους, ούτε ήταν σε θέση να καθορίσουν την μελλοντική πορεία τους και διέτρεχαν έτσι τον κίνδυνο να αμφιβάλλουν αν ο Θεός ήταν Εκείνος που τους είχε πράγματι καθοδηγήσει. Σ' αυτή την περίσταση εφαρμόσθηκε το ρητό: "Ο δίκαιος θέλει ζήσει εκ πίστεως." Την εποχή που το λαμπρό φως "της φωνής του μεσονυκτίου" φώτιζε το δρόμο τους και παρακολουθούσαν το ξεσφράγισμα των προφητειών και τα εκπληρούμενα αλληλοδιαδοχικά σημεία της παρουσίας του Χριστού, ζούσαν μέσα σε μια ψηλαφητή σχεδόν πραγματικότητα. Τώρα όμως, λυγισμένοι καθώς ήταν κάτω από το βάρος των διαψευσμένων ελπίδων τους, μοναδικό στήριγμά τους απέμενε η πίστη τους στο Θεό και στο λόγο Του. "Απατηθήκατε οικτρά," τους περιέπαιζε ο κόσμος. "Παρατήστε την λοιπόν την πίστη σας αυτή και ομολογήστε ότι το κίνημα του Αντβεντισμού ήταν δάκτυλος του Σατανά." Ο λόγος όμως του Θεού δήλωνε: "Εάν τις συρθή οπίσω, η ψυχή Μου δεν ευαρεστείται εις αυτόν." Να εγκαταλείψουν στο σημείο αυτό την πίστη τους και να αρνηθούν τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος που είχε συνοδεύσει το διάγγελμα, σήμαινε να συρθούν πίσω, πρός την απώλεια. Πήραν θάρρος για να μείνουν σταθεροί από τα λόγια του Παύλου: "Μη αποβάλητε λοιπόν την παρρησία σας" "έχετε χρείαν

υπομονής," "διότι έτι ολίγον καιρόν, και θέλει ελθεί ο ερχόμενος και δεν θέλει βραδύνει." Η μόνη ασφαλής πορεία τους ήταν να εκτιμήσουν το φως που ο Θεός τους είχε μέχρι τότε στείλει, να μείνουν πιστοί στις υποσχέσεις Του, να συνεχίσουν την έρευνα των Γραφών και με υπομονή και καρτερικότητα να αγρυπνούν μέχρι να τους χορηγηθεί πρόσθετο φως.

23

Τι ειναι το αγιαστηριο;

Η Γραφική διακήρυξη "έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων, τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθή" (Δαν. 8:14,) αποτέλεσε πάνω από κάθε τι άλλο το στύλο και το εδραίωμα της πίστης των Αντβεντιστών. Το εδάφιο αυτό είχε γίνει πασίγνωστο σε όλους όσους απέβλεπαν στην άμεση επιστροφή του Κυρίου. Χιλιάδες στόματα επαναλάμβαναν την προφητική αυτή περικοπή σαν σύνθημα της πίστης τους. Όλοι περίμεναν πως από τα γεγονότα τα αναφερόμενα στην προφητική εκείνη περίοδο που έληγε το φθινόπωρο του 1844 εξαρτώταν οι λαμπρότερες προσδοκίες τους και οι προσφιλέστερες ελπίδες τους. Οι προφητικές αυτές ημέρες αποδείχθηκε ότι έληγαν το φθινόπωρο του 1844. Μαζί με τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο, οι Αντβεντιστές νόμιζαν και αυτοί ότι η γη καθολοκληρία ή κατά μέρος, αποτελούσε το αγιαστήριο. Πίστευαν λοιπόν ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου συμβόλιζε τον καθαρισμό της γης με την εξολοθρευτική φωτιά κατά τη μεγάλη τελική ημέρα, δηλαδή κατά τη δευτέρα παρουσία. Η πεποίθηση αυτή οδήγησε στο συμπέρασμα ότι ο Χριστός θα επέστρεφε στη γη το 1844.

Αλλά ο προσδιορισμένος καιρός πέρασε και ο Κύριος δεν παρουσιάστηκε. Οι πιστοί ήξεραν ότι ο λόγος του Θεού δεν μπορεί να σφάλει. Η δική τους ερμηνεία της προφητείας ήταν λαθεμένη. Που έπρεπε όμως να αναζητηθεί το λάθος; Πολλοί έλυσαν το πρόβλημα καταλήγοντας στο βιαστικό συμπέρασμα ότι τα 2300 ημερονύκτια δεν έληγαν το 1844. Το συμπέρασμά τους αυτό δεν στηρίζονταν σε καμία άλλη βάση εκτός από το γεγονός ότι ο Χριστός δεν ήρθε τότε που Τον περίμεναν. Υποστήριζαν ότι αν οι προφητικές ημέρες

έληγαν το 1844, ο Χριστός όφειλε να είχε τότε παρουσιαστεί για να καθαρίσει τη γη με φωτιά. Αφού όμως δεν ήρθε, έπετο με αυτό ότι η περίοδος των ημερών εκείνων δεν είχε ακόμη λήξει.

Η αποδοχή ενός τέτοιου συμπεράσματος σήμαινε την απόρριψη όλων των προηγουμένων προφητικών υπολογισμών. Ως αφετηρία των 2300 ημερών είχε αναγνωριστεί το διάταγμα του Αρταξέρξη για την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ που τέθηκε σε ισχύ το φθινόπωρο του 457 π.Χ. Ξεκινώντας απ' αυτό το σημείο, είχαν ανακαλύψει ότι όλα τα γεγονότα τα αναφερόμενα στην εξήγηση της προφητείας του Δανιήλ 9:25-27 είχαν εκπληρωθεί με μαθηματική ακρίβεια. Αν χωρίζονταν εξήντα εννέα εβδομάδες, ή τα πρώτα αντίστοιχα 483 χρόνια από τον συνολικό αριθμό των 2300 χρόνων, τότε θα έπρεπε να φθάσουν στον καιρό του Μεσσία, δηλαδή του "Κεχρισμένου." Η βάπτιση του Χριστού, το 27 μ.Χ με το χρίσμα του Αγίου Πνεύματος που Αυτός έλαβε τότε, εκπληρώνει κατά γράμμα τη διευκρίνιση αυτή. Στα μέσα της εβδομηκοστής εβδομάδας ο Μεσσίας, σύμφωνα με την προφητεία, έπρεπε να "εκκοπή." Τριάμυσι ακριβώς χρόνια μετά το βάπτισμά Του, ο Χριστός υπέστη το σταυρικό θάνατο, την άνοιξη του 31 μ.Χ. Οι εβδομήντα εβδομάδες, ή τα αντίστοιχα 490 χρόνια, αφορούσαν ειδικά τον Ιουδαϊκό λαό. Με την εκπνοή της προθεσμίας αυτής, το Ιουδαϊκό έθνος σφράγισε την από μέρους του απόρριψη του Χριστού με το διωγμό που διήγειρε εναντίον των οπαδών Του και τότε πια, το 34 δηλ. μ.Χ., οι απόστολοι στράφηκαν πρός τα έθνη. Αν τα αρχικά αυτά 490 χρόνια αφαιρεθούν από τον ολικό αριθμό των 2300, μένει ένα υπόλοιπο 1810 χρόνων. Λογαριάζοντας από το 34 μ.Χ., τα 1810 χρόνια καταλήγουν στο 1844. "Τότε," είπε ο άγγελος, "το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί." Όλες λοιπόν οι προηγούμενες λεπτομέρειες της προφητείας είχαν χωρίς αμφιβολία εκπληρωθεί με κάθε ακρίβεια στον καθορισμένο καιρό.

Όλα συμφωνούσαν απόλυτα με τους υπολογισμούς αυτούς, εκτός από ένα σημείο: ότι κανένα γεγονός που να ανταποκρίνεται στον καθαρισμό του αγιαστηρίου, δεν συνέβηκε το 1844. Το να αρνηθεί κανείς ότι πράγματικά σ' αυτή τη χρονολογία κατέληγε η προφητική περίοδος, σήμαινε να φέρει σε πλήρη σύγχυση ολόκληρο το θέμα από μιας αρχής, και να αγνοήσει όλα τα βασικά στοιχεία που είχαν κατοχυρωθεί με την αναντίρρητη εκπλήρωση της προφητείας.

Ο Θεός όμως είχε οδηγήσει το λαό Του στο μεγάλο κίνημα του Αντβεντισμού. Εκείνος που με τη δόξα και τη δύναμή Του είχε περιβάλει το έργο αυτό, δεν θα επέτρεπε ούτε να καταλήξει στο σκότος και στην απογοήτευση, ούτε να στιγματιστεί σαν πλάνη και

αποκύημα φανατισμού. Δεν θα εγκατέλειπε το λόγο Του εκτεθειμένο στην αμφιβολία και στην αστάθεια. Μολονότι πολλοί απέρριψαν τότε τους γνωστούς υπολογισμούς των προφητικών περιόδων και ανακήρυξαν ολόκληρο το οικοδόμημα του κινήματος πλανημένο, άλλοι όμως ήταν αποφασισμένοι να μη απαρνηθούν τα σημεία εκείνα της πίστης και της εμπειρίας που είχαν την υποστήριξη τόσο της Γραφής, όσο και της μαρτυρίας του Πνεύματος του Θεού. Βέβαιοι ότι είχαν υιοθετήσει μια υγιή ερμηνευτική μέθοδο για τη μελέτη των προφητειών, θεώρησαν καθήκον τους να μείνουν πιστοί στις αλήθειες τις οποίες ήδη είχαν αποκτήσει και να συνεχίσουν να ερευνούν κατά τον ίδιο τρόπο την Αγία Γραφή. Με κατανυκτική προσευχή έκαναν μία αναθεώρηση των βασικών πεποιθήσεών τους και επεδόθηκαν στη μελέτη των Γραφών με σκοπό να ανακαλύψουν το λάθος τους. Μη βρίσκοντας κανένα λάθος στο χρονικό υπολογισμό της προφητείας, τους ήρθε τότε η έμπνευση ότι έπρεπε να στραφούν στην πιο επισταμένη εξέταση του θέματος του αγιαστηρίου.

Η έρευνά τους αυτή τους αποκάλυψε ότι δεν υπήρχε πουθενά βιβλική εκδοχή που να υποστηρίζει την επικρατούσα κοινή γνώμη ότι το αγιαστήριο συμβολίζει τη γη. Ανακάλυψαν όμως στη Γραφή μία λεπτομερή διασάφηση του θέματος του αγιαστηρίου, της ιδιότητάς του, της τοποθεσίας του και του λειτουργικού του συστήματος. Τόσο σαφής και ευκολονόητη είναι πράγματι η περιγραφή των εμπνευσμένων συγγραφέων, ώστε να μη αφήνει καμία απολύτως αμφιβολία. Ο απόστολος Παύλος στην επιστολή του πρός τους Εβραίους αναφέρει: “Είχε μεν λοιπόν και η πρώτη σκηνή διατάξεις λατρείας, και το άγιον το κοσμικόν· διότι κατασκευάσθη σκηνή η πρώτη, εις την οποίαν ήτο και η λυχνία, και η τράπεζα, και η πρόθεσις των άρτων, ήτις λέγεται Άγια. Μετά δε το δεύτερον καταπέτασμα ήτο σκηνή η λεγομένη Άγια αγίων, έχουσα χρυσούν θυμιατήριον, και την κιβωτόν της διαθήκης πανταχόθεν περικεκαλυμμένην με χρυσίον, εν η ήτο στάμνος χρυσή έχουσα το μάννα, και η ράβδος του Ααρών η βλαστήσασα, και οι πλάκες της διαθήκης· υπεράνω δε αυτής ήσαν Χερουβείμ δόξης κατασκιάζοντα το ιλαστήριον.” (Εβρ. 9:1-5.)

Το αγιαστήριο, όπως το περιγράφει εδώ ο Παύλος, είναι εκείνο που κατασκεύασε ο Μωϋσής σύμφωνα με την εντολή του Θεού, για να είναι το επίγειο κατοικητήριο του Υψίστου. “Ας κάμωσιν εις Εμέ αγιαστήριον δια να κατοικώ εν μέσω αυτών.” (Έξ. 25:8.) Αυτή την εντολή έλαβε ο Μωϋσής όταν βρίσκονταν επάνω στο όρος Σινά μαζί με το Θεό. Επειδή οι Εβραίοι οδοιπορούσαν στην έρημο, το αγιαστήριο είχε κατασκευαστεί με τρόπο που να επιτρέπει τη μεταφορά

του από το ένα μέρος στο άλλο. Αλλ' ήταν ένα αφάνταστα μεγαλόπρεπο κατασκεύασμα. Τα τοιχώματα του, αποτελούμενα από κατακόρυφες σανίδες πλούσια επιχρυσωμένες, στηρίζονταν πάνω σε βάσεις αργυρές, ενώ η οροφή σχηματίζονταν από διπλά παραπετάσματα· τα εξωτερικά αποτελούσαν το πρώτο κάλυμμα, καμωμένο από δέρματα ζώων, τα εσωτερικά από υφαντό λινό, με έντεχνη εργασία αγγελικών παραστάσεων. Εκτός από την εξωτερική αυλή όπου ήταν τοποθετημένο το θυσιαστήριο του ολοκαυτώματος, το καθαυτό αγιαστήριο αποτελείτο από δύο διαμερίσματα: τα άγια και τα άγια των αγίων, χωρισμένα μεταξύ τους με ένα ωραίο πλουσιοπάροχο παραπέτασμα. Ένα παρόμοιο καταπέτασμα έκλεινε την είσοδο του πρώτου διαμερίσματος.

Στο χώρο των αγίων, στο δυτικό μέρος, βρίσκονταν η επτάφωτη λυχνία που φώτιζε το αγιαστήριο νύχτα-μέρα. Στο βόρειο μέρος ήταν τοποθετημένη "η τράπεζα των άρτων της προθέσεως," και μπροστά στο καταπέτασμα που χώριζε τα άγια από τα άγια των αγίων, βρίσκονταν ο βωμός του θυμιάματος ή "το χρυσούν θυμιατήριον," απ' όπου ένα ευωδιαστό σύννεφο, ανάμικτο με τις προσευχές του λαού Ισραήλ, καθημερινά ανέβαινε στην παρουσία του Θεού.

Μέσα στα άγια των αγίων βρίσκονταν τοποθετημένη η κιβωτός, ένα κιβώτιο καμωμένο από πολύτιμο ξύλο, πλουσιοπάροχα καλυμμένο με χρυσάφι που περιείχε τις δύο λίθινες πλάκες πάνω στις οποίες ο Θεός είχε χαράξει τις εντολές του Δεκαλόγου. Πάνω από την κιβωτό ήταν τοποθετημένο το ιλαστήριο, σχηματίζοντας το κάλυμμά της· ένα αριστούργημα τέχνης που απέληγε σε δύο χερουβείμ, ένα στην κάθε πλευρά, το σύνολο κατασκευασμένο από ατόφιο χρυσάφι. Σ' αυτό το διαμέρισμα, ανάμεσα από τα χερουβείμ, έκανε την εμφάνισή της η θεϊκή παρουσία μέσα σ' ένα σύννεφο δόξας.

Μετά την εγκατάσταση των Εβραίων στη γη Χαναάν, το αγιαστήριο αντικατέστησε ο ναός του Σολομώντα. Ένα μόνιμο τώρα οικοδόμημα, έπιανε σαν συγκρότημα μεγαλύτερη έκταση, ο καθαυτού όμως ναός ακολουθούσε τις ίδιες αρχικές διαστάσεις και έφερε την ίδια ακριβώς επίπλωση. Σ' αυτή τη μορφή υφίστατο πάντοτε το αγιαστήριο—εκτός από τον καιρό της ερήμωσής του στην εποχή του Δανιήλ—μέχρι την τελική καταστροφή του από τους Ρωμαίους το 70 μ.Χ.

Αυτό είναι το μοναδικό αγιαστήριο που υπήρξε ποτέ πάνω στη γη, σύμφωνα με τις πληροφορίες της Αγίας Γραφής. Αυτό είναι που ο Παύλος αποκαλεί το αγιαστήριο της πρώτης (Παλαιάς) διαθήκης. Αλλά, γεννάται το ερώτημα: η νέα διαθήκη δεν έχει αγιαστήριο;

Γυρίζοντας πάλι στην επιστολή πρός Εβραίους, οι ερευνητές εκείνοι της αλήθειας ανακάλυψαν ότι μέσα στα ίδια αυτά λόγια του

αποστόλου Παύλου εξυπακούετο η ύπαρξη ενός δευτέρου αγιαστηρίου, του αγιαστηρίου της καινής διαθήκης: "Είχε μεν λοιπόν η πρώτη σκηνή διατάξεις λατρείας και το άγιον το κοσμικόν." Η λέξη "και" υπονοεί ότι ο Παύλος είχε πρωτύτερα αναφέρει για την ύπαρξη ενός άλλου αγιαστηρίου. Επιστρέφοντας στην αρχή του προηγουμένου κεφαλαίου, διάβασαν τα ακόλουθα: "Κεφάλαιον δε των λεγομένων είναι τούτο: Τοιούτον έχομεν αρχιερέα, όστις εκάθισεν εν δεξιά του θρόνου της μεγαλωσύνης εν τοις ουρανοίς, λειτουργός των αγίων, και της σκηνής της αληθινής, την οποίαν κατεσκεύασεν ο Κύριος, και ουχί άνθρωπος." (Εβρ. 8:1-2.)

Η περιγραφή αυτή αφορά το αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης. Εκείνο που κατασκεύασε ο Μωϋσής, ήταν χειροποίητο, ενώ αυτό εδώ έχει θεϊκή κατασκευή και όχι ανθρώπινη. Σ' εκείνο το αγιαστήριο ιερουργούσαν γήινοι ιερείς. Σε τούτο λειτουργεί ο Χριστός, ο μεγάλος αρχιερέας μας, στα δεξιά του Πατέρα. Το ένα αγιαστήριο ήταν επίγειο, το άλλο είναι επουράνιο.

Βλέπουμε ακόμη ότι το αγιαστήριο το κατασκευασμένο από το Μωϋσή ακολουθούσε ένα ορισμένο σχέδιο. Ο Κύριος του είχε δώσει οδηγίες: "Κατά πάντα όσα Εγώ δεικνύω πρός σε, κατά το παράδειγμα της σκηνής, και κατά το παράδειγμα πάντων των σκευών αυτής, ούτω θέλετε κάμει." (Έξ. 25:9.) Και πάλι του εφιστά την προσοχή: "Πρόσεχε να κάμης κατά τον τύπον αυτών τον δειχθέντα εις σε επί του όρους." (Έξ. 25:40.) Γι' αυτό και ο Παύλος αναφέρει ότι το πρώτο εκείνο αγιαστήριο "ήτο τύπος εις τον τότε παρόντα καιρόν καθ' όν προσεφέροντο δώρα και θυσίαι," ότι τα άγια ήταν "οι τύποι των επουρανίων," ότι οι ιερείς οι οποίοι σύμφωνα με το νόμο πρόσφεραν τα δώρα, "λειτουργούσιν εις υπόδειγμα και σκιάν των επουρανίων," και ότι ο Χριστός "δεν εισήλθεν εις χειροποίητα άγια, αντίτυπα των αληθινών, αλλ' εις αυτόν τον ουρανόν δια να εμφανισθή τώρα ενώπιον του Θεού υπέρ ημών." (Εβρ. 9:9, 23, 8:5, 9:24.)

Το ουράνιο αγιαστήριο, όπου ο Χριστός ιερουργεί για μας, αποτέλεσε το μεγάλο πρότυπο για το αγιαστήριο το οποίο κατασκεύασε ο Μωϋσής και το οποίο ήταν το αντίγραφο. Ο Θεός χορήγησε το Πνεύμα Του στους οικοδόμους του επιγείου αγιαστηρίου. Η καλλιτεχνική ευφυΐα, όπως επιδεικνύονταν στο κατασκεύασμα εκείνο, ήταν μία ένδειξη θεϊκής σοφίας. Τα τοιχώματα, αντανακλώντας πρός κάθε κατεύθυνση το φως της επτάφωτης λυχνίας, έδιναν την εντύπωση ότι ήταν καμωμένα από ατόφιο χρυσάφι. Το τραπέζι των άρτων και το θυσιαστήριο του θυμιάματος αστραφτοκοπούσαν και αυτά σαν στιλβωμένο χρυσάφι. Τα φανταχτερά καταπετάσματα της οροφής, καλοδουλεμένα με αγγελικές παραστάσεις σε γαλάζιες,

άλικες και πορφυρές αποχρώσεις, πρόσθεταν στη φαντασμαγορία της σκηνής. Και πίσω από το δεύτερο παραπέτασμα του ναού, βρίσκονταν το άγιο ιλαστήριο, η ορατή εκδήλωση της δόξας του Θεού, όπου κανείς άλλος εκτός από τον αρχιερέα δεν μπορούσε να μπει και να παραμείνει ζωντανός.

Η ασύγκριτη λαμπρότητα του επιγείου αγιαστηρίου αντανακλούσε στα μάτια των ανθρώπων ανταύγειες του ουρανίου αγιαστηρίου όπου ο Χριστός, ο πρόδρομός μας, ιερουργούσε μπροστά στο θρόνο του Θεού. Το πραγματικό κατοικητήριο του "Βασιλέως των βασιλέων όπου χίλιαι χιλιάδες υπηρετούν Αυτόν και μύριαι μυριάδες ίσταντο ενώπιον Αυτού (Δαν. 7:10,) ο ναός εκείνος ο γεμάτος με τη δόξα του αιωνίου θρόνου, όπου τα σεραφείμ, οι περίλαμπροι φρουροί του, ενώ προσκυνούν καλύπτουν τα πρόσωπά τους, αυτός ο ναός ήταν αδύνατο να αποδοθεί όπως ακριβώς είναι, έστω και σ' αυτό ακόμη το μεγαλοπρεπέστερο οικοδόμημα που ανθρώπινα χέρια κατασκεύασαν ποτέ. Αυτό δεν ήταν παρά μία αμυδρή μόνο αντανάκλαση της απεραντοσύνης και της δόξας του. Μολαταύτα σπουδαίες αλήθειες σχετιζόμενες με το ουράνιο αγιαστήριο καθώς και το σημαντικό έργο που επιτελείτο σ' αυτό για τη σωτηρία του ανθρώπου, διδάσκονταν μέσο του επιγείου αγιαστηρίου και της λειτουργίας του.

Τα ιερά διαμερίσματα του ουρανίου αγιαστηρίου αντιστοιχούν στα δύο διαμερίσματα του επιγείου αγιαστηρίου. Όταν σε οπτασία ο Ιωάννης είχε το προνόμοιο να ρίξει μια ματιά στον ουράνιο ναό του Θεού, αναφέρει ότι του παρουσιάστηκαν εκεί, "επτά λαμπάδες πυρός καιόμεναι έμπροσθεν του θρόνου." Εμφανίσθηκε επίσης ένας άγγελος "κρατών θυμιατήριον χρυσούν- και εδόθησαν εις αυτόν θυμιάματα πολλά, δια να προσφέρη με τας προσευχάς πάντων των αγίων επί το θυσιαστήριον το χρυσούν το ενώπιον του θρόνου." (Αποκ. 8:3.) Το μέρος που επετράπηκε στον Ιωάννη να αντικρύσει ήταν το πρώτο διαμέρισμα του ουρανίου αγιαστηρίου. Εκεί είδε "τας επτά λαμπάδας πυρός" και "το χρυσούν θυσιαστήριον" που αντιστοιχούν στην επτάφωτη λυχνία και στο θυσιαστήριο του θυμιάματος του γηίνου αγιαστηρίου. Πάλι λέγει ότι "ηνοίχθη ο ναός του Θεού εν τω ουρανώ." (Αποκ. 11:19) και τότε κοίταξε πέρα από το διαχωριστικό καταπέτασμα, δηλαδή μέσα σ' αυτά τα άγια των αγίων. Αυτό που αντίκρισε τώρα ήταν "η κιβωτός της διαθήκης Αυτού," απεικονίζοντας εκείνη που είχε κατασκευάσει ο Μωϋσής για να είναι ο θεματοφύλακας του νόμου του Θεού.

Έτσι για τους ερευνητές του θέματος η μελέτη απέδωσε αδιάσειστα στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη ενός αγιαστηρίου στον ουρανό.

Ο Μωϋσής κατασκεύασε το αγιαστήριο σύμφωνα με τον τύπο που του είχε υποδειχθεί. Ο Παύλος διδάσκει ότι ο τύπος ήταν αυτό το πραγματικό αγιαστήριο του ουρανού· και ο Ιωάννης διαπιστώνει ότι αυτό ακριβώς αντίκρισε στον ουρανό.

Σ' αυτό λοιπόν το ουράνιο αγιαστήριο, το κατοικητήριο του Θεού, ο θρόνος Του έχει θεμελιωθεί πάνω στη δικαιοσύνη και στην κρίση. Στα άγια των αγίων υπάρχει ο νόμος Του, ο μεγάλος κανόνας του δικαίου, βάση του οποίου θα κριθεί μια μέρα όλη η ανθρωπότητα. Μπροστά σ' αυτή την κιβωτό, όπου φυλάγονται οι πλάκες του Δεκαλόγου, σκεπασμένες με το Ιλαστήριο, ο Χριστός ικετεύει, παρουσιάζοντας το αίμα Του χάρη των αμαρτωλών. Έτσι παριστάνεται η συνένωση της δικαιοσύνης και της ευσπλαχνίας στο σχέδιο της απολύτρωσης του ανθρώπου. Μια τέτοια συνένωση μόνο η άπειρη σοφία μπορούσε να την επινοηθεί και μόνο η απεριόριστη δύναμη μπορούσε να την πραγματοποιήσει. Γεμίζει ολόκληρο τον ουρανό με θαυμασμό και λατρεία. Στο επίγειο αγιαστήριο, τα χερουβείμ που ευλαβικά υποκλίνονται μπροστά στο ιλαστήριο, υποδηλούν το ενδιαφέρον που τρέφει η ουράνια στρατιά για το απολυτρωτικό έργο. Αυτό είναι το μυστήριο της ευσπλαχνίας "εν τω οποίω οι άγγελοι επιθυμούν να παρακύψωσι:" το μυστήριο σύμφωνα με το οποίο ο Θεός αποδείχνεται δίκαιος, δικαιώνοντας συνάμα τον μετανοούντα αμαρτωλό και επανασυνδέοντας τις σχέσεις Του με την αμαρτωλή φυλή· το μυστήριο της βαθιάς ταπείνωσης του Χριστού προκειμένου να ανασύρει από το βάραθρο της καταστρεπτικής αβύσσου τα πλήθη εκείνα τα αμέτρητα για να τα ντύσει με το άσπιλο ένδυμα της δικαιοσύνης Του ώστε να αποκατασταθούν στη συντροφιά των αναμαρτήτων αγγέλων και να απολαύσουν την αιωνιότητα στην παρουσία του Θεού.

Το μεσιτικό έργο του Χριστού απεικονίζει ο Ζαχαρίας στην ωραία εκείνη προφητεία όπου αναφέρεται σ' Εκείνον "του οποίου το όνομα είναι Βλαστός." Λέγει ο προφήτης: "Αυτός θέλει οικοδομήσει τον ναόν του Κυρίου και Αυτός θέλει λάβει την δόξαν, και θέλει καθήσει και διοικήσει επί του θρόνου Αυτού [του Πατρός] και θέλει είσθαι ιερεύς επί του θρόνου Αυτού· και βουλή ειρήνης θέλει είσθαι μεταξύ των δύο Τούτων." (Ζαχ. 6:12,13.)

"Θέλει οικοδομήσει οίκον εις τον Κύριον." Με το εξιλαστικό και το μεσιτικό Του έργο, ο Χριστός καθίσταται τόσο το θεμέλιο όσο και ο οικοδόμος της εκκλησίας του Θεού. Ο απόστολος Παύλος Τον αποκαλεί "ακρογωνιαίον λίθον εν τω οποίω πάσα η οικοδομή συναρμολογουμένη αυξάνεται εις ναόν άγιον εν Κυρίω" και συνεχίζει: "εν τω οποίω και σείς συνοικοδομείσθε εις κατοικητήριον του Θεού δια του Πνεύματος." (Εφ. 2:20-22.)

"Θέλει λάβει την δόξαν." Στο Χριστό ανήκει η δόξα για την απολύτρωση της αμαρτωλής φυλής. Στους ατελεύτητους αιώνες το άσμα των λυτρωμένων θα είναι: "Εις τον αγαπήσαντα ημάς και λούσαντα ημάς από των αμαρτιών ημών με το αίμα Αυτού ... εις Αυτόν είη η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων." (Αποκ. 1:5,6.)

"Θέλει καθήσει και βασιλεύσει επί του θρόνου Αυτού- και θέλει είσθαι ιερεύς επί του θρόνου Αυτού." Ο Χριστός δεν κάθεται τώρα "επί του θρόνου της δόξης Αυτού." Η βασιλεία της δόξας δεν έχει ακόμη φθάσει. Μόνον όταν τελειώσει το μεσιτικό Του έργο, "θέλει δώσει εις Αυτόν Κύριος ο Θεός τον θρόνον Δαβίδ του Πατρός Αυτού," μία βασιλεία της οποίας "δεν θέλει είσθαι τέλος." (Λουκ. 1:32,33.) Σαν ιερέας, ο Χριστός συμμερίζεται τώρα το θρόνο του Πατέρα. (Αποκ. 3:21.) Πάνω στον ίδιο θρόνο με τον αιώνιο, αυθύπαρκτο Θεό, κάθεται Εκείνος ο οποίος "τας ασθενείας ημών εβάστασε και τας θλίψεις ημών επεφορτίσθη." (Ησ. 53:4.) Αυτός ο οποίος πειράσθηκε "κατά πάντα καθ' ομοιότητα ημών, χωρίς αμαρτίας," (Εβρ. 4:15,) ώστε να "δύναται να βοηθήση τους πειραζομένους." (Εβρ. 2:18.) Εάν λοιπόν "τις αμαρτήση, έχομεν Παράκλητον πρός τον Πατέρα." (Α΄ Ιωάν. 2:1.) Η μεσιτεία Του για βάση της έχει το θρυμματισμένο σώμα, την άψογη ζωή. Τα πληγωμένα χέρια, το κεντημένο πλευρό, τα τρυπημένα πόδια συνηγορούν για λογαριασμό του αμαρτωλού του οποίου ο λυτρωμός με τέτοια μια ανυπολόγιστη τιμή έχει εξαγοραστεί.

"Και συμβούλιον ειρήνης θέλει είσθαι μεταξύ των δύο Τούτων." Η αγάπη του Πατέρα, το ίδιο όπως και η αγάπη του Υιού, είναι η πηγή της λυτρωτικής δύναμης για τη χαμένη φυλή. Πριν να αναληφθεί ο Χριστός, είπε στους μαθητές Του: "Δεν σας λέγω ότι Εγώ θέλω παρακαλέσει τον Πατέρα περί υμών· διότι Αυτός ο Πατήρ σας αγαπά." (Ιωαν. 16:26-27.) "Ο Θεός ήτο εν τω Χριστώ διαλάσσων τον κόσμον πρός Εαυτόν." (Β΄ Κορ. 5:19.) Και κατά την εξάσκηση της διακονίας Του στο επουράνιο αγιαστήριο "συμβούλιον ειρήνης θέλει είσθαι μεταξύ των δύο Τούτων." "Διότι τόσον ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε έδωκε τον Υιόν Αυτού τον μονογενή, δια να μη απολεσθή πας ο πιστεύων εις Αυτόν, αλλά να έχη ζωήν αιώνιον." (Ιωαν. 3:16.)

Στην ερώτηση "Τι είναι το αγιαστήριο;" την απάντηση χορηγούν με σαφήνεια οι Άγιες Γραφές. Ο ορισμός "αγιαστήριο" όπως αναφέρεται στη Βίβλο, αποδίδεται πρώτα στη σκηνή του μαρτυρίου που κατασκεύασε ο Μωϋσής σαν "τύπο των επουρανίων," και κατόπιν σ' αυτή τη "σκηνή την αληθινή" στον ουρανό όπου απέβλεπε το τελετουργικό σύστημα του επιγείου αγιαστηρίου. Με το θάνατο του Χριστού, το τελετουργικό εκείνο σύστημα έληξε. Για την Καινή

Διαθήκη το αγιαστήριο αποτελεί τώρα "η σκηνή η αληθινή" στον ουρανό. Και αφού η προφητεία του Δανιήλ 8:14 καταλήγει στα χρονολογικά πλαίσια της νέας οικονομίας, τότε το αγιαστήριο για το οποίο γίνεται λόγος, πρέπει να είναι το αγιαστήριο της Καινής Διαθήκης. Όταν οι 2300 μέρες έληξαν το 1844, την εποχή εκείνη το επίγειο αγιαστήριο δεν υφίστατο από πολλούς ήδη αιώνες. Ώστε η προφητεία "έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων· τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθή," εννοεί χωρίς καμία αμφιβολία, το επουράνιο αγιαστήριο.

Αλλά εδώ γεννάται το σπουδαιότερο ερώτημα: Τι εννοείται με τον καθαρισμό του αγιαστηρίου; Το ότι μια ιδιαίτερη ιεροτελεστία απαιτείτο για τον καθαρισμό του επιγείου αγιαστηρίου, το αναφέρει η Παλαιά Διαθήκη. Μπορεί όμως να υπάρχει τίποτε στον ουρανό που να απαιτεί καθάρισμα; Στο ένατο κεφάλαιο της επιστολής πρός Εβραίους γίνεται λόγος για τον καθαρισμό τόσο του επουρανίου όσο και του επιγείου αγιαστηρίου. "Σχεδόν με αίμα καθαρίζονται πάντα κατά τον νόμον, και χωρίς χύσεως αίματος δεν γίνεται άφεσις. Ανάγκη λοιπόν ήτο οι μεν τύποι των επουρανίων να καθαρίζωνται δια τούτων [δηλαδή του αίματος των ζώων] αυτά όμως τα επουράνια με θυσίας ανωτέρας παρά ταύτας." (Εβρ. 9:23-24,) μάλιστα με το πολύτιμο αίμα του Χριστού.

Ο καθαρισμός, τόσο κατά την τυπική όσο και κατά την πραγματική λατρεία, επιτελείται με αίμα—με το αίμα των ζώων για την πρώτη, με το αίμα του Χριστού για τη δεύτερη. Ο απόστολος Παύλος εξηγεί το λόγο για τον οποίο το αίμα είναι απαραίτητο για τον καθαρισμό. "Χωρίς χύσεως αίματος δεν γίνεται άφεσις" Το επιτελούμενο έργο σκοπό έχει την άφεση ή εξάλειψη της αμαρτίας. Πως όμως εξηγείται η παρουσία της αμαρτίας μέσα στο αγιαστήριο, ουράνιο ή επίγειο; Και πάλι την απάντηση θα βρούμε αν ανατρέξουμε στη συμβολική υπηρεσία, επειδή οι επίγειοι ιερείς "λειτουργούσιν εις υπόδειγμα και σκιάν των επουρανίων." (Εβρ. 8:5.)

Το τελετουργικό σύστημα του γήινου αγιαστηρίου είχε δύο φάσεις: οι ιερείς λειτουργούσαν στα άγια, καθημερινά· ενώ ο αρχιερέας, μία φορά το χρόνο, στα άγια των αγίων, επιτελούσε ένα ιδιαίτερο έργο εξιλασμού για τον καθαρισμό του αγιαστηρίου. Μέρα με τη μέρα ο κάθε μεταμελούμενος αμαρτωλός παρουσίαζε τη θυσία του στην είσοδο του αγιαστηρίου και, τοποθετώντας τα χέρια του στο κεφάλι του θύματος, εξομολογείτο τις αμαρτίες του. Έτσι μεταφέρονταν συμβολικά οι αμαρτίες από αυτόν τον ίδιο στο αθώο θύμα. Τότε το ζώο σφάζονταν. "Χωρίς χύσεως αίματος," λέγει ο απόστολος, "δεν γίνεται άφεσις." "Η ζωή της σαρκός είναι εν τω αίματι."

(Λευ. 17:11.) Ο παραβιασμένος νόμος του Θεού απαιτούσε τη ζωή του παραβάτη. Το αίμα, συμβολίζοντας τη ζωή του αμαρτωλού του οποίου την ενοχή έφερε τώρα το θύμα, μεταφέρετο από τον ιερέα μέσα στα άγια. Εκεί ραντίζονταν πάνω στο καταπέτασμα, πίσω από το οποίο βρίσκονταν η κιβωτός που περιείχε τον παραβιασμένο από τον αμαρτωλό νόμο. Με την τελετή αυτή, η αμαρτία συμβολικά μεταφέρετο με το αίμα μέσα στο αγιαστήριο. Σε ορισμένες περιπτώσεις το αίμα δε φέρνονταν μέσα στα άγια διαμερίσματα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις όμως το κρέας έπρεπε να φαγωθεί από τους ιερείς, σύμφωνα με την εντολή του Μωϋσή στους γιούς του Ααρών: "'Έδωκεν αυτό εις εσάς ο Κύριος δια να σηκώνητε την ανομίαν της συναγωγής." (Λευ. 10:17.) Και οι δύο αυτές τελετές το ίδιο πράγμα συμβόλιζαν: τη μεταβίβαση της αμαρτίας από τον αμαρτωλό στο αγιαστήριο.

Αυτό το έργο συνεχίζετο μέρα με την ημέρα, ολόκληρο το χρόνο. Οι αμαρτίες του λαού Ισραήλ μεταφέρονταν έτσι στο αγιαστήριο και μία ειδική υπηρεσία απαιτείτο για την εξάλειψή τους. Ο Θεός είχε διατάξει τον ιδιαίτερο καθαρισμό για το καθένα από τα δύο ιερά διαμερίσματα. "Θέλει κάμει εξιλέωσιν υπέρ του αγιαστηρίου, δια τας ακαθαρσίας των υιών Ισραήλ, και δια τας παραβάσεις αυτών καθ' όλας αυτών τας αμαρτίας· και ούτω θέλει κάμει περί της σκηνής του μαρτυρίου, ήτις κατοικεί μεταξύ αυτών εν τω μέσω της ακαθαρσίας αυτών." Άλλον ένα εξιλασμό έπρεπε να κάνει και για το θυσιαστήριο για να "καθαρίσει αυτό και αγιάσει αυτό από πάντων των ακαθαρσιών των υιών Ισραήλ." (Λευ. 16:16,19.)

Μία φόρα το χρόνο, τη μεγάλη Ημέρα του Εξιλασμού, ο αρχιερέας έμπαινε στα άγια των αγίων για να επιτελέσει τον καθαρισμό του αγιαστηρίου. Μ' αυτό το έργο συμπληρώνονταν ο ετήσιος κύκλος των ιεροτελεστιών. Την Ημέρα εκείνη του Εξιλασμού, δύο τράγοι φέρονταν στην είσοδο του αγιαστηρίου. Έριχναν τότε πάνω τους κλήρους, "ένα κλήρον δια τον Κύριον και ένα κλήρον δια τον τράγον τον απολυτέον." (Λευ. 16:8.) Ο τράγος που έφερε τον κλήρο του Κυρίου έπρεπε να σφαγεί για "προσφορά περί αμαρτίας του λαού." Το αίμα του έπρεπε να φέρει ο αρχιερέας στο εσωτερικό του καταπετάσματος και να ραντίσει με αυτό απανωτά και μπροστά στο ιλαστήριο. Με το αίμα έπρεπε επίσης να ραντιστεί και το θυσιαστήριο του θυμιάματος, έξω από το καταπέτασμα.

"Και θέλει επιθέσει ο Ααρών τας δύο χείρας αυτού επί την κεφαλήν του τράγου του ζώντος, και θέλει εξομολογηθή επ' αυτού πάσας τας ανομίας των υιών Ισραήλ, και πάσας τας παραβάσεις αυτών καθ' όλας αυτών τας αμαρτίας και θέλει επιθέσει αυτάς επί την

κεφαλήν του τράγου και θέλει αποστείλει αυτόν, δια χειρός διωρισμένου ανθρώπου εις την έρημον. Και θέλει βαστάσει ο τράγος εφ' εαυτού πάσας τας ανομίας αυτών εις γην ακατοίκητον· και θέλει απολύσει τον τράγον εις την έρημον." (Λευ. 16:21-22.) Ο αποδιοπομπαίος τράγος δεν ξαναγύριζε πια στο στρατόπεδο του Ισραήλ. Και ο άνθρωπος που είχε επιφορτιστεί με την απομάκρυνσή του όφειλε να πλυθεί ο ίδιος και να πλύνει και τα ρούχα του πριν επιστρέφει στο στρατόπεδο.

Ολόκληρη αυτή η ιεροτελεστία απέβλεπε στο να εντυπωσιάσει τους Ισραηλίτες παριστάνοντας τον άγιο χαρακτήρα του Θεού και την αποστροφή Του για την αμαρτία. Απέβλεπε ακόμη στο να τους αποδείξει ότι δεν ήταν δυνατό να έρθουν σε επαφή με την αμαρτία χωρίς να μολυνθούν από αυτή. Όσο διαρκούσε η τελετή εκείνη του εξιλασμού, ο καθένας ήταν υποχρεωμένος να ταπεινώσει την ψυχή του. Κάθε εργασία σταματούσε και ολόκληρη η σύναξη του λαού όφειλαν να περάσουν την ημέρα βαθιά ταπεινωμένοι στην παρουσία του Θεού, με προσευχή, με νηστεία και με εξονυχιστικό αυτοέλεγχο.

Σπουδαίες αλήθειες αναφορικά με το θέμα του εξιλασμού δίδασκε η τυπική ιερουργία. Τη θέση του αμαρτωλού, έπαιρνε ένας αντικαταστάτης. Το αίμα όμως του θύματος δεν μπορούσε να εξαλείψει την αμαρτία. Αυτό ήταν ένα μέσο για να μεταφερθεί η αμαρτία στο αγιαστήριο. Παρουσιάζοντας το αίμα του θύματος, ο αμαρτωλός αναγνώριζε το κύρος του νόμου, εξομολογείτο την ενοχή της παράβασής του και φανέρωνε την επιθυμία του να αποκτήσει συγχώρηση με πίστη που εξέφραζε στον αναμενόμενο Λυτρωτή. Αλλά και τότε ακόμη δεν μπορούσε να θεωρηθεί οριστικά απαλλαγμένος από την καταδίκη του νόμου. Την Ημέρα του Εξιλασμού, ο αρχιερέας, αφού δέχονταν τη θυσία της προσφοράς του λαού, εισέρχονταν φέροντας το αίμα της προσφοράς αυτής στα άγια των αγίων· εκεί ράντιζε το αίμα επάνω στο ιλαστήριο, κατευθείαν πάνω από το νόμο, για να παράσχει την ικανοποίηση των αξιώσεων του. Κατόπιν με τη μεσιτική του ιδιότητα, ο αρχιερέας φορτίζονταν τις αμαρτίες επάνω του και τις μετέφερε έξω από το αγιαστήριο. Τοποθετώντας τότε τα χέρια του στο κεφάλι του τράγου του απολυτέου, εξομολογείτο πάνω σ' αυτόν όλες εκείνες τις αμαρτίες και τις μετέφερε συμβολικά από τον εαυτό του στον τράγο. Τέλος ο τράγος τις έπαιρνε μαζί του στην έρημο και η απομάκρυνσή τους από το λαό θεωρείτο οριστική.

Αυτή ήταν η υπηρεσία που επιτελείτο κατ' "υπόδειγμα και σκιάν των επουρανίων." Και όλα όσα τυπικά επιτελούνταν κατά την ιερουργία του επιγείου αγιαστηρίου, εκτελούνταν στην πραγματικότητα κατά την υπηρεσία του ουρανίου αγιαστηρίου. Μετά την

ανάληψή Του, ο Σωτήρας μας ανέλαβε τα ιερατικά Του καθήκοντα. Αυτό λέγει ο Παύλος: "Ο Χριστός δεν εισήλθεν εις χειροποίητα άγια, αντίτυπα των αληθινών, αλλ' εις αυτόν τον ουρανόν δια να εμφανισθή χώρα ενώπιον του Θεού υπέρ ημών." (Εβρ. 9:24.)

Η καθημερινή υπηρεσία των ιερέων, όπως εξακολουθούσε ολόκληρο το χρόνο στο πρώτο διαμέρισμα του αγιαστηρίου, "ένδον του καταπετάσματος" το οποίο χρησίμευε σαν είσοδος και χώριζε τα άγια από την εξωτερική αυλή, αντιστοιχεί με το ιερατικό έργο του Χριστού μετά την ανάληψή Του. Έργο του ιερέα στην καθημερινή αυτή ιερουργία ήταν να παρουσιάσει ενώπιον του Θεού το αίμα της "περί αμαρτίας προσφοράς," καθώς και το θυμίαμα που υψώνονταν μαζί με τις προσευχές του λαού του Ισραήλ. Κατά τον ίδιο τρόπο ο Χριστός παρουσίαζε την αξία του αίματός Του μπροστά στον Πατέρα χάρη των αμαρτωλών· παρουσίαζε επίσης ανάμεικτες με την πολύτιμη ευωδιά της δικαιοσύνης Του και τις προσευχές των μετανοούντων πιστών. Αυτή είναι λοιπόν η λειτουργία του πρώτου διαμερίσματος στο αγιαστήριο του ουρανού.

Εκεί μέσα ακολούθησαν με τα μάτια της πίστης το Χριστό οι μαθητές Του όταν Τον έχασαν από τα φυσικά τους μάτια. Εκεί συγκεντρώθηκαν όλες οι ελπίδες τους όπως εκφράζεται ο Παύλος για την "προκειμένην ελπίδα την οποίαν έχομεν ως άγκυραν της Ψυχής ασφαλή τε και βεβαίαν και εισερχομένην εις το εσωτερικόν του καταπετάσματος όπου ο Ιησούς εισήλθεν υπέρ ημών πρόδρομος, γενόμενος αρχιερεύς εις τον αιώνα." "Ουδέ δι αίματος τράγων και μόσχων, αλλά δια του ιδίου Αυτού αίματος εισήλθεν άπαξ εις τα άγια, αποκτήσας αιωνίαν λύτρωσιν." (Εβρ. 6:19-20. 9:12.)

Δέκα οκτώ αιώνες ο Χριστός έκαμε το ιερατικό αυτό έργο στο πρώτο διαμέρισμα του αγιαστηρίου. Παρουσιάζοντας το αίμα Του χάρη των μετανοούντων αμαρτωλών, εξασφάλιζε γι' αυτούς την άφεση και την αποδοχή τους από τον Πατέρα. Οι αμαρτίες τους όμως εξακολουθούσαν να παραμένουν στα κατάστιχα του ουρανού. Όπως ο ετήσιος κύκλος της τυπικής ιεροτελεστίας συμπληρώνονταν με την τελετή του εξιλασμού, το ίδιο και πριν λήξει το απολυτρωτικό έργο του Χριστού για τον άνθρωπο, υπολείπεται ένα εξιλαστικό έργο για την απομάκρυνση των αμαρτιών από το αγιαστήριο. Το έργο αυτό άρχισε όταν έληξαν οι 2300 ημέρες. Την εποχή εκείνη, σύμφωνα με την προφητεία του Δανιήλ, ο Αρχιερέας μας εισήλθε στα άγια των αγίων για να επιτελέσει την τελική φάση της θεϊκής αποστολής Του, τον καθαρισμό του αγιαστηρίου.

Όπως στην παλιά εποχή οι αμαρτίες του λαού μεταβιβάζονταν μέσο της πίστης επάνω στο θύμα και κατόπιν με το αίμα του θύματος

συμβολικά μεταφέρονταν στο επίγειο αγιαστήριο, έτσι και στην εποχή της νέας διαθήκης, οι αμαρτίες των μετανοούντων αμαρτωλών με την πίστη μεταβιβάζονται στο Χριστό και πραγματικά μεταφέρονται στο ουράνιο αγιαστήριο. Και όπως ο τυπικός καθαρισμός του επιγείου αγιαστηρίου επιτελείτο με την απομάκρυνση των αμαρτιών που το μόλυναν, το ίδιο και ο πραγματικός καθαρισμός του επουρανίου αγιαστηρίου πρέπει να επιτελεσθεί με την απομάκρυνση ή εξάλειψη των αμαρτιών που βρίσκονται καταχωρημένες εκεί. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει παρά αφού προηγηθεί η εξέταση των καταχωρητικών βιβλίων ώστε να αποδειχτεί ποιοι είναι εκείνοι που με τη μετάμέλεια για την αμαρτία και με την πίστη στο Χριστό δικαιούνται να απολαύσουν τα προνόμια της απολυτρωτικής θυσίας Του. Έπεται με αυτό ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου συνεπάγεται μία ανάκριση, μία δικαστική διαδικασία. Το έργο αυτό μεσολαβεί πριν από την επιστροφή του Χριστού στη γη για την απολύτρωση του λαού Του, αφού όταν ο Κύριος έρχεται φέρνει μαζί Του το μισθό Του για να αποδώσει στον καθένα σύμφωνα με τα έργα του. (Αποκ. 22:12.)

Έτσι, αυτοί που ακολούθησαν το φως του προφητικού λόγου, κατάλαβαν ότι αντί να επιστρέψει στη γη το 1844 στο τέλος των 2300 ημερών, ο Χριστός εισήλθε τότε στα άγια των αγίων του ουρανίου αγιαστηρίου για να αναλάβει την τελική φάση του εξιλαστικού έργου που προηγείται από την παρουσία Του.

Κατάλαβαν επίσης ότι ενώ η θυσία της αμαρτίας απεικόνιζε τη θυσία του Χριστού, και ο αρχιερέας αντιπροσώπευε σαν μεσολαβητής το Χριστό, ο αποδιοπομπαίος τράγος συμβόλιζε το Σατανά, τον εισηγητή της αμαρτίας που τελικά θα επιφορτιστεί με τις αμαρτίες όλων των ειλικρινά μετανοούντων πιστών. Όταν, χάρη στο αίμα του θύματος, ο αρχιερέας εξάλειφε τις αμαρτίες από το αγιαστήριο, τις τοποθετούσε τότε επάνω στον τράγο τον απολυτέο. Και ο Χριστός, όταν με την αξία του αίματός Του, εξαλείψει τις αμαρτίες του λαού Του από το ουράνιο αγιαστήριο στο τέλος της ιερατικής διακονίας Του, θα τις τοποθετήσει επάνω στο Σατανά. Εκτελώντας τη δικαστική απόφαση αυτός οφείλει να υποστεί την τελεσίδικη ποινή που του υποβάλλεται. Ο αποδιοπομπαίος τράγος στέλνονταν μακριά σε ακατοίκητη γη για να μη μπορέσει να επιστρέψει ποτέ πια στη σύναξη του λαού του Ισραήλ. Το ίδιο και ο Σατανάς θα εξαφανιστεί για πάντα από την παρουσία του Θεού και του λαού Του και, κατά την τελική καταστροφή της αμαρτίας και των αμαρτωλών, η εξόντωσή του θα είναι οριστική.

24

Στα αγια των αγιων

Το θέμα του αγιαστηρίου αποτέλεσε το κλειδί που ξεσφράγισε το μυστικό της απογοήτευσής του 1844. Αποκάλυψε ένα ολόκληρο αρμονικό σύστημα συναφών αληθειών αποδείχνοντας ότι το χέρι του Θεού είχε οδηγήσει το μεγάλο κίνημα των Αντβεντιστών και καθόριζε τη θέση και την αποστολή του λαού Του, χορηγώντας φως για τη συνέχιση των νέων καθηκόντων τους. Όπως οι μαθητές του Ιησού ύστερα από το φοβερό σκότος και την αγωνία της απογοήτευσης που πέρασαν, "εχάρησαν όταν είδον τον Κύριον," έτσι χάρηκαν και εκείνοι που είχαν με πίστη προσμένει τη δευτέρα παρουσία Του. Τον περίμεναν να εμφανιστεί με δόξα για να χορηγήσει την ανταμοιβή στους δούλους Του. Όταν οι ελπίδες τους διαψεύσθηκαν και έχασαν το Χριστό από τα μάτια τους, έκλαψαν και αυτοί όπως η Μαρία πλάι στο μνήμα : "Εσήκωσαν τον Κύριόν μου και δεν εξεύρω που έθεσαν Αυτόν." Αλλά τώρα Τον είχαν ανακαλύψει τον πολυεύσπλαχνο Αρχιερέα τους, μέσα στα άγια των αγίων, έτοιμο να εμφανιστεί σε λίγο Βασιλιάς και Λυτρωτής τους. Φως προερχόμενο από το αγιαστήριο φώτιζε τώρα παρελθόν, παρόν και μέλλον. Ήξεραν ότι για οδηγό τους είχαν ακολουθήσει την αλάθητη πρόνοια του Θεού. Παρ' όλο ότι, σαν τους πρώτους μαθητές, απέτυχαν και αυτοί να κατανοήσουν οι ίδιοι τη φύση της αγγελίας που είχαν να διαδώσουν, σε όλες της όμως τις λεπτόμέρειες αυτή αποδείχθηκε σωστή. Μεταδίδοντάς την είχαν εκπληρώσει το σκοπό του Θεού· δεν εκοπίασαν "ματαίως εν Κυρίω." Αναγεννηθέντες "εις ελπίδα ζώσαν," αγαλλιάσθηκαν "με χαράν ανεκλάλητον και ένδοξον."

Τόσο η προφητεία του Δανιήλ 8:14, "Έως δύο χιλιάδων και τριακοσίων ημερονυκτίων· τότε το αγιαστήριον θέλει καθαρισθεί," όσο και η αγγελία του πρώτου αγγέλου, "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν διότι ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού," υποδηλούσαν την ιερατική διακονία του Χριστού στα άγια των αγίων για το έργο της ερευνητικής κρίσης και όχι την επιστροφή του Χριστού για την απολύτρωση του λαού Του και την καταστροφή των αμαρτωλών. Το λάθος δεν οφείλονταν στον υπολογισμό των προφητικών περιόδων, αλλά στη φύση του προσδιορισμένου γεγονότος: που θα μεσολαβούσε στο τέλος των 2300 ημερών. Αν και το λάθος αυτό έγινε αφορμή να υποστούν οι πιστοί μία μεγάλη απογοήτευση, όλα όμως όσα προείπε η προφητεία, όλα όσα υποστήριζε η Γραφική τους έρευνα ότι έπρεπε να εκπληρωθούν, πράγματι εκπληρώθηκαν. Ακριβώς τότε που αυτοί θρηνούσαν τις χαμένες τους ελπίδες, μεσολαβούσε το γεγονός εκείνο που η προφητεία ανέφερε ότι έπρεπε να εκπληρωθεί πριν από την επιστροφή του Κυρίου για την ανταμοιβή των δούλων Του.

Ο Χριστός είχε παρουσιαστεί, όχι όμως στη γη όπως περίμεναν, αλλά στα άγια των αγίων του ναού του Θεού στον ουρανό, όπως η τυπική λατρεία σκιαγραφούσε. Ο προφήτης Δανιήλ Τον απεικονίζει την ώρα που παρουσιάζεται μπροστά στον "Παλαιόν των Ημερών": "Είδον εν οράμασι νυκτός, και ιδού, ως Υιός ανθρώπου ήρχετο μετά των νεφελών του ουρανού, και έφθασεν" (όχι στη γη, αλλά) "έως του Παλαιού των Ημερών, και εισήγαγον Αυτόν ενώπιον Αυτού." (Δαν.7:13.)

Ο ερχομός αυτός σκιαγραφείται και από τον προφήτη Μαλαχία: "Ο Κύριος τον οποίον σείς ζητείτε, εξαίφνης θέλει ελθεί εις τον ναόν Αυτού, ναί, ο άγγελος της διαθήκης τον οποίον σεις θέλετε· ιδού έρχεται, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων." (Μαλ. 3:1.) Ο ερχομός του Κυρίου στο ναό Του υπήρξε ξαφνικός, αναπάντεχος για το λαό Του. Δεν περίμεναν να Τον δουν εκεί. Περίμεναν ότι θα παρουσιάζονταν στη γη "εν πυρί φλογός, κάμνων εκδίκησιν εις τους μή γνωρίζοντας Θεόν, και είς τους μη υπακούοντας εις το ευαγγέλιον." (Β΄ Θεσ. 1:8.)

Ο λαός Του όμως δεν ήταν ακόμη κατά πάντα έτοιμος για να υποδεχθεί τον Κύριό του. Έπρεπε ακόμη να επιτελέσουν ένα έργο προετοιμασίας. Καινούργιο φως έμελλε να χορηγηθεί, εφιστώντας την προσοχή τους στον επουράνιο ναό του Θεού. Και καθώς με τα μάτια της πίστης θα παρακολουθούσαν τον Αρχιερέα τους στην εκεί υπηρεσία Του, νέα καθήκοντα θα τους αποκαλύπτονταν. Μία άλλη αγγελία με μία ιδιαίτερη προειδοποίηση και καθοδήγηση έμελλε να δοθεί στην εκκλησία.

Όπως αναφέρει ο προφήτης: "Τις δύναται να υπομείνη την ημέραν της ελεύσεως Αυτού; και τις δύναται να σταθή εις την παρουσίαν Αυτού; Διότι Αυτός είναι ως πύρ χωνευτού και ως σμίγμα γναφέων. Και θέλει καθήσει ως ο χωνεύων και καθαρίζων το αργύριον· και θέλει καθαρίσει τους υιούς του Λευΐ, και θέλει στραγγίσει αυτούς ως το χρυσίον και το αργύριον, και θέλουσι προσφέρει εις τον Κύριον προσφοράν εν δικαιοσύνη." (Μαλ. 3,2-3.) Όσοι θα ζούν στη γη τότε που το μεσιτικό έργο του Χριστού στο ουράνιο αγιαστήριο θα έχει λήξει, θα βρεθούν υποχρεωμένοι να σταθούν χωρίς μεσίτη στην παρουσία ενός Άχραντου Θεού. Η περιβολή τους πρέπει να είναι άψογη, ο χαρακτήρας τους άσπιλος, εξαγνισμένος από την αμαρτία με το αίμα του ραντίσματος. Με τη βοήθεια του Θεού και με τις δικές τους άοκνες προσπάθειες πρέπει να νικήσουν στον αγώνα τους εναντίον του κακού. Το διάστημα κατά το οποίο η ερευνητική διαδικασία μεσολαβεί στον ουρανό και οι αμαρτίες των μετανοημένων πιστών εξαλείφονται από το ουράνιο αγιαστήριο, ο λαός του Θεού επάνω στη γη πρέπει να επιδοθεί σ' ένα ιδιαίτερο έργο εξαγνισμού και αποβολής της αμαρτίας. Το έργο αυτό παραστατικότερα απεικονίζουν οι αγγελίες του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης.

Όταν αυτό το έργο θα έχει πραγματοποιηθεί τότε πια οι οπαδοί του Χριστού γίνονται έτοιμοι για την παρουσία Του. "Τότε η προσφορά του Ιούδα και της Ιερουσαλήμ θέλει είσθαι αρεστή εις τον Κύριον, καθώς εν ταις ημέραις ταις αρχαίαις, και καθώς εν τοις προλαβούσιν έτεσι." (Μαλ. 3:4.) Τότε ο Κύριός μας παραλαμβάνει κατά την παρουσία Του την εκκλησία Του, "εκκλησίαν ένδοξον, μη έχουσαν κηλίδα ή ρυτίδα, ή τι των τοιούτων." (Εφ. 5:27.) Τότε αυτή παρουσιάζεται "ως η αυγή, ωραία ως η σελήνη, λάμπουσα ως ο ήλιος, τρομερά ως στράτευμα με σημαίας." (Άσμα 6:10.)

Εκτός από τον ερχομό του Κυρίου στο ναό Του, ο Μαλαχίας προφητεύει με τα ακόλουθα λόγια και τη δευτέρα παρουσία Του, τον ερχομό Του στη γη για την εκτέλεση της θεϊκής κρίσης: "Θέλω πλησιάσει πρός εσάς δια κρίσιν· και θέλω είσθαι μάρτυς σπεύδων εναντίον των μάγων, και εναντίον των μοιχευόντων, και εναντίον των επιόρκων, και εναντίον των αποστερούντων τον μισθόν του μισθωτού, και καταδυναστευόντων την χήραν και τον ορφανόν, και των αδικούντων τον ξένον, και των μη φοβουμένων Με, λέγει Κύριος των δυνάμεων." (Μαλ. 3:5.) Στην ίδια σκηνή αναφέρεται και ο Ιούδας όταν λέγει: "Ιδού, ήλθεν ο Κύριος με μυριάδας αγίων Αυτού, δια να κάμει κρίσιν κατά πάντων, και να ελέγξη πάντας τους ασεβείς εξ αυτών, δια πάντα τα έργα της ασεβείας αυτών." (Ιούδ. 14:15.)

Αυτός ο ερχομός από το ένα μέρος, και ο ερχομός του Κυρίου στο ναό Του από το άλλο, αναφέρονται σε δύο διαφορετικά και εντελώς ξεχωριστά γεγονότα.

Ο ερχομός του μεγάλου αρχιερέα μας Χριστού στα άγια των αγίων για τον καθαρισμό του αγιαστηρίου όπως απαντάται στο Δαν. 8:14, η παρουσία του Υιού του ανθρώπου πρός τον Παλαιόν των Ημερών, όπως παρουσιάζεται στο Δαν. 7:13, και η παρουσία του Κυρίου στο ναό Του, όπως προφητεύει ο Μαλαχίας, περιγράφουν ένα και το αυτό γεγονός. Στο ίδιο αυτό γεγονός αναφέρεται και ο ερχομός του νυμφίου όπως περιγράφεται από το Χριστό στην παραβολή των δέκα παρθένων, στο κεφάλαιο 25 του Ματθαίου.

Το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1844 δόθηκε το διάγγελμα: "Ιδού ο Νυμφίος έρχεται," με αποτέλεσμα να σχηματιστούν τότε οι δύο κατηγορίες ανθρώπων που συμβολίζονται από τις φρόνιμες και τις μωρές παρθένες: η μία τάξη που περίμενε με χαρά την παρουσία του Κυρίου και κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια επιμελημένης προετοιμασίας για τη συνάντησή Του· η άλλη τάξη, που δρούσε παρακινούμενη από φόβο και αυθορμητισμό, έμενε ικανοποιημένη με τη θεωρητική μόνο γνώση της αλήθειας, αλλά ήταν απογυμνωμένη από τη χάρη του Θεού. Στην παραβολή, όταν ο νυμφίος παρουσιάστηκε, "αι έτοιμοι εισήλθον μετ' αυτού εις τους γάμους." Ο ερχομός του νυμφίου, όπως αναφέρει η περικοπή, μεσολαβεί πριν από τους γάμους. Ο γάμος συμβολίζει την αποδοχή της βασιλείας Του από μέρους του Χριστού. Η αγία πόλη, η Νέα Ιερουσαλήμ, που είναι η αντιπροσωπευτική πρωτεύουσα του βασιλείου Του, ονομάζεται "η νύμφη" και "η γυνή του Αρνίου." "Ελθέ," είπε ο άγγελος στον Ιωάννη, και "θέλω σοι δείξει την νύμφην, του Αρνίου την γυναίκα." "Και με έφερεν εν πνεύματι επί όρος μέγα και υψηλόν" αναφέρει ο προφήτης, "και μοι έδειξε την πόλιν την μεγάλην, την αγίαν Ιερουσαλήμ, καταβαίνουσαν εκ του ουρανού από του Θεού." (Αποκ. 21:9-10.) Είναι λοιπόν φανερό ότι η "νύμφη" τυποποιεί την αγία πόλη και ότι οι παρθένες που εξέρχονται να προϋπαντήσουν το νυμφίο συμβολίζουν την εκκλησία. Στην Αποκάλυψη οι πιστοί του Θεού αναφέρονται ως "κεκλημένοι εις το δείπνον του γάμου του Αρνίου." (Αποκ. 19:9.) Αφού όμως είναι "οι κεκλημένοι." τότε δεν μπορεί ταυτόχρονα να είναι και "η νύμφη." Ο Χριστός, όπως περιγράφει ο Δανιήλ, θα παραλάβει από τον Αρχαίο των Ημερών στον ουρανό την εξουσία, τη δόξα και τη βασιλεία, (κεφ. 7:14,) θα παραλάβει τη Νέα Ιερουσαλήμ, την πρωτεύουσα του βασιλείου Του, "ητοιμασμένην ως νύμφην κεκοσμημένην δια τον άνδρα αυτής." (Αποκ. 21:2.) Όταν η βασιλεία περιέλθει στην εξουσία Του, τότε ο

Χριστός θα επιστρέφει με όλη Του τη δόξα σαν "Βασιλεύς βασιλέων και Κύριος κυρίων" για την απολύτρωση του λαού Του οι οποίοι "θέλουσι καθίσει μετά του Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ," στο μεγάλο τραπέζι της βασιλείας των ουρανών. (Ματθ. 8:11, Λουκ. 22:30,) για να συμμετάσχουν στο δείπνο του γάμου του Αρνίου.

Το καλοκαίρι του 1844, το διάγγελμα "Ιδού ο Νυμφίος έρχεται," έκανε χιλιάδες ανθρώπους να περιμένουν την άμεση επιστροφή του Κυρίου. Τον προσδιορισμένο καιρό, ο Νυμφίος παρουσιάστηκε, όχι όμως στη γη όπως τα πλήθη περίμεναν, αλλά στον ουρανό στον "Παλαιό των Ημερών" για τους γάμους, δηλαδή για την παραλαβή της βασιλείας Του. "Αι έτοιμοι εισήλθον μετ' Αυτού εις τους γάμους, και εκλείσθη η θύρα." Δεν μπορούσαν να παρεβρεθούν αυτοπροσώπως στους γάμους, αφού αυτοί γίνονται στον ουρανό, ενώ οι πιστοί βρίσκονται ακόμη στη γη. Αλλ' οι οπαδοί του Χριστού "προσμένουσι τον Κύριον αυτών πότε θέλει επιστρέψει εκ των γάμων." (Λουκ. 12:36.) Οφείλουν όμως να κατανοήσουν το έργο Του και με την πίστη να Τον παρακολουθήσουν εκεί όπου βρίσκεται στην παρουσία του Θεού. Αυτό εννοεί όταν λέγει ότι "εισήλθον μετ' Αυτού εις τους γάμους."

Στην παραβολή, τα άτομα που είχαν εφοδιάσει τις λαμπάδες τους με λάδι, πήραν μέρος στη γαμήλια τελετή. Το 1844 όσοι, εκτός από τη Γραφική γνώση της αλήθειας, είχαν ακόμη και το Πνεύμα και τη χάρη του Θεού και μέσα στο καταθλιπτικό σκοτάδι της δοκιμασίας τους υπέμειναν καρτερικά ερευνώντας τη Γραφή για περισσότερο φως, εκείνοι ήταν που ανακάλυψαν την πραγματικότητα σχετικά με το ουράνιο αγιαστήριο και την αλλαγή της ιερατικής υπηρεσίας του Σωτήρα. Με τα μάτια της πίστης Τον παρακολούθησαν στην επίδοση του έργου Του στο ουράνιο αγιαστήριο. Και όλοι όσοι δέχονται τις ίδιες αλήθειες από τη μαρτυρία των Γραφών, και με την ίδια πίστη παρακολουθούν το Χριστό να εμφανίζεται ενώπιον του Θεού για να επιτελέσει την τελευταία φάση του μεσιτικού Του έργου πριν επιστρέψει να παραλάβει τη βασιλεία Του, όλοι αυτοί είναι εκείνοι που παριστάνονται ότι "εισέρχονται εις τους γάμους."

Επίσης στην παραβολή του εικοστού δευτέρου κεφαλαίου του Ματθαίου, απαντάται η ίδια γαμήλια απεικόνιση και η ερευνητική κρίση με σαφήνεια παριστάνεται να μεσολαβεί πριν από το γάμο. Πρίν από την τελετή ο βασιλιάς παρουσιάζεται στην αίθουσα και εξετάζει τους καλεσμένους για να διαπιστώσει αν όλοι είναι ντυμένοι με τα κατάλληλα γαμήλια ρούχα, δηλαδή το άσπιλο παραστατικό του χαρακτήρα ένδυμα, πλυμένο και λευκασμένο με το αίμα του Αρνίου. (Ματθ. 22:11, Αποκ. 7:14.) Όποιος δεν φέρει το ένδυμα

αυτό πετιέται έξω. Αλλά εκείνοι που βρίσκονται ντυμένοι με το γαμήλιο ένδυμα γίνονται δεκτοί από το Θεό και κρίνονται άξιοι να συμμεριστούν τη βασιλεία Του και να καθίσουν μαζί Του στο θρόνο Του. Αυτό το έργο της εξέτασης του χαρακτήρα και της διαλογής των υποψηφίων για τη βασιλεία του Θεού απεικονίζεται με τη διερευνητική κρίση, την τελειωτική αυτή φάση της υπηρεσίας στο ουράνιο αγιαστήριο.

Όταν η ερευνητική αυτή διαδικασία λήξει, και οι ατομικές υποθέσεις όλων εκείνων που ανά τους αιώνες υποστήριζαν ότι ακολουθούσαν το Χριστό εξεταστούν και οι αποφάσεις εκδοθούν, τότε και μόνο τότε λήγει η προθεσμία της θεϊκής χάρης και κλείνει πια η θύρα του ελέους. Έτσι η μοναδική, λακωνική αυτή φράση: "Αι έτοιμοι εισήλθον μετ' Αυτού εις τους γάμους και εκλείσθη η θύρα," μας μεταφέρει μέσο της τελικής φάσης της ιεροσύνης του Χριστού, μέχρι την εποχή που το μεγάλο απολυτρωτικό έργο για τον άνθρωπο θα έχει περατωθεί.

Στην υπηρεσία του επιγείου αγιαστηρίου που, όπως είδαμε, είναι τύπος της υπηρεσίας του επουρανίου, όταν την ημέρα του εξιλασμού ο αρχιερέας εισήρχετο στα άγια των αγίων, η λειτουργία στο πρώτο διαμέρισμα σταματούσε. Ο Θεός είχε διατάξει: "Ουδείς δε άνθρωπος θέλει είσθαι εν τη σκηνή του μαρτυρίου, όταν αυτός εισέρχηται να κάμει εξιλέωσιν εις το αγιαστήριον εωσού εξέλθη." (Λευ. 16:17.) Το ίδιο έγινε όταν ο Χριστός εισήλθε στα άγια των Αγίων για να αποτελειώσει το εξιλαστήριο έργο Του. Έπαψε τότε η υπηρεσία Του στο πρώτο διαμέρισμα του αγιαστηρίου. Αλλ' ο τερματισμός της υπηρεσίας στο πρώτο διαμέρισμα σήμαινε την αφετηρία της υπηρεσίας στο δεύτερο διαμέρισμα. Όταν κατά την τυπική λατρεία, την Ημέρα του Εξιλασμού, ο ιερέας έβγαινε από τα άγια, εισήρχετο τότε στην παρουσία του Θεού για να προσφέρει το αίμα της "περί αμαρτίας προσφοράς," για ολόκληρο το λαό Ισραήλ που είχε εκφράσει την ειλικρινή μετάνοια για τις αμαρτίες του. Έτσι και ο Χριστός είχε τελειώσει με την πρώτη μόνο φάση του μεσιτικού Του έργου για μας όταν ανέλαβε μετά τη δεύτερη φάση, εξακολουθώντας πάντοτε να παρουσιάζει την αξία του αίματός Του μπροστά στον Πατέρα χάρη των αμαρτωλών.

Οι Αντβεντιστές του 1844 δεν το είχαν κατανοήσει το θέμα αυτό. Όταν ο προσδιορισμένος καιρός της επιστροφής του Σωτήρα είχε περάσει, αυτοί πίστευαν ακόμη ότι ο ερχομός Του πλησίαζε. Είχαν την εντύπωση ότι είχαν φθάσει σε μία κρίσιμη καμπή και ότι το μεσιτικό έργο του Χριστού στην παρουσία του Θεού είχε τερματιστεί. Πίστευαν ότι η Γραφή δίδασκε πως η προθεσμία της θεϊκής χάρης

θα έληγε λίγο πριν να επιστρέψει ο Χριστός ανάμεσα στα σύννεφα του ουρανού. Αυτή η εκδοχή υποστηρίζονταν από τις Γραφικές εκείνες περικοπές που αναφέρουν ότι αν και θα ζητούν, θα χτυπούν και θα παρακαλούν οι άνθρωποι μπροστά στη θύρα του ελέους, αυτή θα παραμένει πάντοτε κλειστή. Και άρχισαν να διερωτώνται μήπως η χρονολογία της επιστροφής του Χριστού όπως την είχαν προσδιορίσει ήταν μάλλον η αρχή αυτής ακριβώς της περιόδου που άμεσα θα προηγείτο του ερχομού Του. Αφού διέδωσαν την αγγελία της επικείμενης κρίσης, πίστευαν ότι είχαν εκπληρώσει το καθήκον τους πρός τον κόσμο και δεν αισθάνονταν το ίδιο βάρος να πιέζει την ψυχή τους για την τύχη των αμαρτωλών. Εξάλλου και το θράσος και οι βλάσφημες ειρωνίες των ασεβών φαίνονταν σαν μία επιπλέον απόδειξη ότι το πνεύμα του Θεού είχε αποσυρθεί από τους περιφρονητές της ευσπλαχνίας Του. Όλα αυτά συνηγορούσαν με την αρχική τους πεποίθηση ότι ο καιρός της προθεσμίας είχε λήξει, ή όπως συνήθιζαν να λέγουν, ότι "η θύρα του ελέους είχε κλείσει."

Με την επιμελημένη όμως έρευνα του θέματος του αγιαστηρίου διαφωτίσθηκαν περισσότερο και τότε μπόρεσαν να καταλάβουν ότι πραγματικά είχαν δίκαιο να πιστεύουν ότι η λήξη των 2300 ημερών το 1844 επεσήμανε ένα κρισιμότατο γεγονός. Μολονότι αλήθευε ότι εκείνη η θύρα της ελπίδας και του ελέους μέσο της οποίας οι άνθρωποι για δέκα οκτώ αιώνες επικοινωνούσαν με το Θεό είχε κλείσει, τώρα όμως ανοίγονταν μία άλλη θύρα, και άφεση των αμαρτιών προσφέρονταν στους ανθρώπους με το μεσιτικό έργο του Χριστού στα άγια των αγίων. Το ένα μέρος της υπηρεσίας Του τελείωσε παραχωρώντας τη θέση του στο επόμενο. Εξακολουθούσε να υπάρχει μία "θύρα ανοικτή" στο ουράνιο αγιαστήριο όπου ο Χριστός μεσίτευε ακόμη χάρη των αμαρτωλών.

Τότε εφαρμόσθηκαν τα λόγια της Αποκαλύψης τα οποία ο Χριστός απηύθυνε ακριβώς στην εκκλησία της εποχής εκείνης: "Ταύτα λέγει ο άγιος, ο αληθινός, ο έχων το κλειδίον του Δαβίδ· όστις ανοίγει, και ουδείς κλείει- και κλείει, και ουδείς ανοίγει· εξεύρω τα έργα σου· ιδού, έθεσα ενώπιον σου θύραν ανεωγμένην, και ουδείς δύναται να κλείση αυτήν." (Αποκ. 3:7-8.)

Όσοι με πίστη παρακολουθούν το Χριστό στο μεγάλο Του έργο του εξιλασμού, γίνονται οι δέκτες των ευεργετικών αποτελεσμάτων της μεσιτείας που προσφέρεται γι' αυτούς. Αντίθετα, όσοι απορρίπτουν το φως σχετικά με το λειτουργικό αυτό έργο αποκλείονται από τα προνόμια που αυτό επιδαψιλεύει. Απορρίπτοντας οι Εβραίοι το φως που χορηγήθηκε με την πρώτη έλευση του Χριστού και αρνούμενοι να Τον πιστέψουν σαν Σωτήρα του κόσμου, απέτυχαν

να αποκτήσουν τη συγχώρηση που χορηγείται μέσο Αυτού. Όταν, μετά την ανάληψη, ο Ιησούς εισήλθε με την προσφορά του ιδίου Του αίματος στο ουράνιο αγιαστήριο για να χορηγήσει στους οπαδούς Του τις ευλογίες της μεσιτείας Του, οι Ιουδαίοι, εγκαταλειμμένοι εντελώς στο σκότος, εξακολουθούσαν τις χωρίς καμία πια σημασία θυσίες και προσφορές τους. Ο καιρός της τυπικής λατρείας και των σκιών είχε περάσει. Η θύρα εκείνη που έφερε πρωτύτερα τους ανθρώπους σε επαφή με το Θεό είχε κλείσει. Αρνούμενοι οι Ιουδαίοι να εκζητήσουν το Θεό με τον αποκλειστικό τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να Τον βρουν, δηλαδή μέσο της λειτουργίας του ουρανίου αγιαστηρίου, έχασαν κάθε επικοινωνία μαζί Του. Γι' αυτούς η θύρα είχε κλείσει. Δεν αναγνώρισαν το Χριστό σαν την πραγματική θυσία και το μοναδικό Μεσσίτη του Θεού. Γι' αυτό και δεν μπορούσαν να επωφεληθούν από τα ευεργετικά αποτελέσματα του μεσιτικού Του έργου.

Η κατάσταση των απίστων Ιουδαίων απεικονίζει την κατάσταση εκείνων μεταξύ των ονομαζομένων Χριστιανών που χαρακτηρίζονται από μία τέτοια αμέλεια και έλλειψη πίστης ώστε θεληματικά προτιμούν να παραμένουν στην άγνοια σχετικά με το έργο του ευσπλαχνικού Αρχιερέα μας. Στην τυπική λατρεία, όταν αρχιερέας εισέρχονταν στα άγια των αγίων, ολόκληρος ο λαός του Ισραήλ ήταν υποχρεωμένος να συγκεντρωθεί γύρω από το αγιαστήριο και κατά τον επισημότερο τρόπο να ταπεινώσουν τις καρδιές τους ενώπιον του Θεού για να μπορέσουν να λάβουν άφεση των αμαρτιών τους και να μη αποκοπούν από τη σύναξη του λαού. Πόσο λοιπόν ασύγκριτα σπουδαιότερο είναι για μας σ' αυτή την αντίστοιχη συμβολική Ημέρα του Εξιλασμού να καταλάβουμε τη φύση του έργου του Αρχιερέα μας και να γνωρίσουμε τι μας επιβάλλεται να κάνουμε.

Οι άνθρωποι δεν μπορούν να απορρίπτουν τις προειδοποιήσεις που τους στέλνει ο πανεύσπλαχνος Θεός χωρίς να υποστούν τις συνέπειες. Ένα ουράνιο μήνυμα είχε σταλεί στον κόσμο την εποχή του Νώε, και η σωτηρία τους εξαρτώταν από τη σημασία που θα απέδιδαν σ' αυτό. Όταν περιφρόνησαν το μήνυμα, το Πνεύμα του Θεού αποσύρθηκε από την αμαρτωλή φυλή που τελικά εξαφανίσθηκε μέσα στα νερά του κατακλυσμού, τον καιρό του Αβραάμ η ευσπλαχνία έπαψε να ικετεύει για τη σωτηρία των ασεβών κατοίκων των Σοδόμων, και το αποτέλεσμα ήταν να καταστραφούν όλοι τους μέσα στην ουρανοκατέβατη φωτιά εκτός από το Λώτ, τη γυναίκα του και τις δυο τους κόρες. Έτσι και στις ημέρες του Χριστού. Ο Υιός του Θεού προειδοποίησε την άπιστη εκείνη Ιουδαϊκή γενιά: "Ιδού, ο οίκος σας αφίνεται έρημος." (Ματθ. 23:38.) Ρίχνοντας μια

ματιά μέχρι τις έσχατες ημέρες, η ίδια Απέραντη Δύναμη αναφέρει για όσους δεν δέχθηκαν την αγάπην της σοφίας δια να σωθώσι;" "Δια τούτο θέλει πέμψει επ' αυτούς ο Θεός ενέργειαν πλάνης, ώστε να πιστεύσωσιν εις το ψεύδος δια να καταδικασθώσι πάντες οι μη πιστεύσαντες εις την αλήθειαν, αλλ' ευαρεστηθέντες εις την αδικίαν." (Β΄ Θεσσ. 2:10-12.) Όταν οι άνθρωποι απορρίπτουν τις διδασκαλίες του λόγου Του, ο Θεός αποσύρει το Πνεύμα Του και τους εγκαταλείπει μέσα στις πλάνες που αγαπούν.

Ο Χριστός όμως εξακολουθεί ακόμη να μεσιτεύει για το καλό του ανθρώπου και το φως θα χορηγηθεί σ' αυτούς που το αναζητούν. Αν και στην αρχή το σημείο αυτό δεν έγινε αντιληπτό από τους Αντβεντιστές, διασαφηνίσθηκε όμως αργότερα με την κατανόηση των Γραφικών κειμένων που φανερά καθόριζαν τη θέση τους. Η εκπνοή της προθεσμίας το 1844 είχε σαν επακόλουθο μία μεγάλη δοκιμασία για κείνους που εξακολουθούσαν να μένουν στερεοί στην αλήθεια του Αντβεντισμού. Η αποκλειστική ένδειξη που τους διαβεβαίωνε για την ορθότητα της πορείας τους ήταν το φως που έστρεψε τη σκέψη τους στο θέμα του ουρανίου αγιαστηρίου. Μερικοί, αποκηρύσσοντας την προηγούμενη πεποίθησή τους στους μαθηματικούς υπολογισμούς των προφητικών περιόδων, απέδωσαν σε ανθρώπινους ή σατανικούς παράγοντες τη δυναμική επιρροή του Αγίου Πνεύματος που κατεύθυνε το κίνημα του Αντβεντισμού. Μία άλλη τάξη ανθρώπων όμως εξακολουθούσαν να πιστεύουν ακράδαντα ότι ο Θεός τους είχε οδηγήσει στην πείρα αυτή. Και καθώς περίμεναν, και με αγρυπνία και προσευχή προσπαθούσαν να γνωρίσουν το θέλημά Του, αντελήφθηκαν τότε ότι ο μεγάλος Αρχιερέας τους είχε μόλις εισέλθει σ' ένα καινούργιο τομέα του ιερατικού Του έργου και παρακολουθώντας Τον με τα μάτια της πίστης, μπόρεσαν να διακρίνουν μακρύτερα ακόμη μέχρι την τελειωτική φάση του έργου της εκκλησίας. Απέκτησαν μία πληρέστερη κατανόηση των μηνυμάτων του πρώτου και του δευτέρου αγγέλου, και ήταν τώρα έτοιμοι να δεχθούν, με σκοπό να μεταδώσουν στον κόσμο, την αγγελία του τρίτου αγγέλου του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης.

25

Ο αμεταβλητοσ νομοσ του θεου

"Και ηνοίχθη ο ναός του Θεού εν τω ουρανώ, και εφάνη η κιβωτός της διαθήκης Αυτού." (Αποκ. 11:19.) Η κιβωτός της διαθήκης του Θεού βρίσκονταν στα άγια των αγίων, στο δεύτερο διαμέρισμα του αγιαστηρίου. Κατά τη λειτουργία του επιγείου αγιαστηρίου, που ήταν "τύπος και σκιά των επουρανίων," το διαμέρισμα αυτό δεν άνοιγε παρά μία μόνο φορά το χρόνο για τον καθαρισμό του αγιαστηρίου. Συνάγεται μ' αυτό ότι η γνωστοποίηση του ανοίγματος του ναού του Θεού στον ουρανό και της εμφάνισης της κιβωτού της διαθήκης, αναφέρεται στα άγια των αγίων του ουρανίου αγιαστηρίου όταν άνοιξαν το 1844, τότε που ο Χριστός εισήλθε εκεί για να ασχοληθεί με την τελειωτική φάση του μεσιτικού Του έργου. Εκείνοι που μέσο της πίστης παρακολούθησαν το μεγάλο Αρχιερέα τους κατά την ανάληψη των καθηκόντων Του μέσα στα άγια των αγίων, διέκριναν εκεί την κιβωτό της διαθήκης Του. Αφού μελέτησαν το θέμα του αγιαστηρίου, κατανόησαν το σημείο της μεταβολής στην ιερατική διακονία του Σωτήρα και Τον έβλεπαν τώρα να εκτελεί τα υψηλά Του καθήκοντα μπροστά στην κιβωτό του Θεού, παρουσιάζοντας την αξία του αίματός Του χάρη των αμαρτωλών.

Η κιβωτός του επιγείου αγιαστηρίου περιείχε τις δύο λίθινες πλάκες επάνω στις οποίες ήταν χαραγμένες οι εντολές του νόμου του Θεού. Η κιβωτός απλώς χρησίμευε σαν θήκη όπου ήταν τοποθετημένες οι πλάκες του δεκαλόγου και η παρουσία των θεϊκών αυτών εντολών ήταν εκείνη που πρόσδιδε ιδιαίτερη αξία και ιερότητα στην κιβωτό. Όταν ο ναός του Θεού ανοίχτηκε στον ουρανό, φανερώθηκε η κιβωτός της διαθήκης Του. Μέσα λοιπόν στα άγια

των αγίων του ουρανίου αγιαστηρίου βρίσκεται φυλαγμένος με ιερή ευλάβεια ο θεϊκός νόμος· ο ίδιος εκείνος νόμος ο γνωστοποιημένος με τη φωνή Αυτού του Θεού μέσα από τις βροντές του Σινά και ο χαραγμένος με το ίδιο Του το χέρι επάνω στις λίθινες πλάκες.

Ο νόμος του Θεού όπως βρίσκεται στο ουράνιο αγιαστήριο είναι το αυθεντικό πρωτότυπο των εντολών εκείνων που χαράχθηκαν στις λίθινες πλάκες και αναφέρονται από το Μωϋσή στην Πεντάτευχο. Αυτές αποτελούσαν το ακριβές αντίγραφο. Η κατανόηση αυτού του σημαντικού θέματος, οδήγησε τους πιστούς να αντιληφθούν τον άγιο και αναλλοίωτο χαρακτήρα του νόμου του Θεού. Κατάλαβαν τότε όσο ποτέ άλλοτε τη βαρύτητα των λόγων του Σωτήρα: "Έως αν παρέλθη ο ουρανός και η γή, ιώτα εν, ή μία κεραία δεν θέλει παρέλθει από του νόμου." (Ματθ. 5:18.) Αποτελώντας την αποκάλυψη του θελήματος Του και το αντίγραφο του χαρακτήρα Του, ο νόμος του Θεού ισχύει για πάντα σαν "πιστός μάρτυς εν τω ουρανώ." Καμία από τις εντολές του δεν έχει ακυρωθεί. Ούτε ένα γιώτα ούτε μία κεραία δεν έχουν αλλοιωθεί. Ο Ψαλμωδός λέγει: "Εις τον αιώνα, Κύριε, διαμένει ο νόμος Σου εν τω ουρανώ." "Αληθιναί πάσαι αι εντολαί Αυτού, εστερεωμέναι εις τον αιώνα του αιώνος." (Ψαλμ. 119:89, 111:7,8.)

Στην καρδιά του Δεκαλόγου βρίσκεται η τετάρτη εντολή, όπως ακριβώς αυτή είχε εξαγγελθεί απ' αρχής: "Ενθυμού την ημέραν του Σαββάτου δια να αγιάζης αυτήν· έξ ημέρας εργάζου, και κάμνε πάντα τα έργα σου· η ημέρα όμως η εβδόμη είναι Σάββατον Κυρίου του Θεού σου· μη κάμης εν ταύτη ουδέν έργον, μήτε σύ, μήτε ο υιός σου, μήτε η θυγάτηρ σου, μήτε ο δούλος σου, μήτε η δούλη σου, μήτε το κτήνος σου, μήτε ο ξένος σου ο εντός των πυλών σου. Διότι εις έξ ημέρας εποίησεν ο Κύριος τον ουρανόν και την γήν και την θάλασσαν και πάντα τα εν αυτή· εν δε τη ημέρα τη εβδόμη κατέπαυσε· δια τούτο ευλόγησε Κύριος την ημέραν του Σαββάτου και ηγίασεν αυτήν." (Έξ. 20:8-11.)

Το Πνεύμα του Θεού άγγιξε τις καρδιές των μελετητών εκείνων του λόγου Του και τότε διαπίστωσαν ότι, μέσα στην άγνοιά τους, υπήρξαν οι ακούσιοι παραβάτες της εντολής αυτής καταπατώντας την πραγματική ημέρα ανάπαυσης του Δημιουργού. Άρχισαν να εξετάζουν τους λόγους για τους οποίους τηρείτο η πρώτη ημέρα της εβδομάδας αντί της ημέρας την οποία ο Θεός είχε αγιάσει. Δεν μπόρεσαν να ανακαλύψουν στη Βίβλο καμία απόδειξη για την κατάλυση της τετάρτης εντολής ή για την τροποποίηση του Σαββάτου. Η ευλογία με την οποία αρχικά αγιάστηκε το Σάββατο δεν είχε ποτέ μετακινηθεί. Προσπαθούσαν ειλικρινά να γνωρίσουν και να

εκτελέσουν το θέλημα του Θεού. Η διαπίστωση ότι υπήρξαν παραβάτες του νόμου Του τους προξένησε βαθιά λύπη. Επιθυμώντας να δείξουν την αφοσίωσή τους στο Θεό, άρχισαν τότε να αγιάζουν τη δική Του ημέρα του Σαββάτου.

Πολλές και επίμονες προσπάθειες καταβλήθηκαν για να ανατρέψουν την πεποίθησή τους αυτή. Δεν μπορούσε κανείς να αρνηθεί ότι αφού το επίγειο αγιαστήριο ήταν τύπος και σκιά του ουρανίου, ο νόμος ο τοποθετημένος στην κιβωτό του επιγείου ήταν το πραγματικό αντίγραφο του νόμου του φυλαγμένου στην κιβωτό του επουρανίου. Επομένως η αναγνώριση της αλήθειας της αναφερομένης στο θέμα του ουρανίου αγιαστηρίου συνεπάγονταν την παραδοχή των αξιώσεων του νόμου του Θεού, συμπεριλαμβανομένης και της τετάρτης εντολής. Εδώ ακριβώς έγκειτο το μυστικό της μεγάλης και αποφασιστικής αντίδρασης στην κατά πάντα εναρμονισμένη Γραφική αποκάλυψη σχετικά με την υπηρεσία του Χριστού στο ουράνιο αγιαστήριο. Οι άνθρωποι προσπαθούσαν να κλείσουν την πόρτα που ο Θεός είχε ανοίξει και να ανοίξουν την πόρτα που Εκείνος είχε κλείσει. Αλλ' Εκείνος "όστις ανοίγει και ουδείς κλείει και κλείει και ουδείς ανοίγει," είχε δηλώσει: "Εξεύρω τα έργα σου· ιδού έθεσα ενώπιον σου θύραν ανεωγμένην και ουδείς δύναται να κλείσει αυτήν." (Αποκ. 3:7-8.) Ο Χριστός άνοιξε τη θύρα—δηλαδή την πόρτα της λειτουργίας στα άγια των αγίων—φως ξεχύθηκε τότε από την ανοικτή θύρα του ουρανίου αγιαστηρίου και η τετάρτη εντολή αποκαλύφθηκε ότι αποτελεί μέρος του νόμου που φυλάσσεται εκεί. Και αυτό που είχε θεσπιστεί από το Θεό, κανείς δεν μπορούσε να το ανατρέψει.

Όσοι είχαν αποδεχθεί το φως του μεσιτικού έργου του Χριστού και του αιωνίου χαρακτήρα του νόμου του Θεού, ανακάλυψαν ότι οι ίδιες αυτές αλήθειες παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 14 της Αποκάλυψης. Οι αγγελίες του κεφαλαίου αυτού σχηματίζουν στο σύνολό τους μία τριπλή προειδοποίηση που σκοπό έχει να προετοιμάσει τον κόσμο για την επιστροφή του Κυρίου. Η κοινοποίηση "ήλθεν η ώρα της κρίσεως Αυτού," αναφέρεται στη λήξη του ιερατικού έργου του Χριστού για τη σωτηρία του ανθρώπου. Διακηρύττει μία αλήθεια η οποία πρέπει να κοινοποιείται μέχρι που να λήξει το εξιλαστικό έργο του Σωτήρα και Αυτός να επιστρέψει στη γη για να παραλάβει το λαό Του. Η διαδικασία της κρίσης που άρχισε το 1844 θα συνεχιστεί ώσπου να εκδοθούν όλες γενικά οι ατομικές αποφάσεις ζώντων και νεκρών· ώστε αυτό παρατείνεται μέχρι το τέλος της ιστορίας της ανθρωπότητας. Προκειμένου να βρεθούν οι άνθρωποι προετοιμασμένοι για να παρουσιαστούν στην κρίση, το διάγγελμα

τους προστάζει: "Φοβήθητε τον Θεόν και δότε δόξαν εις Αυτόν," "και προσκυνήσατε τον ποιήσαντα τον ουρανόν, και την γήν, και την θάλασσαν και τας πηγάς των υδάτων." Το αποτέλεσμα της αποδοχής των αγγελιών αυτών εμφαίνεται στην ακόλουθη παράγραφο: "Εδώ είναι οι φυλάττοντες τας εντολάς του Θεού και έχοντες την μαρτυρίαν του Ιησού." Προκειμένου να προετοιμαστούν για την ημέρα της κρίσης, οι άνθρωποι υποχρεούνται να τηρήσουν το νόμο του Θεού. Με βάση το νόμο αυτόν διερευνάται ο χαρακτήρας του καθενός κατά την κρίση. Ο απόστολος Παύλος δηλώνει: "Όσοι ημάρτησαν υπό νόμον, θέλουσι κριθή δια νόμου, ... εν τη ημέρα ότε θέλει κρίνει ο Θεός τα κρυπτά των ανθρώπων δια του Ιησού Χριστού." Λέγει ακόμη ότι "οι εκτελεστοί του νόμου θέλουσι δικαιωθή." (Ρωμ. 2:12-16.) Η πίστη είναι απαραίτητος παράγοντας στην τήρηση του νόμου του Θεού· επειδή "χωρίς πίστεως αδύνατον είναι να ευαρεστήση τις εις Αυτόν." (Εβρ. 11:6.) "Και πάν ότι δεν γίνεται εκ πίστεως, είναι αμαρτία." (Ρωμ. 14:23.)

Ο πρώτος άγγελος καλεί τους ανθρώπους να φοβηθούν το Θεό και να δώσουν δόξα σ' Αυτόν και να Τον προσκυνήσουν σαν Δημιουργό του ουρανού και της γης. Για να κάνουν αυτό, οφείλουν να δείξουν υπακοή στο νόμο Του. Ο φιλόσοφος Σολομών λέγει: "Φοβού τον Θεόν και φύλαττε τας εντολάς Αυτού· επειδή τούτο είναι το πάν του ανθρώπου." (Εκκλ. 12:13.) Χωρίς την υπακοή στις εντολές Του καμία λατρεία δεν είναι ευάρεστη στο Θεό. "Αύτη είναι η αγάπη του Θεού, το να φυλάττωμεν τας εντολάς Αυτού." (Α΄ Ιωάν. 5:3.) "Του εκκλίνοντος το ωτίον από του να ακούη τον νόμον, και η προσευχή αυτού θέλει είσθαι βδέλυγμα." (Παρ. 28:9.)

Η υποχρεωτική προσκύνηση του Θεού απορρέει από το γεγονός ότι Αυτός είναι ο Δημιουργός και σ' Αυτόν οφείλουν την ύπαρξή τους όλα τα πλάσματά Του. Κάθε φορά που η Γραφή αναφέρεται στην αξίωση του Θεού για σεβασμό και λατρεία, πάνω από τις ειδωλολατρικές θεότητες, για αποδεικτικό στοιχείο παρουσιάζει πάντοτε τη δημιουργική Του ικανότητα. "Διότι πάντες οι θεοί των εθνών είναι είδωλα· ο δε Κύριος τους ουρανούς εποίησε." (Ψαλμ. 96:5.) "Με τίνα λοιπόν θέλετε Με εξομοιώσει και θέλω εξισωθεί; λέγει ο Άγιος. Σηκώσατε υψηλά τους οφθαλμούς σας, και ιδέτε, τις εποίησε ταύτα." (Ησ. 40:25-26.) "Ούτω λέγει Κύριος, ο ποιήσας τους ουρανούς, Αυτός ο Θεός ο πλάσας την γην και ποιήσας αυτήν Εγώ είμαι ο Κύριος και δεν υπάρχει άλλος." (Ησ. 45:18.) Ο Ψαλμωδός λέγει: "Γνωρίσατε ότι ο Κύριος είναι ο Θεός· Αυτός έκαμεν ημάς και ουχί ημείς." (Ψαλ. 100:3.) "Δεύτε ας προσκυνήσωμεν και ας προσπέσωμεν· ας γονατίσωμεν ενώπιον του Κυρίου του Ποιητού ημών."

(Ψαλ. 95:6.) Και αυτές οι άγιες υπάρξεις που λατρεύουν το Θεό στον ουρανό βασίζουν την εκδήλωση του σεβασμού τους στην ομολογία: "Άξιος είσαι, Κύριε, να λάβης την δόξαν και την τιμήν και την δύναμιν· διότι σύ έκτισας τα πάντα." (Αποκ. 4:11.)

Στο κεφάλαιο 14 της Αποκάλυψης οι άνθρωποι καλούνται να λατρεύσουν το Δημιουργό. Και σαν αποτέλεσμα της διάδοσης της τριπλής αγγελίας, η προφητεία παρουσιάζει μία κατηγορία ανθρώπων που φυλάττουν τις εντολές του Θεού. Ανάμεσα στις εντολές αυτές είναι μία που άμεσα αποδεικνύει το Θεό σαν Δημιουργό. Η τετάρτη εντολή διακηρύττει: "Η ημέρα όμως η εβδόμη είναι Σάββατον Κυρίου του Θεού σου ... διότι εις εξ ημέρας εποίησεν Κύριος τον ουρανόν και την γήν, την θάλασσαν, και πάντα τα εν αυτή· εν δε τη ημέρα τη εβδόμη κατέπαυσε· δια τούτο ευλόγησε Κύριος την ημέραν του Σαββάτου και ηγίασεν αυτήν." (Έξ. 20:10-11.) Αναφερόμενος στο Σάββατο ο Κύριος λέγει: "Ας είναι μεταξύ Εμού και υμών σημείον ώστε να γνωρίζητε ότι Εγώ είμαι Κύριος ο Θεός σας." (Ιεζ. 20:20.) Και ο λόγος που δίδεται σαν εξήγηση είναι: "Διότι εις έξ ημέρας εποίησεν ο Κύριος τον ουρανόν και την γήν, εν δε τη εβδόμη ημέρα κατέπαυσε και ανεπαύθη." (Έξ. 31:17.)

"Η σπουδαιότητα του Σαββάτου σαν αναμνηστικό της δημιουργίας έγκειται στο ότι παρουσιάζει ένα μόνιμο αποδεικτικό στοιχείο για την οφειλή λατρείας στο Θεό"—επειδή Αυτός είναι ο Δημιουργός και εμείς τα δημιουργήματά Του.—"Ώστε λοιπόν το Σάββατο αποτελεί το θεμέλιο της θεϊκής λατρείας, αφού διδάσκει τη σημαντική αυτή αλήθεια κατά τον πιο εντυπωσιακό τρόπο. Αυτό δεν συμβαίνει με καμία άλλη εντολή. Η πραγματική βάση για τη θεϊκή προσκύνηση όχι μόνο στην περίπτωση του Σαββάτου, αλλά και κατά γενικό κανόνα λατρείας, βρίσκεται στη διάκριση που υφίσταται ανάμεσα στον Ποιητή και στα πλάσματά Του. Η μεγάλη αυτή αλήθεια δεν μπορεί να περιέλθει ποτέ σε αχρηστία, ούτε πρέπει ποτέ να λησμονηθεί." (J. N. Andrews "History of the Sabbath," κεφ. 27.) Ο αντικειμενικός σκοπός του Θεού κατά τη θέσπιση του Σαββάτου στην Εδέμ ήταν να διατηρηθεί ανεξίτηλα χαραγμένη η αλήθεια αυτή στη διάνοια του ανθρώπου. Και όσο αποτελεί γεγονός ότι η δημιουργική ιδιότητα του Θεού συνεπάγεται έγκυρη αξίωση για τη λατρεία Του, άλλο τόσο το Σάββατο θα εξακολουθεί να είναι σημείο Του και αναμνηστικό Του. Αν το Σάββατο είχε βρει παγκόσμια απήχηση, οι καρδιές και οι σκέψεις των ανθρώπων θα είχαν στραφεί στο Δημιουργό σαν αντικείμενο του σεβασμού και της λατρείας τους και δεν θα υπήρχαν στον κόσμο ειδωλολάτρες, άθεοι ή άπιστοι. Η τήρηση του Σαββάτου είναι ένδειξη αφοσίωσης πρός τον πραγματικό Θεό,

“τον ποιήσαντα τον ουρανόν, την γήν, την θάλασσαν και τας πηγάς των υδάτων.” Συμπεραίνεται μ’ αυτό ότι η αγγελία που εντέλλεται στους ανθρώπους να λατρεύσουν το Θεό και να τηρήσουν τις εντολές Του στρέφει την προσοχή τους ιδιαίτερα στην τήρηση της τετάρτης εντολής.

Σε αντιδιαστολή με όσους τηρούν τις εντολές του Θεού και έχουν την πίστη του Ιησού, ο τρίτος άγγελος αναφέρεται σε μία άλλη κατηγορία ανθρώπων που οι πλάνες τους καυτηριάζονται με μία επίσημη και τρομακτική προειδοποίηση: “Όστις προσκυνεί το θηρίον και την εικόνα αυτού και λαμβάνει χάραγμα επί του μετώπου αυτού ή της χειρός αυτού, και αυτός θέλει πίει εκ του οίνου του θυμού του Θεού.” (Αποκ. 14:9-10.) Η κατανόηση της αγγελίας αυτής απαιτεί την ορθή ερμηνεία των αναφερομένων συμβόλων. Τι παριστάνει το θηρίο, η εικόνα, το χάραγμα;

Η προφητική συνοχή μέσα στην οποία απαντώνται τα σύμβολα αυτά αρχίζει με το δωδέκατο κεφάλαιο της Αποκάλυψης. Συγκεκριμένα με το δράκοντα που επεδίωξε να εξοντώσει το Χριστό κατά τη γέννησή Του. Διευθετείται ότι ο δράκοντας είναι ο Σατανάς. (Αποκ. 12:9) Αυτός ήταν ο ηθικός αυτουργός που εξώθησε τον Ηρώδη να θανατώσει το Σωτήρα. Αλλά ο κύριος συντελεστής του Σατανά στον πόλεμο εναντίον του Χριστού και του λαού Του κατά τα πρώτα χρόνια της χριστιανικής εποχής, ήταν η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία με την επικρατούσα θρησκεία της της ειδωλολατρείας. Ενώ λοιπόν ο δράκοντας κατά πρώτιστο ρόλο παριστάνει το Σατανά, συμβολίζει κατά δευτερεύουσα έννοια την ειδωλολατρική Ρώμη.

Στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο, (εδάφια 1-10,) παρουσιάζεται άλλο ένα θηρίο “όμοιο με πάρδαλιν,” στο οποίο ο δράκοντας έδωσε “την δύναμιν αυτού, και τον θρόνον αυτού και εξουσίαν μεγάλην.” Το σύμβολο αυτό, όπως η πλειοψηφία των Διαμαρτυρομένων παραδέχεται, παριστάνει την παπική εξουσία που διαδέχθηκε την αρχαία Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη δύναμη, στο θρόνο και στην κυριότητα. Για το θηρίο το όμοιο με τη λεοπάρδαλη λέγεται ότι “εδόθη εις αυτό στόμα λαλούν μεγάλα και βλασφημίας ... και ήνοιξε το στόμα αυτού εις βλασφημίαν εναντίον του Θεού, να βλασφημήση το όνομα Αυτού, και την σκηνήν Αυτού, και τους κατοικούντας εν τω ουρανώ. Και εδόθη εις αυτό να κάμη πόλεμον με τους αγίους, και να νικήση αυτούς· και εδόθη εις αυτό εξουσία επί πάσαν φυλήν, και γλώσσαν και έθνος.” Η προφητεία αυτή, πανομοιότυπη σχεδόν με την περιγραφή του μικρού κέρατος του εβδόμου κεφαλαίου του Δανιήλ, αποδίδεται αναμφισβήτητα στον παπισμό.

Ο προφήτης αναφέρει: "Εδόθη εις αυτό εξουσία να κάμη πόλεμον τεσσαράκοντα δύο μήνας." Πάλι σ' ένα άλλο σημείο λέγει: "Είδον μίαν των κεφαλών αυτού ως πεπληγωμένην θανατηφόρως." Και συνεχίζει: "Όστις φέρει εις αιχμαλωσίαν, εις αιχμαλωσίαν υπάγει· όστις φονεύση με μάχαιραν, πρέπει αυτός να φονευθή με μάχαιραν." Οι σαράντα δύο μήνες ισοδυναμούν με το διάστημα του "καιρού, καιρών και ημίσεως καιρού," τριάμιση χρόνια, ή με τις 1260 μέρες του Δανιήλ 7—διάστημα κατά το οποίο η παπική εξουσία θα καταδυνάστευε το λαό του Θεού. Η χρονική αυτή περίοδος, όπως είδαμε σε προηγούμενα κεφάλαια, άρχισε με την επικράτηση της παπικής υπεροχής το 538 και έληξε το 1798. Τη χρονιά εκείνη ο πάπας αιχμαλωτίστηκε από τα Γαλλικά στρατεύματα, η παπική δύναμη δέχθηκε τη θανατηφόρα της πληγή και η προφητεία "όστις φέρει εις αιχμαλωσίαν, εις αιχμαλωσίαν υπάγει," βρήκε την εκπλήρωσή της.

Σ' αυτό το σημείο εμφανίζεται ένα καινούργιο σύμβολο. Ο προφήτης λέγει: "Είδον άλλο θηρίον ανεβαίνον εκ της γής, και είχε κέρατα δύο όμοια με αρνίου." (Αποκ. 13:11.) Τόσο η όψη του θηρίου αυτού όσο και ο τρόπος της ανάρρησής του, δείχνουν ότι το έθνος το συμβολιζόμενο εδώ είναι διαφορετικό από τα έθνη τα περιγραφόμενα με τα προηγούμενα σύμβολα. Οι μεγάλες παγκόσμιες αυτοκρατορίες που κυριάρχησαν στη γη παρουσιάστηκαν στο Δανιήλ σαν αρπακτικά θηρία ανεβαίνοντας από τα ύδατα "όταν οι τέσσαρες άνεμοι του ουρανού συνεφόρμησαν επί την θάλασσαν την μεγάλην." (Δαν. 7:2.) Στην Αποκάλυψη 17:15, δίνεται η εξήγηση ότι με τα ύδατα συμβολίζονται "λαοί και όχλοι, και έθνη και γλώσσαι." Οι άνεμοι εξάλλου υποδηλώνουν πολέμους. Οι τέσσερεις άνεμοι του ουρανού "οίτινες συνεφώρμησαν επί την θάλασσαν την μεγάλην," απεικονίζουν τις τρομερές σκηνές των κατακτήσεων και επαναστάσεων που εξασφάλισαν την υπεροχή στα βασίλεια αυτά.

Το δικέρατο όμως θηρίο που μοιάζει με αρνί παρουσιάζεται "αναβαίνον εκ της γής." Αντί να εγκαθιδρυθεί ανατρέποντας άλλες δυνάμεις, το έθνος αυτό ιδρύεται πάνω σε ακατάκτητα ακόμη εδάφη και εξελίσσεται σιγά-σιγά και με τρόπο ειρηνικό. Δεν μπορούσε λοιπόν να εμφανιστεί ανάμεσα στα συνοστιζόμενα και συμπλεκόμενα κράτη της Γηραιάς Ευρώπης—την πολυτάραχη αυτή θάλασσα λαών, όχλων, εθνών και γλωσσών. Πρέπει να αναζητηθεί στο Δυτικό Ημισφαίριο.

Ποιο έθνος στο Νέο Κόσμο γύρω στα 1798 ανέρχονταν όλο και ψηλότερα σε δύναμη, με προοπτική κύρους και μεγαλοσύνης, επισύροντας την παγκόσμια προσοχή; Η εφαρμογή του συμβόλου δεν επιδέχεται καμία αμφιβολία. Ένα, και μόνο ένα έθνος,

ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά της προφητείας αυτής: Αναντίρρητα οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Πολλές φορές την ίδια αυτή ιδέα, κάποτε τα ίδια σχεδόν λόγια του εμπνευσμένου προφήτη χρησιμοποίησαν διάφοροι ιστορικοί και ρήτορες για την περιγραφή της εμφάνισης και ανάπτυξης του έθνους αυτού. Το θηρίο παρουσιάστηκε "αναβαίνον εκ της γής." Σύμφωνα με τους σχολιαστές, η αναφερόμενη εδώ λέξη "αναβαίνον" στην κυριολεξία αποδίδεται σε κάτι που "μεγαλώνει ή ξεφυτρώνει όπως το φυτό." Επί πλέον όπως είδαμε, το έθνος αυτό έμελλε να κάνει την εμφάνισή του σε ακατάκτητα ακόμη εδάφη. Ένας διάσημος συγγραφέας, περιγράφοντας την ανάρρηση των Ηνωμένων Πολιτειών, μιλάει για "το μυστήριο της εμφάνισής τους από το αχανές και λέγει ότι "αυξηθήκαμε σε αυτοκρατορία σαν αθόρυβο φυτό." (G. A. Towsend, "The New World Compated with the Old," σελ. 462.) Το 1850 μία Ευρωπαϊκή εφημερίδα χαρακτηριστικά περιέγραφε τις Ηνωμένες Πολιτείες σαν μία καταπληκτική "αναδυομένη" πολιτική εξουσία "που καθημερινά αυξάνει σε δύναμη και υπεροχή μέσα στη σιγαλιά της γης·" (The "Dublin Nation.") Ο Εδουάρδος Έβερτ σε μία αγόρευσή του με θέμα τους Πρωτοπόρους ιδρυτές του κράτους αυτού ανέφερε: "Απόμακρο μέρος ζητούσαν να βρουν; ακίνδυνο μέσα στην ασημότητά του και σίγουρο μέσα στην απομόνωση του όπου η μικρή εκκλησία του Λάϋδεν να μπορεί να απολαμβάνει τη θρησκευτική ελευθερία; Να σε ποια πανίσχυρα εδάφη έφθασαν να υψώσουν τη σημαία του σταυρού με ειρηνικές κατακτήσεις" (Ομιλία στις 22 Δεκ. 1824 στο Πλύμουθ της Μασσαχουσέττης σελ. 11.)

"Και είχε δύο κέρατα όμοια με αρνίου." Τα κέρατα του αρνιού συμβολίζουν νεαρή ηλικία, αθωότητα και ήπιο χαρακτήρα και αποτελούν πιστή σκιαγράφηση του ποιού των Ηνωμένων Πολιτειών την εποχή που ο προφήτης τις οραματίστηκε να "ανεβαίνουν" κατά το 1798. Ανάμεσα στους Χριστιανούς εξόριστους που ζήτησαν άσυλο στην Αμερική για να αποφύγουν την καταπιεστική στάση των εστεμμένων και την αδιαλλαξία των ιερωμένων, υπήρχαν πολλοί αποφασισμένοι να ιδρύσουν ένα κράτος πάνω στις στερεές βάσεις της πολιτικής και θρησκευτικής ελευθερίας. Οι απόψεις τους αυτές εξωτερικεύονται στο Διάγγελμα της Ανεξαρτησίας όπου διακηρύσσεται η μεγάλη αλήθεια ότι "όλοι οι άνθρωποι είναι γεννημένοι ίσοι," και έχουν αναπόσπαστα δικαιώματα στη "ζωή, στην ελευθερία και στην επιδίωξη της ευτυχίας." Και το Αμερικανικό Σύνταγμα εγγυάται στο λαό το δικαίωμα της αυτοδιοίκησης με την εκλογή αντιπροσώπων που εκλέγονται με λαϊκή ψηφοφορία για τη νομοθέτηση και την εφαρμογή των νόμων. Επιπλέον εξασφαλίζει

την ανεξιθρησκεία επιτρέποντας στο κάθε άτομο να λατρεύει το Θεό σύμφωνα με τις υπαγορεύσεις της συνείδησής του. Η Δημοκρατία και ο Προτεσταντισμός απέβησαν οι θεμελιώδεις αρχές του έθνους, αποτελώντας το μυστικό της δύναμης και της ευημερίας του. Οι καταπιεζόμενοι και καταδυναστευόμενοι ολόκληρου του Χριστιανικού κόσμου απέβλεπαν σ' αυτή τη χώρα με ενδιαφέρον και με ελπίδα. Εκατομμύρια αποζήτησαν τις ακτές της με αποτέλεσμα οι Ηνωμένες Πολιτείες να καταστούν ένα από τα ισχυρότερα κράτη της γης.

Το θηρίο όμως με τα κέρατα του αρνιού "ελάλει ως δράκων. Και ενήργει όλην την εξουσίαν του πρώτου θηρίου ενώπιον αυτού, και έκαμνε την γήν και τους κατοικούντας εν αυτή να προσκυνήσωσι το θηρίον το πρώτον, του οποίου εθεραπεύθη η θανατηφόρος πληγή ... λέγον πρός τους κατοικούντας επί της γης να κάμωσιν εικόνα εις το θηρίον το οποίον έχει την πληγήν της μαχαίρας και έζησεν." (Αποκ. 13:11-14.)

Τα αρνίσια κέρατα και η δρακόντια φωνή παρουσιάζουν μια καταπληκτική αντίφαση ανάμεσα στις φαινομενικές διακηρύξεις και στις πράξεις του έθνους που σκιαγραφείται κατ' αυτόν τον τρόπο. Το έθνος "λαλεί" με την εφαρμογή των νομοθετικών και δικαστικών θεσπισμάτων του. Αυτή η εφαρμογή θα αποβεί η διάψευση των φιλελευθέρων και ειρηνικών αρχών που απετέλεσαν τα θεμέλια της πολιτικής του. Η πρόρρηση ότι θα μιλήσει "ως δράκων" και θα εξασκήσει "όλην την εξουσίαν του πρώτου θηρίου" απερίφραστα προμηνύει τη βαθμιαία πρόοδο ενός πνεύματος αδιαλλαξίας και κατατρεγμού το οποίο είχε εκδηλωθεί από τα έθνη εκείνα που συμβολίζονται με το δράκοντα και τη λεοπάρδαλη. Και η δήλωση ότι το δικέρατο θηρίο "έκαμε την γήν και τους κατοικούντας εν αυτή να προσκυνήσωσι το θηρίον το πρώτον" υπονοεί ότι το έθνος αυτό θα κάνει χρήση της εξουσίας του για την επιβολή κάποιας θρησκευτικής εφαρμογής σαν εκδήλωση τιμής στον παπισμό.

Μία τέτοια στάση θα ήταν εντελώς αντίθετη πρός τις αρχές του κράτους αυτού, πρός τη μεγαλοφυΐα των φιλελευθέρων θεσπισμάτων του, πρός τις σαφείς και επίσημες ανακοινώσεις του Διαγγέλματος της Ανεξαρτησίας και πρός το Σύνταγμά του. Οι ιδρυτές του έθνους με μεγάλη σύνεση προσπάθησαν να διαζεύξουν την εκκλησία από την πολιτική εξουσία, αποσκοπώντας στην παράκαμψη των αναποφεύκτων αποτελεσμάτων της αδιαλλαξίας και του θρησκευτικού διωγμού. Το Σύνταγμα καθορίζει ότι "το Νομοθετικό Σώμα δεν δικαιοδοτείται να θεσπίζει νομοθετικά διατάγματα για την επιβολή της θρησκείας, ούτε για την απαγόρευση της ελεύθερης

εξάσκησης της θρησκείας." Επίσης ότι "η εξάσκηση κανενός ιδιαιτέρου θρησκεύματος μπορεί ποτέ να τεθεί όρος απαραίτητος για την κατάληψη οποιασδήποτε δημοσίας ή εμπιστευτικής θέσης στα πλαίσια της δικαιοδοσίας των Ηνωμένων Πολιτειών." Μόνο με τη σκανδαλώδη παραβίαση των προστατευτικών αυτών θεσπισμάτων της εθνικής ελευθερίας θα μπορούσε οποιοσδήποτε θρησκευτικός νόμος να επιβληθεί από μέρους της κρατικής εξουσίας. Μία τέτοια πολιτική φαίνεται εξίσου ασυμβίβαστη όπως και το σύμβολο που την εκπροσωπεί: το θηρίο με τα αρνίσια κέρατα—το φαινομενικά αγνό, ήπιο και άκακο—που μιλάει σαν δράκοντας.

"Λέγον πρός τους καχοικούνχας επί χης γής να κάμωσιν εικόνα εις χο θηρίον." Εδώ σαφέσχαχα απεικονίζεχαι ένα πολιχικό σύσχημα χου οποίου η νομοθεχική δύναμη βρίσκεχαι σχα χέρια χου λαού· άλλη μία περίχρανη απόδειξη όχι χο υποδεικνυόμενο από χην προφηχεία έθνος είναι οι Ηνωμένες Πολιχείες.

Τi είναι όμως η εικόνα χου θηρίου και πώς μπορεί να σχημαχισθεί; Η εικόνα διαμορφώνεχαι από χο δικέραχο θηρίο και αναφέρεχαι σαν "εικόνα εις χο θηρίον," ή η "εικών ιοΐ2 θηρίου." Για να μάθομε χι είναι η εικόνα και με ποιό χρόπο μπορεί να σχημαχισθεί, πρέπει να μελεχήσομε χα χαρακχηρισχικά αυχού χου ίδιου χου θηρίου, δηλαδή χης παπωσύνης.

Όχαν η αρχέγονη εκκλησία διαφθάρηκε με χην απομάκρυνσή χης από χις απλές ευαγγελικές αρχές και με χην από μέρους χης παραδοχή ειδωλολαχρικών ηθών και εθίμων, έχασε χόχε χο Πνεύμα και χη δύναμη χου Θεού. Προκειμένου να ασκεί έλεγχο επάνω σχις συνειδήσεις χων ανθρώπων, επεζήχησε χην κραχική υποσχήριξη. Έχσι γεννήθηκε ο παπισμός, μία εκκλησία δηλαδή που εξούσιαζε χο κράχος και που χο χρησιμοποιούσε για χην υποσχήριξη χων συμφερόνχων χης, ιδιαίχερα για χην χιμωρία χης "αίρεσης." Για να φθάσουν μιά μέρα οι Ηνωμένες Πολιχείες να διαμορφώσουν εικόνα σχο θηρίο, θα πρέπει ο θρησκευχικός παράγονχας να κυριαρχήσει επάνω σχην πολιχική εξουσία με χέχοιον χρόπο ώσχε η κραχική εξουσία να χρησιμοποιηθεί επίσης από χην εκκλησία για χην επίχευξη χων επιδιώξεών χης.

Όσες φορές η εκκλησία απέκχησε πολιχική δύναμη, χην εξήσκησε πάνχοχε για χην χιμωρία χης διαφωνίας πρός χα θεσπίσμαχά χης. Όσες από χις Προχεσχανχικές εκκλησίες ακολούθησαν χο παράδειγμα χης Ρώμης συμμαχώνχας με πολιχικές δυνάμεις, εξέφρασαν χην ίδια επιθυμία για χην περισχολή χης ελευθερίας χης συνείδησης. Ένα σχεχικό παράδειγμα είναι οι μακρόχρονοι διωγμοί χων ανχιφρονούνχων πρός χις αρχές χης Αγγλικανικής Εκκλησίας.

Καχά χο δέκαχο έκχο και δέκαχο έβδομο αιώνα, χιλιάδες από χους μη υποχαγμένους σχην επίσημη θρησκεία χου κράχους ιεροκήρυκες, αναγκάσθηκαν να εγκαχαλείψουν χις εκκλησίες χους, ενώ πολυάριθμοι ήχαν χόσο οι ιερωμένοι όσο και οι λαϊκοί που υποβλήθηκαν σε πρόσχιμο και φυλάκιση ή υπέσχησαν βασανισχήρια και μαρχυρικό θάναχο.

Η αποσχασία οδήγησε χην αρχαία εκκλησία να ζηχήσει χη συνδρομή χης πολιχικής εξουσίας· και αυχό προλείανε χο δρόμο για την άνοδο του παπισμού, δηλαδή του θηρίου. Ο απόστολος Παύλος είχε πεί ότι έπρεπε πρώτα να "έλθη η αποστασία και αποκαλυφθή ο άνθρωπος της αμαρτίας." (Β' Θεσ. 2:3.) Και η αποστασία της σύγχρονης εκκλησίας θα προετοιμάσει ξανά το δρόμο για την εικόνα του θηρίου.

Η Γραφή δηλώνει ότι πρίν από την παρουσία του Κυρίου θα κυριαρχήσει μία κατάσταση πνευματικής κατάπτωσης παρόμοια με εκείνη των πρώτων χριστιανικών αιώνων. "Εν ταις εσχάταις ημέραις θέλουσιν ελθεί καιροί κακοί- διότι θέλουσιν είσθαι οι άνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, απειθείς εις τους γονείς, αχάριστοι, ανόσιοι, άσπλαχνοι, αδιάλλακτοι, συκοφάνται, ακρατείς, ανήμεροι, αωιλάγαθοι, προδόται, προπετείς, τετυφλωμένοι. Φιλήδονοι μάλλον παοά Φιλόθεοι, έχοντεο μεν μορφήν ευσε3εία, ηονημένοι δε την δύναμιν αυτήο." (Β' Τιμ. 3:1-5.) "Το δε Πνεύμα ρητώς λέγει ότι εν υστέροις καιροίς θέλουσιν αποστατήσει τινές από της πίστεως, προσέχοντες εις πνεύματα πλάνης, και εις διδασκαλίας δαιμόνιων." (Α' Τιμ. 4:1.) Ο Σατανάς θα εργασθεί "εν πάσει δυνάμει και σημείοις και τέρασι ψεύδους και εν πάσει απάτη της αδικίας." Και όλοι όσοι "δεν εδέχθησαν την αγάπην της αλήθειας δια να σωθώσι," θα εγκαταλειφθούν στο να αποδεχθούν "ενέργειαν πλάνης, ώστε να πιστεύσωσιν εις το ψεύδος." (Β' Θεσ. 2:9-11.) Όταν προχωρήσει σ' αυτό το σημείο η ασέβεια, τα ίδια αποτελέσματα των πρώτων χριστιανικών αιώνων θα επακολουθήσουν.

Η μεγάλη δογματική ανομοιότητα που παρουσιάζουν οι Προτεσταντικές Εκκλησίες θεωρείται από πολλούς σαν κατηγορηματική απόδειξη ότι καμιά αποτελεσματική προσπάθεια δεν μπορεί να καταβληθεί ποτέ για την επιβολή μιάς αναγκαστικής δογματικής ομοιομορφίας. Αλλά χρόνια τώρα παρατηρείται μέσα στις εκκλησίες της Διαμαρτυρόμενης πίστης μία συνεχώς αυξανόμενη διακαής επιθυμία για την εκκλησιαστική ένωση, με βάση τα κοινά δογματικά δεδομένα. Προκειμένου να επιτευχθεί μία τέτοια ένωση, η συζήτηση των αντιλεγομένων θεμάτων—όσο σοβαρα και

αν λογίζονται αυτά από την άποψη του λόγου του Θεού—πρέπει αναγκαστικά να αποφευχθεί.

Ο Κάρολος Μπήτσερ, σ' ένα κήρυγμα του το 1846, ανέφερε ότι η ιερωσύνη "των ευαγγελικών Προτεσταντικών εκκλησιών όχι μόνο αποτελείται απ' αρχής μέχρι τέλους από μία τρομερή καταπίεση προκαλούμενη αποκλειστικά από ανθρώπινο φόβο, αλλά ζεί και κινείται και υπάρχει μέσα σε μια κατάσταση πραγμάτων ριζικής διαφθοράς, κάνοντας διαρκώς έκκληση στα κατώτερα στοιχεία της υπόστασής τους να κατασιγάσουν την αλήθεια και να κλίνουν γόνυ μπροστά στη δύναμη της αποστασίας. Αυτά δεν έκανε η Ρώμη; Και μήπως δεν επαναλαμβάνομε και εμείς τα ίδια; Τι περιμένουμε σε λίγο; Μιά καινούργια γενική σύνοδο! Μιά παγκόσμια συνέλευση! Μιά ευαγγελική συμμαχία, ένα οικουμενικό σύμβολο πίστης!" (Κήρυγμα 22 Φεβρ. 1 846 στο Fort Wayne της Ιντιάνας με θέμα "The Bible a Sufficient Creed.") Όταν αυτό επιτευχθεί, δεν υπολείπεται παρά ένα μόνο βήμα για την εξασφάλιση της ολοκληρωτικής ένωσης: η προσφυγή στη βία.

Όταν οι σημαντικότερες εκκλησίες των Ηνωμένων Πολιτειών συμπτυχθούν γύρω από τα κοινά μεταξύ τους δογματικά στοιχεία και ασκήσουν την επιρροή τους επάνω στο κράτος για την επιβολή των διαταγμάτων τους και την υποστήριξη των ιδρυμάτων τους, τότε η Διαμαρτυρόμενη Αμερική θα έχει σχηματίσει μία εικόνα Ρωμαϊκής ιεραρχίας, και η επιβολή κυβερνητικών κυρώσεων θα επακολουθήσει σαν αναπόφευκτο αποτέλεσμα.

Το δικέρατο θηρίο "έκαμε [διέταξε] πάντας, τους μικρούς και τους μεγάλους, και τους πλουσίους και τους πτωχούς, και τους ελευθέρους και τους δούλους να λάβωσι χάραγμα επί της χειρός αυτών της δεξιάς, ή επί των μετώπων αυτών· και να μη δύναται μηδείς να αγοράση ή να πωλήση, ειμί ο έχων το χάραγμα, ή το όνομα του θηρίου, ή τον αριθμόν του ονόματος αυτού." (Αποκ. 13:16-17.) Η αγγελία του τρίτου αγγέλου λέγει: "'Όστις προσκυνεί το θηρίον και την εικόνα αυτού και λαμβάνει χάραγμα επί του μετώπου αυτού ή επί της χειρός αυτού και αυτός θέλει πίει εκ του οίνου του θυμού του Θεού." Το "θηρίον" της περικοπής αυτής του οποίου η προσκύνηση επιβάλλεται από το δικέρατο θηρίο, είναι το πρώτο, το όμοιο με λεοπάρδαλη θηρίο, του δεκάτου τρίτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης—δηλαδή η παποσύνη. Η "εικόνα του θηρίου" παριστάνει την ιδιαίτερη όψη που θα πάρει ο αποστάτης Προτεσταντισμός όταν οι Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες καταφύγουν στην υποστήριξη της κρατικής δύναμης για την επιβολή των θεσπισμάτων τους. Υπολείπεται ακόμη να διασαφηνιστεί το "χάραγμα του θηρίου." Στη

συνέχεια της προειδοποίησης κατά της προσκύνησης του θηρίου και της εικόνας του, η προφητεία διακηρύσσει: "Εδώ οι φυλάττοντες τας εντολάς του Θεού και την πίστιν του Ιησού." Αφού οι τηρητές των εντολών του Θεού παρουσιάζονται έτσι σε αντίθεση με τους προσκυνητές του θηρίου και της εικόνας του τους δεχομένους το χάραγμά του, έπεται ότι η τήρηση του νόμου του Θεού από το ένα μέρος, και η παράβασή του από το άλλο, αποτελούν τα διακριτικά σημεία ανάμεσα στους προσκυνητές του Θεού και στους προσκυνητές του θηρίου.

Κύριο χαρακτηριστικό του θηρίου—επομένως και της εικόνας του—είναι η παράβαση των εντολών του Θεού. Σχετικά με το μικρό κέρας, τον παπισμό, ο Δανιήλ αναφέρει: "Θέλει διανοηθεί να μεταβάλη καιρούς και νόμους." (Δαν. 7:25.) Και ο Παύλος αποδίδει στην ίδια αυτή δύναμη τους τίτλους: "ο άνθρωπος της αμαρτίας ... ο αποδεικνύων εαυτόν ότι είναι Θεός." Η μία προφητεία συμπληρώνει την άλλη. Μόνο με τη μεταλλαγή του νόμου του Θεού θα μπορούσε ο παπισμός να εξυψωθεί πάνω από το Θεό. Όσοι συνειδητά τηρούν τον αλλοιωμένο τώρα αυτό νόμο αποδίδουν φόρο τιμής στη δύναμη εκείνη την υπεύθυνη για την αλλοίωση. Μία τέτοια στάση υποταγής στον παπικό νόμο ισοδυναμεί με το χάραγμα,—το σημείο της υποταγής στον πάπα αντί στο Θεό.

Ο παπισμός πράγματι επεχείρησε να μεταβάλει το νόμο του Θεού. Η δεύτερη εντολή που απαγορεύει τη λατρεία των εικόνων έχει αφαιρεθεί από το Δεκάλογο, ενώ η τετάρτη εντολή έχει τροποποιηθεί κατά τρόπο που να εντέλλεται την τήρηση της πρώτης αντί της εβδόμης ημέρας για Σάββατο του Κυρίου. Οι Καθολικοί όμως θεολόγοι προβάλλουν σαν δικαιολογία για την παράληψη της δευτέρας εντολής τον πλεονασμό. Αφού η εντολή αυτή συμπεριλαμβάνεται στην πρώτη, ισχυρίζονται ότι περιττεύει και ότι ο νόμος αποδίδεται με την ίδια έννοια την οποία αρχικά του απέδωσε ο Θεός. Όστε αυτή δεν μπορεί να είναι η αλλαγή που αναφέρει ο προφήτης. Εδώ γίνεται λόγος για μιά προμελετημένη, μιά σκόπιμη μεταλλαγή: "Θέλει διανοηθή να μεταβάλη καιρούς και νόμους." Την προφητεία αυτή ακριβέστατα εκπληρεί η μετατροπή της τετάρτης εντολής. Επειδή η μόνη αυθεντία που προβάλλεται γι' αυτήν είναι η αυθεντία της εκκλησίας. Εδώ απροκάλυπτα η παπική εξουσία τίθεται πάνω από τον ίδιο το Θεό.

Ενώ τους προσκυνητές του Θεού τους χαρακτηρίζει ιδιαίτερα ο σεβασμός πρός την τετάρτη εντολή—αφού αυτή αποτελεί το σημείο της δημιουργικής Του δύναμης και το αποδεικτικό της θεϊκής αξίωσης για την απονομή ανθρώπινης τιμής και ευλαβείας—οι

προσκυνητές του θηρίου χαρακτηρίζονται από τις προσπάθειές τους να κατακρημνίσουν το αναμνηστικό του Δημιουργού, εξυψώνοντας στη θέση του το θέσπισμα του παπισμού. Το ζήτημα της Κυριακής σημειώνει την αφετηρία των αλαζονικών παπικών αξιώσεων. Και η παπική προσφυγή στην κρατική συνδρομή εγκαινιάστηκε με την επιβολή της εξαναγκαστικής τήρησης της πρώτης ημέρας της εβδομάδας ως "ημέρας του Κυρίου." Η Γραφή όμως δεν παρουσιάζει την πρώτη, αλλά την έβδομη ημέρα για ημέρα του Κυρίου. Ο Χριστός είπε: "Ο Υιός του ανθρώπου Κύριος είναι και του Σαββάτου." (Μάρκ. 2:28.) Η τετάρτη εντολή διακηρύσσει: "Η έβδομη ημέρα είναι Σάββατον Κυρίου." Και μέσο του προφήτη Ησαΐα ο Κύριος το καθορίζει: "Αγία Μου ημέρα." (Ησ. 58:13.)

Ο ισχυρισμός ότι ο Χριστός μετέβαλε την ημέρα του Σαββάτου διαψεύδεται από τα ίδια του Χριστού τα λόγια: "Μη νομίσητε ότι ήλθον να καταλύσω τον νόμον ή τους προφήτας· δεν ήλθον να καταλύσω, αλλά να εκπληρώσω. Διότι αληθώς σας λέγω, έως αν παρέλθη ο ουρανός και η γή, ιώτα έν, ή μία κεραία δεν θέλει παρέλθει από του νόμου, έως ού εκπληρωθώσι πάντα. Όστις λοιπόν αθετήση μίαν των εντολών τούτων των ελάχιστων και διδάξη ούτω τους ανθρώπους, ελάχιστος θέλει ονομασθή εν τη βασιλεία των ουρανών· όστις δε εκτελέση και διδάξη, ούτος μέγας θέλει ονομασθή εν τη βασιλεία των ουρανών." (Ματθ. 5:17-19.)

Κατά γενική ομολογία οι Διαμαρτυρόμενοι παραδέχονται ότι οι Γραφές δεν παρέχουν καμία εξουσιοδότηση για την αλλαγή του Σαββάτου. Το γεγονός αυτό σαφέστατα αναφέρεται στις δημοσιεύσεις της Αμερικανικής Εταιρείας Θρησκευτικών Φυλλαδίων, καθώς και της Αμερικανικής Ένωσης Κυριακών Σχολείων. Ένα από τα έργα αυτά ομολογεί την "απόλυτη σιωπή της Καινής Διαθήκης αναφορικά με οποιαδήποτε σαφή εντολή για το Σάββατο [αλλαγμένο στην Κυριακή ή την πρώτη ημέρα της εβδομάδας,] ή για ορισμένους κανόνες σχετικά με την τήρησή του." (George Elliott, "The Abiding Sabbath" σελ. 184.)

Ένας άλλος συγγραφέας παρατηρεί: "Μέχρι το θάνατο του Χριστού καμία μεταβολή δεν είχε επέλθει στην ημέρα αυτή" και "σύμφωνα με τις καταχωρημένες ενδείξεις, αυτοί [οι απόστολοι] δεν ... έδωσαν καμία σαφή εντολή που να υποστηρίζει την εγκατάλειψη του Σαββάτου της έβδομης ημέρας και την τήρησή του κατά την πρώτη ημέρα της εβδομάδας." (A. E. Waffle, "The Lord's Day," σελ. 186-188.)

Οι Ρωμαιοκαθολικοί παραδέχονται ότι η μεταλλαγή του Σαββάτου είναι έργο της εκκλησίας τους και ισχυρίζονται ότι οι

Διαμαρτυρόμενοι αναγνωρίζουν τη δύναμη της εκκλησίας αυτής με την τήρηση της Κυριακής αργίας. Στο εγχειρίδιο "Catholic Catechism of Christian Religion," αναφέρεται η ακόλουθη δήλωση σαν απάντηση στο ερώτημα σχετικά με την ημέρα αργίας που πρέπει να τηρηθεί κατά τον ορισμό της τετάρτης εντολής: "Σύμφωνα με την παλιά νομοθεσία, το Σάββατο ήταν η αγιασμένη ημέρα. Η εκκλησία όμως, διδαγμένη από τον Ιησού Χριστό και καθοδηγημένη από το Πνεύμα του Θεού, αντικατέστησε το Σάββατο με την Κυριακή· τώρα αγιάζουμε την πρώτη και όχι την έβδομη ημέρα. Κυριακή σημαίνει, και έγινε πλέον, η ημέρα του Κυρίου."

Σαν ένδειξη του κύρους της Καθολικής Εκκλησίας, οι θεολογικοί συγγραφείς της αναφέρουν "αυτό ακριβώς το γεγονός της αλλαγής του Σαββάτου στην Κυριακή το οποίο παραδέχονται οι Διαμαρτυρόμενοι ... επειδή με το να τηρούν την Κυριακή αναγνωρίζουν την εξουσία της εκκλησίας στο να θεσπίζει τελετές και να τις επιβάλλει με τον κολασμό της αμαρτίας." (Henry Tuberville, "An Abridgment of the Christian Doctrine," σελ. 58.) Τι άλλο λοιπόν μπορεί να είναι η αλλαγή του Σαββάτου εκτός από το σημείο ή το χάραγμα της αυθεντίας της Καθολικής Εκκλησίας, με άλλα λόγια "το χάραγμα του θηρίου;"

Η Ρωμαϊκή εκκλησία δεν έχει παραιτηθεί από τις αξιώσεις της για την υπεροχή. Και όταν ο κόσμος και οι Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες δέχονται το Σάββατο της δικής της επινόησης απορρίπτοντας το Σάββατο της Γραφής, τότε στην πραγματικότητα δηλώνουν υποταγή στις αξιώσεις της αυτές. Μπορεί να επικαλούνται το κύρος των παραδόσεων και των Αγίων Πατέρων για τη μετατροπή. Με τον τρόπο όμως αυτόν παραγνωρίζουν εκείνες ακριβώς τις αρχές που τους ξεχωρίζουν από τη Ρώμη, ότι δηλαδή "η Γραφή και μόνο η Γραφή αποτελεί τη θρησκεία των Διαμαρτυρομένων." Οι παπιστές τους βλέπουν ότι αυταπατώνται με το να κλείνουν εσκεμμένα τα μάτια μπροστά στα αδιάσειστα δεδομένα επί του θέματος αυτού. Καθώς η κίνηση για την αναγκαστική τήρηση της Κυριακής αργίας κερδίζει έδαφος, εκείνοι χαίρονται με τη σκέψη ότι νωρίς ή αργά ολόκληρος ο Προτεσταντικός κόσμος θα περιέλθει κάτω από το λάβαρο της Ρώμης.

Οι Ρωμαιοκαθολικοί δηλώνουν ότι "η τήρηση της Κυριακής από μέρους των Προτεσταντών αποτελεί την παρά τη θέλησή τους απότιση φόρου τιμής στην εξουσία της [Καθολικής] Εκκλησίας." (Monsignor Segur, "Plain Talk about Protestantism," σελ. 213.) Η εξαναγκαστική επιβολή της Κυριακής αργίας από μέρους των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών αποτελεί εξαναγκαστική επιβολή

λατρείας του παπισμού—εννοείται του θηρίου. Όσοι, παρ' όλο ότι κατανοούν τις αξιώσεις της τετάρτης εντολής, προτιμούν να τηρούν το κίβδηλο αντί για το πραγματικό Σάββατο, δηλώνουν μ' αυτό τον τρόπο υποταγή στην εξουσία εκείνη που αυθαίρετα το θέσπισε. Αλλά μ' αυτή ακριβώς την πράξη χρησιμοποίησης βίας για την εκτέλεση ενός θρησκευτικού καθήκοντος μέσο της πολιτικής δύναμης, οι εκκλησίες οι ίδιες σχηματίζουν εικόνα στο θηρίο. Ώστε η εξαναγκαστική τήρηση της Κυριακής αργίας στις Ηνωμένες Πολιτείες ισοστοιχεί με την εξαναγκαστική λατρεία του θηρίου και της εικόνας του.

Οι Χριστιανοί όμως των περασμένων γενεών τήρησαν την Κυριακή έχοντας την ιδέα ότι τηρούσαν το Σάββατο της Γραφής. Και υπάρχουν σήμερα πραγματικοί Χριστιανοί μέσα σε όλες τις εκκλησίες, χωρίς την εξαίρεση της Ρωμαιοκαθολικής, που ειλικρινά πιστεύουν ότι η Κυριακή είναι η από το Θεό καθιερωμένη ημέρα αργίας. Ο Θεός δέχεται τις ειλικρινείς προθέσεις τους και την πρός Αυτόν ακεραιότητά τους. Όταν όμως η Κυριακή αργία θα επιβληθεί με το νόμο και ο κόσμος θα ενημερωθεί σχετικά με την υποχρέωσή του έναντι του πραγματικού Σαββάτου, τότε όσοι εξακολουθούν να παραβαίνουν την εντολή του Θεού για να υπακούσουν σε μία διαταγή που καμία άλλη εγκυρότητα δεν έχει εκτός από την εγκυρότητα της Ρώμης, τότε απονέμουν μεγαλύτερη τιμή στην παποσύνη παρά στο Θεό. Απονέμουν σεβασμό στη Ρώμη και στη δύναμη η οποία επιβάλλει με τη βία το πρόσταγμα το εκπονημένο από τη Ρώμη. Προσκυνούν το θηρίο και την εικόνα του. Απορρίπτοντας τότε οι άνθρωποι το διάταγμα που ο Θεός αποκαλεί σημείο της εξουσίας Του για να τιμήσουν στη θέση του εκείνο που η Ρώμη διάλεξε σαν τεκμήριο της υπεροχής της, θα δεχθούν μ' αυτό τον τρόπο το σημείο της υποταγής τους στη Ρώμη, ή το "χάραγμα του θηρίου." Αλλά μόνον όταν το ζήτημα θα έχει έτσι καθαρά εκτεθεί στα μάτια του κόσμου και όταν βρεθούν υποχρεωμένοι να εκλέξουν ανάμεσα στις εντολές του Θεού και στις εντολές των ανθρώπων, όσοι εξακολουθούν να ζουν στην παράβαση, θα λάβουν τελικά το "χάραγμα του θηρίου."

Η τρομακτικότερη απειλή που απευθύνθηκε ποτέ σε θνητούς περιέχεται στο άγγελμα του τρίτου αγγέλου. Η αμαρτία αυτή θα πρέπει να είναι στο άκρο τρομερή ώστε να προκαλέσει την οργή του Θεού χωρίς κανένα ίχνος ευσπλαχνίας. Οι άνθρωποι δεν πρόκειται να αφεθούν στο σκότος σχετικά μ' αυτό το τόσο σπουδαίο ζήτημα. Η προειδοποίηση κατά της αμαρτίας αυτής θα δοθεί πριν οι τιμωρίες του Θεού προσβάλουν τον κόσμο, ώστε όλοι να έχουν

την ευκαιρία να τις αποφύγουν. Σύμφωνα με την προφητεία, ο πρώτος άγγελος δίνει την προειδοποίηση της αγγελίας του "εις πάν έθνος και φυλήν και γλώσσαν και λαόν." Το μήνυμα του τρίτου αγγέλου, αποτελώντας μέρος της τριπλής αυτής αγγελίας, διαδίδεται και αυτό σε όχι λιγότερο ευρεία έκταση. Η προφητεία το παριστάνει να μεταδίδεται με μία φωνή μεγάλη από έναν άγγελο που πετάει στο μεσουράνημα· και αυτό θα επισύρει την παγκόσμια προσοχή.

Σ' αυτή τη φάση του αγώνα, ολόκληρος ο Χριστιανικός κόσμος θα βρεθεί διηρημένος σε δύο παρατάξεις: σ' αυτούς που τηρούν τις εντολές του Θεού και έχουν την πίστη του Ιησού, και σ' αυτούς που προσκυνούν το θηρίο και την εικόνα του και δέχονται το χάραγμά του. Μολονότι εκκλησία και κράτος θα συμπτύξουν τις δυνάμεις τους για να εξαναγκάσουν "πάντας τους μικρούς και τους μεγάλους και τους πλουσίους και τους πτωχούς, και τους ελευθέρους και τους δούλους" να λάβουν "το χάραγμα του θηρίου" (Αποκ. 13:16-17,) ο λαός του Θεού όμως δεν θα το λάβει. Ο προφήτης της Πάτμου οραματίζεται "εκείνους οίτινες ενίκησαν κατά του θηρίου και κατά της εικόνος αυτού, και κατά του χαράγματος αυτού, και κατά του αριθμού του ονόματος αυτού, ισταμένους επί την θάλασσαν την υαλίνην, έχοντας κιθάρας του Θεού. Και έψαλλον την ωδήν του Μωϋσέως, του δούλου του Θεού, και την ωδήν του Αρνίου." (Αποκ. 15:2-3.)

26

Ενα μεταρρυθμιστικο εργο

Το μεταρρυθμιστικό έργο που έμελλε να πραγματοποιηθεί στις έσχατες ημέρες για την επαναφορά του Σαββάτου είχε προλεχθεί από τον προφήτη Ησαΐα: "Ούτω λέγει Κύριος: φυλάττετε κρίσιν, και κάμνετε δικαιοσύνην· διότι η σωτηρία Μου πλησιάζει να έλθη, και η δικαιοσύνη Μου να αποκαλυφθή. Μακάριος ο άνθρωπος όστις κάμνει τούτο, και ο υιός του ανθρώπου όστις κρατεί αυτό· όστις φυλάττει το σάββατον, ώστε να μη πράξη μηδέν κακόν." "Περί δε των υιών του αλλογενούς, οίτινες ήθελον προστεθή εις τον Κύριον, δια να δουλεύωσιν εις Αυτόν, και να αγαπώσι το όνομα του Κυρίου, δια να είναι δούλοι Αυτού, όσοι φυλάττουσι το σάββατον ώστε να μη βεβηλώσωσιν αυτό, και κρατούσι την διαθήκην Μου, και τούτους θέλω φέρει εις το άγιόν Μου όρος, και θέλω ευφραίνει αυτούς εν τω οίκω της προσευχής Μου." (Ησ. 56:1-2, 6-7.)

Τα λόγια αυτά βρίσκουν την εφαρμογή τους στη χριστιανική εποχή, όπως περιγράφεται στο ίδιο κείμενο: "Ούτω λέγει Κύριος ο Θεός, ο συνάγων τους διεσκορπισμένους του Ισραήλ: Θέλω συνάξει έτι και άλλους εις αυτόν, εκτός των συνηγμένων αυτού." (Εδ. 8.) Εδώ σκιαγραφείται η σύναξη των εθνικών σαν αποτέλεσμα του έργου του ευαγγελίου. Μία ιδιαίτερη ευλογία προφέρεται σε όσους από αυτούς τιμήσουν τότε το Σάββατο. Έτσι η τήρηση της τετάρτης εντολής επεκτείνεται πέρα από τη σταύρωση, την ανάσταση και την ανάληψη του Χριστού, μέχρι τον καιρό που οι δούλοι Του θα έφθαναν να κηρύξουν το χαροποιό ευαγγελικό μήνυμα σε όλα τα έθνη.

Με τον ίδιο προφήτη ο Θεός εντέλλεται: "Δέσον την μαρτυρίαν, σφράγισον τον νόμον μεταξύ των μαθητών Μου." (Ησ. 8:16.)

Η σφραγίδα του νόμου του Θεού βρίσκεται στην τετάρτη εντολή. Από όλες τις δέκα εντολές, αυτή είναι η μόνη στην οποία εμφαίνεται το όνομα και ο τίτλος του Νομοθέτη. Διακηρύττει ότι Αυτός είναι ο Δημιουργός του ουρανού και της γης αποδεικνύοντας μ' αυτό ότι μόνος Εκείνος έχει το δικαίωμα να απαιτεί το σεβασμό και τη λατρεία πάνω από κάθε άλλον. Εκτός από την εντολή αυτή, κανένα άλλο στοιχείο δεν περιέχεται στο Δεκάλογο που να αποκαλύπτει ποιος ευθύνεται για τη νομοθέτησή του. Με την τροποποίηση του Σαββάτου από την παπική εξουσία, η σφραγίδα εξέλιπε από το νόμο. Αυτή τη σφραγίδα οι οπαδοί του Χριστού καλούνται να αποκαταστήσουν, επαναφέροντας το Σάββατο της τετάρτης εντολής στη νόμιμη θέση του σαν αναμνηστικό της αυθεντίας Του.

"Εις τον νόμον και εις την μαρτυρίαν." Ενώ οι αντιθετικές θεωρίες και διδαχές πολλαπλασιάζονται διαρκώς, ο νόμος του Θεού εξακολουθεί να παραμένει ο μόνος αλάθητος κανόνας με βάση τον οποίο πρέπει να συγκρίνονται όλες οι γνώμες, οι διδαχές και οι θεωρίες. "Εάν δεν λαλώσι κατά τον λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φώς εν αυτοίς," λέγει ο προφήτης. (Ησ. 8:20.)

Παρακάτω δίνεται η προσταγή: "Αναβόησον δυνατά, μη φεισθής· ύψωσον την φωνήν σου ως σάλπιγγα, και ανάγγειλον πρός τον λαόν Μου τας ανομίας αυτών και πρός τον οίκον Ιακώβ τας αμαρτίας αυτών." Η επίπληξη δεν αφορά τον αμαρτωλό κόσμο, αλλά εκείνους που ο Θεός αποκαλεί "λαό Μου." Αυτοί ακριβώς αποδοκιμάζονται για τις παραβάσεις τους. Όπως διασαφίζεται πιο κάτω: "Με ζητούσιν όμως καθ' ημέραν, και επιθυμούσι να μανθάνωσι τας οδούς Μου, ως έθνος το οποίον έκαμε δικαιοσύνην, και δεν εγκατέλιπε την κρίσιν του Θεού αυτού." (Ησ. 58:1-2.) Εδώ παρουσιάζεται μία τάξη ανθρώπων που θεωρούνται δίκαιοι και εκδηλώνουν ακραιφνή ζήλο στην υπηρεσία του Θεού. Αλλά η αυστηρή και επίσημη επίπληξη του καρδιογνώστη Θεού τους παρουσιάζει να ποδοπατούν τα θεϊκά εντάλματα. Ο προφήτης αναφέρει συγκεκριμένα για την περιφρονημένη εντολή: "Θέλεις ανεγείρει τα θεμέλια πολλών γενεών· και θέλεις ονομασθή ο Επιδιορθωτής των χαλασμάτων, ο Ανορθωτής των οδών δια του κατοικισμού. Εάν αποστρέψης τον πόδα σου από του σαββάτου, από του να κάμνης τα θελήματά σου εν τη αγία Μου ημέρα, και ονομάζης το σάββατον τρυφήν, αγίαν ημέραν του Κυρίου, έντιμον, και τιμάς αυτό, μη ακολουθών τας οδούς σου, μηδέ ευρίσκων εν αυτώ το θέλημά σου, μηδέ λαλών τους λόγους σου, τότε θέλεις εντρυφά εν Κυρίω." (Ησ. 58:12-14.) Και αυτή η προφητεία αφορά επίσης την εποχή μας. Το χάλασμα υπέστη ο νόμος του Θεού όταν η παπική εξουσία μετέβαλε την ημέρα

του Σαββάτου. Ο καιρός όμως για την αποκατάσταση του θεϊκού θεσπίσματος έφθασε. Τα χαλάσματα πρέπει να επιδιορθωθούν και τα θεμέλια πολλών γενεών να αναστηλωθούν.

Αγιασμένο με το παράδειγμα της ανάπαυσης του Δημιουργού και με την ευλογία Του, το Σάββατο τηρήθηκε το ίδιο από τον αθώο ακόμη Αδάμ μέσα στη θεσπέσια Εδεμική ατμόσφαιρα, όπως και από τον παραβάτη, αλλά μετανοημένο κατόπιν Αδάμ, εξορισμένο από τη θελκτική κατοικία του. Τηρήθηκε επίσης από όλους τους πατριάρχες, από τον Άβελ μέχρι το δίκαιο Νώε, τον Αβραάμ και τον Ιακώβ. Τον καιρό της αιχμαλωσίας του εκλεκτού λαού στην Αίγυπτο, πολλοί, μέσα στην επικρατούσα ειδωλολατρεία, έχασαν την επίγνωση του νόμου του Θεού. Όταν όμως ο Κύριος απελευθέρωσε το λαό του Ισραήλ, διακήρυξε το νόμο Του μπροστά στα συγκεντρωμένα πλήθη ανάμεσα από σκηνές φαντασμαγορικού μεγαλείου, ώστε να μπορέσουν να γνωρίσουν το θέλημά Του και να Τον φοβούνται και να Τον υπακούουν παντοτινά.

Από εκείνη την ημέρα μέχρι σήμερα, τόσο η επίγνωση του νόμου του Θεού όσο και η αργία του Σαββάτου της τετάρτης εντολής, διατηρήθηκαν πάνω στη γη. Μολονότι ο "άνθρωπος της ανομίας" κατόρθωσε να ποδοπατήσει την αγία ημέρα του Θεού, όμως και σ' εκείνη ακόμη την εποχή της απολυταρχίας του, υπήρχαν πιστοί άνθρωποι κρυμμένοι σε απόμακρα μέρη οι οποίοι την τιμούσαν. Από τον καιρό της Μεταρρύθμισης και δώθε, υπήρξαν σε κάθε γενεά οι ολιγάριθμοι εκείνοι πιστοί που συνέχισαν την τήρησή της. Αν και συχνά υπήρξε ο στόχος του ονειδισμού και του κατατρεγμού, η μαρτυρία όμως για το αμετάβλητο του νόμου του Θεού και για την ιερή υποχρέωση της τήρησης του Σαββάτου της δημιουργίας εξακολούθησε χωρίς διακοπή.

Οι αλήθειες αυτές, όπως παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 14 της Αποκάλυψης σε σχέση με το "αιώνιο ευαγγέλιο," θα είναι χαρακτηριστικές της εκκλησίας του Χριστού ιδιαίτερα στον καιρό της παρουσίας Του. Επειδή σαν αποτέλεσμα της τριπλής αγγελίας ακολουθεί η δήλωση: "Εδώ οι φυλάττοντες τας εντολάς του Θεού και την πίστην του Ιησού." Αυτό είναι το τελευταίο άγγελμα που θα ακουστεί πριν από την επιστροφή του Κυρίου. Αμέσως μετά τη διάδοση της αγγελίας αυτής, ο προφήτης αντικρύζει τον Υιό του ανθρώπου να έρχεται με όλη Του τη δόξα για να θερίσει το θερισμό της γης.

Αυτοί που είχαν δεχθεί το φως σχετικά με την ερμηνεία του αγιαστηρίου και το αμετάβλητο του νόμου του Θεού, ένοιωσαν χαρά και θαυμασμό μαζί καθώς αντιλαμβάνονταν να τους αποκαλύπτεται το ωραίο και αρμονικό σύστημα της αλήθειας. Ο πόθος της

καρδιάς τους ήταν τώρα, το φως αυτό, το τόσο πολύτιμο γι' αυτούς, να μεταδοθεί σε όλους τους Χριστιανούς. Και περίμεναν ότι όλοι θα το δέχονταν με χαρά. Αλήθειες όμως που θα τους εξέθεταν στα μάτια της κοινωνίας δεν γίνονταν εύκολα αποδεκτές από την πλειοψηφία των ισχυριζομένων ότι είναι οπαδοί του Χριστού. Η υπακοή της τετάρτης εντολής απαιτούσε θυσίες μπροστά στις οποίες η πλειοψηφία οπισθοχωρούσε.

Όταν τα στοιχεία που απαιτούν την τήρηση του Σαββάτου εκτέθηκαν μπροστά τους, πολλοί σκέφθηκαν σύμφωνα με τη νοοτροπία του κόσμου: "Εμείς την Κυριακή έχομε πάντοτε φυλάξει, όπως τη φύλαξαν και οι πατέρες μας και πολλοί καλοί και ευλαβείς άνθρωποι πέθαναν ευχαριστημένοι φυλάγοντάς την. Αν εκείνοι έπραξαν σωστά, και εμείς σωστά πράττουμε. Η τήρηση αυτού του νέου Σαββάτου θα κατέστρεφε τις αρμονικές σχέσεις μας με τον υπόλοιπο κόσμο και δεν θα είχαμε καμία επιρροή στους ανθρώπους. Τι μπορεί να κάνει μία μικρή ομάδα τηρητών της εβδόμης ημέρας μπροστά σ' ένα κόσμο ολόκληρο που φυλάγουν την Κυριακή;" Με παρόμοια επιχειρήματα προσπαθούσαν και οι Ιουδαίοι να δικαιολογήσουν την από μέρους τους απόρριψη του Χριστού. Αν οι πατέρες τους έγιναν αποδεκτοί από το Θεό με τις θυσίες και τις προσφορές που Του παρουσίαζαν, γιατί και τα παιδιά να μη μπορούν να αποκτήσουν τη σωτηρία τους ακολουθώντας την ίδια τακτική; Και στην εποχή του Λουθήρου, οι παπιστές ισχυρίζονταν ότι τόσοι πραγματικοί Χριστιανοί είχαν πεθάνει μέσα στην Καθολική θρησκεία· επομένως η θρησκεία εκείνη ήταν αρκετή για την εξασφάλιση της σωτηρίας. Τέτοιοι συλλογισμοί καταλήγουν στο να φράζουν το δρόμο κάθε προόδου στον τομέα της θρησκευτικής πίστης ή της έμπρακτης εφαρμογής.

Πολλοί ισχυρίζονταν ότι η τήρηση της Κυριακής αποτελούσε ένα πάγιο θέσπισμα και μία συνήθεια εκκλησιαστική επί πολλούς αιώνες. Στο επιχείρημα αυτό αντιτάσσονταν το γεγονός ότι το Σάββατο και η τήρησή του είχαν αρχαιότερη ακόμη καταγωγή και γενικότερη εφαρμογή, αφού το Σάββατο έχει την ίδια αρχαία προέλευση όπως και ο κόσμος και αγιάζεται τόσο από το Θεό όσο και από τους αγγέλους. Τον καιρό της θεμελίωσης της γης, "όταν τα άστρα της αυγής έψαλλον ομού και πάντες οι υιοί του Θεού ηλάλαζον," (Ιώβ 38:6-7, Γέν. 2:1-3,) τότε θεμελιώθηκε και το Σάββατο. Ο θεσμός αυτός δεν ορίσθηκε από καμία ανθρώπινη εξουσία, ούτε στηρίζεται πάνω σε ανθρώπινες παραδόσεις, αλλά νομοθετήθηκε από τον "Παλαιόν των Ημερών," και εντάλθηκε από τον αιώνιο λόγο Του, ώστε δικαιολογημένα απαιτεί το σεβασμό μας.

Όταν το θέμα του μεταρρυθμιστικού έργου για την επαναφορά της πραγματικής ημέρας αργίας επέστησε την προσοχή του κόσμου, γνωστοί θεολόγοι επεδόθηκαν στην παραποίηση του λόγου του Θεού, αποδίδοντας στη μαρτυρία του ερμηνείες τέτοιες που θα μπορούσαν να κατευνάσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τα αφυπνισμένα πνεύματα. Και όσοι δεν ενδιαφέρονταν να ερευνήσουν οι ίδιοι την Αγία Γραφή, ικανοποιημένοι παραδέχονταν τα συμπεράσματα των άλλων, όταν μάλιστα αυτά ανταποκρίνονταν στις επιθυμίες τους. Κάθε λογής προσπάθειες καταβλήθηκαν για την ανατροπή της αλήθειας: επιχειρηματολογίες, σοφιστείες, παραδόσεις των Πατέρων και η αυθεντία της εκκλησίας. Για την υπεράσπιση του κύρους της τετάρτης εντολής, οι υποστηρικτές της προσκολλήθηκαν στη Γραφή. Με μοναδικό τους όπλο το λόγο της αλήθειας, τα απλοϊκά εκείνα άτομα αντιμετώπιζαν τις επιθέσεις των πολυμαθών ανθρώπων. Κατάπληκτοι και εξοργισμένοι οι τελευταίοι αυτοί, διαπίστωναν την αποτυχία των ρητορικών σοφισμάτων τους στο να ανατρέψουν τον ανεπιτήδευτο αλλά βάσιμο συλλογισμό εκείνων που τις γνώσεις τους αντλούσαν από τη Γραφή και όχι από τα επιστημονικά λεπτολογήματα των διαφόρων Σχολών.

Μη βρίσκοντας καμία Βιβλική βάση για την υποστήριξη των απόψεών τους—και λησμονώντας ότι η ίδια τακτική είχε τηρηθεί εναντίον του Χριστού και των αποστόλων Του, πολλοί επαναλάμβαναν με ακατάβλητη επιμονή: "Γιατί οι μεγάλοι άνθρωποι της κοινωνίας μας δεν το κατανοούν αυτό το θέμα του Σαββάτου; Ελάχιστοι πιστεύουν όπως εσείς. Δεν μπορεί να έχετε εσείς δίκαιο και όλος ο μορφωμένος κόσμος να έχει άδικο."

Προκειμένου να πειστούν για το αβάσιμο παρομοίων αντιρρήσεων, δεν είχαν οι άνθρωποι παρά να στρέψουν την προσοχή τους στις διδασκαλίες της Γραφής και στο ιστορικό της ανέκαθεν συμπεριφοράς του Θεού πρός το λαό Του. Ο Θεός εργάζεται με όσους ακούουν τη φωνή Του και υπακούουν στο θέλημά Του· με όσους δεν διστάζουν να πουν τη γυμνή αλήθεια εκεί όπου χρειάζεται, ούτε φοβούνται να κατακρίνουν προσφιλείς στους ανθρώπους αμαρτίες. Ο λόγος για τον οποίο ο Θεός συχνά προτιμά να μη αναθέτει σε άτομα με μεγάλη μόρφωση και υψηλή κοινωνική θέση την ήγηση ενός μεταρρυθμιστικού κινήματος, είναι ότι αυτοί στηρίζονται στις ατομικές θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, στις θεωρίες και στα θεολογικά συστήματα και δεν αισθάνονται την ανάγκη να γίνουν οι διδακτοί του Θεού. Μόνο όσοι έρχονται σε στενή, προσωπική επαφή με την πηγή της σοφίας είναι σε θέση να καταλάβουν και να ερμηνεύσουν τις Γραφές. Μερικές φορές άτομα με περιορισμένη

μόρφωση καλούνται να διακηρύξουν μία ορισμένη αλήθεια, όχι γιατί είναι αμόρφωτοι, αλλά γιατί αναγνωρίζοντας την αναξιότητά τους, δέχονται την καθοδήγηση του Θεού χωρίς να στηρίζονται στον εαυτό τους. Μαθητεύουν στο σχολείο του Χριστού και η αξία τους έγκειται αποκλειστικά στην ταπεινοφροσύνη και στην υπακοή. Εμπιστευόμενος σ' αυτούς τη γνώση της αλήθειας Του, ο Θεός τους περιβάλλει με μια τέτοια τιμή, που μπροστά της ωχριούν όλες οι ανθρώπινες τιμές και τα μεγαλεία του κόσμου.

Η πλειοψηφία των Αντβεντιστών απέρριψε την αλήθεια του αγιαστηρίου και του νόμου του Θεού και πολλοί εγκατέλειψαν τότε ολοκληρωτικά την πίστη του κινήματος του Αντβεντισμού και υιοθέτησαν παράλογες αντιφατικές απόψεις σχετικά με τις προφητείες τις εφαρμόσιμες στο έργο αυτό. Μερικοί έπεσαν στο λάθος του να προσδιορίζουν επανειλημμένες ακριβείς χρονολογίες για τη δευτέρα παρουσία του Χριστού. Το φως που τώρα περιέβαλλε το θέμα του αγιαστηρίου έφθανε για να τους αποδείξει ότι καμία προφητική περίοδος δεν επεκτείνεται μέχρι την ημέρα της δευτέρας παρουσίας και ότι η ακριβής χρονολογία της παρουσίας αυτής είναι άγνωστη. Αλλ' αυτοί απορρίπτοντας το φως, εξακολουθούν να προσδιορίζουν κάθε φορά καινούργιες ημερομηνίες για την επιστροφή του Χριστού και κάθε φορά ένοιωθαν καινούργιες απογοητεύσεις.

Στους Θεσσαλονικείς πιστούς που είχαν υιοθετήσει εσφαλμένες αντιλήψεις για την επιστροφή του Χριστού, ο απόστολος Παύλος συνέστησε να αντιπαραβάλουν με προσοχή τις ελπίδες και τις προσδοκίες τους με το λόγο του Θεού. Τους ανέφερε, ορισμένες προθεσμίες με ανεκπλήρωτα ακόμη γεγονότα που έπρεπε να προηγηθούν από την παρουσία του Χριστού και τους απέδειξε ότι δεν είχαν λόγους για να περιμένουν το Χριστό στις μέρες τους. "Μηδείς ας μη σας εξαπατά κατ' ουδένα τρόπον" (Β΄ Θεσσ. 2:3,) τους προειδοποιούσε. Αν ενέμεναν στις αστήρικτες από τη Γραφή προσδοκίες τους, θα έπαιρναν εσφαλμένη πορεία δράσης. Η απογοήτευση θα τους εξέθετε στους χλευασμούς των απίστων. Θα κινδύνευαν να αποκάμουν αποκαρδιωμένοι, και θα έπεφταν στον πειρασμό να αμφιβάλουν για τις επιτακτικές για τη σωτηρία τους αλήθειες. Η αποστολική παρότρυνση πρός τους Θεσσαλονικείς περιέχει ένα σπουδαίο μάθημα για όσους ζούν στις έσχατες ημέρες. Πολλοί Αντβεντιστές αισθάνονταν ότι αν δεν στερέωναν την πίστη τους επάνω σε μία καθορισμένη χρονολογία της παρουσίας του Κυρίου, δεν θα μπορούσαν να επιδοθούν με ζήλο και επιμέλεια στην κατάλληλη προετοιμασία. Αλλά με την αλλεπάλληλη έξαψη των ελπίδων τους και την απογοήτευση που ακολουθεί, η πίστη τους υφίσταται

κάθε φορά τέτοιο δυνατό κλονισμό, που καταντάει σχεδόν αδύνατο γι' αυτούς να δώσουν τη δέουσα προσοχή στις βαρυσήμαντες προφητικές αλήθειες.

Η διακήρυξη μιας καθορισμένης χρονολογίας για την κρίση κατά τη διάδοση της πρώτης αγγελίας, ήταν ενταλμένη από το Θεό. Ο υπολογισμός των προφητικών περιόδων όπου στηρίζονταν η αγγελία εκείνη, τοποθετώντας τον τερματισμό των 2300 ημερών στο φθινόπωρο του 1844, είναι αναμφισβήτητος. Οι επανειλημμένες όμως προσπάθειες καθορισμού νέων χρονολογικών ορίων για την αφετηρία και τον τερματισμό των προφητικών περιόδων, καθώς και οι παράλογες επιχειρηματολογίες που προβάλλονται για την υποστήριξή τους, όχι μόνο αποσπούν την προσοχή από την παρούσα αλήθεια, αλλά οδηγούν γενικά στην περιφρόνηση όλων των καταβαλλομένων προσπαθειών για την ερμηνεία των προφητειών. Όσο περισσότερο πολλαπλασιάζονται και διαδίδονται οι καινούργιες αυτές της δευτέρας παρουσίας προθεσμίες, τόσο μεγαλύτερη επιτυχία σημειώνουν τα σχέδια του Σατανά. Κάθε φορά που περνάει η προθεσμία, ξεσηκώνει το χλευασμό και την καταφρόνια των ανθρώπων πρός τους υποστηρικτές της, καλύπτοντας έτσι με γενική περιφρόνηση το μεγάλο κίνημα του Αντβεντισμού του 1843-1844. Όσοι επιμένουν στην πλάνη τους αυτή θα καταλήξουν να προσδιορίσουν μία ημερομηνία για την επιστροφή του Χριστού κάπου στο απώτερο μέλλον και, επαναπαυόμενοι μέσα στο λίκνισμα της ανύπαρκτης σιγουριάς, πολλοί δεν θα ξυπνήσουν από την πλάνη τους παρά όταν θα είναι πια πολύ αργά.

Η ιστορία του αρχαίου Ισραήλ αποτελεί μία ανάγλυφη εικόνα της πείρας που πέρασαν οι Αντβεντιστές. Ο Θεός οδήγησε το λαό Του στο κίνημα του Αντβεντισμού όπως οδήγησε το λαό του Ισραήλ στην έξοδο από την Αίγυπτο. Με τη μεγάλη απογοήτευση, η πίστη τους δοκιμάσθηκε όπως δοκιμάσθηκε και η πίστη των Εβραίων στην Ερυθρά θάλασσα. Αν εξακολουθούσε ο λαός να εμπιστεύεται το χέρι που τους είχε οδηγήσει μέχρι τότε, θα αξιώνονταν να δουν το σωτήριο έργο του Θεού, Αν όλοι όσοι συνεργάστηκαν αρμονικά στο έργο του 1844 δέχονταν την αγγελία του τρίτου αγγέλου και τη μετέδιδαν με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, ο Θεός θα είχε επιτελέσει θαυμάσια πράγματα με τις προσπάθειές τους. Ένας χείμαρρος φωτός θα είχε περιβάλει τον κόσμο. Εδώ και χρόνια πριν οι κάτοικοι της γης θα είχαν προειδοποιηθεί, η τελική φάση του έργου θα είχε επιτελεσθεί και ο Χριστός θα είχε ήδη εμφανιστεί για την απολύτρωση του λαού Του.

Δεν ήταν το θέλημα του Θεού να περιπλανώνται οι Ισραηλίτες σαράντα χρόνια στην έρημο. Η επιθυμία Του ήταν να τους οδηγήσει κατευθείαν στη γη Χαναάν και να τους εγκαταστήσει εκεί, έναν άγιο και ευτυχισμένο λαό. Αλλά "δια απιστίαν δεν ηδυνήθησαν να εισέλθωσι." (Εβρ. 3:19.) Τα συνεχή ολισθήματα και η αποστασία τους τους έκαναν να απολεσθούν στην ερημιά και άλλοι παρουσιάστηκαν για να εισέλθουν στη Γη της Επαγγελίας. Ούτε και τώρα είναι θέλημα Θεού να βραδύνει τόσο πολύ η παρουσία του Χριστού και να παραμένει ο λαός Του τόσα πολλά χρόνια μέσα σ' αυτόν τον κόσμο της αμαρτίας και της θλίψης. Αλλά η απιστία τους χώρισε από το Θεό. Αφού αυτοί αρνήθηκαν να εκτελέσουν το έργο που τους είχε αναθέσει, άλλοι παρουσιάστηκαν για να κηρύξουν την αγγελία. Από ευσπλαχνία Του για τον κόσμο επιβραδύνει ο Χριστός την παρουσία Του, ώστε οι αμαρτωλοί να έχουν την ευκαιρία να ακούσουν την προειδοποίηση και να ζητήσουν να καταφύγουν σ' Αυτόν πριν ξεσπάσει η οργή του Θεού.

Στις μέρες μας όπως και στις περασμένες εποχές, η υπόδειξη μιας αλήθειας που καυτηριάζει τις σύγχρονες αμαρτίες και πλάνες θα διαγείρει οπωσδήποτε αντίδραση. "Πας όστις πράττει φαύλα μισεί το φως, δια να μη ελεγχθώσι τα έργα αυτού." (Ιωάν. 3:20.) Αφού οι άνθρωποι βλέπουν ότι η άποψή τους δεν έχει κανένα γραφικό στήριγμα, πολλοί μολαταύτα επιμένουν στο να την υποστηρίζουν πάση θυσία και με κακεντρέχεια διαβάλλουν το χαρακτήρα και τα κίνητρα εκείνων που υπερασπίζονται μία ανεπιθύμητη αλήθεια. Ακριβώς η ίδια διαγωγή εκδηλώθηκε σε κάθε εποχή. Ο Ηλίας κατηγορήθηκε ότι τάραττε τον Ισραήλ, ο Ιερεμίας ότι τον πρόδοσε, ο Παύλος ότι του βεβήλωσε το ναό. Απ' αρχής μέχρι σήμερα όσοι προσκολλώνται στην αλήθεια αποκηρύχθηκαν σαν στασιαστές, αιρετικοί ή σχισματικοί. Πλήθη ολόκληρα που αδυνατούν να πιστέψουν στο βέβαιο λόγο της προφητείας πιστεύουν χωρίς καμία αμφιβολία τις κατηγορίες που εκτοξεύονται εναντίον όσων τολμούν να ελέγχουν τις αμαρτίες του συρμού. Το πνεύμα αυτό θα εκδηλώνεται όλο και πιο έντονα με το πέρασμα του χρόνου. Και η Βίβλος με σαφήνεια διδάσκει ότι πλησιάζει ο καιρός οπότε η κυβερνητική νομοθεσία θα έρθει σε τέτοια σύγκρουση με το νόμο του Θεού, ώστε όσοι προτιμήσουν να μείνουν πιστοί σε όλες τις εντολές του Θεού θα έχουν να αντιμετωπίσουν μομφή και τιμωρία σαν να είναι κακοποιό στοιχεία.

Εν όψη του γεγονότος αυτού, ποιο είναι το καθήκον του αγγελιοφόρου της αλήθειας; Πρέπει να συμπεράνει ότι η αλήθεια οφείλει να αποσοβηθεί, αφού συχνά το μοναδικό αποτέλεσμα είναι να

διεγείρει τους ανθρώπους να παρακάμπτουν ή να ανθίστανται στις αξιώσεις της; Οχι. Κανένα περισσότερο δικαίωμα δεν έχει να κατακρατήσει τη μαρτυρία του λόγου του Θεού εξαιτίας της προκαλουμένης αντίδρασης, από ότι είχαν οι προηγούμενοι Μεταρρυθμιστές. Η ομολογία της πίστης από μέρους αγίων και μαρτύρων του παρελθόντος, έχει καταχωρηθεί για το καλό των μεταγενεστέρων ανθρώπων. Τα ζωντανά εκείνα παραδείγματα της αγιοσύνης και της σταθερής ακεραιότητας έχουν φθάσει μέχρι τις ημέρες μας με σκοπό να ενθαρρύνουν όσους καλούνται να παραστούν σύγχρονοι μάρτυρες για το Θεό. Η χάρη και η αλήθεια που τους χορηγήθηκε δεν ήταν μόνο για τον εαυτό τους. αλλά για να φωτίσει η γνώση του Θεού μέσο αυτών τον κόσμο. Έχει χορηγήσει ο Θεός ιδιαίτερο φως στους δούλους Του της σύγχρονης γενεάς; τότε αυτοί είναι υποχρεωμένοι να το μεταδώσουν στον κόσμο.

Στην παλιά εποχή ο Θεός είπε σε κάποιον που έπρεπε να μιλήσει στο όνομά Του: "Ο οίκος όμως Ισραήλ δεν θέλει να σου ακούση· διότι δεν θέλουσι να εισακούωσιν Εμού." (Ιεζ. 3:7.) Παρ' όλα αυτά όμως τον πρόσταξε: "Θέλεις λαλήσει τους λόγους Μου πρός αυτούς, εάν τε ακούσωσιν, εάν τε απειθήσωσι." (Ιεζ. 2:7.) Στο σύγχρονο δούλο του Θεού δίνεται η εντολή: "Ύψωσον την φωνήν σου ως σάλπιγγα, και ανάγγειλον πρός τον λαόν Μου τας ανομίας αυτών και πρός τον οίκον Ιακώβ τας αμαρτίας αυτών." (Ησ. 58:1.)

Ανάλογα με τις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες, καθένας που έχει δεχθεί το φως της αλήθειας ευθύνεται με την ίδια ιερή και φοβερή υποχρέωση όπως ο προφήτης του Ισραήλ στον οποίο ο Θεός απηύθυνε τα ακόλουθα λόγια: "Υιέ ανθρώπου, Εγώ σε έθεσα φύλακα επί τον οίκον Ισραήλ· άκουσον λοιπόν λόγον εκ του στόματός Μου, και νουθέτησον αυτούς παρ' Εμού. Όταν λέγω εις τον άνομον, Άνομε, θέλεις εξάπαντος θανατωθή· και σύ δεν λαλήσης δια να αποτρέψης τον άνομον από της οδού αυτού, εκείνος μεν ο άνομος θέλει αποθάνει εν τη ανομία αυτού, πλήν εκ της χειρός σου θέλω εκζητήσει το αίμα αυτού. Αλλ' εάν συ αποτρέπης τον άνομον από της οδού αυτού δια να επιστρέψη απ' αυτής, και δεν επιστρέψη από της οδού αυτού, εκείνος μεν θέλει αποθάνει εν τη ανομία αυτού, σύ δε ηλευθέρωσας την ψυχήν σου." (Ιεζ. 33:7-9.)

Το σημαντικότερο πρόσκομμα τόσο για την αποδοχή όσο και για τη διάδοση της αλήθειας είναι ότι αυτή δημιουργεί ενόχληση και προκαλεί τα σκώμματα των ανθρώπων. Αυτό είναι το μοναδικό κατά της αλήθειας επιχείρημα που οι υποστηρικτές της δεν μπόρεσαν ποτέ να διαψεύσουν. Αλλά οι πραγματικοί ακόλουθοι του Χριστού, δεν πτοούνται απ' αυτό. Αυτοί δεν περιμένουν πρώτα να γίνει η

αλήθεια δημοφιλής. Σίγουροι για το καθήκον τους, σηκώνουν εθελοντικά το σταυρό, κρίνοντας μαζί με τον απόστολο Παύλο ότι "η προσωρινή ελαφρά θλίψις ημών εργάζεται εις ημάς καθ' υπερβολήν εις υπερβολήν αιώνιον βάρος δόξης," (Β΄ Κορ. 4:17,) και θεωρώντας όπως ο Μωϋσής "τον υπέρ του Χριστού ονειδισμόν μεγαλύτερον πλούτον παρά τους εν Αιγύπτω θησαυρούς." (Εβρ. 11:26.)

Όποιες και αν είναι οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, μόνο οι άνθρωποι που κατά βάθος ζούν για τον κόσμο κινούνται από κίνητρα συνηθειών μάλλον παρά αρχών όταν πρόκειται για θρησκευτικά ζητήματα. Οφείλουμε να διαλέξουμε το σωστό επειδή είναι σωστό, αφήνοντας τις συνέπειες στα χέρια του Θεού. Για όλες τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις του παρελθόντος, ο κόσμος οφείλει ευγνωμοσύνη σε ανθρώπους ήθους, πίστης και θάρρους. Με τέτοιους ανθρώπους πρέπει να διεκπεραιωθεί και το μεταρρυθμιστικό έργο των ημερών μας.

Ούτω λέγει Κύριος: "Ακούσατέ Μου, σεις οι γνωρίζοντες δικαιοσύνην. Λαέ εν τη καρδία του οποίου είναι ο νόμος Μου. Μη φοβείσθε τον ονειδισμόν των ανθρώπων, μηδέ ταράττεσθε εις τας ύβρεις αυτών. Διότι ως ιμάτιον θέλει καταφάγει αυτούς ο σκώληξ, και ως μαλλίον θέλει καταφάγει αυτούς ο σής· αλλ' η δικαιοσύνη Μου θέλει μείνει εις τον αιώνα, και η σωτηρία Μου εις γενεάς γενεών." (Ησ. 51:7-8.)

27

Συγχρονεσ αναζωπυρωσεισ

Οπουδήποτε ο λόγος του Θεού μεταδόθηκε με πιστότητα, τα επακολουθήσαντα αποτελέσματα επεβεβαίωναν τη θεϊκή του προέλευση. Το Πνεύμα του Θεού συνόδευε το προειδοποιητικό άγγελμα των δούλων Του και ο λόγος μεταδίδονταν με δύναμη. Η συνείδηση των αμαρτωλών αφυπνίζονταν. Το φως εκείνο "το οποίον φωτίζει πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον," φώτιζε τους μυστικούς θαλάμους της ψυχής και τα κρυφά του σκότους γίνονταν φανερά. Ο νούς και η καρδιά καταλαμβάνονταν από ένα βαθύ αίσθημα ενοχής. Οι άνθρωποι πείθονταν "περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί της μελλούσης κρίσεως." Έρχονταν σε επίγνωση της δικαιοκρισίας του Θεού και η ακαταλληλότητά τους να παρουσιαστούν όπως ήταν με το βάρος της ενοχής και της ρυπαρότητας μπροστά στο μεγάλο Ερευνητή των καρδιών τους γέμιζε με δέος. Μέσα στην απόγνωσή τους αναφωνούσαν και εκείνοι: "Τις θέλει με ελευθερώσει από του σώματος του θανάτου τούτου;" Καθώς ο σταυρός του Γολγοθά, σύμβολο της ανυπολόγιστης θυσίας για τη σωτηρία του αμαρτωλού τους αποκαλύπτονταν, έβλεπαν ότι τίποτε άλλο παρά μόνο η αξία του Χριστού μπορούσε να τους λυτρώσει από την ενοχή της αμαρτίας. Μόνο αυτό μπορούσε να τους συμφιλιώσει με το Θεό. Με πίστη και ταπείνωση δέχονταν τον Αμνό του Θεού τον αίροντα την αμαρτία του κόσμου και το αίμα του Χριστού τους εξασφάλιζε την άφεση "των προγενομένων αμαρτημάτων."

Οι ψυχές αυτές παρουσίαζαν καρπούς αξίους της μετάνοιας. Πίστευαν, βαπτίζονταν και άρχιζαν μία ανακαινισμένη ζωή. Γίνονταν "νέα κτίσματα εν Χριστώ Ιησού"—όχι πια προσαρμοζόμενοι με τις

πρότερες αμαρτωλές επιθυμίες, αλλά με πίστη στον Υιό του Θεού, ακολουθούντες τα ίχνη Του, αντανακλώντες το χαρακτήρα Του και "καθαρίζοντες εαυτούς καθώς Εκείνος είναι καθαρός." Πράγματα που άλλοτε μισούσαν, τώρα τα αγαπούσαν και εκείνα που κάποτε αγαπούσαν, τώρα τα απεχθάνονταν. Οι περήφανοι και αλαζόνες γίνονταν πράοι και ταπεινοί στην καρδιά. Οι ματαιόδοξοι και υπεροπτικοί μεταβάλλονταν σε συνετούς και σεμνοπρεπείς. Οι ανόσιοι μετατρέπονταν σε ευλαβείς, οι μέθυσοι σε εγκρατείς, οι έκλυτοι σε ηθικούς. Οι μάταιες συνήθειες του κόσμου αφήνονταν κατά μέρος. Οι Χριστιανοί επεδίωκαν ο στολισμός τους να είναι "ουχί ο εξωτερικός, ο του πλέγματος των τριχών και της περιθέσεως των χρυσίων, ή της ενδύσεως των ιματίων, αλλ' ο κρυπτός άνθρωπος της καρδίας, κεκοσμημένος με την αφθαρσίαν του πράου και ησυχίου πνεύματος, το οποίον ενώπιον του Θεού είναι πολύτιμον." (Α΄ Πέτ. 3:3-4.)

Θρησκευτικές αναζωπυρώσεις προκαλούσαν εξονυχιστικό αυτοέλεγχο και πραγματική ταπείνωση. Χαρακτηρίζονταν από σοβαρές, ειλικρινείς εκκλήσεις, απευθυνόμενες με τρυφερό ενδιαφέρον πρός τους αμαρτωλούς για να αποδεχθούν τη δωρεά του αίματος του Χριστού. Άντρες και γυναίκες προσεύχονταν και αγωνίζονταν προσευχόμενοι στο Θεό για τη σωτηρία των ψυχών. Οι καρποί των αναζωπυρώσεων αυτών παρουσιάζονταν στη ζωή ατόμων που όχι μόνο δεν πτοούνταν από την αυταπάρνηση και τη θυσία, αλλά μάλλον χαίρονταν ότι είχαν κριθεί άξιοι να υποφέρουν ονειδισμούς και δοκιμασίες για το όνομα του Χριστού. Ο κόσμος παρακολουθούσε τη μεταμόρφωση στη ζωή εκείνων που άλλοτε αρκούνταν στο όνομα μόνο του Χριστιανού. Το περιβάλλον γύρω τους ευεργετείτο από την επιρροή αυτών που συλλέγοντας μαζί με το Χριστό, έσπερναν στο Πνεύμα για να θερίσουν στην αιωνιότητα. Γι' αυτούς εφαρμόζονταν τα λόγια: "Ελυπήθητε πρός μετάνοιαν." "Διότι η κατά Θεόν λύπη γεννά μετάνοιαν πρός σωτηρίαν αμεταμέλητον· η λύπη όμως του κόσμου γεννά θάνατον. Διότι ιδού, αυτό τούτο, το ότι ελυπήθητε κατά Θεόν, πόσην σπουδήν εγέννησεν εις εσάς! αλλά απολογίαν, αλλά αγανάκτησιν, αλλά φόβον, αλλά πόθον, αλλά ζήλον, αλλ' εκδίκησιν! κατά πάντα απεδείξατε εαυτούς ότι είσθε καθαροί εις τούτο το πράγμα." (Β΄ Κορ. 7:9-11.)

Αυτά είναι τα αποτελέσματα του έργου του Πνεύματος του Θεού. Καμία ένδειξη πραγματικής μετάνοιας δεν παρατηρείται αν δεν επέλθει η αναγέννηση. Αν επιστρέψει ο αμαρτωλός το ενέχυρο, αν αποδώσει τα κλοπιμαία, αν εξομολογηθεί τις αμαρτίες του και αν αγαπά το Θεό και τους συνανθρώπους του, μπορεί τότε να είναι βέβαιος ότι απέκτησε την ειρήνη με το Θεό. Τέτοια αποτελέσματα

συνόδευαν τις θρησκευτικές αφυπνιστικές εκδηλώσεις του παρελθόντος. Κρίνοντας από τους καρπούς τους μπορούσε κανείς να πει ότι αυτές έφεραν τη σφραγίδα της ευλογίας του Θεού για τη σωτηρία των ψυχών και για την εξύψωση της ανθρωπότητας.

Πολλά όμως από τα σύγχρονα θρησκευτικά κινήματα παρουσιάζουν μία χτυπητή αντίθεση στις εκδηλώσεις αυτές της θεϊκής χάρης που στα περασμένα χρόνια έστεφαν με επιτυχία τους κόπους των δούλων του Θεού. Είναι αλήθεια ότι παρατηρείται ένα πλατιά διαδεδόμενο θρησκευτικό ενδιαφέρον. Πολλοί ισχυρίζονται ότι έχουν αναγεννηθεί και μεγάλη κοσμοσυρροή παρατηρείται στις εκκλησίες. Παρ' όλα αυτά όμως, η φύση των αποτελεσμάτων δεν αποτελεί εγγύηση για την προοδευτική συνύπαρξη μιας πνευματικής ζωής. Η φλόγα του φωτός, φουντώνοντας για ένα διάστημα στην καρδιά, σβήνει σε λίγο ολότελα, αφήνοντας πίσω της σκοτάδι από το προηγούμενο ακόμη πιο πυκνό.

Οι δημοφιλείς θρησκευτικές αφυπνίσεις πολλές φορές στοχεύουν στην έξαψη της φαντασίας, στην αφύπνιση των συναισθημάτων, με το να ικανοποιούν το ενδιαφέρον για κάτι το καινούργιο και εντυπωσιακό. Αυτού του είδους οι αφυπνιζόμενοι ελάχιστα επιθυμούν να ακούσουν τις Γραφικές αλήθειες, ελάχιστα ενδιαφέρονται για τη μαρτυρία των αποστόλων και προφητών. Αν οι θρησκευτικές συναθροίσεις δεν παρουσιάζουν έντονες αισθησιακές εκδηλώσεις, δεν έλκονται από αυτές. Αγγελίες απευθυνόμενες στην αισθησιακά ουδέτερη λογική δεν βρίσκουν ανταπόκριση. Οι σαφείς προειδοποιήσεις του λόγου του Θεού, οι άμεσα σχετιζόμενες με τα αιώνια διαφέροντά τους, περνούν απαρατήρητες.

Για την πραγματικά αναγεννημένη ψυχή τα σημαντικότερα θέματα της ζωής είναι οι σχέσεις με το Θεό και με τα πράγματα που αφορούν την αιωνιότητα. Που όμως στις σημερινές εκκλησίες του κόσμου συναντά κανείς το Πνεύμα της καθιέρωσης στο Θεό; Αυτοί οι αναγεννημένοι δεν αποχωρίζονται από την υπερηφάνεια, ούτε από την αγάπη των εγκοσμίων. Δεν είναι τώρα περισσότερο πρόθυμοι να απαρνηθούν τον εαυτό τους, να σηκώσουν το σταυρό τους και να ακολουθήσουν τον πράο και ταπεινό Ιησού, από ότι ήταν πριν από την καθιέρωσή τους. Η θρησκεία κατάντησε το σπόρ των απίστων και σκεπτικιστών, επειδή τόσοι πολλοί που φέρουν το όνομά της αγνοούν τις αρχές της. Η δύναμη της ευσέβειας έχει σχεδόν εκλείψει από πολλές εκκλησίες. Οι εκδρομές, οι θεατρικές παραστάσεις, οι εκκλησιαστικές αγορές, τα εξεζητημένα σπίτια, η ατομική επίδειξη απομάκρυναν τη σκέψη από το Θεό. Κινητή και ακίνητη περιουσία και κοσμικές

απασχολήσεις αιχμαλωτίζουν το νού, ενώ πράγματα με αιώνιο ενδιαφέρον περνούν σχεδόν απαρατήρητα.

Παρά την παρακμή που γενικά παρατηρείται στον τομέα της πίστης και της ευσέβειας, υπάρχουν πραγματικοί οπαδοί του Χριστού μέσα σ' αυτές τις εκκλησίες. Πριν ξεσπάσει η τελική οργή του Θεού πάνω στη γη, θα εκδηλωθεί μία τέτοια αφύπνιση της αρχικής θεοσέβειας από μέρους του λαού Του που όμοια δεν έχει ξαναπαρουσιαστεί από την εποχή των αποστόλων. Το Πνεύμα και η δύναμη του ουρανού θα περιβάλλουν τους δούλους του Θεού. Τότε πολλοί θα εγκαταλείψουν τις εκκλησίες αυτές όπου η αγάπη του κόσμου αντικατέστησε την αγάπη του Θεού και του λόγου Του. Πολλοί, τόσο από τα λαϊκά μέλη όσο και από τους ποιμένες, πρόθυμα θα ασπασθούν τις μεγάλες αυτές αλήθειες που ο Θεός γνωστοποιεί για τη σύγχρονη εποχή μας με σκοπό να προετοιμάσει ένα λαό για τη δευτέρα παρουσία του Κυρίου. Αυτό το έργο επιθυμεί να το εμποδίσει ο εχθρός των ψυχών και πριν φθάσει η ώρα της δραστηριότητας αυτής, θα προσπαθήσει να το ματαιώσει αντικαθιστώντας το με ένα άλλο επίπλαστο. Θα κάνει να φανεί ότι τις εκκλησίες εκείνες που ο ίδιος επηρεάζει ακόμη με την απατηλή του δύναμη, ο Θεός τις επισκέπτεται με ιδιαίτερες ευλογίες Του. Θα παρουσιάζει τα πράγματα έτσι που οι άνθρωποι να τα εκλαμβάνουν σαν σπουδαίες πνευματικές εκδηλώσεις. Πλήθη ολόκληρα θα πανηγυρίζουν ότι ο Θεός εργάζεται κατά ένα θαυμάσιο τρόπο γι' αυτούς, ενώ στην πραγματικότητα άλλο είναι το πνεύμα που ενεργεί. Μεταμφιεσμένος κάτω από το θρησκευτικό μανδύα, ο Σατανάς θα επιζητήσει να επεκτείνει την επιρροή του πάνω στο χριστιανικό κόσμο.

Σε πολλά από τα αναζωπυρωτικά κινήματα του περασμένου μισού αιώνα, ενεργούσαν σε ευρεία ή περιορισμένη κλίμακα οι ίδιες εκείνες υποκινητικές δυνάμεις που θα εκδηλωθούν και στα ευρύτερα θρησκευτικά κινήματα του μέλλοντος. Οι δυνάμεις αυτές εξωτερικεύονται με μία έξαψη των αισθήσεων και συνίστανται από ένα κράμα γνήσιου και επίπλαστου, κατάλληλα συνυφασμένου για εξαπατικούς σκοπούς. Δεν χρειάζεται όμως να εξαπατηθεί κανείς. Εξετάζοντας κάτω από το φως του λόγου του Θεού, η αναγνώριση της φύσης των θρησκευτικών αυτών εκδηλώσεων δεν είναι δύσκολη. Οπουδήποτε οι άνθρωποι παραμελούν τη μαρτυρία των Γραφών, περιφρονώντας τις σαφείς, ψυχοσωτήριες αλήθειες που απαιτούν την αυταπάρνηση και την εγκατάλειψη των εγκοσμίων, εκεί μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι δεν υπάρχει η ευλογία του Θεού. Και κρίνοντας με τον κανόνα που ο ίδιος ο Χριστός συνιστά, "από των καρπών αυτών θέλετε γνωρίσει

αυτούς," (Ματθ. 7:16,) είναι φανερό ότι αυτές οι εκδηλώσεις δεν είναι έργο του Πνεύματος του Θεού.

Με τις αλήθειες του λόγου Του, ο Θεός έχει αποκαλύψει στους ανθρώπους τον Εαυτό Του και σε όλους όσους τις δέχονται, αυτές χρησιμεύουν σαν ασπίδα ενάντια στις πλάνες του Σατανά. Η παραμέληση των αληθειών αυτών άνοιξε διάπλατα τις πόρτες σ' όλα τα τρωτά που τώρα έχουν πια γενικευτεί στο θρησκευτικό κόσμο. Η υπόσταση και η σπουδαιότητα του νόμου του Θεού εξέλιπαν σχεδόν από τα μάτια του κόσμου. Η εσφαλμένη αντίληψη για το χαρακτήρα, το αιώνιο κύρος και την υποχρεωτική τήρηση του νόμου του Θεού, οδήγησε σε πλάνες στον τομέα της πνευματικής ανάνηψης και της καθαγιασμένης ζωής των ανθρώπων και κατέληξε στην υποστολή της σημαίας της ευλάβειας μέσα στην εκκλησία. Εδώ πρέπει να αναζητηθεί το μυστικό που εξηγεί την απουσία του Αγίου Πνεύματος και της δύναμης του Θεού από τις σύγχρονες πνευματικές αναζωπυρώσεις.

Μέσα στις διάφορες χριστιανικές εκκλησίες, άνθρωποι με ήθος και χαρακτήρα ομολογούν και θρηνούν για το γεγονός αυτό. Ο καθηγητής Εδουάρδος Πάρκ, εκθέτοντας τους κινδύνους που απειλούν το σύγχρονο θρησκευτικό κόσμο, πολύ σωστά παρατηρεί: "Μία πηγή του κινδύνου είναι η παραμέληση του άμβωνα να εφιστά την προσοχή στην εφαρμογή του νόμου του Θεού. Αλλοτε ο άμβωνας αποτελούσε την ηχώ της φωνής της συνείδησης. ... Οι διασημότεροι θεολόγοι μας, μιμούμενοι το παράδειγμα του Διδασκάλου, προσέδιδαν μία θαυμάσια αίγλη στα κηρύγματά τους αναφερόμενοι στη σπουδαιότητα του νόμου, των προσταγμάτων του και των ενημερωτικών απειλών του. Επαναλάμβαναν τα δύο μεγάλα αξιώματα ότι ο νόμος είναι το αντίγραφο της θεϊκής τελειότητας και ότι ο άνθρωπος που δεν αγαπά το νόμο. δεν αγαπά ούτε το ευαγγέλιο· επειδή ο νόμος, όπως και το ευαγγέλιο, είναι ένας καθρέφτης όπου αντανακλάται ο πραγματικός χαρακτήρας του Θεού. Αυτός ο κίνδυνος οδηγεί σ' έναν άλλο: στην υποτίμηση του κακού που περικλείει η αμαρτία καθώς και του μεγέθους της και της βλαβερότητάς της. Όσο σημαντική είναι η νομιμότητα της εντολής, εξίσου σημαντικό είναι και το πταίσμα της παρακοής.

"Συνακόλουθος με τους παραπάνω κινδύνους είναι ο κίνδυνος της υποτίμησης της δικαιοσύνης του Θεού. Η τάση του σύγχρονου άμβωνα είναι να διαζεύξει τη θεϊκή δικαιοσύνη από την καλοκαγαθία του Θεού και να υποβιβάσει την τελευταία αυτή στη μοίρα του απλού αισθήματος, αντί να την ανεβάσει στο επίπεδο του ηθικού κανόνα. Ότι ο Θεός συνέζευξε χωρίζεται από το σύγχρονο θεολογικό

καλειδοσκόπιο. Ο νόμος του Θεού είναι ένα καλό ή ένα κακό; Ένα καλό. Τότε η δικαιοσύνη είναι και αυτή καλή, αφού επιλαμβάνεται την εφαρμογή του νόμου. Ξεκινώντας οι άνθρωποι από τη συνήθεια να υποτιμούν το νόμο και τη δικαιοσύνη του Θεού—συνήθεια που πηγάζει από την απεχθή ανθρώπινη παρακοή—εύκολα μετά εξοικειώνονται στο να υποτιμούν τη χάρη εκείνη που εξασφαλίζει την εξιλέωση της αμαρτίας." Έτσι το ευαγγέλιο χάνει την αξία και τη σπουδαιότητά του στα μάτια των ανθρώπων που σε λίγο δε διστάζουν να απορρίψουν και την ίδια τη Γραφή.

Πολυάριθμοι θεολόγοι υποστηρίζουν ότι με το θάνατό Του ο Χριστός κατήργησε το νόμο και επομένως οι άνθρωποι τώρα απαλλάσσονται από την υποχρέωση να τον τηρήσουν. Μερικοί τον παριστάνουν σαν δυσβάστακτο ζυγό και, σαν αντίθεση της δήθεν υποδούλωσης στο νόμο, εκθειάζουν την ελευθερία που υπόσχεται το ευαγγέλιο.

Αλλά οι προφήτες και οι απόστολοι δεν έβλεπαν έτσι τον άγιο νόμο του Θεού. Ο Δαβίδ έλεγε: "Θέλω περιπατεί εν ευρυχωρία διότι εξεζήτησα τας εντολάς Σου." (Ψαλμ. 119:45.) Ο απόστολος Ιάκωβος που έγραψε μετά το θάνατο του Χριστού, χαρακτηρίζει το Δεκάλογο σαν "νόμον βασιλικόν" και "τελειον νόμον της ελευθερίας." (Ιακ. 2:8, 1:25.) Και ο οραματιστής της Πάτμου, μισόν αιώνα μετά τη σταύρωση, προφέρει έναν ιδιαίτερο μακαρισμό επιφυλασσόμενο για τους "πράττοντας τας εντολάς Αυτού, δια να έχωσιν εξουσίαν επί το δένδρον της ζωής, και να εισέλθωσιν διά των πυλώνων εις την πόλιν." (Αποκ. 22:14.)

Ο ισχυρισμός ότι ο Χριστός με το θάνατό Του κατήργησε το νόμο του Πατέρα Του είναι αβάσιμος. Αν ήταν δυνατό να αλλάξει ή να παραμεριστεί ο νόμος, τότε δεν θα ήταν ανάγκη να πεθάνει ο Χριστός για να σώσει τον άνθρωπο από την καταδίκη της αμαρτίας. Ο θάνατος του Χριστού όχι μόνο δεν καταλύει το νόμο, αλλά αντίθετα αποδεικνύει ότι ο νόμος είναι αναλλοίωτος. Ο Υιός του Θεού ήρθε για να "μεγαλύνη τον νόμον και καταστήση αυτόν έντιμον." (Ησ. 42:21.) Ο Χριστός είπε: "Μη νομίσητε ότι ήλθον να καταλύσω τον νόμον ... έως αν παρέλθη η γή, ιώτα εν, ή μία κεραία δεν θέλει παρέλθει από του νόμου." (Ματθ. 5:17,18.) Και προσωπικά για τον Εαυτό Του δηλώνει: "Χαίρω, Θεέ μου, να εκτελώ το θέλημά Σου· και ο νόμος Σου είναι εν τω μέσω της καρδίας Μου." (Ψαλ. 40:8.)

Ο νόμος του Θεού αποδεικνύεται αμετάβλητος από αυτή τη φύση του. Αποτελεί την αποκάλυψη του θελήματος και του χαρακτήρα του Νομοθέτη. Ο Θεός είναι αγάπη, και ο νόμος Του είναι αγάπη. Οι δύο μεγάλες αρχές του συνοψίζονται στην αγάπη για το

Θεό και στην αγάπη για τον άνθρωπο. "Είναι λοιπόν εκπλήρωσις του νόμου η αγάπη." (Ρωμ. 13:10.) Ο χαρακτήρας του Θεού είναι δικαιοσύνη και αλήθεια. Τέτοια είναι και η φύση του νόμου Του. Ο Ψαλμωδός παρατηρεί: "Ο νόμος Σου είναι αλήθεια" και "πάντα τα προστάγματά Σου είναι δικαιοσύνη." (Ψαλμ. 119, 142, 172.) Και ο απόστολος Παύλος διακηρύττει και αυτός: "Ο νόμος Σου είναι άγιος, και η εντολή αγία και δικαία και αγαθή." (Ρωμ. 7:12.) Ένας τέτοιος νόμος που εκφράζει το πνεύμα και το θέλημα του Θεού, δεν μπορεί παρά να είναι το ίδιο αιώνιος όπως και ο Εμπνευστής του.

Το έργο της πνευματικής ανάτασης και του αγιασμού είναι να συμφιλιώσει τους ανθρώπους με το Θεό φέρνοντάς τους σε πλήρη εναρμόνιση με τις αρχές του νόμου Του. Δημιουργημένος αρχικά κατά την εικόνα του Θεού, ο άνθρωπος βρίσκονταν σε τέλεια συνταύτιση με το χαρακτήρα και το νόμο του Θεού. Οι αρχές της δικαιοσύνης ήταν γραμμένες στην καρδιά του. Αλλά η αμαρτία τον αποξένωσε από τον Πλάστη του. Τότε έπαψε πια ο άνθρωπος να αντανακλά την εικόνα του Θεού. Η καρδιά του επαναστάτησε κατά των απαιτήσεων του θεϊκού νόμου. "Διότι το φρόνημα της σαρκός είναι έχθρα εις τον Θεόν επειδή εις τον νόμον του Θεού δεν υποτάσσεται, αλλ' ουδέ δύναται." (Ρωμ. 8:7.) Όμως "τόσον ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε έδωκε τον Υιόν Αυτού τον μονογενή," για να επαναφέρει τον άνθρωπο σε συμφιλίωση με το Θεό. Μόνο με την αξία του Χριστού είναι δυνατόν να αποκατασταθούν οι αρμονικές σχέσεις του με το Δημιουργό του. Η καρδιά του πρέπει να ανακαινιστεί με την επέμβαση της θεϊκής χάρης. Πρέπει να αναγεννηθεί "άνωθεν." Χωρίς τη μεταλλαγή αυτή—τη γνωστή σαν αναγέννηση—ο Χριστός λέγει ότι "ουδείς δύναται να ίδη την βασιλείαν του Θεού."

Πρώτο βήμα πρός τη συμφιλίωση με το Θεό είναι η συναίσθηση της αμαρτίας. "Αμαρτία είναι η ανομία." (Α΄ Ιωάν. 3:4.) "Επειδή δια του νόμου γίνεται η γνώρισις της αμαρτίας." (Ρωμ. 3:20.) Για να αναγνωρίσει την ενοχή του, ο αμαρτωλός οφείλει να ελέγξει το χαρακτήρα του συγκρίνοντάς τον με το μεγάλο κανόνα της δικαιοσύνης του Θεού. Αυτός είναι ο καθρέφτης που αποδίδει μια ακριβή απεικόνιση του τέλειου χαρακτήρα και ικανώνει τον άνθρωπο να ανακαλύψει τις ατέλειες του δικού του χαρακτήρα.

Ο νόμος φανερώνει στον άνθρωπο τις αμαρτίες του, χωρίς όμως να του παρέχει κανένα θεραπευτικό μέσο. Υπόσχεται ζωή στο νομοταγή, ενώ στον παραβάτη γνωστοποιεί ότι ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος. Μόνο το ευαγγέλιο του Χριστού μπορεί να απαλλάξει τον αμαρτωλό από την καταδίκη και από το μολυσμό της αμαρτίας. Οφείλει να δηλώσει μεταμέλεια πρός το Θεό, του οποίου το

νόμο παραβίασε- επίσης πίστη πρός το Χριστό ο οποίος είναι η εξιλαστική του θυσία. Μ' αυτό τον τρόπο αποκτά την "άφεσιν των προηγουμένων αμαρτημάτων," και γίνεται συμμέτοχος της θεϊκής φύσης. Θεωρείται παιδί του Θεού, αφού έλαβε το πνεύμα της υιοθεσίας και μ' αυτό φωνάζει: "Αββά, ο Πατήρ!"

Είναι λοιπόν τώρα ελεύθερος ο άνθρωπος να παραβεί το νόμο του Θεού; Ο Παύλος αποφαίνεται σχετικά: "Νόμον λοιπόν καταργώμεν δια της πίστεως; Μη γένοιτο· αλλά νόμον συνιστώμεν." (Ρωμ. 3:31.) "Ημείς οίτινες απεθάνομεν κατά την αμαρτίαν, πως θέλομεν ζήσει πλέον εν αυτή;" (Ρωμ. 6:2.) Και ο Ιωάννης διακηρύττει: "Αύτη είναι η αγάπη του Θεού· το να φυλάττωμεν τας εντολάς Αυτού· και αι εντολαί Αυτού βαρείαι δεν είναι. (Α΄ Ιωάν. 5:3.) Κατά την αναγέννηση, η καρδιά εναρμονίζεται με το Θεό και συμβιβάζεται με το νόμο Του. Μόλις γίνει η σπουδαία αυτή μεταλλαγή, ο αμαρτωλός περνάει από το θάνατο στη ζωή, από την αμαρτία στην αγιότητα, από την παράβαση και την ανταρσία, στην υπακοή και στη νομιμοφροσύνη. Η πρότερη ζωή της αποξένωσης από το Θεό τελειώνει· και αρχίζει μία νέα ζωή συμφιλίωσης, πιστότητας και αγάπης. Τότε είναι δυνατό "να πληρωθή η δικαιοσύνη του νόμου εις ημάς τους μη περιπατούντας κατά την σάρκα, αλλά κατά το πνεύμα." (Ρωμ. 8:4.) Και τότε η φωνή της καρδιάς θα είναι: "Πόσον αγαπώ τον νόμον Σου! Όλην την ημέραν είναι μελέτη μου." (Ψαλμ. 119:97.)

"Ο νόμος του Κυρίου είναι άμωμος, επιστρέφων ψυχήν." (Ψαλμ. 19:7.) Χωρίς το νόμο οι άνθρωποι δεν μπορούν να ορθογνωμήσουν ούτε για τον άγιο και αγνό χαρακτήρα του Θεού, ούτε για τη δική τους ενοχή και ρυπαρότητα. Δεν μπορούν να συλλάβουν την πραγματική έννοια της αμαρτίας και επομένως δεν αισθάνονται την ανάγκη της μετάνοιας. Αγνοώντας την απελπιστική κατάστασή τους, σαν παραβάτες που είναι του θεϊκού νόμου, δεν συναισθάνονται πόσο μεγάλη ανάγκη έχουν από το εξιλαστικό αίμα του Χριστού. Δέχονται την ελπίδα της σωτηρίας χωρίς τη ριζική μεταλλαγή της καρδιάς ή την αναγέννηση της ζωής. Έτσι οι επιφανειακές αναγεννήσεις πολλαπλασιάζονται και πλήθη ενώνονται με την εκκλησία, χωρίς να έχουν ποτέ πραγματικά ενωθεί με το Χριστό.

Πλανεμένες διδαχές σχετικά με τον αγιασμό, που και αυτές απορρέουν από την παραμέληση ή την παραμέριση του θεϊκού νόμου, παίζουν σημαντικό ρόλο στα αναζωπυρωτικά κινήματα των ημερών μας. Οι διδαχές αυτές είναι όχι μόνο στη θεωρία λαθεμένες, αλλά και στην εφαρμογή επικίνδυνες. Ακριβώς επειδή βρίσκουν τέτοια μεγάλη απήχηση στο κοινό, θα έπρεπε οι άνθρωποι να εφιστήσουν

ακόμη περισσότερο την προσοχή τους στο να κατανοήσουν τι ακριβώς διδάσκει η Γραφή στο σημείο αυτό.

Ο πραγματικός αγιασμός είναι Βιβλική διδαχή. Ο απόστολος Παύλος στην επιστολή του πρός την εκκλησία της Θεσσαλονίκης παρατηρεί: "Τούτο είναι το θέλημα του Θεού, ο αγιασμός σας." Και η προσευχή του είναι: "Αυτός ο Θεός της ειρήνης είθε να σας αγιάση ολοκλήρως." (Α΄ Θεσσ. 4:3, 5:23.) Η Βίβλος με σαφήνεια διδάσκει τι είναι ο αγιασμός και πως μπορεί να φθάσει κανείς σ' αυτόν. Στην προσευχή για τους μαθητές Του ο Σωτήρας ανέφερε: "Αγίασον αυτούς εν τη αληθεία Σου ο λόγος ο ιδικός Σου είναι αλήθεια." (Ιωάν. 17:17.) Ο Παύλος διδάσκει ότι η ζωή των πιστών πρέπει να είναι "ηγιασμένη δια του Πνεύματος του Αγίου." (Ρωμ. 15:16.) Ποιο είναι το έργο του Αγίου Πνεύματος, ο Χριστός εξήγησε στους μαθητές Του: "Όταν δε έλθη Εκείνος, το Πνεύμα της αλήθειας θέλει σας οδηγήσει εις πάσαν την αλήθειαν." (Ιωάν. 16:13.) Και ο Ψαλμωδός λέγει: "Ο νόμος Σου είναι αλήθεια." Ώστε λοιπόν ο νόμος και το Πνεύμα του Θεού αποκαλύπτουν στους ανθρώπους τις μεγάλες αρχές της δικαιοσύνης τις ενσωματωμένες με το νόμο Του. Και αφού η εντολή του Θεού είναι "αγία και δικαία και καλή," ένα ακριβές αντίγραφο της θεϊκής τελειότητας, συνάγεται μ' αυτό ότι ο χαρακτήρας που μέσο της υπακοής σχηματίζεται σύμμορφος με την εντολή αυτή, είναι και εκείνος άγιος. Ο Χριστός αποτελεί το τέλειο πρότυπο ενός τέτοιου χαρακτήρα. Λέγει: "Εγώ ετήρησα τας εντολάς του Πατρός Μου." (Ιωάν. 15:10.) Και αλλού: "Εγώ κάμνω πάντοτε τα αρεστά εις Αυτόν." (Ιωάν. 8:29.) Οι οπαδοί του Χριστού οφείλουν να εξομοιωθούν με Αυτόν, οφείλουν δηλαδή να σχηματίσουν με τη χάρη του Θεού χαρακτήρα σύμφωνο πρός τις αρχές του Αγίου νόμου Του. Αυτός είναι ο αγιασμός όπως τον εννοεί η Γραφή.

Ένα τέτοιο έργο μόνο με πίστη στο Χριστό και με τη δύναμη του ενοικούντος Πνεύματος του Θεού μπορεί να επιτευχθεί. Ο Παύλος συμβουλεύει τους πιστούς: "Μετά φόβου και τρόμου εργάζεσθε την εαυτών σωτηρίαν· διότι ο Θεός είναι ο ενεργών εν υμίν και το θέλειν και το ενεργείν κατά την ευδοκίαν Αυτού." (Φίλιπ. 2:12-13.) Ο Χριστιανός εξακολουθεί να υφίσταται την εσωτερική παρόρμηση της αμαρτίας, αλλά βρίσκεται σε διαρκή πόλεμο εναντίον της. Εδώ ακριβώς χρειάζεται η βοήθεια του Χριστού. Η θεϊκή δύναμη συμπράττει με την ανθρώπινη αδυναμία και ο πιστός αναφωνεί: "Χάρις εις τον Θεόν όστις δίδει εις ημάς την νίκην δια του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού." (Α΄ Κορ. 15:57.)

Οι Γραφές διδάσκουν με σαφήνεια ότι το έργο του αγιασμού είναι προοδευτικό. Όταν με την προσέλευσή του στο Θεό ο αμαρτωλός

αποκτά με το αίμα του εξιλασμού την ειρήνη του μ’ Αυτόν, εγκαινιάζει μόλις τότε την πορεία της χριστιανικής του ζωής. Τώρα πρέπει να βαδίσει πρός την τελειότητα και να προχωρήσει πρός “το τέλειον μέτρον του πληρώματος της ηλικίας του Χριστού.” Ο απόστολος Παύλος λέγει: “Έν πράττω, τα μεν οπίσω λησμονών, εις δε τα έμπροσθεν επεκτεινόμενος, τρέχω πρός τον σκοπόν δια το βραβείον της άνω κλήσεως του Θεού εν Χριστώ Ιησού.” (Φιλ. 3:13-14.) Και ο Πέτρος μας παρουσιάζει τα σκαλοπάτια που οδηγούν μέχρι τον αγιασμό: “Καταβαλόντες πάσαν σπουδήν προσθέσατε εις την πίστην σας την αρετήν, εις δε την αρετήν την γνώσιν, εις δε την γνώσιν την εγκράτειαν, εις δε την εγκράτειαν την υπομονήν, εις δε την υπομονήν την ευσέβειαν, εις δε την ευσέβειαν την φιλαδελφίαν, εις δε την φιλαδελφίαν την αγάπην ... διότι ταύτα κάμνοντες, δεν θέλετε πταίσει ποτέ.” (Β΄ Πέτ. 1:5-10.)

Όσοι φθάσουν στο σημείο του αγιασμού όπως τον εννοεί η Γραφή θα εκδηλώσουν ένα πνεύμα ταπεινοφροσύνης. Όπως ο Μωϋσής, έτσι και αυτοί οραματίζονται με δέος το μεγαλείο της αγιοσύνης και αναγνωρίζουν την αναξιότητά τους σε αντίθεση με την αγνότητα και την άφθαστη τελειότητα του Άπειρου Θεού.

Παράδειγμα πραγματικού αγιασμού αποτελεί ο προφήτης Δανιήλ. Η μακρόχρονη ζωή του υπήρξε μία άψογη υπηρεσία αφιερωμένη στον Κύριό του. Σύμφωνα με την ουράνια προσφώνηση ο Δανιήλ ήταν “ανήρ σφόδρα αγαπητός.” (Δαν. 10:11.) Και όμως, αντί να ισχυρίζεται ότι είναι αγνός και άγιος, ο τιμημένος αυτός προφήτης συνταύτισε τον εαυτό του με τον αμαρτωλό Ισραήλ καθώς εκλιπαρούσε το Θεό για το καλό του λαού του: “Ημείς,” έλεγε “δεν προσφέρομεν τας ικεσίας ημών ενώπιον Σου δια τας δικαιοσύνας ημών, αλλά δια τους πολλούς οικτιρμούς Σου.” “Ημαρτήσαμεν, ησεβήσαμεν.” (Δαν. 9:18,15.) Και πιο κάτω αναφέρει: “Εγώ ελάλουν έτι, και προσηυχόμην, και εξομολογούμην την αμαρτίαν μου, και την αμαρτίαν του λαού μου Ισραήλ.” (Δαν. 9:20.) Αργότερα, όταν ο Υιός του Θεού παρουσιάστηκε μπροστά του για να του δώσει σχετικές οδηγίες, ο Δανιήλ λέγει: “Η ακμή μου μετεστράφη εν εμοί εις μαρασμόν, και δεν έμεινεν ισχύς εν εμοί.” (Δαν. 10:8.)

Όταν ο Ιώβ διέκρινε τη φωνή του Θεού μέσα από τον ανεμοστρόβιλο, φώναξε: “Βδελύττομαι εμαυτόν και μετανοώ εν χώματι και σποδώ.” (Ιώβ 42:6.) Όταν ο Ησαΐας είδε τη δόξα του Θεού και άκουσε την προσφώνηση των χερουβείμ, “Άγιος, άγιος, άγιος. Κύριος των δυνάμεων.” αναφώνησε: “Ώ τάλας εγώ! διότι εχάθην.” (Ησ. 6:3,5.) Ο Παύλος, αφού “ηρπάγη έως τρίτου ουρανού και ήκουσεν ανεκλάλητα λόγια, τα οποία δεν συγχωρείται εις άνθρωπον να

λαλήση," (Β΄ Κορ. 12:3-4,) ονομάζει τον εαυτό του "τον πλέον ελάχιστον πάντων των αγίων." (Εφ. 3:8.) Και ο Ιωάννης, ο αγαπημένος μαθητής που έγειρε στο στήθος του Χριστού και που αντίκρισε τη δόξα Του, έπεσε σαν νεκρός στα πόδια ενός αγγέλου. (Αποκ. 1:17.) Καμία αυτοεξύψωση, καμία καυχησιολογία επειδή ελευθερώθηκαν από τα δεσμά της αμαρτίας δεν αρμόζει σ' αυτούς που βαδίζουν στη σκιά του σταυρού του Γολγοθά. Αναγνωρίζουν ότι οι αμαρτίες τους ευθύνονται για την σπαραξικάρδια αγωνία που προξένησαν στον Υιό του Θεού και αυτή η σκέψη τους κρατάει ταπεινούς. Εκείνοι που ζούν πλησιέστερα στο Χριστό διακρίνουν καθαρότερα την ευπάθεια και αμαρτωλότητα της ανθρώπινης φύσης και έχουν για μοναδική τους ελπίδα την αξία ενός σταυρωμένου και αναστημένου Σωτήρα.

Ο αγιασμός που κατακτά διαρκώς έδαφος στο σημερινό θρησκευτικό κόσμο, προσκομίζει ένα πνεύμα αυτοεξύψωσης και περιφρόνησης του νόμου του Θεού που τον χαρακτηρίζει ξένο πρός τη θρησκεία της Γραφής. Οι υποστηρικτές του πρεσβεύουν ότι ο αγιασμός είναι έργο της στιγμής μέσο του οποίου, μόνο με την πίστη, φθάνει κανείς στην τελειότητα της καθιερωμένης ζωής: "Πίστεψε μόνο," λέγουν, "και θα δεχθείς την ευλογία." Υποτίθεται ότι καμία πρόσθετη προσπάθεια δεν χρειάζεται να καταβληθεί γι' αυτή τη δωρεά. Ταυτόχρονα αρνούνται το κύρος του νόμου του Θεού με το πρόσχημα ότι έχουν απαλλαγεί από την υποχρέωση της τήρησης των εντολών. Είναι όμως ποτέ δυνατόν να αγιάζονται οι άνθρωποι σύμφωνα με το θέλημα και το χαρακτήρα του Θεού, χωρίς να υποτάσσονται στις αρχές εκείνες που αποτελούν την έκφραση της φύσης και του θελήματος Του και καθιστούν γνωστό τι είναι αυτό που Τον ευαρεστεί;

Η επιθυμία των ανθρώπων να προσκολληθούν σε μία εύκολη θρησκεία, μία θρησκεία χωρίς απαιτήσεις και αγώνες, χωρίς αυταπάρνηση και χωρισμό από τις τρέλες του κόσμου, είναι εκείνη που κατέστησε τη διδαχή της "πίστης και αποκλειστικά της πίστης" τόσο δημοφιλή. Τι λέγει όμως ο λόγος του Θεού; Ο απόστολος Ιάκωβος τονίζει: "Τι το όφελος, αδελφοί μου, εάν λέγη τις ότι έχει πίστιν, και έργα δεν έχη; μήπως η πίστις δύναται να σώσει αυτόν; ... θέλεις να γνωρίσης ώ άνθρωπε μάταιε, ότι η πίστις χωρίς των έργων είναι νεκρά; Αβραάμ ο πατήρ ημών δεν εδικαιώθη εξ έργων, ότε προσέφερεν Ισαάκ τον υιόν αυτού επί το θυσιαστήριον; Βλέπεις ότι η πίστις συνήργει εις τα έργα αυτού, και εκ των έργων η πίστις ετελειώθη; ... Βλέπετε λοιπόν ότι εξ έργων δικαιούται ο άνθρωπος και ουχί εκ πίστεως μόνον; (Ιακ. 2:14-24.)

Η μαρτυρία του λόγου του Θεού αντιτίθεται σ' αυτή τη δελεαστική διδαχή της πίστης χωρίς έργα. Το να απαιτεί κανείς την εύνοια

του Ουρανού χωρίς να συμμορφώνεται με τους όρους που εξασφαλίζουν το έλεος του Θεού, δεν είναι πίστη· είναι προπέτεια. Επειδή η πραγματική πίστη είναι θεμελιωμένη πάνω στις υποσχέσεις και στα προμηθευτικά μέσα των Γραφών.

Κανείς ας μη εξαπατάται ότι μπορεί να φθάσει στον αγιασμό αν εσκεμμένα αθετεί και μία μόνο από τις απαιτήσεις του Θεού. Η διάπραξη μιας γνωστής αμαρτίας κατασιγάζει την καταμαρτυρούσα φωνή του Πνεύματος και αποξενώνει την ψυχή από το Θεό. "Αμαρτία είναι η ανομία." Και "πάς ο αμαρτάνων [ο παραβαίνων τον νόμον] δεν είδεν Αυτόν, ουδέ εγνώρισεν Αυτόν." (Α΄ Ιωάν. 3:6.) Αν και ο Ιωάννης στις επιστολές του ασχολείται τόσο βαθιά με το θέμα της αγάπης, δεν διστάζει όμως να αποκαλύψει τον πραγματικό χαρακτήρα εκείνης της κατηγορίας των ανθρώπων που ενώ διατείνονται ότι έφθασαν στον αγιασμό, εξακολουθούν να ζούν παραβαίνοντας το έργο του Θεού. "Όστις λέγει εγνώρισα Αυτόν, και τας εντολάς Αυτού δεν φυλάττει, ψεύστης είναι και εν τούτω η αλήθεια δεν υπάρχει. Όστις όμως φυλάττη τον λόγον Αυτού, αληθώς εν τούτω η αγάπη του Θεού είναι τετελειωμένη." (Α΄ Ιωάν. 2:4-5.) Έτσι δοκιμάζεται η θρησκεία του καθενός. Είναι αδύνατο να αποδοθεί σε οποιονδήποτε άνθρωπο η αγιότητα αν αυτός δεν αντιπαραβληθεί με το μοναδικό του Θεού κανόνα αγιοσύνης τόσο στον ουρανό, όσο και στη γη. Άτομα που δεν εκτιμούν τη βαρύτητα του ηθικού νόμου, που υποτιμούν και κρίνουν ασήμαντα τα διατάγματα του Θεού, που παραβαίνουν έστω και μία από τις ελάχιστες εντολές του Θεού και διδάσκουν τους συνανθρώπους τους να κάνουν το ίδιο, δεν έχουν καμία αξία στα μάτια του Ουρανού και μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι οι ισχυρισμοί τους είναι αβάσιμοι.

Και μόνος ο ισχυρισμός ότι τώρα είναι χωρίς αμαρτία, αποτελεί απόδειξη ότι μακριά απέχει από του να είναι άγιος ο ισχυριζόμενος. Αυτό συμβαίνει επειδή δεν έχει ορθή αντίληψη για την απέραντη αγνότητα και αγιοσύνη του Θεού, ούτε ξέρει σε ποιο σημείο πρέπει να φθάσουν εκείνοι που επιθυμούν να βρεθούν εναρμονισμένοι με το χαρακτήρα Του. Όταν ο άνθρωπος θεωρεί τον εαυτό του άγιο, δεν έχει πραγματική αντίληψη ούτε για την αγνότητα και την υπέροχη ερασμιότητα του Ιησού, ούτε για την κακοήθεια και τη μισαρότητα της αμαρτίας. Όσο πιο μακρινή η απόσταση που τον χωρίζει από το Χριστό, και όσο πιο ανεπαρκής η από μέρους του εκτίμηση του χαρακτήρα και των αξιώσεων του Θεού, τόσο περισσότερο δίκαιος φαίνεται στα μάτια του.

Ο αγιασμός, όπως τον περιγράφει η Γραφή, εγκολπώνεται ολόκληρη την ύπαρξη—σώμα, πνεύμα και ψυχή. Ο Παύλος προσεύχονταν

για τον ολοκληρωματικό αγιασμό των Θεσσαλονικέων για "να διατηρηθή ολόκληρον το πνεύμα σας και η ψυχή και το σώμα αμέμπτως εν τη παρουσία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού." (Α΄ Θεσσ. 5:23.) Σε μία άλλη περίπτωση απευθύνεται στους πιστούς με αυτά τα λόγια: "Σας παρακαλώ λοιπόν, αδελφοί, δια των οικτιρμών του Θεού, να παραστήσητε τα σώματά σας θυσίαν ζώσαν, αγίαν, ευάρεστον εις τον Θεόν, ήτις είναι η λογική σας λατρεία." (Ρωμ. 12:1.) Στην Ιουδαϊκή εποχή, κάθε ζώο προοριζόμενο για θυσία στο Θεό έπρεπε να περάσει από προσεκτικό έλεγχο. Ζώο που παρουσίαζε ένα οποιοδήποτε ελάττωμα, απορρίπτονταν. Επειδή ο Θεός είχε διατάξει ότι η θυσία έπρεπε να είναι "άμωμος." Το ίδιο και οι Χριστιανοί καλούνται να παραστήσουν τα σώματά τους "θυσίαν ζώσαν, αγίαν, ευάρεστον εις τον Θεόν." Για να το επιτύχουν αυτό οφείλουν να διατηρούν όλες τους τις δυνάμεις σε όσο το δυνατόν καλύτερη κατάσταση. Κάθε έξη που τείνει να εξασθενίσει τις σωματικές ή διανοητικές δυνάμεις, καθιστά τον άνθρωπο ακατάλληλο για την υπηρεσία του Δημιουργού του. Και θα ικανοποιηθεί ο Θεός με οτιδήποτε υποδεέστερο από ότι το καλύτερο μπορούμε να Του προσφέρουμε; Ο Χριστός είπε: "Θέλεις αγαπά Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου." Όσοι αγαπούν το Θεό με την καρδιά τους θα ποθούν να Του προσφέρουν την καλύτερη υπηρεσία στη ζωή τους. Θα προσπαθούν διαρκώς να υποτάξουν όλες τις δυνάμεις του είναι τους στους νόμους εκείνους που υποβοηθούν στην ανάπτυξή τους με σκοπό την αποδοτικότερη εκτέλεση του θελήματος Του. Δεν θα επιτρέψουν στην αδυναμία τους για τις ορέξεις ούτε και στα πάθη τους να εξασθενήσουν ή να μολύνουν τη θυσία της προσφοράς τους στον ουράνιο Πατέρα τους.

Ο Πέτρος συμβουλεύει: "Να απέχητε από των σαρκικών επιθυμιών, αίτινες στρατεύονται κατά της ψυχής." (Α΄ Πέτ. 2:11.) Κάθε παραχώρηση στην αμαρτία τείνει να παραλύσει τις φυσικές δυνάμεις, να απονεκρώσει τις πνευματικές και ψυχικές ικανότητες σε σημείο που ο λόγος και το Πνεύμα του Θεού αμυδρή μόνο απήχηση μπορεί να βρουν στην καρδιά. Γράφοντας στους Κορινθίους, ο Παύλος παρότρυνε: "Ας καθαρίσωμεν εαυτούς από παντός μολυσμού σαρκός και πνεύματος, εκπληρούντες αγιωσύνην εν φόβω Θεού." (Β΄ Κορ. 7:1.) Και στον κατάλογο των καρπών του Πνεύματος όπως η "αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθοσύνη, πίστις, πραότης," καταχωρεί επίσης και την "εγκράτεια." (Γαλ. 5:22-23.)

Παρ' όλες τις εμπνευσμένες αυτές δηλώσεις, πόσοι καλούμενοι Χριστιανοί φθείρουν τις δυνάμεις τους γινόμενοι σκλάβοι του

κέρδους ή λάτρεις της μόδας. Πόσοι εξευτελίζουν τη θεοσύστατη αξιοπρέπειά τους παραδιδόμενοι στη λαιμαργία, στο μεθύσι και στα γλέντια. Και η εκκλησία αντί να ελέγχει, πολλές φορές ενθαρρύνει το κακό, κάνοντας έκκληση στην όρεξη, στην επιθυμία του κέρδους, ή στην αγάπη για διασκέδαση, προκειμένου να ενισχύσει τα ταμεία της που αποκλειστικά η αγάπη των πιστών για το Χριστό αδυνατεί να εφοδιάσει επαρκώς.

Αν έμπαινε ο Ιησούς στις σημερινές εκκλησίες και παρατηρούσε τα πανηγύρια και το ανόσιο εμπόριο που διοργανώνονται στο όνομα της θρησκείας, δεν θα έδιωχνε άραγε τους σύγχρονους αυτούς βεβηλωτές όπως έδιωξε άλλοτε τους αργυραμοιβούς από το ναό;

Ο απόστολος Ιάκωβος λέγει ότι "η άνωθεν σοφία πρώτον μεν είναι καθαρά." Αν συναντούσε σήμερα αυτούς που προφέρουν το πολύτιμο όνομα του Χριστού με χείλη μολυσμένα από τον καπνό, αυτούς που η αναπνοή και οι ίδιοι ολόκληροι αποσμούν τη δηλητηριασμένη αποφορά του, μολύνοντας την ατμόσφαιρα του ουρανού και αναγκάζοντας και όλους τους άλλους γύρω τους να αναπνέουν το δηλητήριο, αν ο απόστολος ερχόταν σε επαφή με μία συνήθεια τόσο αντίθετη πρός την αγνότητα του ευαγγελίου, δεν θα την καυτηρίαζε λέγοντας ότι είναι "επίγειος, ζωώδης, δαιμονιώδης;" Σκλάβοι του καπνού, ισχυρίζονται ότι έχουν υποστεί τον ολοκληρωτικό αγιασμό και μιλούν για την ελπίδα της αιώνιας ζωής. Αλλ' ο λόγος του Θεού δηλώνει με σαφήνεια ότι "δεν θέλει εισέλθει εις αυτήν ουδέν το οποίον μιαίνει." (Αποκ. 21:27.)

"Δεν εξεύρετε ότι το σώμα σας είναι ναός του Αγίου Πνεύματος του εν υμίν, το οποίον έχετε από Θεού, και δεν είσθε κύριοι εαυτών; Διότι ηγοράσθητε δια τιμής· δοξάσατε λοιπόν τον Θεόν δια του σώματός σας, και δια του πνεύματός σας, τα οποία είναι του Θεού." (Α΄ Κορ. 6:19-20.) Εκείνος του οποίου το σώμα θεωρείται ναός του Αγίου Πνεύματος δεν θα υποδουλωθεί από καμία βλαβερή συνήθεια. Οι δυνάμεις του ανήκουν στο Χριστό που τον εξαγόρασε με την τιμή του αίματός Του. Η περιουσία του είναι του Κυρίου. Πως θα δικαιολογηθεί αν κατασπαταλάει το κεφάλαιο που του έχει εμπιστευτεί; Χριστιανοί κατ' όνομα ξοδεύουν τεράστια ποσά κάθε χρόνο σε άχρηστες και βλαβερές απολαύσεις, ενώ ψυχές χάνονται από άγνοια του λόγου του Θεού. Ενώ κλέβουν το Θεό στα δέκατα και στις προσφορές, θυσιάζουν πάνω στο βωμό της καταστρεπτικής λαγνείας ποσά μεγαλύτερα από όσα προσφέρουν για την ανακούφιση των πτωχών ή για την ενίσχυση του ευαγγελίου. Αν όλοι όσοι ισχυρίζονται ότι είναι οπαδοί του Χριστού γνώριζαν τον πραγματικό αγιασμό, τότε αντί να σπαταλούν τα πλούτη τους σε

περιττές, μάλιστα και σε επιβλαβείς απολαύσεις, θα τα πρόσφεραν στο ταμείο του Κυρίου και οι Χριστιανοί θα έδιναν το καλό παράδειγμα της εγκράτειας, της αυταπάρνησης και της αυτοθυσίας. Τότε θα γίνονταν το φως του κόσμου.

Ο κόσμος έχει παραδοθεί στις απολαύσεις. "Η επιθυμία της σαρκός, η αλαζονεία των οφθαλμών και η υπερηφάνεια του βίου" έχουν κυριεύσει τις μάζες των ανθρώπων. Οι οπαδοί του Χριστού όμως έχουν μία ιερή υποχρέωση: "Εξέλθετε εκ μέσου αυτών και αποχωρίσθητε, λέγει Κύριος, και μη εγγίσητε ακάθαρτον." Εξετάζοντας κάτω από το φως του λόγου του Θεού, έχομε κάθε δικαίωμα να υποστηρίζομε ότι αγιασμός που δεν συνεπάγεται την ολοσχερή εγκατάλειψη των αμαρτωλών κοσμικών επιδιώξεων και απολαύσεων δεν μπορεί να είναι γνήσιος.

Σε όσους συμμορφώνονται με τους όρους: "Εξέλθετε εκ μέσου αυτών, και αποχωρίσθητε ... και μη εγγίσετε ακάθαρτον," δίνεται η υπόσχεση του Θεού: "Εγώ θέλω σας δεχθεί, και θέλω είσθαι Πατήρ σας, και σείς θέλετε είσθαι υιοί Μου και θυγατέρες Μου, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ." (Β΄ Κορ. 6:17-18.) Η απόκτηση μιας βαθιάς και πλούσιας θρησκευτικής εμπειρίας αποτελεί προνόμιο συνάμα και καθήκον του κάθε Χριστιανού. "Εγώ είμαι το φώς του κόσμου," δήλωσε ο Χριστός. "Όστις ακολουθεί Εμέ, δεν θέλει περιπατήσει εις το σκότος, αλλά θέλει έχει το φώς της ζωής." (Ιωάν. 8:12.) "Η οδός των δικαίων είναι ως το λαμπρόν φώς το φέγγον επί μάλλον και μάλλον εωσού γίνει τελεία ημέρα." (Παρ. 4:18.) Κάθε προοδευτικό βήμα στον τομέα της πίστης και της υπακοής φέρνει την ψυχή σε στενότερη επαφή με το Φως του κόσμου "εν τω οποίω σκοτία δεν υπάρχει." Η φωτεινή δέσμη του Ηλίου της Δικαιοσύνης λάμπει πάνω στους δούλους του Θεού και αυτοί οφείλουν να αντανακλούν τις ακτίνες Του. Όπως τα άστρα μας μιλούν για το μεγάλο φως του ουρανού απ' όπου δανείζονται τη δόξα της λαμπρότητάς τους, το ίδιο και οι Χριστιανοί οφείλουν να γνωστοποιήσουν ότι επάνω στο θρόνο του σύμπαντος κάθεται ένας Θεός του οποίου ο χαρακτήρας είναι άξιος για εγκωμιασμό και για απομίμηση. Η χάρη του Πνεύματός Του και η αγνότητα και αγιότητα του χαρακτήρα Του θα εκδηλωθούν στη ζωή των αντιπροσώπων Του.

Ο Παύλος, στην επιστολή του πρός τους Κολοσσαείς, εκθέτει τις ευλογίες που πλουσιοπάροχα χαρίζονται στα παιδιά του Θεού. "Δεν παύομεν," λέγει, "προσευχόμενοι δια σας, και δεόμενοι να εμπλησθήτε από της επιγνώσεως του θελήματος Αυτού μετά πάσης σοφίας και πνευματικής συνέσεως· δια να περιπατήσητε αξίως του Κυρίου ευαρεστούντες κατά πάντα, καρποφορούντες εις παν έργον αγαθόν, και αυξανόμενοι εις την επίγνωσιν του Θεού· ενδυναμούμενοι εν

πάση δυνάμει κατά το κράτος της δόξης Αυτού, εις πάσαν υπομονήν και μακροθυμίαν μετά χαράς.” (Κολ. 1:9-11.)

Αλλού πάλι εκφράζει την επιθυμία όπως οι αδελφοί της Εφέσου φθάσουν στο σημείο να κατανοήσουν κατά βάθος την αξία των χριστιανικών προνομίων. Με την πιο γλαφυρή γλώσσα τους παρουσιάζει τη θαυμάσια δύναμη και γνώση που μπορεί να έχουν στη διάθεσή τους σαν γιοι και θυγατέρες του Υψίστου Θεού. Έχετε, λέγει, το προνόμιο “να κραταιωθήτε εν δυνάμει δια του Πνεύματος Αυτού εις τον εσωτερικόν άνθρωπον ... ερριζωμένοι και τεθεμελιωμένοι εν αγάπη να καταλάβητε μετά πάντων των αγίων, τι το πλάτος και μήκος και βάθος και ύψος και να γνωρίσητε την αγάπην του Χριστού, την υπερβαίνουσαν πάσαν γνώσιν.” Αλλά ο απόστολος φθάνει στο κορύφωμα του προνομίου αυτού όταν καταλήγει προσευχόμενος: “Δια να πληρωθήτε με όλον το πλήρωμα του Θεού.” (Εφ. 3:16-19.)

Εδώ μας παρουσιάζεται το ύψος των επιτευγμάτων στο οποίο μπορούμε να φθάσουμε όταν, με πίστη στις υποσχέσεις του ουρανίου Πατέρα μας, εκπληρώνουμε τους απαιτούμενους όρους. Τα προνόμια του Χριστού μας παρέχουν το δικαίωμα να πλησιάσουμε στο θρόνο του Παντοδυνάμου. “Όστις τον ίδιον Εαυτού Υιόν δεν εφείσθη, αλλά παρέδωκεν Αυτόν υπέρ πάντων ημών, πως και μετ’ Αυτού δεν θέλει χαρίσει εις ημάς τα πάντα;” (Ρωμ. 8:32.) Ο Πατέρας χορήγησε στον Υιό Του το Πνεύμα Του σε απεριόριστο βαθμό· και εμείς μπορούμε να συμμεριστούμε την πληρότητα αυτή. Ο Ιησούς λέγει: “Εάν λοιπόν σείς, πονηροί όντες, εξεύρετε να δίδετε καλάς δόσεις εις τα τέκνα σας, πόσον μάλλον ο Πατήρ ο ουράνιος θέλει δώσει Πνεύμα Άγιον εις τους αιτούντας παρ’ Αυτού;” (Λουκ. 11:13.) “Εάν ζητήσητε τι εν τω ονόματί Μου, Εγώ θέλω κάμει αυτό.” (Ιωάν. 14:14.) “Αιτείτε και θέλετε λαμβάνει, δια να ήναι πλήρης η χαρά σας.” (Ιωάν. 16:24.)

Αν και η ζωή του πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ταπεινοφροσύνη, ο Χριστιανός όμως δεν πρέπει να παρουσιάζεται κατηφής, ούτε να υποτιμά τον εαυτό του. Ο καθένας έχει το προνόμιο να διάγει βίο τέτοιο που να επισύρει την επιδοκιμασία και τις ευλογίες του Θεού. Δεν είναι θέλημα του ουρανίου Πατέρα μας να ζούμε διαρκώς μέσα στο σκοτάδι κάτω από το άγχος της καταδίκης. Να βαδίζει κανείς με σκυμμένο κεφάλι και την καρδιά απορροφημένη από ατομικές έγνοιες δεν είναι ένδειξη ταπεινοφροσύνης. Έχομε το προνόμιο να πάμε στο Χριστό, να εξαγνιστούμε και να σταθούμε μετά αντιμέτωποι στο νόμο χωρίς ντροπή και τύψεις. “Δεν είναι τώρα λοιπόν ουδεμία κατάκρισις εις τους εν Χριστώ Ιησού, τους μη περιπατούντας κατά την σάρκα, αλλά κατά το πνεύμα.” (Ρωμ. 8:1.)

Μέσο του Ιησού οι αμαρτωλοί υιοί του Αδάμ γίνονται "υιοί του Θεού." "Επειδή και ο αγιάζων και οι αγιαζόμενοι εξ ενός είναι πάντες· δι' ήν αιτίαν δεν επαισχύνεται να ονομάζη αυτούς αδελφούς." (Εβρ. 2:11.) Η ζωή του Χριστιανού πρέπει να είναι ζωή πίστης, νίκης και θεόπρεπης χαράς. "Διότι παν ότι εγεννήθη εκ του Θεού νικά τον κόσμον· και αύτη είναι η νίκη η νικήσασα τον κόσμον, η πίστις ημών." (Α΄ Ιωάν. 5:4.) Είναι ορθή η παρατήρηση του Νεεμία: "Η χαρά του Κυρίου είναι η ισχύς σας." (Νεεμ. 8:10.) Και η σύσταση του Παύλου είναι: "Χαίρετε εν Κυρίω πάντοτε· και πάλιν θέλω ειπεί, χαίρετε." (Φιλ. 4:4.) "Πάντοτε χαίρετε αδιαλείπτως προσεύχεσθε· κατά πάντα ευχαριστείτε· διότι τούτο είναι το θέλημα του Θεού πρός εσάς εν Χριστώ Ιησού." (Α΄ Θεσσ. 5:16-18.)

Αυτοί είναι, κατά τα Γραφικά δεδομένα, οι καρποί της αναζωπύρωσης και του αγιασμού. Αν οι καρποί αυτοί σπανίζουν, αυτό συμβαίνει επειδή ο χριστιανικός κόσμος ελάχιστη σημασία αποδίδει στις σημαντικές αρχές της δικαιοσύνης όπως αυτές εκτίθενται στο νόμο του Θεού. Και αυτός είναι ο λόγος που τόσο εξασθενημένα εκδηλώνεται η βαθιά εκείνη εσωτερική επίδραση του Πνεύματος του Θεού, η τόσο γνωστή κατά τις πνευματικές αφυπνίσεις σε προγενέστερες εποχές.

Με το να παρατηρούμε μεταβαλλόμαστε. Και όταν οι ιερές αυτές του Θεού εντολές όπου ενατενίζοντας ο άνθρωπος ανακαλύπτει την τελειότητα και αγιότητα του θείου χαρακτήρα παραμελούνται, και οι σκέψεις των ανθρώπων στρέφονται κατά προτίμηση σε ανθρώπινες διδαχές και θεωρίες, τι το περίεργο αν ακολουθεί παρακμή της ζωντανής ευλάβειας μέσα στην εκκλησία; Ο Κύριος λέγει: "Εμέ εγκατέλιπον την πηγήν των ζώντων υδάτων, και έσκαψαν εις εαυτούς λάκκους, λάκκους συντετριμμένους, οίτινες δεν δύνανται να κρατήσωσιν ύδωρ." (Ιερ. 2:13.)

"Μακάριος ο άνθρωπος όστις δεν περιεπάτησεν εν βουλή ασεβών ... Αλλ' εν τω νόμω του Κυρίου είναι το θέλημα Αυτού, και εν τω νόμω Αυτού μελετά ημέραν και νύκτα. Και θέλει είσθαι ως δένδρον πεφυτευμένον παρά τους ρύακας των υδάτων, το οποίον δίδει τον καρπόν αυτού εν τω καιρώ αυτού, και το φύλλον αυτού δεν μαραίνεται· και πάντα, όσα αν πράττη θέλουσιν ευοδωθή." (Ψαλμ. 1:1-3.) Μόνον όταν ο νόμος του Θεού αποκατασταθεί στη θέση που του αρμόζει, μόνο τότε μπορεί να επέλθει η αναζωπύρωση της αρχικής πίστης και θεοσέβειας ανάμεσα στο χριστιανικό κόσμο. "Ούτω λέγει Κύριος· στήτε επί τας οδούς, και ιδέτε,και ερωτήσατε περί των αιωνίων τρίβων. Που είναι η αγαθή οδός; και περιπατείτε εν αυτή και θέλετε ευρεί ανάπαυσιν εις τας ψυχάς σας." (Ιερ. 6:16.)

28

Η διερευνητικη κριση

"Εθεώρουν," λέγει ο προφήτης Δανιήλ, "έως ότου οι θρόνοι ετέθησαν, και ο Παλαιός των ημερών εκάθισε, του οποίου το ένδυμα ήτο λευκόν ως χιών, και αι τρίχες της κεφαλής Αυτού ως μαλλίον καθαρόν· ο θρόνος Αυτού ήτο ως φλόξ πυρός· οι τροχοί αυτού ως πύρ καταφλέγον. Ποταμός πυρός εξήρχετο και διεχέετο απ' έμπροσθεν Αυτού· χίλιαι χιλιάδες υπηρέτουν εις Αυτόν, και μύριαι μυριάδες παρίσταντο ενώπιον Αυτού· το κριτήριον εκάθισε και τα βιβλία ηνεώχθησαν." (Δαν. 7:9-10.) Έτσι παρουσιάστηκε στα μάτια του προφήτη η μεγάλη και επίσημη ημέρα, κατά την οποία ο χαρακτήρας και η ζωή των ανθρώπων θα ανασκοπισθούν μπροστά στον αδέκαστο Κριτή της οικουμένης και ο καθένας θα κριθεί "κατά τα έργα αυτού." Ο Παλαιός των ημερών είναι ο Πατέρας Θεός. Όπως λέγει ο Ψαλμωδός: "Πρίν γεννηθώσι τα όρη, και πλάσης την γήν και την οικουμένην, και από του αιώνος έως του αιώνος, Σύ είσαι ο Θεός." (Ψαλμ. 90:2.) Αυτός ο Θεός, η πηγή κάθε ζωής και η αρχή κάθε δικαίου, προΐσταται στο δικαστήριο. Και οι άγιοι άγγελοι, "χίλιαι χιλιάδες ... και μύριαι μυριάδες" απ' αυτούς, παρίστανται λειτουργοί και μάρτυρες κατά τη μεγάλη αυτή διαδικασία.

"Και ιδού, ως Υιός ανθρώπου ήρχετο μετά των νεφελών του ουρανού, και έφθασεν έως του Παλαιού των ημερών, και εισήγαγον Αυτόν ενώπιον Αυτού. Και εις Αυτόν εδόθη η εξουσία και η δόξα, και η βασιλεία, δια να λατρεύωσιν Αυτόν πάντες οι λαοί, τα έθνη και αι γλώσσαι· η εξουσία Αυτού είναι εξουσία αιώνιος, ήτις δεν θέλει παρέλθει, και η βασιλεία Αυτού ήτις δεν θέλει φθαρεί." (Δαν. 7:13-14.) Αυτός ο περιγραφόμενος εδώ ερχομός του Χριστού, δεν αφορά

τη δευτέρα παρουσία Του στη γη. Εδώ έρχεται πρός τον Παλαιό των ημερών για να παραλάβει από τα χέρια Του την εξουσία, τη δόξα και τη βασιλεία που Του απονέμεται στο τέλος του μεσιτικού Του έργου. Σ' αυτόν τον ερχομό του Χριστού το 1844—στο τέλος των 2300 ημερών—αναφέρετο η προφητεία και όχι στη δευτέρα Παρουσία Του στη γη. Συνοδευόμενος από τους ουρανίους αγγέλους, ο μεγάλος Αρχιερέας μας, εισέρχεται στα άγια των αγίων, όπου εμφανίζεται στην παρουσία του Θεού και αναλαμβάνει την τελευταία φάση της διακονίας Του για τη σωτηρία του ανθρώπου, την υπηρεσία δηλαδή της διαδικαστικής έρευνας και του έργου του εξιλασμού όλων όσοι αποδειχτούν αντάξιοι των προνομίων που αυτός χορηγεί.

Κατά την τυπική λατρεία, έπαιρναν μέρος στην τελετή της Ημέρας του Εξιλασμού μόνον όσοι είχαν παρουσιαστεί μπροστά στο Θεό έχοντας εξομολογηθεί και μετανοήσει για τις αμαρτίες τους οι οποίες με το αίμα της προσφερόμενης θυσίας είχαν συμβολικά μεταφερθεί στο αγιαστήριο. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται κατά τη μεγάλη ημέρα του τελικού εξιλασμού και της ερευνητικής κρίσης. Οι μόνες υποθέσεις που εξετάζονται είναι οι υποθέσεις αυτών που θεωρούνται ότι είναι ο λαός του Θεού. Η κρίση των αμαρτωλών αποτελεί ένα εντελώς ξεχωριστό έργο και μεσολαβεί αργότερα. "Έφθασεν ο καιρός να αρχίση η κρίσις του Θεού· και αν αρχίζη πρώτον αφ' ημών, τι θέλει είσθαι το τέλος των απειθούντων εις το ευαγγέλιον του Θεού;" (Α΄ Πέτ. 4:17.)

Τα κατάστιχα του ουρανού, στα οποία έχουν καταχωρηθεί τα ονόματα και οι πράξεις των ανθρώπων, αποτελούν τη βάση των δικαστικών αποφάσεων. Λέγει ο προφήτης Δανιήλ: "Το κριτήριον εκάθησε και τα βιβλία ηνεώχθησαν." Περιγράφοντας την ίδια σκηνή, ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής προσθέτει: "Και βιβλίον άλλο ηνοίχθη, το οποίον είναι της ζωής· και εκρίθησαν οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών." (Αποκ. 20:12.)

Το βιβλίο της ζωής περιέχει τα ονόματα όλων εκείνων που ανέλαβαν στη ζωή τους να υπηρετήσουν το Θεό. Ο Ιησούς έλεγε στους μαθητές Του: "Χαίρετε ότι τα ονόματά σας εγράφησαν εν τοις ουρανοίς." (Λουκ. 10:20.) Ο Παύλος μιλούσε για τους συνεργάτες του "των οποίων τα ονόματα είναι εν βιβλίω ζωής." (Φιλ. 4:3.) Ο Δανιήλ, βλέποντας μακριά μέχρι τον "καιρό της θλίψεως οποία ποτέ δεν έγινεν, αφού υπήρξεν έθνος," δηλώνει ότι ο λαός του Θεού θα διασωθεί, "πάς όστις ευρεθή γεγραμμένος εν τω βιβλίω." (Δαν. 12:2.) Και ο Αποκαλυπτής αγγέλλει ότι στην πόλη του Θεού θα εισέλθουν "μόνον οι γεγραμμένοι εν τω βιβλίω της ζωής του Αρνίου." (Αποκ. 21:27.)

Ένα "βιβλίον ενθυμήσεως" γράφεται στην παρουσία του Θεού όπου καταχωρούνται οι αγαθές πράξεις "των φοβουμένων τον Κύριον και των ευλαβουμένων το όνομα Αυτού." (Μαλ. 3:16.) Τα λόγια της πίστης, τα έργα της αγάπης, όλα σημειώνονται στον ουρανό. Αυτό ακριβώς εννοεί ο Νεεμίας όταν λέγει: "Μνησθητί μου, Θεέ μου ... και μη εξαλείψεις τα ελέη μου τα οποία έκαμα εις τον οίκον του Θεού μου." (Νεεμ. 13:14.) Στο βιβλίο της ενθύμησης του Θεού έχει αποθανατιστεί κάθε πράξη δικαιοσύνης. Κάθε απωθημένος πειρασμός, κάθε νικημένη αμαρτία, κάθε συμπονετικός λόγος, έχουν προσεκτικά καταγραφτεί στα χρονικά του ουρανού.

Και κάθε θυσία, κάθε κακουχία, κάθε θλίψη χάρη του Χριστού, έχουν με λεπτομέρεια καταχωρηθεί εκεί. Ο Ψαλμωδός αναφέρει: "Σύ αριθμείς τας αποπλανήσεις μου. Θες τα δάκρυά μου εις την φιάλην Σου· δεν είναι ταύτα εν τω βιβλίω Σου;" (Ψαλμ. 56:8.)

Υπάρχουν επίσης ξεχωριστά βιβλία για τις αμαρτίες των ανθρώπων. "Επειδή ο Θεός θέλει φέρει εις κρίσιν παν έργον και παν κρυπτόν, είτε αγαθόν είτε πονηρόν." (Εκκλ. 12:14.) "Δια πάντα λόγον αργόν, τον οποίον ήθελον λαλήσει οι άνθρωποι, θέλουσιν αποδώσει λόγον δι' αυτόν εν ημέρα κρίσεως," προειδοποιεί ο Σωτήρας. "Διότι εκ των λόγων σου θέλεις δικαιωθεί, και εκ των λόγων σου θέλεις καταδικασθεί." (Ματθ. 12:36-37.) Καμουφλαρισμένες προθέσεις και σκοτεινά κίνητρα, όλα φανερώνονται στα αλάθητα κατάστιχα. Επειδή ο Θεός "θέλει φέρει εις το φώς τα κρυπτά του σκότους και θέλει φανερώσει τας βουλάς των καρδιών." (Α΄ Κορ. 4:5.) "Ιδού γεγραμμένον είναι ενώπιον Μου, ... θέλω ανταποδώσει ... τας ανομίας σας, και τας ανομίας των πατέρων σας ομού, λέγει Κύριος." (Ησ. 65:6,7.)

Το έργο του κάθε ανθρώπου διερευνάται ενώπιον του Θεού και ταξινομείται είτε σαν έργο πιστότητας, είτε σαν έργο απιστίας. Στα βιβλία του ουρανού, αντίστοιχα στο κάθε όνομα, καταχωρείται με τρομακτική λεπτομέρεια κάθε κακός λόγος, κάθε εγωιστική πράξη, κάθε παραμελημένο καθήκον, κάθε κρύφια αμαρτία, κάθε επιδέξια συγκάλυψη. Ουρανόπεμπτες περιφρονημένες προειδοποιήσεις, απερριμένες νουθεσίες, χαραμισμένες ώρες, ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες, καλή ή κακή επιρροή με τα αιώνια αποτελέσματα της, όλα έχουν καταχωρηθεί από τα αγγελικά όργανα καταγραφής.

Ο νόμος του Θεού αποτελεί το γνώμονα του κριτηρίου. βάση του οποίου θα κριθεί ο χαρακτήρας και η διαγωγή των ανθρώπων. "Φοβού τον Θεόν και φύλαττε τας εντολάς Αυτού," είναι τα λόγια του σοφού Σολομώντα. "Επειδή τούτο είναι το πάν του ανθρώπου· διότι ο Θεός θέλει φέρει εις κρίσιν παν έργον." (Εκκλ. 12:13-14.)

"Ούτω λαλείτε και ούτω πράττετε," συμβουλεύει τους αδελφούς του και ο Ιάκωβος, "ως μέλλοντες να κριθήτε δια του νόμου της ελευθερίας." (Ιακ. 2:12.)

Όσοι ανακηρύσσονται "καταξιωθέντες" από το δικαστήριο, αυτοί θα πάρουν μέρος στην ανάσταση των δικαίων. Ο Χριστός δήλωσε: "Οι δε καταξιωθέντες να απολαύσωσιν εκείνον τον αιώνα και την εκ νεκρών ανάστασιν ... είναι ισάγγελοι· και είναι υιοί του Θεού, όντες υιοί της αναστάσεως." (Λουκ. 20:35,36.) Και αλλού αναφέρει ότι "θέλουσιν εξέλθει οι πράξαντες τα αγαθά εις ανάστασιν ζωής." (Ιωάν. 5:29.) Αφού οι δίκαιοι νεκροί δεν ανασταίνονται παρά μετά τη διαδικασία που τους ανακήρυξε άξιους για την "ανάστασιν ζωής," έπεται ότι οι ίδιοι δεν παρεβρίσκονται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο κατά την εκδίκαση της υπόθεσής τους και την έκδοση της απόφασης.

Αντιπροσωπεύονται από τον Ιησού που παρίσταται συνήγορός τους και τους υπερασπίζεται μπροστά στο Θεό. "Εάν τις αμαρτήση, έχομεν παράκλητον πρός τον Πατέρα, τον Ιησούν Χριστόν τον Δίκαιον." (Α΄ Ιωαν. 2:1.) "Διότι ο Χριστός δεν εισήλθεν εις χειροποίητα άγια, αντίτυπα των αληθινών, αλλ' εις αυτόν τον ουρανόν δια να εμφανισθή τώρα ενώπιον του Θεού υπέρ ημών." (Εβρ. 9:24.) "Όθεν δύναται και να σώζη εντελώς τους προσερχομένους εις τον Θεόν δι' Αυτού, ζών πάντοτε δια να μεσιτεύση υπέρ αυτών." (Εβρ. 7:25.)

Όταν ανοίγονται τα μητρώα κατά τη δικάσιμη του ουρανού, η ζωή όλων όσων πίστεψαν στο Χριστό διερευνάται παρουσία του Θεού. Αρχίζοντας από τους πρώτους κατοίκους της γης, ο μεγάλος Συνήγορός μας αναθεωρεί τις υποθέσεις της κάθε διαδοχικής γενεάς και καταλήγει με τους ζώντες. Κάθε όνομα αναφέρεται χωριστά, κάθε περίπτωση ερευνάται προσεκτικά. Άλλα ονόματα εγκρίνονται και άλλα απορρίπτονται. Όταν τα μητρώα αποκαλύπτουν αμαρτίες που δεν έχουν εξομολογηθεί, και κατά συνέπεια ούτε έχουν συγχωρηθεί, τότε το αντίστοιχο όνομα εξαλείφεται από το βιβλίο της ζωής και οι καλές πράξεις σβήνονται από το βιβλίο της ενθύμησης του Θεού. Ο Κύριος δήλωσε στο Μωϋσή: "Όστις ημάρτησεν εναντίον Μου, τούτον θέλω εξαλείψει εκ της βίβλου Μου." (Έξ. 32:33.) Και ο προφήτης Ιεζεκιήλ λέγει: "Όταν ο δίκαιος επιστραφή από της δικαιοσύνης αυτού και πράξη αδικίαν ... πάσα η δικαιοσύνη αυτού την οποίαν έκαμε δεν θέλει μνημονευθή" (Ιεζ. 18:24.)

Όσοι έδειξαν πραγματική μεταμέλεια για τις αμαρτίες τους και με πίστη εξεζήτησαν το αίμα του Χριστού σαν την εξιλαστική τους θυσία, έλαβαν αθωωτική απόφαση που καταχωρείται πλάι στα ονόματα τους στα βιβλία του ουρανού. Καθώς γίνονται συμμέτοχοι της

δικαιοσύνης του Χριστού και οι χαρακτήρες τους αποδείχνονται εναρμονισμένοι με το νόμο του Θεού, οι αμαρτίες τους εξαλείφονται και οι ίδιοι κηρύσσονται άξιοι για την αιώνια ζωή. Με τον προφήτη Ησαΐα ο Θεός διακηρύττει: "Εγώ, Εγώ είμαι, όστις εξαλείφω τας παραβάσεις σου ένεκεν Εμού, και δεν θέλω ενθυμηθή τας αμαρτίας σου." (Ησ. 43:25.) Ο Ιησούς είπε: "Ο νικών, ούτος θέλει ενδυθή ιμάτια λευκά και δεν θέλω εξαλείψει το όνομα αυτού εκ του βιβλίου της ζωής, και θέλω ομολογήσει το όνομα αυτού ενώπιον του Πατρός Μου, και ενώπιον των αγγέλων Αυτού." (Αποκ. 3:5.) "Πας λοιπόν όστις Με ομολογήση έμπροσθεν των ανθρώπων, θέλω ομολογήσει και Εγώ αυτόν έμπροσθεν του Πατρός Μου του εν τοις ουρανοίς. Όστις δε Με αρνηθή έμπροσθεν των ανθρώπων, θέλω αρνηθεί αυτόν και Εγώ έμπροσθεν του Πατρός Μου του εν τοις ουρανοίς." (Ματθ. 10:32-33.)

Η βαθύτερη συγκίνηση που κατέχει τους ανθρώπους κατά την αναμονή της εκδοτικής απόφασης των επιγείων δικαστηρίων, δεν συγκρίνεται παρά αμυδρά μόνο με το ενδιαφέρον που εκδηλώνεται στο ουράνιο δικαστήριο την ώρα της κλήτευσης των ονομάτων του βιβλίου της ζωής για αναθεώρηση μπροστά στον αδέκαστο Κριτή της οικουμένης. Ο Θείος Μεσολαβητής εκλιπαρεί για την άφεση των αμαρτιών όσων νίκησαν με την πίστη στο όνομά Του. Επίσης για την παλινόρθωσή τους στην Εδεμική κατοικία τους, και για την αποκατάσταση της συγκληρονομίας τους μαζί Του στην "πρώτη εξουσία" Του. (Μιχ. 4:8.) Με τις προσπάθειες του να εξαπατήσει και να πειράσει τη φυλή μας, ο Σατανάς απέβλεπε στο να ματαιώσει το αρχικό σχέδιο του Θεού κατά τη δημιουργία του ανθρώπου. Ο Χριστός όμως εισηγείται τώρα την εκτέλεση του σχεδίου αυτού, το ίδιο σα να μη είχε ποτέ αμαρτήσει ο άνθρωπος. Για το λαό Του απαιτεί όχι μόνο δικαιοσύνη και άφεση τέλεια και ολοκληρωμένη, αλλά και συμμετοχή στη δόξα Του και συμμερισμό στο θρόνο Του.

Ενώ ο Ιησούς ικετεύει για τους υποκειμένους στη χάρη Του, ο Σατανάς τους κατηγορεί στο Θεό για παραβάτες. Ο δεινός αποπλανητής προσπάθησε να τους παρασύρει στο σκεπτικισμό, να τους κάνει να χάσουν την εμπιστοσύνη τους στο Θεό, να χωριστούν από την αγάπη Του και να παραβούν το νόμο Του. Ύστερα δείχνει τα ποινικά τους μητρώα, τις ελλείψεις του χαρακτήρα, τα σημεία της ανομοιότητας με το Χριστό—ατέλειες τέτοιες που προσβάλλουν το Λυτρωτή τους—όλες γενικά τις αμαρτίες τις οποίες ο ίδιος τους εξώθησε να διαπράξουν και εξαιτίας αυτών, τους διεκδικεί τώρα για δικούς του.

Ο Ιησούς δεν δικαιολογεί τις αμαρτίες τους, αλλά αναφέρεται στην πίστη και στη μεταμέλεια τους και ζητώντας την αφοσίωση

τους, υψώνει μπροστά στον Πατέρα και στους αγίους αγγέλους τα πληγωμένα χέρια Του και λέγει: "Τους γνωρίζω κατ' όνομα. Τους έχω ζωγραφισμένους στις παλάμες Μου." "Θυσίαι του Θεού είναι πνεύμα συντετριμμένον· καρδίαν συντετριμμένην και ταπεινωμένην. Θεέ, δεν θέλεις καταφρονήσει." (Ψαλμ. 51:17.) Και απευθυνόμενος στον κατήγορο του λαού Του λέγει: "Θέλει σε επιτιμήσει ο Κύριος, Διάβολε· ναί θέλει σε επιτιμήσει ο Κύριος, όστις έκλεξε την Ιερουσαλήμ· δεν είναι ούτος δαυλός αποσπασμένος από πυρός;" (Ζαχ. 3:2.) Ο Χριστός περιβάλλει τους πιστούς Του με τη δικαιοσύνη Του για να τους παραστήσει στον Πατέρα "ένδοξον εκκλησίαν μη έχουσαν κηλίδα ή ρυτίδα ή τι των ταύτων." (Εφ. 5:27.) Τα ονόματα τους έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία της ζωής και γι' αυτούς ο Σωτήρας λέγει: "Θέλουσι περιπατήσει μετ' Εμού με λευκά, διότι είναι άξιοι." (Αποκ. 3:4.)

Έτσι διαπιστώνεται στην εντέλεια η εκπλήρωση της υπόσχεσης της Καινής Διαθήκης: "Θέλω συγχωρήσει την ανομίαν αυτών, και την αμαρτίαν αυτών δεν θέλω ενθυμείσθαι πλέον." "Εν ταις ημέραις εκείνες και εν τω καιρώ εκείνω, λέγει Κύριος, η ανομία του Ισραήλ θέλει ζητηθή και δεν θέλει υπάρχει· και αι αμαρτίαι του Ιούδα, και δεν θέλουσιν ευρεθή." (Ιερ. 50:20.) "Και εκείνη τη ημέρα ο κλάδος του Κυρίου θέλει είσθαι ωραίος και ένδοξος, και ο καρπός της γής εξαίρετος και ευφρόσυνος εις τους διωχθέντας εκ του Ισραήλ· και ο υπόλοιπος εν Σιών, και ο εντολολειφθείς εν Ιερουσαλήμ θέλει ονομασθή άγιος, πάντες οι γεγραμμένοι μεταξύ των ζώντων εν Ιερουσαλήμ." (Ησ. 4:2-3.)

Το έργο της διερευνητικής αυτής κρίσης και της εξάλειψης των αμαρτιών θα έχει επιτελεσθεί πριν από τη δευτέρα παρουσία του Κυρίου. Αφού οι νεκροί κρίνονται σύμφωνα με ότι βρίσκεται καταχωρημένο στα κατάστιχα, δεν είναι δυνατόν να εξαλειφτούν οι αμαρτίες τους πριν από τη διαδικασία που ασχολείται με τη διερεύνηση των υποθέσεων τους. Ο απόστολος Πέτρος καθαρά διδάσκει ότι των πιστών οι αμαρτίες θα έχουν διαγραφεί όταν "έλθωσι καιροί αναψυχής από της παρουσίας του Κυρίου, και αποστείλη τον προκεκηρυγμένον εις εσάς Ιησούν Χριστόν." (Πράξ. 3:19-20.) Όταν περατωθεί η ερευνητική αυτή κρίση, τότε εμφανίζεται ο Χριστός φέροντας μαζί Του το μισθό του καθενός ανάλογα με τα έργα του.

Όπως στην τυπική λατρεία ο αρχιερέας, αφού έκανε τον εξιλασμό για τους Ισραηλίτες, παρουσιάζονταν μετά και ευλογούσε τη σύναξη του λαού, το ίδιο και ο Χριστός στο τέλος του μεσιτικού Του έργου "θέλει φανεί εκ δευτέρου χωρίς αμαρτίας εις τους προσμένοντας Αυτόν δια σωτηρίαν" (Εβρ. 9:28,) για να ευλογήσει τον αναμένοντα λαό Του με την αιώνια ζωή. Όπως ο αρχιερέας μετέφερε τις

αμαρτίες από το ιερό και τις εξομολογείτο πάνω στο κεφάλι του αποδιοπομπαίου τράγου, έτσι και ο Χριστός θα θέσει όλες αυτές τις αμαρτίες επάνω στο Σατανά, τον ηθικό αυτουργό και πρωταίτιο της αμαρτίας. Ο αποδιοπομπαίος τράγος, φορτωμένος με τις αμαρτίες του λαού Ισραήλ, αποστέλλονταν τότε μακριά "εις γήν ακατοίκητον." (Λευ. 16:22.) Έτσι και ο Σατανάς, ενοχοποιημένος με το βάρος όλων των αμαρτημάτων που εξώθησε το λαό του Θεού να διαπράξουν, θα περιοριστεί σ' αυτή τη γη, την ερημωμένη τότε και ακατοίκητη, μέχρι που τελικά θα υποστεί την ολοκληρωτική ποινή της αμαρτίας μέσα στη φωτιά που εξολοθρεύει όλους γενικά τους ασεβείς. Έτσι το μεγάλο σχέδιο της σωτηρίας θα εκπληρωθεί με την οριστική εκρίζωση της αμαρτίας και την απολύτρωση όλων όσοι προτίμησαν να αποστραφούν το κακό.

Τον προσδιορισμένο καιρό για την κρίση—το 1844, στο τέλος των 2300 ημερών—άρχισε το έργο της ανακριτικής διαδικασίας και της εξάλειψης των αμαρτιών. Όλοι όσοι έφεραν ποτέ τον τίτλο του Χριστιανού θα περάσουν απ' αυτόν τον εξονυχιστικό έλεγχο. Ζώντες και νεκροί θα κριθούν "εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών."

Αμαρτίες που δεν τις έχουν εξομολογηθεί ούτε εγκαταλείψει οι άνθρωποι δεν θα συγχωρηθούν και ούτε θα αποσβεσθούν από τα βιβλία του ουρανού, αλλά θα εξακολουθούν να παραμένουν σαν μάρτυρες κατηγορίας εναντίον του αμαρτωλού τη σημαντική εκείνη ημέρα του Θεού. Μπορεί οι κακές πράξεις να διαπράχθηκαν στο φως της ημέρας, ή στο σκότος της νύχτας. Παρουσιάζονταν όμως ολοφάνερες στα μάτια Εκείνου πρός τον οποίο έχομε να δώσομε λόγο. Άγγελοι του Θεού διαπίστωναν την κάθε ξέχωρη αμαρτία και την καταχωρούσαν στα αλάθητα κατάστιχα. Την αμαρτία μπορεί κανείς να την καλύψει, να την αρνηθεί, να την αποκρύψει από τον πατέρα η από τη μητέρα του, τη γυναίκα ή τα παιδιά του ή τους συνεργάτες του. Κανείς άλλος εκτός από τον ίδιο τον ένοχο δεν υποπτεύεται το παραμικρό. Παρουσιάζεται όμως ολόγυμνη μπροστά στα πνεύματα του ουρανού. Το πυκνότερο σκοτάδι, της ζοφερότερης νύχτας, η βαθύτερη μυστικότητα της πιο έντεχνης υπουλότητας δεν μπορούν να αποκρύψουν ούτε μία σκέψη από του να έρθει στη γνώση του Αιωνίου Θεού. Ο Θεός τηρεί ακριβή λογαριασμό κάθε άδικης δοσοληψίας, κάθε ανάρμοστης συμπεριφοράς. Δεν Τον εξαπατά η προσποιητή ευλάβεια. Δεν κάνει λάθη στην εκτίμηση του χαρακτήρα. Άτομα με διεφθαρμένη καρδιά μπορούν να εξαπατήσουν τους συνανθρώπους τους. Το ερευνητικό όμως βλέμμα του Θεού διαπερνά το προσωπείο και διαβάζει τα ενδόμυχα της ψυχής.

Τι τρομερή σκέψη είναι αυτή! Καθώς η μία μέρα διαδέχεται την άλλη και κυλάει στην αιωνιότητα, σέρνει πίσω της το βάρος των πρακτικών που φυλάσσονταν στα κατάστιχα του ουρανού. Έργα που διαπράχθηκαν ή λόγια που ειπώθηκαν δεν παίρνονται πια πίσω. Οι άγγελοι έχουν καταχωρήσει το καλό όπως και το κακό. Και αυτός ο ηρωικότερος πολεμιστής του κόσμου δεν είναι σε θέση να αφαιρέσει ούτε μία σελίδα από το μητρώο του. Τα έργα μας, τα λόγια μας, και αυτά τα απόκρυφα ακόμη κίνητρά μας, όλα συντελούν με τη βαρύτητά τους στην απόφαση που σφραγίζει την αιώνια ευτυχία ή δυστυχία. Μπορεί οι ίδιοι να τα έχουμε λησμονήσει. Αδιάφορο όμως, όλα αυτά προσκομίζουν τη μαρτυρία τους είτε για αθώωση είτε για καταδίκη.

Όπως τα χαρακτηριστικά του προσώπου αποδίδονται με καταπληκτική ακρίβεια πάνω στο γυαλιστερό χαρτί του φωτογράφου, έτσι αποδίδεται του καθενός ο χαρακτήρας με κάθε σχολαστική λεπτομέρεια στα κατάστιχα του ουρανού. Και όμως πόσο λίγο νοιάζονται οι άνθρωποι για τα πιστά εκείνα κατάστιχα που θα εκτεθούν στα βλέμματα των ουρανίων υπάρξεων! Αν μπορούσε να τραβηχτεί ο πέπλος που χωρίζει τον ορατό από τον αόρατο κόσμο, επιτρέποντας στους ανθρώπους να ρίξουν μια ματιά στο λεπτομερέστατο έργο του καταχωρητή αγγέλου για κάθε πράξη και κάθε λόγο τους με τα οποία θα έρθουν ξανά αντιμέτωποι την ημέρα της κρίσης, πόσα λόγια από αυτά που ξεστομίζονται καθημερινά θα έμεναν ανείπωτα, πόσες πράξεις θα έμεναν ακάμωτες.

Τη δίκη αυτή θα απασχολήσει ο εξονυχιστικός έλεγχος για τη χρήση του κάθε τάλαντου στη διάθεσή μας. Πώς χρησιμοποιήσαμε το κεφάλαιο που μας δάνεισε ο Ουρανός; Όταν έρθει ο Κύριος θα λάβει πίσω το κεφάλαιό Του με τον τόκο; Αξιοποιήσαμε τις εμπιστευμένες σ' εμάς πνευματικές, ψυχικές και σωματικές δυνατότητες για τη δόξα του Θεού και το καλό του κόσμου; Πως χρησιμοποιήσαμε τον καιρό μας, την πένα μας, τη φωνή μας, το χρήμα μας, την επιρροή μας; Τι κάναμε για το Χριστό στην περίπτωση του φτωχού, του πονεμένου, της χήρας και του ορφανού; Ο Θεός μας κατέστησε θεματοφύλακες του λόγου Του. Πως διαθέσαμε το φως και την αλήθεια που μας χορήγησε για να κάνομε τους ανθρώπους "σοφούς προς σωτηρίαν;" Καμία αξία δεν έχει η στείρα εκδήλωση πίστης πρός το Χριστό. Μόνη γνήσια αγάπη θεωρείται εκείνη που εξωτερικεύεται με έργα. Οτιδήποτε γίνεται από αγάπη, όσο και αν φαίνεται στα μάτια των ανθρώπων μηδαμινό, γίνεται ευπρόσδεκτο και έχει το μισθό του από το Θεό.

Τα ουράνια βιβλία αποκαλύπτουν την καμουφλαρισμένη ανθρώπινη φιλαυτία. Στα μητρώα καταχωρούνται τα ανεκπλήρωτα

καθήκοντα πρός το συνάνθρωπο, η επιλήσμονη στάση πρός τις απαιτήσεις του Σωτήρα. Εκεί θα φανεί πόσες φορές ο χρόνος, η σκέψή και η δύναμη που ανήκουν στο Χριστό προσφέρθηκαν στο Σατανά. Αξιοθρήνητα πρακτικά μεταφέρουν οι άγγελοι του Θεού στον ουρανό. Υπάρξεις προικισμένες με λογική, διατεινόμενες ότι ακολουθούν το Χριστό, έχουν απορροφηθεί από τις έγνοιες της επισώρευσης του πλούτου ή της απολαβής των ματαίων διασκεδάσεων. Χρήμα, χρόνος και δύναμη θυσιάζονται στο βωμό της επιδεικτικότητας και της ατομικής ικανοποίησης, ενώ ελάχιστες είναι οι ώρες οι αφιερωμένες στην προσευχή, στη μελέτη της Γραφής, στην ταπείνωση της ψυχής, στην εξομολόγηση της αμαρτίας.

Αναρίθμητα τεχνάσματα σοφίζεται ο εχθρός των ψυχών προκειμένου να αιχμαλωτίσει τη σκέψη μας με οτιδήποτε άλλο εκτός από αυτό που οφείλει να μας απασχολεί περισσότερο. Ο αρχιαπατεώνας μισεί τις μεγάλες αλήθειες που αποκαλύπτουν την εξιλαστική θυσία και τον Παντοδύναμο Μεσολαβητή. Ξέρει καλά ότι γι' αυτόν το πάν εξαρτάται από του να αποσπάσει την ανθρώπινη σκέψη μακριά από τον Ιησού και την αλήθεια Του.

Όσοι επιθυμούν να απολαύσουν τα προνόμια του μεσιτικού έργου του Λυτρωτή οφείλουν να μη επιτρέψουν σε τίποτε να σταθεί εμπόδιο στο καθήκον τους για την τελειοποίηση της "αγιοσύνης εν φόβω Θεού." Ο πολύτιμος χρόνος, αντί να σπαταλάται με τις διασκεδάσεις, τις επιδείξεις ή με την απόκτηση του πλούτου, πρέπει να αφιερωθεί στη μελέτη του λόγου του Θεού με πρόθυμο πνεύμα και με προσευχή. Ο λαός του Θεού οφείλει να κατανοήσει σε όλη του την έκταση το θέμα του αγιαστηρίου και της διερευνητικής κρίσης του ουρανού. Ο καθένας χρειάζεται να αποκτήσει προσωπική γνώση της αρμοδιότητας και του έργου του Μεγάλου Αρχιερέα μας. Διαφορετικά είναι αδύνατον να εξασκήσει κανείς την πίστη την τόσο απαραίτητη στην εποχή μας και να αναλάβει τη θέση που του προορίζει ο Θεός. Ο καθένας έχει μια ψυχή να σώσει ή να χάσει. Ο καθένας ευθύνεται με μια υπόθεση που εκκρεμεί στο μεγάλο εδώλιο του ουρανού. Ο καθένας πρέπει να βρεθεί προσωπικά αντιμέτωπος με τον αδέκαστο Κριτή. Πόσο λοιπόν σπουδαίο είναι για τον καθένα να απασχολεί συχνά τη σκέψη του με την επιβλητική εκείνη σκηνή όπου, όπως λέγει ο Δανιήλ, το κριτήριο θα καθήσει και τα βιβλία θα ανοιχτούν και το κάθε άτομο θα πρέπει να "σταθή εν τω κλήρω του εις το τέλος των ημερών." (Δαν. 12:13.)

Όλοι όσοι έχουν φωτιστεί με τη διασάφηση των θεμάτων αυτών οφείλουν να μεταδίδουν στους άλλους τις πολύτιμες αλήθειες που ο Θεός τους έχει εμπιστευτεί. Το ουράνιο αγιαστήριο αποτελεί το

επίκεντρο του έργου του Χριστού για τον άνθρωπο. Αφορά κάθε ψυχή που ζεί πάνω στη γη. Μας φανερώνει το απολυτρωτικό σχέδιο και μας μεταφέρει μέχρι τον έσχατο καιρό, αποκαλύπτοντας το θριαμβικό αποτέλεσμα της αγωνιστικής πάλης ανάμεσα στη δικαιοσύνη και στην αμαρτία. Είναι λοιπόν γεγονός υψίστης σημασίας για τον καθένα η έρευνα των θεμάτων αυτών, ώστε να είναι έτοιμος να δώσει απάντηση σε οποιονδήποτε ζητάει να πληροφορηθεί για την ελπίδα που περικλείουν.

Το μεσιτικό έργο του Χριστού για τον άνθρωπο στο ουράνιο αγιαστήριο είναι εξίσου σημαντικό μέσα στο σχέδιο της σωτηρίας, όπως και ο θάνατός Του επάνω στο σταυρό. Με το θάνατό Του εγκαινίασε το έργο που, μετά την ανάστασή Του, ανέβηκε να αποτελειώσει στον ουρανό. Με τα μάτια της πίστης οφείλουμε να εισχωρήσουμε "εις το εσωτερικόν του καταπετάσματος όπου ο Ιησούς εισήλθεν υπέρ ημών πρόδρομος." (Εβρ. 6:20.) Εκεί αντανακλάται το φως του Γολγοθά. Εκεί μπορούμε να έχουμε μία σαφέστερη αντίληψη του μυστηρίου της απολύτρωσης. Η σωτηρία του ανθρώπου στοίχισε στον ουρανό μία αξία ανυπολόγιστη. Η επιτελεσθείσα θυσία αποδείχνεται αντάξια στις βαρύτερες αξιώσεις του παραβιασμένου νόμου του Θεού. Ο Ιησούς έκανε διάνοιξη του δρόμου πρός το θρόνο του Πατέρα και με τη μεσιτεία Του, οι διακαείς επιθυμίες όλων όσων Τον πλησιάζουν με πίστη είναι δυνατόν να παρουσιάζονται ενώπιον του Θεού.

"Ο κρύπτων τας αμαρτίας αυτού, δεν θέλει ευοδωθεί, ο δε εξομολογούμενος και παραιτών αυτάς, θέλει ελεηθή." (Παρ. 28:13.) Αν αυτοί που κρύβουν και δικαιολογούν τις αμαρτίες τους μπορούσαν να δουν το θρίαμβο του Σατανά για τη στάση τους, το σαρκασμό του έναντι του Χριστού και των αγίων αγγέλων για την πορεία που ακολουθούν, θα έσπευδαν να ομολογήσουν και να εγκαταλείπουν τις αμαρτίες τους. Με τις ελλείψεις του χαρακτήρα ο Σατανάς εργάζεται για να κυριαρχήσει ολοσχερώς στη σκέψη των ανθρώπων επειδή ξέρει ότι, αν οι ελλείψεις αυτές εξακολουθήσουν να υποθάλπονται, η νίκη του είναι εξασφαλισμένη. Γι' αυτό προσπαθεί διαρκώς να αποπλανήσει τους οπαδούς του Χριστού με τη μοιραία αυτή σοφιστεία ότι τις αδυναμίες τους δεν μπορούν να τις υπερνικήσουν. Ο Χριστός όμως, τους υπερασπίζεται παρουσιάζοντας τα πληγωμένα χέρια Του και το κατατρυπημένο σώμα Του και σε όλους όσους θέλουν να Τον ακολουθήσουν λέγει: "Αρκεί εις σε η χάρις Μου." (Β΄ Κορ. 12:9.)" Άρατε τον ζυγόν Μου εφ' υμάς, και μάθετε απ' Εμού διότι πράος είμαι και ταπεινός την καρδίαν και θέλετε ευρεί ανάπαυσιν εν ταις ψυχαίς υμών. Διότι ο ζυγός Μου είναι καλός, και

το φορτίον Μου ελαφρόν." (Ματθ. 11:29-30.) Κανείς λοιπόν ας μη νομίσει ότι τα ελαττώματά του είναι αδιόρθωτα. Ο Θεός χορηγεί την απαιτούμενη πίστη και χάρη για την εξουδετέρωσή τους.

Τώρα ακριβώς ζούμε στη μεγάλη αυτή ημέρα του εξιλασμού. Στην τυπική λατρεία, την ώρα που ο αρχιερέας καταγίνονταν με τον εξιλασμό του λαού Ισραήλ, ο καθένας ήταν υποχρεωμένος να έρθει σε συντριβή ψυχής με μετάνοια και ταπείνωση μπροστά στον Κύριο μη τυχόν και αποκοπεί από τη σύναξη του λαού. Έτσι και όλοι αυτοί που ποθούν να διατηρήσουν τα όνοματά τους καταχωρημένα στο βιβλίο της ζωής πρέπει τώρα, στο ελάχιστο χρονικό διάστημα που τους υπολείπεται, να ταπεινώσουν τις ψυχές τους μπροστά στο Θεό με βαθιά λύπη για τις αμαρτίες τους και με πραγματική μετάνοια. Χρειάζεται ένας ειλικρινής, εξονυχιστικός αυτοέλεγχος. Πολλοί από τους καλουμένους οπαδούς του Χριστού οφείλουν να θέσουν κατά μέρος την ελαφρότητα και επιπολαιότητα που υποθάλπουν στη ζωή τους. Μία σκληρή πάλη περιμένει όλους όσους θα ήθελαν να καθυποτάξουν τις κακές έξεις που αγωνίζονται για την υπεροχή. Το έργο της προετοιμασίας είναι έργο ατομικό. Οι άνθρωποι δεν σώζονται ομαδικά. Δεν μπορεί η αγνότητα και η καθιέρωση του ενός να καλύψουν την έλλειψη των αρετών αυτών στη ζωή του άλλου. Αν και όλα τα έθνη θα παρελάσουν μπροστά από το μεγάλο κριτήριο του Θεού, Εκείνος όμως θα εξετάσει την περίπτωση του κάθε ατόμου ξεχωριστά με τέτοια ακρίβεια και λεπτομέρεια, σαν να μη υπήρχε δεύτερος στη γη. Ο καθένας πρέπει να δοκιμαστεί χωριστά και να βρεθεί χωρίς "κηλίδα ή ρυτίδα ή τι των τοιούτων."

Μεγάλη επισημότητα χαρακτηρίζει τις τελευταίες σκηνές του έργου του εξιλασμού. Βαρυσήμαντο ενδιαφέρον αποδίδεται σ' αυτό. Τώρα ακριβώς μεσολαβεί η κρίση στο ουράνιο αγιαστήριο. Το έργο αυτό εκτυλίσσεται για χρόνια. Σύντομα—κανείς δεν ξέρει πόσο σύντομα—θα επιληφθεί με τις υποθέσεις των ζώντων. Η ζωή μας θα παρουσιαστεί για εξέταση μπροστά από το διαπεραστικό βλέμμα του Θεού. Σε μία τέτοια ώρα, περισσότερο παρά ποτέ άλλοτε, επιβάλλεται να δώσει ο καθένας ιδιαίτερη προσοχή στα λόγια του Σωτήρα: "Αγρυπνείτε και προσεύχεσθε διότι δεν εξεύρετε πότε είναι ο καιρός." (Μάρκ. 13: 33.) "Εάν λοιπόν δεν αγρυπνήσης, θέλω ελθεί επί σε ως κλέπτης, και δεν θέλεις γνωρίσει ποίαν ώραν θέλω ελθεί επί σε." (Αποκ. 3:3.)

Όταν το έργο της ερευνητικής κρίσης περατωθεί, η τύχη του καθενός θα έχει πια αποφασισθεί, είτε για ζωή είτε για θάνατο. Ο καιρός της προθεσμίας της χάρης του Θεού λήγει λίγο πριν παρουσιαστεί ο Χριστός στα σύννεφα του ουρανού. Στην εποχή αυτή

αναφέρεται ο Χριστός στην Αποκάλυψη όταν λέγει: "Όστις αδικεί, ας αδικήση έτι· και ο δίκαιος ας γείνη έτι δίκαιος, και ο άγιος ας γείνη έτι άγιος. Και ιδού έρχομαι ταχέως· και ο μισθός μου είναι μετ' Εμού, δια να αποδώσω εις έκαστον ως θέλει είσθαι το έργον αυτού." (Αποκ. 22:11-12.)

Δίκαιοι και αμαρτωλοί θα ζούν ακόμη στη γη με το συνηθισμένο τους ρυθμό—τρώγοντας, πίνοντας, φυτεύοντας, οικοδομώντας—χωρίς να έχουν ιδέα ότι η τελευταία τελεσίδικη απόφαση έχει εκδοθεί στο ουράνιο αγιαστήριο. Πριν από τον κατακλυσμό, αφού ο Νώε μπήκε στην κιβωτό, ο Θεός σφάλισε πίσω του την πόρτα κλείνοντας έξω τους αμαρτωλούς. Για άλλες επτά ημέρες, οι άνθρωποι, αγνοώντας ότι η τύχη τους είχε κριθεί, εξακολουθούσαν την ανέμελη, φιλήδονη ζωή τους και με κομπασμό χλεύαζαν τα προειδοποιητικά μηνύματα για τη επερχόμενη κρίση. "Ούτω," λέγει ο Χριστός, "θέλει είσθαι και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου." (Ματθ. 24:39.) Σιωπηλά και απαρατήρητα, σαν τον κλέφτη τα μεσάνυχτα, θα καταφθάσει η αποφασιστική εκείνη ώρα που θα σημάνει την καθορισμένη τύχη του καθενός· την οριστική αποχώρηση της θεϊκής ευσπλαχνίας που είχε προσφερθεί δωρεάν στον κάθε αμαρτωλό.

"Αγρυπνείτε ... μήποτε ελθών εξαίφνης, σας εύρη κοιμωμένους." (Μάρκ. 1 3:35-36.) Σε επικίνδυνη κατάσταση βρίσκονται όσοι, αποκαμωμένοι να αγρυπνούν, στρέφονται πρός τις έλξεις του κόσμου. Την ώρα που ο επαγγελματίας απορροφάται από τα κέρδη του, την ώρα που ο φιλήδονος παραδίδεται στα γλέντια του, την ώρα που η φιλάρεσκη ασχολείται με τα λούσα της, ακριβώς αυτή την ώρα μπορεί ο μεγάλος Δικαστής της οικουμένης να εκδώσει την καταδικαστική απόφαση: "Εζυγίσθης εν τη πλάστιγγι και ευρέθης ελλιπής." (Δαν. 5:27.)

29

Η πηγη του κακου

Στη σκέψη πολλών η προέλευση της αμαρτίας και ο λόγος της ύπαρξής της αποτελούν την πηγή μεγάλης αμηχανίας. Βλέπουν το έργο του κακού με τα τρομερά του αποτελέσματα της συμφοράς και της θλίψης και διερωτώνται πως μπορούν να συμβαίνουν όλα αυτά κάτω από την κυριαρχική εξουσία Εκείνου του οποίου η σοφία η δύναμη και η αγάπη είναι απεριόριστες. Αυτό είναι ένα ανεξήγητο γι' αυτούς μυστήριο. Και η αβεβαιότητα και οι αμφιβολίες τους πάνω στο σημείο αυτό τους κάνουν να μυωπάζουν σε βαθμό που να μη μπορούν να διακρίνουν ούτε και τις αληθοφανείς αποκαλύψεις του λόγου του Θεού, τις τόσο σημαντικές για τη σωτηρία της ψυχής. Υπάρχουν πολλοί που εξιχνιάζοντας να βρουν την εξήγηση για την ύπαρξη της αμαρτίας, επεκτείνονται σ' έναν ανεξερεύνητο τομέα που ο Θεός δεν έχει ποτέ αποκαλύψει. Μη βρίσκοντας, όπως είναι επόμενο, τη λύση στο δύσκολο αυτό πρόβλημα, και ενεργώντας με μία προδιάθεση πρός την αμφιβολία και την επίκριση, το εκλαμβάνουν αυτό σαν δικαιολογία για να απορρίψουν τα λόγια του Αγίου Πνεύματος. Άλλοι πάλι αδυνατούν να κατανοήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό το σοβαρό αυτό θέμα του κακού, επειδή η παράδοση και η παρερμηνεία συσκότισαν τη Γραφική διδασκαλία σχετικά με το χαρακτήρα του Θεού, το κυβερνητικό Του σύστημα και τη στάση Του έναντι της αμαρτίας.

Δεν είναι δυνατόν να εξηγηθεί η προέλευση της αμαρτίας κατά τρόπο που να δικαιολογεί την ύπαρξή της. Αρκετά όμως δεδομένα μπορεί να κατανοήσει κανείς τόσο για την προέλευση, όσο και για τον τελικό διακανονισμό της αμαρτίας, ώστε η δικαιοσύνη και η

αγαθότητα του Θεού στη γενική διαρρύθμιση του κακού να αποδειχτεί πληρέστατα. Τίποτε δεν διδάσκει σαφέστερα η Γραφή από την αλήθεια ότι ο Θεός είναι τελείως ανεύθυνος για τη διείσδυση της αμαρτίας στον κόσμο· ότι η έκρηξη της ανταρσίας δεν οφείλεται σε καμία αυθαίρετη ανάκληση της θεϊκής προστασίας, σε καμία ατέλεια του θεϊκού διακυβερνητικού συστήματος. Η αμαρτία είναι παρείσακτη και καμία δικαιολογία δεν μπορεί να βρεθεί για την εμφάνισή της. Είναι μυστηριώδης, ασύλληπτη. Να τη δικαιολογεί κανείς είναι σαν να την υποστηρίζει. Αν μπορούσε να βρεθεί αιτία ή να παρουσιαστεί λόγος που να δικαιολογεί την ύπαρξή της, τότε θα έπαυε να είναι αμαρτία. Ο μοναδικός στη διάθεσή μας ορισμός της αμαρτίας δίνεται μέσα από το λόγο του Θεού. Αμαρτία είναι "η παράβαση του νόμου." Είναι η εξωτερίκευση μιας αρχής αντιμαχόμενης στο μεγάλο νόμο της αγάπης, στο θεμέλιο αυτό της θείας διακυβέρνησης.

Πριν παρουσιαστεί η αμαρτία, ειρήνη και χαρά βασίλευαν σ' ολόκληρη την πλάση. Όλα βρίσκονταν σε τέλεια αρμονία με το θέλημα του Δημιουργού. Η αγάπη για το Θεό ήταν υπέρτατη, η αγάπη για τον πλησίον αμερόληπτη. Ο Χριστός, ο Λόγος, ο μονογενής του Θεού, ήταν ένα με τον αιώνιο Θεό,—ένα στη φύση, στο χαρακτήρα και στις προθέσεις—η μοναδική στο σύμπαν ύπαρξη που μπορούσε να συμμετέχει σε όλες τις βουλές και τις προθέσεις του Θεού. Δια του Χριστού ο Θεός επετέλεσε τη δημιουργία όλων των ουρανίων υπάρξεων. "Δι' Αυτού εκτίσθησαν τα πάντα, τα εν τοις ουρανοίς, ... είτε θρόνοι, είτε κυριότητες, είτε αρχαί, είτε εξουσίαι." (Κολ. 1:16.) Ολόκληρος ο ουρανός ήταν αφοσιωμένος το ίδιο στο Χριστό, όπως και στον Πατέρα.

Επειδή ο νόμος της αγάπης αποτελούσε το θεμέλιο του καθεστώτος του Θεού, η ευτυχία όλων των δημιουργημάτων εξαρτώταν από την τέλεια εναρμόνισή τους πρός τις μεγάλες αρχές της δικαιοσύνης. Ο Θεός επιθυμεί μία υπηρεσία αγάπης από όλα Του τα πλάσματα—μία αφοσίωση που να προέρχεται από τη λογική εκτίμηση του χαρακτήρα Του. Δεν ευχαριστείται με μία αναγκαστική υποταγή, αλλά σε όλους χορηγεί την ελεύθερη βούληση, ώστε να Τον υπηρετούν εθελοντικά.

Βρέθηκε όμως κάποιος που θέλησε να διαστρέψει την ελευθερία αυτή. Η αμαρτία πηγάζει από εκείνον που, μετά το Χριστό, είχε τιμηθεί σε μεγάλο βαθμό από το Θεό και που σε δύναμη και δόξα έστεκε ψηλότερα από όλους τους κατοίκους του ουρανού. Πριν από την πτώση του, ο Εωσφόρος ήταν ο κορυφαίος από τα επισκιάζοντα χερουβείμ, άσπιλος και αμόλυντος. "Ούτω λέγει Κύριος ο Θεός· συ

επεσφράγισας τα πάντα, είσαι πλήρης σοφίας και τέλειος εις κάλλος. Εστάθης εν Εδέμ, τω παραδείσω του Θεού· ήσο περισκεπασμένος από παντός λίθου τιμίου ... Ήσο χερούβ κεχρισμένον δια να επισκιάζης· και Εγώ σε έστησα· ήσο εν τω όρει τω αγίω του Θεού· περιεπάτεις εν μέσω λίθων πύρινων. Ήσο τέλειος εν ταις οδοίς σου αφ' ης ημέρας εκτίσθης, εωσού ευρέθη αδικία εν σοι." (Ιεζ. 28:12-15.)

Ο Εωσφόρος θα μπορούσε να εξακολουθεί να απολαμβάνει την εύνοια του Θεού, αγαπημένος και τιμημένος από τα αγγελικά πλήθη, χρησιμοποιώντας τα ευγενικά προσόντα του για το καλό των άλλων και για τη δόξα του Πλάστη του. Αλλά ο προφήτης λέγει: "Η καρδία σου υψώθη δια το κάλλος σου· έφθειρας την σοφίαν σου δια την λαμπρότητά σου." (Εδ. 17) Σιγά-σιγά ο Εωσφόρος άρχισε να υποθάλπει ένα πνεύμα υπεροχής για τον εαυτό του. "Έκαμες την καρδίαν σου ως καρδίαν Θεού." "Συ δε έλεγες ... θέλω καθίσει επί το όρος της συνάξεως, ... θέλω αναβή επί τα ύψη των νεφελών· θέλω είσθαι όμοιος του Υψίστου." (Ιεζ. 28:6, Ησ. 14:13,14.) Αντί να επιδιώξει να παραστήσει το Θεό το αντικείμενο της υπέρτατης αγάπης και αφοσίωσης από μέρους των πλασμάτων Του, ο Εωσφόρος επεζήτησε να κερδίσει την υπηρεσία και την αφοσίωσή τους για τον εαυτό του. Και εποφθαλμιώντας την τιμή που ο άπειρος Πατέρας είχε απονέμει στον Υιό Του, ο αρχηγός αυτός των αγγέλων πεθύμησε την εξουσία εκείνη η εξάσκηση της οποίας αποτελούσε αποκλειστικό προνόμιο του Χριστού.

Η αντανάκλαση της δόξας του Δημιουργού και η διακήρυξη των εγκωμίων Του αποτελούσε την τέρψη του πληρώματος του ουρανού. Όσο διάστημα ο Θεός τιμώταν κατ' αυτόν τον τρόπο, ειρήνη και χαρά βασίλευαν παντού. Αλλά τώρα παρεισέφρησε ένας τόνος ασυμφωνίας, αλλοιώνοντας την ουράνια αρμονία. Το πνεύμα της αυτοπροβολής και αυτοεξύψωσης, αντίθετο πρός τα σχέδια του Δημιουργού, ξύπνησε κακά προαισθήματα σε διάνοιες όπου μέχρι τότε η δόξα του Θεού αποτελούσε την υπέρτατη ενασχόληση. Τα ουράνια συμβούλια έκαναν έκκληση στον Εωσφόρο. Ο Υιός του Θεού του παρουσίασε το μεγαλείο, την αγαθότητα και τη δικαιοσύνη του Δημιουργού, καθώς και την άγια και αναλλοίωτη υπόσταση του νόμου Του. Ο ίδιος ο Θεός είχε θεσπίσει την ευταξία του ουρανού. Παραδρομώντας απ' αυτή, ο Εωσφόρος θα πρόσβαλλε τον Πλάστη του και θα προξενούσε και τη δική του καταστροφή. Το μόνο που επέφερε όμως η προειδοποίηση αυτή, η απευθυνόμενη με τόση αγάπη και ευσπλαχνία, ήταν η αφύπνιση ενός αντιδραστικού πνεύματος. Το αίσθημα της ζηλοτυπίας κατά του Χριστού υπερίσχυσε μέσα του και ο Εωσφόρος έγινε ακόμη πιο αποφασιστικός.

Η υπερηφάνεια που ένοιωθε για τη δόξα του, γέννησε μέσα του την επιθυμία για την ανώτατη εξουσία. Τα υψηλά αξιώματα που απολάμβανε ο Εωσφόρος δεν τα εκτίμησε σαν δώρα Θεού, ούτε και απέδωσε καμιά ευγνωμοσύνη γι' αυτά στο Δημιουργό. Περηφανεύθηκε για τη λαμπρότητα και την εξύψωσή του και πόθησε να γίνει ίσος με το Θεό. Ήταν αγαπητός και τιμημένος από τις στρατιές του ουρανού. Οι άγγελοι με χαρά εκτελούσαν τις εντολές του και η σοφία και η δόξα που τον περιέβαλλαν, τον καθιστούσαν ανώτερο από όλους τους άλλους. Αλλ' όμως ο Υιός του Θεού ήταν ο αναγνωρισμένος Κυρίαρχος του ουρανού, ισότιμος και ισοδύναμος με τον Πατέρα. Ο Χριστός συμμετείχε σε όλα τα συμβούλια του Θεού, ενώ ο Εωσφόρος δεν είχε το ίδιο δικαίωμα να εισέρχεται στις θεϊκές βουλές. "Γιατί," διερωτώταν ο πανίσχυρος αυτός άγγελος, "να έχει ο Χριστός την υπεροχή; Γιατί να τιμάται έτσι πάνω από τον Εωσφόρο;"

Εγκαταλείποντας τη θέση του πλάι στην άμεση παρουσία του Θεού, ο Εωσφόρος απομακρύνθηκε με σκοπό να ενσταλλάξει το πνεύμα της δυσαρέσκειας ανάμεσα στους αγγέλους. Εργαζόμενος με τέλεια μυστικότητα και αποκρύβοντας για ένα διάστημα τον πραγματικό σκοπό του κάτω από ένα κάλυμμα σεβασμού πρός το Θεό, προσπάθησε να προκαλέσει δυσφορία για τους νόμους της διοίκησης των ουρανίων υπάρξεων με το πρόσχημα ότι αυτοί επέβαλλαν περιορισμούς που δεν ήταν απαραίτητοι. Ισχυρίζονταν ότι αφού οι άγγελοι είχαν άγια φύση, θα έπρεπε να υπακούουν μόνο στις υπαγορεύσεις της ατομικής τους θέλησης. Επεδίωξε να επισύρει τη συμπάθεια τους, παριστάνοντας τον εαυτό του αδικημένο από το Θεό, που την ανώτατη τιμή είχε απονέμει στο Χριστό. Διατείνονταν ότι με το να επιδιώκει να αποκτήσει μεγαλύτερη δύναμη και τιμή δεν απέβλεπε στην αυτοεξύψωσή του, αλλά στο να εξασφαλίσει για όλους τους κατοίκους του ουρανού την ελευθερία που θα τους επέτρεπε να φθάσουν υποστατικά σε ανώτερα στρώματα υπεροχής.

Για πολύ καιρό ο πολυεύσπλαχνος Θεός ανέχθηκε τον Εωσφόρο. Δεν τον υποβίβασε από την τιμητική του θέση ευθύς μόλις άρχισε να υποθάλπει το πνεύμα της δυσαρεσκείας, ούτε ακόμη και όταν επεδόθηκε να παρουσιάζει τις ψεύτικες αξιώσεις. του στους πιστούς αγγέλους. Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα εξακολουθούσε να παραμένει στον ουρανό. Επανειλημμένα του προσφέρθηκε συγχώρηση αν εκδήλωνε μετάνοια και υποταγή. Προκειμένου να πειστεί για το λάθος του, καταβλήθηκαν προσπάθειες τέτοιες που μόνο η άπειρη αγάπη και σοφία μπορούσαν να επινοήσουν. Το πνεύμα της απαρέσκειας ήταν άγνωστο μέχρι τότε στον ουρανό. Ούτε ο ίδιος ο Εωσφόρος μπορούσε στην αρχή να δει ως που αυτό θα τον

εξωθούσε. Δεν μπορούσε να καταλάβει την πραγματική φύση των αισθημάτων του. Όταν όμως η δυσαρέσκεια του αποδείχθηκε αβάσιμη, τότε ο Εωσφόρος πείστηκε ότι είχε άδικο, ότι οι θεϊκές αξιώσεις ήταν δίκαιες και ότι έπρεπε να τις αναγνωρίσει δίκαιες στην παρουσία ολόκληρου του ουρανού. Αν το έκανε αυτό, θα είχε σώσει και τον εαυτό του και πολλούς άλλους αγγέλους. Την εποχή εκείνη δεν είχε ακόμη αποστατήσει οριστικά από το Θεό. Αν και είχε εγκαταλείψει τη θέση του ως "χερούβ επισκιάζον," αν ήθελε όμως να επιστρέψει στο Θεό, αναγνωρίζοντας τη σοφία του Δημιουργού και μένοντας ικανοποιημένος με την καθορισμένη θέση του μέσα στο μεγάλο θεϊκό σχέδιο, θα μπορούσε να αποκατασταθεί και πάλι στο αξίωμά του. Αλλά η υπερηφάνεια δεν τον άφηνε να υποκύψει. Τότε υποστήριξε πεισματικά τη στάση του, ισχυρίστηκε ότι δεν του χρειάζονταν καμία μετάνοια και αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά στον απηνή αγώνα εναντίον του Δημιουργού του.

Από τη στιγμή αυτή, όλες οι δυνάμεις της μεγαλοφυΐας του επιστρατεύθηκαν στο εξαπατητικό έργο που απέβλεπε στην εξασφάλιση της συμπάθειας των υποτελών του αγγέλων. Προκειμένου να εξυπηρετήσει τα προδοτικά του σχέδια, δεν δίστασε ακόμη να διαστρέψει ούτε αυτό το γεγονός της προειδοποίησης και της νουθεσίας από μέρους του Χριστού. Σ' αυτούς που με την αγάπη και αφοσίωσή τους ήταν στενότερα συνδεδεμένοι μαζί του, ο Σατανάς παρέστησε ότι άδικα κατηγορήθηκε, ότι το αξίωμά του δεν απολάμβανε τον πρέποντα σεβασμό και ότι κινδύνευε να στερηθεί την ελευθερία του. Ξεκινώντας από τη διαστρέβλωση των λόγων του Χριστού, προχώρησε στη στρεψοδικία και στα απροκάλυπτα ψεύδη, κατηγορώντας τον Υιό του Θεού ότι απέβλεπε να τον ταπεινώσει στα μάτια των κατοίκων του ουρανού. Επινοήθηκε επίσης να δημιουργήσει μία εσκεμμένη παρεξήγηση ανάμεσα στον ίδιο και στους νομοταγείς αγγέλους. Όλους όσους δεν κατόρθωσε να τους μεταπείσει και να τους πάρει με το μέρος του, τους κατηγόρησε ότι ήταν αδιάφοροι πρός τα συμφέροντα των ουρανίων υπάρξεων. Το δικό του δηλαδή έργο το απέδιδε σ' εκείνους που έμειναν πιστοί στο Θεό. Για να δώσει βάση στην κατηγορία του για την απέναντι του αδικία του Θεού, κατέφυγε στη διαστρέβλωση των λόγων και των πράξεων του Δημιουργού. Η τακτική του απέβλεπε στο να φέρει σύγχυση στους αγγέλους με επιδέξιες επιχειρηματολογίες σχετικά με τις προθέσεις του Θεού. Κάθε τι το απλό το συγκάλυπτε με μυστήριο, και με έντεχνη διαστροφή έσπειρε αμφιβολίες και πρός αυτές ακόμη τις πιο σαφείς δηλώσεις του Κυρίου. Η περίοπτη θέση του, που του επέτρεπε τέτοια στενή επαφή με τη θεϊκή

διοίκηση, πρόσδιδε μεγαλύτερο κύρος στα διαβήματά του και πολλοί παρασύρθηκαν να συμμαχήσουν μαζί του στην ανταρσία κατά της εξουσίας του Ουρανού.

Μέσα στη μεγάλη σοφία Του ο Θεός επέτρεψε στο Σατανά να προχωρήσει στο έργο του μέχρι που το πνεύμα της δυσαρέσκειας ωρίμασε και κατέληξε σε ανοικτή επανάσταση. Ήταν απαραίτητο να εξελιχθούν τα σχέδιά του στην εντέλεια ώστε όλοι να μπορέσουν να διακρίνουν την πραγματική τους φύση και τον επιδιωκόμενο σκοπό τους. Σαν "χερούβ κεχρισμένο" ο Εωσφόρος είχε πολύ εξυψωθεί. Οι ουράνιες υπάρξεις τον αγαπούσαν εξαιρετικά και αυτός ασκούσε μεγάλη επιρροή επάνω τους. Η κυβέρνηση του Θεού δεν περιλάμβανε μόνο τους κατοίκους του ουρανού, αλλά επεκτείνονταν και σε όλους τους άλλους κόσμους της δημιουργίας Του. Ο Σατανάς σκέφθηκε ότι, αν κατόρθωνε να παρασύρει τους αγγέλους με το μέρος του στην ανταρσία, θα μπορούσε επίσης να παρασύρει και τους άλλους κόσμους. Είχε έντεχνα εκθέσει το ζήτημα από τη δική του πλευρά χρησιμοποιώντας σοφιστεία και δόλο για να πετύχει το σκοπό του. Διέθετε τεράστια δύναμη στο να εξαπατά και, καλυμμένος κάτω από το μανδύα της ψευτιάς, βρίσκονταν σε πλεονεκτική θέση. Και αυτοί ακόμη οι πιστοί άγγελοι δεν μπορούσαν να διακρίνουν καθαρά το χαρακτήρα του, ούτε να αντιληφθούν που θα απέληγε το έργο του.

Ο Σατανάς είχε τόσο πολύ τιμηθεί και οι πράξεις του όλες καλύπτονταν από ένα τέτοιο πέπλο μυστηρίου, ώστε ήταν δύσκολο για τους αγγέλους, να διακρίνουν την πραγματική φύση του έργου του. Αν δεν έφθανε μέχρι την τέλεια ωρίμανσή της η αμαρτία, δεν μπορούσε να φανεί τι πονηρό στοιχείο ήταν. Ως τότε δεν είχε καμία θέση μέσα στην πλάση του Θεού και οι άγιες υπάρξεις δεν είχαν ιδέα για τη φύση και την κακοήθειά της. Δεν μπορούσαν να συλλάβουν το μέγεθος των τρομακτικών συνεπειών που θα προέκυπταν από την παραμέριση του θεϊκού νόμου. Στην αρχή ο Σατανάς είχε καλύψει το έργο του κάτω από μία επίπλαστη εκδήλωση αφοσίωσης στο Θεό. Ισχυρίζονταν ότι επεδίωκε να προάγει την υπόληψη του Θεού, την παγίωση της διακυβέρνησής Του και τα συμφέροντα των ουρανίων υπάρξεων. Ενώ ενστάλλαζε τη δυσαρέσκεια στα πνεύματα των υποτελών αγγέλων του, με συγκαλυμμένη δεξιοτεχνία, έδινε την εντύπωση ότι οι ενέργειές του απέβλεπαν στο να προλάβουν τη δυσαρέσκεια. Όταν εισηγήθηκε ότι απαιτούνται τροποποιήσεις του νομοθετικού και διοικητικού δικαίου του πολιτεύματος του Θεού, το έκανε με το πρόσχημα ότι αυτές ήταν δήθεν απαραίτητες για την παγίωση της αρμονίας του ουρανού.

Για την αντιμετώπιση της αμαρτίας ο Θεός αποκλειστικά χρησιμοποιούσε τη δικαιοσύνη και την αλήθεια. Ο Σατανάς μεταχειρίζετο ότι ακριβώς ο Θεός αδυνατούσε να χρησιμοποιήσει: την κολακεία και την απάτη. Επεχείρησε να διαστρεβλώσει τα λόγια του Θεού και να παραποιήσει το διοικητικό του σύστημα ενώπιον των αγγέλων, ισχυριζόμενος ότι δεν ήταν δίκαια από μέρους του Θεού η επιβολή νόμων και κανονισμών στους πολίτες του ουρανού και ότι απαιτώντας την υποταγή και την υπακοή των πλασμάτων Του, ο Θεός απλούστατα επιζητούσε να εξυψωθεί ο ίδιος. Έπρεπε λοιπόν να αποδειχτεί στους κατοίκους του ουρανού και των άλλων κόσμων ότι η διοίκηση του Θεού ήταν δίκαια και η νομοθεσία του ήταν τέλεια. Ο Σατανάς έδινε την εντύπωση ότι αυτός ο ίδιος επιζητούσε να προάγει το καλό του σύμπαντος. Γι' αυτό ήταν απαραίτητο να καταλάβουν όλοι τον αληθινό χαρακτήρα και τον πραγματικό σκοπό του σφετεριστή. Έπρεπε να του δοθεί καιρός για να αποκαλυφθεί από τα ίδια του τα πονηρά έργα.

Την ασυμφωνία που η στάση του προκάλεσε στον ουρανό, ο Σατανάς την απέδωσε στο νόμο και στη διακυβέρνηση του Θεού. Δήλωνε ότι όλο το κακό ήταν το αποτέλεσμα της άσκησης των διοικητικών δικαιωμάτων του Θεού. Υποστήριζε ότι ο δικός του αντικειμενικός σκοπός, ήταν η βελτίωση των θεσπισμάτων του Κυρίου. Γι' αυτό ήταν απαραίτητο να αποδειχτεί η βάση των ισχυρισμών του και να φανερωθεί που θα οδηγούσε η εφαρμογή των προτεινόμενων τροποποιήσεων του θεϊκού νόμου. Έπρεπε να καταδικαστεί από την ίδια του την πράξη. Απ' αρχής ο Σατανάς αρνήθηκε ότι είχε περιέλθει σε κατάσταση ανταρσίας. Ώστε το σύμπαν του Θεού έπρεπε να δει τον απατεώνα με βγαλμένη τη μάσκα.

Ο Πάνσοφος Θεός δεν επέτρεψε την καταστροφή του Σατανά ούτε ακόμη όταν αποφασίσθηκε ότι η παραμονή του δεν ήταν ανεκτή στον ουρανό. Αφού η μόνη αποδεκτή υπηρεσία για το Θεό είναι η υπηρεσία της αγάπης, η αφοσίωση των πλασμάτων Του πρέπει να βασίζεται πάνω στην αναγνώριση της δικαιοσύνης και της αγαθότητάς Του. Αδυνατώντας να κατανοήσουν τη φύση και τα αποτελέσματα της αμαρτίας, οι κάτοικοι του ουρανού και των λοιπών κόσμων, δεν θα μπορούσαν να διακρίνουν με την εξόντωση του Σατανά τη δικαιοσύνη και την ευσπλαχνία του Θεού. Αν αυτός εξολοθρεύονταν από μιας αρχής, τότε εκείνοι θα υπηρετούσαν το Θεό από φόβο μάλλον παρά από αγάπη. Η επιρροή του δολιοφθορέα δεν θα εξαλείφονταν αποτελεσματικά, ούτε το πνεύμα της ανταρσίας θα εκριζώνονταν οριστικά. Το κακό χρειάζονταν καιρό μέχρι να ωριμάσει. Για το αιώνιο συμφέρον του σύμπαντος, έπρεπε να

επιτραπεί στο Σατανά να αναπτύξει πληρέστερα τις αρχές του, ώστε οι κατηγορίες του εναντίον της θεϊκής διακυβέρνησης να παρουσιαστούν σε όλες τις δημιουργημένες υπάρξεις με το πραγματικό τους φως και η δικαιοσύνη και η ευσπλαχνία του Θεού, καθώς και το αμετάβλητο του νόμου Του, να τεθούν μια για πάντα πέρα από κάθε αμφιβολία.

Η ανταρσία του Σατανά θα χρησίμευε για μάθημα στο σύμπαν μέσο των επερχομένων αιώνων, μία συνεχής μαρτυρία για τη φύση και τα τρομερά αποτελέσματα της αμαρτίας. Η έμπρακτη εφαρμογή της ηγεσίας του Σατανά, οι συνήθειές της πάνω σε ανθρώπους και αγγέλους, θα φανέρωναν τους καρπούς που θα επέφερε η παραμέρηση της θείας εξουσίας. Θα απέδειχναν ότι η ευτυχία όλων των πλασμάτων του Δημιουργού εξαρτάται από την υπόσταση της κυβέρνησης του Θεού και των νόμων Του. Έτσι το ιστορικό του φοβερού αυτού πειράματος της ανταρσίας θα απέβαινε για όλες τις άγιες υπάρξεις μια αιώνια προστασία. Θα τις εμπόδιζε να εξαπατηθούν ως πρός τη φύση της παρανομίας, και θα τις κατοχύρωνε από του να πέσουν στην αμαρτία και να υποστούν τις τιμωρές συνέπειές της.

Ο μεγάλος σφετεριστής εξακολουθούσε να δικαιολογείται για τη στάση του μέχρι την ώρα που η διαμάχη στον ουρανό έφθασε στο απροχώρητο. Όταν κοινοποιήθηκε η απόφαση ότι αυτός μαζί με όλους τους συμπαθούντες αγγέλους του, θα αποβάλλονταν από τις μονές της ευδαιμονίας, τότε πια ο αρχιεπαναστάτης ομολόγησε με θρασύτητα την περιφρόνησή του για το νόμο του Δημιουργού. Επανέλαβε τον ισχυρισμό ότι οι άγγελοι δεν έχουν ανάγκη από έλεγχο, αλλά ότι πρέπει να αφεθούν ελεύθεροι να ακολουθήσουν την ατομική τους θέληση που μόνο στο ορθό μπορούσε να οδηγήσει. Κατέκρινε με δριμύτητα τα θεϊκά θεσπίσματα ότι περιορίζουν την ελευθερία των αγγέλων και δήλωσε ότι ο σκοπός του ήταν να επιτύχει την κατάλυση του νόμου. Και ότι αδέσμευτες τότε απ' αυτόν τον περιορισμό, οι ουράνιες υπάρξεις θα μπορούσαν να εισέλθουν σε μια ανώτερη, ενδοξότερη σφαίρα του είναι τους.

Ομόφωνα ο Σατανάς και οι ομοϊδεάτες του έριξαν ολόκληρη τη μομφή της ανταρσίας τους στο Χριστό, δηλώνοντας ότι αν δεν είχαν επιτιμηθεί, δεν θα είχαν ποτέ αποστατήσει. Έτσι, προκλητικοί και πεισματικοί για την παράνομη στάση τους, και ενώ άδικα πάσχιζαν να ανατρέψουν το θεϊκό καθεστώς, ισχυριζόμενοι με κυνισμό ότι ήταν τα αθώα θύματα μιας καταδυναστευτικής εξουσίας, ο αρχιστασιαστής και όλοι οι ομοϊδεάτες του αποβλήθηκαν τελικά από τον ουρανό.

Το ίδιο πνεύμα που προκάλεσε ανταρσία στον ουρανό, εξακολουθεί να εμπνέει ανταρσία στη γη. Την ίδια τακτική που ακολούθησε ο Σατανάς με τους αγγέλους, την εφαρμόζει στους ανθρώπους. Το πνεύμα του τώρα εξουσιάζει τους "υιούς της απείθειας." Όπως εκείνος, προσπαθούν και αυτοί να αποτινάξουν τους φραγμούς του νόμου του Θεού και υπόσχονται στους ανθρώπους ελευθερία που προέρχεται από την παράβαση των εντολών Του. Ο έλεγχος της αμαρτίας προκαλεί και τώρα ένα πνεύμα έχθρας και αντίστασης. Όταν με τα προειδοποιητικά του μηνύματα ο Θεός μιλάει στις συνειδήσεις των ανθρώπων, ο Σατανάς τους επηρεάζει να προβάλλουν δικαιολογίες και να αναζητούν την αλληλεγγύη των άλλων στην αμαρτωλή τους πορεία. Αντί να διορθώσουν τα σφάλματά τους, αγανακτισμένοι δυσανασχετούν εναντίον εκείνων που τους ελέγχουν, σαν να ήταν αυτοί οι αποκλειστικοί πρόξενοι των δυσκολιών. Από τον καιρό του δίκαιου Άβελ μέχρι τις μέρες μας, το ίδιο πάντοτε πνεύμα εκδηλώνεται εναντίον εκείνων που έχουν την τόλμη να επικρίνουν την αμαρτία.

Καταφεύγοντας στην ίδια διαστροφή που χρησιμοποίησε στον ουρανό για να παραστήσει το χαρακτήρα του Θεού αυστηρό και τυραννικό, ο Διάβολος κατόρθωσε να παρασύρει και τον άνθρωπο στην αμαρτία. Και αφού το κατόρθωσε, υποστήριζε μετά ότι οι άδικοι περιορισμοί του Θεού οδήγησαν στην πτώση του ανθρώπου όπως είχαν οδηγήσει και στη δική του αποστασία.

Αλλά ο Αιώνιος Θεός γνωστοποιεί ο ίδιος το χαρακτήρα Του με αυτά τα λόγια: "Κύριος ο Θεός, οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος, και αληθινός, φυλάττων έλεος εις χιλιάδας, συγχωρών ανομίαν και παράβασιν και αμαρτίαν και ουδόλως αθωώνων τον ένοχον." (Έξ. 34:6-7.)

Με την απόφαση της αποβολής του Σατανά από τον ουρανό, ο Θεός διακήρυξε τη δικαιοσύνη Του και υπερασπίσθηκε την τιμή του θρόνου Του. Όταν όμως ο άνθρωπος αμάρτησε ενδίδοντας στις ραδιουργίες του αποστατικού αυτού πνεύματος, ο Θεός απέδειξε την αγάπη Του προσφέροντας το μονογενή Του Υιό να πεθάνει για το καλό της αμαρτωλής φυλής. Με τον εξιλασμό αυτόν φανερώνεται ο πραγματικός χαρακτήρας του Θεού. Το επίμαχο επιχείρημα του σταυρού αποδεικνύει στο σύμπαν ολόκληρο ότι για την πορεία της αμαρτίας που ο Εωσφόρος διάλεξε να ακολουθήσει είναι τελείως ανεύθυνο το καθεστώς του Θεού.

Με τον ανταγωνισμό μεταξύ Χριστού και Σατανά κατά το διάστημα της επίγειας διακονίας του Σωτήρα, η μάσκα που κάλυπτε το χαρακτήρα του μεγάλου δολιοφθορέα έπεσε. Τίποτε άλλο δεν

θα μπορούσε να καταστήσει το Σατανά απεχθέστερο στα αισθήματα των ουρανίων αγγέλων και όλου του αφοσιωμένου σύμπαντος, όσο ο σκληρός αγώνας του ενάντια στο Λυτρωτή του κόσμου. Η βλάσφημη αναισχυντία να απαιτήσει φόρο τιμής από το Χριστό, η αλαζονική μοχθηρία να Τον μεταφέρει στην ψηλή βουνοκορφή και στο απόκρημνο πτερύγιο του ιερού, ο υπονοούμενος καταχθόνιος σκοπός να Τον κάνει να ριχτεί στο αχανές κενό, η ακατάπαυστη κακεντρέχεια να Τον κυνηγάει από τόπο σε τόπο επηρεάζοντας τις καρδιές λαού και ιερέων μέχρι να απορρίψουν την αγάπη Του και τελικά να κραυγάσουν "σταύρωσον, σταύρωσον Αυτόν!"—όλα αυτά προκάλεσαν την κατάπληξη και τον αποτροπιασμό του σύμπαντος.

Ο Σατανάς ήταν εκείνος που παρακίνησε τον κόσμο να απορρίψει το Χριστό. Ο αρχηγός του κακού εξάσκησε όλη τη δύναμη και την πανουργία του για να καταστρέψει τον Ιησού. Επειδή αναγνώριζε ότι η ευσπλαχνία και η αγάπη του Σωτήρα, η συμπάθεια και η τρυφερή στοργή Του φανέρωναν στον κόσμο το χαρακτήρα του Θεού. Ο Σατανάς ανταγωνίζονταν κάθε αξίωση προβαλλόμενη από τον Υιό του Θεού και έκανε τους ανθρώπους όργανά του για να γεμίσει τη ζωή του Σωτήρα με λύπη και πόνο. Η σοφιστεία και τα ψεύδη που μεταχειρίστηκε για να εμποδίσει το έργο του Ιησού, το μίσος που εκδηλώθηκε από τους "υιούς της απείθειας," οι σκληρές κατηγορίες εναντίον Εκείνου που η ζωή Του ήταν απαράμιλλη καλοσύνη, όλα πήγαζαν από τη βαθιά ριζωμένη εκδίκηση. Η μέχρι τότε συγκρατημένη θύελλα της ζηλοφθονίας, της κακεντρέχειας, του μίσους και της εκδίκησης ξέσπασε στο Γολγοθά εναντίον του Υιού του Θεού, ενώ φρικιώντας, σύσσωμος ο ουρανός παρακολουθούσε τη σκηνή με νεκρική σιγή.

Όταν η μεγάλη θυσία είχε ολοκληρωθεί, ο Χριστός ανέβηκε στον ουρανό, αλλά δεν δέχθηκε τη λατρεία των αγγέλων παρά μόνο αφού υπέβαλε την αίτησή Του: "Εκείνους τους οποίους Μοι έδωκας, θέλω, όπου είμαι Εγώ, να ήναι και εκείνοι μετ' Εμού." (Ιωάν. 17:24.) Τότε, προερχόμενη από τον Πατρικό θρόνο, ακούσθηκε η γεμάτη από ανέκφραστη αγάπη και ισχύ απάντηση: "Ας προσκυνήσωσιν εις Αυτόν πάντες οι άγγελοι του Θεού." (Εβρ. 1:6.) Ο Χριστός ανακηρύχθηκε άσπιλος. Με τη λήξη της ταπείνωσής Του και την ολοκλήρωση της θυσίας Του, Του αποδόθηκε ένα τέτοιο όνομα που υπερβαίνει κάθε άλλο όνομα.

Τώρα η ενοχή του Σατανά αποδείχθηκε χωρίς καμία δικαιολογία. Ο εχθρός αποκαλύφθηκε με τον πραγματικό χαρακτήρα του, του ψεύτη και του ανθρωποκτόνου. Έγινε σε όλους φανερό ότι το ίδιο ακριβώς πνεύμα που χρησιμοποίησε για να κατευθύνει τους

ανθρώπους και να τους καθυποτάξει θα χρησιμοποιούσε αν του επιτρέποταν να κατευθύνει και τις τύχες των κατοίκων του ουρανού. Υποστήριζε ότι η παράβαση του νόμου του Θεού θα επέφερε ελευθερία και εξύψωση. Αλλά αποδείχθηκε ότι κατέληξε στη δουλεία και στην εξαχρείωση.

Οι ψευδείς κατηγορίες του Σατανά για το θείο χαρακτήρα και τη θεϊκή ηγεσία παρουσιάστηκαν κάτω από το πραγματικό τους φως. Είχε κατηγορήσει το Θεό ότι απαιτώντας υποταγή και υπακοή από τα πλάσματά Του επεδίωκε μόνο να εξυψωθεί ο ίδιος. Είχε διακηρύξει ότι ενώ ο Δημιουργός ζητούσε αυταπάρνηση από όλους τους άλλους, ο ίδιος όμως καμία αυταπάρνηση δεν εξασκούσε και σε καμιά θυσία δεν υποβάλλονταν. Τώρα αποδείχθηκε ότι για τη σωτηρία της πεσμένης, αμαρτωλής φυλής ο Αρχηγός του σύμπαντος είχε υποστεί τη μεγαλύτερη θυσία που μπορούσε να εμπνεύσει η αγάπη. "Δηλονότι ο Θεός ήτο εν τω Χριστώ, διαλλάσσων τον κόσμον πρός Εαυτόν." (Β΄ Κορ. 5:19.) Αποκαλύφθηκε επίσης ότι ενώ ο Εωσφόρος, με τον ακατανίκητο πόθο του για δόξα και υπεροχή άνοιξε διάπλατα τις πύλες για την είσοδο της αμαρτίας, αντίθετα ο Χριστός, για να επιφέρει την εξόντωση της αμαρτίας, ταπεινώθηκε "γενόμενος υπήκοος μέχρι θανάτου."

Ο Θεός είχε φανερώσει την απέχθειά Του για τις αρχές της ανταρσίας. Ολόκληρος ο ουρανός διαπίστωσε τώρα τη δικαιοσύνη Του όπως αυτή εκδηλώθηκε τόσο στην περίπτωση της καταδίκης του Σατανά, όσο και της απολύτρωσης του ανθρώπου. Ο Εωσφόρος είχε διακηρύξει ότι αν ο νόμος του Θεού ήταν αναλλοίωτος και η ποινή του αμετάκλητη, τότε ο κάθε παραβάτης θα έπρεπε να εκπέσει για πάντα από την εύνοια του Δημιουργού. Είχε ισχυριστεί ότι για την αμαρτωλή φυλή δεν υπήρχε λυτρωμός και ότι επομένως αυτή είχε περιέλθει στα χέρια του σαν νόμιμη λεία του. Ο θάνατος όμως του Χριστού αποτελούσε επιχείρημα αδιάσειστο για τη σωτηρία του ανθρώπου. Η τιμωρία του νόμου έπεσε πάνω σ' Εκείνον που ήταν ισόθεος. Ώστε ο άνθρωπος ήταν ελεύθερος να δεχθεί τη δικαιοσύνη του Χριστού και, με μία ζωή μετάνοιας και ταπείνωσης, να θριαμβεύσει και αυτός εναντίον του Σατανά, όπως θριάμβευσε ο Υιός του Θεού. Έτσι αποδεικνύεται δίκαιος ο Θεός και δικαιώνει επίσης όλους εκείνους που πιστεύουν στον Ιησού.

Αλλά ο Χριστός δεν ήρθε στη γη να γευτεί τα πάθη και το θάνατο με το μοναδικό σκοπό την επίτευξη της απολύτρωσης του ανθρώπου. Ήρθε για "να μεγαλύνη τον νόμον και να καταστήση αυτόν έντιμον." Όχι μόνο για να μπορέσουν οι κάτοικοι αυτού του κόσμου να εκτιμήσουν το νόμο στην πραγματική του αξία, αλλά για να

αποδειχτεί σε όλους τους κόσμους του σύμπαντος ότι ο νόμος του Θεού είναι αναλλοίωτος. Αν ήταν δυνατόν να αγνοηθούν οι αξιώσεις του, τότε δεν ήταν ανάγκη ο Υιός του Θεού να προσφέρει τη ζωή Του εξιλαστική θυσία για την παράβασή του. Ο θάνατος του Χριστού αποδεικνύει το αμετάβλητο του νόμου. Και η θυσία στην οποία οδήγησε τον Πατέρα και τον Υιό η άπειρη αγάπη για τη σωτηρία των αμαρτωλών, αποδεικνύει σε ολόκληρο το σύμπαν εκείνο που τίποτε άλλο εκτός από αυτό τούτο το σχέδιο της απολύτρωσης μπορούσε να αποδείξει: ότι ο νόμος και η διακυβέρνηση του Θεού βασίζονταν πάνω στη δικαιοσύνη και στην ευσπλαχνία.

Κατά την τελική εκτέλεση της κρίσης του Θεού, θα φανεί ότι δεν υπάρχει δικαιολογία για την ύπαρξη της αμαρτίας. Όταν ερωτηθεί ο Σατανάς από τον Κριτή όλης της γης: "Γιατί επαναστάτησες εναντίον Μου, και υπέκλεψες τους υπηκόους Μου;" ο πρωταίτιος του κακού δεν μπορεί να προβάλει καμιά δικαιολογία. Όλα τα στόματα θα κλείσουν και όλα τα ανταρτικά στίφη θα μείνουν άναυδα.

Ενώ ο σταυρός του Γολγοθά διακηρύττει το αμετάβλητο του νόμου, εξαγγέλλει συνάμα σ' ολόκληρη την κτίση ότι ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος. Τη στιγμή ακριβώς της επιθανάτιας κραυγής "Τετέλεσται," του Σωτήρα, αντήχησε η πένθιμη κωδωνοκρουσία του Σατανά. Η μεγάλη διαμάχη που για τόσον καιρό εξακολουθούσε, είχε τότε αποφασισθεί και η τελική εκρίζωση της αμαρτίας είχε εξασφαλιστεί. Ο Υιός του Θεού διάβηκε το κατώφλι του τάφου, ώστε "δια του θανάτου να καταργήση τον έχοντα το κράτος του θανάτου, τουτέστι τον διάβολον." (Εβρ. 2:14.) Η μεγάλη επιθυμία του Εωσφόρου για αυτοεξύψωση τον έφερε στο σημείο να πει: "Θέλω υψώσει τον θρόνον μου υπεράνω των άστρων του Θεού ... θέλω είσθαι όμοιος του Υψίστου." Ο Θεός όμως δηλώνει: "Θέλω σε καταστήσει σποδόν επί της γής, ... και δεν θέλεις υπάρξει έως αιώνος." (Ησ. 14:13,14, Ιεζ. 28:18,19.) Τότε "έρχεται ημέρα, ήτις θέλει καίει ως κλίβανος· και πάντες οι υπερήφανοι, και πάντες οι πράττοντες ασέβειαν, θέλουσιν είσθαι άχυρον· και η ημέρα η ερχομένη θέλει κατακαύσει αυτούς, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων, ώστε δεν θέλει αφήσει εις αυτούς ρίζαν και κλάδον. (Μαλ. 4:1.)

Σύσσωμο το σύμπαν θα έχει παραστεί μάρτυρας στην αποκάλυψη της φύσης και των αποτελεσμάτων της αμαρτίας. Και η ριζική εξόντωσή της, που αν είχε πραγματοποιηθεί από μιας αρχής θα προκαλούσε το φόβο των αγγέλων και θα εξέθετε την αμεροληψία του Θεού, θα δικαιώσει τώρα την αγάπη Του και θα εδραιώσει την ακεραιότητά Του μπροστά σε όλα τα πλάσματα της οικουμένης που ευχαριστούνται να εκτελούν το θέλημά Του και που φυλάγουν το

νόμο Του μέσα στην καρδιά τους. Ποτέ πια το κακό δεν θα ξαναπαρουσιασθεί. Ο λόγος του Θεού λέγει: "Θλίψις δεν θέλει επέλθει εκ δευτέρου." (Ναούμ 1:9.) Ο νόμος του Θεού, που ο Σατανάς κατηγόρησε σαν ζυγό δουλείας, θα τιμηθεί σαν νόμος ελευθερίας. Έχοντας περάσει από τη δοκιμασία και αποκτήσει την εμπειρία, η κτίση ποτέ ξανά δεν θα παραδρομήσει από την αφοσίωσή της πρός Εκείνον του Οποίου ο χαρακτήρας της έχει ολοφάνερα αποκαλυφθεί σαν πηγή απύθμενης αγάπης και απέραντης σοφίας.

30

Ο ασπονδοσ εχθροσ του ανθρωπου

"Έχθραν θέλω στήσει αναμέσον σου και της γυναικός, και αναμέσον του σπέρματός σου και του σπέρματος αυτής· αυτό θέλει σου συντρίβει την κεφαλήν, και συ θέλεις κεντήσει την πτέρναν αυτού." (Γέν. 3:15.) Η από μέρους του Θεού ανακοίνωση της καταδίκης του Σατανά μετά την πτώση του ανθρώπου, αποτελούσε ταυτόχρονα και μία προφητεία που χρονικά περιέκλειε όλους τους αιώνες μέχρι τη συντέλεια του κόσμου και απεικόνιζε τη μεγάλη πάλη στην οποία θα περιπλέκονταν ο πανανθρώπινος πληθυσμός της γης.

Ο Θεός δήλωσε: "'Έχθραν θέλω στήσει." Η έχθρα αυτή δεν είναι κάτι το φυσιολογικό. Όταν ο άνθρωπος έγινε παραβάτης του θεϊκού νόμου, η φύση του διαφθάρθηκε και τότε αυτός βρέθηκε σύμφωνος και όχι αντίγνωμος με το Σατανά. Η αποστασία έκανε και τους δύο αμαρτωλούς· ώστε φυσιολογική έχθρα δεν μπορεί δικαιολογημένα να υπάρχει ανάμεσα στον αμαρτωλό άνθρωπο και στον εισηγητή της αμαρτίας. Ο αποστάτης δεν βρίσκει πουθενά ανάπαυση, εκτός στις προσπάθειές του να παρασύρει και άλλους να μιμηθούν το παράδειγμά του, κερδίζοντας τη συμπάθεια και την υποστήριξή τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αμαρτωλοί άγγελοι και ασεβείς άνθρωποι σμίγουν σ' έναν απεγνωσμένο αλληλέγγυο εναγκαλισμό. Αν επενέβαινε ο Θεός μ' ένα εντελώς ιδιαίτερο τρόπο, οι άνθρωποι και ο Σατανάς θα έστρεφαν τη συμμαχία τους εναντίον του Ουρανού. Και αντί να νοιώθει εχθρότητα κατά του Σατανά, ολόκληρη η ανθρώπινη οικογένεια θα είχε συσπειρωθεί σε αντίδραση κατά του Θεού.

Αφού παρέσυρε τους αγγέλους στην ανταρσία, ο Σατανάς προκάλεσε επίσης την πτώση του ανθρώπου, ώστε να έχει εξασφαλισμένη και την ανθρώπινη συνεργασία στον αγώνα του κατά του Θεού. Αν και σε άλλα σημεία ο Διάβολος και οι εξαχρειωμένοι άγγελοί Του μπορούσαν να παρουσιάζουν διαφορές, το κοινό όμως μίσος τους κατά του Χριστού τους ένωνε σε σύμπνοια αναπόσπαστη. Δεν υπήρχε καμία διαφωνία μεταξύ τους προκειμένου να αντιδράσουν από κοινού κατά της εξουσίας του Αρχηγού του σύμπαντος. Ακούγοντας όμως ο Σατανάς τη διακήρυξη της έχθρας που θα παρεμβάλλονταν ανάμεσα σ' αυτόν και στη γυναίκα και ανάμεσα στο δικό του και στο δικό της σπέρμα, ήξερε ότι οι προσπάθειες του για τη διαφθορά της ανθρώπινης φύσης θα αναχαιτίζονταν· ότι κατά κάποιο τρόπο, ο άνθρωπος θα βρίσκονταν σε θέση να του αντισταθεί.

Εκείνο που κεντρίζει την έχθρα του Σατανά για την ανθρώπινη φυλή είναι ότι αυτή, μέσο του Ιησού Χριστού, αποτελεί το αντικείμενο της αγάπης και της ευσπλαχνίας του Θεού. Επιβουλεύεται λοιπόν να τορπιλίσει το θεϊκό σχέδιο για την απολύτρωση του ανθρώπου, και να διασύρει την ακεραιότητα του Θεού, διαφθείροντας και εξαχρειώνοντας το έργο των χεριών Του. Αυτό θα προξενούσε θλίψη στον ουρανό και θα γέμιζε τη γη με συμφορά και ερήμωση. Τότε θα μπορούσε να παραστήσει σε όλους ότι για το γενικό κακό την ευθύνη φέρει μόνο ο Θεός που δημιούργησε τον άνθρωπο.

Η χάρη του Χριστού μεταμοσχευμένη στην ανθρώπινη καρδιά είναι εκείνη που γεννάει την έχθρα κατά του Σατανά. Δίχως αυτή την αναγεννήτρα δύναμη, ο άνθρωπος θα παρέμενε παντοτινός αιχμάλωτος του Διαβόλου, πειθήνιο όργανο στα χέρια του να εκτελεί το θέλημά του. Το καινούργιο όμως αυτό χαρακτηριστικό γνώρισμα, φυτεμένο στην ψυχή, γεννάει έχθρα εκεί όπου μέχρι τώρα υπήρχε γαλήνη. Η δύναμη που ο Χριστός χορηγεί, ικανώνει τον άνθρωπο να αντισταθεί στον τύραννο και σφετεριστή. Οποιοσδήποτε φθάνει στο σημείο να μισεί την αμαρτία αντί να την υποθάλπει, οποιοσδήποτε κατορθώνει να αντιδρά και να χαλιναγωγεί τα πάθη εκείνα που κυριαρχούσαν στον εσωτερικό του κόσμο, αποδεικνύει ότι μέσα του επενεργεί μια καθαυτού θεϊκή αρχή.

Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στο πνεύμα του Χριστού και στο πνεύμα του Σατανά εξωτερικεύθηκε κατά τον εκδηλωτικότερο τρόπο με την υποδοχή που έκαμε ο κόσμος στο Σωτήρα του. Δεν ήταν τόσο επειδή παρουσιάστηκε δίχως τα πλούτη, τα μεγαλεία και τις τιμές του κόσμου τούτου που οι Ιουδαίοι απέρριψαν το Χριστό. Είδαν καλά ότι είχε δύναμη τέτοια που θα μπορούσε να αναπληρώσει με το παραπάνω την έλλειψη των εξωτερικών αυτών προνομίων.

Αλλά ήταν η αγνότητα και η αγιότητα του Χριστού εκείνη που επέσυρε το μίσος των ασεβών εναντίον Του. Η γεμάτη αυταπάρνηση και άψογη ευλάβεια ζωή Του αποτελούσε μία διαρκή αποδοκιμασία ενός περήφανου και φιλήδονου λαού. Αυτό ακριβώς προκάλεσε την εχθρότητα κατά του Υιού του Θεού. Σατανάς και πονηροί άγγελοι κρικοποιήθηκαν με τους πονηρούς ανθρώπους. Όλα τα αντιδραστικά στοιχεία συνομώτησαν εναντίον του Προμάχου της αλήθειας.

Η ίδια έχθρα που εκδηλώθηκε κατά του Διδασκάλου, θα εκδηλωθεί και κατά των οπαδών Του. Οποιοσδήποτε αντιλαμβάνεται το βδελυκτό χαρακτήρα της αμαρτίας και με τη δύναμη που χορηγείται από ψηλά αντιμετωπίζει τον πειρασμό, θα διεγείρει δίχως άλλο την οργή του Σατανά και των οπαδών του. Το μίσος για τις αγνές αρχές της αλήθειας, όπως και η επίκριση και ο κατατρεγμός κατά των υπερασπιστών της θα διαρκέσουν τόσο όσο εξακολουθεί να υφίσταται η αμαρτία και οι αμαρτωλοί. Οι οπαδοί του Χριστού και οι υποτακτικοί του Σατανά δεν είναι δυνατόν να βρίσκονται σε αρμονικές σχέσεις. Το σκάνδαλο του σταυρού δεν έπαυσε. “Πάντες όσοι θέλουσι να ζώσιν ευσεβώς εν Χριστώ Ιησού θέλουσι διωχθή.” (Β΄ Τιμ. 3:12.)

Οι πράκτορες του Σατανά εργάζονται διαρκώς κάτω από την καθοδήγησή του για την εγκαθίδρυση της εξουσίας του και την εδραίωση της βασιλείας του που αντιδρά κατά της βασιλείας του Θεού. Για να φθάσουν μέχρι εκεί προσπαθούν να αποπλανήσουν τους οπαδούς του Χριστού, και να τους σαγηνεύσουν ώστε να αποσκιρτήσουν από την αφοσίωσή τους. Παρερμηνεύουν και αυτοί σαν τον αρχηγό τους τις Γραφές και τις διαστρεβλώνουν προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό τους. Όπως ο Σατανάς επεδίωξε να ρίξει τη μομφή στο Θεό, έτσι και οι υποστηρικτές του επιδιώκουν να δυσφημήσουν το λαό του Θεού. Το ίδιο πνεύμα που προκάλεσε το θάνατο του Χριστού παρακινεί τους ασεβείς να εξοντώσουν τους οπαδούς Του. Όλα αυτά απεικονίζονταν μέσα στην πρώτη εκείνη προφητεία: “‘Έχθραν θέλω στήσει αναμέσον σου και της γυναικός και αναμέσον του σπέρματός σου και του σπέρματος αυτής.” Και θα εξακολουθούν να γίνονται μέχρι τη συντέλεια του κόσμου.

Πως εξηγείται όμως ότι ενώ ο Σατανάς συγκεντρώνει και ρίχνει όλες του τις δυνάμεις σ’ αυτή τη μάχη, να μη συναντά σφοδρότερη αντίσταση; Γιατί οι στρατιώτες του Χριστού δείχνονται τόσο νυσταλέοι και αδιάφοροι; Ο λόγος είναι ότι ελάχιστη έχουν πραγματική επαφή με το Χριστό· ότι στερούνται κατά πολύ το Πνεύμα Του. Δεν είναι γι’ αυτούς η αμαρτία το ίδιο βδελυκτή και αποκρουστική όπως ήταν για το Διδάσκαλό τους. Δεν την αντιμετωπίζουν με την ίδια αποφασιστική και επίμονη αντίσταση όπως ο Χριστός. Αγνοούν

την υπέρμετρη βλαβερότητα και καταστροφικότητα της αμαρτίας και έχουν υποστεί τύφλωση τόσο για το χαρακτήρα όσο και για τη δύναμη του άρχοντα του σκότους. Το περιορισμένο αίσθημα της εχθρότητας κατά του Διαβόλου και της δράσης του εξηγείται μόνο με τη μεγάλη άγνοια για την κακεντρέχεια και τη δύναμή του, καθώς και για τις διαστάσεις που παίρνει ο αγώνας του κατά του Χριστού και της εκκλησίας Του. Πλήθη πιστών εξαπατώνται στο σημείο αυτό. Δεν αναγνωρίζουν ότι ο άσπονδος εχθρός τους δεν είναι άλλος παρά ένας δεινός στρατάρχης που κυριαρχεί στα πνεύματα των πονηρών αγγέλων· ότι με καλά καταστρωμένα σχέδια και επιδέξιους στρατιωτικούς ελιγμούς διεξάγει τη μάχη κατά του Χριστού με σκοπό να ματαιώσει τη σωτηρία των ψυχών. Ελάχιστος λόγος γίνεται από τους τιτλοφορημένους Χριστιανούς και από τους κήρυκες ακόμη του ευαγγελίου για το Σατανά εκτός ίσως από κάποια συμπτωματική νύξη από τον άμβωνα. Παραβλέπουν τις ενδείξεις της ακατάπαυστης δραστηριότητάς του και των επιτυχιών του. Αψηφούν τον επερχόμενο κίνδυνο που εγκυμονεί η πανουργία του. Φαίνονται να αγνοούν και αυτή ακόμη την ύπαρξή του.

Ενώ οι άνθρωποι δεν έχουν ιδέα για τα τεχνάσματά του, ο άγρυπνος αυτός εχθρός βρίσκεται διαρκώς στα ίχνη τους. Ύπουλα κάνει την εμφάνισή του μέσα σε κάθε γωνιά του σπιτιού, σε κάθε δρόμο της πόλης, μέσα στις εκκλησίες, στα εθνικά συμβούλια, στις δικαστικές αίθουσες. Συγχέει, εξαπατά, σαγηνεύει, διαλύει οικογένειες, διασπείρει μίση, αντιζηλίες, διαμάχες, εξεγέρσεις, εγκλήματα. Και ο χριστιανικός κόσμος φαίνεται να τα ανέχεται όλα αυτά σαν προκαθορισμένα από το Θεό και επομένως αναπόφευκτα.

Ο Σατανάς προσπαθεί συνεχώς να καταβάλει το λαό του Θεού σαρώνοντας τους φραγμούς που τους χωρίζουν από τον κόσμο. Ο αρχαίος λαός του Ισραήλ παρασύρθηκε στην αμαρτία όταν επιχείρησαν να συνάψουν σχέσεις απαγορευμένες με τους εθνικούς. Κατά τον ίδιο τρόπο παρασύρεται και ο σύγχρονος Ισραήλ. “Ο Θεός του κόσμου τούτου ετύφλωσε τον νούν, δια να μη επιλάμψη εις αυτούς ο φωτισμός του ευαγγελίου της δόξης του Χριστού, όστις είναι εικών του Θεού.” (Β΄ Κορ. 4:4.) Όλοι οι αναποφάσιστοι οπαδοί του Χριστού δουλικά εξυπηρετούν το Σατανά. Η μη αναγεννημένη καρδιά αγαπάει την αμαρτία και έχει την προδιάθεση να την υποθάλπει και να την εκτελεί, ενώ η ανακαινισμένη καρδιά μισεί την αμαρτία και διάκειται εχθρικά πρός αυτή. Όταν οι Χριστιανοί προτιμούν τη συναναστροφή των κοσμικών και των απίστων, εκτίθενται στον πειρασμό. Αόρατος ο Σατανάς, ρίχνει με μαεστρία ένα απατηλό κάλυμμα μπρος στα μάτια τους. Αδυνατούν να δουν ότι

μια τέτοια συναναστροφή έχει με κάθε λεπτομέρεια προμελετηθεί για το κακό τους. Και καθώς αφομοιώνονται με τον κόσμο στο χαρακτήρα, στα λόγια και στις πράξεις, η τύφλωσή τους προχωρεί όλο και περισσότερο.

Η συμμόρφωση με τις κοσμικές συνήθειες εξομοιώνει την εκκλησία με τον κόσμο· δεν διαλλάσσει ποτέ τον κόσμο πρός το Χριστό. Η εξοικείωση με την αμαρτία αναπόφευκτα την παρουσιάζει λιγότερο αποκρουστική Όποιος προτιμάει τη συναναστροφή των οπαδών του Σατανά θα πάψει σε λίγο να φοβάται τον αρχηγό τους. Όταν συναντούμε δυσκολίες κατά την εκτέλεση του καθήκοντος, όπως συνέβη με το Δανιήλ στη βασιλική αυλή, μπορούμε να είμαστε βέβαιοι για την προστασία του Θεού. Αν όμως εμείς οι ίδιοι πάμε να εκτεθούμε στον πειρασμό, νωρίς η αργά θα υποκύψουμε.

Συχνά ο πειραστής σημειώνει εξαιρετική επιτυχία συνεργαζόμενος με εκείνους τους οποίους οι άλλοι ελάχιστα υποπτεύονται ότι βρίσκονται κάτω από τον έλεγχό του. Θαυμάζουν οι άνθρωποι και υπολήπτονται άτομα προικισμένα με ταλέντα και με μόρφωση, σαν να μπορούσαν τα προνόμια αυτά να αναπληρώσουν την έλλειψη του φόβου του Θεού ή να ικανώσουν τους ανθρώπους να αποκτήσουν την εύνοιά Του. Τα ιδιαίτερα χαρίσματα και η πνευματική καλλιέργεια αποτελούν, αυτά καθεαυτά, δώρα προερχόμενα από το Θεό. Όταν όμως τα δώρα αυτά εξοστρακίζουν τη θεοσέβεια, όταν αντί να φέρουν την ψυχή πλησιέστερα στο Θεό την απομακρύνουν απ' Αυτόν, τότε καταντούν κατάρα και παγίδα. Πολλοί έχουν τη γνώμη ότι κάθε τι που αναφέρεται στην αβροφροσύνη και στους λεπτούς τρόπους σχετίζεται κατά κάποιον τρόπο με το Χριστό. Αυτό είναι το μεγαλύτερο λάθος. Οι αρετές αυτές είναι αλήθεια ότι θα έπρεπε να κοσμούν το χαρακτήρα του κάθε Χριστιανού, επειδή θα ασκούσαν τότε μεγάλη επίδραση πρός όφελος της πραγματικής θρησκείας. Πρέπει όμως να είναι καθιερωμένες στο Θεό, διαφορετικά γίνονται και αυτές αφορμή για το κακό. Πολλοί άνθρωποι με καλλιεργημένο πνεύμα και διακριτικούς τρόπους και μη παρασυρόμενοι σε ανέντιμες κατά γενική ομολογία πράξεις, δεν είναι στην πραγματικότητα τίποτε περισσότερο από ένα εξευγενισμένο όργανο στα χέρια του πονηρού. Η επίβουλη και απατηλή φύση της επιρροής και του παραδείγματος του, καθιστά έναν τέτοιον άνθρωπο πιο επικίνδυνο ακόμη εχθρό των χριστιανικών επιδιώξεων από ότι θα ήταν ένας αμόρφωτος και ακαλλιέργητος.

Με ένθερμη προσευχή και προσωπική εξάρτηση από το Θεό, ο Σολομών απέκτησε μια τέτοια σοφία που επέσυρε την προσοχή και το θαυμασμό του κόσμου. Όταν στράφηκε όμως από την Πηγή της δύναμής του και άρχισε να βασίζεται στον εαυτό του, έπεσε λεία στον

πειραστή. Τότε οι θαυμάσιες δυνατότητες που είχαν προικήσει το χαρακτήρα του σοφότερου των βασιλέων ήταν εκείνες που τον κατέστησαν αποτελεσματικότερο παράγοντα στα χέρια του εχθρού των ψυχών.

Ενώ ο Διάβολος καταβάλλει άοκνες προσπάθειες για να σκοτίσει τη διάνοια των ανθρώπων σχετικά με την ουσιαστική αυτή αλήθεια, ας μη λησμονούν ποτέ οι Χριστιανοί ότι "δεν είναι η πάλη ημών εναντίον εις αίμα και σάρκα, αλλά εναντίον εις τας αρχάς, εναντίον εις τας εξουσίας, εναντίον εις τους κοσμοκράτορας του σκότους του αιώνος τούτου, εναντίον εις τα πνεύματα της πονηριάς εν τοις επουρανίοις." (Εφεσ. 6:12.) Κυλώντας ο χρόνος έφερε μέχρι τις μέρες μας τον αντίλαλο των εμπνευσμένων αυτών συμβουλών: "Εγκρατεύθητε, αγρυπνήσατε· διότι ο αντίδικός σας διάβολος, ως λέων ωρυόμενος περιέρχεται, ζητών τίνα να καταπίη." (Α΄ Πέτ. 5:8.) "Ενδύθητε την πανοπλίαν του Θεού, δια να δυνηθήτε να σταθήτε εναντίον εις τας μεθοδείας του διαβόλου." (Εφεσ. 6:11.)

Από τον καιρό του Αδάμ μέχρι την εποχή μας, ο άσπονδος εχθρός μας εξήσκησε αδιάκοπα την καταδυναστευτική και καταστρεπτική του δύναμη. Τώρα όμως ετοιμάζεται να εξαπολύσει την τελευταία του αποφασιστική επίθεση κατά της εκκλησίας. Όλοι όσοι αποφασίσουν να ακολουθήσουν το Χριστό θα εμπλακούν σε πάλη με τον αδυσώπητο αυτόν εχθρό. Όσο πιο πιστά μιμείται ο Χριστιανός το θεϊκό του Πρότυπο, τόσο πιο σθεναρή θα είναι η επίθεση του Σατανά εναντίον του. Όλοι όσοι παίρνουν ενεργό μέρος στην υπηρεσία του Θεού, προσπαθώντας να αποκαλύψουν την απατηλότητα του Πονηρού και να παρουσιάσουν στους ανθρώπους το Χριστό, θα έχουν να συμμεριστούν τη μαρτυρία του αποστόλου Παύλου η οποία ταυτίζει τη χριστιανική υπηρεσία με ταπείνωση ψυχής, με άφθονα δάκρυα και με διαφόρους πειρασμούς.

Ο Διάβολος επιτέθηκε στο Χριστό με τους πιο άγριους, καταχθόνιους πειρασμούς, αλλά αποκρούσθηκε στην κάθε του επίθεση. Ο Χριστός αγωνίστηκε για λογαριασμό μας. Οι νίκες Του εκείνες καθιστούν τη δική μας νίκη δυνατή. Ο Χριστός θα χορηγήσει δύναμη σε όλους όσους την εκζητήσουν. Κανέναν απολύτως δεν μπορεί να καταβάλει ο Σατανάς δίχως την ατομική του συγκατάθεση. Ο πειραστής δεν έχει τη δύναμη ούτε να εκβιάσει τη θέληση, ούτε να εξαναγκάσει την ψυχή να αμαρτήσει. Μπορεί να καταθλίψει την ψυχή που του αντιστέκεται, αλλά δεν μπορεί να τη μολύνει. Μπορεί να προξενήσει ψυχικό άγχος, αλλά όχι ψυχική ρυπαρότητα. Το γεγονός ότι ο Χριστός βγήκε από τον αγώνα νικητής, θα πρέπει να εμπνέει τους οπαδούς Του με θάρρος να αποδυθούν ρωμαλέα στον αγώνα εναντίον της αμαρτίας και του Σατανά.

31

Αγαθα και πονηρα πνευματα

Η σχέση ανάμεσα στον ορατό και αόρατο κόσμο, η διακονία των αγίων αγγέλων, και η δράση των πονηρών πνευμάτων αποτελούν θέματα αναπόσπαστα συνυφασμένα με την ανθρώπινη ιστορία και αναφέρονται με σαφήνεια μέσα στην Αγία Γραφή. Διαρκώς αυξάνει η τάση να αμφισβητούν οι άνθρωποι την ύπαρξη των πονηρών πνευμάτων, ενώ από το άλλο μέρος, τα πνεύματα των αγίων αγγέλων τα "εις υπηρεσίαν αποστελλόμενα δια τους μέλλοντας να κληρονομήσωσι σωτηρίαν" (Εβρ. 1:14) εκλαμβάνονται από πολλούς σαν πνεύματα των νεκρών. Η Γραφή όμως όχι μόνο διδάσκει την ύπαρξη των αγγέλων, αγαθών και πονηρών, αλλά παρέχει και αναντίρρητα αποδεικτικά στοιχεία ότι δεν πρόκειται για πνεύματα που έχουν αποχωριστεί από τα σώματα νεκρών ανθρώπων.

Οι άγγελοι υπήρχαν πριν από τη δημιουργία του ανθρώπου, αφού όταν θεμελιώνονταν η γη, "οι αστέρες της αυγής έψαλλαν ομού και πάντες οι υιοί του Θεού ηλάλαζον." (Ιώβ 38:7.) Μετά την πτώση του ανθρώπου, άγγελοι είχαν σταλεί για να φυλάξουν το δένδρο της ζωής, και αυτό πριν ακόμη μεσολαβήσει ο θάνατος καμιάς ανθρώπινης ύπαρξης. Εξ άλλου η φυσική υπόσταση των αγγέλων είναι ανώτερη από την υπόσταση των ανθρώπων, επειδή ο Ψαλμωδός λέγει ότι ο Θεός έκαμε τον άνθρωπο "ολίγον τι κατώτερον των αγγέλων." (Ψαλμ. 8:5.)

Η Γραφή μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό, τη δύναμη και τη δόξα των ουρανίων υπάρξεων, καθώς και τη θέση που κατέχουν στην επικράτεια του Θεού και ακόμη το ρόλο της συμμετοχής τους στο απολυτρωτικό έργο. "Ο Κύριος ητοίμασε

τον θρόνον Αυτού εν τω ουρανώ και η βασιλεία Αυτού δεσπόζει τα πάντα." (Ψαλμ. 103:19.) Και ο προφήτης λέγει: "Ήκουσα φωνήν αγγέλων πολλών κυκλόθεν του θρόνου." (Απ. 5:11.) Στην αίθουσα της παρουσίασης του "Βασιλέως των βασιλέων," περιμένουν "άγγελοι υπερέχοντες εις δύναμιν," "λειτουργοί Αυτού, εκτελούντες το θέλημα Αυτού," "ακούοντες της φωνής του λόγου Αυτού." (Ψαλμ. 103:19,21.) Ο Δανιήλ αναφέρει ότι οι ουράνιοι απεσταλμένοι που αντίκρυσε ήταν "χίλιαι χιλιάδες και μύριαι μυριάδες." (Δαν. 7:10.) Επίσης και ο απόστολος Παύλος αναφέρεται "εις μυριάδας αγγέλων." (Εβρ. 12:22.) Οι απεσταλμένοι αυτοί του Θεού μετακινούνται με τέτοια ένδοξη λάμψη και καταπληκτική ταχύτητα, ώστε ο προφήτης τους περιγράφει ως "θέα της αστραπής." (Ιεζ. 1:14.) Για τον άγγελο που παρουσιάστηκε στο μνημείο του Σωτήρα μας λέγεται ότι "ήτο η όψις αυτού ως αστραπή, και το ένδυμα αυτού λευκόν ως χιών" και το αποτέλεσμα της παρουσίας του: "από του φόβου αυτού εταράχθησαν οι φύλακες, και έγειναν ως νεκροί." (Ματθ. 28:3,4.) Όταν ο υπεροπτικός Ασσύριος μονάρχης Σενναχειρείμ, ονειδίζοντας και βλασφημώντας το Θεό, απειλούσε ότι θα αφάνιζε τελείως το λαό Του, "τη νύκτα εκείνη εξήλθεν ο άγγελος του Κυρίου, και επάταξεν εν τω στρατοπέδω των Ασσυριών εκατόν ογδοήκοντα πέντε χιλιάδας," και "ηφάνισε πάντας τους δυνατούς εν ισχύ, και τους άρχοντας, και τους στρατηγούς εν τω στρατοπέδω," ώστε ο Σενναχειρείμ επέστρεψε με κατησχυμμένον πρόσωπον εις την γήν αυτού." (Β΄ Βασ. 19:35, Β΄ Χρον. 32:21.)

Οι άγγελοι στέλνονται σε ειδικές αποστολές ευσπλαχνίας πρός τα παιδιά του Θεού: στον Αβραάμ με υποσχέσεις ευλογίας· στο δίκαιο Λώτ, στις πύλες των Σοδόμων, με γλυτωμό από τη φλογερή καταστροφή της κολασμένης πόλης· στον Ηλία με ενίσχυση όταν, εξαντλημένος και νηστικός, κόντευε να αποκάμει μέσα στην ερημιά στον Ελισσαιέ, παγιδευμένο από τον εχθρό, με πλήθος πύρινα άρματα και άλογα ολόγυρα από τη μικρή του κώμη στο Δανιήλ την ώρα που στην αυλή του ειδωλολάτρη βασιλιά ζητούσε τη θεϊκή σοφία, ή ενώ κατάμονος είχε εγκαταληφθεί των λιονταριών η λεία· στον Πέτρο μελλοθάνατο στη φυλακή του Ηρώδη στους δύο φυλακισμένους ιεραποστόλους στην πόλη των Φιλίππων· στον Παύλο και στους συντρόφους του νυχτιάτικα μέσα στη φουρτουνιασμένη θάλασσα· στον Κορνήλιο ανοίγοντας την καρδιά του στο άγγελμα του ευαγγελίου- στον Πέτρο με ένα σωτήριο μήνυμα για τον άγνωστο εθνικό. Έτσι βοήθησαν ανά τους αιώνες οι άγιοι άγγελοι το λαό του Θεού.

Κάθε οπαδός του Χριστού έχει τον ιδιαίτερο φύλακα άγγελό του. Οι ουράνιοι αυτοί φρουροί προστατεύουν τους δικαίους από τη δύναμη του πονηρού. Αυτή την αλήθεια την αναγνωρίζει ο ίδιος ο Σατανάς όταν ισχυρίζεται: "Μήπως δωρεάν φοβείται ο Ιώβ τον Θεόν; Δεν περιέφραξας κυκλόθεν αυτόν, και την οικίαν αυτού, και πάντα όσα έχει;" (Ιώβ 1:9,10.) Τους πράκτορες στους οποίους ο Θεός αναθέτει την προστασία του λαού Του παρουσιάζει ο Ψαλμωδός με τα ακόλουθα λόγια: "Άγγελος Κυρίου στρατοπεδεύει κύκλω των φοβουμένων Αυτόν και ελευθερώνει αυτούς." (Ψαλ. 34:7.) Και ο Σωτήρας, αναφερόμενος στους πιστούς Του, λέγει: "Προσέχετε, μη καταφρονήσητε ένα των μικρών τούτων· διότι σας λέγω, ότι οι άγγελοι αυτών εν τοις ουρανοίς δια παντός βλέπουσι το πρόσωπον του Πατρός Μου του εν τοις ουρανοίς." (Ματθ. 18:10.) Οι άγγελοι οι επιφορτισμένοι με το καθήκον της διακονίας των παιδιών του Θεού, μπορούν οποιαδήποτε ώρα να παρουσιάζονται μπροστά Του.

Μ' αυτόν τον τρόπο, ο λαός του Θεού, εκτεθειμένος καθώς είναι στην παραπλανητική δύναμη και στην ακοίμητη παρακολούθηση του άρχοντα του σκότους, και ερχόμενος σε σύγκρουση με όλα τα πονηρά στοιχεία, έχει εξασφαλισμένη την άγρυπνη κηδεμονία των ουρανίων αγγέλων. Και μια τέτοια εξασφαλισμένη κηδεμονία δεν χορηγείται χωρίς να υπάρχει ανάγκη. Αν ο Θεός υπόσχεται την προστατευτική Του χάρη στα παιδιά Του, αυτό συμβαίνει γιατί έχουν να αντιμετωπίσουν τις ισχυρές δυνάμεις του πονηρού—δυνάμεις πολυπληθείς, αποφασιστικές και ακούραστες των οποίων τη βία και την κακεντρέχεια κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει ή να υποτιμήσει χωρίς να εκτεθεί σε κίνδυνο.

Αναμάρτητα πλασμένα κατ' αρχή όντα, τα πονηρά πνεύματα ήταν ισότιμα στη φύση, στη δόξα και στη δύναμη με τις άγιες υπάρξεις που αποτελούν τους τωρινούς απεσταλμένους του Θεού. Αφ' ότου όμως παρασύρθηκαν στην αμαρτία, έχουν συνασπιστεί μεταξύ τους επιδιώκοντας την προσβολή του Θεού και την καταστροφή του ανθρώπου. Σύμμαχοι του Σατανά κατά την ανταρσία του, και συνεξόριστοί του κατά την αποβολή του από τον ουρανό, ανέκαθεν υπήρξαν οι αχώριστοι συνεργάτες του στον αγώνα κατά της θεϊκής κυριαρχίας. Οι Γραφές μας πληροφορούν για το συνασπισμό τους και για τη διοίκησή τους, για τα διάφορα τάγματά τους, για την ευφυΐα και την πονηρία τους, καθώς και για τα καταχθόνια σχέδιά τους να καταστρέψουν την ειρήνη και την ευτυχία του ανθρώπου.

Αφηγήσεις της Παλαιάς Διαθήκης μνημονεύουν κατά διαστήματα περιπτώσεις σχετικές με την ύπαρξη και τη δράση τους. Η δράση όμως των πονηρών πνευμάτων ποτέ δεν εκδηλώθηκε με

καταπληκτικότερο τρόπο από ότι την εποχή της επίγειας ζωής του Χριστού. Ο Χριστός είχε έρθει για να εκπληρώσει το σχέδιο της σωτηρίας του ανθρώπου και εδώ ακριβώς ο Σατανάς ήταν αποφασισμένος να διεκδικήσει τα κυριαρχικά του δικαιώματα επάνω στη γη. Είχε κατορθώσει να βυθίσει στην παγκόσμια ειδωλολατρεία όλα τα μέρη της γης εκτός από τη χώρα της Παλαιστίνης. Σ' αυτή τη μοναδική γωνιά της γης που δεν είχε οριστικά υποκύψει στη δύναμη του πειραστή, ήρθε ο Χριστός να μεταδώσει στους ανθρώπους το φως του ουρανού. Σ' αυτό το σημείο δύο αντίπαλες δυνάμεις πρόβαλλαν κυριαρχικές αξιώσεις. Γεμάτος αγάπη, ο Χριστός, με ανοιχτές αγκάλες, καλούσε όλους όσους ήθελαν να Τον δεχθούν, προσφέροντάς τους συγχώρηση και ειρήνη. Τα στρατεύματα του σκότους αντελήφθηκαν τότε ότι είχαν υποστεί εισβολή του εδάφους τους χάνοντας την αποκλειστικότητα του ελέγχου και ότι αν η αποστολή του Χριστού στέφονταν με επιτυχία, το τέλος της δικής τους κυριαρχίας δεν θα αργούσε να σημάνει. Ο Σατανάς μαίνονταν σαν αλυσοδεμένο λιοντάρι και με θρασύτητα πρόβαλε τις αξιώσεις του όχι μόνο πάνω στα σώματα, αλλά και στις ψυχές των ανθρώπων.

Περιπτώσεις δαιμονισμένων ανθρώπων αναφέρονται με σαφήνεια στην Καινή Διαθήκη. Άτομα καταδυναστευόμενα από το διάβολο δεν υπέφεραν μόνο από ασθένειες που οφείλονταν σε φυσιολογικά αίτια. Ο Χριστός είχε πλήρη συναίσθηση με ποιόν είχε να κάνει. Στις περιπτώσεις αυτές αναγνώρισε την άμεση παρουσία και δράση των πονηρών πνευμάτων.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του αριθμού, της δύναμης και της κακεντρέχειάς τους, αλλά παράλληλα και της δύναμης και ευσπλαχνίας του Χριστού, μας παρέχει η Γραφική αφήγηση της θεραπείας των δαιμονισμένων Γαδαρηνών. Οι δυστυχισμένοι εκείνοι μανιακοί, περιφρονώντας κάθε δεσμό, σπαρταρούσαν, άφριζαν, φρένιαζαν, γέμιζαν τον αέρα με τις στριγκλιές τους, πετσοκόβονταν και είχαν γίνει ο φόβος και ο τρόμος όλων όσοι τύχαιναν να βρεθούν μπροστά τους. Τα παραμορφωμένα, καταματωμένα σώματά τους και το σαλεμένο τους μυαλό παρουσίαζαν θέαμα αγαλλίασης για τον άρχοντα του σκότους. Ένας από τους καταδυνάστες δαίμονες των δυστυχών εκείνων δήλωσε: "Λεγεών είναι το όνομά μου· διότι πολλοί είμεθα." (Μάρκ. 5:9.) Στο στρατό μία ρωμαϊκή λεγεώνα αποτελείτο από τρεις μέχρι πέντε χιλιάδες άντρες. Τα στρατεύματα του Σατανά συγκροτούνται και αυτά κατά παρατάξεις. Και μία τέτοια παράταξη σαν αυτή όπου ανήκαν οι δαίμονες, αριθμούσε όχι λιγότερο από μία λεγεώνα.

Στην προσταγή του Χριστού, τα πονηρά πνεύματα εγκατέλειψαν τα θύματά τους που, ξαναβρίσκοντας την ηρεμία τους,

κάθονταν τώρα υποτακτικοί, γαλήνιοι και λογικευμένοι στα πόδια του Σωτήρα. Αλλά στους δαίμονες είχε επιτραπεί να εισέλθουν σ' ένα κοπάδι χοίρων και να το παρασύρουν μαζί τους στο γκρεμό. Για τους Γαδαρηνούς η ζημιά εκείνη ήταν πολύ πιο υπολογίσιμη από το κέρδος των ευλογιών που τους χάρισε ο Χριστός· γι' αυτό και ζήτησαν από το θεϊκό Θεραπευτή να απομακρυνθεί από την περιοχή τους. Αυτό ακριβώς επεδίωκε ο Σατανάς. Ενοχοποιώντας το Χριστό για την απώλεια, διήγειρε τους συμφεροντολογικούς φόβους των ανθρώπων και τους εμπόδισε να δώσουν προσοχή στα λόγια Του. Έτσι πάντοτε κατηγορεί ο Διάβολος τους Χριστιανούς σαν υπαίτιους κάθε ζημιάς, κακοτυχιάς και συμφοράς, αντί να αποδώσει την κατηγορία στους πραγματικούς υπαίτιους: στον εαυτό του και στους πράκτορές του.

Τα σχέδια όμως του Χριστού δεν ματαιώθηκαν. Επέτρεψε στους δαίμονες να εξολοθρεύσουν το κοπάδι των χοίρων για να δώσει ένα μάθημα στους Εβραίους εκείνους που, χάρη του κέρδους, έτρεφαν ζώα ακάθαρτα. Αν ο Χριστός δεν συγκρατούσε τα δαιμόνια, θα είχαν παρασύρει στο βυθό της θάλασσας όχι μόνο τους χοίρους, αλλά και τους χοιροβοσκούς και τα αφεντικά τους μαζί. Τη διατήρηση της ζωής τους, τόσο οι τσομπάνηδες όσο και οι αφέντες τους, τη χρωστούσαν αποκλειστικά στην ευσπλαχνική Του δύναμη που εξήσκησε για να τους σώσει. Αλλά και για άλλον ένα λόγο επετράπηκε το γεγονός αυτό: για να μπορέσουν οι μαθητές να αντιληφθούν τη φοβερή δύναμη που ασκεί ο Σατανάς πάνω σε ζώα και σε ανθρώπους. Ο Σωτήρας επιθυμούσε να έχουν οι μαθητές Του πραγματική γνώση του εχθρού που θα αντιμετώπιζαν, ώστε να μη εξαπατηθούν και να μη νικηθούν από τις σκευωρίες του. Επιθυμούσε ακόμη ο Χριστός να αναγνωρίσουν οι κάτοικοι της περιοχής εκείνης τη δύναμή Του να σπάζει τα δεσμά του Σατανά και να ελευθερώνει τους αιχμαλώτους του. Μολονότι ο Χριστός απομακρύνθηκε, οι άνθρωποι όμως που με ένα τέτοιο θαυμάσιο τρόπο είχαν ελευθερωθεί, έμειναν για να διηγούνται την ευσπλαχνία του μεγάλου τους Ευεργέτη.

Η Γραφή αναφέρει και άλλες τέτοιες παρόμοιες περιπτώσεις. Η κόρη μιας γυναίκας Συροφοίνισας βασανίζονταν σκληρά από ένα δαιμόνιο που της αφήρεσε με ένα Του λόγο ο Χριστός. (Μάρκ. 7:26-30.) Κάποιος άλλος φέρθηκε σ' Αυτόν "δαιμονιζόμενος, τυφλός και κωφός." (Ματθ. 12:22.) Ένας πατέρας οδήγησε το γιό του "έχοντα πνεύμα άλαλον," "και πολλάκις αυτόν και εις πύρ έρριψε και εις ύδατα, δια να απολέση αυτόν." (Μάρκ. 9:17-27.) Και άλλος ένας μανιακός, "έχων πνεύμα δαιμονίου ακαθάρτου," τάραξε την ησυχία της συναγωγής την ημέρα του Σαββάτου. (Λουκ. 4:33-36.) Όλοι

αυτοί θεραπεύτηκαν από το συμπονετικό Σωτήρα. Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις ο Χριστός απευθύνονταν στο δαιμόνιο όπως σε μια οντότητα με νοημοσύνη, προστάζοντάς το να εξέλθει από το θύμα του και να πάψει να το βασανίζει. Στη θέα της μεγάλης δύναμης του Χριστού, οι προσκυνητές της Καπερναούμ "εξεπλάγησαν πάντες, και συνελάλουν πρός αλλήλους, λέγοντες, τις είναι ο λόγος ούτος, ότι μετά εξουσίας και δυνάμεως προστάζει τα ακάθαρτα πνεύματα και εξέρχονται;" (Λουκ. 4:36.)

Η εικόνα που παρουσίαζαν τα δαιμονισμένα άτομα ήταν συνήθως εικόνα φοβερών βασάνων. Υπήρχαν όμως και εξαιρέσεις στον κανόνα αυτόν. Μερικοί, επιδιώκοντας να αποκτήσουν υπερφυσική δύναμη, γίνονταν οι εκούσιοι δέκτες μιας σατανικής επιρροής. Φυσικά αυτοί δεν έρχονταν σε σύγκρουση με τους δαίμονες. Σ' αυτή την τάξη ανήκαν όσοι κατέχονταν από πνεύμα μαντείας: ο Σίμωνας ο Μάγος, ο μάγος Ελύμας, καθώς και η κόρη που ακολουθούσε το Σίλα και τον Παύλο στους Φιλίππους.

Κανείς δεν διατρέχει σοβαρότερο κίνδυνο να βρεθεί κάτω από την επιρροή των πονηρών πνευμάτων, από ότι εκείνοι που, παρά την άμεση και σαφή μαρτυρία των Γραφών, αρνούνται την ύπαρξη και τη δράση του διαβόλου και των αγγέλων του. Όσο αγνοεί κανείς τα τεχνάσματά τους, αυτοί βρίσκονται σε αφάνταστα προνομιούχο θέση. Πολλοί υπακούουν σε υποδείξεις προερχόμενες από τα πνεύματα, ενώ κατά βάθος πιστεύουν ότι ακολουθούν τις υπαγορεύσεις της δικής τους ορθής κρίσης. Αυτό εξηγεί το ότι όσο πλησιάζομε πρός το τέλος—τότε που ο Σατανάς θα εργαστεί με τη μεγαλύτερη παραπλανητική και εξολοθρευτική του δύναμη—τόσο ευρύτερα διαδίδεται το μύθευμα ότι στην πραγματικότητα ο Διάβολος δεν υφίσταται. Η τακτική του ανέκαθεν ήταν να κινείται και να εργάζεται καμουφλαρισμένος.

Τίποτε δεν τρομάζει περισσότερο το μεγάλο απατεώνα από το φόβο μη τυχόν αποκαλυφθούν οι μεθοδείες του. Για την αποτελεσματικότερη παραποίηση του χαρακτήρα του και των προθέσεών του, κατόρθωσε να παραστήσει τον εαυτό του με τέτοιον τρόπο ώστε η απεικόνισή του να μη προκαλεί κανένα βαθύτερο αίσθημα από την ειρωνία και την περιφρόνηση. Ικανοποιείται όταν βλέπει να παριστάνεται από τους ανθρώπους σαν ένα γελοίο και αποκρουστικό αντικείμενο, παραμορφωμένο, μισό-ζώο και μισό- άνθρωπος. Ευχαριστείται να ακούει το όνομά του να αναφέρεται σε αστεϊσμούς ή φάρσες από εκείνους που θεωρούν τον εαυτό τους έξυπνο και ότι τα ξέρουν όλα.

Ακριβώς επειδή κατόρθωσε να παραμορφωθεί σ' αυτό το πανέξυπνο σημείο, πολλοί διερωτώνται: "Μα μπορεί πραγματικά να

υφίσταται μία τέτοια ύπαρξη;" Η τρανότερη απόδειξη της επιτυχίας του είναι ότι θεωρίες που διαψεύδουν ως ανύπαρκτες τις κατηγορηματικότερες μαρτυρίες της Γραφής βρίσκουν τέτοια γενική απήχηση στους θρησκευτικούς κύκλους. Ακριβώς επειδή ο Σατανάς μπορεί με τέτοια καταπληκτική ευκολία να κυριαρχεί στη σκέψη των ανίδεων όσον αφορά την ύπαρξή του, ο λόγος του Θεού μας παρέχει τόσα παραδείγματα της ύπουλης δράσης του. Μας αποκαλύπτει τις απόκρυφες δυνάμεις του ώστε να βρεθούμε προειδοποιημένοι για τις επιθέσεις του.

Η δύναμη και η κακεντρέχεια του Σατανά και των σατανικών ορδών θα μπορούσαν δίκαια να μας αναστατώσουν, αν για την προστασία και το γλυτωμό μας δεν μπορούσαμε να καταφύγομε στην κατά πολύ ανώτερη δύναμη του Λυτρωτή μας. Κλειδώνουμε προσεκτικά και αμπαρώνουμε τα σπίτια μας για να προφυλάξουμε την περιουσία μας και τη ζωή μας από τους κακοποιούς ανθρώπους. Σπάνια όμως σκεπτόμαστε τα κακοποιά πνεύματα που αδιάκοπα προσπαθούν να μας καταβάλουν και που για την αντίκρουσή τους, κανένα ανθρώπινο αμυντικό μέσο δεν διαθέτουμε. Αν τους επιτρεπόταν, θα μπορούσαν να διασαλεύσουν το νού μας, να βασανίσουν και να παραμορφώσουν τα σώματά μας, να καταστρέψουν την περιουσία μας και να αφανίσουν τη ζωή μας. Τη μοναδική τους απολαβή αποτελεί η συμφορά και η μιζέρια. Φοβερή είναι η κατάσταση εκείνων που προβάλλουν αντίσταση στις θείες αξιώσεις και υποχωρούν στους πειρασμούς του Σατανά, ώσπου ο Θεός βρίσκεται αναγκασμένος να τους εγκαταλείψει στον έλεγχο των πονηρών πνευμάτων. Όσοι όμως ακολουθούν το Χριστό είναι πάντοτε ασφαλείς κάτω από την επιτήρησή Του. Άγγελοι υπερέχοντες σε δύναμη στέλνονται; από τον ουρανό για την προστασία τους. Ο πονηρός δεν έχει τη δύναμη να σπάσει τη φρουρά της προστατευτικής άμυνας που περιβάλλει από παντού το λαό του Θεού.

32

Σατανικεσ παγιδεσ

Η μεγάλη διαμάχη που άρχισε εδώ και έξι περίπου χιλιάδες χρόνια ανάμεσα στο Χριστό και στο Σατανά πρόκειται σε λίγο να τελειώσει. Γι' αυτό και ο πονηρός εντείνει τις προσπάθειές του προκειμένου να ματαιώσει το έργο του Χριστού για τη σωτηρία του ανθρώπου και να παγιδέψει ψυχές στα βρόχια του. Ο αντικειμενικός σκοπός του είναι να κρατήσει τους ανθρώπους αμετανόητους στο σκότος μέχρι να τελειώσει το μεσιτικό έργο του Σωτήρα, οπότε θα εκλείψει κάθε εξιλαστικό μέσο για την αμαρτία.

Όταν δεν καταβάλλονται ιδιαίτερες προσπάθειες για την αντιμετώπισή του, όταν αδιαφορία επικρατεί στην εκκλησία και στον κόσμο, ο Σατανάς δεν ανησυχεί αφού δεν υπάρχει κίνδυνος να στερηθεί εκείνους που ήδη σέρνει αιχμάλωτους στο άρμα του. Όταν όμως η προσοχή στρέφεται πρός τα αιώνια συμφέροντα και οι ψυχές διερωτώνται: "Τι πρέπει να κάνω για να σωθώ;" τότε αυτός σπεύδει επί τόπου, προσπαθώντας να συναγωνιστεί τη δύναμη του Χριστού και να εξουδετερώσει την επιρροή του Αγίου Πνεύματος.

Η Γραφή αναφέρει ότι κάποτε, όταν οι άγγελοι του Θεού ήρθαν να παρουσιαστούν μπροστά στο Θεό, μεταξύ τους παρουσιάστηκε και ο Σατανάς (Ιώβ 1:6,) όχι για να υποκλιθεί μπροστά στον Αιώνιο Βασιλιά, αλλά για να προάγει τα κακόβουλα σχέδιά του εναντίον των δικαίων. Με τον ίδιο αντικειμενικό σκοπό παραβρίσκεται και εκεί όπου οι άνθρωποι συναθροίζονται για να λατρεύσουν το Θεό. Αν και αόρατος, εργάζεται με κάθε μεθοδεία για να επικρατήσει στα πνεύματα των προσκυνητών. Με έμπειρη στρατηγική τέχνη καταστρώνει από πριν τα σχέδιά του. Παρακολουθώντας τον κήρυκα

του Θεού να ερευνά τις Γραφές, επισημαίνει το θέμα που εκείνος προτίθεται να αναπτύξει στο ακροατήριό του. Τότε ο εχθρός επιστρατεύει όλη του την ευφυΐα και την πανουργία ώστε να κυριαρχήσει στην περίσταση και το κήρυγμα να μη εγγίσει ψυχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερη αδυναμία σ' εκείνο ακριβώς το σημείο. Αυτούς που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη να ακούσουν το κήρυγμα θα τους εμποδίσει με κάποια επείγουσα εμπορική συναλλαγή όπου η παρουσία τους είναι απαραίτητη, ή με οποιονδήποτε τρόπο θα τους σταματήσει από του να ακούσουν τα λόγια που θα μπορούσαν να αποβούν γι' αυτούς οσμή "ζωής αιωνίου."

Άλλοτε πάλι ο Σατανάς παρακολουθεί τους δούλους του Θεού ενώ υποφέρουν για το πνευματικό σκοτάδι που σκεπάζει τον κόσμο. Ακούει τις ένθερμες προσευχές τους για τη χορήγηση θεϊκής δύναμης και χάρης ώστε να αποτινάξουν οι άνθρωποι την ακατανίκητη έλξη της αδιαφορίας, της αμέλειας και της νωθρότητας. Τότε, με ανανεωμένο ζήλο, χειρίζεται τα τεχνάσματά του. Παρασύρει τους ανθρώπους σε αχαλίνωτη όρεξη ή σε οποιονδήποτε τομέα αισθησιακής ακράτειας, ναρκώνοντας έτσι τις αισθήσεις τους σε σημείο που να μην είναι σε θέση να δώσουν προσοχή στα πράγματα ακριβώς που έχουν ανάγκη να προσέξουν.

Ο Σατανάς γνωρίζει πολύ καλά ότι όλους όσους κατορθώσει να οδηγήσει στην παραμέληση της προσευχής και της μελέτης των Γραφών, θα τους καταβάλει με τις επιθέσεις του. Γι' αυτό και εφευρίσκει όλων των ειδών τα τεχνάσματα για να απορροφήσει τη σκέψη. Ανέκαθεν υπήρξε μία τάξη ανθρώπων με φαινομενική ευλάβεια που αντί να καταγίνονται με τη γνώση της αλήθειας, καθιστούν θρησκεία τους το να ανακαλύπτουν ελαττώματα στο χαρακτήρα ή λάθη στην πίστη εκείνων που δεν συμφωνούν μαζί τους. Αυτοί γίνονται το δεξί χέρι του Σατανά. Και δεν είναι λιγοστοί οι κατήγοροι των αδελφών. Τη δραστηριότητά τους την αναπτύσσουν εκεί όπου εργάζεται ο Θεός και όπου οι δούλοι Του Του απονέμουν ειλικρινή υποταγή. Σκόπιμα διαστρέφουν τα λόγια και τα έργα αυτών που εκτιμούν την αλήθεια και την ακολουθούν. Παριστάνουν τους πιο ειλικρινείς, τους πιο ζηλωτές και τους πιο γεμάτους αυταπάρνηση δούλους του Χριστού σαν να είναι "πλανώντες ή πλανώμενοι." Η δουλειά τους είναι να παραποιούν τα ελατήρια κάθε αληθινής και ευγενικής πράξης, να διασπείρουν υπόνοιες και να διεγείρουν υποψίες στη σκέψη των αφελών. Όλα τα μέσα που μπορούν να σοφιστούν τα χρησιμοποιούν για να παραστήσουν κάθε τι το αγνό και ενάρετο σαν ύπουλο και παραπλανητικό.

Δεν είναι ανάγκη όμως να εξαπατηθεί από τα άτομα αυτά κανείς. Εύκολα διακρίνεται τίνος οπαδοί είναι αυτοί, τίνος το παράδειγμα ακολουθούν και τίνος τα έργα εκτελούν. "Από των καρπών αυτών θέλετε γνωρίσει αυτούς." (Ματθ. 7:16.) Η μέθοδός τους είναι παρόμοια με αυτή που μεταχειρίζεται ο Σατανάς, ο φαρμακερός συκοφάντης, ο "κατήγορος των αδελφών ημών." (Αποκ. 12:10.)

Ο δεινός απατεώνας διαθέτει μεγάλες εφεδρικές δυνάμεις έτοιμες να χαλκεύουν κάθε είδος πλάνης με σκοπό να παγιδεύουν ψυχές. Σοφίζονται κάθε λογής αιρέσεις που να προσαρμόζονται με τα ιδιαίτερα γούστα και τις ικανότητες αυτών που επιβουλεύεται να καταστρέψει. Το σχέδιό του είναι να μπάσει στην εκκλησία στοιχεία ανειλικρινή, μη αναγεννημένα που ενισχύουν την αμφιβολία και την απιστία και γίνονται εμπόδιο σε όλους όσους ποθούν να δουν την πρόοδο του έργου του Θεού καθώς και την ατομική τους πρόοδο. Πολλοί, χωρίς να κατέχονται από ειλικρινή πίστη για το Θεό ή για το λόγο Του, συναινούν με ορισμένες μόνο αρχές της αλήθειας και θεωρούνται Χριστιανοί. Με αυτό το μέσο κατορθώνουν να παρουσιάζουν τις δικές τους πλάνες σαν Γραφικές δοξασίες.

Η γνώμη ότι δεν έχει σημασία τι ακριβώς πιστεύουν οι άνθρωποι είναι ένα από τα πιο επιτυχημένα τεχνάσματα του Σατανά. Αυτός γνωρίζει ότι η αλήθεια την οποία δέχεται κανείς με αγάπη εξαγιάζει την ψυχή εκείνων που τη δέχονται. Γι' αυτό και προσπαθεί διαρκώς να αντικαταστήσει την αλήθεια με ψευδείς θεωρίες, με μυθεύματα, με ένα διαφορετικό ευαγγέλιο. Από μιας αρχής οι δούλοι του Θεού είχαν να αγωνιστούν εναντίον των ψευτοδιδασκάλων, όχι απλώς σαν ανθρώπους κακοήθεις, αλλά σαν εισηγητές πλανών που αποβαίνουν θανατηφόρες για την ψυχή. Ο Ηλίας, ο Ιερεμίας και ο Παύλος, σταθεροί και απτόητοι αντέδρασαν εναντίον εκείνων που απομάκρυναν τους ανθρώπους από το λόγο του Θεού. Το φιλελεύθερο αυτό φρόνημα, που δεν αποδίδει καμία σπουδαιότητα στην ορθότητα της θρησκευτικής πίστης, δεν βρήκε καμία υποστήριξη από μέρους των αγίων εκείνων υπερασπιστών της αλήθειας.

Οι αόριστες και φαντασιώδεις ερμηνείες της Γραφής και οι διάφορες αντιφατικές θεωρίες της θρησκευτικής πίστης που απαντώνται στο χριστιανικό κόσμο, είναι έργο του μεγάλου μας αντιπάλου που δημιουργεί σύγχυση στις διάνοιες των ανθρώπων ώστε να μη μπορούν να διακρίνουν την αλήθεια. Η ασυμφωνία και η διαίρεση των εκκλησιών της Χριστιανοσύνης οφείλονται κατά το μεγαλύτερο μέρος στην επικρατούσα συνήθεια να διαστρεβλώνονται οι Γραφές προκειμένου να υποστηριχτεί κάποια προσφιλής θεωρία. Αντί να μελετούν το λόγο του Θεού με προσοχή και με ταπείνωση ψυχής με

σκοπό να γνωρίσουν το θέλημά Του, πολλοί επιζητούν μόνο να ανακαλύψουν κάτι το εκκεντρικό και αλλόκοτο σ' αυτόν.

Αποβλέποντας να υποστηρίξουν στρεβλές διδαχές ή αντιχριστιανικές συνήθειες, μερικοί πιάνονται από ορισμένα χωρία της Γραφής, αποσπώντας τα από το γενικό τους πλαίσιο και κάποτε αναφέροντας το μισό μόνο εδάφιο για να δώσουν βάση στην άποψή τους, ενώ το άλλο παραλειπόμενο μισό θα αποδείκνυε την εντελώς αντίθετη εκδοχή. Με την πανουργία του φιδιού κατοχυρώνονται πίσω από αποσυνδεμένες εκφράσεις, επίτηδες διαλεγμένες για την ικανοποίηση των δικών τους σαρκικών επιθυμιών. Έτσι πολλοί από πρόθεση διαστρέφουν το λόγο του Θεού. Άλλοι πάλι, προικισμένοι με μια γόνιμη φαντασία, καταπιάνονται με τους αριθμούς και τα σύμβολα του Αγίου Πνεύματος και τα ερμηνεύουν σαν αποκυήματα της φαντασίας τους, ελάχιστη δίνοντας σημασία στη Γραφή με την αυτοερμήνευτη μαρτυρία της. Κατόπιν παρουσιάζουν τους παραλογισμούς τους αυτούς για βιβλικές διδασκαλίες.

Κάθε φορά που η μελέτη της Γραφής γίνεται χωρίς πνεύμα ταπεινοφροσύνης, προσευχής και επιδεκτικότητας για μάθηση, και αυτές ακόμη οι πιο σαφείς και απλές, όπως και οι δυσκολότερες περικοπές της θα παρουσιαστούν αποχωρισμένες από την πραγματική τους έννοια. Οι παπικοί αρχηγοί εκλέγουν τα χωρία εκείνα της Γραφής που εξυπηρετούν καλύτερα τους σκοπούς τους, τα ερμηνεύουν όπως τους συμφέρει, και κατόπιν τα παρουσιάζουν στους ανθρώπους, στερώντας τους το προνόμιο να μελετήσουν οι ίδιοι τη Βίβλο για να καταλάβουν τις θεϊκές της αλήθειες. Ολόκληρη η Βίβλος πρέπει να τεθεί στη διάθεση του λαού όπως ακριβώς είναι γραμμένη. Θα ήταν προτιμότερο γι' αυτούς να μη είχαν καμιά βιβλική καθοδήγηση παρά να δεχθούν μια τέτοια χονδροειδή παραποίηση των Γραφών.

Η Βίβλος προορίζετο να αποβεί ο οδηγός όλων εκείνων που επιθυμούν να γνωρίσουν το θέλημα του Πλάστη τους. Ο Θεός έδωσε στους ανθρώπους το βέβαιο λόγο της προφητείας. Άγγελοι, ακόμη και ο ίδιος ο Χριστός, ήρθαν για να καταστήσουν γνωστά στο Δανιήλ και στον Ιωάννη τα όσα "πρέπει να γίνωσι ταχέως." Τα σημαντικά θέματα που αφορούν τη σωτηρία μας δεν περιβάλλονται από μυστήριο. Δεν αποκαλύφθηκαν με τρόπο που να σαστίζουν ή να αποπλανούν τους ειλικρινείς ερευνητές της αλήθειας. Στον προφήτη Αββακούμ ο Κύριος λέγει: "Γράψον την όρασιν, και έκθεσον [απλοποίησον] αυτήν, ... ώστε τρέχων να αναγινώοκη τις αυτήν." (Αββ. 2:2.) Ο λόγος του Θεού είναι απλός για όλους όσους τον μελετούν με προσευχή. Κάθε πραγματικά ειλικρινής ψυχή θα

οδηγηθεί στο φως της αλήθειας. “Φώς σπείρεται δια τον δίκαιον.” (Ψαλμ. 97:11.) Και καμία εκκλησία δεν μπορεί να προοδεύσει στην αγιοσύνη αν τα μέλη της δεν ερευνούν με ζήλο να βρουν την αλήθεια όπως θα ερευνούσαν για ένα κρυμμένο θησαυρό.

Το σύνθημα Φιλελευθερισμός τυφλώνει τους ανθρώπους για να μη διακρίνουν τα τεχνάσματα του αντιπάλου τους, ενώ εκείνος ακατάπαυστα εργάζεται με μεθοδικότητα για να εκπληρώσει το σκοπό του. Η επιτυχία του στο να αντικαταστήσει τη Βίβλο με ανθρώπινες θεωρίες, παραμερίζει το νόμο του Θεού και οι εκκλησίες βρίσκονται σκλαβωμένες με τα δεσμά της αμαρτίας ενώ ισχυρίζονται ότι είναι ελεύθερες.

Για πολλούς η επιστημονική έρευνα έχει καταντήσει γάγγραινα. Με τις διάφορες επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις, ο Θεός επέτρεψε να περιβληθεί ο κόσμος με ένα άπλετο φως. Αλλά και οι δεινότερες ακόμη μεγαλοφυές, αν στις έρευνές τους δεν καθοδηγούνται από το λόγο του Θεού, περιέρχονται σε σύγχυση προσπαθώντας να εξακριβώσουν τη σχέση ανάμεσα στην επιστήμη και στην αποκάλυψη.

Η ανθρώπινη γνώση, τόσο στον υλικό όσο και στον πνευματικό τομέα, είναι ατελής και μεροληπτική γι’ αυτό ακριβώς πολλοί αδυνατούν να εναρμονίσουν τις επιστημονικές γνώσεις τους με τα Γραφικά δεδομένα. Πολλοί παραδέχονται τις απλές θεωρίες και εικασίες σαν επιστημονικά ντοκουμέντα και φρονούν ότι ο λόγος του Θεού πρέπει να δοκιμαστεί με βάση τις διδαχές της “ψευδωνύμου γνώσεως.” (Α΄ Τιμ. 6:20.) Ο Δημιουργός και τα έργα Του ξεπερνούν τα όρια της αντίληψής τους· και επειδή αδυνατούν να τα ερμηνεύσουν σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους, αποφαίνονται ότι η Βιβλική εξιστόρηση είναι αναξιόπιστη. Εκείνοι που αμφισβητούν την αξιοπιστία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, πολύ συχνά προχωρούν άλλο ένα βήμα και αμφιβάλλουν και γι’ αυτή την ύπαρξη του Θεού, συνταυτίζοντας την ανώτερα δύναμη με τη φύση. Αφήνοντας να τους γλιστρήσει η άγκυρα, χτυπιούνται πάνω στα βράχια της απιστίας.

Πολλοί μ’ αυτόν τον τρόπο δελεάζονται από τον πονηρό και αποπλανώνται από την πίστη. Οι άνθρωποι βάλθηκαν να ξεπεράσουν τον Πλάστη τους στη σοφία. Η ανθρώπινη φιλοσοφία προσπάθησε να διεισδύσει και να εξακριβώσει μυστήρια που ανά τους ατελεύτητους αιώνες δεν πρόκειται ακόμη να αποκαλυφθούν. Αν ήθελαν μόνο οι άνθρωποι να ερευνήσουν και να κατανοήσουν τα όσα ο Θεός γνωστοποίησε για τον εαυτό Του και για τις προθέσεις Του, θα είχαν σχηματίσει μια τέτοια γνώμη για τη δόξα, το μεγαλείο και τη

δύναμη του Κυρίου, ώστε θα αναγνώριζαν πόσο ασήμαντοι είναι οι ίδιοι και θα έμεναν ικανοποιημένοι με όσα έχουν αποκαλυφθεί για το καλό το δικό τους και των παιδιών τους.

Αριστούργημα πραγματικό των σατανικών παραπλανήσεων είναι ο αιχμαλωτισμός της ανθρώπινης σκέψης με έρευνες και συμπεράσματα πάνω σε θέματα που ο Θεός ποτέ δεν γνωστοποίησε και ούτε προτίθεται να καταστήσει νοητά για μας. Αυτό ακριβώς στοίχισε στον Εωσφόρο τη θέση του στον ουρανό. Δυσαρεστημένος επειδή όλα τα απόρρητα του Θεού δεν του είχαν γνωστοποιηθεί, καταφρόνησε εντελώς ότι του είχε αποκαλυφθεί για καθήκον του στην περίοπτη θέση που απολάμβανε. Ενσταλάζοντας την ίδια δυσαρέσκεια στους υποτελείς αγγέλους του, προκάλεσε την πτώση τους. Τώρα προσπαθεί να εμποτίσει με το ίδιο πνεύμα τη σκέψη των ανθρώπων για να τους κάνει να περιφρονήσουν και αυτοί τις σαφείς εντολές του Θεού.

Όσοι απαξιούν να δεχθούν τις σαφείς και αιχμηρές αλήθειες της Γραφής, ψάχνουν διαρκώς να βρουν μυθεύματα τερπνά, κατάλληλα να καθησυχάσουν τη συνείδηση. Όσο λιγότερο πνευματικές είναι οι διδαχές αυτές, όσο λιγότερη απαιτούν ταπείνωση και αυταπάρνηση τόσο προθυμότερα γίνονται αποδεκτές. Τα πρόσωπα αυτά θυσιάζουν την αξία των διανοητικών δυνάμεων στο βωμό των σαρκικών επιθυμιών. Υπέρμετρα σοφοί κατά την κρίση τους ώστε να καταδεχθούν να ερευνήσουν τη Γραφή με ταπείνωση ψυχής και με ένθερμη προσευχή για θεία καθοδήγηση, μένουν ανυπεράσπιστοι έναντι της πλάνης. Πρόθυμος ο Σατανάς να ικανοποιήσει την επιθυμία της ψυχής τους, τους πασάρει με επιτηδειότητα στη θέση της αλήθειας τις δικές του τις απάτες. Έτσι κατόρθωσε ο παπισμός να επιβληθεί στη σκέψη των ανθρώπων. Και οι Διαμαρτυρόμενοι ακολουθούν και αυτοί τον ίδιο δρόμο όταν απορρίπτουν την αλήθεια επειδή συνεπάγεται σταυρό. Όλοι όσοι παραμελούν το λόγο του Θεού για να μελετήσουν ότι τους βολεύει και ότι τους συμφέρει ώστε να μη διαφέρουν από τον υπόλοιπο κόσμο, θα καταλήξουν να ασπασθούν ολέθριες αιρέσεις που θα εκλάβουν για θρησκευτικές αλήθειες. Κάθε μορφή πλάνης που μπορεί να συλλάβει ο νούς θα υιοθετηθεί από όσους εσκεμμένα απορρίπτουν την αλήθεια. Όποιος δέχεται μία πλάνη δεν θα δυσκολευτεί να δεχθεί και άλλες. Μιλώντας για μία τάξη ανθρώπων "οίτινες δεν εδέχθησαν την αγάπην της αλήθειας δια να σωθώσι," ο απόστολος Παύλος λέγει: "Δια τούτο θέλει πέμψει επ' αυτούς ο Θεός ενέργειαν πλάνης, ώστε να πιστεύσωσιν εις το ψεύδος, δια να κατακριθώσι πάντες οι μη πιστεύσαντες εις την αλήθειαν, αλλ'

ευαρεστηθέντες εις την αδικίαν.” (Β΄ Θεσσ. 2:10-12.) Έχοντας μία τέτοια προειδοποίηση κατά νού, επιβάλλεται να προσέχομε τι είδους διδασκαλίες ασπαζόμαστε.

Ανάμεσα στα πιο επιτυχημένα τεχνάσματα του μεγάλου απατεώνα είναι οι παραπλανητικές διδαχές και τα ψεύτικα θαύματα του πνευματισμού. Μετασχηματισμένος σε άγγελο φωτός, ο πονηρός ρίχνει τα δίχτυα του εκεί όπου ελάχιστα τον υποπτεύονται. Αν μόνο μελετούσαν οι άνθρωποι το Βιβλίο του Θεού με ένθερμη προσευχή για την κατανόησή του, δεν θα εγκαταλείπονταν στο σκότος παρασυρόμενοι από τα ρεύματα των ψευτοδιδασκαλιών. Απορρίπτοντας όμως την αλήθεια, πέφτουν θύματα του ψεύδους.

Άλλη επικίνδυνη πλάνη είναι η δοξασία που αρνείται τη θεότητα του Χριστού και ισχυρίζεται ότι πριν από την ενανθρώπισή Του σ’ αυτόν τον κόσμο δεν υφίστατο ο Χριστός. Τη θεωρία αυτή τη δέχεται με ευμένεια μία μεγάλη κατηγορία ανθρώπων που διατείνονται ότι πιστεύουν στη Βίβλο. Και όμως η θεωρία αυτή άμεσα αντιτίθεται πρός τις απλούστερες ακόμη δηλώσεις του Σωτήρα μας για τη σχέση Του πρός τον Πατέρα για το θεϊκό Του χαρακτήρα και για την προϋπαρξή Του. Δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή χωρίς την εκ προμελέτης διαστροφή των Αγίων Γραφών. Όχι μόνο υποβιβάζει την ανθρώπινη αντίληψη ως πρός το έργο της σωτηρίας, αλλά υποσκάπτει και την πίστη στη Βίβλο σαν θεία αποκάλυψη. Την καθιστά όχι μόνο πιο επικίνδυνη, αλλά και πιο δυσκολοεφάρμοστη. Αν οι άνθρωποι απορρίπτουν τη μαρτυρία της θεόπνευστης Γραφής σχετικά με τη θεότητα του Χριστού, τότε κάθε συζήτηση του θέματος με αυτούς περιττεύει· επειδή κανένα επιχείρημα, οσοδήποτε αναντίρρητο, είναι ικανό να τους πείσει. “Ο φυσικός όμως άνθρωπος δεν δέχεται τα του Πνεύματος του Θεού· διότι είναι μωρία εις αυτόν, και δεν δύναται να γνωρίσει αυτά διότι πνευματικώς ανακρίνονται.” (Α΄ Κορ. 2:14.) Κανείς από όσους παραδέχονται αυτή την πλάνη δεν μπορεί να έχει ορθή αντίληψη για το χαρακτήρα και την αποστολή του Χριστού, ή για το μεγάλο σχέδιο του Θεού σχετικά με τη σωτηρία του ανθρώπου.

Μία άλλη επιδέξια και κακόβουλη πλάνη είναι η δοξασία που κερδίζει διαρκώς έδαφος ότι ο Σατανάς δεν υπάρχει σαν προσωπική οντότητα και ότι ο τίτλος χρησιμοποιείται στη Γραφή απλώς και μόνο για να περιγράψει τις πονηρές σκέψεις και επιθυμίες των ανθρώπων.

Η διδασκαλία που τόσο διατυμπανίζεται από δημοφιλείς άμβωνες ότι η δευτέρα παρουσία του Χριστού πραγματοποιείται για τον κάθε άνθρωπο κατά την ώρα του θανάτου, είναι άλλο ένα τέχνασμα

για να στρέψει την προσοχή των ανθρώπων μακριά από την προσωπική παρουσία Του ανάμεσα στα σύννεφα του ουρανού. Χρόνια τώρα ο Σατανάς επαναλαμβάνει: "Ιδού εν τοις ταμίοις είναι," (Ματθ. 24:23-26,) και πολλές ψυχές έχουν χαθεί παγιδευμένες σ' αυτό το δόκανο της απάτης.

Και πάλι η σοφία του κόσμου διδάσκει ότι η προσευχή δεν είναι απαραίτητη. Επιστήμονες ισχυρίζονται ότι δεν μπορεί να δοθεί πραγματική απάντηση στην προσευχή, αφού αυτό θα αποτελούσε παράβαση των φυσικών νόμων. Θα ήταν ένα θαύμα· και θαύματα δεν υπάρχουν στο φυσικό κόσμο. Λέγουν ότι το σύμπαν διοικείται από καθορισμένους νόμους και ότι ο ίδιος ο Θεός δεν προβαίνει σε καμία ενέργεια αντίθετη πρός τους νόμους αυτούς. Παρουσιάζουν μ' αυτό τον τρόπο το Θεό να δεσμεύεται από τους ίδιους Του τους νόμους, σαν να ήταν ποτέ δυνατό η εφαρμογή των θεϊκών νόμων να αποκλείει τη θεϊκή ελευθερία. Μία τέτοια διδαχή αντιτίθεται στη μαρτυρία των Αγίων Γραφών. Δεν έγιναν μήπως θαύματα από το Χριστό και τους αποστόλους Του; Ο ίδιος σπλαχνικός Σωτήρας ζεί και σήμερα και είναι το ίδιο πρόθυμος να εισακούσει την προσευχή της πίστης όπως και όταν ορατός κυκλοφορούσε ανάμεσα στους ανθρώπους. Τα φυσικά στοιχεία συνεργάζονται με τα υπερφυσικά. Αποτελεί μέρος του σχεδίου του Θεού να μας χαρίζει σαν απάντηση της πιστής προσευχής αυτό που δεν θα μας παραχωρούσε αν δεν το ζητούσαμε με προσευχή.

Αναρίθμητες είναι οι πλανεμένες δοξασίες και οι αλλοπρόσαλλες εικασίες που επικρατούν στις εκκλησίες του Χριστιανισμού. Αδύνατο είναι να υπολογιστούν τα επιζήμια αποτελέσματα που προκύπτουν από τη μετακίνηση των οροθεσίων των καθορισμένων από το λόγο του Θεού. Ελάχιστοι από αυτούς που ριψοκινδυνεύουν ένα τέτοιο πράγμα περιορίζονται στην απόρριψη μιας μόνο αλήθειας. Οι περισσότεροι εξακολουθούν να παραμερίζουν τις αρχές της αλήθειας τη μια μετά την άλλη, μέχρι που καταντούν τελείως άπιστοι.

Οι πλάνες που παρουσιάζει η δημοφιλής θεολογία οδήγησαν στο σκεπτικισμό πολλές ψυχές που θα μπορούσαν να έχουν πιστέψει στις Γραφές. Οι άνθρωποι αυτοί δεν μπορούν να παραδεχθούν διδαχές τόσο τρομερά ασυμβίβαστες με τη δική τους αντίληψη για τη δικαιοσύνη, την ευσπλαχνία και την καλοκαγαθία. Και αφού οι δοξασίες αυτές αποτελούν μέρος της Γραφικής διδασκαλίας, αρνούνται να δεχθούν τη Γραφή σαν λόγο του Θεού.

Αυτό ακριβώς επιδιώκει να κατορθώσει ο Σατανάς. Τίποτε δεν επιθυμεί περισσότερο από του να υποσκάψει την εμπιστοσύνη του

ανθρώπου στο Θεό και στο λόγο Του. Ο Σατανάς βρίσκεται επικεφαλής της μεγάλης παράταξης όλων αυτών των δυσπιστούντων και εξασκεί όλη του τη δύναμη προκειμένου να δελεάσει περισσότερες ψυχές για να πυκνώσει τις τάξεις του. Οι αμφισβητήσεις θεωρούνται του συρμού. Για μία πολυπληθή μερίδα ανθρώπων, ο λόγος του Θεού κατάντησε να υποβλέπεται με δυσπιστία για τον ίδιο λόγο που υποβλέπεται και ο Συγγραφέας του: επειδή αποδοκιμάζει και καυτηριάζει την αμαρτία. Αυτοί που αρνούνται να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του, βάλθηκαν να ανατρέψουν το κύρος του. Είτε διαβάζουν τη Γραφή, είτε ακούν τα διδάγματα της όπως εκτίθενται από τον ιερό άμβωνα, ο μοναδικός σκοπός τους είναι να ανακαλύπτουν σφάλματα στη Γραφή ή στο κήρυγμα. Πολλοί γίνονται άπιστοι προκειμένου να βρουν κάποια δικαιολογία για την παραμέληση του καθήκοντος. Άλλοι ασπάζονται σκεπτικιστικές αρχές από υπεροψία ή από νωθρότητα. Άνθρωποι των ανέσεων, αντί να προσπαθήσουν να αναδειχθούν κάνοντας κάτι το αξιέπαινο που απαιτεί μόχθο και αυταπάρνηση, στοχάζονται να αποκτήσουν φήμη σαν μεγάλες διάνοιες με τις επικριτικές απόψεις τους κατά της Γραφής. Υπάρχουν πολλά πράγματα τα οποία ο περιορισμένος νους, ο μη φωτισμένος με τη θεϊκή σοφία, αδυνατεί να συλλάβει. Τότε βρίσκει την αφορμή να τα επικρίνει. Και για πολλούς η υποστήριξη της απιστίας και του σκεπτικισμού αποτελεί ηθική αρετή. Κάτω όμως από τη φαινομενική ειλικρίνεια, τα άτομα αυτά για κίνητρα έχουν τη μεγάλη τους αυτοπεποίθηση και την υπεροψία. Πολλοί βρίσκουν ευχαρίστηση να ανακαλύπτουν στη Γραφή κάτι που να σαστίζει τη σκέψη των άλλων. Στην αρχή μερικοί μπλέκονται σε επικριτικές και αντιφατικές συζητήσεις μόνο και μόνο επειδή τους αρέσει να λογοφέρνουν. Δεν αντιλαμβάνονται ότι μ' αυτό τον τρόπο παγιδεύονται στο δόκανο του κυνηγού. Αλλά μια και εξέφρασαν τη δυσπιστία τους μπροστά στους άλλους, θεωρούν ότι πρέπει να εμμένουν στην άποψή τους. Έτσι γίνονται ένα με τους ασεβείς και με τα ίδια τους τα χέρια φράζουν τις πύλες του Παραδείσου.

Ο λόγος του Θεού παρέχει ικανοποιητική απόδειξη για το θεϊκό του χαρακτήρα. Οι μεγάλες αλήθειες που αφορούν τη σωτηρία μας παρουσιάζονται με σαφήνεια. Ο καθένας μπορεί να τις κατανοήσει, για τον εαυτό του με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος το οποίο ο ουρανός υπόσχεται σε όσους το εκζητούν με ειλικρίνεια. Ο Θεός έχει χορηγήσει στους ανθρώπους ένα γερό θεμέλιο πάνω στο οποίο να στηρίξουν την πίστη τους.

Μολαταύτα το περιορισμένο ανθρώπινο μυαλό αδυνατεί να κατανοήσει κατά βάθος τα σχέδια και τις προθέσεις του Άπειρου

Θεού. Με την έρευνα δεν θα μπορέσουμε ποτέ να ανακαλύψουμε το Θεό. Δεν πρέπει να αποτολμήσουμε με θρασύ χέρι να σηκώσουμε την αυλαία που καλύπτει τη μεγαλειότητά Του. Ο απόστολος αναφωνεί: "Πόσον ανεξερεύνητοι είναι αι κρίσεις Αυτού και ανεξιχνίαστοι αι οδοί Αυτού!" (Ρωμ. 11:33.) Είμαστε πρός το παρόν σε θέση να καταλάβουμε την απέναντι μας συμπεριφορά Του καθώς και τα κίνητρα που Τον ωθούν ώστε να διακρίνουμε μία ανυπολόγιστη αγάπη και ευσπλαχνία συνυφασμένη με μία δύναμη απεριόριστη. Ο ουράνιος Πατέρας μας κατευθύνει τα πάντα με σοφία και δικαιοσύνη, και δεν χρειάζεται ούτε να δυσπιστούμε ούτε να δυσανασχετούμε, αλλά οφείλουμε να υποκλιθούμε μπροστά Του με ευλαβική υποταγή. Αυτός θα μας αποκαλύψει τόσο μόνο από τις προθέσεις Του όσο είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε για το καλό μας. Από εκεί και πέρα ας έχουμε εμπιστοσύνη στο χέρι Του το παντοδύναμο και στην καρδιά Του την ξέχειλη από αγάπη.

Αν και ο Θεός χορήγησε άφθονα απτά στοιχεία για τη θεμελίωση της πίστης, ποτέ όμως δεν θα σηκώσει την κάθε παρείσακτη αφορμή για δυσπιστία. Όλοι όσοι γυρεύουν αφορμές για να αμφιβάλλουν θα τις βρουν. Από το άλλο μέρος, όσοι δεν συγκατανεύουν να δεχθούν και να ακολουθήσουν το λόγο του Θεού αν δεν αφαιρεθεί προηγουμένως κάθε αντίρρηση και δεν εξαφανιστεί η παραμικρή αιτιολογία για αμφιβολία, αυτοί δεν θα έρθουν ποτέ στο φως.

Η δυσπιστία πρός το Θεό είναι η φυσιολογική απόρροια της μη αναγεννημένης καρδιάς που βρίσκεται σε εχθρική στάση απέναντι Του. Η πίστη όμως εμπνέεται από το Άγιο Πνεύμα και ευδοκιμεί αποκλειστικά εκεί όπου υποθάλπεται. Κανείς δεν μπορεί να αποκτήσει στερεά πίστη χωρίς να καταβάλει επίμονες προσπάθειες. Η απιστία αυξάνει όταν ενθαρρύνεται. Όταν λοιπόν οι άνθρωποι, αντί να εμμένουν στα αποδεικτικά στοιχεία τα χορηγημένα από το Θεό για τη θεμελίωση της πίστης τους, επιδίδονται στο να αναζητούν αμφισβητήσεις και ψεγάδια, θα βρίσκουν τις αμφιβολίες τους διαρκώς πιο δικαιολογημένες.

Αλλ' όμως εκείνοι που αμφιβάλλουν για τις υποσχέσεις του Θεού και δεν έχουν εμπιστοσύνη στη διαβεβαίωση της χάρης Του, Τον προσβάλλουν. Και με την επιρροή τους, αντί να ελκύσουν άλλους στο Χριστό, τείνουν να τους απομακρύνουν από Αυτόν. Αυτοί είναι δένδρα άκαρπα που απλώνουν από άκρη σ' άκρη τα σκιερά κλωνάρια τους, αποστερώντας τον ήλιο και από τα άλλα τα φυτά και προκαλώντας το μαρασμό και το θάνατό τους κάτω από τον παγερό τους ίσκιο. Το ισόβιο έργο των ανθρώπων αυτών θα παρουσιαστεί σαν ένας

αιώνιος μάρτυρας κατηγορίας. Οι σπόροι της αμφιβολίας και του σκεπτικισμού που σπέρνουν τώρα, θα καρποφορήσουν δίχως άλλο.

Ένα μόνο πράγμα έχουν να κάνουν όσοι πραγματικά επιθυμούν να απαλλαγούν από τις αμφιβολίες. Αντί να αμφισβητούν και να λεπτολογούν πάνω σε θέματα που δεν τους είναι κατανοητά, ας δώσουν προσοχή στο φως που τους έχει χορηγηθεί και τότε θα δεχθούν περισσότερο ακόμη φως. Ας εκτελέσουν όλα τους τα καθήκοντα όπως ακριβώς τα αντιλαμβάνονται, και τότε θα μπορέσουν να καταλάβουν και να εκτελέσουν και εκείνα ακόμη για τα οποία έχουν τώρα αμφιβολίες.

Ο Σατανάς είναι σε θέση να κιβδηλοποιήσει την αλήθεια σε τέτοιο σημείο, ώστε δεν είναι διόλου δύσκολο να αποπλανηθούν εκείνοι οι οποίοι θέλουν να πλανηθούν, θέλουν να αποτραβηχθούν από την αυταπάρνηση και τη θυσία που απαιτεί η αλήθεια. Του είναι όμως αδύνατο να αιχμαλωτίσει και μία ακόμη ψυχή όταν αυτή ειλικρινά επιθυμεί με κάθε θυσία να γνωρίσει την αλήθεια. Ο Χριστός είναι η αλήθεια και το "Φώς το οποίον φωτίζει πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον." (Ιωάν. 1:9.) Το Πνεύμα της αλήθειας έχει σταλεί για να οδηγήσει τους ανθρώπους στην αλήθεια. Και οι δηλώσεις: "Ζητείτε και θέλετε ευρεί," και "Εάν τις θέλει να κάμη το θέλημα Αυτού θέλει γνωρίσει περί της διδαχής," (Ματθ. 7:7, Ιωάν. 7:17,) πάνω στο κύρος του Υιού του Θεού στηρίζονται.

Ελάχιστα οι οπαδοί του Χριστού υποπτεύονται τις πλεκτάνες που ο Σατανάς και τα στρατεύματα του καταστρώνουν εναντίον τους. Εκείνος όμως που έχει το θρόνο Του στον ουρανό, ανατρέπει όλα αυτά τα τεχνάσματα και εργάζεται για την εκπλήρωση των δικών Του στοχαστικών σκοπών. Ο Κύριος επιτρέπει να δοκιμαστεί ο λαός Του μέσα στις οδυνηρές φλόγες του πειρασμού, όχι γιατί βρίσκει καμία ευχαρίστηση στη θλίψη και στην αγωνία τους, αλλά επειδή η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της τελικής τους νίκης. Δεν θα ήταν συνεπής ως πρός την ίδια Του τη δόξα αν τους διαφύλαττε από τον κάθε πειρασμό. Και τούτο επειδή ο αποκλειστικός σκοπός της δοκιμασίας είναι να τους ικανώσει να αντισταθούν σε όλα τα δελεάσματα του πονηρού.

Ούτε οι πονηροί άνθρωποι ούτε οι δαίμονες μπορούν να εμποδίσουν το έργο του Θεού ή να αποκρύψουν την παρουσία Του από το λαό Του, αν ο λαός αυτός με ταπεινή και συντριμμένη καρδιά ομολογήσει και εγκαταλείψει τις αμαρτίες του και με πίστη εκζητήσει τις υποσχέσεις Του. Θα μπορέσουν να υπερνικήσουν κάθε πειρασμό, κάθε αντιδραστική επιρροή—καλυμμένη η ακάλυπτη—"ουχί

διά δυνάμεως, ουδέ διά ισχύος, αλλά διά του Πνεύματός Μου, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων." (Ζαχ. 4:6.)

"Οι οφθαλμοί του Κυρίου είναι επί τους δικαίους, και τα ώτα Αυτού εις την δέησιν αυτών- ... και τις θέλει σας κακοποιήσει εάν γίνητε μιμητοί του αγαθού;" (Α΄ Πετρ. 3:12,13.) Όταν ο Βαλαάμ, δελεασμένος από τις πλουσιοπάροχες αμοιβές που του έταξαν μεταχειρίζονταν τις μαγείες του εναντίον του Ισραήλ και εξευμενίζοντας με θυσίες τον κύριο προσπαθούσε να επιφέρει την κατάρα πάνω στο λαό Του, το Πνεύμα του Θεού εμπόδισε το κακό που η ψυχή του λαχταρούσε να προφέρει και ο Βαλαάμ βρέθηκε αναγκασμένος να φωνάξει: "Πως να καταρασθώ τον οποίον ο Θεός δεν καταράται; ... Είθε να αποθάνω κατά τον θάνατον των δικαίων, και το τέλος μου να ήναι όμοιον με το τέλος αυτού." (Αρ. 23:8,10.) Μετά την προσφορά και δεύτερης θυσίας, ο ασεβής προφήτης διακήρυξε: "Ιδού, ευλογίαν παρέλαβον· και ευλόγησε· και εγώ δεν δύναμαι να μετατρέπω αυτήν. Δεν εθεώρησεν ανομίαν εις τον Ιακώβ, ουδέ είδε διαστροφήν εις τον Ισραήλ. Κύριος ο Θεός αυτού είναι μετ' αυτού και αλαλαγμός Βασιλέως είναι μεταξύ αυτών." "Βεβαίως ουδεμία γοητεία δεν ισχύει κατά του Ιακώβ, ουδέ μαντεία κατά του Ισραήλ· κατά καιρόν θέλει λαληθή περί του Ιακώβ, και περί του Ισραήλ, τι κατόρθωσεν ο Θεός! (Αρ. 23:20-21,23.) Παρ' όλα αυτά, για τρίτη φορά στήθηκαν τα θυσιαστήρια και γι' άλλη μια φορά ο Βαλαάμ προσπάθησε να προφέρει την κατάρα. Με τα απρόθυμα όμως χείλη του προφήτη το Πνεύμα του Θεού διακήρυξε την ευημερία του εκλεκτού λαού Του και επέπληξε την παραφροσύνη και την κακία των εχθρών τους: "Ευλογημένος ο ευλογών σε, και κατηραμένος ο καταρώμενός σε." (Αρ. 24:9.)

Ο λαός του Ισραήλ ήταν την εποχή εκείνη πιστός στο Θεό. Και όσο εξακολουθούσαν να εκδηλώνουν υπακοή στο νόμο Του, καμία απολύτως δύναμη, ούτε επίγεια ούτε καταχθόνια, μπορούσε να ισχύσει εναντίον τους. Αλλά η κατάρα που ο Βαλαάμ εμποδίσθηκε να προφέρει κατά του λαού του Θεού, ξέσπασε τελικά επάνω τους όταν αυτός κατόρθωσε να τους παρασύρει στην αμαρτία. Παραβαίνοντας τις εντολές του Θεού, αποχωρίστηκαν τότε απ' Αυτόν και εγκαταλήφθηκαν έρμαια στη δύναμη του καταστροφέα.

Ο Σατανάς γνωρίζει πολύ καλά ότι και η πιο αδύναμη ψυχή, όταν στηρίζεται στο Χριστό, είναι ισχυρότερη από όλα τα στρατεύματα του σκότους και ότι αν αυτός αποκαλύπτετο, θα αντιμετωπίζετο ανάλογα και θα απωθείτο. Γι' αυτό και προσπαθεί να αποσπάσει τους στρατιώτες του σταυρού από το ισχυρό οχύρωμά τους, ενώ αυτός ενεδρεύει με τις δυνάμεις του, έτοιμος να καταστρέψει όλους

εκείνους που ριψοκινδυνεύουν να βάλουν πόδι στο δικό του το έδαφος. Η μόνη μας ασφάλεια είναι η ταπεινή εξάρτησή μας από το Θεό και η υπακοή μας σε όλες γενικά τις εντολές Του.

Χωρίς την προσευχή κανένας δεν είναι ασφαλής ούτε για μία μέρα, ούτε για μια ώρα. Ιδιαίτερα θα έπρεπε να επικαλούμαστε τη βοήθεια του Κυρίου για σοφία να κατανοήσουμε το λόγο Του. Μέσα σ' αυτόν παρουσιάζονται οι σκευωρίες του πειραστή καθώς και τα μέσα τα απαιτούμενα για την επιτυχή απόκρουσή του. Ο Σατανάς είναι άφθαστος στο να αναφέρει με μεγάλη μαεστρία τις Άγιες Γραφές, ερμηνεύοντας όπως τον συμφέρει ορισμένα εδάφια με τα οποία ελπίζει να προκαλέσει την πτώση μας. Πρέπει να μελετούμε τη Γραφή με ταπεινή καρδιά, χωρίς ποτέ να χάνομε την εξάρτησή μας από το Θεό. Ενώ οφείλουμε διαρκώς να φυλαγόμαστε από τα τεχνάσματα του Σατανά, πρέπει αδιάκοπα να προσευχόμαστε: "Μη φέρης ημάς εις πειρασμόν."

33

Η αρχικη μεγαλη απατη

Μόλις πρωτοεμφανίσθηκε ο άνθρωπος, ο Σατανάς άρχισε τις προσπάθειες του για να εξαπατήσει τη φυλή μας. Εκείνος που πρωτοστάτησε στην ανταρσία του ουρανού ήθελε να κάνει τους κατοίκους της γης να συμμαχήσουν μαζί του στον αγώνα του εναντίον της διακυβέρνησης του Θεού. Ο Αδάμ και η Εύα ήταν τρισευτυχισμένοι εκδηλώνοντας υπακοή στο νόμο του Θεού, γεγονός που αποτελούσε μία διαρκή μαρτυρία εναντίον του ισχυρισμού που ο Σατανάς πρόβαλε στον ουρανό ότι ο νόμος του Θεού ήταν καταπιεστικός και αντίθετος προς το καλό των δημιουργημάτων Του. Επί πλέον ο φθόνος του Σατανά είχε εξαφθεί ενώ παρατηρούσε την ωραία κατοικία, την ετοιμασμένη για το αναμάρτητο ζευγάρι. Πήρε την απόφαση να προκαλέσει την πτώση τους και όταν θα τους χώριζε από το Θεό και θα τους υπέβαλε κάτω από τη δική του δύναμη, τότε θα αποκτούσε την κυριότητα της γής πάνω στην οποία θα ίδρυε το δικό του βασίλειο σε αντιπολίτευση του Υψίστου.

Εάν ο Σατανάς είχε αποκαλύψει τον πραγματικό του χαρακτήρα, θα είχε αμέσως απωθηθεί, επειδή ο Αδάμ και η Εύα είχαν προειδοποιηθεί για τον επικίνδυνο αυτόν εχθρό. Εργάζονταν όμως στα κρυφά, συγκαλύπτοντας τα σχέδιά του, για να μπορέσει να επιτύχει το σκοπό του κατά τρόπο αποτελεσματικότερο. Μεταχειριζόμενος για μεσάζοντα το φίδι—την εποχή εκείνη μια ύπαρξη με συναρπαστική όψη—απευθύνθηκε στην Εύα: "Τω όντι είπεν ο Θεός, Μη φάγητε από παντός δένδρου του παραδείσου;" (Γέν. 3:1.) Αν η Εύα απέφευγε να μπλέξει σε συζήτηση με τον πειραστή, θα ήταν ασφαλής. Αλλά αποτόλμησε να πιάσει την κουβέντα μαζί του και έπεσε

θύμα της πονηριάς του. Με τον ίδιο τρόπο πολλοί νικώνται και σήμερα. Αμφιβάλλουν και προβάλλουν αντιρρήσεις εν σχέση με τις απαιτήσεις του Θεού. Και αντί να υπακούσουν στις θεϊκές εντολές, παραδέχονται τις ανθρώπινες θεωρίες οι οποίες δεν είναι τίποτε άλλο παρά καλυμμένα τεχνάσματα του Σατανά.

"Είπεν η γυνή πρός τον όφιν, Από του καρπού των δένδρων του παραδείσου δυνάμεθα να φάγωμεν· από δε του καρπού του δένδρου το οποίον είναι εν τω μέσω του παραδείσου είπεν ο Θεός, Μη φάγητε απ' αυτού, μηδέ εγγίσητε αυτόν δια να μή αποθάνητε. Και είπεν ο όφις πρός την γυναίκα, Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει· αλλ' εξεύρει ο Θεός ότι καθ' ήν ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθή οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί, γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν." (Εδ. 2-5.) Δήλωσε ότι θα γίνονταν σαν το Θεό, ότι θα αποκτούσαν σοφία ανώτερη από αυτή που είχαν μέχρι τότε και ότι θα ήταν ικανοί να εισέλθουν σε σφαίρες ανώτερες του είναι τους. Η Εύα ενέδωσε στον πειρασμό και με την επιρροή της παρέσυρε και τον Αδάμ στην αμαρτία. Παραδέχθηκαν τα λόγια του φιδιού ότι ο Θεός δεν εννοούσε αυτά που έλεγε. Δεν έδωσαν εμπιστοσύνη στον Πλάστη τους και νόμισαν ότι περιόριζε την ελευθερία τους και ότι παραβαίνοντας το νόμο Του θα μπορούσαν να αποκτήσουν μεγαλύτερη σοφία και εξύψωση.

Τι ανακάλυψε όμως αφού αμάρτησε ο Αδάμ ότι σήμαιναν τα λόγια: "Καθ' ήν ημέραν φάγης απ' αυτού θέλεις εξάπαντος αποθάνει;" (Γεν.2:17.) Ανακάλυψε μήπως ότι σήμαιναν, όπως ο Σατανάς τον έκανε να πιστέψει, ότι θα εισέρχονταν στην υψηλότερη εκείνη σφαίρα της ευδαιμονίας; Στην περίπτωση αυτή η παράβαση θα είχε φέρει σαν αποτέλεσμα ένα μεγάλο καλό και ο Σατανάς θα είχε αποδειχτεί ευεργέτης της ανθρώπινης φυλής. Ο Αδάμ όμως διαπίστωσε ότι αυτή δεν ήταν η σημασία της θεϊκής φράσης. Ο Θεός ανακοίνωσε ότι ο άνθρωπος θα επέστρεφε στη γη από την οποία προήρχετο. "Γή είσαι και εις γήν θέλεις επιστρέψει." (Γεν. 3:19.) Τα λόγια του Σατανά: "Θέλουσιν ανοιχθεί οι οφθαλμοί σας," αποδείχθηκαν αληθινά μόνο κάτω από αυτή την έννοια. Μετά την παρακοή τους στο Θεό, τα μάτια του Αδάμ και της Εύας άνοιξαν για να διακρίνουν την απομάρα τους· γνώρισαν πράγματι το κακό και γεύτηκαν τον πικρό καρπό της παρακοής.

Στη μέση του Εδεμικού κήπου βρίσκονταν το δένδρο της ζωής του οποίου ο καρπός είχε την ιδιότητα να διατηρεί τη διαιώνιση της ζωής. Αν ο Αδάμ είχε παραμείνει υπάκουος στο Θεό, θα εξακολουθούσε να νέμεται ελεύθερα τον καρπό του δένδρου αυτού και θα ζούσε αιωνίως. Αφότου όμως αμάρτησε, αποκλείσθηκε από

τη συμμετοχή του καρπού του δένδρου της ζωής και υπήχθη στο θάνατο. Η θεϊκή έκφραση: "Γή είσαι και εις γήν θέλεις επιστρέφει," σημαίνει τον ολοσχερή αφανισμό της ζωής.

Η αθανασία η οποία είχε δοθεί σαν υπόσχεση στον άνθρωπο με τον όρο της υπακοής, είχε ακυρωθεί με την παρακοή. Ο Αδάμ δεν μπορούσε να μεταβιβάσει στους απογόνους του αυτό που δεν κατείχε πλέον. Και δεν θα υπήρχε καμία ελπίδα για την αμαρτωλή φυλή, αν ο Θεός μέσο της θυσίας του Υιού Του, δεν καθιστούσε την αθανασία και πάλι εφικτή στον άνθρωπο. Ενώ "διήλθεν ο θάνατος εις πάντας ανθρώπους, επειδή πάντες ήμαρτον," ο Χριστός "κατήργησε μεν τον θάνατον, έφερε δε εις φώς την ζωήν και την αφθαρσίαν δια του ευαγγελίου." (Ρωμ. 5:12, Τιμ. 1:10.) Και η αφθαρσία μόνο μέσο του Χριστού μπορεί να αποκτηθεί. "Όστις πιστεύει εις τον Υιόν έχει ζωήν αιώνιον· όστις όμως απειθεί εις τον Υιόν δεν θέλει ιδεί ζωήν." (Ιωάν. 3:36.) Ο κάθε άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει την ανεκτίμητη αυτή ευλογία όταν συμμορφώνεται με τους όρους. Σε όλους "τους ζητούντας δι' υπομονής έργου αγαθού, δόξαν και τιμήν και αφθαρσίαν," ο Κύριος απονέμει "ζωήν αιώνιον." (Ρωμ. 2:7.)

Ο μόνος που υποσχέθηκε ζωή σαν αποτέλεσμα της παρακοής ήταν ο μεγάλος απατεώνας. Και η δήλωση του φιδιού πρός την Εύα στην Εδέμ—"Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει,"—αποτελεί το πρώτο κήρυγμα που έγινε ποτέ περί της αθανασίας της ψυχής. Και όμως η ανακοίνωση αυτή που βασίζεται ολότελα πάνω στην εξουσία του Σατανά αντηχεί από τους άμβωνες του χριστιανικού κόσμου και γίνεται ασπαστή από την πλειοψηφία των ανθρώπων με την ίδια ευκολία που την ασπάσθηκαν οι προπάτορές μας. Η θεϊκή ρήση : "Η ψυχή η αμαρτάνουσα αυτή θέλει αποθάνει," (Ιεζ. 18:20,) κατέληξε να σημαίνει: Η ψυχή η αμαρτάνουσα, αυτή δεν θέλει αποθάνει, αλλά θέλει ζήσει αιωνίως. Δεν μπορεί παρά να απορεί κανείς με τον ανεξήγητο παραλογισμό που δείχνουν οι άνθρωποι όταν γίνονται τόσο ευκολόπιστοι στα λόγια του Σατανά, ενώ δυσπιστούν στα λόγια του Θεού.

Αν μετά την πτώση του επιτρεπόταν στον άνθρωπο να έρχεται ελεύθερα σε επαφή με το δένδρο της ζωής, τότε θα ζούσε αιωνίως και η αμαρτία θα διαιωνίζετο. Στα χερουβείμ όμως με τη ρομφαία τη φλογίνη ανατέθηκε "να φυλάττωσι την οδόν του ξύλου της ζωής" (Γεν. 3:24) και δεν επετράπηκε σε κανένα απολύτως μέλος της οικογενείας του Αδάμ να περάσει το φράγμα και να φάγει από το ζωοδότη καρπό. Επομένως δεν υπάρχει αθάνατος αμαρτωλός.

Μετά την Πτώση όμως, ο Σατανάς ζήτησε από τους αγγέλους του να καταβάλουν μία ιδιαίτερη προσπάθεια για να ενσταλάξουν στον άνθρωπο την πεποίθηση της φυσικής του αθανασίας. Και αφού θα

παρέσυρε τους ανθρώπους να πιστέψουν στην πλάνη αυτή, θα τους έκανε μετά να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι ο αμαρτωλός θα εξακολουθούσε να ζεί μέσα στην αιώνια δυστυχία. Έτσι ο άρχοντας του σκότους, εργαζόμενος μέσο των πρακτόρων του, παριστάνει το Θεό σαν ένα τύραννο εκδικητικό, δηλώνοντας ότι βυθίζει στην κόλαση όλους εκείνους που δεν Του προξενούν ευχαρίστηση και τους αναγκάζει, να γεύονται την παντοτινή οργή Του· και ότι ενώ αυτοί υποφέρουν από απερίγραπτη αγωνία, και σφαδάζουν μέσα στις αιώνιες φλόγες, ο Δημιουργός τους τους βλέπει από ψηλά με ικανοποίηση.

Με αυτό τον τρόπο ο μεγάλος εχθρός αποδίδει τα δικά του χαρακτηριστικά στο Δημιουργό και Ευεργέτη της ανθρωπότητας. Η σκληρότητα είναι σατανική. Ο Θεός είναι αγάπη και κάθε τι που δημιούργησε ήταν αγνό, άγιο και πανέμορφο μέχρις ότου η αμαρτία διαπράχθηκε από τον πρώτο μεγάλο αντάρτη. Αυτός ο ίδιος ο Σατανάς είναι ο εχθρός ο οποίος πειράζει τον άνθρωπο να αμαρτήσει και μετά, εκεί όπου μπορεί, τον καταστρέφει. Και όταν βεβαιωθεί για την τύχη των θυμάτων του, τότε πανηγυρίζει για την καταστροφή που προξένησε. Αν είχε το δικαίωμα θα παρέσυρε ολόκληρη την ανθρώπινη φυλή στα δίχτυα του. Αν δεν επενέβαινε η θεϊκή δύναμη, ούτε ένας από τους απογόνους του Αδάμ θα γλύτωνε.

Ο Σατανάς προσπαθεί να νικήσει τους ανθρώπους σήμερα όπως νίκησε τους προπάτορές μας με το να υποσκάπτει την εμπιστοσύνη τους πρός το Δημιουργό τους και να τους κάνει να αμφιβάλουν για την ορθότητα του διακυβερνητικού του συστήματος και για τη δικαιοσύνη της νομοθεσίας Του. Ο Σατανάς και οι απεσταλμένοι του παριστάνουν το Θεό χειρότερο ακόμη από τον εαυτό τους προκειμένου να δικαιολογήσουν τη δική τους κακεντρέχεια και ανταρσία. Ο μεγάλος απατεώνας προσπαθεί να ρίξει την τρομερή σκληρότητα του δικού του χαρακτήρα επάνω στον ουράνιο Πατέρα μας για να παρουσιάσει τον εαυτό του αφάνταστα αδικημένο με την αποβολή του από τον ουρανό όταν δεν μπορούσε να υποταχθεί σ' ένα τέτοιο άδικο κυβερνήτη. Παριστάνει στον κόσμο την ελευθερία που θα απολαύσει κάτω από τη δική του επιεική κυριαρχία την τόσο διαφορετική από τη σκλαβιά που επιβάλλουν τα αυστηρά διατάγματα του Κυρίου. Έτσι πετυχαίνει να αποσπάσει τους ανθρώπους από την αφοσίωσή τους πρός το Θεό. Πόσο αποκρουστική σε κάθε αίσθημα αγάπης και ευσπλαχνίας, ακόμη και σ' αυτή την αντίληψή μας της δικαιοσύνης, είναι η διδασκαλία ότι οι νεκροί αμαρτωλοί βασανίζονται με φωτιά και θειάφι σε μια διαρκώς καιομένη κόλαση· ότι για τις αμαρτίες της σύντομης επίγειας ζωής πρέπει να υπομένουν βασανιστήρια τόσο διάστημα όσο ζεί και ο αιώνιος

Θεός. Μολαταύτα η διδασκαλία αυτή διδάσκεται ευρύτατα και βρίσκεται ακόμη ενσωματωμένη σε πολλά από τα σύμβολα πίστης του χριστιανικού κόσμου. Κάποιος διάσημος διδάκτορας της θεολογίας αποφαίνεται: "Η θέα των βασάνων της κόλασης θα θέλγει με παντοτινή ευτυχία τους αγίους. Όταν θα αντικρύζουν άλλους που είχαν την ίδια μ' αυτούς φύση και είχαν γεννηθεί κάτω από τις ίδιες με αυτούς συνθήκες, να είναι βυθισμένοι σε μια τέτοια δυστυχία, ενώ εκείνοι ζούν τόσο τιμημένοι, αυτό θα τους βοηθήσει να καταλάβουν πόσο ευτυχείς είναι." Κάποιος άλλος χρησιμοποιεί τα ακόλουθα λόγια: "Ενώ η καταδικαστική ποινή εκτελείται αιωνίως επάνω στα σκεύη της οργής, παράλληλα, ο καπνός του βασανισμού τους θα ανεβαίνει αιωνίως μπροστά στα μάτια των σκευών της ευσπλαχνίας τα οποία, αντί να παίρνουν το μέρος των αθλίων αυτών αντικειμένων, θα λέγουν: Αμήν, αλληλούια! Δόξα στο Θεό!"

Σε ποιο μέρος στις σελίδες του λόγου του Θεού απαντάται μια τέτοια διδαχή; Θα απογυμνωθούν λοιπόν οι λυτρωμένοι από κάθε αίσθημα λύπης και συμπόνοιας ακόμη και από αυτά τα αισθήματα της στοιχειώδους ανθρωπιάς; Θα αντικατασταθούν μήπως αυτά με την αδιαφορία των στοϊκών ή με τη σκληρότητα των αγρίων; Ασφαλώς όχι. Τέτοια πράγματα δεν διδάσκει το Βιβλίο του Θεού. Αυτοί οι οποίοι εκφράζουν τις παραπάνω απόψεις μπορεί να είναι μορφωμένοι, μάλιστα και έντιμοι άνθρωποι, πλανώνται όμως από τις σοφιστείες του Σατανά. Αυτός τους οδηγεί να παραποιήσουν ορισμένες έντονες εκφράσεις των Γραφών προσδίδοντας στο λεκτικό τη χροιά της πικρίας και της κακεντρέχειας που αρμόζει στον ίδιο, αλλά όχι στο Δημιουργό μας. "Ζώ Εγώ, λέγει Κύριος ο Θεός, δεν θέλω τον θάνατον του αμαρτωλού, αλλά να επιστρέψη ο ασεβής από της οδού αυτού και να ζή επιστρέψατε, επιστρέψατε από των οδών υμών των πονηρών διατί να αποθάνητε;" (Ιεζ. 33:11.)

Τι θα κέρδιζε ο Θεός αν παραδεχόμαστε ότι τέρπεται να παρακολουθεί τα βασανιστήρια τα δίχως τελειωμό; Ότι αγαλλιάται να ακούει τα βογγητά και τις τσιρίδες και τα αναθέματα των βασανισμένων υπάρξεων που διατηρεί μέσα στις φλόγες της κόλασης; Μπορούν αυτοί οι φρικιαστικοί θόρυβοι να ακούονται σαν μουσική στα αυτιά της Άπειρης Αγάπης; Υποστηρίζεται ότι με την επιβολή ατέλειωτης δυστυχίας στους ασεβείς φανερώνεται το μίσος που τρέφει ο Θεός για την αμαρτία η οποία είναι καταστρεπτική για την ειρήνη και την ευταξία του σύμπαντος. Τι τρομερή βλασφημία! Σαν να είναι το μίσος του Θεού κατά της αμαρτίας αφορμή για τη διαιώνισή της. Επειδή, σύμφωνα με τις διδασκαλίες των θεολόγων αυτών, τα συνεχή βασανιστήρια χωρίς καμιά ελπίδα ευσπλαχνίας

εξαγριώνουν μέχρι τρέλας τα πανάθλια θύματά τους που εξωτερικεύουν την παραφορά τους με κατάρες και βλαστήμιες, αυγατίζοντας έτσι συνεχώς το βάρος της ενοχής τους. Η δόξα του Θεού δεν εξαίρεται με τη διαιώνιση της κατ' αυτόν τον τρόπο διαρκώς αυξανόμενης αμαρτίας μέσα στο αέναο κύλισμα του χρόνου.

Ο ανθρώπινος νούς δεν μπορεί να υπολογίσει το μέγεθος της βλάβης που προξένησε η αιρετική εκδοχή των αιωνίων βασάνων. Η θρησκεία της Βίβλου, όλο αγάπη και καλοσύνη και γεμάτη από συμπόνοια, αμαυρώνεται από τη δεισιδαιμονία και καλύπτεται από τρόμο. Όταν αναλογίζεται κανείς με ποια μελανά χρώματα ο Σατανάς αναπαρέστησε το χαρακτήρα του Θεού, είναι μετά να απορεί ότι ο ευσπλαχνικός Δημιουργός μας εμπνέει με φόβο και με τρόμο ακόμη και με μίσος τους ανθρώπους; Οι απαίσιες απόψεις περί Θεού, οι οποίες διαδόθηκαν στον κόσμο από τις διδασκαλίες του άμβωνα έχουν δημιουργήσει χιλιάδες, μάλιστα εκατομμύρια, σκεπτικιστών και απίστων.

Η θεωρία των αιωνίων βασάνων είναι μία από τις ψευτοδιδασκαλίες που αποτελούν το κρασί των βδελυγμάτων της Βαβυλώνας με το οποίο πότισε όλα τα έθνη. (Αποκ. 14:8, 17:2.) Το ότι χριστιανοί ιεροκήρυκες θα μπορούσαν ποτέ να δεχθούν μία τέτοια αίρεση και να τη μεταδώσουν από τον ιερό άμβωνα, είναι ένα πραγματικό μυστήριο. Την πήραν από τη Ρώμη όπως πήραν και το κίβδηλο Σάββατο. Είναι αλήθεια ότι την έχουν διδάξει μεγάλοι και καλοί άνθρωποι. Αλλά εκείνοι δεν είχαν φωτιστεί στο σημείο αυτό με το φως που έφθασε σ' εμάς. Αυτοί ευθύνονται μόνο για το φως που έφεγγε στις μέρες τους. Και εμείς είμαστε υπεύθυνοι για το φως που φέγγει στις μέρες μας. Αν αποστρεφόμαστε τη μαρτυρία του λόγου του Θεού και δεχόμαστε τις νόθες διδασκαλίες μόνο και μόνο επειδή μας τις δίδαξαν οι πατέρες μας, τότε υποκείμεθα στην καταδίκη που προφέρεται εναντίον της Βαβυλώνας. Πίνομε από το κρασί των βδελυγμάτων της.

Μία άλλη κατηγορία ανθρώπων, επειδή απεχθάνονται τη διδαχή των αιωνίων βασάνων, καταλήγουν στην εντελώς αντίθετη πλάνη. Αντιλαμβάνονται ότι οι Γραφές παριστάνουν το Θεό σαν μία ύπαρξη αγάπης και συμπόνοιας και δεν μπορούν να πιστέψουν ότι Αυτός θα παρέδιδε ποτέ τα πλάσματά Του στις φλόγες μιας κόλασης που καίει στην αιωνιότητα. Παραδεχόμενοι όμως ότι η ψυχή είναι από φυσικού της αθάνατη, δεν βρίσκουν άλλη διέξοδο από του να καταλήξουν στο ότι ολόκληρη η ανθρωπότητα τελικά θα σωθεί. Πολλοί ερμηνεύουν τις απειλές της Βίβλου ότι αποσκοπούν μόνο στο να φοβήσουν τους ανθρώπους για να υπακούσουν, αλλ' ότι δεν εκπληρώνονται στην πραγματικότητα. Έτσι λοιπόν ο αμαρτωλός μπορεί

να ζεί ευχαριστούμενος μέσα στη φιλαυτία του, αψηφώντας τις απαιτήσεις του Θεού, αλλά περιμένοντας να γίνει στο τέλος ευνοούμενος Αυτού. Μία τέτοια διδαχή που προϋποθέτει την ευσπλαχνία του Θεού, αλλά αγνοεί τη δικαιοσύνη Του, ευχαριστεί τη σαρκική καρδιά και ενθαρρύνει τους ασεβείς στο να παρανομούν.

Προκειμένου να αποδείξει κανείς πως αυτοί που πιστεύουν στην Παγκόσμια Σωτηρία διαστρεβλώνουν τις Γραφές για να υποστηρίξουν τα ψυχοφθόρα δόγματά τους, θα αρκούσε μόνο να αναφερθεί στα λεγόμενα αυτών των ιδίων. Στην κηδεία ενός αρνησίθρησκου νέου ο οποίος είχε σκοτωθεί αυτοστιγμή σ' ένα δυστύχημα, ο αντιπροσωπευτικός της Παγκόσμιας Σωτηρίας ιεροκήρυκας διάλεξε για Γραφικό εδάφιο της ομιλίας του την περικοπή που λέγει για το Δαβίδ ότι "είχε παρηγορηθή δια τον θάνατον του Αμνών." (Β΄ Σαμ. 13:39.)

"Συχνά με ρωτούν," ανέφερε ο ομιλητής, "ποια θα είναι η μοίρα αυτών που φεύγουν από αυτόν τον κόσμο ζώντας μέσα στην αμαρτία, που πεθαίνουν πιθανόν πάνω στο μεθύσι, πεθαίνουν χωρίς τα αιμοσταγή στίγματα του εγκλήματος να έχουν πλυθεί από τα ρούχα τους, η πεθαίνουν όπως αυτός εδώ ο νέος, χωρίς ποτέ να έχουν κάνει μία ομολογία πίστης ή να έχουν ποτέ δοκιμάσει μία θρησκευτική εμπειρία. Οι Γραφές μας ικανοποιούν. Η απάντηση που μας δίνουν λύνει το φοβερό αυτό πρόβλημα. Ο Αμνών ήταν στο άκρο αμαρτωλός. Έμενε αμεταμέλητος, μέθυσε και επάνω στο μεθύσι του σκοτώθηκε. Ο Δαβίδ ήταν προφήτης του Θεού. Θα έπρεπε να ξέρει αν στον επόμενο κόσμο θα ήταν ευτυχισμένος ή δυστυχισμένος ο Αμνών. Πώς αισθανόταν η καρδιά του; "Επεπόθησε ο βασιλεύς Δαβίδ να υπάγη πρός τον Αβεσσαλώμ, διότι είχε παρηγορηθή δια τον θάνατον του Αμνών." (εδ. 39.)

"Τι συμπέρασμα εξάγεται από τα λεγάμενα αυτά; Δεν είναι φανερό ότι τα βάσανα δεν αποτελούσαν μέρος των θρησκευτικών του πεποιθήσεων; Αυτό καταλαβαίνομε. Και μ' αυτό ανακαλύπτομε ένα θριαμβευτικό επιχείρημα για την υποστήριξη της περισσότερο ευχάριστης, περισσότερο διαφωτιστικής και περισσότερο φιλάνθρωπης υπόθεσης της τελειωτικής παγκόσμιας αγνότητας και ειρήνης. Παρηγορήθηκε ξέροντας το γιό του νεκρό. Και γιατί αυτό; Επειδή με το προφητικό του μάτι μπορούσε να ατενίσει μακριά στο λαμπρό μέλλον και να διακρίνει το γιό εκείνο απομακρυσμένο από όλους τους πειρασμούς, αποδεσμευμένο από τη σκλαβιά της αμαρτίας και εξαγνισμένο απ' αυτή και, αφού πια καταστεί αρκετά άγιος και διαφωτιστεί, γίνεται δεκτός στη σύναξη των εξυψωμένων και αγαλλιασμένων πνευμάτων. Η μόνη του παρηγοριά ήταν ότι αφού

μετατέθηκε από την παρούσα αμαρτωλή και ταλαίπωρη κατάστασή του, ο αγαπημένος του γιός είχε πάει εκεί όπου μεγαλόπρεπα πνέει το Πνεύμα το Άγιο φέγγοντας μέσα στη σκοτεινιασμένη του ψυχή, εκεί όπου η σκέψη του θα μπορούσε να εκτεθεί στη σοφία του ουρανού και στη γλυκιά αγαλλίαση της αιώνιας αγάπης· και τότε, εφοδιασμένος με μία άγια φύση, να απολαύσει την ανάπαυση και την κοινωνία της επουράνιας κληρονομιάς."

"Οι σκέψεις αυτές μας κάνουν να πιστεύομε ότι η ουράνια σωτηρία μας δεν εξαρτάται από τίποτα που μπορούμε να κάνομε σ' αυτή τη ζωή· ούτε από καμιά τωρινή μεταλλαγή της καρδιάς, ούτε από καμιά τωρινή πίστη, ή τωρινή θρησκευόμενη ζωή." Μ' αυτόν τον τρόπο ο δήθεν κήρυκας του Χριστού επαναλαμβάνει το ψέμα που το φίδι χρησιμοποίησε στην Εδέμ: "Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει." "Καθ' ήν ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθή οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί." Δηλώνει ότι ο απεχθέστερος αμαρτωλός—ο εγκληματίας, ο κλέφτης και ο μοιχός—θα βρεθεί έτοιμος μετά το θάνατο να εισαχθεί στην αιώνια μακαριότητα.

Και από που ορμώμενος ο διαστρεβλωτής αυτός των Γραφών καταλήγει στα συμπεράσματά του; Από μία απλή φράση που εκφράζει την υποταγή του Δαβίδ στη βούληση της Πρόνοιας. Η καρδιά του "επεπόθησε ... να υπάγη πρός τον Αβεσσαλώμ, διότι είχε παρηγορηθή δια τον θάνατον του Αμνών." Όταν κόπασε κάπως με τον καιρό η μεγάλη του θλίψη, η σκέψη του στράφηκε από το νεκρό γιό στο ζωντανό που είχε αυτοεξοριστεί φοβούμενος τη δίκαια τιμωρία για το έγκλημά του. Και αυτό εκλαμβάνεται σαν απόδειξη ότι ο αιμομίκτης και μέθυσος Αμνών την ώρα του θανάτου του μεταφέρθηκε αυτόματα στις μονές της ευδαιμονίας για να καθαριστεί εκεί και να ετοιμαστεί για τη συντροφιά των αναμαρτήτων αγγέλων! Ευχάριστος πράγματι μύθος αυτός, κατάλληλος για την ικανοποίηση της σαρκικής καρδιάς! Αυτή δεν είναι άλλη παρά η διδαχή του Σατανά και εκπληρεί το έργο του αποτελεσματικότατα. Πρέπει να απορούμε μετά αν με μία τέτοια διδασκαλία αυξάνει η εξαχρείωση;

Η τακτική που ακολουθεί ο ένας αυτός ψευτοδιδάσκαλος αποτελεί παράδειγμα της τακτικής πολλών άλλων. Μερικά λόγια της Γραφής αποχωρίζονται από το κείμενο το οποίο σε πολλές περιπτώσεις θα απέδειχνε εντελώς την αντίθετη έννοια από την ερμηνεία που προσδίδουν στα λόγια αυτά. Και τέτοιες αποσυνδεμένες περικοπές διαστρεβλώνονται και χρησιμοποιούνται σαν αποδεικτικά στοιχεία για διδαχές οι οποίες δεν έχουν καμία βάση μέσα από το λόγο του Θεού. Η μαρτυρία που αναφέρεται σαν απόδειξη ότι ο μέθυσος Αμνών βρίσκεται στον ουρανό είναι απλώς ένα συμπέρασμα που

άμεσα αντιφάσκει με την απλή και θετική Γραφική δήλωση ότι κανένας μέθυσος δεν θα κληρονομήσει τη βασιλεία του Θεού. (Α΄ Κορ. 6:10.) Μ' αυτό το σύστημα οι αμφισβητούντες, οι άπιστοι και οι σκεπτικιστές διαστρέφουν την αλήθεια σε ψεύδος. Και πλήθη ανθρώπων έχουν εξαπατηθεί από τις σοφιστείες τους και νανουρίζονται μ' αυτές να κοιμηθούν μέσα στο λίκνο της σαρκικής ασφάλειας.

Αν ήταν αλήθεια ότι όλοι γενικά οι άνθρωποι τραβούν κατευθείαν για τον ουρανό την ώρα της αποσύνθεσης που μεσολαβεί με το θάνατο, τότε θα κάναμε καλύτερα να επιθυμούμε το θάνατο μάλλον παρά τη ζωή. Πολλοί έχουν επηρεαστεί από τη σκέψη αυτή για να θέσουν τέρμα στη ζωή τους. Όταν κυριεύεται κανείς από την απελπισία, τη δυσκολία και την αμηχανία, εύκολο του φαίνεται να κόψει το νήμα της ζωής και να πετάξει στη μακαριότητα του κόσμου της αιωνιότητας.

Μέσα στο λόγο Του ο Θεός έχει δώσει αναμφισβήτητη μαρτυρία ότι θα τιμωρήσει τους παραβάτες του νόμου Του. Αυτοί που τους αρέσει να κολακεύονται ότι ο Θεός είναι τόσο ευσπλαχνικός που δεν μπορεί να εφαρμόσει τη δικαιοσύνη Του κατά των αμαρτωλών, δεν έχουν παρά να κοιτάξουν στο σταυρό του Γολγοθά. Ο θάνατος του άσπιλου Υιού του Θεού μαρτυρεί ότι "ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος," ότι κάθε παράβαση του νόμου του Θεού θα λάβει τη δίκαια μισθαποδοσία. Ο αναμάρτητος Χριστός έγινε αμαρτία για τον άνθρωπο. Άντεξε σηκώνοντας την ενοχή της παράβασης και την αποστροφή του προσώπου του Πατέρα Του. Υπέστη όλη αυτή τη θυσία για να καταστήσει δυνατή την απολύτρωση των αμαρτωλών. Με κανένα άλλο τρόπο δεν μπορούσε ο άνθρωπος να απαλλαγεί από την ποινή της αμαρτίας. Και κάθε ψυχή που αρνείται να συμμετάσχει στον εξιλασμό αυτόν που εξασφαλίστηκε με ένα τέτοιο κόστος, αναλαμβάνει να σηκώσει μόνη της την ενοχή και την τιμωρία της παράβασης.

Ας εξετάσουμε τι διδάσκει περαιτέρω η Γραφή σχετικά με τους άθεους και αμεταμέλητους τους οποίους οι οπαδοί της Παγκόσμιας Σωτηρίας τοποθετούν στον ουρανό σαν αγίους και ευτυχισμένους αγγέλους.

"Εγώ θέλω δώσει εις τον διψώντα εκ της πηγής του ύδατος της ζωής δωρεάν." (Αποκ. 21:6.) Αυτή η υπόσχεση δίνεται μόνο σ' αυτούς που διψούν. Κανένας άλλος εκτός από εκείνους που νοιώθουν την ανάγκη του νερού της ζωής και που το αναζητούν έστω και αν πρόκειται να χάσουν ότι άλλο έχουν, θα εφοδιαστούν με αυτό. "Ο νικών θέλει κληρονομήσει τα πάντα, και θέλω είσθαι εις αυτόν Θεός, και αυτός θέλει είσθαι εις Εμέ υιός." (Εδ. 7.) Και εδώ επίσης οι όροι

διευθετούνται. Προκειμένου να κληρονομήσει κανείς τα πάντα, πρέπει προηγουμένως να αντισταθεί και να νικήσει την αμαρτία.

Με τον προφήτη Ησαΐα δηλώνει τα ακόλουθα ο Θεός: "Είπατε πρός τον δίκαιον ότι καλόν θέλει είσθαι εις αυτόν ... Ουαί εις τον άνομον! κακόν θέλει είσθαι εις αυτόν· διότι θέλει φάγει τον καρπόν των έργων αυτού." (Ησ. 3:10,11.) "Αν και ο αμαρτωλός πράττη κακόν εκατοντάκις και μακροημερεύη," λέγει ο φιλόσοφος Σολομώντας, "εγώ όμως γνωρίζω βεβαίως ότι θέλει είσθαι καλόν εις τους φοβουμένους τον Θεόν, οίτινες φοβούνται από προσώπου Αυτού· εις δε τον ασεβή δεν θέλει είσθαι καλόν." (Εκκλ. 8:12,13.) Και ο Παύλος επίσης μαρτυρεί ότι ο αμαρτωλός θησαυρίζει για τον εαυτό του "οργήν εν τη ημέρα της οργής και της αποκαλύψεως της δικαιοκρισίας του Θεού, όστις θέλει αποδώσει εις έκαστον κατά τα έργα αυτού ... θλίψις και στενοχώρια επί πάσαν ψυχήν ανθρώπου του εργαζομένου το κακόν." (Ρωμ. 2:5-6,9.)

"Πας πόρνος ή ακάθαρτος ή πλεονέκτης, όστις είναι ειδωλολάτρης, δεν έχει κληρονομιάν εν τη βασιλεία του Χριστού και Θεού." (Εφ. 5:5.) "Ζητείτε ειρήνην μετά πάντων και τον αγιασμόν, χωρίς του οποίου ουδείς θέλει ιδεί τον Κύριον." (Εβρ. 12:14.) "Μακάριοι οι πράττοντες τας εντολάς Αυτού, δια να έχωσιν εξουσίαν επί το δένδρον της ζωής και να εισέλθωσι δια των πυλώνων εις την πόλιν. Έξω δε είναι οι κύνες και οι μάγοι και οι πόρνοι και οι φονείς και οι ειδωλολάτραι και πάς ο αγαπών και πράττων το ψεύδος." (Απ. 22:14-15.)

Ο Θεός έκανε στους ανθρώπους μία διακήρυξη του χαρακτήρα Του και της μεθόδου την οποία εφαρμόζει έναντι της αμαρτίας: "Κύριος ο Θεός, οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος, και αληθινός, φυλάττων έλεος εις χιλιάδας, συγχωρών ανομίαν και παράβασιν και αμαρτίαν και ουδόλως αθωώνων τον ένοχον." (Εξ. 34:6-7.) "Θέλει εξολοθρεύσει πάντας τους ασεβείς." "Οι παραβάται θέλουσιν όλως εξολοθρευθεί." (Ψαλμ. 145:20, 37:38.) Η δύναμη και η εξουσία της θεϊκής διακυβέρνησης θα χρησιμοποιηθούν για την εξουδετέρωση της ανταρσίας. Όλες όμως οι ενδείξεις της απονομής δικαιοσύνης θα αποδειχτούν κατά πάντα συνεπείς με το χαρακτήρα του Θεού, χαρακτήρα μιας ευσπλαχνικής, μακρόθυμης και καλοκάγαθης ύπαρξης.

Ο Θεός δεν βιάζει το θέλημα ούτε την κρίση κανενός. Δεν ευχαριστείται με μία δουλική υπακοή. Επιθυμεί όπως τα πλάσματά των χεριών Του Τον αγαπούν επειδή είναι άξιος της αγάπης τους. Θέλει να Τον υπακούουν επειδή έχουν τη λογική ικανότητα να εκτιμούν τη σοφία Του, τη δικαιοσύνη και την καλοκαγαθία Του. Και όλοι όσοι έχουν ορθή αντίληψη των προσόντων αυτών θα Τον αγαπούν επειδή έλκονται πρός Αυτόν από θαυμασμό για τις ιδιότητές Του.

Οι αρχές της καλοσύνης, της ευσπλαχνίας και της αγάπης όπως τις δίδαξε και τις έζησε ο Σωτήρας μας, αποτελούν αντίγραφο του θελήματος και του χαρακτήρα του Θεού. Ο Χριστός δήλωσε ότι δεν δίδαξε τίποτε άλλο εκτός από αυτό που έλαβε από τον Πατέρα Του. Οι αρχές του θεϊκού καθεστώτος βρίσκονται σε τέλεια εναρμόνιση με την εντολή του Σωτήρα, "Αγαπάτε τους εχθρούς σας." Ο Θεός εφαρμόζει τη δικαιοσύνη Του πάνω στους ασεβείς για το καλό του σύμπαντος, ακόμη και για το καλό αυτών που θα υποστούν την τιμωρία Του. Θα τους καθιστούσε ευτυχείς αν αυτό μπορούσε να γίνει σύμφωνα με τους νόμους της διακυβέρνησής Του και με το δίκαιο χαρακτήρα Του. Τους περιβάλλει με τα δείγματα της αγάπης Του, τους χορηγεί τη γνώση του νόμου Του, τους συνοδεύει με τη προσφορά της ευσπλαχνίας Του. Αλλά αυτοί περιφρονούν την αγάπη Του, ακυρώνουν το νόμο Του και απορρίπτουν την ευσπλαχνία Του. Ενώ διαρκώς δέχονται τα δώρα Του, δεν τιμούν όμως το Δωρητή. Μισούν το Θεό επειδή ξέρουν ότι απεχθάνεται τα αμαρτήματά τους. Ο Θεός ανέχεται επί πολύ τη διαστρεβλωμένη διαγωγή τους. Φθάνει όμως κάποτε η αποφασιστική εκείνη ώρα κατά την οποία θα κριθεί η τύχη τους. Και τότε πρόκειται μήπως ο Θεός να τους δέσει τους αντάρτες αυτούς στο πλευρό Του; Να τους εξαναγκάσει να εκτελούν το θέλημά Του;

Αυτοί που διάλεξαν το Σατανά για αρχηγό τους και καθοδηγούνται από τη δύναμή του, δεν είναι έτοιμοι να παρουσιαστούν μπροστά στο Θεό. Η υπερηφάνεια, η απάτη, η ακολασία, η βαναυσότητα ρίζωσαν στο χαρακτήρα τους. Μπορούν ποτέ να πάνε στον ουρανό και να συγκατοικούν παντοτινά με εκείνους που περιφρονούσαν και μισούσαν στη γη; Η αλήθεια δεν θα είναι ποτέ ευχάριστη στον ψεύτη. Η πραότητα δεν θα ικανοποιεί την αυτοπροβολή και την υπερηφάνεια. Η αγνότητα δεν είναι ευπρόσδεκτη από τον διεφθαρμένο. Η αφίλαυτη αγάπη δεν είναι επιθυμητή από τον εγωκεντρικό άνθρωπο. Ποια πηγή ευχαρίστησης θα μπορούσε ο ουρανός να προσφέρει σ' αυτούς που έχουν απορροφηθεί ολότελα από τα επίγεια και εγωιστικά τους ενδιαφέροντα;

Θα μπορούσαν αυτοί οι οποίοι πέρασαν τη ζωή τους επαναστατούντες κατά του Θεού να μεταφερθούν ξαφνικά στον ουρανό και να παρατηρούν την πανάγια και κατά πάντα τέλεια κατάσταση που πάντοτε επικρατεί εκεί—την κάθε ψυχή να ξεχειλίζει από χαρά, τη συναρπαστική μουσική να υψώνεται μελωδικά πρός τιμή του Θεού και του Αρνίου και τις ακατάπαυστες δέσμες του φωτός να ξεχύνονται πάνω στους λυτρωμένους προερχόμενες από το πρόσωπο του καθημένου στο θρόνο—θα μπορούσαν αυτοί των οποίων οι καρδιές είναι γεμάτες από μίσος για το Θεό, για την αλήθεια και την

αγιότητα να αναμιχθούν με το ουράνιο πλήθος και να πάρουν μέρος στους ύμνους της δοξολογίας; Θα μπορούσαν να αντέξουν στη δόξα του Θεού και του Αρνίου; Όχι, όχι. Πολλά χρόνια προθεσμίας τους είχαν χορηγηθεί για να σχηματίσουν χαρακτήρες κατάλληλους για τον ουρανό. Αλλά δεν εξήσκησαν ποτέ τη σκέψη τους στο να εκτιμήσουν την αγνότητα. Δεν έμαθαν ποτέ τη γλώσσα του ουρανού και τώρα είναι πια πολύ αργά, Μια ολόκληρη ζωή ανταρσίας κατά του Θεού τους κατέστησε ακατάλληλους για τον ουρανό. Η αγνότητα, η αγιοσύνη και η ειρήνη του ουρανού θα τους ήταν μαρτύριο. Η δόξα του Θεού θα τους γίνονταν εξολοθρευτική φωτιά. Θα λαχταρούσαν να απομακρυνθούν από τον άγιο εκείνο τόπο. Θα δέχονταν ευχαρίστως την καταστροφή για να μπορέσουν να κρυφθούν από το πρόσωπο Εκείνου ο οποίος πέθανε για να τους απολυτρώσει. Η μοίρα των ασεβών καθορίζεται κατόπιν της ίδιας τους της εκλογής. Ο αποκλεισμός τους από τον ουρανό είναι εθελοντικός από μέρους τους και θεωρείται δίκαιος και ελεητικός από μέρους του Θεού.

Όπως τα νερά του Κατακλυσμού, έτσι και οι φωτιές της μεγάλης εκείνης ημέρας διακηρύττουν την απόφαση του Θεού ότι οι ασεβείς είναι ανεπανόρθωτοι. Δεν έχουν καμιά διάθεση να υποταχθούν στη θεϊκή εξουσία. Το θέλημά τους έχει εξοικειωθεί στην ανταρσία. Και όταν σταματήσει η ζωή, είναι τότε πια πολύ αργά για να στραφεί το ρεύμα των σκέψεών τους πρός την αντίθετη κατεύθυνση, πολύ αργά για να επιστρέψουν από την παράβαση στην υπακοή, από το μίσος στην αγάπη.

Διατηρώντας τη ζωή του δολοφόνου Κάϊν, ο Θεός έδωσε στον κόσμο ένα παράδειγμα για το ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα αν επιτρεπόταν στον αμαρτωλό να ζεί συνεχίζοντας μια πορεία αχαλίνωτης παρανομίας. Με την επίδραση του δασκαλέματος και του παραδείγματος του Κάϊν πλήθη των απογόνων του οδηγήθηκαν στην αμαρτία μέχρι που “επληθύνετο η κακία του ανθρώπου επί της γής, και πάντες οι σκοποί των διαλογισμών της καρδίας αυτού ήσαν μόνον κακία πάσας τας ημέρας.” “Διεφθάρη δε η γή ενώπιον του Θεού, και ενεπλήσθη η γή αδικίας.” (Γεν. 6:5,11.)

Από ευσπλαχνία για τον κόσμο ο Θεός εξολόθρευσε τους ασεβείς συγχρόνους του Νώε. Από ευσπλαχνία κατέστρεψε τους διεφθαρμένους κατοίκους των Σοδόμων. Με την εξαπατική δύναμη του Σατανά οι εργάτες της ανομίας αποκτούν τη συμπάθεια και το θαυμασμό, εξακολουθώντας με αυτό τον τρόπο να παρασύρουν διαρκώς και άλλους στην εξέγερση. Έτσι έγινε στις μέρες του Κάϊν και του Νώε. Έτσι έγινε στον καιρό του Αβραάμ και του Λώτ. Και έτσι γίνεται στην εποχή μας. Από ευσπλαχνία Του πρός το σύμπαν ο Θεός τελικά θα καταστρέψει τους καταφρονητές της χάρης Του.

"Ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος· το δε χάρισμα του Θεού, ζωή αιώνιος δια Ιησού Χριστού του Κυρίου ημών." (Ρωμ. 6:23.) Αν η ζωή είναι η κληρονομιά των δικαίων, ο θάνατος είναι η μερίδα των ασεβών. Ο Μωϋσής δήλωσε στο λαό του Ισραήλ: "Ιδού, εγώ έθεσα ενώπιον σου σήμερον την ζωήν και το αγαθόν, και τον θάνατον και το κακόν." (Δευτ. 30:15.) Ο θάνατος που αναφέρεται στο γραφικό αυτό κείμενο δεν είναι αυτός στον οποίο καταδικάσθηκε ο Αδάμ, επειδή ολόκληρη η ανθρωπότητα υφίσταται την τιμωρία της παράβασής του. Εδώ αναφέρεται "ο θάνατος ο δεύτερος," ο οποίος αντιπαραβάλλεται με την αιώνια ζωή.

Σαν αποτέλεσμα της αμαρτίας του Αδάμ, ο θάνατος μεταδόθηκε σε ολόκληρη την ανθρώπινη φυλή. Όλοι το ίδιο καταλήγουν στον τάφο. Και με τα μέσα του σχεδίου της απολύτρωσης, όλοι πρόκειται να βγουν μια μέρα από τους τάφους τους. "Μέλλει να γίνη ανάστασις νεκρών, δικαίων τε και αδίκων." "Επειδή πάντες αποθνήσκουσιν εν τω Αδάμ, ούτω και πάντες θέλουσι ζωοποιηθή εν τω Χριστώ." (Πραξ. 24:15, Α΄ Κορ. 15:22.) Αλλά υπάρχει διάκριση ανάμεσα στις δύο τάξεις των αναστημένων. "Πάντες οι εν τοις μνημείοις θέλουσιν ακούσει την φωνήν Αυτού και θέλουσιν εξέλθει οι πράξαντες τα αγαθά εις ανάστασιν ζωής, οι δε πράξαντες τα φαύλα εις ανάστασιν κρίσεως." (Ιωάν. 5:28-29.) Όσοι κρίνονται άξιοι για την ανάσταση της ζωής είναι "μακάριοι και άγιοι." "Επί τούτων ο θάνατος ο δεύτερος δεν έχει εξουσίαν." (Αποκ. 20:6.) Όσοι όμως δεν απέκτησαν την άφεση με τη μετάνοια και την πίστη, θα δεχθούν την τιμωρία της παράβασης που είναι "ο μισθός της αμαρτίας." Η τιμωρία που δέχονται ποικίλλει σε διάρκεια και σε ένταση ανάλογα με "τα έργα αυτών," αλλά απολήγει τελικά στο δεύτερο θάνατο. Αφού είναι αδύνατο για το Θεό να παραμείνει συνεπής πρός τη δικαιοσύνη και την ευσπλαχνία Του σώζοντας τον αμαρτωλό που εξακολουθεί να εμμένει στην αμαρτία, του στερεί τελικά την ύπαρξη την οποία διακύβευσε με τις παραβάσεις του και για την οποία αποδείχθηκε ανάξιος. Ένας εμπνευσμένος συγγραφέας λέγει: "Έτι μικρόν και ο ασεβής δεν θέλει υπάρχει και θέλεις ζητήσει τον τόπον αυτού και δεν θέλει ευρεθή." Και κάποιος άλλος δηλώνει: "Θέλουσιν είσθαι ως οι μη υπάρχοντες." (Ψαλμ. 37:10, Αβδ. 16.) Βουτηγμένοι στο αίσχος βυθίζονται στην αμετάλλακτη, αιώνια λησμονιά.

Έτσι δίνεται τέλος στην αμαρτία μαζί με όλη τη συμφορά και την καταστροφή που είχε για επακόλουθά της. Ο Ψαλμωδός λέγει: "Εξολόθρευσας τον ασεβή· το όνομα αυτών εξήλειψας εις τον αιώνα του αιώνος. Εχθρέ, αι ερημώσεις εξέλιπον διαπαντός." (Ψαλμ. 9:5-6.) Στην Αποκάλυψη ο Ιωάννης, ατενίζοντας στη μελλοντική

κατάσταση, ακούει ένα παγκόσμιο τροπάριο δοξολογίας το οποίο καμία νότα παραφωνίας δεν ασχημίζει. Κάθε ύπαρξη του ουρανού και της γης ακούονταν να αποδίδει δόξα στο Θεό. (Αποκ. 5:13.) Δεν υπάρχουν τότε χαμένες ψυχές για να βλασφημούν το Θεό σπαρταρώντας μέσα στα αιώνια μαρτύρια. Δεν υπάρχουν άθλιες υπάρξεις στην κόλαση για να σμίξουν τα τσιρίγματά τους με τους ύμνους των λυτρωμένων.

Πάνω στη βασική πλάνη της αθανασίας της ψυχής στηρίζεται η διδαχή της συνειδητής κατάστασης του ανθρώπου κατά το θάνατο—μία διδαχή η οποία, όπως και τα αιώνια βάσανα, αντίκειται στις Γραφικές διδασκαλίες, στις υπαγορεύσεις της λογικής και στα αισθήματα του ανθρωπισμού. Σύμφωνα με τη λαϊκή εκδοχή οι λυτρωμένοι στον ουρανό έχουν συναίσθηση για το κάθε τι που γίνεται στη γη, ιδίως κάθε τι που αφορά τη ζωή των φίλων τους οποίους φεύγοντας άφησαν πίσω τους. Αλλά πως μπορούσε να αποβεί πηγή ευλογίας για τους νεκρούς το να γνωρίζουν τις στενοχώριες των ζωντανών, να συνειδητοποιούν τις αμαρτίες που διαπράττουν τα αγαπητά τους πρόσωπα και να τους βλέπουν να υποφέρουν με όλες τις θλίψεις, τις απογοητεύσεις και την αγωνία αυτής της ζωής; Πόση από την ουράνια ευδαιμονία θα μπορούσαν να απολαύσουν αυτοί που θα αιωρούνται πάνω από τους επιγείους φίλους τους; Και πόσο αφάνταστα αποκρουστική είναι η εκδοχή ότι μόλις η πνοή εγκαταλήψει το σώμα, η ψυχή των αμετανοήτων παραδίδεται στις φλόγες της κόλασης! Τι τρομερή αγωνία θα πρέπει να περνούν αυτοί που βλέπουν τους φίλους τους να κατεβαίνουν ανέτοιμοι στον τάφο για να εισέλθουν σε μία αιωνιότητα συμφοράς και αμαρτίας! Πολλοί έπαθαν παράκρουση από αυτή τη σπαραξικάρδια σκέψη.

Τι λέγει η Γραφή για τα πράγματα αυτά; Ο Δαβίδ αναφέρει ότι με το θάνατο οι αισθήσεις του ανθρώπου χάνονται. “Το πνεύμα αυτού εξέρχεται· αυτός επιστρέφει εις την γήν αυτού- εν εκείνη τη ημέρα οι διαλογισμοί αυτού αφανίζονται.” (Ψαλμ. 146:4.) Το ίδιο πιστοποιεί και ο Σολομώντας: “Οι ζώντες γνωρίζουσιν ότι θέλουσιν αποθάνει· αλλ’ οι νεκροί δεν γνωρίζουσιν ουδέν, ουδέ έχουσι πλέον απόλαυσιν. ... Έτι και η αγάπη αυτών, και το μίσος αυτών, και ο φθόνος αυτών ήδη εχάθη· και δεν θέλουσιν έχει πλέον εις τον αιώνα μερίδα εις πάντα όσα γίνονται υπό τον ήλιον.” “Δεν είναι πράξις, ούτε λογισμός, ούτε γνώσις, ούτε σοφία εν τω άδη όπου υπάγεις.” (Εκκλ. 9:5,6,10.)

Μετά τη δεκαπενταετή παράταση ζωής που δόθηκε στον Εζεκία ως απάντηση στην προσευχή του, ευγνώμονας ο βασιλιάς απέδωσε στο Θεό το σεβασμό του δοξολογώντας Τον για τη μεγάλη Του

ευσπλαχνία. Στη δοξολογία αυτή αναφέρει το λόγο της αγαλλίασής του εκείνης: "Ο τάφος δεν θέλει Σε υμνήσει· ο θάνατός δεν θέλει Σε δοξολογήσει- οι καταβαίνοντες εις τον λάκκον δεν θέλουσιν ελπίζει επί την αλήθειάν Σου. Ο ζών, ο ζών, αυτός θέλει Σε υμνεί καθώς εγώ ταύτην την ημέραν." (Ησ. 38:18-19.) Η εκλαϊκευμένη θεολογία παριστάνει τους δικαίους νεκρούς ότι βρίσκονται στον ουρανό, ότι έχουν εισέλθει μέσα σε μία σφαίρα ευδαιμονίας και δοξολογούν αιωνίως το Θεό. Ο Εζεκίας όμως δεν μπορούσε να διακρίνει καμία τέτοια προοπτική στο θάνατο. Και η μαρτυρία που δίνει ο Ψαλμωδός συμφωνεί με τα λόγια του: "Εν τω θανάτω δεν υπάρχει ενθύμησις περί Σου· εν τω άδη τις θέλει Σε δοξολογήσει;"" Οι νεκροί δεν θέλουσιν αινέσει τον Κύριον, ουδέ πάνιες οι καταβαίνοντες εις τον τόπον της σιωπής." (Ψαλμ. 6:5, 115:17.)

Την ημέρα της Πεντηκοστής ο Πέτρος διακήρυξε ότι ο Δαβίδ "και ετελεύτησε και ετάφη και το μνήμα αυτού είναι παρ' ημίν μέχρι της ημέρας ταύτης." "Διότι ο Δαβίδ δεν ανέβη εις τους ουρανούς." (Πραξ. 2:29,34.) Το γεγονός ότι ο Δαβίδ παραμένει στο μνήμα μέχρι τον καιρό της ανάστασης είναι απόδειξη ότι οι δίκαιοι πεθαίνοντας δεν πηγαίνουν στον ουρανό. Μόνο με την ανάσταση και χάρη στο γεγονός ότι ο Χριστός αναστήθηκε, θα μπορέσει τελικά ο Δαβίδ να καθήσει στα δεξιά του Θεού.

Επίσης και ο Παύλος λέγει: "Εάν δεν ανασταίνονται οι νεκροί, ουδ' ο Χριστός ανέστη. Αλλ' εάν ο Χριστός δεν ανέστη, ματαία η πίστις σας· έτι είσθε εν ταις αμαρτίαις υμών. Άρα και οι κοιμηθέντες εν Χριστώ απωλέσθησαν." (Α΄ Κορ. 15:16-18.) Αν αλήθευε ότι επί τέσσερεις χιλιάδες χρόνια οι δίκαιοι πεθαίνοντας πήγαιναν κατευθείαν στον ουρανό, τότε πως μπορούσε ο Παύλος να πει ότι αν δεν υπάρχει ανάσταση, "οι κοιμηθέντες εν Χριστώ απωλέσθησαν;" Δεν θα χρειάζονταν καν η ανάσταση.

Ο μάρτυρας Τύνδαλος, αναφερόμενος στην κατάσταση των νεκρών, δήλωσε: "Απροκάλυπτα ομολογώ ότι δεν είμαι πεπεισμένος πως βρίσκονται ήδη στη σφαίρα της απόλυτης δόξας μέσα στην οποία βρίσκεται ο Χριστός ή οι εκλεκτοί άγγελοι του Θεού. Ούτε και αποτελεί αυτό άρθρο του Πιστεύω μου. Γιατί αν ήταν έτσι, τότε δεν βλέπω στο κήρυγμα της ανάστασης της σαρκός παρά κάτι το μάταιο." (William Tyndale, Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη (Εκδ. 1534.) Επανέκδοση των "British Reformers—Tindal, Firth, Barnes," p. 349.)

Αποτελεί γεγονός αναντίρρητο ότι η μακαρία ελπίδα της αθανασίας ευθύς μετά το θάνατο οδήγησε στη μεγάλη παραμέληση της Βιβλικής διδαχής σχετικά με την ανάσταση. Την τάση αυτή παρατήρησε ο Δόκτορας Αδάμ Κλάρκ ο οποίος είπε: "Φαίνεται ότι η διδαχή

της ανάστασης είχε πολύ μεγαλύτερη σημασία για τους πρώτους Χριστιανούς από ότι έχει τώρα! Γιατί αυτό; Οι απόστολοι επέμεναν συνεχώς πάνω στο θέμα αυτό και με αυτό παρακινούσαν τους οπαδούς του Θεού στην επιμέλεια, στην υπακοή και στην ενθάρρυνση. Αλλά οι διάδοχοί τους στη σημερινή εποχή ελάχιστα το αναφέρουν. Έτσι κήρυτταν οι απόστολοι και έτσι πίστευαν οι πρώτοι Χριστιανοί. Και εμείς έτσι κηρύττουμε και έτσι πιστεύουν οι ακροατές μας. Δεν υπάρχει διδαχή ίου ευαγγελίου στην οποία να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση από αυτή. Και δεν υπάρχει διδαχή στο σύγχρονο σύστημα του κηρύγματος στην οποία να δείχνεται μεγαλύτερη αμέλεια!" ("Commentary," Παρατηρήσεις στο κεφάλαιο 15 των Κορινθίων, παράγραφος 3.)

Η τακτική αυτή συνεχίστηκε μέχρις ότου η ένδοξη αλήθεια της ανάστασης σκοτίστηκε εντελώς και χάθηκε από τα μάτια του χριστιανικού κόσμου. Έτσι ένας διαπρεπής θρησκευτικός συγγραφέας, σχολιάζοντας τα λόγια του αποστόλου Παύλου στην πρώτη πρός Θεσσαλονικείς επιστολή κεφάλαιο 4 εδάφιο 13-18, λέγει: "Από κάθε πρακτική άποψη, πολύ πιο άνετα αισθανόμαστε αν την κάθε αμφίβολη διδασκαλία περί της δευτέρας παρουσίας του Χριστού την αντικαταστήσομε με τη διδασκαλία της μακαρίας αθανασίας των δικαίων. Ο Χριστός έρχεται για μας όταν πεθαίνουμε. Αυτό είναι εκείνο για το οποίο πρέπει να αγρυπνούμε και να προσευχόμαστε. Οι νεκροί έχουν ήδη μεταβεί στη δόξα. Δεν περιμένουν τη σάλπιγγα προκειμένου να κριθούν και να λάβουν τη μακαριότητα."

Όταν πλησίαζε όμως να αποχωριστεί από τους μαθητές Του, ο Ιησούς δεν τους είπε ότι σε λίγο θα πήγαιναν κοντά Του. "Υπάγω να σας ετοιμάσω τόπον," είπε, "και αφού υπάγω και σας ετοιμάσω τόπον, πάλιν έρχομαι και θέλω σας παραλάβει προς Εμαυτόν." (Ιωάν. 14:2-3.) Και ο Παύλος συνεχίζοντας λέγει ότι "Αυτός ο Κύριος θέλει καταβή απ' ουρανού με κέλευσμα, με φωνήν αρχαγγέλου και με σάλπιγγα Θεού, και οι αποθανόντες εν Χριστώ θέλουσιν αναστηθή πρώτον· έπειτα ημείς οι ζώντες όσοι απομένομεν, θέλομεν αρπαχθή μετ' αυτών εν νεφέλαις εις απάντησιν του Κυρίου εις τον αέρα· και ούτω θέλομεν είσθαι πάντοτε μετά του Κυρίου." Και καταλήγει. "Λοιπόν παρηγορείτε αλλήλους με τους λόγους τούτους." (Α΄ Θεσ. 4:16-18.) Τι μεγάλη αντίθεση ανάμεσα σ' αυτά τα παρήγορα λόγια και σ' εκείνα του ιεροκήρυκα της Παγκόσμιας Σωτηρίας που αναφέρθηκαν προηγουμένως! Ο τελευταίος αυτός παρηγορούσε τους θλιμμένους φίλους με τη διαβεβαίωση ότι όσο αμαρτωλός και αν υπήρξε ο νεκρός, μόλις παρέδωσε την τελευταία του πνοή εδώ στη γη, έγινε αμέσως δεκτός μεταξύ των αγγέλων. Ο Παύλος στρέφει την

προσοχή των αδελφών του στο μελλοντικό ερχομό του Κυρίου όταν τα δεσμά του τάφου θα σπάσουν και οι "κοιμηθέντες εν Χριστώ" θα αναστηθούν για να ζήσουν αιωνίως.

Πριν μπορέσει κανείς των ανθρώπων να εισέλθει στις μονές της μακαριότητας οι υποθέσεις τους πρέπει να εξεταστούν και οι χαρακτήρες και οι πράξεις τους πρέπει να ανασκοπισθούν ενώπιον του Θεού. Όλοι πρόκειται να κριθούν σύμφωνα με τα όσα είναι γραμμένα στα βιβλία και να αμειφτούν ανάλογα με τα έργα τους. Η κρίση αυτή δεν πραγματοποιείται την ώρα του θανάτου. Σημειώστε τα λόγια του Παύλου: "Διότι προσεδιώρισεν ημέραν εν η μέλλει να κρίνη την οικουμένην εν δικαιοσύνη δια ανδρός τον οποίον προσεδιώρισε και έδωκεν εις πάντας βεβαίωσιν περί τούτου, αναστήσας Αυτόν εκ νεκρών." (Πραξ. 17:31.) Εδώ ο απόστολος διασαφίζει ότι ένας ιδιαίτερος καιρός, μελλοντικός ακόμη, είχε προσδιοριστεί για την κρίση του κόσμου.

Στην ίδια εποχή αναφέρεται και ο Ιούδας όταν λέγει: "Αγγέλους οίτινες δεν εφύλαξαν την εαυτών αξίαν, αλλά κατέλιπον το ίδιον αυτών κατοικητήριον, εφύλαξε με παντοτινά δεσμά υποκάτω του σκότους, δια την κρίσιν της μεγάλης ημέρας." Και στη συνέχεια επαναλαμβάνει τα λόγια του Ενώχ: "Ιδού, ήλθεν ο Κύριος με μυριάδες αγίων Αυτού, δια να κάμη κρίσιν κατά πάντων." (Ιούδα 6,14-15.) Ο Ιωάννης λέγει: "Είδον τους νεκρούς μικρούς και μεγάλους, ισταμένους ενώπιον του Θεού, και τα βιβλία ηνοίχθησαν ... και εκρίθησαν οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις." (Αποκ. 20:12.)

Αλλ' εάν οι νεκροί ήδη απολαμβάνουν την ευδαιμονία του ουρανού, ή αν σφαδάζουν μέσα στις φλόγες της κόλασης, τότε τι χρειάζεται η μελλοντική κρίση; Οι διδασκαλίες του λόγου του Θεού πάνω στα σοβαρά αυτά θέματα ούτε σκοτεινές είναι, ούτε αντιφάσκουσες. Άνθρωποι με στοιχειώδη αντίληψη μπορούν να τις καταλάβουν. Ποια όμως ειλικρινής διάνοια μπορεί να διακρίνει τη σοφία ή τη δικαιοσύνη στην εξελιγμένη αυτή θεωρία; Θα δεχθούν δηλαδή οι δίκαιοι, μετά την εξέταση των υποθέσεών τους κατά την κρίση, την επιδοκιμασία, "Εύγε, δούλε αγαθέ και πιστέ ... είσελθε εις την χαράν του Κυρίου σου," τη στιγμή που θα έχουν ήδη διαμείνει στην παρουσία Του για ολόκληρους ίσως αιώνες; Και θα κληθούν μήπως οι άδικοι από τον τόπο των βασάνων για να δεχθούν την τιμωρία τους από τον Κριτή όλης της γης: "Υπάγετε απ' Εμού, οι κατηραμένοι εις το πύρ το αιώνιον;" (Ματθ. 25:21,41.) Ώ, τι οικτρή ειρωνία! Επαίσχυντη προσβολή της σοφίας και της δικαιοσύνης του Θεού!

Η θεωρία της αθανασίας της ψυχής αποτελεί μία από τις ψευτοδιδασκαλίες τις οποίες η Ρώμη δανείστηκε από τον παγανισμό και

ενσωμάτωσε μετά στη χριστιανική θρησκεία. Ο Μαρτίνος Λούθηρος την κατέτασσε ανάμεσα στους "τερατώδεις μύθους οι οποίοι αποτελούν μέρος των Ρωμαϊκών απορριμάτων και δεκρεταλίων." (E. Petavel, "The Problem of Immortality," p.255.) Σχολιάζοντας τα λόγια του Σολομώντα στο βιβλίο του Εκκλησιαστή ότι οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε, ο Μεταρρυθμιστής λέγει: "Άλλο ένα σημείο όπου αποδεικνύεται ότι οι νεκροί ... είναι αναίσθητοι. Μας λέγει ότι ούτε καθήκον, ούτε επιστήμη, ούτε γνώση, ούτε σοφία υπάρχουν εκεί. Ο Σολομώντας θεωρούσε ότι οι νεκροί κοιμούνται και ότι δεν αισθάνονται απολύτως τίποτε. Επειδή οι νεκροί παραμένουν εκεί χωρίς να λογαριάζουν ούτε μέρες ούτε χρόνια, αλλά όταν θα ξυπνήσουν θα τους φαίνεται ότι κοιμήθηκαν μόλις ένα λεπτό." (Martin Luther, "Exposition of Solomon's Booke Called Ecclesiastes," p.152.)

Πουθενά μέσα στις Άγιες Γραφές δεν απαντάται η δήλωση ότι κατά το θάνατο οι δίκαιοι λαβαίνουν αμέσως την αμοιβή τους και οι άδικοι την τιμωρία τους. Οι πατριάρχες και οι προφήτες δεν άφησαν καμιά τέτοια διαβεβαίωση. Ο Χριστός και οι απόστολοί του δεν έκαναν καμιά νύξη γι' αυτό. Η Βίβλος διδάσκει με σαφήνεια ότι οι νεκροί δεν πηγαίνουν αμέσως στον ουρανό. Τους παρουσιάζει να κοιμούνται μέχρι την ημέρα της ανάστασης. (Α΄ Θεσ. 4:14, Ιώβ 14:10-12.) Την ημέρα ακριβώς κατά της οποία θα "λυθή η αργυρά άλυσος και σπάση ο λύχνος ο χρυσούς" (Εκκλ. 12:6,) οι διαλογισμοί του ανθρώπου αφανίζονται. Αυτοί που κατεβαίνουν στον τάφο ησυχάζουν. Δεν έχουν καμιά ιδέα για οτιδήποτε συμβαίνει κάτω από τον ήλιο. (Ιώβ 14:21.) Μακαρία ανάπαυση για τους αποκαμωμένους δικαίους! Ο χρόνος, είτε μακρύς είτε σύντομος, δεν είναι παρά ένα λεπτό γι' αυτούς. Κοιμούνται· και ξυπνούν με τη σάλπιγγα του Θεού σε μια δοξασμένη αθανασία. "Διότι θέλει σαλπίσει και οι νεκροί θέλουσιν αναστηθή άφθαρτοι. ... Όταν δε το φθαρτόν τούτο ενδυθή αφθαρσίαν, και το θνητόν τούτο ενδυθή αθανασίαν, τότε θέλει γίνει ο λόγος ο γεγραμμένος, Κατεπόθη ο θάνατος εν νίκη." (Α΄ Κορ. 15:52-54.) Όταν καλούνται από το βαθύ τους ύπνο συνεχίζουν τον ειρμό των σκέψεών τους εκεί όπου αυτός είχε διακοπεί. Το τελευταίο αίσθημα που είχαν νοιώσει ήταν ο πόνος του θανάτου. Η τελευταία τους σκέψη ήταν ότι έπεφταν κάτω από τη δύναμη του τάφου. Όταν βγαίνουν από τον τάφο, η πρώτη τους χαρούμενη σκέψη θα εξωτερικευτεί με την αντήχηση της θριαμβικής κραυγής: "Πού, θάνατε, το κέντρον σου; πού, άδη, η νίκη σου;" (Εδ. 55.)

34

Ο πνευματισμοσ

Η διακονία των αγίων αγγέλων όπως την παρουσιάζουν οι Γραφές είναι μία από τις πιο παρήγορες και πολύτιμες αλήθειες για τον κάθε οπαδό του Χριστού. Αλλά η Βιβλική διδασκαλία του θέματος αυτού έχει συσκοτιστεί και διαστραφεί από τις πλάνες της εκλαϊκευμένης θεολογίας. Η διδασκαλία της φυσιολογικής αθανασίας της Ψυχής, προερχόμενη από την ειδωλολατρική φιλοσοφία, συγχωνεύτηκε με την πίστη της χριστιανικής Εκκλησίας κατά τα ζοφερά χρόνια της μεγάλης αποστασίας, εκτοπίζοντας τη σαφή Γραφική αλήθεια ότι "οι νεκροί δεν γνωρίζουν ουδέν." Μ' αυτό τον τρόπο πλήθη ανθρώπων κατέληξαν να πιστεύουν πως τα "λειτουργικά πνεύματα εις υπηρεσίαν αποστελλόμενα δια τους μέλλοντας να κληρονομήσωσι σωτηρίαν," είναι τα πνεύματα των νεκρών. Και αυτό παρά τη βιβλική μαρτυρία ότι οι άγιοι άγγελοι προϋπήρχαν και ότι έπαιξαν το ρόλο τους στην ανθρώπινη ιστορία πριν ακόμη από το θάνατο του ανθρώπου.

Η δοξασία ότι ο άνθρωπος εξακολουθεί να συναισθάνεται μετά το θάνατο και ιδιαίτερα ότι τα πνεύματα των νεκρών επιστρέφουν για να συμπαρασταθούν στους ζώντες, προλείανε το δρόμο για το σύγχρονο πνευματισμό. Αν οι νεκροί ήδη απολαμβάνουν την προνομιούχο θέση τους ενώπιον του Θεού και των αγίων αγγέλων και κατέχουν τώρα γνώσεις κατά πολύ ανώτερες από ότι είχαν πρώτα, γιατί τάχα να μη επιστρέφουν στη γη για να διαφωτίζουν και να νουθετούν τους ζωντανούς; Αν, σύμφωνα με τη διδαχή ορισμένων λαοφιλών θεολόγων, τα πνεύματα των νεκρών φτερουγίζουν πάνω από τους επίγειους φίλους τους, τότε γιατί άραγε να μη έχουν το

δικαίωμα να επικοινωνούν μαζί τους και να τους προειδοποιούν για τους κινδύνους ή να τους παρηγορούν στη θλίψη τους; Πως μπορούν όσοι πιστεύουν στη μετά θάνατο φυσιολογική κατάσταση του ανθρώπου να απορρίψουν κάτι που τους παρουσιάζεται σαν φως του ουρανού και τους μεταδίδεται από πνεύματα που έχουν περάσει στη σφαίρα της δόξας; Να ένα ιερό θεωρούμενο κανάλι μέσο του οποίου ο Σατανάς εργάζεται για την εκπλήρωση των προθέσεών του. Οι αποστάτες άγγελοι οι οποίοι εκτελούν τις διαταγές του, παρουσιάζονται σαν απεσταλμένοι από τον κόσμο των πνευμάτων. Ενώ προσποιείται ότι φέρνει τους ανθρώπους σε επικοινωνία με τους νεκρούς, ο άρχοντας του κακού ασκεί επάνω τους τη μαγική επιρροή του.

Έχει τη δύναμη να παρουσιάζει στους ανθρώπους τη μορφή των πεθαμένων φίλων τους. Η παραποίηση είναι τέλεια. Το γνώριμο βλέμμα, τα λόγια, ο τόνος της φωνής αποδίδονται με καταπληκτική ακρίβεια. Πολλοί παρηγορούνται με τη βεβαιότητα ότι τα αγαπητά τους πρόσωπα απολαμβάνουν τη μακαριότητα του ουρανού και χωρίς να υποπτεύονται τον κίνδυνο, δίνουν προσοχή "εις πνεύματα πλάνης και εις διδασκαλίας δαιμόνιων."

Αφού τους πείσει ότι πραγματικά οι νεκροί επιστρέφουν και επικοινωνούν μαζί τους, τότε ο Σατανάς τους παρουσιάζει εκείνους που κατέβηκαν στον άδη απροετοίμαστοι. Αυτοί ισχυρίζονται ότι ζούν ευτυχισμένοι στον ουρανό και μάλιστα ότι κατέχουν εξέχουσες θέσεις εκεί. Έτσι γενικεύεται η πλάνη ότι καμία διάκριση δεν γίνεται ανάμεσα σε δικαίους και αδίκους. Οι προφασιζόμενοι επισκέπτες από τον κόσμο των πνευμάτων κάνουν ενημερώσεις και προειδοποιήσεις που τυχαίνει κάποτε να βγουν σωστές. Μόλις κερδίσουν την εμπιστοσύνη, παρουσιάζουν τότε διδαχές που κατευθείαν υπονομεύουν την πίστη στην Αγία Γραφή. Κάτω από το κάλυμμα γνησίου ενδιαφέροντος για το καλό των επιγείων φίλων τους, ύπουλα εισάγουν τις πιο επικίνδυνες πλάνες. Το γεγονός ότι λέγουν και ορισμένες αλήθειες, και κάποτε μάλιστα είναι σε θέση να προλέγουν μελλοντικά συμβάντα, εμπνέει εμπιστοσύνη στα λεγόμενά τους, ώστε πλήθη ανθρώπων καταντούν να ασπάζονται τις ψευτοδιδασκαλίες με την ίδια προθυμία και να τις πιστεύουν με την ίδια βαθιά πεποίθηση σαν να ήταν οι πιο ιερές αλήθειες της Βίβλου. Ο νόμος του Θεού αφίνεται κατά μέρος, το Πνεύμα της χάρης περιφρονείται, το αίμα της διαθήκης λογίζεται κοινό. Τα πνεύματα αρνούνται τη θεότητα του Χριστού και βάζουν ακόμη και το Δημιουργό στο ίδιο με αυτά επίπεδο. Έτσι κατορθώνει ο Αρχιστασιαστής, κάτω από καινούργια μεταμφίεση να κατευθύνει εναντίον του Θεού τον ίδιο

αγώνα που άρχισε στον ουρανό και που για έξη περίπου χιλιάδες χρόνια συνεχίζεται στη γη.

Πολλοί προσπαθούν να ερμηνεύσουν τα πνευματιστικά φαινόμενα αποδίδοντάς τα γενικά στο δόλο και στην ταχυδακτυλουργία του μέντιουμ. Αλλά αν και είναι αλήθεια ότι συχνά τα τεχνάσματα της κατεργαριάς εκλαμβάνονται σαν αυθεντικά φαινόμενα, πολλές φορές όμως έχουν παρατηρηθεί αξιοσημείωτες επιδείξεις υπερφυσικών δυνάμεων. Οι μυστηριακοί κτύποι που σήμαναν την αφετηρία του σύγχρονου πνευματισμού δεν οφείλονται σε ανθρώπινα τεχνάσματα και πανουργίες, αλλά στην άμεση δράση των πονηρών αγγέλων που εγκαινιάζουν μ' αυτόν τον τρόπο μία από τις πιο επιτυχημένες ψυχοφθόρες πλάνες. Πολλοί θα παγιδευτούν από την εκδοχή ότι ο πνευματισμός είναι απλώς μία ανθρώπινη αγυρτεία. Μόλις όμως αυτοί παρευρεθούν σε μία πνευματιστική συγκέντρωση με εκδηλώσεις που δεν μπορούν παρά να παραδεχθούν σαν υπερφυσικές, τότε θα παραπλανηθούν και θα βρεθούν αναγκασμένοι να τις αναγνωρίσουν σαν εξάσκηση της μεγάλης δύναμης του Θεού.

Τα άτομα αυτά παραβλέπουν τη μαρτυρία των Γραφών για τα θαύματα που γίνονται από το Σατανά και τους αγγέλους του. Ήταν με τη σατανική επέμβαση που ο Φαραώ και οι μάγοι του κατόρθωσαν να πλαστοποιήσουν τα θαύματα του Θεού. Ο Παύλος πιστοποιεί ότι πριν από τη δευτέρα παρουσία του Χριστού θα μεσολαβήσουν παρόμοιες εκδηλώσεις σατανικής δύναμης. Ο ερχομός του Κυρίου πρόκειται να προηγηθεί από αυτή την "ενέργειαν του Σατανά εν πάση απάτη της αδικίας." (Β΄ Θεσ. 2:9-10.) Και ο απόστολος Ιωάννης, περιγράφοντας τη θαυματουργική δύναμη που μέλλει να εκδηλωθεί στις έσχατες ημέρες, λέγει: "Και έκαμε σημεία μεγάλα, ώστε και πύρ έκαμνε να καταβαίνη εκ του ουρανού εις την γήν ενώπιον των ανθρώπων και επλάνα τους κατοικούντας επί της γής, δια τα σημεία τα οποία εδόθησαν εις αυτόν να κάμα" (Αποκ. 13:13-14.) Εδώ δεν γίνεται λόγος για απλές αγυρτείες. Οι άνθρωποι πλανώνται από τα θαύματα που οι άγγελοι του Σατανά έχουν τη δύναμη να κάνουν, όχι από αυτά που προσποιούνται ότι κάνουν.

Ο άρχοντας του σκότους, ύστερα από τέτοια μακραίωνη εξάσκηση της μεγαλοφυΐας του στον τομέα της απάτης, προσαρμόζει με δεξιοτεχνία τους πειρασμούς του σύμφωνα με τις κλίσεις των ανθρώπων κάθε κοινωνικής και πνευματικής χροιάς. Σε καλλιεργημένα, ραφιναρισμένα άτομα, παρουσιάζει τον πνευματισμό στις πιο λεπτεπίλεπτες και διανοούμενες μορφές του, πετυχαίνοντας μ' αυτόν τον τρόπο να παρασύρει πολλούς στα δίχτυα του. Για τη σοφία που μεταβιβάζεται μέσο του πνευματισμού, ο απόστολος

Ιάκωβος μας πληροφορεί ότι "δεν είναι άνωθεν καταβαίνουσα, αλλά είναι επίγειος, ζωώδης, δαιμονιώδης." (Ιακ. 3:15.) Αυτό όμως ο μεγάλος απατεώνας έχει τον τρόπο να το καμουφλάρει, ανάλογα με το πώς εξυπηρετούνται καλύτερα οι σκοποί του. Αυτός που είχε τη δυνατότητα να παρουσιαστεί μπροστά στο Χριστό στην έρημο του πειρασμού μεταμφιεσμένος σε λαμπρό ουράνιο σεράφ, εμφανίζεται και στους ανθρώπους με αυτόν τον πιο ελκυστικό τρόπο σαν άγγελος φωτός. Γοητεύει το νού με το να παρουσιάζει θέματα βαθυστόχαστα. Τέρπει τις ψευδαισθήσεις με συγκλονιστικές παραστάσεις. Αιχμαλωτίζει τα συναισθήματα με τις διθυραμβικές επιδείξεις του για αγάπη και φιλανθρωπία. Εξάπτει τη φαντασία κάνοντάς την να πετάει σε σφαίρες μεταρσίωσης και οδηγεί τους ανθρώπους να νοιώθουν τέτοια υπερηφάνεια για τη δική τους σοφία, ώστε στην καρδιά τους να αισθάνονται περιφρόνηση για τον Αιώνιο Θεό. Η δυναμική αυτή ύπαρξη η οποία μπόρεσε να φέρει το Λυτρωτή του κόσμου σ' ένα πανύψηλο βουνό και να παραστήσει μπροστά του όλα τα βασίλεια της γης και τη δόξα τους, θα παρουσιάσει τους πειρασμούς της και στους ανθρώπους με τρόπο που να διαστρέψει τις αισθήσεις όλων εκείνων οι οποίοι δεν προστατεύονται από τη θεϊκή δύναμη.

Στις μέρες μας ο Σατανάς παραπλανά τους ανθρώπους το ίδιο όπως παραπλάνησε την Εύα στον κήπο της Εδέμ: με την κολακεία, με τη δημιουργία σφοδρής επιθυμίας για την απόκτηση απαγορευμένης γνώσης, με το κέντρισμα της φιλοδοξίας για αυτοεξύψωση. Αυτά ακριβώς τα τρωτά προκάλεσαν τη δική του πτώση και μ' αυτά πάλι σκοπεύει να επιφέρει την καταστροφή του ανθρώπου. "Θέλετε είσθαι ως θεοί," δηλώνει, "γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν." (Γέν. 3:5.) Ο πνευματισμός διδάσκει ότι "ο άνθρωπος είναι το δημιούργημα της εξέλιξης· ότι το πεπρωμένο του από τη μέρα της γέννησής του και καθόλη την αιωνιότητα είναι η ανοδική πρόοδος πρός τη Θεότητα." Διατείνεται ότι "Κάθε πνεύμα θα κριθεί από τον εαυτό του και όχι από κανέναν άλλον." "Η κρίση θα είναι δίκαιη, αφού καθένας είναι κριτής του εαυτού του. ... Ο θρόνος είναι μέσα σας." Ένας καθηγητής του πνευματισμού έκανε αυτή τη δήλωση τη στιγμή της "αφύπνισης της πνευματικής του συνείδησης": "Τους συνανθρώπους μου τους βλέπω όλους σαν αναμάρτητους ημίθεους." Και άλλος ένας διακηρύττει ότι οποιαδήποτε δίκαια και τέλεια ύπαρξη είναι Χριστός."

Έτσι, στη θέση της δικαιοσύνης και της τελειότητας του Άπειρου Θεού, του πραγματικού αντικειμένου της λατρείας, στη θέση της άψογης δικαιοσύνης του νόμου Του, του πραγματικού γνώμονα της

ανθρώπινης επίτευξης, ο Σατανάς έθεσε την αμαρτωλή και σε λάθη υποκείμενη φύση του ίδιου του ανθρώπου σαν το μοναδικό αντικείμενο της λατρείας, το μοναδικό κανόνα της κρίσης, και εκτίμησης του χαρακχήρα. Αυτή είναι η πρόοδος· όχι όμως πρός τα άνω αλλά πρός τα κάτω.

Κανόνας τόσο της πνευματικής όσο και της διανοητικής φύσης του ανθρώπου είναι ότι με την παρατήρηση μεταβαλλόμαστε. Λίγο κατ' ολίγο το πνεύμα προσαρμόζεται πρός το αντικείμενο γύρω από το οποίο συγκεντρώνεται. Τελικά αφομοιώνεται με αυτό που έμαθε να αγαπά και να εκτιμά. Αλλά ο άνθρωπος δεν μπορεί ποτέ να υπερβεί τον ιδανικό κανόνα που ο ίδιος έθεσε ως πρός την αγνότητα, τη χρηστότητα ή την αλήθεια. Αν στη θέση του προσφιλέστερου ιδανικού του έχει θέσει το εγώ του, δεν θα κατορθώσει ποτέ τίποτε παραπάνω από αυτό. Μόνο η χάρη του Θεού έχει την ικανότητα να εξυψώσει τον άνθρωπο. Αν αφεθεί στον εαυτό του, αναπόφευκτα θα πάρει τον κατήφορο.

Σε άτομα που ζούν μέσα στην τρυφηλότητα, στις τέρψεις και στον αισθησιασμό, ο πνευματισμός παρουσιάζεται λιγότερο καμουφλαρισμένος σε επίδειξη από ότι σε διανοουμένους και ραφιναρισμένους ανθρώπους. Στα γούστα αυτών ανταποκρίνεται καλύτερα με την πιο χονδροειδή μορφή του. Ο Σατανάς μελετά κάθε παθογνωμικό σύμπτωμα της ευπαθούς ανθρώπινης φύσης. Επισημαίνει τις αμαρτωλές ροπές κάθε ατόμου· και τότε φροντίζει ώστε να μη λείψει καμία ευκαιρία για την ικανοποίηση της τάσης αυτής πρός το κακό. Εξωθεί τους ανθρώπους να κάμουν κατάχρηση των μη βασικά βλαβερών έξεων, ώστε με την ακράτεια να εξασθενήσουν τις φυσικές, διανοητικές και ηθικές τους δυνάμεις. Έχει καταστρέψει και εξακολουθεί να καταστρέφει χιλιάδες ψυχών με την ικανοποίηση των παθών που τελικά αποκτηνώνουν τελικά ολόκληρη τη φύση του ανθρώπου. Και για κορωνίδα του έργου του, χρησιμοποιεί τη διακήρυξη των πνευματιστών ότι "η πραγματική γνώση τοποθετεί τον άνθρωπο πάνω από κάθε νόμο." ότι "κάθε τι που υπάρχει είναι νόμιμο," και ότι "όλες οι αμαρτίες που διαπράττει ο άνθρωπος είναι αθώες." Όταν οι άνθρωποι πείθονται μ' αυτόν τον τρόπο ότι η επιθυμία αποτελεί τον ύψιστο κανόνα, ότι η ελευθερία είναι συνώνυμη της αχαλίνωτης συμπεριφοράς, και ότι ο άνθρωπος είναι υπόλογος μόνο στον εαυτό του, είναι να απορεί κανείς αν η διαφθορά και η εξαχρείωση βασιλεύουν παντού; Πρόθυμα τα πλήθη ασπάζονται διδασκαλίες που τους παρέχουν πλήρη ανεξαρτησία για να ακολουθούν τις κλίσεις της σαρκικής τους καρδιάς. Οι χαλινοί του αυτοέλεγχου παραδίδονται στα χέρια της λαγνείας, οι διανοητικές και οι

ψυχικές δυνάμεις υποσκελίζονται από τις σαρκικές ροπές, και με θριαμβευτική χαρά ο Σατανάς παρασύρει στα δίχτυα του χιλιάδες ατόμων που διατείνονται ότι είναι οπαδοί του Χριστού.

Δεν είναι ανάγκη όμως κανείς να παρασυρθεί από τους ψεύτικους ισχυρισμούς του πνευματισμού. Ο Θεός χορήγησε στον κόσμο φως ικανό για να ανακαλύψουν την παγίδα. Όπως ήδη αναφέραμε, αυτή η βασική θεωρία του πνευματισμού, αντιστρατεύεται στις απλούστερες ακόμη δηλώσεις της Γραφής. Η Βίβλος αναφέρει ότι οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε· ότι οι διαλογισμοί τους εξαφανίζονται· ότι δεν έχουν μέρος σε ότι συμβαίνει κάτω από τον ήλιο· ότι δεν έχουν ιδέα για τις χαρές και τις λύπες των πιο αγαπημένων τους προσώπων στη γη.

Επί πλέον ο Θεός απαγορεύει αυστηρά κάθε προσποιητή επικοινωνία με τα πνεύματα των νεκρών. Στην Εβραϊκή εποχή, υπήρχε μια ορισμένη κατηγορία ανθρώπων που ισχυρίζονταν, όπως οι σύγχρονοι πνευματιστές, ότι έρχονται σε επικοινωνία με τους νεκρούς. Αλλά τα "πνεύματα της μαντείας." όπως ονομάζονται αυτοί οι επισκέπτες από το υπερπέραν, η Γραφή τα ονομάζει "πνεύματα δαιμόνιων." (Σύγκρ. με Αρ.25:1-3, Ψαλμ. 106:28, Α΄ Κορ.10:20, Αποκ. 16:14.) Κάθε δοσοληψία με τα πνεύματα της μαντείας ο Κύριος την αποκαλεί βδέλυγμα και την απαγόρευε αυστηρότατα με την επιβολή της θανατικής ποινής. (Βλέπε Λευιτ. 19:31, 20:27.) Στη σύγχρονη εποχή μας, ο τίτλος της μαγείας αντιμετωπίζεται με περιφρόνηση. Ο ισχυρισμός ότι οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να έρχονται σε επικοινωνία με πονηρά πνεύματα θεωρείται μύθος του Μεσαίωνα. Και όμως ο πνευματισμός ο οποίος αριθμεί εκατοντάδες χιλιάδων μελών, μάλιστα και εκατομμύρια, αυτός που παρεισέφρησε μέσα σε επιστημονικούς κύκλους, εισέβαλε μέσα σε εκκλησίες, κατέκτησε την εύνοια νομοθετικών σωμάτων και βασιλικών ακόμη αυλών—αυτό το κολοσσιαίο σύστημα απατεωνιάς δεν είναι παρά η αναγεννημένη, καμουφλαρισμένη μαγεία.

Και αν ακόμη δεν είχαν κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο σι Χριστιανοί για την πραγματική υπόσταση του πνευματισμού, και μόνο το γεγονός ότι τα πνεύματα δεν κάνουν καμία διάκριση ανάμεσα στη δικαιοσύνη και στην αμαρτία, ανάμεσα στους ευγενέστερους και αγνότερους αποστόλους του Χριστού και στους πιο διεφθαρμένους οπαδούς του Σατανά, θα έπρεπε να αποτελεί ικανό τεκμήριο. Με το να παρουσιάζει τους χυδαιότερους των ανθρώπων ότι βρίσκονται στον ουρανό απολαμβάνοντας επίζηλες θέσεις εκεί, ο Διάβολος λέγει στον κόσμο: "Δεν έχει σημασία πόσο αμαρτωλός είσαι· δεν παίζει ρόλο αν πιστεύεις ή δεν πιστεύεις στο Θεό

ή στη Γραφή. Ζήσε όπως σου αρέσει. Σπίτι σου μια φορά θα είναι ο ουρανός.” Στην ουσία οι θιασώτες του πνευματισμού κηρύττουν: “Ο κάθε κακοποιός θεωρείται καλός από το Θεό που μένει ευχαριστημένος από όλους αυτούς.” Ή ρωτούν: “Που είναι ο Θεός της κρίσεως;” (Μαλ. 2:17.) Ο λόγος του Θεού όμως λέγει: “Ουαί εις εκείνους οίτινες λέγουσι το κακόν καλόν και το καλόν κακόν· οίτινες θέτουσι το σκότος δια φώς και το φώς δια σκότος.” (Ησ. 5:20.)

Προσωποποιημένοι από τα απατηλά αυτά πνεύματα, οι απόστολοι παριστάνονται ότι φάσκουν και αντιφάσκουν με ότι έγραψαν κατά την επίγεια ζωή τους κατά την υπαγόρευση του Αγίου Πνεύματος. Παρουσιάζονται αρνούμενοι τη θεϊκή προέλευση των Αγίων Γραφών, υποσκάπτοντας έτσι αυτό τούτο το θεμέλιο της ελπίδας του Χριστιανού και εξαλείφοντας το φως που δείχνει το δρόμο πρός τον ουρανό. Ο Σατανάς κάνει τον κόσμο να πιστεύει ότι η Βίβλος δεν αποτελεί παρά ένα απλό μύθευμα, ή τουλάχιστο ένα βιβλίο προοριζόμενο για τη βρεφική ηλικία του ανθρώπινου γένους· αλλά ανάξιο λόγου τώρα για να το πάρει κανείς στα σοβαρά, πρέπει να παραμεριστεί σαν απαρχαιωμένο. Την κενή θέση του λόγου του Θεού αντικαθιστούν οι σκηνές των πνευματιστικών συγκεντρώσεων. Αυτό είναι ένα κανάλι που υπάγεται ολοκληρωτικά στον έλεγχό του. Με τον τρόπο αυτό έχει τη δυνατότητα να κάνει τον κόσμο να πιστεύει όπως ακριβώς αυτός θέλει. Το Βιβλίο που πρόκειται μια μέρα να δικάσει και αυτόν και τους οπαδούς του, το τοποθετεί στην αφάνεια, ακριβώς εκεί όπου το θέλει. Το Σωτήρα του κόσμου Τον παριστάνει σαν τίποτε περισσότερο από ένα κοινό άνθρωπο. Και μιμούμενοι τα ψέματα της Ρωμαϊκής φρουράς του τάφου του Χριστού που, μιλημένοι από τους ιερείς και άρχοντες, διέψευσαν την ανάστασή Του, οι θιασώτες των πνευματιστικών συγκεντρώσεων προσπαθούν να αποδείξουν ότι δεν υπάρχει τίποτε το θαυματουργικό στη ζωή του Σωτήρα μας. Και αφού παραμερίζουν έτσι το Χριστό στα παρασκήνια, εφιστούν την προσοχή στα δικά τους θαύματα που τα εκθειάζουν για πολύ ανώτερα από τα έργα του Χριστού.

Είναι αλήθεια ότι ο πνευματισμός αλλάζει μορφή στις μέρες μας και ότι, καμουφλάροντας τώρα μερικές από τις πιο απαράδεκτες φάσεις του, φορεί το πλαστό κάλυμμα της απομίμησης της χριστιανικής θρησκείας. Μολαταύτα, οι δηλώσεις στις οποίες προβαίνει τόσο από τον άμβωνα όσο και από τον τύπο χρόνια ολόκληρα, απευθύνονται στο κοινό και εκεί ακριβώς αποκαλύπτεται ο πραγματικός χαρακτήρας του. Τις διδασκαλίες του αυτές ούτε να τις αρνηθεί μπορεί κανείς, ούτε να τις αποσοβήσει.

Αλλά σ' αυτή τη σύγχρονη μορφή του, αντί να θεωρείται αβλαβέστερος από πριν, κατάντησε περισσότερο επικίνδυνος, επειδή εξελίχθηκε σε πιο διακριτική απάτη. Ενώ άλλοτε αποκήρυττε τόσο το Χριστό όσο και τη Γραφή, τώρα προσποιείται ότι παραδέχεται και τα δυο. Η Γραφή όμως ερμηνεύεται με τέτοιο τρόπο, που για να βρει απήχηση στη μη αναγεννημένη καρδιά, παρουσιάζεται χωρίς την αποτελεσματικότητα των πιο επισήμων και ζωτικών αληθειών της. Μιλάει πολύ για την αγάπη σαν το κυριότερο γνώρισμα του Θεού, αλλά την υποβιβάζει σε μία αδύναμη συναισθηματικότητα, ελάχιστη κάνοντας διάκριση μεταξύ καλού και κακού. Η δικαιοσύνη του Θεού, η από μέρους Του δημόσια επίκριση της αμαρτίας, οι αξιώσεις του αγίου νόμου Του, εξαφανίζονται. Οι άνθρωποι διδάσκονται να θεωρούν το Δεκάλογο σαν γράμμα νεκρό. Ευχάριστα, γοητευτικά μυθεύματα αιχμαλωτίζουν τις αισθήσεις και κάνουν τους ανθρώπους να απορρίπτουν το λόγο του Θεού σαν θεμέλιο της πίστης τους. Ο Χριστός απορρίπτεται το ίδιο όπως και πριν. Αλλά ο Σατανάς έχει τυφλώσει τους ανθρώπους σε τέτοιο σημείο, ώστε να μη μπορούν να διακρίνουν την απάτη.

Πολλοί λίγοι είναι εκείνοι που έχουν πραγματική συναίσθηση της εξαπατικής δεινότητας του πνευματισμού και των κινδύνων που διατρέχουν όσοι τίθενται κάτω από την επίδρασή του. Πολλοί μπλέκουν μ' αυτόν μόνο και μόνο για να ικανοποιήσουν την περιέργειά τους. Δεν πιστεύουν κατά βάθος σ' αυτόν και θα φρικιούσαν στη σκέψη ότι υποβάλλονται στον έλεγχο των πνευμάτων. Αποτολμούν όμως να πατήσουν σε απαγορευμένο έδαφος και ο μεγάλος δολιοφθορέας εξασκεί όλη του τη δύναμη επάνω τους παρά τη θέλησή τους. Μία μοναδική φορά αν παρασυρθούν να υποτάξουν τη σκέψη τους στη δική του κατεύθυνση, αιχμαλωτίζονται για πάντα. Με την ατομική τους δύναμη είναι αδύνατον να αποσπασθούν από τα δίχτυα της σαγήνης του. Τίποτε άλλο εκτός από τη δύναμη του Θεού, που χορηγείται ύστερα από ένθερμη, κατανυκτική προσευχή, μπορεί να ελευθερώσει τις παγιδευμένες αυτές ψυχές.

Όλοι όσοι επιτρέπουν αμαρτωλές ροπές στο χαρακτήρα τους ή εσκεμμένα υποθάλπουν μία αναγνωρισμένη αμαρτία, προκαλούν τους πειρασμούς του Σατανά. Αποχωρίζονται από το Θεό και από τη φρούρηση των αγίων αγγέλων Του. Και απροστάτευτοι πλέον, όταν ο πονηρός τους παρουσιάζει τις απάτες του, πέφτουν εύκολη λεία του. Όσοι με αυτόν τον τρόπο τοποθετούνται στη σφαίρα της δύναμής του, ελάχιστα αντιλαμβάνονται που θα καταλήξει ο δρόμος που πήραν. Αφού πρώτα ανατρέψει τους ίδιους, ο πειραστής

τους χρησιμοποιεί μετά σαν όργανά του για να δελεάσουν και άλλους στην καταστροφή.

Ο προφήτης Ησαΐας λέγει: "Όταν σας είπωσιν ερωτήσατε τους έχοντας πνεύμα μαγείας, και τους νεκρομάντεις, τους μορμυρίζοντας και ψιθυρίζοντας, αποκρίθητε, Ο λαός δεν θέλει ερωτήσει τον Θεόν αυτού; θελει προστρέξει εις τους νεκρούς περί των ζώντων; Εις τον νόμον και εις την μαρτυρίαν· εάν δεν λαλώσι κατά τον λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φώς εν αυτοίς." (Ησ. 8:19-20.) Αν δέχονταν οι άνθρωποι τις αληθοφανείς δηλώσεις της Γραφής για τη φύση του ανθρώπου και για την κατάσταση των νεκρών, θα αναγνώριζαν στα επιχειρήματα και στις παραστάσεις του πνευματισμού την "ενέργειαν του Σατανά εν πάση δυνάμει και σημείοις και τέρασι ψεύδους." Αντί όμως να θυσιάσουν την τόσο αγαπητή στη σαρκική καρδιά ελευθερία και να εγκαταλείψουν τις προσφιλείς τους αμαρτίες, πλήθη ανθρώπων κλείνουν τα μάτια στο φως και προχωρούν μέσα στα όλα περιφρονώντας τις προειδοποιήσεις, ενώ στο μεταξύ ο Σατανάς πλέκει τα δίχτυα του ολόγυρά τους και αυτοί πέφτουν στην παγίδα. "Διότι δεν εδέχθησαν την αγάπην της αλήθειας δια να σωθώσι. Και δια τούτο θέλει πέμψει εις αυτούς ο Θεός ενέργειαν πλάνης, ώστε να πιστεύσωσιν εις το ψεύδος." (Β΄ Θεσσ. 2:10-11.) Όσοι αντιτίθενται στις διδασκαλίες του πνευματισμού δεν επιτίθενται μόνο σε ανθρώπους αλλά επίσης στο Σατανά και στους αγγέλους του. Έχουν εμπλακεί σ' έναν αγώνα "εναντίον εις τας αρχάς, εναντίον εις τας εξουσίας, εναντίον εις τα πνεύματα της πονηριάς τα εν τοις επουρανίοις." Ο Σατανάς δεν υποχωρεί ούτε κατά ένα εκατοστόμετρο του εδάφους του εκτός μόνο όταν απωθείται από τη δύναμη των ουρανίων απεσταλμένων. Ο λαός του Θεού πρέπει να είναι έτοιμος να τον αντικρούσει όπως ακριβώς ο Σωτήρας τον αντέκρουσε με το "Είναι γεγραμμένον." Ο Διάβολος μπορεί και σήμερα να αναφέρει τη Γραφή όπως και στην εποχή του Χριστού, διαστρέφοντας τη διδασκαλία της για να υποστηρίξει τις απάτες του. Όσοι θέλουν να μείνουν ακλόνητοι σ' αυτούς τους χαλεπούς καιρούς του κινδύνου οφείλουν να αποκτήσουν προσωπική γνώση της μαρτυρίας των Γραφών.

Πολλοί θα αντιμετωπιστούν από δαιμονικά πνεύματα που προσποιούνται ότι εκπροσωπούν αγαπημένα συγγενικά ή φιλικά άτομα και μεταδίδουν τις πιο επικίνδυνες αιρέσεις. Αυτοί οι επισκέπτες από το υπερπέραν θα αποτείνονται στα τρυφερότερα αισθήματα της καρδιάς και θα επιτελούν θαύματα για να δώσουν κύρος στους ισχυρισμούς τους. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να τους αντικρούσουμε με τη βιβλική αλήθεια ότι οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτε και ότι οι παρείσακτοι αυτοί δεν είναι παρά πνεύματα δαιμόνων.

Βρισκόμαστε ακριβώς στα πρόθυρα της "ώρας του πειρασμού ήτις μέλλει να έλθη επί της οικουμένης όλης, δια να δοκιμάση τους κατοικούντας επί της γής." (Αποκ. 3:10.) Όλοι όσων η πίστη δεν στηρίζεται γερά πάνω στο λόγο του Θεού θα παρασυρθούν και θα νικηθούν. Ο Σατανάς "ενεργεί εν πάση απάτη της αδικίας," για να κυριαρχήσει στις διάνοιες των ανθρώπων και οι απάτες του θα πολλαπλασιάζονται συνεχώς. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορεί να πετύχει το σκοπό του παρά μόνο όταν οι άνθρωποι θεληματικά υποχωρούν μπροστά στους πειρασμούς του. Όσοι ειλικρινά επιθυμούν να γνωρίσουν την αλήθεια και αγωνίζονται για την κάθαρση της ψυχής τους με μία ζωή υπακοής, καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια ώστε να βρεθούν προετοιμασμένοι για τον αγώνα, θα βρουν στο Θεό της αλήθειας εξασφαλισμένη υπεράσπιση. Ο Σωτήρας υπόσχεται: "Επειδή εφύλαξας τον λόγον της υπομονής Μου και Εγώ θέλω σε φυλάξει." (Αποκ. 3:10.) Θα προτιμήσει να στείλει και τον τελευταίο άγγελο από τον ουρανό στο πλευρό του λαού Του, παρά να εγκαταλείπει στη διάθεση του Σατανά έστω και μία μόνο ψυχή που επαναπαύεται σ' Αυτόν.

Ο προφήτης Ησαΐας φέρνει στα προσκήνια, τη φοβερή εξαπάτηση των ασεβών που βαυκαλίζονται με την ιδέα ότι έχουν εξασφαλιστεί από τη δικαιοκρισία του Θεού: "Ημείς εκάμομεν συνθήκην μετά του θανάτου, και συνεφωνήσαμεν μετά του άδου· όταν η μάστιξ πλημμυρούσα διαβαίνη, δεν θέλει ελθεί εις ημάς· διότι εκάμομεν καταφύγιον ημών το ψεύδος, και υπό την ψευδοσύνην θέλομεν κρυφθή." (Ησ. 28:15.) Στην κατηγορία της περιγραφής αυτής ανήκουν όσοι, ζώντας μία ζωή πεισματικής αμετανοησίας, παρηγορούνται με τη σιγουριά ότι καμία τιμωρία δεν επιβάλλεται στον αμαρτωλό· ότι όλα γενικά τα ανθρώπινα πλάσματα, όσο και διεφθαρμένα, προάγονται στον ουρανό και γίνονται ίσοι με τους αγγέλους του Θεού. Αλλά αυτοί που εμφαντικότερα ακόμη μιλούν για τη συνθήκη τους με το θάνατο και τη συμφωνία τους με τον άδη είναι εκείνοι που απορρίπτουν τις αλήθειες τις παραχωρημένες από τον ουρανό για την άμυνα των δικαίων την ημέρα της μεγάλης θλίψης, προτιμώντας να καταφύγουν στα ψεύδη που προσφέρει στη θέση τους ο Σατανάς,—τους δόλιους ισχυρισμούς του πνευματισμού.

Τύφλωση σε απερίγραπτο βαθμό έχουν υποστεί οι άνθρωποι της γενεάς αυτής. Χιλιάδες απορρίπτουν το λόγο του Θεού σαν αναξιόπιστο, ενώ με εμπιστοσύνη πρόθυμα ασπάζονται τις παραπλανήσεις του Σατανά. Σκεπτικιστές και εμπαίκτες κατηγορούν για θρησκομανείς όσους υπερασπίζονται την πίστη των αποστόλων και προφητών και διασκεδάζουν με το να γελοιοποιούν τις ιερές

γραφικές περιγραφές τις αναφερόμενες στο πρόσωπο του Χριστού, στο σχέδιο της σωτηρίας και στη μελλοντική ανταπόδοση των περιφρονητών της αλήθειας. Αισθάνονται πραγματικό οίκτο για άτομα με τέτοια περιορισμένη αντίληψη, τέτοια δειλία και προκατάληψη, ώστε να αναγνωρίζουν τις απαιτήσεις του Θεού και να δηλώνουν υπακοή στο νόμο Του. Τόση σιγουριά έχουν στον εαυτό τους, σαν να είχαν πραγματικά υπογράψει συνθήκη με το θάνατο και συμφωνήσει με τον άδη σαν να είχαν υψώσει φράγμα απόρθητο, αδιαπέραστο ανάμεσα στον εαυτό τους και στην εκδίκηση του Θεού. Τίποτε δεν εξάπτει τους φόβους τους. Τόσο ολοκληρωτικά έχουν παραδοθεί στον πειραστή, τόσο στενά έχουν συνδεθεί μαζί του, και τόσο βαθιά έχουν εμποτιστεί με το πνεύμα του, ώστε δεν έχουν ούτε το σθένος, ούτε τη διάθεση να αποσκιρτήσουν από το δόκανό του.

Από πολύ καιρό ο Σατανάς καταρτίζεται γι' αυτή την τελική προσπάθεια της παραπλάνησης του κόσμου. Το θεμέλιο του έργου του το κατέθεσε με τη διαβεβαίωση που έδωσε στην Εύα στον κήπο της Εδέμ: "Δεν θέλετε βεβαίως αποθάνει. ... Καθ' ήν ημέραν φάγητε απ' αυτού, θέλουσιν ανοιχθεί οι οφθαλμοί σας, και θέλετε είσθαι ως θεοί, γνωρίζοντες το καλόν και το κακόν." (Γέν. 3:4-5.) Σιγά-σιγά από τότε προετοίμασε το δρόμο για το κορύφωμα της απάτης με την ανάπτυξη του πνευματισμού. Στο σημείο αυτό δεν έχει ακόμη φθάσει στην ολοσχερή εκπλήρωση των σχεδίων του. Αλλά αυτό θα γίνει στο ελάχιστο χρονικό διάστημα που μας υπολείπεται. Ο προφήτης λέγει: "Είδον τρία ακάθαρτα πνεύματα όμοια με βατράχους. ... Είναι πνεύματα δαιμόνων, εκτελούντα σημεία, τα οποία εκπορεύονται πρός τους βασιλείς της γης και της οικουμένης όλης, δια να συνάξωσιν αυτούς εις τον πόλεμον της ημέρας εκείνης της μεγάλης του Θεού του Παντοκράτορος." (Αποκ. 16:13-14.) Εκτός από αυτούς οι οποίοι φυλάττονται από τη δύναμη του Θεού με την πίστη που έχουν στο λόγο Του, ολόκληρος ο υπόλοιπος κόσμος θα παρασυρθεί μέσα στα πλαίσια αυτής της πλάνης. Σύντομα η ανθρωπότητα νανουρίζεται στο λίκνο μιας μοιραίας σιγουριάς και δεν θα ξυπνήσει από την νάρκη της παρά μόνο με το ξέσπασμα της οργής του Θεού.

Λέγει Κύριος ο Θεός: "Θέλω βάλει την κρίσιν Μου εις τον κανόνα, και την δικαιοσύνην Μου εις την στάθμην και η χάλαζα θέλει εξαφανίσει το καταφύγιον του ψεύδους, και τα ύδατα θέλουσι πλημμυρίσει τον κρυψώνα. Και η μετά του θανάτου συνθήκη σας θέλει ακυρωθή· και η μετά του άδου συμφωνία σας δεν θέλει σταθή· όταν η πλημμυρούσα μάστιξ διαβαίνη, τότε θέλετε καταπατηθή υπ' αυτής." (Ησ. 28:17-18.)

35

Αντικειμενικοί σκοποί του παπισμού

Η στάση του σύγχρονου Προτεσταντικού κόσμου έναντι του Ρωμαιοκαθολικισμού είναι πολύ πιο διαλλακτική από άλλοτε. Σε χώρες στις οποίες δεν υπερτερεί ο Καθολικισμός και στις οποίες οι παπιστές τηρούν συμβιβαστική στάση αποβλέποντας στην αύξηση της επιρροής τους, παρατηρείται μία διαρκώς αυξανόμενη αδιαφορία για τις διδασκαλίες εκείνες που χωρίζουν τις μεταρρυθμισμένες εκκλησίες από την παπική ιεραρχία. Η γνώμη ότι στο κάτω-κάτω της γραφής δεν διαφέρουμε και τόσο πολύ στα ζωτικά σημεία της πίστης όσο νομίζονταν άλλοτε, και ότι μια μικρή υποχώρηση από μέρους μας θα μας βοηθούσε να καταλάβουμε καλύτερα τη στάση της Ρώμης, κερδίζει διαρκώς έδαφος. Υπήρξε καιρός όπου οι Διαμαρτυρόμενοι απέδιδαν μεγάλη σημασία στην τόσο ακριβοαγορασμένη ελευθερία της συνείδησης. Δίδασκαν στα παιδιά τους να αποστρέφονται το σύστημα του παπισμού και να θεωρούν τις αρμονικές σχέσεις με τη Ρώμη έλλειψη νομιμοφροσύνης πρός το Θεό. Πόσο όμως διαφορετικά αισθήματα εκδηλώνονται σήμερα! Οι υπερασπιστές της παποσύνης ισχυρίζονται ότι η εκκλησία έχει δυσφημιστεί στο παρελθόν και ο Διαμαρτυρόμενος κόσμος φαίνεται να συμμερίζεται τη γνώμη αυτή. Πολλοί θεωρούν άδικο να κρίνεται η σύγχρονη εκκλησία από τα βδελύγματα και τους παραλογισμούς που αμαύρωσαν την κυριαρχία της κατά τους αιώνες της άγνοιας και του σκότους. Αποδίδουν τη βάναυση σκληρότητά της στα επικρατούντα βάρβαρα έθιμα της εποχής και διατείνονται ότι με την επίδραση του σύγχρονου πολιτισμού τα αισθήματα της έχουν μεταβληθεί.

Λησμόνησαν λοιπόν τα άτομα αυτά τον ισχυρισμό του "αλαθήτου" της υπεροπτικής αυτής δύναμης εδώ και οκτακόσια χρόνια; Μακριά από του να ανακληθεί, ο ισχυρισμός αυτός επικυρώθηκε στο δέκατο ένατο αιώνα με μεγαλύτερη παρά ποτέ έμφαση. Αφού η Ρώμη διαπιστώνει ότι η εκκλησία "ουδέποτε έσφαλε" και, κατά τις Γραφές, "ούτε πρόκειται ποτέ να σφάλη." (John L. von Mosheim, "Institutes of Ecclesiastical History," Βιβλίο 3, Αιώνας 11, μέρος 2, κεφ. 2, παραγρ. 9, σελ.17,) τότε πως είναι δυνατό να αποκηρύ^ει τις αρχές που υπαγόρευαν την πολιτική της κατά τους περασμένους αιώνες;

Η παπική εκκλησία ποτέ δεν θα αναιρέσει το "περί του αλάθητου" δόγμα της. Όλες οι βιαιοπραγίες που διαπράχθηκαν εις βάρος των αντιφρονούντων πρός τα δόγματά της, τις θεωρεί πρέπουσες. Δεν θα επαναλάμβανε μήπως τα ίδια αν της παρουσιάζετο πάλι η ευκαιρία; Ας καταργηθούν μια φορά οι περιορισμοί που επιβάλλονται τώρα από τους κυβερνητικούς κύκλους, και δεν θα αργήσει να ξαναζωντανέψει το ίδιο εκείνο τυραννικό πνεύμα της καταδυνάστευσης και του κατατρεγμού.

Ένας διαπρεπής συγγραφέας εκφράξει με τα ακόλουθα λόγια τη στάση της παπικής ιεραρχίας όσον αφορά την ελευθερία της συνείδησης, καθώς και τους κινδύνους που διατρέχουν ιδιαίτερα οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αν η πολιτική αυτή πετύχαινε.

"Πολλοί είναι διατεθειμένοι να αποδώσουν οποιονδήποτε φόβο περί του Ρωμαιοκαθολικισμού των Ηνωμένων Πολιτειών στη θρησκοληψία ή σε κάτι το παιδιάστικο. Τα άτομα αυτά δεν βλέπουν τίποτε στο χαρακτήρα και στη στάση του παπισμού που να εναντιώνεται στους ελεύθερους θεσμούς μας, ούτε και βρίσκουν τίποτε το δυσοίωνο με την ανάπτυξή του. Ας συγκρίνομε λοιπόν πρώτα απ' όλα μερικές από τις θεμελιώδεις αρχές του έθνους μας με τις αρχές της Καθολικής Εκκλησίας.

"Το σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών εγγυάται την ελευθερία της συνείδησης. Τίποτε δεν είναι πολυτιμότερο ή στοιχειωδέστερο από αυτό. Ο Πάπας Πίος ο Θ΄ στην Εγκύκλια Επιστολή του στις 15 Αυγούστου του 1854 δήλωνε: "Οι παράλογες, εσφαλμένες, διθυραμβικές δοξασίες για την υπεράσπιση της ελευθερίας της συνείδησης αποτελούν την πιο δηλητηριασμένη πλάνη, τη χειρότερη πανώλη που έχει να φοβηθεί ένα κράτος." Ο ίδιος πάπας, στην Εγκύκλια Επιστολή του στις 8 Δεκεμβρίου του 1 864, αναθεματίζει "όσους υποστηρίξουν την ελευθερία της συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας," καθώς και "όλους όσους ισχυρίζονται ότι η εκκλησία δεν έχει το δικαίωμα να μεταχειρίζεται τη βία."

"Το ειρηνικό ύφος της Ρώμης στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν προϋποθέτει αλλαγή αισθημάτων. Επιεικής δείχνεται εκεί όπου είναι ανίσχυρη. Ο επίσκοπος Ο' Connor λέγει: "Η θρησκευτική ελευθερία μπορεί να θεωρηθεί ανεκτή μόνο μέχρι την εφαρμογή του εναντίου χωρίς να εκτεθεί σε κίνδυνο ο Καθολικός κόσμος." ... Επίσης ο Αρχιεπίσκοπος του Saint Louis δήλωσε κάποτε: "Η αίρεση και η απείθεια είναι εγκλήματα· και σε χριστιανικές χώρες, όπως αίφνης στην Ιταλία και στην Ισπανία, όπου ολόκληρος ο πληθυσμός είναι Καθολικός και όπου το Καθολικό θρήσκευμα εκπροσωπεί τη στοιχειώδη μορφή της κρατικής νομοθεσίας, τιμωρούνται όπως τιμωρούνται τα άλλα εγκλήματα."

"Κάθε καρδινάλιος, επίσκοπος ή αρχιεπίσκοπος της Καθολικής Εκκλησίας απονέμει όρκο αφοσίωσης στον πάπα όπου περιέχονται τα ακόλουθα λόγια: "Θα εναντιωθώ και θα πατάξω με όλες μου τις δυνάμεις αιρετικούς, σχισματικούς και αντιφρονούντες πρός τον ονομαζόμενο Κύριό μας, [τον πάπα,] ή πρός τους προαναφερθέντας διαδόχους του." (Josiah Strong, "Our Country," κεφ. 5, παράγ. 2-4.)

Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν πραγματικά ειλικρινείς Χριστιανοί μέσα στο Ρωμαιοκαθολικό κόσμο. Χιλιάδες οπαδοί της εκκλησίας αυτής λατρεύουν το Θεό σύμφωνα με το φως που κατέχουν. Μη έχοντας τη Γραφή στη διάθεσή τους, δεν μπορούν να διακρίνουν την αλήθεια. Δεν αισθάνθηκαν ποτέ τη διαφορά ανάμεσα στην αυθόρμητη λατρεία που πηγάζει από την καρδιά και στον επαναληπτικό κύκλο από απλούς τύπους και ιεροτελεστίες. Ο Θεός βλέπει με τρυφερότητα και οίκτο τις ψυχές αυτές που έχουν ανατραφεί μέσα σε μια πίστη που είναι παραπλανητική. Θα κάνει τις ακτίνες του φωτός να διαπεράσουν το πυκνό σκότος που τους περιβάλλει. Θα τους αποκαλύψει την αλήθεια όπως παρουσιάζεται μέσο του Ιησού και πολλοί θα βρεθούν μια μέρα ανάμεσα στις τάξεις του λαού του Θεού.

Σαν θρησκευτικό σύστημα όμως, ο Καθολικισμός δεν βρίσκεται σήμερα περισσότερο εναρμονισμένος με το ευαγγέλιο του Χριστού από ότι σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο της ιστορίας του. Αν οι Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες δεν βρίσκονταν βυθισμένες σε τέτοιο βαθύ σκοτάδι, θα μπορούσαν να διακρίνουν τα σημεία των καιρών. Η Ρωμαϊκή Εκκλησία έχει μεγάλες βλέψεις όταν καταστρώνει τα σχέδιά της και επιζητεί μεθόδους για την πραγματοποίησή τους. Χρησιμοποιεί κάθε μέσο για την επέκταση της επιρροής της και την αύξηση της δύναμής της ενώ προετοιμάζεται για μία άγρια και αποφασιστική πάλη, προκειμένου να επανακτήσει τον παγκόσμιο έλεγχο, να επανασυστήσει τους διωγμούς και να αφανίσει όλα

τα επιτεύγματα του Προτεσταντισμού. Ο Καθολικισμός κερδίζει έδαφος σε όλους τους τομείς. Προσέξτε πως πληθύνονται διαρκώς οι Καθολικές εκκλησίες και τα παρεκκλήσια στις Διαμαρτυρόμενες χώρες. Κοιτάξτε πόση δημοτικότητα απέκτησαν τα Καθολικά κολέγια και σεμινάρια στην Αμερική τα οποία τόσο πολύ υποστηρίζονται από τους Διαμαρτυρομένους. Παρατηρήστε την εξέλιξη του τελετουργικού συστήματος στην Εκκλησία της Αγγλίας και τις συχνές αποστασίες πρός τις τάξεις του Καθολικισμού. Τα πράγματα αυτά θα έπρεπε να εμπνέουν ανησυχία σε όλους όσους εκτιμούν τις αγνές αρχές του ευαγγελίου.

Οι Διαμαρτυρόμενοι πλαστογροφούν την παποσύνη και της προσφέρουν την υποστήριξή τους. Έρχονται σε συμβιβασμούς και προβαίνουν σε παραχωρήσεις ώστε παραξενεύουν και αυτούς ακόμη τους παπιστές που δεν μπορούν να καταλάβουν τι συμβαίνει. Οι άνθρωποι κλείνουν τα μάτια μπροστά στον πραγματικό χαρακτήρα του παπισμού και στους κινδύνους που εγκυμονεί η άνοδός του στην κυριαρχία. Είναι ανάγκη να αφυπνιστεί ο κόσμος για να αναχαιτίσει την πρόοδο του πιο επικίνδυνου αυτού εχθρού της πολιτικής και θρησκευτικής ελευθερίας.

Πολλοί Διαμαρτυρόμενοι φαντάζονται ότι η Καθολική θρησκεία είναι άχαρη και ότι η λειτουργία της είναι μία ανιαρή επανάληψη από άσκοπες τσιριμόνιες. Εδώ όμως κάνουν λάθος. Αν και το εκκλησιαστικό αυτό σύστημα βασίζεται στην πλάνη, δεν πρόκειται όμως για καμιά χονδροειδή και αδέξια εξαπάτηση. Η λειτουργία της Καθολικής Εκκλησίας είναι μια επιβλητικότατη ιεροτελεστία. Η φανταχτερή επίδειξη και η πανηγυρική επισημότητα γοητεύουν τις αισθήσεις του λαού και κατασιγάζουν τη φωνή της συνείδησης και της λογικής. Το βλέμμα μαγεύεται. Οι μεγαλόπρεπες εκκλησίες, οι επιβλητικές λιτανείες, οι χρυσοποίκιλτοι βωμοί, οι πλουμιστές λειψανοθήκες, οι εκλεκτοί πίνακες ζωγραφικής και τα θεσπέσια έργα γλυπτικής, συγκινούν κάθε εκτιμητή του ωραίου. Και το αυτί αιχμαλωτίζεται από την ασύγκριτη μουσική. Οι βαθυχούσες νότες των πλουσίων αρμονίων, συνοδευόμενες από τις μελωδικές φωνές πολυμελών χορωδιών καθώς πλημμυρίζουν τους πανύψηλους τρούλους και τους κολωνάτους διαδρόμους των μεγάλων καθεδρικών ναών της, δεν μπορεί παρά να επιδράσουν στην ψυχή προξενώντας δέος και ευλάβεια.

Αυτή η εξωτερική επίδειξη, η λαμπρότητα και η τελετουργική επισημότητα που μόνο ξεγελούν τη βαθιά δίψα της εξασθενημένης από την αμαρτία ψυχής, προδίδουν μια εσωτερική πνευματική γυμνότητα. Η θρησκεία του Χριστού δεν έχει ανάγκη να διαδοθεί με

τέτοια επίδειξη. Μέσα στο φωτεινό πλαίσιο του σταυρού, το πραγματικό νόημα της Χριστιανοσύνης παρουσιάζεται τόσο αγνό και ελκυστικό, ώστε δεν χρειάζεται καμιά επίπλαστη διακόσμηση για να αναδείξει την αξία της. Η ωραιότητα της καθαγιασμένης ζωής, το πράο και ήσυχο πνεύμα, αυτά είναι που εκτιμά ο Θεός.

Η εκθαμβωτική αρχιτεκτονική δεν είναι αναγκαστικά ένδειξη αγνής, εξυψωμένης σκέψης. Εξαίρετα καλλιτεχνικά ταλέντα και λεπτά ραφιναρισμένα γούστα εδρεύουν κάποτε σε διάνοιες με γήϊνα και αισθησιακά διαφέροντα. Συχνά χρησιμοποιούνται από τον εχθρό για να κάνουν τους ανθρώπους να λησμονήσουν τις ανάγκες της ψυχής να παραμελήσουν τη μελλοντική αιώνια ζωή, να απομακρυνθούν από το μεγάλο τους Συμπαραστάτη και να μη ζούν παρά μόνο για τούτον τον παρόντα κόσμο.

Η θρησκεία η εκδηλωμένη με εξωτερικούς τύπους παρουσιάζεται ελκυστική στη μη αναγεννημένη καρδιά. Με τις φαντασμαγορικές επιδείξεις και τις τελετές η Καθολική λειτουργία ασκεί μια δελεαστική, γοητευτική επίδραση που παραπλανά πολλούς να θεωρούν την Καθολική Εκκλησία σαν την πύλη του ουρανού. Μόνο όσοι έχουν στηριχτεί πάνω στο στερεό θεμέλιο της αλήθειας και οι καρδιές τους έχουν ανανεωθεί από το Πνεύμα του Θεού, δεν θα παρασυρθούν από την επιρροή της. Χιλιάδες ψυχές στερούμενες την έμπρακτη γνωριμία με τον Ιησού Χριστό, θα καταντήσουν να δεχθούν μία "μορφή ευσέβειας, ... ηρνημένοι την δύναμιν αυτής." Μια τέτοια θρησκεία είναι ότι ακριβώς ζητούν τα πλήθη.

Ο ισχυρισμός της εκκλησίας ότι έχει το δικαίωμα να συγχωρεί, είναι για τους οπαδούς της μια ενθάρρυνση πρός την αμαρτία. Και το μυστήριο της εξομολόγησης, που χωρίς αυτή δεν χορηγείται η άφεση της εκκλησίας, τείνει επίσης να θεωρηθεί σαν παροχή αδείας για το κακό. Αυτός που γονατίζει μπροστά σ' έναν αμαρτωλό συνάνθρωπο και εξομολογούμενος ανοίγει τους μυστικούς θαλάμους της ψυχής και εκθέτει τις απόρρητες σκέψεις της καρδιάς, υποτιμά τον ανθρωπισμό του και εξευτελίζει κάθε ευγενικό στοιχείο της ψυχής. Εκμυστηρευόμενος τις αμαρτίες της ζωής στον ιερέα—έναν κοινό θνητό, υποκείμενο στην αμαρτία, πολλές φορές ο ίδιος θύμα του ποτού και της ακόλαστης ζωής,—ο άνθρωπος υποβιβάζει τα κριτήρια του χαρακτήρα του και συνεκδοχικά μολύνεται και αυτός ο ίδιος. Στη σκέψη του εξομοιάζει το Θεό με την αμαρτωλή ανθρώπινη φύση, αφού ο ιερέας θεωρείται αντιπρόσωπος του Θεού. Αυτή η υποτιμητική εξομολόγηση του ανθρώπου πρός τον συνάνθρωπο αποτελεί τη μυστική πηγή από όπου ξεπήδησε το περισσότερο κακό που μόλυνε τον κόσμο και τον προετοιμάζει για τη μεγάλη τελική

καταστροφή. Ο παραδομένος όμως στις τρυφηλότητες άνθρωπος προτιμά να εκμυστηρεύεται στο θνητό συνάνθρωπο παρά να ανοίξει την καρδιά του στο Θεό. Στην ανθρώπινη φύση είναι πιο ευπρόδεκτη η επιβαλλόμενη ποινή για την αμαρτία παρά η εγκατάλειψη της αμαρτίας. Είναι ευκολότερο να απονεκρώσει τη σάρκα με το σάκο, με τις τσουκνίδες και με τις επώδυνες αλυσίδες, παρά να σταυρώσει τις σαρκικές επιθυμίες. Σε βαρύ πράγματι ζυγό προτιμά να υποβληθεί η σαρκική καρδιά αντί να υποκύψει στο ζυγό του Χριστού.

Υπάρχει μια καταπληκτική ομοιότητα ανάμεσα στη Ρωμαϊκή Εκκλησία και στην Ιουδαϊκή Εκκλησία της εποχής του Χριστού. Αν και στα κρυφά οι Ιουδαίοι παρέβαιναν κάθε αρχή του νόμου του Θεού, έδειχναν όμως υπέρμετρο ζήλο στην εξωτερική τήρηση των κανονισμών του, επιφορτώνοντάς τους επί πλέον με ένα σωρό λεπτολογίες και παραδόσεις που καθιστούσαν την υπακοή κοπιαστική και οχληρή. Όπως οι Ιουδαίοι ισχυρίζονταν ότι σέβονταν το νόμο, έτσι οι παπιστές ισχυρίζονται ότι σέβονται το σταυρό. Εκθειάζουν το σύμβολο των παθημάτων του Χριστού, ενώ με τον τρόπο της ζωής τους αρνούνται Εκείνον τον οποίο παριστάνει ο σταυρός.

Οι παπιστές τοποθετούν σταυρούς πάνω στις εκκλησίες τους, πάνω στο ιερό, πάνω στα άμφιά τους. Παντού το έμβλημα του σταυρού. Παντού η φαινομενική απόδοση τιμής και εκθειασμού του σταυρού. Οι διδασκαλίες όμως του Χριστού είναι βαθιά θαμμένες κάτω από ένα σωρό παράλογες παραδόσεις, πλανεμένες ερμηνείες και σχολαστικές λεπτομέρειες. Τα λόγια του Σωτήρα πρός τους αδιάλλακτους Ιουδαίους ταιριάζουν ακόμη περισσότερο στους αρχηγούς της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας: “Δένουσι φορτία βαρέα και δυσβάστακτα, και επιθέτουσιν επί τους ώμους των ανθρώπων· δεν θέλουσιν όμως ουδέ διά του δακτύλου αυτών να κινήσωσιν αυτά.” (Ματθ. 23:4.) Ενώ αθώες ψυχές ζούν διαρκώς με το φόβο της οργής ενός προσβεβλημένου τιμωρού Θεού, πολλοί από τους επισήμους εκπροσώπους της εκκλησίας περνούν τον καιρό τους μέσα στη χλιδή και στη φιληδονία.

Η λατρεία των εικόνων και των ιερών λειψάνων, η επίκληση των αγίων και η μεταρσίωση του πάπα αποτελούν επινοήματα του εχθρού των ψυχών για να αποσπάσει τη σκέψη των ανθρώπων από το Θεό και τον Υιό Του. Αποβλέποντας να επιφέρει την καταστροφή τους, προσπαθεί να στρέψει την προσοχή τους μακριά από Αυτόν που αποτελεί το μοναδικό μέσο της σωτηρίας τους. Τους οδηγεί σε οτιδήποτε άλλο που τείνει να αντικαταστήσει Εκείνον ο οποίος είπε: “Έλθετε πρός Με, πάντες οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι, και Εγώ θέλω σας αναπαύσει.” (Ματθ. 11:28.)

Ο Σατανάς προσπαθεί διαρκώς να παραποιήσει το χαρακτήρα του Θεού, τη φύση της αμαρτίας καθώς και τα φλέγοντα ζητήματα που διακυβεύονται στη μεγάλη διαμάχη. Το σοφιστικό του σύστημα απαλλάσσει τους ανθρώπους από την υποχρέωση της τήρησης του θεϊκού νόμου και τους χορηγεί την άδεια για την εξάσκηση της αμαρτίας. Παράλληλα τους κάνει να υποθάλπουν εσφαλμένες αντιλήψεις περί του Θεού για να αποβλέπουν σ' Αυτόν μάλλον από φόβο και μίσος παρά από αγάπη. Την αυθύπαρκτη σκληρότητα του δικού του χαρακτήρα την αποδίδει στο Δημιουργό. Είναι συγχωνευμένη στα θρησκευτικά συστήματα και εξωτερικεύεται με τους διαφόρους τρόπους λατρείας. Σκοτίζοντας έτσι τη σκέψη των ανθρώπων, ο Σατανάς τους χρησιμοποιεί σαν όργανά του στον αγώνα του κατά του Θεού. Έχοντας διαστρεβλωμένες αντιλήψεις για τις ιδιότητες του Θεού, τα ειδωλολατρικά έθνη κατάντησαν να πιστεύουν ότι προκειμένου να εξευμενίσουν τη Θεότητα, έπρεπε να προσφέρουν ανθρώπινες θυσίες- και ακατονόμαστες ωμότητες έχουν διαιωνισθεί κάτω από τις ποικίλες μορφές της ειδωλολατρείας.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, συγχωνεύοντας τους τύπους της ειδωλολατρείας και του Χριστιανισμού, και παραποιώντας όπως η ειδωλολατρεία το χαρακτήρα του Θεού, προσέφυγε σε μεθόδους όχι λιγότερο σκληρές και αποκρουστικές. Τον καιρό της Ρωμαϊκής υπεροχής η εκκλησία κατέφυγε σε βασανιστικά μέσα προκειμένου να εξαναγκάσει τους ανθρώπους να αποδεχθούν τις διδαχές της. Όσους δεν συγκατατίθονταν να υποκύψουν στις αξιώσεις της τους περίμενε ο πάσσαλος του μαρτυρίου. Οι οργανωμένες σφαγές ανέρχονται σε τέτοιο βαθμό που ο αριθμός των θυμάτων τους δεν είναι δυνατό να μαθευτεί παρά μόνο την ημέρα της κρίσης. Με την καθοδήγηση του πάτρονά τους, του Σατανά, κορυφαίοι εκπρόσωποι της εκκλησίας ασχολούνταν να εφεύρουν μεθόδους για να επιβάλουν τα φρικτότερα και τα πιο παρατεταμένα μαρτύρια. Σε πολλές περιπτώσεις η καταχθόνια διαδικασία επαναλαμβάνονταν μέχρι που το τελευταίο όριο της ανθρώπινης αντοχής εξαντλείτο, η φύση εγκατέλειπε τον αγώνα και ο μάρτυρας χαιρέτιζε το θάνατο σαν γλυκιά απολύτρωση.

Αυτή ήταν η μοίρα των αντιπάλων της Ρώμης. Όσο για τους οπαδούς της, αυτούς τους πειθαρχούσε με τους ραβδισμούς, τις εξαντλητικές νηστείες, και κάθε είδος αποκαρδιωτικών σωματικών κακώσεων που μπορεί να φανταστεί κανείς. Για να εξασφαλίσουν την εύνοια του Ουρανού, οι υποβαλλόμενοι σε κανόνες αμαρτωλοί γίνονταν παραβάτες των νόμων του Θεού με το να παραβιάζουν τους νόμους της φύσης. Διδάσκονταν να αποχωρίζονται από

τους δεσμούς τους οποίους Εκείνος είχε συστήσει αποβλέποντας στη χαρά και στην ευτυχία της επίγειας παρεπιδημίας του ανθρώπου. Εκατομμύρια θυμάτων βρίσκονται θαμμένα στα προαύλια των εκκλησιών, αφού πέρασαν τη ζωή τους μέσα σ' έναν άνισο αγώνα να καθυποτάξουν τα φυσιολογικά τους αισθήματα και να καταπνίξουν μέσα τους κάθε σκέψη και αίσθημα συμπάθειας πρός τον συνάνθρωπο, ξεριζώνοντας τα σαν προσβλητικά για το Θεό.

Αν θέλουμε να αντιληφθούμε την αποφασιστική σκληρότητα του Σατανά όπως αυτή για εκατοντάδες χρόνια εκδηλώθηκε όχι μεταξύ εκείνων που ποτέ δεν άκουσαν για το Θεό, αλλά σ' αυτή την καρδιά και μέσα στα όρια της Χριστιανοσύνης, δεν έχουμε παρά να ανατρέξουμε στην ιστορία του παπισμού. Με αυτό το γιγαντιαίο σύστημα της απάτης ο Άρχοντας του κακού πετυχαίνει το σκοπό του στο να επιφέρει την προσβολή του Θεού και την εξαθλίωση του ανθρώπου. Κρίνοντας από την επιτυχία που σημειώνει με το να συγκαλύπτεται και να επιτελεί το έργο του μέσο των εκκλησιαστικών αρχηγών, μπορούμε να εξηγήσουμε καλύτερα τη μεγάλη αντιπάθειά του για τη Γραφή. Η μελέτη του βιβλίου αυτού αποκαλύπτει την ευσπλαχνία και την αγάπη του Θεού. Εκεί φαίνεται ότι ο Θεός δεν επιβάλλει κανένα από αυτά τα βαριά φορτία στους ανθρώπους και ότι το μόνο που ζητεί είναι μια ταπεινή, υπάκουη καρδιά και ένα συντριμμένο πνεύμα υποταγής.

Με τη ζωή Του ο Χριστός δεν έδωσε κανένα τέτοιο παράδειγμα σε άντρες και γυναίκες να το ακολουθήσουν κλεισμένοι στα μοναστήρια με σκοπό να αποκτήσουν την καταλληλότητα για τον ουρανό. Ποτέ δεν δίδαξε ότι η αγάπη και η συμπάθεια είναι ένστικτα που πρέπει να καταπνιγούν. Η καρδιά του Σωτήρα μας ξεχείλιζε από αγάπη. Όσο πλησιέστερα έρχεται ο άνθρωπος πρός την ηθική τελειότητα, τόσο περισσότερο λεπτύνονται οι αισθήσεις του, τόσο περισσότερο οξύνεται η αντίληψή του ως πρός την αμαρτία, και τόσο βαθύτερη αισθάνεται συμπάθεια γι' αυτούς που υποφέρουν. Ο πάπας ισχυρίζεται ότι είναι ο αντιπρόσωπος του Χριστού. Σε τι όμως ο χαρακτήρας του μπορεί να συγκριθεί με το χαρακτήρα του Λυτρωτή μας; Ακούστηκε ποτέ ότι ο Χριστός παρέδιδε ανθρώπους στις φυλακές ή τους υπέβαλλε σε βασανιστήρια επειδή δεν Τον αναγνώριζαν για Βασιλιά του ουρανού; Υψώθηκε ποτέ η φωνή Του για να καταδικάσει σε θάνατο αυτούς που δεν Τον δέχονταν; Όταν κάποτε οι Σαμαρίτες κάτοικοι ενός χωριού Τον απέπεμψαν και αγανακτισμένος ο Ιωάννης Τον ρώτησε: "Κύριε, θέλεις να είπωμεν να καταβή πύρ από του ουρανού, και να αφανίση αυτούς, καθώς και ο Ηλίας έκαμε;" ο Χριστός κοιτάζοντας με οίκτο το μαθητή Του,

επέπληξε την αδιαλλαξία του πνεύματός του με τα λόγια: "Ο Υιός του ανθρώπου δεν ήλθε να απολέση ψυχάς ανθρώπων, αλλά να σώση." (Λουκ. 9:54,56.) Τι διαφορά ανάμεσα στο πνεύμα του Χριστού και στο πνεύμα του τιτλοφορουμένου αντιπροσώπου Του!

Η Ρωμαϊκή Εκκλησία των ημερών μας παρουσιάζεται με καθαρό το μέτωπο στον κόσμο, καλύπτοντας με απολογίες τις τρομερές ωμότητες που αναφέρονται στο παθητικό της. Κάτω όμως από τη χριστιανική λιβρέα με την οποία έχει καλυφθεί, εξακολουθεί να είναι η ίδια. Όλες οι μακραίωνες θρησκευτικές αρχές του παρελθόντος υφίστανται και σήμερα. Διδαχές επινοημένες κατά τα σκοτεινότερα χρόνια του Μεσαίωνα εξακολουθούν και τώρα να ισχύουν. Κανείς ας μη εξαπατάται. Ο παπισμός, στον οποίο οι σύγχρονοι Διαμαρτυρόμενοι προθυμοποιούνται να αποτήσουν φόρο τιμής, είναι ο ίδιος εκείνος κυρίαρχος του κόσμου των Μεταρρυθμιστικών χρόνων, τότε που οι άνθρωποι του Θεού εξανέστησαν για να εκθέσουν με κίνδυνο της ζωής τους τα έκτροπά του. Κατέχεται από το ίδιο αγέρωχο πνεύμα και την κομπορρημοσύνη που τον ώθησαν να επιβληθεί σε βασιλείς και ηγεμόνες και να εγείρει αξιώσεις πάνω σ' αυτά τα προνόμια του Θεού. Σήμερα το πνεύμα αυτό δεν είναι ούτε λιγότερο αμείλικτο, ούτε λιγότερο δεσποτικό απ' ότι την εποχή που καταπάτησε τις ανθρώπινες ελευθερίες και αφάνισε τους αγίους του Υψίστου.

Η παποσύνη είναι ακριβώς εκείνο που η προφητεία είπε ότι θα ήταν, δηλαδή η αποστασία του εσχάτου καιρού. (Β΄ Θεσ. 2:3-4.) Αποτελεί μέρος της πολιτικής της να οικειοποιείται κάθε φορά τη μορφή που εκπληρεί καλύτερα τους σκοπούς της. Κάτω όμως από τη μεταβλητή όψη του χαμαιλέοντα, κρύβεται πάντοτε το αμετάβλητο δηλητήριο του φιδιού. "Καμία πίστη δεν μπορεί να αποδοθεί στους αιρετικούς ή σε όσους θεωρούνται ύποπτοι για αίρεση," δηλώνει. (Lenfant, "History of Council of Constance," Τόμ.1, σελ. 516.) Μπορεί τώρα μία τέτοια δύναμη που η χιλιετής ιστορία της είναι γραμμένη με το αίμα των αγίων να θεωρηθεί αναγνωρισμένο μέλος της εκκλησίας του Χριστού;

Δεν είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός που κυκλοφορεί στις Προτεσταντικές χώρες ότι σήμερα ο Καθολικισμός δεν διαφέρει τόσο από τον Προτεσταντισμό όσο διέφερε κατά το παρελθόν. Κάτι έχει αλλάξει. Αλλά η αλλαγή δεν έγινε στον Παπισμό. Πράγματι ο Καθολικισμός παρουσιάζει μεγάλη ομοιότητα με το υφιστάμενο σήμερα Προτεσταντισμό και τούτο γιατί ο τελευταίος αυτός ξέφυγε πολύ από τις αρχές του της εποχής των Μεταρρυθμιστών.

Προσπαθώντας οι Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες να αποκτήσουν την εύνοια του κόσμου, έχουν υποστεί μία τύφλωση που οφείλεται

στην κακώς εννοουμένη χριστιανική αγάπη. Το μόνο που βλέπουν είναι ότι πρέπει να αναγνωρίζουν καλό μέσα σε κάθε τί το κακό και σαν αναπόφευκτο αποτέλεσμα θα καταλήξουν να μη βλέπουν παρά μόνο κακό μέσα σε κάθε τι το καλό. Αντί ακλόνητα να υπερασπίζονται "την πίστιν ήτις άπαξ παρεδόθη εις τους αγίους." σήμερα εκφράζουν κατά κάποιον τρόπο τη λύπη τους πρός τη Ρώμη για την απάνθρωπη γνώμη που είχαν σχηματίσει γι' αυτή και ζητούν συγνώμη για την αδιαλλαξία τους.

Μία μεγάλη κατηγορία ανθρώπων, ακόμη και μεταξύ εκείνων που δεν διάκεινται ευνοϊκά πρός το Ρωμαιοκαθολικισμό, ελάχιστα υποπτεύονται τον κίνδυνο που διατρέχουν από τη δύναμη και την επιρροή του. Πολλοί διατείνονται ότι το μεγάλο διανοητικό και ηθικό σκότος που επικρατούσε κατά το Μεσαίωνα ευνόησε τη διάδοση των δογμάτων της, των δεισιδαιμονιών της και των καταδυναστεύσεών της, αλλά το ανώτερο διανοητικό επίπεδο των νεωτέρων χρόνων, η γενική διάδοση των γνώσεων και η συνεχώς αυξάνουσα ελευθεροφροσύνη στον τομέα των θρησκευτικών θεμάτων αποκλείουν την αναβίωση του πνεύματος της μισαλλοδοξίας και της τυραννίας. Και μόνη η σκέψη ότι μια τέτοια κατάσταση πραγμάτων θα μπορούσε ποτέ να επικρατήσει σ' αυτόν το φωτισμένο αιώνα, τους φαίνεται γελοία. Είναι γεγονός ότι η γενεά μας έχει ευνοηθεί με ένα απεριόριστο φως διάχυτο στο διανοητικό, ηθικό και θρησκευτικό τομέα. Από τις ανοικτές σελίδες του αγίου λόγου του Θεού άπλετο φως του ουρανού απαυγάζει στον κόσμο. Ας μη λησμονούμε όμως ότι όσο λαμπρότερο το χορηγούμενο φως, τόσο ζοφερότερο κατ' αναλογία το σκότος αυτών που το διαστρέφουν και το απορρίπτουν.

Η με προσευχή επιτελούμενη μελέτη της Γραφής θα απεκάλυπτε στους Διαμαρτυρομένους τον πραγματικό χαρακτήρα του παπισμού και θα τους έκανε να τον αποφεύγουν και να τον αποστρέφονται. Πολλοί όμως θεωρούν τον εαυτό τους σε τέτοιο σημείο σοφό μέσα στην επιτήδευση της σκέψης τους ώστε δεν βλέπουν την ανάγκη να εκζητήσουν με ταπεινοφροσύνη το Θεό για να βρουν την αλήθεια. Όσο διαφωτισμένοι και αν κολακεύονται ότι είναι, οι άνθρωποι αυτοί αγνοούν τόσο τις Άγιες Γραφές, όσο και τη δύναμη του Θεού. Ζητώντας κατά κάποιο τρόπο να καθησυχάσουν τη συνείδησή τους, διαλέγουν τα μέσα εκείνα που είναι λιγότερο πνευματικά, λιγότερο ταπεινωτικά. Αυτό που στην πραγματικότητα επιθυμούν είναι να ανακαλύψουν μία μέθοδο που θα τους έκανε να λησμονήσουν το Θεό ενώ θα έδινε την εντύπωση ότι συντελεί στο να Τον σκέπτονται. Η παπική θρησκεία προσαρμόζεται κατάλληλα στις ανάγκες όλων αυτών των ανθρώπων. Ανταποκρίνεται στις προσδοκίες δύο

μεγάλων τάξεων ατόμων που αντιπροσωπεύουν σχεδόν ολόκληρη την ανθρωπότητα: αυτούς που επιδιώκουν να σωθούν με την αξία των έργων τους, και εκείνους που προσπαθούν να σωθούν παραμένοντας στην αμαρτία. Σ' αυτό έγκειται το μυστικό της δύναμής της.

Μία εποχή μεγάλου διανοητικού σκότους απέδειξε κατά το παρελθόν ότι ευνοεί την επιτυχία της παποσύνης. Και τώρα θα αποδειχτεί ότι μία εποχή μεγάλου διανοητικού φωτός ευνοεί εξίσου το θρίαμβό της. Κατά τους περασμένους αιώνες, όταν ο κόσμος ζούσε χωρίς το λόγο του Θεού και χωρίς τη γνώση της αλήθειας, οι άνθρωποι βάδιζαν με δεμένα μάτια και, μη μπορώντας να διακρίνουν τα απλωμένα δίχτυα γύρω τους, παγιδεύονταν κατά χιλιάδες. Στη σημερινή μας γενεά πολλοί είναι εκείνοι των οποίων τα μάτια έχουν θαμπωθεί από το εκτυφλωτικό φως των ανθρωπίνων θεωριών—"της ψευδωνύμου γνώσεως,"—και μη διακρίνοντας τα δίχτυα, βαδίζουν κατευθείαν σ' αυτά σαν με δεμένα μάτια. Η πρόθεση του Θεού ήταν όπως όλες οι διανοητικές δυνάμεις του ανθρώπου εκλαμβάνονται σαν δώρο του Δημιουργού του πρός αυτόν και όπως τεθούν στην υπηρεσία της αλήθειας και της δικαιοσύνης. Όταν όμως υποθάλπεται η υπερηφάνεια και η φιλοδοξία και οι άνθρωποι βάζουν τις δικές τους θεωρίες πάνω από το λόγο του Θεού, τότε η ευφυΐα μπορεί να προξενήσει μεγαλύτερη ακόμη βλάβη από την αμάθεια. Έτσι η νόθα επιστήμη των ημερών μας, υπονομεύοντας την πίστη στην Αγία Γραφή, θα καταστεί το ίδιο επιτυχής στην προετοιμασία του δρόμου για την αποδοχή του παπισμού με όλες του τις ευχάριστες φάσεις, όπως άλλοτε η κατακράτηση της γνώσης άνοιξε το δρόμο για τη μεγαλοποίησή του κατά τα σκοτεινά χρόνια του Μεσαίωνα.

Στις ενέργειες που καταβάλλονται σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για την εξασφάλιση της κρατικής υποστήριξης των εκπαιδευτικών και εκκλησιαστικών ιδρυμάτων, οι Διαμαρτυρόμενοι βαδίζουν στα ίχνη των Καθολικών. Μάλιστα χειρότερα ακόμη, ανοίγουν τη θύρα στον παπισμό για να επανακτήσει στη Διαμαρτυρόμενη Αμερική την υπεροχή που έχασε στη Γηραιά Ευρώπη. Εκείνο που καθιστά την κίνηση αυτή ακόμη πιο σημαντική είναι ότι ως βασικός αντικειμενικός σκοπός της τίθεται η εξαναγκαστική επιβολή της τήρησης της Κυριακής αργίας—μια συνήθεια που την καταγωγή της έλκει από τη Ρώμη και που προβάλλεται σαν αποδεικτικό στοιχείο της αυθεντίας της. Το ίδιο πνεύμα του παπισμού—το πνεύμα της προσαρμογής με τις συνήθειες του κόσμου, και της αποδοχής των ανθρωπίνων παραδόσεων πάνω από τις εντολές του Θεού—εμποτίζει τις Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες και

τις παρακινεί να επιδοθούν ακριβώς στο ίδιο έργο ως πρός την καθιέρωση της Κυριακής όπως έκανε ο παπισμός πριν απ' αυτές.

Αν ο αναγνώστης επιθυμεί να μάθει ποια μέσα πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στον αγώνα που θα αποδυθεί σε λίγο η Ρώμη, δεν έχει παρά να ανατρέξει στο ιστορικό των παπικών μεθοδολογιών για την αναχαίτηση του ίδιου ζητήματος σε προγενέστερους καιρούς. Αν θέλει να γνωρίσει πως Καθολικοί και Διαμαρτυρόμενοι ενωμένοι θα φερθούν πρός εκείνους που δεν συμφωνούν με τις απόψεις τους, δεν έχει παρά να δει ποιο πνεύμα εκδήλωσε η Ρώμη ως πρός το θέμα του Σαββάτου και των υπερασπιστών του.

Βασιλικά διατάγματα, γενικοί σύνοδοι, εκκλησιαστικοί κανονισμοί με την υποστήριξη του κρατικού μηχανισμού, ήταν τα μέσα που απέδωσαν στην πρώην ειδωλολατρική γιορτάσιμη ημέρα την τιμητική της θέση μέσα στο χριστιανικό κόσμο. Το πρώτο επίσημο θέσπισμα για την επιβολή της Κυριακής αργίας ήταν το διάταγμα που εξέδωσε ο Μέγας Κωνσταντίνος το 321 μ.Χ. Το διάταγμα αυτό επέβαλε στους κατοίκους των πόλεων να αναπαύονται "κατά την σεβαστήν του ηλίου ημέραν," αλλά παράλληλα επέτρεπε στους αγρότες να καταγίνονται με τις γεωργικές ασχολίες τους. Αν και ομολογουμένως ειδωλολατρικός ο θεσμός αυτός, επεβλήθηκε μολαταύτα από τον αυτοκράτορα μετά που αυτός είχε ασπασθεί τη χριστιανική τότε θρησκεία.

Κρίνοντας ασφαλώς ότι το αυτοκρατορικό διάταγμα δεν επαρκούσε για να αναπληρώσει την έλλειψη της θεϊκής αυθεντίας, ο επίσκοπος Ευσέβειος, που επεδίωκε την εύνοια των αρχόντων και ήταν στενός φίλος και κόλακας του Κωνσταντίνου, υποστήριξε την εκδοχή ότι ο Χριστός είχε δήθεν μεταφέρει την αργία του Σαββάτου στην Κυριακή. Αφού ήταν αδύνατο να εξευρεθεί έστω και μία μόνη Γραφική απόδειξη για την υποστήριξη της καινοφανούς δοξασίας, ο Ευσέβειος θέλοντας και μη, αναγνωρίζει την ανακρίβεια και απροκάλυπτα υποδεικνύει τους πραγματικούς εισηγητές της αλλαγής. "Όλα όσα έπρεπε να γίνονται το Σάββατο," αναφέρει, "αυτά εμείς τα μεταφέραμε στην Κυριακή." (Robert Cox, "Sabbath Laws and Sabbath Duties," σελ.538.) Όσο αβάσιμο και αν ήταν το επιχείρημα της αλλαγής της ημέρας της αργίας, οδήγησε όμως τους ανθρώπους να τολμήσουν να ποδοπατήσουν το πραγματικό Σάββατο του Κυρίου. Όλοι όσοι επιζητούσαν τις κοσμικές τιμές δέχθηκαν τη δημοφιλή αυτή πανήγυρη.

Με την παγίωση του παπισμού, συνεχίστηκαν και οι προσπάθειες για την εξύψωση της Κυριακής ημέρας. Για ένα διάστημα οι άνθρωποι καταγίνονταν με τις αγροτικές τους εργασίες τις ώρες

που δεν ήταν στην εκκλησία και η έβδομη ημέρα της εβδομάδας εξακολουθούσε να θεωρείται το Σάββατο του Κυρίου. Συνεκδοχικά όμως επήλθε η οριστική μεταλλαγή. Απαγορεύτηκε πρώτα στους εκκλησιαστικούς ειρηνοδίκες να επιληφθούν με οποιαδήποτε ρύθμιση πολιτικής διένεξης την πρώτη ημέρα της εβδομάδας, την Κυριακή. Λίγο αργότερα, ολόκληρος ο πληθυσμός, άσχετα σε ποια τάξη ανήκαν, έλαβαν εντολή να απέχουν από τις συνηθισμένες εργασίες τους, με επιβαλλόμενη ποινή το πρόστιμο για τους ελεύθερους πολίτες και το μαστίγωμα στην περίπτωση των δούλων. Και αργότερα εκδόθηκε το διάταγμα που τιμωρούσε τους πλουσίους με δήμευση της μισής περιουσίας τους και, αν δεν συμμορφώνονταν ούτε και μ' αυτό, τελικά έχαναν την προσωπική τους ελευθερία και γίνονταν σκλάβοι. Όσο για τις κατώτερες τάξεις, αυτοί τιμωρούνταν με ισόβια εξορία.

Στην ανάγκη γίνονταν προσφυγή και σε θαύματα. Ανάμεσα σε άλλα είχε διαδοθεί ότι ένας αγρότης που ετοιμάζονταν να οργώσει το χωράφι του, το υνί κόλλησε στο χέρι του και ήταν αναγκασμένος να το σέρνει δυο χρόνια μαζί του "πρός υπερβολικόν πόνον και εντροπήν του." (Francis West, "Historical and Practical Discourse on the Lord's Day." σελ. 174.)

Αργότερα οι ενοριακοί ιερείς έλαβαν συστάσεις από τον πάπα να επιπλήττουν τους παραβάτες της Κυριακής συνιστώντας σ' αυτούς να πηγαίνουν στην εκκλησία και να προσεύχονται για να μη τους βρει καμιά μεγάλη συμφορά, τόσο αυτούς όσο και τους γείτονές τους. Μία εκκλησιαστική σύνοδος πρόβαλε το επιχείρημα—που τόσο ευρύτατα έκτοτε έχουν μεταχειριστεί οι άνθρωποι, ακόμη και οι Διαμαρτυρόμενοι—ότι επειδή μερικά άτομα είχαν φονευτεί από κεραυνούς ενώ δούλευαν την ημέρα της Κυριακής, θα πει ότι αυτή είναι το πραγματικό Σάββατο. "Ολοφάνερη," είπαν οι ιεράρχες είναι η μεγάλη του Θεού δυσμένεια για την περιφρόνηση της ημέρας αυτής." Τότε μια γενική έκκληση απευθύνθηκε στους ιερείς, υπουργούς, βασιλείς και πρίγκηπες και πρός όλο το χριστεπώνυμο λαό "να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια και μέριμνα ώστε να αποκατασταθεί η μέρα αυτή στην τιμητική της θέση και πρός έπαινο της Χριστιανοσύνης να τηρηθεί με μεγαλύτερη ευλάβεια στο μέλλον." (Thomas Morer, "Discourse in Six Dialogues on the Name, Notion and Observation of the Lord's Day," σελ. 271.)

Επειδή οι συνοδικές αποφάσεις δεν επέφεραν ικανοποιητικά αποτελέσματα, έγινε προσφυγή στις πολιτικές αρχές για την έκδοση ενός νομοθετικού διατάγματος που να εμπνέει την τρομοκρατία στους ανθρώπους αναγκάζοντάς τους να απέχουν από την

εργασία κατά την Κυριακή. Σε μία σύνοδο που συνήλθε στη Ρώμη, όλες οι προηγούμενες αποφάσεις επικυρώθηκαν με μεγαλύτερη ισχύ και επισημότητα. Ενσωματώθηκαν επίσης στον εκκλησιαστικό κώδικα και εφαρμόσθηκαν από την πολιτική εξουσία σε όλα σχεδόν τα κράτη του χριστιανικού κόσμου. (Βλέπε Heylyn, "History of the Sabbath," Μέρος Β΄ κεφ.5, τμήμα 7.)

Παρ' όλα αυτά, η έλλειψη Γραφικού κύρους για την τήρηση της Κυριακής εξακολουθούσε να δημιουργεί δυσχέρειες. Ο λαός αμφισβητούσε το δικαίωμα των θρησκευτικών καθοδηγητών του στο να παραμερίσουν τη σαφή διακήρυξη του Κυρίου, "Η ημέρα η εβδόμη είναι Σάββατον Κυρίου του Θεού σου," για να τιμήσουν στη θέση της την ημέρα του ηλίου. Προκειμένου να πληρωθεί η χηρεύουσα θέση της Βιβλικής μαρτυρίας, έπρεπε να αναζητηθούν άλλα τεχνάσματα. Κάποιος ένθερμος υποστηρικτής της Κυριακής που επισκέφτηκε τις εκκλησίες της Αγγλίας πρός το τέλος του δωδεκάτου αιώνα συνάντησε αντίσταση από αφοσιωμένους υποστηρικτές της αλήθειας. Τόσο άκαρπες απέβησαν οι προσπάθειές του, που αναγκάσθηκε να απομακρυνθεί για ένα διάστημα από τη χώρα με σκοπό να επινοήσει αποτελεσματικότερα πειστήρια για την επιβολή των διδασκαλιών του. Όταν βρήκε αυτό που γύρευε, επέστρεψε και οι κατοπινές ενέργειές του στέφθηκαν με μεγαλύτερη επιτυχία. Έφερε μαζί του ένα πάπυρο, γραμμένο δήθεν από τον ίδιο το Θεό που περιείχε την απαραίτητη εντολή για την τήρηση της Κυριακής συνοδευόμενη από φοβερές απειλές για την τρομοκράτηση των αντιφρονούντων. Το πολύτιμο αυτό τεκμήριο—μια παραποίηση το ίδιο εξευτελιστική όπως και η εντολή που συνιστούσε—υποτίθετο ότι έπεσε από τον ουρανό στα Ιεροσόλυμα, πάνω στο βωμό του Αγίου Συμεών, στο Γολγοθά. Φυσικά την προέλευση του ανάγει στο ποντιφικό μέγαρο της Ρώμης, όπου οι απάτες και οι πλαστογραφήσεις για την προαγωγή της δύναμης και της ευημερίας της εκκλησίας θεωρήθηκαν ανέκαθεν νόμιμα μέσα από την παπική ιεραρχία.

Ο πάπυρος αυτός απαγόρευε κάθε εργασία από την εννάτη ώρα, δηλαδή στις τρεις το απόγευμα του Σαββάτου, μέχρι την ανατολή του ηλίου τη Δευτέρα. Διάφορα θαύματα πιστοποιούσαν το κύρος του. Ανέφερε ότι άτομα που εξακολουθούσαν να εργάζονται πέρα από την καθορισμένη ώρα είχαν παταχθεί με παραλυσία. Ένας μυλωνάς, προσπαθώντας να αλέσει το σιτάρι του, είδε να βγαίνει αντί για αλεύρι, ένα ποτάμι αίμα και, παρά την ορμητική δύναμη του νερού, η μυλόπετρα σταμάτησε να γυρίζει. Μία γυναίκα που έβαλε το ζυμωμένο της ψωμί στο φούρνο, το έβγαλε άψητο παρ' όλο ότι ο φούρνος έκαιγε υπερβολικά. Ενώ μία άλλη

γυναίκα που είχε έτοιμη τη ζύμη για να φτιάξει το ψωμί της στις εννιά η ώρα, αλλά τελικά άλλαξε γνώμη και την έβαλε στην άκρη για τη Δευτέρα το πρωί, διαπίστωσε την επομένη ότι η ζύμη έγινε καρβέλια που ψήθηκαν με θεϊκή επέμβαση. Κάποιος άλλος που έψησε ψωμί μετά τις εννιά η ώρα του Σαββάτου, παρατήρησε αίμα να ξεπηδάει απ' αυτό καθώς το έκοβε το επόμενο πρωί. Με τέτοια ανόητα και δεισιδαιμονικά τεχνάσματα προσπάθησαν οι υποστηρικτές της Κυριακής να εδραιώσουν την ιερότητά της. (Βλέπε Roger de Hoveden, "Annals," Τόμος 2, σελ. 528-530.)

Στη Σκωτία, όπως και στην Αγγλία, μεγαλύτερο σέβας αποδόθηκε στην Κυριακή από τους ανθρώπους χάρη στην ενσωμάτωση μέρους της εντολής του Σαββάτου στην καινούργια εντολή. Μόνο το χρονικό διάστημα του αγιασμού άλλαξε. Το βασιλικό διάταγμα της Σκωτίας εντέλλετο ότι "το Σάββατο έπρεπε να τιμάται σαν ημέρα αγία από τις δώδεκα το μεσημέρι," και ότι "πέρα απ' αυτή την ώρα μέχρι τη Δευτέρα το πρωί κανείς δεν έπρεπε να καταγίνεται με κοσμικές ασχολίες." (Morer, "Dialogues on the Lord's Day" σελ. 290-291.)

Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες για την επιβολή αυτής της αγιασμένης Κυριακής, οι ίδιοι οι παπιστές ανεπιφύλακτα ομολογούσαν το θεϊκό κύρος του Σαββάτου καθώς και την ανθρώπινη προέλευση της εντολής που το αντικατέστησε. Μία παπική σύνοδος του δεκάτου έκτου αιώνα δήλωνε κατηγορηματικά: "Ας μη λησμονούν οι Χριστιανοί ότι την έβδομη ημέρα αγίασε ο Θεός και ότι αυτή την ημέρα αναγνώριζαν και τηρούσαν όχι μόνο οι Ιουδαίοι, αλλά και όλοι οι άλλοι προφασιζόμενοι λατρευτές του Θεού. Εμείς όμως οι Χριστιανοί αλλάξαμε το Σάββατό τους στην Κυριακή. (Ίδιο μέρος, σελ. 281, 282.) Οι παραχαράκτες του νόμου του Θεού δεν αγνοούσαν τη φύση του έργου τους. Με πλήρη συναίσθηση τοποθετούσαν τον εαυτό τους παραπάνω από το Θεό.

Μία καταπληκτική απεικόνιση της πολιτικής της Ρώμης έναντι αυτών που δεν συμφωνούσαν με τη στάση της παρουσιάζουν οι μακροχρόνιοι και αιματηροί διωγμοί των Βαλδενσίων, μερικοί από τους οποίους ήταν τηρητές του Σαββάτου. Αλλά και άλλοι κακουχήθηκαν κατά παρόμοιο τρόπο για την πιστότητά τους πρός την τετάρτη εντολή. Η ιστορία των εκκλησιών της Αιθιοπίας και της Αβυσσινίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Μέσα στο ζοφερό σκοτάδι του Μεσαίωνα, οι Χριστιανοί της Κεντρώας Αφρικής, απομονωμένοι και λησμονημένοι από τον υπόλοιπο κόσμο, για αιώνες χαίρονταν τη θρησκευτική τους ελευθερία. Τελικά όμως η Ρώμη τους ανακάλυψε, και ο αυτοκράτορας της Αβυσσινίας, πέφτοντας

θύμα, δεν άργησε να αναγνωρίσει τον πάπα, σαν αντιπρόσωπο του Χριστού. Άλλες υποχωρήσεις ακολούθησαν. Εκδόθηκε ένα διάταγμα που απαγόρευε την τήρηση του Σαββάτου με την επιβολή αυστηρότατων κυρώσεων. (Βλέπε Michael Geddes, "Church History of Ethiopia," σελ. 311, 322.) Σε μικρό διάστημα όμως η παπική τυραννία είχε καταστεί τόσο απεχθής ζυγός, ώστε οι Αβυσσινοί αποφάσισαν να τον αποτινάξουν. Ύστερα από σκληρούς αγώνες, απέβαλαν τους παπιστές από τη χώρα τους και η αρχαία πίστη τους αποκαταστάθηκε. Οι εκκλησίες απολάμβαναν πάλι την ελευθερία τους και ποτέ δεν λησμόνησαν το μάθημα που διδάχθηκαν για την απατηλότητα, το φανατισμό και τη δεσποτική δύναμη της Ρώμης. Μέσα στο απομονωμένο τους βασίλειο, δεν ζητούσαν τίποτε περισσότερο από το να μείνουν αγνοημένοι από τον υπόλοιπο κόσμο της Χριστιανοσύνης.

Οι Αφρικανικές εκκλησίες τηρούσαν το Σάββατο όπως το τηρούσε η παπική εκκλησία πριν από την ολοσχερή αποστασία. Ενώ τηρούσαν την έβδομη ημέρα σύμφωνα με την εντολή του Θεού, απέφευγαν συνάμα κάθε εργασία την πρώτη ημέρα της Κυριακής, συμμορφούμενοι με τα εκκλησιαστικά έθιμα. Και όταν απέκτησε την απόλυτη κυριαρχία, η Ρώμη ακύρωσε το Σάββατο του Θεού, επιβάλλοντας το δικό της. Οι εκκλησίες της Αφρικής όμως, απομονωμένες για χίλια περίπου χρόνια, δεν συμμετείχαν στο έργο αυτό της αποστασίας. Όταν αργότερα τέθηκαν κάτω από την εξουσιοδότηση της Ρώμης, βρέθηκαν αναγκασμένες να αγνοήσουν το γνήσιο Σάββατο και να το αντικαταστήσουν με το κίβδηλο. Μόλις όμως απέκτησαν την ελευθερία τους, επανήλθαν στην τήρηση της τετάρτης εντολής.

Αυτά τα ιστορικά ντοκουμέντα του παρελθόντος αποκαλύπτουν την κατάφωρη εχθρότητα της Ρώμης εναντίον του πραγματικού Σαββάτου και των υποστηρικτών του, καθώς και τα μέσα που μετέρχεται προκειμένου να καθιερώσει το ιδιοσκεύασμά της. Ο λόγος του Θεού διδάσκει ότι οι ίδιες σκηνές θα επαναληφθούν όταν Ρωμαιοκαθολικοί και Διαμαρτυρόμενοι θα ενώσουν τις προσπάθειες τους για την εξύψωση της Κυριακής.

Η προφητεία του κεφαλαίου 13 της Αποκάλυψης τονίζει ότι η δύναμη που αντιπροσωπεύεται από το δικέρατο, όμοιο με αρνί θηρίο θα εξαναγκάσει "την γήν και τους κατοικούντας εν αυτή" να προσκυνήσουν τον παπισμό—συμβολιζόμενο στο σημείο αυτό με το θηρίο το "όμοιον με πάρδαλιν." Το δικέρατο θηρίο πρόκειται επίσης να διατάξει "τους κατοικούντας επί της γής, να κάμωσιν εικόνα εις το θηρίον," και ακόμη θα υποχρεώσει "πάντας, τους

μικρούς και τους μεγάλους, και τους πλουσίους και τους πτωχούς," να δεχθούν το χάραγμα του θηρίου. (Αποκ. 13:11-16.) Είδαμε ήδη ότι αυτό το δικέρατο θηρίο με τη μορφή του προβάτου συμβολίζει τις Ηνωμένες Πολιτείες. Επίσης ότι η προφητεία αυτή θα εκπληρωθεί όταν η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών θα επιβάλει την εξαναγκαστική τήρηση της Κυριακής αργίας την οποία η Ρώμη διεκδικεί σαν αποδεικτικό στοιχείο της υπεροχής της. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα είναι οι μόνες που θα δηλώσουν υποταγή στον παπισμό. Η Ρωμαϊκή επιρροή πάνω στις χώρες εκείνες που άλλοτε αναγνώριζαν την υπεροχή της, δεν έχει χαθεί. Και στην προφητεία αναφέρεται η επαναφορά της δύναμής της. "Είδον μίαν των κεφαλών αυτού ως πεπληγωμένην θανατηφόρως· και η θανατηφόρος πληγή αυτού εθεραπεύθη, και εθαύμασεν όλη η γή οπίσω του θηρίου." (Αποκ. 13:13.) Η καταφορά της θανατηφόρου πληγής συμβολίζει την πτώση του παπισμού το 1798. Αλλά στη συνέχεια ο προφήτης λέγει: "Η πληγή αυτού εθεραπεύθη- και εθαύμασεν όλη η γή οπίσω του θηρίου." Ο απόστολος Παύλος αναφέρει κατηγορηματικά ότι "ο άνθρωπος της αμαρτίας" θα εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι τον καιρό της δευτέρας παρουσίας. (Β΄ Θεσ. 2:3-8.) Μέχρι τη συντέλεια του αιώνος θα εξακολουθεί το έργο της απάτης. Συγκεκριμένα ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής αναφέρει για τον παπισμό ότι "θέλουσι προσκυνήσει αυτό πάντες οι κατοικούντες επί της γής των οποίων τα ονόματα δεν εγράφησαν εν τω βιβλίω της ζωής." (Αποκ. 13:8.) Τόσο η Γηραιά Ευρώπη, όσο και ο Νέος Κόσμος θα αποδώσουν φόρο τιμής στον παπισμό, τιμώντας την εντολή της Κυριακής η οποία βασίζεται αποκλειστικά στο κύρος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας.

Από τα μέσα του δεκάτου ενάτου αιώνα, άνθρωποι που καταγίνονται με τη μελέτη της προφητείας στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής παρουσιάζουν στον κόσμο τη μαρτυρία αυτή. Η ραγδαία εξέλιξη των γεγονότων της εποχής μας μας φέρει πολύ κοντά στην εκπλήρωση της προφητείας αυτής. Οι Διαμαρτυρόμενοι θρησκευτικοί ηγέτες προτείνουν τους ίδιους ισχυρισμούς θεϊκού κύρους για την Κυριακή αργία και αντιμετωπίζουν την ίδια έλλειψη γραφικών τεκμηρίων όπως και οι Καθολικοί ιεράρχες που σκηνοθέτησαν διάφορα θαύματα για να δικαιολογήσουν την αντικατάσταση της εντολής του Θεού. Οι ίδιοι ισχυρισμοί θα αναζήσουν—και ήδη άρχισαν να κυκλοφορούν—ότι οι κρίσεις του Θεού θα επισκεφτούν τους ανθρώπους επειδή παραβαίνουν την Κυριακή αργία. Και η κίνηση για την εξαναγκαστική τήρηση της Κυριακής κερδίζει διαρκώς έδαφος.

Η Καθολική Εκκλησία είναι καταπληκτική σε οξυδέρκεια και επιδεξιότητα. Είναι ικανή να διαγνώσει το μέλλον. Εξαγοράζει τον καιρό της με το να παρατηρεί τις Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες να της αποδίδουν φόρο τιμής αποδεχόμενες το κίβδηλο Σάββατο και προετοιμαζόμενες να επιβάλουν την εξαναγκαστική τήρησή του καταφεύγοντας στις ίδιες ακριβώς μεθόδους που η ίδια χρησιμοποίησε σε χρόνια περασμένα. Όσοι περιφρονούν το φως της αλήθειας θα ζητήσουν ακόμη και τη συνδρομή της αυτοτιτλοφορημένης αυτής αλάνθαστης δύναμης για να εξάρουν ένα θεσμό που την καταγωγή του έλκει από αυτήν. Δεν είναι δύσκολο να συμπεράνει κανείς με πόση προθυμία θα προσφερθεί στους Διαμαρτυρόμενους η βοήθεια αυτή. Ποιος άλλος εκτός από τους παπικούς αρχηγούς ξέρει καλύτερα πως να μεταχειριστεί τους αντιφρονούντες πρός την εκκλησία;

Η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία με το ευρύ δίκτυο των παγκοσμίων διακλαδώσεών της αποτελεί ένα κολοσσιαίο οργανισμό κάτω από την αιγίδα της ποντιφικής καθέδρας της οποίας τα συμφέροντα έχει την ιερή υποχρέωση να υποστηρίζει. Τα εκατομμύρια των οπαδών της σε κάθε χώρα της υδρογείου διδάσκονται ότι θεωρούνται δεσμευμένα με την υποχρέωση να δείξουν αφοσίωση στον πάπα. Άσχετα σε ποιο κράτος ή εθνικότητα ανήκουν, οφείλουν να θεωρούν την εκκλησιαστική εξουσία πάνω από κάθε άλλη. Μπορεί να ορκίζονται νομιμοφροσύνη πρός το κράτος, αλλά πίσω από τον όρκο αυτόν κρύβεται ο όρκος της υποταγής στη Ρώμη που τους αποδεσμεύει από κάθε υπόσχεση αντικείμενη στα συμφέροντά της.

Η ιστορία μαρτυρεί για τις επιτηδευμένες, επίμονες προσπάθειές της να αναμειχθεί στις εσωτερικές υποθέσεις των εθνών. Και μόλις κατακτήσει βήμα ποδός, προχωρεί στην προώθηση των σκοπών της έστω και με την καταστροφή αρχηγών ακόμη και λαών. Ο πάπας Ιννοκέντιος Γ΄ απέσπασε το 1204 αυτόν τον καταπληκτικό όρκο από το βασιλιά της Αρραγωνίας Πέτρο Β΄. "Εγώ ο Πέτρος, βασιλιάς των Αρραγώνων, ομολογώ και υπόσχομαι ότι θα παραμείνω πάντοτε πιστός και υποτακτικός στον κύριό μου, τον Πάπα Ιννοκέντιο, στους Καθολικούς διαδόχους του, και στην Καθολική Εκκλησία και ότι θα διατηρήσω το βασίλειό μου αφοσιωμένο στην υποταγή του πρός αυτόν, προστατεύοντας την Καθολική πίστη και πατάσσοντας την αιρετική κακοήθεια." (John Dowling, "The History of Romanism," Βιβλ. 5, κεφ. 6, τμήμα 55.) Αυτό συμφωνεί με τις αξιώσεις του Ρωμαίου ποντίφηκα ότι "έχει το δικαίωμα να εκθρονίζει αυτοκράτορες." και ότι "δύναται να απαλλάσσει υπηκόους από τη δεσμευτική υποταγή

πρός μη δικαίους άρχοντες." (Mosheim, "Ecclesiastical History," Βιβλ. 3, 11 αιώνας, μέρος 2, κεφ. 2, τμήμα 9, σημ. 17.)

Και ας μη λησμονείται επίσης ότι το καύχημα της Ρώμης είναι το ότι δεν αλλάζει ποτέ. Οι αρχές του Γρηγορίου Ζ΄ και του Ιννοκεντίου Γ΄ εξακολουθούν να είναι οι αρχές της σημερινής Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Και αν είχε τη δύναμη θα τις έθετε και τώρα ακόμη σε εφαρμογή με τον ίδιο ζήλο όπως στα περασμένα χρόνια. Δεν έχουν ιδέα οι Διαμαρτυρόμενοι τι πάνε να κάνουν όταν προσφεύγουν στη βοήθεια της Ρώμης για το ζήτημα της καθιέρωσης της Κυριακής. Ενώ αυτοί προσπαθούν να εκπληρώσουν το σκοπό τους, η Ρώμη αποσκοπεί στην επανάκτηση της δύναμής της, στην αποκατάσταση της χαμένης της υπεροχής. Ας υιοθετηθεί μόνο από τις Ηνωμένες Πολιτείες η αρχή ότι η εκκλησία έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί ή να ελέγχει την κρατική δύναμη ότι θρησκευτικά θεσπίσματα μπορούν να επιβληθούν μέσο των πολιτικών νόμων· με μια λέξη, ότι πολιτική και θρησκευτική εξουσία μπορούν να επιβληθούν στις συνειδήσεις των ανθρώπων και ο θρίαμβος της Ρώμης έχει ήδη εξασφαλιστεί σ' ετούτη τη χώρα.

Ο λόγος του Θεού μας προειδοποιεί για το μελλοντικό αυτό κίνδυνο. Αν δεν δοθεί η δέουσα προσοχή στην προειδοποίηση, ο Προτεσταντικός κόσμος θα μάθει ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις της Ρώμης όταν θα είναι πια πολύ αργά για να αποφύγει την παγίδα. Η δύναμη της παπικής εκκλησίας αυξάνει χωρίς να γίνεται αντιληπτή. Οι δοξασίες της επιδρούν μέσα στις νομοθετικές αίθουσες στις διάφορες εκκλησίες και στις ανθρώπινες καρδιές. Αυξάνεται ο αριθμός των μεγαλοπρεπών, γιγαντιαίων εκκλησιαστικών οικοδομημάτων της, στους απόκρυφους χώρους των οποίων θα διαδραματιστούν οι επαναληπτικές σκηνές του κατατρεγμού του παρελθόντος. Κατά μυστηριώδη και ανύποπτο τρόπο επιστρατεύει τις δυνάμεις της προκειμένου να επιτύχει το σκοπό της για να επιτεθεί μόλις έρθει ο καιρός. Το μόνο που ζητάει είναι το κατάλληλο έδαφος. Και αυτό της έχει ήδη παραχωρηθεί. Ποιος είναι ο αντικειμενικός σκοπός του Καθολικού στοιχείου όχι μόνο θα το δούμε, αλλά και θα το αισθανθούμε σε λίγο. Οποιοσδήποτε μείνει πιστός και υπάκουος στο λόγο του Θεού θα υποβληθεί στον από μέρους του εξευτελισμό και στον κατατρεγμό.

36

Η επικείμενη παλη

Αφ’ ότου άρχισε η μεγάλη διαμάχη στον ουρανό, ο σκοπός του Σατανά ανέκαθεν ήταν η ανατροπή του νόμου του Θεού. Ακριβώς για την επίτευξη αυτού του σκοπού σήκωσε επανάσταση κατά του Δημιουργού και, αφού αποβλήθηκε από τον ουρανό, συνέχισε τον ίδιο αγώνα του στη γη. Να εξαπατήσει τους ανθρώπους παρασύροντάς τους κατόπιν να παραβούν το νόμο του Θεού, είναι ο αντικειμενικός σκοπός που σθεναρά επιδιώκει. Αν αυτό θα το επιτύχει με τη γενική απόρριψη του νόμου ή με την απόρριψη μιας μόνο εντολής, τελικά το αποτέλεσμα θα είναι το ίδιο. Ο παραβάτης ενός σημείου, “όστις πταίση εις έν,” δείχνει ότι καταφρονεί ολόκληρο το νόμο. Με την επιρροή και το παράδειγμά του τάσσεται με το μέρος της παράβασης, και θεωρείται “ένοχος πάντων.” (Ιακ. 2:10.)

Για να επιδείξει την περιφρόνησή του πρός τα θεϊκά διατάγματα, ο Σατανάς διέστρεψε τις βιβλικές διδασκαλίες και έτσι διάφορες πλάνες συγχωνεύτηκαν με την πίστη χιλιάδων ανθρώπων που ομολογούν ότι πιστεύουν στην Αγία Γραφή. Η τελευταία μεγάλη διαμάχη μεταξύ—αλήθειας και πλάνης αποτελεί το τελειωτικό μαχητικό επεισόδιο του μακραίωνου αγώνα με επίκεντρο το νόμο του Θεού. Σ’ αυτή ακριβώς τη φάση του αγώνα εισερχόμαστε τώρα—ενός αγώνα ανάμεσα στους νόμους των ανθρώπων και στα διατάγματα του Παντοδυνάμου, ανάμεσα στη θρησκεία της Βίβλου και στη θρησκεία των μύθων και των παραδόσεων.

Οι δυνάμεις που θα συσπειρωθούν κατά της αλήθειας και της δικαιοσύνης σ’ αυτόν τον αγώνα δρουν ήδη στις ημέρες μας. Ο άγιος λόγος του Θεού, που με τόσα βάσανα και αιματοχυσίες έφθασε στα

χέρια μας, ελάχιστα εκτιμάται. Η Γραφή είναι προσιτή σε όλους, αλλά λίγοι τη δέχονται για πραγματικό οδηγό της ζωής τους. Η απιστία κυριαρχεί σε ανησυχαστικό βαθμό, όχι μόνο στον κόσμο, αλλά και μέσα σ' αυτή την εκκλησία. Πολλοί έφθασαν στο σημείο να αρνούνται τέτοιες βασικές διδασκαλίες που αποτελούν τους στύλους της χριστιανικής πίστης. Οι μεγάλες αλήθειες που παρουσιάζουν οι θεόπνευστοι συγγραφείς γύρω σε θέματα τέτοια όπως η δημιουργία του κόσμου, η πτώση του ανθρώπου, το εξιλαστικό έργο του Χριστού και το αιώνιο κύρος του νόμου του Θεού ουσιαστικά απορρίπτονται, είτε καθολοκληρία, είτε κατά μέρος από μία μεγάλη μερίδα του λεγομένου χριστιανικού κόσμου. Χιλιάδες ανθρώπων που καυχώνται για τις γνώσεις και την ανεξαρτησία τους, κρίνουν πως η απονομή απόλυτης εμπιστοσύνης στη Βίβλο είναι ένδειξη αδυναμίας. Θεωρούν απόδειξη ασυνήθιστης ιδιοφυίας και επιστημολογίας να φέρουν αντιρρήσεις στα λεγόμενα των Αγίων Γραφών, να εξαϋλώνουν και να αποδίδουν αλληγορική έννοια στις πιο βαρυσήμαντες αλήθειες της. Δεν είναι λίγοι οι ιεροκήρυκες που διδάσκουν στο εκκλησιασμά τους, ούτε είναι λίγοι οι καθηγητές που διδάσκουν στους μαθητές τους ότι ο νόμος του Θεού έχει μεταβληθεί ή και ότι έχει καταργηθεί τελείως. Και αυτοί που πιστεύουν ότι οι απαιτήσεις του εξακολουθούν να είναι έγκυρες και ότι πρέπει να εκπληρώνονται με κάθε λεπτομέρεια, υποβλέπονται με ειρωνία και με περιφρόνηση.

Απορρίπτοντας την αλήθεια, οι άνθρωποι απορρίπτουν τον Αρχηγό της αλήθειας. Ποδοπατώντας το νόμο του Θεού, αρνούνται το κύρος του Νομοθέτη. Είναι εξίσου εύκολο να δημιουργήσει κανείς ένα είδωλο από ψευδείς διδασκαλίες και θεολογικές πλάνες, όπως να διαμορφώσει ένα είδωλο από ξύλο ή από πέτρες. Παρουσιάζοντας τις ιδιότητες του Θεού διαστρεβλωμένες, ο Σατανάς παρασύρει τους ανθρώπους να σχηματίσουν μια σφαλερή ιδέα για το χαρακτήρα Του. Πολλοί έχουν ενθρονίσει στη θέση Κυρίου του Θεού ένα υποκατάστατο φιλοσοφικό είδωλο, ενώ ο Αληθινός Θεός, όπως μας Τον αποκαλύπτουν ο λόγος Του, ο Χριστός και τα έργα της δημιουργίας, λιγοστούς συναντάει λατρευτές. Χιλιάδες θεοποιούν τη φύση, ενώ αγνοούν το Θεό της φύσης. Αν και κάτω από διαφορετική μορφή, η ειδωλολατρεία υπάρχει τόσο αναντίρρητα μέσα στο χριστιανικό κόσμο των ημερών μας, όπως υπήρχε ανάμεσα στο λαό του Ισραήλ στην εποχή του Ηλία. Ο θεός για πολλούς αναγνωρισμένους εκπροσώπους της επιστήμης, της φιλοσοφίας, της ποίησης, της πολιτικής, της δημοσιογραφίας, ο θεός των αριστοκρατικών κοσμικών κύκλων, ο θεός πολλών ανωτέρων και ανωτάτων σχολών,

ακόμη και μερικών θεολογικών ιδρυμάτων, ελάχιστα διαφέρει από τον Βάαλ το θεό-ήλιο της αρχαίας Φοινίκης.

Καμία πλάνη από όσες υιοθέτησε ο χριστιανικός κόσμος δεν καταφέρεται με μεγαλύτερη θρασύτητα εναντίον της εξουσίας του Ουρανού, καμία δεν έρχεται σε πιο άμεση αντίθεση με τις υπαγορεύσεις της λογικής, καμία δεν έχει καταστρεπτικότερες συνέπειες από τη σύγχρονη διδασκαλία που διαρκώς κατακτά έδαφος ότι οι άνθρωποι δεν δεσμεύονται πια με την τήρηση του νόμου του Θεού. Κάθε κράτος έχει τη δική του νομοθεσία που επιβάλλει το σεβασμό και την υπακοή. Χωρίς αυτή καμία κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να σταθεί. Αλλά πως είναι δυνατό να φανταστεί κανείς ότι ο Δημιουργός του ουρανού και της γης κυβερνάει χωρίς νόμο τις υπάρξεις της δημιουργίας Του; Ας υποτεθεί ότι διαπρεπείς ιεροκήρυκες δίδασκαν από τον άμβωνα πως οι νόμοι που διοικούν τη χώρα τους και προστατεύουν τα δικαιώματα των πολιτών της δεν είναι υποχρεωτικοί. Ότι περιορίζουν την ατομική ελευθερία και, κατά συνέπεια, δεν πρέπει να υπακούονται. Πόσο διάστημα θα μπορούσαν οι άνθρωποι αυτοί να σταθούν στον άμβωνα; Αλλά είναι μήπως βαρύτερο παράπτωμα η περιφρόνηση των νομοθετημάτων των διαφόρων εθνών και κρατών από την καταπάτηση των θεϊκών εντολών που αποτελούν τη βάση του κάθε κυβερνητικού συστήματος;

Θα ήταν κατά πολύ λογικότερο αν τα διάφορα έθνη καταργούσαν τη βασική νομοθεσία τους και άφηναν ασύδοτο το λαό να κάνει ότι θέλει, παρά ο Διοικητής του σύμπαντος να καταλύσει το νόμο Του και να αφήσει τον κόσμο δίχως κανόνα για την κρίση του ενόχου και για τη δικαίωση του αθώου. Θέλομε να γνωρίσομε ποιες θα ήταν οι συνέπειες της κατάργησης του νόμου του Θεού; Το πείραμα ήδη έγινε. Τρομερές σκηνές διαδραματίσθηκαν στη Γαλλία την εποχή που ο αθεϊσμός είχε καταστεί η διοικούσα αρχή. Αποδείχθηκε τότε στα μάτια του κόσμου ότι το τίμημα της αποσκίρτησης από τους θεϊκούς περιορισμούς είναι η υποδούλωση στο σκληρότερο των τυράννων. Μόλις ο κανόνας της δικαιοσύνης παραμεριστεί, ο δρόμος είναι ελεύθερος για την εγκαθίδρυση της επίγειας εξουσίας του πάτρωνα της αμαρτίας.

Εκεί όπου περιφρονούνται οι θείες εντολές, η αμαρτία παύει να παρουσιάζεται αμαρτωλή και η δικαιοσύνη να είναι επιθυμητή. Όσοι αρνούνται να υποταχθούν στη διοίκηση του Θεού είναι εντελώς ανίκανοι να διευθύνουν τον εαυτό τους. Με τις ολέθριες διδασκαλίες τους εμφυτεύουν το πνεύμα της ανυποταξίας στις καρδιές μικρών παιδιών και εφήβων—που από φυσικού ρέπουν στην ανυποταγή—και το αποτέλεσμα είναι μια κοινωνική τάξη παρανομίας

και διαφθοράς. Ενώ χλευάζουν για αφελείς τους νομοταγείς οπαδούς του Θεού, τα πλήθη πρόθυμα ασπάζονται τα απατηλά κελεύσματα του Σατανά. Αχαλίνωτοι παραδίδονται στην ασέλγεια και επιδίδονται σε αμαρτίες τέτοιες που στο παρελθόν προκάλεσαν τη θεία δίκη για τον εξολοθρεμό των ειδωλολατρών.

Αυτοί που διδάσκουν τους άλλους να μη παίρνουν στα σοβαρά τις εντολές του Θεού, σπείρουν την παρακοή και θα θερίσουν την παρακοή. Αν καταλύονταν εντελώς οι από το θεϊκό νόμο επιβαλλόμενοι περιορισμοί, σε λίγο θα παραβλέπονταν και οι ανθρώπινοι νόμοι. Επειδή ο νόμος του Θεού απαγορεύει τις κακοήθεις πράξεις—την απληστία για τα αγαθά του πλησίον, το ψέμα και την εξαπάτηση—οι άνθρωποι σπεύδουν να τον ποδοπατήσουν σαν κώλυμα που παρεμβάλλεται στην ευτυχία της πρόσκαιρης αυτής ζωής τους. Είναι αδύνατο όμως να προβλέψουν τι αποτελέσματα μπορούν να προκύψουν από την καταπάτηση των εντολών αυτών. Αν δεν ήταν απαραίτητη η επιβολή του νόμου, τότε γιατί να φοβούνται οι άνθρωποι την παράβαση; Η ιδιοκτησία δεν θα ήταν πια εξασφαλισμένη. Ο καθένας θα άρπαζε την περιουσία του γείτονά του με τη βία και ο πλουσιότερος θα ήταν πάντοτε ο ισχυρότερος. Ούτε αυτή η ζωή δεν θα ήταν σεβαστή. Η ιερή υπόσχεση του γάμου θα έπαυε να αποτελεί στερεό προπύργιο της οικογενειακής προστασίας. Αυτός που θα είχε τη δύναμη θα έπαιρνε, φθάνει να το ήθελε, τη γυναίκα του πλησίον του με τη βία. Η πέμπτη εντολή θα έμπαινε στην πάντα το ίδιο όπως και η τετάρτη και τα παιδιά δεν θα δίσταζαν να σκοτώσουν τους γονείς, αν με αυτό θα εκπληρώνονταν η επιθυμία της εξαχρειωμένης τους ψυχής. Ο πολιτισμένος κόσμος θα μετατρέπετο σ' ένα απειθάρχητο συρφετό από ληστές και δολοφόνους, και η ειρήνη, η ησυχία και ευτυχία θα εξαφανίζονταν από το πρόσωπο της γης.

Ήδη η διδασκαλία ότι οι άνθρωποι απαλλάσσονται από την υποχρέωση της τήρησης των εντολών του Θεού εξασθένησε το ηθικό σφρίγος και ο χείμαρρος της ανομίας κατέκλυσε τον κόσμο. Παρανομία, ασυδοσία και διαφθορά ξεχύθηκαν σαν ασυγκράτητο κύμα πάνω στην κοινωνία. Και η οικογένεια έγινε ο στόχος του Σατανά. Η σημαία του κυματίζει πάνω και σ' αυτά ακόμη τα υποτιθέμενα χριστιανικά σπίτια όπου απαντάται ο φθόνος, η υποψία, η υποκρισία, η αποξένωση, η αντιζηλία, η φιλονικία, η προδοσία ιερών παρακαταθηκών, η ασέλγεια. Ολόκληρο το σύστημα των θρησκευτικών αρχών και διδασκαλιών που όφειλαν να αποτελούν τη βάση και τα πλαίσια της κοινωνικής ζωής, μοιάζει με μία κλονιζόμενη, ετοιμόρροπη μάζα. Οι χειρότεροι εγκληματίες, όταν

κλείνονται στις φυλακές για τα αδικοπραξήματά τους, πολλές φορές γίνονται αντικείμενα φιλοφρονήσεων και δέκτες δώρων από τον κόσμο σαν να είχαν διαπράξει κανένα επίζηλο επίτευγμα. Μεγάλη διαφήμιση γίνεται τόσο για το χαρακτήρα όσο και για τα εγκλήματά τους. Ο τύπος δημοσιεύει φρικιαστικές εγκληματικές λεπτομέρειες που εξωθούν και άλλους να προβούν σε παρόμοιες απάτες, ληστείες και φόνους. Και ο Σατανάς θριαμβεύει με την επιτυχία των καταχθονίων σχεδίων του. Το ακαταλόγιστο πάθος του εγκλήματος, η δίχως λόγο αφαίρεση της ζωής, η τρομερή αύξηση της ακολασίας και της παρανομίας κάθε είδους και βαθμού, θα έπρεπε να κάνουν όλους τους θεοσεβείς ανθρώπους να αναρωτηθούν, τι πρέπει να γίνει για να αναχαιτιστεί το ρεύμα του κακού.

Τα δικαστήρια έχουν διαφθαρεί. Οι πολιτικοί ηγέτες τρέχουν πίσω από το κέρδος και ρέπουν πρός τη φιληδονία. Η παραλυσία σκότισε τις διανοητικές ικανότητες πολλών, ώστε ο Σατανάς ασκεί απεριόριστο σχεδόν έλεγχο επάνω τους. Δικαστές εξαχρειώνονται, δωροδοκούνται, εξαπατούνται. Μέθη και κραιπάλη, πάθη και ζηλοτυπίες και κάθε είδους ανεντιμότητες χαρακτηρίζουν τους αντιπροσώπους της Θέμιδος. "Η δικαιοσύνη ίσταται μακράν· διότι η αλήθεια έπεσεν εν τη οδώ και η ευθύτης δεν δύναται να εισχωρήσει." (Ησ. 59:14.)

Η παρανομία και το πνευματικό σκότος που επικράτησαν κατά την κυριαρχία της Ρώμης, ήταν το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της από μέρους της απαγόρευσης των Αγίων Γραφών. Που όμως πρέπει να αναζητηθεί η αιτία της γενικής απιστίας, της απόρριψης του νόμου του Θεού και της επακόλουθης διαφθοράς σ' αυτό το μεσουράνημα του ευαγγελικού φωτός και σε μία εποχή θρησκευτικής ανεξαρτησίας; Τώρα που ο Διάβολος δεν μπορεί πια να κρατήσει τους ανθρώπους κάτω από τον έλεγχό του με την απαγόρευση των Γραφών, καταφεύγει σε διαφορετικά μέσα για να εκπληρώσει το σκοπό του. Με την υπονόμευση της εμπιστοσύνης των ανθρώπων στη Βίβλο, τα σχέδιά του εξυπηρετούνται εξίσου αποτελεσματικά όπως και με την ολοσχερή καταστροφή της Βίβλου. Εισάγοντας την καινοτομία της παραδοχής ότι ο νόμος του Θεού καταργήθηκε, ο Σατανάς ουσιαστικά καθιστά τους ανθρώπους το ίδιο παραβάτες όπως αν είχαν ολοσχερή άγνοια των προσταγμάτων του. Όπως σε περασμένους αιώνες, έτσι και τώρα, χρησιμοποιεί την εκκλησία για την προώθηση των σχεδίων του. Οι σύγχρονες θρησκευτικές οργανώσεις, κλείνοντας τα αυτιά στις αληθοφανείς, αλλά αντιλαϊκές Γραφικές διδασκαλίες, και τηρώντας εχθρική στάση εναντίον τους, υιοθέτησαν ερμηνείες που συνέβαλαν στην ευρεία διασπορά των

κόκκων του σκεπτικισμού. Με την προσκόλλησή τους στην παπική πλάνη ως πρός την αθανασία της ψυχής και την εξακολούθηση της φυσιολογικής μετά θάνατο κατάστασης του ανθρώπου, απέρριψαν τη μοναδική αμυντική δύναμη κατά του εξαπατικού μετώπου του πνευματισμού. Η διδασκαλία των αιωνίων βασάνων έκανε πολλούς να χάσουν την εμπιστοσύνη τους στη Βίβλο. Επίσης όταν παρουσιάζεται το ζήτημα της υποχρεωτικής τήρησης της τετάρτης εντολής κατά τα γραφικά δεδομένα, πολλοί δημοφιλείς κήρυκες του λόγου του Θεού, προσπαθώντας να παρακάμψουν ένα ανεπιθύμητο καθήκον, διακηρύττουν ότι ο νόμος του Θεού καταργήθηκε. Απορρίπτοντας έτσι το νόμο του Θεού, απορρίπτουν μαζί και το Σάββατο. Καθώς προχωρεί το μεταρρυθμιστικό έργο για την επαναφορά του Σαββάτου, η απόρριψη του θεϊκού νόμου για να αποφευχθεί η ανεπιθύμητη τήρηση της τετάρτης εντολής θα λάβει παγκόσμιες σχεδόν διαστάσεις. Τα διδακτικά νάματα των θρησκευτικών αρχηγών άνοιξαν τις πύλες για την είσοδο της απιστίας, του πνευματισμού και της κατάργησης του ιερού νόμου του Θεού. Οι αρχηγοί αυτοί φέρουν την τρομερή ευθύνη για την ανομία που κυριαρχεί στο χριστιανικό κόσμο.

Και όμως αυτή ακριβώς η ίδια τάξη ανθρώπων ισχυρίζονται ότι για τη συνεχώς αυξανόμενη διαφθορά η αιτία κατά πρώτιστο βαθμό πρέπει να αναζητηθεί στη βεβήλωση του λεγομένου "Χριστιανικού Σαββάτου" και ότι η αναγκαστική επιβολή της Κυριακής αργίας θα βελτίωνε κατά πολύ το ηθικό επίπεδο της κοινωνίας. Ο ισχυρισμός αυτός απαντάται ιδιαίτερα στην Αμερική όπου η διδασκαλία του πραγματικού Σαββάτου έχει διαδοθεί σε ευρεία κλίμακα. Στη χώρα αυτή η σταυροφορία της Εγκράτειας—μία από τις σημαντικότερες και προεξέχουσες ηθικοπλαστικές μεταρρυθμίσεις—συχνά συνταυτίζεται με τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της Κυριακής αργίας.

Οι υποστηρικτές της κίνησης αυτής εμφανίζονται σαν πρωτεργάτες που άοκνα μοχθούν για την προαγωγή των υψηλοτέρων κοινωνικών συμφερόντων και θεωρούν εχθρούς της εγκράτειας και της μεταρρύθμισης όλους όσους αρνούνται να συνεργαστούν με αυτούς. Το γεγονός όμως ότι μία κίνηση για την παγίωση μίας πλάνης σχετίζεται με ένα έργο που είναι κατά βάθος καλό, δεν αποτελεί επιχείρημα για την υποστήριξη της πλάνης. Μπορούμε να αποκρύψομε το δηλητήριο αν το αναμίξουμε με υγιεινή τροφή, αλλά με αυτό δεν αλλάζομε την ιδιότητά του. Αντίθετα γίνεται τότε ακόμη πιο επικίνδυνο, γιατί είναι ευκολότερο να παρθεί από άγνοια. Ακριβώς ένα τέχνασμα του Σατανά είναι να αναμιγνύει με το ψεύδος τόση μόνο δόση αλήθειας όση ακριβώς χρειάζεται

για να το παραστήσει αξιόπιστο. Μπορεί οι πρωτοστατούντες στο κίνημα αυτό της Κυριακής αργίας να συνηγορούν για μεταρρυθμίσεις που χρειάζονται στον κόσμο, για αρχές που συμφωνούν με τη Γραφή. Όταν όμως ανάμεσα σ' αυτές συμπεριλαμβάνεται μία απαίτηση αντίθετη πρός το νόμο του Θεού, τότε οι δούλοι του Κυρίου δεν μπορούν να συνεργαστούν μαζί τους. Τίποτε δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραμέριση των εντολών του Θεού χάρη των ανθρωπίνων ενταλμάτων.

Με τις δύο μεγάλες πλάνες, την αθανασία της ψυχής και την ιερότητα της Κυριακής, ο Σατανάς θα παρασύρει τους ανθρώπους στην παραπλάνηση. Η πρώτη απ' αυτές θέτει το θεμέλιο του πνευματισμού, ενώ η δεύτερη δημιουργεί φιλικούς δεσμούς με τη Ρώμη. Οι Διαμαρτυρόμενοι των Ηνωμένων Πολιτειών θα είναι οι πρώτοι που θα τείνουν τα χέρια πάνω από το χάσμα για να σφίξουν γερά το χέρι του πνευματισμού. Και θα απλώσουν επίσης το χέρι πάνω από την άβυσσο σε μία θερμή χειραψία με τη δύναμη της Ρώμης. Κάτω από την επιρροή της τριπλής αυτής συμμαχίας, η Αμερική θα βαδίσει στα ίχνη της Ρώμης για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Καθώς ο πνευματισμός μιμείται όλο και πιστότερα τον τιτλοφορούμενο σύγχρονο Χριστιανισμό, αποκτά μεγαλύτερη δύναμη στο να εξαπατά και να παγιδεύει τους ανθρώπους. Αυτός ο ίδιος εύκολα προσαρμόζεται σύμφωνα με τη νέα τάξη πραγμάτων και θα παρουσιαστεί σαν άγγελος φωτός. Με το μέντιουμ του πνευματισμού θα κάνει θαύματα, θα θεραπεύει ασθενείς και θα κατορθώνει πολλά και αναντίρρητα καταπληκτικά πράγματα. Τα πνεύματα θα ομολογούν πίστη στη Γραφή και θα εκδηλώνουν σεβασμό πρός τις διατάξεις της εκκλησίας, ώστε οι ενέργειες τους θα εκληφθούν σαν εκδηλώσεις θεϊκής δύναμης.

Η διαφορά ανάμεσα στους λεγομένους Χριστιανούς και στον κόσμο των απίστων έγινε σχεδόν ανεπαίσθητη. Αγαπώντας τα εγκόσμια, τα μέλη της εκκλησίας είναι έτοιμα να συμπράξουν με τον κόσμο. Και ο Σατανάς είναι αποφασισμένος να τους ενώσει σ' ένα σώμα, κατοχυρώνοντας τα σχέδιά του και παρασύροντας τελικά όλους μαζί στις φάλαγγες του πνευματισμού. Οι Καθολικοί που καυχώνται ότι τα θαύματα αποτελούν ιδιαίτερα σημεία της πραγματικής εκκλησίας, εύκολα θα παρασυρθούν από τη δύναμη αυτή των συγκροτούμενων θαυμάτων. Όσο για τους Διαμαρτυρομένους, αφού απορρίψουν την ασπίδα της αλήθειας, δεν θα δυσκολευτούν και αυτοί να εξαπατηθούν. Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι και κοσμικοί θα ασπασθούν από κοινού τη μορφή αυτή της ευσέβειας, της

χωρίς καμία δύναμη μέσα της και θα αναγνωρίσουν στην ένωσή τους αυτή μία μεγάλη κίνηση για τη μεταλλαγή του κόσμου και τον εγκαινιασμό της πολυπόθητης χιλιετηρίδας.

Ο πνευματισμός παρουσιάζει το Σατανά σαν ευεργέτη του κόσμου να θεραπεύει τις ασθένειες των ανθρώπων και να επαγγέλλεται ένα καινούργιο και ανώτερο θρησκευτικό σύστημα. Παράλληλα όμως αυτός εργάζεται σαν καταστροφέας. Με τους πειρασμούς του τα πλήθη οδηγούνται στην απώλεια. Με τις ασυγκράτητες ορέξεις η λογική εκτοπίζεται. Επακολουθούν οι σαρκικές απολαύσεις, οι διαμάχες, οι αιματοχυσίες. Το Σατανά τον γοητεύει ο πόλεμος επειδή ξυπνάει τα χαμερπέστερα πάθη της ψυχής και τελικά, βουτηγμένα στην κακία και στο αίμα, παρασύρει τα θύματά του στην αιώνια καταστροφή. Από αυτόν ωθούμενα τα έθνη ξεσηκώνονται σε πόλεμο μεταξύ τους, επειδή έτσι μπορεί να αποσπά τη σκέψη των ανθρώπων από το έργο της προετοιμασίας για τη μεγάλη ημέρα του Θεού.

Και με τα στοιχεία της φύσης εργάζεται επίσης ο Σατανάς προκειμένου να συνάξει το θερισμό του από απροετοίμαστες ψυχές. Γνώστης των μυστηρίων του πολύπλοκου εργαστηρίου της φύσης, χρησιμοποιεί όλη του τη δύναμη για να φέρει τα φυσικά στοιχεία κάτω από τον έλεγχό του μέχρι το σημείο που επιτρέπει ο Θεός. Όταν του δόθηκε η άδεια να πειράσει τον Ιώβ, με τι καταπληκτική ταχύτητα σαρώθηκαν τα πάντα, κοπάδια και αγέλες, σπίτια και δούλοι και παιδιά, η μία συμφορά πάνω στην άλλη, σχεδόν αυτοστιγμή. Ο Θεός είναι εκείνος που προστατεύει τα πλάσματά Του και τα φρουρεί από τη δύναμη του εξολοθρευτή. Ο χριστιανικός όμως κόσμος καταφρόνησε το νόμο του Υψίστου. Γι' αυτό και ο Θεός θα κάνει ακριβώς αυτό που δήλωσε ότι θα έκανε: θα αποσύρει τις ευλογίες Του από τη γη και θα σηκώσει την προστασία Του από αυτούς που επαναστατούν εναντίον του νόμου Του και διδάσκουν και αναγκάζουν τους άλλους να κάνουν το ίδιο. Όσοι δεν τίθενται κάτω από την ιδιαίτερη προστασία του Θεού υπάγονται στον έλεγχο του Σατανά. Και εκείνος, προάγοντας τα σχέδιά του, μερικούς τους ευνοεί και τους κάνει να ευημερούν, ενώ σε άλλους προξενεί τη συμφορά και κάνει τον κόσμο να πιστεύει ότι ο Θεός είναι υπεύθυνος για τα βάσανά τους.

Ενώ από το ένα μέρος θα εμφανίζεται στον κόσμο σαν μεγάλος θεραπευτής που μπορεί να γιατρέψει όλες τις αρρώστιες, από το άλλο μέρος θα προκαλεί διάφορες ασθένειες και θεομηνίες τόσο καταστρεπτικές, που ολόκληρες πολυπληθείς πόλεις θα βυθιστούν στην ερήμωση και στον εξολοθρεμό. Και τώρα ακόμη καταγίνεται

με τα έργα του αυτά. Σε δυστυχήματα και συμφορές, σε θάλασσα και σε στεριά, σε μεγάλες πυρκαγιές, σε τρομακτικούς τυφώνες και φοβερές χαλαζοθύελλες, σε καταιγίδες και πλημμύρες, ανεμοστρόβιλους και παλίρροιες και σεισμούς, σ' όλους τους τόπους και με χίλιους τρόπους, ο Σατανάς εξασκεί τη δύναμή του. Αφανίζει το θερισμό και επακολουθεί η πείνα και η δυστυχία. Μολύνει την ατμόσφαιρα με το θανατηφόρο μίασμά του και χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν δηλητηριασμένοι. Αυτού του είδους οι δοκιμασίες θα αυξάνουν διαρκώς τόσο σε συχνότητα όσο και σε καταστρεπτικότητα. Άνθρωποι και ζώα εξίσου θα γευτούν τη συμφορά. "Η γή πενθεί, μαραίνεται," "οι υψηλοί εκ των λαών ... είναι ητονισμένοι· η γή εμολύνθη υποκάτω των κατοίκων αυτής- διότι παρέβησαν τους νόμους, ήλλαξαν το διάταγμα, ηθέτησαν διαθήκην αιώνιον." (Ησ. 24:4,5.)

Και τότε ο μεγάλος απατεώνας θα πείσει τους ανθρώπους ότι υπαίτιοι όλων αυτών των συμφορών είναι οι πιστοί οπαδοί του Θεού. Η τάξη των ανθρώπων που προκαλεί τη δυσμένεια του Ουρανού, θα ενοχοποιήσει για όλες της τις δυσπραγίες αυτούς που με την υπακοή τους στις εντολές του Θεού γίνονται ένας ακατάπαυστος έλεγχος στους παραβάτες. Τότε θα διαδοθεί ότι οι άνθρωποι προσβάλλουν το Θεό με το να παραβαίνουν την Κυριακή αργία· ότι όλες οι θεομηνίες που προκάλεσε η παράβαση αυτή δεν θα σταματήσουν παρά τότε μόνο όταν η Κυριακή αργία επιβληθεί με αυστηρές κυρώσεις και ότι αυτοί οι οποίοι μιλούν για τις αξιώσεις της τετάρτης εντολής, καταστρέφοντας την ευλάβεια που οφείλεται στην Κυριακή, ταράζουν το λαό εμποδίζοντες την επαναφορά του στη θεϊκή εύνοια και στην επίγεια ευημερία. Η κατηγορία που ειπώθηκε παλαιά εναντίον του πιστού δούλου του Θεού θα επαναληφθεί και μάλιστα πάνω στα ίδια γερά βάθρα: "Και ως είδεν ο Αχάβ τον Ηλίαν, είπε πρός αυτόν ο Αχάβ, συ είσαι ο διαταράττων τον Ισραήλ; Ο δε είπε, δεν διαταράττω εγω τον Ισραήλ, αλλά συ και ο οίκος του πατρός σου· διότι σεις εγκαταλίπετε τας εντολάς του Κυρίου, και υπήγες κατόπιν των Βααλείμ." (Α΄ Βασ. 18:17-18.) Όταν η οργή του λαού εξαφθεί με τις ψευδείς κατηγορίες κατά των απεσταλμένων του Κυρίου, τότε οι άνθρωποι θα στραφούν εναντίον τους με την ίδια μανία όπως ο αποστάτης Ισραήλ στράφηκε εναντίον του προφήτη Ηλία.

Η με θαύματα εκδηλούμενη δύναμη του πνευματισμού θα στραφεί εναντίον εκείνων που προτιμούν να υπακούουν στο Θεό μάλλον παρά στους ανθρώπους. Επικοινωνά πνεύματα από τον κόσμο του υπερπέραν θα εξαγγέλλουν ότι είναι σταλμένα από το Θεό με σκοπό

να πείσουν για την πλάνη τους όσους δεν συμμορφώνονται με την Κυριακή αργία και θα διακηρύττουν ότι οι νόμοι του κράτους πρέπει να τηρούνται σαν νόμοι του Θεού. Θα θρηνούν για τη μεγάλη διαφθορά του κόσμου και θα επικυρώνουν την εκδοχή των θρησκευτικών καθοδηγητών ότι η μεγάλη έκλυση των ηθών στον κόσμο απορρέει από τη βεβήλωση της Κυριακής ημέρας. Τότε μεγάλη αγανάκτηση θα εξαφθεί εναντίον όλων εκείνων που θα αρνούνται να συμμορφωθούν με τη μαρτυρία αυτή των πνευμάτων.

Η στρατηγική του Σατανά κατά την τελευταία αυτή πάλη εναντίον του λαού του Θεού, θα είναι η ίδια που χρησιμοποίησε στην αρχή της μεγάλης διαμάχης στον ουρανό. Ενώ διατείνετο τότε ότι επεδίωκε να προάγει τη σταθερότητα της θεϊκής διακυβέρνησης, κρυφά επιστράτευε όλες του τις δυνάμεις για να επιφέρει την ανατροπή του, αποδίδοντας το δικό του έργο στους πιστούς αγγέλους. Την ίδια εξαπατική μέθοδο υιοθέτησε στην ιστορία της η Ρωμαϊκή εκκλησία. Ενώ διακήρυττε ότι ενεργούσε σαν εκπρόσωπος του Θεού, ζητούσε ταυτόχρονα να εξυψωθεί η ίδια πάνω από το Θεό και να αλλοιώσει το λόγο Του. Κατά τη Ρωμαϊκή κυριαρχία, όσοι καταδικάζονταν σε θάνατο για την πιστότητα τους στο ευαγγέλιο, χαρακτηρίζονταν σαν κακοποιά στοιχεία. Στιγματισμένοι σαν σύμμαχοι του Σατανά, επιβαρύνονταν με όλων των ειδών τις κατηγορίες ώστε να παρουσιάζονται στα μάτια του κόσμου, ακόμη και στα δικά τους μάτια, σαν απεχθέστεροι εγκληματίες. Το ίδιο θα επαναληφθεί και τώρα. Ενώ ο Σατανάς προσπαθεί να εξοντώσει τους νομοταγείς οπαδούς του Θεού, στον κόσμο θα τους ενοχοποιεί σαν παραβάτες του νόμου, σαν άτομα που προσβάλλουν το Θεό και προκαλούν τα δεινά της ανθρωπότητας.

Ο Θεός ποτέ δεν εκβιάζει τη θέληση ούτε τη συνείδηση του ανθρώπου. Αντίθετα ο Σατανάς σ' αυτό το μέσο του άγριου εξαναγκασμού καταφεύγει προκειμένου να ασκεί τον έλεγχό του επάνω σ' αυτούς που δεν μπορεί να εξαπατήσει διαφορετικά. Είτε με το φόβο είτε με τη βία αγωνίζεται να κυριαρχήσει στις συνειδήσεις των ανθρώπων και να εξασφαλίσει την εκδήλωση υποταγής σ' αυτόν τον ίδιο. Για την πραγματοποίηση του σκοπού αυτού εργάζεται μέσο των θρησκευτικών και πολιτικών αρχών με το να τους παρακινεί να επιβάλουν τους ανθρώπινους νόμους, καταφρονώντας το νόμο του Θεού.

Όσοι τιμούν το Σάββατο της Γραφής θα κατηγορηθούν σαν εχθροί του νόμου και διασαλευτές της τάξης, σαν παραβιαστές των ηθικοκοινωνικών θεσμών, σαν πρόξενοι της αναρχίας και της διαφθοράς και σαν υπαίτιοι της οργής του Θεού πάνω στη γη. Οι

περιορισμοί τους οποίους υπαγορεύει η συνείδηση θα χαρακτηριστούν σαν ισχυρογνωμοσύνη, σαν πείσμα και σαν περιφρόνηση της εξουσίας. Θα κατηγορηθούν για δυσμένεια κατά του καθεστώτος. Κήρυκες του ευαγγελίου, μη αναγνωρίζοντες την υποχρέωση της τήρησης του θεϊκού νόμου, θα υποστηρίζουν από τον άμβωνα ότι οι άνθρωποι υποχρεούνται να υποτάσσονται στις αξιώσεις των πολιτικών αρχών, αφού αυτές είναι από το Θεό ταγμένες. Μπροστά σε νομοθετικά σώματα σαν σε ποινικά δικαστήρια, οι τηρητές των θεϊκών ενταλμάτων θα ενοχοποιούνται και θα καταδικάζονται. Τα λόγια τους θα παρερμηνεύονται και τα ελατήριά τους θα διαστρέφονται με το χειρότερο τρόπο.

Απορρίπτοντας οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες τα σαφή Γραφικά επιχειρήματα τα αναφερόμενα στην υπεράσπιση του νόμου του Θεού, θα θελήσουν να κάνουν αυτούς τους οποίους δεν μπορούν να ανατρέψουν με Βιβλικές αποδείξεις να σιγήσουν. Αν και δεν το αναγνωρίζουν, εγκαινιάζουν τώρα μια τακτική που θα οδηγήσει στον κατατρεγμό όσων συνειδητά αρνούνται να μιμηθούν τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο και να αναγνωρίσουν το παπικό Σάββατο.

Επίσημοι εκκλησιαστικοί και πολιτικοί εκπρόσωποι θα συνεργαστούν στις προσπάθειες τους να δωροδοκήσουν, να πείσουν ή να εξαναγκάσουν όλες τις κοινωνικές τάξεις να τιμήσουν την Κυριακή ημέρα. Η έλλειψη της θείας αυθεντίας θα αναπληρωθεί με εξαναγκαστικά νομοθετικά θεσπίσματα. Η πολιτική διαφθορά εξαφανίζει την αγάπη για τη δικαιοσύνη και το σεβασμό για την αλήθεια. Και σ' αυτή ακόμη τη φιλελεύθερη Αμερική κυβερνήτες και νομοθέτες, για να μη χάσουν την εύνοια του λαού, θα ενδώσουν στη γενική απαίτηση για την έκδοση ενός νομοθετικού διατάγματος που θα κατοχυρώνει την Κυριακή αργία. Η ελευθερία της συνείδησης που με τόσες θυσίες αποκτήθηκε, δεν θα υπολογίζεται πια. Στη μελλοντική αυτή σύγκρουση θα παραστούμε μάρτυρες της έμπρακτης εφαρμογής των προφητικών αυτών λόγων: "Ωργίσθη ο δράκων κατά της γυναικός, και υπήγε να κάμη πόλεμον με τους λοιπούς του σπέρματος αυτής, τους φυλάττοντας τας εντολάς του Θεού και έχοντας την μαρτυρίαν του Ιησού Χριστού." (Αποκ. 12:17.)

37

Οι αγιεσ γραφεσ σιγουρο καταφυγιο

"Εις τον νόμον και εις την μαρτυρίαν- εάν δεν λαλώσι κατά τον λόγον τούτον, βεβαίως δεν είναι φως εν αυτοίς." (Ησ. 8:20.) Στο λαό του Θεού συνιστάται να στραφούν στην Αγία Γραφή, το σίγουρο καταφύγιο που προστατεύει από την επιρροή των ψευτοδιδασκάλων και την απατηλή δύναμη των πνευμάτων του σκότους. Ο Σατανάς μετέρχεται κάθε τέχνασμα για να εμποδίσει τους ανθρώπους να εξοικειωθούν με τη Βίβλο, επειδή οι σαφείς δηλώσεις της αποκαλύπτουν τις απατηλές προθέσεις του. Σε κάθε αναζωπύρωση του έργου του Θεού ο άρχοντας του κακού εξεγείρεται με εντονότερη ακόμη δραστηριότητα. Επιστρατεύει τώρα όλες του γενικά τις δυνάμεις για μία τελειωτική πάλη εναντίον του Χριστού και των οπαδών Του. Σε λίγο θα δούμε να διαδραματίζεται μπροστά μας η τελευταία μεγάλη απάτη. Ο Αντίχριστος θα εκτελεί τα καταπληκτικά κατορθώματα του μπροστά στα μάτια μας. Η πλαστογράφηση του γνησίου θα αποδοθεί με τέτοια ακρίβεια, ώστε θα είναι αδύνατο να κάνει κανείς τη διάκριση παρά μόνο με την προσφυγή στην Αγία Γραφή. Η κάθε δήλωση, το κάθε θαύμα πρέπει να αντιπαραβληθούν με τη μαρτυρία των Αγίων Γραφών.

Όσοι επιμένουν στη νομιμοφροσύνη τους πρός όλες γενικά τις εντολές του Θεού θα συναντήσουν αντίσταση και χλευασμό. Μόνο με τη δύναμη του Θεού θα επιβιώσουν. Για να μπορέσουν να αντέξουν στη δοκιμασία που τους περιμένει, οφείλουν να εννοήσουν ποιο είναι το θέλημα του Θεού όπως αυτό αποκαλύπτεται στο λόγο Του. Μόνο τότε μπορούν να Τον τιμήσουν όταν έχουν σχηματίσει την ορθή αντίληψη για το χαρακτήρα Του, το διοικητικό Του και

τις προθέσεις Του ώστε να φέρονται ανάλογα. Μόνο όσοι θα έχουν κατοχυρώσει τη σκέψη τους με τις βιβλικές αλήθειες θα μπορέσουν να επιζήσουν κατά τον τελευταίο μεγάλο αγώνα. Ο καθένας θα βρεθεί αντιμέτωπος με το σοβαρότατο αυτό δίλημμα: Θα υπακούσω στο Θεό ή στους ανθρώπους; Βρισκόμαστε στα πρόθυρα της αποφασιστικής αυτής στιγμής. Πατούν τα πόδια μας στερεά πάνω στο βράχο του αναλλοίωτου λόγου του Θεού; Είμαστε έτοιμοι να υπερασπιστούμε ακλόνητοι τις εντολές του Θεού και την πίστη του Ιησού;

Πριν από τη σταύρωσή Του ο Σωτήρας εξήγησε στους μαθητές Του ότι έμελλε να σταυρωθεί και πάλι να αναστηθεί από τον τάφο και άγγελοι παραβρίσκονταν σιμά τους για να χαράξουν βαθιά τα λόγια Του εκείνα στο νού και στην καρδιά τους. Οι μαθητές όμως, αποβλέποντας στην άμεση απαλλαγή από το Ρωμαϊκό ζυγό, δεν μπορούσαν να ανεχθούν τη σκέψη ότι Εκείνος στον οποίο είχαν στηρίξει όλες τους τις ελπίδες θα έπρεπε να υποστεί ένα τέτοιο εξευτελιστικό θάνατο. Τα λόγια που είχαν ανάγκη να θυμούνται περισσότερο, είχαν εξαφανιστεί από το νού τους· ώστε όταν έφθασε η ώρα της δοκιμασίας τους βρήκε τελείως ανέτοιμους. Με το θάνατο του Ιησού οι ελπίδες τους κατέρρευσαν, σαν να μη τους είχε ο Κύριος προειδοποιήσει καθόλου. Στον προφητικό λόγο το μέλλον σκιαγραφείται σήμερα μπροστά μας με την ίδια γλαφυρότητα, όπως το είχε σκιαγραφήσει τότε στους μαθητές με τα λόγια Του ο Χριστός. Τα γεγονότα τα αναφερόμενα στο τέλος της περιόδου της δοκιμασίας και στο έργο της προετοιμασίας για τον καιρό της θλίψης, περιγράφονται με κάθε σαφήνεια. Και όμως πλήθη ανθρώπων αγνοούν τις σημαντικές αυτές αλήθειες σαν να μη είχαν ποτέ αποκαλυφθεί. Ο Σατανάς καραδοκεί να εξουθενώσει κάθε εντύπωση που θα μπορούσε να τους κάνει "σοφούς πρός σωτηρίαν" και έτσι ο καιρός της θλίψης θα τους βρει ανέτοιμους.

Όταν ο Θεός στέλνει στον κόσμο τέτοιες βαρυσήμαντες προειδοποιήσεις οι οποίες παρουσιάζονται να μεταδίδονται από αγίους αγγέλους που πετούν στο μεσουράνημα, έχει την αξίωση όπως η κάθε λογική ύπαρξη αποδώσει τη δέουσα προσοχή σ' αυτές. Οι τρομερές τιμωρίες που αγγέλλονται εναντίον όσων προσκυνούν το θηρίο και την εικόνα του (Αποκ. 14:9-11), θα έπρεπε να παρακινήσουν τον καθένα σε μια προσεκτική μελέτη των προφητειών, ώστε να γνωρίσουν τι είναι το χάραγμα του θηρίου και με ποιόν τρόπο θα μπορέσουν να το αποφύγουν. Οι μάζες όμως του λαού προτιμούν να κλείνουν τα αυτιά στην αλήθεια και εκτρέπονται στους μύθους. Αναφερόμενος στην επικρατούσα κατάσταση των εσχάτων ημερών, ο απόστολος Παύλος λέγει: "Θέλει ελθεί καιρός ότε

δεν θέλουσιν υποφέρει την υγιαίνουσαν διδασκαλίαν." (Β΄ Τιμ. 4:3.) Αυτός ο καιρός έφθασε ήδη. Οι περισσότεροι αποστρέφονται τις βιβλικές αλήθειες επειδή έρχονται σε σύγκρουση με τις επιθυμίες της αμαρτωλής κοσμικής καρδιάς· και ο Σατανάς τους εφοδιάζει με τις χίμαιρες που αγαπούν.

Αλλά ο Θεός θα έχει ένα λαό στη γη ο οποίος θα υπερασπίζεται τη Γραφή και μόνο τη Γραφή σαν γνώμονα κάθε διδασκαλίας και βάση κάθε μεταρρύθμισης. Ούτε οι γνώμες των σοφών, ούτε τα συμπεράσματα των επιστημόνων, ούτε τα σύμβολα ή οι αποφάσεις των εκκλησιαστικών συνόδων—πολυάριθμες και ασύμφωνες και αυτές σαν τις εκκλησίες που εκπροσωπούν—ούτε η φωνή της πλειοψηφίας, ούτε ένα, ούτε όλα τους μαζί αυτά θα μπορούσαν ποτέ να εκληφθούν σαν απόδειξη για την αποδοχή ή την απόρριψη οποιοσδήποτε θρησκευτικής πεποίθησης. Πριν παραδεχθούμε οποιαδήποτε διδασκαλία ή εντολή, πρέπει να ζητήσομε να βρούμε αν αυτές στηρίζονται στον απλό γνώμονα του "Ούτω λέγει Κύριος."

Ο Σατανάς προσπαθεί διαρκώς να καταστήσει επίκεντρο της προσοχής τον άνθρωπο αντί για το Θεό. Κάνει τους ανθρώπους να στρέφονται για καθοδήγηση στους επισκόπους, στους ιεροκήρυκες, στους καθηγητές της θεολογίας αντί να ερευνούν τις Γραφές για να πληροφορηθούν οι ίδιοι ποιο είναι το καθήκον τους. Κατόπιν, ασκώντας τον έλεγχό του πάνω στα πνεύματα των ποιμαντορικών αυτών στελεχών, είναι ικανός να επηρεάσει τα πλήθη κατά βούληση.

Όταν ο Χριστός ήρθε να κηρύξει τα λόγια της ζωής, οι κοινοί άνθρωποι Τον άκουγαν με προθυμία. Πολλοί επίσης από τους ιερείς και άρχοντες πίστεψαν σ' Αυτόν. Ο αρχηγός του εκκλησιαστικού σώματος όμως και οι επίσημοι εκπρόσωποι του έθνους ήταν αποφασισμένοι να κατακρίνουν και να απορρίψουν τη διδασκαλία Του. Αν και όλες οι προσπάθειες τους να προβάλουν κατηγορίες εναντίον Του απέτυχαν, αν και αδύνατο να μη έχουν αναγνωρίσει την επίδραση της θεϊκής δύναμης που συνόδευε τα λόγια Του, αφέθηκαν μολαταύτα να κυριευτούν από την προκατάληψη. Απέρριψαν την περίτρανη απόδειξη της Μεσσιανικής Του ιδιότητας, μη τυχόν και αναγκαστούν να γίνουν μαθητές Του. Οι αντίπαλοι αυτοί του Ιησού ήταν άνθρωποι τους οποίους ο λαός είχε διδαχθεί να σέβεται από βρεφική ακόμη ηλικία και μπροστά στην υπεροχή των οποίων είχε συνηθίσει να υποκλίνεται ανεπιφύλακτα. "Πως είναι δυνατόν," διερωτάτο ο κόσμος, "οι αρχηγοί μας και οι σπουδασμένοι γραμματείς μας να μη πιστεύουν στον Ιησού; Αν αυτός ήταν ο Χριστός δεν θα Τον πίστευαν οι καθιερωμένοι αυτοί άνθρωποι;" Ήταν η επιρροή τέτοιων δασκάλων που εξώθησε το Ιουδαϊκό έθνος να απορρίψει το Λυτρωτή του.

Το ίδιο πνεύμα που υποκινούσε τους ιερείς και άρχοντες εκείνους του λαού εξακολουθεί να εκδηλώνεται ακόμη από πολλούς οι οποίοι προσποιούνται μεγάλη θεοσέβεια. Αρνούμενοι να ασχοληθούν με την έρευνα των Γραφών για να ανακαλύψουν τις αλήθειες που αφορούν την εποχή μας, αναφέρονται στο μεγάλο ρεύμα των οπαδών τους, στον πλούτο και στη δημοτικότητά τους, και βλέπουν περιφρονητικά τους υποστηρικτές της αλήθειας σαν ολιγάριθμους, πτωχούς και καταφρονεμένους, με μία πίστη που τους κάνει να ξεχωρίζουν από τον υπόλοιπο κόσμο.

Ο Χριστός το πρόβλεψε ότι η παράνομη οικειοποίηση της εξουσίας που ασκούσαν οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι δεν επρόκειτο να σταματήσει με τη διασπορά του Εβραϊκού λαού. Με προφητική διορατικότητα έβλεπε τα αποτελέσματα της κατάχρησης της ανθρώπινης εξουσίας για να επιβληθεί στη συνείδηση του κόσμου—μία κατάσταση που αποδείχθηκε πραγματική πληγή στη μακραίωνη ζωή της εκκλησίας. Τα φοβερά εκείνα επικριτικά Του λόγια εναντίον των γραμματέων και Φαρισαίων, καθώς και οι προειδοποιητικές παραινέσεις Του στο λαό να πάψει να ακολουθεί τους τυφλούς αρχηγούς του, έχουν καταχωρηθεί για τη νουθεσία των επερχόμενων γενεών.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία επιφυλάσσει στον κλήρο το δικαίωμα να ερμηνεύει τις Γραφές. Με τη δικαιολογία ότι μόνο οι ιερωμένοι είναι σε θέση να εξηγούν το λόγο του Θεού, τον στέρησαν από τους λαϊκούς. Αν και η Μεταρρύθμιση έθεσε τη Γραφή στη διάθεση του καθενός, μολαταύτα, η ίδια δικαιολογία που μεταχειρίζεται η Ρώμη, χρησιμοποιείται και από πολλούς μέσα στις Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες προκειμένου να ερευνήσουν τη Βίβλο καθένας για τον εαυτό του. Οι άνθρωποι διδάσκονται ότι πρέπει να παραδέχονται τις διδασκαλίες της έτσι ακριβώς όπως τις ερμηνεύει η εκκλησία. Όπως είναι επόμενο, χιλιάδες πιστών δεν τολμούν να παραδεχθούν απολύτως τίποτε, άσχετα πόσο αναντίρρητη είναι η Γραφική εκδοχή, αν αυτό αντίκειται στο σύμβολο της πίστης τους ή στα αναγνωρισμένα από την εκκλησία τους δόγματα.

Παρ' όλες τις νουθεσίες της Βίβλου κατά των ψευτοδιδασκάλων, πολλοί με τον τρόπο αυτόν αποφασίζουν να εμπιστευτούν τη φρούρηση των ψυχών τους στα χέρια του κλήρου. Σε χιλιάδες ανέρχονται σήμερα οι Χριστιανοί οι οποίοι δεν μπορούν να στηρίξουν τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τους σε κανένα άλλο λόγο εκτός από το ότι έτσι διδάχθηκαν από τους πνευματικούς αρχηγούς τους. Οι διδαχές του Σωτήρα τους περνούν σχεδόν απαρατήρητες, ενώ τα λόγια των ιεροκηρύκων τους κερδίζουν την απόλυτη εμπιστοσύνη τους. Είναι όμως οι ιεροκήρυκες αλάνθαστοι; Πως μπορούμε να

εμπιστευτούμε τις ψυχές μας στην καθοδήγησή τους εκτός αν γνωρίζομε από το λόγο του Θεού ότι αυτοί είναι οι φορείς του πραγματικού φωτός; Όσοι δεν έχουν το σθένος να στραφούν από την πατροπαράδοτη πορεία που ακολουθεί ο κόσμος, θα βαδίσουν ακολουθώντας τα ίχνη των πολυμαθών ανθρώπων. Απρόθυμοι να ερευνήσουν για λογαριασμό τους, δένονται απεγνωσμένα στον τροχό της πλάνης. Βλέπουν ότι η παρούσα αλήθεια εκτίθεται στη Γραφή με κάθε σαφήνεια και αναγνωρίζουν ότι η διακήρυξή της συνοδεύεται από τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος. Και όμως επιτρέπουν στην αντίσταση των κληρικών να τους αποστρέψει από το φως. Αν και με τη λογική και με τη συνείδηση έχουν πια πειστεί, οι παραπλανημένες αυτές ψυχές δεν τολμούν να σκεφθούν διαφορετικά από τον πνευματικό τους και θυσιάζουν την ατομική τους κρίση και τα αιώνια συμφέροντά τους πάνω στο βωμό της απείθειας, της υπερηφάνειας και της προκατάληψης των άλλων.

Ποικίλους τρόπους ανθρώπινης επιρροής μετέρχεται ο Σατανάς για να κρατήσει δεμένους τους αιχμαλώτους του. Χιλιάδες ψυχών τις κάνει δικές του σχετίζοντάς τες με τρυφερούς δεσμούς πρός εκείνους που είναι οι εχθροί του σταυρού του Χριστού. Οποιαδήποτε τα αντικείμενα των δεσμών αυτών—είτε γονείς, είτε παιδιά, είτε σύζυγοι, είτε φίλοι—το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Οι εχθροί της αλήθειας ασκούν την επιρροή τους στο να ελέγχουν τη συνείδηση των άλλων που, εξαρτώμενοι απ' αυτούς, δεν έχουν ούτε το απαιτούμενο θάρρος, ούτε το πνεύμα της ανεξαρτησίας για να υπακούσουν στις υποδείξεις της δικής τους συνείδησης ως πρός το καθήκον.

Η αλήθεια και η δόξα του Θεού είναι αναπόσπαστες. Εφόσον η Γραφή έχει τεθεί στη διάθεσή μας, δεν μπορούμε ποτέ να τιμήσουμε το Θεό με πλανεμένες δοξασίες. Πολλοί ισχυρίζονται ότι δεν έχει σημασία τι πιστεύει κανείς, φθάνει η ζωή του να είναι εντάξει. Αλλά η ζωή του ανθρώπου διαμορφώνεται σύμφωνα με την πίστη του. Αν το φως και η αλήθεια βρίσκονται στη διάθεσή μας και αμελούμε να επωφεληθούμε από το προνόμιο αυτό, στην παργματικότητα το απορρίπτουμε και προτιμούμε το σκότος παρά το φως.

"Υπάρχει οδός ήτις φαίνεται ορθή εις τον άνθρωπον, αλλά τα τέλη αυτής είναι θάνατος." (Παρ. 16:25.) Η άγνοια δεν δικαιολογεί την πλάνη ούτε την αμαρτία στην περίπτωση όπου έχει παρουσιαστεί κάθε ευκαιρία για να γνωρίσει κανείς το θέλημα του Θεού. Στο ταξίδι του βίου του, ο άνθρωπος φθάνει κάποτε σ' ένα σταυροδρόμι όπου μια οδική πινακίδα δείχνει που οδηγεί ο κάθε δρόμος. Αν όμως αγνοώντας τις πληροφορίες της πινακίδας, ακολουθήσει το δρόμο που κατά την κρίση του φαίνεται να είναι ο σωστός,

μπορεί μεν η απόφασή του να είναι παρά πάνω από καλοπροαίρετη, κατά πάσα πιθανότητα όμως δεν θα αργήσει να ανακαλύψει ότι πήρε λάθος το δρόμο.

Ο Θεός μας έχει χορηγήσει το λόγο Του για να εξοικειωθούμε με τις διδασκαλίες του και να γνωρίσομε ο καθένας μας τι ακριβώς Αυτός ζητάει από εμάς. Όταν ο νεαρός νομικός ήρθε στον Ιησού υποβάλλοντας την ερώτηση: "Τι πράξας θέλω κληρονομήσει ζωήν αιώνιον;" Ο Σωτήρας τον παρέπεμψε στις Γραφές λέγοντας: "Εν τω νόμω τι είναι γεγραμμένον; Πως αναγινώσκεις;" Η άγνοια δεν πρόκειται να δικαιολογήσει κανένα, ούτε νέο ούτε γέρο, ούτε να τον απαλλάξει από την αναπόφευκτη τιμωρία της παράβασης του θεϊκού νόμου. Επειδή ο καθένας έχει στα χέρια του ένα πιστό αντίγραφο αυτού του νόμου, των αρχών του και των αξιώσεών του. Οι καλές προθέσεις δεν είναι αρκετές. Δεν αρκεί να κάνει ο άνθρωπος αυτό που ο ίδιος θεωρεί σωστό, ή αυτό που ο πνευματικός καθοδηγητής του του παρουσιάζει για σωστό. Εδώ διακυβεύεται η σωτηρία της ψυχής του και έχει την υποχρέωση να ερευνήσει τις Γραφές για λογαριασμό του. Όσο σίγουρος και αν είναι για τις πεποιθήσεις του, όση εμπιστοσύνη και αν έχει στις γνώσεις του πνευματικού του, δεν μπορεί να βασιστεί σ' αυτά. Έχει στη διάθεσή του τον οδικό χάρτη όπου το κάθε σημείο της διαδρομής πρός τον ουρανό είναι καταχωρημένο με λεπτομέρεια και δεν του χρειάζεται να στηρίζεται σε εικασίες.

Το πρώτιστο και ύψιστο καθήκον κάθε λογικού ανθρώπου είναι να μάθει από τις Γραφές τι είναι αλήθεια ώστε να την ακολουθήσει, ενθαρρύνοντας και άλλους να μιμηθούν το παράδειγμά του. Καθημερινά θα πρέπει να μελετούμε τη Βίβλο με επιμέλεια, εμβαθύνοντας προσεκτικά στην κάθε σκέψη και συγκρίνοντας τα διάφορα εδάφια μεταξύ τους. Με τη βοήθεια του Θεού, οφείλουμε να μορφώσομε γνώμη εμείς οι ίδιοι, αφού εμείς οι ίδιοι είμαστε υπόλογοι στο Θεό για τον εαυτό μας.

Οι πιο αληθοφανείς εκδοχές της Βίβλου έχουν περιπλεχτεί μέσα στη σκιά και στην αμφιβολία από ανθρώπους εγγραμμάτους οι οποίοι με τη δικαιολογία της πολυμάθειας διδάσκουν ότι υπάρχουν στη Γραφή μυστικές, απόρρητες πνευματικές έννοιες που η χρησιμοποιούμενη γλώσσα τις καθιστά ακατανόητες. Αυτοί είναι οι ψευτοδιδάσκαλοι. Σ' αυτή την κατηγορία των ανθρώπων απευθύνονταν ο Χριστός όταν είπε: "Πλανάσθε μη γνωρίζοντες τας Γραφάς μηδέ την δύναμην του Θεού." (Μάρκ. 12:24.) Η γλώσσα της Βίβλου πρέπει να ερμηνεύεται με την πιο ευνόητη σημασία της, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες όπου χρησιμοποιούνται σύμβολα ή παραστάσεις.

Ο Χριστός έδωσε την υπόσχεση: "Εάν τις θέλη να κάμη το θέλημα Αυτού, θέλει γνωρίσει περί της διδαχής." (Ιωάν. 7:17.) Αν ήθελαν μόνο οι άνθρωποι να δεχθούν τη Βίβλο όπως είναι γραμμένη, αν δεν επενέβαιναν οι ψευτοδιδάσκαλοι για να παραπλανούν και να συγχέουν τα πνεύματά τους, θα επιτελείτο ένα τέτοιο έργο στη γη που θα χαροποιούσε τους αγγέλους και θα οδηγούσε στην ποίμνη του Χριστού χιλιάδες πρόβατα χαμένα τώρα μέσα στην πλάνη.

Θα έπρεπε να ενασκήσουμε όλες μας τις πνευματικές δυνάμεις στη μελέτη των Γραφών και να καταπονήσομε την αντίληψη ώστε να συλλάβει κατά το ανθρώπινο δυνατό τη βαθυστόχαστη έννοια των θεϊκών πραγμάτων. Παράλληλα όμως. δεν πρέπει να λησμονούμε ότι το γνήσιο πνεύμα του μαθητευομένου είναι η ευπείθεια και η υπακοή του μικρού παιδιού. Οι δυσκολίες της Γραφής δεν αντιμετωπίζονται ποτέ με τις ίδιες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την επίλυση φιλοσοφικών προβλημάτων. Δεν πρέπει να επιδοθούμε στη μελέτη της Βίβλου με την αυτοπεποίθηση η οποία συχνά χαρακτηρίζει αυτούς που ασχολούνται στον τομέα της επιστήμης, αλλά μόνο με προσευχή, με ταπεινή εξάρτηση από το Θεό και με ειλικρινή επιθυμία να γνωρίσομε το θέλημά Του. Οφείλουμε να πλησιάσουμε με πνεύμα ταπεινοφροσύνης και επιδεκτικότητας για μάθηση ώστε να αποκτήσουμε τη γνώση από Εκείνον του οποίου το όνομά είναι ο ΩΝ. Διαφορετικά, πονηροί άγγελοι θα σκοτίσουν τη σκέψη μας και θα σκληρύνουν την καρδιά μας σε τέτοιο σημείο ώστε η αλήθεια να μη μας κάνει καμιά εντύπωση.

Πολλές γραφικές περικοπές τις οποίες οι πολύξεροι αποκαλούν μυστηριώδεις ή υποσκελίζουν για ασήμαντες, είναι γεμάτες νουθεσία και παρηγοριά για όσους μαθητεύουν στο σχολείο του Χριστού. Μία αιτία για την οποία πολλοί θεολόγοι δεν είναι καλύτερα καταρτισμένοι στο λόγο του Θεού είναι ότι κλείνουν τα μάτια στις αλήθειες που δεν επιθυμούν να εφαρμόσουν. Η κατανόηση της βιβλικής αλήθειας δεν εξαρτάται τόσο από τη μεγάλη αντίληψη για την έρευνά της, όσο από την ειλικρινή πρόθεση και από την ακατάβλητη επιθυμία για τη δικαιοσύνη.

Ποτέ δεν πρέπει να μελετάται η Γραφή χωρίς προσευχή. Μόνο το Άγιο Πνεύμα μπορεί να μας κάνει να αισθανθούμε τη σπουδαιότητα των ευκολονόητων σημείων και να μας αποτρέψει από τη ματαιοπονία να καταπιαστούμε με δυσεξήγητες φάσεις της αλήθειας. Στους αγγέλους του Θεού έχει ανατεθεί το καθήκον να προδιαθέτουν την καρδιά ώστε να κατανοεί το λόγο Του με τρόπο που να μας γοητεύει με την ομορφιά του, να μας παραινεί με τα μηνύματά του και να μας εμψυχώνει και ενισχύει με τις υποσχέσεις Του. Το αίτημα

του Ψαλμωδού πρέπει να γίνει και δικό μας αίτημα: "Άνοιξον τους οφθαλμούς μου, και θέλω βλέπει τα θαυμάσια τα εκ του νόμου Σου." (Ψαλμ. 119:18.) Αν πολλές φορές οι πειρασμοί φαίνονται ακατανίκητοι, αυτό οφείλεται στην παραμέληση της προσευχής και της μελέτης της Βίβλου, ώστε ο πειραζόμενος δεν μπορεί να θυμηθεί εύκολα τις υποσχέσεις του Θεού και να αντιμετωπίσει το Σατανά με τα όπλα της Γραφής. Αλλά οι άγγελοι του Θεού περιστοιχίζουν όσους προθυμοποιούνται να διδαχθούν τα πνευματικά. Και σε μια ώρα ανάγκης θα τους υπενθυμίσουν εκείνα ακριβώς τα σημεία της αλήθειας που τους χρειάζονται. Έτσι "όταν ο εχθρός επέλθη ως ποταμός, το Πνεύμα του Κυρίου θέλει υψώσει σημαίαν εναντίον αυτού." (Ησ.59:19.)

Ο Ιησούς υποσχέθηκε στους μαθητές Του. "Ο δε Παράκλητος, το Πνεύμα το Άγιον, το οποίον θέλει πέμψει ο Πατήρ εν τω ονόματί Μου, Εκείνος θέλει σας διδάξει πάντα, και θέλει σας υπενθυμίσει πάντα όσα είπον πρός εσάς." (Ιωάν. 14:26.) Αλλά οι διδασκαλίες του Χριστού πρέπει να έχουν αποταμιευτεί από πριν στην καρδιά για να μπορέσει το Πνεύμα του Θεού να μας τις υπενθυμίσει την ώρα του κινδύνου. "Εν τη καρδία μου εφύλαξα τα λόγια Σου," έλεγε ο Δαβίδ, "δια να μη αμαρτάνω εις Σε." (Ψαλμ. 119:11.)

Όλοι όσοι νοιάζονται για τα αιώνια συμφέροντά τους. θα πρέπει να λάβουν τα μέτρα τους κατά της εισβολής του σκεπτικισμού. Και αυτοί ακόμη που θεωρούνται οι στύλοι της αλήθειας θα υποστούν την επίθεσή του. Είναι αδύνατο να μείνει κανείς ανέπαφος από τους σαρκασμούς, τις σοφιστείες και από τις ύπουλες και ολέθριες διδασκαλίες της σύγχρονης απιστίας. Ο Σατανάς προσαρμόζει τους πειρασμούς του πρός όλες τις κοινωνικές τάξεις. Στους ακαλλιέργητους εξακοντίζει σαρκαστικά και χονδροειδή αστεία, ενώ στους μορφωμένους απευθύνεται με επιστημονικές αντιρρήσεις και φιλοσοφικές σκέψεις- αλλά οι πειρασμοί είναι το ίδιο υπολογισμένοι για να προκαλέσουν τη δυσπιστία ή την περιφρόνηση για τη Γραφή. Ακόμη και οι νέοι, με την ελάχιστη πείρα τους τολμούν να κάνουν υπαινιγμούς, αμφισβητώντας τις θεμελιώδεις αρχές του Χριστιανισμού. Όσο επιφανειακή και αν φαίνεται η νεανική απιστία, ασκεί όμως και αυτή την επιρροή της. Πολλοί παρασύρονται κατ' αυτόν τον τρόπο να χλευάζουν το πνεύμα της χάρης. (Εβρ. 10:29.) Πολλών η ζωή. ενώ προορίζονταν για τη δόξα του Θεού και το καλό της ανθρωπότητας, φθίνει μέσα στις μολυσματικές αναθυμιάσεις της απιστίας. Όλοι όσοι βασίζονται στα υπεροπτικά συμπεράσματα της ανθρώπινης λογικής και πιστεύουν ότι είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τα θεϊκά μυστήρια και να

βρουν την αλήθεια χωρίς να βοηθούνται από τη σοφία του Θεού, έχουν μπλεχτεί στα δίχτυα του Σατανά.

Ζούμε στη σοβαρότερη περίοδο της ιστορίας του κόσμου. Η τύχη του αμέτρητου πλήθους των θνητών θα έχει σε λίγο κριθεί. Η ατομική μελλοντική ευημερία μας, καθώς και η σωτηρία άλλων ψυχών εξαρτάται από την τωρινή πορεία που ακολουθούμε. Μας χρειάζεται η καθοδήγηση του Πνεύματος της αλήθειας, κάθε οπαδός του Χριστού πρέπει να υποβάλει αυτό το σοβαρό ερώτημα "Κύριε τι θέλεις να κάμω;" Είναι ανάγκη να ταπεινωθούμε ενώπιον του Κυρίου με νηστεία και προσευχή και να τρέφουμε το νού μας με τα νάματα του λόγου Του, ιδιαίτερα με τις σκηνές της κρίσης του Θεού. Τώρα είναι καιρός να επιδιώξουμε να αποκτήσουμε μια βαθιά, ζώσα εμπειρία για τα πνευματικά. Δεν έχουμε ούτε στιγμή να χάσουμε. Γεγονότα ζωτικής σημασίας εξελίσσονται γύρω μας. Βρισκόμαστε πάνω στο γητεμένο έδαφος του Σατανά Μη κοιμάστε, σείς οι φρουροί του Θεού. Ο εχθρός καραδοκεί από όλες τις μεριές, έτοιμος κάθε στιγμή,—μόλις σας βρει χαλαρούς ή νυσταγμένους—να πηδήσει καταπάνω σας και να σας καταστήσει λεία του.

Πολλοί ζουν με μια ψευδαίσθηση για την πραγματική τους κατάσταση έναντι του Θεού. Νοιώθουν ικανοποιημένοι που δεν βαρύνονται με ορισμένες αδικοπραγίες στη ζωή τους. Δεν υπολογίζουν όμως όλες τις καλές και ευγενικές αλλά παραμελημένες από μέρους τους πράξεις, για τις οποίες θα τους ζητήσει μια μέρα λόγο ο Θεός. Δεν αρκεί να είναι δένδρα στον κήπο του Θεού. Πρέπει να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες Του παράγοντας καρπούς. Θεωρούνται υπεύθυνοι για όλο το παραμελημένο καλό που περίμενε να έχουν επιτελέσει με την ενίσχυση της χάρης Του. Στα βιβλία του ουρανού καταχωρούνται σαν χαραμιστές του εδάφους. Αλλά η κατάσταση των ανθρώπων αυτών δεν είναι εντελώς απελπιστική. Η μακρόθυμη καρδιά της Αγάπης εξακολουθεί να εκλιπαρεί αυτούς που καταφρόνησαν το έλεος του Θεού και καταχράσθηκαν τη χάρη Του. "Δια τούτο λέγει, Σηκώθητι ο κοιμώμενος, και ανάστηθι εκ των νεκρών και θέλει σε φωτίσει ο Χριστός. Προσέχετε λοιπόν πως να περιπατήτε ακριβώς ... εξαγοραζόμενοι τον καιρόν, διότι αι ημέραι είναι πονηραί." (Εφεσ. 5:14-16.)

Όταν έρθει ο καιρός της δοκιμασίας θα φανούν αυτοί που είχαν κάνει οδηγό της ζωής τους το λόγο του Θεού. Το καλοκαίρι η διαφορά ανάμεσα στα αειθαλή και στα άλλα δένδρα είναι ανεπαίσθητη. Σαν ξεσπάσουν όμως τα παγερά ξεροβόρια του χειμώνα, τα αειθαλή μένουν αμετάβλητα, ενώ τα υπόλοιπα δένδρα γυμνώνονται από το φύλλωμά τους. Έτσι και οι κατ' όνομα μόνο θρησκευόμενοι

μπορεί να μη διακρίνονται τώρα από τους γνήσιους Χριστιανούς. Πλησιάζει όμως ο καιρός που θα φανεί η διαφορά. Μόλις ξεσηκωθεί η αντίσταση, μόλις ξανακυριαρχήσει ο φανατισμός και η αδιαλλαξία και έρθουν οι διωγμοί, τότε οι χλιαροί και οι υποκρινόμενοι θα κλονιστούν και θα εγκαταλείψουν την πίστη. Οι πραγματικοί όμως Χριστιανοί θα μείνουν στερεοί σαν βράχος, με μεγαλύτερη ακόμη πίστη και σθεναρότερη ελπίδα από ότι όταν όλα πήγαιναν καλά.

Ο Ψαλμωδός λέγει: "Τα μαρτύριά Σου είναι η μελέτη μου." "Εκ των εντολών Σου έγεινα συνετός· δια τούτο εμίσησα πάσαν οδόν ψεύδους." (Ψαλμ. 119:99,104.)

"Μακάριος ο άνθρωπος όστις εύρηκε σοφίαν." (Παρ 3:13.) "Διότι θέλει είσθαι ως δένδρον πεφυτευμένον πλησίον των υδάτων το οποίον εξαπλώνει τας ρίζας αυτού πλησίον του ποταμού, και δεν θέλει ιδεί όταν έρχηται το καύμα, αλλά το φύλλον αυτού θέλει θάλλει· και δεν θέλει μεριμνήσει εν τω έτει της ανομβρίας, ουδέ θέλει παύσει από του να κάμη καρπόν." (Ιερ 17:8.)

38

Η τελευταια προειδοποιηση

"Και μετά ταύτα είδον άγγελον καταβαίνοντα εκ του ουρανού, κόστις είχεν εξουσίαν μεγάλην· και η γη εφωτίσθη εκ της δόξης αυτού. Και έκραξε δυνατά μετά φωνής μεγάλης λέγων. Έπεσεν, έπεσε, Βαβυλών η μεγάλη και έγινε κατοικητήριον δαιμόνων, και φυλακή παντός πνεύματος ακαθάρτου και μισητού." "Και ήκουσα άλλην φωνήν εκ του ουρανού λέγουσαν. εξέλθετε εξ αυτής, ο λαός Μου, δια να μη συγκοινωνήσητε εις τας αμαρτίας αυτής, και να μη λάβητε εκ των πληγών αυτής." (ΑΠΟΚ 18:1-2,4.)

Το γραφικό αυτό κείμενο αναφέρεται στην εποχή όπου η αγγελία της πτώσης της Βαβυλώνας η οποία διακηρύχθηκε από το δεύτερο άγγελο του δεκάτου τετάρτου κεφαλαίου της Αποκάλυψης, θα επαναληφθεί με μία πρόσθετη πληροφορία: τις διαφθορές που έχουν εισχωρήσει στις διάφορες οργανώσεις οι οποίες αποτελούν τη Βαβυλώνα, αφότου το μήνυμα μεταδόθηκε για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1844. Εδώ περιγράφεται η τρομερή κατάσταση του θρησκευτικού κόσμου. Με την κάθε απόρριψη της αλήθειας, οι διάνοιες των ανθρώπων σκοτίζονται και οι καρδιές τους σκληρύνονται, ώσπου απολιθώνονται εντελώς από την αποθρασυμένη απιστία. Περιφρονώντας τις προειδοποιήσεις του Θεού, θα εξακολουθούν να καταπατούν την τετάρτη εντολή του Δεκαλόγου και θα καταλήξουν να καταδιώξουν εκείνους που την τηρούν αγία. Με αυτή την περιφρόνηση του λόγου του θεού και του λαού Του, ο Χριστός περιέρχεται στην αφάνεια. Καθώς οι διδαχές του πνευματισμού κατακτούν τις εκκλησίες, οι φραγμοί που συγκρατούν τα πάθη της καρδιάς εξαφανίζονται και η δήθεν θρησκευόμενη ζωή

θα καταντήσει ένα πανωφόρι κάτω από το οποίο θα κρύβονται οι χαμερπέστερες παρανομίες. Η πίστη στις πνευματικές εκδηλώσεις ανοίγει το δρόμο για τη δράση των απατηλών πνευμάτων και των σατανικών διδασκαλιών και τότε οι εκκλησίες θα υποστούν την επιρροή των πονηρών αγγέλων.

Την εποχή της εκπλήρωσης της προφητείας αυτής αναφέρεται σχετικά με τη Βαβυλώνα ότι "αι αμαρτίαι αυτής έφθασαν έως του ουρανού, και ενεθυμήθη ο Θεός τα αδικήματα αυτής." (Αποκ. 18:5.) Ξεπέρασε τα όρια της αντοχής της και η καταστροφή είναι έτοιμη να ξεσπάσει επάνω της. Ακόμη όμως ο Θεός έχει λαό μέσα στη Βαβυλώνα. Και πριν την επισκεφτεί με την τιμωρή κρίση Του, στους πιστούς εκείνους δίνεται η κλήση να βγουν έξω από αυτήν για να μη γίνουν συνένοχοι στις αμαρτίες της και συμμέτοχοι στις πληγές της. Αυτό ακριβώς συμβολίζει ο άγγελος που κατεβαίνει από τον ουρανό και φωτίζει τη γη με τη δόξα του, γνωστοποιώντας με δυνατή φωνή τις αμαρτίες της Βαβυλώνας. Παράλληλα με την αγγελία αυτή δίνεται η κλήση: "Εξέλθετε εξ αυτής, ο λαός Μου." Οι ανακοινώσεις αυτές, από κοινού με την αγγελία του τρίτου αγγέλου, αποτελούν την τελευταία προειδοποίηση που θα δοθεί στους κατοίκους της γης.

Ο κόσμος θα έρθει αντιμέτωπος με ένα τρομακτικό δίλημμα. Τα κράτη της γης, συσπειρωμένα στον αγώνα τους κατά των εντολών του Θεού, θα εκδώσουν ένα διάταγμα που να εξαναγκάζει "πάντας, τους μικρούς και τους μεγάλους, και τους πλουσίους και τους πτωχούς, και τους ελευθέρους και τους δούλους," (Αποκ. 13:16,) να συμμορφωθούν με τα εκκλησιαστικά έθιμα τιμώντας την κίβδηλη ημέρα της ανάπαυσης. Όλοι όσοι αρνούνται να συμβιβαστούν θα υποστούν ποινικές κυρώσεις και τελικά θα ανακηρυχθεί ότι είναι άξιοι της ποινής του θανάτου. Από το άλλο μέρος, ο νόμος του Θεού ο οποίος συμπεριλαμβάνει την πραγματική ημέρα ανάπαυσης του Δημιουργού, απαιτεί την υπακοή και απειλεί με τη θεϊκή οργή όλους όσους παραβαίνουν τα διατάγματά του.

Έτσι καθαρά όπως τίθεται τώρα το ζήτημα, οποιοσδήποτε αποφασίζει να παραβεί το νόμο του Θεού προκειμένου να υπακούσει σε ένα ανθρώπινο διατάγμα, δέχεται το χάραγμα του θηρίου. Δέχεται το σημείο της υποταγής στη δύναμη την οποία προτιμάει να υπακούσει αντί για το Θεό. Ο ουρανός στέλνει την προειδοποίηση: "Όστις προσκυνεί το θηρίον και την εικόνα αυτού και λαμβάνει χάραγμα επί του μετώπου αυτού ή επί της χειρός αυτού, και αυτός θέλει πίει εκ του οίνου του θυμού του Θεού, του κεκερασμένου ακράτου εν τω ποτηρίω της οργής Αυτού." (ΑΠΟΚ. 14:9-10.)

Κανένας όμως δεν πρόκειται να υποστεί την οργή του Θεού πριν να παρουσιαστεί η αλήθεια στη σκέψη του και στη συνείδησή του και να έχει απορριφθεί. Υπάρχουν πολλοί οι οποίοι ποτέ δεν είχαν την ευκαιρία να ακούσουν τις ιδιαίτερες αλήθειες που αφορούν την εποχή μας. Η υποχρέωση του ανθρώπου έναντι της τετάρτης εντολής δεν τους παρουσιάστηκε ποτέ με το πραγματικό της φως. Εκείνος ο οποίος γνωρίζει την κάθε καρδιά και εξετάζει το κάθε κίνητρο δεν θα επιτρέψει ποτέ σε όποιον ποθεί να γνωρίσει την αλήθεια, να πλανηθεί ως πρός τα ζητήματα τα αφορώντα τη διαμάχη. Το διάταγμα δεν πρόκειται να επιβληθεί στους ανθρώπους στα τυφλά. Ο καθένας θα έχει δεχθεί αρκετό φως ώστε να είναι σε θέση να πάρει μια λογική απόφαση.

Το Σάββατο θα αποβεί το μεγάλο κριτήριο της πιστότητας του καθενός, επειδή αυτό ιδιαίτερα κατάντησε σημείο αντιλεγόμενο της αλήθειας. Όταν οι άνθρωποι υποβληθούν στην ύστατη αυτή σφιγμομετρική δοκιμή, τότε θα χαραχτεί καθαρά η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε αυτούς που υπηρετούν το Θεό και σ' αυτούς που δεν Τον υπηρετούν. Ενώ από το ένα μέρος η τήρηση του επίπλαστου Σαββάτου σύμφωνα με τα κρατικά θεσπίσματα και αντίθετα πρός την τετάρτη εντολή, αποτελεί ομολογία υποταγής σε μία δύναμη αντιμαχόμενη πρός το Θεό, η τήρηση από το άλλο μέρος του πραγματικού Σαββάτου, σύμφωνα με τις υπαγορεύσεις του θεϊκού νόμου, είναι μία ένδειξη αφοσίωσης πρός το Δημιουργό. Ενώ η μία τάξη ανθρώπων με το να υποτάσσεται στις κοσμικές εξουσίες λαβαίνει το χάραγμα του θηρίου, η άλλη τάξη, προτιμώντας να δείξει αφοσίωση πρός τη θεϊκή εξουσία, δέχεται τη σφραγίδα του Θεού.

Μέχρι τώρα εκείνοι που εξέθεταν τις αλήθειες του τρίτου αγγέλου είχαν συχνά αποκληθεί διαδοσίες ανησυχαστικών ειδήσεων. Οι προρρήσεις τους ότι η θρησκευτική αδιαλλαξία έμελλε να κυριαρχήσει στις Ηνωμένες Πολιτείες, ότι κράτος και εκκλησία θα γίνονταν ένα προκειμένου να καταδιώξουν τους τηρητές των εντολών του Θεού, χαρακτηρίζονταν παράλογες και αβάσιμες. Οι άνθρωποι υποστήριζαν με μεγάλη βεβαιότητα ότι η χώρα αυτή δεν θα παρουσιάζετο ποτέ διαφορετική από ότι ανέκαθεν υπήρξε: η υπέρμαχος της θρησκευτικής ανεξαρτησίας. Καθώς όμως το θέμα της αναγκαστικής επιβολής της Κυριακής αργίας συζητείται εκτεταμένα, το επί μακρόν αμφισβητούμενο και αντιλεγόμενο αυτό γεγονός πλησιάζει και η αγγελία του τρίτου αγγέλου θα βρει τέτοια απήχηση που θα ήταν αδύνατο να έχει βρει προηγουμένως.

Σε κάθε αντιπροσωπευτική γενεά ο Θεός είχε τους απεσταλμένους Του εξουσιοδοτημένους να ψέγουν την αμαρτία τόσο μέσα

στον κόσμο, όσο και μέσα στην εκκλησία. Οι άνθρωποι όμως θέλουν να ακούν πράγματα ευχάριστα, ενώ την απλή, την καθαρή αλήθεια δεν τη δέχονται. Πολλοί μεταρρυθμιστές, εγκαινιάζοντας το έργο τους, ήταν αποφασισμένοι να δείξουν μεγάλη σύνεση καυτηριάζοντας τα έκτροπα της εκκλησίας και του κράτους. Πήγαιναν με την ελπίδα ότι το παράδειγμα της αγνής χριστιανικής ζωής θα μπορούσε να επαναφέρει τον κόσμο στις διδασκαλίες της Βίβλου. Το Πνεύμα όμως του Θεού επεσκέφθηκε και αυτούς όπως και τον Ηλία όταν τον παρακίνησε να ελέγξει την αμαρτωλή ζωή ενός ασεβή βασιλιά και ενός λαού αποστάτη. Τότε βρέθηκαν αναγκασμένοι να διακηρύξουν τις απλές Βιβλικές αλήθειες—τις διδασκαλίες που δίσταζαν προηγουμένως να εκθέσουν. Αισθάνονταν την παρόρμηση να γνωστοποιήσουν με ζήλο την αλήθεια, καθώς και τον κίνδυνο που απειλούσε τις ψυχές των ανθρώπων. Τότε μιλούσαν τα λόγια που τους ήθελε ο Κύριος να πουν χωρίς να φοβούνται για τις συνέπειες και αναγκαστικά οι άνθρωποι άκουγαν την προειδοποίηση.

Έτσι θα διαδοθεί και η αγγελία του τρίτου αγγέλου. Καθώς πλησιάζει η ώρα της διάδοσής της με τη μεγαλύτερη δυνατή έμφαση, ο Κύριος θα ενεργήσει με όργανα ταπεινά, καθοδηγώντας τη σκέψη αυτών που έχουν καθιερωθεί στην υπηρεσία Του. Η καταλληλότητα των εργατών Του θα εξαρτηθεί μάλλον από το ατομικό τους χρίσμα με το Πνεύμα το Άγιο, παρά από την εκπαίδευσή τους στα φιλολογικά ιδρύματα. Άνθρωποι πίστης και προσευχής, ωθούμενοι από μια ακατανίκητη έλξη και εξαγιασμένο ζήλο, θα εξαγγέλλουν τα λόγια που τους εμπιστεύεται ο Θεός. Οι αμαρτίες της Βαβυλώνας θα αποκαλυφθούν. Τα τρομερά αποτελέσματα της αναγκαστικής επιβολής των εκκλησιαστικών θεσπισμάτων με τη βοήθεια της πολιτικής εξουσίας, η εχθρική επέλαση του πνευματισμού, η κρυφή αλλά ραγδαία άνοδος της δύναμης του παπισμού—όλα θα ξεσκεπαστούν. Ο κόσμος θα ταραχθεί από τις σοβαρές αυτές προειδοποιήσεις. Χιλιάδες άνθρωποι θα δώσουν προσοχή στα λόγια αυτά, παρόμοια των οποίων δεν άκουσαν ποτέ προηγουμένως. Έκπληκτοι θα πληροφορηθούν ότι η Βαβυλώνα είναι η εκκλησία που ξέπεσε εξαιτίας της πλανημένης και αμαρτωλής στάσης της. εξαιτίας της από μέρους της απόρριψης της ουρανόπεμπτης αλήθειας. Καθώς οι άνθρωποι στρέφονται πρός τους πνευματικούς ηγέτες τους με την ειλικρινή επιθυμία να πληροφορηθούν αν πραγματικά έτσι έχουν τα πράγματα, οι τελευταίοι αυτοί τους αποκρίνονται με μύθους και προλέγουν ευχάριστο το μέλλον για να καθησυχάσουν την αφυπνισμένη τους συνείδηση. Επειδή όμως πολλοί, ανικανοποίητοι από την ανεπαρκή ανθρώπινη δικαιοδοσία, θα απαιτήσουν μια εξήγηση

προερχομένη από το βιβλικό "Ούτω λέγει Κύριος," τότε οι θρησκευτικοί αυτοί ποιμένες, σαν τους Φαρισαίους της παλιάς εποχής, εξοργισμένοι επειδή θα βλέπουν το κύρος τους να αμφισβητείται, θα στηλιτεύσουν την αγγελία ότι προέρχεται από το Σατανά και θα ξεσηκώσουν τα πρός την αμαρτία ρέποντα πλήθη να διασύρουν και να καταδιώξουν αυτούς που τη διαδίδουν.

Καθώς το θέμα αυτό της διαμάχης θα επεκτείνεται σε νέους τομείς, επισύροντας την προσοχή των ανθρώπων προς τον ποδοπατούμενο λόγο του Θεού, ο Σατανάς θα εξάπτεται περισσότερο και η δύναμη που συνοδεύει την αγγελία θα εξοργίζει χειρότερα τους εναντίους. Υπεράνθρωπες σχεδόν προσπάθειες θα καταβληθούν από τον κλήρο για να εμποδίσουν το φως από του να φθάσει μέχρι το ποίμνιό τους. Θα αγωνιστούν με κάθε μέσο στη διάθεσή τους για να απαγορεύσουν τις συζητήσεις πάνω σ' αυτά τα βαρυσήμαντα θέματα. Η εκκλησία θα κάνει προσφυγή στον ισχυρό βραχίονα της πολιτικής δύναμης και στην ενέργεια αυτή, Καθολικοί και Διαμαρτυρόμενοι γίνονται ένα. Καθώς το κίνημα της αναγκαστικής επιβολής της Κυριακής αργίας καθίσταται πιο αποφασιστικό και τολμηρό, ποινικές κυρώσεις θα επιβληθούν στους τηρητές των εντολών του Θεού. Θα απειληθούν με πρόστιμο και με φυλάκιση. Σε ορισμένους θα προσφερθούν μεγάλες θέσεις, σε άλλους αμοιβές και προνόμια με τα οποία να δελεαστούν για να απαρνηθούν την πίστη τους. Η στερεότυπη απάντησή τους όμως είναι ίδια με εκείνη του Λουθήρου σε παρόμοιες περιστάσεις: "Αποδείξτε μας το λάθος μας μέσα από το λόγο του Θεού." Όσοι εγκαλούνται στα δικαστήρια, υπεραμύνονται την αλήθεια με τέτοιο θάρρος, ώστε μερικοί από τους ακροατές τους θα πάρουν την απόφαση να τηρήσουν όλες τις εντολές του Θεού. Μ' αυτό τον τρόπο το φως θα μεταδοθεί σε χιλιάδες οι οποίοι διαφορετικά δεν θα ήξεραν τίποτε από τις αλήθειες αυτές.

Η υπακοή στο λόγο του Θεού κατά τις υποδείξεις της συνείδησης θα χαρακτηριστεί σαν ανταρσία. Τυφλωμένοι από το Σατανά, οι γονείς θα φέρονται σκληρά και θα κακομεταχειρίζονται τα πιστά τους παιδιά. Ο κύριος ή η κυρία του σπιτιού θα καταπιέζουν τους υπηρέτες που θα τηρούν την εντολή του Θεού. Η αγάπη θα εκλείψει. Παιδιά θα αποκληρωθούν και θα διωχτούν από το σπίτι. Τα λόγια του Παύλου θα εκπληρωθούν κατά λέξη: "Πάντες οι θέλοντες να ζώσιν ευσεβώς εν Χριστώ Ιησού, θέλουσι διωχθεί." (Β΄ Τιμ. 3:12.) Επειδή οι υποστηρικτές της αλήθειας θα αρνηθούν να τηρήσουν την Κυριακή αργία, μερικοί από αυτούς θα ριχτούν στη φυλακή, άλλοι θα εξοριστούν και άλλοι θα κακουχηθούν σαν νάταν σκλάβοι.

Για την ανθρώπινη λογική, όλα αυτά μπορεί τώρα να φαίνονται απίθανα. Όταν όμως η αναχαιτιστική επιρροή του Πνεύματος του Θεού αποσυρθεί από τους ανθρώπους και περιέλθουν τότε αυτοί στον έλεγχο του Σατανά ο οποίος εχθρεύεται τα θεϊκά διατάγματα, τότε παράξενα γεγονότα θα εξελιχθούν. Η ανθρώπινη καρδιά μπορεί να σκληρυνθεί αφάνταστα όταν απομακρυνθεί από την αγάπη και το φόβο του Θεού.

Ενώ πλησιάζει η θύελλα, μία μεγάλη τάξη ανθρώπων οι οποίοι είχαν εκδηλωθεί θιασώτες της τριπλής αγγελίας, χωρίς όμως να έχουν υποστεί τον αγιασμό μέσο της υπακοής πρός την αλήθεια, θα αποσκιρτήσουν και θα προσχωρήσουν στην αντίθετη παράταξη. Οι σχέσεις τους με τον κόσμο και η συμμόρφωσή τους με το πνεύμα του κόσμου τους έκανε να βλέπουν τα πράγματα σχεδόν κάτω από το ίδιο πρίσμα. Και όταν έρθει η δοκιμασία, είναι έτοιμοι να ταχθούν με την εύκολη, δημοφιλή πλευρά. Άνθρωποι προικισμένοι με χαρίσματα και με μελιστάλαχτη γλώσσα, άνθρωποι που άλλοτε ήταν ενθουσιώδεις οπαδοί της αλήθειας, θα χρησιμοποιήσουν τις δυνάμεις τους για να εξαπατήσουν και να παρασύρουν ψυχές. Θα αποδειχτούν οι πιο άσπονδοι εχθροί των πρώην αδελφών τους. Όταν οι τηρητές του Σαββάτου σέρνονται στα δικαστήρια για να λογοδοτήσουν για την πίστη τους, οι αποστάτες αυτοί αποβαίνουν οι αποδοτικότεροι πράκτορες του Σατανά στο να τους κατηγορήσουν και να τους διασύρουν με ψευδομαρτυρίες και προσβλητικούς υπαινιγμούς για να στρέψουν την οργή των δικαστών εναντίον τους.

Την ώρα αυτή του κατατρεγμού, η πίστη των δούλων του Κυρίου θα δοκιμαστεί. Μετέδωσαν την προειδοποίηση πιστά αποβλέποντας μόνο στο Θεό και στο λόγο Του. Ενεργώντας στις καρδιές τους, το Πνεύμα του Θεού τους ανάγκασε να μιλήσουν Υποκινούμενοι από ευλαβικό ζήλο και θεϊκό αυθορμητισμό ανέλαβαν την εκτέλεση των καθηκόντων τους χωρίς να υπολογίσουν τις συνέπειες που θα είχαν γι' αυτούς τα λόγια τους πρός τους ανθρώπους. Ούτε τα επίγεια συμφέροντα τους λογάριασαν, ούτε σκέφτηκαν να προστατεύσουν την υπόληψή τους ή και αυτή τη ζωή τους. Οταν όμως ξεσπάσει επάνω τους η θύελλα της αντίδρασης και των κατηγοριών μερικοί, αποκαμωμένοι από την καταθορύβηση, θα έρθουν στο σημείο να πουν: Αν μπορούσαμε να προβλέψουμε τις συνέπειες που θα είχαν τα λόγια μας, θα είχαμε σιωπήσει." Περικυκλωμένοι από δυσκολίες, υφιστάμενοι τις άγριες επιθετικές διαθέσεις του Σατανά, βλέπουν ότι το έργο που ανέλαβαν μακριά απέχει από του να τελειώσει με τις δικές τους προσπάθειες και τον εαυτό τους απειλούμενο να

εξοντωθεί. Χάνουν τον ενθουσιασμό που τους ενέπνεε μέχρι τότε. Ούτε όμως και μπορούν να γυρίσουν πίσω. Τότε. συναισθανόμενοι την απελπιστική τους κατάσταση, προστρέχουν στη δύναμη του Παντοδυνάμου. Θυμούνται ότι τα λόγια που μίλησαν δεν ήταν τα δικά τους αλλά Εκείνου που τους πρόσταξε να μεταδώσουν την προειδοποίηση. Ο Θεός είχε βάλει την αλήθεια στις καρδιές τους και δεν μπορούσαν να κάνουν διαφορετικά παρά να την εξαγγείλουν.

Τις ίδιες δοκιμασίες αντιμετώπισαν οι άνθρωποι του Θεού των περασμένων γενεών. Ο Ουΐκλιφ, ο Χούς, ο Λούθηρος, ο Τύνδαλος, ο Μπάξτερ, ο Ουέσλεη, υποστήριζαν ότι κάθε διδαχή πρέπει να συγκρίνεται με τη Γραφή και αντιτάσσονταν σε κάθε τι που αυτή απαγόρευε. Εναντίον των ανθρώπων αυτών ξέσπασε άγριος διωγμός με αδυσώπητη μανία. Και όμως δεν έπαυσαν να διακηρύττουν την αλήθεια. Κάθε αντιπροσωπευτική περίοδος της εκκλησιαστικής ιστορίας χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη μιας ειδικής αλήθειας που ανταποκρίνεται στις εκάστοτε ανάγκες του λαού του Θεού. Κάθε τέτοια καινοφανής εκδοχή χρειάστηκε να περάσει ανάμεσα από το μίσος και τον ανταγωνισμό. Οσοι ευλογήθηκαν με τα ευεργετικά αποτελέσματα της υπέστησαν πειρασμούς και δοκιμασίες. Όταν ο Θεός στέλνει στον κόσμο μία ιδιαίτερη αλήθεια στον καιρό μιας έκτακτης ανάγκης, ποιος τολμάει να αρνηθεί να τη μεταδώσει; Διατάσσει τώρα τους δούλους Του να παρουσιάσουν στον κόσμο την τελευταία έκκληση της ευσπλαχνίας. Δεν μπορούν να σιγήσουν παρά μόνο με κίνδυνο της ψυχής τους. Οι απεσταλμένοι του Χριστού δεν έχουν να κάνουν τίποτε με τα αποτελέσματα. Οφείλουν μόνο να διεκπεραιώσουν το καθήκον τους, αφήνοντας τις συνέπειες στην πρόνοια του Θεού.

Ενώ η αντίδραση παίρνει τρομακτικές διαστάσεις, οι δούλοι του Θεού βρίσκονται και πάλι σε αμηχανία και διερωτώνται μήπως οι ίδιοι προκάλεσαν την κρίση. Τόσο η συνείδησή τους όμως όσο και ο λόγος του Θεού, τους διαβεβαιούν ότι ενέργησαν όπως έπρεπε και, παρόλο ότι οι δοκιμασίες συνεχίζονται, αυτοί δέχονται την απαιτούμενη δύναμη για να τις υποστούν. Μπορεί ο αγώνας να έρχεται πλησιέστερα και να παρουσιάζεται σκληρότερος, αλλά το θάρρος και η πίστη τους δυναμώνουν ανάλογα με την παρουσιαζόμενη ανάγκη. Η μαρτυρία τους είναι: "Εμείς δεν τολμούμε να παραποιήσομε το λόγο του Θεού και να διχοτομήσομε τον άγιο νόμο Του αποκαλώντας ένα τμήμα του σημαντικό και το άλλο ασήμαντο για να κερδίσομε την εύνοια του κόσμου. Ο Θεός που λατρεύομε είναι σε θέση να μας λυτρώσει. Ο Χριστός νίκησε τις δυνάμεις του κόσμου. Και εμείς θα φοβηθούμε ένα κόσμο ήδη ηττημένο;"

Ο διωγμός κάτω από τις ποικίλες μορφές του δεν είναι παρά η διαρκής εξέλιξη μιας ορισμένης αρχής που θα εξακολουθεί να υφίσταται όσο υφίσταται και ο Σατανάς και όσο ο Χριστιανισμός παραμένει ζωτική δύναμη. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να υπηρετήσει το Θεό χωρίς να προκαλέσει την εναντίον του επίθεση από μέρους των δυνάμεων του σκότους. Πονηροί άγγελοι θα του επιτίθενται, φοβούμενοι ότι με την επιρροή του αυτός τους αποσπά τη λεία τους μέσα από τα χέρια τους. Πονηροί άνθρωποι, ελεγχόμενοι από την υποδειγματική ζωή του, θα συνεργάζονται με αυτούς για να τον αποσπάσουν με δελεαστικές προτάσεις από το Θεό. Και όταν αυτά τα μέσα αποτύχουν, τότε γίνεται προσφυγή στην εξαναγκαστική δύναμη για την παραβίαση της συνείδησης.

Όσο όμως εξακολουθεί ο Ιησούς να μεσιτεύει στο ουράνιο αγιαστήριο για λογαριασμό του ανθρώπου, η αναχαιτιστική επίδραση του Αγίου Πνεύματος γίνεται αισθητή από τους κυβερνήτες και από το λαό. Μέχρι ένα ορισμένο σημείο η επίδραση αυτή εξωτερικεύεται με τη νομοθεσία του κάθε κράτους. Αν δεν υπήρχαν αυτοί οι νόμοι, η κατάσταση του κόσμου θα ήταν πολύ χειρότερη από ότι είναι τώρα. Αν και πολλοί από τους πολιτικούς έχουν μεταβληθεί σε ενεργούς πράκτορες του Σατανά, ο Θεός όμως έχει και Εκείνος τους πράκτορές Του ανάμεσα στα ηγετικά στελέχη του κράτους. Όταν ο εχθρός παρακινεί τους υποτελείς του να προτείνουν τη λήψη μέτρων για τη χόλωση του έργου του Θεού, κυβερνητικοί επίτροποι που διέπονται από το φόβο του Κυρίου, παροτρύνονται με στοιχεία ακαταμάχητα από τους αγίους αγγέλους να καταψηφίσουν παρόμοιες προτάσεις. Έτσι μία μειονότητα ανθρώπων θα αναχαιτίσει το ορμητικό ρεύμα του κακού. Η αντίσταση των εχθρών της αλήθειας θα αναχαιτιστεί προκειμένου να διεκπεραιωθεί το έργο της αγγελίας του τρίτου αγγέλου. Όταν δοθεί η τελευταία προειδοποίηση, θα προσελκύσει την προσοχή των ηγετικών αυτών στελεχών μέσο των οποίων εργάζεται τώρα ο Θεός και μερικοί από αυτούς θα την παραδεχθούν και θα ενωθούν με το λαό του Θεού κατά τον καιρό της θλίψης.

Ο άγγελος που προστίθεται στη διακήρυξη της τριπλής αγγελίας φωτίζει με τη δόξα του ολόκληρη τη γη. Με την περιγραφή αυτή κοινοποιείται ένα έργο με παγκόσμια απήχηση και με καταπληκτική δραστηριότητα. Η κίνηση του Αντβεντισμού στα χρόνια 1840-1844 ήταν μία ένδοξη εκδήλωση της δύναμης του Θεού. Η αγγελία του πρώτου αγγέλου είχε φθάσει σε κάθε ιεραποστολικό σταθμό του κόσμου και σε μερικές χώρες εμφανίσθηκε το βαθύτερο θρησκευτικό ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε ποτέ σε οποιαδήποτε γωνιά της

γης από τη Μεταρρυθμιστική εποχή του δεκάτου έκτου αιώνα. Αυτό όμως θα ξεπερασθεί από τη μεγάλη κίνηση που θα δημιουργηθεί με την τελευταία προειδοποίηση του τρίτου αγγέλου.

Το έργο αυτό θα είναι ανάλογο με το έργο της Ημέρας της Πεντηκοστής. Όπως χορηγήθηκε τότε η "πρώϊμος βροχή" με την έκχυση του Αγίου Πνεύματος κατά την εγκαινιαστική περίοδο του ευαγγελίου για να συντελέσει στη βλάστηση του πολύτιμου σπόρου, έτσι και η "όψιμος βροχή" θα χορηγηθεί κατά την τελευταία φάση του ευαγγελικού έργου για την ωρίμαση του θερισμού. "Τότε θέλομεν γνωρίσει και θέλομεν εξακολουθεί να γνωρίζωμεν τον Κύριον η έξοδος Αυτού είναι προδιατεταγμένη ως η αυγή και θέλει ελθεί πρός ημάς ως υετός, ως βροχή όψιμος και πρώιμος επί την γήν." (Ωσηέ 6:3.) "Τα τέκνα της Σιών, χαίρετε και ευφραίνεσθε εις Κύριον τον Θεόν σας· διότι έδωκεν εις εσάς πρώϊμον βροχήν εγκαίρως, και θέλει βρέξει εις εσάς βροχήν πρώϊμον και όψιμον ως πρότερον." (Ιωήλ 2:23.) "Εν ταις εσχάταις ημέραις, λέγει ο Θεός, θέλω εκχέει από του πνεύματός Μου επί πάσαν σάρκα." "Και πας όστις επικαλεσθεί το όνομά του Κυρίου θέλει σωθή." (Πράξ. 2:17,21.)

Το τέλος του μεγάλου ευαγγελιστικού έργου δεν πρόκειται να επισημανθεί με κατώτερες θεϊκές εκδηλώσεις από εκείνες που επεσήμαναν την αρχή του. Οι προφητείες που εκπληρώθηκαν με την έκχυση της πρώιμης βροχής κατά την αρχή του ευαγγελίου, πρόκειται να εκπληρωθούν και πάλι τώρα πρός το τέλος με την έκχυση της όψιμης βροχής. Αυτοί είναι οι "καιροί αναψυχής" στους οποίους αναφέρετο ο απόστολος Πέτρος όταν έλεγε: "Μετανοήσατε λοιπόν και επιστρέψατε δια να εξαλειφθώσιν αι αμαρτίαι σας και να έλθωσιν καιροί αναψυχής από της παρουσίας του Κυρίου και αποστείλη τον προκεκυρυγμένον εις εσάς Ιησούν Χριστόν." (Πράξ. 3:19-20.)

Δούλοι του Θεού με τη θεϊκή καθιέρωση ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους, θα σπεύδουν από μέρος σε μέρος για να διαδώσουν την ουράνια αγγελία. Και η προειδοποιητική αυτή αγγελία θα αντηχήσει από χιλιάδες φωνές φθάνοντας μέχρι τα πέρατα της γης. Θαύματα θα γίνονται, ασθενείς θα θεραπεύονται και διάφορα σημεία θα συνοδεύουν τους πιστούς. Παράλληλα εργάζεται και ο Σατανάς με πλαστοποιημένα θαύματα· μέχρι και φωτιά θα κατεβάσει από τον ουρανό μπροστά στα μάτια των ανθρώπων. (Αποκ. 13:13.) Έτσι οι κάτοικοι της γης θα βρεθούν αναγκασμένοι να πάρουν μια απόφαση.

Η διάδοση της αγγελίας δεν βασίζεται τόσο στην επιχειρηματολογία, όσο στη δεινή πειθώ του Πνεύματος του Θεού. Τα επιχειρήματα θα έχουν ήδη παρουσιαστεί. Ο σπόρος θα έχει σπαρεί

από πριν. Τώρα θα βλαστολογήσει και θα καρποφορήσει. Τα βιβλία και τα φυλλάδια, σκορπισμένα από τους ιεραποστόλους εργάτες, θα έχουν μιλήσει στις καρδιές των ανθρώπων. Πολλοί όμως στους οποίους αυτά είχαν κάνει εντύπωση, συναντούσαν εμπόδια στο να κατανοήσουν την αλήθεια σε όλη της την έκταση ή να συμμορφωθούν με αυτή. Αλλά τώρα, οι φωτεινές ακτίνες εισχωρούν παντού, η αλήθεια παρουσιάζεται με όλη της τη σαφήνεια και οι ειλικρινείς ψυχές σπάζουν τα δεσμά που τους στέκονταν εμπόδιο. Ούτε τα μέλη της οικογένειας. ούτε οι σχέσεις της εκκλησίας μπορούν πια να τους σταματήσουν. Η αλήθεια είναι πολυτιμότερη από κάθε τι άλλο. Παρά τις συσπειρωμένες δυνάμεις κατά της αλήθειας, πολλοί είναι εκείνοι που τάσσονται με το μέρος του Κυρίου.

39

Ο καιροσ τησ θλιψησ

"Εν τω καιρώ εκείνω θέλει εγερθεί Μιχαήλ, ο άρχων ο μέγας, ο ιστάμενος υπέρ των υιών του λαού σου και θέλει είσθαι καιρός θλίψεως, οποία ποτέ δεν έγινεν αφού υπήρξεν έθνος, μέχρις εκείνου του καιρού· και εν τω καιρώ εκείνω θέλει διασωθεί ο λαός σου, πας όστις ευρεθεί γεγραμμένος εν τω βιβλίω." (Δαν 12:1.)

Όταν σταματήσει να δίνεται η αγγελία του τρίτου αγγέλου, η θεϊκή ευσπλαχνία παύει πια να συνηγορεί για τους ενόχους κατοίκους της γης. Ο λαός του Θεού έχει εκπληρώσει το καθήκον του. Δέχθηκαν την "όψιμον βροχήν," τους "καιρούς αναψυχής από της παρουσίας του Κυρίου" και έχουν προετοιμαστεί για την ώρα της δοκιμασίας που τους περιμένει. Άγγελοι πηγαινοέρχονται βιαστικά στον ουρανό. Ένας άγγελος επιστρέφει από τη γη και αναγγέλλει ότι το έργο του τελείωσε. Ο κόσμος πέρασε την τελευταία του δοκιμασία και όλοι όσοι έμειναν πιστοί στις θεϊκές εντολές έλαβαν τη "σφραγίδα του Θεού του ζώντος." Τότε ο Ιησούς σταματάει το μεσιτικό του έργο στο ουράνιο αγιαστήριο. Υψώνει τα χέρια και με δυνατή φωνή λέγει: "Ετελέσθη." Κατόπιν και ενώ σύσσωμα τα αγγελικά πλήθη αφαιρούν τα διαδήματά τους, Αυτός προβαίνει στην ακόλουθη επίσημη δήλωση: "Όστις αδικεί ας αδικήση έτι και όστις είναι μεμολυσμένος ας μολυνθή έτι· ο δίκαιος ας γίνη έτι δίκαιος, και ο άγιος ας γίνη έτι άγιος." (Αποκ. 22:11.) Η τύχη του καθενός έχει κριθεί, είτε για ζωή είτε για θάνατο. Ο Χριστός έκαμε την εξιλέωση για το λαό Του και εξάλειψε τις αμαρτίες του. Ο αριθμός των υπηκόων Του είναι συμπληρωμένος: "Η βασιλεία και η εξουσία, και η μεγαλοσύνη των βασιλειών των υποκάτω παντός του

ουρανού" πρόκειται σε λίγο να έρθει στην κατοχή των κληρονόμων της σωτηρίας και ο Ιησούς θα βασιλεύσει "ως Βασιλεύς βασιλέων και Κύριος Κυρίων."

Όταν ο Ιησούς εγκαταλείπει το αγιαστήριο. οι κάτοικοι της γης βυθίζονται στο σκότος. Κατά το τρομερό αυτό διάστημα, οι δίκαιοι είναι υποχρεωμένοι να ζουν στην παρουσία ενός πανάγιου Θεού χωρίς Μεσίτη. Όταν οι περιορισμοί που συγκροτούσαν τις ενέργειες των ασεβών αφαιρεθούν, ο Σατανάς ασκεί απεριόριστο έλεγχο πάνω στους οριστικά αμεταμέλητους ανθρώπους. Η μακροθυμία του Θεού έληξε. Ο κόσμος απέρριψε την ευσπλαχνία Του, περιφρόνησε την αγάπη Του και καταπάτησε το νόμο Του. Οι ασεβείς ξεπέρασαν τα όρια της προθεσμίας τους. Το Πνεύμα του Θεού, στο οποίο τέτοια πείσμονα αντίσταση πρόβαλαν, τελικά αποσύρθηκε. Απροστάτευτοι από τη θεϊκή χάρη, παραδίδονται στη διάθεση του πονηρού και ο Σατανάς θα βυθίσει τότε τους κατοίκους της γης σε μια τελευταία μεγάλη θλίψη. Όταν οι άγγελοι του Θεού παύουν να συγκροτούν τους θυελλώδεις ανέμους των ανθρωπίνων παθών, όλα τα ανταγωνιστικά στοιχεία θα αφεθούν ελεύθερα. Η ανθρωπότητα θα εμπλακεί σε μια παγκόσμια καταστροφή, τρομακτικότερη ακόμη από την καταστροφή της αρχαίας Ιερουσαλήμ.

Ένας μόνο άγγελος είχε σταλεί να θανατώσει τα πρωτότοκα παιδιά των Αιγυπτίων, και η χώρα ολόκληρη βυθίσθηκε στο πένθος. Στην περίπτωση που ο Δαβίδ πρόσβαλε το Θεό με την απαγορευμένη καταμέτρηση του λαού, ένας πάλι άγγελος επέφερε την τρομερή καταστροφή που ακολούθησε σαν τιμωρία του κρίματός του. Την ίδια καταστρεπτική δύναμη που εξήσκησαν οι άγιοι άγγελοι με την εντολή του Θεού, θα την εξασκήσουν τώρα οι πονηροί άγγελοι με την ανοχή του Θεού. Και τώρα ακόμη υπάρχουν δυνάμεις έτοιμες να δράσουν. Το μόνο που περιμένουν είναι η άδεια από το Θεό για να σκορπίσουν παντού τον όλεθρο.

Αυτοί που τιμούν το νόμο του Θεού έχουν κατηγορηθεί σαν υπαίτιοι για τα δεινά του κόσμου και τώρα θα θεωρηθούν πρόξενοι των τρομερών θεομηνιών, της αιματοχυσίας, και του αλληλοσπαραγμού που βύθισε στη συμφορά την ανθρωπότητα Η δυναμική διάδοση της τελευταίας προειδοποιητικής αγγελίας προκάλεσε τον εξοργισμό των ασεβών. Η οργή τους στρέφεται εναντίον όλων όσων δέχθηκαν την προειδοποίηση και ο Σατανάς θα διεγείρει σε μεγαλύτερη ακόμη ένταση το πνεύμα του μίσους και του κατατρεγμού.

Όταν η παρουσία του Θεού είχε τελικά αποσυρθεί από το Ιουδαϊκό έθνος, ιδέα δεν είχαν γι' αυτό ούτε οι ιερείς ούτε ο λαός. Παραδομένοι όπως ήταν στον έλεγχο του Σατανά και παρασυρμένοι

από τα πιο μισαρά και ακατονόμαστα πάθη, εξακολουθούσαν ακόμη να πιστεύουν ότι αποτελούσαν τον εκλεκτό λαό του Θεού. Η ιερατική υπηρεσία συνεχίζονταν στο ναό. Οι θυσίες εξακολουθούσαν να προσφέρονται πάνω στους μολυσμένους βωμούς του και καθημερινά υψώνονταν η επίκληση για τη θεϊκή ευλογία πάνω σ' ένα λαό που βαρύνονταν με το αθώο αίμα του αγαπητού Υιού του Θεού και με την καταδικαστική μανία κατά των μαθητών και αποστόλων Του. Το ίδιο και όταν η τελεσίδικη απόφαση στο ουράνιο αγιαστήριο θα έχει εκδοθεί και η τύχη του κόσμου θα έχει πια για πάντα κριθεί, οι κάτοικοι της γης θα βρίσκονται στην άγνοια. Οι θρησκευτικοί τύποι θα συνεχίζονται από μέρους ενός λαού από τον οποίο το Πνεύμα του Θεού θα έχει οριστικά αποσυρθεί και ο σατανικός ζήλος από τον οποίο θα εμπνέονται από τον αρχηγό του κακού για την εκτέλεση των μοχθηρών σχεδίων του θα φαίνεται σαν ζήλος του Θεού.

Επειδή το Σάββατο θα έχει αποβεί το καθαυτού αντιλεγόμενο σημείο και οι θρησκευτικές και πολιτικές αρχές θα έχουν συμπράξει στην επιβολή κυρώσεων για την τήρηση της Κυριακής, η επίμονη άρνηση μιας ασήμαντης μειονότητας να υποχωρήσει μπροστά στη γενική αξίωση, θα τους κάνει στόχο της παγκόσμιας αποστροφής. Θα υποστηριχτεί η γνώμη ότι οι ελάχιστοι αυτοί που προβάλλουν αντίσταση σε ένα εκκλησιαστικό θέσπισμα και σε ένα κρατικό νομοθέτημα δεν πρέπει να εξακολουθήσουν να γίνονται ανεκτοί· ότι είναι προτιμότερο αυτοί να εκλείψουν παρά ολόκληρα έθνη να βυθιστούν στη σύγχυση και στην παρανομία. Το ίδιο επιχείρημα χρησιμοποίησαν πριν δύο χιλιάδες χρόνια περίπου, οι "άρχοντες του λαού" κατά του Χριστού. "Μας συμφέρει να αποθάνη εις άνθρωπος υπέρ του λαού," πρότεινε ο υστερόβουλος Καϊάφας, "και να μη απωλεσθή όλον το έθνος." (Ιωάν. 11:50.) Το επιχείρημα θα αποδειχθεί αποτελεσματικό και το διάταγμα που θα εκδοθεί τελικά εναντίον των τηρητών του Σαββάτου της τετάρτης εντολής, τους κηρύττει άξιους της εσχάτης των ποινών και χορηγεί στους πολίτες την άδεια να τους εκτελέσουν σε μια καθορισμένη ημερομηνία. Ο Καθολικισμός στη Γηραιά Ευρώπη καθώς και ο Προτεσταντισμός στο Νέο Κόσμο εφαρμόζουν τα ίδια μέτρα εναντίον εκείνων που σέβονται όλα τα θεϊκά διατάγματα.

Τότε ο λαός του Θεού θα βυθιστεί μέσα σ' εκείνες τις θλιβερές σκηνές αγωνίας που ο προφήτης περιγράφει σαν τον "καιρό της στενοχώριας του Ιακώβ." "Ούτω λέγει Κύριος ηκούσαμεν φωνήν τρομεράν, φόβον και ουχί ειρήνην. ... Πάντα τα πρόσωπα εστράφησαν εις ωχρίασιν. Ουαί! διότι μεγάλη είναι η ημέρα εκείνη· ομοία αυτής

δεν υπήρξε και είναι καιρός της στενοχώριας του Ιακώβ· πλήν θέλει σωθή εξ αυτής." (Ιερ. 30:5.7.)

Η νύχτα εκείνη της εντονότατης οδύνης του Ιακώβ, όταν αγωνίζονταν προσευχόμενος για την απελευθέρωσή του από τα χέρια του αδελφού του Ησαύ, (Γέν. 32:24-30,) απεικονίζει την πείρα του λαού του Θεού στον καιρό της θλίψης. Αφού με δόλο είχε αποσπάσει από τον πατέρα του την ευλογία την προορισμένη για τον Ησαύ, τρομοκρατημένος μετά ο Ιακώβ από τις θανάσιμες απειλές του αδελφού του, φυγαδεύτηκε από το σπίτι του για να γλυτώσει τη ζωή του. Ύστερα από πολλά χρόνια στην εξορία, ξεκίνησε κατά την υπόδειξη του Θεού, με τις γυναίκες του και τα παιδιά του, με τα κοπάδια του και τις αγέλες του, για το ταξίδι της επιστροφής στην πατρίδα. Φθάνοντας στα σύνορα της χώρας, η είδηση του ερχομού του αδελφού του επικεφαλής μιας ομάδας πολεμιστών γυρεύοντας ασφαλώς εκδίκηση, τον τρομοκράτησε. Άοπλη και απροστάτευτη η συνοδεία του Ιακώβ, φαίνονταν ότι προορίζονταν να πέσουν όλοι τους θύματα της βίας και της σφαγής. Και σαν να μη έφθανε η αγωνία και ο φόβος, τώρα τον βασάνιζε επί πλέον και το καταπιεστικό άγχος των τύψεων. Επειδή ήταν η δική ίου αμαρτία που τους έφερε σ' αυτήν την επικίνδυνη θέση. Μόνη του ελπίδα απέμεινε η ευσπλαχνία του Θεού. Μόνο του αμυντικό όπλο η προσευχή. Μολαταύτα κάνει ότι περνάει από το χέρι του για να εξιλεωθεί από την αδικία που προξένησε στον αδελφό του και να αποτρέψει τον κίνδυνο που τον απειλεί. Καθώς πλησιάζει ο καιρός της θλίψης, οι οπαδοί του Χριστού οφείλουν και αυτοί το ίδιο να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να παρουσιαστούν στον κόσμο μέσα στα πλαίσια του πραγματικού φωτός, να σπάσουν την προκατάληψη και να αποτρέψουν τον κίνδυνο που απειλεί την ελευθερία της συνείδησης.

Ο Ιακώβ, αφού απομάκρυνε την οικογένειά του ώστε να μη αντιληφθούν την απόγνωσή του, έμεινε μόνος του ικετεύοντας για τη μεσολάβηση του Θεού. Εξομολογείται τότε την αμαρτία του και με ευγνωμοσύνη αναγνωρίζει την πρός αυτόν ευσπλαχνία του Θεού. Με βαθιά κατάνυξη ψυχής επικαλείται τη διαθήκη του Θεού πρός τους πατέρες του, καθώς και τις υποσχέσεις που του δόθηκαν στο νυχτερινό όραμα της Βαιθήλ και του επαναλήφθηκαν στον τόπο της εξορίας του. Η κρίσιμη ώρα της ζωής του σήμανε. Τα πάντα διακυβεύονται. Μέσα στο σκότος και στην ερημιά, εξακολουθεί να προσεύχεται και να ταπεινώνεται μπροστά στο Θεό. Ξαφνικά ένα χέρι τον αγγίζει στον ώμο. Νομίζει ότι είναι εχθρός που ζητάει να του αφαιρέσει τη ζωή. και συγκεντρώνοντας όλη του τη δύναμη, παλεύει απεγνωσμένα εναντίον του. Καθώς πλησιάζει η χαραυγή,

ο άγνωστος χρησιμοποιεί την υπεράνθρωπη δύναμή του. Στο άγγιγμά του ο γεροδεμένος βοσκός παραλύει και, εξαντλημένος, ρίχνεται στο λαιμό του παράξενου ανταγωνιστή του, ικετεύοντας με ολοφυρμούς· επειδή τώρα αναγνωρίζει ο Ιακώβ ότι αυτός που είχε εμπλακεί σε πάλη μαζί του ήταν ο Άγγελος της διαθήκης. Αν και χωλαίνοντας τώρα και κατατρυχόμενος από αβάσταχτο πόνο. δεν εγκαταλείπει το σκοπό του. Αρκετά αντιμετώπισε το αδιέξοδο, τις τύψεις και τη θλίψη για το αμάρτημά του. Τώρα πια του χρειάζεται η διαβεβαίωση ότι έχει συγχωρηθεί γι' αυτό. Και καθώς ο ουράνιος επισκέπτης είναι έτοιμος να απομακρυνθεί, ο Ιακώβ αρπάζεται από πάνω του και ζητάει την ευλογία του. Ο Άγγελος τον πιέζει: "Άφες Με να απέλθω· επειδή εχάραξεν η αυγή." Ο πατριάρχης όμως φωνάζει: "Δεν θέλω σε αφήσει να απέλθης εάν πρώτα δεν με ευλογήσεις." Τι μεγάλη εμπιστοσύνη, αποφασιστικότητα και επιμονή φανερώνουν τα λόγια αυτά. Αν η απαίτησή του ήταν αυθάδης και αλαζονική, ο Ιακώβ θα είχε πάραυτα θανατωθεί. Αλλά αυτή ήταν αποκλειστικά η σιγουριά ενός ανθρώπου που, αφού ομολόγησε την αδυναμία και την αναξιότητά του, έχει ακλόνητη εμπιστοσύνη στην ευσπλαχνία ενός Θεού τηρητού της διαθήκης.

"Ενίσχυσε μετά αγγέλου, και υπερίσχυσεν." (Ωσ. 12 :4) Χάρη στην ταπείνωση, στη μετάνοια και στην παραχώρηση του εγώ, ο αμαρτωλός, παραστρατημένος αυτός θνητός υπερίσχυσε στον αγώνα του με τη Μεγαλειότητα του ουρανού Με το τρεμάμενο χέρι του γαντζώθηκε από τις υποσχέσεις του Θεού και η καρδιά της Άπειρης Αγάπης δε βάσταξε να απορρίψει τις ικεσίες του μετανοημένου αμαρτωλού. Σαν απόδειξη του θριάμβου του και ενθάρρυνση για τους άλλους να μιμηθούν το παράδειγμα του, επηκολούθησε η αλλαγή του ονόματος του. από εκείνο που του υπενθύμιζε διαρκώς την αμαρτία του, σε ένα καινούργιο αναμνηστικό της νίκης του. Επίσης το γεγονός ότι ο Ιακώβ υπερίσχυσε αγωνιζόμενος με το Θεό, αποτελούσε τη διαβεβαίωση ότι θα υπερίσχυε και με τους ανθρώπους. Τώρα πια δεν φοβόταν την οργή του αδελφού του επειδή ο Θεός ήταν ο υπερασπιστής του.

Ο Σατανάς είχε κατηγορήσει τον Ιακώβ στους ουρανίους αγγέλους, ισχυριζόμενος ότι είχε το δικαίωμα να τον θανατώσει εξ αιτίας της αμαρτίας του. Αυτός παρεκίνησε τον Ησαύ να βαδίσει εναντίον του, και αυτός προσπάθησε, κατά την ατέλειωτη εκείνη νύχτα της αγωνίας του πατριάρχη, να τον κάνει να αποθαρρυνθεί κάτω από το βαρύ αίσθημα της ενοχής και να χαλαρώσει το πιάσιμό του από το Θεό. Ο Ιακώβ είχε φθάσει σχεδόν στην απόγνωση. Ήξερε όμως ότι χωρίς τη βοήθεια του ουρανού ήταν χαμένος. Είχε

ειλικρινά μεταμεληθεί για το αμάρτημά του και επικαλείτο τώρα το έλεος του Θεού. Αποφασισμένος να μη εγκαταλείψει το σκοπό του, πιάστηκε γερά από τον άγγελο και τον εκλιπαρούσε για το αίτημά του με γοερές κραυγές βαθιάς αγωνίας, ώσπου υπερίσχυσε.

Τον καιρό της θλίψης, ο Σατανάς θα διεγείρει τους ασεβείς να εξοντώσουν το λαό του Θεού όπως επηρέασε τον Ησαύ να βαδίσει κατά του Ιακώβ. Και θα κατηγορήσει το λαό του Θεού το ίδιο όπως κατηγόρησε τον Ιακώβ. Διεκδικεί τον κόσμο ολόκληρο δικούς του υπηκόους. Μόνο ο μικρός όμιλος των τηρητών των εντολών του Θεού ανθίσταται στην εξουσία του και αν μπορούσε να τούς εξαφανίσει από το πρόσωπο της γης, ο θρίαμβός του θα ολοκληρώνονταν. Βλέποντάς τους να προστατεύονται από τους αγίους αγγέλους, συμπεραίνει ότι οι αμαρτίες τους έχουν συγχωρηθεί· αγνοεί όμως ότι οι υποθέσεις όλων τους έχουν αμετάκλητα κριθεί στο επάνω αγιαστήριο. Γνωρίζει με κάθε λεπτομέρεια τις αμαρτίες που ο ίδιος τους εξώθησε να διαπράξουν και τις παρουσιάζει τώρα στο Θεό μεγαλοποιημένες κατά το χονδροειδέστερο τρόπο, παριστάνοντας το λαό αυτόν ότι είναι εξίσου άξιος να στερηθεί την εύνοια του Θεού όπως και αυτός ο ίδιος. Δηλώνει ότι δεν είναι δίκαιο από μέρους του Θεού να συγχωρήσει τις δικές τους αμαρτίες, ενώ αυτόν και τους αγγέλους του τους προορίζει για την καταστροφή. Τους διεκδικεί για λεία του και απαιτεί να του παραδοθούν στο χέρι του για να τους εξοντώσει.

Ενώ ο Σατανάς κατηγορεί το λαό του Θεού για αμαρτωλούς, ο Κύριος του επιτρέπει να τους περάσει από τους δριμύτερους πειρασμούς του. Η εμπιστοσύνη τους στο Θεό και η σταθερότητά τους θα υποστούν σκληρή δοκιμασία. Καθώς αναλογίζονται το παρελθόν, βυθίζονται στην απελπισία. Ανασκοπώντας ολόκληρη τη ζωή τους πολύ λίγο καλό ανακαλύπτουν. Έχουν πλήρη συναίσθηση της αδυναμίας τους και της αναξιότητάς τους. Ο Σατανάς προσπαθεί να τους τρομοκρατήσει, παρουσιάζοντας την κατάστασή τους απελπιστική και το στίγμα της μολυσμένης τους ζωής ανεξίτηλο. Μ' αυτόν τον τρόπο ελπίζει να υποσκάψει την πίστη τους, ώστε να ενδώσουν στους πειρασμούς του, και να εγκαταλείψουν την αφοσίωσή τους στο Θεό. Αν και περιστοιχισμένος από εχθρούς αποφασισμένους να τους εξοντώσουν, η αγωνία όμως που περνάει την ώρα αυτή ο λαός του Θεού δεν οφείλεται στο φόβο του κατατρεγμού χάρη της αλήθειας. Φοβούνται τώρα ότι πιθανόν να υπήρξαν ορισμένες αμαρτίες στη ζωή τους για τις οποίες δεν έχουν μετανοήσει, ή ότι εξαιτίας κάποιου προσωπικού τους σφάλματος δεν θα μπορέσουν να ευργετηθούν από την εκπλήρωση της υπόσχεσης του Σωτήρα:

“Θέλω σε φυλάξει εκ της ώρας του πειρασμού ήτις μέλλει να έλθη επί της οικουμένης όλης.” (Αποκ. 3:10.) Αν είχαν τη διαβεβαίωση ότι έχουν κατά πάντα συγχωρεθεί, δεν θα δίσταζαν μπροστά στα βασανιστήρια η στο θάνατο. Σε περίπτωση όμως που θα κριθούν ανάξιοι και χάσουν τη ζωή τους εξαιτίας των ατελειών του χαρακτήρα τους, τότε το άγιο όνομα του Θεού θα διασυρθεί.

Όπου στραφούν δεν ακούν παρά προδοτικές σκευωρίες και δεν βλέπουν παρά την ενεργή δράση της ανταρσίας. Και αυτό γεννάει μέσα τους τη σφοδρή επιθυμία, το διακαή πόθο της ψυχής να πάψει πια η μεγάλη αυτή αποστασία και η κακία των ασεβών να πάρει τέλος. Ενώ όμως ικετεύουν το Θεό να θέσει τέρμα στο έργο της ανταρσίας, ταυτόχρονα περνούν από ένα δριμύ αυτοέλεγχο γιατί δεν έχουν περισσότερη δύναμη μέσα τους να αντισταθούν και να απωθήσουν τα ορμητικά κύματα του κακού. Αισθάνονται ότι αν είχαν πάντοτε χρησιμοποιήσει όλη τους την ικανότητα στην υπηρεσία του Χριστού, ενδυναμούμενοι όλο και περισσότερο στον αγώνα τους αυτόν, οι δυνάμεις του Σατανά θα ήταν πιο εξασθενημένες στην εναντίον τους επίθεση.

Ταπεινώνουν τις ψυχές τους μπροστά στο Θεό, υπενθυμίζοντας τη μετάνοια που εκδήλωσαν για τα πολλαπλά τους σφάλματα και ικετεύουν για την εκπλήρωση της υπόσχεσης του Σωτήρα τους: “Ας πιασθή από της δυνάμεως Μου, δια να κάμη ειρήνην μετ’ Εμού· και θέλει κάμει μετ’ Εμού ειρήνην.” (Ησ. 27:5.) Η πίστη τους δεν πτοείται που δεν παίρνουν άμεση απάντηση στις προσευχές τους. Αν και περνούν από την πιο έντονη αγωνία, το φόβο και τη θλίψη, δεν σταματούν όμως τις ικεσίες τους. Πιάνονται γερά από τη δύναμη του Θεού όπως ο Ιακώβ πιάστηκε από τον Άγγελο και η κραυγή της ψυχής τους είναι: “Δεν θέλω σε αφήσει να απέλθης εάν δεν με ευλογήσης.”

Αν ο Ιακώβ δεν είχε προηγουμένως μετανοήσει για την αμαρτία του που είχε με δόλο αποκτήσει τα πρωτοτόκια, ο Θεός δεν θα άκουγε την προσευχή του, και δεν θα είχε ευσπλαχνικά προστατεύσει τη ζωή του. Και στον καιρό της θλίψης, αν ο λαός του Θεού, αγωνιώντας μέσα στη βαθιά οδύνη και στο φόβο, έβλεπε ακόμη να παρελαύνουν μπροστά του ανεξομολόγητα αμαρτήματα, θα είχε λυγίσει κάτω από το βάρος. Η απόγνωση θα εξουδετέρωνε την πίστη τους και δεν θα είχαν το σθένος να συνεχίσουν τις παρακλήσεις τους στο Θεό για απελευθέρωση. Αλλά ενώ έχουν πλήρη συναίσθηση της αναξιότητάς τους, δεν υπάρχουν την ώρα αυτή κρύφια ανομήματα για να αποκαλυφθούν. Οι αμαρτίες τους, έχοντας προηγηθεί στην κρίση του Θεού, έχουν τώρα εξαληφθεί και δεν ξανάρχονται στη θύμηση.

Ο Διάβολος κάνει πολλούς να πιστεύουν ότι ο Θεός θα παραβλέψει την ανειλικρινή στάση τους σε ορισμένες μικρολεπτομέρειες της ζωής. Ο Θεός όμως δείχνει με την συμπεριφορά Του πρός τον Ιακώβ ότι δεν προτίθεται με κανένα τρόπο ούτε να επιδοκιμάσει, ούτε να ανεχθεί το κακό. Όλοι όσοι προσπαθούν είτε να αποκρύψουν είτε να βρουν κάποια δικαιολογία για τις αμαρτίες τους και τις αφήνουν να παραμένουν καταχωρημένες στα κατάστιχα του ουρανού όπως είναι ανεξομολόγητες και ασυγχώρητες, θα ηττηθούν από το Σατανά. Όσο ανώτερη η επαγγελματική τους θέση και εντιμότερη η κοινωνική τους τάξη, τόσο πιο επιλήψιμη η διαγωγή τους στα μάτια του Θεού και τόσο μεγαλύτερος ο θρίαμβος στα χέρια του μεγάλου τους εχθρού. Αυτοί που αναβάλλουν την προετοιμασία τους για την ημέρα του Θεού, δεν θα μπορέσουν να την αποκτήσουν στον καιρό της θλίψης, ούτε σε κανένα κατοπινό καιρό. Η κατάσταση όλων αυτών των ανθρώπων είναι απελπιστική.

Όσοι από τους επιφανειακούς Χριστιανούς βρεθούν απροετοίμαστοι στην τελευταία αυτή φάση της τρομερής πάλης, θα εξομολογούνται τις αμαρτίες τους μέσα στην απόγνωσή τους με εκφράσεις αβάσταχτης αγωνίας, ενώ οι εχθροί τους θα θριαμβεύουν βλέποντας τη δυστυχία τους. Οι εξομολογήσεις αυτές είναι του ιδίου φυράματος με εκείνες του Ησαύ και του Ιούδα. Αυτοί που τις κάνουν θρηνούν για τα αποτελέσματα της παράβασης και όχι για την ενοχή της. Δε νοιώθουν καμιά πραγματική συντριβή, καμιά αποστροφή για το κακό. Μόνο ο φόβος της τιμωρίας τους κάνει να ομολογήσουν την αμαρτωλότητά τους. Αλλά όπως ο Φαραώ στην παλιά εποχή, θα επέστρεφαν και αυτοί άμα εξέλειπε η τιμωρία, στην ίδια περιφρονητική τους στάση απέναντι του Ουρανού.

Η ιστορία του Ιακώβ μας διαβεβαιώνει επίσης ότι ο Θεός δεν εγκαταλείπει αυτούς που εξαπατήθηκαν, πειράσθηκαν και εξωθήθηκαν στην αμαρτία, αλλά επέστρεψαν κατόπιν κοντά Του με ειλικρινή μετάνοια. Ενώ ο Σατανάς προσπαθεί να καταστρέψει αυτή την τάξη των ανθρώπων, ο Θεός θα στείλει τους αγγέλους Του για να τους παρηγορήσουν και να τους προστατεύσουν την ώρα του κινδύνου. Οι επιθέσεις του Σατανά είναι άγριες και αποφασιστικές, οι απάτες του τρομακτικές· το βλέμμα όμως του Κυρίου είναι επάνω στο λαό Του και το αυτί Του συλλαμβάνει τις κραυγές τους. Αν η θλίψη τους είναι μεγάλη και οι φλόγες στο καμίνι απειλούν να τους καταναλώσουν, ο μεγάλος όμως Μεταλλουργός θα τους βγάλει από αυτό "ως χρυσίον δεδοκιμασμένον δια πυρός." Η αγάπη του Θεού για τα παιδιά Του στο διάστημα αυτό της πιο σκληρής δοκιμασίας τους είναι η ίδια σε ένταση και τρυφερότητα

όπως και στις ημέρες της πιο μεγάλης ευτυχίας τους. Είναι όμως απαραίτητο να περάσουν από το φλογερό καμίνι της φωτιάς, ώστε κάθε εγκόσμιο χαρακτηριστικό να καταναλωθεί και η εικόνα του Χριστού να αναπαρασταθεί με όλες τις λεπτομέρειες της καταπληκτικής ομορφιάς της.

Ο καιρός της δυστυχίας και της έντονης οδύνης που μας περιμένει απαιτεί πίστη που να αντέχει στην κούραση, στη χρονοτριβή και στην πείνα—πίστη που να μη ατονεί όσο σκληρά και αν δοκιμάζεται. Γι' αυτό ακριβώς δίνεται ο "καιρός της χάριτος" ώστε όλοι να προετοιμαστούν για τις ημέρες εκείνες Αν ο Ιακώβ τελικά υπερίσχυσε, αυτό οφείλεται στη μεγάλη του επιμονή και αποφασιστικότητα. Η νίκη του είναι απόδειξη της δυναμικότητας της επίμονης προσευχής. Οποιοσδήποτε στηριχτεί στις υποσχέσεις του Θεού όπως εκείνος στηρίχτηκε, και επιμένει το ίδιο όπως εκείνος επέμενε, θα πετύχει και αυτός όπως εκείνος πέτυχε. Όσοι δεν είναι πρόθυμοι να αρνηθούν το εγώ να αγωνιστούν στην προσευχή με το Θεό και να ζητήσουν ειλικρινά και παρατεταμένα την ευλογία Του, ποτέ τους δεν θα την αποκτήσουν. Να αγωνιστεί κανείς με το Θεό! Πόσο λίγοι έχουν συναίσθηση του τι σημαίνει αυτό! Πόσο λίγοι αφέθηκαν ποτέ να ελκυσθούν από το Θεό με τέτοιο βαθύ πόθο της ψυχής, ώσπου να νοιώσουν όλες τους τις δυνάμεις να έρχονται σε υπερένταση. Όταν κύματα απερίγραπτης απελπισίας ξεσπούν ορμητικά εναντίον του ικέτη, πόσο λίγοι μένουν προσκολημμένοι στις υποσχέσεις του Θεού με την πίστη τους ακλόνητη!

Όσοι εξασκούν λιγοστή πίστη τώρα, διατρέχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο να ατονίσουν κάτω από την πίεση της σατανικής πλεκτάνης και του διατάγματος κατά της ελευθερίας της συνείδησης. Και αν ακόμη αντέξουν στη δοκιμασία, θα βυθιστούν στην πιο βαθιά και επώδυνη αγωνία στον καιρό της θλίψης επειδή δεν έμαθαν ποτέ να εμπιστεύονται στο Θεό. Το παραμελημένο μάθημα της πίστης θα βρεθούν αναγκασμένοι να το μάθουν κάτω από την τρομερή πίεση της αποθάρρυνσης.

Πρέπει από τώρα να γνωριστούμε με το Θεό δοκιμάζοντας τις υποσχέσεις Του. Οι άγγελοι καταγράφουν κάθε ειλικρινή και ένθερμη προσευχή. Πρέπει να θέσουμε κατά μέρος μάλλον τη φίλαυτη καλοπέραση, παρά την επικοινωνία με το Θεό Η μεγαλύτερη φτώχεια, οι χειρότερες στερήσεις με την έγκρισή Του. είναι προτιμότερες από τα πλούτη, τις τιμές, την άνεση και τη φιλία χωρίς την επιδοκιμασία Του. Πρέπει να βρίσκουμε καιρό για προσευχή. Αν επιτρέπουμε να απορροφάται η σκέψη μας από τα επίγεια ενδιαφέροντα, τότε μπορεί να μας κάνει ο Κύριος να βρούμε τον απαιτούμενο καιρό,

αφαιρώντας τα διάφορα είδωλά μας, αποτελούμενα από χρυσάφι, σπίτια ή κτήματα παραγωγικά.

Οι νέοι δεν θα παρασύρονταν τόσο πολύ από την αμαρτία, αν απέφευγαν να συχνάζουν σε μέρη όπου δεν μπορούν να επικαλεστούν την ευλογία του Θεού. Αν οι κομιστές, της τελευταίας επίσημης προειδοποίησης στον κόσμο προσεύχονταν για την ευλογία του Θεού όχι με ένα ψυχρό, ξεψυχισμένο. και νωθρό τρόπο, αλλά με τη ζέση και την πίστη του Ιακώβ. θα είχαν σε πολλές περιπτώσεις το προνόμιο να πουν όπως εκείνος: "Είδον τον Θεόν πρόσωπον πρός πρόσωπον και εφυλάχθη η ζωή μου. (Γεν. 32:30.) Θα θεωρούντο πρίγκηπες στα μάτια του ουρανού προικισμένοι με δύναμη για να υπερισχύσουν αγωνιζόμενοι με το Θεό και με ανθρώπους.

Ο "καιρός της θλίψεως οποία ποτέ δεν έγινε" πρόκειται να μας επισκεφθεί πολύ σύντομα και έχομε ανάγκη από μία εμπειρία που για την ώρα δεν κατέχομε, και που πολλοί δείχνουν μεγάλη αδράνεια να αποκτήσουν. Συχνά συμβαίνει οι άνθρωποι να βλέπουν τις δοκιμασίες πολύ μεγαλύτερες από ότι είναι στην πραγματικότητα. Όμως αυτό δεν αληθεύει για την κρίσιμη περίσταση που μας περιμένει. Και η γονιμότερη ακόμη φαντασία δεν μπορεί να συλλάβει το μέγεθος των δεινοπαθημάτων. Την ώρα εκείνη της δοκιμασίας, κάθε ψυχή είναι υποχρεωμένη να σταθεί μόνη της στην παρουσία του Θεού. "Εάν ευρίσκοντο εν μέσω αυτής [της γής] Νώε, Δανιήλ και Ιώβ, ζω εγώ, λέγει Κύριος ο Θεός, δεν ήθελον σώσει ούτε υιόν ούτε θυγατέρα· ούτοι μόνον ήθελον σώσει τας ψυχάς αυτών δια την δικαιοσύνην αυτών." (Ιεζ. 14:20.)

Τώρα που ο μεγάλος Αρχιερέας μας εκτελεί το εξιλαστικό Του έργο για μάς, τώρα είναι καιρός να προσπαθήσουμε να αποκτήσομε την τελειότητα μέσο του Χριστού. Ούτε κατά διάνοια μπορούσε ποτέ ο Σωτήρας μας να ενδώσει στη δύναμη του πειρασμού. Στην ανθρώπινη καρδιά όμως ο Σατανάς ανακαλύπτει κάποιο σημείο όπου μπορεί να βάλει το πόδι του. Μια υποθαλπόμενη αμαρτωλή επιθυμία του προσφέρει το μέσον με το οποίο οι πειρασμοί του ασκούν τη δύναμή τους. Αλλά ο Χριστός είπε για τον Εαυτό Του: "'Έρχεται ο άρχων του κόσμου τούτου, και δεν έχει ουδέν εν Εμοί." (Ιωάν. 14:30.) Τίποτε το επιλήψιμο δεν μπόρεσε να ανακαλύψει ο Σατανάς στη ζωή του Υιού του Θεού για να ιδιοποιηθεί τη νίκη. Ο Χριστός τήρησε τις εντολές του Πατέρα Του και δεν υπήρχε μέσα Του ίχνος αμαρτίας να εκμεταλλευτεί ο Διάβολος πρός όφελος του. Σ' αυτή την κατάσταση πρέπει να φθάσουν όσοι θα περάσουν από τον καιρό της θλίψης.

Οφείλουμε τώρα, σ' αυτή τη ζωή, να αποχωριστούμε από την αμαρτία με την πίστη στο απολυτρωτικό αίμα του Χριστού. Ο

πολύτιμος Λυτρωτής μας μας προσκαλεί να συνταυτιστούμε μαζί Του, να ενώσουμε την αδυναμία μας με τη δύναμή Του, την αναξιότητά μας με την αξία Του. Η πρόνοια του Θεού αποτελεί το σχολείο όπου πρέπει να διδαχθούμε την πραότητα και την ταπεινοφροσύνη του Ιησού. Ο Κύριος παρουσιάζει πάντοτε μπροστά μας όχι τον ευκολότερο, τον πιο ευχάριστο δρόμο που θα διαλέγαμε εμείς οι ίδιοι, αλλά τις πραγματικές αξίες της ζωής Από εμάς εξαρτάται να συνεργαστούμε με τους παράγοντες που χρησιμοποιεί ο Ουρανός για το έργο της διάπλασης του χαρακτήρα μας κατά το θείο πρότυπο. Το καθήκον αυτό κανείς δεν μπορεί να το αγνοήσει ή να το παραμελήσει παρά μόνο με τρομερό κίνδυνο της ίδιας του ψυχής.

Σε όραμα ο απόστολος Ιωάννης άκουσε μία δυνατή φωνή να λέγει: "Ουαί εις τους κατοικούντας την γήν και την θάλασσαν, διότι κατέβη ο διάβολος εις εσάς έχων θυμόν μέγαν. επειδή γνωρίζει ότι ολίγον καιρόν έχει." (Αποκ. 12:12.) Φοβερές είναι οι σκηνές που προκαλούν το επιφώνημα αυτό του ουρανίου αγγέλου. Όσο λιγοστεύει ο καιρός του, τόσο αυξάνει η οργή του Σατανά και το απατηλό, ολέθριο έργο του φθάνει στον κολοφώνα του τον καιρό της θλίψης.

Τρομακτικά υπερφυσικά φαινόμενα, σημεία της θαυματουργικής δύναμης των δαιμόνων, πρόκειται σε λίγο να παρουσιαστούν στον ουρανό. Τα πονηρά πνεύματα θα κατευθυνθούν "πρός τους βασιλείς της γης και της οικουμένης όλης," για να τους παρασύρουν στην πλάνη και να τους εξωθήσουν να ενωθούν με το Σατανά στον ύστατο αγώνα του κατά του καθεστώτος του ουρανού. Τόσο οι άρχοντες όσο και ο λαός το ίδιο θα εξαπατηθούν από τις ενέργειες αυτές, θα παρουσιαστούν άτομα προσποιούμενα ότι είναι ο ίδιος ο Χριστός, και θα διεκδικούν τον τίτλο και τη λατρεία που ανήκουν στο Λυτρωτή του κόσμου. Θα εκτελούν θεραπευτικά θαύματα και θα ισχυρίζονται ότι έχουν δεχθεί θεϊκές αποκαλύψεις που θα αντιφάσκουν με τις μαρτυρίες των Γραφών.

Το κορύφωμα του μεγάλου δράματος της εξαπάτησης αποτελέσει η προσωποποίηση του Χριστού από τον ίδιο το Σατανά. Από πολύ καιρό η εκκλησία αποβλέπει στην παρουσία του Σωτήρα για την ολοκληρωμένη εκπλήρωση των ελπίδων της Τώρα ο μεγάλος απατεώνας θα κάνει να φανεί ότι ήρθε πράγματι ο Χριστός. Σε διάφορα μέρη της γης αυτός ο ίδιος ο Διάβολος κάνει την εμφάνισή του μεταξύ των ανθρώπων σαν μια ηγεμονική ύπαρξη με εκθαμβωτική λαμπρότητα σύμφωνα με την περιγραφή του Υιού του Θεού από τον Ιωάννη στην Αποκάλυψη (Κεφ. 1:13-15.) Τίποτε από ότι το ανθρώπινο μάτι αντίκρυσε ποτέ δεν ξεπερνάει τη δόξα που τον περιβάλλει. Μια θριαμβευτική κραυγή σχίζει τον αέρα: "Ήρθε ο

Χριστός! Ηρθε ο Χριστός! Οι άνθρωποι πέφτουν κατά γης και τον προσκυνούν, ενώ αυτός υψώνει τα χέρια και τους ευλογεί το ίδιο όπως ο Χριστός ευλογούσε τους μαθητές Του όταν ήταν στη γη. Η φωνή του είναι απαλή, υποτακτική, αλλά εξαιρετικά μελωδική. Με ήρεμο συμπονετικό τόνο εκθέτει μερικές από τις ίδιες ελκυστικές ουράνιες αλήθειες που ο Σωτήρας πρόφερε. Θεραπεύει τις ασθένειες των ανθρώπων και κατόπιν, υποδυόμενος πάντοτε το ρόλο του Χριστού, δηλώνει ότι το Σάββατο το άλλαξε στην Κυριακή και δίνει σε όλους διαταγή να αγιάζουν την ημέρα που έχει ευλογήσει. Διακηρύττει ότι όσοι επιμένουν να αγιάζουν την έβδομη ημέρα βλασφημούν το όνομά του με την άρνησή τους να υπακούουν στους αγγέλους τους απεσταλμένους από αυτόν για να τους φέρουν το φως και την αλήθεια. Αυτή είναι η μεγάλη, η σχεδόν ακατανίκητη απάτη. Σαν τους Σαμαρείτες που εξαπατήθηκαν από το Σίμωνα το Μάγο, έτσι και τα πλήθη τώρα, από το μικρότερο μέχρι το μεγαλύτερο, συνεπαρμένοι από όλες αυτές τις μαγείες φωνάζουν: "Η δύναμις του Θεού η μεγάλη." (Πράξ. 8:10.)

Ο λαός του Θεού όμως δεν θα παρασυρθεί. Τα λεγόμενα του ψευδόχριστου αυτού δεν συμφωνούν με τις Άγιες Γραφές. Η ευλογία του απευθύνεται στους προσκυνητές του θηρίου και της εικόνας του, στην τάξη ακριβώς εκείνη των ανθρώπων που, κατά τα γραφικά δεδομένα, ο Θεός θα επισκεφτεί με τον άκρατο θυμό Του.

Επίσης δεν θα επιτραπεί στο Σατανά να μιμηθεί το θεαματικό τρόπο της παρουσίας του Χριστού. Ο Χριστός προειδοποίησε τους οπαδούς Του για τις προσπάθειες της απομίμησης του γεγονότος αυτού και περιέγραψε με λεπτομέρεια τον τρόπο της δευτέρας παρουσίας Του: "Θέλουσιν εγερθεί ψευδόχριστοι και ψευδοπροφήται, και θέλουσι δείξει σημεία μεγάλα και τέρατα, ώστε να πλανήσωσιν, ει δυνατόν, και τους εκλεκτούς. ... Εάν λοιπόν είπωσι πρός υμάς, ιδού, εν τη ερήμω είναι μη εξέλθητε· ιδού εν τοις ταμείοις, μη πιστεύσητε. Διότι καθώς η αστραπή εξέρχεται από ανατολών και φαίνεται έως δυσμών, ούτω θέλει είσθαι και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου." (Ματθ. 24:24-27. Επίσης 24:31, 25:31, Αποκ. 1:7, Α΄ Θεσ. 4:16-17.) Μία τέτοια παρουσία είναι αδύνατο να παραποιηθεί. Θα γνωστοποιηθεί σ' ολόκληρη την οικουμένη και θα είναι ορατή από όλο τον κόσμο.

Μόνο όσοι ασχολήθηκαν στα σοβαρά με τη μελέτη των Αγίων Γραφών και δέχθηκαν την αγάπη της αλήθειας θα προστατευτούν από την απάτη που θα αιχμαλωτίσει τον κόσμο. Με τη μαρτυρία της Βίβλου θα μπορέσουν να ανακαλύψουν τον απατεώνα κάτω από το προσωπείο. Ο καιρός της δοκιμασίας έρχεται για όλους και με το κοσκίνισμα του πειρασμού θα φανερωθούν οι πραγματικοί

Χριστιανοί. Είναι άραγε ο λαός του Θεού τόσο στερεά θεμελιωμένος στο λόγο Του ώστε να μη παρασυρθεί από αυτού του είδους τις ψευδαισθήσεις; Θα μείνει σε μια τέτοια κρίσιμη στιγμή προσκολημμένος στη Γραφή. αποκλειστικά και μόνο στη Γραφή; Ο Σατανάς θα κάνει ότι είναι δυνατό για να τους εμποδίσει να προετοιμαστούν για να αντιμετωπίσουν την ημέρα εκείνη. Θα δημιουργήσει καταστάσεις τέτοιες που να τους φράξει το δρόμο· να τους μπλέξει με γήινους θησαυρούς· να τους δημιουργήσει βαριές, κοπιαστικές ευθύνες, ώστε οι καρδιές τους να απορροφηθούν από τις μέριμνες αυτής της ζωής και η ημέρα της δοκιμασίας να τους έρθει σαν τον κλέφτη.

Όταν το νομοθετικό διάταγμα των ηγετών των διαφόρων χριστιανικών κρατών στερήσει τους τηρητές του Δεκαλόγου από την προστασία της πολιτείας εγκαταλείποντάς τους στο έλεος εκείνων που θέλουν την καταστροφή τους. τότε ο λαός του Θεού θα εγκαταλείψει τις πόλεις και τα χωριά και, συγκεντρωμένος σε μικρές ομάδες, θα ζητήσει καταφύγιο στα πιο ερημικά και απομονωμένα μέρη. Πολλοί θα βρουν άσυλο στα οχυρά των βουνών. Όπως άλλοτε οι Χριστιανοί των κοιλάδων του Πιδεμοντίου, θα κάνουν και αυτοί αγιαστήριά τους τους υψηλούς τόπους της γης και θα ευχαριστούν το Θεό για τα "οχυρώματα των βράχων." (Ησ. 33:16.) Πολλοί όμως προερχόμενοι από όλα τα έθνη και όλες τις κοινωνικές τάξεις, ανώτεροι ή κατώτεροι πλούσιοι ή φτωχοί, μαύροι ή λευκοί θα γίνουν αντικείμενα τις πιο άδικης και σκληρής μεταχείρισης. Φρικτές μέρες θα είναι αυτές για τους εκλεκτούς του Θεού: αλυσοδεμένοι, κλεισμένοι πίσω από τα σίδερα της φυλακής, καταδικασμένοι να εκτελεστούν αφημένοι να χαθούν από την ασιτία μέσα σε σκοτεινά, απαίσια μπουντρούμια. Κανένα ανθρώπινο αυτί δεν αφουγκράζεται τα βογγητά τους, κανένα ανθρώπινο χέρι δεν κινείται πρός βοήθεια τους.

Είναι δυνατόν όμως να λησμονήσει ο Θεός το λαό Του την ώρα αυτή της δοκιμασίας; Λησμόνησε μήπως το Νώε όταν οι τιμωρές κρίσεις Του έπληξαν τους προκατακλυσμιαίους; Λησμόνησε το Λώτ όταν η φωτιά κατέβηκε από τον ουρανό για την καταστροφή των πόλεων της πεδιάδας; Λησμόνησε τον Ιωσήφ ανάμεσα στους ειδωλολάτρες της Αιγύπτου; Λησμόνησε τον Ηλία απειλούμενο από την ορκωτή απόφαση της Ιεζάβελ να συμμεριστεί την τύχη των προφητών του Βάαλ; Λησμόνησε τον Ιερεμία μέσα στο σκοτεινό και καταθλιπτικό βόρβορο της φυλακής του; Λησμόνησε τους γενναίους τρεις εφήβους μέσα στο φλογερό καμίνι, ή το Δανιήλ στη σπηλιά των λιονταριών;

Η "Σιών είπεν, ο Κύριος με εγκατέλιπεν και ο Κύριός μου με ελησμόνησε. Δύναται γυνή να λησμονήση το θηλάζον βρέφος αυτής,

ώστε να μη ελεήση το τέκνον της κοιλίας αυτής; αλλά και αν αύται λησμονήσωσιν, Εγώ όμως δεν θέλω σε λησμονήσει. Ιδού επί των παλαμών Μου σε εζωγράφισα." (Ησ. 49:14-16.) Ο Κύριος των δυνάμεων είπε: "Όστις εγγίζει εσάς, εγγίζει την κόρην του οφθαλμού Αυτού." (Ζαχ. 2:8.)

Οι εχθροί μπορούν να ρίξουν το λαό του Θεού στις φυλακές. Αλλά οι τοίχοι των φυλακών δεν μπορούν να εμποδίσουν την ψυχική επικοινωνία τους με το Χριστό. Εκείνος που παρακολουθεί όλη την αδυναμία τους και που γνωρίζει την κάθε δοκιμασία τους, είναι ανώτερος από όλες τις δυνάμεις της γης. Αγγελοι θα σταλούν κοντά τους, φέρνοντας μέσα στα μοναχικά κελιά τους το φως και την ειρήνη του ουρανού. Κλείνοντας μέσα τους άτομα με ένα τέτοιο θησαυρό πίστης, οι φυλακές μετατρέπονται σε παλάτια. Οι σκοτεινοί τοίχοι τους θα φωτιστούν με το φως του ουρανού, όπως οι φυλακές των Φιλίππων όταν ο Παύλος και ο Σίλας μεσάνυχτα προσεύχονταν και υμνωδούσαν το Θεό.

Οι τιμωρίες του Θεού θα επισκεφτούν αυτούς που επιδιώκουν να καταδυναστεύσουν και να εξοντώσουν το λαό Του. Η μεγάλη του Θεού μακροθυμία πρός τους ασεβείς αποθρασύνει τους ανθρώπους στο να παρανομούν· η τιμωρία τους όμως είναι σίγουρη και φοβερή λόγο της μεγάλης της επιβράδυνσης. "Διότι ο Κύριος θέλει σηκωθή ως εν τω όρει Φερασείμ, θέλει θυμωθή ως εν τη κοιλάδι του Γαβαών, δια να ενεργήση το έργον Αυτού, το παράδοξον έργον Αυτού, και να εκτελέση την πράξιν Αυτού, την εξαίσιον πράξιν Αυτού." (Ησ. 28:21.) Για τον ευσπλαχνικό Πατέρα μας το έργο της τιμωρίας είναι έργο παράδοξο. "Ζώ Εγώ, λέγει Κύριος ο Θεός δεν θέλω τον θάνατον του αμαρτωλού." (Ιεζ. 33:11.) "ο Κύριος είναι οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος, και πολυέλεος και αληθινός . . συγχωρών ανομίαν και παράβασιν και αμαρτίαν," αλλά και "ουδόλως αθωώνων τον ένοχον." (Εξ 34:6,7.) "ο Κύριος είναι μακρόθυμος και μέγας εις ισχύν και ουδόλως θέλει αθωώσει τον ασεβή." (Ναούμ 1:3.) Θα υπερασπιστεί το κύρος του ποδοπατημένου νόμου Του εκτελώντας τρομερές πράξεις δικαιοσύνης. Η δριμύτητα της ανταπόδοσης που επιφυλάσσεται στους παραβάτες μπορεί να υπολογιστεί από τη διατακτική στάση του Θεού να προβεί στην εκτέλεση της δικαιοσύνης. Ένα έθνος που το ανέχθηκε επί πολύ και που δεν θα πατάξει παρά μόνο όταν κατά τους θεϊκούς υπολογισμούς θα έχει ξεπεράσει τα όρια της παρανομίας του, τελικά θα πιεί το ποτήρι της οργής που δεν θα περιέχει ούτε ίχνος ευσπλαχνίας.

Μόλις παύσει στο αγιαστήριο η μεσιτεία του Χριστού, τότε ο άκρατος θυμός του Θεού που απειλούσε όσους προσκυνούν το

θηρίο και την εικόνα του, ή δέχονται το χάραγμά του θα ξεσπάσει επάνω τους. (Αποκ. 14:9-10.) Οι πληγές της Αιγύπτου. λίγο πριν ο Θεός λυτρώσει το λαό Του Ισραήλ, είχαν κοινά χαρακτηριστικά με τις πληγές που θα πέσουν στον κόσμο λίγο πριν από την τελειωτική λύτρωση του λαού του Θεού· μόνο που οι τελευταίες αυτές υπερέχουν σε δριμύτητα και καλύπτουν μεγαλύτερη έκταση. Ο Ιωάννης ο Αποκαλυπτής περιγράφει τις ολέθριες αυτές μάστιγες με τα ακόλουθα λόγια: "Έγεινεν έλκος κακόν και πονηρόν εις τους ανθρώπους τους έχοντας το χάραγμα του θηρίου, και τους προσκυνούντας την εικόνα αυτού." Η θάλασσα "έγεινεν αίμα ως νεκρού· και πάσα ψυχή ζώσα απέθανεν εν τη θαλάσση." Και "εις τους ποταμούς και εις τας πηγάς των υδάτων ... έγεινεν αίμα." Όσο φοβερές και αν φαίνονται οι πληγές αυτές αποδείχνουν πληρέστατα τη δικαιοσύνη του Θεού. Ο άγγελος του Θεού διακηρύττει: "Δίκαιος είσαι. Κύριε, διότι έκρινας ταύτα." Επειδή αίμα αγίων και προφητών εξέχεαν, και αίμα έδωκας εις αυτούς να πίωσι διότι άξιοι είναι." (Αποκ. 16:2-6.) Καταδικάζοντας σε θάνατο το λαό του Θεού θεωρούνται εξίσου ένοχοι για το αίμα τους, σαν να το είχαν χύσει με τα χέρια τους. Κατά παρεμφερή τρόπο ο Χριστός ανακήρυξε τους Ιουδαίους της εποχής Του ένοχους για το αίμα όλων των αγίων από τον καιρό του Αβελ μέχρι των ημερών του. Επειδή το ίδιο πνεύμα τους κατείχε και ήταν έτοιμοι να μιμηθούν τους δολοφόνους εκείνους των προφητών.

Με την επόμενη πληγή, δύναμη χορηγείται στον ήλιο "να καυματίσει τους ανθρώπους με πύρ. Και εκαυματίσθησαν οι άνθρωποι καύμα μέγα." (Αποκ. 16:8,9.) Οι προφήτες δίνουν την ακόλουθη περιγραφή της φοβερής αυτής κατάστασης της γης: "Πενθεί η γή ... διότι ο θερισμός του αγρού απωλέσθη ... πάντα τα δένδρα του αγρού εξηράνθησαν· ώστε εξέλιπεν η χαρά από των υιών των ανθρώπων." "Οι σπόροι φθείρονται υπό τους βώλους αυτών, αι σιτοθήκαι ηρημώθησαν. ... Πως στενάζουσι τα κτήνη! αδημονούσιν αι αγέλαι των βοών, διότι δεν έχουσι βοσκήν ... εξηράνθησαν αι ρύακες των υδάτων, και πύρ κατέφαγε τας βοσκάς της ερήμου." (Ιωήλ 1:10-12, 17-20.) "Άσματα του ναού θέλουσιν είσθαι ολολυγμοί εν τη ημέρα εκείνη, λέγει Κύριος ο Θεός· Πολλά πτώματα θέλουσιν είσθαι εν παντί τόπω θέλουσιν εκρίψει αυτά εν σιωπή." (Αμώς 8:3.)

Οι πληγές αυτές δεν έχουν παγκόσμια έκταση ειδεμή θα αφανίζονταν ολόκληρος ο πληθυσμός της γης. Οπωσδήποτε θα είναι οι πιο θανατηφόρες μάστιγες που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα. Όλες οι προηγούμενες τιμωρίες του Θεού πρός τους ανθρώπους μέχρι το κλείσιμο του καιρού αυτού της προθεσμίας ήταν ανάμικτες με μία δόση ευσπλαχνίας. Συνηγορώντας το αίμα του Χριστού

προφύλαγε στο παρελθόν τους αμαρτωλούς από του να τιμωρηθούν με την ακριβή ποσολογία της ενοχής τους. Στις τελευταίες όμως αυτές μάστιγες η οργή του Θεού ξεσπάει αμιγής, χωρίς κανένα ίχνος ευσπλαχνίας.

Την ημέρα εκείνη πολλοί θα αποζητήσουν το καταφύγιο της ευσπλαχνίας του Θεού που για τόσα χρόνια καταφρόνησαν. "Ιδού, έρχονται ημέραι, λέγει Κύριος ο Θεός, και θέλω εξαποστείλει πείναν επί την γήν· ουχί πείναν άρτου, ουδέ δίψαν ύδατος, αλλ' ακροάσεως των λόγων του Κυρίου· Και θέλουσι περιπλανάσθαι από θαλάσσης έως θαλάσσης, και από βορρά έως ανατολής θέλουσι περιτρέχει ζητούντες τον λόγον του Κυρίου και δεν θέλουσιν ευρεί." (Αμώς 8:11-12.)

Οι πιστοί του Θεού δεν θα αποτελέσουν εξαίρεση στις κακουχίες αυτές. Παρόλο όμως ότι θα διώκονται και θα ταλαιπωρούνται, θα υποβληθούν σε στερήσεις και θα αισθανθούν την έλλειψη τροφής, δεν θα εγκαταλειφθούν αβοήθητοι. Ο ίδιος Θεός που φρόντισε για τις ανάγκες του Ηλία, δεν θα αγνοήσει ούτε ένα από τα αυτοθυσιαζόμενα παιδιά Του. Εκείνος που μετράει τις τρίχες της κεφαλής τους, θα μεριμνήσει γι' αυτούς και στον καιρό της πείνας αυτοί θα χορτασθούν. Ενώ οι ασεβείς θα πεθαίνουν από την πείνα και το λοιμό, οι δίκαιοι θα τεθούν κάτω από την προστασία των αγγέλων που θα πληρούν όλες τους τις ανάγκες. Για τον "περιπατούντα εν δικαιοσύνη" ισχύει η υπόσχεση: "Άρτος θέλει δοθή εις αυτόν· το υδώρ αυτού θέλει είσθαι βέβαιον." (Ησ. 33:15,16.) "Όταν οι πτωχοί και ενδεείς ζητήσωσιν ύδωρ, και δεν υπάρχη, η γλώσσα δε αυτών ξηραίνεται από δίψης, Εγώ ο Κύριος θέλω εισακούσει αυτούς, ο Θεός του Ισραήλ δεν θέλω εγκαταλείπει αυτούς." (Ησ. 41:17.)

"Αν και η συκή δεν θέλει βλαστήσει, μηδέ θέλει είσθαι καρπός εν ταις αμπέλοις· ο κόπος της ελαίας θέλει ματαιωθή, και οι αγροί δεν θέλουσι δώσει τροφήν· το ποίμνιον θέλει εξολοθρευθή από της μάνδρας, και δεν θέλουσιν είσθαι βόες εν τοις σταύλοις," μολαταύτα, εκείνοι που Τον σέβονται θα πουν: "Εγώ όμως θέλω ευφραίνεσθαι εις τον Κύριον, θέλω χαίρει εις τον Θεόν της σωτηρίας μου." (Αββακ. 3:17,18.)

"Ο Κύριος είναι ο φύλαξ σου· ο Κύριος είναι η σκέπη σου εκ δεξιών σου. Την ημέραν ο ήλιος δεν θέλει σε βλάψει, ουδέ η σελήνη την νύκτα. Ο Κύριος θέλει σε φυλάττει από παντός κακού· θέλει φυλάττει την ψυχήν σου." (Ψαλμ. 121:5-7.) "Αυτός θέλει σε λυτρώνει εκ της παγίδος των κυνηγών, και εκ θανατηφόρου λοιμού. Με τα πτερά Αυτού θέλει σε σκεπάζει, και υπό τας πτέρυγας Αυτού θέλεις είσθαι ασφαλής· η αλήθεια Αυτού είναι πανοπλία και ασπίς. Δεν

θέλεις φοβείσθαι από φόβου νυκτερινού, την ημέραν από βέλους πετωμένου· από θανατικού, το οποίον περιπατεί εν σκότει· από ολέθρου όστις ερημώνει εν μεσημβρία. Χιλιάς θέλει πίπτει εξ αριστερών σου, και μυριάς εκ δεξιών σου· πλήν εις σε δεν θέλει πλησιάζει. Μόνον με τους οφθαλμούς σου θέλεις θεωρεί, και θέλεις βλέπει των ασεβών την ανταπόδοσιν. Επειδή συ τον Κύριον, την ελπίδα μου, τον Ύψιστον, έκαμες καταφύγιόν σου, δεν θέλει συμβαίνει εις σε κακόν, και μάστιξ δεν θέλει πλησιάζει εις την σκηνήν σου." (Ψαλμ. 91:3-10.)

Και όμως στα ανθρώπινα μάτια θα φανεί ότι ο λαός του Θεού σύντομα θα σφραγίσει τη μαρτυρία του με το αίμα του όπως έγινε με τους μάρτυρες πριν από αυτούς. Και αυτοί οι ίδιοι θα αρχίσουν να φοβούνται ότι ο Κύριος θα επιτρέψει να καταναλωθούν από τους εχθρούς τους. Αυτός είναι καιρός τρομερής αγωνίας. Μέρα και νύχτα βρουν στο Θεό για απολύτρωση. Οι αμαρτωλοί θριαμβεύουν και η σαρκαστική κατακραυγή ακούγεται: "Που είναι τώρα η πίστη σας; Αν είσθε ο πραγματικός λαός του Θεού, γιατί δεν σας λυτρώνει από τα χέρια μας;" Αλλά αυτοί που περιμένουν αναλογίζονται τον Ιησού να ψυχορραγεί πάνω στο σταυρό και τους αρχιερείς και τους άρχοντες να καγχάζουν περιπαιχτικά από κάτω: "Άλλους έσωσεν. Εαυτόν δεν δύναται να σώση αν ήναι βασιλεύς του Ισραήλ, ας καταβή τώρα από του σταυρού, και θέλομεν πιστεύσει εις Αυτόν." (Ματθ. 27:42.) Σαν τον Ιακώβ, όλοι τους αγωνίζονται και αυτοί με το Θεό. Η εσωτερική τους πάλη είναι ζωγραφισμένη στην έκφρασή τους. Όλων τα πρόσωπα είναι χλωμά. Δεν σταματούν όμως τις ένθερμες ικεσίες τους.

Αν οι άνθρωποι μπορούσαν να δουν με τα πνευματικά τους μάτια, θα διέκριναν πλήθη αγγέλων, καταπληκτικούς σε δύναμη, να στρατοπεδεύουν ολόγυρα από αυτούς που διατήρησαν το λόγο της υπομονής του Χριστού. Με τρυφερή συμπάθεια οι άγγελοι αυτοί παρακολούθησαν τη θλίψη τους και ακροάστηκαν τις προσευχές τους. Περιμένουν ένα λόγο από τον Αρχηγό τους. για να τους αποσπάσουν από τον κίνδυνο. Χρειάζεται όμως να περιμένουν λίγο ακόμη. Ο λαός του Θεού πρέπει να πιεί το ποτήρι και να βαπτισθεί το βάπτισμα του Σωτήρα. Αυτή ακριβώς η τόσο επώδυνη χρονοτριβή είναι η σπουδαιότερη απάντηση στις προσευχές τους. Καθώς αγωνίζονται να περιμένουν με εμπιστοσύνη τη θεϊκή επέμβαση, πρέπει ταυτόχρονα να ενασκήσουν την πίστη, την ελπίδα και την υπακοή που ελάχιστα εξήσκησαν κατά τη θρησκευτική τους πείρα. Αλλά χάρη των εκλεκτών ο καιρός της δοκιμασίας θα συντμηθεί. "Ο δε Θεός δεν θέλει κάμει εκδίκησιν των εκλεκτών Αυτού, των βοόντων

προς Αυτόν ημέραν και νύκτα; ... Σας λέγω ότι θέλει κάμει την εκδίκησιν αυτών ταχέως." (Λουκ. 18:7,8.) Το τέλος θα έρθει συντομότερα από ότι περιμένουν οι άνθρωποι. Το σιτάρι θα συγκεντρωθεί και θα δεθεί σε δεμάτια προοριζόμενο για την αποθήκη του Θεού. Τα ζιζάνια θα μαζευτούν και αυτά σε σωρούς προορισμένους για τις φλόγες του εξολοθρεμού.

Πιστοί στο καθήκον τους, οι ουράνιοι φρουροί εξακολουθούν τη βάρδια τους. Αν και σε ένα γενικό διάταγμα η ακριβής ημερομηνία της θανάτωσης των νομοταγών οπαδών του Θεού έχει προσδιοριστεί, σε μερικές περιπτώσεις όμως οι εχθροί τους θα επισπεύσουν τις κυρώσεις του διατάγματος, και θα επιδιώξουν να τους εκτελέσουν πριν την καθορισμένη ώρα. Κανείς όμως δεν μπορεί να διεισδύσει ανάμεσα στους πανίσχυρους φρουρούς που παραστέκουν γύρω από κάθε πιστή ψυχή. Μερικοί δέχονται την επίθεση την ώρα που εγκαταλείπουν βιαστικά τις πόλεις και τα χωριά. Αλλά τα όπλα τα υψωμένα εναντίον τους αχρηστεύονται και πέφτουν κατά γης σαν νάταν καλαμένια. Άλλους τους υπερασπίζονται άγγελοι μετασχηματισμένοι σε πολεμιστές.

Σε κάθε εποχή ο Θεός εργάστηκε για την υπεράσπιση και την απολύτρωση του λαού Του με τη σύμπραξη των αγίων αγγέλων. Οι ουράνιες αυτές υπάρξεις αναμίχθηκαν παίρνοντας ενεργό μέρος στις υποθέσεις των ανθρώπων. Παρουσιάστηκαν περιβλημένοι με το εκτυφλωτικό φως της αστραπής. Εμφανίσθηκαν μεταμφιεσμένοι σε οδοιπόρους. Πλησίασαν τους δούλους του Θεού με ανθρώπινη μορφή. Αναπαύθηκαν προσποιούμενοι κούραση κάτω από σκιερές βελανιδιές μέσα στον καύσωνα του μεσημεριού. Δέχθηκαν την ανθρώπινη φιλοξενία. Έκαναν τον οδηγό σε νυχτωμένους ταξιδιώτες. Άναψαν με τα ίδια τους τα χέρια του θυσιαστηρίου τις φωτιές. Άνοιξαν πόρτες δεσμωτηρίων και ελευθέρωσαν τους δούλους του Κυρίου. Φορώντας την πανοπλία του ουρανού, ήρθαν να κυλήσουν την πέτρα από τον τάφο του Σωτήρα.

Πολλές φορές οι άγγελοι παρεβρίσκονται με ανθρώπινη μορφή στις συναθροίσεις των ευσεβών ανθρώπων, και επισκέπτονται επίσης τις συγκεντρώσεις των ασεβών, όπως στην περίπτωση των Σοδόμων, για να προβούν στην καταγραφή των πράξεών τους ή να αποφανθούν αν έχουν υπερβεί τα όρια της θεϊκής ανοχής. Ο Θεός αρέσκεται στο έλεος· και χάρη των ελάχιστων που Τον υπηρετούν πιστά, συγκρατεί τις συμφορές και παρατείνει τις ήσυχες ημέρες της μεγάλης πλειοψηφίας. Όσοι αμαρτάνουν κατά του Θεού ελάχιστα σκέπτονται ότι για την παράταση της ζωής τους χρωστούν χάρη στους λιγοστούς πιστούς, αυτούς που βρίσκουν ευχαρίστηση να τους γελοιοποιούν και να τους καταδυναστεύουν.

Χωρίς οι μεγάλοι του κόσμου να το γνωρίζουν, συχνά κατά τα διάφορα συμβούλιά τους, εισηγητές θεμάτων ήταν αυτοί οι ίδιοι οι άγγελοι. Ανθρώπινα μάτια καρφώθηκαν επάνω τους. Ανθρώπινα αυτιά ακροάστηκαν τα αιτήματά τους. Ανθρώπινα χείλη εκφράστηκαν εναντίον των προτάσεων τους και ειρωνεύτηκαν τις συμβουλές τους. Ανθρώπινα χέρια έφεραν αντίρρηση στις απόψεις τους με κακοήθεις προσβλητικές χειρονομίες. Μέσα στις αίθουσες των συνεδριάσεων και στα δικαστικά μέγαρα, οι ουράνιοι αυτοί απεσταλμένοι αποδείχθηκαν βαθείς γνώστες της ανθρώπινης ιστορίας. Αμύνθηκαν υπερασπιζόμενοι τη δίκη των καταδυναστευομένων καλύτερα από τους πιο δεινούς και ρητορικούς συνηγόρους τους. Ανέτρεψαν σχέδια και ανέστειλαν το κακό που θα μπορούσε να επιφέρει σημαντική χόλωση στο έργο του Θεού και να προξενήσει μεγάλη ηθική ζημιά στο λαό Του. Την ώρα του κινδύνου και της συμφοράς "άγγελος στρατοπεδεύει κύκλω των φοβουμένων Αυτόν και ελευθερώνει αυτούς" (Ψαλμ. 34:7.)

Με μεγάλη λαχτάρα οι πιστοί του Θεού περιμένουν να διακρίνουν τα σημεία του ερχομού του Βασιλιά τους. Όταν απευθύνονται στους φρουρούς τους με την ερώτηση: "Φρουρέ, τι περί της νυκτός;" η απάντηση έρχεται κατηγορηματική: "Το πρωί ήλθεν, έτι και η νύξ." (Ησ. 21:11,12.) Ένα φως ροδίζει λάμποντας ψηλά στα σύννεφα, πάνω από τις βουνοκορφές. Σε λίγο θα αποκαλυφθεί η δόξα Του. Έτοιμος είναι να λάμψει ο Ήλιος της Δικαιοσύνης. Η μέρα και η νύχτα προχωρούν μαζί χέρι-χέρι—η πρώτη οδηγεί στη χαραυγή μιας ατέλειωτης ημέρας για τους δικαίους, η δεύτερη απολήγει στην αιώνια νύχτα για τους ασεβείς

Ενώ οι αγωνιζόμενοι πιστοί παρουσιάζουν τις ικεσίες τους μπροστά στο Θεό, το πέπλο που τους χωρίζει από τον αόρατο κόσμο φαίνεται να υψώνεται. Ο ουρανός φωτίζεται με την αυγή μιας αιώνιας ημέρας και στα αυτιά τους αντηχούν λόγια μελωδικά αγγελικών χορών: "Μείνετε σταθεροί στην αφοσίωση σας. Καταφθάνει η βοήθεια." Ο Χριστός, ο πανίσχυρος Νικητής, δείχνει στους αποκαμωμένους στρατιώτες Του το στέφανο τη; ατελεύτητης δόξας και από τις μισανοιγμένες πύλες του ουρανού τους απευθύνει αυτά τα λόγια: "Εγώ είμαι μαζί σας. Μη φοβάσθε. Ξέρω όλες σας τις θλίψεις. Γεύτηκα τις στενοχώριες σας. Δεν πολεμάτε αδόκιμους εχθρούς. Εγώ πολέμησα για σας και φέροντας το όνομά Μου θεωρείσθε παραπάνω από νικητές."

Ο πολύτιμος Σωτήρας μας θα μας στείλει βοήθεια ακριβώς τον καιρό που τη χρειαζόμαστε. Το μονοπάτι του ουρανού έχει αγιαστεί με τα ίχνη των ποδιών Του. Κάθε αγκάθι που πληγώνει τα πόδια

μας, πλήγωσε πρώτα τα δικά Του. Κάθε σταυρό που καλούμαστε να σηκώσουμε, τον σήκωσε Εκείνος πριν από μας. Ο Θεός επιτρέπει τον αγώνα για να μας προετοιμάσει για την ειρήνη. Ο καιρός της θλίψης είναι ένα τρομερό δεινοπάθημα για το λαό του Θεού. Αλλά είναι επίσης ο καιρός για κάθε πραγματικά πιστό να κοιτάξει ψηλά και με τα μάτια της πίστης να διακρίνει το τόξο της υπόσχεσης που τον περιβάλλει.

"Οι λελυτρωμένοι του Κυρίου θέλουσιν επιστρέψει, και ελθεί εν αλαλαγμώ εν Σιών· και ευφροσύνη αιώνιος θέλει είσθαι επί της κεφαλής αυτών· αγαλλίασιν και ευφροσύνην θέλουσιν απολαύσει· η λύπη και ο στεναγμός θέλουσι φύγει. Εγώ, Εγώ είμαι ο παρηγορών υμάς. Συ τις είσαι, και φοβείσαι από ανθρώπου θνητού, και από υιού ανθρώπου, όστις θέλει γείνει ως χόρτος· και ελησμόνησας Κύριον τον Ποιητήν σου ... και εφοβού πάντοτε καθ' ημέραν την οργήν του καταθλίβοντός σε, ως εάν ήτο έτοιμος να καταστρέψη; και που είναι τώρα η οργή του καταθλίβοντος; Ο ηχμαλωτισμένος σπεύδει να λυθή και να μή αποθάνη εν τω λάκκω, μηδέ να στερηθή τον άρτον αυτού διότι Εγώ είμαι Κύριος ο Θεός σου, ο ταράττων την θάλασσαν, και ηχούσι τα κύματα αυτής· Κύριος των δυνάμεων το όνομα Αυτού. Και έθεσα τους λόγους Μου εις το στόμα σου, και σε εσκέπασα με την σκιάν της χειρός Μου." (Ησ. 51:11-16.) "Όθεν, άκουσε τώρα τούτο, τεθλιμμένη και μεθύουσα, πλήν ουχί εξ οίνου ούτω λέγει Κύριός σου, ο δικολογών υπέρ του λαού Αυτού. Ιδού έλαβον εκ των χειρών σου το ποτήριον της ζάλης, την τρυγίαν του ποτηριού του θυμού Μου· δεν θέλεις πίει αυτό του λοιπού και θέλω βάλει αυτό εις την χείρα των καταθλιβόντων σε, οίτινες είπον πρός την ψυχήν σου, Κύψον, δια να περάσωμεν· και συ έβαλες το σώμα σου ως γήν, και ως οδόν, εις τους διαβαίνοντας." (Ησ. 51:21-23.)

Το βλέμμα του Θεού, περιτρέχοντας τους μακρινούς αιώνες, στηρίχτηκε με εμπιστοσύνη επάνω στην κρίσιμη αυτή περίοδο που θα περάσει ο λαός Του, όταν οι επίγειες δυνάμεις θα παραταχθούν εναντίον του. Όπως οι εξόριστοι αιχμάλωτοι, θα αισθάνονται το φόβο ότι θα πεθάνουν ή από την ασιτία ή από τη βία. Αλλά ο Πανάγαθος Θεός που χώρισε την Ερυθρά θάλασσα μπροστά στο λαό του Ισραήλ θα δείξει τη μεγάλη Του δύναμη και θα θέσει τέρμα στην αιχμαλωσία τους. "Θέλουσιν είσθαι Εμού, λέγει ο Κύριος των δυνάμεων, εν τη ημέρα εκείνη, όταν Εγώ ετοιμάσω τα πολύτιμό Μου· και θέλω σπλαχνισθή αυτούς, καθώς σπλαχνίζεται άνθρωπος τον υιόν αυτού, όστις δουλεύει αυτόν" (Μαλ. 3:17.) Αν σ' αυτή την περίσταση επιτρεπόταν στους μάρτυρες του Χριστού να χύσουν ελεύθερα το αίμα τους. αυτό δεν θα ωφελούσε όπως το αίμα προγενέστερων

μαρτύρων που χύθηκε σαν σπόρος για τη συγκομιδή του Θεού. Η πιστότητά τους αυτή δεν θα γινόταν μαρτυρία να πειστούν άλλοι για την αλήθεια. Επειδή η ακαμψία της ανθρώπινης καρδιάς απώθησε τα κύματα της ευσπλαχνίας σε σημείο που δεν επανέρχονται πια. Αν αφήνονταν τώρα οι δίκαιοι να πέσουν λεία στα χέρια του εχθρού τους, αυτό θα αποτελούσε το θρίαμβο του άρχοντα του σκότους Ο Ψαλμωδός λέγει: "Εν ημέρα συμφοράς θέλει με κρύψει εν τη σκηνή Αυτού- θέλει με κρύψει εν τω αποκρύφω της σκηνής Αυτού." (Ψαλμ. 27:5.) Και ο Χριστός προσθέτει: "Ελθέ, λαέ Μου. είσελθε εις τα ταμεία σου, και κλείσον τας θύρας σου οπίσω σου κρύφθητι δια ολίγον καιρόν, εωσού παρέλθη η οργή. Διότι. ιδού. ο Κύριος εξέρχεται από του τόπου Αυτού δια να παιδεύση τους κατοίκους της γής ένεκεν της ανομίας αυτών." (Ησ. 26:20-21.) Ένδοξη προμηνύεται η απολύτρωση εκείνων που καρτερικά περίμεναν τον ερχομό Του και που τα ονόματά τους έχουν καταχωρηθεί στο βιβλίο της ζωής.

40

Η απολυτρωση του λαου του θεου

Όταν οι ανθρώπινοι νόμοι παύσουν να προστατεύουν αυτούς που τιμούν το νόμο του Θεού, θα κινητοποιηθεί σε διάφορες ταυτόχρονα χώρες του κόσμου μία οργανωμένη εξέγερση για την εξολόθρευσή τους. Όταν θα πλησιάζει η καθορισμένη από το διάταγμα προθεσμία, οι άνθρωποι θα συνωμοτήσουν για να ξεριζώσουν τη μισητή αίρεση. Θα ληφθεί η απόφαση να καταφερθεί σε μια ορισμένη νύχτα ένα καίριο πλήγμα ώστε να αποσοβηθεί οριστικά η φωνή της διαφωνίας και του ελέγχου.

Ο λαός του Θεού—άλλοι κλεισμένοι στα κελιά της φυλακής, άλλοι κρυμμένοι σε απομονωμένα κρησφύγετα στα δάση και στα βουνά—εξακολουθεί να επικαλείται τη θεϊκή προστασία, ενώ σε κάθε συνοικία οπλισμένες ομάδες ανθρώπων, καθοδηγούμενες από στρατιές πονηρών αγγέλων, καταρτίζονται για το εξολοθρευτικό τους έργο. Τώρα ακριβώς, την κρίσιμη αυτή ώρα του εσχάτου κινδύνου, ο Θεός του Ισραήλ θα επέμβει για την απελευθέρωση των εκλεκτών Του. Ο Κύριος λέγει: "Εις εσάς θέλει είσθαι άσμα, καθώς εν τη νυκτί πανηγυριζομένης εορτής, και ευφροσύνη καρδίας, καθώς ότε υπάγωσι ... διά να έλθωσιν εις το όρος του Κυρίου πρός τον Ισχυρόν του Ισραήλ. Και θέλει κάμει ο Κύριος να ακουσθή η δόξα της φωνής Αυτού, και θέλει δείξει την κατάβασιν του βραχίονος Αυτού, μετά της αγανακτήσεως του θυμού, και της φλογός του κατατρώγοντος πυρός, των εκτιναγμών και της ανεμοζάλης, και των λίθων της χαλάζης." (Ησ. 30:29.30)

Με θριαμβικές κραυγές, με καγχασμούς και αναθεματισμούς, πλήθη πονηρών ανθρώπων ετοιμάζονται να ορμήσουν επάνω στη

λεία τους. Ακριβώς εκείνη την ώρα, ένα πυκνό σκοτάδι, πυκνότερο από τη σκοτεινότερη νύχτα, σκεπάζει τη γη. τότε ένα ουράνιο τόξο, ακτινοβολώντας από τη δόξα του Θεού, διαγράφεται στον ουρανό και φαίνεται να περικυκλώνει κάθε προσευχόμενη ομάδα των πιστών. Ξαφνικά τα εξοργισμένα πλήθη καθηλώνονται. Οι χλευαστικές φωνές τους σβήνουν. Τα αντικείμενα της φονικής μανίας τους λησμονούνται. Ατενίζοντας το σύμβολο της διαθήκης του Θεού, καταλαμβάνονται από κακά προαισθήματα και το μόνο που ζητούν είναι να προφυλαχθούν από την εκθαμβωτική του λάμψη.

Από το λαό του Θεού ευδιάκριτα ακούγεται μία μελωδική φωνή που λέει: "Κοιτάξτε πρός τα πάνω" και στρέφοντας τα μάτια πρός τον ουρανό, αντικρύζουν το τόξο της επαγγελίας. Τα μαύρα απειλητικά σύννεφα που σκέπαζαν το στερέωμα χωρίζονται και όπως ο Στέφανος, ατενίζουν και αυτοί τη δόξα του Θεού και τον Υιό του ανθρώπου καθισμένο στο θρόνο Του. Στη θεϊκή μορφή Του διακρίνουν τα ίχνη της ταπεινωτικής θυσίας Του και από τα χείλη Του ακούν να απευθύνεται στην παρουσία του Πατέρα και των αγίων αγγέλων η αίτηση: "Εκείνους τους οποίους Μοι έδωκας, θέλω όπου είμαι Εγώ να είναι και εκείνοι μετ' Εμού." (Ιωάν. 17:24.) Η μελωδική και θριαμβευτική φωνή ακούγεται και πάλι: "'Ερχονται! έρχονται! άγιοι, άσπιλοι και αμόλυντοι. Φύλαξαν το λόγο της υπομονής Μου. Θα βαδίσουν μεταξύ των αγγέλων." Από τα ωχρά, τρεμάμενα χείλη των ακλόνητων αυτών πιστών βγαίνουν νικητήριες κραυγές.

Μεσάνυχτα ο Θεός φανερώνει τη δύναμή Του για την απελευθέρωση του λαού Του. Ο ήλιος παρουσιάζεται ξαφνικά λάμποντας με όλη του τη δόξα. Σημεία και τέρατα αλληλοδιαδέχονται το ένα το άλλο με γοργό ρυθμό. Φοβισμένοι και κατάπληκτοι οι ασεβείς ατενίζουν τη σκηνή, ενώ οι δίκαιοι παρακολουθούν με ιεροπρεπή χαρά τα σημεία της απολύτρωσής τους. Κάθε στοιχείο του φυσικού κόσμου φαίνεται να έχει ξεφύγει από την τροχιά του. Οι ποταμοί σταματούν να τρέχουν. Πελώρια μαύρα σύννεφα σηκώνονται και συγκρούονται το ένα με το άλλο. Στη μέση του σκυθρωπού ουρανού διακρίνεται ένας φωτεινός χώρος απερίγραπτης λαμπρότητας, από όπου η φωνή τη Θεού ακούγεται καθαρή σαν "φωνή υδάτων πολλών," λέγοντας: "Ετελέσθη." (Αποκ. 16:17.)

Στο άκουσμα της φωνής αυτής σείονται ουρανός και γη. Ακολουθεί ένας σεισμός τόσο ισχυρός που ποτέ παρόμοιος "δεν έγινεν αφού οι άνθρωποι υπήρξαν επί της γής, τόσον πολλά μεγάλος σεισμός." (Αποκ. 16:17,18.) Το στερέωμα φαίνεται να ανοιγοκλείνει. Η δόξα του θρόνου του Θεού παρουσιάζεται αστραποβολώντας. Τα βουνά σείονται από θεμέλια, σαν την καλαμιά στο φύσημα του

ανέμου, και πελώριοι βράχοι σκορπίζονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Ακούγεται ένας υπόκωφος κρότος προμηνύοντας το ξέσπασμα της καταιγίδας Η θάλασσα χτυπιέται με λύσσα. Τα ουρλιαχτά του τυφώνα ακούγονται σαν φωνές δαιμόνων που εξαπολύονται σε εξολοθρευτική αποστολή. Ολόκληρη η γη κλονίζεται και εξογκώνεται σαν φουρτουνιασμένη θάλασσα. Η επιφάνειά της σχίζεται. Φαίνεται να γκρεμίζεται από θεμέλια. Οροσειρές ολάκερες καταπίνονται. Κατοικημένα νησιά καταποντίζονται λιμάνια, πραγματικά Σόδομα αμαρτίας, σαρώνονται από τα αφρισμένα κύματα. "Βαβυλών η μεγάλη ήλθεν εις ενθύμησιν ενώπιον του Θεού, δια να δώση εις αυτήν το ποτήριον του οίνου, του θυμού της οργής Αυτού." (Αποκ. 16:19.) Και "χάλαζα μεγάλη έως ενός ταλάντου," (Εδ. 21,) συμπληρώνει το έργο της καταστροφής. Οι πόλεις οι πιο ξακουστές του κόσμου, ισοπεδώνονται. Τα αρχοντικά παλάτια, άντρα της επιδεικτικής σπατάλης του πλούτου των μεγάλων της γης για τον αυτοδοξασμό τους, σωριάζονται σε ερείπια μπροστά στα μάτια τους. Οι τοίχοι των φυλακών γκρεμίζονται και ο λαός του Θεού, κρατημένος αιχμάλωτος για την πίστη του, ελευθερώνεται.

Τάφοι ανοίγονται και "πολλοί εκ των κεκοιμημένων αγίων εν τω χώματι της γής ... εγείρονται, οι μέν εις αιώνιον ζωήν. οι δε εις ονειδισμόν και εις καταισχύνην αιώνιον." (Δαν. 12:2.) Όλοι όσοι έχουν πεθάνει με την πίστη στην αγγελία του τρίτου αγγέλου βγαίνουν δοξασμένοι από τους τάφους τους για να ακούσουν τη διακήρυξη της συνθήκης της ειρήνης του Θεού με τους πιστούς τηρητές του νόμου Του. "Και εκείνοι οίτινες εξεκέντησαν Αυτόν." (Αποκ. 1:7,) και εκείνοι που κοροΐδευαν και χλεύαζαν την επιθανάτια αγωνία του Χριστού, καθώς και του λαού Του. ανασταίνονται για να Τον ατενίσουν μέσα στη δόξα Του και να δουν τις τιμές που απονέμονται στους νομοταγείς και υπάκουους.

Ο ουρανός εξακολουθεί να είναι σκεπασμένος από πυκνά σύννεφα. Πότε-πότε όμως ο ήλιος γλιστράει ανάμεσά τους μοιάζοντας με το τιμωρό μάτι του Παντοκράτορα Θεού Μανιασμένες αστραπές διασχίζουν τους ουρανούς και περιβάλλουν τη γη με γιγαντιαίες φλόγες. Και πάνω από τους τρομερούς βρυχηθμούς της βροντής, μυστηριώδεις αγριωπές φωνές αγγέλλουν την τύχη των αμαρτωλών. Τα λόγια που προφέρονται δεν γίνονται αντιληπτά από όλους. Οι ψευτοδιδάσκαλοι όμως τα καταλαβαίνουν με όλη τους τη σημασία. Εκείνοι που λίγο πριν ακόμη ήταν τόσο απερίσκεπτοι, τόσο κομπαστικοί και προκλητικοί, τόσο απορροφημένοι από τη σκληρότητά τους πρός το νομοταγή λαό του Θεού, κυριεύονται τώρα από σαστιμάρα και φρίττουν από φόβο. Οι γοερές κραυγές τους

ξεχωρίζουν ανάμεσα από τον πάταγο των στοιχείων της φύσης. Οι δαίμονες αναγνωρίζουν τη θεότητα του Χριστού και τρέμουν αντιμετωπίζοντας τη δύναμή Του, ενώ οι άνθρωποι, κατειλημμένοι από έξαλλο φόβο, σέρνονται στο χώμα ικετεύοντας για έλεος.

Βλέποντας σε όραμα την ημέρα του Θεού οι προφήτες της παλιάς εποχής την περιγράφουν με αυτά τα λόγια: "Ολολύζετε· διότι η ημέρα του Κυρίου επλησίασε· θέλει ελθεί ως όλεθρος από του Παντοδυνάμου." (Ησ. 13:6.) "Είσελθε εις τον βράχον, και κρύφθητι εις το χώμα, δια τον φόβον του Κυρίου, και δια την δόξαν της μεγαλειότητας Αυτού. Οι υπερήφανοι οφθαλμοί του ανθρώπου θέλουσι ταπεινωθεί, και η έπαρσις των ανθρώπων θέλει υποκύψει- μόνος δε ο Κύριος θέλει υψωθή εν εκείνη τη ημέρα. Διότι η ημέρα του Κυρίου των δυνάμεων θέλει επέλθει επί πάντα αλαζόνα και υπερήφανον, και επί πάντα υψωμένον· και θέλει ταπεινωθεί." "Εν εκείνη τη ημέρα θέλει ρίψει ο άνθρωπος εις τους ασπάλακας και εις τας νυκτερίδας τα αργυρά αυτού είδωλα, και τα χρυσά αυτού είδωλα τα οποία έκαμεν εις εαυτόν δια να προσκυνεί· δια να εισέλθωσιν εις τας σχισμάς των βράχων και εις τα σπήλαια των πετρών, δια τον φόβον του Κυρίου, και δια την δόξαν της μεγαλειότητος Αυτού, όταν εγερθή διά να κλονίση την γήν." (Ησ. 2:10-12, 20, 21.)

Ανάμεσα από μια ρωγμή στα σύννεφα, ακτινοβολεί ένα άστρο με καταπληκτική λαμπρότητα, όπως παρουσιάζεται σε αντίθεση με το βαθύ σκοτάδι. Στους πιστούς φέρνει ελπίδα και χαρά, αλλά για τους παραβάτες του νόμου του Θεού σημαίνει οργή και συμφορά. Εκείνοι που τα θυσίασαν όλα για το Χριστό είναι τώρα ασφαλείς, προφυλαγμένοι μέσα στο μυστικό θάλαμο της σκηνής του Κυρίου. Δοκιμάσθηκαν και απέδειξαν στον κόσμο και στους καταφρονητές της αλήθειας την πιστότητά τους πρός Εκείνον που έδωσε τη ζωή Του γι' αυτούς. Θαυμάσια μεταλλαγή έχουν υποστεί όσοι απτόητοι διετήρησαν την ακεραιότητά τους, αντιμετωπίζοντας το θάνατο. Ελευθερώθηκαν ξαφνικά από τη μαύρη τυραννία ανθρώπων μετασχηματισμένων σε δαιμόνους. Τα πρόσωπά τους, πριν από λίγο ωχρά, φοβισμένα και καταβεβλημένα, τώρα λάμπουν από θαυμασμό, πίστη και αγάπη Οι φωνές τους υψώνονται σ' ένα θριαμβευτικό ύμνο: "Ο Θεός είναι η καταφυγή ημών και δύναμις, βοήθεια ετοιμοτάτη εν ταις θλίψεσι. Δια τούτο δεν θέλομεν φοβηθεί και αν σαλευθή η γη και μετατοπισθώσι τα όρη εις το μέσον των θαλασσών· και αν ηχώσι και ταράττωνται τα ύδατα αυτών και σείωνται τα όρη δια το έπαρμα αυτών." (Ψαλμ. 46:1-3.)

Ενώ τα με ευλάβεια και εμπιστοσύνη αυτά τα λόγια ανέρχονται προς το Θεό, τα σύννεφα αποσύρονται, και ανάμεσα από το

αγριωπό στερέωμα, δεξιά και αριστερά, παρουσιάζεται σε αντίθεση ο ξάστερος ουρανός με απερίγραπτη ακτινοβολία. Η ένδοξη λαμπρότητα της ουράνιας πόλης ξεχύνεται από τις μισανοιγμένες πύλες της. Διακρίνεται τότε ένα χέρι στον ουρανό κρατώντας δύο λίθινες πλάκες πτυσσόμενες σαν βιβλίο. Όπως αναφέρει ο προφήτης: "Οι ουρανοί θέλουσιν αναγγέλει την δικαιοσύνην Αυτού· διότι ο Θεός Αυτός είναι ο κριτής." (Ψαλμ 50:6.) Αυτός ο άγιος νόμος, η δικαιοσύνη του Θεού, που ανάμεσα στις βροντές και φλόγες του Σινά γνωστοποιήθηκε σαν οδηγός της ανθρώπινης ζωής, αποκαλύπτεται τώρα στους ανθρώπους σαν κανόνας της κρίσης του Θεού. Το χέρι ανοίγει τις διπλωμένες πλάκες και τότε παρουσιάζονται οι εντολές του Δεκαλόγου χαραγμένες με πύρινη γραφίδα. Είναι τόσο καθαρογραμμένες, που όλοι μπορούν να τις διαβάσουν. Η μνήμη αφυπνίζεται, το σκότος της διαφωνίας και της δεισιδαιμονίας διασκορπίζεται από του καθενός τη σκέψη, και οι δέκα εντολές του Θεού. σύντομες, περιεκτικές και αυθεντικές παρουσιάζονται μπροστά στα μάτια όλων των κατοίκων της γης.

Είναι αδύνατο να περιγράφει ο τρόμος και η απόγνωση αυτών που καταπάτησαν το λόγο του Θεού. Ο Κύριος τους έδωσε το λόγο Του. Μπορούσαν να παραβάλουν το χαρακτήρα τους με αυτόν και να αναγνωρίσουν τις ατέλειές τους ενώ υπήρχε ακόμη καιρός για μεταμέλεια και για επανόρθωση. Αλλά για να εξασφαλίσουν την εύνοια του κόσμου παραγκώνησαν τα διατάγματά του, διδάσκοντας και άλλους να γίνουν παραβάτες. Επεδίωξαν να εξαναγκάσουν το λαό του Θεού να βεβηλώσει το Σάββατό Του. Τώρα καταδικάζονται από τον ίδιο αυτό νόμο που καταφρόνησαν. Τρομοκρατημένοι βλέπουν τώρα καθαρά ότι είναι αδικαιολόγητοι. Μόνοι τους διάλεξαν ποιόν προτίμησαν να υπηρετήσουν και να λατρεύσουν. "Τότε θέλετε επιστρέψει, και διακρίνει μεταξύ δικαίου και ασεβούς, μεταξύ του δουλεύοντος τον Θεόν και του μη δουλεύοντος Αυτόν." (Μαλ 318)

Οι εχθροί του νόμου του Θεού, από τους ιερωμένους μέχρι τους ελάχιστα καθιερωμένους, βλέπουν τη σημασία της αλήθειας και του καθήκοντος κάτω από νέο φως Πολύ αργά αντιλαμβάνονται ότι το Σάββατο της τετάρτης εντολής είναι η σφραγίδα του ζώντος Θεού. Πολύ αργά ανακαλύπτουν την πραγματική φύση της δικής τους κίβδηλης ημέρας αργίας και το αμμουδερό θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδόμησαν. Αναγνωρίζουν ότι υπήρξαν θεομάχοι. Θρησκευτικοί καθοδηγητές έστειλαν ψυχές στην απώλεια, ενώ διατείνονταν ότι τις οδηγούσαν στις πύλες του Παραδείσου. Μόνο την ημέρα αυτή των τελικών λογαριασμών ·θα φανερωθεί πόσο τεράστια είναι η ευθύνη αυτών που κατέχουν ιερά αξιώματα, και πόσο τρομερά είναι

τα αποτελέσματα της απείθειάς τους. Μόνο στην αιωνιότητα θα μπορέσει να υπολογιστεί σωστά η απώλεια και μιας μόνο ανθρώπινης ψυχής Φοβερή η μοίρα εκείνου που θα ακούσει από τον Κύριό του: "Ύπαγε, δούλε πονηρέ."

Τότε η φωνή του Θεού ακούγεται από τον ουρανό εξαγγέλλοντας την ημέρα και την ώρα της παρουσίας του Ιησού και της μεταβίβασης της αιώνιας διαθήκης στο λαό Του Σαν αντίλαλος δυνατής βροντής, τα λόγια Του κάνουν το γύρο της γης. Ο εκλεκτός λαός του Θεού τα ακούει, ακίνητος με τα μάτια προσηλωμένα στον ουρανό. Η μορφή τους ακτινοβολεί από τη δόξα Του και λάμπει, όπως έλαμπε το πρόσωπο του Μωϋσή όταν κατέβηκε από το όρος Σινά. Οι ασεβείς δεν αντέχουν στη θέα τους αυτή. Και όταν προφέρεται η ευλογία σ' εκείνους που τίμησαν το Θεό αγιάζοντας το Σάββατό Του, ακούγεται μια ουρανομήκης κραυγή θριάμβου.

Σε λίγο παρουσιάζεται στο ανατολικό μέρος του ουρανού ένα μικρό μαύρο σύννεφο, περίπου όσο είναι η μισή ανθρώπινη παλάμη. Είναι το σύννεφο που περιβάλλει το Σωτήρα και που η μακρινή απόσταση του προσδίδει αυτή τη μαυριδερή όψη. Ο λαός του Θεού το αναγνωρίζει σαν το σημείο του Υιού του ανθρώπου. Με επιβλητική σιωπή στρέφουν τα βλέμματά τους πρός το μέρος του και το παρακολουθούν να πλησιάζει στη γη, διαρκώς πιο φωτεινό και ένδοξο μέχρι που ξεδιαλέγεται ένα μεγάλο, λευκό σύννεφο, με βάση του μια φαντασμαγορία σαν εξολοθρευτική φωτιά και με θόλο του το ουράνιο τόξο της διαθήκης. Ο Ιησούς ελαύνει έφιππος σαν αήττητος κατακτητής, όχι πια σαν "Άνθρωπος Θλίψεων" για να πιεί το πικρό ποτήρι της αισχύνης και του πόνου, αλλά έρχεται νικητής του ουρανού και της γης για να κρίνει ζώντες και νεκρούς. "Πιστός και Αληθινός," "κρίνει και πολεμεί εν δικαιοσύνη." Και "τα στρατεύματα τα εν τω ουρανώ ακολουθούσιν Αυτόν." (Αποκ. 19:11,14.) Ένα αναρίθμητο πλήθος αγίων αγγέλων Τον συνοδεύουν στην πορεία Του, ψάλλοντας τροπάρια ουράνιας μελωδίας. Το στράτευμα πλημμυρίζει από "χιλιάδες χιλιάδων και μυριάδες μυριάδων" μορφών που ακτινοβολούν. Καμία ανθρώπινη πένα θα μπορούσε ποτέ να περιγράψει τη σκηνή αυτή. Κανένας ανθρώπινος νούς είναι ικανός να συλλάβει τη λαμπρότητά της. "Εκάλυψεν ουρανούς η δόξα Αυτού και της αινέσεως Αυτού ήτο πλήρης η γή και η λάμψις Αυτού ήτο ως φώς." (Αββ. 3:3-4." Καθώς το ζωντανό αυτό σύννεφο πλησιάζει στη γη, το κάθε ανθρώπινο μάτι διακρίνει τον Αρχηγό της ζωής. Κανένα ακάνθινο στεφάνι δεν παραμορφώνει τώρα το ιερό εκείνο κεφάλι, αλλά ένα ένδοξο διάδημα είναι τοποθετημένο στο άγιο μέτωπό Του. Η όψη Του είναι φωτεινότερη από την εκθαμβωτική λάμψη του μεσημβρινού ηλίου. "Και

επί το ιμάτιον και επί τον μηρόν Αυτού έχει γεγραμμένον το όνομα, Βασιλεύς Βασιλέων και Κύριος κυρίων." (Αποκ. 19:16.)

Στην παρουσία Του, "πάντα τα πρόσωπα εστράφησαν πρός ωχρίασιν." Οι καταφρονητές της θεϊκής ευσπλαχνίας κυριεύονται από τον τρόμο μιας αιώνιας απόγνωσης. "Η καρδιά διαλύεται, και τα γόνατα κλονίζονται, ... τα δε πρόσωπα πάντων είναι αποσβολωμένα." (Ιερ. 30:6, Ναούμ 2:10.) Οι δίκαιοι τρέμοντας αναφωνούν: "Τις δύναται να σταθή;" Η αγγελική υμνωδία διακόπτεται και ένα διάστημα απόλυτης σιγής ακολουθεί. Κατόπιν ακούγεται η φωνή του Ιησού. "Αρκεί εις εσάς η χάρις Μου." Τότε τα πρόσωπα των δικαίων φωτίζονται, χαρά πλημμυρίζει την κάθε καρδιά και οι άγγελοι επαναλαμβάνουν την υμνωδία τους πλησιάζοντας όλο και περισσότερο στη γη.

"Ο Βασιλεύς των βασιλέων" εισέρχεται στο σύννεφο, περιβλημένος από φλογερή φωτιά. Οι ουρανοί αποχωρίζονται "ως βιβλίον τετυλιγμένον," η γη ταλαντεύεται στην παρουσία Του και "πάν όρος και νήσος εκινήθησαν από τον τόπον αυτών." "Θέλει ελθεί ο Θεός ημών και δεν θέλει σιωπήσει· πύρ κατατρώγον θέλει είσθαι έμπροσθεν Αυτού και όπισθεν Αυτού σφοδρά ανεμοζάλη. Θέλει προσκαλέσει τους ουρανούς άνωθεν και την γήν δια να κρίνη τον λαόν Αυτού." (Ψαλμ. 50:3-4.)

"Και οι βασιλείς της γης, και οι μεγιστάνες, και οι πλούσιοι, και οι χιλίαρχοι, και οι δυνατοί, και πάς δούλος, και πάς ελεύθερος έκρυψαν εαυτούς εις τα σπήλαια και εις τας πέτρας των ορέων, και λέγουσι πρός τα όρη και πρός τας πέτρας. Πέσατε εφ' ημάς, και κρύψατε ημάς από προσώπου του καθημένου επί του θρόνου, και από της οργής του Αρνιού, διότι ήλθεν η ημέρα η μεγάλη της οργής Αυτού· και τις δύναται να σταθή;" (Αποκ. 6:15-17.)

Τα χλευαστικά πειράγματα σταμάτησαν. Πάγωσαν στα χείλη τα ψέματα. Σίγησε η κλαγγή των όπλων και η οχλοβοή της μάχης, "μετά θορύβου, και πάσα στολή κεκυλισμένη εις αίματα." (Ησ. 9:5.) Τίποτε πια δεν ακούγεται τώρα εκτός από τη φωνή της παράκλησης και το βουητό της θρηνωδίας και του οδυρμού. Μία κραυγή αγωνίας ξεφεύγει από τα μέχρι τότε κοροϊδευτικά χείλη: "'Ήλθεν η ώρα η μεγάλη της οργής Αυτού, και τις δύναται να σταθή;" Οι ασεβείς παρακαλούν να ταφούν κάτω από τους βράχους των βουνών παρά να δουν κατά πρόσωπο Εκείνον που καταφρόνησαν και απέρριψαν.

Η φωνή εκείνη που διαπερνάει τα αυτιά των νεκρών, τους είναι γνωστή. Πόσες φορές άκουσαν τον τρυφερό, ικετευτικό της τόνο να τους καλεί σε μετάνοια! Πόσες φορές τους μίλησε με τις συγκινητικές παραινέσεις ενός φίλου, ενός αδελφού, ενός Λυτρωτή!

Για τους περιφρονητές της χάρης Του, καμία άλλη φωνή θα μπορούσε να ηχεί πιο επιπληκτική, πιο κατηγορηματική από την ίδια εκείνη φωνή που επί τόσο διάστημα ικέτευε: "Επιστρέψατε, επιστρέψατε από των οδών υμών των πονηρών· διατί να αποθάνητε;" (Ιεζ. 33:11.) Μακάρι να τους ήταν άγνωστη η φωνή αυτή! Ο Ιησούς λέγει: "Εγώ έκραζον, και σείς δεν υπηκούετε, εξέτεινον την χείρα Μου, και ουδείς προσείχεν· αλλά κατεφρονείτε πάσας τας εντολάς Μου, και τους ελέγχους Μου δεν εδέχεσθε." (Παρ. 1:24-25.) Η φωνή αυτή ξυπνάει μέσα τους αναμνήσεις που θα ήθελαν με κάθε τρόπο να τις λησμονήσουν: περιφρονημένες προειδοποιήσεις, απερριμένες προσκλήσεις, αγνοημένες ευκαιρίες.

Είναι ύστερα και εκείνοι που ενέπαιξαν το Χριστό κατά τη μεγάλη Του ταπείνωση. Με συγκλονιστική δύναμη τα λόγια του Πονεμένου Εκείνου έρχονται στη θύμησή τους όταν, ορκισμένος από τον αρχιερέα έκανε την επίσημη ανακοίνωση: "Εις το εξής θέλετε ιδεί τον Υιόν του ανθρώπου καθήμενον εκ δεξιών της δυνάμεως, και ερχόμενον επί των νεφελών του ουρανού." (Ματθ. 26:64.) Τώρα Τον ατενίζουν μέσα στη δόξα Του και ακόμη θα Τον ιδούν σε λίγο "καθήμενον εκ δεξιών της δυνάμεως."

Εκείνοι που Τον χλεύαζαν για τον ισχυρισμό Του ότι είναι Υιός του Θεού, μένουν τώρα άναυδοι. Εκεί βρίσκεται ο κομπαστικός Ηρώδης που, περιπαίζοντας το βασιλικό τίτλο του Χριστού, διέταξε τους χλευαστές στρατιώτες του να Τον στέψουν βασιλιά. Εκεί είναι τα ίδια εκείνα άτομα των οποίων τα βέβηλα χέρια Του φόρεσαν την κόκκινη χλαμύδα, τοποθέτησαν το ακάνθινο στεφάνι στο άγιο μέτωπό Του και το περιπαικτικό σκήπτρο στο ασάλευτο χέρι Του και οι οποίοι γονάτισαν μετά μπροστά Του σε στάση βλάσφημης κοροϊδίας. Αυτοί που ράπισαν και έφτυσαν στο πρόσωπο του Άρχοντα της ζωής στρέφουν τώρα αλλού τα μάτια για να αποφύγουν το διαπεραστικό Του βλέμμα και προσπαθούν να κρυφθούν από τη συντριπτική δόξα της παρουσίας Του. Αυτοί που έμπηξαν τα καρφιά στα χέρια και στα πόδια Του, ο στρατιώτης που τρύπησε με τη λόγχη το πλευρό Του, ατενίζοντας τώρα τα σημάδια εκείνα, κυριεύονται από τρόμο και τύψεις.

Τα γεγονότα του Γολγοθά ξανάρχονται με τρομακτική διαύγεια στη θύμηση των ιερέων και των αρχόντων του λαού. Τρέμοντας σύγκορμοι από το φόβο θυμούνται πως φώναζαν κουνώντας τα κεφάλια τους, έξαλλοι από σατανική χαρά: "Άλλους έσωσεν. Εαυτόν δεν δύναται να σώσιν αν είναι βασιλιάς του Ισραήλ, ας καταβή τώρα από του σταυρού, και θέλομεν πιστεύσει εις Αυτόν· πέποιθεν επί τον Θεόν· ας σώσει τώρα Αυτόν, εάν θέλη Αυτόν." (Ματθ. 27:42-43.)

Θυμούνται πολύ καλά την παραβολή των γεωργών που αρνήθηκαν να παραδώσουν τους καρπούς του αμπελιού στον κύριό τους, κακοποίησαν τους δούλους του και φόνευσαν το γιό του. Θυμούνται ακόμη και την καταδίκη που άθελά τους πρόφεραν εναντίον τους: "Ο κύριος του αμπελώνος ... κακούς κακώς θέλει απωλέσει αυτούς." Στην αμαρτωλή στάση και στην τιμωρία των απίστων εκείνων γεωργών, οι ιερείς και οι πρεσβύτεροι αναγνωρίζουν τη δική τους διαγωγή και τη δική τους δικαία καταδίκη. Και τότε υψώνεται μία κραυγή επιθανάτιας αγωνίας. Ακόμη δυνατότερη από τις φωνασκίες, "Σταύρωσον, σταύρωσον Αυτόν" που αντηχούσαν στους δρόμους της Ιερουσαλήμ, διογκώνεται τώρα η τρομερή και απελπιστική θρηνωδία: "Αυτός είναι ο Υιός του Θεού! Αυτός είναι ο πραγματικός Μεσσίας!" Ζητούν να εξαφανιστούν από την παρουσία του Βασιλέα των βασιλέων και μάταια προσπαθούν να κρυφθούν μέσα στις βαθιές σπηλιές και στις ρωγμές της παραμορφωμένης γης.

Στη ζωή όλων αυτών που απορρίπτουν την αλήθεια, έρχονται στιγμές όπου η συνείδηση κάποτε ξυπνά, όπου η θύμηση ανακαλεί επώδυνες αναμνήσεις μιας υποκριτικής ζωής και η ψυχή βασανίζεται και ματαιοπονεί με τύψεις. Που μπορεί όμως η κατάσταση αυτή να συγκριθεί με τις τύψεις εκείνης της ημέρας "όταν ο φόβος επέρχεται ως ερήμωσις, και η καταστροφή εφορμά ως ανεμοστρόβιλος!" (Παρ. 1:27.) Αυτοί που επεδίωξαν να εξοντώσουν το Χριστό και τον πιστό λαό Του, τους αντικρύζουν τώρα μέσα στη δόξα που τους περιβάλλει. Καθηλωμένοι από το φόβο, ακούν τις ζωηρές χαρούμενες φωνές των αγίων: "Ιδού, ούτος είναι ο Θεός ημών· περιεμείναμεν Αυτόν, και θέλει σώσει ημάς." (Ησ. 25:9.)

Και μέσα σ' αυτή την αναταραχή της γης, στη λάμψη της αστραπής και στο βρυχηθμό της βροντής, η φωνή του Υιού του Θεού καλεί τους κοιμωμένους αγίους. Παρατηρεί τους τάφους των δικαίων και, υψώνοντας μετά τα χέρια πρός τον ουρανό, ο Χριστός τους κράζει: "Ξυπνήστε, ξυπνήστε, ξυπνήστε, σείς που κοιμάστε στη γή και σηκωθήτε!" Τη φωνή αυτή θα την ακούσουν οι νεκροί απ' άκρη σ' άκρη της γης. Και όσοι την ακούν θα ζήσουν. Ολόκληρη η γη θα αντηχήσει από τον ήχο των βημάτων της ατέλειωτης εκείνης στρατιάς από κάθε έθνος και φυλή και γλώσσα και λαό. Βγαίνουν από τη φυλακή του Άδη, ντυμένοι με την ένδοξη αθανασία, αναφωνώντας: "Που, θάνατε το κέντρον σου; που άδη η νίκη σου;" (Α΄ Κορ. 15:55.) Και οι ζώντες δίκαιοι, μαζί με τους αναστημένους αγίους, ενώνουν τις φωνές τους σε μια παρατεταμένη χαρούμενη νικητήρια κραυγή.

Όλοι βγαίνουν από τους τάφους τους με το ίδιο παράστημα που είχαν όταν κατέβηκαν σ' αυτούς. Ο Αδάμ, διακρίνεται ανάμεσα

στο πλήθος των αναστημένων από τη μεγαλόπρεπη μορφή και το ψηλό του ανάστημα, κατά τι χαμηλότερος από τον Υιό του Θεού. Παρουσιάζει χτυπητή αντίθεση με τους αντιπροσωπευτικούς τύπους των κατοπινών γενεών. Αυτή είναι η μόνη ένδειξη του μεγάλου εκφυλισμού του ανθρωπίνου γένους. Όλοι όμως βγαίνουν από τους τάφους με την ίδια ικμάδα και το σφρίγος της αιώνιας νειότης. Στην αρχή ο άνθρωπος είχε πλαστεί κατά την ομοιότητα του Θεού, όχι μόνο ομοιότητα του χαρακτήρα αλλά και των φυσικών χαρακτηριστικών. Η αμαρτία παραμόρφωσε και σχεδόν εξολοκλήρου εξάλειψε την εικόνα αυτή της θεϊκής ομοιότητας. Ο Χριστός όμως ήρθε στον κόσμο για να αποκαταστήσει κάθε u που είχε χαθεί. Αυτός θα μετασχηματίσει τα ευτελή σώματά μας σύμφωνα με το δικό Του ένδοξο σώμα. Το θνητό και φθαρτό σώμα, το ασχημισμένο και μολυσμένο από την αμαρτία, αποκτά την ομορφιά, την τελειότητα και την αθανασία. Όλες οι ατέλειες και οι δυσμορφίες αφήνονται στον τάφο. Όταν θα ξαναποκτήσουν τα δικαίωμα να συμμετέχουν στον καρπό του δένδρου της ζωής του Εδεμικού κήπου που για τόσους αιώνες στερήθηκαν, οι λυτρωμένοι “θα αυξηθούν” και πάλι (Μαλ. 4:12) σύμφωνα με το τέλειο παράστημα της ανθρώπινης φυλής κατά την πρωταρχική της δόξα. Τα τελευταία υπολείμματα της κατάρας της αμαρτίας θα εξαλειφτούν και οι πιστοί του Χριστού θα εμφανιστούν “εν τη ωραιότητι Κυρίου του Θεού ημών,” αντανακλώντας την τέλεια διανοητική, ψυχική και σωματική εικόνα του Κυρίου τους. Ώ θαυμαστή απολύτρωση! Πόσον καιρό απετέλεσε το θέμα της ομιλίας, το αντικείμενο της ελπίδας, το σκοπό της καρτερικής προσμονής, χωρίς ποτέ να έχει πλαίρια κατανοηθεί.

Οι ζώντες δίκαιοι μεταμορφώνονται “εν μιά στιγμή, εν ριπή οφθαλμού.” Με το κέλευσμα του Θεού περιβάλλονται τη δόξα. Τώρα τους απονέμεται η αθανασία και μαζί με τους αναστημένους αγίους υψώνονται από τη γή για να συναντήσουν τον Κύριό τους στον αέρα. Άγγελοι συνάγουν “τους εκλεκτούς Αυτού εκ των τεσσάρων ανέμων, απ’ άκρων ουρανών έως άκρων αυτών.” Μικρά παιδιά φέρονται από τους αγίους αγγέλους στην αγκαλιά των μητέρων τους. Φίλοι, χωρισμένοι για πολύ καιρό από το θάνατο, ξανασμίγουν για να μη χωριστούν ποτέ πια και ανταμωμένοι ανεβαίνουν με χαρούμενα άσματα στην πόλη του Θεού.

Σε κάθε πλευρά του αιθέριου άρματος υπάρχουν πτέρυγες και από κάτω του κινούνται ζωντανοί τροχοί. Καθώς το άρμα κυλάει πρός τα πάνω, οι τροχοί φωνάζουν, “Άγιος” και οι πτέρυγες ανοιγοκλείνοντας φωνάζουν, “Άγιος” και η ακολουθία των αγγέλων κράζει “Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος ο Θεός, ο Παντοκράτωρ.” Και οι

λυτρωμένοι αλαλάζουν, "Αλληλούια!" ενώ το άρμα προχωρεί διαρκώς κατευθυνόμενο πρός τη Νέα Ιερουσαλήμ.

Πριν μπούν στην πόλη του Θεού, ο Σωτήρας προσφέρει στους οπαδούς Του τα σύμβολα της νίκης και τους απονέμει τα διακριτικά του βασιλικού τους αξιώματος. Αστραφτοκοπούν οι τάξεις των πιστών καθώς ανεβαίνουν παρατεταγμένες σε ημικύκλιο ολόγυρα από το Βασιλιά τους. Η μεγαλόπρεπη μορφή Του προεξέχει πάνω από αγίους και αγγέλους και η όψη Του ακτινοβολεί γεμάτη καλοκάγαθη αγάπη. Από το αναρίθμητο πλήθος των λυτρωμένων, κάθε βλέμμα προσηλώνεται επάνω Του. κάθε μάτι ατενίζει τη δόξα Εκείνου του οποίου "το πρόσωπον ήτο τόσον άδοξον παρά παντός ανθρώπου, και το είδος Αυτού παρά των υιών των ανθρώπων." (Ησ. 52:14.) Με το ίδιο Του το χέρι ο Χριστός τοποθετεί στα κεφάλια των πιστών το στεφάνι της δόξας. Για τον καθένα υπάρχει ένα ξέχωρο στεφάνι πάνω στο οποίο βρίσκεται "όνομα νέον γεγραμμένον" (Αποκ. 2:17,) καθώς και η επιγραφή, "Αγιασμός εις τον Κύριον." Σε κάθε χέρι τοποθετείται το δάφνινο κλαδί του νικητή και μία αστραφτερή άρπα. Τότε, στο σύνθημα των αρχηγών αγγέλων, κάθε χέρι αγγίζει επιδέξια τις χορδές της άρπας που σκορπά γλυκιά μουσική, σε πλούσια μελωδική συμφωνία. Κάθε καρδιά πάλλεται από ανέκφραστη αγαλλίαση και κάθε φωνή υψώνεται σε αίνο ευγνωμοσύνης: "Εις τον αγαπήσαντα ημάς και λούσαντα ημάς από των αμαρτιών ημών με το αίμα Αυτού, και όστις έκαμεν ημάς βασιλείς και ιερείς εις τον Θεόν και Πατέρα Αυτού· εις Αυτόν είη η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων." (Αποκ. 1:5-6.)

Το πλήθος των λυτρωμένων φθάνει μπροστά στην Αγία Πόλη. Ο Ιησούς ανοίγει διάπλατα τους μαργαριταρένιους πυλώνες και τα έθνη που φύλαξαν την αλήθεια εισέρχονται. Εκεί αντικρύζουν τον Παράδεισο του Θεού, την κατοικία του Αδάμ στην εποχή της αθωότητάς του. Και τότε η φωνή εκείνη, η μελωδικότερη από κάθε μουσική που έφθασε ποτέ σε ανθρώπινο αυτί, ακούγεται να λέει: "Ο αγώνας έληξε." "Έλθετε, οι ευλογημένοι του Πατρός Μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένον εις εσάς βασιλείαν από καταβολής κόσμου."

Τώρα βρίσκει την εκπλήρωσή της η προσευχή του Χριστού για τους οπαδούς Του: "Εκείνους τους οποίους Μοι έδωκας, θέλω όπου είμαι Εγώ, να είναι και εκείνοι μετ' Εμού." "Τους κατενώπιον της δόξης Αυτού αμώμους εν αγαλλιάσει," (Ιούδ. 24,) ο Χριστός τους παρουσιάζει στον Πατέρα σαν τίμημα του αίματός Του λέγοντας: "Ιδού Εγώ και τα παιδία τα οποία Μοι έδωκας." "Εκείνους τους οποίους Μοι έδωκας εφύλαξα." Ώ, τα θαυμαστά αποτελέσματα της απολυτρωτικής αγάπης! Η εκστατική εκείνη στιγμή κατά την οποία ο

αιώνιος Πατέρας, βλέποντας τους λυτρωμένους, αντικρίζει την εικόνα Του, αποκαταστημένη από τη δυσμορφία της αμαρτίας και απαλλαγμένη από τη φθορά - το ανθρώπινο στοιχείο σε τέλεια πάλι αρμονία με το θεϊκό πρωτότυπο!

Με ανέκφραστη αγάπη ο Ιησούς υποδέχεται τους πιστούς Του στη "χαρά του Κυρίου" τους. Η χαρά του Σωτήρα είναι να δει στην ένδοξη βασιλεία Του τις ψυχές που απέκτησαν τη σωτηρία τους με τη δική Του αγωνία και ταπείνωση. Οι λυτρωμένοι πάλι συμμερίζονται τη χαρά Του όταν, ανάμεσα στο πλήθος των αγίων, διακρίνουν αυτούς που δέχθηκαν το Χριστό χάρη στις δικές τους προσευχές, προσπάθειες και στοργικές θυσίες. Όπως συγκεντρώνονται γύρω από το μεγάλο, λευκό θρόνο, ανεκλάλητη χαρά πλημμυρίζει τις καρδιές τους, θεωρώντας αυτούς που οι ίδιοι είχαν οδηγήσει στο Χριστό, καθώς και άλλους που εκείνοι πάλι έφεραν σ' Αυτόν, και άλλους ακόμη που ακολούθησαν, ώστε όλοι μαζί να καταλήξουν στο λιμάνι της ευδαιμονίας όπου εναποθέτουν τα διαδήματα τους στα πόδια του Χριστού και Τον δοξολογούν στον αέναο κύκλο των ατελεύτητων αιώνων.

Την ώρα που οι λυτρωμένοι γίνονται δεκτοί στην πόλη του Θεού μία ουρανομήκη κραυγή ενθουσιασμού και λατρείας σχίζει τον αέρα. Ο πρώτος και ο δεύτερος Αδάμ μέλλουν να συναντηθούν. Ο Υιός του Θεού περιμένει με ανοικτές αγκάλες να υποδεχθεί τον πατέρα της φυλής μας—εκείνον που ο ίδιος δημιούργησε, εκείνον που αμάρτησε στο Δημιουργό του και που η αμαρτία του είναι υπεύθυνη για τα στίγματα του σταυρικού θανάτου, χαραγμένα ανεξίτηλα στου Λυτρωτή το σώμα. Διακρίνοντας ο Αδάμ τις ουλές των καρφιών, δε γέρνει στο στήθος του Κυρίου του, αλλά ρίχνεται ταπεινά στα πόδια Του αναφωνώντας: "Άξιόν, άξιον, άξιον είναι το Αρνίον το οποίον εσφάγη!" Με τρυφερότητα ο Σωτήρας τον σηκώνει και του λέει να κοιτάξει πάλι την Εδεμική κατοικία του από όπου εξορίσθηκε για τέτοιο ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

Μετά την αποβολή του από την Εδέμ, η επίγεια ζωή του Αδάμ ήταν ολόγιομη από λύπη. Κάθε πεσμένο νεκρό φύλλο, κάθε ζώο προσφερόμενο θυσία, κάθε δυσμορφία πάνω στη μέχρι τότε άψογη φύση, κάθε νέα κηλίδα πάνω στον αγνό ανθρώπινο χαρακτήρα, ήταν μία καινούργια υπενθύμιση της αμαρτίας Τρομερή ήταν η αγωνία και οι τύψεις που πέρασε όταν έβλεπε την ανομία να πληθύνεται και όταν σε απάντηση των προειδοποιήσεων που έδινε δέχονταν τον ψόγο των συνανθρώπων του ότι αυτός ήταν ο υπαίτιος της αμαρτίας. Με ταπείνωση και με υπομονή υπέφερε για χίλια περίπου χρόνια τις συνέπειες της παρανομίας του. Βαθιά μετανοιωμένος για το

αμάρτημά του, βασίσθηκε στις αρετές του αναμενόμενου Σωτήρα και πέθανε με την ελπίδα της ανάστασης. Ο Υιός του Θεού πλήρωσε τα λύτρα για την αποτυχία και την πτώση του ανθρώπου. Και έτσι, χάρη στο εξιλαστικό έργο του Χριστού, ο Αδάμ αποκαθίσταται στην πρώτη του εξουσία.

Γοητευμένος παρατηρεί τα δένδρα που αποτελούσαν άλλοτε τη χαρά του—τα ίδια εκείνα δένδρα που τους καρπούς τους αρέσκονταν να συνάγει στην εποχή της αθωότητας και της χαράς του. Θωρεί τα κλήματα, τα φροντισμένα άλλοτε με τα ίδια του τα χέρια, και τα άνθη, τα αντικείμενα των στοργικών φροντίδων του. Συνεπαρμένος από τη γοητεία της σκηνής, διαπιστώνει ότι αυτός είναι πράγματι ο αποκαταστημένος Παράδεισος, πολυτιμότερη ακόμη τώρα απόλαυση από ότι τον καιρό που φυγαδεύτηκε από αυτόν. Ο Σωτήρας τον οδηγεί στο δένδρο της ζωής, κόβει από τον αγλαό καρπό του και του προσφέρει να φάγει. Κοιτάζει ολόγυρά του ο Αδάμ και αναγνωρίζει το λυτρωμένο πλήθος της οικογένειας του, συγκεντρωμένο στον παράδεισο του Θεού. Τότε εναποθέτει το λαμπρό του διάδημα στα πόδια του Ιησού και, πέφτοντας στο στήθος Του, εναγκαλίζεται το Λυτρωτή. Κρούοντας τη χρυσή του άρπα, κάνει να αντηχεί ο θόλος του ουρανού από τον ύμνο του θριάμβου: "Άξιόν, άξιον, άξιον είναι το Αρνίον το οποίον εσφάγη και ανέζησεν!" Τα πλήθη της οικογένειας του Αδάμ συμμετέχουν στη μελωδία και εναποθέτοντας τα διαδήματα τους στα πόδια του Ιησού, υποκλίνονται και Τον προσκυνούν.

Στη συγκινητική αυτή σκηνή της συνάντησης παρευρίσκονται μάρτυρες οι άγγελοι που έκλαψαν όταν έπεσε ο Αδάμ στην αμαρτία και σκίρτησαν από χαρά όταν ο Χριστός ανέβηκε στους ουρανούς μετά την ανάστασή Του, ελευθερώνοντας από τα δεσμά του θανάτου όλους όσους θα πίστευαν στο όνομά Του. Διαπιστώνουν τώρα την ολοκλήρωση του απολυτρωτικού έργου και ενώνουν τις φωνές τους στον αίνο της δοξολογίας.

Επάνω στην κρυστάλλινη θάλασσα που απλώνεται μπροστά από το θρόνο, τη θάλασσα ανάμικτη από γυαλί και φωτιά—τόσο πολύ αστραφτοκοπάει από την αντανάκλαση της δόξας του Θεού—έχει συγκεντρωθεί ο ιδιαίτερος όμιλος εκείνων που "ενίκησαν κατά του θηρίου και κατά της εικόνος αυτού, και κατά του χαράγματος αυτού και κατά του αριθμού του ονόματος αυτού." (Αποκ. 15:2.) Επάνω στο όρος Σιών, μαζί με το Αρνίο "έχοντες κιθάρας του Θεού," στέκουν οι "εκατόν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ... οίτινες ηγοράσθησαν από των ανθρώπων." Τότε τα πλήθη ακούν την "φωνήν εκ του ουρανού, ως φωνήν υδάτων πολλών, και ως φωνήν βροντής μεγάλης

... φωνήν κιθαρωδών οίτινες εκιθάριζον με τας κιθάρας αυτών και έψαλλον ως ωδήν νέαν ενώπιον του θρόνου." (Αποκ. 14:1-3.) Την ωδή αυτή κανείς άλλος δεν μπορεί να τη μάθει εκτός από τις εκατόν σαράντα τέσσερεις χιλιάδες. Είναι ο ύμνος του Μωϋσή και του Αρνίου (Αποκ. 15:3,)—ένας ύμνος απολυτρωτικός. Μόνο οι εκατόν σαράντα τέσσερεις χιλιάδες μπορούν να τη μάθουν επειδή είναι ο ύμνος της προσωπικής τους πείρας, μιας πείρας τέτοιας που ποτέ καμία ομάδα δεν έχει δοκιμάσει. "Ούτοι είναι οι ακολουθούντες το Αρνίον όπου αν υπάγη." Έχουν μεταφερθεί από τη γη, διαλεγμένοι ανάμεσα στους ζώντες και θεωρούνται "απαρχή εις τον Θεόν και το Αρνίον." (Αποκ. 14:4.) "Ούτοι είναι οι ερχόμενοι εκ της θλίψεως της μεγάλης." (Αποκ. 7:14.) Πέρασαν τον καιρό της θλίψης, θλίψης τέτοιας που ποτέ δεν ξανάγινε αφ' ότου υπήρξε έθνος επί της γης. Υπέμειναν την αγωνία της θλίψης του καιρού του Ιακώβ. Επέζησαν χωρίς την παρουσία του Μεσίτη τον καιρό που έπεφταν οι τιμωρές πληγές του Θεού. Απολυτρώθηκαν όμως επειδή "έπλυναν τας στολάς αυτών και ελεύκαναν αυτάς εν τω αίματι του Αρνίου" (Αποκ. 7:14,) και "εν τω στόματι αυτών δεν ευρέθη δόλος· διότι είναι άμωμοι ενώπιον του θρόνου του Θεού." (Αποκ. 14:5.) "Δια τούτο είναι ενώπιον του θρόνου του Θεού, και λατρεύουσιν Αυτόν ημέραν και νύκτα εν τω ναώ Αυτού· και ο καθημένος επί του θρόνου θέλει κατασκηνώσει επ' αυτούς." (Αποκ. 7:15.) Είδαν τη γη να αφανίζεται από την πείνα και το λοιμό· είδαν τον καυτερό ήλιο να καυματίζει με τα θανατηφόρα έλκη τους ανθρώπους και αυτοί οι ίδιοι πέρασαν από κακουχίες, από πείνα και από δίψα. Αλλ' όμως "δεν θέλουσι πεινάσει πλέον, ουδέ, θέλουσι διψήσει πλέον, ουδέ θέλει πέσει επ' αυτούς ο ήλιος, ουδέ κανέν καύμα. Διότι το Αρνίον το αναμέσον του θρόνου θέλει ποιμάνει αυτούς, και οδηγήσει αυτούς εις ζώσας πηγάς υδάτων· και θέλει εξαλείψει ο Θεός παν δάκρυον από των οφθαλμών αυτών." (Αποκ. 7:16-17.)

Σε κάθε εποχή οι εκλεκτοί του Σωτήρα διδάχθηκαν την παιδεία και την πειθαρχία μέσα στο σχολείο της δοκιμασίας. Βάδισαν στο στενό μονοπάτι της ζωής. Καθορίσθηκαν μέσα στο καμίνι της θλίψης. Αντικρούστηκαν, μισήθηκαν και συκοφαντήθηκαν χάρη του Χριστού. Τον ακολούθησαν ανάμεσα στις πιο επώδυνες συγκρούσεις. Υπέστησαν θυσίες και γεύτηκαν πικρές απογοητεύσεις. Από προσωπική σκληρή πείρα γνώρισαν σε όλο της το πλάτος, της αμαρτίας το κακό, τη δύναμη, την ενοχή, τη συμφορά και γι' αυτό την αποστρέφονται. Η αναγνώριση της ανυπολόγιστης θυσίας που απαιτήθηκε για την εκρίζωσή της, τους καθιστά ταπεινούς και γεμίζει την καρδιά τους με ευγνωμοσύνη και δοξολογία η οποία είναι

αδύνατο να υπολογιστεί από όσους δεν έπεσαν ποτέ στην αμαρτία. Αγαπούν πολύ επειδή πολύ έχουν συγχωρηθεί. Επειδή υπήρξαν συμμέτοχοι των παθημάτων του Χριστού, κρίνονται άξιοι να συμμετέχουν και στη δόξα Του.

Οι κληρονόμοι του Θεού βγαίνουν από τις σοφίτες, τις τρώγλες, τα κελιά της φυλακής, τα ικριώματα, τα βουνά, τις ερημιές, τις σπηλιές της γης, και τα βάθη της θάλασσας. Σ' αυτή τη γη υπήρξαν "υστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι." Εκατομμύρια από αυτούς κατέβηκαν στον τάφο με το στίγμα της ατιμίας εξαιτίας της άκαμπτης άρνησής τους να ενδώσουν στις μηχανορραφίες του Σατανά. Τα ανθρώπινα δικαστήρια τους κήρυξαν ενόχους σαν τους χειρότερους εγκληματίες. Τώρα όμως "ο Θεός, αυτός είναι ο Κριτής" (Ψαλμ. 50:6,) και οι δικαστικές αποφάσεις αντιστρέφονται. "Θέλει εξαλείψει το όνειδος του λαού Αυτού από πάσης της γής" (Ησ. 25:8.) "Θέλουσιν ονομάσει αυτούς ο άγιος λαός, ο λελυτρωμένος του Κυρίου." Και ο Θεός θα δώσει "εις αυτούς ωραιότητα αντί της στάκτης, έλαιον ευφροσύνης αντί του πένθους, στολήν αινέσεως αντί του πνεύματος της ακηδίας." (Ησ. 62:12, 61:3.) Δεν είναι πια εξουθενωμένοι, ταλαιπωρημένοι, διασκορπισμένοι και βασανισμένοι. Απ' εδώ κι εμπρός θα είναι πάντα μαζί με τον Κύριό τους. Στέκουν μπροστά στο θρόνο ντυμένοι με στολές ακόμη πιο πλουσιοπάροχες από αυτές που φόρεσαν ποτέ οι πιο τιμημένοι της γης. Είναι στεφανωμένοι με διαδήματα πιο ένδοξα από αυτά που κόσμησαν ποτέ κεφάλια επιγείων μοναρχών. Οι μέρες του πόνου και του κλαυθμού πέρασαν για πάντα. Ο Βασιλιάς της δόξας σκούπισε τα δάκρυα από τα πρόσωπά τους. Κάθε αιτία που μπορεί να προκαλέσει λύπη εξέλιπε. Πάνω από τα σειόμενα φοινικόκλαδα υψώνεται το άσμα της δοξολογίας τους ευδιάκριτο, μελωδικό, αρμονικό. Κάθε φωνή παίρνει τώρα μέρος μέχρι που η υμνωδία αυτή πλημμυρίζει τον ουράνιο θόλο: "Η σωτηρία είναι του Θεού ημών του καθημένου επί του θρόνου και του Αρνίου." Και όλοι οι ουράνιοι κάτοικοι αποκρίνονται αντιφωνικά: "Αμήν: η ευλογία, και η δόξα, και η σοφία, και η ευχαριστία, και η τιμή, και η δύναμις, και η ισχύς ανήκει εις τον Θεόν ημών, εις τους αιώνας των αιώνων." (Αποκ. 7:10,12.)

Σ' αυτή τη ζωή δεν μπορούμε παρά αμυδρά μόνο να συλλάβουμε την έννοια του θαυμαστού θέματος της απολύτρωσης. Με την περιορισμένη μας αντίληψη έχομε την ικανότητα να εμβαθύνουμε μόνο στους τομείς της αισχύνης και της δόξας, της ζωής και του θανάτου, της δικαιοσύνης και του ελέους όπως απαντώνται στο σταυρό. Όσο όμως και αν εντείνομε τις διανοητικές μας ικανότητες, είναι αδύνατο να συλλάβουμε την πλήρη σημασία του. Το μήκος και πλάτος,

το βάθος και ύψος της λυτρωτικής αγάπης, ελάχιστα μόνο γίνονται αντιληπτά. Το σχέδιο της σωτηρίας είναι αδύνατο να κατανοηθεί εντελώς, ούτε ακόμη και τότε όταν οι λυτρωμένοι "θέλουσι βλέπει καθώς βλέπονται και θέλουσι γνωρίσει καθώς και εγνωρίσθησαν." Αλλά στο αέναο κύλισμα του χρόνου, διαρκώς νέες πτυχές της αλήθειας θα εξακολουθούν να παρελαύνουν μπροστά στον κατάπληκτο, καταγοητεύμενο νού. Αν και οι λύπες, οι πόνοι και οι πειρασμοί της επίγειας ζωής θα έχουν εξαφανιστεί και η αιτία θα έχει εκλείψει, μολαταύτα ο λαός του Θεού θα διατηρεί πλήρη συναίσθηση του κόστους της σωτηρίας του.

Ο σταυρός του Χριστού θα αποτελεί το αιώνιο θέμα της σπουδής και το άσμα των λυτρωμένων. Βλέποντας το Χριστό δοξασμένο, θα θωρούν το Χριστό σταυρωμένο. Ποτέ δεν πρόκειται να λησμονηθεί το γεγονός ότι Εκείνος του Οποίου η δύναμη δημιούργησε και βαστάζει τους αναρίθμητους κόσμους στο αχανές διάστημα, ο Αγαπητός Υιός του Θεού, η Μεγαλειότητα του Ουρανού, Αυτός τον οποίο τα χερουβείμ και τα ένδοξα σεραφείμ αρέσκονται να λατρεύουν, υπέστη την ταπείνωση για να εξυψώσει τον πεσμένο στην αμαρτία άνθρωπο. Ποτέ δεν πρόκειται να λησμονηθεί ότι Εκείνος σήκωσε το βάρος της ενοχής και της αισχύνης της αμαρτίας· ότι γεύτηκε την οδυνηρή πείρα της αποστροφής του προσώπου του Πατέρα, μέχρι που η καρδιά Του σπάραξε από τον πόνο για τη χαμένη ανθρωπότητα και η ζωή Του καταθρυμματίσθηκε πάνω στο σταυρό του Γολγοθά. Η σκέψη ότι Αυτός ο Δημιουργός του σύμπαντος. Αυτός ο απόλυτος Ρυθμιστής κάθε πεπρωμένου, καταδέχθηκε να αφήσει κατά μέρος τη δόξα Του και να ταπεινωθεί από αγάπη για τον άνθρωπο, θα προκαλεί τον αιώνιο θαυμασμό και τη λατρεία του σύμπαντος. Κάθε φορά που τα έθνη των λυτρωμένων θα ατενίζουν στο Σωτήρα τους και θα θεωρούν τη δόξα του Πατέρα να αντανακλά στη μορφή Του, κάθε φορά που θα αντικρίζουν το θρόνο Του στερεωμένο στους αιώνες των αιώνων, ξέροντας ότι η βασιλεία Του δεν έχει τέλος, θα ξεσπούν στον εκστατικό αυτόν ύμνο: "Άξιον, άξιον, άξιον είναι το Αρνίον το εσφαγμένον το οποίον εξηγόρασεν ημάς εις τον Θεόν με το πολύτιμον Αυτού αίμα."

Το μυστήριο του σταυρού εξηγεί όλα τα άλλα μυστήρια. Στο φως του Γολγοθά, οι χαρακτηριστικές ιδιότητες του Θεού που μας ενέπνεαν με φόβο και με δέος, εμφανίζονται μέσα σε όλη την ελκυστική ομορφιά τους. Η ευσπλαχνία, η στοργή και η πατρική Του αγάπη παρουσιάζονται αλληλένδετες με την αγιότητα, τη δικαιοσύνη και τη δύναμή Του. Παρατηρώντας τη μεγαλοπρέπεια του θρόνου Του, του "υψηλού και επηρμένου," διακρίνομε τις ευγενικές

ιδιότητες του χαρακτήρα Του και εκτιμούμε όσο ποτέ προηγουμένως τη σημασία του αιωνίου εκείνου τίτλου, “Πάτερ ημών.”

Θα αποδειχτεί τότε ότι ο άπειρος σε σοφία Θεός δεν μπορούσε να επινοήσει κανένα άλλο σχέδιο για τη σωτηρία μας εκτός από τη θυσία του Υιού Του. Το αντιστάθμισμα της θυσίας αυτής είναι η επανακατοίκηση της γης με απολυτρωμένες, ευτυχισμένες, άγιες και αθάνατες υπάρξεις. Τα αποτελέσματα του αγώνα του Σωτήρα κατά των δυνάμεων του σκότους είναι η χαρά των λυτρωμένων και η επαυξημένη δόξα του Θεού στους ατελεύτητους αιώνες. Τόσο ανυπολόγιστη είναι η αξία της ανθρώπινης ψυχής, που ο Θεός είναι ικανοποιημένος με το αντίλυτρο που καταβλήθηκε γι’ αυτή. Και οι καρποί της ανεκτίμητης θυσίας Του είναι τόσο πολύτιμοι, ώστε θεωρώντας τους ο Χριστός, μένει κατά πάντα ικανοποιημένος και Αυτός.

41

Η ερημωση τησ γησ

"Αι αμαρτίαι αυτής έφθασαν έως του ουρανού, και ενεθυμήθη ο Θεός τα αδικήματα αυτής." "Με το ποτήριον με το οποίον εκέρασεν, διπλάσιον κεράσατε εις αυτήν. Όσον εδόξασεν εαυτήν και κατετρύφησε, τόσον βασανισμόν και πένθος δότε εις αυτήν· διότι λέγει εν τη καρδία αυτής. Κάθημαι βασίλισσα, και χήρα δεν είμαι, και πένθος δεν θέλω ιδεί. Δια τούτο εν μιά ημέρα θέλουσιν ελθεί αι πληγαί αυτής θάνατος και πένθος και πείνα· και θέλει κατακαυθεί εν πυρί, διότι ισχυρός είναι ο Κύριος ο Θεός ο κρίνων αυτήν. Και θέλουσι κλαύσει αυτήν και πενθήσει δι' αυτήν οι βασιλείς της γής οι πορνεύσαντες και κατατρυφήσαντες μετ' αυτής ... λέγοντες, ουαί, ουαί, η πόλις η μεγάλη, η Βαβυλών, η πόλις η ισχυρά, διότι εν μιά ώρα ήλθεν η κρίσις σου." (Αποκ. 18:5-10.)

"Οι έμποροι της γής," οίτινες "επλούτησαν εκ της υπερβολής της εντρυφήσεως αυτής," "θέλουσι σταθή από μακρόθεν δια τον φόβον του βασανισμού αυτής, κλαίοντες και πενθούντες, και λέγοντες, Ουαί, ουαί, η πόλις η μεγάλη, η ενδεδυμένη βύσσινον και πορφυρούν και κόκκινον, και κεχρυσωμένη με χρυσόν και λίθους τιμίους και μαργαρίτας· διότι εν μιά ώρα ηρημώθη ο τοσούτος πλούτος." (Αποκ. 18:11,3,15-17.)

Τέτοιες είναι οι τιμωρίες που πέφτουν πάνω στη Βαβυλώνα την ημέρα της οργής του Θεού. Το ποτήρι της ανομίας της ξεχείλισε. Η ώρα της σήμανε. Ωρίμασε πια για την καταστροφή.

Όταν η φωνή του Θεού αγγέλλει την απολύτρωση του λαού Του, τότε ξυπνούν μπροστά στην τρομερή πραγματικότητα αυτοί που τα έχασαν όλα στο μεγάλο αγώνα της ζωής. Όσο ήταν ακόμη

καιρός, τυφλωμένοι από τις απάτες του πονηρού, εξακολουθούσαν να βρίσκουν δικαιολογίες για την αμαρτωλή πορεία τους. Οι πλούσιοι περηφανεύονταν θεωρώντας τον εαυτό τους ανώτερο από τους λιγότερο ευνοημένους από την τύχη συνανθρώπους τους. Τα αγαθά αυτά όμως τα απέκτησαν παραβαίνοντας το νόμο του Θεού. Αδιαφόρησαν να θρέψουν τους νηστικούς, να ντύσουν τους γυμνούς, να πράξουν τη δικαιοσύνη και να ενδιαφερθούν για την ελεημοσύνη. Επεδίωξαν να εξυψωθούν οι ίδιοι και να επισύρουν το θαυμασμό των συνανθρώπων τους. Απογυμνωμένοι τώρα από όλα τους τα μεγαλεία, βρέθηκαν απροστάτευτοι και μέσα στην ένδεια. Παρακολουθούν με τρόμο την καταστροφή των ειδώλων τους που τα είχαν θέσει σε ανώτερη μοίρα από το Δημιουργό τους. Πούλησαν την ψυχή τους ανταλλάσσοντάς την με τα πλούτη και τις απολαύσεις του κόσμου, αντί να ζητήσουν να αποκτήσουν τα πνευματικά πλούτη. Το αποτέλεσμα είναι ότι η ζωή τους πήγε χαμένη οι απολαύσεις μετατράπηκαν σε πικρία, οι θησαυροί τους σε φθορά και τα κέρδη μιας ολόκληρης ζωής εξανεμίσθηκαν μέσα σ' ένα λεπτό. Οι πλούσιοι θρηνούν για την καταστροφή των επιβλητικών μεγάρων τους, το πεταμένο τους χρυσάφι και το ασήμι. Σε λίγο όμως παύουν να θρηνούν για την απώλεια των αγαθών τους συνεπαρμένοι από τον ξαφνικό φόβο ότι κινδυνεύουν να χαθούν και οι ίδιοι μαζί με τα είδωλά τους.

Οι ασεβείς θλίβονται όχι επειδή με την αμαρτωλή διαγωγή τους αγνόησαν το Θεό και τους συνανθρώπους τους, αλλά επειδή νίκησε ο Θεός. Θρηνούν γι' αυτά τα αποτελέσματα, αλλά δεν αισθάνονται καμιά μεταμέλεια για την κακία τους. Αν τους δίνονταν η ευκαιρία δεν θα άφηναν τίποτε που να μη το δοκιμάσουν προκειμένου να βγουν νικητές αν θα μπορούσαν.

Ο κόσμος βλέπει εκείνους που είχε χλευάσει, γελοιοποιήσει και προσπαθήσει να εξοντώσει, να περνούν σώοι και αβλαβείς ανάμεσα από τις θύελλες, τους σεισμούς και τους λοιμούς. Ο Θεός, ο οποίος για τους παραβάτες του νόμου Του είναι εξολοθρευτική φωτιά, για τους πιστούς Του είναι ένα καταφύγιο σιγουριάς.

Οι πνευματικοί ποιμένες που θυσίασαν την αλήθεια για να εξασφαλίσουν την εύνοια των ανθρώπων, τώρα αντιλαμβάνονται τη φύση και την επίδραση των διδασκαλιών τους. Είναι φανερό ότι το βλέμμα του Παντογνώστη Θεού τους παρακολουθούσε ενώ στέκονταν στον άμβωνα, ή βάδιζαν στο δρόμο, ή επικοινωνούσαν με τους ανθρώπους στις διάφορες φάσεις της ζωής. Η κάθε ψυχική συγκίνηση που προκάλεσαν, το κάθε τι που έγραψαν, ο κάθε λόγος που πρόφεραν, η κάθε πράξη με την οποία ενθάρρυναν τους ανθρώπους

να επαναπαύονται σε ένα ψεύτικο καταφύγιο, όλα αυτά ήταν σπαρμένος σπόρος που καρποφόρησε. Και οι δυστυχισμένες, χαμένες ψυχές ολόγυρά τους είναι τώρα ο θερισμός.

"Ιάτρευσαν το σύντριμμα της θυγατρός του λαού Μου επιπολαίως, λέγοντες, Ειρήνη, ειρήνη· και δεν υπάρχει ειρήνη." Λέγει ο Κύριος. (Ιερ. 8:11.) "Διότι με τα ψεύδη εθλίψατε την καρδίαν του δικαίου, τον οποίον Εγώ δεν ελύπησα· και ενισχύσατε τας χείρας του κακούργου, ώστε να μή επιστρέψη από της οδού αυτού της πονηράς, δια να σώσω την ζωήν αυτού." (Ιεζ. 13:22.)

"Ουαί εις τους ποιμένας, τους φθείροντας και διασκορπίζοντας τα πρόβατα της βοσκής Μου! ... Ιδού, Εγώ θέλω επισκευθή εφ' υμάς την κακίαν των έργων ημών." "Ολολύζατε ποιμένες και αναβοήσατε· και κυλίσθητε εις το χώμα, οι έγκριτοι του ποιμνίου· διότι επληρώθησαν αι ημέραι σας δια την σφαγήν, και δια τον διασκορπισμόν σας. ... Και θέλει λείψει η φυγή από των ποιμένων, και η σωτηρία από των εγκρίτων του ποιμνίου." (Ιερ. 23:1,2, 25:34,35.)

Ποιμένες και λαός βλέπουν ότι οι σχέσεις τους με το Θεό δεν ήταν οι ενδεδειγμένες. Βλέπουν ότι αντέδρασαν εναντίον του Νομοθέτου κάθε αγίας και δικαίας εντολής. Η παραγκώνιση των θεϊκών διαταγμάτων προκάλεσε ανυπολόγιστο κακό όπως οι διενέξεις, τα μίση, η παρανομία, μέχρι που η γη κατάντησε ένα αχανές πεδίο μάχης, ένα καταγώγιο διαφθοράς. Αυτή η εικόνα παρουσιάζεται τώρα μπροστά σ' εκείνους που απέρριψαν την αλήθεια και αγάπησαν την πλάνη. Καμία γλώσσα δεν μπορεί να περιγράψει την πικρή απογοήτευση των απίστων και αντιδραστικών όταν διαπιστώνουν ότι αυτό που έχασαν για πάντα είναι η αιώνια ζωή. Άνθρωποι που ειδωλοποιήθηκαν από τον κόσμο για τα ταλέντα τους και τη ρητορική τους δεινότητα, βλέπουν τώρα τις αξίες αυτές της ζωής κάτω από το πραγματικό τους πρίσμα. Συναισθάνονται τι έχασαν με την παράβαση και πέφτοντας στα πόδια εκείνων που κοροΐδεψαν και περιφρόνησαν για την πιστότητά τους, ομολογούν ότι πράγματι τους αγαπούσε ο Θεός.

Τα πλήθη βλέπουν ότι εξαπατήθηκαν. Ρίχνουν ο ένας στον άλλον την ευθύνη της καταστροφής τους. Όλοι όμως από κοινού στρέφουν τις δριμύτερες επικρίσεις τους εναντίον των πνευματικών λειτουργών. Απειθείς ποιμένες τα πρόβλεπαν όλα ευχάριστα. Ώθησαν τους ακροατές τους να ακυρώσουν το νόμο του Θεού και να κατατρέχουν εκείνους που ήθελαν να τον τηρήσουν άγιο. Τώρα, μέσα στην απόγνωσή τους, οι κατηχητές αυτοί ομολογούν μπροστά στον κόσμο το έργο τους της πλάνης και τα πλήθη φωνάζουν συνεπαρμένα από την οργή: "Εμείς χανόμαστε και η αιτία της καταστροφής

μας είστε εσείς.” Στρέφονται κατά των ψευτοποιημένων. Οι τρομερότερες κατάρες εναντίον τους εκτοξεύονται από εκείνους που τους είχαν θαυμάσει περισσότερο. Τα ίδια χέρια που τους έστεφαν με δάφνες, θα είναι τα πρώτα που θα υψωθούν για την εξόντωσή τους. Τα όπλα που προορίζονταν για να θανατώσουν το λαό του Θεού χρησιμοποιούνται για να καταστρέψουν τους εχθρούς Του. Παντού κυριαρχούν συγκρούσεις και αιματοχυσίες.

“Θόρυβος θέλει φθάσει έως των περάτων της γής· διότι ο Κύριος έχει κρίσιν μετά των εθνών· Αυτός διαδικάζεται μετά πάσης σαρκός· θέλει παραδώσει τους ασεβείς εις μάχαιραν.” (Ιερ. 25:31.) Επί έξη χιλιάδες χρόνια συνεχίζεται η μεγάλη διαμάχη. Ο Υιός του Θεού και οι ουράνιοι απεσταλμένοι Του, ανταγωνίστηκαν με τις δυνάμεις του Πονηρού για να προειδοποιήσουν, να διαφωτίσουν και να σώσουν τα πλήθη των ανθρώπων. Τώρα ο καθένας πήρε την απόφασή του. Οι αμαρτωλοί συνταυτίστηκαν κατά πάντα με το Σατανά στον αγώνα του κατά του Θεού. Έφθασε ο καιρός να αποκαταστήσει ο Θεός το κύρος του παραβιασμένου νόμου Του. Σ’ αυτό τώρα το σημείο ο αγώνας δεν στρέφεται μόνο εναντίον του Σατανά, αλλά και των ανθρώπων. “Ο Κύριος έχει κρίσιν μετά των εθνών” “Θέλει παραδώσει τους ασεβείς εις μάχαιραν.”

Όσοι “στενάζουν και βοούν δια τα γενόμενα βδελύγματα” έχουν σφραγιστεί με το σημείο της απελευθέρωσης. Τώρα προχωρεί ο άγγελος του θανάτου ο οποίος στο όραμα του Ιεζεκιήλ παριστάνεται με τους ανθρώπους που είναι οπλισμένοι με εξολοθρευτικά όπλα και επιφορτισμένοι με την εντολή: “Πατάξατε· ας μή φεισθή ο οφθαλμός σας, και μη ελεήσητε- γέροντας, νέους και παρθένους, και νήπια και γυναίκας, φονεύσατε μέχρις εξαλείψεως· εις πάντα όμως άνθρωπον εφ’ ού είναι το σημείον, μή πλησιάσητε· και αρχίσατε από του αγιαστηρίου Μου.” (Ιεζ. 9:1-6.) Ο προφήτης λέγει: “Και ήρχισαν από των ανδρών των πρεσβυτέρων των έμπροσθεν του οίκου.” (Εδ. 6.) Το έργο της καταστροφής εγκαινιάζεται με τους θεωρούμενους πνευματικούς καθοδηγητές του λαού. Οι ψευδοφρουροί πέφτουν πρώτοι. Κανένας οίκτος δεν υπάρχει. Καμιά εξαίρεση δε γίνεται. Άντρες, γυναίκες, νέες κοπέλες και μικρά παιδιά εξολοθρεύονται ομαδικά.

“Ο Κύριος εξέρχεται από του τόπου Αυτού δια να παιδεύση τους κατοίκους της γής ένεκεν της ανομίας αυτών· η γή θέλει ανακαλύψει τα αίματα αυτής και δεν θέλει σκεπάσει πλέον τους πεφονευμένους αυτής.” (Ησ. 26:21.) “Και αυτή θέλει είσθαι η πληγή, με την οποίαν ο Κύριος θέλει πληγώσει πάντας τους λαούς τους στρατεύσαντας κατά της Ιερουσαλήμ· η σάρξ αυτών θέλει τήκεσθαι ενώ ίστανται

επί τους πόδας αυτών, και οι οφθαλμοί αυτών θέλουσι διαλυθή εν ταις οπαίς αυτών. Και εν τη ημέρα εκείνη, ταραχή του Κυρίου μεγάλη θέλει είσθαι μεταξύ αυτών· και θέλουσι πιάνει έκαστος την χείρα του πλησίον αυτού, και η χείρ αυτού θέλει εγείρεσθαι κατά της χειρός του πλησίον αυτού." (Ζαχ. 14:12-13.) Μέσα σε μια έξαλλη πάλη αγρίων ανθρωπίνων παθών και κάτω από το καίριο πλήγμα της άκρατης θεϊκής οργής εξαφανίζονται οι ασεβείς κάτοικοι της γης: κληρικοί, πολιτικοί και λαϊκοί, πλούσιοι και φτωχοί, μεγάλοι και μικροί. "Εν εκείνη τη ημέρα θέλουσι κοίτεσθαι τεθανατωμένοι παρά Κυρίου απ' άκρου της γής έως άκρου της γής· δεν θέλουσι θρηνολογηθή, ουδέ συναχθή, ουδέ ταφή." (Ιερ. 25:33.)

Όταν επιστρέφει ο Χριστός οι αμαρτωλοί έχουν τελείως εξολοθρευτεί από το πρόσωπο της γης. Ο Κύριος θα τους έχει "απολέσει με το πνεύμα του στόματος Αυτού και εξαφανίσει με την επιφάνειαν της παρουσίας Αυτού." (Β΄ Θεσ. 2:8.) Τους πιστούς Του ο Χριστός τους οδηγεί στην πόλη του Θεού και έτσι η γη μένει εντελώς άδεια από τους κατοίκους της. "Ιδού, ο Κύριος κενώνει την γήν, και ερημώνει αυτήν, και ανατρέπει αυτήν, και διασκορπίζει τους κατοίκους αυτής." "Ολοκλήρως θέλει κενωθή η γή, και ολοκλήρως θέλει γυμνωθή· διότι ο Κύριος ελάλησε τον λόγον τούτον." "Διότι παρέβησαν τους νόμους, ήλλαξαν το διάταγμα, ηθέτησαν διαθήκην αιώνιον. Δια τούτο η αρά κατέφαγε την γήν, και οι κατοικούντες εν αυτή ηρημώθησαν· δια τούτο οι κάτοικοι της γής κατεκαύθησαν." (Ησ. 24:1,3,5-6.)

Ολόκληρη η γη μοιάζει με μία αχανή έρημο. Οι ερειπωμένες από το σεισμό πόλεις και τα χωριά, τα ξεριζωμένα δένδρα, τα εκβρασμένα από τη θάλασσα ή αποσπασμένα από τη στεριά βράχια, είναι όλα σκορπισμένα επάνω στην επιφάνεια της, ενώ σαν πελώριες απύθμενες κόχες χάσκουν τα σημεία όπου άλλοτε περήφανα ορθώνονταν βουνά.

Και τώρα μεσολαβεί το παραστατικό γεγονός της τελευταίας επίσημης φάσης της Ημέρας του Εξιλασμού. Όταν η υπηρεσία στα άγια των αγίων έληγε και με το αίμα της εξιλαστικής θυσίας οι αμαρτίες του λαού Ισραήλ εξαλείφονταν, τότε φέρονταν στην παρουσία του Θεού ο "τράγος ο αποδιοπομπαίος," ώστε μπροστά στη σύναξη του λαού ο αρχιερέας να "εξομολογηθή επ' αυτού πάσας τας ανομίας των υιών Ισραήλ, και πάσας τας παραβάσεις αυτών καθ' όλας αυτών τας αμαρτίας, και επιθέσει αυτάς επί της κεφαλής του τράγου." (Λευ. 16:21.) Κατά τον ίδιο τρόπο όταν περατωθεί το εξιλαστικό έργο στο ουράνιο αγιαστήριο, τότε παρουσία του Θεού, των αγίων αγγέλων και του πλήθους των λυτρωμένων, οι αμαρτίες του λαού του Θεού

θα τεθούν επάνω στο Σατανά. Θα ανακηρυχθεί ένοχος όλων των αμαρτημάτων που τους εξώθησε να διαπράξουν. Και όπως ο αποδιοπομπαίος τράγος εξαποστέλλονταν μακριά, σε ερημικό ακατοίκητο μέρος, το ίδιο και ο Διάβολος θα εξοριστεί στην ερειπωμένη γη, μια απέραντη, ακατοίκητη και καταθλιπτική ερημιά.

Ο αποκαλυπτής της Πάτμου προφήτευσε την εκτόπιση του Σατανά καθώς και τη χαώδη, απελπιστική κατάντια της γής και αναφέρει ότι η κατάσταση αυτή θα διαρκέσει χίλια χρόνια. Μετά την περιγραφή των σκηνών της δευτέρας παρουσίας του Κυρίου και της καταστροφής των ασεβών, η προφητεία συνεχίζει: "Είδον άγγελον καταβαίνοντα εκ του ουρανού, όστις είχε το κλειδίον της αβύσσου, και άλυσιν μεγάλην εν τη χειρί αυτού. Και επίασε τον δράκοντα, τον όφιν τον αρχαίον, όστις είναι Διάβολος και Σατανάς και έδεσεν αυτόν χίλια έτη. Και έρριψεν αυτόν εις την άβυσσον, και εσφράγισεν επάνω αυτού, δια να μη πλανήση τα έθνη πλέον, εωσού πληρωθώσι τα χίλια έτη και μετά ταύτα πρέπει να λυθή ολίγον καιρόν." (Αποκ. 20:1-3.)

Όπως αποδεικνύεται από άλλα γραφικά κείμενα, η λέξη "άβυσσος" υπονοεί τη γη σε μία χαώδη και σκοτεινή κατάσταση. Η γη, σύμφωνα με τη Βιβλική καταχώρηση, "εν αρχή ... ήτο άμορφος και έρημος· και σκότος επί του προσώπου της αβύσσου." (Γεν. 1:2.) Η προφητεία μας πληροφορεί ότι η γη θα επανέλθει, τουλάχιστο μέχρι ενός σημείου, στην ίδια αυτή κατάσταση. Ατενίζοντας από μακριά τη μεγάλη ημέρα του θεού, ο προφήτης Ιερεμίας καταχωρεί την ακόλουθη περιγραφή: "Επέβλεψα επί την γην, και ιδού, άμορφος και έρημος· και εις τους ουρανούς, και δεν υπήρχε το φώς αυτών. Είδον τα όρη, και ιδού, έτρεμον, και πάντες οι λόφοι κατεσείοντο. Είδον και ιδού, δεν υπήρχεν άνθρωπος, και πάντα τα πετεινά του ουρανού είχον φύγει. Είδον, και ιδού, ο Κάρμηλος έρημος, και πάσαι αι πόλεις αυτού κατηδαφισμέναι από προσώπου Κυρίου, από του φλογερού θυμού Αυτού. Διότι ούτω λέγει Κύριος. Πάσα η γή θέλει είσθαι έρημος· συντέλειαν όμως δεν θέλω κάμει." (Ιερ. 4:23-27.)

Αυτή θα είναι η κατοικία του Σατανά και των αγγέλων του για χίλια χρόνια. Περιορισμένος σ' αυτή τη γη, δεν θα μπορεί να πλησιάσει τους άλλους πλανήτες για να πειράζει και να ενοχλεί αυτούς που δεν έπεσαν στην αμαρτία. Αυτή την έννοια έχει το δέσιμό του. Δεν υπάρχει κανείς για να επιχειρήσει να εξασκήσει τη δύναμή του επάνω του. Έχει ολοκληρωτικά αποκοπεί από το έργο του της απάτης και της καταστροφής που για τόσους αιώνες αποτελούσε τη μοναδική του απόλαυση.

Οραματιζόμενος αυτόν τον καιρό της ανατροπής του Σατανά, ο προφήτης Ησαΐας αναφωνεί: "Πως έπεσες εκ του ουρανού,

Εωσφόρε, υιέ της αυγής! συνετρίφθης κατά γής, συ ο καταπατών τα έθνη! ... Συ δε έλεγες εν τη καρδία σου. Θέλω αναβή εις τον ουρανόν, θέλω υψώσει τον θρόνον μου υπεράνω των άστρων του Θεού·... θέλω είσθαι όμοιος του Υψίστου. Εις τον άδην όμως θέλεις καταβή, εις τα βάθη του λάκκου. Οι βλέποντές σε θέλουσιν ενατενίσει πρός σε, θέλουσι σε παρατηρεί λέγοντες. Ούτος είναι ο άνθρωπος, ο ποιών την γήν να τρέμη, ο σείων τα βασίλεια; ο ερημώνων την οικουμένην, και καταστρέφων τας πόλεις αυτής; ο μη απολύων εις τας οικίας αυτών τους δεσμίους αυτού;" (Ησ. 14:12-17.)

Για έξη χιλιάδες χρόνια αυτό το επαναστατικό έργο έκανε ο Σατανάς "ποιών την γήν να τρέμη." "ερημώνων την οικουμένην και καταστρέφων τας πόλεις αυτής." και "μη απολύων εις τας οικίας αυτών τους δέσμιους αυτού." Για έξη χιλιάδες χρόνια κράτησε το λαό του Θεού δέσμιο στη φυλακή του και θα τους κρατούσε για πάντα αιχμαλώτους του αν ο Χριστός δεν έσπαζε τα δεσμά του για να ελευθερώσει τους δέσμιους.

Τώρα όμως και αυτοί ακόμη οι ασεβείς βρίσκονται έξω από τη σφαίρα της επιρροής του. Μόνος, με τους πονηρούς αγγέλους του, έμεινε να αναλογισθεί τα αποτελέσματα της κατάρας της αμαρτίας. "Πάντες οι βασιλείς των εθνών, πάντες αναπαύονται εν δόξη, έκαστος εν τη οικία [εν τω τάφω] αυτού- συ δε απερρίφθης του τάφου σου ως κλάδος βδελυκτός ... Δεν θέλεις ενωθή μετ' αυτών εις ενταφιασμόν, διότι ηφάνισας την γήν σου, εφόνευσας τον λαόν σου." (Ησ. 14:18-20.)

Χίλια χρόνια ο Σατανάς θα περιέρχεται το πλάτος και το μήκος της ρημαγμένης γης, για να παρατηρεί τα αποτελέσματα της ανταρσίας του κατά του νόμου του Θεού. Σ' αυτό το διάστημα ζεί σε μία εντονότατη μιζέρια. Από την πτώση του και δώθε, ο αεικίνητος ρυθμός της ζωής του δεν του άφηνε καιρό ελεύθερο για να σκεφθεί. Τώρα όμως η δύναμη του έχει αφαιρεθεί και είναι ελεύθερος να συλλογιστεί το ρόλο που έπαιξε αφ' ότου πρωτοστασίασε εναντίον της ουράνιας κυβέρνησης· να αναλογισθεί με φόβο και τρόμο το φρικτό μέλλον που τον περιμένει όταν ο ίδιος θα πρέπει να υποστεί τις συνέπειες για όλο το κακό που έκανε και να τιμωρηθεί για όλες τις αμαρτίες που προκάλεσε να διαπραχθούν.

Η αιχμαλωσία του Σατανά προξενεί χαρά και αγαλλίαση στο λαό του Θεού. Ο προφήτης λέγει: "Καθ' ην ημέραν ο Κύριος θέλει σε αναπαύσει από της θλίψεώς σου, και από του φόβου σου, και από της σκληράς δουλείας εις την οποίαν ήσο καταδεδουλευμένος, θέλεις μεταχειρισθεί την παροιμίαν ταύτην κατά του βασιλέως της Βαβυλώνος [ο οποίος εδώ υπονοεί το Σατανά,] λέγων, Πως επαύθη

ο καταδυνάστης! ... Ο Κύριος συνέτριψε τη ράβδον των ασεβών, το σκήπτρον των δυναστών· ο πατάσσων εν θυμώ τον λαόν με ακατάπαυστον κτύπημα, ο δεσπόζων εν οργή επί τα έθνη, καταδιώκεται, και ουδείς ο κωλύων." (Ησ. 14:3-6.)

Κατά τη διάρκεια των χιλίων ετών ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη ανάσταση, μεσολαβεί η κρίση των ασεβών. Ο απόστολος Παύλος αναφερόμενος στο γεγονός αυτό, το τοποθετεί συνεχόμενο με τη δευτέρα παρουσία: "Ώστε μη κρίνετε υηδέν πρό καιρού, έως αν έλθη ο Κύριος· όστις και θέλει φέρει εις το φώς τα κρυπτά του σκότους και θέλει φανερώσει τας βουλάς των καρδιών." (Α΄ Κορ. 4:5.) Ο Δανιήλ δηλώνει ότι όταν "ήλθεν ο Παλαιός των ημερών... εδόθη η κρίσις εις τους αγίους του Υψίστου." (Δαν. 7:22.) Στο διάστημα αυτό οι δίκαιοι βασίλευουν σαν βασιλείς και ιερείς του Θεού. Ο Ιωάννης λέγει στην Αποκάλυψη: "Είδον θρόνους· και εκάθισαν επ' αυτών, και κρίσις εδόθη εις αυτούς." "Θέλουσιν είσθαι ιερείς του Θεού και του Χριστού και θέλουσι βασιλεύσει μετ' Αυτού χίλια έτη." (Αποκ. 20:4,6.) Αυτός είναι ο καιρός για τον οποίο ο Παύλος προείπε ότι "οι άγιοι θέλουσι κρίνει τον κόσμον." (Α΄ Κορ. 6:2.) Μαζί με το Χριστό διαδικάζουν τις υποθέσεις των αμαρτωλών, αντιπαραβάλλοντας τις πράξεις τους με τον καταστατικό χάρτη, την Αγία Γραφή, και αποφαίνονται για την κάθε υπόθεση ξεχωριστά "κατά τα πεπραγμένα εν τω σώματι." Τότε απονέμεται η τιμωρία που αναλογεί στον καθένα, σύμφωνα με τα έργα του και καταχωρείται απέναντι στου καθενός το όνομα στο βιβλίο του θανάτου.

Παράλληλα κρίνονται και ο Σατανάς και οι άγγελοί του από το Χριστό και το λαό Του. Ο Παύλος λέγει: "Δεν εφεύρετε ότι αγγέλους θέλομεν κρίνει;" (Α΄ Κορ. 6:3.) Και ο Ιούδας επίσης τονίζει: "Αγγέλους οίτινες δεν εφύλαξαν την εαυτών αξίαν, αλλά κατέλιπον το ίδιον αυτών κατοικητήριον, εφύλαξ,ε με παντοτεινά δεσμά υποκάτω του σκότους, δια την κρίσιν της μεγάλης ημέρας."(Ιουδ. 6.)

Στο τέλος των χιλίων ετών μεσολαβεί η δεύτερη ανάσταση. Τότε οι ασεβείς ανασταίνονται και παρουσιάζονται ενώπιον του Θεού για την εκτέλεση της "γραπτής καταδίκης." Αυτό εννοεί ο Ιωάννης στην Αποκάλυψη όταν, μετά την περιγραφή της ανάστασης των δικαίων, αναφέρει: "Οι δε λοιποί των νεκρών δεν ανέζησαν εωσού πληρωθώσι τα χίλια έτη." (Αποκ. 20:5.) Και ο Ησαΐας αποφαίνεται επίσης για τους ασεβείς με τα ακόλουθα λόγια: "Θέλουσι συναχθή καθώς συνάγονται οι αιχμάλωτοι εις τον λάκκον, και θέλουσι κλεισθή εν τη φυλακή, και μετά πολλαίς ημέραις θέλει γείνει επίσκεψις εις αυτούς." (Ησ. 24:22.)

42

Η τραγωδια εληξε

Στο τέλος των χιλίων ετών ο Χριστός επιστρέφει πάλι στη γη συνοδευόμενος από τα πλήθη των λυτρωμένων και ακολουθούμενος από τους χορούς των αγίων αγγέλων. Καθώς κατεβαίνει περιβαλλόμενος από καταπληκτική μεγαλοπρέπεια, προστάζει τους αμαρτωλούς νεκρούς να αναστηθούν για να υποστούν την καταδίκη τους. Βγαίνουν από τη γη, ατέλειωτος ένας συρφετός, μάζες απειράριθμες σαν της θάλασσας την άμμο. Τι αντίθεση παρουσιάζουν με εκείνους που πήραν μέρος στην πρώτη ανάσταση! Οι δίκαιοι είχαν περιβληθεί με άφθαρτη νειότη και ομορφιά. Οι αμαρτωλοί φέρουν έντονα τα ίχνη της αρρώστιας και του θανάτου.

Κάθε μάτι στο τεράστιο εκείνο πλήθος στρέφεται να αντικρίσει τη δόξα του Υιού του Θεού. Με μια φωνή τα πλήθη των αμαρτωλών κραυγάζουν: "Ευλογημένος ο Ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου!" Η κραυγή αυτή δεν εμπνέεται από αγάπη για το Χριστό αλλά η δυναμική γλώσσα της αλήθειας αποσπά τις λέξεις από τα απρόθυμα χείλη τους. Ακριβώς τέτοιοι όπως κατέβηκαν στους τάφους τους, ξαναβγαίνουν από αυτούς οι ασεβείς με την ίδια εχθρότητα κατά του Χριστού και με το ίδιο πνεύμα της ανταρσίας. Δεν πρόκειται να τους δοθεί καινούργια ευκαιρία να επανορθώσουν σφάλματα του παρελθόντος. Σε τίποτε δεν θα ωφελούσε αυτό. Οι καρδιές τους σκληρύνθηκαν από μία ολόκληρη ζωή παρανομίας. Αν τους δίνονταν μία δεύτερη ευκαιρία, θα περνούσε και αυτή όπως η προηγούμενη παρακάμπτοντας τις απαιτήσεις του Θεού και εξάπτοντας την ανταρσία εναντίον Του.

Ο Χριστός κατεβαίνει στο Όρος των Ελαιών από όπου αναλήφθηκε μετά την ανάστασή Του και όπου οι άγγελοι επανέλαβαν την

υπόσχεση της επιστροφής Του. Όπως λέγει ο προφήτης: "Κύριος ο Θεός μου θέλει ελθεί, και μετά Σου πάντες οι άγγελοι Αυτού θέλουσι σταθή κατά την ημέραν εκείνην επί του όρους των Ελαιών, του απέναντι της Ιερουσαλήμ εξ ανατολών· και το όρος των Ελαιών θέλει σχισθή κατά το μέσον αυτού ... και θέλει γείνει κοιλάς μεγάλη σφόδρα." "Και ο Κύριος θέλει είσθαι βασιλεύς εφ' όλην την γην· εν τη ημέρα εκείνη θέλει είσθαι Κύριος είς και το όνομα Αυτού εν." (Ζαχ. 14:5,4,9.) Καθώς η Νέα Ιερουσαλήμ κατεβαίνει από τον ουρανό μέσα στο εκθαμβωτικό της μεγαλείο και καταλήγει στον τόπο που έχει καθαριστεί και προετοιμαστεί για να καταληφθεί από αυτή, ο Χριστός, ακολουθούμενος από το λαό Του και τους αγίους αγγέλους, εισέρχεται στην Αγία Πόλη.

Τώρα ο Σατανάς ετοιμάζεται να αποδυθεί τον τελευταίο αποφασιστικό αγώνα για την οριστική επικράτηση. Όσο ζούσε στερημένος από τη δύναμή του και αποσυνδεμένος από το παραπλανητικό του έργο, ο αρχηγός του κακού ένοιωθε αξιοθρήνητος και απερριμένος. Μόλις όμως αντικρίζει τα πλήθη των αναστημένων αμαρτωλών που αναγνωρίζει με το μέρος του, οι ελπίδες του ξαναζωντανεύουν και αποφασίζει να μη παραιτηθεί από τη μεγάλη διαμάχη. Θα παρατάξει όλα τα στρατεύματα των καταδικασμένων κάτω από το λάβαρό του και θα προσπαθήσει με τη βοήθεια τους να θέσει σε εφαρμογή τα σχέδιά του. Οι ασεβείς είναι οι αιχμάλωτοι του Σατανά. Απορρίπτοντας το Χριστό τέθηκαν κάτω από την εξουσία του αρχιεπαναστάτη. Είναι και πάλι έτοιμοι να δεχθούν τις εισηγήσεις του και να εκτελέσουν τις εντολές του. Ακολουθώντας όμως την παλιά του τακτική, δεν παρουσιάζεται σαν Σατανάς. Ισχυρίζεται ότι είναι ο αρχηγός και ο νόμιμος κυρίαρχος του κόσμου και ότι η κληρονομιά του του έχει παράνομα αποσπασθεί. Παρουσιάζεται στους εξαπατημένους υπηκόους του σαν σωτήρας τους και τους βεβαιώνει ότι με τη δύναμή του βγήκαν από τους τάφους τους και ότι τώρα ακριβώς πρόκειται να τους απαλλάξει από την πιο σκληρή τυραννία. Τώρα που η παρουσία του Χριστού δεν είναι πια στη μέση, ο Σατανάς κάνει θαύματα για να υποστηρίξει τους ισχυρισμούς του. Δυναμώνει τους αδύνατους και εμπνέει τους πάντες με το πνεύμα του και με την ενεργητικότητα του. Προτείνει να τους οδηγήσει στην επίθεση κατά του στρατοπέδου των αγίων και να κατακτήσει την πόλη του Θεού. Με σατανική χαρά τους δείχνει τα αναρίθμητα πλήθη των αναστημένων και δηλώνει ότι, σαν αρχηγός τους που είναι, έχει όλη την ικανότητα να ανατρέψει την πόλη και να επανακτήσει το θρόνο του και το βασίλειό του.

Ανάμεσα στο μεγάλο εκείνο συρφετό υπάρχουν μεγάλα πλήθη αντιπροσωπευτικά της μακρόβιας προκατακλυσμιαίας γενεάς. Άνθρωποι με πανύψηλο ανάστημα και γιγαντιαίο νού, οι οποίοι παρασυρόμενοι από τους πονηρούς αγγέλους, διέθεσαν όλη τους τη γνώση και την επιδεξιότητα για να εκθειάσουν τον εαυτό τους. Άνθρωποι των οποίων τα θαυμάσια έργα τέχνης έκαναν τους συγχρόνους τους να τους λατρεύσουν σαν είδωλα για τη μεγαλοφυΐα τους, αλλά των οποίων η σκληρότητα και οι κακοπήβολες εφευρέσεις μόλυναν τη γη και παραποίησαν την εικόνα του Θεού σε σημείο που Τον ανάγκασαν να τους εξαλείψει από το πρόσωπο της δημιουργίας Του. Βρίσκονται εκεί βασιλείς και στρατηγοί, κατακτητές εθνών, γενναίοι άντρες, αήττητοι στο πεδίο της μάχης, αγέρωχοι, φιλόδοξοι πολεμιστές που η προσέγγισή τους έκανε τα έθνη να τρέμουν. Με το θάνατο δεν υπέστησαν καμιά μεταβολή. Βγαίνοντας από τον τάφο ο ειρμός των σκέψεών τους επανασυνδέεται ακριβώς στο σημείο όπου είχε διακοπεί. Εμφορούνται από το ίδιο κατακτητικό πνεύμα που τους διείπε την ώρα που βρήκαν το θάνατο.

Αφού συσκέπτεται πρώτα με τους αγγέλους του, ο Σατανάς συμβουλεύεται κατόπιν με αυτούς τους βασιλείς, τους κατακτητές και τους ισχυρούς του κόσμου. Υπολογίζουν τη δική τους δυναμική και αριθμητική υπεροχή, συγκρίνοντάς την με τα στρατεύματα της Αγίας Πόλης, και αποφαίνονται ότι αυτά μπορούν να υπερνικηθούν. Καταστρώνουν τα σχέδιά τους για την κατάκτηση του πλούτου και της δόξας της Νέας Ιερουσαλήμ. Όλοι ετοιμάζονται αμέσως για τη μάχη. Η προετοιμασία των πολεμοφοδίων ανατίθεται σε δεινούς εξοπλιστές, ενώ στρατιωτικοί ηγέτες μεγάλης ολκής παρατάσσουν τον πολεμοχαρή συρφετό κατά τάγματα και μεραρχίες.

Τελικά δίνεται η διαταγή να ξεκινήσουν και το αναρίθμητο πλήθος προχωρεί—ένα στράτευμα τέτοιο που ποτέ δεν συγκεντρώθηκε από επίγειους κατακτητές,—ένα στράτευμα με το οποίο ποτέ δεν μπορούν να συγκριθούν όλες μαζί συσπειρωμένες οι μαχητικές δυνάμεις αφ' ότου ο πόλεμος πρωτάρχισε στη γη. Ο Σατανάς, ο δεινότερος των πολεμιστών, αναλαμβάνει την αρχιστρατηγία και οι άγγελοί του επιστρατεύουν όλες τους τις δυνάμεις για τον τελειωτικό αυτόν αγώνα. Βασιλείς και στρατηγοί είναι στη συνοδεία του, ενώ τα πλήθη ακολουθούν παρατεταγμένα σε απέραντες φάλαγγες, καθένας βαδίζοντας πίσω από το διορισμένο αρχηγό του. Με μαθηματική ακρίβεια, η συμπτυγμένη στρατιωτική παράταξη προχωρεί στην ανώμαλη, γεμάτη ρωγμές επιφάνεια της γης πρός την Πόλη του Θεού. Με την εντολή του Ιησού οι πύλες της Νέας Ιερουσαλήμ

κλείνουν, ενώ τα στρατεύματα του Σατανά περικυκλώνουν την πόλη και ετοιμάζονται για την επίθεση.

Τότε παρουσιάζεται και πάλι ο Χριστός στη θέα των εχθρών Του. Στο βάθος, ψηλότερα από την υπόλοιπη πόλη, στημένος επάνω σε μία βάση από αστραφτερό χρυσάφι φαντάζει ο θρόνος, "υψηλός και επηρμένος." Επάνω στο θρόνο αυτό κάθεται ο Υιός του Θεού και ολόγυρά του συγκεντρώνονται οι υπήκοοι της βασιλείας Του. Τη δύναμη και τη μεγαλειότητα του Χριστού καμιά γλώσσα δεν μπορεί να περιγράψει, με καμιά πένα δεν μπορεί να αποδοθεί. Η δόξα του Αιωνίου Πατέρα περιβάλλει τον Υιό Του. Η λαμπρότητα της παρουσίας Του πλημμυρίζει την Πόλη του Θεού και ξεχύνεται έξω από τους πυλώνες, κατακλύζοντας με την ακτινοβολία της ολόκληρη τη γη.

Πλησιέστερα στο θρόνο βρίσκονται εκείνοι οι οποίοι ήταν άλλοτε ένθερμοι οπαδοί του Σατανά, αλλά οι οποίοι "ως δαυλός απεσπαμένος από πυρός," ακολούθησαν μετά το Σωτήρα τους με βαθιά, ακλόνητη αφοσίωση. Έπονται σε σειρά όσοι επέδειξαν ένα τέλειο χριστιανικό χαρακτήρα, ενώ ζούσαν μέσα σ' ένα περιβάλλον ψεύδους και απιστίας, όσοι τίμησαν το νόμο του Θεού όταν ο υπόλοιπος χριστιανικός κόσμος τον ανακήρυσσε άκυρο, και κατόπιν τα εκατομμύρια των πιστών όλων των αιώνων που μαρτύρησαν για την πίστη τους. Τελικά έρχεται ο "όχλος ο πολύς τον οποίον ουδείς ηδύνατο να αριθμήση εκ παντός έθνους και φυλών και λαών και γλωσσών... ενώπιον του θρόνου και ενώπιον του Αρνίου, ενδεδυμένοι στολάς λευκάς, έχοντες φοίνικας εν ταις χερσίν αυτών." (Αποκ. 7:9.) Ο αγώνας τους έληξε, τη νίκη τους την κέρδισαν. Το δρόμο τον τελείωσαν, το βραβείο τους το έλαβαν. Ο θρίαμβός τους συμβολίζεται με τα κλαδιά του φοίνικα στα χέρια τους, ενώ οι λευκές στολές είναι το έμβλημα της άσπιλης δικαιοσύνης του Χριστού που τώρα γίνεται δική τους.

Οι λυτρωμένοι ψάλλουν ένα ύμνο δοξολογίας που ηχεί και αντιλαλεί στους ουράνιους θόλους: "Η σωτηρία είναι του Θεού ημών του καθημένου επί του θρόνου και του Αρνίου." (εδ. 10.) Στον αίνο αυτό της λατρείας συμμετέχουν και τα σεραφείμ με τις αγγελικές φωνές τους. Οι λυτρωμένοι διαπιστώνουν τη δύναμη και την κακεντρέχεια του Σατανά και αντιλαμβάνονται όσο ποτέ άλλοτε ότι καμία άλλη δύναμη εκτός από τη δύναμη του Χριστού θα ήταν ικανή να τους καταστήσει νικητές. Ούτε ένας δεν υπάρχει σε ολόκληρο εκείνο το περίλαμπρο πλήθος που να αποδίδει τη σωτηρία στον εαυτό του, που να ισχυρίζεται ότι υπερίσχυσε με δική του δύναμη και αγαθοσύνη. Δεν αναφέρουν τίποτε για τα όσα έκαναν ή υπέφεραν· αλλά

η κεντρική σκέψη και η επωδός του κάθε ύμνου είναι: "Η σωτηρία είναι του Κυρίου ημών και του Αρνίου."

Παρουσία του συγκεντρωμένου πληρώματος των επιγείων και ουρανίων υπάρξεων, τελείται η επίσημη στέψη του Υιού του Θεού. Περιβλημένος τώρα την υπέρτατη μεγαλειότητα και ισχύ, ο "Βασιλεύς των βασιλέων" προφέρει την καταδίκη εναντίον των στασιαστών του καθεστώτος Του και απονέμει τη δικαιοσύνη κατά των παραβατών του νόμου Του και των καταδυναστών του λαού Του. Ο προφήτης του Θεού λέγει: "Είδον θρόνον λευκόν μέγαν, και τον καθήμενον επ' αυτού, από προσώπου του οποίου έφυγεν η γή και ο ουρανός· και δεν ευρέθη τόπος δι' αυτά· και είδον τους νεκρούς μικρούς και μεγάλους, ισταμένους ενώπιον του Θεού, και τα βιβλία ηνοίχθησαν- και βιβλίον άλλο ηνοίχθη το οποίον είναι της ζωής· και εκρίθησαν οι νεκροί εκ των γεγραμμένων εν τοις βιβλίοις κατά τα έργα αυτών." (Αποκ. 20:11-12.)

Μόλις ανοίγονται τα κατάστιχα του ουρανού και ο Ιησούς στρέφει το βλέμμα πρός τους ασεβείς, αμέσως αυτοί συναισθάνονται την κάθε ξέχωρη αμαρτία που διέπραξαν στη ζωή τους. Διακρίνουν ακριβώς τα σημεία εκείνα στα οποία τα πόδια τους εξέκλειναν από το μονοπάτι της αγνότητας και της αγιοσύνης και διαπιστώνουν πόσο μακρυά τους οδήγησε η υπερηφάνεια και η ανταρσία στην παράβαση του νόμου του Θεού. Οι δελεαστικοί πειρασμοί τους οποίους ενεθάρρυναν με το να εντρυφούν στην αμαρτία, οι ευλογίες που διαστρέβλωσαν, οι αγγελιοφόροι του Θεού που περιφρόνησαν, οι προειδοποιήσεις που απέρριψαν, τα κύματα της ευσπλαχνίας που απωθήθηκαν από την πεισματωμένη, αμετανόητη καρδιά, όλα παρουσιάζονται ολοζώντανα μπροστά τους σαν νάναι γραμμένα με πύρινα γράμματα.

Πάνω από το θρόνο διακρίνεται ο σταυρός και, σαν σε πανοραμική θέα, διαγράφονται οι σκηνές του πειρασμού και της πτώσης του Αδάμ, καθώς και τα αλληλοδιαδοχικά βήματα του μεγάλου σχεδίου της απολύτρωσης: η ταπεινή γέννηση του Σωτήρα, τα παιδικά Του χρόνια όλο απλότητα και υπακοή, το βάπτισμά Του στον Ιορδάνη, η νηστεία και οι πειρασμοί στην έρημο, η δημόσια διακονία Του αποκαλύπτοντας στους ανθρώπους τις πολυτιμότερες ευλογίες του ουρανού, οι γεμάτες με έργα αγάπης και ευσπλαχνίας ημέρες, και οι νύχτες της προσευχής και νηστείας στη μοναξιά του βουνού, οι συνωμοσίες του φθόνου, του μίσους και της κακεντρέχειας με τα οποία αμείφτηκε για τα ευεργετήματά Του, η φρικτή, μυστηριακή αγωνία της Γεθσημανή κάτω από το συντριπτικό βάρος των αμαρτιών ενός ολόκληρου κόσμου, η προδοσία Του στα

φονικά χέρια του συρφετού, τα απαίσια γεγονότα της φρικιαστικής εκείνης νύχτας, η αδιαμαρτύρητη στάση του υπόδικου, η εγκατάλειψή Του από τους πιο αγαπημένους μαθητές Του, το άκαρδο σβάρνισμα μέσα στης Ιερουσαλήμ τους δρόμους, ο έξαλλος θεατρινισμός του Υιού του Θεού μπροστά στον Άννα, η προσαγωγή στο αρχιερατικό μέγαρο, στο πραιτώριο του Πιλάτου, στην αυλή του σκληρού και άνανδρου Ηρώδη, παντού εμπαιγμένος, υβρισμένος, βασανισμένος και σε θάνατο καταδικασμένος—όλα αυτά απεικονίζονται ολοζώντανα.

Και μετά, μπροστά στα μάτια του ταραγμένου πλήθους, εκτυλίσσονται οι τελευταίες σκηνές του δράματος: ο καρτερικός Μάρτυρας βαδίζοντας το δρόμο του Γολγοθά, ο Άρχοντας του ουρανού κρεμασμένος στο σταυρό, οι κομπαστικοί ιερείς και οι χλευαστικοί όχλοι γιουχαΐζοντας την επιθανάτια αγωνία Του, το ξαφνικό, υπερφυσικό σκοτάδι, η τρεμάμενη γη, τα σχισμένα βράχια, οι ορθάνοιχτοι τάφοι—όλα επισημαίνοντας τη στιγμή που ο Σωτήρας του κόσμου παρέδιδε το πνεύμα.

Το φρικιαστικό θέαμα παρουσιάζεται ακριβώς έτσι όπως συνέβη. Ο Σατανάς, οι άγγελοί του και οι ακόλουθοί του, δεν έχουν τη δύναμη να αποτραβηχθούν από τη σκηνή που απεικονίζει το έργο τους. Καθένας αναγνωρίζει το ρόλο που διεδραμάτισε σ' αυτό. Ο σκληρός Ηρώδης που έσφαξε τα αθώα νήπια της Βηθλεέμ για να εξοντώσει το βασιλιά του Ισραήλ, η χυδαία Ηρωδιάδα, με την ψυχή της βαρυμένη από το αίμα του Βαπτιστή, ο άτολμος, καιροσκόπος Πιλάτος, οι εμπαίκτες στρατιώτες, οι ιερείς και οι άρχοντες και ο αφηνιασμένος όχλος που ωρύονταν: "Το αίμα Αυτού εφ' ημάς και επί τα τέκνα ημών!"—όλοι τώρα βλέπουν το μέγεθος της ενοχής τους. Μάταια προσπαθούν να κρυφθούν από το πρόσωπο Εκείνου του οποίου η μεγαλοπρέπεια υπερβαίνει τη δόξα του ηλίου, ενώ οι λυτρωμένοι, ρίχνουν τα διαδήματα τους στα πόδια του Σωτήρα και αναφωνούν: "Για μένα πέθανε Αυτός!"

Ανάμεσα στα πλήθη των λυτρωμένων βρίσκονται οι απόστολοι του Χριστού, ο ηρωικός Παύλος, ο ζηλωτής Πέτρος, ο αγαπημένος και γεμάτος αγάπη Ιωάννης, και οι ομόψυχοι αδελφοί τους, μαζί με το άπειρο πλήθος των μαρτύρων. Ενώ έξω από τα τείχη, συντροφιά με όλα τα βδελυκτά και κακοποιά στοιχεία, βρίσκονται εκείνοι που τους δίωξαν, τους φυλάκισαν και τους θανάτωσαν. Εκεί είναι ο Νέρων, το τερατόμορφο αυτό δημιούργημα της απανθρωπιάς και της ακολασίας. Παρακολουθεί τη χαρά και την έξαρση των άλλοτε βασανισμένων θυμάτων του που στο θέαμα της πιο φριχτής αγωνίας τους ένοιωθε σατανική αγαλλίαση. Η μητέρα του είναι

και αυτή εκεί για να παραστεί μάρτυρας των αποτελεσμάτων του δικού της έργου. Για να διαπιστώσει πως τα κακά αποτυπώματα του χαρακτήρα που κληροδότησε στο γιό της και τα πάθη που καλλιεργήθηκαν και αναπτύχθηκαν με την επιρροή και το παράδειγμά της, καρποφόρησαν σε εγκλήματα μπροστά στα οποία φρικίασε ο κόσμος.

Είναι επίσης εκεί ιερείς και επίσκοποι οι οποίοι, ενώ από το ένα μέρος ισχυρίζονταν ότι ήταν απεσταλμένοι του Χριστού, από το άλλο μεταχειρίζονταν τα βασανιστήρια, τη φυλακή και τη φωτιά για να κυριαρχήσουν στη συνείδηση του λαού Του. Εκεί είναι οι υπεροπτικοί ποντίφηκες που εξυψώθηκαν πάνω από το Θεό και διανοήθηκαν να μεταβάλουν το νόμο του Υψίστου. Αυτοί οι ισχυριζόμενοι πατέρες της εκκλησίας έχουν να αποδώσουν λογαριασμό στο Θεό, πράγμα που θα εύχονταν με όλη τους την καρδιά να μπορούσαν να αποφύγουν. Διαπιστώνουν τώρα πολύ αργά ότι όσον αφορά το νόμο Του, ο Πάνσοφος Θεός ζηλοτυπεί για το νόμο Του και ότι με κανένα τρόπο δεν πρόκειται να αθωώσει τους ενόχους. Τώρα αντιλαμβάνονται ότι ο Χριστός συνταυτίζει το συμφέρον Του με το συμφέρον του μαρτυρικού λαού Του και αισθάνονται τη δυναμική σημασία των λόγων Του: "Καθ' όσον εκάμετε εις ένα τούτων των αδελφών Μου των ελάχιστων, εις Εμέ εκάμετε." (Ματθ. 25:40.)

Ολόκληρος ο ασεβής κόσμος εγκαλείται να παρουσιαστεί στο βήμα του Χριστού με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας κατά του καθεστώτος του ουρανού. Δεν έχουν κανένα ο οποίος να συνηγορήσει γι' αυτούς. Είναι αδικαιολόγητοι. Και εναντίον τους εκδίδεται η καταδίκη του αιωνίου θανάτου.

Τώρα πιά όλοι αντιλαμβάνονται ότι ο μισθός της αμαρτίας δεν είναι ούτε καμία αξιοσέβαστη ανεξαρτησία, ούτε η αιώνια ζωή, αλλά σκλαβιά, καταστροφή και θάνατος. Οι ασεβείς βλέπουν τι έχασαν με τη ζωή της ανταρσίας τους. Περιφρόνησαν το "καθ' υπερβολήν εις υπερβολήν αιώνιον βάρος δόξης" όταν τους είχε προσφερθεί. Πόσο όμως επιθυμητό τους φαίνεται τώρα! "Όλα αυτά," φωνάζει απεγνωσμένα η χαμένη ψυχή, "θα μπορούσα να τα είχα, αλλά προτίμησα να τα στερήσω από τον εαυτό μου. Τι παράλογο τυφλό πάθος! Αντάλλαξα την ειρήνη, την ευτυχία και την τιμή με την αθλιότητα, το αίσχος και την απόγνωση." Όλοι αναγνωρίζουν ότι δικαιολογημένα έχουν αποκλεισθεί από τον ουρανό. Με τον τρόπο της ζωής τους δήλωσαν: "Δεν θέλομεν τούτον [τον Ιησού] να βασιλεύη εφ' ημάς."

Σαν μαγεμένοι οι ασεβείς παρακολούθησαν τη στέψη του Υιού του Θεού. Διέκριναν στα χέρια Του τις πλάκες του θεϊκού νόμου, τα

διατάγματα που περιφρόνησαν και παρέβηκαν. Παρίστανται μάρτυρες του παραληρήματος του θαυμασμού, της έξαρσης και της λατρείας των λυτρωμένων. Ακούν τους μελωδικούς τους ύμνους που ξεχύνονται πάνω στην ανθρωποθάλασσα, έξω από την Αγία Πόλη και αναφωνούν τότε όλοι μαζί με μια φωνή: "Μεγάλα και θαυμαστά τα έργα Σου, Κύριε Θεέ Παντοκράτωρ· δίκαιαι και αληθιναί αι οδοί Σου, Βασιλεύ των αγίων." (Αποκ. 15:3.) Και πέφτοντας κατά γης, προσκυνούν τον Άρχοντα της ζωής.

Ο Σατανάς φαίνεται να παραλύει ενώ παρατηρεί τη δόξα και τη μεγαλειότητα του Χριστού. Αυτός, το άλλοτε "επισκιάζον χερούβ," θυμάται από που ξέπεσε. Ένα αστραφτερό σεράφ, αυτός ο "Εωσφόρος, ο υιός της αυγής" πως άλλαξε! Πως κατάντησε! Αποκλεισμένος είναι τώρα για πάντα από τα ανώτερα συμβούλια στα οποία άλλοτε ήταν τόσο τιμημένος. Άλλον βλέπει τώρα να στέκει πλάι στον Πατέρα καλύπτοντας τη δόξα Του. Είδε να τοποθετείται το στέμμα στο κεφάλι του Χριστού από έναν ένδοξο άγγελο με θεωρητικό παράστημα και μεγαλόπρεπο παρουσιαστικό και ξέρει ότι η υψηλή θέση του αγγέλου αυτού θα μπορούσε να είναι δική του.

Ανακαλεί στη μνήμη του την κατοικία του της αθωότητας και της αγνότητας· την ειρήνη και τη χαρά που απολάβαινε ώσπου επεδόθηκε σε γογγυσμούς κατά του Θεού και σε φθόνο κατά του Χριστού. Οι κατηγορίες του, η ανταρσία του, τα απατηλά του σχέδια προκειμένου να κερδίσει τη συμπάθεια και την υποστήριξη των αγγέλων, η πεισματική επιμονή του να αρνείται να ανανήψει όταν ο Θεός θα του είχε προσφέρει τη συγχώρηση, όλα αυτά διαδραματίζονται ξανά μπροστά του. Ανασκοπεί το έργο του μεταξύ των ανθρώπων και τα επακόλουθα αποτελέσματά του: έχθρα του ανθρώπου πρός το συνάνθρωπό του, τρομακτικός αφανισμός της ζωής, ακμή και παρακμή των εθνών, ανατροπή θρόνων, ατέλειωτη αλληλοδιαδοχή εξεγέρσεων, ταραχών και επαναστάσεων. Θυμάται τις άοκνες προσπάθειές του για να καταπολεμήσει το έργο του Χριστού και να βυθίσει τον άνθρωπο όλο και βαθύτερα στη συμφορά. Βλέπει την αποτυχία των καταχθονίων σχεδίων του για την καταστροφή εκείνων που στηρίζονταν με εμπιστοσύνη στον Ιησού. Στρέφοντας ο Σατανάς τα μάτια πάνω στο βασίλειό του—τον καρπό των μόχθων του—το μόνο που διαπιστώνει είναι οικτρή αποτυχία και καταστροφή. Και αν έκανε τα πλήθη να πιστέψουν ότι η Αγία Πόλη του Θεού θα ήταν εύκολη λεία, ξέρει όμως ότι αυτό είναι ψέμα. Κατά τη διάρκεια της μεγάλης διαμάχης, γνώρισε επανειλημμένες ήττες και βρέθηκε αναγκασμένος να υποχωρήσει. Είναι βαθύς γνώστης της δύναμης και της μεγαλειότητας του Αιωνίου Θεού.

Ανέκαθεν ο σκοπός του αρχιεπαναστάτη ήταν να δικαιολογήσει τη στάση του και να αποδείξει ότι υπεύθυνο για την ανταρσία ήταν το καθεστώς του Θεού. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού επιστράτευσε όλες τις γιγαντιαίες διανοητικές δυνάμεις του. Εργάστηκε με προμελέτη και με σύστημα. Και με καταπληκτική επιτυχία επηρέασε πλήθη ανυπολόγιστα να παραδεχθούν τη δική του εκδοχή για τη μεγάλη και μακρόβια διαμάχη. Χιλιάδες χρόνια ο πρωταίτιος αυτός της συνομωσίας παρουσίαζε με καταπληκτική επιτυχία το ψέμα για αλήθεια. Έφθασε όμως ο καιρός όπου τελικά η ανταρσία θα εκλείπει και το ιστορικό και το ποιόν του Σατανά θα αποκαλυφθούν. Η τελευταία του μεγάλη προσπάθεια να εκθρονίσει το Χριστό, να εξοντώσει το λαό Του και να εκπορθήσει την πόλη του Θεού, αφήρεσε εντελώς τη μάσκα του αρχιαπατεώνα. Οι οπαδοί του διαπιστώνουν την παταγώδη αποτυχία του σκοπού του. Οι ακόλουθοι του Χριστού και οι αφοσιωμένοι άγγελοί Του παρακολουθούν την οικτρή έκβαση των μηχανορραφιών του κατά του καθεστώτος του Θεού. Γίνεται το αντικείμενο της παγκόσμιας αποστροφής.

Ο Σατανάς γνωρίζει ότι η εκούσια ανταρσία του τον απέκλεισε από τον ουρανό. Διέθεσε τις δυνάμεις του στο να καταπολεμήσει το Θεό. Η αγνότητα, η ειρήνη και η αρμονία του ουρανού θα ήταν γι' αυτόν μαρτύριο αβάσταχτο. Οι κατηγορίες του κατά της ευσπλαχνίας και της δικαιοσύνης του Κυρίου σίγησαν πια για πάντα. Η μομφή που προσπάθησε να ρίξει στο Θεό έπεσε με όλο της το βάρος πάνω σ' αυτόν τον ίδιο. Έτσι υποκλίνεται τώρα ο Σατανάς και ομολογεί ότι η τιμωρία που του επιβάλλεται είναι δίκαια.

"Τις δεν θέλει Σε φοβηθή, Κύριε, και δοξάσει το όνομά Σου; διότι είσαι μόνος όσιος· πάντα τα έθνη θέλουσιν ελθεί και προσκυνήσει ενώπιον Σου· διότι αι κρίσεις Σου εφανερώθησαν." (Αποκ. 15:4.) Κάθε πρόβλημα που είχε αναφυεί σχετικά με την αλήθεια και την πλάνη στο διάστημα της μακραίωνης διαμάχης έχει τώρα διασαφηνιστεί. Τα αποτελέσματα της ανταρσίας, οι καρποί της παραμέρισης των θείων εντολών, έχουν εκτεθεί στα μάτια όλων των λογικών πλασμάτων της δημιουργίας. Το διοικητικό σύστημα του Σατανά, συγκρινόμενο με τη διακυβέρνηση του Θεού παρουσιάστηκε μπροστά σε ολόκληρη την κτίση. Ο Σατανάς καταδικάσθηκε από τα ίδια του τα έργα. Η σοφία του Θεού, η δικαιοσύνη Του και η αγαθότητά Του δικαιώθηκαν πληρέστατα. Αποδείχθηκε ότι η όλη συμπεριφορά Του κατά τη μεγάλη διαμάχη διέπετο αποκλειστικά από ενδιαφέρον για το αιώνιο συμφέρον του λαού Του και το καλό όλων των υπολοίπων κόσμων της δημιουργίας Του. "Πάντα τα ποιήματά Σου, Κύριε, θέλουσι Σε αινεί· και οι όσιοί Σου θέλουσι Σε ευλογεί."

(Ψαλμ. 145:10.) Στους ατελεύτητους αιώνες, η ιστορία της αμαρτίας θα αποτελεί αδιάσειστη μαρτυρία ότι η ευτυχία όλων των δημιουργημάτων Του είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη του νόμου Του. Εν όψη όλων των δεδομένων της μεγάλης διαμάχης, σύσσωμη η οικουμένη—νομοταγείς και ανυπότακτοι, χωρίς καμιά εξαίρεση—ομόφωνα ομολογούν: "Δίκαιαι και αληθιναί αι οδοί Σοι, Βασιλεύ των αγίων."

Η μεγάλη θυσία που υπέστησαν Πατέρας και Υιός χάρη του ανθρώπου παρουσιάζεται ξεκάθαρα στα μάτια του σύμπαντος. Έφθασε η ώρα να καταλάβει ο Χριστός τη νόμιμη θέση Του και να δοξαστεί "υπεράνω πάσης εξουσίας και δυνάμεως, και παντός ονόματος ονομαζόμενου." "Υπέρ της χαράς της προκειμένης εις Αυτόν—φέρων εις δόξαν πολλούς υιούς—" "υπέμεινε σταυρόν καταφρονήσας την αισχύνην." Όσο ανυπολόγιστα μεγάλη και αν ήταν η λύπη και η αισχύνη, η χαρά όμως και η δόξα είναι κατά πολύ μεγαλύτερες. Αντικρύζοντας τους λυτρωμένους Του, ανακαινισμένους τώρα σύμφωνα με την εικόνα Του, διαπιστώνει πάνω σε κάθε καρδιά την τέλεια αποτύπωση του θεϊκού, πάνω σε κάθε πρόσωπο την αντανάκλαση της ομοιότητάς τους με το Βασιλιά τους. Αναγνωρίζει σ' αυτούς "τον καρπόν του πόνου της ψυχής Αυτού" και μένει ικανοποιημένος. Τότε με φωνή που αντηχεί στα αυτιά δικαίων και αδίκων διακηρύττει: "Αυτό είναι το τίμημα του αίματός Μου! Γι' αυτούς υπέφερα, γι' αυτούς έδωσα τη ζωή Μου, για να τους έχω παντοτινά μπροστά Μου στην αιωνιότητα." Και τα ασπροντυμένα πλήθη ολόγυρα στο θρόνο ψάλλουν τον ύμνο της δοξολογίας: "Άξιόν είναι το Αρνίον το εσφαγμένον να λάβη την δύναμιν, και πλούτον, και σοφίαν, και ισχύν, και τιμήν, και δόξαν, και ευλογίαν." (Αποκ. 5:12.)

Παρ όλο που ο Σατανάς βρέθηκε αναγκασμένος να αναγνωρίσει τη δικαιοσύνη του Θεού και να υποκλιθεί μπροστά στην υπεροχή του Χριστού, ο χαρακτήρας του παραμένει αμετάβλητος. Το επαναστατικό πνεύμα φουντώνει πάλι μέσα του σαν ασυγκράτητος χείμαρρος. Κυριεύεται από φρενίτιδα και αποφασίζει να μη εγκαταλείψει το μεγάλο αγώνα. Έφθασε η ώρα για μια ύστατη, απεγνωσμένη προσπάθεια να ανατρέψει το Βασιλιά του ουρανού. Ορμάει ανάμεσα στους υπηκόους του και προσπαθεί να τους εμπνεύσει τη δική του παραφορά και να τους ξεσηκώσει να αποδυθούν πάραυτα τον αγώνα. Από όλα όμως τα αναρίθμητα εκατομμύρια που παρέσυρε στην ανταρσία δεν βρίσκεται κανένας που να αναγνωρίζει την κυριαρχία του. Η δύναμή του έληξε. Το ίδιο μίσος του Σατανά εναντίον του Θεού εμπνέει πάντοτε τους αμαρτωλούς. Αλλά αυτοί έχουν τώρα αντιληφθεί ότι η υπόθεση είναι χαμένη και ότι δεν

μπορούν να υπερισχύσουν κατά του Παντοδυνάμου. Η λύσσα τους στρέφεται τότε κατά του Σατανά και των συνεργατών του στο εξαπατικό του έργο και με δαιμονική ορμή ρίχνονται κατά πάνω τους.

Ο Κύριος λέγει: "Επειδή έκαμες την καρδίαν σου ως καρδίαν Θεού, ιδού δια τούτο θέλω φέρει εναντίον σου ξένους, τους τρομερότερους των εθνών·και θέλουσιν εκσπάσει τα ξίφη αυτών κατά του κάλλους της σοφίας σου, και θέλουσι μολύνει την λαμπρότητά σου. Θέλουσι σε καταβιβάσει εις τον λάκκον." "Θέλω σε καταστρέψει εν μέσω των πυρίνων λίθων. ... θέλω σε ρίψει κατά γης· θέλω σε εκθέσει ενώπιον βασιλέων δια να βλέπωσιν εις σε·... θέλω σε καταστήσει σποδόν επί της γής, ενώπιον πάντων των βλεπόντων σε. ... Φρίκη θέλεις είσθαι, και δεν θέλεις υπάρξει έως αιώνος." (Ιεζ. 28:6-8, 16-19.)

"Πάσα περικνημίς πολεμιστού μαχομένου μετά θορύβου και πάσα στολή κεκυλισμένη εις αίματα θέλει είσθαι δια καύσιν και ύλην πυρός." "Διότι ο θυμός του Κυρίου είναι επί πάντα τα έθνη, και η φλογερά οργή Αυτού επί πάντα τα στρατεύματα αυτών· κατέστρεψεν αυτά ολοκλήρως· παρέδωκεν αυτά εις σφαγήν." (Ησ. 9:5. 34:2.) "Θέλει βρέξει επί τους ασεβείς παγίδας- πύρ και θείον, και ανεμοζάλη είναι η μερίς του ποτηριού αυτών." (Ψαλμ. 11:6.) Ο Θεός ρίχνει φωτιά από τον ουρανό. Η γη διαλύεται. Κρυμμένα στα σπλάχνα της, τα όπλα της γης βγαίνουν στην επιφάνεια. Γιγαντιαίες, καταναλωτικές φλόγες ξεχύνονται από κάθε ορθάνοιχτο χάσμα. Και αυτά τα βράχια ακόμη φλέγονται. Έφθασε η ημέρα "ήτις θέλει καίει ως κλίβανος." (Μαλ. 4:1.) "Τα στοιχεία πυρακτούμενα θέλουσι διαλυθή και η γή και τα εν αυτή έργα θέλουσι κατακαή." (Πέτρ. 3:10.) Η επιφάνεια της γης μοιάζει με λιωμένο μέταλλο—μια απέραντη κοχλάζουσα λίμνη φωτιάς. Αυτή είναι η ώρα της κρίσης και του εξολοθρεμού των ασεβών ανθρώπων. Είναι η "ημέρα της εκδικήσεως του Κυρίου, ενιαυτός ανταποδόσεων δια την κρίσιν της Σιών." (Ησ. 34:8.)

Οι ασεβείς αμείβονται για τις πράξεις τους πάνω σ' αυτή τη γη. (Παρ. 11:8.) "Θέλουσιν είσθαι άχυρον· και η ημέρα η ερχόμενη θέλει κατακαύσει αυτούς, λέγει Κύριος των δυνάμεων." (Μαλ. 4:1.) Άλλοι εξολοθρεύονται μέσα σε ένα λεπτό, άλλοι βασανίζονται για μέρες. Ο καθένας τιμωρείται "κατά τα έργα αυτού." Αφού οι αμαρτίες των δικαίων έχουν μεταβιβαστεί πάνω στο Σατανά, αυτός είναι αναγκασμένος να υποφέρει όχι μόνο για τη δική του την ανταρσία, αλλά και για όλες τις αμαρτίες που εξώθησε το λαό του Θεού να διαπράξει. Η δική του τιμωρία είναι ασύγκριτα βαρύτερη από την τιμωρία των θυμάτων του. Αφού πια αφανιστούν όλοι εκείνοι τους οποίους εξαπάτησε, ο ίδιος θα εξακολουθεί να ζεί και να βασανίζεται. Οι

καθαρτήριες φλόγες τελικά εξολοθρεύουν τους ασεβείς, "ρίζαν και κλάδον,"—ρίζα είναι ο Σατανάς και κλάδοι οι οπαδοί του. Η τιμωρία της παρανομίας απονεμήθηκε. Το κύρος της δικαιοσύνης αποκαταστάθηκε. Γη και ουρανός, παριστάμενοι μάρτυρες, ανακηρύσσουν το δίκαιο χαρακτήρα του Υψίστου.

Το ολέθριο έργο του Σατανά έληξε για πάντα. Για έξη χιλιάδες χρόνια έκανε ότι ήθελε γεμίζοντας τη γη με συμφορά και προκαλώντας θλίψη στο απέραντο σύμπαν. Ολόκληρη η κτίση συστέναζε και συναγωνιούσε με την κατάσταση αυτή. Τώρα τα πλάσματα του Θεού λυτρώθηκαν για πάντα από την παρουσία του και από τους πειρασμούς του. "πάσα η γή αναπαύεται, ησυχάζει· εκφωνούσιν [οι δίκαιοι] άσματα αγαλιάσεως." (Ησ. 14:7.) Μία θριαμβευτική κραυγή αντηχεί από ολόκληρη την αφοσιωμένη πλάση του Θεού, "ως φωνή όχλου πολλού," "ως φωνή υδάτων πολλών, και ως φωνή βροντών ισχυρών," λέγοντας: "Αλληλούια· διότι εβασίλευσε Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτωρ." (Αποκ. 19:6.)

Όσο διάστημα η γη φλέγονταν από την εξολοθρευτική φωτιά, ο δίκαιος λαός του Θεού βρίσκονταν ασφαλής μέσα στην Αγία Πόλη. Για όσους πήραν μέρος στην πρώτη ανάσταση, ο δεύτερος θάνατος δεν έχει εξουσία. (Αποκ. 20:6.) Ο Θεός είναι "πύρ καταναλίσκον" για τους ασεβείς· για το λαό Του όμως είναι "ήλιος και ασπίς." (Ψαλμ. 84:11.) "Είδον ουρανόν νέον και γήν νέαν· διότι ο πρώτος ουρανός και η πρώτη γή παρήλθε." (Αποκ. 21:1.) Η φωτιά που εξολοθρεύει τους ασεβείς καθαρίζει συνάμα τη γη. Κάθε ίχνος της κατάρας εξαφανίζεται. Δεν υπάρχει καμιά αιώνια κόλαση για να παρουσιάζει διαρκώς στα μάτια των λυτρωμένων τις φρικτές συνέπειες της αμαρτίας.

Μία μόνο υπενθύμιση παραμένει: ο Λυτρωτής μας θα φέρει για πάντα τα ίχνη του σταυρικού Του θανάτου. Πάνω στο πληγωμένο Του κεφάλι, στο πλευρό, στα χέρια και στα πόδια Του, έχουν αποτυπωθεί τα ανεξίτηλα σημάδια του απάνθρωπου έργου της αμαρτίας. Παρατηρώντας το Χριστό μέσα στην ανταύγεια της δόξας Του, ο προφήτης καταχωρεί: "Ακτίνες εξήρχοντο εκ της χειρός Αυτού, και εκεί ήτο ο κρυψών της ισχύος Αυτού." (Αβ. 3:4.) Στο τρυπημένο εκείνο πλευρό από όπου ξεπήδησε το κατακόκκινο πολύτιμο αίμα που συμφιλίωσε τον άνθρωπο με το Θεό, εκεί είναι η δόξα του Σωτήρα, εκεί είναι "ο κρυψών της ισχύος Αυτού." "Ισχυρός εις το σώζειν," με τη θυσία του εξιλασμού, ο Λυτρωτής, έχει επίσης και τη δύναμη να εφαρμόσει τη δικαιοσύνη έναντι των περιφρονητών της ευσπλαχνίας του Θεού. Τα σημάδια όμως της ταπείνωσής Του αποτελούν το ύψιστο τεκμήριο τιμής γι' Αυτόν. Στο κύλισμα της

αιωνιότητας, οι πληγές του Γολγοθά θα υπενθυμίζουν τη δόξα Του και θα διακηρυχτούν τη δύναμή Του.

"Και Συ, Πύργε του ποιμνίου, οχύρωμα της θυγατρός Σιών, εις Σε θέλει ελθεί η πρώτη εξουσία." (Μιχ. 4:8.) Ο καιρός που νοσταλγούσαν να δουν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού αφότου η πύρινη ρομφαία έφραξε το δρόμο της Εδέμ στους πρωτοπλάστους—ο καιρός "της απολυτρώσεως του αποκτηθέντος λαού Αυτού"—έφθασε: (Εφ. 1:14.) Η γη, χαρισμένη αρχικά στον άνθρωπο για βασίλειό του, προδομένη μετά απ' αυτόν στα χέρια του Σατανά και αιχμαλωτισμένη τόσα χρόνια από τον ισχυρό εχθρό, επαναφέρεται τώρα χάρη στο μεγάλο σχέδιο της σωτηρίας. Κάθε απώλεια που προκάλεσε η αμαρτία αποκαθίσταται. "Ούτω λέγει Κύριος ... ο πλάσας και ποιήσας αυτήν- όστις Αυτός εστερέωσεν αυτήν, έκτισεν αυτήν ουχί ματαίως, αλλ' έπλασεν αυτήν δια να κατοικήται." (Ησ. 45:18.) Ο αρχικός σκοπός για τον οποίο ο Θεός δημιούργησε τη γη εκπληρώνεται. Γίνεται τώρα αυτή το αιώνιο κατοικητήριο των λυτρωμένων. "Οι δίκαιοι θέλουσι κληρονομήσει την γήν, και επ' αυτής θέλουσι κατοικεί εις τον αιώνα." (Ψαλμ. 37:29.)

Από φόβο μήπως υλοποιήσουν πέραν του κανονικού την ουράνια κληρονομιά των λυτρωμένων, πολλοί κατέληξαν να προσδώσουν μία αποκλειστικά πνευματική έννοια στην περιγραφή που δίνεται για τη μελλοντική μας κατοικία. Ο Χριστός διαβεβαίωσε τους μαθητές Του ότι πήγαινε να τους ετοιμάσει τόπους κατοικίας στο σπίτι του Πατέρα Του. Όσοι παραδέχονται τις διδαχές του λόγου του Θεού δεν αφήνονται στην άγνοια όσον αφορά την ουράνια κατοικία. Γεγονός βέβαια παραμένει ότι "οφθαλμός δεν είδε, και ωτίον δεν ήκουσε, και εις καρδίαν ανθρώπου δεν ανέβησαν, τα οποία ο Θεός ητοίμασεν εις τους αγαπώντας Αυτόν." (Α΄ Κορ. 2:9.) Η ανθρώπινη γλώσσα αδυνατεί να περιγράψει την αμοιβή των δικαίων. Μόνο αυτοί που θα την απολαύσουν θα μπορέσουν να την κατανοήσουν. Η περιορισμένη ανθρώπινη διάνοια δεν είναι σε θέση να συλλάβει τη δόξα του Παραδείσου του Θεού.

Στη Βίβλο η κληρονομιά των λυτρωμένων ονομάζεται πατρίδα. (Εβρ. 11:14-16.) Εκεί ο ουράνιος Ποιμένας οδηγεί το ποίμνιό Του σε ζωντανές πηγές υδάτων. Εκεί το δένδρο της ζωής καρποφορεί κάθε μήνα και τα φύλλα του προορίζονται για τη χρήση των εθνών. Εκεί υπάρχουν αστείρευτα ποτάμια, καθάρια σαν το κρύσταλλο, και στην ακροποταμιά δένδρα κυματίζοντας στην αύρα σκιάζουν τα μονοπάτια από όπου διαβαίνουν οι λυτρωμένοι του Κυρίου. Εκεί οι απλόχωρες πεδιάδες διαμορφώνονται σε γοητευτικούς λόφους και τα βουνά του Θεού υψώνουν τις μεγαλόπρεπες κορφές τους.

Σ' αυτό το ειδυλλιακό περιβάλλον, ο λαός του Θεού, εξόριστος και περιπλανώμενος τόσα χρόνια, θα βρει τελικά κατοικία.

"Ο λαός Μου θέλει κατοικεί ειρηνικήν κατοικίαν, και οικήματα ασφαλή, και ησύχους τόπους ευπορίας." "Δεν θέλει πλέον ακούεσθαι βία εν τη γή σου, ερήμωσις και καταστροφή εν τοις ορίοις σου· αλλά θέλεις ονομάζει τα τείχη σου Σωτηρίαν, και τας πύλας σου Αίνεσιν." "Θέλουσιν οικοδομήσει οικίας, και κατοικήσει· και θέλουσι φυτεύσει αμπελώνας και φάγει τον καρπόν αυτών. Δεν θέλουσι κτίσει αυτοί, και άλλος να κατοικήση· δεν θέλουσι φυτεύσει αυτοί και άλλος να φάγη. ... Οι εκλεκτοί Μου θέλουσι παλαιώσει το έργον των χειρών αυτών." (Ησ. 32:18, 60:18, 65:21,22.)

Εκεί "η έρημος και η άνυδρος θέλουσιν ευφρανθεί δι' αυτά, και η ερημία θέλει αγαλλιασθεί και ανθίσει ως ρόδον." "Αντί της ακάνθης θέλει αναβή κυπάρισσος και αντί της κνίδης θέλει αναβή μυρσίνη." "Ο λύκος θέλει συγκατοικεί μετά του αρνίου, και η λεοπάρδαλις θέλει αναπαύεσθαι μετά του εριφίου ... και μικρόν παιδίον θέλει οδηγεί αυτά." "Δεν θέλουσι κακοποιεί ουδέ φθείρει εν όλω τω αγίω Μου όρει, λέγει Κύριος." (Ησ. 35:1, 55:13, 11:6,9.)

Πόνος δεν μπορεί να υπάρξει στην ατμόσφαιρα του ουρανού. Ούτε δάκρυα υπάρχουν εκεί, ούτε νεκρικές πομπές, ούτε πένθιμα διακριτικά. "Ο θάνατος δεν θέλει υπάρχει πλέον· ούτε πένθος, ούτε κραυγή ... διότι τα πρώτα παρήλθον." (Αποκ. 21:4.) "Ο κάτοικος δεν θέλει λέγει, Ητόνησα· ο λαός ο κατσικών εν αυτή θέλει λάβει άφεσιν ανομίας." (Ησ. 33:24.)

Εκεί βρίσκεται η Νέα Ιερουσαλήμ, η μητρόπολη της δοξασμένης, νέας γης, ένας "στέφανος δόξης εν χειρί Κυρίου, και διάδημα βασιλικόν εν τη παλάμη του Θεού σου." (Ησ. 62:3.) "Και η λαμπρότης αυτής ήτο ομοία με λίθον πολύτιμον ως λίθον ίασπιν κρυσταλλίζοντα." "Τα έθνη των σωζομένων θέλουσι περιπατεί εν τω φωτί αυτής· και οι βασιλείς της γης φέρουσι την δόξαν και την τιμήν αυτών εις αυτήν." (Αποκ. 21:11,24.) Ο Κύριος λέγει: "Θέλω αγάλλεσθαι εις την Ιερουσαλήμ και θέλω ευφραίνεσθαι εις τον λαόν Μου." (Ησ. 65:19.) "Ιδού η σκηνή του Θεού μετά των ανθρώπων, και θέλει σκηνώσει μετ' αυτών, και αυτοί θέλουσιν είσθαι λαοί Αυτού, και Αυτός ο Θεός θέλει είσθαι μετ' Αυτών Θεός Αυτών." (Αποκ. 21:3.)

"Νύξ δεν θέλει είσθαι εκεί," στην πόλη του Θεού. Κανείς δεν νοιώθει ούτε την ανάγκη, ούτε την επιθυμία να ξεκουραστεί. Κανείς δεν κουράζεται να εκτελεί το θέλημα του Θεού και να δοξολογεί το όνομά Του. Η πρωϊνή δροσιά θα γίνεται διαρκώς αισθητή, χωρίς ποτέ να παίρνει τέλος. "Και δεν έχουσι χρείαν λύχνου και φωτός ηλίου· διότι Κύριος ο Θεός φωτίζει αυτούς." (Αποκ. 22:5.) Το φως

του ηλίου υπερβάλλεται από μία ακτινοβολία που, χωρίς να γίνεται εκτυφλωτική, ξεπερνάει σε αφάνταστο βαθμό τη λαμπρότητα του μεσουρανήματος. Η δόξα του Θεού και του Αρνίου πλημμυρίζει την Αγία Πόλη με αιώνιο φως. Οι λυτρωμένοι περιφέρονται μέσα στον ένδοξο φωσφορισμό μιας ατέλειωτης ημέρας.

"Και ναόν δεν είδον εν αυτή- διότι ναός αυτής είναι Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτωρ και το Αρνίον." (Αποκ. 21:22.) Ο λαός του Θεού έχει το προνόμιο να βρίσκεται σε διαρκή επικοινωνία με τον Πατέρα και τον Υιό. "Τώρα βλέπομεν δια κατόπτρου αινιγματωδώς." (Α΄ Κορ. 13:12.) Με τα έργα της φύσης και με τη συμπεριφορά Του πρός τους ανθρώπους, τώρα έχομε μόνο μία αντανακλαστική εικόνα του Θεού όπως σε καθρέφτη. Τότε όμως θα Τον αντικρίσουμε πρόσωπο πρός πρόσωπο, χωρίς το θαμπό πέπλο να παρεμβάλλεται ανάμεσά μας. Θα σταθούμε στην παρουσία Του και θα ατενίσομε τη δόξα του προσώπου Του.

Εκεί οι πιστοί του Θεού θα γνωρίσουν όπως και γνωρίζονται. Τα αισθήματα της αγάπης και συμπάθειας, φυτεμένα στην ψυχή από τον ίδιο το Θεό, θα βρουν εκεί την πιο γλυκιά και ειλικρινή εξάσκηση. Η αγνή επικοινωνία με άγιες υπάρξεις, η αρμονική συναναστροφή με τους μακαρίους αγγέλους και με τους πιστούς όλων των αιώνων, οι οποίοι έπλυναν και λεύκαναν τις στολές τους με το αίμα του Αρνίου, οι ιεροί δεσμοί που συνδέουν "πάτριάς εν ουρανοίς και επί γής," (Εφ. 3:15,) να ποια πράγματα αποτελούν την ευτυχία των λυτρωμένων.

Εκεί απέθαντες διάνοιες θα μελετούν με ανεξάντλητη ευχαρίστηση τα θαυμαστά έργα της δημιουργικής δύναμης και τα μυστήρια της απολυτρωτικής αγάπης. Δεν υπάρχει πια εκεί αδυσώπητος, απατηλός εχθρός να επιβουλεύεται την απομάκρυνση από το Θεό. Κάθε ιδιότητα αξιοποιείται, κάθε ικανότητα αναπτύσσεται. Η απόκτηση γνώσεων δεν προξενεί ούτε διανοητική κόπωση, ούτε σωματική εξάντληση. Εκεί μπορούν οι τολμηρότερες πρωτοβουλίες να προαχθούν, οι ευγενέστερες προσδοκίες να εκπληρωθούν, οι μεγαλύτερες φιλοδοξίες να πραγματοποιηθούν. Πάντοτε όμως θα υπάρχουν νέα ύψη για κατάκτηση, νέες εκπλήξεις για θαυμασμό, νέες αλήθειες για κατανόηση, νέα θέματα για ανάπτυξη διανοητικών, ψυχικών και σωματικών δυνάμεων.

Οι λυτρωμένοι του Θεού θα έχουν το προνόμιο να ερευνούν διαρκώς τους ανεξάντλητους θησαυρούς του σύμπαντος. Ελεύθεροι τώρα από τα δεσμά της θνησιμότητας, συνεχίζουν την ακούραστη πτήση τους πρός τους μακρινούς κόσμους, τους κόσμους που φρικίασαν από λύπη στη θέα της ανθρώπινης συμφοράς και που

σκιρτούσαν από χαρά στο κάθε άκουσμα της σωτηρίας μιας ψυχής. Με ανέκφραστη αγαλλίαση οι κάτοικοι της γης συμμετέχουν στη χαρά και στη σοφία των αναμαρτήτων υπάρξεων. Συμμερίζονται τους θησαυρούς της γνώσης και της κατανόησης που οι τελευταίοι αυτοί απέκτησαν με την αδιάκοπη παρακολούθηση των έργων του Θεού στο αέναο διάβα των αιώνων. Θα διακρίνουν χωρίς να θαμπώνονται ποτέ τη δόξα της δημιουργίας—ήλιους, άστρα και πλανήτες, όλα ακολουθώντας την καθορισμένη τους τροχιά περιστρεφόμενα γύρω από το θρόνο της Θεότητας. Πάνω στο κάθε έργο της δημιουργίας, από το μικρότερο μέχρι το μεγαλύτερο, βρίσκεται γραμμένο το όνομα του Δημιουργού και σε όλα επάνω φανερώνεται ο πλούτος της δύναμής Του.

Και καθώς κυλούν τα χρόνια της αιωνιότητας, παρουσιάζουν διαρκώς σπουδαιότερες και ενδοξότερες αποκαλύψεις του Θεού και του Χριστού. Παράλληλα με την προοδευτική επίτευξη της γνώσης, αυξάνουν και η αγάπη, ο σεβασμός και η ευτυχία. Όσο καλύτερα γνωρίζονται οι άνθρωποι με το Θεό, τόσο βαθύτερα θαυμάζουν το χαρακτήρα Του. Και όσο ο Χριστός τους αποκαλύπτει τα πλούτη της απολύτρωσης και τα καταπληκτικά επιτεύγματα στον τομέα της μεγάλης διαμάχης με το Σατανά, οι καρδιές των λυτρωμένων πάλλονται από την πιο θέρμη αφοσίωση και με εκστατική χαρά κρούουν τις χρυσές άρπες, ενώ χίλιες χιλιάδες και μύριες μυριάδες φωνές προστίθενται στην κραταιά αυτή χορωδία της δοξολογίας.

“Και πάν κτίσμα το οποίον είναι εν τω ουρανώ, και επί της γής, και υποκάτω της γής, και όσα είναι εν τη θαλάσση και πάντα τα εν αυτή, ήκουσα ότι έλεγον. Εις τον καθήμενον επί του θρόνου και εις το Αρνίον έστω η ευλογία, και η τιμή, και η δόξα, και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων.” (Αποκ. 5:13.)

Η μεγάλη διαμάχη έληξε. Αμαρτία και αμαρτωλοί δεν υπάρχουν πια. Το σύμπαν είναι καθαρό. Ο ίδιος παλμός αρμονίας και χαράς δονεί την απέραντη κτίση. Κύματα φωτός, ζωής και χαράς πηγάζουν από το θρόνο του Δημιουργού των πάντων και ξεχύνονται σ’ όλες τις σφαίρες του απείρου διαστήματος. Από το μικροσκοπικό πολοστημόριο, μέχρι το μεγαλύτερο πλανήτη, τα πάντα, έμψυχα και άψυχα, μέσα στην ασκίαστη ομορφιά τους και στην τέλεια χαρά τους διακηρύττουν ότι ο Θεός είναι αγάπη.

Πιστεύετε ότι ο κόσμος οδεύει προς το καλύτερο ή προς το χειρότερο; Όπως ήταν αναμενόμενο, σήμερα ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων πιστεύει ότι ο κόσμος οδεύει προς το χειρότερο. Ίσως αυτή η παγκόσμια απαισιοδοξία είναι το αποτέλεσμα ενός πολιτισμού βυθισμένου στα δυσάρεστα νέα, ή ίσως έμφυτα γνωρίζουμε την συνταραχτική αλήθεια που παρουσιάζεται στην καρδιά αυτού του βιβλίου: Κάτι δεν πάει καθόλου καλά στον πλανήτη μας και εμείς είμαστε εντελώς ανίκανοι να το αναχαιτίσουμε.

Η Μεγάλη Διαμάχη όχι μόνο αποκαλύπτει τις ρίζες της ανθρώπινης αθλιότητας, αλλά, παρουσιάζει, επίσης, την τιτάνια μάχη που διεξάγεται κάτω από το πανδαιμόνιο των πανδημιών και των κινδύνων, της διαφθοράς και των ανθρωποκτονιών, των δολοφονιών και του χάους. Σε αυτό το καταπληκτικό έργο θα ανακαλύψετε ότι το κακό έχει ένα πρόσωπο, το καλό έχει έναν Νικητή, και η αμαρτία έχει ένα τέλος. Εάν θέλετε να προετοιμαστείτε για αυτό το τέλος αυτού του κόσμου και τον ερχομό του ένδοξου κόσμου που έρχεται, πρέπει να διαβάσετε αυτό το βιβλίο.

Ellen G. White Estate
Sharing the Vision